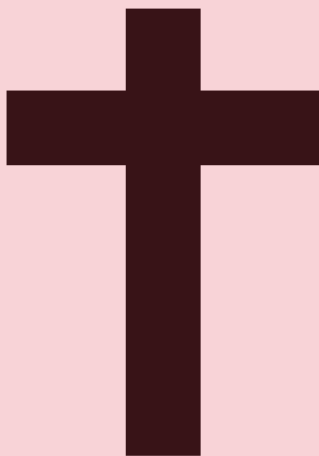

Metĩndjwỳnh Kute
Memã Kabẽn Ny Jarẽnh

New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

Metĩndjwỳnh Kute Memã Kabẽn Ny Jarẽnh New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayapó

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kayapó [txu], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayapó

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
385317df-3c6a-53ac-81db-0815750ed560

Contents

Matêu	1
Makô	62
Ruka	95
Djuão rax	156
Metĩndjwýnh Karô	196
Rôma	248
Kôritu kumrêx	279
Atâri Kôritu	307
Garaxa	326
Epexu	337
Pĩrpu	348
Korxi	355
Texarônika kumrêx	363
Atâri Texarônika	369
Ximoxi kumrêx	372
Atâri Ximoxi	380
Xitu	386
Piremô	390
Mekbê idjaer	392
Xijagu	413
Pedru kumrêx	420
Atâri Pedru	428
Djuão kumrêx	433
Atâri Djuão	441
Djuãoo ino rer	442
Djuda	443
Mýjja apôx	446

Matêu memã Jeju'ã ujarênh ne ja.

Matêu ne prîne Jeju'ã ajarê, rwÿk djã kraxrûm ne 'ã ujarênh tên âbir djãmã kumê. Matêubê ne Jeju kôt ba djwÿnh'ô. Nãm bënjadwÿr bajtemmã pi'ók kaprïo atom djãkam nhÿ nhyam kam Jeju kum kabên nhyam tu kum iren kam mã Jejukôt ajkamê. Kôt bikamênh têm rã'ã nhyam Jeju wabi. Nhyam kam prîne gwaj bamã Jeju'ã pi'ók no'ók ne. Kute Jeju pykabê ar bari noo omÿnh ne amako kute mar kôt ne gwaj bamã 'ã pi'ók no'ók ne.

Matêu nhidji 'ôdjwÿbê ne Rewi.

Jeju nHINGÊT'ã ujarênh kadji ne ja.

Ruk 3.23

¹ Ba, ibê Matêu ne ba pi'ókka ar amã ikabên jarê. Dja ba ar amã Jeju Kritu'ã ajarê. Me'indjwÿnh ne 'ã Bënjadwÿrbê kumkati mē. Kute 'ã Bënjadwÿrbê kumkati mēnhkôt ne me Jejumã Kritu jarê. Dja ba Jeju Kritu nHINGÊT kumrêx'ã ar amã ajarê. Aben nhitepã ar amã ingêt djãri arênh tē. O tēn arÿm 'ã ar amã pi'ók no'ók gar arēn ama. Jeju nHINGÊTBÊ ne Dawi. Ne ingêt 'ôdjwÿbê Abraão.

² Ingêt Abraão ne Idjak dji.

Idjak dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm Djako dji.

Djako dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba: nhyam kam arÿm aben kukãm Djudamê kamy ar adjuw.

Djudamê kamy ar adjuw nhyam ar arÿm apôx. Apôx ne kam arÿm abatãnh ne ar ba.

³ Nhyam kam Djuda arÿm Tamaremã Perêmê Djera ar adjuw.

Perêmê Djera ar adjuw nhyam ar arÿm apôx. Apôx ne arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba: nhyam kam Perê arÿm Êrô dji.

Êrô dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm Arão dji.

Arão dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba.

⁴ Ar ba:n kam arÿm Amînadabi dji.

Amînadabi dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm Naxô dji.

Naxô dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm Xamã dji.

Xamã dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba.

⁵ Ar ba:n kam arÿm Rabemã Bôadji dji.

Bôadji dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm Ruximã Ôbet dji.

Ôbet dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm Djexe dji.

Djexe dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba.

⁶ Ar ba:n kam arÿm Dawi dji.

Dawi dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm kubê bënjadwÿr rax. Ar ba:n kam arÿm Urij prômã Xaromã dji.

Xaromã dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba.

⁷ Ar ba:n kam arÿm Robowã dji.

Robowã dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n arÿm Abij dji.

Abij dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n arÿm Adja dji.

Adja dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba.

⁸ Ar ba:n arÿm Djoxapa dji.

Djoxapa dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n arÿm Djorã dji.

Djorã dji nhyam arÿm kato. Katon arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n arÿm Udji dji.

Udji dji nhyam arÿm kato. Katon arÿm abatãnh ne ar ba.

⁹ Ar ba:n arÿm Djotã dji.

Djotã dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Djotã ar ba:n arÿm Akadji dji.

Akadji dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n arÿm Edjekij dji.

Edjekij dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba.

¹⁰ Ar ba:n arÿm Manaxe dji.

Manaxe dji nhyam arÿm kato. Katon arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n arÿm Amô dji.

Amô dji nhyam arÿm kato. Katon arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n arÿm Djoxij dji.

Djoxij dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba.

¹¹ Ar ba:n arÿm Djekonijmê kamy ar adjuw.

Djekonijmê kamy ar adjuw nhyam ar arÿm apôx. Apôx ne kam arÿm abatãnh ne ar ba. Nhyam kam me kurê djwÿnh arÿm mebê idjaer'ÿr prôt ne kam me pa 'amÿn meo mō. Me pardja'ã meo mō. Krîraxbê Babirônij'ÿr meo mōn meo bōx.

12 Nhyim me krīraxbê Babirônijkam ar ba: nhyim kam Djekonij arým Xarati dji.
 Xarati dji nhyim arým kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arým Djorba dji.
 Djorba dji nhyim arým kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba.
 13 Ar ba:n arým Abidji dji.
 Abidji dji nhyim arým kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arým Erijkí dji.
 Erijkí dji nhyim arým kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arým Adjô dji.
 Adjô dji nhyim arým kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba.
 14 Ar ba:n arým Xadoki dji.
 Xadoki dji nhyim arým kato. Katon arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arým Akí dji.
 Akí dji nhyim arým kato. Katon arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arým Eriju dji.
 Eriju dji nhyim arým kato. Katon arým abatànĥ ne ar ba.
 15 Ar ba:n arým Erijdjô dji.
 Erijdjô dji nhyim arým kato. Katon arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arým Matã dji.
 Matã dji nhyim arým kato. Katon arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arým Djako dji.
 Djako dji nhyim arým kato. Katon arým abatànĥ ne ar ba.
 16 Ar ba:n arým Jôdje dji.
 Jôdje dji nhyim arým kato. Katon arým abatànĥ ne ar ba. Ne kam arým kubê Marij mjên.
 Ne kam arým Jeju'yr o bôx. Marij kurûm ne arým Jeju kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba.
 Be, Jeju nhingêt'ã ujarênĥ ne ja. Jejubê ne me ô Bênjadjwýrbê kumkati. Kubê ne Kritu.
 17 Be, Abraão krakam kra mã aben djô'ã apôx. Nhyim me aben nhitepã ar'ã akre: nhyim ar kute 14 pyrãk ne aben djô'ã apôx nhyim me kam Dawi'yr o bôx. Nhyim kam Dawi krakam kra mã aben djô'ã apôx. Nhyim me aben nhitepã ar'ã akre: nhyim ajte ar kute 14 pyrãk ne aben djô'ã apôx. Nhyim me kam arým me kurê djwýnh kute mebê idjaer pytãr'yr o bôx. Me me utãn krīraxbê Babirônij'yr meo bôx. Nhyim kam me krakam kra mã aben djô'ã apôx. Nhyim me aben nhitepã ar'ã akre: nhyim ajte ar kute 14 pyrãk ne aben djô'ã apôx. Nhyim me kam arým Kritu'yr o bôx. Metĩndjwýnh kute 'ã Bênjadjwýrbê kumkati mênĥkôt ne me kum Kritu jarê.

Jeju nã kurûm kator kadjy ne ja.

Ruk 1.26

18 Jakam dja ba Jeju Kritu kator'ã ajarê. Nã kurûm kator'ã ajarê. Nãbê ne Marij. Metĩndjwýnh Karô ne Marij'yr bôx nhyim arým tujarô. Marij tujarô kêtři ne Jôdje arým amim kum kabên nhyim me kuní kuma. Nãm amim kum kabên kajgobit. Kraxje kute o nôr kêt. Nhyim kam arým tujarô. Tujarô nhyim arým omû.

19 Ne kam bit kute kangamã. Jôdje mexkam bit kute me kãxã kangamãn amim karôo nhýn amim,

—Ne ba ren me krãptĩ nhipôkri kanga nhyim ren me arým kam ngryk ne. Ba me krãptĩ kãxã kanga. Nãm ã mexkam amim ane.

20 Nãm ã amim anhýro nhýn kam nôn arým ngôr. Ngôr nhyim aerbê Bênjadjwýr djwýnh kadjy mrãnh djwýnh'ô arým 'yr bôx nhyim ôtkam arým omû. Nhyim kum,

—Jôdje, Dawi tãmdjwý, arým aprô tujarôkam kwãrik wãnh adjumar punu kêt. Mrãmri dja ga í tu 'yr amôrkumrêx. Djãm axwe? Kati. Metĩndjwýnh Karô ne 'yr bôx nhyim arým tujarô.

21 Dja kra ruw ga kam kum Jeju jarê. Mýkam dja ga kum ja jarê? Bir, dja ô me wýnh axwebê me utã. Kam dja ga kum Jeju jarê. Nãm ã Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh'ô Jôdjemã ane. Mýj'ã ne idjibê Jeju amijakre? Bir, me utãr djwýnh'ã ne amijakre.

22-23 Amrêbê: ne Bênjadjwýr djwýnh Jeju nã tujarô'ã ajarê. Kabên jarênĥ djwýnhmã 'ã ajarê. Nhyim arým kukwakam me bakukãmãremã kum,

“Me kurerer'ô, me'ô kraxje kute o nôr kêtja dja arým tujarô nhyim í kra ruw.

Nhyim me arým idji'ã abenmã kum, 'Emane', anhýro ba.”

Nãm ã kabên jarênĥ djwýnh Bênjadjwýr djwýnh kukwakam me bakukãmãremã ane. Nhyim kam me aben djô'ã arênĥo mō:n arênĥo mōr tãmtã arým 'yr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju nã katon arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arým tujarôkumrêx. Kraxje me'ô kute o nôr kêtĥkam arým tujarôkumrêx. Me kute me bakukãmãremã 'ã ujarênĥ kôt arým ã tujarôo ane. Kabên jarênĥ djwýnh ne me bakukãmãremã kum,

—Nhyim me arým idji'ã abenmã kum, “Emane”, anhýro ba. Be, ne ren me me bakabênkôt idjibê Emãne'ã abenmã kum,

—Kubê ne me banhô Metĩndjwýnh. Me banhô Metĩndjwýnh arým me baro'ã ar ba. Nãm ã kabên jarênĥ djwýnh me bakukãmãremã ane.

24 Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh prô'ã Jôdjemã karôn arým kum karô pa. Nhyim

arým krã kato. Ne kam arým kabên kôt prô'ÿr mô.

²⁵ Nãm 'ÿr môr kajgon ikô'ã ikwã kêt. Kra rwýkkambit ne ikô'ã ikwã. Nãm 'ÿr môr kajgo nhyr kam arým kra kutewa ruw nhyr kumý. Kumý nhyr arým kum Jeju jarê.

2

Ar kute kanhêtire mar'ã ujarênh kadjy ne ja.

¹ Ar kute kanhêtire mar ne ar myt apôx djã kurûm tẽ. Tẽ: nhyr arým akati krãpti apêx nhyr ar arým Djeruxarêkam bôx. Pykabê Djudêjakam krîraxbê Berêkam ne Jeju ruw. Bênjadwýr raxbê Erodji memã ÿrri ne ruw.

² Ar kute kanhêtire mar Djeruxarêkam bôx ne arým me kukjêro tẽ. Ar memã kum,

—Nhÿnh ne me'ô prîreja? Dja kubê mebê idjaer nhô Bênjadwýr rax. Kanhêtire kute rwýk'ã amijakre ne bar arým omû. Myt apôx djã'ãnh ne bar omûn kam amrê 'ÿr tẽn arým bôx. Ije kum rax jarênhmã bôx, ane. Nãm ar ã memã anhÿro tẽmo ane.

³ Memã anhÿro tẽ: nhyr arým bênjadwýr raxbê Erodji kuma, me kute ar arênhja ma. Kuman arým axwe: umar ne. Djeruxarêkam me kunîdjwý axwe: umar ne.

⁴ Nhyr kam Erodji arým amiwýr me rûnh 'uw. Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bênjadwýrmê Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê amiwýr me ku'uw ne amijã meo akuprô. Ne kam arým abej me kukjêro nhÿn memã kum,

—Nhÿnh ne Kritu rwýkmã? Nhÿnh ne Kritu rwýk djãja? ane. Metîndjwýnh kute 'ã Bênjadwýrbê kumkati mênhkôt ne me kum Kritu jarê.

⁵ Nãm Erodji memã ane nhyr me kum, —Pykabê Djudêjakam krîbê Berêkam ne rwýk djã.

⁶ Amrêbê: ne Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnhmã arê. Kritu rwýk djã'ã kum ajarê. Nhyr kukwakam me bakukãmãremã 'ã ajarê. Me krîmã arên kum,

“Pykabê Djudêjakam krîbê Berê, amã ne ba ikabên ne. Djãm Djudêjakam akajgo got?

Abê bênjadwýr rax pyrãk. Djudêjakam me bênjadwýr kunî dja amã arax jarê. Mýkam?

Bir, akam dja me'ô prîre ruw ne ï arým bênjadwýr rax. Ne arým inhô mebê idjaer pumûn meo ba.

Dja meo ba kute mrãmri ne mrykî'ãtomtio ba djwýnh kute ô mryo ba pyrãk”, ane.

Nãm kabên jarênh djwýnh ã me bakukãmãremã anen arým 'ã pi'ók no'ók ne. Ga, Berêkam Kritu rwýkja pumû. Pi'ók jakôt ne bar arým omû. Nãm me rûnh ã Erodjimã ane.

⁷ Nhyr kam bênjadwýr Erodji amipdjun amiwýr ar kute kanhêtire mar 'uw nhyr ar arým 'ÿr bôx. 'ÿr bôx nhyr me kãxã arkum,

—Nhÿnhjakam ne kanhêtire amirît djã? Mýj ne kanhêtire kute amirît'ã amex kute? ane. Nhyr ar arým prîne kum arê.

⁸ Nhyr kam arým Berêmä ar anon arkum, —Aje. Dja gar tẽn prîne me'ô prîre jabej ne kum akato. Kum akaton on amrê iwýr tẽn imã 'ã ajarê. Badjwý 'ÿr itêm ne ije kum rax jarênh prãmkuvrêx. Aj mã, ane.

⁹ Nhyr ar bênjadwýr rax kabên mar pan arým 'ÿr tẽ. 'ÿr tẽ: nhyr ar aêrbê kanhêtireja mô. Tãm ne ar myt apôx djã'ãnh omû. Arým ar kukãm mô. Nãm ar kukãm mô:n arým iby arek wajêt. Prîre rwýkja nhiby arek wajêt nhyr ar arým omû.

¹⁰ Omûn arým kî:nhkuvrêx.

¹¹ Ne kôt tẽn arým úrkwã'ÿr bôx. Ne kam arým wadjãnh prîreja pumû. Nã Marij ne kumýn o nhÿ nhyr ar omû. Ne kam amikajgo man arým amijo ngriren parbê tu mýrbê rôrôk ne. Parbê kum rax jarênhô ikwã. Ne kam arým kãjmã krîn arým nèkrêx 'ãpre bôn kum adjuw. Kên karÿrmê pi djur, me kute kuwykam rênh nhyr kudjýjamê me kudjý djãbê mirajamê ne ar kum adjuw.

¹² Ne kam kãjmã djan pry 'odjwý kôt akubyn ar ô pykamã tẽ. Me'ô ne ar bip-tirkam arkum,

—Kwãrîk wãnh akubyn Erodji'ÿr atêm kêt, ane nhyr kam ar akubyn Erodji jaã'ã tẽ. Tẽn arým ar ô pykakam bôx.

Jôdje kute Edjitu'ÿr Jejuo kator kadjy ne ja.

¹³ Nãm ar kute kanhêtire marja tẽ nhyr kam Jôdje arým ngôr. Ngôr nhyr ê, arým Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh'ô bôx ne kum,

—Kãjmã djan amibêx ne prîremê nã aro akaton amû pykabê Edjítumã aro tẽ. Erodji kute prîre bînmã kute abej 'ÿr. Dja gar Edjítumã tẽn bôx ne arek kam ar aba. Ije amã arênhkambit dja gar akubyn tẽn, ane.

¹⁴ Nãm kum ane nhyr arým kãjmã dja. Nhyr akamãt kô rã'ã nhyr arým prîremê nã aro tẽ. Pykabê Edjitu'ÿr ne aro tẽn aro bôx. Ne kam ar arek kam ar ba.

¹⁵ Amrêbê: ne Bênjadwýr djwýnh ar Edjitu'ÿr tẽn'ã ajarê. Kabên jarênh djwýnhmã 'ã ajarê. Nhyr arým kukwakam me bakukãmãremã kum,

“Bênjadwýr djwýnh ne me amã, 'Ba ne ba ikra 'uw nhyr arým Edjitu kurûm kato.' Nãm ã me amã ane.”

Nãm ã kabên jarênh djwýnh me bakukãmãremã ane. Nhyr kam me aben djô'ã arênhô mô:n arênhô môr tãmtã arým 'ÿr o bôx. Tû:mrãm me bakamin-grãnyrekam Jôdje ar arým Edjitu'ÿr tẽ. Me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt ar arým

Edjitu'yr tē. Arým Erodji tykkambit dja ar akubyn Edjitu kurûm tē.

¹⁶ Jôdje ar Edjitu'yr tē nhyim Erodji arým ar kute kanhêtire marja ma. Ne kam amim,

—Je tô mýkam ne ar imã 'êx ne iwýr bôx kêt? ane. Nãm anen arým ngrý:k ne. Ne amim,

—Amû akati ja'ã ne ar kute kanhêtire mar imã, “Bênjadwýr rwýk ny'ã kanhêtire katorja'ã ne arým amex amãnhkrut apêx bar omû”, ane. Be, kanhêtire kator'ã amex amãnhkrut apêx kôt godja bênjadwýr rwýk ny'ã arým amex amãnhkrut ne apêx jabej. Nãm ã amim anen arým ô krãkamngõnhmã kum,

—Me on Berêkam me prîre nhimex. Bu'ã Berê nhô pyka kunîkôtdjwý dja ga me me prîre nhimex. Mybit dja ga me kunî nhimex. Me prîre rwýk'ã amex amãnhkrut apêx nhîjukribit dja ga me me imex kêt, ane. Erodji ô krãkamngõnhmã ane nhyim me arým me prîre'yr môn me imexo mô. Me imexo môn arým me imex pa. Nhyim me arým amak djãje mýro kumex.

¹⁷ Amrêbê: ne Metîndjwýnh me mýr kumex'ã ajarê. Kabên jarênh djwýnhbê Djermimã 'ã ajarê. Nhyim arým kukwakam me bakukãmãremã kum,

¹⁸ “Ota krîbê Ramakam me mu:w ne kãj bê amra:.

Rakeu krao amak djãje me mu:w.

Kra arým kubê kêtka me me te kute memã kaprî kwý ngrimã.”

Nãm ã kabên jarênh djwýnh Metîndjwýnh kukwakam me bakukãmãremã ane. Nhyim kam me aben djô'ã arêhno mô:n arêhno môr tãmtã arým 'yr o bôx. Tû:mrãm me bakam-ingrãnyrekam ne me arým mýro kumex. Krãkamngõnh arým me prîre nhimex ne nhyim me arým amak djãje mýro kumex. Djermi kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt me arým ã mýro ane.

Nadjare'yr akêx'ã ujarênh.

¹⁹ Jôdje ar Edjitukam ar ba: nhyim kam Erodji arým ty. Ty nhyim kam Jôdje arým bip-tiro nô. Biptiro nô nhyim Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh'ô arým kum amijo amirîit ne kum,

²⁰ —Kãjmã djan prîremê nã aro tē. Me abê idjaer nhô pyka'yr aro tē. Me kute bit prîre bñ prãmja ne me arým ty, ane.

²¹ Nhyim kam Jôdje arým kãjmã djan prîremê nã aro tē. Aro tēn amû mebê idjaer nhô pyka'yr aro tē. 'Yr aro tē:n arým 'yr aro bôx.

²² 'Yr aro bôx nhyim me arým kum,

—Erodji kra Akireu arým pykabê Djudêjakam bãm pãnh memã bênjadwýr, ane. Nãm me Jôdjemã ane nhyim arým kum uman Djudêja'yr tēm prãm kêt. Ne kam ôtkam me'ô arým nêje kukrã. Nhyim kuman

arým pykabê Djudêja nhibej tēn kam pykabê Garrêjakam bôx.

²³ Ne ajte tē:n arým krîraxbê Nadjarekam bôx ne kam ar ba. Kam ar ba: nhyim kam Jeju arým kam abatãnh ne. Amrêbê: ne Metîndjwýnh ja'ã ajarê. Jeju Nadjarekam abatãnh'ã ajarê. Kabên jarênh djwýnhmã 'ã ajarê. Nhyim arým kukwakam me bakukãmãremã kum, “Dja me abenmã 'ã, 'Nadjarekam ne abatãnh djã', anh'ýro ba.”

Nãm ã ujarênh djwýnh Metîndjwýnh kukwakam me bakukãmãremã ane. Nhyim kam me aben djô'ã arêhno mô:n arêhno môr tãmtã arým 'yr o bôx. Tû:mrãm me bakam-ingrãnyrekam arým 'yr o bôx nhyim Jeju arým Nadjarekam abatãnh ne. Me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt ne arým Nadjarekam abatãnh ne.

3

Djuão kute Jeju kutêp me akre'ã ujarênh.

Mak 1.1; Ruk 3.1; Dju 1.19

¹ Jeju Nadjarekam ar ba: nhyim kam ngômã me angjênh djwýnhbê Djuão arým bôx. Pykabê Djudêjakam kapôt kukkritkam ne Djuão me akreo ba. Me ta ne me 'yr ban bôxo kumex nhyim ar me akreo ba.

² Nãm memã kum,

—Me amikam akaprîren wãnh ajaxwemã anhiren Metîndjwýnh'yr amijo akêx. Arým kãjkwakam Bênjadwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo ba 'yr. Nãm ã Djuão memã ane.

³ Amrêbê: ne Metîndjwýnh Djuão kukãm 'ã ajarê. 'ã ujarênh djwýnhbê Idjaijmã 'ã ajarê. Nhyim arým kukwakam me bakukãmãremã kum,

“Me'ô dja kapôt kukkritkam memã kabên ne. Kãj bê dja me akren memã kum,

‘Me apa. Ê, on Bênjadwýr djwýnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren katãt amijo aba. Kute mrãmri ne me kute bênjadwýr rax kutêp pryô mex ne kute kum katãt pry jadjwýrja pyrãk', ane.

Dja ã ujarênh djwýnh Bênjadwýr djwýnh'ã memã ane.”

Nãm ã Idjaij Djuão'ã me bakukãmãremã ane. Nhyim kam me aben djô'ã arêhno mô:n arêhno môr tãmtã arým 'yr o bôx. Tû:mrãm 'yr o bôx nhyim Djuão arým kato. Me bakam-ingrãnyrekam katon arým ã me akreo bao ane. Metîndjwýnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt Djuão arým katon ã me akreo ane.

⁴ Be, Djuão ne mry jabatãnhbê kameru kî nhîpêxo kubêkãnh angij ne mry kão amikrax pren krytkanhê kun menh kangôo ikô.

⁵ Nhyim kam krîraxbê Djeruxarêkam me ja Djuão'yr bôxo dja. Bu'ã pykabê Djudêjakam

me jadjwý Djuão'ýr bôxo dja. Ngôbê Djodão bu'ã pykakam me jadjwý 'ýr bôxo kume:x ne. Nãm me Djuão'ýr ban bô:xo dja.

⁶ Ne kam amijaxwe kôt amijarên memã kum,

–Be, mrãmri ne ba ijaxwe tùm krãptĩ. Arým imã kĩnh kêt ne wãnh kum inhire, ane. Nhyam kam ngô raxbê Djodão kam mã Metĩndjwýnhmã me angij.

⁷ Nhyam kam mebê pardjêumê mebê xadjudjêumê krãptĩ arým Djuão'ýr bôxo dja. Nhyam me omũn memã kum,

–Me akamingrãny ne ga me abê iry. Mýj me'õ got ne me amã Metĩndjwýnh ngryk nhõ akati jarê ga me umaje iwýr aprõt kajgo?

⁸ On katãt amijo aba gê me mrãmri me amex jabej me amã kato. Mrãmri ga me amikam akapriren wãnh ajaxwemã anhirern aje Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx jabej gê me me amã kato. Ne kam me akam kĩnhkumrêx kute mrãmri ne me kute pidjõ djõ mexmã apõx ne kam kĩnhja pyrãk.

⁹ Kwãrik wãnh me anhõkre kadjwýnhbê anhingêt kukãmãre Abraão adjãmra kêt ne amim,

–Me ba ne ba me ibê Abraão tãmdjwý. Dja Metĩndjwýnh me ikam ngryk kêt. Dja ba me te ijaxwe nhyam kam me inhingêt kukãmãre Abraão kôt Metĩndjwýnh kum me ijabê ne me ijaxwekam me ijo bikênh kêtumrêx, ane. Kwãrik wãnh ga me 'ã anhýr ar aba kêt. Kati. Ê, ba me amã arê. Dja ga me te abê Abraão tãmdjwý nhyam Metĩndjwýnh tu me ajo ajkê, me ajaxwe pãnh tu me ajo ajkê. Ne ren kute ajte Abraão tãmdjwý prãm jabej ren tu kênjao itun o amim Abraão tãmdjwý nhípêx nhyam me ren tu katon kumex.

¹⁰ Ê, mrãmri arým 'ýr. Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarênh nhõ akati arým 'ýr. Kute mrãmri ne pidjõ apýnh abenkam õ kêt nhyam me kute kãr ne o mrãnh ne kute kuwykam rênjha pyrãk. Arým ne Metĩndjwýnh me ajã pidjõ djõ kêt jakren arým me ajaxwe pãnh kute me ajo bikênh 'ýr. Dja me ajo mõn kuwykam me amê. Arým 'ýr. Kute mrãmri ne me'õ kute pidjõmã 'yr kadjy kute parbê kãxkrãkõ mýnh ne o ãm pyrãk.

¹¹ Mrãmri ba ne ba ngõmãbit me ajangij. Ga me amikam akapriren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx ba ngõmãbit me ajangij. Nhyam be, itotokbê ne me'õ bõxmã. Me'õ tãm ne raxo kute amũ ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nã bãm te irax ne 'ýr ibikamênh prãmje. Nã bãm te irax ne 'ã inhõbõn ije kum parkã 'ã pre bõnh ne o itêm prãmje. Be, ãm irax ba ren arým kum apê. Nhyam be, kati. ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Tãm ne arým bõx 'ýr. Djãm ngõmã kute me ajangjênhmã? Kati. Tãm dja bõx ne kam me awýr Metĩndjwýnh Karõ jano. Katãt me aje amijo ababit'ýr dja ano

kute me ajo bamã. Ne kam me ajaxweja kute kuwymã me arênhmã.

¹² Gêdja bõx ne kam kute mrãmri ne me kute kõtýk byr ne o kute bãygogore ka'uk ne kute kam mũm 'ynhĩ, 'y mexjao atom ne kam kute 'ykJãjo têm ne kute kuwykam mênh nhyam xêtja pyrãk. Dja me'õja bõx ne ã me axweo anen kuwykam me kurê. Nhyam kuwyja dja põk rã'ã: rã'ãn apêx kêtumrêx. Nhyam be, me mex, me katãt kute amijo baja'ã gêdja 'y mex jakren mũm meo atom. Meo atom ne kãjkwakam õ pykamã meo mõ gê me kam kam kĩnhkumrêx ne ar ba. Arým kute meo anhýr 'ýr. Nãm ã Djuão mebê pardjêumã ane.

*Djuão kute ngõmã Jeju jadjãr.
Mak 1.9; Ruk 3.21; Dju r 1.32*

¹³ Kam Jeju arým pykabê Garrêja kurũm tê. Tê:n arým ngõbê Djodão'ýr bõx. Nãm 'ýr bõx ne arým Djuão'ýr bõx. Kute Metĩndjwýnhmã ngõmã adjãmã ne 'ýr bõx.

¹⁴ Nhyam kum,

–Djãm ba ije ngõmã adjãrmã? Kati. Ba ne ga ren Metĩndjwýnhmã ngõmã ijadjã, ane.

¹⁵ Nhyam kum,

–Kati, kwãrik rã'ã. Metĩndjwýnh kute gu bamã katãt baje amijo baba'ã karõ kôt dja gu prĩne katãt amijo baba. Kam dja kĩnhkumrêx. Kam dja ga on ngõmã ijadjã, ane.

¹⁶ Nhyam arým ngõmã adjã. Nhyam kam wabin dja nhyam aêrbê kãjkwã arým aben bê ajkij. Aben bê ajkij nhyam me kute omũnh kadjy Metĩndjwýnh Karõ kute tut pyrãk arým 'ýr ruw ne 'ã tým. 'A tým nhyam Djuão arým omũ.

¹⁷ Nhyam ê, arým kãjkwã kurũm Metĩndjwýnh memã kabên ne memã kum,

–Ikra ne wã. Imã abê:kumrêx. Ba kam kam ikĩnhkumrêx. Nãm ã Metĩndjwýnh Kra'ã memã ane.

4

*Xatanaj te kute axwe'ã Jejumã ãpnênh.
Ruk 4.1; Mak 1.12; Idja 2.18, 4.15*

¹ Nhyam kam Metĩndjwýnh Karõ kapõt kukritmã Jejuo katon o mõ. Dja Xatanaj te kute axwe'ã mênhmã kum apnê. Ja kadjy ne o mõ.

² Nhyam kam Jeju Metĩndjwýnhmã amijajbu. Nãm amijajburo dja: nhyam 'ã akatibê 40 apêx. Nhyam kam arým kum prãm ne.

³ Nhyam kam me axwe'ã memã ãpnênh djwýnhbê Xatanaj arým 'ýr tên 'ýr bõx. Nãm bit kute amikõt o ba nhyam kôt axwemã 'ýr bõx. Ne kam kum,

–Ê, goja abê Metĩndjwýnh Krakumrêx jabej ne goja kênjamã akabên gê goja kubê djwý ga krê, ane. Nãm Xatanaj ã Jejumã ane.

⁴ Nhyam kam kum,

–Kati. Mýkam? Bir, Metíndjwýnh ne amrêbê: me ikukâmâremâ kum, “Djâm djwýobit dja me amitýx ne tîn ne ar ba?

Kati. Metíndjwýnh kabênodjwý dja me amitýx ne tîn ne ar ba, kabên kunîo.” Nâm â Metíndjwýnh me ikukâmâremâ ane nhyim me arým 'â pi'ók no'ók ne. Ije Metíndjwýnh kabên ja markam ije akabênkôt kênno djwý prâm kêt. Nâm â Jeju kum ane.

⁵ Nhyim kam Xatanaj Djeruxarê'ýr o tên o bôx. Krîrax jamâ ne me kum, “Metíndjwýnh nhô krîrax”, ane. Nâm o bôx ne o tên Metíndjwýnh nhô kikreti'ýr o bôx. Ne kam o tên o wabin kikreti nhimôk'ýr o bôx ne anhá'â kudja.

⁶ Ne kam kum, –Ê, goja abê Metíndjwýnh Krakumrêx jabej goja rûm tên ato. Amrêbê: ne me akukâmâre amâ arê. Metíndjwýnh kukwakam amâ arên amâ, “Dja ba ajâ ikadjy mrânh djwýnhmâ karô. Dja me atêmkôt amâ ikra dja gé kên'ô apar ngânh kêtumrêx.”

Nâm â Metíndjwýnh me akukâmâre amâ ane nhyim me arým 'â pi'ók no'ók ne. Ajrâ, rûm tên ato gé goja me atêmkôt amâ ikra dja, ane. ⁷ Nhyim Jeju kum,

–Kati. Mýkam? Bir, ba ajte amâ arê ga ama. Amrêbê: ne me ikukâmâre memâ arê. Metíndjwýnh kukwakam memâ arên memâ kum,

“Kwârîk wânh Bênjadjwýr djwýnh, Atíndjwýnh kabi kêt, kute ajâno âm jabej kabi kêt”, ane.

Nâm â Metíndjwýnh me ikukâmâremâ ane nhyim me arým 'â pi'ók no'ók ne. Ije Metíndjwýnh kabên ja markam ne ba ije akabênkôt rûm itêm ne idjâtor prâm kêt, ane.

⁸ Nhyim Xatanaj ajte o tên krânh prêkti nhimôk'ýr o wabi nhyim dja. Nhyim kam apýnh pyka djâri nhyim Xatanaj arým kum kunî jakreo dja. Ne apýnh bênjadjwýr kute meo ba djâri kum me kunî jakreo dja. Nhyim apýnh me ô mýjja rûnh ne uma djâri nhyim kum me kunî jakreo dja nhyim arým kunî pumû.

⁹ Nhyim kam kum, –Ba amâ ja kunî kanga. Ba amâ me ô mýjja rûnh ne uma kunî kanga. Dja ga amijo angrin ikuka kônh ikônkrâo nhýn imâ irax jarê ba arým amâ kungâ. Ba amâ kunî ngâ ga arým idjô'â o aminhôn ar o aba, ane.

¹⁰ Nhyim Jeju kum, –Kati, Xatanaj, on rûm imâ akâx. Djâm ije akuka kônh ikônkrâo inhýrmâ ne ije amâ arax jarênhmâ? Arkati. Mýkam? Bir, amrêbê: me ikukâmâre memâ arê. Metíndjwýnh kukwakam memâ arên memâ kum,

“Bênjadjwýr djwýnh, Atíndjwýnhmâbit dja ga amijo angrin kum rax jarên ajbitmâ apê.

Kwârîk wânh atemâ 'ômâ rax jarênh kêt.” Nâm â Metíndjwýnh me ikukâmâremâ ane nhyim me 'â pi'ók no'ók ne. Ije Metíndjwýnh kabên ja markam ne ba ije akuka kônh ikônkrâo inhýr ne ije amâ arax jarênh prâm kêt, ane.

¹¹ Nhyim kam Xatanaj arým kum kâx ne mã tê. Nhyim kam kadjy mrânh djwýnh ar arým 'ýr bôx ne o djuw mex.

*Jeju kute me akremo krax.
Mak 1.14; Ruk 4.14*

¹² Nhyim kam Jeju arým tê. Tê:n pykabê Garrêjakam bôx. Me arým kute Djuâoo tým ne kubê ijêkam ne Garrêjakam bôx.

¹³ Nâm Garrêjakam krîrâxbê Nadjarekam bôx. Ne kam kurûm katon kam amû krîrâxbê Kapanakam tên bôx ne nhý. Imôti mýrri ne Kapana dja. Me kute Kapana bu'â pykamâ Djeburômê Naptar jarênh. Kam ne krîrâxbê Kapana dja.

¹⁴ Amrêbê: ne ujarênh djwýnhbê Idjaij me bakukâmâremâ arê. Jeju Kapanajakam bôx jarê. Metíndjwýnh kukwakam ne Idjaij memâ arên memâ kum,

¹⁵ “Pykabê Djeburô, pykabê Naptar. Imôti'ýr pyka. Ngôbê Djodâo nhikjêbê pyka.

Me bajtem nhô pyka jamâ ne me kum Garrêja jarê.

¹⁶ Pyka jakam ne me axwe:. Me mrânh punu:re kute mrâmri ne akamât kô tykkam me mrânh punu pyràk.

Me ja ne me arým me'ô me:xkumrêx pumû kute mrâmri ne me kute memâ irâ djâ rax pumûnh pyràk.

Pyka jakam ne me kaprîre ne ar ba. Kute mrâmri ne me on tyk karô kaprîn ar ba pyràk.

Me ja ne me arým me'ô me:xkumrêx pumûn kînhkumrêx ne. Me kînhkumrêx kute mrâmri ne ajte arngrokam me kînh pyràk”, ane.

Nâm Idjaij â me bakukâmâremâ ane. Nhyim kam me aben djô'â arênhomô:m arênhomôr tâmtâ arým 'ýr o bôx. Tû:mrâm me bakam-ingrânyrekam Jeju arým Kapanakam bôx. Me:xkumrêx ne arým kam bôx. Idjaij kute me bakukâmâremâ 'â ujarênh kôt ne bôx.

¹⁷ Ne kam arým kâj bê me akremo krax. Ne amijâ memâ kum,

–Amikam akaprîren wânh ajaxwemâ anhiren Metíndjwýnh'ýr amijo akêx. Arým kâjkwakam Bênjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba 'ýr. Nâm â Jeju me akremo ane.

*Jeju kute amikôt me kamênh.
Mak 1.16; Ruk 5.1*

¹⁸ Nhyam kam Garrêjakam Jeju imôti myrbê tē. Nhyam Ximāomē Ângre ar axikôt katorja ngôkam ar kryre rênho ba nhyam arým ar omũ. Ximāomã ne me Pedru jarê. Ar kubê tep pynênh djwýnh tũm.

¹⁹ Nãm ar ar kryre rênho ba nhyam Jeju arkum,

—On ar mã ikôt ajkamê. Jakam dja gar ikôt me kamênho aba kute mrãmri ne ar aje tep pynênh aba pyrãk, ane.

²⁰ Nhyam ar on amikôt kryre mên arým mã Jeju kôt ajkamê.

²¹ Nhyam âm ajbir tē nhyam Xijagumê Djuão ar kãkam nhý nhyam arým ar omũ. Ar axikôt kator. Djebedêu ne ar adjuw. Djebedêumê ne ar amim kryreo mexo nhý. Nãm ar omũn arým kaj bê amikôt ar ku'uw.

²² Nhyam bãm Djebedêu kãkam nhý nhyam ar arým wãnh kum iren mã Jeju kôt ajkamê.

Jeju kute me punuo mex.

Mak 3.7; Ruk 6.17

²³ Nhyam kam Jeju Garrêjakam pyka kunikôt memã kukradjá jarênho ba. Apýnh mebê idjaer bikprônh djãri memã arênho ba. Ne kaj bê ujarênh ny jarênho ba. Bênjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo ba'ã memã ujarênh ar ba. Ne kam arým apýnh me kanêmhê me punuo mexo ba.

²⁴ Nhyam me arým arênh kumex. Pykabê Xirijkam ne me prĩne me kunĩmã arênh ipôk ne. Arênh ipôk nhyam me kunĩ arým Jeju jarênh ma. Ne kam arým 'yr me punuo kunio bôx. Apýnh me kanê djãri meo bôx. Ajte apýnh me tokry djãri meo bôx. Nhyam me kwý me karô punuo kute meo baja nhyam me meo bôx. Nhyam me kwý me tyk kute meo baja nhyam me meo bôx. Nhyam me kwý akry nhyam me meo bôx. Nhyam kam arým me kunio mex.

²⁵ Nhyam kam me krãptĩ: arým 'yr bôx ne kôt ar ba. Pykabê Garrêja kurũm, pyka nhidjibê Krĩraxbê 10 kurũm, krĩraxbê Djeruxarê kurũm, pykabê Djudêja kurũm, ngôbê Djodão nhijukri pyka kurũm ne me bôx ne kôt ar ba.

5

Me kĩnh'ã ujarênh.

Ruk 6.20

¹ Kam ne me krãptĩ: Jeju kôt ar ba nhyam me omũ. Ne kam arým krãnh'ã tēn wabi. Wabin arým nhý. Nhý nhyam kôt ba djwýnh ar arým 'yr bôx ne nhý.

² Nhyam arým arkum amikabên jarênhmo krax ne kum,

³ —Ê, djãm me kute amim, “Ikajgo”, anhýro baja djãm me kaprĩ got? Kati. Mýkam? Bir, me wã dja kãjkwakam Bênjadjwýr djwýnh amim me utãn meo ba. Kam dja me kĩnhkumrêx.

⁴ Djãm me myr baja kaprĩ got? Kati. Mýkam? Bir, me wã dja Metĩndjwýnh ĩ meo kĩnhkumrêx. Kam dja me kĩnhkumrêx.

⁵ Djãm me kabôt katija kaprĩ got? Kati. Mýkam? Bir, me wã dja me ĩ pykakam mýjja kunio ô. Kam dja me kĩnhkumrêx.

⁶ Me kute memã kum, “Ba on Metĩndjwýnhmã ijaxwe kêt”, anhýro ba ne kute katãt amijo ba prãmja djãm me kaprĩ got? Kati. Mýkam? Bir, me wã dja me ĩ axwe kêt'yr bôxkumrêx ne arým prĩne Metĩndjwýnhmã mexkumrêx. Kam dja me kĩnhkumrêx.

⁷ Djãm me ukaprĩja kaprĩ got? Kati. Mýkam? Bir, me wã dja Metĩndjwýnh kum me kaprĩkumrêx. Kam dja me kĩnhkumrêx.

⁸ Djãm me kute amikam axwe'ô mar kêtja kaprĩ got? Kati. Mýkam? Bir, me wã dja me Metĩndjwýnh pumũ. Kam dja me kĩnhkumrêx.

⁹ Djãm me kute aben nêje me kukrão baja kaprĩ got? Kati. Mýkam? Bir, me wã'ã dja me abenmã kum, “Metĩndjwýnh kra ne wã”, ane. Kam dja me kĩnhkumrêx.

¹⁰ Me katãt kute amijo baja dja me te katãt nhyam me arým meo ajkê. Me katãt kute amijo bakam meo ajkê. Djãm kam me kaprĩ got? Kati. Mýkam? Bir, me wã dja kãjkwakam Bênjadjwýr djwýnh arým amim me utãn ar meo ba. Kam dja me kĩnhkumrêx.

¹¹ Ar ga dja gar ikabên markumrêx ne kôt ar amijo aba nhyam me te wãnh ar amã akij ne te ar ajo ajkên te ar ajaxweo ar apytã, apýnh ar ajaxwe djãro ar apytã. Djãm kam ar akaprĩ got? Kati. Mýkam? Bir, kãjkwakam akĩnh djã raxkam.

¹² Dja gar tu akĩnhkumrêx ne kam akĩnh kati. Mýkam? Bir, dja Metĩndjwýnh ar amã o pãnh rax ne. Kãjkwakam gédja amã o pãnh mex ne. Kãjkwakam kute ar amã o pãnh mex ja dja gar amikukãm aman kam akĩnh kati. Nãm me tũmre ã axwe anen me kam-ingrãny kajmã'ã ã Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnho bikênho bao ane. Ga, arým kam kãjkwakam me kĩnhkumrêxja pumũ, ane.

Kadjwanhĩmê kurwý djã'ã ujarênh.

Mak 9.50; Ruk 14.34

¹³ Ne kam ajte arkum,

—Ar aje kadjwanhĩ pyrãk. Kadjwanhĩ kute ômrôo mex pyrãk ar gadjwý dja gar ajmã akute kêt ne akabên mexkumrêx ne ar aba nhyam ar abu'ã me ja kwý ar akudjwa arým mex jabej. Dja kadjwanhĩkam akry apêx jabej mýj dja ajte akry kadjy kam nê? Arkati. Arým mýjja akry kadjy punukumrêx. Godja punukam me kum

kĩnh kêt ne arým rúm kapĩ. Kapĩ nhyem me arým 'ã mrãn paro kajy. Ar gadjwý godja gar memã kum, "Ba ne ba ije Jeju mar", ane. Ne ate kam ar ajaxwe gar arým apunu. Apunu nhyem me arým kum ar akĩnh kêt ne ar apunukôt kum Metĩndjwýnhdjwý kĩnh kêt.

¹⁴ Ar aje mrãmri ne pyka kunĩkôt me kurwý djã pyrak. Ga, krĩraxja pumũ. Djãm krãnhre'ã me kute krĩrax nhĩpêxkam me kute o bipdjurmã? Arkati. Ar gadjwý kwãrik wãnh ikam apijãm kêt ne ikôt adjukaprĩ.

¹⁵ Ngõnhpôkdjwý. Djãm me kute kum angjênh ne kute mýjja 'ókôt o bipdjur got? Kãnoipôko 'ã pro got? Kati. Ngõnhpôko ne me kum angij ne tu parkam, kênhkam umjuw nhyem me kunĩmã kikre kre kurwýo ku'é.

¹⁶ Ar gadjwý kwãrik wãnh ikam apijãm kêt. Ar abê me kurwý djã pyrak ne ar adjukaprĩ. Dja me ar adjukaprĩ pumũn arým kãjkwakam ar Abãmmã rax jarê. Nãm ã Jeju arkum ane.

Môjdjê kukràdjã'ã ujarênh.

Ruk 16.16

¹⁷ Ne kam ajte arkum,

–Kwãrik wãnh ijã amim, "Be, mýj kadjy ne Jeju bõx? Bir, kute memã kum, 'Kwãrik wãnh jakam Môjdjê kabênja mar kêt. Ne Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh 'ódjwý kabênja kwãrik wãnh mar kêt.' Kute ã memã anhýro ba kadjy ne bõx", ane. Kwãrik wãnh ijã ã amim anhýr kêt. Djãm ije ja jarênhmã? Kati. Mýkam? Bir, me amrêbê: me bakukãmãremã ijã ajarê. Nhyem me aben djõ'ã arêhno mõi. Arêhno mõi tãmtã arým iwýr o bõx. Ba kam arým me kute amrêbê: ijã ujarênh kôt ar amijo iba. Me kute ikukãm ijã ujarênh kôt ije amijo anhýr kadjy ne ba bõx. Kam ije ar kabên markumrêx ne ije ar'ã anhýr prãm kêt.

¹⁸ Dja te Metĩndjwýnh kabên kukràdjã kwý'ã pi'ók no'ók kryre ne te apýnh mýrbê kyx djãri'ã pi'ók no'ók kryre djãm 'õ kajgomã? Kati. Dja 'õ kajgo kêt. Kabên'ã pi'ók no'ók kôt dja mýjja apõxkumrêx. Kôt dja mýjja kunĩ apõx tẽn prĩne apõx mexkumrêx. Kabên 'õ dja kajgo kêtumrêx. Nhyem kam kãjkwamê pyka arým apêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

¹⁹ Godja me'õ Metĩndjwýnh kabên ngrire 'õmã kajgo jarênh kam 'ã memã kum, "Kabên ja dja ga me mar rerekre", anhýro ba jabej, dja me adjwýnhdjwýmã kum, "Akajgo", ane. Kãjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo bakam dja me kunĩ kum, "Akajgo", anhýro kumex. Nhyem be, dja me'õ Metĩndjwýnh kabên man kôt ar amijo ban kam memã kabên jarêhno ba. Me'õ jamã dja me kum, "Araxkumrêx", ane. Kãjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar

meo bakam dja me kum, "Araxkumrêx", ane.

²⁰ Kam, ba ar amã arê gar ama. Djãm mrãmri Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê mebê pardjêu mexkumrêx? Kati. Mrãmri ar aje katãt amijo abakam ne o aje me akrenhkambit dja kãjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh amim ar apytã gar kôt ar amijo aba. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me ngyrk'ã ujarênh.

Rô 12.19; Ep 4.26; Xim k 2.8; Xij 1.19

²¹ Ne kam ajte arkum,

–Amrêbê: me bakukãmãre memã kum, "Kwãrik wãnh me par kêt", anen ajte, "Dja me me'õnh bĩ nhyem me arým kum axwe pãnh jarê", ane.

Tãm ne me ar amã arê gar arým ama.

²² Nhyem be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djã ne me me'õnh bĩ nhyem me arým kambit kum axwe pãnh jarê? Kati. Me kute me'õkam ngyrkãmdjwý. Dja me axwe jabej kukjêr kêt ne tu kam ngyrk. Nhyem kam me arým kum axwe pãnh jarê. Ba ajte ar amã arê gar ama. Me kute ikukwakam abeno kamýja godja me kum kamy kurêkam kum, "Apunure", anhýr jabej nhyem kam me arým 'ã meo akuprõ. Memã axwe pãnh jarênh djwýnh krãptĩbê 70 jao akuprõ nhyem me arým memã amikôt amijarê. Nhyem be, godja me kamýmã kum, "No kêt", anhýr jabej ne kam arým me biknor tokry djãkam kuwykam mõi jabej.

²³ Kam godja ga Metĩndjwýnh nhõ ki'ýr kĩnh djão abõx jabej. O abõxo tẽn kam akamy ma. Aje o akamyja kute ajã, "Nãm ijo ajkê", anhýrja ga ama. Akam kaprĩja ga ama. Djãm kam aje on Metĩndjwýnhmã kĩnh djãja nhõrmã? Kati. Dja akamy akam kaprĩ ga Metĩndjwýnhmã kĩnh djãjao bõx nhyem Metĩndjwýnh arým kum kĩnh djãja kĩnh kêt.

²⁴ Kam dja ga wãnh ki kabem kĩnh djãjamã anhiren akamy kumrêx'ýr tẽn kam kum akabên mex jarê gé akubyn akam kĩnh. Akubyn akam kĩnhkam dja ga akubyn tẽn kam kĩnh djãja mýn Metĩndjwýnhmã angã.

²⁵ Dja me'õ mýjjakam kum akurênh memã axwe pãnh jarênh djã'ýr ajo tẽn jabej. 'Ýr ajo tẽnri dja ga on o anhõbikwa. O anhõbikwa nhyem arým memã axwe pãnh jarênh djã'ýr ajo tẽn kêt. Nok ga ren o anhõbikwa kêt nhyem ren memã axwe pãnh jarênh djwýnhmã akanga nhyem ren mebê ijê djwýnhmã akanga. Nhyem kam ren mebê ijê djãkam abê ijê.

²⁶ Ga ren kam akator kêt. Prĩne aje amijo pãnh mex inomã mênhkambit ren akato. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute abenbê prõmê mjênmeõ àkĩnh.

Mat 19.3; Mak 10.2

²⁷ Ne kam ajte arkum,

—Nām me ar amā,
 “Kwārīk wānh mebê prō, nār mjēno adjākīnh
 kêt”, ane.

Ja ne me ar amā arē gar ama.

²⁸ Nhyṃ be, ba dja ba ar amā arē gar ama.
 Mrāmri ro'ā anōrkam ajaxwe. Djām kambit
 ne ajaxwe? Kati. Dja gar me'ō nire pumūn
 arým amā o anōr prām ne. Jabit. Kam
 arým akadjwýnhbê amim o adjākīnh'ā karō.
 Kamdjwý arým ajaxwe. Nām ā Jeju arkum
 ane.

²⁹ Ne kam Ar kubê axwe pyma. Ga, me
 kute apýnh kukrādjào àpēnh jaxwe prāmja
 pumū. Me kute àpēnh jaxweo krā'ymā ne
 Jeju Ar kubê axwe pyman arkum,

—Ne ga ren ano djubōko ajaxwe prām ga
 ren on kaban mūm amibê amē. Ren te ano
 nhikjê kêt ne ren Metīndjwýnh kôt atīn ne
 ar aba rā'ā, kam ren akīnhkumrēx. Ne ren
 ano amānhkrut rā'ā nhyṃ Metīndjwýnh ren
 me biknor tokry djākam amē. Ga ren kam
 akaprikumrēx.

³⁰ Ne ga ren anhikra djubōko ajaxwe prām
 ga ren on krātan mūm amibê amē. Ren te an-
 hikra nhikjê kêt ne ren Metīndjwýnhkôt atīn
 ne ar aba rā'ā kam, ren akīnhkumrēx. Ne ren
 anhikra amānhkrut rā'ā nhyṃ Metīndjwýnh
 ren me biknor tokry djākam amē. Ga ren
 kam akaprikumrēx, ane. Djām mrāmri ne
 me kute amino kadjarmā ne Jeju arkum
 karō? Kati. Djām mrāmri ar kute am-
 inhikra krā'ymā arkum karō? Kati. Me
 kute àpēnh jaxweo krā'ymā ne Jeju Ar kubê
 axwe pyma.

³¹ Ne kam ajte arkum,

—Me ar amā,

“Me kute prō kangamā gē me 'ā pi'ōk no'ōk
 ne kum kungān kam kanga”, ane.

Nām me ā ar amā ane, gar ama.

³² Nhyṃ be, ba dja ba ar amā arē gar
 ama. Gédja me'ō prō djwýnh kangan kam
 arým axwemā ngrēk. Gédja prō djwýnhja
 pānh me'ō mymā kabēn nhyṃ arým 'ýr
 mō. Nhyṃ kam nija arým o akīn kam
 axwe. Nhyṃ kam my jadjwý arým o akīn
 kam adjwýnhdjwý axwekumrēx. Nhyṃ be,
 prōja krō'ā mjēnkambit nhyṃ myja kute kan-
 gakam axwe kêt. Nām ā Jeju arkum ane.

³³ Ne kam ajte arkum,

—Kam, amrēbē: me bakukāmāre memā
 kum,

“Dja gar memā akabēn jarēn amā me kute
 amar pydjī prām jabej kum,

'Metīndjwýnh ne amybyṃ kute imar. Ije amā
 ikabēn pydjīn arēnhkôt kute imar',
 anhyrkam kwārīk wānh'ā adjukanga
 kêt.

Dja gar aje memā akabēn jarēnh kôt ar
 amijo abakumrēx. Nok ren ga
 kôt ar amijo aba kêt ne ren arým
 Metīndjwýnh jarēnh kajgon ren o kum
 amikurētuw”, ane.

Nām me bakukāmāre ā memā ane gar arým
 ama.

³⁴ Nhyṃ be, ba dja ba ar amā arē gar ama.
 Djām ar aje memā akabēn jarēnhkam aje
 ajte kôt Metīndjwýnh nār ō mjýja'ō jarēnhmā?
 Kati. Mrāmri dja gar memā akabēn pýnhbit
 jarē. Kwārīk wānh aje memā akabēn pyd-
 jin arēnhkôt ajte memā kàjkwa jarēnh kêt.
 Metīndjwýnh kam ýrkam memā arēnh kêt.

³⁵ Kwārīk wānh ar aje memā akabēn
 pydjīn arēnhkôt ajte memā pyka jarēnh
 kêt. Metīndjwýnh pykakam par djām djākam
 memā arēnh kêt. Nār, kwārīk wānh ar aje
 memā akabēn pydjīn arēnhkôt ajte memā
 Djeruxarē jarēnh kêt. Kubê Bēnjadjwýr rax
 djwýnh nhō krīraxkam memā arēnh kêt.

³⁶ Nār, kwārīk wānh ar aje memā akabēn
 pydjīn arēnhkôt ajte akrā jarēnh kêt. Mjýj
 ne gar aje omā? Djām ar ga aje akrākam akī
 'ōo akamā nār akī 'ōo kakrātykmā? Arkati. Te
 aje akīo anhyrmā.

³⁷ Kam, memā akabēn pýnhbit jarē. Aje
 mrāmri mjýja anhyrmā. Kambit memā
 kum, “Nā. Dja ba ā o ane”, ane. Nār,
 aje mjýja anhyr kētmā. Kam memā kum,
 “Kati. Dja ba o anhyr kêt”, ane. Jabit memā
 arē. Memā akabēn pýnhbit jarē. Godja gar
 memā akabēn jarē ne me kute ar amar pydjī
 kadjy ajte kôt memā apýnh mjýja jarēn arým
 akabēn punu. Kute mrāmri ne me axwe
 nhō bēnjadjwýr jajkwa kurūm akabēn kator
 pyrāk. Nām ā Jeju arkum ane.

Kute ar amipānh nēje ar akre.

Ruk 6.29

³⁸ Ne kam ajte arkum,

—Me ar amā,

“Amrēbē: ne me bakukāmāre memā kum,

'Dja me me'ō no katōk gē me o aben man
 kam pānh no katōk. Nār, dja me me'ō
 djwa kwýr gē me pānh wa kwýr', ane.

Me bakukāmāre ā memā ane.”

Nām me ā ar amā ane.

³⁹ Nhyṃ be, ba dja ba ar amā arē gar
 ama. Djām ar aje amipānh meo abikēnhmā?
 Kati. Kwārīk wānh. Dja me ar ajo ajkē gar
 amipānh meo abikēnh kêt. Godja me ikra
 poo anhine djubōkbē ar akurwanh jabej tu
 me'ýr anhine nhikjēo apa gē kurwa.

⁴⁰ Nhyṃ godja me arým pykakam me
 bēnjadjwýr'ýr ajo tēn 'ýr ajo bōx ne kum,
 “Me'ōja ne ijo ajkē. Kum arē gē imā o pānh”,
 ane. Nhyṃ bēnjadjwýr arým amā “Pānh dja
 ga kum anhō kubēkà'ō pydjīn angā”, ane.
 Djām aje kubē nēmā? Kati. Dja ga tu kam
 anhōdjānh ne kum anhō kubēkào amānhkrut
 ne angā.

⁴¹ Dja me kôt atēmā amā krà tỳ:x ne amā,
 “Ga dja ga ikôt tē nhyṃ ajā kirometu pydjī
 apēx”, ane. Ga kam kabēnkôt tē. Kôt atēmo
 kirometu pydjī apēx. Ga kam ikabēn kôt

amã kînh ne ajte ijukri kôt tē nhym ajã kirometu 'ôdjwý apêx.

⁴² Godja me ar amã, "Imã angã", anhÿr jabej tu kum angã. Godja me ar amã, "Imã angã. Ba kam í amã kungã", anhÿr jabej. Kwãrik wãnh kubê nê kêt. Ba ne ba ã ar amã ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Arkum kurê djwýnh jabêmã kute arkum arênh.

Ruk 6.27, 23.34; Kar 7.60; Rô 12.14

⁴³ Ne kam ajte arkum,

–Me ar amã,

"Ar amã amibu'ã me ja jabên kam amã akurê djwýnh kurê", ane.

Me ã memã ane."

Nãm me ã ar amã ane.

⁴⁴ Nhym be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djãm ar amã akurê djwýnh kurêmã? Kati. Dja gar amã akurê djwýnh jabê. Me kute ar ajo Metîndjwýnhmã à'wýr ne kum, "Dja ga o ajkê", anhÿro baja dja gar meo Metîndjwýnhmã a'wý ne kum, "Dja ga o djuw mex", ane. Amã akurê djwýnh kaprí. Me kute ar amã kabên punuo baja ne kute ar ajo bikêho baja dja gar meo Metîndjwýnhmã a'uw.

⁴⁵ Ar amã akurê djwýnh jabên arÿm Abãm kôt amijo tē. Aje amijo kãjkwakam Abãm krakumrêx kadjy dja gar Abãm kôt amijo tē. Ga, Abãm kute me axwemê me mex'ã myto apôxja pumû. Ne kute me katât kute amijo bamê me ate kute amijo ba'ã nao bixadjwýrja pumû.

⁴⁶ Godja gar amã me kum ajabêjabit jabê djãm kam Metîndjwýnh kute ar amã mex jarênhmã? Kati. Mýkam? Bir, ar amã me kum ar ajabêjabit jabêkam. Amã akurê djwýnh jabê kêtka. Djori kam amex? Kati. Nãm ã me bënjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprío atom djwýnh djãkînhí meo ane. Me kum kurê djwýnh jabê kêt. Djori kam me mex? Kati. Metîndjwýnh ne memã axwe jarê.

⁴⁷ Godja gar anhôbikwamãbit akabên mex jarê djãm kam ar amexkumrêx? Kati. Mýkam? Bir, ar aje anhôbikwamãbit akabên mex jarênhkam. Aje akurê djwýnhmã akabên mex jarênh kêtka. Nãm ã me bënjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprío atom djwýnh meo ane. Me kute kurê djwýnhmã kabên mex jarênh kêt. Djori kam me mex. Kati. Metîndjwýnh ne memã axwe jarê.

⁴⁸ Kam ar ga dja gar amextire. Kãjkwakam ar Abãm prîne mextirekumrêx. Kudjwa ã ar amextireo anen amã akurê djwýnh jabê. Nãm ã Jeju arkum ane.

6

Kute ar ukaprí'ã arkum karô.

¹ Ne kam ajte arkum,

–Dja gar mekam adjukaprí. Djãm kam ar aje amim, "Ba memã amibên ne mekam idjukaprí gê ibu'ã me ja imã idjukaprí jarê", anhÿrmã? Kati. Kwãrik wãnh amim anhÿr kêt. Dja gar memã amibên nhym me ar amã adjukaprí jarê. Djãm kam dja Metîndjwýnh ar amã akînh djã ngã? Ar aje memã amibênkam djãm ar amã akînh djã ngã? Kati. Kam ar aje memã amibênkam dja ar amã akînh djã nhôr kêt.

² Kam ar aje me ô mýjja kêtma ar anhô mýjja nhôr kadjy. Djãm kam ar aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metîndjwýnh mar mexja kudjwamã? Nãm me kute memã amibên nhym me kute memã ukaprí jarênh kadjy amijo ô'i kakô. Me bikprônh djãkam nãr pry kôt amijo ô'i kakôro ba. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrik wãnh me kudjwa kêt. Mrãmri ar aje amibênkam dja pykakam me ja ar amã ukaprí jarê. Djãm Metîndjwýnh dja ar amã akînh djã ngã? Kati. Ar aje memã amibênkam dja ar akam kînh kêtkaumrêx ne ar amã akînh djã nhôr kêt. Mrãmri ije ar amã ja jarênhkumrêx.

³ Nhym be, ar ga ar aje me ô mýjja kêtma mýjja nhôrma tu udju gê me ar abu'ã ar amar kêt. Gê ar aje memã ôrkôt me ar abu'ã ar amar kêt. Dja gar memã angãn kwãrik wãnh amim, "Arÿm ne ba kum kungã. Idjukapríkumrêx", kwãrik wãnh amim anhÿro aba kêt.

⁴ Dja gar mebê udju nhym ar Abãm djwýnh arÿm ar aman ta arÿm ar amã akînh djã ngã. Nhym kam me kuní ar apumû. Nãm ã Jeju arkum ane.

Metîndjwýnhmã ar kabên'ã arkum ujarênh.

Ruk 11.1

⁵ Ne kam ajte arkum,

–Metîndjwýnhmã ar akabênkam djãm aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metîndjwýnh mar mexja kudjwamã? Me kute memã amibên nhym me kute memã mex jarênh kadjy ne me me bikprônh djãkam nãr pry bikjêrkam Metîndjwýnhmã kabêno ku'ê. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrik wãnh me kudjwa kêt. Mrãmri me kute amibênkam dja pykakam me ja memã mex jarê. Djãm Metîndjwýnh kute memã mex jarênhmã? Kati. Me kute memã amibênkam ne Metîndjwýnh mekam kînh kêtkaumrêx. Kam dja memã mex jarênh kêtkaumrêx.

⁶ Ar aje mrãmri kum akabênma djãm ar aje memã amibên kadjy me ipôkri adjãmmã? Kati. Kwãrik wãnh. Dja gar me kãxã ar anhô kumoka'ê djwýnhmã wadjãn amijã ijê. Ar Abãm djwýnh ne bipdjur. Nãm te bipdjurn kute mýjja bipdjur kuní pumûnh. Dja gar amijã ijê. Ne kam arÿm kum akabên jarê nhym arÿm ar apumûn ar ama. Ar aman

arým ar amâ akînh djâ ngâ nhym kam me kunî ar apumû.

⁷ Dja gar Metîndjwýnhmâ amikabên jarê. Kwârîk wânh me kwý kudjwa kêt. Me kwý kute apýnh mýjjao metîndjwýnh karô nhípêx ne marja ne me 'êx ne arîk mýjjamâ amikabên krâptî jarênh kajgoo ba. Ne arîk amim, "Dja ba kum amijarênh krâptî gé ikabên krâptî man arým imarkumrêx", ane.

⁸ Kwârîk wânh me kwý ja kudjwa kêt. Djâm we ar aje Metîndjwýnhkumrêxmâ akabên krâptî jarênh nhym kôt we kute amarmâ? Kati. Ar Abâm djwýnh, kubê Metîndjwýnhkumrêx, djâ ne mýjjao metîndjwýnh karô nhípêxja kudjwa amakkre kêt? Kati. Metîndjwýnhkumrêx ne amak me: xkumrêx ne tu kute ar amar. Ar anhô mýjja kêtja tu kute mar. Ar aje kum mýjjao adjâ'wýr kêttri arým kute ar amar.

⁹ Ate gêdja gar ikabên kôt kum akabên jarê ne kum, "Djünwâ, ga ne ga kâjkwakam nhý ba arým ama.

Gê me amexo apymaja man amim ajarênh abenmâ ajarê.

¹⁰ On me kadjy abênjadjwýr ne ar meo aba. Ga, kâjkwakam me kute akabên marn kôt kute ar amijo baja pumû.

Gê me pykakamdjwý on me kudjwa â akabên marn kôt ar amijo bao ane.

¹¹ Akati jakam ar ijajkwa mánhkutâ ar imâ inhô kwý krên djâ ngâ.

¹² Ar ijaxwe maro akno. Godja me'ô ar ikam axwe bar o ibiknor jabej ga gadjwý ar ijaxwe maro akno.

¹³ Me kute ar imâ axwe'â âpnênh kunîkôt ga ga ar ijo týx bar mebê idjâm týx ne ijaxwe kêt. Dja ga ajte Xatanajbê mâ ar ipytâro aba.

Mýkam ne bar â amâ ane? Bir, abê Bênjadjwýr djwýnh. Ga apydji ajity:x ne ara:x rá'â: rá'â ne. Tãm ne ja", ane.

Dja gar â Metîndjwýnhmâ akabêno ane.

¹⁴ Nâ bâm ar amâ, "Dja me'ô ar akam axwe gar tu wânh axwe maro aknon kam angyrk kêt", ane. Mýkam? Bir, godja gar me axwe maro aknon kam angyrk kêt nhym kâjkwakam Abâmdjwý ar ajaxwe maro aknon akam ngyrk kêt.

¹⁵ Nhym be, godja gar me axwe mar rá'ân me kam angyrk rá'â jabej ar Abâmdjwý dja ar ajaxwe mar rá'ân ar akam ngyrk rá'â. Kam ne ba ar amâ, "Dja me'ô ar akam axwe gar axwe maro aknon kam angyrk kêt." Nâm â Jeju arkum ane.

¹⁶ Ne kam ajte arkum,

—Ne kam ar aje Metîndjwýnhmâ amijajbur jabej djâm ar aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metîndjwýnh mar mexja kudjwamâ? Me kute amijajburo amirît ne memâ amibên kadjy ne me amijo nokre kaprîn aminokreo âpnu. Djâm

ar aje me kudjwamâ? Kati. Kwârîk wânh me kudjwa kêt. Mrâmri me kute amibênkam dja pykakam me memâ mex jarê. Djâm kam Metîndjwýnh kute memâ mex jarênhmâ? Kati. Me kute memâ amibênkam Metîndjwýnh mekam kînh kêtumrêx ne memâ me kînh djâ nhôr kêt.

¹⁷ Nhym be, ar ga ar aje kum amijajburkam on amikrâ ngrân aminokre pô.

¹⁸ Ar aje amijajbur'â memâ amijo amirît kêt kadjy â memâ amijo ane. Ar Abâm djwýnhbê Metîndjwýnh ne bipdjur. Nâm te apdjur kute mýjja bipdjur kunî pumûnh. Dja gar â anen arým kum amijajbu nhym ar apumûn ar ama. Ar aman arým ar amâ akînh djâ ngâ nhym kam me kunî ar apumû. Nâm â Jeju arkum ane.

Kâjkwakam ar ô nèkrêx'â arkum ujarênh.

Ruk 12.33; A Xim 4.8; Ped k 1.4; Idja 10.34

¹⁹ Ne kam ajte arkum,

—Kwârîk wânh amim pykakam ar anhô nèkrêx rax jadjwýr kêt. Kam ne kanêremê 'ók arým abê o âpnu nhym me âkînhî arým 'â ôpök ne o akî.

²⁰ Ate dja gar Metîndjwýnhmâ apê nhym arým pânih kâjkwa djwýnhkam ar amâ nèkrêx rax jadjuw. Kam ne 'ók kute ar abê o âpnu kêt nhym kanêre kute o âpnu kêt nhym me âkînhî kute 'â ôpök ne o âkînh kêt.

²¹ Mýkam dja kâjkwakam anhô nèkrêx? Bir, ar aje anhô nèkrêxkôt ajamak bën prâmkam. Dja kâjkwakam ar anhô nèkrêx rax gar arým kâjkwakam mýjjakôt ar ajamak bêno aba. Nâm â Jeju arkum ane.

²² Nhym me nodjwý. Me noo ne me kute mýjja pumûnh. Dja gar ano mex ne ajmâ ano kute kêt jabej arým mrâmri arît týxkumrêx ne mýjja pumû. Aje mrâmri ne me a'uri mrânh mex pyrâk.

²³ Nhym be, dja ano rá, ano ajmâ kute gar arým arît kêt ne aje mýjja pumûnh kêt. Aje mrâmri ne me akamât kô tykkam mrânh punuja pyrâk. Gêdja gar Metîndjwýnh kôt aje amijo aba kêt jabej kute ar amâ amikukrâdjâ jarênhja kôt aje amijo aba kêt jabej arým ar aje me'ô akamâtkam ba pyrâk, aje me'ô akamât kô tyk týxkam mrânh punuja pyrâk.

²⁴ Ê, nhýnh ne me'ô amê ô bênjadjwýr ajkrut ne kum apê? Kati, gêdja o anen kam te o ane. Gêdja kum ja kurên kam kum ja jabê. Nâr kon, gêdja kum ja kînh ne kumâbit apê ne kam kum ja kurên kum âpênh kêt ne. Dja gar amâ Metîndjwýnh kînh ne aje amâ nèkrêx atom raxja kînh ne kam kute bênjadjwýr amânhkrutumâ adjâpênh pyrâk. Dja gar te o ane, ane.

Amikam umar punu kêt 'â kute arkum karô.

Ruk 16.13; Pir 4.6; Ped k 5.7

²⁵ Ne kam Jeju ajte arkum,

—Kwârîk wānh amikam adjumar punun amim, “Mýj dja ba kukrê, mýj dja ba o ikô, mýj dja ba adjâ?” Kwârîk wānh ã adjumar punuo anhÿr kêt. Djâm Metîndjwýnh kute ar akudjwa djwymê kubêkâbit maro ba? Kati. Kute ar gajbit ar amar týx. Kute ar amar týxkam dja ta arým ar amã ar anhô kwý krên djâmê ar anhô kubêkâmê kungã. Kam, kwârîk wānh amikam adjumar punu kêt.

²⁶ Ga, kýjrûm kwênhja pumû. Djâm kwênh kute pur kre nâr bãygogo djê nâr o atom ne kute ô kikkrekam adjwýr? Kati. Kwênh kute ã o anhÿr kêt nhym kâjkwakam Abãm tu o djuw mex. Metîndjwýnh ne kum kwênh kînh ngrire. Ar gajbit kum ar akînhkumrêx. Kam ar gajbit dja ar ajo djuw mexkumrêx. Kam kwârîk wānh amikam adjumar punun amim, “Mýj dja ba kukrê”? anhÿr kêt.

²⁷ Djâm amikam ar adjumar punun arým ar adjumar punuo ar aje amû atyk kêtâmã aminhô akati kamênhmã? Kati. Ar aje te o anhÿrmã.

²⁸ Mýkam ne gar anhô kubêkã prãmje amikam adjumar punu? Ga, kapôtkam pidjôrãja pumû. Mýj ne pidjôrã abatàn on? Djâm pidjôrã âpênh nâr djâm kute ô kubêkã kayr? Kati.

²⁹ Bênjadjwýr raxbê Xaromão nhô kubêkã me:xkumrêx ne kume:x. Djâm mexo kute pidjôrã pyrãk? Arkati. Pidjôrã ne mexo kute Xaromão nhô kubêkã jakrenh me:xo.

³⁰ Metîndjwýnh ne pidjôrã kre nhym abatàn ne arým mexkumrêx. Akatija tâmkam ne mex nhym akati nhym me arým kaban kuwykam kurê nhym arým xêr. Ga, Metîndjwýnh kute prîne pidjôrão djuw mex nhym mexkumrêxja pumû. Mýkam ne gar amim Metîndjwýnh mar rerekre? Kum pidjôrã kînh ngrire. Nhym be, ar gajbit Metîndjwýnh kum ar akînhkumrêx. Tãm dja gar ama. Djâm kute ar ajo djuw mex kêtâmã got? Dja ar ajo djuw mexkumrêx gar arým anhô kubêkã.

³¹ Kam kwârîk wānh ar anhô mýjja prãmje amikam ar adjumar punu kêt. Kwârîk wānh amim, “Mýj dja ba kukrê”? nâr, “Mýj dja ba o ikô”? nâr, “Mýj dja ba angij”? kwârîk wānh amim anhÿr kêt.

³² Apýnh pyka djari me kute Metîndjwýnh mar kêtja kute mýjja jakôtbit amak bën ne. Djâm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwârîk wānh. Kâjkwakam ar Abãm kute ar amar. Ar anhô mýjja kêtja kunikôt kute ar amar.

³³ Nhym be, ar ga, djâm ar amã mýjja ja kînhmã? Kati. Kwârîk wānh. Bir, mýj dja gar amã kînh? Bir, Metîndjwýnh kute ar apytâr ne kute ar ajo bajabit dja gar kumrêx amikam mar týx. Ne kôt ar ajaxwe kêt djwý dja gar mar ãno dja. Ja dja gar amã kînh nhym kam arým ar amã mýjja kînhja kunî ar amã kungã.

³⁴ Kwârîk wānh ar amikukãm adjumar punu'ô mar kêt ne amim, “Godja akat-ibê idjumar punu djâ'ô iwýr bôx jabej mã gédja ba nè”? anhÿr kêt. Djâm akati 'ôkam Metîndjwýnh kute ar ajo djuw mex kêtâmã? Kati. Akati kunikôt kute ar ajo djuw mex. Dja akati nhym Metîndjwýnh ta arým ar ajo djuw mex. Ar adjumar punu ar awýr bôx jabej ajbit dja gar amikam ama. Kwârîk wānh amû amikukãm adjumar punu'ô maro atêm kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

7

*Ar kute me'ã axwe rênh nêje kute ar akre.
Ruk 6.37; Rô 2.1; Kô k 4.5; Xij 4.11*

¹ Ne kam ajte arkum,

—Ar aje me axwe jabej me kujjêr kêt kam mýkam ne gar tu me'ã amim, “Axwe”, anhÿro aba? Kwârîk wānh. Dja gar me'ã axwe rênho aba nhym me arým amipân h ar ajã axwe rê nâr Metîndjwýnh arým ar amã ajaxwe jarê.

² Godja gar me'ã mýjja'ô man kôt tu 'ã, “Axwe”, ane. Djâm kam me nâr Metîndjwýnh akam kînh? Kati. Dja gar me'ã ane nhym me nâr Metîndjwýnh arým ar gadjwý ar ajã mýjja tãm man kôt ar ajã axwe mê. Dja gar Metîndjwýnh kudjwa memã ôr rûnh nhym kam me akubyn ar aje memã ôr 'anh ar amã kungã, ane.

³ Mýkam ne gar akamy nokam pyka jaũmbit pumûn kam ar anokam pîponhtija pumûnh kêt ne?

⁴ Djâm ar aje akamymã kum, “Akmere, amrê ba amã anokam pyka jaũmwã kaba”, anhÿrmã? Ne kam ar anokam pîponhtiwã pumûnh kêt kumrêx ne. Ar aje aminokam pîponh pumûnh kêt kam we ã kum ane.

⁵ Kê. Mrãmri ne gar apunu rax ne kam ajajkwakambit aminoxo amra. Akumrêx gédja gar aminokam pîponhtiwã kaban kam arît mex ne arým kôt ar akamy nokam pyka jaũm ngrire wã kaba. Kam dja gar akumrêx wānh ajaxwemã anhire. Ne kam arým aje aminokam pîponhtijã kadjâr pyrãk. Ar ga dja gar akumrêx wānh ajaxwemã anhire ne kam arým amex ne ajaxwe kêt ne ar akamy jaxwe nêje kukrã kadjy arým amex. Amex kute arým ar akamy nokam pî jaũm kadjâr kadjy kute arît mex pyrãk.

⁶ Me kwý ne me kum axwe kînh ne kam axwe'ã maje kum Metîndjwýnh kînh kêt. Djâm me jamã aje Metîndjwýnh kabên jarênhmã? Kati. Ga ren me jamã arê ne ren aje mrãmri me kute ropremã Metîndjwýnh nhô mýjja rênh pyrãk nâr me kute angrô jamymã kryt karÿr rênh pyrãk. Kwârîk wānh o anhÿr kêt. Ga ren o ane nhym ren me kum Metîndjwýnh kabên kurên o ajkên akêx ne gadjwý ajo ajkê. Kute mrãmri ne ropre kute mýjja mex nhirênh nhym angrô jamy ituo

kryt karÿr ngânha pyràk. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar kute Metîndjwÿnh 'wÿr'ã arkum ujarênh.

Mak 11.24; Dju r 14.13; Ruk 11.9; Tex k 5.17

⁷ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar tu mÿjja'ã 'umã, mã mÿjja'ã 'wÿro tẽ nhyM Metîndjwÿnh arÿm ar amã kungã. Ga, ar aje mã mÿjja jabej ne kam arÿm kum ajapõxja pumũ. Ne kam mã kikre jajkwa krekremã akabẽno aku'e nhyM arÿm me kute ar amã 'ã rênhja pumũ. Dja gar ã Metîndjwÿnh 'wÿro ane.

⁸ Be, me kute mÿjja'ã 'wÿr 'ãno ãm gẽdja Metîndjwÿnh arÿm memã kungã. Ga, me kute mÿjja jabej ne kam apõxja pumũ. Ne kam me kute kikre jajkwa krekremã kabẽno ku'e nhyM arÿm me kute memã kikre'ã rênhja pumũ. Dja gar gadjwÿ ã mÿjja'ã Metîndjwÿnh 'wÿro ane nhyM arÿm amã o amirÿt.

⁹ Nhÿnh ne ar akra'õ tẽn djwÿ'ã ar ajuw gar kum kẽn ngã?

¹⁰ Ne tep'ã ar ajuw gar kum kangã ngã. Arkati.

¹¹ Be, gar ajaxwekam aje akramã mÿjja mex nhõrja pumũ. NhyM be, kãjkwakam ar Abãm mextire ta gẽdja ar amã amũ mÿjja mex nhõro ar ajakre.

¹² Kam gar aje amibu'ã me'ã amim “Gẽ me imã mex”, “Gẽ me imã mex”, anhÿro aba. Kute aje me'ã amim anhÿro aba pyràk ar gadjwÿ dja gar amikabẽn kõt ã memã amexo ane. Dja ga ã memã amexo anen arÿm Metîndjwÿnh kabẽn kukràdjã kõt djwÿ aje amijo aba mexkumrẽx. Mõjdjẽ kute kabẽn jarẽnh kõt aje amijo aba mexkumrẽx. Me kute Metîndjwÿnh kukwakam memã kabẽn jarẽnhdjwÿ aje kõt amijo aba mexkumrẽx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Apÿnh pry'ã arkum ujarênh.

Ruk 13.24

¹³ NhyM kam mrãmri me kute mÿjja mar ne kõt ar amijo ba ne kute pry pyràk. 'Ã ne Jeju arkum,

—Ikõt dja gar amijo aban arÿm abẽ tÿx kute mrãmri ne pry kre ngrire mebẽ tÿx pyràk. NhyM be, dja gar me kum ikĩnh kêtja kõt ar amijo aban arÿm amã rerekre. Amã tÿx kêt kute mrãmri ne pry kre raxkõt me mrãnh memã tÿx kêt pyràk. Kwãrik wãnh me kum ikĩnh kêtja kõt ar amijo aba kêt. Aje pry jajkwa krekre ngrire kõt adjãr mãn prãbẽ dja ga on amim iman ikõt ar amijo aba. Me krãpti ne me me kum ikĩnh kêtja kõt ar amijo ba. Memã tÿx kêtẽ kute mrãmri ne me kute pry jajkwa krekre raxkõt ngjẽx nhyM memã tÿx kêt pyràk. Kute pry kre rax kõt me mõi memã tÿx kêt pyràk. Dja gar

me kum ikĩnh kêt kõt ar amijo aban arÿm akuno. Me bikhro tokry djãkam akuno.

¹⁴ NhyM be, me ngrẽrebit ne me imã apõx ne amim imaro ba. Me kute mrãmri ne me ngrẽre pry jajkwa kre kre ngiremẽ pry kre ngiremã apõx pyràk. Ar ga dja gar imã akaton amim imaro aban arÿm atĩn ne, Metîndjwÿnhkõt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar amijã no tÿx'ã arkum ujarênh.

¹⁵ Ne kam ajte arkum,

—Me kute amijo 'ẽx ne memã, “Ba ne ba ibẽ Metîndjwÿnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwÿnh”, anhÿro bajabẽ amijã ano tÿx. Nãm me kute mrãmri ne rop krori kute amijo mryk'i'ãtomti kã jangjẽnh ne bõx pyràk. Me ta ne me kute amijo imar mex ne ar awÿr bõx. NhyM be, kati. Nãm me ar anoo akno. Me kã kadjwÿnhbẽ ne me kute mrãmri ne rop jamrex pyràk. Me axwe. Ne kute ar amã Metîndjwÿnh'ã 'ẽx ne kabẽn kêt jarẽnhmã ne ar awÿr bõx. Kute o ibẽ amiwÿr ar ajo akẽx ne ar ajo bamã ne ar awÿr bõx.

¹⁶ Mÿj dja gar me omũnh ne memã akator on? Bir, mÿj dja gar pidjõadjwÿ mar on? Bir, õ ne parbẽ rõiok ne ikwãn o bãrio amirÿt nhyM me kõt kum apõx. Ga, rojtikam tyrti apõx kêtja pumũ. Ar gadjwÿ dja me apÿnh kabẽn punu jarẽn ãpẽn jaxwe gar me omũn arÿm memã akaton amim, “Be, ga, axweja pumũ. Kabẽn kajgo. Nãm Metîndjwÿnh'ã 'ẽx ne kabẽn kêt jarẽho ba”, ane. Djãm mrÿnhĩkam me kute akrõ djõbẽ uba rênh? Kati. Nãr, djãm prẽxkam me kute pidjõbẽ pigu rênh? Kati.

¹⁷ Bãri mexkam ne õ mex arij. NhyM be, bãri punukam ne õ punu arij.

¹⁸ Bãri mexkam ne õ punu arij prãm kêtumrẽx. Nãr, bãri punukam õ mex arij prãm kêtumrẽx.

¹⁹ Bãrikam õ punu jarija kunĩ ne me kute akãr ne kuwykam rênh. Dja me ã kute Metîndjwÿnh'ã 'ẽx ne kabẽn kêt jarẽho bajao ane.

²⁰ Be, me ãpẽn jaxwe dja gar omũn arÿm kõt kum akato. Me kute Metîndjwÿnh kabẽn kêt jarẽnhja dja gar ama. 'Ã ne ba ar amã, “Ga, rojtikam tyrti apõx kêtja pumũ”, ane.

²¹ Me kute arĩk imã, “Ga abẽ inhõ Bẽnjadjwÿr djwÿnh. Ga ne ga ijo aba”, anhÿrja. Djãm me ja kunĩ kãjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kute amim me utãr ne ar meo bamã? Kati. Me kute amim kãjkwakam Ibãm kabẽn mar ne kõt kute amijo babit. Me jabit dja Bẽnjadjwÿr djwÿnh amim me utãn ar meo ba.

²² Ije memã axwe pãnh jarẽnh nhõ akati wãkam dja me krãpti aminẽje imã, “Bẽnjadjwÿr djwÿnh. Djãm akukwakam ije memã akabẽn jarẽnh kêt got ga ikanga? Djãm akukwakam ije me karõ punu kujaek

kêt got ga ikanga? Djâm akukwakam ije mýjja pumũnh kêt nhípêx kêt got ga ikanga? Mýjja rũnh, mýjja krãptĩ ne ba ipêx ga ikanga”, ane. Ije memã axwe pãnh jarênh djã nhõ akatikam dja me ã imã ane.

²³ Kam dja ba irã ipõkri me kunĩmã kum, “Kati. Djâm ikukwakam ne ga mýjja nhípêx? Kati. Wãnh amikukwakam ne ga mýjja nhípêx. Ba ije amar kêt. Rũm imã akãx. Me adjãpênh jaxwe”, ane. Dja ba ã memã ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute apýnh kikre nhípêx'ã arkum ujarênh.

Ruk 6.47

²⁴ Ne kam ajte arkum,

–Me kunĩ kute ikabênja mar ne kôt kute amijo baja ne me kute mrãmri ne me'õ jamak mex pyrãk. Me'õ jamak mexja kênkam amim kikre.

²⁵ Nhyam kam te 'ã na axidjuw ne te 'ã ngõ tãm ne te kók djãbêr týx kikre karngrõ nhyam tým kêt. Kênkam kute ipêxkam ne tým kêt.

²⁶ Nhyam be, me kunĩ kute ikabênja mar kajgon kôt kute amijo ba kêt ne me kute mrãmri ne me'õ bën kati pyrãk. Me'õ bën kati pykatikam amim kikre.

²⁷ Nhyam kam 'ã na axidjuw ne 'ã ngõ tãm ne kók djãbêr týx kikre karngrõ nhyam arým tým. Djã nãm kãjbê ban tým got? Kati. Nãm tu ban gru: ane.

²⁸⁻²⁹ Nãm ã Jeju memã anen arým memã amikukràdjã jarênh pa. Nhyam me kabên man kam ari ar aben pumũn kam abenmã kum,

–Tõ mýj kabên ny gotja? Nãm prĩne kute amimarkôt katãt: memã amikukràdjã jarênhkumrêx. Nãm ã me bënjadwýr rũnh kwý kabên mex anen ar prĩne kabêno meo atomo ba, ane. Djã nãm ã Mõjdjê kukràdjã mar djwýnh memã arêno ane? Kati, nãm me ari no prõt ne ari kukràdjã jarênh'ã umju:w ne kute arênh katãt kêtumrêx.

8

Me'õ ã kajêkam tẽ'ã ujarênh.

Mak 1.40; Ruk 5.12

¹ Nhyam kam krãnh'ã arým rwýk tẽ. Nãm rwýk tẽ:n arým ruw. Nhyam me krãptĩ: kôt mõ.

² Nhyam kam me'õ ã kajêkam tẽja 'ýr bõx ne parbê kônkrão nhýn kum rax jarên kum,

–Bënjadwýr djwýnh, ga aje inhĩ kajêkam itêkõt aje ipumũnh ne aje mar. Aje ijo mex prãm jabej ba ren arým imex ne, ane.

³ Nhyam arým 'ýr ikran kupên kum,

–Ije ajo mex prãm. On amex, ane. Nhyam arým 'ã ã kajêkam tẽja apêx nhyam arým mex ne. Kute o ãm tãm kam tẽmbê kã mex ne.

⁴ Nhyam kum,

–Kwãrik wãnh ga amijarênh kêt. Dja ga tu katãt mã me kadju Metĩndjwýnh mar

djwýnh'ýr tẽn kum amibê, kum amikã bẽ. Ne kam kum mry ngã gẽ akadjj Mõjdjê kukràdjã kôt Metĩndjwýnhmã mry gan kum kungã. Arým akã mexkam dja ga kum mrywã ngã gẽ me kunĩ apumũ, arým akã mexkõt apumũ. Nãm ã Jeju me'õmã ane.

Kute amybým me'õo mex.

Ruk 7.1

⁵ Ne kam arým tẽn krĩraxbê Kapanamã wadjã. Nhyam krãkamngõnh krãptĩ kubê 100 nhõ bënjadwýr arým 'ýr bõx ne kum õ àpênhõ no katon kum arên kum,

⁶ –Bënjadwýr djwýnh, inhõ àpênh arým akryn tokry rax ne kikrekam arek nõ, ane.

⁷ Nhyam Jeju kum, “Ba 'ýrn o mex”, ane.

⁸ Nhyam krãkamngõnh nhõ bënjadwýr kum, –Djãm imex got ga inhũrkwãmã tẽ? Kwãrik wãnh. Dja ga akabênbit jarê nhyam arým inhõ àpênh mex ne.

⁹ Inhõ bënjadwýr kute raxo ijakrenhja ne imã kabên ba kabên man kôt ar amijo iba. Ne kam ba ibê me krãkamngõnhre nhõ bënjadwýrkam ba memã ikabên nhyam me ikabên kôt ar amijo ba. Ba 'õmã kum, “Ýr tẽ”, ane nhyam arým 'ýr tẽ. Ba kam ajte 'õdjwýmã kum, “Amrê tẽ”, ane nhyam arým amrê tẽ. Ba inhõ àpênhmã kum, “On mýjja kupê”, ane nhyam arým kupê. Kam ne ba amã, “Abênjadwýr djwýnhkam dja ga akabên nhyam arým akabênkôt mex ne”, ane. Krãkamngõnh nhõ bënjadwýrbê ne me bajtem.

¹⁰ Nãm Jejumã ane nhyam kuman arým kam no tyn djan kôt ba djwýnh arkum,

–Be, me'õ bajtemja kute tu amim imar mexkumrêx. Mebê idjaerkumrêx ren kudjwa ã amim imaro ane. Nhyam be, kati. Me kute kudjwa ã amim imaro anhýr kêt. Pydji bajtemkam kute amim imar me:xkumrêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

¹¹ Ê, ba ar amã arê gar ama. Kãkwakam Bënjadwýr djwýnh arým kute pykakam amim me utãr ne ar meo bakam dja gwaj me bakukãmãremê ro'ã banhõ kwý krê. Abraõomê Idjakmê Djakomê ro'ã banhõ kwý krên mexo nhý. Nhyam kam dja me bajtem krãptĩ: ban bõx, myt apõx djãrũm bõx ne myt ngjêx djãrũm bõx. Bõx ne arým gwaj baro'ã õ kwý krêno nhý.

¹² Nhyam be, mebê idjaerkumrêxja dja Metĩndjwýnh arým bõm me kumê. Bënjadwýr djwýnh bit kute amim me utãr ne ar meo baja, me tãm dja arým bõm me kumê. Bõm mebê idjaer mē nhyam me wãnh akamãt kó tykkam ar ba. Wãnh ne me amim ngyrk ne tokry djãje amijanên ar ãmra ba. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹³ Ne kam me krãkamngõnh nhõ bënjadwýrmã kum,

—Aj mã. Ga ne ga tu amim imarkumrêx. Kôt dja ba arým amã ã o ane, ane. Nhyim myt tãmkam arým ô âpênh mex ne.

*Kute me punu krãptio mex.
Mak 1.29; Ruk 4.38*

¹⁴ Nhyim kam Jeju arým Pedru nhô kikrekam bôx nhyim Pedru djupãnhdjwý kanênh nô.

¹⁵ Nhyim 'ÿr bôx ne arým ikra kupê. Kupê nhyim kanê arým kum ire. Kum ire nhyim arým kãjmã djan arým mex ne. Ne kam arým aro djuw mexo ba.

¹⁶ Nhyim kam ar'ã para nhyim me arým 'ÿr me krãptio bôx. Me karô punu kute meo baja tãm ne me'ÿr meo bôx. Nhyim mã me'ã kabênhbit jarê nhyim mã me karô punu umaje mō. Memã iren mã mō. Jeju arým mã me kunikam me karô punu kujate. Ne kam ajte me punudjwý kunio mex.

¹⁷ Amrêbê: ne ujarênh djwýnhbê Idjaii Jeju'ã ajarê. Kute meo mex'ã ajarê. Nãm Metîndjwýnh kukwakam 'ã ajarê. Nãm me bakukãmãremã kum, "Apýnh me bapunu djari, apýnh me bakanê djari nhyim kute amijã me bamar.

Kute mrãmri ne me kute jênh pytio bakam kute amijã mar pyrak. Nãm ã amijã me bamaro ane."

Nãm ã Idjaii me bakukãmãremã ane. Jeju kute meo mex'ã ne memã arê. Nhyim kam me aben djô'ã arênhô mō. Arênhô mōr tãmtã arým 'ÿr o bôx. Tũ:mrãm. me bakam-ingrãnyrekam Jeju arým kato. Katon kam arým abatãnh ne ar ba. Ne kam arým me punuo mexo ba. Metîndjwýnh kukwakam Idjaii kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt Jeju arým ã meo mexo bao ane.

*Ar'ô bit kute Jeju kôt amijo bikamênh.
Ruk 9.57*

¹⁸ Jeju me punuo mex ne arým amibu'ã me krãpti: pumũ. Ne kam arým arkum,

—Gwaj on akãx nhikjê mã rê, ane.

¹⁹ Nhyim kam Môjdê kukràdjã mar djwýnh'ô 'ÿr bôx ne kum,

—Ë, ujarênh djwýnh, ba arek akôt tê. Dja ga nhĩ'ãm amrãnh kunikôt ba akôt mrã, ane.

²⁰ Nhyim kam kum,

—Ë, ga, djoti pykakam kreja pumũ. Ne kwênh kýjrũm aêja pumũ. Mrymê kwênhbit ne ô t djã kute amim kre pumũnhkôt kam ô t djã. Nhyim be kati. Ba ne ba inhô kikre kêt. Inhikwã djã kêt. Ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk nhýnh ne ba inhũrkwãja? Kon, gop ga amiman kam ikôt atêm jabej nar kon, arek dja, ane.

²¹ Nhyim kam me'ô ja kute Jejukôt bamã ne kum,

—Bênjadjwýr djwýnh, ba ibãm kumrêx jadjã. Ne kam arým akôt ar iba, ane. Nhyim kum,

²² —Kati. Amrê on ikôt ar aba. Gê me kute Metîndjwýnh mar kêt wãnh me tyk jadjã. Me kute mar kêt ne me kute mrãmri ne me tyk jamakkre kêt pyrak. Gê me wãnh ôbikwa tyk jadjã. Nãm ã Jeju kum ane.

*Jeju kôkmã bën tÿx.
Mak 4.35; Ruk 8.22*

²³ Ne kam ar kã'ÿr tén 'ÿr bôx. Nhyim Jeju arým kãkam nhý nhyim kôt ba djwýnh ar arým kôt nhý. Nhyim kam ar arým kã kujaten amũ tê.

²⁴ Tê: nhyim ar aêrbê na 'itÿx ruw nhyim kôk 'itÿx wabê. Nhyim ngô arým aben pumjuw ne kã nhiby ato. Nhyim be, Jeju wãnh arek ôto nô.

²⁵ Nhyim kam kôt ba djwýnh ar 'ÿr tén arým tok ne kum,

—Bênjadjwýr djwýnh, gop ar ipytã. Arým gwaj badjar 'ÿr, ane.

²⁶ Nhyim arkum,

—Nã gãm ar amim imar rere:kre. Mýkam ne gar atin prãm? ane. Ne kam kãjmã djan kôkmã bën tÿx. Nhyim arým tu ngô mên nô.

²⁷ Nhyim ar te kute marmã kam no tyn djan abenmã kum,

—Mýj got on nhyim kôkmê ngô raxmê tu kabên kôt ã amijo ane? ane. Nãm ar ã abenmã ane.

*Me karô punu krãpti: kute ar me'ô ba.
Mak 5.1; Ruk 8.26*

²⁸ Nhyim kam Jeju arým ngô nhikjê mã bôx ne wabi. Kam ne pyka nhidjibê Djeradja. Nãm wabi nhyim me'ô amãnhkrut ar arým kajpa. Me karô punu ne ari aro ba. Me tykmã kikre kurũm ne ar mō. Ar àkrê: nhyim me te ar umaje ne te ar'ãnh tẽmmã.

²⁹ Nãm ar Jeju kajpan arým kãj bê amran aminêje kum,

—Mýj nã Metîndjwýnh Kra? Djãm me inhô akati kêt ri dja ga me imã me itokry jadjã? ane.

³⁰ Nhyim nýjar angrô jamy krãpti: àkur mō.

³¹ Nhyim kam me karô punu kum amijo a'uw ne kum,

—Aje me ikujaêk prãm jabej ba me angrô jamy krãpti:wãmã wadjã, ane.

³² Nhyim kum, "Aj mã", ane. Nhyim me arým kato. Katon arým angrô jamy krãpti:mã wadjã. Wadjã nhyim arým angrô jamy kunĩ prôt ne. Pyka krã'yr'ã aparmã prôt tÿ:x ne arým imôtikam nox ne amin-himex ne.

³³ Nhyim angrô jamy pumũnh djwýnh ar omũn arým krĩraxmã prôt ne. Prôt ne arým bôx. Bôx ne arým prĩne memã mýjja kunĩ'ã ajarê. Ne ajte me karô punu kute ar o baja'ã ajarê.

³⁴ Nhyim krĩraxkam me krãpti kute Jeju pumũnhmã 'ÿr mō. Ne kam arým omũn kam anon kum,

—Gop me inhô pyka kurũm akato, ane.

9

Kute me'ô jakryo mex.

Mak 2.1; Ruk 5.17

¹ Nhyam kam Jeju ar arým kàkam wadjàn nox ne arým akàx nhikjëmã rê. Ne kam wabin krîraxkam ar ba tùmjamã tèn bôx.

² Nhyam ar kwý kum me'ô jakryo mex got? Ikwã djàkam nôr rà'ã nhyam ar kum o bôx. Nhyam amim,

–Be, ar ja ne ar tu amim ikamnhîxkumrêx, ane. Ne me'ô jakryjamã kum,

–Akmerë, on akînh. Jakam ne ba arým ajaxwe kunî maro aknon kam ingyryk kêt ne, ane. Djã nám tẽmbê me'ô jakryo mex got? Kati, nám amidjêje nèn kum jabit jarê nhyam êje nô. Jeju ta ne axweo akno.

³ Nhyam wãnh Môjdjê kukràdjã mar djwýnh kwý arým amim,

–E kum be, me'ô ja ne ajmãn Metîndjwýnh japryô djan amijo Metîndjwýnho dja. Metîndjwýnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ngyryk kêt, ane.

⁴ Nãm me ã ôkre kadjwýnhbê anhÿro kumex nhyam arým tu me kuman memã kum,

–Mýkam ne ga me anhôkre kadjwýnhbê ijo kajjon ijapryô akumex?

⁵ Ê, ba me amã mýjja amãnhkrut jarê. Mýj ne amirît, nèn? Ba ren kum, “Ba arým ajaxwe maro aknon akam ingyryk kêt”, ane. Nâr kon, “On kãjmã djan tẽ”, ane. Mýj ne ren amirît, nèn? Nã bãm ren kum, “Ba arým ajaxwe maro aknon akam ingyryk kêt”, ane nhyam amirît kêtumrêx ne. Tãmbit ne amirît kêt.

Nhyam be, kãjmã me ku'ê, ije ren me'ômã kum, “Kãjmã djan tẽ”, ane nhyam ren arým amirît. Tãmbit ne amirîtkumrêx.

⁶ Dja ba kum, “Kãjmã djan tẽ”, anen arým o mex ga me arým omün arým amim, “Be ga, Jeju kute me'ô jakryo mexja pumü. Be, djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri ne Metîndjwýnh arým amijo ï ne pyka jakam amikabênkôt ari me axweo biknoro ba”, ane. Me aje amim ja jarênh kadji dja ba me'ô jakryjao mex. Nãm ã Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmã anen arým tu me'ô jakryja'ÿr akêx ne kum,

–On kãjmã djan anhikwã djã mýn anhûrkwãmã o tẽ, ane.

⁷ Nhyam kam arým me aêrbê kãjmã djan ikwã djã mýn ûrkwãmã o tẽ.

⁸ Nhyam me krãptî omün kam no tyn kumex ne amim,

–Ê, arým ne djãm mrãmri o mex nhyam mrãnh mexja pumü. Mrãmri ne kabênkumrêx. Djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri kute Metîndjwýnh kabênkôt me axweo biknorkumrêx. Ga, kute kam me'ô mex nhyam mrãnh mexkumrêxja

pumü. Metîndjwýnh mexkumrêx, ane. Nãm me krãptî: ã amim ane.

Kute amikôt Matêu kamênh.

Mak 2.13-15; Ruk 5.27-29

⁹ Nhyam kam Jeju arým tẽ. Tẽ: nhyam me'ô bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kapriô atom djàkam nhÿ. Idjibê ne Matêu. Nhÿ nhyam arým omün kum, “Amrê mã ikôt ajkamê”, ane. Nãm kum ane nhyam Matêu arým amim kabên man kãjmã dja. Kãjmã djan arým kôt ajkamê.

¹⁰ Nhyam kam arým Matêu nhûrkwãkam tèn bôx ne arým ô kwý krêno nhÿ. Nhyam bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kapriô atom djwýnh krãptî bôx ne Jejumê ro'ã nhÿ. Nhyam we me axwedjwý ikô'ã nhÿ. Me krãptî ne me nhÿ. Jeju kôt ba djwýnh ne ar Matêumê ro'ã nhÿ.

¹¹ Nhyam mebê pardjêu arým me ja pumün arým Jejukôt ba djwýnh arkum,

–Je tó, djãm me wã axweo ngri got? Mýkam ne ar anhô ujarênh djwýnh me ro'ã ô kwý krêno nhÿ? Bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kapriô atom djwýnhmê me axwemê ro'ã ô kwý krêno nhÿ, ane.

¹²⁻¹³ Nhyam Jeju arým ar kabên ma. Ar kute,

–Djãm me wã axweo ngri got? anhÿrja Jeju arým kuman arkum,

–Djãm me mex'ÿr ne me kane djwýnh mrã? Kati, me kanê'ÿrbit ne me kane djwýnh mrã. Badjwý ne ba me axwe'ÿr tẽ. Djãm we me amex'ÿr ne ba tẽ? Kati, me axwe'ÿr ne ba tẽ. Me tãm ne ba amiwýr me ku'uw. Me amikam kapriren wãnh axwemã irern iwýr amijo akêxmã ne ba amiwýr me ku'uw. Nhyam be, amrêbê: ne Metîndjwýnh me bakukãmãremã kum, “Djãm me aje imã mry bôr djãm imã kînh? Kati. Me amã me kapri. Ja ne imã kînh”, ane. Mýj'ã ne Metîndjwýnh me bakukãmãremã ja jarê? Ja dja gar tèn ama. Mýkam? Bir, me axweo ne ba amikôt me ku'uw. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

Me kukràdjã tùm'ã ujarênh.

Mak 2.18; Ruk 5.33

¹⁴ Nhyam kam Djuão. Kubê ngômã me angjênh djwýnh. Djuão kôt ba djwýnh ar arým Jeju'ÿr bôx ne kum,

–Ar ba ne bar ije Metîndjwýnhmã amijabur kumex. Mebê pardjêudjwý ne me kute kum amijabur kumex. Nhyam be, akôt ba djwýnh ne ar kute kum amijabur kêt. Mýkam? ane.

¹⁵ Nhyam Jeju tu amijã mjên jarên amikôt ba djwýnh ar'ã mjênmê ro'ã ar ar ba jarên arkum,

–Ga, me kute abenã mjênmê prômê rênhja pumü. Djãm ar mjênmê ro'ã ar baja kapriñ mýr got? Arkati. Ar kînhkumrêx ne ar ô kwý krên rax. Adjým, dja apýnh akati

amrê mōrjakam me Ar kubê mjêno tÿm ne mǎ o mō. Nhyam kam gêdja ar kaprîren arÿm Metündjwÿnhmǎ amijajburo ba. Nǎm ǎ Jeju Djuǎokôt ba djwÿnh arkum ane. Amijǎ ne mjên jarê. Ne amikôt ba djwÿnh'ǎ ne mjênme ro'ǎ ar ar baja jarêh arÿm ǎ arkum ane. Mÿj'ǎ ne me kute Ar kubê mjêno tÿmja jarê? Bir, ta amijǎ ne arê. Jeju dja meo tÿm ne mǎ o mō. Kambit dja kôt ba djwÿnh amijajburo ba.

¹⁶ Be, ga, me kute jǎm amim Jeju kukrǎdjǎ ny mar ne ajte kute jǎm amim me kukrǎdjǎ tÿm marja pumÿ. Me kute amê kukrǎdjǎ maro bakam umar mex kêt. Me kute mrǎmri ne kubêkǎ ny kubêkǎ tÿm'ǎ ir pyrǎk ne ajte kute pidjô kangô ny mrykǎo ngônh tÿmkam runh pyrǎk. 'ǎ ne Jeju ajte memǎ kum,

—Ga, me'ô nhô kubêkǎ tÿm ne arÿm 'yrja pumÿ. Nhyam kam arÿm kubêkǎ nyn pōnh kêt. Djǎ ne me tÿmja'ǎ kudji? Kati. Mÿkam? Bir, dja me kupô nhyam arÿm nykam ê abenmǎ wangij. Abenmǎ wangij ne arÿm tÿmja kadjô. Nhyam kam arÿm 'yr nyja kute 'yr tÿmja jakrenh mex ne.

¹⁷ Ga, me'ô nhô mrykǎo ngônhja pumÿ. Me bakukǎmǎre ne me'ô mrykǎo ngônh. Ga, mrykǎo ngônh arÿm tÿm ne ngrǎja pumÿ. Djǎ ne kam uba kangô ny ru? Kati. Mÿkam? Bir, dja nōr 'âtÿm nhyam uba kangô arÿm kadjǎn ajmrô nhyam ngônh arÿm igot tēn arÿm ajkatōr. Nhyam arÿm kangô ajkapî nhyam ngônh arÿm punu ne. Be, kam mex rǎ'ǎ kadjy ne me kute mry kǎo ngônh ny, kǎ rerekrekambit kangô ny runh prǎm. Nǎm ǎ Jeju arkum ane. Gêdja me amim Jeju kukrǎdjǎ nybit maro ban arÿm mar mexkumrêx. Nhyam be, gêdja me amim me kukrǎdjǎ tÿmdjwÿ mar prǎm ne arÿm umar mex kêtumrêx. 'ǎ ne Jeju memǎ ajarê.

*Kute akubyn bēnjadjwÿr krao tÿn.
Mak 5.21; Ruk 8.40*

¹⁸ Kute memǎ ja jarêhno ǎmkam ne me'ô bēnjadjwÿr 'ÿr bōx ne kute kum rax jarêh kadjy tu parbê tÿm. Ne arÿm kum rax jarêh kum,

—Arÿm godja ikra ni ty. Dja ga ikôt 'ÿr tēn 'ǎ anhikra dji gē arÿm tÿn ne, ane.

¹⁹ Nhyam arÿm kǎjmǎ djan kôt tē. Kôt ba djwÿnhdjwÿ ne arkôt tē.

²⁰ Tē: nhyam me'ô nire kôt bōx. Kamrô apōx'ǎ ne arÿm amexbê 12 apêx. Nǎm kôt bōx ne tu Jeju nhībūm kôt 'ǎ kubêkǎ jabu djǎbit kupê.

²¹ Kute o anhÿr djwÿnhhrǎm ne ta arÿm amim,

—Ba gop 'ǎ kubêkǎbit mǎn kupêh arÿm imex ne, ane.

²² Nhyam kam Jeju arÿm akêx ne omūn kum,

—ǎpnhÿre, on akÿnh. Ga ne ga tu amim ikamnhixkumrêx ne arÿm amex ne, ane. Nhyam kam myt tǎmkam mex ne.

²³ Nhyam kam Jeju ar tē. Tē:n kam arÿm bēnjadjwÿr nhÿrkwǎ'ÿr bōx ne arÿm wadjǎ. Nhyam wǎnh me kwÿ pore kakôro dja nhyam me kangao kumex.

²⁴ Nhyam memǎ kum,

—Me on ajmǎ. Djǎ nǎm kurerer wǎ ty got? Kati. Nǎm ôto nō, ane. Nhyam me arÿm 'ǎ keketo kumex.

²⁵ Ne arÿm kato. Nhyam kam arÿm 'ÿr tēn 'ÿr bōx ne kurerer nhikra 'amÿ. Nhyam arÿm tÿn ne kǎjmǎ dja.

²⁶ Nhyam kam me arÿm pyka kunikôt arêhno ipôk ne.

Kute me punuo mex.

²⁷ Nhyam kam Jeju arÿm amÿ tē. Tē: nhyam me'ô no rǎ ar amǎnhkrut arÿm kôt tē. Nǎm ar kǎj bê kum amijo ǎmra tēn mǎ kum,

—Dawi tǎmdjwÿ gop amǎ ar ikapri, ane.

²⁸ Nhyam arÿm kikremǎ wadjǎ nhyam ar no rǎ arÿm 'ÿr bōx. Nhyam ar kukij ne arkum,

—Djǎ ne gǎm ar tu amim imarkumrêx? Ije ar ajo mex marja djǎm mrǎmri ar aje tu amim ja markumrêx? ane.

Nhyam ar kum, “Nǎ, Bēnjadjwÿr djwÿnh”, ane.

²⁹ Nhyam kam arÿm ar no kupê ne arkum,

—Ar aje tu amim imarkumrêx kôt dja ba ǎ ar ajo ane, ane.

³⁰ Nhyam kam ar arÿm rÿt mex ne. Nhyam Jeju nêje arkum 'ǎ karōn kǎj bê arkum,

—Kwǎrik wǎnh me'ômǎ ijarêh kêt, ane.

³¹ Nhyam ate ar katon arÿm pyka kunikôt arêhno ipôk ne.

³² Nhyam kam me Jeju'ÿr me'ôo bōx. Me karô punu ne ar me'ôo ba nhyam ô'ǎ kabêh kêt nhyam me 'ÿr o bōx.

³³ Nhyam arÿm me karô janon kujate nhyam arÿm me aêrbê kabêh mexkumrêx. Nhyam me krǎpti: kam no tyn kumex ne abenmǎ kum,

—Mÿj me'ô ne kute me babê idjaerkam mÿjja pumÿnh kêt ja'ô pumÿnh? Arkati, ane.

³⁴ Nhyam be, mebebê pardjêu ne me memǎ kum,

—Me karô punu nhô bēnjadjwÿr kabênkôt ne kute me karô kujaêko ba, ane. Nǎm mebebê pardjêu ǎ Jeju'ǎ memǎ ane.

Kum me krǎpti kapri.

Mak 6.34

³⁵ Jeju ne krÿrax kunikôt memǎ ujarêh ny jarêhno tē. Krÿraxmê krÿ kryre kunikôt memǎ arêhno tē. Me bikprōnh djǎkam memǎ arêhno tē. Bēnjadjwÿr djwÿnh kute amim me utǎr ne ar meo ba'ǎ ujarêh nyja ne kǎj bê memǎ arêhno tē. Ne ajte me punumê me kanê kunio mexo tē.

³⁶ Ne kam me krǎpti: pumÿ. Nǎm me omūn arÿm kum me kapri. Mÿkam? Bir,

me katyk ne ate ar bakam. Me kute mrâmri ne kute mrykî'átomtio djuw mex djwýnh kêtka katyk ne ate ar ba pyrâk.

³⁷ Ne kam kôt ba djwýnhmâ kum,

—Me kute Metîndjwýnh mar prâmja ne me kumex. Nâm me kute mrâmri ne bãy arým abôr tyk ne kumexja pyrâk. Nhyh be, Metîndjwýnh'ã ujarênh djwýnh ne me ngrêre kute bãykam me âpênh djwýnh ngrêreja pyrâk.

³⁸ Kam dja gar me kadjy Metîndjwýnh 'uw gê me'ÿr 'ã ujarênh djwýnh jano gê me memã arê nhyh me kuman kam arým tu amim markumrêx ne. Kute mrâmri ne me mrânh ne kute me ô purkam bãy pumûnh ne mrânh ne bôx ne kute kadjy me ô pur djwýnhmã arênh nhyh me kute amû kadjy memã arênh nhyh me ban kute memã ê ja pyrâk. Dja gar ã me kadjy Metîndjwýnh 'wýro ane.

10

*Kute ar kubê 12 janor.
Mak 6.7; Ruk 9.1*

¹ Nhyh kam amiwÿr kôt ba djwýnh Ar kubê 12 'uw nhyh ar bôx. Nhyh ar kute kabênkôt me karô punu janor ne kujae kadjy arkum amipyma jadjã. Nhyh apÿnh me punu djãri. Nhyh apÿnh me kanê djãri. Nhyh ar kute kabênkôt meo mex kadjy arkum tÿx jadjã. Ne kam arým ar ano.

² Apÿnh kute ar anorbê 12 nhidji jarênh kadjy ne ja.

Ximão. Idji 'ôdjwÿ ne Pedru.

Ångre. Kamybê ne Pedru.

Xijagu. Djebedêu ne kudji.

Djuão. Kamybê ne Xijagu.

³ Piripi.

Batormê.

Tôme.

Matêu. Kubê ne bënjadjwÿr bajtemmã pi'ók kaprîo atom djwýnh.

Xijagu 'ôdjwÿ. Aupêu ne kudji.

Tadêu.

⁴ Ximão 'ôdjwÿ. Mekôt ne me kukràdjã'ã no tÿx.

Djuda. Idji nhikjêbê ne Ikadjî. Tãmja ne Jeju kurê djwýnhmã kanga.

Apÿnh kute ar anorbê 12 nhidji ne ja.

⁵ Ar ja ne Jeju ar ano. Nâm ar âpênh djã'ã arkum karôn ar ano. Nâm arkum,

—Kwãrik wãnh me bajtemmã ar amôr kêt ne kwãrik wãnh pykabê Xamarijka krtî'ômã ar adjãr kêt.

⁶ Mebê idjaer ne me no akunon ate ar ba kute mrâmri ne mrykî'átomti no biknor pyrâk. Me ja'ÿr dja gar mô.

⁷ Ne me'ÿr bôx ne kãj bê memã kum, "Arým kãjkwakam Bënjadjwÿr djwýnh kute pykabê amim ô me utâr ne ar meo ba 'ÿr", ane.

⁸ Dja gar me kanêo mex ne ajte me ï kajêkam têo mex ne ajte akubyn me tyko tîn. Ne ajte mekam me karô punu janon kujate. Ba ne ba tu kajgo ar amã adjãpênh djã'ã karô gar maro aba. Ikudjwa tu kajgo meo mexo aba. Kwãrik wãnh memã pãnh jarênh kêt.

⁹ Kwãrik wãnh kên karÿr nâr kryt jaka nâr kryt kamrêkbê kobri me kute o ô pi'ók kaprÿja kwãrik wãnh byr ne ar anhô katôk'ÿ djãkam ir kêt.

¹⁰ Kwãrik wãnh ar anhô xakuo amôr kêt. Ar akã krãkã pÿnh ne ar aparkã amãnhkrut ne ar anhô kô pÿnh dja gar o mô. Jabit dja gar o mô. Ar anhô mÿjja ja'ô'ã kãtãm kwãrik wãnh o amôr kêt. Ar adjãpênh pãnh dja me ta ar amã ar anhô mÿjja ngã. Nâm ã arkum karôo ane.

¹¹ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar krîrax 'ômã wadjãn me'ô mexja jabej. Kum ar akînh dja gar abej. Dja ar amã aminhûrkwã jarê gar kambit anhîkwã. Me kurûm ar akatorkambit ajte anhîrkwã 'ôdjwÿ jabej.

¹² Dja gar me ûrkwã 'ômã wadjãn memã umar mex jarê.

¹³ Dja me mex ne kum ar akînh gar memã umar mex jarê nhyh me arým ar akabên kôt mrâmri umar mexkumrêx. Nâr godja me kum ar akînh kêt jabej dja me umar mex kêt ne.

¹⁴ Godja me'ô kum ar akînh kêt ne kute akabên mar prãm kêt jabej aparkã'ã me ô pyka ka'u. Me ûrkwã kurûm nâr me ô krîrax kurûm ar akator kutã ar aparkã'ã me ô pyka ka'u. Aje me kute akabên mar prãm kêtjao amirît nhyh Metîndjwýnh kute omûnh ne amû 'ókam kute memã pãnh jarênh kadjy me ô pyka ka'u.

¹⁵ Ba ar amã arê gar ama. Amrêbê: me bakukãmãrekam ne me krîraxbê Xôtômamê Gomorakam axwekumrêx. Dja ï Metîndjwýnh kute me axwemã pãnh jarênh kadjy akati bôx nhyh me arým tokry. Dja ajbir krîrax jakamdjwÿ me axwe pãnh tokry:. Ne tokryo Xôtômakam me jamê Gomorakam me ja jakrenh me:x ne. Mrâmri ne ba ar amã arênhkumrêx, ane. Jeju ã arkum 'ã karôo ane.

¹⁶ Ne kam ajte arkum,

—Dja ba ar ajano gar arým aje mrâmri ne mrykî'átomti kute rop djãkrê katikôt ar ba pyrâk. Amijã ano tÿx kute mrâmri ne kangã amijã no tÿx pyrâk. Ne ar ajaxwe kêt kute mrâmri ne tut axwe kêt pyrâk.

¹⁷ Aminêje rîit. Mÿkam. Bir, godja me ar ajo rôrök ne ar ajo mô. Nhyh kam me krãptî kute ar akukjêr kadjy arým ar ajã akuprô. Ar ajã akuprô nhyh me arým ar akaprêprêk. Mebê idjaer bikprônê djãkam ar akaprêprêk. Mry kã punuo ar akaprêprêk ne.

¹⁸ Imã ar adjãpênhkam dja me ar ajo rôrök ne ar apa 'amÿn arým me bënjadjwÿr kabem

ar apumjuw. Ne me bēnjadjwyr rūnh kabem ar apumjuw gar arým ijā memā amijarē. Nhyem me me bajtem kabem ar apumjuw gar arým ijā memā amijarē.

¹⁹ Godja me ar ajo rōrōk ne ar ajo mōn me kabem ar apumjuw kwārīk wānh ar amikukām amim, “Mýj dja ba aminéje memā ikabēn on?” anhyr kēt. Mýkam? Bir, myt tām kam dja ar amā akabēn jangij.

²⁰ Djām ar ga dja gar amikabēn jarē? Kati. Ar Abām djwýnh Karō dja ar amā amikabēn jarē gar arým amū memā arē. Nām Jeju ā arkum 'ā karōo ane.

²¹ Ne kam ajte arkum,

—Me kamy dja kurē djwýnhmā kamy kanga nhyem me arým me kupa. Nhyem me bāmdjwý dja kurē djwýnhmā kra kanga. Nhyem me kra dja me kum bāmmē nā kurē ne memā ar kanga nhyem me ar kupa.

²² Imā adjāpēnhkōt dja me kunī kum ar akurē. Dja gar ikōt ar aba týx rā'ā:n ijā adjukanga kēt ne kam 'ā aminhinomā amimē ba arým ar apytā.

²³ Godja me krīrax 'ōkam kum ar akurēn ar ajo ajkē gar krīrax 'ōdjwýmā aprōt. Dja gar apýnh mebé idjaer nhō krīraxkam me akreo tē:n o atēm nhinomā mēnh kēt ba arým bōx. Ba ije amijo inhī ba arým ar awýr bōx. Nām Jeju ā arkum 'ā karōo ane.

²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Ē, djām ar kute kabēn mar ar o baja kute raxo ar ō ujarēnh djwýnh jakrenh? Kati. Nār, djām ō āpēnh kute raxo ō bēnjadjwyr jakrenh? Kati.

²⁵ Kute kabēn mar ar o baja kute ar ō ujarēnh djwýnh kōt ar amijo bakambit ne mex. Ō āpēnh kute ō bēnjadjwyr kōt ar amijo bakambit ne mex. Ga, me kum ikurē ne imā me karō punubē Bedjēbu jarēnho baja pumū. Djām me kum ar akurē kētmā? Kati. Ar gadjwý dja me ar amā mýjja punu jarēnh kume:x. Ar aje araxo ijakrenh kētkam ne ikōt ar amijo abakam dja me ar gadjwý ar amā mýjja punu jarēnh kume:x.

²⁶ Djā nām me kadjwýnhbē axweja bipdjur rā'āmā? Kati, dja ī amirīt ne. Nhýnh ne mýjja bipdjur'ō me kute omūnh kētmā? Ne nhýnh ne me kute mýjja pudjur'ō mar kētmā? Adjým, dja ī kunī amirīt ne. Mýjja pudjur, mýjja bipdjurja dja ī kunī amirīt ne.

²⁷ Ije akamātkam ar amā mýjja jarēnh dja gar a'uri káj bē memā arē. Ije ar ajamakri ijajkwa momokkam mýjja jarēnh dja gar kikre nhimōk po'ā djan káj bē memā arē.

²⁸ Ne kwārīk wānh gar amā me kute ar aparja puma kēt. Me ja gēdja me ar akrākābit par kajgon kam ijukri kute ar akadjwýnhbē ajmā ar ajo kēt. Kati, ba ar amā arē. Me'ō pydji dja ga ar amā uma. Kute me bīn ne ijukri me biknor tokry djākam me rēnh jabit

dja ga ar amā uma. Be, ba ar amā arē. Metūndjwýnhbit dja ga ar amā uma.

²⁹ Kwēnhne amānhkrut ne pānh ngrire, pānh ngōnhponh pydji. Nhyem kam kwēnh pydji pykabē tým ne arým ty. Djām Abām djwýnh kute mar kēt? Kati. Kute kwēnh mar.

³⁰ Ne ar akīdjwý kute mar. Arým Abām djwýnh kute ar amā abenā ar akī'ā akre mar.

³¹ Kam, djām ar atīn prāmmā? Kati. Kwārīk wānh. Te kwēnh krāptī: nhyem kum kwēnh kính ngrire. Nhyem be, ar gajbit. Metūndjwýnh kum ar akīnhkumrēx. Tām dja ga aman atīn prām kēt. Nām Jeju ā arkum karōo ane.

³² Ne kam ajte arkum,

—Kam me'ō kute amijo ipytār ne me ipōkri memā kum, “Ba ne ba ije amim Jeju mar”, anhyro baja. Badjwý dja ba tām wā'ā kájkwakam Ibāmmā kum, “Nā, ba inhōbikwa ne wā”, ane.

³³ Nār, dja me'ō me ipōkri memā kum, “Kati. Ije Jeju mar kēt”, ane. Badjwý dja ba tām wā'ā kájkwakam Ibāmmā kum, “Kati. Ije tām wā mar kēt”, ane.

³⁴ Djām ibōx nhyem ikam me umar mexmā? Kati. Dja ba bōx nhyem me arým imýr jabej abeno kurē djwýnh ne aben pa.

³⁵ Amrēbē: ne me me bakukāmāremā kum,

“Dja me'ō my kum bām kurē.

Nhyem me'ō nire kum nā kurē.

Nhyem prō kum umrengēx kurē.

³⁶ Me'ō nhūrkwākam dja ta ōbikwa kum aben kurē.”

Nām me ā me bakukāmāremā ane. Jakam dja me imýr jabej ā abeno ane. Me kute me bakukāmāremā arēnh kōt dja me ā abeno ane.

³⁷ Godja gar ajō imā, “Ba akōt apē”, anen amā abāmbit nār amā anābit kính ne amā ikính ngrire ba arým imā ikōt adjāpēnh kính kēt. Godja amā akra mybit nār amā akra nibit kính ne amā ikính ngrire ba arým imā ikōt adjāpēnh kính kēt.

³⁸ Dja gar ajō amā ikōt atokry puma ne ikōt aje anhō pite'y mýnh prām kēt ne ikōt abikamēnh prām kēt jabej ba kam imā ikōt adjāpēnhja kính kēt.

³⁹ Dja gar ajō atīnmā aminēn arým akuno. Nār gar ibē aminē kēt nhyem me arým abī. Imā adjāpēnhkam arým abī. Kwārīk wānh rā'ā. Metūndjwýnh dja arým atīnkumrēx kadjy apytā ga arým kōt atīn ne ar aba rā'ā: rā'ā ne. Nām ā Jeju arkum 'ā karōo ane.

⁴⁰ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar me'yr bōx nhyem me kum ar akính. Me kum ar akính o arým kum badjwý ikính. Ne kum ikính o arým kum kute ijanor djwýnhdjwý kính.

⁴¹ Dja Metîndjwýnh kukwakam memâ kabên jarênh djwýnh me'ýr bôx nhyem me kum kînh. Kubê Metîndjwýnh kukwakam memâ kabên jarênh djwýnhkam kum kînh. Metîndjwýnh dja kam arým memâ o pân̄h ne. Metîndjwýnh kute kukwakam ujarênh djwýnhmâ âpênho pân̄h kôt dja arým memâ o pân̄h. Dja me'ô katât kute amijo bakumrêx me'ýr bôx nhyem me kum kînh. Me'ô katât kute amijo bakam me kum kînh. Metîndjwýnh dja arým memâ o pân̄h ne. Metîndjwýnh kute me'ô katât kute amijo bajamâ o pân̄h kôt dja memâ o pân̄h.

⁴² Dja me'ô ikôt ba djwýnh rax kêt'ô bôx nhyem me kum ngô ngâ. Me'ôja kute ikôt bakam kum ngô ngâ. Ba dja ba mrâmri o pân̄h mex. Me kute o djuw mex ngrire jao pân̄h mex. Nâm â Jeju arkum 'â karôo ane.

11

Djuão'â ujarênh.

Ruk 7.18

¹ Ne arým kôt ba djwýnh Ar kubê 12mâ 'â karô pa. Arkum 'â karô pan kam arým amû tê. Pykabê Garrêjakam apýnh krî rûnh djari kute memâ kukradjà jarênh ne kute kaj bê 'â me akre kadjy ne amû tê.

² Nhyem kam me Djuãomâ Jeju jarê. Djuãoobê ne ngômâ me angjênh djwýnh. Me kute arým Djuãoobê ijêkam ne me kum Jeju jarê. Nâm me Djuãomâ kum,

–Jeju ne arým apýnh mýjja pumûnh kêt nhîpêx, ane nhyem arým kuma. Kuman arým Jeju'ýr amikôt ba djwýnh ar amân̄hkrut jano.

³ Ar kute Jeju kukjêrmâ ne Djuão ar ano nhyem ar arým 'ýr tén 'ýr bôx ne Jejumâ kum, –Metîndjwýnh kute me imâ me'ô janor nhyem bôxmâ, kute me imâ arênhja djâm ga? Nâr kon godja gwaj me'ôkam ama? Nâm ar â Jejumâ ane.

⁴ Nhyem Jeju arkum,

–Dja gar akubyn Djuão'ýr tén kum arê. Aje ajbir mýjja mar ne omûnhja kum arênh kum,

⁵ “Me no râ arým rît mex. Nhyem me mrân̄h kêt arým mrân̄h mex. Nhyem me î kajêkam tê arým mex. Nhyem me amakke kêt arým amak mex. Nhyem me tyk akubyn tîn ne. Nhyem me ô mýjja kêtja nhyem me kaj bê memâ ujarênh ny jarênh ba”, ane. Tâm dja gar aman Djuãomâ arê gê kuma.

⁶ Dja me memâ ijarê nhyem me ibê amijo akêx kêt, me ja ne me kînhkumrêx. Nâm â Jeju Djuãookôt ba djwýnh arkum ane. Nhyem ar kuman arým katon tê.

⁷ Nhyem kam Jeju arým me krâptî:mâ kum, –Mýj ne ga me aje kapôt kukritkam omûnhmâ mô? Djâm Djuão kute bôti kôk djâbêrkam ari amijadjwýr pyrâk? Djâm ari memâ kabên jadjuw? Kati. Nâm katât memâ kabên jadjwýrkumrêx.

⁸ Bir, mýj ne ga me aje omûnhmâ mô? Djâm Djuão ne kubêkâ pân̄h rax ne akrita jangij? Kati. Nâm kubêkâ pân̄h ngrire jangij. Bênjadjwýr rûnh nhô kîkretikam ne me kubêkâ jakrita jangij. Nhyem be, Djuão â kâ kute anhýr kêt.

⁹ Nhyem bir, mýj ne ga me aje omûnhmâ mô? Djâm Metîndjwýnh kukwakam memâ ujarênh djwýnh? Nâ. Tâm. Nhyem be, Djuão ne raxo kute Metîndjwýnh kukwakam memâ ujarênh djwýnh kunî jakrenh.

¹⁰ Amrêbê: ne Metîndjwýnh imâ 'â ajarê. Djuão'â imâ ajarê. Nâm imâ,

“Ota ba akukâm ajâ ujarênh djwýnh'ô jano kute akukâm me akre nhyem me kute mar ne akutêp kute axwemâ iren katât amijo bamâ.

Kute mrâmri ne me kute me bênjadjwýr rûnh kutêp katât 'â pry jadjwýrja pyrâk.”

Nâm â Metîndjwýnh Djuão'â imâ ane. Amrêbê: me bakukâmâre ar bari. Nhyem me arým kabên man 'â pi'ók no'ók ne. Ne kam me aben djô'â arênhô mô:n arênhô mô:r tâmtâ arým 'ýr o bôx. Tû:mrâm me bakamingrânyrekam Djuão arým kato. Katon arým abatânh ne. Abatânh ne arým ijâ memâ ujarênh ar ba. Me kute amrêbê Metîndjwýnh kabên'â pi'ók no'ók kôt ne Djuão ijâ ujarênh ar ba. Ikukâm meo mexo ba.

¹¹ Ngômâ me angjênh djwýnhbê Djuão ne jakam raxo kute pykakam me kunî jakrenh. Djâm me'ô pykakam ar ba 'ô raxo kute Djuão jakrenh? Kati. Mrâmri ne ba me amâ ja jarênhkumrêx. Nhyem be, dja î kajkwakam Bênjadjwýr djwýnh amim me utân meo ba. Nhyem kam dja me kunî raxo Djuão jakre.

¹² Nhyem be, on jakam Djuão ra:x. Nâm memâ arênhô ban memâ kum, “Kâjkwakam Bênjadjwýr djwýnh kute amim me utân ne ar meo ba 'ýr”, anhýro ba. Nhyem kam me krâptî kuman amim Bênjadjwýr djwýnh mar prâ:m. Me kute mrâmri ne me krâptî kute kîkre ngriremâ ngjêx prâm ne kute 'â kute aben nhingân̄hja pyrâk. Me kute ari 'â ikjêo aben rên̄h ne 'â kute aben nhingân̄ho kumex ja pyrâk. Ne jakam me kute o anhýr râ'â.

¹³ Amrêbê: me me bakukâmâremâ Bênjadjwýr djwýnh bôxmâ arê. Metîndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh aben kukâm Bênjadjwýr djwýnh bôxmâ arê. Môjédjêdjwý arê: nhyem kam me bakamingrânyrekam Djuão arým katon ajte tâm jarê. Bênjadjwýr djwýnh bôx jarê.

¹⁴ Amrêbê: ne me me bakukâmâremâ kum, “Dja me'ô kute Erij pyrâk bôx”, ane. Ba on ar amâ me'ô jarê gar ama. Djuão ne kute Erij pyrâk ne arým bôx. Ar aje imar prâm jabej dja gar arým ima. Nâr ar aje imar prâm kêt jabej arým imar kêt.

¹⁵ Gop ar ajamak mex jabej tu amim ikabên ja markumrêx. Nâm â Jeju me krâptîmâ ane.

¹⁶ Ne kam ajte memâ kum,

—Je tô mÿj got ba me akamingrânÿ'â akre? Mÿj ne ga me aje urâk? Nâ gâm me aje me prîre mÿjja kam kînh kêt pyrâk. Ga me, me prîre kikre kabem krîn kute abeno bixaêr baja pumû.

¹⁷ Ar ja ne ar jamâ kabên ne arkum, “Gwaj bakînh katio dja, gwaj babixaêro dja ne ngôtâx à'âk”, ane.

Nhym ar kum, “Waj, ar ibixaêr prâm kêtê. Ar itor prâm kêtê. Ar imâ wâ kînh kêtê”, ane.

Nhym ajte arkum, “Gwaj bamÿr kati mân o nhÿ”, ane.

Nhym ar, “Kê, wajre. Ar imâ kînh kêtê. Ar imÿr prâm kêtê”, ane.

Be, nâ gâm me aje me prîre pyrâk ne amâ ja kînh kêt ne ajte amâ jadjwÿ kînh kêt.

¹⁸ Djuâobê ngômâ me angjênh djwÿnh ne me awÿr bôx. Nâm amijajbu:n kute uba kangô kôm kêt ne ar ba ga me amâ kînh kêt ne kam we, “Nâm ajbâ. Me karô punu ne ar o ba nhym ajbâ”, ane.

¹⁹ Nhym be, ba ne ba mrâmri gêt amijo inhî ne me awÿr bôx ne me akam idjàkur iban kôt ikôm iba ga me amâ ikînh kêt ne we ijâ, “Kê, tâmwâ ne kute âkur rûnhbit mar, kum uba kangô djânhti”, ane. Ne we ajte ijâ, “Me kute bënjadwÿr bajtemmâ pi'ôk kapriô atom djwÿnhmê me axweo bit ne ôbikwa ne”, anhÿr ar o aba. Nhym be, djâm Metîndjwÿnh amak punu got? Amak me: xkumrêx ne prîne kute amikukâm mÿjja kunî mar ne Djuâo kute amijajbur ne ar bamâ ano. Ne ajte amikukâm umarkam badjwÿ ijano. Ije amijajbur kêtâm ijano. Nhym kôt me amak mex ne amikukâm umar, ar ipumûn kam ôkre kadjwÿnhbê amim, “Mrâmri ne Metîndjwÿnh mexkumrêx ne amê ar ano.” Nâm â Jeju memâ ane. Tâm ne ja.

Kute krîraxmâ watîre jarênh.

Mat 12.38; Ruk 10.13, 11.29

²⁰ Nÿjar krîraxkam ne Jeju mÿjja pumûnh kêt ngrêre nhîpêx nhym me krâptî tu amim markumrêx. Nhym kam arÿm me wâmâ kabên'ô jarênh kêt. Nhym be, amiwÿr krîraxkam me ja ne Jeju arÿm memâ kabên ne. Krîrax jakam ne arÿm mÿjja pumûnh kêt krâptî nhîpêx ne me punu krâptîo mex. Djâ ne me amikam kapriren wânâ axwemâ iren 'ÿr amijo akêx? Kati. Me kute 'ÿr amijo akêx kêt. Kam ne arÿm krîrax jakam memâ kabên ne memâ kum,

²¹ —ÿ, watî:re Koradjikam me wâ. Watî:re Bexadakam me wâ. Dja ga me atokry rax ne. Ba ren me bajtem nhô pykabê Xirumê Xidôkam ren mÿjja rûnhja, mÿjja pumûnh kêtja kwÿ nhîpêx nhym ren me omûn ren arÿm amrêbê amim katon ren

amikam kapriren wânâ axwemâ ire. Ne ren kute kum irero amirît kadjy kubêkâ kukrebê exopa jangjên ren amijâ mro prâ kapî. Ne ren kam iwÿr ren amijo akêx. Nhym be kati, inhô me wÿnhkam me ga, Koradjikam me gamê Bexadakam me gamê me akam ne ba te mÿjja pumûnh kêt kwÿ rax ne ipêx ga me omûnh kajgo. Omûnh kajgon amikam akaprire kêt ne wânâ ajaxwemâ anhîrer kêtumrêx ne aje iwÿr amijo akêx kêtumrêx ne.

²² Ba me amâ arê ga me ama. Dja î kute me axwemâ pânâ jarênh nhô akati bôx nhym Metîndjwÿnh me ajaxwemâ pânâ jarê. Ga me kam arÿm pânâ atokry me rîná jakrenh mex. Ga me atokry krîraxbê Xirumê Xidô jakrenh mex ne.

²³ Ne kam krîraxbê Kapanakam me gadjwÿ djâm mrâmri me abênjadwÿr rûnhô kâjkwa'ÿr abôxmâ? Kati, aparmâbit dja ga me me biknor tokry djâmâ wadjâ. Krîraxbê Xôtômakam me axwe: nhym Metîndjwÿnh arÿm meo akno. Ba ren mekam mÿjja pumûnh kêt nhîpêx kute me akam ije mÿjja pumûnh kêt nhîpêx ja pyrâk nhym ren me wânâ axwemâ ire nhym ren krîrax arek âm râ'â. Krîraxbê Xôtôma ren arek âm râ'â. Nhym be, kati.

²⁴ Ba me amâ arê ga me ama. Dja î kute me axwemâ pânâ jarênh kadjy ô akati bôx. Dja Metîndjwÿnh memâ pânâ jarê ga me kam arÿm atokry raxo Xôtômakam me ja jakrenh mex ne. Nâm â Jeju krîraxkam me jamâ ane.

Me katykmâ 'â ujarênh.

²⁵⁻²⁶ Nhym kam Jeju Bâmmâ kum,

—Djûnwâ, ota ga anhô kâjkwa, anhô pyka djwÿnh. Amâ ne ba amikînh jarê. Nâ gâm me amikukâm umarmê me kute mÿjja mar rûnhjabê mÿjja ja pudju. Ne kam me kute amijo prîre prâbê amijo rûnh kêtjamâ mÿjjaao amirît ne. Mrâmri Djûnwâ, nâ gâm â aje anhÿrkam mrâmri mexkumrêx. Ga adjukaprikam ne ga amim me'â karôn arÿm â meo ane. Ba kam badjwÿ ikînhkumrêx ne wâm amâ amikînh jarê, ane.

²⁷ Ne kam ajte me krâptîmâ kum,

—Arÿm ne Ibâm imâ ô mÿjja kunî kanga. Ba ibê Metîndjwÿnh Kra. Djâm me'ô ne kute prîne imar? Kati. Ibâmbit ne kute imar. Djâm me'ô ne kute prîne Ibâm mar? Kati. Bajbit ne ba ije prîne mar. Ije me'ômâ Ibâmo amirît prâmja adjwÿnhdjwÿ kute mar.

²⁸ Pykakam me akukrâdjâ punu ne ga me aman kôt ar amijo aba. Ne kam arÿm akaprire kute mrâmri ne me jênh pytî turn o ban kam kaprija pyrâk. Kam ne ga me akatyn akapri:re. Amrê me akunî iwÿr tèn ikam atyk djâ kêt ne ikam akôkam kôt.

²⁹⁻³⁰ Nâm me mry bari kute jênh bjêro mrânâ kadjy ne umar mex kadjy mutbê pîo kapa. Ikukrâdjâ mex ne kute mry mutbê pîo

kapaja pyrâk. Dja ga me amim ikukràdjâ mex man kôt ar amijo aba kute mrâmri ne me kute mry bâri mutbê pîo kapa ja pyrâk. Djâm aje ikukràdjâ kôt ar amijo abakam adjumar punumâ? Kati. Kam adjumar mexkumrêx. Adjumar mex kute mrâmri ne me kute mry mutbê pî kajkrito kapa ja pyrâk. Djâm ije me amâ ino katormâ? Djâm ije amijo idjâramâ? Kati. Ba ne ba memâ iprî mex ne meo iban ije amijo ingrire kadjy amimar. Kam dja ga me ikukràdjâ kôt ar amijo aba nhy m me abê tyx kêtikumrêx ne. Kute mrâmri ne jênh kajkrit mrybê utî kêt pyrâk. Kam dja ga me ikukràdjâ kôt ar amijo aban arÿm akadjwÿnhbê atyk djâ kêt. Nâm â Jeju me krâptîmâ ane.

12

*Pi'ók rârâr mÿr jabej me kum kurê.
Mak 2.23; Ruk 6.1*

¹ Ne kam pi'ók rârârkam Jeju pur katikôt tê. Nhy m kôt ba djwÿnh ar kôt môn arÿm kum prâm ne mômâ bâygogo 'y nhikên mrânhkôt ngânh ne amijajkwamâ rênho mô.

² Nhy m kam mebê pardjêu ar omûn kum, –Je tô mâ ne akôt ba djwÿnh ar arÿm nê? Pi'ók rârârkam ne me tyk djâ kêt djâ. Me kute pi'ók rârârkam mÿjja jao anhÿr kêt. Me tûmre ne me ta kukràdjâkôt mâ me babê uma. Me kute pi'ók rârârkam mÿjja kupênh kêt. Kambit ne me tyk djâ kêt djâ. Mÿkam ne akôt ba djwÿnh ar â ar o anhÿro ba? ane.

³ Nhy m kam Jeju memâ kum, –Kê, djâm me aje Metîndjwÿnh kabên'â pi'ók no'ôkjadjwÿ pumûnh kêt? Djâm me aje me bakukâmârebê Dawi'â ujarênhja pumûnh kêt? Ê, Dawi arkum prâm.

⁴ Kum prâm nhy m Dawi arÿm Metîndjwÿnh nhûrkwâmâ wadjân djwÿ byn kukrên kam kôt ar têm jamâdjwÿ kungâ nhy m ar arÿm kukrê. Djwÿ me kute Metîndjwÿnhmâ ôrja tâm ne kubyn kukrên arkum kungâ. Metîndjwÿnh nhô djwÿ ja ne me kâtâm kute kur kêtikumrêx. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnhbit ne kute kur. Nhy m be, Dawi ta ne tu kukrê. Nhy m kam me kute kum axwe jarênh kêt. Djâm me aje ja mar kêt? Ga, me kute Dawimâ axwe jarênh kêtja pumû. Ne kam ikôt ba djwÿnhmêbit ar imâ ar ijaxwe jarê. Je tô mÿkam?

⁵ Ba ajte me amâ arê ga me ama. Mÿj ne me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh pi'ók rârârkam nê? Mÿj ne me me tyk djâ kêt djâ nhô akatikam nê. Djâm me aje me'â Môjdjê kukràdjâ mar kêt got? Djâm me aje 'â pi'ók no'ôk pumûnh kêt got ga me imâ akabên ne? Nâm me pi'ók rârârkam Metîndjwÿnh nhô kikretikam tu âpênh ba. Ne kadjy kum mry boro bao tu âpênh ar ba. Djâ ne Metîndjwÿnh kam memâ axwe jarê?

Kati. Ga, me kute me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnhmâ axwe jarênh kêtja pumû. Ne kam ikôt ba djwÿnhmêbit ar imâ ar ijaxwe jarê. Je tô mÿkam?

⁶ Ba ajte me amâ arê ga me ama. Ba ne ba Metîndjwÿnh nhô kikretikam ipydji irax ne ije kam me âpênh'â memâ karô djwÿnh.

⁷ Ga me ren Metîndjwÿnh kute me bakukâmâremâ kabên jarênhja ma. Nâm memâ kum,

“Djâm me aje imâ mry bôr djâm imâ kînh? Kati. Me amâ me kaprî. Ja ne imâ kînh.” Nâm â Metîndjwÿnh me bakukâmâremâ ane. Ga me ren Metîndjwÿnh kabên ja man ren amâ me kaprî. Ne ren amâ me kaprîkumrêx ne ren ar axwe kêtjamâ axwe jarênh kêt.

⁸ Ba me amâ arê ga me ama. Ba ije amijo inhî ne me awÿr irwÿk ne ba inhô pi'ók rârâr djwÿnh. Kam gêdja ba memâ, “Kwârîk wân h ga me kam mÿjja kupênh kêt nâr kon, dja ga me jakam apên nâr kam mÿjja kupênh kêt ne arek akrî”, ane. Tâm ne ja. Nâm â Jeju memâ ane.

⁹ Ne kam arÿm amû tèn mebê pardjêu nhô me bikprôn h djâmâ wadjâ.

¹⁰ Nhy m me'ô nhikra nhikjê jarôxja me ikô'â nhÿ. Nhy m me ja kute 'â axwe nhôr kadjy Jeju kukîj ne kum,

–Djâm Môjdjê kukràdjâ kôt ne me me tyk djâ kêt djâ nhô akatikam meo meo ba? Pi'ók rârârkam meo meo ba? ane.

¹¹ Nhy m memâ kum,

–Ba me amâ arê ga me ama. Godja me ajô anhô mrykî'âtomtî nhy m pi'ók rârârkam arÿm kre'ôkam tÿm. Djâm ate akrâmê? Kati. Dja ga amâ kaprî'n 'amÿn kaba.

¹² Nhy m be, Metîndjwÿnh kum mrykî'âtomtî kînh ngrire. Nhy m be, gu me ba ne kum me bakînhkumrêx. Kam me kute pi'ók rârârkam meo mexkam Metîndjwÿnh kute memâ axwe jarênh prâm kêt. Mrâmri, me kute pi'ók rârârkam meo mexkam ne me kute kukràdjâ kôt amijo ba mexkumrêx. Nâm â Jeju memâ ane.

¹³ Ne kam arÿm me'ô nhikra jarôxjamâ kum, “Amrê anhikra katâ”, ane. Nhy m 'ÿr ikra katâto dja nhy m arÿm kum mex ne. Kum ikra mex kute ikra nhikjê mexja pyrâk.

¹⁴ Nhy m mebê pardjêu ar mâ apôx ne o aben man abenmâ kum,

–Mÿj godja gwaj baje Jeju bîn kadjy on? ane. Nâm me â Jeju'â abenmâ ane.

Memâ prê're'â ujarênh.

Mat 11.29; Ruk 22.25; Dju r 13.1; Pir 2.5

¹⁵ Nhy m Jeju arÿm ar kuman pyka wâ kurûm kato. Kato nhy m me krâptî: arÿm kôt mô nhy m arÿm me kunio mex.

¹⁶ Ne kam mâ memâ kum, “Dja ga me ipudju”, ane.

¹⁷ Amrêbê: ne Metîndjwÿnh Jeju 'â ajarê. Jeju dja memâ prî mex ne memâ

kukràdjã jarê. Nhyam kam kabên jarênh djwýnh Metíndjwýnh kukwakam amú me bakukãmãremã 'ã ajarên memã kum, "Metíndjwýnh ne memã kum,

¹⁸ Ota, ba arým amijo inhô àpênh pytä. Imã abê. Imã Kínhkumrêx.

Dja ba kum Ikarô jano nhyam arým o ba. Nhyam arým apýnh me bajtem ba djãri memã 'ã ajarê. Ije meo mex nhyam me imã axwe kêtja 'ã memã ajarê.

¹⁹ Ne mekmê kabêno aben japanho ku'ê kêt. Ne memã àkjêro ku'ê kêt. Djãm kàj bê kabên nhyam me kute prykôt ôkre marmã? Kati.

²⁰ Me kapríre kute mrãmri ne bôti kajyr kapríre pyrãk djãm kute meo bikênhmã? Kati. Dja memã týx jadjã nhyam me kam arým Kính ne.

Me kute amim imar rerekre kute mrãmri ne ngónhpók nhô kadjãtnh kúm tyk ne akrax rerekreja pyrãk.

Djãm kute memã àkjêr nhyam me 'ã ukangamã? Kati. Dja memã kabên mex jarê nhyam me arým amim mar týx. Ne memã axweo àpanho tẽ:n kam arým meo mexkumrêx.

²¹ Nhyam kam apýnh me ba djãkam me bajtem arým tu amim markumrêx. Nãm ã Metíndjwýnh memã ane."

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane nhyam me arým aben djô'ã arênho mô:n arênho môr támtã arým 'ýr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju arým katon kam arým abatãnh ne ar ba. Ne kam arým memã prĩ mex ne memã kukràdjã jarênho ba. Idjaij kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt ne memã prĩ mex ne memã kukràdjã jarênho ban kam memã kum,

—Dja gar ipudju. Nãm ã Jeju memã ane.

Me kute Jejumã Xatanaj nhô àpênh jarênh. Mak 3.20; Ruk 11.14

²² Nhyam kam me karô punu kute me'ôo baja me arým 'ýr o bôx. Me karô kute o bakam ne no rãn kabên kêtikumrêx. Nhyam kam arým o mex nhyam me aêrbê arým kabên ne rít mex.

²³ Nhyam me kunĩ kam no tyn abenmã kum,

—Bãrãm mrãmri got we kubê Dawi tám djwýkumrêx, ane.

²⁴ Nhyam be, mebé pardjêu arým me kabên man arým abenmã kum,

—Djãm Metíndjwýnh kukwakam ne Jeju bôm ar me karô punu rênho ba? Kati. Me karô punu nhô bënjadjwýrbê Bedjêbu. Bedjêbu kukwakam ne bôm ar me karô punu rênho ba, ane. Xatanaj'ã ne me Bedjêbu jarên ã abenmã ane.

²⁵ Nhyam kam Jeju tu me kadjwýnhbé me kabên man memã kum,

—Me karô punu ne Xatanajmã àpênh ar ba. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ô àpênh kujaêko iba? Kati. Dja me aben djwýnh tám kum aben kurê nhyam kurê djwýnh arým meo apêx. Nãr, me ô krĩrax támkam nãr ô kikre támkam me krĩja godja me ja tám kum aben kurê jabej mýj dja me kam nê? Bir, kam dja me arým aben ngrãn abenbê ajmã. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ô àpênh kujaêko iba? Kati. Djãm Xatanaj kum ô àpênh kurê? Kati.

²⁶ Be, Xatanaj ren kum ô àpênh kurênh kujate nhyam ren ô àpênh arým aben ngrãn abenbê ajmã. Ren me abenbê ajmã nhyam ren arým kubê me ô bënjadjwýr kêt. Nhyam be, kati. Xatanaj kum ô àpênh kurê prãm kêt. Ba ren we Xatanaj kukwakam ô àpênh kujate nhyam ren Xatanajdjwý me ô àpênh kurê. Nhyam be, kati. Xatanaj kum ô àpênh kurê prãm kêt.

²⁷ Ba ren Bedjêbu kabênkôt ren bôm ar me karô punu rênho iba nhyam ren mýj kabênkôt ne anhô àpênh bôm ar me karô rênho ba? Me jadjwý ne me bôm me karô punu rênho ba. Djãm me adjwýnhdjwý ne me we Xatanaj kabênkôt ar bôm me karô rênho ba? Ga me ren memã ja jarê nhyam ren me amã, "Je tó djãm Xatanaj ta kute ô àpênho bikênho ba got"? ane.

²⁸ Nhyam be kati, Metíndjwýnh pyma puroobit ne ba ar bôm me karô rênho iba. Ga, kôt arým Metíndjwýnh me awýr bôxja pumũ. Metíndjwýnh kute me apytãr ne me akadyr bënjadjwýr ne kute me ajtã bamã me awýr bôxja pumũ. Ja dja ga me ama. Nãm ã Jeju memã ane.

²⁹ Ne kam memã kum,

—Nãr, mýj dja me me'ô týx nhũrkwãmã ãr on? Kute kubê nèkrêxo prôt kadjy me'ô týx nhũrkwãmã ãr on. Bir, dja me me'ôo tým ne uwpre. Ne kam arým úrkwãmã wadjãn kubê nèkrêxo prôt ne, ane. Mýj'ã ne me'ô týx jarê? Bir, Xatanaj'ã. Dja me Xatanaj kumrêx djuwpren kam arým amim ô me ja pytä. Ja'ã ne Jeju ã memã ane.

³⁰ Ne kam ajte memã kum,

—Me'ô kum ikính kêt ne arým mrãmri ijo kurê djwýnh ne. Ne ar ikôt ba kêt ne arým kam amijã, "Ba dja ba ate ikrãn ar mrã. Amidjwýnhbit dja ba amiman amijo mrã", anen ate ar ba.

³¹ Kam ba me amã arê ga me ama. Me kute mýjjaio bikênh kunĩkôt Metíndjwýnh kute me axweo biknor prãm. Ne me kute Metíndjwýnh japry kunĩkôt kute me axweo biknor prãm. Metíndjwýnh kute me axweo biknor ne wãnh mekam ngyrkãm irer prãm. Nhyam be, me kute Metíndjwýnh Karô japrykambit ne Metíndjwýnh mekam ngyrkãm rã'ã ne.

³² Godja me'ô ijã kabên punu jarênh jabej ije amijo inh'ã kabên punu jarênh jabej

Metîndjwýnh dja axweo akno ne kam ngryk kêt. Nhyem be, godja Karô'ã kabên puno jarênh jabej Metîndjwýnh dja axweo biknor kêt ne. Ne kam kam ngryk râ'ã ne. Jakam dja ngryk râ'ã. Amrê akubyn Kra bôx'ã akati môrkamdjwý dja kam ngryk râ'ã.

³³ Djâm pidjô punukam pidjô djânh apôx got? Nâr kon, djâm pidjô mex, pidjô djânhjakam pidjô punu apôx got? Kati, apýnh pidjô bari djâri ne kam ô apôx. Ô ne parbê rôrok ne ikwân kam bario amirît nhyem me kôt kum apôx.

³⁴ Me akamingrãnyre ne ga me abê iry. Me ajaxwekam djâm me aje akabên mex 'ô jarênh prãm? Arkati. Ê, me ôkre kadjwýnhbê ne me mýjja kumex ma nhyem kam amrê bôm ajkwa krekremê oto'ýr apôx nhyem me kam arênh ba. Arênh ba kam arým memã amijo amirît. Mex nâr axwe jao memã amijo amirît. Kute mýjja ô kute pidjô bario amirît ja pyrãk.

³⁵ Nãm me ôkre kadjwýnhbê kabên punu kumex man arým kabên punuo memã amijo amirît. Nhyem me ajte ôkre kadjwýnhbê kabên mex kumex man arým kabên mexo memã amijo amirît.

³⁶ Ba me amã arê ga me ama. Amrê memã axwe pãnh jarênh djã nhô akati môrkam dja ga me amikôt Metîndjwýnhmã amijarê. Me aje amrêbê akabên kajgo, akabên puno jarênh kunikôt kum arê nhyem arým me ama.

³⁷ Kam amrêbê me akabên mex jabej dja akabên mex kôt me amã amex jarê. Nâr, amrêbê akabên punu jabej dja akabên punu kôt me amã ajaxwe jarê ga me arým me biknor tokry djâkam akuno. Nãm ã Jeju me krãptimã ane.

Me kute kum mýjja pumûnh kêt nhípêx'ã 'wýr.

Mak 8.11; Ruk 11.29

³⁸ Nhyem kam Môjdê kukràdjã mar djwýnhmê mebê pardjêu kwý Jejumã kum,

—Ujarênh djwýnh, dja ga mýjja pumûnh kêt'ô nhípêx ba me omûn kôt ama, ane. Nhyem memã kum,

³⁹ —Me akamingrãnyre ne ga me ajaxwen mýjjakôt ari Metîndjwýnhbê amijo akêxo aba. Ga, me kwý kum prô djwýnh kînh ngriren kute ar mebê prô ôkînh ba pumû. Me gadjwý ne ga me amã Metîndjwýnh kînh ngriren mýjjakôt ari kubê amijo akêxo aba. Ne ate kam ije me amã mýjja pumûnh kêt nhípêxja'ã ijwýro aba. Kati. Ije me amã ipêx ga me aje omûnh prãm kêtumrêx. Dja ba amijo kute Metîndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhbê Djônaj pyrãk. Tãm dja ga me omûn imã akator jabej.

⁴⁰ Me bakukãmãre Djônaj ne tep rax tikkekam nô nhyem 'ã akatin akatin akati nhyem arým kato. Badjwý dja ba ã amijo anen kênkekam nô nhyem ijã akatin akatin

akati ba arým ikato. Ba ne ba amijo inhî ne bôx. Dja ba ã amijo ane. Jabit dja ga me omû.

⁴¹ Djônaj ne krîraxbê Niniwekam me akreo tê nhyem me arým amikam kapriren wãnh axwemã iren Metîndjwýnh'ýr amijo akêx. Nhyem be, ba ije iraxo Djônaj jakrenh mex ne ba jakam me akuri djan te me amã idjujarênh ar iba. Djã ne ga me me kudjwa amikam akaprîn wãnh ajaxwemã anhiren Metîndjwýnh'ýr amijo akêx? Kati. Me aje wãnh ajaxwemã anhirer kêtum dja Niniwekam me wã arým pãnh me amã ajaxwe jarê. Me akamingrãnyrã arê ga me me biknor tokry djâkam akuno.

⁴² Be ga, aparmã onîj pyka 'ôdjwýkam bñjadjwýr rax nija pumû. Bñjadjwýr ni Xaromão'ýr tẽ, 'ýr tẽm 'iry:n arým 'ýr bôx. Kute krã mexkôt marmã 'ýr bôx ne arým kuma. Nhyem be, ba ije iraxo Xaromão jakrenh me:x ne ba jakam me akuri djan te me amã idjujarênh ar iba. Djã ne ga bñjadjwýr ni kudjwa ajamak mex ne ima? Kati. Ga me aje imar kêtumrêx. Me aje imar kêtum dja bñjadjwýr ni i arým pãnh me amã ajaxwe jarê. Me akamingrãnyrã arê ga me me biknor tokry djâkam akuno, ane.

⁴³ Ne kam ajte me karô punu'ã ajarênh memã kum,

—Me karô pydjín kute ar me'ôo baja ne arým kurûm katon tẽ. Ne kam te ar mrã, ngô kêtum ar mrã, te ajte me'ômã ãr ne tyk djã kêtumã ar mrã.

⁴⁴ Ne kam amim,

—Ba inhûrkwã kurûm ikatorja'ýr tẽ, ane.

⁴⁵ Ne kam amim badjã tûmjja'ýr tẽn 'ýr bôx ne omû nhyem arým mexkumrêx. Me karô'ô kute o ba kêt nhyem prîne kre mex nhyem arým kam mýjja katãt. Nhyem kam kadjj mã me karô punu'ýr tẽ. Ne kam mekam me kwý japrôn 'ýr meo môn meo bôx. Nãm me karôbê 7 ne o bôx ne me'ôjamã meo wangij nhyem kam mekam ar ba. Kute me karô punubê 7 ne o bôx tãm ne axweo kute ôbê pydjí kute ar o ba tûmjja jakrenh mex ne kam arým o punu rax ne. Kãjbê punuri ne kãjbê punu nhyem be, kute kubê 7 ne o bôxja ne arým o punu rax ne. Dja ã me akamingrãnyre ajaxwekam me karô punu me ajo ane, ane. Nãm Jeju ã memã ane.

Nãmê kamyre'ã ujarênh.

Mak 3.31; Ruk 8.19

⁴⁶ Jeju me krãptimã kabêno dja nhyem nãmê kamyre ar axikôt apôx ar bôx ne bôm ku'ê. Ne kute kum kabên jarênhmã.

⁴⁷ Nhyem me'ô 'ýr tẽn kum,

—Ê, onîj anãmê akamy ar amã kabên, ane.

⁴⁸ Nhyem Jeju me'ômã kum,

—Be, ije me'ômã inãmê ikamy jarênh kadjj mýj dja arkam kute? ane.

⁴⁹ Ne kam kôt ba djwýnhmã kum,

—Ota, inãmê ikamy ne ja.

⁵⁰ Dja gar Metĩndjwýnho kĩnh kadjy kabẽn man kõt ar amijo aba. Ba kam arým ar amã ikamyre nar ikanikwýnh nar inã jarẽ. Nãm ã Jeju arkum ane.

13

*Bãyogo'ã ujarẽnh.
Mak 4.1; Ruk 8.4*

¹ Ne kam akati tãmkam Jeju kikre kurũm katon tẽn arým imõti mýrri nhý.

² Nhyam kam me krãptĩ: 'ã akuprõ. Nhyam kam arým mebẽ tẽn kãkam nhý nhyam me krãptĩ: arým ngõ mýrri kum dja.

³ Nhyam kam arým apýnh kukrãdjã djãri'ã memã mýjja jakren memã 'ã ajarẽ. Ne memã kum,

—Ë, õ pur djwýnh ne kute õ purkam bãyogo kremã 'ýr o tẽ. 'Ýr o tẽn o bõx ne kam ar 'yo ukabẽr mrã, ane. Nãm me kute mýjja kre kadjy tu mýjja 'yo akabẽ, bãyogo 'yja ne me kute purkam kremã o mrãn kam purkam o ukabẽr mrã. Kute mrãmri ne me kute katẽbãri 'yo ukabẽr mrãnha pyrãk.

⁴ Jeju memã kum,

—Be, me'õ ne ar bãyogo 'yo ukabẽr mrã. Nhyam 'y kwý prykam rõrõk. Nhyam kwẽnh prĩne kuku.

⁵ Nhyam kwý kẽn po'ã pyka purorrekam rõrõk. Nhyam kam pyka purorrekam ingrõt kũkrã kêtukumrẽx.

⁶ Nhyam kam kýjrũm myt nhýn arým 'y nhĩngrõt ga nhyam kajot ne arým ty. Arẽ jabjẽ kêtgam ne ty.

⁷ Nhyam 'y kwý mrýnhĩkam rõrõk ne kam mrýnhĩmẽ ro'ã ingrõt. Nhyam kam prĩne o akno.

⁸ Nhyam 'y kwý pyka mexkam rõrõk ne ingrõt ne kam abatãnh ne. Ne arým apýnh bãri ku'ẽ djãri nhyam kwý iyy jabjẽ nhyam kam 'y mexti:re. Nhyam kam 'y'ã akre kubẽ 100. Nhyam kwý iyy mexkumrẽx nhyam 'y'ã akre kubẽ 60. Nhyam kwý kãjbẽ iyy mex nhyam 'y'ã akre kubẽ 30. Nãm ã Jeju Metĩndjwýnh kukrãdjã'ã apýnh mýjja jakren 'ã ujarẽnhõ ane.

⁹ Ne ajte memã kum,

—Gop me ajõ ar ajamak mex jabej tu amim ikabẽn markumrẽx, ane.

¹⁰ Nhyam kam kõt ba djwýnh ar 'ýr bõx ne kum,

—Mýkam ne ga apýnh kukrãdjã djãri'ã memã mýjja jakren memã mýjjabit'ã ajarẽ? ane.

¹¹ Nhyam arkum,

—Bir, djãm me kunĩ kute ikukrãdjã marmã? Kãjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo ba'ã ikabẽn kukrãdjã ja djãm me kunĩ kute marmã? Kati. Ar gajbit ije ar amã arẽnhõ

amirĩt gar aje marmã. Nhyam be, me wãbẽ ne ba udju ne.

¹² Be, me kwý kute ikukrãdjã markumrẽx ja dja ba mã memã mýjja krãptĩ jarẽ nhyam me arým mýjja krãptĩ ma. Nhyam me kwý mã kute ikukrãdjã mar kajgojabẽ dja ba ikukrãdjãõ apdju. Kute ikukrãdjã mar kajgojao apdju.

¹³ Me wã kute mar kajgokam ne ba memã mýjjabit 'ã ajarẽ. Ba apýnh kukrãdjã djãri'ã memã mýjja jakren memã mýjjabit'ã ajarẽ. Me kute ikukrãdjã mar kajgo wã ne me amrẽbẽ: me bakukãmãremã arẽn memã kum,

“Me te memã mýjja jakre nhyam me omũnh kajgon mã amim omũnhkumrẽx kêt.

Nhyam me te memã mýjja jarẽ nhyam me me kabẽn maro krĩn mã mar kêt. Mã mýjja'ã me kabẽn kute amijakreja mar kêt ne.”

Nãm me ã me wã'ã me bakukãmãremã ane. Me kute ikukrãdjã mar kajgo'ã ne memã arẽ.

¹⁴ Me bakukãmãre Idjaij ne amrẽbẽ: me kute imar kajgowãmã kabẽn jarẽ. Nãm Metĩndjwýnh kukwakam memã kum,

“Dja ga me maro aku'ẽn mã mar kêt. Mã kukrãdjã'ã mýjja kute amijakreja mar kêt. Ne omũnh kajgon mã amim omũnhkumrẽx kêt. Mýkam?

¹⁵ Bir, arým ga me adjumar djãkam ajamakre kêt. Me aje ajamako mar kêt mã ne ga me arým ajamakre jadu.

Ne aje anoo omũnh kêt mã tu ano ngõr.

Nã gãm me aje mar kêt mã ã ibẽ amijo ane. Aje ikukrãdjã'ã mýjja kute amijakreja mar kêt mã ã ibẽ amijo ane.

Ne aje adjumar djãkam mar kêt mã ã ibẽ amijo ane. Me aje iwýr amijo akẽx ba ije me ajo mex kêt mã ã ibẽ amijo ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij me kute ikabẽn mar kajgo'ã ane. Nhyam me bakukãmãre aben djõ'ã arẽnhõ mõ:n arẽnhõ mõr tãmtã arým me wã'ýr o bõx. Tũ:mrãm me bakam-ingrãnyrekam ne me wã ã ikukrãdjã mar kajgoo ane.

¹⁶ Nhyam be, djãm ar ga ne gar ã anomẽ ajamako ane? Kati. Ar ga ne gar ano atemã ne aje omũnhkumrẽx. Ajamakre ne atemã ne aje markumrẽx. Kam ar akĩnhkumrẽx.

¹⁷ Ba ar amã arẽ gar ama. Djãm ar aje mýjja pumũnh ja ne me bakukãmãre kute omũnh? Djã ne Metĩndjwýnh kukwakam ujarẽnh djwýnhmẽ me katãt kute amijo bamẽ kute omũnh? Kati. Djãm ar aje mýjja mar ja ne me kute mar? Kati. Me krãptĩ ne amrẽbẽ te kute omũnh ne mar prãmje. Kam, ar gajbit ne gar aje omũnh ne aje mar. Mrãmri ne ba ar amã arẽnhkumrẽx.

¹⁸ Kam ba ar amâ arê gar ama. Ije ikabên kukràdjà'ã me'õ kute bãygogo 'yo ukabêr jakreja dja gar ama.

¹⁹ Kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kabên ne me arÿm me'õmã arê. Metÿndjwÿnh kute amim me utâr ne kute ar meo ba'ã kabênja kum arê nhyr arÿm mar kêt ne. Mÿj'ã kute kabên jakreja mar kêt ne. Nhyr ate Xatanaj jãm meo amijakren mebê Metÿndjwÿnh kabêno akno. Me kute tu amim markumrêx nhyr Metÿndjwÿnh kute kubê me utâr karõ ne jãm meo amijakren mebê Metÿndjwÿnh kabêno akno. Bãygogo 'y kwÿ prykam rôrõk ne ja.

²⁰ Kênkam 'y rôrõk ja ne me kute amim Metÿndjwÿnh kabên mar 'iry kêt ne kangaja'ã amijakre. Nãm me myt tãmkam Metÿndjwÿnh kabên man bit kum kÿnhkumrêxo têm kajjo.

²¹ Kute tu amim markumrêx kêtê. Ajk-waobit ne kute mar. Kute 'y nhingrõt ne arê jabjê kêtka tẽmbê tykja pyrãk. Kute amim mar 'iry kêt nhyr ate apÿnh me kaprÿ djãri 'ÿr bõx nhyr arÿm kanga.

²² Mrÿnhikam 'y rôrõkja ne me kute Metÿndjwÿnh kabên mar ne kam ate ajte kute jãm mÿjja marja'ã amijakre. Nãm me arÿm Metÿndjwÿnh kabên man kam 'ãno ãm kêt ne amim, "Mÿj dja ba nẽn inhõ kwÿ krên mex ne inhõ kubêkã mex? Ikanêkam mÿj dja ba nê"? ane. Nãm pykakam mÿjjabitkam ar no katon axwe umar. Ne kam amim pi'õk kaprÿo atom rax prã:m ne ajte nêkrêxo atom rax prã:m. Djãm kute amim mÿjjao atom raxkam mrãmri umar mex? Katÿ. Bir, me arÿm õ mÿjja rÿnhkam mrãmri umar punukumrêx. Ga, mrÿnhÿ kute bãygogoo bikên nhyr kam iij kêtja pumũ.

²³ Ga, me'õ bãygogo 'yo ukabêr tẽ nhyr ajte kwÿ pyka mexkam rôrõkja pumũ. Nhyr kam arÿm ingrõt ne abatãnh ne. Abatãnh ne arÿm iijkam 'y kume:x. Me kwÿdjwÿ ne me memã Bênjadjwÿr djwÿnh'ã kabên jarê nhyr me arÿm tu amim markumrêx. Ne kam maro amũ amikamên arÿm mar rax ne. Mar rax ne arÿm ukaprikumrêx. Me kwÿ ne me ukapriti:re kute mrãmri ne bari kwÿkam iij nexti:re nhyr kam 'y kubê 100 pyrãk. Nhyr me kwÿ kãjbê ukapri kute mrãmri ne bari kwÿkam iij mexkumrêx nhyr kam 'y kubê 60 pyrãk. Nhyr me kwÿ kãjbê ukapri kryre kute mrãmri ne bari kwÿkam iij mex nhyr kam 'y kubê 30 pyrãk. Me ukaprikumrêx nhyr Metÿndjwÿnh arÿm mekam kÿnhkumrêx. Mekam kaprÿre kêtumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ê 'y'ã ujarênh.

²⁴ Ne kam Jeju ajte kabên kukràdjà'ã pur 'õdjwÿ jakren memã 'ã ajarênh memã kum,

–Kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh dja pykakam amim me kwÿ pytãn ar meo ba.

Kam dja meo ajkij. 'Ã ne pur amijakre. Purkam ne me'õ 'y mex rênho tẽ. Ne o tẽ:n arÿm kre pa.

²⁵ Ne kadjy ate krã. Nhyr me õt mÿrri kurê djwÿnh arÿm pur'ÿr bõx. 'ÿr bõx ne kam 'ê 'ymê bõ nhijmê akrõ 'ymê rênho tẽ. Bãygogo 'y mex nhiby 'ê 'y rênho tẽ:n arÿm kre pa. Kre pan arÿm mã tẽ.

²⁶ Nhyr kam bãygogo ingrõt ne abatãnh ne iij ajkapÿ. Nhyr 'êdjwÿ arÿm kam kume:x ne.

²⁷ Nhyr kam õ ãpên ar arÿm õ pur djwÿnh'ÿr bõx ne kum, "Bênjadjwÿr, 'y mexbit ne ga purkam arên kre. Mÿj ne arÿm ajmã pur kam nê nhyr kam 'ê kume:x"? ane.

²⁸ Nhyr arkum, "Gwaj bakurê djwÿnh'õ ne kam 'ê 'y rê", ane. Nhyr õ ãpên ar kum, "Dja bar 'ê kaba", ane.

²⁹ Nhyr arkum, "Kati. Gar ren 'êmê ro'ã bãygogo kaba.

³⁰ Kwãrik wãnh ro'ã abatãnh gẽ prÿ ngrã ba 'ÿr ê djwÿnh jano. Kam dja ba ê djwÿnh arkum, 'Dja gar 'ê kumrêx karwãn 'ãpren kum adjã gẽ xêr. Nhyr be, bãygogo dja gar o atom ne inhõ bãygogo nhõ kirkemã o wadjãn adjwÿ", ane. Dja ba ã kum ane." Nãm ã õ pur djwÿnh arkum ane. Nãm ã Jeju memã ujarênh ane.

Metÿndjwÿnh kute me utâr ne meo ba.

Ruk 13.18

³¹ Ne kam ajte kabên kukràdjà'ã motadu 'y jakren memã kum,

–Kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba ne kute mrãmri ne me'õ arÿm õ purkam motadu 'y kre nhyr abatãnh pyrãk.

³² Motadu 'y ne kryreo kute apÿnh 'y jakrenh. Nhyr be, arÿm abatãnhkam abatãnh kute purkam djwÿ kunÿ jakrenh. Arÿm abatãnh kute pi pyrãk. Nhyr arÿm ãkmê kwênh apÿnh pa'ã ku'ê. Nãm ã Jeju arkum ane. Me kute amim Jeju marmã nhyr arÿm ja pydjïn kadjy amima nhyr arÿm ja kadjy amiman 'ã tÿm nhyr ja kõt 'ã tÿm nhyr ja 'ã tÿm nhyr arÿm 'ã krãptÿ ne. 'Ã ne 'y kryre ja jakre.

³³ Ne kam ajte kabên kukràdjà'ã djwÿ nhigot dja jakren memã kum,

–Kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba ne kute mrãmri ne djwÿ nhigot dja djwÿkam bimãnh tẽm pyrãk. Me'õ nire ne djwÿ nhigot dja byn arÿm djwÿ djõm raxkam kapÿ. Djwÿ'ã akreo amãnhkrut ne ikjêkêt. Nãm djwÿkam kapÿn o akã nhyr arÿm prÿne djwÿkam ajmã, ane. Jejudjwÿ dja amim me utãro tẽn kam arÿm pyka kunÿkõt amim me kwÿ pytãn ar meo ba.

³⁴ Jeju kute memã mÿjja'ã ujarênhja kunÿ ne kukràdjà'ã akre. Ne kam me krãptÿjamã

mýjjabit'ã ajarê. Djãm kute kukràdjã 'õ'ã mýjja jakre kêt ne tu kukràdjãbit memã arê? Katî. Nãm kukràdjã'ã memã mýjjabit jakren memã 'ã ajarê.

³⁵ Me bakukãmãre ne Metîndjwýnh kukwakam memã ja'ã ajarê. Jeju memã ujarênh ja'ã ajarê. Amrêbê: ne memã kum, "Kukràdjã'ã dja ba memã mýjjabit jakren memã 'ã ajarê.

Adjãkam mýjja bipdjur ne bipdjur rà'a dja ba arým 'ã ajarê", ane.

Nãm ã me bakukãmãre Metîndjwýnh kukwakam memã ane. Ne kam me aben djõ'ã arêhno mõn arêhno mõr tãmtã arým 'ýr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam ne Jeju katon arým ã memã ujarêhno ane. Me bakukãmãre kute memã ujarênh kõt ne Jeju arým amikabêh kukràdjã'ã mýjjabit jakren memã mýjjabit 'ã ajarê.

³⁶ Ne kam arým me krãptî jano nhym me mã mõ nhym arým kikremã wadjã. Nhym kõt ba djwýnh ar arým 'ýr bõx ne kukijn kum,

—Ajbir me kute purkam bãygogo 'y mex nhiby 'è 'y rênho tẽm'ã adjujarênhja mýj'ã ne amijakre? Ar imã arê bar kuma, ane.

³⁷ Nhym arkum,

—Bir, ba ne ba amijo inhî ne ruw. Ba ijã ne me'õ kute purkam 'y mex rên ja. Ijã ne me'õja amijakre.

³⁸ Pyka kunîkõt me kunî'ã ne pur amijakre. Me kute Bẽnjadjwýr djwýnh mar'ã ne 'y mex amijakre. Me kute Xatanaj kõt ar amijo baja'ã ne 'è amijakre.

³⁹ Xatanaj'ã ne kurê djwýnh kute purkam 'è 'y rênja amijakre. Mýjja kunî kute aminhinomã amimênh djã nhõ akati'ã ne bãygogo atom djã nhõ akati amijakre. Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh'ã ne me kute bãygogo djê djwýnhja amijakre.

⁴⁰ Kute è djwýnh kute 'è jarênh ne o atom ne kum adjãr nhym xêt pyrãk, dja Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh ã me axweo ane. Me kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam me axweo ane.

⁴¹ Ba ije amijo inhî djã ba amũ ikadjy mrãnh djwýnh jano nhym me arým me axweo kunîo atom. Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam meo bajakam me axweo kunîo atom. Me kute me axwe'ã memã ãpnênhmê me axweo kunîo atom.

⁴² Ne kam me arým me biknor tokry djãkam me kumê. Wãnh ne me amim ngryk ne tokry djãje amijanên ar ãmra ba.

⁴³ Kam dja me Bãm djwýnh amim me katãt kute amijo baja pytãn ar meo ba. Nhym kam me axweja kurãm dja me arým me:xkumrêx nhym me kum me kînhkumrêx kute mrãmri ne arým myt katorkam me kum kînh pyrãk. Gop me ajõ ar ajamak mex jabej tu amim ikabênja markumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Apýnh mýjja'ã ujarênh.

⁴⁴ Ne kam ajte arkum,

—Kãjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo ba ne me kum kînh. Kute mrãmri ne kute me kum nèkrêx pãnh rax kînh pyrãk. 'Ã ne nèkrêx pãnh rax amijakre. Pykakam me me'õ nèkrêx pãnh rax jadjan o apdju nhym atemã me'õja arým 'ýr bõx ne kum katon kaban kam kînhkumrêx. Me'õja nèkrêx pãnh raxkam kînhkumrêx ne ajte pyka tãm kam nèkrêx pãnh rax jadjan o apdju. Me'õ kute kubê o ãkînh karõ o apdju. Ne amim, "Ba on pykao inhõn kam ije nèkrêx pãnh rax jadjar djão inhõ pyka", ane. Ne kam arým õ mýjja kunîo atom ne memã kungãn pãnh pi'ok kaprî by. Ne kam arým pi'ok kaprîo amim pyka byn o õ. Ne urokam kute kam nèkrêx pãnh rax jadjarjao õ.

⁴⁵ Kam, ajte kãjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo ba ne me kum kînh. Kute mrãmri ne kute me kum nèkrêx pãnh rax kînh pyrãk. 'Ã ne angã pãnh raxdjwý amijakre. Kam ne me'õ kute angã byrmã abej ar mrã.

⁴⁶ Ne kam arým angãja pãnh ra:xmã kato. Ne amim, "Ba on angã pãnh raxjao aminhõ", ane. Ne kam amũ tẽn õ mýjja kunîo atom ne memã kungãn pãnh pi'ok kaprî by. Ne kam angãja pãnh rax pãnh memã pi'ok kaprî ngãn arým o õ. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴⁷ Ne kam ajte arkum,

—Kãjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh dja pykakam amim me utãr ar meo ba. Kam, dja me axwemã pãnh jarê. 'Ã ne kryreti amijakre. Imõtîkam ne me kryreti mẽ nhym arým apýnh tep krãptî kum wangij nhym me arým unê.

⁴⁸ Ne arým ipukam bjêro mõn akãx'ã kumê. Ne kam arým tep kabio nhý. Nãm tep mex ne karwãn kaxnokaikam o atom. Nhym be, tep punu ne me rùm kurên kanga.

⁴⁹ Mýjja kunî kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja me ã meo ane. Dja Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh apõx ne me'ýr bõx ne meo ajkij. Me axweja me katãt kute amijo bajabê meo ajkij.

⁵⁰ Ne kam arým kuwy djãkam me axwe mẽ. Kam dja me amim ngryk ne tokry djãje amijanên ar ãmra ba, ane.

⁵¹ Ne kam arkum,

—Djã ne gar arým mýjja markumrêx? Mýjja'ã ije apýnh mýjja jakreja djã ne gar arým markumrêx? ane.

Nhym ar kum,

—Nã. Mýjja'ã apýnh mýjja kute amijakreja bar ije markumrêx, ane.

⁵² Nhym kam arkum,

—Aj, tãm ne ja. Arým ne ba mýjja krãptî'ã ajarê gar ama. Kãjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utãrn ar meo ba'ã ne ba mýjja krãptî jakren ar amã

'ã ajarê gar arým ama. Arým ar aje markam ar aje ô kíkře djwýnh pyrâk. Ô kíkře djwýnh ne ô nêkrêx jadjwýr djâkam mýjja nymê mýjja túmo pôx. Ar aje urâk. Ar abê memâ kukràdjâ jarênh djwýnh ne gar arým memâ kukràdjâ ny jarêh ajte memâ kukràdjâ túm jarê. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju arkum ane.

*Ô pyka djwýnhkam bôx.
Mak 6.1; Ruk 4.16*

⁵³ Jeju apýnh kukràdjâ'ã memâ mýjja ja jakren memâ 'ã ajarêh kam arým o ino re. Ne kam arým mã tê.

⁵⁴ Ne kam arým ô pyka djwýnhkam tén bôx. Bôx ne arým me bikprônh djâkam tén wadjâ. Ne kam arým memâ kukràdjâ jarê. Memâ arê nhyh me arým kam no tyn kumex ne abenmã kum,

–Tô, mýj me'ô ne kum me kukràdjâ ja jarê nhyh arým ã amak mexo ane. Mýj me'ô ne kum arê nhyh arým ã mýjja nhípêxo ane. Mýjja pumûnh kêtikumrêx ne arým ipêx nhyh kumex.

⁵⁵ Be, kubê ne pî kênh djwýnh kajgo kra. Marij kurûm ne kato. Kôt ar apôxjabê Xijagumê Jôdjemê Ximãomê Djadamê.

⁵⁶ Kanikwýnhdjwýr ar me baro'ã ar ba. Tô mýj me'ô ne kum kukràdjâ ja jarê nhyh maro ba? ane.

⁵⁷ Me ã abenmã anhýro ban kam kubê kînh no kati.

Nhyh Jeju amijã memâ kum,
–Metîndjwýnh kukwakam memâ ujarênh djwýnh dja pyka kunîkôt ba nhyh me kum mex jarêho ba prãm ne. Nhyh be, ô pyka djwýnhkam me jabit ne me ari aprýo ba. Ôbikwa djwýnhkam ar ajbit dja me ari aprýo ba, ane.

⁵⁸ Ne kam arým te kute ô pyka djwýnhkam me krãptîo mex prãmje. Me kute amim tu kamnhîkumrêx kêtikum te kute meo mex prãmje.

14

*Me kute Djuão mut krã'ýr.
Mak 6.14*

¹ Nhyh kam me amû Jeju jarêho ipôk ne. Nhyh kam mebê idjaer nhô bënjadjwýr raxbê Erodji arým me kute Jeju jarênhja ma.

² Ne kam arîk Jejuo Djuão ne ô âpênhmã kum,

–Ngômã me angjênh djwýnhbê Djuão arým akubyn tîn ne ar ba. Be, tyk ne akubyn tînkam ne arým mýjja pumûnh kêt nhípêxo ba, ane.

³⁻⁴ Be, Erodji kute bîn kêttri ne Djuão Erodjij'ã kum kabên ne. Erodji ne Erodjijo prô. Nãm 'ã kam kabên ne kum,

–Metîndjwýnh kukràdjâ kupa'ã ne ga akamyrebê prô'ýr mô, ane. Nhyh kuman arým ngryk ne. Ne arým 'ýr me krâkamngônho jano nhyh me arým o tým ne kubê ijê.

⁵ Nhyh kam bit kute me anor nhyh me kute bînmã. Nhyh be, kati. Me krãptî: ne me 'ã abenmã kum,

–Djuãobê ne Metîndjwýnh kukwakam memâ ujarênh djwýnh, ane. Me krãptî kute ã anhýrkam ne Erodji arým kum me krãptî pyman Djuão bîn kêt.

⁶ Nhyh kam Erodji rwýk djâ nhô akati arým bôx. Bôx nhyh me arým ro'ã âkuro nhý. Nhyh Erodjij kra arým memâ to. Memâ to nhyh Erodji kum kînhkumrêx.

⁷ Kum kînhkam ne kum,

–Mýj ne ga amã kînh? On imã mýjja'ô jarê ba arým amã kungã. Amã ikabên kajgo kêtikumrêx. Metîndjwýnh ne arým ima, ane.

⁸ Kraja kum tor djwýnhhrãm ne nã arým Djuão krã'ã kum karôn kum,

–Dja kum akînh ga Djuão krã'ã kum apnê, ane. Nhyh kam arým kum to nhyh kum kînh. Kum kînh ne kum mýjja jarênh mãmdji nhyh arým kuma. Ne nã kabên man arým Erodjimã kum,

–Dja ga ngômã me angjênh djwýnhbê Djuãoja ngônho purortikam krã djàn o bôx ne imã angã, ane.

⁹ Nhyh kam bënjadjwýr rax arým kuman kaprîren amim,

–Je, arým ne ba mrãmri kum ikabên jarênh mãmdji nhyh Metîndjwýnh arým ima. Ba arým kam te ije kum, “Kati”, anhýr prãmje. Ibu'ã me jadjwýr ne me arým mrãmri ikabênkumrêx ma, ane. Ne kam arým ô âpênhmã kum, “Me kum angã”, ane.

¹⁰ Ne 'ýr me ano nhyh me mebê ijê djâ'ýr môn arým 'ýr bôx. Ne kam arým mut krãta.

¹¹ Mut krãtan ngônho purortikam krã djàn o tén arým kurerermã kungã. Nhyh kumýn o tén arým nãmã kungã.

¹² Nhyh kam Djuãokôt ba djwýnh ar 'ýr tén 'ýr bôx. Ne kam Djuão nhî mýn o tén arým adjâ. Ne kam Jeju'ýr tén 'ýr bôx ne kum arê nhyh arým kuma.

*Kute mebê 5.000o djuw mex.
Mak 6.30; Ruk 9.10; Dju r 6.1*

¹³ Nhyh kam ate arwâkam ýr kadjy kâkam nhýn arým nox ne. Nhyh kam me arým arênh ma. Arênh man arým krîrax kurûm kôt mô. Pykakôt ar ibej mô. Ar ibej mô:n arým akâx nhîkjêkam Jeju kutêp akuprô.

¹⁴ Nhyh Jeju ar ngókôt môn arým akâx'ýr bôx. Ýr bôx ne arým kã dji. Nhyh kam Jeju arým wabin me krãptî: pumû. Me omûn arým kum me kaprî: kum me kaprîn arým me kanêo mexo dja.

¹⁵ Meo djan kam arým amykry mex ne. Nhyh Jeju kôt ba djwýnh arým 'ýr bôx ne kum,

–Arwâkam ne gwaj ar baba nhyh arým amykry mex ne. On me krãptîmã arêh kum, “Me amû krî kryremã môn djwý jamýn

anhô kwý krê", ane. Dja ga ã memã ane, ane.

¹⁶ Nhyam arkum,

—Kati. Kwãrĩk wãnh amũ me mör kêt. Ar ga dja gar memã mýjja ngã nhyam me arým kukrê, ane.

¹⁷ Nhyam ar kum,

—Jakam ne djwý kubê Sbit ne tep amãnhkrutbit, ane.

¹⁸ Nhyam arkum, "Amrê imã o tẽ", ane. Nhyam kam ar arým 'ýr o bõx.

¹⁹ Nhyam kam me bõkam ýrmã memã arê. Ne kam arým djwý kubê 5mê tep amãnhkrutja jamý. Amýn kãjmã kãjkwa pumũn djuýmê tepo Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Kum amikĩnh jarên arým djwý kokij, Djwý kokjêro dja:n mã kôt ba djwýnh arkum ôro dja. Arkum ôro dja: nhyam ar mã memã ôro mrã.

²⁰ Memã ôro mrã: nhyam kam me kunĩ kukrên arým ajne. Nhyam kam ar arým aũm karwãno mrã. O mrãn arým kaxnokaikam kungij ne o ipu. O ipun arým 'ã akre. Kam kaxnokai ipu kubê 12 ne 'ã kãtãm ne dja.

²¹ Be, me my kute krên 'ã akre kubê 5.000. Ne ijukri me niremê me prĩre'ã akre kêt. Be, me kunĩ ne me arým ô kwý krên mex ne arým ajne.

Ngô'ã tẽm.

Mak 6.45; Dju r 6.15

²² Nhyam kam Jeju kôt ba djwýnh arkum, —Aj mã, kãkam nhý. Dja gar ikukãm akãx nhikjẽmã rê. Ba 'ýr me ano gẽ me mã mõ, ane. Nhyam ar arým kãkam nox ne mõ.

²³ Nhyam arým me krãpti'ýr tẽn memã kum,

—Aje, me on ajmã. Ba on, ane. Ne kam Metĩndjwýnhmã kabên kadjy krãnh'ã tẽn wabi. Nhyam kam arým akamãt nhyam ate krãnhkam nhý.

²⁴ Nhyam ar kãkam mörja arým imõti nhipõkri mõ. Mõ: nhyam kók ar kutã ãbêr týx. ãbêr týx nhyam ngó arým ar'ã kã japĩno mõ.

²⁵ Apĩno mõ: nhyam arým ôkrên'ãnh kã. Ôkrên'ãnh kãr pydji nhyam Jeju arým tu ngó rax'ã arkôt tẽ.

²⁶ Ngó'ã arkôt tẽ nhyam kôt ba djwýnh ar arým omũ. Ngó'ã tẽnkôt omũn arým madja kretin abenmã kum,

—Ota amrê me karõ'õ gwaj bakôt mõ, anen arým umaje amra.

²⁷ Nhyam kam arkum,

—E kum, ba ne ba wãm ar akôt tẽ. On ar akĩnh ne ar atĩn prãm kêt, ane.

²⁸ Nhyam Pedru kum,

—Djãm mrãmri gakumrêx? Ga atẽmkumrêx jabej amiwýr ijwý ba wãm akudjwa ngó'ã awýr tẽ, ane.

²⁹ Nhyam kum, "Amrê iwýr tẽ", ane.

Nhyam Pedru arým Jeju'ýr tẽmmã ngõkam ruw ne arým ngó'ã tẽ.

³⁰ Ngó'ã tẽn arým ngó pumũ. Kók djãbêr týx kute ngó djãkã týxkôt omũn arým tĩn prãm. Tĩn prãm ne arým àr tẽ. Ngómã àr tẽn arým amran kum, "Bẽnjadjwýr djwýnh, gop ipytã", ane.

³¹ Nhyam Jeju on pa 'amýn kum,

—Aje amim imar rere:kre. Mýkam ne ga amim, "Djãm mrãmri ne Jeju kute ngó ja mar", anen amim imar rerekre?

³² Nãm ã kum ane nhyam ar arým kã'ýr bõx. Ne kam arým wabi. Wabi nhyam kók djãbêr on amikrãtan anhikrê ne.

³³ Amikrãta nhyam kãkam ar ýrja arým parbê kõnkrão nhýn rax ma:ro nhý. Ne arým kum,

—Mrãmri abê Metĩndjwýnh Krakumrêx, ane.

³⁴ Ne kam ar arým akãx nhikjẽmã rên kam arým kã dji. Ar pykabê Djene'ã kã dji.

³⁵ Nhyam kam me arým Jeju nokre pumũn amũ memã arê. Nhyam kam me arým bu'ã pyka kunikôt me'ýr me ano nhyam me me'ýr mõ. Me'ýr mõn memã arê nhyam me arým kuman Jeju'ýr me punu kunõ bõx.

³⁶ Nhyam me arým kum,

—Ba me akã japkrebít kupên arým imex ne, ane. Ne me kunĩ kute kupênhja arým prĩne mex ne.

15

Tu mýjja krên'ã ujarênh.

Mak 7.1

¹ Nhyam kam mebê pardjẽumẽ Mõjdjê kukrãdjã mar djwýnh krĩraxbê Djeruxarê kurũm mõn Jeju'ýr bõx. Me ô kwý krên kadjy ne me aminhikra põnho ba. Me kukãmãkjê kukrãdjã kôt me we Metĩndjwýnhmã mex kadjy ne me kum aminhikra põnho ba. 'Ã ne me Jejumã kabên ne kum,

² —Mýkam ne akôt ba djwýnh ar me kukãmãkjê kukrãdjã mar kêt ne kam amikrã ar o ba? Nãm ar kute aminhikra põnh kêt ne tu aku, ane.

³ Nhyam Jeju memã kum,

—Djãm mrãmri Metĩndjwýnh kukrãdjã kôt ne ga me me akukãmãkjê kukrãdjã jarê? Kati. Atemã. Ga me Atemã akukãmãkjê kukrãdjã ja'ã ano týx ne Metĩndjwýnh kukrãdjã mar kêt. Ne kam arým kam amikrã ar o aba.

⁴ Ba me amã arê gar ama. Metĩndjwýnh ne me bakukãmãremã 'ã karõn memã kum, "Me amã abãmẽ anã jabên ar kabên ma", ane.

Ne ajte memã kum,

"Me'õ arým bãm'ã nãr nã'ã, 'Gê Metĩndjwýnh o ajkê', anhýr jabej gẽ me tu kubĩ", ane.

Me kum bāmmē nā ar abēmā ne Metīndjwýnh ā me bakukāmāremā ane.

⁵ Nhy m be, djām me ga ne ga me amā abāmmē anā jabê? Kati. Ga me akukràdjā kôt arīk memā kum, “Me ajō godja anā nār abām mýjja’ā ajwýr jabej. Ne aje kubē anhō mýjja nē prām jabej kum, ‘Be, ba te ije amā ōrmā. Aje mýjja ‘ā ijwýr ba arým o Metīndjwýnh nhō mýjja. Kam ba te ije amā ōrmā’, ane. Dja ga me ā kum anen arým kubē nē nhy m kam arým pijām ne”, ane.

⁶ Ga me aje ā memā ‘ā karōo anhýrkam arým me nāmē bāmbē ōdjý’ā memā adjāpnēnho aba. Me kum ar abē kêt’ā memā adjāpnēnho aba. Metīndjwýnh te memā ‘ā karōn memā kum,

“Me amā abāmmē anā jabēn ar kabēn ma”, ane.

Nām te memā ane ga me arým Metīndjwýnh kabēn jao me kukràdjā kajgon kupa’ā memā akukràdjā punu ja jarēn arým nāmē bāmbē ōdjý’ā memā adjāpnēnho aba.

⁷ Me ga ne ga me amijo ajēx ne ar amijo Metīndjwýnh mar mexo aba. Mrāmri ne me bakukāmāre Idjaij me ajā kabēn ne. Nām Metīndjwýnh kukwakam me ajā me bakukāmāremā kum,

⁸ “Be, me ja ne me arīk ‘ēx ne ajkwa kajgokam imā imex jarēnho ban ōkre kadjwýnhbē jām ate ibē krān ba.

⁹ Ne arīk imā irax jarēn kajgoo ban ‘ēx ne me ta kukràdjā’ā memā kum, ‘Metīndjwýnh kukràdjā’, anhýro ba.”

Nām ā Idjaij me ajā ane ga me akam-ingrānyre ajēx ne akukràdjā kajgoo Metīndjwýnh kukràdjān memā arēnho aba. Mrāmri ne me ajā arēnhkumrēx. Nām Jeju ā me bē pardjēu arkum ane.

¹⁰ Ne kam amiwýr me krāpti ‘uw ne memā kum,

—Ē, dja ga me akunī iman ikabēn markumrēx.

¹¹ Me kute apýnh mýjja’ā memā kum, “Ja dja ga ām omū. Dja ga krēn arým ajaxwe”, anhýro ba. Nhy m be, djām me’ō mýjja ‘ō krē nhy m Metīndjwýnh arým kum, “Ja ne ga krē. Arým ajaxwe”, ane? Kati. Me kabēn punukam ne memā axwe jarē. Me ākīnhīkam ne memā arē. Me ari prō, mjēn kupa’ā kurē bakam ne memā arē. Me ‘ēxnhīkam ne memā arē. Apýnh axwe ‘ōkam ne Metīndjwýnh memā axwe jarē. Nām ā Jeju memā ane.

¹² Kam kôt ba djwýnh ar ‘ýr bōx ne Jejumā kum,

—Ē, me bē pardjēu kute akabēn markam arým ngyrk ne, ane.

Nhy m me’ā arkum,

¹³⁻¹⁴ —Ga, me no rā ne me amikukām rīt kētja pumū. Kam me kute amipry mar kêt. Kam godja me no rā me no rā japrō kute meo ba jabej nhy m arým amē kre’ōkam tým.

Me bē pardjēu ne me kute me urāk. Nām me ‘ēx ne memā, “Ba ne ba ije Metīndjwýnh mar”, anhýro ba. Nhy m be, kati. Me kute mar kêt. Ne kam te memā Metīndjwýnh’ā ujarēn ar ba nhy m me adjwýnhdjwý kute Metīndjwýnh mar kêt. Me bē pardjēu ‘ēx ne kute memā anhýro bakam dja Ibām arým memā o pānh ne me biknor tokry djākam me kumē kute mrāmri ne me kute ‘ē kadjar ne rūm mēnh pyrāk. Kwārīk wānh me rā’ā. Nām ā Jeju me bē pardjēu’ā ane.

¹⁵ Nhy m Pedru kum,

—Nā gām ar imā, “Djām me mýjja ‘ō krē nhy m Metīndjwýnh kum, ‘Ja ne ga krēn arým ajaxwe’, ane? Kati”, ane. Tām ne ga arē nhy m ar ibē bipdjur rā’ā ne. Mýj’ā ne ga akabēn jarē? Ar imā arē bar kuma. Nām ā Pedru Jejumā ane.

¹⁶ Nhy m Jeju arkum,

—Djām ar gadjwý ar aje mýjja mar kêt rā’ā?

¹⁷ Mýjja me kute krēn ne me tikkambit wangij. Ne kam atykmā arým apōx.

¹⁸ Nhy m be, me ajkwa kurūm me kabēn punu apōxa ne me kute amim mýjja’ā karō djā kurūm apōx. Kam Metīndjwýnh arým memā axwe jarē.

¹⁹ Me kute amim mýjja’ā karō djākam amim mýjja punu’ā karōn arým me kurūm apōx.

Nām me kute me par’ā amim karō.

Ne kute me prō puro nār me mjēn puroo ākīnh ne ro’ā ikwāja’ā amim karō.

Ne prō djwýnh nār mjēn djwýnh kupa’ā kurē’ā amim karō.

Ne kute mýjjao ākīnh’ā amim karō.

Ne memā ‘ēx’ā amim karō.

Ne kute Metīndjwýnh japrý’ā amim karō.

²⁰ Me axweja kunī ne me kurūm apōx nhy m Metīndjwýnh arým memā axwe jarē. Nhy m be, me kute aminhikra pōnh kêt ne kute ō kwý krēn ja ne Metīndjwýnh kute memā axwe jarēn kêt. Djām ar aje ja mar kêt? Nām ā Jeju kôt ba djwýnh arkum ane.

Me’ō nire bajtem kute tu amim kamnhīxkumrēx’ā ujarēn.

Mak 7.24

²¹ Ne kam Jeju arým me bē tē. Tē:n kam krīraxbē Xirumē Xidō bu’ā pyka’ýr bōx.

²² Nhy m pykabē Kanaākam me’ō nire pyka wākam ar ba. Me bē idjaer ne me wāo me bajtem. Me’ō nire kam ar ban arým Jeju’ýr bōx. Ne kam kaj bē kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, Dawi tām djwý, gop amā ikapri. Me karō punu ne ari ikrao bikēnho ba, ane.

²³ Nhy m tu kubē anhkīrēn itō ne. Nhy m kôt ba djwýnh ar ‘ýr bōx ne kum,

—Dja ga amū ano gē tē. Nām ari gwaj bakôt āmra tē, ane.

²⁴ Nhy m arkum,

—Djãm me bajtem 'yr ne Metĩndjwýnh ijano ba tẽ? Kati. Mebẽ idjaer 'yr ne ijano ba tẽ. Mebẽ idjaer ne me kute mrãmri ne mrykĩ'átomtĩ no hiknor pyræk ne ate ar ba. Me ate ar ba ja 'yr ne ijano ba tẽ, ane.

²⁵ Nhyam kam arým ni bajtemja 'yr bõx. 'Yr bõx ne arým parbẽ kõnkrão nhýn ra:x man kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh gop ikõt o kangõn ikrao mex, ane.

²⁶ Nhyam õ mebẽ idjaer 'ã me prĩre jakren kum,

—Nok ba ren rop kraremã me prĩre nhõ djwý rẽ nhyam ren kam punure, ane. Djãm mrãmri ne djwý 'ã ajarẽ? Kati. Kute meo mex djã 'ã ne djwý jakren kum 'ã ajarẽ. Bir, Jeju ne jakam kute me bajtemo mex prãm kêt. Õ mebẽ idjaer 'yr ne Metĩndjwýnh Jeju jano. Kute õ mebẽ idjaerbit kumrẽxo mexo bamã. Kam ne nimã kum,

—Nok ba ren rop kraremã me prĩre nhõ djwý rẽ nhyam ren kam punure, ane.

²⁷ Nhyam nija arým amim,

—Ijã ne rop krare jarẽ, anen arým kum,

—Tukwa, mrãmri Bẽnjadjwýr djwýnh. Kõt ne ga arẽ. Nhyam be, godja wãnh õ wýnh nhõ pĩponh krakri djwý jaũm rõrõk. Aũmbit dja rop krare kukrẽ. Kam gop badjwý ibẽ rop krare pyræk tu imã ikrao mex, ane.

²⁸ Nhyam Jeju kum,

—Me õ nire, ga ne ga tu amim ikamnhix me:xkumrẽx. Akabẽn kõt ne ba arým akrao mex, ane. Nhyam myt tãmkam kra arým mex ne.

Kute mebẽ 4.000o djuw mex.

Mak 8.1

²⁹ Nhyam kam Jeju arým pyka ja kurũm tẽn imõtĩbẽ Garrẽja 'yr tẽn 'yr bõx. Ne kam arým krãnh 'ã tẽn wabin nhý.

³⁰ Nhyam me krãptĩ: arým 'yr bõx. Nãm me 'yr me punuo mõn 'yr meo bõx. Me mrãnh kêtme me no rãmẽ me kabẽn kêtme apýnh me kukrãdjã punumẽ apýnh me punu djã 'õdjwý krãptĩja ne me 'yr meo mõn meo bõx ne Jeju parbẽ me adju:w nhyam arým meo mex ne.

³¹ Jeju meo mex nhyam me krãptĩ: arým me omũ. Me kabẽn kêt arým kabẽn mex. Me apýnh kukrãdjã punu arým kukrãdjã mex ne. Me mrãnh kêt arým mrãnh mex ne. Me no rã arým rĩt mex ne. Nhyam me arým me omũn te kute marmã mekam no tyn kumex. Ne kam arým mebẽ idjaero ba djwýnhmã rax jarẽ. Metĩndjwýnhmã rax jarẽho kume:x.

³² Nhyam kam arým amiwýr kõt ba djwýnh ar ku 'uw nhyam ar bõx nhyam arkum,

—Imã me krãptĩja kaprĩ. Me iro 'ã krĩ 'ã arým akati amãnhkrut ne ikjẽkêt apẽx. Ne kam arým me õ mýjja kêt. Nok ba ren me kum prãmkam ren amũ me ũrkwãmã me ano

nhyam ren pry konenh ren me arým rerekre nhyam ren tyk djã me kupa, ane.

³³ Nhyam kõt ba djwýnh ar kum,

—Kapõt kukrit jakam ne gwaj te me krãptĩja kadjy djwý kume:x prãmje. Mýj got gwaj me kadjy nẽ? ane.

³⁴ Nhyam Jeju arkum,

—Mýj ne ar anhõ djwý kute? ane. Nhyam ar kum,

—Djwý kubẽ 7. Tepprãredjwý ngrẽre, ane.

³⁵ Nhyam kam arým me krãptĩmã 'ã karõn kum,

—Pykabẽ dja ga me nhý, ane. Nhyam me kam arým nhý.

³⁶ Nhyam kam arým djwý kubẽ 7 jamýn tepprãre jamýn o Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarẽ. Ne kam kokij ne mã kõt ba djwýnh arkum kungã nhyam ar mã me krãptĩmã adjuw.

³⁷ Nhyam kam me kunĩ kwý krẽn arým ajne. Nhyam kam me arým aũm karwãn kaxnokaikam kungij. Kungij nhyam arým kaxnokai ipubẽ 7 ne 'ã kãtãm.

³⁸ Be, me my kubẽ 4.000 ne õ kwý krẽ nhyam me niremẽ me prĩre 'ã akre kêt.

³⁹ Nhyam kam arým amũ me anon kam kã'õkam nhý. Ne kam nox ne pykabẽ Madara 'yr mõn 'yr bõx.

16

Kute kãjkwa kurũm mýjja'õ nhĩpẽx'ã me kum a'wýr.

Mat 12.39; Mak 8.11

¹ Nhyam mebẽ pardjẽumẽ mebẽ xadjudjẽumẽ Jeju 'yr bõx ne mrãmri kubẽ Metĩndjwýnh Krakumrẽx jabej kum,

—Goja kãjkwa kurũm mýjja pumũnh kêt'õ nhĩpẽx bar omũn kõt ama, ane.

² Nhyam memã kum,

—Arým myt djãrmã nhyam myt ngjẽx djãkam kãjkwa kamrẽk. Ga me kam 'ã abenmã kum, "Dja kryrãm kãjkwa mex", ane.

³ Nãr, arým myt katormã nhyam myt apõx djãkam kãjkwa kamrẽk ne kakrã kumex ga me kam 'ã abenmã kum, "Akati jakam dja na kumex", ane. Me ga ne ga me amijo ajẽx ne amijo Metĩndjwýnh mar mex. Aje kãjkwa mex mar nãr aje kãjkwa punu mar. Mýkam ne ba me akam ar ibari mýjja pumũnh kêt kwý nhĩpẽx ne me amã mýjjao amirĩto iba ga me ja mar kêt ne? Ga me omũnh kajgon amim, "Je tõ mýjja'ã"? anhýr kajgon mar kêtumrẽx.

⁴ Me ga akamingrãnyre ne ga me ajaxwen mýjjakõt ari Metĩndjwýnhbẽ amijo akẽxo aba. Ga, me kwý kute kum prõ djwýnh kĩnh ngriren kute mebẽ prõo ãkĩno baja pumũ. Me gadjwý ne ga me amã Metĩndjwýnh kĩnh ngriren ari kubẽ amijo akẽxo aba. Ne kam me aje omũnh kadjy ije me amã mýjja

pumũnh kêt nhípêx jabej. Djãm kam ije me amã ipêxmã? Kati. Ije me amã ipêx me aje omũnh prãm kêt kumrêx. Dja ba ã amijo Metĩndjwỹnh kukwakam ujarênh djwỹnhbê Djõnaj pyrãk. Dja ga me jabit pumũ, ane. Tyk ne akubyn tĩn'ã ne ã Jeju memã ane. Ne kam arỹm me bẽ akêx ne mã tẽ.

Djwỹ nhigot djã'ã ujarênh.

Mak 8.14

⁵ Ne kam ar imõtĩ'ã rên akãx nhikjẽmã bõx. Nhyim kõt ba djwỹnh ar djwỹo amak kêt katin arỹm Jejumã arẽ.

⁶ Nhyim arỹm me kukràdjã kajgo kõt ar amijo ba kêt kadjy arkum kabẽn ne arkum, –Ga, me kute djwỹ nhigot djã djwỹ djõmkam kapĩnja pumũ. Nhyim arỹm djwỹ tỹx me:x ne. Ar gadjwỹ dja gar me kukràdjã man kõt ar amijo aban arỹm ajaxwe mex ne. Me bẽ pardjẽu kukràdjã nãr me bẽ xadjudjẽu kukràdjã dja gar aman kõt ar amijo aban arỹm ajaxwe me:x ne. Ar amijã ano tỹx ne me kukràdjã mar kêt ne kõt ar amijo aba kêt. Nãm ã Jeju nẽje ar kuraõ ane.

⁷ Nhyim kam ar ari'ã aben kukij ne arĩk abenmã kum,

–Gwaj baje djwỹ byr kêt kam ne ã gwaj bamã ane, ane.

⁸ Nhyim Jeju arỹm ar kabẽn man arkum, –Ar aje amim imar ngri:re. Mýkam ne gar aben kukij ne abenmã kum, “Gwaj baje djwỹ byr kêt kam ne ã gwaj bamã ane”, ane?

⁹ Djãm ar aje mýjja mar kêt rã'ã? Mýj'ã ikabẽn kute amijakreja djãm aje mar kêt rã'ã? Ar akubyn amijo tẽn ije djwỹ kubê 5o me bẽ 5.000o djuw mex'yr amijo bõx. Mýj ne ar aje djwỹ janhy karwãnhkam kaxnokai ipu kuten'ã kãtãm ne?

¹⁰ Ar akubyn amijo tẽn ije djwỹ kubê 7o me bẽ 4.000o djuw mex'yr amijo bõx. Mýj ne gar aje djwỹ janhy karwãnhkam kaxnokai ipu kute? Ga, djwỹ kume:xo ije meo djuw mexja pumũ. Djãm arỹm ne gar o ajamak kêt kati?

¹¹ Djãm djwỹ'ã ne ba ar amã arẽ? Djãm 'ã ne ba ar amã, “Ari amijã ano tỹx. Kwãrĩk wãnh me bẽ pardjẽu kukràdjã, nãr me bẽ xadjudjẽu kukràdjã, kute djwỹ nhigot djã pyrãk kwãrĩk wãnh kõt ar amijo aba kêt”, ane? Kati. Djwỹ'ã ije ar amã ja jarênh kêt. Mýkam ne gar aje ja mar kêt? Nãm ã Jeju arkum ane.

¹² Nhyim kam ar arỹm kuma. Kute Ar kubê me kukràdjã puma. Kute Ar kubê me bẽ pardjẽumẽ me bẽ xadjudjẽu kukràdjã puma. 'ã ne djwỹ nhigot djã amijakre. Tãm ne ar arỹm jakam kuma.

Pedru kute Jejumã Bẽnjadjwỹrbê kumkati jarênh.

Mak 8.27; Ruk 9.18

¹³ Be, Piripi nhõ krĩrãxê Xedjare bu'ã ne apỹnh me õ krĩ djãri. 'Yr ne Jejumẽ kõt ba

djwỹnh ar mõ. Ar 'yr mõrkõt nhyim Jeju arkum,

–Ë, ar imã ijã me ujarênh jarẽ ba kuma, ane.

¹⁴ Nhyim ar arỹm kum,

–Nãm me kwỹ ajã, “Ngõmã me angjênh djwỹnhbê Djuão. Ta ne akubyn tĩn ne ar ba”, ane. Nhyim me kwỹ ajã, “Me bakukãmãre Erij. Metĩndjwỹnh kukwakam ujarênh djwỹnh raxbê Erij”, ane. Nhyim me kwỹ ajã, “Me bakukãmãre Djermi. Metĩndjwỹnh kukwakam ujarênh djwỹnhbê Djermi”, ane. Nhyim me kwỹ ajã, “Me bakukãmãrekam Metĩndjwỹnh kukwakam ujarênh djwỹnh ar 'õ.” Nãm me ã abenmã ajã ane. Nãm ã ar Jejumã ane.

¹⁵ Nhyim ajte arkum,

–Ne ar gadjwỹ mã ne gar imar on? Mýj'ã ne gar ijakre? ane.

¹⁶ Nhyim Pedru kum,

–Abê me inhõ Bẽnjadjwỹrbê kumkatibê Kritu. Abê Metĩndjwỹnh tĩn ne ar baja Kra, ane.

¹⁷ Nhyim Jeju Pedrumã kum,

–Ximão, Djõnaj kra. Djãm pykakam me'õ ar ba ne amã ijarê ga ima? Kati. Kãjkwakam Ibãm ne amã ijo amirĩt ga ima. Kam ne ga akĩ:nhkumrêx ne.

¹⁸ Ga ne ga imã, “Abê me inhõ Bẽnjadjwỹrbê kumkatibê Kritu. Kadjy ne Metĩndjwỹnh ajano ga bõx. Ga abê Metĩndjwỹnh tĩn ne ar baja kra”, ane. Ba amã arẽ ga ama. Ga abê Pedru. Mrãmri, kẽn'ã ne anhidji amijakre. Akabẽn mex jakõt ne ga arỹm atỹx ne aje kẽn pyrãk. Dja me akudjwa ã amim imaro ane ba arỹm amim me utã nhyim me arỹm akudjwa tỹx kute kẽn tỹx pyrãk. Me kute amim imar kunĩja dja me tỹ:x nhyim arỹm Xatanaj nhõ me àpênh te kute meo àpanhmã ne te kute me biknor tokry djãkam meo biknormã.

¹⁹ Dja ga aje nrãmri ne me'õ kute bẽnjadjwỹr nhõ kirkrekam o kajkep djão ba pyrãk. Me'õ kirkre'ã kuta nhyim me arỹm wadjã nãr kirkre'ã ijê tỹx ne arỹm me bẽ aptã nhyim me àr kêt kumrêx. Aje me'õja pyrãk. Dja me amim imar kêt ga arỹm me bẽ aptã. Nhyim kam kãjkwakam Ibãmdjwỹ arỹm akõt amikabẽn djin arỹm me bẽ aptãn amim me utãr kêt ne ar meo ba kêt. Nãr, dja me amim ima ga memã kum, “Ajrã. Kõt ar aba”, ane nhyim kãjkwakam Ibãmdjwỹ arỹm akõt amikabẽn djin memã kum, “Ajrã. Ikõt ar aba”, anen arỹm amim me utãn ar meo ba. Nãm ã Jeju Pedrumã ane.

²⁰ Ne kam amijã kõt ba djwỹnh arkum karõ. Metĩndjwỹnh ne arỹm me bẽ idjaer kadjy Jeju'ã Bẽnjadjwỹrbê kumkati mẽ. 'ã ne me kum Kritu jarẽ. Nãm amijã arkum karõn arkum,

—Kwârîk wânh me'ômâ kum, “Jejubê ne Kritu. Kubê ne me banhō Bēnjadjwýrbê kumkati”, anhýr kêt. Nâm â Jeju arkum ane.

*Amikukâm amityk'â ujarênh.
Mak 8.31; Ruk 9.22*

²¹ Ne kam ja nhijukri arým kôt ba djwýnh arkum,

—Krîraxbê Djeruxarêkam itokry kumexmâ ne Metîndjwýnh ijano ba arým ýr itēmmâ. Dja ba kam bôx nhyim mebēngētmê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmê Mōjdjê kukradja mar djwýnhmê ijo bikēnh kumex nhyim me arým ibî. Nhyim ijâ akatin akatin akati ba akubyn itîn ne, ane.

²² Nhyim kam Pedru arým Ar kubê Jejuo tēn ar kâxâ nêje kum bēn týxmo krax ne kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, gop gē Metîndjwýnh kum akapri. Djâm ga dja me abî? Arkati, ane.

²³ Nhyim Jeju akêx ne Pedrumâ kum,

—Arým akabēn kute Xatanaj kabēn pyrâk. Amû imâ akre rax ne dja. Aje Metîndjwýnh bê ijo akêx prâm pyrâk. Metîndjwýnhkôt adjumar kêt. Me kum ikînh kêtja kôt ne ga adjumar djâ dji, ane.

²⁴ Nhyim kam Jeju kôt ba djwýnh arkum,

—Gêdja gar ajō mâ ikôt abikamēnh prâm jabej kwârîk wânh amidjwýnhbit mar kêt. Dja ga amim, “Djâm ba ije amijo ikînhmâ? Kati”, ane. Dja ba ityk kadjy inhō pîte'y mýn itokry:. Dja ga ijâ amijakren aje anhō pîte'y mýnh mân prâbê amâ atokry pyma kêt ne amâ ijabê râ'â ne mâ ikôt ajkamê.

²⁵ Me kute amidjwýnhbit mar ne me kum tokry pyma, me tām gēdja me tyn kam ijukri me biknor tokry djâkam tē. Nhyim be, me kum ijabêkumrêx ne kute amidjwýnhbit mar kêt nhyim me kute me bîn jabej me tām gēdja me amiptân ar tîn ne ba râ'â: râ'â ne.

²⁶ Ne ren me'ō pykabê mýjja mexja kunî, nêkrêx kunîja ren ari o atom ne o ban kam ren ty. Je, mâ dja kam nê? Kati, nâm ren ty nhyim ren ô nêkrêxa ren wânh kumex. Nhyim mýj pânh ne ne ren Metîndjwýnhmâ arê nhyim ren akubyn o tîn nhyim ren kum amijo pânh? Arkati. Dja te kum pânh jarê nhyim akubyn o tîn prâm kêtumrêx.

²⁷ Ba ije amijo inhî ne me'ýr dja ba Ibâm jadjēnhmê umao ipyma:n me'ýr bôx. Kadjy mrânh djwýnh pyma:mê ro'â me'ýr bôx. Ne kam me î pýnhkôt me kunîmâ o pânh ne. Me axwe kôt nâr me kute katât amijo ba kôt memâ o pânh ne.

²⁸ Ba ar amâ arê. Ije amijo inhî ne ar awýr ibôx. Ibâm dja ijâ bēnjadjwýr rax mē. Dja ba bôx ne ipymao ar apytân ar ar ajo iba. Dja gar adjâmja akwý atûnri iraxkôt ipumû, ar akadjy ibēnjadjwýr rax ne ipymakôt ipumû. Mrâmri ne ba ikabēnja. Nâm â Jeju arkum ane.

17

Kute amijo atemâ'â ujarênh.

Mak 9.2; Ruk 9.28

¹ Jeju memâ ane nhyim kam ar'â akati amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut apêx. Nhyim kam Jeju arým Pedrumê Xijagumê Djuão ar aprôn aro tēn krānh prêkti'â aro wabin ate ar ro'â me kâxâ dja.

² Ne kam arým ar kabem amijo atemâ. Ne nokre jadjēnh kute myt jadjēnh pyrâk. Nhyim ô kubêkâ arým aka:n kam adjē:nh.

³ Nhyim kam me bakukâmârebê Mōjdjêmê Erijmê arým arkum amijo amirît ne. Ar Jejumê abenmâ ujarênhō dja nhyim ar arým ar omû.

⁴ Nhyim kam Pedru Jejumâ kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, jakam arým gwaj bakînhkumrêx. Amâ kînh jabej dja bar ar amâ kîkre kryre nhîpêx. Dja bar amâ 'ô nhîpêx ne Mōjdjêmâ 'ô nhîpêx ne Erijmâ 'ô nhîpêx, ane.

⁵ Nâm kum kabēno dja nhyim kakrâ jadjēnh arým ar nokrekam kato. Ar nokrekam katon arým ar kuno. Nhyim ar aerbê Metîndjwýnh kakrâ kurûm kabēn nhyim ar kabēn ma. Nhyim arkum,

—Ikra ne wâ. Imâ abê:kumrêx. Ba kam kam ikînhkumrêx. Tāmwa dja gar kabēn man kôt ar amijo aba, ane.

⁶ Ar kabēn ja man arým madja kreti. Madja kretin tu myrbê tým ne nō.

⁷ Nhyim Jeju ar'ýr bôx ne ar kupēn arkum, —Kâjmâ ar dja. Kwârîk wânh ar atîn prâm kêt, ane.

⁸ Nhyim ar kâjmâ rît nhyim arým Jeju pydjibit dja nhyim ar omû. Arým ne Mōjdjê ar ar aerbê mâ tēn arým amirît kêt ne.

⁹ Nhyim kam ar arým krānh prêkti'â rwýk tē. Rwýk tē nhyim Jeju arým arkum 'â karôn arkum,

—Ar aje ipumûnhja kwârîk wânh on me'ômâ'â adjujarênh kêt. Ba ije amijo inhîja ityk ne akubyn itînkambit dja gar 'â ajarê, ane.

¹⁰ Nhyim kôt ba djwýnh ar Erij jabej Jeju kukij ne kum,

—Mýkam ne Mōjdjê kukradja mar djwýnh memâ kum, “Erij kumrêx dja bôx nhyim kam Metîndjwýnh ar meo ba”, ane? Mýkam ne me memâ ja jarê? ane.

¹¹ Nhyim Jeju arkum,

—Be, mrâmri, gēdja me'ô kute Erij pyrâk kumrêx bôx ne akubyn Metîndjwýnh'ýr me kunîo akêx ne. Meo akêx nhyim me arým amim maro ba.

¹² Ba ar amâ arê gar ama. Me'ô kute mrâmri ne Erij pyrâk arým bôx nhyim me kute mar kêt ne arým amikînhje o bikēnhō ba. Badjwý ije amijo inhî dja me ijo bikēnhō ba ba itokry ne, ane.

¹³ Nhyim kam kôt ba djwýnh ar amim,

—Be, ngômã me angjênh djwýnhbê Djuão'ã ne ar imã ane, ane.

*Me karô punumã àkjêr.
Mak 9.14; Ruk 9.37*

¹⁴ Kam Jeju ar arým krãnh'ã rwýk tê. 'Ã rwýk tẽn arým me krãpt'ija'ýr bõx. Nhyam kam me'õ 'ýr bõx ne parbê kõnkrão nhýn

¹⁵ kum,
—Bênjadwýr djwýnh, amã ikra kaprî. Ikra ibê tyk ar ban amijo bikênh krãpt'i. Nãm mã týn kuwykam rôrók ne ngókam nox.

¹⁶ Nã bãm akõt ba djwýnh ar'ýr o bõx nhyam ar te kute o mexmã o ane, ane.

¹⁷ Nhyam kam Jeju me'ýr akêx ne memã kum,

—Je, me akamingrãny aje amim ikamnhîx kêtukmrxêx ne ajaxwe. Mýj dja ijã akati, akamãt kô kute ba me akam arek ar iba? Nã bãm me awýr bõx ga me ajamakkre kêtukmrxêx ne prîne akabêno ikaty. Nã bãm te amiwýr me akam ama ga me arík ar aba, ane. Ne kam bãmjãmã kabên ne kum,

—Amrê akrao tê, ane.

¹⁸ Nhyam arým 'ýr o tẽn o bõx nhyam Jeju arým kum akij. Me karô punu kute kra bõktio bajamã akij nhyam arým kum iren kurúm katon mã tê. Nhyam arým myt tãmkam mex ne.

¹⁹ Nhyam kam Jeju tẽn ate dja nhyam kôt ba djwýnh ar arým 'ýr bõx ne kum,

—Mýkam ne bar te: ije me karô punu kuajëkmã o ane? ane.

²⁰ Nhyam Jeju arkum,

—Djãm ar aje kuajëk kadjy tu amim Metúndjwýnh kamnhîxkumrxêx? Kati. Ar aje kadjy tu amim kamnhîxkumrxêx kêt. Dja gar tu amim kamnhîxkumrxêx. Be, me kute tu amim Metúndjwýnh kamnhîxkumrxêxkam me kute rerekre pyrãk. Ga, pidjõbê motadu 'ydjwý ngri:ren rere:kreja pumũ. Nhyam be, kati. Motadu 'y arým krekam ingrõt ne abatãnh ne kam arým abatãnh ne. Ar gadjwý dja gar tu amim Metúndjwýnh kamnhîxkumrxêx ne kam kute arekrekre pyrãk nhyam arým ar amã mýjja jabatãnh nhípêx. Kute mýjja rũnh kunĩ nhípêx mar. Gar ren kadjy tu amim Metúndjwýnh kamnhîxkumrxêx ne ren krãnhjamã kum, "Krãnh, amũ ajkamê", ane nhyam ren arým amũ ajkamê. Djã ne gar ren te aje mýjja 'õo anhyrmã? Kati. Ne gar ren apýnh mýjja kadjy tu amim Metúndjwýnh kamnhîxkumrxêx nhyam ren arým ar amã ipêx ne. Nhyam be, kati. Ar aje tu amim kamnhîxkumrxêx kêt. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrxêx.

²¹ Nhyam be, me karô punu kute bõktio baja mebê týx. Me kute Metúndjwýnhmã o à'wýr ne kum amijajburkambit arým apõx. Nãm ã Jeju arkum ane.

²² Nhyam kam ar arým pykabê Garrêjakam ar ba. Nhyam kam Jeju arkum,

—Ba ije amijo inhî dja me'õ ibê amijo akêx ne memã ikanga.

²³ Nhyam me kam arým ibî. Nhyam ijã akatin akatin akati ba akubyn itin, ane. Nhyam kam kôt ba djwýnh ar arým kaprîre ne.

Pi'ók kaprîo atom djwýnh'ã ujarênh.

²⁴ Nhyam kam ar krîraxbê Kapana'ýr tẽn 'ýr bõx. Nhyam kam pi'ók kaprîo atom djwýnh ar ba. Ar kute Metúndjwýnh nhõ kíkretio mex kadjy pi'ók kaprîo atomo ba. Ne kam ar Pedru'ýr bõx ne Jeju jabej kukij ne kum,

—Djãm ar anhõ ujarênh djwýnh kute Metúndjwýnh nhõ kíkreti kadjy memã pi'ók kaprî nhõrmã? ane.

²⁵ Nhyam arkum,

—Nã. Dja ar amã kungã, ane. Ne kam kíkremã wadjãn Jeju'ýr bõx ne amikabên mar tórãm nhyam Jeju kumrxêx kum,

—Ximão, mýj ne ga kam mar on? Mýj xêbê gêdja pykakam me bênjadwýr pi'ók kaprîo atomo ba? Pi'ók kaprîbê ipõxuo atom nãr pi'ók kaprîbê kributuo atom. Mýj xêjabê dja o atom? Djãm ta kra Ar kubê dja o atom nãr djãm õ àpênh kajgobê o atom? ane.

²⁶ Nhyam Pedru kum,

—Õ àpênh kajgobê dja pi'ók kaprîo atom, ane.

Nhyam Jeju kum,

—Mrãmri, õ àpênh kajgobê dja o atom. Kute kra Ar kubê pi'ók kaprîo atom kêt.

²⁷ Bir be, gu babê Metúndjwýnh kra. Kam Metúndjwýnh gu babê pi'ók kaprîo atom kêt. Gê te gu babê pi'ók kaprî byr kêt gu ba dja gu tu o atom djwýnh arkum kungã. Metúndjwýnh nhõ kíkreti kadjy o atom djwýnhmã kungã. Gwaj ren arkum õr kêt nhyam ren me abenmã gwaj bajã kabên ne. Aje, imõt'i'ýr dja ga tẽn 'ýr bõx. Ne kam kum anhõ kadjãt mê. Dja tep'õ kumrxê 'ã wajêt ga o wabin abyn ajkwa pôt. Ajk-wakam dja ga ngõnhponho pi'ók kaprî pumũ. Tãm dja ga aby gu amikadjy arkum kungã, ane. Nhyam kam arým ã anen arým arkum kungã.

18

Ar kute amirax jabej Jeju kukjêr.

Mak 9.33; Ruk 9.46; Pir 2.3; Ped k 5.5

¹ Nhyam kamã kôt ba djwýnh 'õdjwý ar 'ýr bõx ne kukij ne kum,

—Kãjkwakam Bênjadwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo bakam nhýnh ar ijõ dja bar iraxo aben jakre? ane.

² Nhyam amiwýr me'õ prîre 'uw nhyam 'ýr bõx nhyam ar ipõkri kudja.

³ Ne arkum,

—Dja gar on amirax jabejja kangan amijo angrîren amijo akãtãm. Amijo angrîre kute me prîre pyrãk. Godja gar amirax jabej rã'ã djãm kãjkwakam Bênjadwýr djwýnh kôt ar

abamã? Kati. Kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam kôt ar aba prām kêtukumrêx. Mrāmri ne ba ar amã ja jarēnhkumrêx.

⁴ Kam me kute amijo ngrire kute me prīre ja pyrāk tām ne raxo kute me kunī jakrenh. Kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam ne raxo kute me kunī jakrenh.

⁵ Nhyam kam me kute ikukwakam kum me prīre kute ja pyrāk kīnh, kum me'ō kâtāmja kīnh ne kam arým badjwý kum ikīnh.

⁶ Nhyam be, me'ō kute me prīre pyrāk ne ajbir kute amim imar ny nhyam kam ren ate me'ōja axwe'ã kum apnē nhyam ren arým kôt axwe nhyam kam ren pānh me mut'ã kēnpoti nhō, kute kum axwe'ã àpnēnh djwýnhja mut'ã ren kēn jabatānh nhō ne ren ngōnhmã kumē, ngō jabatānh nhipókri kumē nhyam ren ngō kubī. Ja ne kàjbē tokry. Tokry ngrire. Nhyam be kati, dja prīre Metīndjwýnh o ajkē nhyam tokry ra:x ne.

⁷ Ý, watī:re. Pykakam me kute me axwe'ã memã àpnēnhja dja me tokry ra:x ne. Mrāmri dja me axwe'ã memã àpnēnh ba. Nhyam be, kute'ã memã àpnēnh djwýnhja watī:re. Dja tokry ra:x ne. Nām ã Jeju arkum ane.

⁸ Ga, me kute apýnh amikukràdjào àpēnh jaxwe prāmja pumū. Ar kute àpēnh jaxwe krã'yrn kangamã ne Jeju Ar kubē axwe pyman arkum,

–Ne ga ren ar ajaxwe kady anihkra nhikjēo aje mýjja punu kupēnh prām nàr ar apar nhikjēo mýjja punu'ýr amrānh prām mýj ne gar ren on? Bir, ga ren ar on krātan rūm amibē amē. Ne ren kam te anihkra nhikjē kēt nàr apar nhikjē kēt ne ren atīnkam ren akīnhkumrêx. Metīndjwýnhkôt atīn ne ar abakam ren akī:nhkumrêx. Ne ren aktã anihkra rã'ã nàr aktã apar rã'ã nhyam Metīndjwýnh ren kuwykam ar amē. Kuwy pōk rã'ã: rã'ākam ren ar amē gar ren kam atokry ra:x ne.

⁹ Ne gar ren ajaxwe kady ano nhikjēo aje mýjja punu pumūnh prām mýj ne gar ren on? Bir, ga ren ar on kabān rūm amibē amē. Ne ren kam te ano nhikjē kēt ne ren atīnkam ren akīnhkumrêx. Metīndjwýnhkôt atīn ne ar abakam ren akī:nhkumrêx. Ne ren aktã ano rã'ān ren atokry ra:x ne. Ne ga ren ar me biknor tokry djākam kuwykam tēn ren kam akaprīkumrêx, ane. Djām mrāmri ne ar kute aminoo pōx ne aminihkra krākār ne amipar krākārmã Jeju arkum 'ã karō? Kati, ar kute àpēnh jaxwe krã'yrn kangamã ne Jeju 'ã arkum ar kute amibē amikukràdjã krākārmã arē.

Mrykī'atomti biknor'ã ujarēnh.

Ruk 15.4

¹⁰ Ne kam ajte arkum,

–Me'ō kute me prīre pyrāk djām ar amã kurēn aje kum kajgo jarēnhmã? Kati. Kwārīk wānh. Mýkam? Bir, djām kajgo? Kati. Mýkam? Bir, kady mrānh djwýnh kute me prīreo djuw mex djwýnhja ne kute kàjkwakam lbām pumūnh rã'ākam. Ba ne ba ar amã ja jarē.

¹¹ Be, ije me axwe pytārmã ne ba tē. Kady ne ba amijo inhī ne me awýr ruw, ije me axwekam me biknorja pytārmã.

¹² Ar gadjwý dja gar adjukaprī. Godja me'ō nhō mrykī'atomti krāptī kubē 100 nhyam kam pydji kubē māt ne biknorja. Mýj dja me'ōja on? Bir, dja mry krāptībē 99jamã ire gé wānh kutēp kumex, nhyam kam krānh'ýr kôt tē, pydji biknorjakôt tē.

¹³ Godja kum kator jabej ne kam arým kī:nhkumrêx. Kute pydji biknorjamã katorkam dja kī:nhkumrêx. Ne mry'ã kātāmbē 99 biknor kētjakam dja kīnh ngrīre. Ba ne ba mrāmri ar amã ja jarēnhkumrêx. Be, ije ar amã idjujarēnhjakam mýj dja gar kam ama?

¹⁴ Bir, kàjkwakam Abām djwýnhdjwý, djām me'ō prīre kute amja pyrāk pydji biknor nhyam kam kīnh got? Arkati. Kam kīnh kêtukumrêx. Ukaprikam kam kīnh kêtukumrêx. Tām dja ga amim aman kudjwa adjukaprī. Nām ã Jeju arkum ane.

Kute me'ō jaxwe'ã arkum karō.

Ruk 17.3; Gar 6.1; A Tex 3.15

¹⁵ Ne kam ajte arkum,

–Kam, aje me'ōo akamy'ō godja ajo bikēnh jabej ne arým axwe jabej. Ga dja ga adjukaprīn akumrêx 'ýr tēn me kãxã kukjan kum akabēn. Godja kute amar ne axwemã irer jabej ga ne ga arým Metīndjwýnh'ýr o akēx nhyam ajte kôt ba.

¹⁶ Nhyam godja kute amar prām kēt ne mã axwe jabej. Kam dja ga me'ō pydji nàr amānhkrut 'ýr aro tē. Ýr aro tēn 'ýr aro bōx. Ne kam kukjan kum akabēn gé ar amã amijarē gar ama. Gar ajamānhkrut nàr ar ajamānhkrut ne ikjékēt dja gar arým ama. Amrēbē: Metīndjwýnh kabēn kôt dja gar ã maro ane. Nām me bakukāmāremã kum, “Dja me'ō amijarēnh jabej. Gé ar amānhkrut nàr ar amānhkrut ne ikjékēt kabēn kôt memã arē.

Ar kute kabēn mar kôt arē nhyam me arým kuma. Ar axikôt kabēnkam dja me ar kabēn man arým abenmã kum,

‘Mrāmri me'ōja kute amijarēnh nhyam ar kute kabēn kôt arēnhkumrêx’, ane. Dja me ã abenmã ane.”

Nām ã Metīndjwýnh me bakukāmāremã ane. Metīndjwýnh kabēn jakôt dja gar ajamānhkrut ne ikjékēt ne me'ōja'ýr tēn 'ýr bōx ne ama.

¹⁷ Godja gar gadjwý te kukjan kum akabēn nhyam kute ar amar prām kēt ne mã axwe prām jabej gar me kute amim imarjamã arē.

Me kute aben pydjikam memã arê. Nhyim godja me kute amim imar aben pydjikam te kukjan kum kabên nhyim kute me mar prãm kêt ne mã axwe prãm jabej gar abenmã kum, “Kute Metĩndjwýnh mar kêt. Ga, axwe prãm rã'ãja punũ”, ane. Dja gar ã abenmã anen arým o kute me bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwýnh jaxwe pyrãk. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁸ Ne kam ajte arkum,

–Ba ar amã arê gar ama. Dja me amim imar kêt gar mebê aptã nhyim kãjkwakam Ibãmdjwý dja ar akõt amikabên dji. Nãr, dja me amim ima gar memã kum, “Ajrã”, ane, kãjkwakam Ibãmdjwý dja ar akõt amikabên dji. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

¹⁹ Ba ajte ar amã arê gar ama. Godja gar ajamãnhkrut pykakam kum mýjjao a'uw nãr kum me'õo a'uw ne axikõt 'ã ar akabên dji, kãjkwakam Ibãm dja arým ar aman ar akabên kõt ã anen ar amã mýjja ngã nãr me'õ kaprĩmã kĩnh jadjãn nãr me'õo mex. Ar akabên kõt dja ã ane.

²⁰ Mýkam? Bir, godja me'õ ar amãnhkrut nãr ar amãnhkrut ne ikjêkêt ikabênkõt bikprõnh jabej badjwý dja ba ar ro'ã akuprõ. Kam dja Ibãm ar akabên kõt ã ar amã o ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me'õ ukapri kêt'ã ujarênh.

Mat 6.14; Ruk 17.4; Ep 4.32; Kor 3.13

²¹ Kam, Pedru Jeju'yr bõx ne kum,

–Ije me'õo ikamy godja ari ikam axweo ba jabej. Mýj dja ba kam ingyryk kêt on? Djãm kam ingyryk kêt 'ikrãn ne kubê 7? Nãr kon? ane.

²² Nhyim Jeju kum,

–Kati. Dja ga kam angyryk kêt ry typdji. Dja ga kam angyryk kêtbe 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70. Dja ga ã kam angyryk kêt ry typdjio ane.

²³ Kãjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh dja pykakam amim me utãn ar meo ba. Kam dja kum me kaprĩ. Gwaj badjwý ne gwaj ren bamã me kaprĩ. 'A dja ba idjujarênh jakre gar ama. Pykakam bẽnjadjwýr rax'õ. Nhyim ò ãpênh kwý. Amrêbê ne bẽnjadjwýr ò ãpênh kwýmã pi'ók kaprĩ ngã nhyim ar kum o ba. Nhyim jakam arým kute akubyn Ar kubê ò pi'ók kaprĩo atommã.

²⁴ Ne kam kute amikraxmã ne arým 'yr me ãpênh'ã me omũnh djwýnh jano. Ò ãpênh ja'yr me ãpênh'ã me omũnh djwýnh jano. Nhyim 'yr tẽn arým 'yr bõx. Ne kam bẽnjadjwýr'yr ò ãpênhjao tẽn o bõx. Be, amrêbê ne bẽnjadjwýr ò ãpênh jamã pi'ók kaprĩ kumex ngã nhyim kum o ba. Pi'ók kaprĩ kume:x kubê 10.000 ne kum kungã nhyim o ba. Kum ar o ba:n arým nhýnh o akno nhyim arým pi'ók kaprĩ kêt ne.

²⁵ Ò me ãpênh'ã me omũnh djwýnh bẽnjadjwýr'yr ò ãpênhjao bõx nhyim te kute akubyn ò bẽnjadjwýrmã pi'ók kaprĩ nhõrmã. Te o ane nhyim arým kam ngyryk ne. Ngyryk ne arým ò me ãpênh'ã me omũnh djwýnhmã kum, “Inhõ ãpênh ja ne ibê inhõ pi'ók kaprĩ kume:x ar o ban nhýnh o akno. Gu akubyn kubê inhõ pi'ók kaprĩ byrkumrêx. Dja ga kubê ò mýjja kunĩ byn me kãtãmmã angã gê me kubyn pãnh amã pi'ók kaprĩ ngã. Nhyim ò mýjja kêt ga ajte me kãtãmmã ta i djwýnh ngã gê memã ãpênh ar ba nhyim me pãnh arým amã pi'ók kaprĩ ngã. Ga kam ajte memã prõmê kra ar kungã gê ar memã apê nhyim me pãnh arým amã pi'ók kaprĩ ngã. Kam dja ga me kute amã pi'ók kaprĩ nhõr kunĩo atom ne iwýr o bõx ne imã angã. Ba kam arým akubyn inhõ pi'ók kaprĩ byrkumrêx. Inhõ ãpênhja kute ibê pi'ók kaprĩo biknor pãnh dja ba arým akubyn amim byrkumrêx”, ane nhyim me ãpênh'ã me omũnh djwýnh kum, “Gê tó, ba 'yr”, ane.

²⁶ Nhyim ò ãpênhja arým ò bẽnjadjwýr kabên man umaje parbê tým ne kõnkrão nhýn aminêje kum, “Bẽnjadjwýr, gop adji amimar tó. Dja ba i akubyn anhõ pi'ók kaprĩ pãnh amã pi'ók kaprĩ kunĩ ngã”, ane.

²⁷ Nhyim bẽnjadjwýrja arým kum ò ãpênhja kaprĩ: ne kum, “Aje, jakam dja ga imã o pãnh kêt. Arým ba maro aknon akam ingyryk kêt”, anen arým kum ire nhyim kato.

²⁸ Kute ò bẽnjadjwýrbê pi'ók kaprĩ ra:xo biknor ja katon arým ro'ã ãpênh'õ jabej. Amrêbê ro'ã ar baja jabej. Bẽnjadjwýr nhõ ãpênh ja ne amrêbê ro'ã ãpênh jamã pi'ók kaprĩ ngyryre kubê 100bit ngã nhyim kum kubyn ar o ba. Nãm ro'ã ãpênhja jabe:j ne arým kum kato. Kum katon arým mut'amýn õkreny janên kum, “Aje imã pi'ók kaprĩo abaja on akubyn imã angã”, ane.

²⁹ Nhyim ro'ã ãpênhja arým umaje parbê tým ne kõnkrão nhý. Nhýn arým aminêje amijo a'uw ne kum, “Adjy amimar tó. Dja ba i amã kunĩo pãnh”, ane.

³⁰ Nhyim kute bẽnjadjwýrbê pi'ók kaprĩ kumexo biknorja arým ro'ã ãpênhkam ngyry:k ne. Ne kum kaprĩ kêt ne kum, “Kati. On dja ga imã kunĩo pãnh ne”, ane. Ne kam on krãkamngõnhmã arê nhyim me arým kabênkõt kubê ijê. Kute mebê ijê djakam ãm ne o pãnhkambit katormã ne me kubê ijê. Nãm ã ro'ã ãpênhjo ane. On kute kum ò pi'ók kaprĩ ngyryrebito pãnh kêtka ã ro'ã ãpênhjao ane.

³¹ Nhyim kam amũ bẽnjadjwýr nhõ ãpênh kwý 'õdjwý arým 'ã omũn kam ar arým kam kaprĩ:re ne. Ukaprĩ kêtka arým kam kaprĩ:re ne. Ne kam bẽnjadjwýr'yr tẽn arým prĩne kum 'ã ajarê. Ò ãpênhja kute kubê pi'ók kaprĩ kumexo biknorja'ã kum ajarê. Ukaprĩ kêt'ã kum ajarê.

³²Nhyam kam bĕnjadjwÿr amiwÿr ò àpĕnhja 'uw nhyam bôx nhyam kum, "Inhò àpĕnh, ga ne ga ajaxwe:. Ga inhò pi'òk kaprĭ kumexo aban ibĕ o akno ba amā, 'Imā o pānh', ane. Ga te aje imā o pānhmān arÿm aminĕje imā akabĕn. Ba imā akaprĭn arÿm amā, 'Aj. Jakam dja ga imā o pānh kĕt. Arÿm ba maro aknon akam ingyryk kĕt', ane. Imā akaprĭkam ne ba ā akam ingyryk kĕto ane.

³³Ga ren ikudjwa ā amā aro'ā àpĕnhja kaprĭo anen kam ren ā angyryk kĕto ane. Nhyam be, kati. Aro'ā àpĕnh ja amā anhò pi'òk kaprĭ ngrirebeto ba. O ba ga kam anhò pi'òk kaprĭ jabej kum akabĕn. Nhyam kam te kute akubyn amā òrmān aminĕje amā kabĕn. Djā ne ga ikudjwa amā kaprĭ? Kati. Ga tu kam angyryk ne memā kanga nhyam me arÿm kubĕ ijĕ." Nām ā bĕnjadjwÿr ò àpĕnhjamā ane.

³⁴Ne kam arÿm kam ngyrykkumrĕx ne. Bĕnjadjwÿr nhò àpĕnh kute ro'ā àpĕnhkam ngyryk ne kum kaprĭ kĕtja pānh ò bĕnjadjwÿr arÿm kam ngyrykkumrĕx ne. Ne kam arÿm me kamjĕr djwÿnyhmā kanga. Kute tokry kumexmā kamjĕr nhyam on kute o pānh mex kadjy kum kanga. Nām ā o ane.

³⁵Ne kam ar gadjwÿ, apÿnh ar anhĭ djāri, godja ar aje me'òo akamyja ar akam axwe jabej ar ga dja gar amā kaprĭ. Mrāmri tu amā kaprĭkumrĕx ne axwe maro aknon tu kam angyryk kĕt. Godja gar amā kaprĭ kĕt ne kam angyryk rā'ā jabej kākjkwakam Ibāmdjwÿ dja kum ar akaprĭ kĕt ar akam ngyryk:ne. Ije ar amā pykakam bĕnjadjwÿr'ā idjujarĕnhja kōt dja ar akam ngyryk:ne.

19

Me kute prō kanga'ā ujarĕnh.

Mat 5.31; Mak 10.1; Ruk 16.18; Kō k 7.10

¹Jeju arkum ja jarĕnh pan arÿm pykabĕ Garrĕja kurūm katon tĕ. Nām tĕ:n arÿm ngòbĕ Djodāo nhikjĕmā rĕn pykabĕ Djudĕja'ÿr bôx.

²Nhyam me krāptĭ: ne me kōt mō. Nhyam tĕn bôx ne kam arÿm kam meo mexo dja.

³Nhyam kam mebĕ pardjĕu 'ÿr bôx ne kute we kabĕn kajgo jabej kujĕrmā ne kum,

—Djām Metĭndjwÿnh kukrādja kōt me kute mÿjja ngrirekōt tu prō kangamā? ane.

⁴⁻⁵Nhyam memā kum,

—Adjĕkamā ne mÿjja kunĭ nhĭpĕx djwÿnyh mymĕ ni ar ipĕx ne memā kum,

"Kam dja me my prō kadjy arÿm bāmmĕ nā arkum iren kam arÿm prōbit'ā ngrā ne.

Nhyam kam ar ĭ abenā tÿm ne kam kute ĭ tydjji pyrāk", ane.

Djām ar aje anhò pi'òkkam ja pumūnh kĕt?

⁶Djām ar ĭ amānhkrut rā'ā? Kati, ar kute ĭ tydjji pyrāk. Be ga, Metĭndjwÿnh kute abenā ar mĕnhja pumū. Kwārik wānh me'ò abenbĕ

aro bikjĕr kĕt. Nām ā Jeju mebĕ pardjĕumā ane.

⁷Nhyam me kum,

—Mÿkam ne me bakukāmāre Mōjdjĕ memā 'ā karōn memā kum,

"Gĕ me prō'ā pi'òk no'òk ne kam kanga"? ane.

Mÿkam ne Mōjdjĕ ā memā ane? ane.

⁸Nhyam memā kum,

—Bir, me amakkre kĕtkam ne memā prō kanga jarĕ. Nhyam djām adjĕkamā ne me ā prōo ane? Kati.

⁹Ba dja ba ar amā arĕ gar ama. Gĕdja me'ò prō djwÿnyh kangan kam atemā akāxĕbĕ me'òmā kabĕn ne kam 'ÿr mōn kam arÿm mrāmri krō'ā o prōn arÿm axwekumrĕx. Nhyam be, prōja krō'ā mjĕnkambit nhyam myja kute kangakam axwe kĕt. Nhyam kam godja atemā me'ò my jadjwÿ arÿm prō kangaja'ÿr mōr jabej. 'ÿr mōrkam arÿm o akĭn ajte adjwÿnyhdjwÿ axwekumrĕx. Nām ā Jeju memā ane.

¹⁰Nhyam kōt ba djwÿnyh ar kum,

—Djā nām ā me prōkam ane? Nām ren me kum amijā man ren kam kuprÿn ar ba, ane.

¹¹Nhyam arkum,

—Be, me kwÿ kukrādja kōt ne aje arĕnhja. Me kwÿ tÿxkam ne me kum amijā ma. Me jabit ne me prō kĕt. Nhyam be, me kwÿ ne me tÿx kĕt ne kam kum amijā ma kĕt ne arÿm prō'ÿr mō.

¹²Nhyam be, me nā tikkrekam ne me kwÿ amijo ajkĕ. Me nire kadjy kukrādja amijo ajkĕn kam kurĕ kĕt ne. Nhyam irāri me me kwÿo ajkĕ nhyam kam me kurĕ kĕt ne. Nhyam me kwÿ kute kākjkwakam Bĕnjadjwÿr djwÿnyh'ā nopdji kadjy ta kum amijā ma. Kum amijā man arÿm kum me nire kĭnh kĕt ne. Dja gar amā amijā ma kadjy atÿx jabej amā amijā man amā me nire kĭnh kĕt. Nām ā Jeju arkum ane.

Kum me prĭre kĭnh'ā ujarĕnh.

Mak 10.13; Ruk 18.15

¹³Nhyam kam me arÿm 'ÿr me prĭreo bôx. Kute me'ā ikra jadjwÿr ne Metĭndjwÿnyhmā meo à'wÿr kadjy ne me Jeju'ÿr meo bôx nhyam kōt ba djwÿnyh ar arÿm nĕje memā bĕn tÿx.

¹⁴Nhyam Jeju arkum,

—Kwārik wānh arek amrĕ me prĭre iwÿr mō, ane. Kwārik wānh mebĕ adjāptār kĕt gĕ me arek amrĕ mō. Me kute amijo me prĭre pyrāk ne amijo kātāmjabit gĕdja kākjkwakam ibām me utān me kadjy bĕnjadjwÿr ne ar meo ba, ane.

¹⁵Ne kam arÿm me prĭre'ā ikra jadjuw. Ne kam arÿm mā me kurūm tĕ.

Me'ò nĕkrĕx kumex'ā ujarĕnh.

Mak 10.17; Ruk 18.18; Xij 5.2

¹⁶Tĕ: nhyam me'ò 'ÿr bôx ne kum,

—Ujarênh djwýnh, ga ne ga amexkumrêx. Mýj dja ba Metíndjwýnhmā amijo ne gét kót itín ne ar iba rā'ā: rā'ā ne? ane.

¹⁷ Nhyam kam kum arê. Kute Jejubê Metíndjwýnh Kramā kator kadjy ne Jeju arým kum,

—Mýkam ne ga mýjja mex jabej ikukij? Me'ō pykakam mex kêtukumrêx. Metíndjwýnh pydjibit mex. Metíndjwýnh me katāt kute amijo ba'ā memā karōkōt kukràdjāja dja ga aman kōt ar amijo aban kam arým kōt atín ne ar aba rā'ā: rā'ā ne, ane.

¹⁸ Nhyam kum,

—Nýnh kukràdjajakōt dja ba amijo iba? ane.

Nhyam kum,

“Kwārīk wānh me par kêt.

Kwārīk wānh mebé prōo adjākīnh kêt.

Kwārīk wānh adjākīnhī kêt.

Kwārīk wānh ajêx ne me kāmex jarênh kêt.

¹⁹ Amā abāmmē anā jabên ar kabên ma.

Amā amibu'ā me ja jabê. Kute mrāmri ne ga amā amijabêja pyrak dja ga ā amibu'ā amā me ja jabêo ane”, ane.

Metíndjwýnh kute me bakukāmāremā 'ā karōkam kabênja dja ga aman kōt katāt amijo aba ne kam atín ne ar aba rā'ā: rā'ā ne. Nām ā Jeju kum ane.

²⁰ Nām me'ōja ajbir abatānh ne. Nhyam Jeju kum ane nhyam kam kum,

—Nā, arým ne ba ja kunī man kōt katāt ar amijo iba. Ibōtikam ne ba kōt katāt amijo iban kam kōt ije katāt ar amijo iba rā'ā. Mýj dja ba ajte nēn kam itín ne ar iba rā'ā: rā'ā ne? ane.

²¹ Nhyam Jeju kum,

—Be, prīne amex kadjy on tēn memā anhō mýjja wā ngān pānh pi'ók kaprī byn me 'uwti, me ō mýjja kêtjamā angān o meo kīnh ne kam amrē iwýr tēn mā ikōt ajkamē. Dja ga ā anen kam arým kākjakam anhō mýjja mex kumex, ane.

²² Nhyam arým kuman kam akêx ne mā tē. Kaprīre ne tē. Be, ō nêkrêx ne kume:x. 'Ā maje ne mā kaprīren tē.

²³ Nhyam Jeju arým kōt ba djwýnh arkum, —Nêkrêx ne kute me kukrà prāmā. Me ō nêkrêx kumex gédja me te kākjakam Bēnjadjwýr kute amim me utār ne ar meo baja'ýr bōxmā. Mrāmri ne ba ar amā arēnhkumrêx.

²⁴ Ba ajte ar amā arê gar ama. Be, ga mry jabatānhbē kameru te: kute aguja tekrax kremā ngjêxmāja pumū. Me ō nêkrêx rūnhdjwý kute urāk. Nām me te Metíndjwýnh kute amim me utār ne ar meo baja'ýr bōxmā nhyam nêkrêx utā: ne, ane.

²⁵ Kōt ba djwýnh ar kute ja markam te kute marmā kam no tyn ku'ēn arým abenmā kum,

—Je nhyam mýj me'ō gédja Metíndjwýnh amim me utā? ane.

²⁶ Nhyam Jeju arým ar omūnhō djan arkum,

—Be, me ne me te: kute amipytār prāmje. Nhyam be, Metíndjwýnh kute mýjja kunī mar. Kumābit ne amirīt ne. Ta ne kute me utār kōt kute mar, ane.

²⁷ Nhyam kam Pedru kum,

—Ē, arým ne bar inhō mýjja kunīmā inhiren kam mā akōt ajkamē. Mýj dja bar pānh kubyn o aminhō? ane.

²⁸ Nhyam Jeju arkum,

—Ba ar amā arê gar ama. Ar ga ne gar arým mā ikōt ajkamē. Amrē mýjja kunī ny mōrkam dja ba ipyma. Ije amijo inhī dja ba imexo ipyma:n ikrī djā raxkam memā nhý. Ar gadjwý, ikōt ar abaja dja gar apýnh anhi djāri ar abēnjadjwýr rūnh ne akrī djā rūnhbē 12kam memā akrī. Apýnh mebé idjaer ba djāri kubē 12 dja gar memā akrī, memā axwe pānh jarēnhō akrī. Mrāmri ne ba ar amā ja jarēnhkumrêx.

²⁹ Kam godja me'ō imā àpēnh kadjy arým ō mýjjamā irer jabej nār ōbikwamā irer jabej. Ō kikre nār kamy nār kanikwýnh nār bām nār nā nār prō nār kra nār ō pykamā irer jabej. Godja arým ō mýjja ja'ōmā irer jabej ba dja ba kum o pānh ra:x ne pānh kum ō mýjja akrenh mex ne kum kungā ne pānh kum ōbikwao akrenh mex ne kum kungā. Kum ō mýjjamē ōbikwamē krāptī: kubē 100 ngā. Nhyam kam arým Metíndjwýnh kōt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne.

³⁰ Nhyam be, jakam me rūnhō kutewaja djām me kute memā wa rā'amā? Kati. Me ja krāptī gédja me kajgo mex ne me katē tē. Nhyam be, jakam me kajgo mex ne me katēn tēmja krāptī gédja me pānh rūnhō kutewa. Nām ā Jeju kōt ba djwýnh arkum ane.

20

Pidjōkōkam me àpēnh'ā ujarēnh.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Kākjakam Bēnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utār ne ar meo bakam dja memā o pānh. 'Ā dja ba ō pidjōkō djwýnh jakren 'ā ajarê gar ama. Ō pidjōkō djwýnh ne kry:rām aminhūrkwā kurūm kato. Ne tē:n me abej. Kute ō pidjōkōkam kum àpēnh kadjy me abej.

² Ne kam ar ja'ýr bōx ne arkum, “Dja ba ar adjāpēnh pānh apýnh ar anhi djāri ar amā pi'ók kaprī pýnh ne kungā”, ane. Nhyam ar kum, “Mrāmri”, ane. Nhyam arým amū ō pidjōkōmā ar ano nhyam ar arým 'ýr tē. 'Ýr tēn 'ýr bōx ne kam arým àpēnh'amý.

³ Nhyam kam arým kāmā myt nhýrbē 9 ora nhyam ō pidjōkō djwýnh ajte kato. Katon arým amū me kute mýjja nhōr djābē mekadukam tēn bōx. Nhyam ar ja àpēnh kēt ne dja nhyam arým ar omū.

4 Ne ar 'yr bôx ne arkum, "Ë, ar gadjwý inhô pidjôkôkam tén apê. Dja gar apê ba arým ar amâ o pânĥ katât", ane.

5 Nhyĥ ar arým kabên kôt amû 'yr tén 'yr bôx. Ne kam âpênĥ 'amý.

Nhyĥ kam mêdjikkam ajte katon tén ajte tâĥ ne âpênĥ 'yr me kwý 'ôdjwý jano. Ne kam myt nhîbôbé 3 orakam ajte katon tén ajte tâĥ ne âpênĥ 'yr me kwý 'ôdjwý jano.

6 Nhyĥ kam arým amykry mexbê 5 ora nhyĥ ajte katon tén. Nhyĥ ar ja âpênĥ kêt ne dja nhyĥ arkum, "Mýkam ne gar adjâpênĥ kêt nhyĥ arým ar ajâ amykry"? ane.

7 Nhyĥ ar kum, "Bir, me'ô kute ar imâ idjâpênĥ jarênĥ kêtĥkam", ane.

Nhyĥ arkum, "Ar gadjwý dja gar tén inhô pidjôkôkam apê. Dja ba katât ar amâ adjâpênĥo pânĥ", ane. Nhyĥ ar arým 'yr tén.

8 Nhyĥ kam arým para nhyĥ ô pidjôkô djwýĥ amiwýr me âpênĥ'â me omûĥ djwýĥ 'uw nhyĥ arým bôx. Nhyĥ kum, "Inhô âpênĥ kunîmâ akabên gê ar bôx ga arkum âpênĥo pânĥ. Dja ga ar kute âpênĥ'yr ar katê môrjamâ o pânĥ kumrêx. Ne ar kunîmâ o pânĥo tén: nhyĥ ar kumrêx âpênĥ'yr bôxja dja ga arkum o pânĥ ne o pânĥo ino re", ane. Nhyĥ me âpênĥ'â me omûĥ djwýĥ kum, "Gê tô. Ba akabênkôt memâ o pânĥ." Nâm â ô bënjadjwýrmâ ane. Ô pidjôkô djwýĥmâ anen arým amiwýr ô âpênĥ 'uw. Ar ku'uw nhyĥ ar arým 'yr bôxo dja.

9 Kam ar ja kumrêx 'yr bôx. Ar amykry mexkam 5 orakam âpênĥ'yr môrja kumrêx 'yr bôx. 'Yr bôx nhyĥ arým apýĥ ar î djâri pi'ôk kaprî pýĥ ne arkum kungâ.

10 Nhyĥ amû ar jadjwý aben totokmâ 'yr bôx. 'Yr bôxo dja: nhyĥ arým arkum o pânĥo tén. Arkum o pânĥo tén: nhyĥ kam ar kumrêx âpênĥ djâ'yr bôxja arým 'yr bôx. Ar ja ne ar amim, "Jakam dja ar imâ kajmâ pânĥ kamê", ane. Ar 'yr bôx nhyĥ kam arým pi'ôk kaprî tâĥ ne arkum kungâ. Pi'ôk kaprî pýĥbit ne arkum kungâ. Nhyĥ apýĥ ar î djâri pi'ôk kaprî pýĥbit jamý.

11 Amýĥ arým ô pidjôkô djwýĥ'â kabên kume:x ne arê.

12 Ne kam kum, "Ë, amykrykam ar kute ar ikatê âpênĥ'yr bôxwâ âpênĥ ngrîre ne 'â ora pydjîbit apêx. Ar bajbit ne bar arngro tÿxkam idjâpênĥ 'îry ne. Djâ ne ga katât ar imâ o pânĥ ne? Kati. Ga ren ar imâ kajmâ pânĥ kamên ren ar imâ pi'ôk kaprî rax ne ar imâ angâ. Ne ren ar wâmâ ngrîre ne angâ. Ga arým aro ar ipyrâk ne arým arkum pi'ôk kaprî pýĥ ne arkum angâ", ane.

13 Nhyĥ arým ar 'ômâ kum, "Akmere, djâ ne ba amâ ijêx ne anoo akno ga akabên ne? Kati. Kryrâm ne ba amâ, 'Pi'ôk kaprî pýĥ dja ba adjâpênĥ pânĥ amâ kungâ", ane. Ga

kam imâ, 'Mrâmri, dja ga â imâ ôro ane', anen arým adjâpênĥ'yr mô.

14 Kam dja ga on akrânâmâ anhô pi'ôk kaprî jamýĥ o tén. Mrâmri ne pidjôkô'yr ar kute akatên bôxja ije arkum o pânĥo kute apyrâk. Mrâmri ije amâ ôr kôt ije arkum pýĥ ne ôrkumrêx.

15 Inhô ne pi'ôk kaprî djwýĥ. Ba dja ba amim me'â karô kôt memâ kungâ. Djâm kam ijaxwe? Kati. Imâ ar ja kaprîkam ga ren akîĥ ne. Nhyĥ be, kati. Angryk. Me'ô nhô mýjja pro prâmje angyk ne. Kwârîk wânĥ." Nâm â ô pidjôkô djwýĥ ane. Tâĥ ne ja. Be, dja â Bënjadjwýr djwýĥ kute pykakam amim me utârĥ ar meo bakam memâ o pânĥo ane, ane. Jeju â kôt ba djwýĥ arkum ane.

16 Ne kam ajte arkum,

—Jakam me kajgo mex ne me katê tēmja djâm me katê tēm râ'âmâ? Kati. Me ja dja me î rûĥno kutewa. Nhyĥ be, me rûĥno kute-waja gêdja me pânĥ kajgo mex ne me katê tén. Mýkam? Bir, Metîndjwýĥ ne amiwýr me krâptî 'uw. Nhyĥ be, kute mekam me ngrêrebit amijo me utâr. Nâm â Jeju arkum ane.

Ajte amityk'â ujarênĥ.

Mak 10.32; Ruk 18.31

17 Ne kam ajte prykôt mô. Kôt ba djwýĥnhê 12 ne aro mô. Krîraxbê Djeruxarê'yr ar âbir tén nhyĥ arým me kâxâ aro tén arkum,

18 —Ë, ota gwaj arým Djeruxarê'yr badjâbirĥ babôxmâ. Nhyĥ kam ba ije amijo inhî dja me apýĥ me rûĥmâ ikanga. Dja me me kadjy Metîndjwýĥ mar djwýĥ nhô bënjadjwýr arkum ikangan Môjdjê kukràdjâ mar djwýĥmâdjwý ikanga. Kam dja me ikâ mex jarên ijâ abenmâ kum, "Axwekumrêx. Gê me pânĥ tu bînkumrêx", ane.

19 Ne kam me bajtemmâ ikanga nhyĥ me arým ijâ bêno ajkên mry kâ punuo ikaprêprê:k ne. Ne kam arým pite'y'â inhô ba arým ty. Nhyĥ kam ijâ akatîĥ akatîĥ akatî ba kam akubyn itîĥ ne. Nâm â Jeju arkum ane.

Ar kute ajte amirax jabej.

Mak 10.35; Ruk 22.24

20 Nhyĥ kam Djebedêu prô Jeju'yr kra aro tén. Ne kam 'yr aro bôx ne parbê kônkrâo nhýĥ kum rax jarê. Kute mýjja'â 'wýrmâ ne 'yr bôx.

21 Nhyĥ kum, "Mýĥ nâ"? ane.

Nhyĥ kum,

—Me kadjy abênjadjwýr ne aje amim me utâr ne aje meo abakam gê ikra amânĥkrutja ar rax ne anhîkô'â memâ nhý. Gê ja adjubôk'ânĥ nhý nhyĥ ja adjuge'ânĥ nhý, ane.

22 Nhyĥ Jeju kum,

—Gêĥ kon. Ë, nâ gâm arîĥ amim 'â karôn imâ arê. Ba ar amâ arê gar ama. Dja

ba ngônhrã kam kangô jao ikô. Djâm ar aje ipyrãk ne kangô jao akômmã? Dja me ngômã ijadjã. Djâm ar aje ipyrãk nhyng ngômã me kute ar adjajãrmã? Nãm ã arkum ane. Bir, mÿj'ã ne kangô jao kôm ne ngômã adjãrja jakre? Bir, amitokry kume:x'ã ne akre. Nhyng ar kute urãk jabej ne ar kukij. Ar tokryo kute Jeju tokry pyrãk jabej ne ar kukij. Nhyng ar Jejumã kum,

—Nã. Kadjy ar ije apyrãk, ane.

²³ Nhyng Jeju arkum,

—Mrãmri dja gar aje ipyrãk ne atokry kumex ma. Mrãmri dja gar kangô jao ikô nhyng me ngômã ar adjadjã. Be, djâm ba ne ba ar amã inhikô'ã ar anhÿrmã arã got? Be, lbãm kute amrëbë: amijo me'õ ar utãr, ar ta dja ar inhikô'ã memã nhÿ. Nãm ã Xijagumê Djuão arkum ane.

²⁴ Nhyng kôt ba djwÿnh Ar kubê 10 arÿm ar kabên man arÿm arkum àkrê. Ar arÿm kamy amãnhkrutja, Xijagumê Djuão arkum àkrê ne.

²⁵ Nhyng Jeju amiwÿr ar ku'uw ne arkum, —Me bajtemkam me bënjadjwÿr ne me àpênh'ã memã àpnênh ne memã bën tÿx ar o ba. Nãm ã me bajtemkam me rÿnh ar meo bao ane. Gar arÿm ama.

²⁶ Djâm ar ga gar aje me kudjwamã? Kati. Ar ga dja gar ã anhÿr kêtumrêx ne. Ar ajô abenkam arax prãm jabej gêdja amijo kajgon tu ar amã àpênh ar ba.

²⁷ Ga kam ar ajô aben kadjy abênjadjwÿr rax prãm jabej gêdja tu amijo kâtãm ne tu ar amã àpênh kajgo ba.

²⁸ Ba ije amijo inhÿ djâm me imã àpênh kadjy ne ba amrê tê? Kati, ba dja ba memã apê. Me ren ta amijaxwe pãnh tokryn arÿm ty. Nhyng be kati. Me krãpti jaxwe pãnh ba dja ba itokryn arÿm ty. Memã idjãpênh ja kadjy ne ba amrê tê. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me'õ no rã akubyn rît.

²⁹ Nhyng kam ar krÿrãxbê Djeriko kurũm kator tê nhyng me krãpti: arÿm arkôt mô.

³⁰ Nhyng ar no rã amãnhkrutja pry japkre'ã nhÿ. Nhyng me abenmã kum, “Jeju ne tê”, anhÿro kumex nhyng ar arÿm kuman kam kum amijo akij,

—Ë, amã ar ikaprÿ, Bënjadjwÿr djwÿnh, Dawi tãmdjwÿ'õ, ane.

³¹ Nhyng me krãpti môrja arkum bën tÿx ne arkum,

—E kum ar anhikrê, ane. Nhyng kam ar tu kum àkjêro bën kum,

—Ë, gop amã ar ikaprÿ, Bënjadjwÿr djwÿnh. Dawi tãmdjwÿ'õ, ane.

³² Nhyng Jeju ar kabên man arÿm arek arkum dja. Arkum djan amiwÿr ar ku'uw nhyng ar ÿr bôx. Nhyng arÿm arkum,

—Mÿj ne ba ije ar ajomã? ane.

³³ Nhyng ar kum,

—Bënjadjwÿr djwÿnh, bar on irÿt, ane.

³⁴ Nhyng Jeju arÿm kum ar kaprÿn ar no kupÿ. Nhyng ar no kupênhmê ro'ã ar rÿt ne arÿm kôt tê.

21

Jeju rax ne Djeruxarê mã àr.

Mak 11.1; Ruk 19.28; Dju r 12.12

¹⁻² Nhyng Jejumê ar prykôt mô:n kam krÿrãxbê Djeruxarê kuri krÿ ngrire ja'ÿr bôx. Krãnhrebê Oriwêre'ã rwykbê ne krÿ ngrire jabê Bepadjê. Ar krÿ ngrire ja'ÿr bôx nhyng arÿm kôt ba djwÿnh amãnhkrutã kum,

—Pry ja'ã dja gar arek katãt krÿwãmã tê. Nhyng ar akutã pry kator kraxkam dja gar mry'ã krÿwã pumũ, djumêtuwã pumũ. Kraremê dja gar omũ. Nhyng me kute mrywã pi maktã krã djê nhyng amê ãmwã dja gar 'ãpre bôn amrê amêo tê.

³ Godja me'õ 'ã ar amã kabên jabej gar kum, “Bënjadjwÿr 'ã tãm prãm. Dja 'ã tãm kam akuby:n amã ano”, ane. Nhyng kam dja on ar amã, “Ajrã, 'ÿr o tê.” Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Mÿkam ne ã arkum ane? Bir, amrëbë: ne ujarênh djwÿnh me bakukãmãremã 'ã ajarê. Jeju djumêtua'ã tãm'ã ajarê. Metÿndjwÿnh kukwakam memã 'ã ajarê.

⁵ Ne memã kum,

“Dja ga Xijãokam me jamã kum”, Krÿrãxbê Djeruxarê'ã ne memã Xijão jarê. Nãm memã kum,

“Dja ga Xijãokam me jamã kum,

'Ota me anhô Bënjadjwÿr rax me awÿr bôxmã. Nãm kabôt katin mry jãbatãnh nyre'ã nhÿ. Mry'ã krÿ kra'ã ne nhÿn me awÿr bôx”, ane.

Dja ga ã Xijãokam me jamã ane.”

Nãm ã ujarênh djwÿnh me bakukãmãremã ane nhyng me arÿm aben djô'ã abenmã arênho mô:. Arênho môr tãmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tũ:mrãm Jeju arÿm me bakamin-grãnyrekam kato. Ne ar ban kam kute arÿm mry'ã krÿja'ÿr kôt ba djwÿnh janorja'ÿr o bôx. Ujarênh djwÿnh kute me bakukãmãremã ujarênh kôt ne mry'ã krÿja'ÿr arÿm ar ano.

⁶ Nhyng kam ar arÿm 'ÿr tãn 'ÿr bôx. Jeju kute arkum 'ã karô kôt ar 'ÿr tãn 'ÿr bôx. Ne kam mrymê krare 'ãpre bô.

⁷ Ne kam akubyn 'ÿr o bôx. Ne kam arÿm aminhõ kubêkã krãkão pôx ne o amê mry nhÿbũm'ã kum aty. Nhyng arÿm krare'ã nhÿn arÿm tê.

⁸ Nhyng kam me krãpti: aminhõ kubêkã krãkão pôx ne arÿm kukãm kum pry'ã o atyo mô. 'ã tãm kadjy kum pry'ã kum atyo mô. Nhyng me kwÿ pi'õ nhikên arÿm kukãm pry'ã kum atyo mô. Me ta kukràdjã kôt ne me ã Bënjadjwÿr rax kukãm pry'o ane. Me kukãm pry'ã kum atyo mô.

⁹ Nhyng me krãpti: kukãm mô, o àkjêr mô nhyng ajte me krãpti: kôt o àkjêr mô.

Nãm me o àkjêr môn kàj bê abenmã kum, Metĩndjwýnhmã kum,

–Jejubê me inhô Bẽnjadjwýr rax. Bẽnjadjwýr raxbê Dawi tãmdjwý. Âm mexkumrêx. Kam me ikĩnhkumrêx. Gê on me ipytã. Gê Metĩndjwýnh o kĩnh rax. Metĩndjwýnh kukwakam ne arým me bakadij bõx. Gê me kãjkwakamdjwý Metĩndjwýnhmã mextire jarênh o kumex. Gê on me ipytã. Nãm me ã Jejuo àkjêro mõro ane.

¹⁰ Nhyam kam arým Djeruxarêmã wadjã. Nhyam kam krĩraxkam me kunĩ te no katon 'ã aben kujêro kumex ne abenmã kum,

–Mýj me'õ ne bõx? Mýj me'õ ne bõx? anhýro kumex.

¹¹ Nhyam me krãptĩ: memã kum,

–Jeju ne bõx. Metĩndjwýnh kukwakam ne ar me bamã 'ã ujarênh ba. Pykabê Garrêjakam krĩraxbê Nadjarekam ne Jeju abatãnh djã. Nãm ã me krãptĩ memã ane.

Kute kikreti nêje me anor.

Mak 11.15; Ruk 19.45

¹² Nhyam kam Jeju Metĩndjwýnh nhõ kikretimã tẽn wadjã. Nhyam me kute memã mýjja nhõr djwýnh kam kumex. Nhyam me kute memã mýjjaõ pãnh ne amim byr kadjy ne me me'ã kumex. Nhyam arým bõm me rênho tẽ. Nhyam me kute me õ pi'õk kaprĩ pãnh memã kikreti nhõ pi'õk kaprĩ nhõr kadjy ne me kumex nhyam mebê pĩponho àpanho tẽ. Nhyam me kute tut nhõr djwýnhdjwý kumex nhyam mebê krĩ djã nhikõ rênho tẽ.

¹³ Ne kam memã kum,

–Amrêbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwýnh kabên'ã pi'õk no'õk ne. Kamã ne Metĩndjwýnh ta memã kum, "Inhõ kikreti ja'ã dja me abenmã kum, 'Me kute Metĩndjwýnhmã kabên kadjy ne õ kikreti wã', ane. Dja me ã inhõ kikreti'ã abenmã ane."

Nãm ã Metĩndjwýnh pi'õkkam ane. Nhyam be, me ga ne ga me kam aje me àkĩnhõ aben pydji djã. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁴ Nhyam kam Metĩndjwýnh nhõ kikretikam me no rãmê me mrãnh punu 'yr bõxo kumex nhyam arým meo mex.

¹⁵ Nhyam kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmê Mõdjê kukràdjã mar djwýnhmê ne me Jeju djãpênh me: xkumrêxja pumũn ajte me prĩre pumũ. Me prĩre ne me kikretikam kãj bê o akij ne kum,

–Jejubê me inhõ bẽnjadjwýr rax. Bẽnjadjwýr raxbê Dawi tãmdjwý. Âm mexkumrêx. Kam me ikĩnhkumrêx. Gê on me ipytã, ane. Nhyam me me omũn me kuman arým ngryk ne.

¹⁶ Ngryk ne arým Jejumã kum,

–Djãm aje me prĩre kabênja mar kêt? ane. Nhyam memã kum,

–Nã, arým ba kuma. Ba ar amã arê gar ama. Me bakukãmãre ne amrêbê: Metĩndjwýnhmã me prĩre ja'ã ajarê. Me kum, "Me prĩremê me karêremê ne ga memã me kabên mexmã 'ã karõ nhyam me arým amã mextire jarênh mexkumrêx."

Nãm ã me bakukãmãre Metĩndjwýnhmã ane. Nhyam me arým kuman amũ aben djõ'ã abenmã arênh o mõ. Arênh o mõr tãmtã arým iwýr o bõx. Tũmrãm me bakamingrãnyrekam me prĩre arým imã amikĩnh jarênh o kumex. Me bakukãmãre kute Metĩndjwýnhmã me prĩre ja'ã ujarênh kõt ne me prĩre arým imã amikĩnh jarê. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁷ Nãm memã anen kam arým memã kãx ne krĩrax kurũm katon tẽ. Ne tẽn arým krĩ ngrirebê Betanha'yr bõx. Ne kam arým kam ngõr.

Ar kute tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêxmã 'ã ujarênh.

Mak 11.20; Dju r 14.13; Xij 1.6

¹⁸ Nhyam 'ã akati nhyam ajte akubyn krĩraxbê Djeruxarêmã tẽ. Nãm 'yr tẽn kam arým kum prãm.

¹⁹ Ne arým prykõt pidjõbê pigêre pumũn 'yr tẽn 'yr bõx. Ne te õ jabej. 'Õbit ne kumex. Ne kam kum,

–Gê ajte adjõ'õ jêt kêt kumrêx, ane. Nhyam arým tẽmbê ngrã.

²⁰ Nhyam kam kõt ba djwýnh ar arým omũn kam no tyn abenmã kum,

–Je, mã ne bàrio nhyam myt tãm kam ngrã? ane.

²¹ Nhyam Jeju arkum,

–Ba ar amã arê gar ama. Dja gar kadjy tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêx. Kwãrik wãnh anhõkre kadjwýnhbê amim,

–Kon, birãm dja ipêx, kon, anhýr kêt. Gar ren tu amim kamnhĩxkumrêx ne ren arým ã pidjõbê pigêremã ane nhyam ren arým ã ngrãõ ane. Djãm jabit? Kati, gar ren krãnhwãmã kum, "On amikaban ngõ jabatãnh mũjakam mõn tým", ane. Nhyam ren arým akabên kõt mrãmri ã amijo ane.

²² Dja gar mýjjaõ Metĩndjwýnhmã a'uw ne tu kadjy amim kamnhĩxkumrêx nhyam arým ar akabên kõt ã ar amã mýjjaõ ane. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute rax jabej Jeju kujêr.

Mak 11.27; Ruk 20.1

²³ Ne kam arým Metĩndjwýnh nhõ kikreti'yr bõx ne kum wadjã. Ne kam arým kam memã Metĩndjwýnh kukràdjã'ã ujarênh o dja. Nhyam me rũnh arým 'yr bõx. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmê mebêngetmê 'yr bõx. 'Yr bõx ne amũja'ã kute kikreti kurũm me anorja jabej kujik ne kum,

—Mÿj me'ô kabênkôt ne ga ar ã meo anhÿro aba? Mÿj me'ô ne amã me'ã karô ga kam amũ ô'ã bõm ar me rênho aba? ane.

²⁴ Nhyim Jeju memã kum,

—Badjwÿ dja ba mÿjja jabej me akukja. Me akumrêx dja ga me imã arê. Ba kam arÿm badjwÿ ije mÿj me'ô kabênkôt ar me anoro ibaja me amã arê.

²⁵ Djuão kute ngômã me angjênha djãm me kabên kôt ne arik ar ngômã me angjênho ba? Nãr djãm Metîndjwÿnh kabênkôt? Imã arê, ane.

Nhyim kam me abenkam kangan abenmã kum,

—Je mÿj dja gwaj kum nê? Dja gwaj kum “Metîndjwÿnh kabênkôt”, ane nhyim kam gwaj bamã kabên 'ô jarên gwaj bamã, “Bir be, mÿkam ne ga me amim Djuão kabênja mar kêt ne”? ane.

²⁶ Nãr dja gwaj kum, “Me kabênkôt ne tu arik ar ngômã me angjênho ba”, ane nhyim kam me krãpti ren o ngryk ne kum gwaj bakurê gwaj ren kam bamã me uma ne. Me kãtãm ja ne me arÿm Djuão kabên man kum kãnh ne ne o Metîndjwÿnh kabên jarên djwÿnh ne. Dja gwaj kam ane nhyim me arÿm o ngryk ne, ane.

²⁷ Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,

—Kon ne. Me ije mar kêt. Mÿj me'ô kabênkôt Djuão kute ngômã me angjênha me ije mar kêtê, ane.

Nhyim kam memã kum,

—Bir be, dja ba badjwÿ me amã arênh kêt ne. Mÿj me'ô kabênkôt ije ar meo iba ja dja ba me amã arênh kêt ne, ane.

Me'ô kra amãnhkrut'ã ujarênh.

²⁸ Ne kam ajte memã kum,

—Be, mÿj ne ga me me'ô krakam ama? Me'ô kra amãnhkrut. Ne kam arÿm kutewaÿr tèn kum, “Akmere, akati jakam dja ga gu banhõ pidjòkòkam apê”, ane.

²⁹ Nhyim kum, “Kê, kati”, ane. Ne kam tẽ. Arÿm amimaro tẽn arÿm amim ngryk ne, ne amim, “Kati. Dja ba pidjòk'ÿr tẽn”, ane. Ne arÿm ÿr tẽn.

³⁰ Nhyim kam bãm kutapuÿr tẽn àpênh'ÿr ano. Nhyim kum, “Djũnwã, dja ba arÿm akabên kôt ÿr tẽn”, ane. Ne kam atekam arek nhÿn ÿr tẽn kêt. Be, tãm ne ja.

³¹ Ba me amã arê. Nhÿnh ja ne bãm kabên man kôt amijo tẽ? Nãm ã Jeju me rũnhmã ane.

Kutewa kute bãmmã, “Kati”, anhÿr ne kam kute amimarja ne Jeju kute me axwe'ã akre. Kute mrãmri ne me axwe pyrãk. Nãm arÿm amima. Amiman kam arÿm Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx ne tu amim markumrêx. Nhyim be, kutapu kute bãmmã 'êx ne Jeju kute me rũnh'ã akre. Kute mrãmri ne me rũnh pyrãk. Me kute Metîndjwÿnh kôt

kabên djir kajgon kam kute kabên mar kêt ne. Nãm Jeju me rũnh kukij ne memã kum,

—Nhÿnhja ne bãm kabên man kôt amijo tẽ?

Nhyim me kum, “Kutewaja”, ane.

Nhyim memã kum,

—Ba me amã arê ga me ama. Djãm me arũnhja dja ga me akumrêx kãjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kôt dja nhyim me ajo ba? Kati. Pykakam me bẽnjadjwÿr bajtemmã pi'òk kapriõ atom djwÿnhmê me nire kuprÿmê, me aje memã axwe jarênha dja me kãjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kôt dja nhyim arÿm ar meo ba. Ga me kam arÿm wãnh dja.

³² Mÿkam? Bir, Djuão ne me awÿr bõx. Kute katãt me amã pry jakre kadjy me awÿr bõx. Kôt ga me Metîndjwÿnhmã amex kadjy me awÿr bõx. Ga me kam amim Djuão mar kêt. Nhyim be, pykakam me bẽnjadjwÿr bajtemmã pi'òk kapriõ atom djwÿnhmê me nire kuprÿmê ne me tu amim Djuão markumrêx. Ga me kam arÿm me omũ. Ne te me omũ. Me ga ne ga me wãnh ajaxwemã anhirer ne amim mar kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju me rũnhmã ane.

³³ Ne kam ajte memã atemã mÿjja'ã ujarênh jakre tẽn memã kum,

—Ë, jadjwÿ dja ga me ama. Me'ô ne pur rax ne kudjin kam kam amim pidjò kumex ne kadjy bu'ã keno kòkayr kum o ipòk ne. Ne kam pidjò janênh djãmã kren ipêx. Ne pidjò pumũnh djwÿnh ku'ê djã'ã par prèkti nhípêx. Ne kam me kwÿmã kum,

—Gora me imã o djuw mex. Gora gê abatãnh ne ô ga amim kwÿo atom ne imã mũm kwÿo atom. Nãm ã me rũnhmã ane. Mebê idjaer'ã ne Jeju pidjò jakren me rũnh'ã pidjòo djuw mex djwÿnh jakren Metîndjwÿnh'ã ô pidjòkò djwÿnh jakren kam arek memã 'ã ujarênho djan memã kum,

—Ô pidjòkò djwÿnh ã memã anen kam atemã pyka 'omã tẽn. Ne kam kam wãnh ar ba.

³⁴ Nhyim arÿm pidjòja tuk ne kumex. Nhyim kam ô pidjòkò djwÿnhja arÿm 'ã mytyrwÿ jakren kam ÿr ô àpênh kwÿ jano. Ar kute memã arênh nhyim me kute kum pidjò kwÿo atom ne kute arkôt anen kadjy ne ÿr ar ano.

³⁵ Nhyim kam ar ÿr tẽn bõx nhyim kam me kute pidjòo djuw mexja ate ar 'õja kaprèprêk ne ar'õnh ðin ar 'ô keno titik.

³⁶ Nhyim kam ajte memã ô àpênh krãpti jano nhyim me ajte ã aro ane.

³⁷ Nhyim kam tekrekam me'ÿr kra jano. Nãm amim, “Godja ikra me'ÿr bõx nhyim me arÿm mar jabej”, ane. Ne arÿm me'ÿr kra jano nhyim me'ÿr bõx.

³⁸ Nhyim o djuw mex djwÿnh arÿm kra pumũn abenmã kum, “Be, kra ne wã. Gwaj

on kubî. Tämja dja bäm kum mÿjja kunî ngä, ò nèkrêx kunî kanga. Gwaj on tämjja bîn kam amim ò nèkrêx, ò mÿjja, ò pidjôja kunîo aminhõ”, ane.

³⁹ Ne kam arÿm o tÿm. O tÿm ne pidjôkô kurûm böm kumên arÿm kubî. Täm ne ja, ane. Me rûnh'ä ne Jeju pidjô pumûnh djwÿnh jakre. Me kute mrämri ne me rûnh pyrak. Ne kam ajte memä kum,

⁴⁰ —Mÿj gédja ò pidjôkô djwÿnhja böx ne ajmä pidjô pumûnh djwÿnh on? Näm Jeju ä me rûnhmä ane.

⁴¹ NhyM me kum,

—Bir, dja prîne me axwejao ajkên me imex ne kam ò pidjôkôja atemä me ja'ömä kungä nhyM me arÿm pidjô tukkam arÿm kum pidjô nhörkumrêx, ane.

⁴² NhyM kam Jeju ajte memä me kukämäre kabên jarên memä kum,

—Amrêbê: ne me bakukämäre Metîndjwÿnh kabên jarên memä kum,

“E kum kên ja ne me kute kikreo äm djwÿnhja kute kikremä armä te omûn kam böm kumê.

Kên ja ne arÿm kute kikremä o kajpar, kum o kajpar tÿxi.

Bênjadjwÿr djwÿnh ta ne ä këno ane gu me omû nhyM kam gu bamä mexkumrêx.”

Näm ä me bakukämäre memä anen arÿm 'ä pi'ök no'ök ne. Djäm me aje omûn ne mar kêt? Näm Jeju ä me rûnhmä ane. Näm amijä kên jakre. Ne me rûnh'ä kikreo äm djwÿnh jakre. Me rûnh kute mrämri ne kikreo äm djwÿnh pyrak ne arÿm Jeju kanga. Me rûnh kute kanga'ä ne Jeju me rûnhmä ja jarê.

⁴³ Ne kam ajte memä kum,

—Ba me amä arê ga me ama. Metîndjwÿnh bit kute amim me apytär ne ar me ajo bamä. NhyM be, kati. Dja me akangan me apân amim me bajtem pytän meo ba. NhyM me kam arÿm kute pidjô djô mex pyrak ne imä mexkumrêx ne axwe kêt. Näm Jeju ä me rûnhmä ane.

⁴⁴ Ne kam ajte memä kum,

—Ë, kên ja gédja ga me ajô 'ä tÿm ne prîne 'ä amikrakrak ne. NhyM be, ta gédja me ajô nhiby tÿm ne prîne angän prîne pyka më ajo amrä, ane.

⁴⁵ Jeju memä ja jarê. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhö bênjadjwÿrmê mebé pardjêumä ja jarê nhyM me arÿm kuman amim,

—Be, me bajä ne pidjôo djuw mex djwÿnhmê kikreo äm djwÿnh jakren me bamä 'ä ajarê, ane.

⁴⁶ Ne kam me bit kute o tÿmmä te 'ä ami-jakre. Me kräptî ne me Jeju'ä amim,

—Be, Metîndjwÿnh kukwakam memä 'ä ujarênh ba, ane. NhyM kam me me umaje te 'ä amijakre.

22

Bênjadjwÿr rax kute abenä ar mênh.

Ruk 14.16

¹ NhyM kam Jeju ajte apÿnh kukràdjä djäri'ä memä mÿjja jakren memä 'ä ajarên memä kum,

² —Käjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kute amim me utär ne ar meo ba'ä dja ba bênjadjwÿr rax'ò jakren 'ä ajarê gar ama. Be, bênjadjwÿr rax arÿm kute kra'ä prö mênhmä. Amrêbê ne kadjy memä arê.

³ Ne kam arÿm kute amrêbê memä arênhja'ÿr ò apênh ar ano. Kute abenä ar mênh djä'ÿr me 'wÿr kadjy ar ano. NhyM ar me'ÿr böx ne memä arê. NhyM me arÿm arkum,

—Kati, 'ÿr ar imör präm kêt, ane. NhyM kam ar akubyn bênjadjwÿr'ÿr böx ne arÿm kum arê.

⁴ NhyM kam ò apênh 'ödjwÿ arkum,

—Dja gar amrêbê ije memä arênhjamä ik-abên jarên memä kum, “Ë, arÿm ne ba me akadjy inhö jadjuw nhyM kumex. Inhö mrytimê abatàn nyre twÿmtijamê ne me arÿm kupa. Arÿm ne ba mÿjja kunîo mex. Dja ga me amrê abenä ar mênh djä'ÿr mö”, ane. Dja gar ä memä ane. Näm ä bênjadjwÿr arkum ane. NhyM ar arÿm me'ÿr tén kôt memä arê.

⁵ NhyM me ate krä. Me kwÿ ja ne me ò purmä mö nhyM me kwÿ ja ò nèkrêx'ÿr mö.

⁶ NhyM me kwÿ ja ne me arÿm aro rôrök ne aro ajkên arÿm ar kupa.

⁷ NhyM kam bênjadjwÿr rax arÿm arênh man arÿm ngryk ne. Ne kam arÿm ò kräkamngôn kräptîmä 'ä karön me'ÿr me ano. NhyM me arÿm kabênkôt me'ÿr môn arÿm me'ÿr böx. Me'ÿr böx ne arÿm me kupan mebé kräxamä adjä nhyM arÿm xêr.

⁸ NhyM kam ajte bênjadjwÿrja ò apênh arkum,

—Ije abenä ar mênh kadjy ne ba arÿm prîne mÿjjao mex nhyM nõ. NhyM be, ije memä arênhja ne me kadjy mex kêt.

⁹ Jakam dja gar apÿnh pry bikjêr djäri kôt tén ar aje me omûnh kunî memä akrä gê me amrê mö gwaj baro'ä banhõ kwÿ krê gwaj bakînh kati, ane.

¹⁰ Kam, ò apênh ar arÿm apÿnh pry djäri kôt tén arÿm kute me omûnh kunîo atomo tē. Me mex nâr me rênh'ÿr me punu kunîo atomo tē:n meo böx. NhyM me kam prîne abenä ar mênh djäkam kikre kre jaê.

¹¹ NhyM kam arÿm bênjadjwÿr rax wadjän me omûnh tē. NhyM wänh me'ö dja. Kute abenä me rênh'ÿr me ngjêx kadjy me ò kubêkâ jadjär kêt ne dja.

¹² NhyM arÿm omûn kum,

—Akmere, nâ gäm abenä me rênh'ÿr me ngjêx kadjy me ò kubêkâ jadjär kêt ne wadjä.

Mÿj ne ga nêh wadjâ? ane. NhyM arÿm te kute aminêje kum kabên'ô jarênhmâ.

¹³ NhyM kam bÿnjadjwÿr rax ô âpênhmâ kum,

–Dja gar inÿx 'âpren te 'âpren amû o tÿn bôm amê. Wânh ne me akamât kô tykkam amim ngryk ne mÿro kumex ne tokry djâje amijanêho kumex. Me ikô'â dja gar amê, ane. NhyM me â me'ôo ane. Tãm ne ja.

¹⁴ Be, Metÿndjwÿnh ne amiwÿr me krâpti 'uw. NhyM be, kute mekam me ngrêrebit amijo me utâr. Nãm Jeju â memâ ane.

Me kute Xedjamâ pi'ôk kaprî nhô.

Mak 12.13; Ruk 20.20; Rô 12.1

¹⁵ NhyM kam mebê pardjêu arÿm mã tÿn Jejuo aben ma. Nãm me abenmâ kum,

–Mÿj gêdja gwaj Jejumâ arê nhyM arÿm gwaj bamâ bÿnjadjwÿr'â kabên punu'ô jarê? Dja bÿnjadjwÿr'â kabên punu jabej nhyM me arÿm kum axwe jarê, ane.

¹⁶ Nãm me aben man kam arÿm 'ÿr ô me ja kwÿ jano. Erodji nhô me ja kwÿ ne me adjwÿnhdjwÿ 'ÿr me ano. NhyM me 'ÿr bôx ne kum,

–Ujarênh djwÿnh, bar arÿm ama. Ga ne ga akabên katâtkumrêx ne Metÿndjwÿnh kabên kôt me kute amijo ba'â memâ adjujarênh katâtkumrêx. Amâ me rûnh pyma kêt. Me rûnhmê me kajgomê ne ga memâ akabêno aben pyrâk.

¹⁷ Ba me akukja ga me imâ arê. Me rûnh kunî nhô bÿnjadjwÿr raxbê Xedja. Mebê idjaer kute o me bajtemja. Djâm Metÿndjwÿnh kukràdjâ kôt ne gu me baje bÿnjadjwÿr Xedjamâ pi'ôk kaprî nhôrmâ? Nâr kon? Goja on me imâ arê, ane.

¹⁸ NhyM Jeju arÿm me axwe kôt tu me kuman memâ kum,

–Me ga ne ga me amijo ajêx ne amijo Metÿndjwÿnh mar mexo aba. Nok ba ren me amâ, “Metÿndjwÿnh kabên kupa'â ne me kum ôro ba”, ane ga me ren memâ kum, “Be, Jeju axwekumrêx. Ga, kute bÿnjadjwÿr raxbê Xedjabê pi'ôk kaprî nê prâmja punû”, ane. Ga me ren memâ anen ren arÿm memâ ikurêtuw. Nã gãm me ajêx ne aje Metÿndjwÿnh mar.

¹⁹ Amrê imâ pi'ôk kaprîo tÿ, me aje kum ôrja o tÿ ba me amâ omû, ane. NhyM me arÿm 'ÿr ngônphono pi'ôk kaprî pydjio tÿn kum kungâ.

²⁰ NhyM memâ kum,

–Mÿj me'ô ne 'â karôja? Ne mÿj me'ô ne 'â idji jêtja?

²¹ NhyM me kum,

–E kum be Xedja karô, ane.

NhyM memâ kum,

–Bir be, ô pi'ôk kaprî. Dja ga me kum angâ. NhyM be, Metÿndjwÿnh nhô mÿjjabit dja ga me Metÿndjwÿnhmâ angâ. Nãm Jeju â memâ ane nhyM me arÿm kabên ma.

²² Ne arÿm te kute mÿjja'ô jarênhmâ kam no tyn dja. Ne kam arÿm kum kâx ne mã tÿ.

Me tyk akubyn tÿn mÿr jabej me Jejumâ kabên.

Mak 12.18; Ruk 20.27; Tex k 4.16; Ap 20.4

²³ NhyM kam myt tâmkam mebê xadjudjêu kwÿ 'ÿr bôx. Mebê xadjudjêu ne me arîk memâ kum,

–Be, me tyk akubyn tÿn prâm kêtumrêx, anhÿr ar o ba. Nãm me 'ÿr bôx ne kukij ne kum,

²⁴ –Ujarênh djwÿnh, me bakukâmâre Môjdjê ne amrêbê: me bamâ,

“Godja me'ô prô'ÿr môn kra kêt rã'â tyk jabej mÿj dja me nê?

Bir, dja kamymê ar aben djâkam ikwâja'ô 'ÿr mô. Ne kum kra djin kukrij nhyM abatânh ne.

Me kute 'â abenmâ kum, ‘Be, kamy tyk kra ne wâ’, anhÿr ne kute kamy tyk mar tÿx rã'â kadjÿ.”

Nãm â me bakukâmâre Môjdjê me bamâ ane, ane. Mebê xadjudjêu ne me â Jejumâ ane.

²⁵ Ne kôt arîk kum,

–Be, ar my aben djâkam ikwâbê 7. Ne kam kutewa prô'ÿr mô. Ne kam kra kêt rã'â ty. NhyM prôja arÿm 'uwî. NhyM kam atâri kamyreja 'ÿr mô. Ne kam â ane, kra kêt rã'â ty.

²⁶ NhyM aben totokmâ Ar kubê 7 kunî kudjwa â anen 'ÿr ban kra kêt rã'â ty.

²⁷ NhyM kam ar prôjadjwÿ arÿm ar o ino ren ty. Ja ne ba me kuman amâ arê.

²⁸ Ar kubê 7 ne ar aben totokmâ kamy prô'ÿr ba. Godja we ar kunî akubyn tÿn ne âbir jabej we âbirkam nhÿnh kamyja dja ajte 'ÿr mô? ane. Me ta kute we me tyk akubyn tÿn kêt jarênh mÿr jabej ne me â Jejumâ ane. Me kute o âpanh nhyM binhikrênh kadjy nârâm ne mebê xadjudjêu â kum ane.

²⁹ NhyM Jeju arÿm memâ kum,

–Me aje Metÿndjwÿnh kabên'â pi'ôk no'ôk mar kêt ne me aje Metÿndjwÿnh tÿ:xkumrêx mar kêt. Nã gãm me arîk Metÿndjwÿnh kupa'â memâ 'â adjujarênh aba.

³⁰ Be, me tyk ne akubyn tÿnkam djâm me ajte abenwÿr ba? Katî, akubyn me tÿnkam dja me abenwÿr ba prâm kêtumrêx. Kam dja me kute Metÿndjwÿnh kadjy mrânh djwÿnh pyrâk.

³¹ Be, mrâmri me tyk akubyn tÿnkumrêx. Amrêbê: Metÿndjwÿnh kute me bakukâmâremâ kabên jarênh. Me tyk akubyn tÿn'â kute kabên jarênh nhyM me kute 'â pi'ôk no'ôk djâm me aje amim arênh kêt?

³² Nãm me bakukâmâremâ kum,

“Ibê Abraômê Idjakmê Djako ar ô Metÿndjwÿnh”, ane.

Bir be, ar tyk tÿmja Metÿndjwÿnhmâ tÿn ne ar ba nÿj pumû. Djâm Metÿndjwÿnhbê me tyk

nhô Metîndjwýnh? Kati. Metîndjwýnh ne me tîn nhô Metîndjwýnh. Me tyk kunî ne me kum tîn. Kam ne ba me amâ,

—Metîndjwýnh ne kubê me tîn nhô Metîndjwýnh. Nâm Jeju â mebê xadjudjêumâ ane.

³³ Nhyim me krâptî: kuman te kute mýjja'ô jarênhmâ kam no tyn kumex.

Me kute kukràdjâ jabej Jeju kukjêr.

Mak 12.28; Ruk 10.25

³⁴ Jeju mebê xadjudjêumâ ane nhyim me amijâ maje arým anhkîrê. Amijâ maje anhkîrê nhyim mebê pardjêu arým arênh man arým akuprô.

³⁵ Me'ôbê ne Môjdjê kukràdjâ mar djwýnh. Tãm ne Jeju'yr bôx ne kute amak mex jabej kabimâ. Kute Môjdjê kukràdjâ jabej kukjêrmâ. Jeju kute kukràdjâ kupa'â arênh kadjy narâm ne kum kabên ne kum,

³⁶ —Ujarênh djwýnh, Môjdjê kute Metîndjwýnh kukwakam kabên kukràdjâ jarênh, kute kam me kute katât amijo ba'â memâ karôja nhýnh kabênja ne mexo kute kunî jakrenh? ane.

³⁷ Nhyim Jeju kum,

—Be, nâm memâ kum,

“Me anhô Bênjadwýr djwýnh, me Atîndjwýnh dja ga me amâ kînh, amâ abêo katât me kunî, mýjja kunî jakre.

Djâm ajajkwaobit amâ Metîndjwýnh jabêmâ? Kati. Ajamak, akadjwýnhbê, akukràdjâ kunîo dja ga me amâ abê:”, ane.

³⁸ Be, tãm ne ja. Metîndjwýnh kabên mexo kute kabên kunî jakrenh ne ja.

³⁹ Ne kam atâri Môjdjê ajte 'ô kute urâk memâ arên memâ kum,

“Me amâ amibu'â me ja jabê. Kute mrâmri ne ga me amâ amijabêja pyrâk dja ga me â amâ amibu'â me ja jabêo ane”, ane.

⁴⁰ Be, ba arým amâ Môjdjê kabên kukràdjâ ja jarên ajte amâ ja jarê. Dja ga amê kabên ja man kôt ar amijo aba jabej ne mrâmri tu arým Metîndjwýnh kabên kukràdjâ kunîkôt ar amijo aba mexkumrêx. Môjdjê kute Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênhjamê kukwakam memâ 'â ujarênh djwýnh 'ôdjwý kute kabên jarênhjamê ne ga arým kunîkôt ar amijo aba mexkumrêx. Nâm â Jeju kum ane.

Kritubê mýj me'ô tâmdjwý jabej me kute kukjêr.

Mak 12.35; Ruk 20.41

⁴¹ Mebê pardjêu kute abeno bikprônhri Jeju amijabej me kukij ne memâ kum,

⁴² —Mýj ne ga me Kritukam ama? ane. Metîndjwýnh ne arým mebê idjaer kadjy Jeju'â Bênjadwýrbê kumkati mē. Kumâ ne me Kritu jarê. Nâm Jeju amijâ memâ kum,

—Mýj ne ga me Kritukam ama? Mýj me'ô tâmdjwýbê ne Kritu? ane.

Nhyim me kum,

—Me bakukâmâre Dawi tâmdjwý. Bênjadwýr raxbê Dawi tâmdjwý, ane.

⁴³⁻⁴⁴ Nhyim kam Jeju ta kubê Bênjadwýr Kritu'â memâ kum,

—Ne kam ajte kubê Dawi nhô Bênjadwýr. Mýj ne arým kubê Dawi tâmdjwýn ajte ô Bênjadwýr kadjy nê? ane. Ne kam Jeju memâ me bakukâmâre Dawi kabên jarên memâ kum,

—Be ga, me bakukâmâre Dawi ta kute memâ 'â ujarênhja pumû. Metîndjwýnh Karô kukwakam kute memâ Kritu'â ujarênhja pumû. Nâm memâ kum,

“Inhô Bênjadwýrmâ ne Bênjadwýr djwýnh kabên ne kum,

'Amrê idjubôk'ân nhý, Abênjadwýr raxkam idjubôk'ân nhý.

Ikam ama ba amrê awýr akurê djwýnh mō ga me kwýo apardjan me kwý nhimex.’

Nâm â Metîndjwýnh inhô Bênjadwýrmâ ane”, ane.

Bir be ga, Dawi kute kum “Abênjadwýr rax”, anhyrja pumû.

⁴⁵ Mýkam ne me Dawi tâmdjwý kajgo jarê? Djâ nâm o tâmdjwý kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o ô Bênjadwýr rax. Nâm â Jeju mebê pardjêumâ ane.

⁴⁶ Nhyim me'ô te kute kutâ kabên'ô jarênhmâ te amijo ane. Kabên mex pymaje me kute ajte mýjja 'ô jabej kukjêr kêtumrêx.

23

Watîrebê 7'â ujarênh.

Mak 12.38; Ruk 11.46

¹ Nhyim kam Jeju me krâptîmê kôt ba djwýnhmâ kum,

² —Be, Môjdjê kukràdjâ mar djwýnhmê mebê pardjêumê ne me Môjdjê pân h ar amâ Metîndjwýnh kukràdjâ jarênh o krî.

³ Kam dja me Metîndjwýnh kabên kôt ar amâ kabên jarê gar prîne me kabên kunî man kôt ar amijo aba. Nhyim be, me ta ne me arîk ar ba. Nâm me ajkwakambit ar amâ Metîndjwýnh kabên jarên kam ta kute amikabên mar ne kôt kute ar amijo ba kêt ne arîk ar ba. Kwârîk wân h mekôt ar amijo aba kêt.

⁴ Nâm me ajte kabên kajgoobit ar memâ we Metîndjwýnh kabên jarênh o ba. Djâm Metîndjwýnh kabên? Kati, me ta kabêno ne me ar me anoro ba. Ne kam kôt kute amijo ba kêt ne. Nhyim me te amijo anen kam, “Je mýj dja ba me nê”? ane. Me kute â meo anhyrkam ne kute mrâmri ne me kute me kadjybit jênh rûnh o atom ne me mut'â anhór ne kam kute memâ tur kêtumrêx ja pyrâk. Nâm â Jeju memâ ane.

Ne kam ajte arkum,

5 –Me kute memâ amibên nhym me kute memâ mex jarênh kadjy ne me amijo ba. Môjdjê kukrâdjâ'â pi'ôk no'ôk kwý ne me 'â ikôn amikrâmê amipamâ aktâ 'âpre. Ne 'â ikô poti:reo ane. Mýj kadjy? Bir, me kute memâ amibên kadjy. Dja we me me omün memâ mex jarê. Ja kadjy ne me 'â ikô poti:reo anen amikrâmê amipamâ aktâ 'âpre. Ne kam ajte 'â kubêkâ jabu djâ 'â abjêo ane. Mýj kadjy? Bir, me kute memâ amibên kadjy. Dja we me me omün memâ mex jarê. Ja kadjy ne me 'â kubêkâ jabu djâ jabjên 'â ar ba.

6 Me kräpti nhikô'â me ô kwý krênkam ne me me rünh krî djâkam krî prâmkumrêx. Kute memâ amibên kadjy me rünh krî djâkam krî prâmkumrêx. Ne mebé idjaer bikprôn djâkam ne me memâ wan krî prâmkumrêx.

7 Ne ajte me kräpti bikarêr nhipôkri, mekadu nhipôkri kute memâ amibên nhym me kute memâ rünh jarênh ne kute memâ kum, "Ujarênh djwýnh, djâm ga? djâm ga?" anhýrja. Ja ne me kum kínhkumrêx.

8 Nhyr be, ar ga me kute ar amâ, "Ujarênh djwýnh", anhýrmâ djâm ar amâ ja kínhmâ? Kati. Mýkam? Bir, atemâ ar anhô ujarênh djwýnh pydjii. Kam dja gar abeno akamy-bit.

9 Ne kam djâm ar aje pykakam me'ô raxmâ, "Djünwâ", anhýrmâ? Kati. Mýkam? Bir, ar Abâm pydjii. Kâjkwakam ar Abâm djwýnh pydjii.

10 Djâm me kute ar amâ, "Bênjadjwýr", anhýrmâ? Djâm ar amâ ja kínhmâ? Kati. Mýkam? Bir, ar anhô Bênjadjwýr pydjii. Metündjwýnh ne arým 'â me ô Bênjadjwýrbê kumkati mê. Kubê ne Kritu.

11 Ar ajô abenkam araxo kutewa prâm jabej gêdja amijo kajgon tu ar amâ âpênh ar ba.

12 Mýkam? Bir, me kute amijo rünh prâmja gêdja í kajgo mex ne. Nhyr be, me kute amijo kajgo mex ne akrânâmâ kute amijo baja gêdja Metündjwýnh arým pânih meo rünh ne. Nâm â Jeju arkum ane. Ne kam Môjdjê kukrâdjâ mar djwýnhmê mebé pardjêumâ kum,

13 –Be, me abê Môjdjê kukrâdjâ mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metündjwýnh mar mexo aba. Ý, watí:re. Dja ga me í me biknor tokry djâkam tu amôrkumrêx. Mýkam? Bir, me aje mebé adjâptârkam. Me bit kute kâjkwakam Bênjadjwýr djwýnh kôt âm ne kôt ar amijo ba prâm ga me kupa'â memâ arê. Ne Bênjadjwýr djwýnh nêje aje memâ atemâ kukrâdjâ jarênh aban arým o mebé utâ. Ga me kam ga Metündjwýnh mar kêt ne ajte me jadjwýbê aptâ.

14 Be, me abê Môjdjê kukrâdjâ mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metündjwýnh mar mexo aba. Ý, watí:re. Dja ga me í me biknor tokry djâkam tu amôrkumrêx. Mýkam? Nâ gâm me me 'uwti krâo apan mebé mýjja kunio akí ne kam ajajkwaobit Metündjwýnhmâ akabên rünh ne, ne kum akabên 'ijabjêo aku'ê. Bir, nâ gâm me ajêx ne amijo amex ne kum akabêno aku'ê. Be kati, me ajaxwekumrêx. Kam gêdja Metündjwýnh me kurâm me amâ pânih rax jarênh prîne me kurâm me ajo ajkê.

15 Be, me abê Môjdjê kukrâdjâ mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metündjwýnh mar mexo aba. Ý, watí:re. Dja ga me í me biknor tokry djâkam tu amôrkumrêx. Mýkam? Bir ga, me aje arík memâ kum, "Ba me Metündjwýnh'ýr meo akêx gê me amim maro ba", anhýrja pumû. Djâm mrâmrî ne ga me akabên? Kati, me aje amiwýr me'ô pydjio akêx kadjy ngômê pykakôt aba 'ijabjê:. Nhyr arým me awýr amijot akêx ga me kam arým amikôt axwe 'â mênih mex ne. Amikôt axwe 'â mênih mex nhyr arým axweo me ajakrenh mex ne. Nhyr arým me akôt biknor prâmkumrêx. Djâm Metündjwýnh'ýr ne ga me meo akêx nhyr me amim kuma got? Kati. Nâm â Jeju Môjdjê kukrâdjâ mar djwýnhmê mebé pardjêumâ ane.

16 Ne kam ajte memâ kum,

–Ý, watí:re. Dja ga me í me biknor tokry djâkam tu amôrkumrêx. Me aje mrâmrî ne me no rá kute arík meo ba pyrâk. Mýkam? Bir, me aje arík memâ Môjdjê kukrâdjâ jarênh punukam. Nâm â Jeju memâ ane. Bir, Môjdjê kukrâdjâ kôt ne mebé idjaer memâ amikabên jarênh ajte memâ kum,

–Nâ bâm amâ ikabên pydjii arê, anen ajte kôt memâ Metündjwýnh nhô mýjja jarê. Mýj kadjy ne kôt memâ Metündjwýnh nhô mýjja jarê? Bir, kute kabên maro âmja kute mar pydjii kadjy ne me Metündjwýnh nhô mýjja jarê. Gêdja amikabên jarênhja 'êx ne kam Metündjwýnh nhô mýjja jarêh kam arým o Metündjwýnhmâ amikurêtuw. Amikurêtuw nhyr Metündjwýnh arým kute maro âmjao ngrykmâ. Nâm me â Môjdjê kukrâdjâ kôt memâ amikabên jarênh ane. Nâm Jeju Môjdjê kukrâdjâ jarênh djwýnh arkum,

–Me aje mrâmrî ne me no rá kute arík meo ba pyrâk. Mýkam? Bir, me aje arík memâ Môjdjê kukrâdjâ jarênh punukam. Nâ gâm me memâ kum, "Dja ga me memâ amikabên jarênh memâ kum, 'Nâ bâm amâ ikabên pydjii arê. Ê, Metündjwýnh nhô kikretija ma', ane. Gêdja ga me memâ ajêx prâm jabej ne Metündjwýnh nhô kikretibit jarê ne kam o amikurê'uk kêt. Dja Metündjwýnh me'ô kute

akabêñ maro ãmjao ngryk kêt ne me ajo bikêñh kêt.

Nhym be, dja ga me memã amikabêñ jarêñ memã kum, 'Nã bãm amã ikabêñ pydjìn arê. Ê, Metîndjwýnh nhõ kíkretikam kên karýrja ma', ane. Aje kên karýr jarêñhkam dja ga akabêñkumrêx. Aje memã amikabêñ jarêñh kôt dja ga amijo anhýrkumrêx. Dja ga memã ajêx ne kam kên karýr jarêñ arým o Metîndjwýnhmã amikurêtuw" ane. Me abê Mõjdjê kukràdjã mar djwýnh ne ga me arík ã memã kukràdjã jarêñh punuo ane.

¹⁷ Me no rá ne me kute amikukãm rít kêt. Kam me kute amipry mar kêt. Me aje me urák ne amijo ajêx ne memã, "Ba ne ba ije Metîndjwýnh mar mex", anhýr ar o aba. Nhym be, kati. Me aje mar kêt ne te memã Metîndjwýnh'ã adjujarêñh ar aba nhym me adjwýnhdjwý kute mar kêt. Be, me amãbit ne kên karýr kute mexo kíkreti jakrenh. Djãm mrãmri? Kati. Kíkreti ne kute mexo kên karýr jakrenh. Kíkreti kukwakambit ne kên karýr mex. Metîndjwýnhmã mex. Nãm Jeju ã Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmã ane.

¹⁸ Ne aje memã kum,

—Ga me arík memã kum, "Dja ga me memã amikabêñ jarêñ memã kum, 'Nã bãm amã ikabêñ pydjìn arê. Ê, Metîndjwýnh nhõ ngõño kija ma', ane. Gêdja ga me amã memã ajêx prãm jabej ne Metîndjwýnh nhõ ngõño kibit jarê ne kam o amikurê'uk kêt. Dja Metîndjwýnh me'õ kute akabêñ maro ãmjao ngryk kêt ne me ajo bikêñh kêt.

Nhym be, dja ga me memã amikabêñ jarêñ memã kum, 'Nã bãm amã ikabêñ pydjìn arê. Ê, Metîndjwýnh nhõ ngõño kikam mry nõrja ma', ane. Aje mry nõr jarêñhkam dja ga akabêñkumrêx. Aje memã amikabêñ jarêñh kôt dja ga amijo anhýrkumrêx. Dja ga memã ajêx ne kam mry nõr jarêñ arým o Metîndjwýnhmã amikurêtuw", ane. Me abê Mõjdjê kukràdjã mar djwýnh ne ga me arík ã memã kukràdjã jarêñh punuo ane.

¹⁹ Me aje me no rá pyrãk. Djãm mrãmri mry kute mexo Metîndjwýnh nhõ ki jakrenh? Kati. Ô ki ne kute mexo mry jakrenh. Ô kikam me kute mry jadjwýrkambit ne kum mex, Metîndjwýnhmã mex. Nãm Jeju ã memã ane.

²⁰ Ne kam aje memã kum,

—Kam, me kute memã amikabêñ jarêñh ne kôt aje kute Metîndjwýnh nhõ ki jarêñhkam djãm kute õ kibit jarêñh? Kati. Nãm me kute õ ki jarêñh ne aje kute kam mýjja kunĩ ikwãdjwý jarêñh.

²¹ Ne ajtekam me kute memã amikabêñ jarêñh ne kôt aje kute Metîndjwýnh nhõ kíkreti jarêñhkam djãm kute kíkretibit jarêñh? Kati. Nãm me kute kíkreti jarêñh ne aje kute Metîndjwýnh kam ýr jarêñh.

²² Ne ajtekam, me kute memã amikabêñ jarêñh ne kôt aje kute kãjkwa jarêñh. Djãm kute kãjkwabít jarêñh? Kati. Nãm kute kãjkwa jarêñh ne aje kute Metîndjwýnh nhõ krí djã rax jarêñh ne aje kute 'ã krí djwýnhbê Metîndjwýnh jarêñh. Kam, dja me memã kabêñ pýnh ne arêñ kôt amijo anhýrkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

²³ Ne kam aje memã kum,

—Be, me abê Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Ý, watí:re. Dja ga me í me biknor tokry djãkam tu amõrkumrêx. Mýkam? Bir, me aje Metîndjwýnhmã mýjja kakritbit nhõr ne kam mýjjabê kumkatija aje kum õr kêtumrêxkam. Nã gãm me mýjja kakrit, õmrõ djãnh djã, pi'õmê õmrõ djãnh djã 'õdjwýmê Metîndjwýnhmã ikjê rên kum kryre ne angã. Ne kam kukràdjã kôt ar amijo aba kêt ne katãt meo aba kêtumrêx ne amã me kaprĩ kêtumrêx ne amim Metîndjwýnh mar kêt ne. Aje kum kryre ne õrja ne mrãmri tu mexkumrêx. Mýkam ne ga me kum mýjjabê kumkatijadjwý kum õr kêt ne? Mýkam ne ga me amã Metîndjwýnh jabêñ katãt meo abaja kêt ne? Ja ne ga me aje marmãñ ate mýjja kakritbit ma.

²⁴ Ba me amã arê ga me ama. Dja me anhõ õmrõkam pure'õ tým ga me pure ngrire'ã ano tý:x ne kaban mým amê. Nhym be, mry jabatãnhbê kameru ja ne anhõ õmrõkam dja, ga me ate akrãñ tu ro'ã krê. Be, mýj'ã ne ba amã ikabêñ ja jarê? Bir, mýjja kryre ne ga me'ã ano tý:x ne ma:ro aba. Nhym be, mýjja bê kumkati, mýjja kabêñkumrêx ne ga me aje mar kêt. Metîndjwýnh kabêñ kute me ajaxwe nêje me akukràja ne ga me aje mar kêt ne ate akrãñ ajaxwe rax rá'ã. 'Á ne ba me amã, "Ga me pure ngrire'ãbit ano tý:x ne kaban mým amên tu kameru raxja õmrõmê ro'ã krê", ane. Kam ne ga me aje meo ba djwýnh no rá pyrãk. Nãm Jeju ã memã ane.

Ne kam aje memã kum,

²⁵ —Be, me abê Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Ý, watí:re. Dja ga me í me biknor tokry djãkam tu amõrkumrêx. Mýkam? Bir, nã gãm me aje mrãmri ne me kute ngõñkrãmê ngõñh puror nhĩbũmbit põnh ne kre põnh kêt nhym krekam mýjja kakrãtyk pyrãk. Be, nã gãm me ã we katãt amijo abao ane. Nhym kam me me akrãkãbit pumũ nhym kam kute me amex pyrãk. Nhym be kati, me akadjwýnhbê ne ga me apunu rá'ã. Me akadjwýnhbê ne me amã me õ nèkrêx prãm ne 'ã angrýk ne aje mebê mýjjaao adjãkñh'ã aje amim karõ rá'ã. Kam ne ga me akadjwýnhbê apunu rá'ãja.

²⁶ Me abê pardjêu ne ga me aje me no rã pyrãk. Dja ga me akadjwýnhbê kumrêx wãnh ajaxwemã anhire. Ne kam arým mrãmri abu'ã memã amexkumrêx. Ne kam aje mrãmri ne me kute ngõnh puror, kremê ibũm põnh nhym prĩne mex pyrãk.

²⁷ Be, me abê Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwýnh mar mexo aba. Ý, watĩ:re. Dja ga me í me biknor tokry djãkam amõrkumrêx. Mýkam? Bir, ga me aje mrãmri ne me kute me tykmã kikre krãkã jaka pyrãk. Krãkãkambit ne kute memã mexti:re pyrãk. Nhym be, kadjwýnhbê ne mýjja punu:re. Kadjwýnhbê me tyk 'imê mýjja punu kunĩ.

²⁸ Ga me aje urãk. Abu'ã memã ajaxwe kêt pyrãk. Nhym be, kati. Metĩndjwýnh ne me akadjwýnhbê me aje mýjja marja kunĩ kute mar. Me ga ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwýnh mar mexo aban aje ajaxwebit mar. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

²⁹ –Be, me abê Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwýnh mar mexo aba. Ý, watĩ:re. Dja ga me í me biknor tokry djãkam amõrkumrêx. Mýkam? Bir, amrêbê: me bakukãmãrekam ne Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh arým ty nhym me amrêbê: me angij. Ga me akamingrãnyre ne ga me me tyk tũmjãmã kikren me katãt kute amijo ba tũm nhõ pyka krã kunhêro aba.

³⁰ Ne kam arĩk memã kum, “Ne ba me ren amrêbê: me bakukãmãre, me banhingêt kator nyri ren me ro'ã ikator ne ar iba ne ren me banhingêt kudjwa ã anhýr kêtukumrêx ne. Ne ren Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh par kêtukumrêx ne.” Nã gãm me ã memã ane.

³¹ Me aje ã memã anhýrkam arým amikõt amijarê. Me abê me par djwýnh tãmdjwý, Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh kanê tãmdjwý. Arým ne ga me amikõt amijarê.

³² Metĩndjwýnh ne me anhingêt kam ngryk. Aje, me rã'ã ne me anhingêt kõt ã ajaxweo anen ar badjwý ar ipa. Ar badjwý ar ipa gê Metĩndjwýnh on me akam ngryk me:x ne. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

³³ –Me akamingrãnyre ne ga me abê kangã, me abê iry. Djãm me ga ne ga me aje abiknorbê amipytãrmã? Kati. Me biknor tokry djãbê me aje amipytãr prãm kêtukumrêx.

³⁴ Kam arým ije me awýr me anormã. Ije me awýr ikabên jarênh djwýnh janormã. Ije ajte me awýr me no mex janormã. Ije ajte me awýr me kukràdjã mar djwýnhkumrêx janormã. Dja ga me kam arým me kwý pa,

pĩte'y'ã me kwýmo iten me kupa. Ne me abikprõnh djãkam mry kã punuo me kwý kaprêprêk. Ne aje meo abikênh kadjy me abej mõ, apýnh krĩrax djãri kõt me abej mõ.

³⁵ Me akukãmãremê nã gãm me me katãt kute amijo ba kunĩ paro tẽ. Paro tẽn paro tẽn arek me kamrõ kapĩn o tẽ. Nhym Metĩndjwýnh arým meo ngryk ne kam gormã me ajabatãnhmã pãnh jarê. Me akukãmãre ne me Abeu jaxwe kêtja bĩno kurêtuw ne kam ijukri me ja paro tẽm tãmtã: arek o tẽ ne kam Djakarij, Berakij kute irja'ýr bõx ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikretimê õ ngõnho ki kaêxkam* kubĩ.

³⁶ Ê, ba me amã arê. Metĩndjwýnh ne arým meo ngryk ne. Ne kam me akamingrãnyrmã arým pãnh jarê. Me ga dja Metĩndjwýnh me akukãmãre kute me imex tũmjã pãnh me ajo ajkê. Mrãmri ne ba me amã arênhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

³⁷ Ne kam krĩraxmã kum,

–Djeruxarê, Djeruxarê, mýkam ne akra kute Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh par prãm ne? Mýkam ne me keno me titik ne me kupa, Metĩndjwýnh kute me awýr me anorja pa? Je nã bãm te ije me ajo ibikprõnh ne ije me ajo atomã. Kute mrãmri ne õkrên'ãnh kute arao noreo bikprõnhja pyrãk. Ba ren ã me ajo ane. Nã bãm te ije me ajo anhýrmã ga me amã ikĩnh kêt.

³⁸ Ê, jakim me amõr djã ja gêdja kukrit mex ne kaprýn nõ.

³⁹ Ê, ba me amã arê ga me ama. Jakam dja ga me ipumũnh kêtukumrêx ne. Ipumũnh kêt rã'ã: nhym inhõ akati ijo rãm ne jao tẽ ga me abenmã kum, “Ê, ota arým Metĩndjwýnh kabênkõt tãmja bõxmã. Me:xkumrêx”, ane. Dja ga me ã abenmã ane ba kam arým me awýr bõx. Nãm ã Jeju memã ane.

24

Akubyn bõx kukãm mýjja apõx'ã ujarênh.

Mak 13.1; Ruk 21.5; Xim k 4.1; A Xim 3.1

¹ Ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikreti kurũm kato. Nhym kõt ba djwýnh 'ýr bõx. Ar kute kikretikam apýnh kum kikre jakre kadjy 'ýr bõx.

² Ne kam ar arým kum akre nhym Jeju arkum,

–Ar mýjja kunĩ pumũnho dja. Ê, ba ar amã katãt arê. Be, dja í me kurê djwýnh prĩne kikreti ngrã. Dja me kên aben nhiby ikwã kunĩ nhikõ rê. Nhym kam kên'o aben nhiby nõr kêtukumrêx, ane.

³ Ne kam ar tẽn kam krãnhbê Oriwêre'ã wabi nhym arým ate nhý. Nhym kam kõt ba djwýnh 'ýr bõx ne me kãxã kum,

–Dja ga ar imã kikreti ngrãnh'ã ajarê. Nhýnh amex 'õkam dja me bakurê djwýnh me bawýr bõx ne kikreti ngrã? Dja ga

akubyn bôx nhyim mÿjja kunî arÿm pyka kôt amingrà nhyim me kunî arÿm pykakam ar ba'ã aminhinomã amimê. Mÿj gêdja kukãm apôx? Dja bar omûn kam kôt ô akatimã ikaton ô akati ma.

⁴ Nhyim kam Jeju arkum apÿnh mÿjja kukãm apôxmã arkum 'ã ajarên arkum,

—Ar amijã ano tÿx gé me'ô ar amã 'êx ne ar anoo biknor ne Metîndjwÿnhbê ar ajo akêx kêt.

⁵ Be, me krãptî dja î aben totokmã me'ÿr bôx ne arÿm amijo 'êx ne amijã imê. Amijã imên arÿm memã kum, “Me anhô Bênjadjwÿrbê kumkati kadjy ne Metîndjwÿnh ijano ba tèn bôx. Ba ibê Kritu”, ane. Ne kam arÿm me krãptî noo aknon Metîndjwÿnhbê meo akêx.

⁶ Be, kam dja gar me kute abenwÿr prôt man amybÿm me kute abenwÿr prôt jarênh ma. Kwãrik wãnh kam ar atin prãm kêt. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê gar arÿm ama. Ja kumrêx gêdja me ã o anhyro tê. Kraxje kute inomã mênh kêt, kute 'ÿr o tèm rã'ã, ane.

⁷ Nã, apÿnh me ba djari gêdja me abenwÿr prôt ne aben nhimexo ba. Nhyim apÿnh bënjadjwÿr rûnh nhô ãpênhja abeno kurê djwÿnh ne aben nhimexo ba. Nhyim prãmdjwÿ me kwÿ nhimex. Apÿnh pyka djari gêdja kam pyka tertet ne.

⁸ Be, me tokry krax ne ja. Ga me nire kra aja pumû. Adjÿm. Dja kra à:n kam arÿm à ra:x ne. Me adjwÿnhdjwÿ dja me tokry mð:n kam arÿm tokry ra:x ne. Be, me tokry krax ne ja. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

⁹ —Dja me tokry: nhyim kam me arÿm memã ar akanga. Me kute ar ajo bikênho ba kadjy ar akanga. Nhyim me arÿm ar apa. Apÿnh me bajtem ba djã kunîkôt dja me kum ar akurê. Ikôt ar abikamênhkam dja me kum ar akurê.

¹⁰ Kam dja me krãptî ibê amijo akêx. Ne kam me kurê djwÿnhmã aben kangan kum aben kurê.

¹¹ Me krãptî dja me ta amijo 'êx ne amijã Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh rê. Amijã kurên memã kum, “Metîndjwÿnh kukwakam ne ba ar amã arê”, anhyro ba. Dja me ã amijo 'êxo anen arÿm me krãptî noo aknon Metîndjwÿnhbê meo akêx.

¹² Me krãptî kum Metîndjwÿnh kînhja dja me arÿm kum kînh apêx. Pyka kunîkôt me krãptî axweo kume:x. Me axweo kumexkam dja me arÿm kum kînh apêx.

¹³ Nhyim be, dja mÿjja kunî kute amingrãnh nhô akati bôx. Me kunî kute aminhinomã amimênh nhô akati bôx. Nhyim kam me 'ã ukanga kêt ne kum kînh tÿx rã'ãja dja Metîndjwÿnh arÿm me utã.

¹⁴ Mÿjja kute amingrãnh kêttri dja me apÿnh pyka kunîkôt memã arê. Bênjadjwÿr

djwÿnh'ã ujarênh nyja memã arê. Apÿnh me ba djã kunîkôt me kute ujarênh mar kadjy memã arê. Nhyim kam akati arÿm bôx. Me kunî kute aminhinomã amimênh nhô akati arÿm bôx. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê gar arÿm ama. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

¹⁵ —Be, ar aje ajbir imã, “Dja ga ar imã kikreti ngrãnh'ã ajarê”, anhyrja ba ar amã arê gar ama. Dja mÿjja kute amingrãnh 'ÿr nhyim kam arÿm mÿjja punutija dja. Metîndjwÿnh nhô kikretikam dja. Gar arÿm omû. Mÿjja punuti djô'ã dja me mÿjja kunîo ajkê ne kungrà. Me bakukãmãre Danijeu ne amrêbê: 'ã ajarê. Metîndjwÿnh kukwakam memã 'ã ajarê. Danijeu ne arÿm memã mÿjja punuti ja'ã ajarên 'ã pi'òk no'òk. Dja gar pi'òk no'òkwã pumûn kam mÿjja punuti pumûn kam kôt ama.

¹⁶ Kam gêdja Djeruxarê bu'ã pyka ja nhidjibê Djudêjakam me ja amijã maje krãnh'ÿr prôt ne.

¹⁷ Gêdja me kikre nhimök po'ã ãm jabej kwãrik wãnh akubyn ùrkwãkam nèkrêx'ÿr ãr ne byr ne o tèm kêt.

¹⁸ Gé purkam me ar ba jabej tu umaje prôt. Kwãrik wãnh me kute kubêkã jamÿnhmã 'ÿr akêx kêt. Dja tu me ãm kamã amû prôt.

¹⁹ ÿ, watî:re, akati wãkam me tujarômê me kra karã dja me tokry:. Mÿj gêdja me ja mÿjja punutija pymaje prôtja on?

²⁰ Dja gar Metîndjwÿnhmã amijo a'uw gé na raxkam umaje ar aprôt kêtã. Nãr, gé pi'òk rãrãrbê me tyk djã kêt nhô akatikam ar aprôt kêtã.

²¹ Be, dja me kam tokry kumex. Dja gar akubyn amijo tèn mÿjja kunîmo krax djã'ÿr amijo bôx ne ama. Me akukãmãre aben kukãm tokrykôt dja gar maro tê. Me tokry tùm maro tèn: amiwÿr me tokry maro bôx. Ga, me tokry kume:xja pumû. Be, amrê mÿjja punuti nhô akati bôxkam dja me tokry katã me tokry tùmãw kunî jakre. Ne amrê me'ã akati môrkam me tokry nydjwÿ dja me tokryo mÿjja punuti'ã me tokryja têp kêtumrêx.

²² Metîndjwÿnh ren tokry'ã akati kwÿ ngri kêt nhyim me'ô ren tin kêtumrêx. Be, Metîndjwÿnh kute amijo me utãrja kadjy dja arÿm 'ã akati wã kwÿ ngri.

²³ Godja me'ô 'êx ne ar amã, “Ota, jakam arÿm Kritu bôx ne nhÿ. Arÿm ne Metîndjwÿnh 'ã me ô Bênjadjwÿrbê kumkati mê nhyim jakam arÿm memã nhÿ”, anhyr jabej nãr me'ô ajte 'êx ne ar amã, “Ota, jakam arÿm Kritu bôx ne nhÿ. Arÿm ne Metîndjwÿnh 'ã me ô Bênjadjwÿrbê kumkati mê nhyim jakam arÿm memã nhÿ”, anhyr jabej. Djãm ar aje me ja marmã? Kati. Kwãrik wãnh anim me ja mar kêt.

²⁴ Be, apÿnh me 'êx ne ta kute amijo Kritu, ta kute amijo Bênjadjwÿrbê kumkati dja me apôx. Nhyim amû me jadjwÿ dja me apôx ne 'êx ne memâ kum, "Ba ne ba Metîndjwÿnh kukwakam me amâ idjujarênh iba", anhÿro ba. Dja me me aêrbê mÿjja pumûnh kêt kwÿ nhîpêx, kute me noo biknor nhyim me kute me'â abenmâ kum, "Mrâmri ne djâm Metîndjwÿnh kukwakam me kabênkumrêx", anhÿr kadjy. Godja me me noo biknor ne Metîndjwÿnhbê meo akêx jabej, Metîndjwÿnh kute amrêbê amijo me utârja kubê meo akêx ne kute meo ba jabej. Me 'êxnhî no tÿxo kute me akrenh jabej godja kubê me kwÿo akêx ne meo ba jabej.

²⁵ Ba ne ba mÿjja apôx kêttri kukâm ar amâ 'â ajarê gar arÿm ama. Nâm â Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

²⁶ —Kam godja me'ô ar amâ, "Ê, onÿ kapôt kukritkam arÿm bôx ne ar ba", anhÿr jabej. Djâm 'ÿr ar amôrma? Kati, dja gar tu ate akrân 'ÿr amôr kêt. Nâr, godja me'ô ar amâ, "Ê, kikre jakam ne apdjun nhÿ", ane. Djâm ar aje amim me marmâ? Kati. Kwârîk wânih amim me mar kêt.

²⁷ Djâm ibôx ne me bê ibipdjur? Kati. Ga, kâjkwakam na krak ne adjênhja pumû. Na jadjênh prôt ne arÿm myt ngjêx djâmâ ngjêxja pumû. Adjênh kute kâjkwa kunî kurwÿja pumû. Dja ba â ibôxo ane. Ije amijo inhî dja ba â ibôxo ane nhyim me kunî arÿm ipumû. Nâm â Jeju arkum ane.

²⁸ Nhyim kôt ba djwÿnh bôx dja jabej kukij ne kum,

—Bênjadjwÿr, nhÿnh jakam dja ga bôx, ane?

Nhyim arkum,

—Ga me, nhôn ne mry tyk'â bikprônih ne kumex ne kute o amirîtja pumû, ane. Dja â Jeju akubyn bôx kutâ mÿjja apôx ne bôx djâo amirîto ane. Nâm â Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

²⁹ —Nhyim me tokryo ku'êwâ'â akati kwÿ apêxkam dja on mÿjja rûnh apôx.

"Dja myt amijo akamât kô tyk nhyim mytyrwÿ irâ kêt.

Nhyim kanhêti kâjkwa kurûm rôrôk nhyim kâjkwakam apÿnh mÿjja tÿ:x amingrêk ne."

³⁰ Ba kam ije amijo inhî dja ba kâjkwakam amirît nhyim me arÿm ipumû. Nhyim kam pyka kunikôt me ba djâkam me kunî arÿm mu:w. Ba kam ije amijo inhî dja ba arÿm itÿ:x ne prîne imextire ne ipyma:. Ne kam kâjkwakam kakrâkôt bôx nhyim me kunî: arÿm ibôxkôt ipumû.

³¹ Dja ba ikadjy mrânih djwÿnh jano nhyim me arÿm ô'i kakôr tÿ:x ne. Kakôr tÿ:x ne arÿm ije amijo me utârja kunîo atom. Dja me kâjkwa krax'âm môn meo atomo mô. Ne

kâjkwa 'ênhôt'âm môn meo atomo mô. Ne aktâ kâjkwa nhîrê'âm môn meo atomo mô. Ne apÿnh pyka kunîkôt inhô me ja kunî: abenwÿr meo atomo môn meo aben pydji. Ba ne ba kukâm ar amâ 'â ajarê. Gora abej ajkam ama.

³² Be, akubyn ibôx dja nhô akatija'â ne ba ije pidjôbê pigêre jakremâ. Gora ije 'â mÿjja jakreja ma. Ba ar amâ arê gar ama. Be, dja pidjô pakâ nokâ tukam 'ô nhîngrâ kadjy arÿm ingrâ apôx gar kam arÿm amexmâ kamnhîx nhyim kam arÿm amex.

³³ Bir be, gêdja ba ije ar amâ mÿjja jarênhja â apôx môr ane gar me kam arÿm ijabej rît ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibôx dja arÿm 'ÿr. 'ÿr dja mÿjja apôxja. Amex kutâ gêdja pi'ô ingrâ. Nhyim be, ibôx kutâ gêdja mÿjja pymatija apôx mô.

³⁴ Nâ, mrâmri ne ba ar amâ kôt arê. Ar anhô pykakam me kamingrânja ja gêdja me tyk par kêttri mÿjja ja kunî apôx. Mrâmri ne ba ar amâ arê.

³⁵ Ikabên kajgo kêtikumrêx. Gêdja pykamê kâjkwa î apêx nhyim be, ba ikabên gêdja 'ô biknor kêtikumrêx. Mrâmri gêdja ba ije mÿjja jarênh ja kunî apôx nhyim me omû.

Me kute bôx dja nhô myt mar kêt.

Ruk 12.37; Kar 1.6; Tex k 5.2

³⁶ Ne kam ajte arkum,

—Be, ba akubyn ibôx dja nhô akati nâr myt djâm me'ô kute mar? Kati, me'ô kute mar kêtikumrêx. Metîndjwÿnh kadjy mrânih djwÿnhdjwÿ kute mar kêt. Ibâmbit ne kute mar.

³⁷ Be ga, amrêbê me bakukâmâre Nôwe pykakam ar bari me ate krân ar baja pumû. Dja ba ibôx 'ÿr nhyim me â ane. Ije amijo inhî dja ba akubyn ibôx 'ÿr nhyim me ate krân ar ba.

³⁸ Amrêbê: ngô kute pykao bikamÿr kêttri ne me bakukâmâre ate krân ar ô kwÿ krênbit ba ne ar kômbit ba. Ne abenwÿr babit ar ba. Nâm me me mymâ kra jarê ne memâ kum,

—Nâ, jakam dja ga arÿm tu ikra'ÿr mô, anhÿro ba nhyim me arÿm me'ÿr ba. Nâm me mÿjja jabit kôt amak bêno ba: nhyim kam Nôwe arÿm kâ raxmâ wadjâ.

³⁹ Nâm me amikukâm mÿjja mar kêtikumrêx ne ar ba: nhyim me aêrbê ngô tâm môn me kunîo môn prîne meo akno. Ije amijo inhî dja ba akubyn ibôx 'ÿr nhyim me â anen ate krâ nhyim mÿjja arÿm â meo ane.

⁴⁰ Nhyim me'ô my ar amê kapôtkam tê. Ba ikjê pa 'amÿ nhyim ikjê arek wakrekam dja.

⁴¹ Nhyim me'ô nire ar amê à'uko nhÿ. Ba ikjêbit pa 'amÿn o tê nhyim ikjêja arek wakrekam nhÿ.

⁴² Kam dja gar arek ijabej ajkam ama. Mÿkam? Bir, ar aje akubyn ibôx'â myt mar kêtka. Ba ibê ar anhô Bênjadjwÿr djwÿnh ar aje akubyn ibôx'â myt mar kêtka.

⁴³ Dja gar ikabên ma. Ba ajte ar amâ 'ôdjwý jarê gar ama. Ne ren ô kikre djwýnhja ren me âkînhî bôx djâ man ren kam ren arek kam amako nhý. Nhy ren bôx ne kikre'â 'yr ne kum âr kêtumrêx. Badjwý dja ba ije me âkînhî pyrâk ne me ajaêrbê bôx.

⁴⁴ Kam gêdja gar gadjwý mã ikam amako nhý. Ba ije amijo inhî ne me awýr ibôx ba gêdja ba ajte akubyn bôx. Ar aje nhýnh myt nhýr 'ôkam aje ibôx djâ mar kêt. Kam gêdja ba tu ar ajaêrbê bôx. Nâm â Jeju arkum amibôx djâ jarêhno ane. Ne kam ajte arkum,

⁴⁵ —Me ô bënjadjwýr ne ô âpênhmâ kabên ne kum, “Ga dja ga me âpênh'â me omû ne prîne 'â meo djuw mex. Ne myt kunîkôt memâ ô kwý krên djâ ngân akrânmâ memâ ôro aba.” Nâm â ô âpênhmâ me'â karôo ane. Kute akrânmâ me âpênh'â me omûnh ne kute 'â meo djuw mex katâtmâ â kum me'â karôo ane.

Nhy ô âpênh kum, “Nâ, gêdja ba mrâmri â anen kam me 'âno dja”, ane. Nhy kam ô bënjadjwýr mã nhî'âm tê. Nhy kam ô âpênhja kabênkumrêx. Nâm katât ar memâ mýjja nhôro ba, me kanga kêtumrêx ne ar meo ba.

⁴⁶ Nhy kam bënjadjwýr akubyn bôx ne kam ô âpênhjamâ kato. Kute amrêbê kum kabên jarênhja kôt ne mrâmri meo djuw mexkumrêx nhy kam arým kum kato. Kam dja ô âpênhjadjwý tu amikam kînhkumrêx.

⁴⁷ Ê, ba ar amâ kôt arê. Bënjadjwýrja dja ô âpênh ja'â bënjadjwýr mē. Kute nêkrêxmē mýjja kunî pumûnhmâ dja 'â bënjadjwýr mē. Nhy kam ô âpênhja kînhkumrêx ne.

⁴⁸ Nâm ren ô âpênhja axwen ren ôkre kadjwýnhbê ô bënjadjwýrja'â ren, “Be, nâm nhî'âm bënjadjwýr tēn arým amikrà. Jakam dja ba on tu arîk ar iba”, ane.

⁴⁹ Ne kam ren ar ô âpênhja titiko ba, me ro'â âpênhja ren ar mē titiko ba. Ren ô kwý krênbit ban me bibânhkôt ren kadjwati kangôo * kômo ba.

⁵⁰ Nhy kam ô bënjadjwýrja aêrbê bôx. Ô âpênhja kute amim ô bënjadjwýrja bôx djâkôt mar kêt. Nhýnh akati 'ôkam bôx djâmâ kute mar kêt ne nhýnh myt nhýr 'ôkam bôx djâmâ kute mar kêt kam ne aêrbê bôx.

⁵¹ Nâm bôx ne kam ô âpênh arîk ar bajakam ngryk ne. Ngryk ne kam o ajkapôn bôm kumê. Me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metîndjwýnh mar mexjamê ro'â âm kadjy bôm kumê. Wânh ne me amim ngryk ne tokry djâje amijanên ar âmra ba, ane. Nâm Jeju â kôt ba djwýnhmâ ane.

25

Me prîtirebê 10'â ujarênh.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Kâjkwakam Bënjadjwýr djwýnh dja akubyn bôx ne amim me utân ar meo ba. 'Â dja ba me prîtirebê 10 jakren 'â ar amâ ajarê. Be, mjên kumrêx ne arým prô nhûrkwâ'yr tēn 'yr bôx ne arým aminhûrkwâ'yr kute prôo bôxmâ. Me kute abenâ ar mēnhmâ ne aminhûrkwâ'yr kute prôo bôxmâ. Nhy nýjar me prîtirebê 10 arkam ama. Ar ro'â kînh kadjy arkam ama. Arkam ama:n kam arým kute ar kajpar kadjy arým katon ar'yr ngônhpoko mō.

² Ar prîtirebê 5 ne ar no rerekre nhy Ar kubê 5 ne ar no mexkumrêx.

³ Ar no rerekreja ngônhpôkkambit kangôo mōn ngônhpok kangô 'ôdjwýo mōr kêt.

⁴ Nhy be, ar amak mexja ne ar ngônhpoko mōn ajte ngôn 'ôdjwýkam ajte kangô 'ôdjwýo mō. Ar amû mjênme prô ar'yr ngônhpoko mō.

⁵ Nhy mjên ar amikrà nhy prîtireja ar arým ôtdjwan dja:n arým nōn kam arým ngō.

⁶ Nhy amakmât kô ipôkri nhy me'ô arým ar aêrbê mjên aro aki:j ne arkum, “Ê, arým ne prôo bôx. Amrê ar aprôt ne ar kajpa”, ane.

⁷ Nhy kam ar prîtire kunî krâ katon arým ngônhpoko mex.

⁸ Nhy no rerekre arja arým amak mex ar jamâ kum, “Ar imâ ar anhō kuwy kangô kwý ru. Arým ar inhō ngônhpok âtyk mō”, ane.

⁹ Nhy ar arkum, “Kati. Ngrire. Ba ren ar ar amâ kangô kwý ru nhy ren kangô gwaj banhō ngônhpok'yr ren bôx kêt. Ar ngônhpok kangô nhôr djwýnh'yr mōn amim kwý kôpra”, ane.

¹⁰ Nhy kam ar no rerekre arým kôpra djâ'yr mō. 'Yr mōrrâm nhy arým mjênme prô ar bôx. Nhy kam ar prîtire, ar ô ngônhpok kangôja arým mjênme arkôt wadjâ. Me kute prô'â mēnh djâkam kikremâ wadjâ. Mjênme prômê ro'â ar ô kwý krên kînh kadjy ne ar prîtire ar kôt kikremâ wadjâ. Nhy kam me arým ar pân h kikre'â ijê.

¹¹ Nhy kam ajmâ nhy ar prîtire no rerekreja bôx. Ar arým kuwy kangô kôpra djâkam tēn kangô kôpran arým akubyn bôx. Ne kam mjênme prô nhō kikre'yr bôx ne kum, “Bënjadjwýr, bënjadjwýr, gop ar imâ kikre'â ta”, ane.

¹² Nhy arkum, “Kati. Ije ar amar kêt. Mrâmri ne ba ar amâ arênhkumrêx.” Nâm â bënjadjwýr arkum ane. Tām ne ja. Nâm â Jeju kôt ba djwýnh arkum ane.

¹³ Ne kam 'â ajte arkum,

—Dja ba ije mjênwâ bôx pyrâk. Kam dja gar ijabej ajkam ama. Ba ije amijo inhîja ar

* **24:49** Mýjja me kute o kôm ne kôot bibânh kunîja, kadjwati kangôomê uba kangôomê, mýjja kangôo kunî ne me kum kadjwati kangôo jarê.

aje ibòx'ã akati nàr myt mar kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

Pi'òk kapribê tarëtu nhòr'ã ujarënh.

Ruk 19.11

14 Ne kam ajte arkum,
–Kàjkwakam Bënjadwýr djwýnh dja akubyn bòx ne arým amim me utàn ar meo ba. 'Á dja ba me'ò jakren 'ã ar amã ajarë. Me'òja ne anhýr bé pyka 'ómã tëmëmã, ne amiwýr ò àpënh ar ku'uw. Nhyam kam ar bòx nhyam arým arkum ò mýjja ngã.

15 Apýnh ar kum àpënh mekòt ne arkum ò mýjja ngã. Ar kute kutëp kum kàjmã 'ã kamënhmã ne arkum kungã. Ò àpënh no mexjamã ne pi'òk kapri rax ngã. Pi'òk kapribê tarëtubê 5 ne kum kungã. Ne kam ajte kàjbê no mexjamã pi'òk kapri amãnhkrut ne kungã. Ne kam ajte no rerekre jamã pydjín kungã. Ne kam arým mã pyka 'ómã tẽ.

16 Nhyam kam kute pi'òk kapribê 5 byrja arým o nèkrëx kumex by. Ne kam pi'òk kapri pãnh arým memã òro dja. Memã òro dja: nhyam me pãnh kum pi'òk kapri rax nhòro dja. Nhyam amýn arým 'ã akre. 'Á akre:n arým 'ã akrebê 5 ne kuby ne kam ijukri 'ã akre: ne o 5 ne kuby.

17 Nhyam kam kute pi'òk kapri amãnhkrut byrja ã o anen o nèkrëx kumex by. Ne kam pi'òk kapri pãnh arým memã òro dja. Memã òro dja: nhyam me pãnh ajte kum pi'òk kapri rax nhòro dja. Nhyam amýn arým 'ã akre. 'Á akre:n arým 'ã akre o pi'òk kapri amãnhkrut ne kuby ne kam ijukri 'ã akre: ne kam o amãnhkrut ne kuby.

18 Nhyam be, kute pi'òk kapri pydji byrja ne mã o tèn kam kum kren tu kam adjã. Nãm kàjmã kum 'ã akre bikamënh kêt.

19 Nhyam kam ajmã:kam ar àpënh nhò bënjadwýrja bòx ne amiwýr ar ku'uw nhyam ar 'ýr bòx. Kute akubyn ò pi'òk kapri jamýnh ne 'ã akre kady amiwýr aro bòx.

20 Nhyam kute pi'òk kapribê 5 byrja ne kum o bòx ne kum ajte ijukri 5 ne o bòx ne kum kungãn kum, "Bënjadwýr, ije amã omũnh kady ne ga imã 5 ne angã. Ota, ba arým kàjmã amã 'ã akre kamë nhyam arým kubê 10. Mĩ, anhò pi'òk kapribê 10", ane.

21 Nhyam ò bënjadwýr kum, "Mexkumrëx. Ga ne ga adjápënh mexkumrëx. Ak-abënkumrëx. Nã bãm amã mýjja ngrire ngã ga prïne ikutëp imã o djuw mex ne 'ã adjukanga kêt. Pãnh gëdja ba amã inhò mýjja rax jarë. Ga kam amũ idjò'ã ar o aba. On dja ga ikòt akĩnhkumrëx", ane.

22 Nhyam kam kute pi'òk kapri amãnhkrut byrja ne ajte 'ýr bòx ne kum, "Bënjadwýr, ije amã omũnh kady aje imã o amãnhkrut ne òrja ne ba arým kàjmã amã 'ã akre kamë nhyam arým kubê 4. Mĩ, anhò pi'òk kapribê 4", ane.

23 Nhyam ò bënjadwýr kum, "Mexkumrëx. Ga ne ga adjápënh mexkumrëx. Ak-abënkumrëx. Nã bãm amã mýjja ngrire ngã ga prïne ikutëp imã o djuw mex ne 'ã adjukanga kêt. Pãnh gëdja ba amã inhò mýjja rax jarë. Ga kam amũ idjò'ã ar o aba. On dja ga ikòt akĩnhkumrëx", ane.

24 Nhyam kam kute pi'òk kapri pydji byrja ne 'ýr bòx ne kum, "Bënjadwýr, nã gãm ajamakkre kêt. Nã gãm adjakre kêt kam ar me bẽ djwýo atomo aba. Ne aje amim mýjja kunĩ jadjwýr kêt kam ar me bẽ jam o amijakren o atomo aba.

25 Ba kam ije amã kupënh prãm kêt kam prïne kum kren kam adjã nhyam nõ. Imã apymakam. Mĩ, anhò pi'òk kapri", ane.

26 Nhyam kam ò bënjadwýr kum, "Ga ne ga ajaxwekumrëx. Amã djukangkakumrëx. Djã nã bãm idjakre kêt kam ar me bẽ djwýo atomo iba ne ije amim mýjja kunĩ jadjwýr kêt kam ar me bẽ jam o amijakren o atomo iba?

27 Bir be, ga kam we ga aje amim ipumũnhkòt ren inhò pi'òk kapri jao tèn ren me kute pi'òk kapri marmã angã nhyam ren abenã ròròk tèn rax ba ren arým 'ýr bòx ne arým ren kuby." Nãm ò bënjadwýr ã kum ane.

28 Ne kam memã kum, "Aj, amũ me ajò kubê pi'òk kapriwã byn o tèn kute imã pi'òk kapri ò aptar nhyam kubê 10wãmã angã", ane.

29 Mýkam? Bir, arým me ò mýjja gëdja Metĩndwýnh iby memã kungã nhyam kam arým me ò mýjja kumex. Nhyam be, me ò mýjja kêt, kute memã òr nhyam me kute kum o djuw mex këtjabê gëdja Metĩndwýnh mýjja ngrireja kunĩ by.

È, ba ar amã arë gar ama. Me kute tu amim imarkumrëx jamã dja Ibãm ijo amirito tẽ gë me amim imar rax. Nhyam be, me ajkwaobit kute amim imarjabê dja Ibãm ijo apdju. Dja prïne inëje me no nhityn me bẽ ijo apdju.

30 Be, nhyam kam bënjadwýr memã kum, "Aje, me bõm inhò àpënh punuwã mẽ gë wãnh akamat kò tykkam ar me ikò'ã ba. Wãnh ne me tokry djãe amijanën ar òmra ba. Nãm ã bënjadwýr memã ane nhyam me arým bõm kumë. Tãm ne ja." Nãm ã Jeju arkum ane.

Mrykĩ atotimë mokaak'ã ujarënh.

Mat 13.36, 22.13; Ap 20.11

31 Ne kam ajte arkum,

–Ba ije amijo inhĩ dja ba prïne imex ne ipyma:n arým akubyn bòx. Ne amikòt Metĩndwýnh kady mrãnh djwýnh kunĩ bòx. Ne kam kàjkwakam imexo ime:xkumrëx ne ipyma:kumrëx ne arým ikri djã raxkam nhý.

32 Nhyam kam apýnh me ba dja kunikòt dja me ikabem akuprò ba arým meo ajkij. Kute

mryo ba djwýnh kute ò mryo bikjêr pyrâk. Kute aben bê mrykî'átomtimê mokaako bikjêr pyrâk. Dja ba arým â aben bê meo ibikjêro ane.

³³ Ne inhô me mex kute mrykî'átomti pyrâk ja dja ba amidjubôk'ânh me umjuw. Ne me axwe kute mokaak pyrâk ja dja ba amidjuge'ânh me umjuw.

³⁴ Ne kam ba Ibênjadwýr rax idjubôk'ânh me mex ku'êjamâ kum, "Amrê me iwýr môn ikôt aku'ê. Ba ibê me anhô Bênjadwýr djwýnh dja ba arým me ajo ibakumrêx. Amrêbê: mýjja kunî kator djâ kraxkam ne Ibâm arým amijo me apytân me ajo djuw mex. Ije amim me apytâr ne ije me ajo iba kadjy amijo me apytâ.

³⁵ Mýj ne ga me nê ba kam arým amikôt me apumjuw? Bir, arým imâ prâm ga me imâ mýjja'ô ngâ ba kukrê. Arým imâ kôr ga me imâ mýjja 'ô ngâ ba o ikô. Nâm me ijo me bajtem ga me arým imâ anhûrkwâ jarê ba kam inhikwâ.

³⁶ Arým ikâ kêt ga me arým imâ kubêkâ ngâ ba adjâ. Arým ikanê ga me arým ikane. Arým me ibê ijê ga me arým iwýr bôx ba ikînh. Kam ne ba arým amikôt me apumjuw", ane. Akubyn ibôxkam dja ba â idjubôk'ânh me katât kute amijo bajamâ ane.

³⁷ Nhyam kam dja me imâ, "Bênjadwýr djwýnh, nhýnh ne ga amâ prâm ba me apumün amâ mýjja ngâ ga krê? Nhýnh ne ga amâ kôr ba me amâ mýjja'ô ngâ ga o ikô?

³⁸ Nhýnh ne me kute ajo me bajtem ba me apumün amâ inhûrkwâ jarê ga kam an-hikwâ? Nhýnh ne ga akâ kêt ba me amâ kubêkâ ngâ ga adjâ?

³⁹ Nhýnh ne akanê ba me apumü? Nhyam nhýnh ne me abê ijê ba me awýr bôx ga akînh"? ane.

⁴⁰ Kam, ba Ibênjadwýr rax dja ba memâ kum, "Ije meo ikamy'ô nhyam me kum kurê. Nhyam arým ò mýjja kêt. Ga me kam arým o djuw mex. Aje o djuw mex o aje ba ijo djuw mex pyrâk. Mrâmri aje o djuw mexkam aje ba ijo djuw mex mexkumrêx", ane. Dja ba â akubyn ibôxkam me mexmâ ane.

⁴¹ Kam dja ba idjuge'ânh me axwe ku'êjamâ kum, "Me apunu:re. Me rüm imâ akâx. Kuwy pôk rá'â: rá'âjamâ me mô. Ije Xatanajmê kadjy mrânh djwýnh kadjy kuwy nhípêxjamâ me mô.

⁴² Mýj ne ga me nê ba me amâ, 'Me rüm imâ akâx'? ane. Bir, imâ prâm ga me aje imâ mýjja nhôr kêt. Imâ kôr ga me aje imâ ngô'ô nhôr kêt.

⁴³ Me kute ijo me bajtem ga me aje imâ anhûrkwâ jarênh kêt. Ikâ kêt ga me aje imâ kubêkâ nhôr kêt. Ikanê ga me iwýr abôx kêt nhyam me ibê ijê ga me iwýr abôx kêt. Ga me â ane ba kam me amâ, 'Me rüm imâ akâx',

ane." Dja ba â idjuge'ânh me axwe ku'êjamâ ane.

⁴⁴ Me axwewâdjwý dja me imâ, "Bênjadwýr djwýnh, nhýnh ne ga amâ prâm nar amâ kôr nar me ajo me bajtem nar akâ kêt nar akanê nar me abê ijê ba me ajo djuw mex kêt"? ane.

⁴⁵ Kam dja ba memâ kum, "Bir, ikamy 'ô me kum kurê nhyam ò mýjja kêt ga me aje o djuw mex kêt. Aje o djuw mex kêt o ne aje ba ijo djuw mex kêt pyrâk", ane. Mrâmri, ba me amâ ja jarênhkumrêx. Dja ba â akubyn ibôxkam me axwemâ ane.

⁴⁶ Kam dja me amâ môn tokry rá'â: rá'â ne. Nhyam be, me katât kute amijo baja dja me Metündjwýnhkôt tîn ne ar ba rá'â: rá'â ne. Nâm â Jeju memâ ane.

26

Me kute Jeju bîn kadjy kute o aben mar.

Mak 14.1; Ruk 22.2; Dju r 11.47

¹ Jeju arkum kabên jarênh pan kam arým kôt ba djwýnh arkum,

² —Arým ne Metündjwýnh me bakukâmäre nhîrôbê mrânh djâ nhô akati 'yr. Mebê idjaer krâpti kute aben kajmâ'â me irôbê mrânh djâ mar kadjy ne me kute aben pydji 'yr. Arým nêje akati pydji. Tâm ne gar arým ama. Kam ba ije amijo inhîja dja me memâ ikanga nhyam me arým pîte'y'â inhôn ibî, ane.

³ Nâm arkum ane nhyam wânh me kadjy Metündjwýnh mar djwýnh nhô bênjadwýr rax nhý. Idjibê ne Kajbaj. Ô kikretikam ne nhý nhyam me rûnh arým kam akuprô. Me kadjy Metündjwýnh mar djwýnh nhô bênjadwýrmê Môjdjê kukràdjâ mar djwýnhmê mebêngêtmê akuprô.

⁴ Nâm me akuprôn abenmâ kum,

—Mýj godja gwaj me krâpti kâxâ Jejuo tým ne bîn kadjy on? ane.

⁵ Ne kam abenmâ kum,

—Kwârik wânh gwaj me kute aben pydji djâ nhô akatijakam o batým kêt. Ne gwaj ren o ane nhyam me krâpti ren o ngyrk ne ren kangao kumex, ane.

Me'ô nire kute Jeju nhimôk'â kangô kapî.

Mak 14.3; Dju r 12.1

⁶ Be, krî ngrîrebê Betanhakam ne Jeju nhý. Kamâ ne me'ô î kajêkam té arým mex. Idjibê ne Ximâo.

⁷ Ximâo nhûrkwâkam ne Jeju ò kwý krêno nhý. Ô kwý krêno nhý: nhyam me'ô nire arým 'yr tên 'yr bôx. Nâm 'yr kên jakareo ngôn byn o tê. Be, ngônham ne me kudjý djâ kangôo ipu. Nâm me prîne ipêx mex nhyam pân nhaxkumrêx. Nâm ngônho tên kam Jeju nhimôk'â kangô kapî.

⁸ Nhyam kôt ba djwýnh ar arým omü. Ne kam nokâ nhân abenmâ kum,

—Je tô mýkam ne arým me kudjý djâo ajkê?

⁹ Gwaj ren pi'òk kaprî kadjy ren memâ kungâ ne ren pânñ pi'òk kaprî rax ne ren kubyn ren me ò mÿjja kêt mã kungrà. Mÿkam ne arÿm o ajkê? ane.

¹⁰ Nhy m Jeju arÿm tu ar kabên man arkum,

—Mÿkam ne gar kum kaprî jadjâ? Djâm kute ijâ kapînkam punu got? Kati, mexkumrêx.

¹¹ Be, akati kunîkôt ne ar abu'a me ò mÿjja kêt ar ba rã'ã. Nhy m djâm arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Kati.

¹² Dja ba ty nhy m ne arÿm ijadjâ. Me kute ijadjy kadjy ne ijâ me kudjy djâ kapî.

¹³ Ba ar amã arê gar ama. Dja me kâj bê pyka kunîkôt mã ijâ memã ujarêñ ny jarêñ mã nijadjwÿ 'ã ajarê. Kute ijâ me kudjy djâ kapî'n'ã ajarê. Ne kam aben djô'ã nija mar rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arêñhkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Djuda kute memã kangamã kute memã arêñh.

Mak 14.10; Ruk 22.3

¹⁴ Nhy m kam Jejukôt ba djwÿnhbê 12 ja 'ò, idjibê Djuda lkadji ne me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhò bēñjadjwÿr'ÿr tē.

¹⁵ Nãm ar'ÿr tēn ar'ÿr bôx ne arkum,
—Arÿm ne ba ije ar amã Jeju kangamã. Mÿj dja gar pânñ imã angã? Ba kam arÿm ar amã kanga, ane. Nhy m kam ar arÿm kum kryt jakao ngônñponho pi'òk kaprî jarê. Nãm ar kute 'ã akrebê 30 ne kum kungã nhy m kubyn o tē.

¹⁶ Ne kam amim,
—Mÿj dja ba ije arkum Jeju kanga kadjy on? Nãm ã amim anhÿro ba.

Ar kute ro'ã ar ò kwÿ krêno ino rer.

Mak 14.12; Ruk 22.7

¹⁷ Nhy m kam mebê idjaer kukràdjâkôt me kute djwÿponhbit kur nhò akati arÿm kutewa nhy m kôt ba djwÿnh ar Jeju'ÿr bôx ne kum,

—Metîndjwÿnh me irôbê mrânñ nhò akatikam gwaj banhò kwÿ krēn kadjy jâm dja bar tēn akutêp gwaj banhò kwÿ krēn djâ jadjwÿr mex? ane.

¹⁸ Nhy m arkum,
—Dja gar krîraxkam tēn me'ò 'ÿr bôx ne kum, “Ujarêñh djwÿnh ne amã, ‘Arÿm ne inhò akati iwÿr bôx. Dja bar Metîndjwÿnh me irôbê mrânñ nhò akatikam me kukràdjâ kôt inhò kwÿ krê. Bamê ikôt ba djwÿnhmê dja bar anhûrkwâkam inhò kwÿ krê’, ane. Dja gar ã kum ane.” Nãm Jeju ã kôt ba djwÿnh arkum ane.

¹⁹ Nhy m kam ar arÿm Jeju kute arkum 'ã karô kôt 'ÿr tē. Ne me'ò ja'ÿr bôx ne kum Jeju kabên jarê nhy m arkum, “Ã”, ane. Nhy m

kam ar arÿm ûrkwâkam kutêp ar ò kwÿ krēn djâ jadjwÿr mex. Metîndjwÿnh me irôbê mrânñ nhò akati kadjy ne ar ò kwÿ krēn djâ jadjwÿr mex. Ne kam akubyn Jeju kutâ tē.

²⁰ Nhy m kam ar'ã para nhy m ar me'ò kute arkum ûrkwâ jarêñha nhûrkwâ'ÿr tē. Kam ar ò kwÿ krēnmã 'ÿr tēn 'ÿr bôx. Ne kam nhÿ. Ar kubê 12ja ne ar Jejumê ro'ã nhÿ ne arÿm ò kwÿ krēno nhÿ.

²¹ O nhÿ: nhy m Jeju arkum,
—Be, ar ajô dja ga ikurê djwÿnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã arêñhkumrêx, ane.

²² Nhy m kam ar arÿm kaprî:ren apÿnh ar ï djâri aben totokmã kum,

—Bēñjadjwÿr djwÿnh, djâm ba? Bēñjadjwÿr djwÿnh, djâm ba? ane.

²³ Nhy m arkum,
—Be, kute ikôt ngônñkrâtikam djwÿ jadjârja tãm dja memã ikanga.

²⁴ Be, me bakukâmãre kute ba ije amijo inhÿ ijâ pi'òk no'òk, kute Metîndjwÿnh kukwakam ijâ pi'òk no'òkkôt ne me arÿm jakam ar ã ijo anhÿro ba. Nhy m be, kute ikurê djwÿnhmã ikanga djwÿnhja dja ï kute memã ikanga pânñ tokry ra:xi. Ý, watîre. Tãmja ne ren rwÿk kêt ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁵ Nhy m Djuda, kute kurê djwÿnhmã kanga djwÿnhja kum,

—Ujarêñh djwÿnh, djâm ba dja ba ajo ane? Arkati, ane.

Nhy m kum,
—Arÿm ga, “Ba”, ane. Amikôt ne ga arÿm amijarêñhkumrêx, ane.

²⁶ Nhy m ar âkuro nhÿ: nhy m Jeju arÿm djwÿ'ò byn kam o Metîndjwÿnhmã mextire jarê. Kum mextire jarêñ arÿm kôt ba djwÿnh arkum kokij ne apÿnh arkum kungã. Ne kam aminhÿ'ã djwÿ jakren arkum,

—Inhÿ ne ja. Ar abyn krê, ane.
²⁷ Ne kam ngônñkrâkam pidjô kangôjadjwÿ byn kam o Metîndjwÿnhmã mextire jarê. Amikamrô'ã ne pidjô kangô jakren arkum,
—Ar akunî dja gar o ikô.

²⁸ Ikamrô ne ja. Me krâptî jaxwe pânñ dja ikamrô prôt nhy m kam Metîndjwÿnh memã kabên ny jarêñh mândjin me axwe maro aknon me kam ngyrk kêt.*

²⁹ Ba ar amã arê gar ama. Ije pidjô kangô ikômo krã'ÿr ne ja. Ibãm kute amim ò me ja kunî pytâr ne kute meo bakambit dja ba ajte pidjô kangô nyo ikô. Gwaj baro'ã o ikô. Nãm Jeju ã arkum ane.

³⁰ Nhy m kam ar ngre. Ngren arÿm o ino re. O ino ren arÿm amÿ krânñbê Oriwêre'ÿr mō.

Pedru 'êxnñh kukâm kute kum arêñh.

Mak 14.27; Ruk 22.31; Dju r 13.36

³¹ Ar 'ÿr mō: nhy m Jeju arkum,

* 26:28 Mrãmri ne Jeju kamrôo prôt nhy m Metîndjwÿnh arÿm 'ã memã kum, “Arÿm ne ikra tyn kamrôo prôt ne. Jakam dja me tu amim ikra markumrêx ba kam arÿm me axwe maro aknon me kam ingyrk kôet ne.” Nãm ã Metîndjwÿnh memã ane.

—Be, akamâtja tãmkam dja me ijo ajkê gar me umaje aprôt ne ajmã. Amrêbê: ne me bakukãmãre ar aprôt ne abimãnh'ã ajarê. Metîndjwýnh kukwakam ne me arên memã kum,
 “Be, dja ba mrykî'ãtomtio ba djwýnh titik nhy mry umaje prôt ne ajmã”, anen arým 'ã pi'ók no'ók ne.

Be, akamâtja tãmkam dja gar me umaje aprôt ne ajmã. Me bakukãmãre kute ar ajã ujarênh kôt dja gar aprôt ne ibê ajmã.

³² Ibê ajmã nhy me arým ibî. Ba ityk ne akubyn itînkam dja ba ar akukãm pykabê Garrêjamã tê. Nãm ã Jeju arkum ane.

³³ Nhy Pedru kum,

—Godja ar kunî prôt ne bimãnh jabej ba dja ba arkôt iprôt kêtumrêx, ane.

³⁴ Nhy Jeju kum,

—Kati, mrãmri dja ga arkôt aprôt. Ba amã arê ga ama. Akamâtja tãmkam ôkrên'ãnh kãr kêtî dja ga amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ikjêkêt ne memã kum, “Kati, ije me'ôwã pumũnh kêtumrêx”, ane. Mrãmri ne ba amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju kum ane.

³⁵ Nhy Pedru kum,

—Kati, gê me gu baro'ã gu babîn jabej ba ije aminêje ajã ijêx prãm kêtumrêx, ane. Nhy kam kôt ba djwýnh ar kunî kabên kôt kum arê.

Pidjôkôkam Bãmmã amijo a'wýr.

Mak 14.32; Ruk 22.40

³⁶ Ne kam mô:n kam Jeju kôt pidjôkôbê Djexema'ýr bôx. Nhy kam kôt ba djwýnhmã kum,

—Jakam dja gar ikutêp nhý. Ba mũm tèn Metîndjwýnhmã amijo a'wý, ane.

³⁷ Ne kam Pedrumê Djebedêu kra ar amãnhkrut japrôn aro tê. Ne kam tokry rax pumaje madjã kreti:n arým kaprî rax ne.

³⁸ Ne kam arkum,

—Arým ne ba ikapri:re. Arým ikapri kute ibîn 'ýr. Jãnh mãn ar idjêje nhý gwaj baro'ã aminêje barî o nhý, ane.

³⁹ Ne kam amũ tê. Têmo rãm ne jan tu mýrbê tým. Tým ne arým Metîndjwýnhmã amijo a'uw ne kum,

—Djũnwã, aje itokry, ikaprijabê ipytãr prãm jabej ipytã. Nãr kon, kwãrik wãnh rã'ã ba tu itokry. Djãm ba ne ba animarkôt ar amijo iba? Kati, akabênkôt ne ba ar amijo iba, ane.

⁴⁰ Ne kam kãjmã djan kôt ba djwýnh ar'ýr akêx ne tèn ar'ýr bôx. Nhy arek ar ôto ikwã. Nhy Pedrumã kum,

—Je, kraxje kô 'iry kêt ne gar anhôto anhikwã. Mýkam ne gar iro'ã aminêje arîto anhýr kêt ne?

⁴¹ Ar aminêje rîr ne Metîndjwýnhmã amijo a'wý. Gêdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apné gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wý. Be, ar anhôkre kadjwýnhbê ne

gar amã ikabênja kînh. Nhy be, ar aminêje arîtbê ne gar arerekren anhôtdjwa ne, ane.

⁴² Ne kam ajte amũ tèn Metîndjwýnhmã amijo a'uw ne kum,

—Djũnwã, aje itokry, ikaprijabê ipytãr prãm kêt jabej kwãrik wãnh rã'ã ba tu itokry ne akabên man kôt ar amijo iba, ane.

⁴³ Ne kam ajte akubyn ar'ýr akêx ne tèn ar'ýr bôx. Nhy ar nokã bã mex ne ajte arek ôto ikwã. Rerek mex ne arek ôto ikwã nhy ar omũ.

⁴⁴ Ne kam ajte akêx ne amũ tèn Metîndjwýnhmã amijo a'uw. Ôbê kute kum kabên jarênh jakôt ajte kum tãm jarê.

⁴⁵ Ne kam ajte kôt ba djwýnh ar 'ýr akêx ne ar'ýr tèn ar'ýr bôx ne arkum,

—Je, djãm arek ar anhôto anhikwã rã'ãã, akôkam kôto anhikwã? Aj, arým itokry djã iwýr bôx 'ýr. Ota, arým kute me axwemã ikangamã, ije amijo inhýja ne kute memã ikangamã.

⁴⁶ Kãjmã ar dja. Gwaj on me'ýr. Ota, arým kute memã ikanga djwýnh bôx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute Jejuo tým.

Mak 14.43; Ruk 22.47; Dju r 18.3

⁴⁷ Ne kute arkum anhýro ãm rã'ã nhy Djuda arým 'ýr tèn 'ýr bôx. Jeju kôt ba djwýnhbê 12 'ô ne kubê Djuda. Nãm 'ýr bôx nhy me krãptî mex ne kôt môn 'ýr bôx. Nãm me kãxdjwa kajgomê kô jamýn kôt 'ýr o môn o bôx. Me rûnh ne me me ano. Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýrmê mebêngêtmê ne me me ano nhy me 'ýr bôx.

⁴⁸ Me 'ýr môr kêtî ne kute memã kanga djwýnhbê Djuda memã kum,

—Be, ije me'ô nhine kaôrkôt dja ga me omũn o tým ne pa 'amý. Nãm ã memã ane.

⁴⁹ Nãm Jeju 'ýr bôx ne kum,

—Ujarênh djwýnh, djãm amexkumrêx? anen arým ine kaô.

⁵⁰ Nhy Jeju kum,

—Akmerê, mýj kadjy ne ga iwýr bôx? ane.

Nhy kam me arým 'ýr môn o tým ne pa 'amý.

⁵¹ Nhy kam bënjadjwýr nhô àpênh'ô ne mekôt tê. Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr rax nhô àpênh mekôt tê. Nhy Jejumê ro'ã ar ku'êja 'ô ne arým ô kãxdjwa kajgo kaban o me'ôjamã akabên amak ta. Bënjadjwýr nhô àpênhja jamak ta.

⁵² Nhy Jeju nêje kukrãn kum,

—Kwãrik wãnh. Akubyn àkam adjã. Ga, me kute kãxdjwa kajgoo pôx ne kute o aben parja pumũ. Ja dja ga amikam ama, ane. Mýj'ã ne kum kabên ja jarê? Bir, djãm me kute me par prãm umar mexmã? Kati. Dja kurê djwýnh ì arým kubî. 'ã ne Jeju kum,

—Ga, me kute kãxdjwa kajgoo pôx ne kute o aben parja pumũ, ane.

⁵³ Ne kam ajte kum,

—Djã nã gãm ijã amim, “Dja te Bãm 'uw nhyim kum òr kêt”, ane? Kati, ba ren me'ã Ibãm 'uw nhyim ren imã kadjy mrãnh djwýnh krãpti: jano. Ren imã redjiãobê 12 jano nhyim me ren ipytã. Me redjiãobê 12kam me krãkamngõnh'ã akre nhyim me kubê 72.000. Me krãpti.

⁵⁴ Ne me ren ipytã ba ren kam me bakukãmãre kute Metĩndjwýnh kabẽn'ã pi'ók no'ók kôt amijo itẽm kêt. Nhyim be, kati. Mrãmri ne ba kabẽn kôt amijo itẽmkumrẽx, ane.

⁵⁵ Nãm ã Jeju kum anen kam me krãptijamã kum,

—Je djãm idjãkĩnhĩ ne ga me aje ijo atým kadjy iwýr anhõ kómẽ anhõ kãxdjwa kajgomẽ o mõi? Myt kunĩkõt ne ba Metĩndjwýnh nhõ kikkretikam ikri, memã idjujarẽno ikri ga me kam kam ijo atým kêt ne.

⁵⁶ Mýkam ne ga me ijo tým? Bir, amrẽbẽ: ne Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh me bakukãmãremã me ajã ajarẽ. Me aje ijo atým'ã ajarẽn arým 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyim me arým aben djõ'ã arẽno mõi. Arẽno mõi tãmtã arým iwýr o bõx. Tũ:mrãm me bakamĩngrãnyrekam arým iwýr o bõx. Ba ar iba: ga me arým jakam ã ijo ane. Me kute me bakukãmãremã me ajã ujarẽnh kôt ne ga me arým jakam ã ijo atým ane. Nãm ã Jeju me krãptimã ane. Nhyim kam kôt ba djwýnh kunĩ mã amijã maje prõt ne.

Me kute we axwe jabej kukjẽr.

Mak 14.55; Ruk 22.66; Dju r 18.12

⁵⁷ Nhyim me kute pa 'amýnh djwýnhja o mõi:n arým Kajbaj'ýr o bõx. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr raxbẽ ne Kajbaj. Nhyim Mõjdjẽ kukràdjã mar djwýnhmẽ mebẽngẽtmẽ ne me arým akuprõ nhyim me me'ýr o bõx.

⁵⁸ Nhyim be, Pedru ne Jeju kõt tẽ, nĩjar kum kre rax ne tẽ. Nhyim me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax nhõ kikkre nhĩpõkri kẽnh ngrire nhyim Pedru arým Jekukõt wadjã. Me kute ajmã Jeju o jabej kute omũnhmã arým nhý, bẽnjadjwýr nhõ krãkamngõnhmẽ ro'ã nhý.

⁵⁹ Nãm me me'ýr Jejuo bõx nhyim kam me rũnh arým me 'ẽxnhĩ jabej. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ mebẽngẽtemẽ me rũnh kunĩ ne me me 'ẽxnhĩ jabej. Dja me amãnhkrut Jeju'ã 'ẽx ne memã kum,

—Ba ne ba axwe kõt omũ. Nãm ã ane ba omũ, ane. Dja me ane nhyim me arým me kabẽn man arým me axwe 'õ pãnh kubĩ. Kadjy ne me me 'ẽxnhĩ jabej.

⁶⁰ Ne te abejo dja. Me'õ ar amãnhkrut kute axikõt 'ã kabẽnja ne me te abejo dja. Nhyim me 'ẽxnhĩ krãpti kãjmã ku'ẽn arĩk aben kupa'ãbit axwe jarẽno kumex. Nhyim

me te ar amãnhkrut axikõt 'ã kabẽnja jabejo dja: nhyim kam ar 'ẽxnhĩ amãnhkrutja arým kãjmã djan axikõt 'ã kabẽn jarẽ.

⁶¹ Nãm ar'ã 'ẽx ne memã kum,

—Tãmwã 'ne memã kum, “Ba ne ba ije Metĩndjwýnh nhõ kikkreti ngrãnh ne ije akubyn ipẽx kadjy ijityxo 'ýr ibõx mexkumrẽx. Akubyn ije ipẽx'ã dja akati amãnhkrut ne ikjẽkẽtbit apẽx ba arým ipẽx pa.” Nãm Jeju ã memã ane bar arým kuma. Nãm ar 'ẽxnhĩja ã Jeju'ã memã ane. Ar axikõt ã memã arẽno ane.

⁶² Nhyim me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr raxja arým kãjmã djan kum,

—Ga ar kabẽnjama. Djãm aje aminẽje akabẽn'õ jarẽnh prãm kẽtkumrẽx. On imã amikõt amijarẽ, ane.

⁶³ Nhyim Jeju tu anhikrẽ.

Nhyim me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax ajte kum,

—Metĩndjwýnh tĩn ne ar baja ne arým gu bapumũno nhý. Kwãrik wãnh nokrekam ajẽxnhĩ kêt. On me imã amijarẽ. Djãm abẽ me babẽ idjaer nhõ Bẽnjadjwýrbẽ kumkati, nẽn? Djãm mrãmri abẽ Kritu? Djãm abẽ Metĩndjwýnh Kra? On me imã amijarẽ, ane.

⁶⁴ Nhyim Jeju kum,

—Kõt ne ga imã arẽ. Ba ar amã arẽ gar ama. Gẽdja ba i Metĩndjwýnh py-mati djubõk'ãnh nhý. Ije amijo inhĩ ne ibẽnjadjwýr raxkam ubõk'ãnh nhý gar arým ipumũ. Ne kam ajte kakrãkõt amrẽ kãjkwa kurũm itẽmkõt ipumũ, ane.

⁶⁵ Nhyim kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax kute memã amingryko amirit kadjy arým amibẽ kã kadjõ. Amibẽ kã kadjõn arým memã kum,

—È, arým ne Metĩndjwýnh japry. E kum kwãrik wãnh gwaj ijukri axwe kõt omũnh djwýnh'õ jabej kêt. Gwaj bakunĩ ne gwaj arým kute Metĩndjwýnh japryja ma. Ta ne amijo Metĩndjwýnh rax pytan arým o aprý gwaj kõt kuma. Kute gwaj bamã, “Metĩndjwýnh djubõk'ãnh inhýrkõt dja gar ipumũ”, anhýrkõt ne gwaj arým kuma.

⁶⁶ Arým ne gar ama. Mýj dja gwaj nẽ? ane.

Nhyim me kupãnhã 'ã kum,

—Gẽ me on kubĩ. Gẽ me on kubĩ, ane.

⁶⁷⁻⁶⁸ Nhyim kam me kwý nokre kutõn ikra krão tak nhyim me kwý ikra poo tak ne kum,

—We me inhõ Bẽnjadjwýrbẽ kumkati kadjy ne Metĩndjwýnh ajano, abẽ Kritu kadjy ajano ga bõx. Aj, goja abẽ Kritu jabej goja me'õ kute akurwanhjakõt omũ. Goja tu aman me imã arẽ. Nãm me ã Jeju'ã bẽno bikẽno ane.

Pedru aminẽje 'ẽx.

Mak 14.66; Ruk 22.55; Dju r 18.15

⁶⁹ Nhyim Pedru arým me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax nhõ kikkre nhĩpõkri kẽnh ngrirekam nhý.

Nhÿ: nhy**m** bënjadwÿr nhô ãpên**h** ni arÿ**m** 'ÿr bô**x** ne omûn kum,

—Tukwa, gadwÿ ne ga Jeju kô**t** ar aba. Pykabê Garrêjakam Jejukô**t** ar aba, ane.

⁷⁰ Nhy**m** me kunî nhîpôkri arîk aminêje 'êx ne kum,

—Kati, ije akabênwâ mar kêt**kumrêx**, ane.

⁷¹ Ne kam kikreti'ÿr ãrmâ katon kre tâ dja.

Nhy**m** bënjadwÿr nhô ãpên**h** ni 'ôdjwÿ omûn memâ kum,

—Tâmwâdjwÿ ne Jejukô**t** ar ba, Nadjarekam Jejukô**t** ar ba, ane.

⁷² Nhy**m** ajte aminêje 'êx ne memâ kum,

—Aje mÿj me'ô jarên**wâ** ije omûn**h** kêt. Djâm ijêxnhî? Kati. Metîndjwÿn**h** ne arÿ**m** ijêxnhî kêt**kôt** ima, ane.

⁷³ Nhy**m** kâjbê 'âtûm nhy**m** kam me'ô 'ÿr tén kum,

—Be, mrâmri ne gadwÿ kô**t** ar aba. Abê pykabê Garrêja kra'ô. Garrêjakam me kabên kô**t** ne ga akabên bar kô**t** aman arÿ**m** amâ ikato, ane.

⁷⁴ Nhy**m** memâ kum,

—Kati, mrâmri ije me'ôwâ pumûn**h** kêt**kumrêx**, ane. Ne me'ô kute kum anhyr kêt**mâ** arÿ**m** amikangrôn memâ kum,

—Dja ba ijêxnhî jabej gê Metîndjwÿn**h** pân**h** ijo akno. Ta ne arÿ**m** ijêxnhî kêt kô**t** ima, ane. Nâm anhyr 'iry kêt nhy**m** arÿ**m** ôkrên'ân**h** kâ.

⁷⁵ Nhy**m** kam Pedru ôkrên'ân**h** kâr man akubyn amimaro tê. Amimaro tén arÿ**m** amûja'â Jeju kute kum kabên jarên**h**ja'ÿr amimaro bô**x** ne amijâ kabên ma. Kute kum,

—Ôkrên'ân**h** kâr kêt**ri** dja ga aminêje ajêxo amân**h**krut ne ikjê kêt ne memâ kum, “Kati, ije tâmwâ pumûn**h** kêt”, anhyr ja ne arÿ**m** kuma. Nâm maro dja nhy**m** arÿ**m** rerek 'ÿr bô**x**. Rerek 'ÿr bô**x** nhy**m** arÿ**m** katon mu:w.

27

Me Piratu'ÿr o môn o bôx.

Mak 15.1; Ruk 23.1; Dju r 18.28

¹ Nhy**m** kam kryrâm me kadjy Metîndjwÿn**h** mar djwÿn**h** nhô bënjadwÿr kunî**mê** mebê idjaer bêngê**t** arÿ**m** Jejuo aben ma. O aben man arÿ**m** aben**mâ** 'â karôn aben**mâ** kum,

—Mrâmri dja me on tu bînkumrêx, ane.

² Ne kam arÿ**m** uwpre**n** Piratu'ÿr o môn o bô**x**. O bô**x** ne kum kanga. Piratubê bënjadwÿr bajtem.

³ Me kute bînmâ 'ÿr o môr**kam** ne Djuda arÿ**m** omû. Djuda kute kurê djwÿn**h**mâ kanga djwÿn**h**ja arÿ**m** omû. Ne kam arÿ**m** amim ngry:k ne. Amim ngryk ne arÿ**m** amim,

—Je tô mÿk**am** ne ba memâ Jeju kanga? ane. Amim ngryko tén akubyn me rûn**h**'ÿr kryt jakao ngôn**h**ponho pi'ôk kaprîbê 30o tén arÿ**m** me'ÿr o bô**x**. Me kadjy Metîndjwÿn**h**

mar djwÿn**h** nhô bënjadwÿr**mê** mebêngê**t**'ÿr ne o bô**x** ne arÿ**m** memâ kum,

⁴ —Axwe kêt**kumrêx**kam ne ba me amâ kanga ga me arÿ**m** aje bînmâ. Ba kam arÿ**m** ijaxwe:, ane. Ne memâ kum, “Mî”, ane.

Nhy**m** me kum,

—Djâm me ba ne ba me o amaro iba? Kati, ga ne ga o me ima, ane.

⁵ Nhy**m** kam arÿ**m** Metîndjwÿn**h** nhô kikreti'ÿr tén 'ÿr bô**x** ne kikreti kadjwÿn**h**bê ngôn**h**pon**h** mên arÿ**m** mâ tê. Mâ tén kam ta pi'â amimut djên amibîn arÿ**m** ty.

⁶ Nhy**m** kam me kadjy Metîndjwÿn**h** mar djwÿn**h** nhô bënjadwÿr ar 'ÿr tén ngôn**h**ponho atom ne aben**mâ** kum,

—Djâm Metîndjwÿn**h** nhô kikreti nhô pi'ôk kaprîo atom djâkam gwaj baje ngôn**h**pon**h** djîrmâ? Kati. Djuda kute gwaj bamâ Jeju kanga nhy**m** me kute bîn nhy**m** kamrô prôt pân**h** ne ngôn**h**ponho pi'ôk kaprîja. Gwaj ren Metîndjwÿn**h** nhô kikretikam pi'ôk kaprî djin ren kam Môjdjê kukrâdjâ kupa'â amijo tê, ane.

⁷ Ne kam aben man aben**mâ** kum,

—Gwaj ngôn**h**ponho ngybôr nhô pyka by. Me kute kam me bajtem tyk jangjê**n** kadjy pyka by, ane. Ne kam arÿ**m** ngôn**h**ponho pyka by.

⁸ Kam ne me arÿ**m** pykamâ pyka kamrôre jarê. Akatija tâmkam ne me kute kum arê**n** râ'â.

⁹⁻¹⁰ Amrêbê: ne me bakukâmâre Djermi memâ 'â ajarê. Me kute ngôn**h**ponho ngybôr nhô pyka byr'â ajarê. Djermi Metîndjwÿn**h** kukwakam me bakukâmâremâ 'â ajarê**n** memâ kum,

“Nâm me kam arÿ**m** kryt jakao ngôn**h**ponho pi'ôk kaprîbê 30 by. Mebê idjaer kute me'ô'â kum,

'Dja ba me me'ô pân**h** amâ ã pi'ôk kaprîo ane', anhyr kô**t** ne me arÿ**m** kubê 30 by.

Ne kam arÿ**m** o ngybôr nhô pyka by. Bënjadwÿr djwÿn**h** kute imâ arê**n**h kô**t** ne me kuby.”

Nâm ã Djermi me bakukâmâremâ ane. Nhy**m** me kam arÿ**m** aben djô'â arê. Arê**n**ho môr tâmtâ arÿ**m** 'ÿr o bô**x**. Tû:mrâm me bakamingrân**h**rekam me rûn**h** arÿ**m** ngôn**h**ponho ngybôr nhô pyka byrkumrêx. Djermi kute amrêbê: me bakukâmâremâ 'â ujarê**n**h kô**t** ne me arÿ**m** pyka byrkumrêx.

Piratu kute we axwe jabej kukjê.

Mak 15.2; Ruk 23.3; Dju r 18.28

¹¹ Me kute pyka byr djwÿn**h**ram ne me rûn**h** arÿ**m** bënjadwÿr Piratu'ÿr Jejuo môn o bô**x**. O bô**x** nhy**m** arÿ**m** kabem dja nhy**m** kum,

—Djâm abê mebê idjaer nhô bënjadwÿr rax? ane.

Nhy**m** Jeju kum,

—Kôt ne ga aje arênhwâ, ane.

¹² Nhyim kam me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿrmê mebêngêtmê arîk Jeju'â axwe janhô. Nhyim tu anhikrê.

¹³ Nhyim Piratu kum,

—Djâm ajaxwe kräre ne me amâ arê? Djâm aje mar kêt? ane.

¹⁴ Nhyim kum kabÿn'ô jarÿnh kêtumrêx. Nhyim bÿnjadjwÿr Piratu te kute marmâ kam no tyn omünho nhÿ.

¹⁵ Be, akatija tâmkam ne mebê idjaer krâptî: arÿm aben pydji. Me kute aben kajmâ'â Metîndjwÿnh me kukâmäre nhirôbê mrânih djâ mar kadjy aben pydji. Amex kunîkôt ne bÿnjadjwÿr raxbê Piratu akati jakam mebê ijê djâ kurüm me pÿnh ne meo pôx nhyim me mâ mrâ, mebê ijêjao pôx nhyim me mâ mrâ. Me kute me'ô'â à'wÿrja ne me kÿnh kadjy bôm kumê.

¹⁶ Mebê ijê djâkam ne me arÿm me'ô axwe:jabê ijê. Idjibê ne Baraba.

¹⁷ Me krâptî ne me akati jakam akuprô nhyim Piratu memâ kum,

—Mÿj me'ô dja ba me amâ kaban ano? Dja ba Baraba kaban ano. Nâr, dja ba Jejumâ inhiren ano, me kute kum Kritu jarÿnhjamâ inhiren ano, ane.

¹⁸ Nâm anhÿr djwÿnhram amim,

—Jeju'â me krâptîkam ne me rÿnh 'â ngryk ne imâ kanga, ane. Ne kam arÿm kute Jejumâ irer ne kute anor prâm.

¹⁹ Piratu arek memâ axwe pânih jarÿnh djâkam nhÿ nhyim prô amü kum kabÿn janon kum,

—Kwârîk wânih ajmâ me'ôwâo kêt. Axwe kêtumrêxkam ajmâ o kêt. Akatija tâmkam ne ba ibiptirkam omün arÿm kam axwe idju-mar, ane.

²⁰ Kam ne Piratu kute kum irer ne kute anor prâm ne me krâptîmâ kum,

—Mÿj me'ô dja ba kum inhiren ano? ane. Nhyim me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿrmê mebêngêtmê me krâptîmâ kum,

—Baraba dja ga me amâ kÿnh. Jeju'â dja ga me kum, “Abî, abî.” Nâm me â memâ ane.

²¹ Nhyim kam bÿnjadjwÿr Piratu ajte me krâptîmâ kum,

—Ar amânhrutja. Nhÿnhja dja ba kum inhiren ano? ane.

Nhyim me kum, “Baraba”, ane.

²² Nhyim memâ kum,

—Mÿj dja ba Jejudjwÿ on? Me kute kum Kritu jarÿnhja mÿj dja ba on? ane.

Nhyim me kunî kum, “Pîte'y'â anhô”, ane.

²³ Nhyim Piratu memâ kum,

—Tô mÿkam? Mâ ne kute? Djâm axwe? ane.

Nhyim me kâj bê kum, “Pîte'y'â anhô”, ane.

²⁴ Nhyim Piratu amim,

—Je, jakam ne ba arÿm te meo ane. Nhyim me ngry:k ne kangao kumex, ane. Ne kam

ta kute we memâ amijaxwe kêto amirît kadjy arÿm ngô byn me kunî nokrekam am-inhikra pôn memâ kum,

—Djâm ije me'ô axwe kêtja kamrô kapînkam ba ijaxwe? Kati, me ga ne ga me 'â imâ apnê ba arÿm ije bÿnmâ. Me ga ne ga me ajaxwe, ane.

²⁵ Nhyim me kunî kum,

—Nâ. Tâm. Me ba dja ba me ijaxwe. Me ikramê ikrakam itâmdjwÿmê dja ba me ijaxwe. Me ba ne ba me imâ bÿn prâm ne kam aje bÿnmâ amâ 'â apnê, ane.

²⁶ Nhyim kam arÿm Baraba kaban ano nhyim ta arÿm arek ar mekôt ba. Nâm kum iren anon kam memâ Jeju jarê. Nhyim me arÿm mrykâ punuo kaprêprê:k ne. Nhyim kam me kute pîte'y'â nhôr kadjy memâ arê.

Krâkamngôn kute 'â bÿno bikÿnh.

Mak 15.16; Dju r 19.2

²⁷ Nhyim kam bÿnjadjwÿr Piratu nhô krâkamngôn kikitimâ Jejuo môn o wadjâ. Kumoka'ê nhidjibê Pretorimâ o môn o wadjâ. O wadjân arÿm kadjy me krâkamngôn kâtâm kunîo akprô. O akprô nhyim me kunî arÿm bôx ne Jeju'â aben pydji. Me kute aprÿn 'â bÿno bikÿnh kadjy 'â aben pydji.

²⁸ Ne kam kubê kubêkâ kaban inôkâ ryti kamrêk kute me bÿnjadjwÿr rÿnh nhinôkâ pyrâkja kum adjâ.

²⁹ Ne kam mrÿnhîo kajkep ne ikânih ne, ne kum kutu. Nâm me me bÿnjadjwÿr rÿnh nhô krâdjê'â mrÿnhî jakren arÿm kum kutu. Ne kam ikra djubôkmâ po'ê jadjâ nhyim kuby. Me bÿnjadjwÿr djâbêr djâ'â ne me po'ê jakren ikramâ adjâ nhyim kubyn o nhÿ. Nhyim me parbê ari rôrok ne kônkrâo krÿn 'â bÿno ajkÿn apÿnh kum,

—Ga we abê mebê idjaer nhô bÿnjadjwÿr rax. Gora krîbêm atîn 'iry, anhÿro kumex.

³⁰ Ne kam apÿnh kutôn apÿnh po'ê byn arîk o krâ môre.

³¹ Ne kam arÿm 'â bÿno bikÿnhja inomâ kumÿn kam arÿm kubê inôkâ ryti kamrêk kaban akubyn kum ô kubêkâ djwÿnhja jadjâ. Ne kam kute pîte'y'â nhôrmâ o katon o mô.

Me kute pîte'y'kam nhôr.

Mak 15.21; Ruk 23.33; Dju r 19.17

³² O môn arÿm me'ôbê Ximâo kajpa. Pykabê Xirenîkam me kra 'ô. Nhyim me krâkamngôn arÿm Jejuo nhô pîte'y'â kum apnênh tÿx nhyim arÿm kum ikreio kumÿn o mô.

³³ Krânhrêbê Gogota'ÿr ne me Jejuo mô. Me bakabÿnkam ne gu me ren krânhrêmâ me krâ'i jarê. Nâm me 'ÿr o môn arÿm 'ÿr o bôx.

³⁴ Ne kam pidjô kangô kadjâmê pidjô akân arÿm Jejumâ kungâ. Nhyim te kakin kanga.

³⁵ Nhyam kam me arým píte'y'ã kunhõ nhyam wajêt.

Nhyam kam me apýnh kute õ kubêkã jamýnh kadjy kên kryre rê. Me kute kên rênhkõt ne me amijo kubêkã pytã. Amrêbê: ne ujarênh djwýnh 'ã ajarê. Me kute abenmã õ kubêkã ngrãnh'ã ajarê. Metíndjwýnh kukwakam ne 'ã ajarêh me bakukãmãremã kum,

“Metíndjwýnh Kra ne memã kum, 'Arým ne me abenmã ikã ngrã.

Nãm me ikã ja'ã kên kryre rên arým amijo utã.' Nãm ã memã ane.”

Nãm ã me bakukãmãremã ane nhyam me arým aben djõ'ã arêhno mõ:n arêhno mõr tãmtã arým 'ýr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam 'ýr o bõx nhyam me arým abenmã Jeju kã ngrãnhkumrêx. Metíndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kõt ne me arým abenmã Jeju kã ngrãnhkumrêx.

³⁶ Ne kam arým nhý, nêje rito nhý.

³⁷ Ne kam 'ã pi'ók no'ók ne. Pi'ókkam ne memã kum,

–Jeju ne ja. Mebê idjaer nhõ bënjadjwýr rax ne ja, ane. Me kuní kute omũnh kadjy ne me Jeju nhimõkri kunhõ. Me kute we Jeju jaxwe 'õ pãnh píte'y'ã jétja pumũnh ne kute mar kadjy ne me pi'ók no'ók ne imõkri kunhõ.

³⁸ Ne kam ar ãkĩnhĩ amãnhkrutja Jeju nhikjê'ã píte'y'ã ar kunhõ. Nhyam arým ar arij. Jeju õkredjakõt wajêt nhyam aktã ar axweja ijên wajêt.

³⁹ Nhyam me 'ãnh mõrja nokã nhàn kum kabên punu:re ne kum,

⁴⁰ –Be, ga: ne ga we aje Metíndjwýnh nhõ kikreti ngrãnh ne aje akubyn ipêxmã. Nhyam aje ipêxo adjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ga we aje ipêx parmã. Goja jakam amiptã. Goja abê Metíndjwýnh Kra jabej píte'y kurũm rwý, ane.

⁴¹ Nhyam kam me rũnh arík 'ã bẽno ajkê. Me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýrmê Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmê mebêngtẽmê ne me arík 'ã bẽno ajkên abenmã kum,

⁴² –Amũbit ne me utã. Ne kam te kute amipytãr prãmje. Goja gê mrãmri mebê idjaer nhõ bënjadjwýr raxkumrêx jabej on píte'y kurũm rwý. Gê goja rwý gwaj goja rwýkkõt omũn arým tu amim markumrêx.

⁴³ Tãmwã ne we Metíndjwýnh kanãrrãm ar ba. Gê Metíndjwýnh mrãmri kum kĩnh jabej on utã. Tãmwã ne 'êx ne memã kum, “Ibê Metíndjwýnh Kra”, anhýr ar o ba. Nãm me ã abenmã ane.

⁴⁴ Nhyam ar ãkĩnhĩ aktã píte'y'ã jétjadjwý kum ãkjêro wajêt.

Tyk kadjy ne ja.

Mak 15.33; Ruk 23.44; Dju r 19.28

⁴⁵ Nhyam arým kãjkwa nhipõkri myt nhý. Nhyam kam tu akamãt kõt tyk ne. Pyka kuníkõt ne me'ã akamãt kõt tyk ne. Nãm me'ã akamãt kõt tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhyam 3 orakam, amykrykambit arým ajte myt no põt ne. Arým ajte myt kato.

⁴⁶ Myt kato nhyam Jeju mebê idjaer kabênkam kãj bê kabên ne Bãmã kum,

–Eroi: Eroi: rama xabatani, ane. Nãm ren me bakabên kam kum,

–Inhõ Metíndjwý:nh, Inhõ Metíndjwý:nh, mykam ne ga arým ikanga? ane.

⁴⁷ Nhyam parbê me ku'êja kabên man arík abenmã kum, “È, me'õwã ne Erijmã kabên”, ane.

⁴⁸ Nhyam kam me'õ prõt ne ngõnh puror põnh djã jakrita byn pidjõ kangõ kadjãmã adjã. Nhyam kam kangõ ipu nhyam pi nhidjamã adjãh kãjmã kum kungã, kute kaõr kadjy.

⁴⁹ Nhyam me'õ ar kum,

–Adjým, gê goja me bakukãmãrebê Erij 'ýr bõx ne goja utã, ane.

⁵⁰ Nhyam kam Jeju kãj bê ajte kabên ne arým ty.

⁵¹ Bê, nhyam arým Metíndjwýnh nhõ kikreti kadjwýnhbê kubêkãtija ta amikadjõ. Nãm nhõr djã'ãnh amikrax ne e y: ne kraxmã amimê. Nhyam pyka arým amingrêk ne. Nhyam apýnh kên amikokij.

⁵² Nhyam apýnh pyka krã amijã kurê. Nhyam me tyk krãptĩ, Metíndjwýnh nhõ me ja krãptĩ, arým ĩ tã akubyn tĩn ne kato

⁵³ ne arým Jeju akubyn tĩn nhijukri Djeruxarêmã mõ, krĩrax tãmmã ne me kute Metíndjwýnh nhõ krĩrax mextire jarênh ja, kumã ne me mõn ne krãptĩmã amijo amirĩt.

⁵⁴ Pyka amingrêk nhyam mýjja kwý ã amijo ane. Nhyam krãkamngõnh krãptĩ: kubê 100 nhõ bënjadjwýrmê ro'ã Jeju nêje rito ku'êja arým omũ. Mýjja pumũn arým tĩn prã:m ne abenmã kum,

–Be, mrãmri ne me'õ jabê Metíndjwýnh Krakumrêx, ane.

⁵⁵ Nhyam me niredjwý krãptĩ amybým omũhno dja. Amrêbê Jeju pykabê Garrêjakam ar bari ne me nire ja mã kõt ban o djuw mexo ba. Ne Jeju ajbir krĩraxbê Djeruxarê'ýr tẽkam kõt ajte mõn bõx.

⁵⁶ Me nire ja nhikõ'ã ne Marij Madarena dja. Nhyam Marij 'õdjwý dja. Kurũm ne Xijagumê Jõdje ar apõx. Nhyam Djebedêu kute kum ar adjjwýrja nãdjwý dja.

Arým adjãr kadjy ne ja.

Mak 15.42; Ruk 23.50; Dju r 19.38

⁵⁷ Nãm Jeju ty nhyam kam amykry mex ne. Nhyam Jõdje arým bõx. Krĩraxbê Armatêkam ne Jõdje abatãnh djã. Õ nêkrêx rax. Adjwýnhdjwý ne arým Jeju kõt ba.

⁵⁸ Nãm Piratu'ÿr tãn bõx ne Jeju nhĩ'ã kuma. Nhyim Piratu memã kum, "Aje, me kum angã", ane.

⁵⁹ Nhyim kam Jõdje kadjy kubêkã mexbê rinhu byn 'ÿr o tẽ. 'ÿr o tãn arÿm pite'y kurũm o ruw. Ne kam arÿm kubêkão kupu.

⁶⁰⁻⁶¹ Nhyim wãnh ta õ me tyk nhõ kãnkreja. Ta kabãn kõt ne me ajbir kãnkre kakruw. Nhyim arÿm Jeju o mõn kam adjãro dja. Ne adjãr pan kam kãnpoti jabatãnhja ajkwa krekre'ã kudjan kam arÿm mã tẽ. Nhyim Marij Madarenamẽ Marij 'õdjwÿmẽ ar kãnkre kõnh omũho nhÿ.

Kãnkre nẽje ku'ẽ djwÿnh'ã ujarẽnh.

⁶² Pi'õk rãrãr nẽje akatikam ne me adjã. Akati jakam ne me me tyk djã kêt djã nhõ akati bõx kãtri aminhõ mÿjja kupẽho kumex. Nhyim kam arÿm pi'õk rãrãr bõx. Me tyk djã kêt djã nhõ akati bõx. Nãm te pi'õk rãrãr nhyim me rũnh akati mar kêt ne tu Piratu'ÿr tẽ. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bãnjadjwÿrmẽ mebẽ pardjẽu Piratu'ÿr tãn 'ÿr bõx ne Jeju'ã kum,

⁶³ —Bãnjadjwÿr, me'õ 'ẽxnhjja tĩn ne ar bari ne memã kum, "Dja ba ty nhyim ijã akatin akatin akati ba kam akubyn itĩn", ane. Tãm ne bar ma:ro iba.

⁶⁴ Kam bar amã arẽ. Godja kõt ba djwÿnh ar akamãtkam kãnkre 'ÿr bõx ne arÿm io akĩn mã o mõ. Ne kam arĩk memã 'ẽx ne memã kum, "Arÿm ne akubyn tĩn ne", anhÿro ba. Jeju ta ne amrẽbẽ me noo biknoro ba. Dja ar ijukri akubyn tĩn jarẽ nhyim me abenmã arẽn arÿm abennoo biknor me:x ne. Me 'ẽx kêt kadjy dja ga anhõ krãkamgõnh janon memã kum, "Me 'ÿr mõn kãnkre kuri dja", ane nhyim ar te kute io akĩnhmã. Gẽ 'ã akati amãnhkrut ne ikjẽkêt apẽxkambit me ajte ate krã ba. Nãm me rũnh ã Piratumã ane.

⁶⁵ Nhyim memã kum,

—Gõtõ. 'ÿr krãkamgõnh kwÿo mõ gẽ me kãnkre nẽje djan rĩt tÿ:xo dja, ane.

⁶⁶ Nhyim kam me arÿm kãnkre'ÿr meo mõn meo bõx. Ne kam arÿm kãnkre'ã kãnpotio yn kam kre nẽje krãkamgõnh pumjuw nhyim me arÿm nẽje djan rĩt tÿ:xo dja.

28

Akubyn tĩn kadjy ne ja.

Mak 16.1; Ruk 24.1; Dju r 20.1

¹ Nhyim me tyk djã kêt djã nhõ akati arÿm apẽx nhyim arÿm pi'õk kamrẽkkam akati tẽ. Nhyim kam Marij Madarenamẽ Marij 'õdjwÿr ar arÿm kute kãnkre pumũnhmã 'ÿr tẽ.

² 'ÿr tẽ: nhyim arÿm pyka amingrẽk tÿ:x ne. Bãnjadjwÿr djwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh 'õ ne kãjkwa kurũm ruw nhyim kam pyka amingrẽk tÿ:x ne. Nhyim kadjy mrãnh djwÿnh arÿm kãnkre'ÿr tãn 'ÿr bõx. Bõx ne arÿm

ajkwa krekre'ã jãm kãnpoti dja. Jãm kudjan arÿm 'ã nhÿ.

³ Nãm nokre jadjẽ:nh kute mrãmri ne na jadjẽnhkam põk tÿ:xja pyrãk. Nhyim õ kubêkãja jaka: kute mrãmri ne kakũm arngrokam akaja pyrãk.

⁴ Nhyim kre nẽje ku'ẽ djwÿnhja arÿm omũ. Omũn arÿm umaje tertẽ: ne arÿm rõrõk ne. Ne kam arÿm wãnh kute me tyk pyrãk ne ikwã.

⁵ Nhyim ar nire kãnkre'ÿr tãn bõx nhyim kadjy mrãnh djwÿnhja arkum,

—Kwãrĩk wãnh ar atĩn prãm kêt. Jeju ne gar abej. Arÿm ne ba ar ama. Me kute pite'y'ã nhõr ne bĩnja ne gar abej tẽ.

⁶ Jakam ne arÿm nõr kêt. Nãm akubyn tĩn ne kato, kute ar amã arẽnh kõt. Amrẽ ar tãn nõr djã kaprÿja pumũ.

⁷ Dja gar omũn kam amikrã kêt ne tãn kõt ba djwÿnhmã arẽ. Dja gar arkum, "Arÿm ne akubyn tĩn ne ar akukãm pykabẽ Garrẽja'ÿr tẽmmã. Dja gar kam tãn arÿm omũ" ane. Dja gar ã arkum ane. Ba ne ba arÿm ar amã arẽ gar arÿm ama. Nãm ã kadjy mrãnh djwÿnh arkum ane.

⁸ Nhyim ar nire kabãn man arÿm amikrã kêt ne mã kãnkre kurũm prõt ne. Tĩn prãmẽ kĩnhmẽ akãn prõt ne.

⁹ Ar kute kõt ba djwÿnh arkum arẽnhmã prõt ne. Prõt: nhyim ar aerbẽ Jeju ar kajpan arkum, "Àpnhĩre ar", ane. Nhyim ar arÿm 'ÿr bõx ne paro tÿm ne kum rax jarẽho nõ.

¹⁰ Nhyim Jeju arkum,

—Kwãrĩk wãnh ar atĩn prãm kêt. Tãn ikamy arkum ikabẽnh jarẽn arkum, "Ar Garrẽja'ÿr mõ. Dja gar kam bõx ne arÿm omũ", ane. Dja gar ã arkum ane. Nãm ã Jeju arkum ane. Nhyim ar nire arÿm ar'ÿr mõ.

Kãnkre nẽje ku'ẽ djwÿnh'ã ujarẽnh.

¹¹ Ar'ÿr mõ nhyim wãnh kre nẽje ku'ẽ djwÿnh kwÿja arÿm kãjmã kãjmã arĩn amũ krĩraxmã mõn bõx. Bõx ne arÿm me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bãnjadjwÿrmã prĩne amijarẽn arkum,

—E kum, pyka ne amingrẽk nhyim kadjy mrãnh djwÿnh arÿm ruw ne kãnkre'ÿr tẽ. 'ÿr tãn arÿm ajkwa krekre'ã jãm kãnpoti djan 'ã nhÿ. Nokre adjẽ:nh ne nhÿ. Bar omũn itĩn prãm, ane.

¹² Nhyim ar arÿm kuman mebẽngêt'ÿr tãn 'ÿr bõx ne mekmẽ akuprõ. Ne kam arÿm o aben ma. O aben mar pan kam arÿm krãkamgõnh'ÿr bõx ne arkum,

¹³ —Kwãrĩk wãnh memã wã jarẽnh kêt. Dja gar memã ajẽx ne memã kum, "Akamãtkam ar inhõt tykkam arÿm kõt ba djwÿnh ar bõx. Bõx ne arÿm Jejuo akĩn mã nhĩ'ãm o mõ", ane. Dja gar ã memã ajẽxo ane bar pãnh arÿm ar amã pi'õk kaprĩ kumex ngã.

¹⁴ Nhyim godja me kãtãm arÿm ar anhõ bãnjadjwÿr Piratumã ar ajarẽnh jabej ne

kum, “Nām anhō krākamngōnh kre nêje rīt'ā ngōr nhym kôt ba djwýnh ar arým Jejuo akī”, anhýr jabej. Nhym ar akam ngryk jabej. Ar ba dja bar arým ar anêje kum ikabēn ne ar apytā. Mī, pi'ók kaprī. Dja gar ā memā ajêxo ane. Nām ā me rūnh krākamngōnh arkum ane.

¹⁵ Nhym kam ar arým amim pi'ók kaprī jamýn ā memā 'êxo bao ane. Ar kute arkum 'ā karō kôt ā memā 'êxo bao ane. Nhym kam mebé idjaer arým arēnhō kumex ne arēnhō ipók ne. Ne akati jakam kute we ar kute Jejuo àkīnhja jarēnh rā'ā ne.

Ar àpēnh djā'ā arkum karō.

Mak 16.14; Ruk 24.46; Dju r 20.19; Kar

1.6

¹⁶ Nhym kam kôt ba djwýnh Ar kubê 11ja amū pykabê Garrêja'ýr mōn bōx. Jeju kute arkum krānh jarēnhja'ýr ne ar bōx.

¹⁷ Ne kam arým Jeju pumūn parbê kōnkrāo nhýn kum rax jarēn kum,

—Mrāmri ne ga arým akubyn atīn ne, ane.

Nhym be, ar kwý ne ar abenmā kum,

—Djām mrāmri Jejukumrêx ne dja? Djām mrāmri akubyn tīn ne? Kon ne, ane.

¹⁸ Nhym Jeju arým ar'ýr bōx ne arkum,

—Kàjkwamē pykamē kam mýjja kunī ne ba ije o iba kadjy arým ibēnjadjwýr rax.

¹⁹ Kam dja gar mōn me kunīmā arē. Apýnh me ba djā kunīkôt memā arē gé me ikabēn man kôt ar amijo ba. Dja me ikabēn man kôt ar amijo ba gar Metīndjwýnhmā ngômā me angij. Dja gar memā kum, “Arým ne ga tu amim Bām markumrêx ne ajte tu amim Kra markumrêx ne ajte tu amim Metīndjwýnh Karō markumrêx. Ba kam arým ar kukwakam ngômā ajadjā”, ane. Dja gar ā memā anen arým ngômā me angij.

²⁰ Ije ar amā katāt ar amijo aba'ā karōkam ikabēn kunīja memā arē gé me ikabēn kunī man kôt ar amijo ba. Dja ba kam akati kunīkôt ar amē amijo ikajkep rā'ā: rā'ā ne nhym pykakam me kute aminhinomā amimēnh djā nhō akati arým bōx. Nām ā Jeju arkum ane. Tām ne ja.

Makô memã Jeju'ã ujarënh ne ja.

Makôdjwý ne prïne Jeju'ã ajarë. Arým abatãnh ne kute memã amijo amirít'ã pi'ók ja nhípëxmo krax ne 'ã ujarënh tën tyk ne akubyn tïn ne àbir djãmã kumë. Nãm Pau-rmë Pedru arkôt mrã. NhyM Pedrudjwý Makôo òbikwa nhyM ó'ã prïne gwaj bamã Jeju'ã pi'ók no'ók ne.

Djuão kute Jeju kutëp me akre'ã ujarënh kadjy ne ja.

Mat 3.1-12; Ruk 3.1-18; Dju r 1.19-28

¹ Ba ibë Makô ne ba pi'ókkam me amã ikabën jarë. Me ujarënh ny kraxkôt ne ba me amã arë. Jeju. Kubë ne Metëndjwýnh Kra. Metëndjwýnh arým 'ã Bënjadjwýrbë kumkati më. Jejubë Bënjadjwýrbë kumkatikôt ne me kum Kritu jarë.

² Idjaij ne amrëbë Metëndjwýnh kuk-wakam kabën. Kabënkam ne Metëndjwýnh Kramã kum,

"Ota ba akukãm ajã ujarënh djwýnh'ò jano kute akutëp me akre nhyM me kute mar ne adjwýnhràM axwemã iren katãt kute amijo bamã.

Kute mrãmri ne me kute me bënjadjwýr rünh kutëp katãt pry jadjwýrja pyrãk", ane.

³ Ne ajte me bakukãmãremã kum,

"Me'ò dja kapôt kukritkam memã kabën ne.

Kãj bë dja me akren memã kum,

'Me apa. È, on Bënjadjwýr djwýnh kutëp wãnh ajaxwemã anhiren katãt amijo aba.

Kute mrãmri ne me kute bënjadjwýr rünh kutëp pryto mex ne kute kum katãt pry jadjwýrja pyrãk', ane.

Dja ã me'ò Bënjadjwýr djwýnh'ã memã ane." Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane nhyM me arým 'ã pi'ók no'ók ne. NhyM kam me aben dj'ò'ã arënhomõ:n arënhomõr tãmtã arým 'yr o bõx. Tũ:mrãm 'yr o bõx nhyM Djuão arým kato. Me bakamingrãnyrekam katon arým abatãnh ne. Abatãnh ne arým ã Kritu kukãm memã ujarënh ar bao ane. Metëndjwýnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarënh kôt arým katon ã wýnhràM ar me akreo bao ane.

⁴ Nãm kapôt kukritmã kato. Katon arým ngómã me angjën ar o ban ar me akreo ba. Nãm memã kum,

—Me ga ne ga me ajaxweo aba tũM. On me amikam akapriren wãnh ajaxwemã anhiren Metëndjwýnh'yr amijo akëx. Dja ga me ane nhyM Metëndjwýnh arým me ajaxwe maro aknon arým ngryk kët. Ba kam arým Metëndjwýnhmã ngómã me ajangij. Nãm ã memã anhýr ar o ba.

⁵ NhyM kam pykabë Djudëjakam me jamë kríraxbë Djeruxarëkam me jamë aben tokmã Djuão'yr ban bõxo dja. Bõx ne tu me ipòkri amijaxwe kôt amijarën kum,

—Be mrãmri, ba ijaxwe: ar iba. Arým imã kïnh kët ne wãnh kum inhire, ane.

NhyM Djuão arým ngó raxbë Djodãokam Metëndjwýnhmã ngómã me kuní jangij.

⁶ Be, Djuão ne mry jabatãnhbë kameru kï nhípëxo kubëkã jangij ne mry kão amikrax pren mýjja kute krytkanhë pyrãk kun menh kangõo ikõ.

⁷ Nãm kãj bë memã Jeju'ã ajarën memã kum,

—Itotokbë ne me'ò bõxmã. Me'ò tãm ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nã bãM te irax ne 'yr ibikamënh prãmje. Nã bãM te irax ne 'ã inihbõn ije kum parkã 'ãpre bõnh ne o itëm prãmje. Be, ãM irax ba ren arým kum apë. NhyM be kati. ãM ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Tãmja ne arým bõx 'yr.

⁸ Ba ne ba ngómãbit me ajangij. Djãm tãmwã kute ngómã me ajangjënhamã? Kati. Tãm dja bõx ne kam me awýr Metëndjwýnh Karõ jano. Nãm ã Djuão memã ane.

Kute ngómã Jeju jadjãr'ã ujarënh kadjy ne ja.

Mat 3.13-17; Ruk 3.21-22

⁹ NhyM kam pykabë Garrëjakam kríraxbë Nadjare. KurũM arým Jeju tẽ. Tẽ:M kam arým Djuão'yr bõx. NhyM kam arým ngó raxbë Djodãokam ngómã Jeju jadjã, Metëndjwýnhmã adjã.

¹⁰ NhyM arým ngó kurũM kator tẽ nhyM aërbë kãjkwa abenbë ajkij nhyM arým omũ. NhyM Metëndjwýnh Karõ kute tut pyrãk 'ã ruw. Me kute omũnh kadjy ne amijo tut pyrãk ne 'ã ruw.

¹¹ NhyM arým kãjkwa kurũM Metëndjwýnh Jejumã kabën ne kum,

—Mrãmri abë ikrakumrëx. Imã ajabë:kumrëx. Ba akam ikïnhkumrëx, ane.

Xatanaj kute axwe'ã kum àpnënh kadjy ne ja.

Mat 4.1-11; Ruk 4.1-13

¹² Ne kam adjynkët ne Metëndjwýnh Karõ kabëno amũ Jeju kujaten kapôt kukritmã o mõn o bõx ne ipòkri o ba.

¹³ NhyM kapôt kukritkam rop mõr djãkam ar ba. NhyM kam me axwe nhõ bënjadjwýrbë Xatanaj te kute axwe'ã Jeju mënhamã kum àpnënh dja nhyM 'ã akatibë 40 apëx. NhyM kam kadjy mrãnh djwýnh arým Jeju'yr bõx ne o djuw mex.

Jeju kute amikõt ar 'wýr kadjy ne ja.

Mat 4.12-22; Ruk 5.1-11

¹⁴ NhyM kam Jeju arým tẽ. Tẽ:M pykabë Garrëjakam bõx. Me arým kute Djuãoo tỹM ne kubë ijëkam ne Jeju kam bõx. Bõx ne kãj bë memã ujarënh ny jarënh ba.

15 Nām memā kum,

—Be, Metīndjwýnh kute amrēbē me bakukāmāremā arēnh kōt arým ō akati bōx 'ýr. Kute amim me utār ne ar meo ba 'ýr. Me on amikam akapriren wānh ajaxwemā anhiren Metīndjwýnh'ýr amijo akēx ne tu amim ujarēnh ny markumrēx, ane.

16 Ne kam Garrējakam imōti mýrbē tē. Nhyh Ximāomē Āngre ar axikōt katorja ngōnhkam ar kryre rēnho ba. Ar kubē tep pynēnh djwýnh tūm.

17 Ar kryre rēnh ar o ba nhyh Jeju arkum kabēn ne arkum,

—Amrē ar mā ikōt ajkamē ba ar amā ar adjāpēnh djā ny jarē gar ar o aba. Dja gar mā ikōt me kamēnh ar o aba. Kute mrāmri ne gar aje tep pynēnho abaja pyrāk dja gar mā ikōt me kamēnh ar o aba, ane.

18 Nhyh ar arým amikōt kryre mēn mā Jeju kōt ajkamē.

19 Nhyh ajbir tē nhyh Xijagumē Djuāo ar axikōt apōxja kākam amim kryreo mexo nhý nhyh arým ar omū. Djebedēu ne ar adjuw.

20 Nām ar omū nhyh adjynkēt nhyh amikōt ar ku'uw. Nhyh Bām Djebedēumē ō āpēnhmē ar kākam nhý. Nhyh Xijagu ar arým wānh ar wāmā iren mā Jejukōt ajkamē.

*Jeju kute me krāptio mex.
Ruk 4.31-37*

21 Jejumē ar mō:n arým krīraxbē Kapanakam bōx. Nhyh kam ar'ā pi'ók rārār. Ar'ā me tyk djā kēt djā nhō akati nhyh kam ar mebē idjaer bikprōnh djāmā wadjā. Nhyh kam arým memā 'ā ujarēnho dja.

22 Nhyh me Jejukam no tyn kumex ne kam abenmā kum,

—Tō mýj kabēn ny got ja? Nām priene kute amimarkōt katāt memā amikukrādja jarēnhkumrēx. Nām ā me bēnjadjwýr rūnh kwý kabēn mex anen ar priene kabēno me atomo ba, ane. Djā nām ā Mōj djē kukrādja mar djwýnh memā arēnho ane? Kati. Nām me ari no prōt ne ari kukrādja jarēnh'ā umju:w ne kute arēnh katāt kētkumrēx.

23 Jeju memā 'ā ujarēnho dja nhyh me'ōja me bikprōnh djākam nhý. Me karō punu ne me'ōjao ba tūm. Nām nhý nhyh me karō punu kute o baja kāj bē Jejumā kabēn ne kum,

24 —Krīraxbē Nadjarekam Jeju, mýj ne ga aje me ijomā? Tō djām aje me ijo abiknormā? Ba me ije apumūnh tūm. Metīndjwýnh mexo ne ga amex. Ō kājkwā kurūm ne ga ruwn ar aba, ane.

25 Nhyh kam Jeju kum bēn týx ne kum,

—Anhikrēn me'ōja kurūm akato, ane.

26 Nhyh arým me karō punu me'ōja bī nhyh tyko nō. Nām kubīn amran arým kum iren katon mā tē. Nhyh arým mex ne.

27 Nhyh arým me kunī te kute marmā kam no tyn kumex ne te ari aben kukij ne abenmā kum,

—Mýj ne kute? Djām me kukrādja ny 'ō ne wā? Nām kute amimar kōt tu me karō punumā kabēn nhyh arým kum uman kabēn kōt mā tē, ane.

28 Nhyh kam me pykabē Garrēja kunīkōt abenmā Jeju jarēnho ipōk ne.

29 Nhyh kam Jejumē Xijagumē Djuāo ar mebē idjaer bikprōnh djā kurūm kato. Ne kam ar Ximāomē Āngre ar ūrkwāmā mōn bōx.

30 Nhyh Ximāo djupānhdjwý kanēn nō. Ar wadjā nhyh ar Jejumā kum,

—Ximāo djupānhdjwý kanē kubī nhyh nō, ane.

31 Nhyh arým 'ýr tēn 'ýr bōx ne ikra 'amýn kāj mā 'ýr. Nhyh ar aērbē kanē kum ire nhyh arým kāj mā dja. Kāj mā djan kam arým aro djuw mexo ba.

32 Nhyh arým ar'ā myt wadjā. Nhyh me kanēmē me punumē me karō punu kute meo ba tūnja nhyh me aben totokmā Jeju 'ýr me ja kunīo bōx.

33 Nām krīraxja tām kam me kunī 'ā akuprō, ūrkwā jajkwa krekre'ā akuprō.

34 Nhyh kam apýnh me kanē djāri kute me parja Jeju arým me ja krāptio mex. Ne me karō punu krāpti kute ar meo baja arým ano nhyh arým memā ire. Nhyh kute anoro āmri mā me karō punumā kum, “Anhikrē”, ane. Mýkam? Bir, me karō kute Jeju pumūnh tūmkam ā kum anhýro ba. Nhyh kam ar'ā akamāt nhyh ar arým ngōr.

*Arwāmā katorn Metīndjwýnhmā kabēn.
Ruk 4.42-44*

35 Ōto nō: nhyh kam, Jeju ōkrēn'ānh kār pydjikam krā katon amū arwāmā kato. Ne tēn arým Metīndjwýnhmā kabēno nhý.

36 Nhyh kam Ximāo ar abej mō.

37 Abej mōn kam arým kum katon kam kum,

—E kum, me kunī ne me ajabej ar ba, ane.

38 Nhyh arkum,

—Gwaj on amū bu'ā krī kwýkamdjwý tē ba me kamdjwý kāj bē memā arē. Me wadjwý kadjy ne ba ikato, ane.

39 Ne kam Garrējakam pyka kunīkōt kāj bē memā arēnho ba. Apýnh mebē idjaer bikprōnh djākam memā arēnho ba. Ne me karō punu kute ar meo baja janoro ba nhyh arým memā iren mā mrā.

*Kute me'ō i kajēkam tējao mex.
Mat 8.1-4; Ruk 5.12-16*

40 Nhyh kam me'ō i kajēkam tēja 'ýr bōx ne parbē kōnkrāo nhýn kum rax jarēn kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, ga aje inhī kajēkam itēkōt ipumūnh ne aje mar. Aje ijo mex prām jabej ba ren arým imex ne, ane.

41 Nhyh arým kum kaprīn 'ýr ikran kupēn kum,

–Ije ajo mex prám. On amex, ane.

⁴² Nhyṁ arým 'á ĩ kajékam tēja apêx ne arým mex ne. Kute o ám tãmkam tẽmbê kã mex ne.

⁴³⁻⁴⁴ Nhyṁ kum,

–Kwãrik wãnh ga memã amijarẽnh kêt. Dja ga tu katãt mã me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh'ýr tẽn kum amibê, kum amikã bẽ. Ne kam kum mry ngã gẽ akadjy Môjdjê kukràdjã kôt Metĩndjwýnhmã mry gan kum kungã. Arým akã mexkam dja ga kum mrywã ngã gẽ me kunĩ apumũ, arým akã mexkôt apumũ, ane.

⁴⁵ Nãm te kum ane nhyṁ arým tu memã amijã ujarẽnh ar bamo krax ne kam memã amijã ujarẽnh ipòk ne. Nhyṁ kam Jeju te irã ipòkri krĩrax'õmã ãrn ar ba prámjẽ ne arým arwãkambit ar ba. Nãm arwãkam ar ba nhyṁ me arým bu'ã pyka kunĩkôt 'ýr ban bõxo dja.

2

Jeju kute me'õ jakryo mex.

Mat 9.1-8; Ruk 5.17-26

¹ Nhyṁ kam 'ã akati kwý apêx nhyṁ Jeju krĩraxbê Kapanakam tẽn bõx. Nhyṁ kam me abenmã kum,

–Arým ne ajte ò kikrekam bõx. Arým ne ajte ò kikrekam bõx, ane.

² Nhyṁ kam me itepato 'ã akuprõ. Me krãptĩ: 'ã akuprõ nhyṁ arým kikre kre'ã me kãtãm abenbê krãptĩ. Ne prájne kikre jajkwa krekre pytãr mex ne. Nhyṁ arým kãj bẽ memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh dja.

³ Nhyṁ ar 'õ amãnhkrut ne amãnhkrut me'õ jakryja mýn o tẽn o bõx.

⁴ Ne kam me krãptĩkam te: Jeju 'ýr ãrmã. Ne kam kikre nhimòk'ýr o wabi. Kikre nhimòk po'ýr ne o wabin arým Jeju nhiby kikre nhimòk'ã kuprà ne kôt 'ã jãm ngybõr jadjuw ne kôt 'ýr o ruw. Akryja ikwã djãkam nõr rã'ã nhyṁ ar o ruw ne arým kabem kudji.

⁵ Nhyṁ kam Jeju amim,

–Ar ja ne ar tu amim ikamnhĩxkumrẽx, ane.

Ne kam me'õ jakrymã kum,

–Akmerẽ, jakam ne ba arým ajaxwe kunĩ maro aknon akam ingyryk kêt ne, ane. Djã nãm tẽmbê me'õ jakryo mex got? Katĩ, nãm amidjẽje nẽn kum jabit jarẽ nhyṁ ẽje nõ. Jeju ta ne axweo akno.

⁶ Nhyṁ wãnh Môjdjê kukràdjã mar djwýnh kwý nhýn Arým amim,

⁷ –E kum be me'õ ja ne ajmãn Metĩndjwýnh japryõ djan amijo Metĩndjwýnhõ dja. Metĩndjwýnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ingyryk kêt, ane.

⁸ Nãm me ã òkre kadjwýnhbê anhýro kumex nhyṁ arým tu kuman memã kum,

–Mýkam ne ga me anhõkre kadjwýnhbê ijo kajgon ijapryõ akumex? ane.

⁹ Ẽ, ba me amã mýjja amãnhkrut jarẽ. Mýj ne amirĩt? Ba ren me'õ jakryjamã kum, “Ba arým ajaxwe maro aknon akam ingyryk kêt”, ane. Nãr kon, “On kãjmã djan anhikwã djã mýn o tẽ”, ane. Mýj ne ren amirĩt, nẽn? Nã bãm ren kum, “Ba arým ajaxwe maro aknon akam ingyryk kêt”, ane nhyṁ amirĩt kêt kumrẽx ne. Tãmbit ne amirĩt kêt. Nhyṁ be, kãjmã me ku'ẽ, ije ren me'õmã kum, “Kãjmã djan tẽ”, ane nhyṁ ren amirĩt. Tãmbit ne amirĩtkumrẽx.

¹⁰ Dja ba kum, “Kãjmã djan anhikwã djã mýn o tẽ”, anen arým o mex gar arým omũn arým amim, “Be ga, Jeju kute me'õ jakryo mexja pumũ. Be, djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým amijo ĩ ne pyka jakam amikabẽn kôt ari me axweo biknor ba”, ane. Me aje amim ja jarẽnh kadjy dja ba me'õ jakryjao mex. Nãm ã Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmã anen arým tu me'õ jakryja 'ýr akẽx ne kum,

¹¹ –Amã ne ba ikabẽn ne. On kãjmã djan anhikwã djã mýn anhũrkwãmã o tẽ, ane.

¹² Nhyṁ kam me aerbê me ipòkri kãjmã dja nhyṁ me kunĩ arým omũ. Nãm kãjmã djan ikwã djã mýn mã o katon o tẽ. Nhyṁ me krãptĩ kam no tyn kumex ne abenmã kum,

–Mýj me'õ got mýjja mex ja'õ pumũ. Arkatĩ, anen amim,

–Ẽ, arým ne djãm mrãmri o mex nhyṁ mrãnh mexja pumũ. Mrãmri ne kabẽnkumrẽx. Djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri kute me axweo biknorkumrẽx. Ga, kute kam me'õo mex nhyṁ mrãnh mexkumrẽxja pumũ. Metĩndjwýnh mexkumrẽx, ane. Mrãmri ne Jeju kute me axweo biknorkumrẽx. Me kute ja mar kadjy ne Jeju arým me'õ jakryo mex. Tãm ne ja.

Kute amikôt Rewi kamẽn.

Mat 9.9-13; Ruk 5.27-32

¹³ Nhyṁ kam Jeju arým katon ajte imõtĩ mýrbê tẽ. Nhyṁ kam me itepato 'ã akuprõ nhyṁ arým memã 'ã ujarẽnhõ dja.

¹⁴ Ne kam amũ tẽ. Tẽ: nhyṁ kam Rewi, Aupẽu kute irja nhý. Kubê ne Matẽu. Bẽnjadjwýr bajtemmã pi'òk kaprĩõ atom djãkam ne nhý nhyṁ arým omũ. Ne kam 'ýr tẽn kum,

–Amrẽ on mã ikõt ajkamẽ, ane.

Nãm kum ane nhyṁ amim kuman arým kãjmã dja. Kãjmã djan arým mã kôt ajkamẽ.

¹⁵ Nhyṁ kam Jeju Rewi nhõ kikrekam ò kwý krẽno nhý. Nhyṁ bẽnjadjwýr bajtemmã pi'òk kaprĩõ atom djwýnh krãptĩ Jejumẽ ro'ã nhý. Nhyṁ we me axwedjwýr ikõ'ã nhý. Me krãptĩ ne me nhý. Be, me ja krãptĩ ne me arým amim Jeju man kôt ba. Nhyṁ kôt ba djwýnh tũmdjwý Jejumẽ ro'ã nhý.

¹⁶ Nhyim mebé pardjéukót Mójdjé kukràdjà mar djwýnh arým me omù. Pi'òk kaprìo atom djwýnhmè me we axwe ar Jejumè ro'ã ò kwý krèno nhý nhyim me arým me omù. Ne kam arým kòt ba djwýnhmà kum,

—Be, gar bènjadwýr bajtemmã pi'òk kaprìo atom djwýnhmè me axwe ar omù. Je tò, djãm me wã axwe ngri got ne Jeju me ro'ã ò kwý krèno nhý? ane.

¹⁷ Nhyim Jeju arým me kabèn ma. Me kute, —Djãm me wã axwe ngri got? anhýrja Jeju kuman memã kum,

—Djãm me mex'ýr ne me kane djwýnh mrã? Kati, me kanè'yrbít ne me kane djwýnh mrã. Badjwý ne ba me axwe'ýr tè. Djãm me me amex'ýr ne ba tè? Kati, me axwe'ýr ne ba tè. Me tám ne ba amiwýr me ku'uw. Me amikam kaprìren wãnh axwemã irern kute iwýr amijo akèxmã ne ba amiwýr me ku'uw. Nãm ã Jeju mebé pardjéumã ane.

Me kukràdjà tùm'ã ujarènh.

Mat 9.14-17; Ruk 5.33-39

¹⁸ Nhyim kam Djuãokòt ba djwýnhja ne ar Metíndjwýnhmã amijajburo ba. Djuãobé ngòmã me angjènh djwýnhja. Nãm ar amijajburo ba. Mebé pardjéu nhò me jadjwý ne me amijajburo ba. Nhyim kam me Jeju'ýr mòn 'ýr bóx ne kukij ne kum,

—Be, Djuãokòt me ba djwýnhmè mebé pardjéu nhò me jamè ne me amijajburo ba. Je tò, mýkam ne akòt ba djwýnh ar kute amijajbur kèt mex ne ar ba, ane?

¹⁹ Nhyim Jeju tu amijã me'ò mjèn jarèn amikòt ba djwýnh ar'ã mjènmè ro'ã ar ar ba jarèn memã kum,

—Ga, me kute abenã pròmè mjèn rènhja pumù. Djãm mjènmè ro'ã ar ar baja kute amijajbur got?

²⁰ Arkati. Mjènmè ro'ã ar ar baja ar kínhkumrèx ne kute amijajbur kèt. Ar ò kwý krèn rax. Adjým, akati amrè mörjakam dja me Ar kubé mjèno tým ne mã o mò. Kam gédja ar kaprìren arým Metíndjwýnhmã amijajburo ba, ane. Mýj'ã ne me kute Ar kubé mjèno tým jarè? Bir, ta amijã ne arè. Jeju dja me o tým ne mã o mò. Kambit dja kòt ba djwýnh amijajburo ba.

²¹ Be ga, me kute jãm amim Jeju kukràdjà ny mar ne ajte jãm amim kukràdjà tùm marja pumù. Me kute amim amè kukràdjà maro bakam ne me umar mex kèt. Me kute mrãmri ne kubèkã ny tùm'ã ir pyrãk. Ne me ajte ãm mrãmri ne kute pidjò kangó ny ngónh tùm kam runh pyrãk. Æ ne Jeju ajte memã kum,

—Ga, me'ò nhò kubèkã tùm ne 'yrja pumù. Nhyim kam arým kubèkã ny, pònh kèt. Djã ne tùm'ã kudji? Kati. Mýkam? Bir, dja me kupò. Nhyim kam arým pònhkam nykam é abenmã wangij. Abenmã wangij nhyim arým tùmja

kadjò. Nhyim kam arým 'ýr nyja kute 'ýr tùmja jakrenh mex ne.

²² Ga, me'ò nhò mrykào ngónh. Me bakukãmãre ne me mrykào ngónh. Mrykào ngónh arým tùm ne ngrãja pumù. Djã ne kam uba kangó ny ru? Kati. Mýkam? Bir, ãm 'ätumkam arým uba kangó kadjàn ajmrò nhyim ngónh arým igot tèn arým ajkatòr. Nhyim arým kangó ajkapí nhyim ngónh arým punu ne. Be, kam mex rà'ã kadjy mrykào ngónh ny, kã rerekrekam-bit me kute kangó ny runh prãm. Nhyim kam amè mex rà'ã. Nãm ã Jeju memã ane. Gédja me amim kukràdjà nybit maro ban arým umar mexkumrèx. Nhyim be, gédja me amim me kukràdjà tùm djwý mar prãm ne arým umar mex kètkumrèx. Æ ne Jeju memã ajarè.

Pi'òk ràràr mýr jabej me kum kabèn.

Mat 12.1-8; Ruk 6.1-5

²³ Ne kam pi'òk ràràrkam pur katikòt tè. Nhyim kòt ba djwýnh arkòt mò. Kòt mòn arým kum prãm ne mörkòt bàygogo 'y nhikèn mrãnhkòt ngãnh ne amijajkwamã rènho mò.

²⁴ Nhyim kam mebé pardjéu ar omùn kum,

—Je tò mýj ne akòt ba djwýnh ar arým nè? Pi'òk ràràrkam ne me tyk djã kèt djã. Me kute pi'òk ràràr jakam mýjja jao anhýr kèt. Me tùmre ne me ta kukràdjãkòt mã me babé uma. Me kute pi'òk ràràrkam mýjja kupènh kèt. Kam ne me tyk djã kèt djãbit. Mýkam ne akòt ba djwýnh ar ã anhýro ba? ane.

²⁵ Nhyim kam Jeju memã kum,

—Kè, djãm me aje Metíndjwýnh kabèn'ã pi'òk no'òkjadwý pumùnh kèt? Djãm me aje me bakukãmãrebé Dawi'ã ujarènhja pumùnh kèt? È, Dawi arkum prãm.

²⁶ Kum prãm ne arým Metíndjwýnh nhürkwãmã wadjã. Amrèbè: me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhò bènjadwýr rax ne kubé Abijta. Metíndjwýnh nhürkwãmak ne me bakukãmãmèrà nhý. Nhyim Dawi ar Metíndjwýnh nhürkwãmã wadjàn djwý byn kukrèn kam kòt ar tèm jamãdjwý kungã nhyim ar arým kukrè. Djwý me kute Metíndjwýnhmã òrja tãm ne kubyn kukrèn arkum kungã. Metíndjwýnh nhò djwý ne me kàtãm kute kur kètkumrèx. Me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnhbit ne kute kur. Nhyim be, Dawi ta ne tu kubé kukrè. Nhyim kam me kute kum axwe jarènh kèt. Djãm me aje ja mar kèt? Ga, me kute Dawimã axwe jarènh kètja pumù. Ne kam ikòt ba djwýnhmèbit ar imã ar axwe jarè. Je tò mýkam? Nãm ã Jeju mebé pardjéumã ane.

²⁷ Ne kam ajte memã kum,

—Djãm me kute pi'òk ràràr ajbit maro ba kadjy ne Metíndjwýnh me ipèx? Kati. Me týt djã kadjy ne Metíndjwýnh akati ja jarè nhyim wajèt.

²⁸ Ba me amâ arê ga me ama. Ba ije amijo inhî ne me awÿr irwÿk ne ba inhô pi'ók rârâr djwÿnh. Kam gêdja ba memâ, “Kwârîk wânh ga me kam mÿjja kupênh kêt nâr kon, dja ga me jakam apên nâr kam mÿjja kupênh kêt ne arek akrî”, ane. Tãm ne ja. Nãm â Jeju memâ ane.

3

¹ Nhyam kam ajte ar'â pi'ók rârâr nhyam kam ar me bikprôn timer dja'ÿr bôx ne wadjâ. Nhyam me'ô nhikra nhikjê jarôxja me ikô'â nhÿ.

² Nhyam kam me kam krîja amim,
—Adjÿm, dja te me tyk dja kêt dja nhô akati nhyam arÿm me'ôjao mex, ane.

Ne kam Jeju kam no tyn kumex. Kute me'ôjao mex jabej rîto kumex. Adjÿm. Dja me'ôo mex nhyam me arÿm 'â axwe nhôn memâ kum,

—Tãmwâ ne kum me bakukràdjâ kurêkumrêx ne pi'ók rârârkam meo mexo ba, ane.

³ Nãm me kam no tyn kumex nhyam Jeju arÿm me'ô nhikra jarôxjamâ kabên ne kum,
—Amrê tèn me ipôkri dja, ane.

⁴ Ne kam me kukij ne memâ kum,
—Amrêbê: ne me bakukâmâre Môjdjê pi'ók rârâr'â memâ karô. Mÿj godja me kam nê? Godja me kam âpênh mex jabej nâr godja me kam âpênh punu jabej. Nâr godja me kam me utâr jabej nâr godja me kam me par jabej. Mÿj godja me pi'ók rârârkam nê? Be, ba dja ba me'ôjao mex. Djâm kôt me aje imâ ijaxwe jarênhmâ? ane. Nãm ane nhyam me arÿm bèn kêt mex ne nhÿ.

⁵ Nhyam me kute kabên mar prâm kêt kam arÿm mekam kaprîre ne. Ne kam arÿm nokâ nhàn me omû. Ne kam tu me'ô nhikra jarôxmâ kum, “Amrê anhikra katât”, ane.

Nhyam 'ÿr ikra katât tèm puron arÿm ikra mex ne. Arÿm prîne kum mex ne.

⁶ Nhyam me bêt pardjêu arÿm ngryk ne mâ apôx. Ne kam on Erodjîkôt me ba djwÿnh'ÿr môn me'ÿr bôx. Ne kam arÿm Jejuo aben man abenmâ kum,

—Mÿj godja gwaj baje Jeju bîn kadjy on? ane.

Kute me krâptio mex.

⁷⁻⁸ Nhyam kam Jejumê kôt ba djwÿnh ar me kurûm kato. Katon arÿm imôti'ÿr mô. 'ÿr môn arÿm 'ÿr bôx. Nhyam me krâptî: apÿnh pyka djâri kurûm arkôt môn bôx. Garrêja kurûm ne me kwÿ bôx. Nhyam Djudêja kurûm me kwÿ bôx. Nhyam me kwÿ krîraxbê Djeruxarê kurûm bôx. Nhyam me kwÿ Idumêja kurûm bôx. Nhyam me kwÿ ngôbê Djodâo nhikjêbê apÿnh kikre djâri kurûm bôx. Nhyam me kwÿ krîraxbê Xirumê Xidô kurûm môn bôx. Jeju kute apÿnh mÿjja pumûnh kêt nhîpêx djâri ne me arÿm omûn

amû memâ 'â ajarê nhyam me arÿm kuma. Ne kam arÿm itepato arkôt môn bôx. Me krâptî: bôx.

⁹ Nhyam kam Jeju arÿm kôt ba djwÿnh arkum,

—Gar ikuri kâ'ô dji. Godja me ijo bikamÿr jabej ba on me bêt kâkam nhÿ, ane.

¹⁰ Bir, kute me krâptio mexkam ne apÿnh me punu djâri kute kupênh prâm. Me krâptî: te kupênh prâmje ari Jeju kôt bikamêho ku'ên ingânho kumex. Kam ne ar kute kuri kâ'ô djirmâ arkum kâ jarê.

¹¹ Nhyam mekôt apÿnh me karô punu kute ar meo ba. Nhyam me Jeju parbê rôrôk. Me karô kute Jeju pumûnhkam ne me mâ: parbê rôrôk ne mâ: kâj bêt kum kabên ne kum,

—Ga abê Metûndjwÿnh Kra, ane.

¹² Nhyam kam mâ me karô punumâ bèn tÿx ne kum,

—Dja ga me ipudju, ane.

Kute ar kubê 12 janor.

Mat 10.1-4; Ruk 6.12-16

¹³ Ne kam arÿm krân'h'â wabi. 'Â wabin arÿm amikôt ar ku'uw. Kum ar kînh djâri ar ku'uw nhyam ar arÿm 'ÿr bôx.

¹⁴⁻¹⁵ Nhyam kam arÿm amikôt ar umjuw. Ar kubê 12 pumjuw. Dja mâ amimê aro ba nhyam ar arÿm 'ÿtâri omûn kabên maro ba. Nhyam kam kute ar anorn kute arkum,

—Dja gar kâj bêt memâ ijâ adjujarênh ar aban kam ikukwakam me punuo mexo aban kam me karô punu janor ne kujaêko aba, anhÿrmâ. Dja â Jeju Ar kubê 12mâ ane. Ja kadjy ne amikôt ar umjuw. Nhyam kam me aben djô'â ar'â abenmâ kum,

—Kute ar anorja, anhÿro ba.

¹⁶⁻¹⁷ Be, kute amikôt Ar kubê 12 pymjÿr nhidji jarênh kadjy ne ja.

Ximâo. Ajbir ne Jeju kum Pedru jarê.

Xijagu. Djebedêu ne Xijagu dji.

Djuâo. Xijagumê ne Djuâo ar axikôt kator.

Ajbir ne ar amêmâ Bôanedu jarê. Na

krîkri'â ne ar idji amijakre.

¹⁸ Ængre.

Piripi.

Batormê.

Matêu.

Tôme.

Xijagu 'ôdjwÿ. Aupêu ne Xijagu ja dji.

Tadêu

Ximâo 'ôdjwÿ. Idji nhikjêbê ne Xerodji.

¹⁹ Djuda. Idji nhikjêbê ne Ikadji. Ta dja kurê djwÿnhmâ Jeju kanga.

Be, Ar kubê 12 nhidji ne ja. Jeju kute amikôt Ar kubê 12 pymjÿr ne kute ar anor ne ja.

Me kute kum Xatanaj nhô âpênh jarênh.

Mat 12.22-32; Ruk 11.14-23, 12.10

²⁰ Nhyam kam Jeju ar môn arÿm kikre 'ômâ wadjâ. Nhyam kam me krâptî: ajte ar'â akuprô. Nhyam kam ar te kute ô kwÿ krên mexmâ.

²¹ NhyM Jeju kute meo òbikwaja arým me krápti: jaréñh man abenmä kum, “Bäräm arým ajbä”, ane. Ne kam kute o tým ne pa ‘amýnhmä kót tē.

²² NhyM Mójdjé kukràdjä mar djwýnh kwý ne me arým kríraxbé Djeruxarē kurüm tēn mekót bõx. Ne kam arík Jeju’ä memä kum,

–Be, djäm Metíndjwýnh kukwakam ne me karõ punu kujaëko ba? Kati. Me karõ punubé Bedjēbu ne o ba. Me karõ punu nhõ bēnjadjwýr kukwakam kute me karõ punu janor ne kujaëko ba. Näm me ä Jeju’ä memä ane.

²³ NhyM kam amiwýr me ku’uw ne apýnh kukràdjä djäri’ä memä mýjja jakren ‘ä memä ajarēn memä kum,

–Djäm mrämri ne ba we Xatanaj kukwakam ò äpēnh kujaëko iba? Kati.

²⁴ Me aben djwýnh tām kum aben kurēkam ne kurē djwýnh arým meo apēx.

²⁵ Nār, ò kikre tām kam me krī godja me ta kum aben kurē jabej nhyM me arým aben bē me kungrà. Djäm mrämri ne ba we Xatanaj kukwakam ò äpēnh kujaëko iba? Kati. Djäm Xatanaj kum ò äpēnh kurē? Kati.

²⁶ Be, Xatanaj ren kum ò äpēnh kurēn kujate nhyM ren ò me arým aben bē ajmä nhyM ren arým bēnjadjwýr’ä aminhinomä amimē. NhyM be, kati. Xatanaj kum ò äpēnh kurē prām kēt. Ne ba ren Xatanaj kukwakam ò äpēnh kujate nhyM ren Xatanajdjwý kum ò äpēnh kurē. NhyM be, kati. Xatanaj kum ò äpēnh kurē prām kēt.

²⁷ Ga, me’õ týx nhürkwaia pumū. Mýj dja me kute ò nèkrēxo prõt kadjy me’õ týx nhürkwmä är on? Bir, dja me me’õ týx kumrēxo tým ne uwpre. Ne kam arým ũrkwmä wadjän kubē nèkrēxo prõt ne, ane. Mýj’ä ne Jeju me’õ týx jarē? Bir, Xatanaj’ä. Dja me Xatanaj kumrēxo tým ne uwpren kam arým amim ò me ja pytä. Näm ä Jeju memä ane.

²⁸ Ne kam ajte memä kum,

–Kam ba me amä arē ga me ama. Me kute mýjjaõ bikēnh kunikõt ne Metíndjwýnh me axweo aknon mekam ngyrk kēt. Me kute Metíndjwýnh japrykam dja o aknon me kam ngyrk kēt.

²⁹ NhyM be, dja me Metíndjwýnh Karõ japry nhyM arým mekam ngyrk rä’ä ne memä axwe jarēnh rä’ä: rä’ä ne. Näm ä Jeju memä ane. Mýkam ne ä memä ane?

³⁰ Bir, Metíndjwýnh Karõ ne mä Jejuo ba nhyM me arík’ä memä kum,

–Me karõ punu ne ar o ba, ane. NhyM kam arým Metíndjwýnh Karõ’ä me kabēn punu nēje me kukrà.

Nä ar’ä ujarēnh.

Mat 12.46-50; Ruk 8.19-21

³¹ NhyM kam Jeju nhõbikwa ar kute o tým ne pa ‘amýnhmä kót mō. Jeju nämē kamyre

ar axikõt apõx ar Jejukõt tēn kam arým mekót bõx. Ne kam ar arek bõm ku’è. Arek ku’èn arým ‘yr me’õ jano. Kute amiwýr ‘wýr kadjy ‘yr ano.

³² NhyM me krápti: bu’ä ku’è nhyM me’õja ‘yr bõx ne kum,

–E kum, bõm anämē atõnhre ar amä kabēn, ane.

³³ NhyM kum,

–Be, mýj dja mekam kute ba kum, “Nhirwa”, ane nār kum, “Akmere”, ane? ane.

³⁴ Ne kam ari me bu’ä ku’èkõt krän memä kum,

–Ota, inämē ikamy ne ja.

³⁵ Dja gar Metíndjwýnhõ kīnh kadjy kabēn man kõt ar amijo aba. Ba kam arým ar amä, “Akmere” nār amä, “Äpnhire”, ane nār amä, “Nhirwa.” Näm ä Jeju arkum ane.

4

Bägogo’ä ujarēnh.

Mat 13.1-9; Ruk 8.4-8

¹ Ne kam akati tām kam tēn arým imõti mýrri nhý.

² NhyM kam me krápti: ‘ä akuprõ. NhyM kam arým me bē tēn kākam nhý nhyM me krápti: arým ngõ mýrri kum dja.

³ NhyM kam arým apýnh kukràdjä djäri’ä memä mýjja jakren memä ‘ä ajarē. Ne memä kum,

–Ē, ò pur djwýnh ne kute ò purkam bægogo kremä ‘yr o tē. ‘Yr o tēn o bõx ne kam ar ‘yo ukabēr mrä, ane. Näm me kute mýjja kre kadjy tu mýjja ‘yo ukabē, bægogo ‘yja ne me kute purkam kremä o mrän kam purkam o ukabēr mrä. Kute mrämri ne me kute katēbäri ‘yo ukabēr mränhja pyräk.

⁴ Näm Jeju memä kum,

–Be, me’õ ne ar bægogo ‘yo ukabēr mrä. NhyM ‘y kwý prykam rōrök. NhyM kwēnh prīne kuku.

⁵ NhyM kwý kēnpõ’ä pyka purorrekam rōrök. NhyM kam pyka purorrekam ingrõt kukrà kētkumrēx.

⁶ NhyM kam kýjrūm myt nhýn arým ‘y nhingrõt ga nhyM kajot ne arým ty. Arē jabjē kētkam ne ty.

⁷ NhyM ‘y kwý mrýnhīkam rōrök ne kam mrýnhīmē ro’ä ingrõt ne. NhyM kam prīne o akno nhyM arým bægogo ‘y kēt ne.

⁸ NhyM ‘y kwý pyka mekkam rōrök ne ingrõt ne kam abatānh ne. Ne arým apýnh bāri ku’è djäri nhyM kwý’ä kajbē iijy mex nhyM ‘y’ä akre kubē 30. NhyM kwý iijy mexkumrēx nhyM ‘y’ä akre kubē 60. NhyM kwý iijy jabjē nhyM ‘y mexti:re ne kam ‘y’ä akre kubē 100. Näm ä Jeju Metíndjwýnh kukràdjä’ä apýnh mýjja jakreo ane.

⁹ Ne ajte memä kum,

–Gop me ajô ajamak mex jabej tu amim ikabên markumrêx, ane.

¹⁰ Nhyim kam me krâptî mã mō. Mã mō nhyim Jeju ar arým ate nhÿ. Nhyim bu'ã ar jamê kôt ba djwÿnhbê 12 ar arým kukij ne kum,

–Mÿkam ne ga apÿnh kukràdjã djãri'ã mÿjja jakren memã ajbit jarê? ane.

¹¹ Nhyim arkum,

–Bir, djãm me kunî kute ikukràdjã marmã? Kãjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh kute amim me utãr ne ar meo ba'ã ikabên kukràdjã djãm me kunî kute marmã? Kati. Ar gajbit ije ar amã arêhno amirît gar aje marmã. Nhyim be, me wãbê ne ba udju ne.

¹² Me wã kute mar kajgokam ne ba apÿnh kukràdjã djãri'ã memã mÿjja jakren memã mÿjjabit'ã ajarê. Me kute ikukràdjã mar kajgo wã ne amrêbê: me bakukãmãre memã arêh memã kum,

“Me te memã mÿjja jakre nhyim me omÿnh kajgon mã amim omÿnhkumrêx kêt. Nhyim me te memã mÿjja jarê nhyim me me kabên maro krîn mã mar kêt. Mã kukràdjã'ã mÿjja kute amijakreja mar kêt.

Kute Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx kêt nhyim me axwekam ngryk rã'ãmã.”

Nãm me bakukãmãre ã me wã'ã memã ane. Kam ne ba apÿnh kukràdjã'ã apÿnh mÿjja jakren memã mÿjjabit'ã ajarê. Me wã kute mar kajgokam.

¹³ Ne kam ajte arkum,

–Be, ikukràdjã ije ajbir 'ã me'õ kute bãygogo 'yo ukabêr jakreja djãm ar aje mar kêt? Be, dja ba apÿnh ikukràdjã'ã mÿjja jakre rã'ã. Mÿj godja gar amÿ ikukràdjã ja mar on.

¹⁴ Be, Metîndjwÿnh kabên'ã ujarênh djwÿnh ne arým memã arê nhyim me kuma.

¹⁵ Kuma kute mrãmri ne 'y kwÿ prykam rôrôk pyrãk. Nhyim ate Xatanaj totokbê jam mebê o amijakren mebê Metîndjwÿnh kabêno akno.

¹⁶ Kênkam 'y rôrôkja ne me kute amim Metîndjwÿnh kabên mar 'iry kêt ne kangaja'ã amijakre. Nãm me myt tãmkam Metîndjwÿnh kabên man bit kum kînhkumrêxo têm kajgo.

¹⁷ Kute tu amim markumrêx kêtê. Ajk-waobit ne kute mar. Kute 'y nhingrôt ne arê kêt kam tẽmbê tykja pyrãk. Kute amim mar 'iry kêt nhyim ate apÿnh me kaprî djãri me'ÿr bõx nhyim me arým kanga.

¹⁸ Mrÿnhikam 'y rôrôkja ne me kute Metîndjwÿnh kabên mar ne kam ate ajte kute jãm mÿjja marja'ã amijakre. Nãm me arým Metîndjwÿnh kabên man

¹⁹ kam 'ãno ãm kêt ne amim, “Mÿj dja ba nêh inhô kwÿ krên mex ne inhô kubekã mex? Ikanêkam mÿj dja ba nê?” ane. Nãm pykakam mÿjjabitkam ar no katon axwe umar. Ne kam amim pi'ok kaprîo atom rax prãm ne ajte apÿnh mÿjjao atom rax

prãm: Djãm kute amim mÿjjao atom raxkam mrãmri umar mex? Kati. Bir, me arým õ mÿjja rÿnhkam mrãmri umar punukumrêx. Ga, mrÿnhî kute bãygogoo bikênh nhyim kam ije kêtja pumû.

²⁰ Ga, me'õ bãygogo 'yo ukabêr tẽ nhyim ajte kwÿ pyka mexkam rôrôkja pumû. Nhyim arým ingrôt ne abatãnh ne. Abatãnh ne arým ijkam 'y kume:x. Me kwÿdjwÿ ne me memã Metîndjwÿnh kabên jarê nhyim me arým tu amim markumrêx. Ne kam maro amÿ amikamên arým mar rax ne. Mar rax ne arým ukaprikumrêx. Me kwÿ ne me kãjbê ukapri kryre kute mrãmri ne bãri kwÿkam ije mex nhyim kam 'y kubê 30 pyrãk. Nhyim me kwÿ ukaprikumrêx kute mrãmri ne bãri kwÿkam ije mexkumrêx nhyim kam 'y kubê 60 pyrãk. Nhyim me kwÿ ukapri:re kute mrãmri ne bãri kwÿkam ije mex:re nhyim kam 'y kubê 100 pyrãk. Me ukaprikumrêx nhyim Metîndjwÿnh arým mekam kînhkumrêx. Mekam kaprîre kêt kumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

*Kute amikukràdjã'ã ngõnhpók jakre.
Ruk 8.16-18*

²¹ Ne kam arkum,

–Be, godja me me'ÿr ngõnhpók bõx jabej djãm me kute mÿjja 'õkôt o bipdjur got, kute kãnoipók 'ã pro got? Nãr djãm me ikwã djã krakri me kute umÿj got? Kati. Ngõnhpók ne me kum angij ne tu parkam kênham umjuw.

²² Ba ar amã arê gar ama. Ikabên kukràdjã ije 'ã apÿnh mÿjja jakren mebê udjura dja ï me kunimã amirîtkumrêx nhyim me kunî kuma.

²³ Gop ar ajamakke mex jabej tu amim ikabên markumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁴ Ne kam ajte arkum,

–Ar ikabên mar 'ãno dja. Ar ajamakke mex kôt dja ba ar amã ikabên jarê. Dja gar tu amim ikabên markumrêx ba arým ar amã ikabên kumex jarê.

²⁵ Mÿkam? Bir, me kute tu amim ikabên markumrêx jamã dja ba mã kwÿ rax ne arêhno tẽ nhyim me arým kwÿ rax ne kuma. Nhyim be, me kute ikabên mar kajgoja dja Metîndjwÿnh arým mebê o akno, mebê ikabên mar kajgo jao akno. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnhmã ane.

Mÿjja 'y'ã ujarênh.

²⁶ Me kute memã Metîndjwÿnh kabên jarênh nhyim ta kute arým memã amak bõnh nhyim me kute amÿ mar kamênh ne kute arým mar rax ne. 'Ã ne Jeju memã kum,

–Be, Metîndjwÿnh kute amim me utãr ne ar meo baja'ã ne bãygogo amijakre. Be, me'õ ne bãygogo 'yo ukabêro tẽ:n arým 'y kre pa.

²⁷ Ne kam akati kunîkôt ate kadju krã. Nhyim kam 'y ingrôt ne abatãnh tẽn arým

príti. Nhyam kam kre djwýnh amim, “Je, mýj ne abatành kadjy amijon”? ane.

²⁸ Be, bàygo ta ne pykakam abatành ne arým ô. Ý kumrêx ne pykakam ikwâ. Ne kam arým ingrôt. Ne abatành tèn arým príti. Prítin arým tujarô. Tujarôn arým iyy ajkapî.

²⁹ Ajkapî kam arým pry ngrâ. Nhyam me'ôja arým 'áno djan êo mô. Be, Metîndjwýnh kute ar meo ba ja ne me bàygo kôt â amijo ane. Nâm â Jeju memâ ane.

³⁰ Ne kam ajte memâ kum,

—Metîndjwýnh kute amim me utâr ne ar meo baja. Mýj ne kute me urâk? Ba ar amâ arê gar ama.

³¹ Me amikraxkam kajgo kute motadu 'y kajgo pyrâk. Pykakam 'y bimânhkam 'y kryre. Apýnh pidjô 'y djâri kam 'y ne kute rûnho motadu 'y jakrenh mex ne.

³² Pykakam motadu 'y rôrôk ne kam arým ingrôt. Ingrôt ne arým rûnh mô. Rûnh môn arým amipânh pidjô bâri kunî rê. Ne arým pa koror mex ne. Nhyam kwênh arým amykrâkôt apýnh pakam ku'ê. Nâm â Jeju memâ ane. Me kute amim Jeju marmâ nhyam arým ja pydjîn kadjy amima nhyam arým ja kadjy amiman 'â tým nhyam ja kôt 'â tým nhyam ja 'â tým nhyam arým 'â krâptî ne. 'Â ne 'y kryre ja jakre.

³³ Mýjja kute ajbir ja pyrâk krâptî ne Jeju memâ kukràdjâ 'â akren memâ 'â ajarê. Me amakkre mex kôt ne memâ 'â ajarê.

³⁴ Ne apýnh mýjjabit'â ajarê. Nâm kute Metîndjwýnh kukràdjâ 'â mýjja jakrebit ne memâ 'â ujarênh ar ba. Ne kam arým kôt ba djwýnh ar ate ýrkam prîne arkum kukràdjâ jarênh mex. Kukràdjâ 'â mýjja kute amijakreja prîne arkum arênh mex.

Kôkmâ bèn tỳx.

Mat 8.23-27; Ruk 8.22-25

³⁵ Nhyam akati tâmkam arým ar'â myt wadjâ nhyam Jeju arkum,

—Gwaj on ne ikjêmâ rê, ane.

³⁶ Nhyam kam ar me krâptîmâ kum,

—Me on ajmâ, ane. Nhyam Jeju kôknhókâkam ýr rá'â nhyam ar tu amimê o mô. Nhyam me kwý kâ kwýkam arkôt mô.

³⁷ Nhyam kam na 'itỳx ar'â ruw nhyam kôk 'itỳx wabê nhyam kam ngô arým aben pumjuw ne kâ nhiby aton arým kâ krekam bikapîno mô. Kâ krekam bikapîno mô nhyam arým ipu 'ýr.

³⁸ Nhyam wânh Jeju kâ katêkam krâ japar djâ 'â krâ djin ôto nô. Ôto nôr mex katikôt nhyam kôt ba djwýnh ar arým tok ne kum,

—E kum, ujarênh djwýnh, ngô kute gwaj banhimex 'ýr ga ate akrân anhôto nô, ane.

³⁹ Nhyam arým kâjmâ djan kôkmâ bèn tỳx. Kum bèn tỳx ne ngômâ kum,*

—Anhikrê, on akubyn aminê, ane.

Nhyam arým kôk djâbêr amikràta nhyam ngô arým tu mé ne nô.

⁴⁰ Nhyam kam arkum,

—Je tô mýkam ne gar â atîn prâmo ane? Mýkam ne gar tu amim imarkumrêx kêt? ane.

⁴¹ Nhyam ar madjâ kretin abenmâ kum,

—Je tô mýj me'ô got ja? Nâm tu gêt kôkmâ kabêh nhyam tu kabêh kôt anhikrê, ane.

5

Me karô punu krâptî kute ar me'ôo ba.

Mat 8.28-34; Ruk 8.26-39

¹ Ne kam imôti nhikjêmâ bôx. Kam ne mebê Djeradja nhô pyka.

² Nhyam kam Jeju ar akâxkam bôx ne arým wabin dja. Nhyam adjynkêt ne me'ôja pyka krâ kurûm katon 'ýr tē. Me karô punu ne ar o ba.

³ Pyka krâkam ne ar ba tûm. Nhyam me te kâxirâxo ari uwpreo ba.

⁴ Nâm me te kadjy kâxirâxo te djê djâmê kâxirâxo kâkrâ djê djâ mýn te o uwpre nhyam mâ ari kâkrâ djê djâ rênh ba. Ne mâ ari kâxirâxo te djê djâ kukênh ba. Nhyam me kute unênh mex kadjy te: me tỳxo kute urâk'ô prâmjê.

⁵ Nhyam akati kunîkôt ne akamât kunîkôt me'ôja krânhre'â ar ba. Ne me tykmâ kikre mê amijo kajkepo ba. Nâm ari âmra ban ari kêno amijayro ba.

⁶ Me'ôja katon arým amybým Jeju pumû. Omûn arým tu 'ýr prôt ne. Prôt ne 'ýr bôx ne arým ibôn nhý. Kute kum amijo a'wýr kadjy ne parbê ibôn nhý.

⁷⁻⁸ Nhyam kam kum kabêh ne kum,

—Me karô, apunure. On kum anhire, ane.

Nhyam me'ô me karô punu kukwakam arým kum kabêh ne. Kâj bê kum âmrakam kum kabêh ne kum,

—E kum, mýj nâ Jeju? Abê kâjkwakam Metîndjwýnh Kra. Mýj ne ga aje ijo mã? Dja ga Metîndjwýnhmâ akabêh pydjîn jarêh ijâ kum, “Dja ba kamjêr kêt”, ane. Dja ga â Metîndjwýnhmâ anen arým ikamjêr kêt ba arým itokry kêt. Nâm â me'ô kum ane.

⁹ Nhyam kum, “Mýj ne anhidi kute”? ane.

Nhyam kum,

—Me ikrâptî:kam, inhidjibê ne krâptîtire, ane.

¹⁰ Ne kam amijo a'uw ne kum,

—Kwârîk wânh me ja môr djâ kurûm me ijanor kêt, ane.

¹¹ Nhyam wânh angrô jamy krâptî: krânhrekam âkur mô.

¹² Nhyam me karô punu krâptî amijo a'uw ne kum,

—Gop angrô jamymâ me ijano ba me kum wadjâ, ane.

* 4:39 Adjakam kute kabêno mýjja kunî nhipekkôt arým kôkmâ bèn tỳx.

13 Nhyem memã kum, “Aj mã”, ane.

Nhyem me karô punu krãptĩ arým me'ômã iren kurũm kato. Katon arým angrô jamymã wadjã. Nhyem angrô jamy arým amibêx ne tu pyka krã'yr'ã aparmã prôt. Prôt ne arým imôtikam nox. Ty ne arým ngôo aminhime ne arým kunĩ ty. Angrô jamy kubê 2.000 ne ty.

14 Nhyem wãnh angrô jamyo djuw mex djwýnh ar arek omũnhô dja. Ne kam mã krĩraxmã tẽn arým memã arê. Arwãkam me jamê ne memã arê. Nhyem me kute mýjja pumũnhmã amũ 'yr mō.

15 Jeju 'yr mōn 'yr bōx. Nhyem me'ō me karô kute kum irerja arým arek nhỹ. Nãm arým kã jadjãn no mex tiren nhỹ. Nhyem me kum uma ne.

16 Nhyem ar kumrêx kute omũnhja arým me'ōja'ã ajarê. Ne ar ajte angrô jamy'ã ajarê.

17 Nhyem kam me Jejumã à'wýrmo krax ne kum,

–Gop on me inhô pyka kurũm akato, ane.

18 Nhyem Jeju ajte kãkam ýrmã tẽn nhyem me'ō me karô kute kum irerja kum amijo a'uw ne kum,

–Ba mã akôt ajkamê, ane.

19 Nhyem kum,

–Kati, mã. Akubyn anhũrkwã 'yr tẽn. Aje meo anhôbikwa wã'yr tẽn. Memã Bẽnjadwýr djwýnh'ã ajarê. Kum akaprĩn kute ajo mex'ã ajarê, ane.

20 Nhyem kam arým mã tẽn amũ pyka nhid-jibê Krĩraxbê 10'yr bōx. Ne kam Jeju kute o mex'ã me kunĩm ujarênh ar ba. Nhyem me kunĩ te kute mýjja marmã kam no tyen ku'ê.

Me'ō kurerer tyk'ã ujarênh.

Mat 9.18-19; Ruk 8.40-42

21 Nhyem kam Jeju ajte kãkam nox ne akãx nhikjẽmã mō:n kam bōx. Ne kam wabin dja. Nhyem kam ajte me krãptĩ: 'ã akuprô.

22 Nhyem me'ōbê Djajru 'yr tẽn. Mebê idjaer bikprõnh djãkam kubê bẽnjadwýr'ō. Nãm 'yr tẽn arým omũ. Omũn kute kum rax jarênh kadjy tu parbê tým ne nõ.

23 Ne krao a'u:w ne kum,

–Wãnh ne ikra prĩtire nõn arým tyk 'yr. Gu 'yr ga 'ã anhikra dji gẽ à kêt ne imã tĩn, ane.

24 Nhyem arým kôt tẽn. Tẽn: nhyem me krãptĩ: prĩne aêr mex ne kôt mō.

25 Nhyem wãnh me'ō nire kôt tẽn. Kamrô mã: apôx'ã ne arým amex kubê 12 apêx.

26 Nhyem kamã me ta kute amijo mýjja marja krãptĩ aben totokmã te kaneo ba. Djãm kam arým mex got? Kati. Me ô'ã ãm mã tokryo tokry. Ne mã memã o pãnh'ã arým ô pi'ók kaprĩ kunĩ krê. Ne kam mex kêt ne ãm punu mex mō.

27 Ne kam me kute Jeju'ã ujarênh man arým 'yr tẽn. Me krãptĩ: Jejukôt mō: nhyem nija mekôt amibêx mex ne arým kôt bōx. Kôt bōx ne tu Jeju nhĩbũmkôt 'ã kubêkã kupê.

28 Be, kute o anhỹr kêtĩri ne amim,

–Ba 'ã kubêkãbit kupên arým imex ne, ane.

29 Nãm 'ã kubêkã kupên kupênhmê ro'ã nhyem arým kamrô ngrã nhyem arým amikam amimex ma.

30 Nhyem Jeju on kute o mexkôt amikam kuman arým me ipôkri akubyn akêx ne memã kum,

–Nhyem ne ijã kubêkã kupê? ane.

31 Nhyem kôt ba djwýnh kum,

–Djãm me krãre ne me akuno ga, “Nhyem ne ikupê”? ane, ane.

32 Nhyem kute me'ômã katormã ari mekôt krã.

33 Nhyem nija arým kute amimex markam 'yr bōx. Nãm umaje tertet ne tu parbê tým. Parbê tým ne arým prĩne kum amijarênh kum,

–Mrãmri, ba ne ba akã kupê ga arým ijo mex ne, ane.

34 Nhyem kam kum,

–Àpnhĩre, ga ne ga tu amim ikamnhĩxkumrêx ne arým amex ne. Adju-mar mex ne tẽn. Arým amexkumrêx, ane.

35 Nãm 'ã kum anhỹro dja nhyem me kwý bẽnjadwýr Djajru nhũrkwã kurũm tẽn ar kãpan arým Djajrumã kum,

–Arým ne akadjwýx akuno. Kwãrik wãnh ijukri ujarênh djwýnh kunor kêt, ane.

36 Nhyem Jeju Ar kubê ate krãn arým Djajrumã kum,

–Kwãrik wãnh amã akra tyk puma kêt. Djã gãm tu amim ikamnhĩxkumrêx, ane.

37 Ne kam Pedrumê Xijagumê Djuão arkum,

–Ar gajbit dja gar ikôt tẽn, ane.

Ne bu'ã me ku'ẽmã kum,

–Me arek jakam dja, ane.

Djuãomê ne Xijagu ar axikôt kato.

38 Nãm memã anen kam ar Djajru nhũrkwãmã tẽn bōx. Nhyem wãnh me kangao kumex. Me muw ne abej ãmrao kumex nhyem Jeju arým me omũ.

39 Ne kam arým me'yr wadjãn memã kum,

–Mýkam ne ga me akangao akumex ne muw? Djã nãm prĩtija ty? Kati. Nãm ôto nõ, ane. Kute akubyn o tĩnmã. Kam ne ã memã ane.

40 Nãm memã ane nhyem me arým 'ã bẽno ajkẽn keketo kumex. Nhyem kam arým bõm me ano nhyem me kunĩ kato. Ne kam bãmmê nãmê kôt ba djwýnh ar ajbito mōn prĩti nhikwã djã'yr aro wadjã.

41 Ne kam prĩti nhikra 'amýn kum, “Tarita kumĩ”, ane.

Nãm ren me bakabẽnkam kum,

–Prĩtire, amã ne ba ikabẽn. Kãjmã dja, ane.

⁴² Nām kum ane nhyṁ arým ar aêrbê kâjmâ djan ar mrâ. Nhyṁ ar arým kôt madjà kreti. Priti'ã ne amex kubê 12.

⁴³ Nhyṁ kam arkum kabên ne amijâ arkum karôn arkum, “Djã gãm ar ipudju”, ane.

Ne ajte arkum,

—Ar kum mýjja'õ ngã gã kukrê, ane.

6

Õ pyka djwýnhkam bõx.

Mat 13.53-58; Ruk 4.16-30

¹ Ne kam arým memã kãx ne amũ õ pyka djwýnhmã tẽ. Nhyṁ kôt ba djwýnh ar kôt mõ. Nhyṁ kam arým 'yr bõx.

² Nhyṁ ar'ã arým pi'ók rârâr. Nhyṁ arým mebê idjaer bikprõnh djã'yr tẽn kam 'yr bõx ne arým wadjã. Ne kam kute memã amikurãdjã jarênh kadjy arým amikrax ne. Nhyṁ me krãpti kabên man kam no tyn kumex ne ari abenmã kum,

—Je tô nhyṁ nã kum me kukrãdjã ja jarê nhyṁ ã kabên mexo ane. Nhyṁ ne kum ãpênh'ã karõ nhyṁ ã mýjja nhípêxo ane. Mýjja pumũnh kêtumrêx ne ipêx nhyṁ kumex.

³ Be, Jejubê ne pi kênh djwýnh kajgo. Marij kurũm ne kato. Kôt ar apõxjabê ne Xijagumê Jõdjemê Djudamê Ximãomê. Be, ar axikôt apõx ne ja. Kanikwýnhdjwý ar me baro'ã ar ba. Djãm atemã me'õ? Kati. Tãm. Me bajõ tãm. Ne kam ã ãpênho ane. Nãm me ã ari abenmã anen kam arým kubê Jeju kĩnh no kati.

⁴ Nhyṁ kam amijã memã kum,

—Pyka kunikôt me Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhmã kâjmã rax kamênho ba. Nhyṁ be, õ pyka djwýnhkam me jabit ne me ar prãro ba. Õbikwa djwýnhkam ar ja, õ kikre djwýnhkam ar ja ne me ar prãro ba, ane.

⁵ Ne kam te kute õ pyka djwýnhkam mýjja pumũnh kêt krãpti nhípêx prãmje. Te me krãptio mex prãmje. Me kute aparamã rax kamênh prãmkam. Nãm me punu ngrêrebit'ã ã ikra jadjuw ne meo mex.

⁶ Ne mekam no tyn djan amim,

—Je tô mýkam ne me kute inhõ pyka djwýnhkambit amim imar kêtumrêx, ane.

Kute Ar kubê 12 janor.

Mat 10.1-15; Ruk 9.1-6

Ne kam arým tẽ. Apýnh krĩkôt tẽ. Memã amikurãdjã jarênh tẽ.

⁷ Ne kam amiwýr Ar kubê 12 'uw nhyṁ ar arým 'yr bõx. 'Yr bõx nhyṁ kute amũ ar anor kadjy arým aro aben nhikjê. Ne ar kute kukwakam me karõ punu janor ne kujãék kadjy arkum amipyma jadjà.

⁸ Ne kamã arkum 'ã karõn arkum,

—Ar amõr kadjy kwãrik wãnh mýjja krãpti byr kêt. Dja gar akajpar djãbit by. Kwãrik

wãnh mokã byr kêt. Kwãrik wãnh anhõ katõk'y djãkam pi'ók kapri byr kêt.

⁹ Ne ar aparkã ponh jangjên ar anhinõkã pýnhbit jangjê, ane.

¹⁰ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar apýnh krĩ'yr mõ. Nhyṁ me'õ arým ar amã aminhũrkwã jarê. Kumã dja gar wadjãn kambit anhikwã. Ne kam me õ krĩrax kurũm ar amõrkambit dja gar anhũrkwã 'õdjwý jabej.

¹¹ Nhyṁ godja me ar abê aminhũrkwã nê jabej ne kute ar amar prãm kêt jabej gar mebê aparkã'ã me õ pyka ka'u. Me kurũm akatorkam pyka ka'u. Aje me kangao amirĩt kadjy. Ba ar amã arê gar ama. Amrêbê: krĩraxbê Xõtõmamê Gomorakam me axwekumrêx. Dja i Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarênh kadjy akati bõx. Nhyṁ be, ajbir me krĩ jakam dja me axwe pãnh amrêbê me tũm wã jakre. Me kute ar abê aminêkam dja me axwe pãnh me tũmwã jakre. Nãm ã arkum karõo ane.

¹² Nhyṁ kam ar amũ mõn kãj bê me akreo ban memã kum,

—On me amikam akapriren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'yr amijo akêx, ane.

¹³ Ne arým me karõ punu krãpti kute ar meo ba jano nhyṁ arým memã iren mã mõ. Nhyṁ ar me kanê krãpti kungrà. Mýjja kangõ kute rõny kangõ pyrãko me kungrãn meo mexo ba.

Djuão'ã ujarênh.

Mat 14.1-12; Ruk 9.7-9

¹⁴ Nhyṁ kam me amũ Jeju jarênh ipõk. Nhyṁ kam mebê idjaer nhõ bẽnjadwýr rax nhidjibê ne Erodji. Arým ne me kute Jeju jarênhja ma. Ne kam arĩk Jejuo Djuão ne memã kum,

—Ngõmã me angjênh djwýnhbê Djuão arým akubyn tĩn ne ar ba. Be, tyk ne akubyn tĩnkam ne mã mýjja pumũnh kêt nhípêxo ba, mã me punuo mexo ba, ane.

¹⁵ Nhyṁ me ja arĩk Jeju'ã memã kum,

—Be, kubê Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhbê Erij, ane.

Nhyṁ amũ me ja 'ã memã kum,

—Be, kubê ne Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh'õ. Nãr, kute amrêbê: Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh'õ pyrãk, ane.

¹⁶ Nhyṁ bẽnjadwýr rax Erodji kute Jeju jarênh markam 'ã memã kum,

—Be, Djuão ne wã. Ba ije kadjy me anor nhyṁ me kute mut krã'yr, arým akubyn tĩn ne ar ba, ane.

¹⁷⁻¹⁸ Be, me kute Djuão bĩn kêtiri ne Erodji kamyre. Idjibê ne Piripi. Piripi prõ nhidjibê ne Erodjij. Nhyṁ kam Erodji arým

kamyrebê prô pytân ar o ba. Nhyam kam Djuão nêje kum kabên ne kum,

—Metîndjwýnh kukràdjâ kupa'ã ne ga akamyrebê prô pytã, ane.

Nhyam Erodjij kuman arým Erodjimã apnê. Djuão'ã kum apnê nhyam arým 'ÿr me krâkamngônň jano. Nhyam me arým o tým ne kubê ijê.

¹⁹ Nhyam kam Erodjij ari kum Djuão kurêo ban te kute bînmã 'ã amijakreo ba.

²⁰ Erodjij kum Djuão pymakam Erodjij te 'ã amijakreo ba. Erodjij mã 'ã amim,

—Djuão ne katât ar amijo ban Metîndjwýnh mexo mex, ane. Nãm mã amim anen ar Erodjijbê utâr mexo ba.

Djuão kute Erodjimã Metîndjwýnh jarênho ÿr kunikôt Erodjij ari amim,

—Je tô mýj dja ba amijon? anen te kute kabên mar ne kôt kute amijo anhÿr prãmje. Nhyam be, kum Djuão kabên mar prãmã.

²¹ Erodjij kum Djuão kurêo ba nhyam kam arým mrãmri kute bîn kadjy ô akati bôx. Erodjij rwýk djâkam ô akati arým bôx. Nhyam ô akatikam arým bu'ã bënjadjwýrreja ro'ã âkuro nhÿ. Apýnh ô me rûnh djâri, ô krâkamngônň nhô bënjadjwýr djâri, ô pykabê Garrêjakam me ô nêkrêx rûnh djâri, me kunî ô akati kadjy Erodjij'ã akuprô.

²² Ne ô kwý krêno nhÿ nhyam Erodjij kra kurerer arým me'ÿr wadjã. Ne kam memã to nhyam me arým kum kînh. Erodjimê me ro'ã ÿrja kum kînh. Nhyam kam Erodjij kur-erermã kum,

—Mýj ne ga amã kînh? Dja ga amã mýjja'ô kînh ne imã arê ba arým amã kungã, ane.

²³ Nãm kum kabên jarênň mãmđjî kum, —Be, amã ikabên kajgo kêtumrêx nhyam Metîndjwýnh arým ima. Dja ga amã mýjja'ô kînh ne imã arê ba arým amã ôrkumrêx. Nâr godja amã inhô pyka kuto katê kînh jabej ba arým amã kungã. Mrãmri ne ba tu amã ikabên jarênhkumrêx, ane.

²⁴ Nhyam kam arým katon nã kukij ne kum, “Ô mýj dja ba kum arê?” ane.

Nhyam kum,

—Xô, ngômã me angjênh djwýnhbê Djuão krã'ã dja ga 'wý, ane.

²⁵ Nhyam amibêx ne ajte bënjadjwýr rax'ÿr wadjân kum,

—Ô kum amikrà kêt ne ngômã me angjênh djwýnhbê Djuão krã dja ga imã angã. Ngônň purortikam adjân o bôx ne imã angã, ane.

²⁶ Nhyam kam bënjadjwýr rax arým kaprîren ôkre kadjwýnhbê amim,

—Je, arým ne ba mrãmri kum ikabên jarênň mãmđjî nhyam Metîndjwýnh arým ima. Jakam ba te ije kum, “Kati”, anhÿr prãmje. Inhô me rûnh mrãmri ikabênkumrêx jabej ikam no tyn kumex, ane.

²⁷ Ne kam on me par djwýnhmã kabên ne kum,

—Amrê Djuão krão aprôt, ane.

²⁸ Nhyam arým mebê ijê djã'ÿr tén wadjân arým Djuão mut krãtan kam arým ngônň purortikam krã djã. Ne kam kurerermã o tén o bôx ne arým kum kungã. Nhyam arým nãmã kungã.

²⁹ Nhyam kam Djuãokôt ba djwýnh ar arênh man arým 'ÿr tē. 'ÿr tén 'ÿr bôx ne kam arým Djuão nhî mýn o tén arým kênkrekam adjã. Be, me kute Djuão bîn'ã ujarênh ne ja.

Kute mebê 5.000o djuw mex.

Mat 14.13-21; Ruk 9.10-17; Dju 6.1-14

³⁰ Ne kam Jeju kute ar anorja ne arým apýnh krîkôt tén kam arým akubyn Jeju 'ÿr tén 'ÿr bôx ne 'ã akuprô. Ne kam kum amijã ajarê. Kute mýjja nhîpêx kunî'ã kum ajarê. Kute memã kukràdjâ jarênň kunîja kum 'ã ajarê.

³¹ Nhyam me krãptî: Jeju ar'ã aben japanho dja. Ar 'ã aben japanho dja nhyam ar te ô kwý krêň kadjy amijo ane. Nhyam kam Jeju arkum,

—Gwaj on arwãmã mebê tén kam bôx ne bakôkam kôto nhÿ, ane.

³² Nhyam kam ar ate arwãkam ÿr kadjy kãkam nhÿn arým nox ne.

³³ Nhyam me krãptî ar môrkôt amim nokre pumûn arým ar ibej prôt ne. Krî kunî kurûm ne me pykakôt ar ibej prôt ne. Ibej prôt ne arým akãx nhîkjêbê ar kukãm akuprô.

³⁴ Nhyam kam ar kã dji nhyam Jeju wabi. Wabin arým me krãptî me:xja pumû. Ne kam amim,

—E kum, nãm me kute mryo ba djwýnh kêt kam mrykî'átomtî krãptî ta kajgo ba pyrãk, ane. Kam ne arým kum me kaprîñ arým memã kukràdjâ krãptî jarênňmo krax ne.

³⁵ Nãm memã arênhô dja: nhyam kam arým 'ã myt ibô. Nhyam kam kôt ba djwýnh ar arým 'ÿr bôx ne kum,

—Arwã jakam mýjja kêt nhyam arým amykry mex ne.

³⁶ Me ano gê me amû apýnh kikremã môn amû apýnh krîmã mð. Dja me amim ô kwý krêň djã jamý, ane.

³⁷ Nhyam arkum,

—Ar ga dja gar memã mýjja ngã gê me kukrê, ane.

Nhyam ar kum,

—Djãm gwaj baje pi'ók kaprî kumexjao djwý jamýnhmã? Denarju kubê 200jao djwý jamýnhmã? Djãm gwaj baje memã ôr nhyam me kute krênmã? ane.

³⁸ Nhyam arkum,

—Mýj ne ar anhô djwý kute? Tén omû, ane.

Nhyam ar arým bu'ã me ku'ê kôt tén omû. Ne akubyn 'ÿr bôx ne kum,

—Ë, djwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne tepdjwý amãnhkrut, ane.

³⁹ Nhyam kam arkum,
—Ar memā arē gē me apŷnh bōre ngrāngrākam krī mō, ane.

Nhyam ar arŷm apŷnh me krī kadjy memā karō.

⁴⁰ Nhyam me apŷnh me krī kadjy me'ā akre. Nhyam me kwŷ kubē 100'ā kabēn ne krī mō. Nhyam me kwŷ kubē 50'ā kabēn ne krī mō.

⁴¹ Nhyam djwŷ amānhkrut ne amānhkrut ne ikjēkēt jamŷ. Ne tep amānhkrutja by. Ne kajmā o kajkwa jabēn Metŷndjwŷnhmā o amikŷnh jarē. Ne kam djwŷ kokij ne kōt ba djwŷnhmā kungā nhyam ar memā ōro mō. Ne kōt tepdjwŷ ā o anen arŷm me kunīmā kungā.

⁴² Nhyam kam me kunī ō kwŷ krēn arŷm ajne.

⁴³ Nhyam kam me arŷm tepmē djwŷ janhy ngij ne 'ā akre. Nhyam arŷm 'ā akrekam kaxnokai ipubē 12 ne 'ā kātām.

⁴⁴ Be, me my kute djwŷ krēn'ā akrekam kubē 5.000. Ne ijukri me niremē me prīre'ā akre kēt.

Ngō'ā tēm.

Mat 14.22-33; Dju r 6.15-21

⁴⁵ Nhyam kam Jeju urokam kōt ba djwŷnhmā kum,

—Aje, on ar mōn kākam nhŷn ikukām akāx nhikjēmā rēn krībē Bexadamā tē. Ba me ano gē me on mā mō, ane.

⁴⁶ Ne kam me krāpti'ŷr tēn memā kum,
—Aje, on me ajmā. Ba on, ane. Ne kam arŷm Metŷndjwŷnhmā kabēn kadjy krānh'ā tēn wabi.

⁴⁷ Nhyam kam ar'ā akamāt nhyam ar arŷm kākam ngō nhīpōkri mō nhyam Jeju ate atŷxā dja.

⁴⁸ Nhyam kam ar kutā arŷm kōk djābēr tŷx. Àbēr tŷx nhyam ar kute kutā ngō rēnh kurēje àpēnh raxo nhŷ. Àpēnh ra:x nhyam arŷm ar omŷ. Ne ōkrēn'ānh kār pydjikam arŷm arkōt tē. Ngō'ā arkōt tē. Tēn kam bit ar'ānh tēmām.

⁴⁹ Nhyam ar arŷm ngō'ā tēm kōt omŷn abenmā kum,

—Ota, amrē me karō'ō mō. Ar anen amra.

⁵⁰ Ar kunī omŷn arŷm madjā kreti. Nhyam adjynkēt nhyam arŷm arkum,

—E kum, ba ne ba wām tē. On ar akŷnh ne atŷn prām kēt, ane.

⁵¹ Ne arŷm arkōt kākam nhŷ. Kākam nhŷ nhyam arŷm kōk djābēr anhikrē. Nhyam ar ōkre kadjwŷnhbē amikabēn kudjan te kute mŷjja marmā kam no tyn nhŷ.

⁵² Be, amŷja'ā ne Jeju te me krāpti:mā djwŷ ngā nhyam ar kute kum kator kēt. Kubē Metŷndjwŷnh Krajamā kator kēt. Nhyam kam ar te kute marmā kam no tyn nhŷ. Ar amakkre kētkam.

⁵³ Ne kākam ngō'ā mōn kam ar arŷm pykabē Djenekam akāx nhikjēmā bōx ne kà dji.

⁵⁴ Nhyam kam ar wabi nhyam me arŷm amim Jeju nokre pumŷ.

⁵⁵ Ne kam me bu'ā pykawā kunīkōt prōt ne arē. Nhyam me arŷm kute memā Jeju bōx djā jarēnhja'ŷr meo bōxmo krax ne. Me punu nhikwā djākam ikwā rā'āja ne me Jeju'ŷr meo prōt ne meo bōx.

⁵⁶ Ne kam mā kikkre kabem me punu jadjuw. Krī kryrekam nār krīraxkam nār arwākam Jeju ku'ē djā kunīkōt mā kikkre kabem me punu jadjuw. Nhyam me mā Jeju tēm kōt kum amijo a'uw ne kum,

—Ba gop akā japkrebit kupē. Ba gop akā japkrebit kupēnh, ane. Ne me kute kupēnh kunīkōt arŷm mex ne.

7

Tu mŷjja krēn'ā ujarēnh.

Mat 15.1-9

¹ Ne kam mebē pardjēumē Mōjdjē kukrādja mar djwŷnh kwŷ krīraxbē Djeruxarē kurŷm mōn Jeju'ā akuprō.

² Nhyam Jejukōt ba djwŷnh kwŷ tu ikra pōnh kētkam ō kwŷ krē nhyam me arŷm ar omŷ. Ne ar'ā kabēn ne Jejumā kum,

—Mŷkam ne akōt ba djwŷnh me bakukāmākjē kukrādja kupa'ā ikra punu rā'ā tu ākur ba? Dja me o ane nhyam Metŷndjwŷnh arŷm memā axwe jarē, ane.

³ Bir, mebē pardjēumē mebē idjaer kunī ne me mā me kukāmākjē kukrādja'ā no tŷx ne kam arik abenmā kum,

—Me kute prīne aminhikra pōnhkambit dja me aku. Kambit dja Metŷndjwŷnh memā axwe kēt jarē, ane.

⁴ Ne me me ō djwŷ jamŷnh djā kurŷm ban bōx. Ne kam kute ngōo amiku'ōnhkambit aku. Be, apŷnh me kukāmākjē kukrādja kajgo kute ja pyrāk ne krāpti. Nhyam me 'ā no tŷx ne mā apŷnh mŷjja ku'ō. Ngōnhkrāmē ngyo ngōnhmē ngōnh tykmē ne me mā ku'ōn arik amim,

—Dja ba o ane nhyam Metŷndjwŷnh imā imex jarē, ane.

⁵ Kamā ne mebē pardjēumē Mōjdjē kukrādja mar djwŷnhmē Jejumā kum,

—Mŷkam ne akōt ba djwŷnh me bakukāmākjē kukrādja kupa'ā ikra punu rā'ā ākur ba? ane.

⁶ Nhyam memā kum,

—Me ga ne me amijo ajēx ne ar amijo Metŷndjwŷnh mar mexo aba. Mrāmri ne Idjaaj Metŷndjwŷnh kukwakam me ajā pi'ōk no'ōkkumrēx. Nām me bakukāmāremā kum, “Metŷndjwŷnh ne me amā,

'Be, me ja ne me arik 'ēx ne ajkwa kajgokam imā imex jarēnh ban jām ate ibē krān ban

⁷ imā irax jarēnh kajgoo ban kam ta kukrādjaō ikukrādjan memā arēnh

ba. Ne kam ta kukràdjà'ã memã kum, Metĩndjwýnh kukràdjã, anhýro ba.'

Nãm ã Metĩndjwýnh me amã ane."

Nãm ã Idjaj me ajã ane. Ga me akam-ingrãnyre arým akabën kajgoo Metĩndjwýnh kukràdjãn memã arënho aba. Mrãmri ne me ajã arënhkumrëx.

⁸ Be, Metĩndjwýnh ne me kute katãt amijo ba'ã memã karõ ga me kam kubê amijo akëxo aba. Ne kam mã me akukãmãkjê kukràdjã'ã ano tÿx ne ar o aba. Ne kam ngyo ngõnhmê ngõnhkrã ku'õ. Apýnh me akukràdjã kajgo kute ja pyrãk krãpti ga me 'ã ano tÿx ne ar o aba. Ne kam arik 'ã abenmã kum, "Dja Metĩndjwýnh kõt imã ijaxwe kêt jarê."

⁹ Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

–Be, Metĩndjwýnh kute katãt amijo aba'ã me amã karõ ga me arým kabën ma. Djãm mrãmri Metĩndjwýnh kukràdjã kõt ne ga me akukãmãkjê kukràdjã jarê? Kati. Atemã. Atemã ne ga me akukãmãkjê kukràdjã ja'ã ano tÿx ne Metĩndjwýnh kukràdjã mar kêt ne arým o abikënho aba. Djãm kam me ano mex got?

¹⁰ Ba me amã arê ga me ama. Mõjdjê ne Metĩndjwýnh kukwakam me bakukãmãremã karõn memã kukràdjã jarën memã kum, "Me amã abãmmê anã jabën ar kabën ma", ane.

Ne ajte memã kum,

"Me'õ arým bãm'ã nãr nã'ã, 'Gê Metĩndjwýnh o ajkê', anhýr jabej gê me tu kubĩ", ane.

Me kum bãmmê nã ar abemã ne Metĩndjwýnh ã me bakukãmãremã ane.

¹¹ Nhyim be, djãm me ga ne ga me amã abãmmê anã jabê? Kati. Ga me akukràdjã kõt arik memã kum, "Me ajõ godja anã nãr abãm mýjja'ã ajwýr ga aje kubê anhõ mýjja nê prãm jabej. Ne kum, 'Be, ba te ije amã õrmã. Aje mýjja 'ã ijwýr ba arým o Metĩndjwýnh nhõ mýjja. Kam ba te ije amã õrmã', ane. Dja ga me ã kum anen arým kubê nê nhyim kam arým pijãm ne akubyn 'ã ajwýr kêt", ane.

¹² Ga me aje ã memã 'ã karõo anhýrkam arým me nãmê bãmbê õdjý'ã memã adjãpnênho aba.

¹³ Me kum ar abê kêt'ã memã adjãpnênho aba. Metĩndjwýnh te memã kum, "Me amã abãmmê anã jabën ar kabën ma", ane

ga me arým Metĩndjwýnh kabëno me kukràdjã kajgon akukràdjão arým nãmê bãmbê õdjý'ã memã adjãpnênho aba. Aje Metĩndjwýnh kukràdjão me kukràdjã kajgo ne ajte kupa'ã memã akukràdjã punu ja jarê. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁴ Ne kam ajte amiwýr me kunĩ 'uw ne memã kum,

–Ë, dja ga me akunĩ imaro nhyñ ikabën markumrëx.

¹⁵ Me kute apýnh mýjja'ã memã kum, "Ja dja ga ãm omũ. Dja ga krën arým ajaxwe", anhýro ba. Nhyim be, Metĩndjwýnh, djã ne me mýjja 'õ krë nhyim arým kum, "Ja ne ga krën arým ajaxwe", ane? Kati. Me kabën punukam ne memã axwe jarê. Me ãkĩnhĩkam ne memã arê. Me ari prõ, mjên kupa'ã kurê bakam ne memã arê. Me 'ëxnhĩkam ne memã arê. Axwe'õkambit ne Metĩndjwýnh memã axwe jarê.

¹⁶ Gop me ajamak mex jabej tu amim ikabën markumrëx. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁷ Ne kam arým mebê kikremã wadjã. Nhyim kõt ba djwýnh arým kukij ne kum,

–Nã gãm ar imã, "Djã ne me mýjja 'õ krë nhyim Metĩndjwýnh kum, 'Ja ne ga krën arým ajaxwe', ane? Kati", ane. Tãm ne ga arê nhyim ar ibê bipdjur rã'ã ne, ane.

¹⁸ Nhyim kam arkum,

–Je tõ djãm ar gadjwý ajamakkre kêt? Be, mrãmri ne me kute mýjja'õ krënkõt Metĩndjwýnh memã axwe jarënh kêt. Djãm ar aje ja mar kêt?

¹⁹ Be, aparmã ne mýjja mrãn me tikkremãbit wangij. Mýjja'õ kurja ne me kute amim mýjja'ã karõ djãkam ngjêx kêtumrëx. Me tikkremãbit ne wangij ne kam atykmã arým apõx. Me kute amim mýjja'ã karõ djãmã ngjêx kêt kam Metĩndjwýnh kute kõt memã axwe jarënh prãm kêt, ane. Jeju kute ã arkum anhýro arým me õ mýjja krënja kunĩ mex jarê.

²⁰ Ne kam ajte arkum,

–Me kurũm me kabën punu apõx ne me ãpën punukam ne Metĩndjwýnh memã axwe jarê.

²¹ Me kadjwýnhbê, me amim mýjja'ã karõ djãkam ne me amim axwe'ã karõ nhyim arým me kurũm apõx. Me kute amim axwe'ã karõkam ne

me kute me prõ puro nãr me mjên puroo ãkĩnh ne ro'ã ikwãja'ã amim karõ.

Ne prõ djwýnh nãr mjên djwýnh kupa'ã kurê'ã amim karõ.

Ne kute me par'ã amim karõ.

²² Ne kute mebé mýjjaõ ãkĩnh'ã amim karõ.

Ne kute mýjjaõ atom rũnh'ã amim karõ.

Ne kute meo bikënh'ã amim karõ.

Ne memã 'ëx ne kute me noo biknor'ã amim karõ.

Ne kurê ba'ã amim karõ.

Ne te ta kute me urãk prãmje ngryk.

Ne me'ã kabën punu'ã amim karõ.

Ne amijo ãmrati.

Ne bën kati.

Me kute amim axwe'ã karõ ne ja.

²³ Me axweja kunĩ ne me kurũm apõx. Nhyim kam kõt Metĩndjwýnh memã axwe jarê. Nãm ã Jeju kõt ba djwýnh arkum ane.

Me'õ nire bajtem kute tu amim kamnhixkumrêx.

Mat 15.21-28

²⁴ Ne kam arým me'bê tē. Tē:n kam krīraxbê Xirumê krīraxbê Xidō kuri pykaja'yr bōx. Ne kam arým kike'omā wadjān nhỹ. Ne bit kute me'omā amijo amirīt kêt mā. Ne kam te kute me'bê amijo bipdjurmā.

²⁵ Nhy me'õ nire arým arēnh ma. Kubê ne me bajtembê kregu'õ. Pykabê Xirij Penixijkam ne rwýk djā. Me karō punu ne kra prītio ba. Nām arēnh man arým 'yr tēn parbê ibōn nhỹ.

²⁶ Ne arým Jejumā krao a'uw ne kum,

—Amrê tēn me karō punu kute ikra prītio baja jano gē kum ire, ane.

²⁷ Bir, Jeju ne jakam ne bajtemo mex prām kêt. Nām kute õ me'bê idjaerbit kumrêx o mexo bamā. 'Ā kute kum ujarēnh nhy kôt kute marmā ne õ me'bê idjaer'ā me prīre jakren kum,

—Gê me prīre kumrêx djwýo amityxmā. Nok ba ren me prīre nhō djwý rop kraremā kurê nhy ren kam punure, ane. Djām mrāmri ne djwý'ā ajarê? Kati. Kute meo mex'ā ne djwý jakren kum 'ā ajarê. Nām,

—Nok ba ren me prīre nhō djwý rop kraremā kurê nhy ren kam arým punure, ane.

²⁸ Nhy nija arým amim,

—Ijā ne rop krare jarê, anen arým kum,

—Tukwa, mrāmri Bēnjadjwýr djwýnh. Kôt ne ga arê. Nhy be, godja wānh pīponh krakri djwý jaum rōrōk. Aūmbit dja rop krare arým kukrê. Kam gop badjwý ibê rop krare pyrāk tu imā ikrao mex, ane.

²⁹ Nhy kôt kum,

—Be, aje imā akabēn wā jarēnhkam adju-mar mex ne tē. Arým ne me karō punu akramā ire, ane.

³⁰ Nhy kam arým ūrkwāmā akēx ne 'yr bōx. Nhy wynhrām me arým me ikwā djākam kra prīti dji nhy nō. Me karō punu arým kum ire nhy arek nō nhy arým omū.

Kute me'õ jamakre kêt ne kabēn tōo mex.

³¹ Nhy kam krīraxbê Xirumê Xidōkuri pykaja kurūm tē. Tē:n kam amū pyka nhid-jibê Krīraxbê 10jakôt tē. Ne tē:n kam arým imōtibê Garrēja'yr bōx.

³² Nhy wānh me'õ jamakre kêt ne kabēn tōja. Nhy me arým 'yr o bōx ne kum, “Gop 'ā anhikra dji”, ane.

³³ Nhy ate kute o am kadji amū me krāpti bē o tē. Ne kam aktā amakkremā aminhikra'i jadjān aptōn otodjwý kupê.

³⁴ Ne kākwa jabēn kum kaprīkam arým amityk djā mē. Ne kum, “Epata”, ane. Nām ren me bakabēnkam kum, “On ajamakre kajrer”, ane.

³⁵ Nām kum ane nhy arým amakkre kajrer ne kabēn mex ne. Nhy kam akubyn me'yr o bōx.

³⁶ Ne memā 'ā karōn memā kum, “Gora ipudju”, ane. Be, nām te mā: memā anhýro ba nhy me ate mā: pyka kunikôt abenmā arēnh ba.

³⁷ Nām me'õo mex nhy me te kute marmā kam no tyn ku'ê ne abenmā kum,

—Nām apýnh me kanê djāri me kunō mexkumrêx. Nām me umar kēto mex nhy arým akubyn amak mex ne. Nām me kabēn kêt djwýo mex nhy arým akubyn kabēn mex ne, ane.

8

Kute me'bê 4.000o djuw mex.

Mat 15.32-39

¹ Nhy kam me krāpti: ajte Jeju'ā akuprōn 'ā akuprōn me'ā õ kwý krēn djā kêt. Nhy kam arým amiwýr kôt ba djwýnh ar ku'uw nhy ar bōx nhy ar kum,

² —Imā me krāpti:ja kaprī. Me iro'ā krī'ā arým akati amānhkrut ne ikjêkêt apêx. Ne kam arým me õ mjýja kêt.

³ Nok ba ren me kum prām kam ren amū me ūrkwāmā me ano nhy me ren pry konenh ren rerekre ne. Ren me rerekre nhy ren me tyk djā me kupa. Djām jānh got. Onj me ūrkwā. Nām ā Jeju arkum ane.

⁴ Nhy kôt ba djwýnh ar kum,

—Kapôt kukrit jakam ne gwaj te me krāpti:ja kadji djwý kumex prāmje. Mý got gwaj me kadji nē? ane.

⁵ Nhy Jeju arkum,

—Mý ne ar anhō djwý kute? ane.

Nhy ar kum, “Djwýbê 7”, ane.

⁶ Nhy kam me krāptimā kum,

—Pykabê dja ga me nhỹ, ane. Nhy kam me arým nhỹ. Nhy kam arým djwýbê 7 jamýn o Metīndjwýnhmā amikñh jarê. Ne kam kokij ne mā kôt ba djwýnh arkum kungā nhy ar mā me krāptimā adjuw. Nām ar memā adjwýro mōn kam arým adjwýr pa.

⁷ Ne kam ar õ tepprāre ngrēre nhy o Metīndjwýnhmā amikñh jarê. Ne kam arkum,

—Dja gar memā jadjwý jadjwý, ane.

⁸ Nhy kam ar memā adjwýro mōn adjwýr pa. Nhy kam me arým kukrēn arým ajne. Nhy kam me arým aum ngij ne 'ā akre nhy kaznokai ipubê 7 'ā kātām.

⁹ Be, me my kubê 4.000 ne õ kwý krê.

Nhy kam memā kum, “Aje, on me ajmā”, ane.

¹⁰ Ne on kôt ba djwýnhmē ro'ā kāmā wadjān nhỹ. Nhy ar arým nox ne rē:n kam arým pykabê Tamanu'ānh kà djin wabi.

Kute kâjkwa kurûm mÿjja'ô nhîpêxmã ne me kum 'ã à wÿr.

Mat 16.1-4

¹¹ Nhyr me bê pardjêumê me bê xadjudjêumê Jeju'ÿr bôx ne kukij ne mrâmri kubê Metîndjwÿnh Kra ne kute mÿjja pumûnh kêt'ô nhîpêx jabej 'ã kum apnên kum,

—Goja kâjkwa kurûm mÿjja pumûnh kêt'ô nhîpêx bar omûn kôt ama, ane.

¹² Nhyr amikadjwÿnhbê tyk djã mên memã kum,

—Je tô mÿkam ne ga me akamingrãnyre mÿjja'ã ijuw? Ije me amã mÿjja pumûnh kêt'ô nhîpêx ga me aje omûnh prãm kêtumrêx. Mrâmri ne ba me amã ikabênkumrêx, ane.

¹³ Ne kam arÿm me bê akêx ne tên ajte kãmã wadjã. Wadjã akãx nhîkjêmã rêr kadjy arÿm nox ne.

¹⁴ Nhyr kam djwÿ ar kumãnhkutã nhyr kôt ba djwÿnh kute byrmãn arÿm o amak kêt kati. Nhyr wãnh kãkam djwÿ pydjibit nô.

¹⁵ Nhyr kam Jeju me kute me kukràdjã kajgo mar kêt kadjy ne kôt kute ar amijo ba kêt kadjy arkum kabên ne arkum,

—Ga, me kute djwÿ nhigot djã djwÿ djôm kam kapînja pumû. Nhyr arÿm djwÿ tÿx me:x ne. Ar gadjwÿ dja gar me kukràdjã man kôt ar amijo aban arÿm ajaxwe me:x ne. Me bê pardjêu kukràdjã nãr Erodji kukràdjã dja gar aman kôt ar amijo aban arÿm ajaxwe me:x ne. Ar amijã ano tÿx ne me kukràdjã mar kêt ne kôt ar amijo aba kêt, ane.

¹⁶ Nhyr kam ar ari 'ã aben kukij. Ne kam arîk abenmã kum,

—Gwaj baje djwÿ byr kêt kam ne ã ar imã ane, ane.

¹⁷ Be, Jeju kute me kukràdjã kajgo'ã djwÿ nhigot djã jakre nhyr ar kute mar kêt. Nhyr kam arÿm ar kabên man arkum,

—Mÿkam ne gar abenmã, “Gwaj baje djwÿ byr kêt kam ne ã ar imã ane”, ane? Djãm kraxje ar aje omûnh kêt rã'ã? Djãm kraxje ar aje mÿjja mar kêt rã'ã? Mÿj'ã ikabên kute amijakre ar aje mar kêt rã'ã? Djãm ar ajamakreja kêt?

¹⁸ Jãm ne gar anon omûnh kêt ne. Jãm ne gar ajamak ne mar kêt ne. Be, ije djwÿ ngrîreo ne krãptîo djuw mexja djã ne gar arÿm o ajamak kêt kati?

¹⁹ Akubyn amijo tên ije me bê 5.000mã djwÿ kubê 5 kokjêr'ÿr amijo bôx. Ar aje djwÿ janhyo atomkam mÿj ne kam kaxnokai ipu kute? ane.

Nhyr ar Jejumã kum, “Kaxnokai ipubê 12”, ane.

²⁰ Nhyr ajte arkum,

—Ajte akubyn amijo tên ije me bê 4.000 kadjy djwÿbê 7djwÿ kokjêr'ÿr amijo bôx. Ar

aje kam djwÿ jaumo atomkam mÿj ne kam kaxnokai ipu kute? ane.

Nhyr ar kum, “Kaxnokai ipu kubê 7”, ane.

²¹ Nhyr kam arkum,

—Djãm djwÿ'ã ne ba ar amã arê? Djãm 'ã ne ba ar amã, “Ari amijã ano tÿx”, ane? Kati. Djwÿ'ã ne ba ije ar amã ja jarênh kêt. Mÿkam ne gar aje ja mar kêt rã'ã? ane.

Kute me'ô no rão mex.

²² Ne kam ar arÿm krîraxbê Bexadamã tên bôx. Nhyr kam me Jeju'ÿr me'ô no rão môn o bôx ne kum, “Gop kupê gé mex”, ane.

²³ Nhyr arÿm me'ô no rã nhikra 'amÿn krî kurûm o katon atukmã o tê. Ne kam no kutôn 'ã ikra djin kukij ne kum,

—Djãm arÿm ga mÿjja'ô pumû? ane.

²⁴ Nhyr kãmã krãn kum,

—Arÿm ne me kute pî pyrãk ne mrã ba omû, ane.

²⁵ Nhyr ajte no'ã ikra djin kãmã kum krã nhyr arÿm no mex. No mex ne arÿm kute me kunî pumûnh mexkumrêx.

²⁶ Nhyr kum,

—Aj mã. Dja ga katãt anhûrkwãmã tê. Kwãrik wãnh krîmã atêm kêt. Ne kwãrik wãnh krîkam me'ômã ijarênh kêt, ane.

Pedru kute Jejubê Krituo amir'it.

Mat 16.13-20; Ruk 9.18-21

²⁷ Be, bÿnjadjwÿr raxbê Piripi nhô krîraxbê Xedjare bu'ã ne apÿnh me ô krî djãri. 'ÿr ne Jejumê kôt ba djwÿnhmê ar mō. 'ÿr mō nhyr Jeju arÿm arkum,

—Ë, ar imã ijã me ujarênh jarê ba kuma, ane.

²⁸ Nhyr ar arÿm kum,

—Nãm me kwÿ ajã, “Ngômã me angjênh djwÿnhbê Djuão”, ane. Nhyr me kwÿ ajã, “Me bakukãmãre Erij. Metîndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnh raxbê Erij”, ane. Nhyr me kwÿ ajã, “Me bakukãmãrekam Metîndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnh ar 'ô.” Nãm me ã abenmã ajã ane. Nãm ã ar Jejumã ane.

²⁹ Nhyr ajte arkum,

—Ne ar gadjwÿ mã ne gar imar on? Mÿj'ã ne gar ijakre? ane.

Nhyr Pedru kum,

—Abê ne Kritu. Abê me inhô Bÿnjadjwÿrbê kumkati, Metîndjwÿnh tîn ne ar bakumrêxja Kra. Amrêbê ne me bakukãmãremã ajarê. Aje me ipytãr ne aje ar me ijo abamã ajarê. Amrêbê me imã ajarê ba me akam amako iba nhyr arÿm Metîndjwÿnh ajano ga arÿm bôx, ane.

³⁰ Nhyr arkum,

—Kwãrik wãnh me'ômã ja jarênh kêt, ane.

Kute amikukãm me kute bîn'ã amijarênh.

Mat 16.21-28; Ruk 9.22-27

³¹ Ne kam amijã arkum ajarênh arkum,

—Ba ije amijo inhĩ ne ar awýr irwýkja ije mrãmri itokry kumex mar kadjy ne Metĩndjwýnh ijano ba tẽ. Dja me rũnh ikanga. Mebẽngẽtmẽ me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ Mõjdjẽ kukràdjã mar djwýnhmẽ dja me memã ikanga nhyim me arým ibĩ. Nhyim ijã akatin akatin akati ba akubyn itĩn ne, ane.

³² Nãm Jeju arkum ja jarẽnho amirĩtkumrẽx. Nhyim Pedru arým Ar kubẽ o tẽn ar kãxã nõje kum bẽn tỳxmo krax.

³³ Nhyim kam arým kõt ba djwýnh'ýr akẽx ne ar omũn Pedrumã bẽn tỳx ne kum,

—Arým akabẽn kute Xatanaj kabẽn pyràk. Amũ imã akre rax ne tã. Ga Metĩndjwýnh kõt adjumar kêt. Me kãtãm kõt ari adjumar, ane.

³⁴ Ne kam me krãptĩ:mẽ kõt ba djwýnhmẽ amiwýr me ku'uw. Nhyim me arým 'ýr bõx nhyim memã kum,

—Gẽdja ga me ajõ mã ikõt abikamẽnh prãm jabej kwãrik wãnh amidjwýnhbit mar kêt ne mã amim, “Djãm ba ije amijo kĩnhmã? Kati”, ane. Dja ba ityk kadjy inhõ pĩte'y mýn itokry. Dja ga ijã amijakren aje anhõ pĩte'y mýnh mãn prãbẽ amã atokry pyma kêt ne amã ijabẽ rã'ã ne mã ikõt ajkamẽ.

³⁵ Me kute amidjwýnhbit mar ne me kum tokry pyma. Me tãm gẽdja me tyn kam ijukri me biknor tokry djãkam tẽ. Nhyim be, me kum ijabẽkumrẽx ne kute amidjwýnhbit mar kêt nhyim me kute me bĩn jabej me tãm gẽdja me amiptãn ar tĩn ne ba rã'ã: rã'ã ne.

³⁶ Nhyim ren me'õ pykabẽ mýjja mexja kunĩ, nõkrẽx kunĩja ari o atom ne o ban kam ren ty, je mã dja kam nõ? Kati, nãm ren ty nhyim ren õ nõkrẽxja ren wãnh kumex.

³⁷ Nhyim mýj pãnh ne ne ren Metĩndjwýnhmã arẽ nhyim ren akubyn o tĩn nhyim ren kum amijo pãnh ne? Arkati. Dja ga te kum pãnh jarẽ nhyim akubyn ajo tĩn prãm kêtumrẽx ne.

³⁸ Be, me kamingrãny ja ne me axwe:kumrẽx ne ari mýjjakõt ibẽ amijo akẽxo ba. Ga, me kwý kum prõ djwýnh kĩnh kêt ne mebẽ prõo ãkĩnh baja pumũ. Me jadjwý ne me kum ikĩnh kêt ne ate ibẽ jãm krã. Kam godja me'õ ikam pijãm ne ikukràdjãkam pijãm jabej ba badjwý gẽdja ba amipãnh kam ipijãm. Ba ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk dja ba Ibãm jadjẽnhmẽ umao ipyma:n ar awýr bõx. Kadjy mrãnh djwýnh pyma:mẽ ro'ã ar awýr bõx. Ibẽ kumkatio bõx nhyim tãmja ikam pijãmja ba badjwý arým amipãnh kam ipijãm ne. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane.

9

Jeju jadjẽnh'ã ujarẽnh.

Mat 17.1-13; Ruk 9.28-36

¹ Ne kam arkum,

—Ba ar amã arẽ. Ibãm dja ijã bẽnjadjwýr rax mẽ. Dja ba bõx ne ipymao me apytãn ar me ajo iba. Dja gar adjãmja akwý atĩnri iraxkõt ipumũ, me akadjy ibẽnjadjwýr rax ne ipymakõt ipumũ. Mrãmri ne ba ikabẽnja, ane.

² Nhyim kam akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ar'ã apẽx nhyim Jeju arým krãnh prẽkti'ã wabi. Nãm Pedrumẽ Xijagumẽ Djuão ar aprõn aro wabin ate ar ro'ã me kãxã dja. Ne kam arým ar kuka kõnh atemã aminhipẽx.

³ Ne õ kubekã arým adjẽnh ne aka: kute kakũm arngrokam aka pyràk. Ren kubekã põnh djwýnh'õ kubekã'õ põn ren kubekã jakao kute Jeju kã jaka tẽp kêtumrẽx.

⁴ Nhyim kam me kukãmãrebẽ Erijmẽ Mõjdjẽ arým arkum amijo amirĩt ne. Nãm ar Jejumẽ abenmã kabẽno dja nhyim ar ar omũ.

⁵ Nhyim Pedru kum,

—Be, ujarẽnh djwýnh, jakam ne gwaj arým bakĩnhkumrẽx. Dja bar ar amã kikre'ã irõx nhipẽx. Dja bar amã 'õ nhipẽx, Mõjdjẽmã 'õ nhipẽx, Erijmã 'õ nhipẽx, ane.

⁶ Ar madjã kretikam ne Pedru umaje Jejumã kabẽn kajgo jarẽ.

⁷ Nhyim kam kakrã'õ arým amirĩt ne ar kuno. Ar kuno nhyim Metĩndjwýnh arým kakrã kurũm kabẽn nhyim ar arým kuma. Nhyim arkum,

—Ikra ne wã. Imã abẽ. Tãmwã dja gar kabẽn man kõt ar amijo aba, ane.

⁸ Nhyim ar te ar abej amibu'ã rĩt. Nhyim Jeju pydjibit dja nhyim ar omũ. Arým ne Mõjdjẽ ar ar aẽrbẽ mã tẽn arým amirĩt kêt ne.

⁹ Nhyim kam ar arým krãnh prẽkti'ã rwýk tẽ. Rwýk tẽn nhyim Jeju arým ar kute omũnh'ã arkum karõn arkum,

—Ar aje omũnhja kwãrik wãnh jakam me'õmã 'ã adjujarẽnh kêt. Ba ije amijo inhĩ ne ibõxja ityk ne akubyn itĩnkambit dja ga memã 'ã ajarẽ, ane.

¹⁰ Nhyim kam ar arým 'ã ujarẽnh kêt. Ne rwýk tẽn kam aben kukij ne abenmã kum,

—Jeju kute gwaj bamã, “Ityk ne akubyn itĩn”, anhýrja. Mýj'ã ne amijakre? ane.

¹¹ Ne kam Jejumã kum,

—Mýkam ne Mõjdjẽ kukràdjã mar djwýnh memã kum, “Erij kumrẽx dja bõx. Nhyim kam totokbẽ Metĩndjwýnh bõx ne ar meo ba”? ane. Mýkam ne me mã memã ja jarẽ? ane.

¹² Nhyim Jeju arkum,

—Be, gẽdja me'õ kute Erij pyràk kumrẽx bõx ne akubyn Metĩndjwýnh'ýr me kunõ akẽx ne. Meo akẽx nhyim me arým amim maro ba. Mýkam ne ba ije amijo inhĩ ne ibõxja badjwý amrẽbẽ: me ijã me bakukãmãremã kum, “Dja arým tokry kumex ma nhyim me memã kanga”, ane?

Nãm me ã ijã anen arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹³ Ne kam ngômã me angjênh djwýnhbê Djuã'o'ã arkum,

–Ba ar amã arê gar ama. Mrãmri, me'ò kute Erij pyrãk ne arým bõx. Nhyim kam me arým mar kêt ne amikínhje o bikênhõ ba. Amrêbê: me bakukãmãre kute Metíndjwýnh kabên'ã pi'òk no'òkkam me kute o anhýrmã kôt ne me arým ã o ane, ane. Nãm krãnh'ã rwýk tẽmkôt ne Jeju ã arkum ane.

Kute me karõ punumã àkjêr.

Mat 17.14; Ruk 9.37

¹⁴ Ar rwýk tẽn kam arým kôt ba djwýnh kwý aro rãm ne ja. Ar arkôt krãnh'ã àbir kêtjao rãm ne ja. Nhyim me krãpti ar'ã akuprõ. Nhyim Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê ar aktã kabêno aben japanho dja nhyim Jeju arým me omũ.

¹⁵ Ne me aêrbê bõx nhyim me kunĩ kam no tyn kumex ne 'ýr prõt ne kum,

–Djãm arým ne ga bõx? Djãm arým ne ga bõx? ane.

¹⁶ Nhyim kam abej Môjdjê kukràdjã mar djwýnh kukij ne memã kum,

–Mýkam ne ga me akabêno aben japanho dja? ane.

¹⁷ Nhyim kam me krãptikôt me'ò ãmja kum, –Ujarênh djwýnh, awýr ne ba bit ikrao itẽmmã. Me karõ punu ne o ba nhyim ibê kabên kêtukmêx.

¹⁸ Nhyim apýnh kute par djãri pyka'ã kurê nhyim ajmrõ prõt ne ãpjãnh ne ãpnhirênhõ nõ. Awýr ne ba bit o itẽmmã ga adjãm kêt. Ba kam tu akôt ba djwýnh'ýr o bõx ne arkum,

–Dja gar ano gê kum ire, ane. Nhyim ar te kute kuaêkmã o dja. Nãm ã me'ò Jejumã ane.

¹⁹ Nhyim kam Jeju me'ýr akêx ne memã kum,

–Je, me akamingrãny aje amim ikamnhix kêtukmêx ne ajaxwe. Mýj dja ijã akati, akamãt kô kute ba me akam arek ar iba? Nã bãm me awýr bõx ga me ajamakke kêtukmêx ne prĩne akabêno ikaty. Nã bãm te amiwýr me akam ama ga me arĩk ar aba, ane. Ne kam bãmjãmã kabên ne kum,

–Amrê akrao tẽ, ane.

²⁰ Nhyim me arým 'ýr o bõx. 'Ýr o bõx nhyim me karõ arým Jeju pumũn ajte me'ò kraja bĩ. Kubĩ nhyim arým pykabê tým ne ãpnhirênhõ nõn ajmrõ prõto nõ.

²¹ Nhyim Jeju arým bãm kukij ne kum,

–Mýj ne kute bĩn kraxkam 'ã amex kute? ane.

Nhyim kum,

–Prĩrekam ne kum o krax.

²² Nãm te: kute bĩn mexmã ar o ba. Nãm kute kuwymê ngõkam rênh krãpti. Aje me karõbê utãr mar jabej utã. Amã ar ikaprĩn utã, ane.

²³ Nhyim Jeju kum,

–Be, Metíndjwýnh umaro kute mýjja kunĩ jakrenh mexi. Me tu amim kamnhixkumrêx nhyim arým meo mex. Dja ga tu amim kamnhixkumrêx nhyim arým amã akrao mex, ane.

²⁴ Nhyim kam bãm no kangõ prõtme'õ ro'ã on kãj bẽ kum,

–Bênjadwýr djwýnh, arým ba amim kamnhix. Gop ga imã 'ityx jadjã ba gop tu amim kamnhixkumrêx, ane.

²⁵ Nhyim me arým itepato prõt ne 'ã bikprõnhõ dja nhyim Jeju arým me omũ. Ne arým me karõ punumã bẽn týx ne kum,

–Me karõ, aje me'ò bõktimã kabên kêtme amakkre kêt jadjãr. Ba ne ba amã ikabên ne. On kum anhiren kwãrik wãnh ajte o aba kêtukmêx, ane.

²⁶ Nhyim arým amran bĩno bẽ mex ne arým kurũm kato. Nhyim arým kute tyk pyrãk ne nõ. Nhyim me krãpti 'ã abenmã kum,

–Arým ne akuno. Arým ne akuno, ane.

²⁷ Nhyim Jeju arým ikra 'amýn kãjmã aro tẽ nhyim arým kãjmã dja.

²⁸ Nhyim Jeju arým tẽn kikremã wadjã. Nhyim me kãxã kôt ba djwýnh ar arým me karõ jabej kukij ne kum,

–Mýkam ne bar te ije me karõ punu kuaêkmã o ane? ane.

²⁹ Nhyim arkum,

–Bir, me karõ punu kute wã pyrãk ne 'ity:xi. Dja me Metíndjwýnhmã amijo a'uw ne kum amijajbu. Kambit dja me me karõ wã jano nhyim arým memã ire, ane.

Amikukãm tyk'ã ujarênh.

Mat 17.22; Ruk 9.43

³⁰⁻³¹ Ne kam ar arým me kurũm tẽn amũ pykabê Garrêjakôt tẽ. Nãm me bẽ amijo bipdjuo tẽ. Jeju kute me kãxã kôt ba djwýnh arkum amijã ujarênh prãm. Ne kam me bẽ amijo bipdjuo tẽ. Tẽn kam arým arkum,

–Ba ije amijo inhĩ ne ibõxja dja me memã ikanga nhyim me arým ibĩ. Nhyim kam dja ityk'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ba kam akubyn itĩn, ane.

Ar kute amirax jabej Jeju kukjêr.

Mat 18.1; Ruk 9.46

³² Nhyim ar amim,

–Je tũ, mýj'ã ne kabên ja jarê? ane. Ne kam ar kute kukjêr kêt. Jeju kute arkum kabên pymaje ar kute kukjêr kêt.

³³ Ne kam mõ:n kam arým krĩraxbê Kapanã'ýr bõx ne kikremã wadjã. Nhyim kam Jeju arkum,

–Pry'ã ar amõrkôt ne gar aktã akabêno aben japanho mõ. Mýj'ã ne gar abenmã akabên ne? ane.

³⁴ Nhyim ar arým anhikrê ne. Be, prykôt ne ar amirax mýr jabej abenmã kabên mõ. Kam ne Jeju 'ã ar kukij nhyim ar arým pijãm ne anhikrê ne.

³⁵ Nhyam kam nhÿn amiwÿr ar ku'uw. Kôt ba djwÿnhbê 12ja 'uw ne arkum,

—Gar ajô araxo kutewa prâm jabej gêdja amijo kajgon me katê tèn kam tu me kunimã àpènh ba, ane.

³⁶ Ne kam arÿm me prÿre'ô nhikra 'amÿn o tèn ar ipôkri kudja. Ne kam kute o kÿnh kadjy kumÿn arkum,

³⁷ —Ë, ga, me'ô prÿreja pumû, kâtâm mexja pumû. Dja me'ô ikukwakam kum me'ô kute prÿre ja pyrâk kÿnh, kum me'ô kâtâmja kÿnh ne kam arÿm badjwÿ kum ikÿnh. Djâm bajbit kum ikÿnhmã? Kati, dja me'ô kum ikÿnh ne kam kum ibãmdjwÿ kÿnh, ibãm kute ijanor-jadjwÿ kum kÿnh. Nãm ã Jeju arkum ane.

³⁸ Nhyam Djuão arÿm kum,
—Ujarènh djwÿnh, ba amã arê. Me'ô gwaj bakôt ba kêt'ô tu me karô punu kute meo ba'ã anhidji jarê. 'A anhidji jarèn me karômã kum, “Ba Jeju kukwakam amã ik-abèn ne. On kum anhire.” Nãm ã anhÿro dja bar arÿm omû. Ne kam gwaj bakôt ba kêt kam kum, “Kwârîk wãnh”, ane.

³⁹ Nhyam Jeju arkum,
—Kwârîk wãnh kubê adjãptâr kêt. Be, godja me ikukwakam mÿjja pumÿnh kêt nhîpêx, godja me'ô punuo mex, me ja ne me te kute ijã kabèn punu jarènhmã.

⁴⁰ Be, me kum gwaj bakurê kêtja ne gwaj bajo ôbikwa. Kam kwârîk wãnh kubê adjãptâr kêt.

⁴¹ Ba ne ba ibê Kritu. Gar ikôt abakam godja me'ô ar amã ngônhrâkam ngô nhôr jabej. Ba dja ba mrãmri kum àpènh mex-jao pãnhkumrêx. Mrãmri ne ba ar amã arènhkumrêx.

⁴² Nhyam be, me'ô kute me prÿre pyrâk ne ajbir kute amim imar ny nhyam kam ren ate me'ôja axwe'ã kum apnê nhyam ren arÿm kôt axwe nhyam kam ren me ôkre'ã kènpoti nhô. Kute memã axwe'ã àpnènh djwÿnhja nhôkre'ã kèn jabatàn nhô ne ren ngô jabatànhamã kumê nhyam ren ngô kubî, ja ne kàjbê tokry. Tokry ngri. Nhyam be kati, Metÿndjwÿnh dja prÿne o ajkê nhyam tokry ra:x ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴³ Ga, me kute apÿnh amikukràdjão àpènh jaxwe prãmja pumû. Me kute àpènh jaxwe kangamã ne Jeju mebê uman memã kum,

—Ne gar ren ajaxwe kadjy anhikra nhikjêo mÿjja punu kupènh prâm mÿj ne gar ren on? Bir, gar ren on krâta. Ne kam ren te anhikra nhikjê kêt ne ren atÿnkam ren akÿnhkumrêx. Metÿndjwÿnhkôt atÿn ne ar abakam ren akÿnhkumrêx. Ne ren aktã anhikra rà'an ren me biknor tokry djâkam tèn ren atokry ra:x ne. Kam ne kuwy pôk rà'ã: rà'an àtyk kêt kumrêx.

⁴⁴ Kam kôp kute me kakwÿrja tyk kêt nhyam me kute kuwy pôkjadjwÿ par kêt.

⁴⁵ Ne gar ren ajaxwe kadjy apar nhikjêo mÿjja punu'ÿr amrãnh prâm mÿj ne gar ren on? Bir, gar ren on krâta. Ne kam ren te apar nhikjê kêt ne ren atÿnkam ren akÿnhkumrêx. Metÿndjwÿnhkôt atÿn ne ar abakam ren akÿnhkumrêx. Ne ren aktã apar rà'an ren me biknor tokry djâkam tèn ren atokry ra:x ne. Kam kuwy pôk rà'ã: rà'an àtyk kêt kumrêx.

⁴⁶ Kam kôp kute me kakwÿrja tyk kêt nhyam me kute kuwy pôkjadjwÿ par kêt.

⁴⁷ Ne gar ren ajaxwe kadjy ano nhikjêo aje mÿjja punu pumÿnh tÿx prâm mÿj ne gar ren on? Bir, gar ren on kaba. Ne ren kam te ano nhikjê kêt ne ren akÿnhkumrêx. Metÿndjwÿnh kute me utâr ne ar me kadjy bènjadjwÿr ne kute ar meo baja'ÿr abôxkam ren akÿnhkumrêx. Ne ren aktã ano rà'an ren me biknor tokry djâkam kuwykam tèn ren atokry ra:x ne.

⁴⁸ Me bakukãmãre ne amrêbê: 'ã memã kum,

“Kôp kute me kakwÿrja tyk kêt nhyam me kute kuwy pôkjadjwÿ par kêt.”

Nãm ã Jeju arkum ane. Djâm mrãmri ne ar kute aminhikra, amipar jakãrmã? Djâm mrãmri ne ar kute aminoo pôxmã? Kati, ar kute àpènh jaxwe krã'ÿr ne kangamã ne Jeju 'ã arkum ar kute amibê amikukràdjã jakãrmã arê.

⁴⁹ Ne kam arkum,

—Be, kuwykam gêdja me kunî tokry. Kute mrãmri ne me kute Metÿndjwÿnhmã mry parkam kadjwanhÿo mry kunî kangâr pyrâk, ane. Dja me 'ã tokryu tuknô ane.

⁵⁰ Ne kam ar'ã kadjwanhÿ jakre ne arkum,

—Be, kadjwanhÿ mexkumrêx. Godja kadjwanhÿ ta amikam akry apêx jabej arÿm o mÿjja jakry kadjy punukumrêx ne. On ar aje kadjwanhÿ mex pyrâk ne abenmã akabèn mex, ane.

10

Me kute prô kanga'ã ujarènh.

Mat 5.31, 19.1; Ruk 16.18

¹ Ne kam arÿm krÿrãxbê Kapanakam me jamã kãx. Ne tèn arÿm ngôbê Djodão nhikjêmã rên arÿm pykabê Djudêja'ÿr bôx. Bôx nhyam kam me krãpti: ajte 'ã bikprônho dja. Nhyam kam ajte memã ujarènh dja.

² Nhyam mebê pardjêu arÿm 'ÿr bôx ne kute we kabèn kajgo jabej kukjêrmã ne kum,

—Djâm Metÿndjwÿnh kukràdjã kôt me kute tu prô kangamã? Nãm me Jeju kute kabèn kajgo jarènh kadjy nãram 'ã kum ane.

³ Nhyam memã kum,

—Be, Môjdjê ne amrêbê: me bakukãmãremã 'ã karô. Mÿj ne memã arê? ane.

⁴ Nhyam me kum,

—Môjdjê ne memâ kum, “Gê me prô'â pi'ôk no'ôk ne kam kanga”, ane.

⁵ Nhyam memâ kum,

—Bir, me amakkre kêt kam ne memâ prô kanga jarê. Nhyam djâm adjâkamâ ne me â prô ane? Kati.

⁶⁻⁷ Adjâkamâ, kute mýjja kunî nhípêxkam ne Metîndjwýnh mymê ni ar ipêx ne memâ kum,

“Kamâ dja me my prô kadjy arým bämmê nã arkum iren kam arým prôbit'â ngrâ ne.

⁸ Nhyam kam ar ĩ abenâ tým ne kam kute ĩ tydjy pyrak.”

Nãm â Metîndjwýnh memâ ane. Kam, djâm ar ĩ amãnhkrut rã'â? Kati, ar kute ĩ pydjy pyrak.

⁹ Be ga, Metîndjwýnh kute abenâ ar mênhja pumû. Kwãrik wãnh me'ô abenbê aro bikjêr kêt. Nãm â Jeju mebê pardjêumâ ane.

¹⁰ Nhyam kam ar akubyn kikrekam tèn nhý. Nhyam kôt ba djwýnh arým Jeju kute memâ kabên jarênhja jabej kukij.

¹¹ Nhyam arým arkum,

—Gêdja me'ô prô djwýnh kangan kam atemâ akãxbê me'ômâ kabên ne 'yr môn kam arým mrãmri krô'â o prôn arým axwekumrêx, prôkam axwekumrêx.

¹² Nhyam me niredjwý gêdja me mjên kanga nhyam kam atemâ me'ô akãxbê 'yr mô nhyam kam arým mrãmri krô'â o mjên ne arým axwekumrêx. Nãm â arkum ane.

Kum me prîre kînh'â ujarênh.

Mat 19.13; Ruk 18.15

¹³ Nhyam kam ar ja arým Jeju 'yr me prîreo môn o bôx. Kute me kupênhmâ ne ar 'yr meo mô. Nhyam kôt ba djwýnh ar arým néje memâ bèn týx.

¹⁴ Nhyam Jeju arým ar omûn arým no kã nhãn arkum,

—Kwãrik wãnh arek amrê me prîre iwýr mô, ane. Kwãrik wãnh gar mebê adjãptâr kêt gê me arek amrê mô. Â me kute amijo anhýrbit gêdja Metîndjwýnh me utãn me kadjy bënjadjwýr ne ar meo ba.

¹⁵ Ê, me kute me prîre pyrak ne amijo kãtãmjabit gêdja Metîndjwýnh me utãn me kadjy bënjadjwýr ne ar meo ba. Be, me prîre kute ta amim imarja pumû. Â me kute amijo anhýr gêdja Metîndjwýnh me utãn me kadjy bënjadjwýr ne ar meo ba. Mrãmri ne ba me amâ katãt arê. Nãm â Jeju arkum ane.

¹⁶ Ne kam aben totokmâ me prîre jamýn me'â ikra jadjuw ne memâ kum,

—Gê Metîndjwýnh ajo djuw mex. Gê Metîndjwýnh ajo djuw mex, ane.

Me'ô nhô nèkrêx kumex'â ujarênh.

Mat 19.16; Ruk 18.18; Xim k 6.6; Xij 5.1

¹⁷ Ne kam arým memâ kãx ne ajte prykôt tẽ. Tẽ: nhyam me'ô arým 'yr prôt ne arým parbê kônkrão nhýn kum,

—Ujarênh djwýnh, ga ne ga amexkumrêx. Itûn rã'â rã'amã mýj gêdja ba Metîndjwýnh kadjy nê? ane.

¹⁸ Nhyam Jejubê Metîndjwýnh Kra nhyam ta kute kôt kum kator kadjy Jeju kum,

—Mýkam ne ga imã imex jarê? Me'ô pykakam mex kêt kumrêx. Metîndjwýnh pydjibit mex.

¹⁹ Metîndjwýnh kukràdjã ne ga arým ama. Me kute katãt amijo ba'ã kute memâ karôkôt kukràdjã ne ga arým ama. Nãm memâ kum,

“Kwãrik wãnh me par kêt.

Kwãrik wãnh mebê prôo adjãkînh kêt.

Kwãrik wãnh adjãkînh kêt.

Kwãrik wãnh ajêx ne me kãmex jarênh kêt.

Kwãrik wãnh aje me'ô nhô mýjja o aminhõ kadjy kwãrik wãnh ajêxnhî kêt.

Me amã abämmê anã jabên ar kabên ma”, ane.

Ja kunî ne ga arým ama. Nãm â Jeju kum ane.

²⁰ Nhyam kum,

—Nã, ujarênh djwýnh, arým ne ba ãbôktikam ja kunî ma. Ne kam kôt ije ar amijo iba rã'ã:n arým ĩjabatãnh ne, ane.

²¹ Nhyam Jeju arek omûno djan kam kum kînhkumrêx ne kum,

—Be, mýjja pydjy ne kute akukrà rã'ã. On tèn memâ anhõ mýjja wã ngrãn pãnh pi'ôk kaprî byn me 'uwû, me ô mýjja kêtjamã angãn o me kînh. Ne kam amrê iwýr tèn mã ikôt ajkamê. Dja ga â anen kam arým kãjkwakam anhõ mýjja mex kumex. Ne kam ĩjã amijakren aje pite'y mýnh mãn prãbê amã atokry pyma kêt ne amã ĩjabê rã'ã ne mã ikôt ajkamê.

²² Jeju â kum ane nhyam arým kam kaprî:re ne. Ne kam akêx ne mã tẽ. Kaprî:re ne tẽ. Be, ô nèkrêx ne kumex: 'Ã maje ne mã kaprîren tẽ.

²³ Nhyam kam Jeju kôt ba djwýnh ar 'yr akêx ne arkum,

—Nèkrêx ne kute me kukrà prãmã. Me ô nèkrêx kumex gêdja me te Metîndjwýnh kute amim me utãr ne ar meo baja 'yr bôxmã, ane.

²⁴ Nhyam kôt ba djwýnh te kute marmã kam no tyn ku'é nhyam Jeju arým arkum,

—Akmere ar, me ô nèkrêx kanãrrãm ar baja ne me te Metîndjwýnh kute amim me utãr ne ar meo baja 'yr bôxmã.

²⁵ Ba ar amã arê gar ama. Be ga, mry jãbatãnhbê kameru te: kute aguja tekrax kremã ngjêxmãja pumû. Me ô nèkrêx rûnhdjwý kute urãk. Me te Metîndjwýnh kute amim me utãr ne ar meo baja 'yr bôxmã nhyam nèkrêx utã: ne. Nãm Jeju â arkum ane.

²⁶ Nhyam kôt ba djwýnh ja man kam no tyn djan kam kum,

—Je, nhyim mýj me'õ gédja Metíndjwýnh amim utà? ane.

²⁷Nhyim Jeju arým ar omũho djan arkum,

—Be, me ne me te: kute amipytår pråmje nhyim be, Metíndjwýnh kute mýjja kunĩ mar. Kumåbit ne amirĩt ne. Ta ne kute me utårkõt kute mar, ane.

²⁸Nhyim kam Pedru kum,

—Ë, arým ne bar inhõ mýjja kunĩmå in-hiren mã akõt ajkamẽ, ane.

²⁹⁻³⁰Nhyim Jeju arkum,

—Ë, godja me'õ imå åpẽn ne memå ijå ujarẽn tẽm kadjy arým õ mýjjamå irer jabej, õbikwamå irer jabej. Õ kikre når kamy når kanikwýnh når nå når bãm når prõ når kra når õ pykamå irer jabej ba dja ba kum o pån rhax ne. Ne pån pyka jakam kum õ mýjjao akrenh mex ne kum kungå. Ne pån õbikwao akrenh mex ne kum kungå. Dja ba kum kråptĩ: kubẽ 100 ngå nhyim pån õ kikre, kamy, kanikwýnh, nå, kra, õ pyka kråptĩ mex ne. Kamdjwý dja me kåtåm me'õ jao bikẽnho ba. Dja å pykakam ane. Nhyim ije pykåo nykam gédja Metíndjwýnhkõt fin ne ar ba rå'å: rå'å ne. Mråmri ne ba ar amå arẽnhkumrẽx, ane.

³¹Nhyim be, jakam me rũho kutewaja djåm me kute memå wa rå'amå? Kati. Me ja kråptĩ gédja me kajgo mex ne me katẽn tẽ. Nhyim be, me kajgo mex ne me katẽn tẽmja gédja me pån rhũho kutewa. Nån å Jeju kõt ba djwýnh arkum ane.

Ajte amikukåm amityk'å ujarẽn.

Mat 20.17; Ruk 18.31

³²Ne kam ar ajte Jejumẽ ro'å prykõt mõ. Krĩraxbẽ Djeruxarẽ'yr åbir mõ nhyim Jeju tu kum me uma kêt ne ar kukåm tẽ. Nhyim ar te kute marmå kam no tyn mõn arým fin pråm. Nhyim kam arým me kaxå aro tẽn arkum amijå ujarẽn tẽ. Kõt ba djwýnhbẽ 12jamå ne amijå ujarẽn tẽn kum,

³³—Ë, ota gwaj arým Djeruxarẽ'yr badjåbirn babõxmå. Nhyim kam ba ije amijo inhĩ dja me apýnh me rũnhmå ikanga, me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr arkum ikangan Mõjdjẽ kukràdjå mar djwýnhmådjwý ikanga. Nhyim kam me ikå mex jarẽn ijå abenmå kum, "Axwekumrẽx. Gẽ me pån rhũho bĩnkumrẽx", ane. Ne kam me bajtemmå ikanga.

³⁴Nhyim me arým ijå bẽno ajkẽn ikutõn mry kå punuo ikaprẽprẽ:k ne. Ne kam arým ibĩ nhyim ijå akatĩn akatĩn akatĩ ba akubyn itĩn ne. Nån å arkum ane.

Ar kute ajte amirax jabej.

Mat 20.20; Ruk 22.24

³⁵Nhyim kam Xijagumẽ Djuåo ar arým 'yr bõx. Djebedeu kute ar irja 'yr bõx ne kum,

—Ujarẽn djwýnh, bar amå arẽ ga prĩne kõt å ar ijo ane, ane.

³⁶Nhyim arkum,

—Mýj ne ba ije ar ajomå? ane.

³⁷Nhyim ar kum,

—Be, dja ga ĩ anhõ me ja kunĩo amiptån prĩne amexkumrẽx ne apyma. Memå anhýrkam bar irax ne anhikõ'å memå nhý, bar ijõ adjubõk'ån nhý nhyim ar ijõ adjuge'ån nhý. Dja ga å ar ijo ane, ane.

³⁸Nhyim Jeju arkum,

—Gêt kon. Nå gån ar arĩk amim 'å karõn imå arẽ. Ba ar amå arẽ gar ama. Dja ba ngõnhkrå kam kangõ jao ikõ. Djåm ar aje ipyråk ne kangõ jao akõm mã? Dja me ngõmå ijadjå. Djåm ar aje ipyråk nhyim ngõmå me kute ar ajadjårmå? Nån å arkum ane. Bir, mýj'å ne kangõ jao kõm ne ngõmå adjårmå akre? Bir, amitokry kume:x'å ne akre. Ar kute uråk jabej ne ar kukij. Ar tokry kute Jeju tokry pyråk jabej ne ar kukij.

³⁹Nhyim ar kum,

—Nå. Kadjy ar ije apyråk, ane.

Nhyim Jeju arkum,

—Mråmri dja gar aje ipyråk ne atokry kumex ma. Mråmri dja gar kangõ jao ikõ nhyim me ngõmå ar ajadjå.

⁴⁰Be, djåm ba ne ba ar amå inhikõ'å ar anhýrmå arẽ got? Be, Ibån kute amrẽbẽ: amijo me'õ ar utår ar ta dja ar inhikõ'å memå nhý. Nån å Xijagumẽ Djuåo arkum ane.

⁴¹Nhyim kõt ba djwýnhbẽ 10 arým ar kabẽn ma. Ne kam arým Xijagumẽ Djuåo arkum åkrẽ ne.

⁴²Nhyim Jeju amiwýr ar ku'uw ne arkum,

—Me bajtemkam me bẽnjadjwýr ne me ari åpẽn'hå memå åpẽn'h ne memå bẽn týx ba. Nån å me bajtemkam me rũnh kute meo bao ane gar arým ama.

⁴³Djåm ar ga aje me kudjwamå? Kati. Ar ga dja gar å anhýr kêtumrẽx ne. Ar ajõ abenkam arax pråm jabej amijo akajgon arkum adjåpẽn ar ba.

⁴⁴Ne kam ar ajõ aben kadjy abẽnjadjwýr rax pråm jabej tu amijo akåtåm ne me kunĩmå adjåpẽn kajo aba.

⁴⁵Ba ije amijo inhĩ djåm imå me åpẽn kadjy ne ba amrẽ tẽ? Kati, ba dja ba memå apẽ. Me ren ta amijaxwe pån rhũho tokry arým ty. Nhyim be kati. Me kråptĩ jaxwe pån rhũho dja ba itokry arým ty. Memå idjåpẽn ja kadjy ne ba amrẽ tẽ. Nån å Jeju arkum ane.

Me'õ no rå akubyn rĩ.

Ruk 18.35

⁴⁶Nhyim kam ar ajte tẽn kam krĩraxbẽ Djerikokam bõx. Bõx ne kam kato. Nhyim kam Jejumẽ kõt ba djwýnhmẽ me kråptĩmẽ ne me Djeriko kurũm kator mõ. Kator mõ nhyim wån rhũho Baximẽu no råja pry japkre'å nhý, amijo å'wýro nhý. Ximẽu ne kudjĩ.

⁴⁷Nhyim me abenmå kum,

—Nadjarekam Jeju ne tēmja, anhÿro kumex. Nhyṁ arÿm kuman arÿm kum amijo akij ne kum,

—Ë, Jeju, Dawi tãmdjwÿ 'ô. Gop amã ikapri, ane.

⁴⁸ Nhyṁ me krãpti arÿm kum bën tÿx ne kum, “E kum anhikrê”, ane. Nhyṁ kam tu kum àkjêro bën kum,

—Dawi tãmdjwÿ 'ô, gop amã ikapri, ane.

⁴⁹ Nhyṁ Jeju arek kum djan memã kum,

—Me ajô tèn kum arê gê amrê iwÿr tē, ane.

Nhyṁ me 'ÿr tèn kum arēn kum,

—On akĩnh ne on kãjmã dja. Onij amiwÿr ajuw, ane.

⁵⁰ Nhyṁ arÿm wãnh inókati mēn ekruṁ ne kãjmã dja. Kãjmã djan arÿm Jeju 'ÿr tē. 'ÿr tēn arÿm 'ÿr bôx.

⁵¹ Nhyṁ Jeju kum,

—Mÿj ne ba ije ajomã? ane.

Nhyṁ no rãja kum,

—Bēnjadjwÿr, aje inoo mex ba irĩtmã, ane.

⁵² Nhyṁ Jeju kum,

—Ga ne ga arĩt kadjy tu amim ikamnhĩxkumrēx ne iwÿr bôx. Kam dja ba arÿm ajo mex. Aj mã, ane.

Nhyṁ kum kabēmē ro'ã arÿm rĩt mex ne arÿm Jejukôt pry'ã tē.

11

Jeju rax ne Djeruxarēmã àr.

Mat 21.1; Ruk 19.28; Dju r 12.12

¹ Nhyṁ Jejumē ar prykôt mō:n kam krĩraxbē Djeruxarē kuri krĩ ngrire ja 'ÿr bôx. Krãnhrebē Oriwēre'ã rwÿkbē ne krĩ ngrire jabē Bepadjēmē Betanhamē. 'ÿr bôx nhyṁ kôt ba djwÿnh amãnhkrutmã kum,

² —Pry ja'ã dja gar arek katãt krĩwãmã tē. Nhyṁ ar akutã pry kator kraxkam dja gar mry'ã krĩ jabatãnh nyrewã pumũ. Nhyṁ me kute pĩ maktã ôkre djē nhyṁ ãmwã. Kraxje me'ô mry wã'ã krĩ kêt. Dja gar 'ãpre bôn amrê o tē.

³ Godja me'ô 'ã ar amã kabēn jabej ne ar amã, “Mÿj kadjy”? ane gar kum, “Bēnjadjwÿr 'ã tēm prãm. Dja 'ã tèn kam akuby:n amã ano.” Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Nhyṁ kam ar 'ÿr tē. Tē:n kam arÿm mrymã kato. Kikre'ô jajkwa krekre tãri ne me mry 'ãpre nhyṁ dja. Pry kēnhkam ne mry dja nhyṁ ar arÿm 'ãpre bô.

⁵ Nhyṁ ar bu'ã me ku'ēja ar kukij ne arkum,

—Mÿj kadjy ne gar mry 'ãpre bô? ane.

⁶ Nhyṁ Jeju kute arkum 'ã karô kôt ne ar ã memã ane. Nhyṁ me arÿm arkum, “Ajrã”, ane.

⁷ Nhyṁ ar arÿm Jeju 'ÿr mryo tēn o bôx. Ne kam ar aminhō kubêkào kum mry'ã aty. Nhyṁ kam 'ã nhÿ.

⁸ Nhyṁ kam me krãptidjwÿ kukãm kum pry'ã atyo mō. Aminhō kubêkào kum atyo

mō. Nhyṁ me kwÿ bu'ã kapôt'ÿr mōn pi'ô nhikēn o bôx ne kukãm kum pry'ã o atyo mō. Nhyṁ arÿm 'ã tē.

⁹ Nhyṁ me kwÿ kukãm mō, o àkjêr mō nhyṁ me kwÿ kôt o àkjêr mō. Nãm me o àkjêr mōn kãj bē abenmã kum, Metĩndjwÿnhmã kum,

—Jejubē me inhō Bēnjadjwÿr rax. ãm mexkumrēx. Kam me ikē:nhkumrēx. Gē on me ipytã. Gē Metĩndjwÿnh o kĩnh rax. Metĩndjwÿnh kukwakam ne arÿm me bakadjy bôx.

¹⁰ Arÿm me bakukãmãre Dawi kudjwa kute me ijo ba kadjy ne bôx. Gē me kãjkwakamdjwÿ Metĩndjwÿnhmã mextire jarēho kumex. Gē on me ipytã, ane.

¹¹ Nhyṁ arÿm krĩraxbē Djeruxarēkam bôx. Bôx ne kam Metĩndjwÿnh nhō kikretimã wadjã. Ne kam amibu'ã mÿjja kunĩ pumũho tē. Nhyṁ kam arÿm 'ã amykry mex ne. Nhyṁ kam kôt ba djwÿnhbē 12mē amũ krĩ ngrirebē Betanha'ÿr tē. 'ÿr tē:n kam bôx.

Ar kute tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrēxmã 'ã ujarēnh.

Mat 21.18

¹² Nhyṁ ar'ã akati nhyṁ arÿm Betanha kurũm tē. Ne kam kum prãm ne.

¹³ Nhyṁ wãnh pidjôbē pigēre'ô dja nhyṁ amybÿm 'ô pumũ. Ne kute ô jabej kadjy 'ÿr tēn 'ÿr bôx. Ne te ô jabej nhyṁ ô kêt ne 'ôbit nhyṁ arÿm omũ. Kraxje ô'ã mytyrwÿ kator kêt rã'akam ne ô kêt.

¹⁴ Nãm omũn tu pidjômã kum,

—Jakam dja ga adjô kêtumrēx nhyṁ me adjô krēn kêt ne, ane. Nhyṁ kôt ba djwÿnh arÿm kuma.

Kute kikreti nēje me anor.

Mat 21.12; Ruk 19.45

¹⁵ Nhyṁ kam ar tē:n kam krĩraxbē Djeruxarēkam bôx. Kam bôx nhyṁ kam Jeju Metĩndjwÿnh nhō kikretimã tēn wadjã. Nhyṁ me kute memã mÿjja nhōr djwÿnh kumex. Nhyṁ me kute memã mÿjja pãnh ne amim byr kadjy 'ã kumex. Nhyṁ arÿm bōm me rēho dja. Nhyṁ me kute me ô pi'ók kapri pãnh memã kikreti nhō pi'ók kapri nhōr kadjy me kumex nhyṁ mebē pĩponho àpanho tē. Nhyṁ me kute tut nhōr djwÿnhdjwÿ kumex nhyṁ mebē krĩ djã nhikô rēho tē.

¹⁶ Ne mã mebē àptãro djan memã kum,

—Kwãrik wãnh on Metĩndjwÿnh nhō kikreti katikôt me ajēho aba kêt, ane.

¹⁷ Ne kam memã kum,

—Amrêbē: ne me bakukãmãre Metĩndjwÿnh kabēn'ã pi'ók no'ók ne. Kamã Metĩndjwÿnh ta memã kum,

“Inhō kikreti ja'ã dja me abenmã kum,

'Apÿnh me ò pyka kunĭkôt me kute Metĭndjwÿnhmā kabĕn kadjy ne ò kikreti wā', ane.

Dja me ā inhō kikreti'ā abenmā ane."

Nām ā Metĭndjwÿnh pi'òkka ane. Nhy m be, me ga ne ga me aje kam me àkĭnhĭo aben pydji djā. Nām ā Jeju memā ane.

¹⁸ Nhy m Mōjdĕ kukràdjā mar djwÿnhmĕ me kadjy Metĭndjwÿnh mar djwÿnh nhō bĕnjadjwÿrmĕ arÿm Jeju kabĕn ma. Ne kam 'ā aben maro nhÿn abenmā kum,

—Je tō mÿj dja gwaj baje Jeju bĭnmā on? ane. Me kum umakam ā abenmā ane. Me kātām kunĭ Jejukam nō tyn kum kabĕn kĭnh ne kumex. Nhy m kam me rĭnhja kum uma.

¹⁹ Nhy m kam Jeju ar'ā para nhy m ar arÿm krĭrax kurŭm katon tĕ.

Ar kute tu amim Metĭndjwÿnh kamnhĭxkumrĕxmā 'ā ujarĕnh.

Dju r 14.13; Xij 1.6; Dju k 5.14

²⁰ Nhy m ar'ā akati nhy m ar aje pidjōbĕ pigĕre 'ānh tĕn omŭ. Nhy m arÿm arĕmĕ kunĭ ngrā ne.

²¹ Nhy m Pedru akubyn amijo tĕn Jeju kabĕn man kum,

—Ujarĕnh djwÿnh ota, aje pidjōbĕ pigĕre kangrōnhja arÿm ngrān dja, ane.

²² Nhy m kam arkum,

—Gora ar tu amim Metĭndjwÿnh kamnhĭxkumrĕx.

²³ Ba ar amā arĕ gar ama. Gorĕn me'ò krānhwāmā kum, "On amikaban ngō jabatānh mŭjakam mōn tÿm", ane. Ne ren òkre kadjwÿnhbĕ amim,

"Kon, birām dja ipĕx, kon", anhyr kĕt ne tu kadjy amim kamnhĭxkumrĕx ne ren amim, "Be, mrāmri dja ikabĕn kôt ā imā o ane", ane. Kute ren ā amim anhyrkam ren krānh mrāmri ā amijo ane. Mrāmri ne ba ar amā arĕnhkumrĕx.

²⁴ Kam aje mÿjja kunĭo Metĭndjwÿnhmā adjā'wÿrja dja gar tu kadjy amim kamnhĭxkumrĕx nhy m ar akabĕn kôt ā ar amā o ane.

²⁵ Ga kam ar aje Metĭndjwÿnhmā adjā'wÿro adjāmkam amimaro dja. Me'òkam angyrk jabej amimaro dja. Godja gar me'òkam angyrk jabej on kam angyrk wānh kum anhyren kam angyrk kĕt. Dja gar kam angyrk kĕt nhy m kākjakam ar Abāmdjwÿ arÿm ar gadjwÿ ar ajaxwe maro aknon ar akam ngyrk kĕt.

²⁶ Be, godja gar me'ò, axwe'ò mar rā'ā jabej ne kam angyrk rā'ā jabej nhy m ar Abāmdjwÿ ar ajaxwe mar rā'ān ar akam ngyrk rā'ā ne. Nām ā Jeju kôt ba djwÿnhmā ane.

Me kute rax jabej Jeju kujĕr.

Mat 21.23; Ruk 20.1

²⁷ Nhy m ar tĕ:n kam Djeruxarĕkam bōx. Nhy m kam Jeju aje Metĭndjwÿnh nhō

kikretikam bōx ne kam ar mrā. Nhy m me rĭnh arÿm 'ÿr bōx. Me kadjy Metĭndjwÿnh mar djwÿnh nhō bĕnjadjwÿrmĕ Mōjdĕ kukràdjā mar djwÿnhmĕ me bĕngĕtmĕ ne me 'ÿr bōx.

²⁸ 'ÿr bōx ne amŭja'ā kute kikreti kurŭm me anorja jabej kukij ne kum,

—Mÿj me'ò kabĕnkôt ne ga ar ā meo anhyro aba? Mÿj me'ò ne amā me'ā karō ga kam amŭ ò'ā bōm ar me rĕho aba? ane.

²⁹ Nhy m Jeju memā kum,

—Badjwÿ dja ba mÿjja jabej me akukja. Me akumrĕx dja ga me imā arĕ. Ba kam arÿm badjwÿ ije mÿj me'ò kabĕnkôt ar me anoro ibaja me amā arĕ.

³⁰ Djuāo kute ngōmā me angĕnhja djām me kabĕn kôt ne arĭk ar ngōmā me angĕnho ba? Nār djām Metĭndjwÿnh kabĕnkôt? Goja imā arĕ, ane.

³¹ Nhy m kam me abenkam kangan abenmā kum,

—Je mÿj dja gwaj kum nĕ? Dja gwaj kum "Metĭndjwÿnh kabĕnkôt", ane nhy m kam gwaj bamā kabĕn 'ò jarĕn gwaj bamā, "Bir be, mÿkam ne ga me amim Djuāo kabĕnja mar kĕt ne"? ane.

³² Nār dja gwaj kum, "Me kabĕn kôt ne tu arĭk ar ngōmā me angĕnho ba", ane nhy m kam me krāptĭ ren o ngyrk ne kum gwaj bakurĕ gwaj ren kam bamā me uma ne. Me kātām ja ne me arÿm Djuāo kabĕn man kum kĭnh ne, ne o Metĭndjwÿnh kukwakam kabĕn jarĕnh djwÿnh ne. Dja gwaj kum ane nhy m me arÿm o ngyrk ne.

³³ Nām me ā abenmā anen kam Jejumā kum,

—Kon ne. Ar ije mar kĕt. Mÿj me'ò kabĕnkôt Djuāo kute ngōmā me angĕnhja ar ije kôt mar kĕtĕ, ane.

Nhy m kam memā kum,

—Bir be, dja ba badjwÿ me amā arĕnh kĕt ne. Mÿj me'ò kabĕnkôt ije ar meo iba ja dja ba me amā arĕnh kĕt ne, ane.

12

Pidjōo djuw mex djwÿnh jaxwe'ā ujarĕnh.
Mat 21.33; Ruk 20.9

¹ Ne kam memā apÿnh kukràdjā djāri'ā memā mÿjja jakren memā 'ā ajarĕn memā kum,

—Be, me'ò arÿm amim pidjō kwÿ kren kadjy bu'ā kĕno kōkayro kum o ipōk ne. Ne kam pidjō janĕnh djāmā kren ipĕx. Ne pidjō pumŭnh djwÿnh ku'ĕ djā'ā par prĕkti nhĭpĕx. Ne kam me kwÿmā kum, "Gora me imā o djuw mex. Gora gĕ abatānh ne ò ga amim kwÿo atom ne imā mŭm kwÿo atom." Nām ā me kwÿmā ane. Me bĕ idjaer'ā ne Jeju pidjō jakren me rĭnh'ā pidjōo djuw mex djwÿnh jakren Metĭndjwÿnh'ā ò pidjōkō

djwýnh jakren kam arek memã 'ã ujarênhô djan memã kum,

—Ô pidjôkô djwýnh ã me kwýmã anen kam atemã pyka 'omã tê. Ne kam kam wãnh ar ba.

² Nhyam arým pidjôja tuk ne kumex. Nhyam kam ô pidjôkô djwýnhja arým 'ã mytyrwý jakren kam 'ýr ô ãpênh jano. Kute memã arênh nhyam me kute kum pidjô kwýo atom ne kute kôt anor kadjy ne 'ýr ano.

³ Nhyam kam 'ýr tén bôx nhyam kam me kute pidjôo djuw mexja ate me'ôjao tým ne kaprêprê:k ne. Nhyam mã akubyn 'ýr ýkam tén 'ýr bôx.

⁴ Nhyam ajte ô pidjôkô djwýnhja pãnh 'ýr me'ôjadwý jano nhyam 'ýr tén 'ýr bôx nhyam me bñn punun kum pijãm jadjàn ano.

⁵ Nhyam kam ô pidjôkô djwýnh 'ýr ajte ô ãpênh 'ô jano nhyam 'ýr tén 'ýr bôx. Tãmwãdjwý ne me tu kubĩ. Nhyam kam aben totokmã me'ýr ô ãpênh krãptĩ jano nhyam me kwý titik ne kwý pa.

⁶ Nhyam kra djwýnh pydji, kum kra jabêja 'ã ne arým amim, “Godja ikra me'ýr bôx nhyam me arým mar jabej”, ane. Ne arým me'ýr ano nhyam me'ýr bôx.

⁷ Nhyam kam me abenmã kum,
—Be, kra ne wã. Gwaj on kubĩ. Tãmwã dja bãm kum mýjja kunĩ ngã, ô nèkrêx kunĩ kanga, ane. Gwaj on tãmwã bñn kam amim ô nèkrêx, ô mýjja, ô pidjôja kunĩo aminhõ, ane.

⁸ Ne kam o tým ne kubñn arým pidjôkô kurüm bõm kumê.

⁹ Be, mýj gêdja ô pidjôkô djwýnhja me ja on? Bir, dja me'ýr tén me'ýr bôx ne me imex ne kam ô pidjôkôja atemã me ja'omã kungã. Nãm ã Jeju me rünhmã ane. Amijã ne ô pidjôkô djwýnh kra jakren Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh'ã ne ô ãpênh jakre.

¹⁰ Nhyam kam Jeju ajte memã me kukãmãre kabên jarên memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre memã Metĩndjwýnh kabên jarên memã kum,
“E kum kên ja ne me kute kikreo ãm djwýnhja kute kikremã armã te omün kam bõm kumê.

Kên ja ne arým kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tÿxi.

¹¹ Bênjadjwýr djwýnh ta ne ã kêno ane gu me omün kam bamã mexkumrêx”.

Nãm ã me bakukãmãre memã anen arým 'ã pi'ók no'ók ne. Djãm me aje omünh ne mar kêt? Nãm Jeju ã me rünhmã ane. Nãm amijã kên jakre. Ne me rünh'ã kikreo ãm djwýnh jakre. Mrãmri ne me rünh kute kikreo ãm djwýnh pyrãk ne arým Jeju kanga. Me rünh kute kanga'ã ne Jeju me rünhmã ja jarê.

¹² Nhyam me amim,
—Be, gwaj bajã ne pidjôo djuw mex djwýnhmê kikreo ãm djwýnh jakre, ane. Ne

bit kute o tÿmmã te 'ã amijakre. Me krãptĩ pymaje ne me te 'ã amijakren arým mã tê.

Xedjamã pi'ók kaprĩ nhõ'ã ujarênh.

Mat 22.15; Ruk 20.20; Rô 12.1

¹³ Ne kam Jeju'ýr mebê pardjêu kwýmê Erodji nhõ me ja kwý jano. Jeju bênjadjwýr'ã kabên punu jabej ne me me ja jano. Godja bênjadjwýr'ã kabên punu'ô jarê nhyam me arým bênjadjwýrmã arê. Kadjy ne me Jeju'ýr bôx ne kum,

¹⁴ —Ujarênh djwýnh, ba me arým ama. Ga ne ga akabên katãtkumrêx. Amã me rünh pyma kêt. Me rünhmê me kajgomê ne ga memã akabêno aben pyrãk ne me imã Metĩndjwýnh kukràdjã'ã adjujarênh mexkumrêx. Me bênjadjwýr rünh kunĩ nhõ bênjadjwýr raxbê Xedja. Mebê idjaer kute o me bajtemja. Djãm Metĩndjwýnh kukràdjã kôt ne gu me baje bênjadjwýr Xedjamã pi'ók kaprĩ nhõrmã? Nãr kon. Goja on ar imã arê.

¹⁵ Dja gu me kum kungã nãr dja gu me kubê nê? Nãm me ã Jejumã ane.

Nhyam arým me 'êxnhikôt tu me kuman memã kum,

—Nok ba ren me amã, “Metĩndjwýnh kabên kupa'ã ne me kum oro ba”, ane ga me ren memã kum, “Be, Jeju axwekumrêx. Ga, kute bênjadjwýr raxbê Xedjabê pi'ók kaprĩ nê prãmja pumũ”, ane. Amrê imã ngõnhponho pi'ók kaprĩo tê ba me amã omũ, ane.

¹⁶ Nhyam me kum o tén kungã nhyam arým memã kum,

—Mýj me'õ ne 'ã karõja? Ne mýj me'õ ne 'ã idji jêtja? ane.

Nhyam me kum,

—E kum be, Xedja nhõ, ane.

¹⁷ Nhyam Jeju memã kum,

—Bir be, ô pi'ók kaprĩ. Dja ga me kum angã nhyam be, Metĩndjwýnh nhõ mýjjabit dja ga me Metĩndjwýnhmã angã, ane. Nãm memã ane nhyam me te kute kutã mýjja'ô jarênhmã kam no tyn dja. Ne kam arým kum kãx ne mã mõ.

Me tyk akubyn tñn mýr jabej me Jejumã kabên.

Mat 22.23; Ruk 20.27; Tex k 4.16; Ap 20.4

¹⁸ Nhyam kam mebê xadjudjêu kwý 'ýr bôx. Mebê xadjudjêu ne me arĩk memã kum,

—Be, me tyk akubyn tñn pra me kêtumrêx, anhÿr ar o ba. Me ja ne me 'ýr bôx ne kukij ne kum,

¹⁹ —Ujarênh djwýnh, me bakukãmãre Mõjdjê ne amrêbê: me bamã,

“Godja me'õ prõ'ýr mõn kra kêt rã'an tyk jabej mýj dja me nê?

Bir, dja kamymê ar aben djãkam ikwãja'ô 'ýr mõ. Ne kam kum kra djin kukrij nhyam abatãnh ne.

Me kute 'ã abenmã kum, 'Be, kamy tyk kra ne wã', anhÿr ne kute kamy tyk mar tÿx rã'ã kadjÿ."

Nãm ã me bakukãmãre Mõjdjê me bamã ane. Nãm mebê xadjudjêu ã Jejumã ane.

²⁰ Ne ajte kum,

—Be, kamybê 7 ne axikõt apõx. NhyM kutewaja prõ'ÿr mõ. Prõ'ÿr mõn kra kêt ne ty.

²¹ NhyM atãrija pãnh 'ÿr mõn kam ajte ty. NhyM pãnh atãrija 'ÿr mõn kam kra kêt rã'an ajte ty.

²² Be, nãm ar ã o anhÿro tẽm tãmtã: nhyM arÿm kutapureja aro ino ren 'ÿr mõn adjwÿnhdjwÿ ty, kra kêt ne ty. NhyM arÿm ar prõja arkõt ty, kra kêt rã'an ty.

²³ Ar kubê 7 ne ar aben totokmã kamy prõ'ÿr ba. Godja we ar kunÿ akubyn tÿn ne àbir jabej we àbirkam nhÿnh kamya dja 'ÿr mõ? ane. Me ta kute we me tyk akubyn tÿn kêt jarẽnh mÿr jabej ne me ã Jejumã ane. Me kute o àpanh nhyM binhkrẽnh kadjÿ narãm ne mebê xadjudjêu ã kum ane.

²⁴ NhyM Jeju arÿm memã kum,

—Me aje Metÿndjwÿnh kabẽn'ã pi'õk no'õk mar kêt ne me aje Metÿndjwÿnh tÿ:xkumrẽx mar kêt. Nã gãm me arÿk Metÿndjwÿnh kupa'ã memã 'ã ajarê.

²⁵ Be, me tyk ne akubyn tÿnkam djã ne me ajte abenwÿr ba? Kati, akubyn me tÿnkam ne me abenwÿr ba prãm kêtumrẽx. Kam dja me kute kãjkwakam kadjÿ mrãnh djwÿnh pyrãk.

²⁶ Be, mrãmri me tyk akubyn tÿnkumrẽx. Amrêbê: ne Metÿndjwÿnh me bakukãmãre Mõjdjêmã kabẽn jarê. Me tyk akubyn tÿn'ã kabẽn jarê nhyM 'ã pi'õk no'õk. Djãm me aje pi'õkkam omũnh kêt, akaõk põk ne tu mex ne ãm'ã ujarẽnhkam Metÿndjwÿnh kum kum, "Ibê Abraãomê Idjakmê Djako ar õ Metÿndjwÿnh", anhÿrja,

djãm me aje pi'õkkam amim arẽnh kêt?

Arÿm Abraão ar tyk 'ãtũmkam ne Metÿndjwÿnh ã me bakukãmãremã ane.

²⁷ Bir be, ar tyk tũmja Metÿndjwÿnhmã tÿn ne ar ba nÿj pumũ. Djãm Metÿndjwÿnhbê me tyk nhõ Metÿndjwÿnh? Kati. Metÿndjwÿnh ne me tÿn nhõ Metÿndjwÿnh. Me tyk kunÿ ne me kum tÿn. Kam ne ba me amã, "Metÿndjwÿnh ne kubê me tÿn nhõ Metÿndjwÿnh", ane. Nã gãm me kupa'ã memã 'ã ajarê. Nãm Jeju ã mebê xadjudjêumã ane.

*Me kute kukràdjã jabej Jeju kujjê.
Mat 22.34; Ruk 10.25*

²⁸ Jejumê mebê xadjudjêumê aktã kabẽno aben japanho dja nhyM Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnh'õ arÿm me'ÿr bõx. Ne Jeju katãt kute memã Metÿndjwÿnh kabẽn jarẽnhkõt arÿm kuman kam kujj ne kum,

—Metÿndjwÿnh kute katãt me kute amijo ba'ã memã karõkam kabẽn jarẽnhja kute

aben nhitepã memã kabẽn jarẽnhja dja ga amim maro tẽ. Nhÿnh kabẽnja'õ ne mexo kute kunÿ jakrenh? ane.

²⁹ NhyM kum,

—Be, Metÿndjwÿnh kabẽn'õ kumrẽx mexo kute kunÿ jakrenhja ba amã arê ga ama. Metÿndjwÿnh memã kum,

"È, mebê idjaer, gora ikabẽn ma. Bẽnjadjwÿr djwÿnh, kubê ne Metÿndjwÿnh. Bẽnjadjwÿr djwÿnh pydjÿ.

³⁰ Me anhõ Bẽnjadjwÿr djwÿnh, me Atÿndjwÿnh dja ga me amã kÿnh, amã abẽo katãt me kunÿ, mÿjja kunÿ jakre.

Djãm ajakwaobit amã Metÿndjwÿnh jabẽmã? Kati. Ajamak, akadjwÿnhbê, akukràdjã kunÿo dja ga me amã abê:."

Nãm ã Metÿndjwÿnh memã ane. Be, tãm ne ja. Metÿndjwÿnh kabẽn'õ kumrẽx mexo kute kabẽn kunÿ jakrenh ne ja.

³¹ Ne kam atãri Metÿndjwÿnh ajte memã kum,

"Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyrãk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane."

Nãm ã Metÿndjwÿnh memã ane. Atemã kabẽn'õ mexo kute ja jakrenh kêt. Nãm ã Jeju kum ane.

³² NhyM Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnh kum,

—Ujarẽnh djwÿnh, kõt ne ga arê. Mrãmri Metÿndjwÿnh pydjÿbit. Atemã'õ kêtumrẽx.

³³ Dja me kum kÿnh, kum abẽo katãt me kunÿ, mÿjja kunÿ jakre. Djãm ajkwaobit kum Metÿndjwÿnh jabẽmã? Kati. Amak, kadjwÿnhbê, kukràdjã kunÿo dja me kum abê:. Ne kum amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne me kum amijabêja pyrãk dja me ã kum amibu'ã me ja jabêo ane. Akabẽn ja ne mexo Mõjdjê kabẽn kunÿ jakre. Dja me Metÿndjwÿnh kabẽnja man kõt ar amijo ban arÿm mexkumrẽx nhyM me kute Metÿndjwÿnhmã mry bõrja mexo me tẽp kêtumrẽx. Me kute kum apÿnh mÿjja nhõ kunÿja mexo me tẽp kêtumrẽx. Nãm ã Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnhja Jejumã ane.

³⁴ NhyM kam õkre kadjwÿnhbê amim,

—Be, tãmwã ne ikabẽn kõt kabẽn mexkumrẽx, ane. Ne kum,

—Be, Metÿndjwÿnh kute amim apytãr ne ar ajo ba 'ÿr, ane. NhyM me ajte ijukri Jeju kujjêr kêt. Kabẽn mex pymaje ne ajte kujjêr kêt.

Kritubê mÿj me'õ tãmdjwÿ jabej kute me kujjê.

Mat 22.41; Ruk 20.41

³⁵ NhyM kam Jeju ajte Metÿndjwÿnh nhõ kikretikam tẽn bõx ne memã Metÿndjwÿnh kukràdjã'ã ujarẽnhho djan kam memã kum,

—Be, Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnh ne me memã kum, "Kritubê ne Dawi tãmdjwÿ", anhÿr ar o ba. Be, djãm Kritubê Dawi

tàm djwýbit? Kati, kubê ne Dawi nhô Bênjadjwýrdjwý, ane.

³⁶ Ne kam memâ me kukâmâre Dawi kabên jarên memâ kum,

–Be ga, me bakukâmâre Dawi ta kute memâ 'â ujarênha pumû. Metündjwýnh Karô kukwakam kute memâ Kritu'â ujarênha pumû. Nâm memâ kum,

“Inhô Bênjadjwýrmâ ne Bênjadjwýr djwýnh kabên ne kum,

'Amrê idjubôk'ân nhý, Abênjadjwýr raxkam idjubôk'ân nhý.

Ikam ama ba amrê awýr akurê djwýnh mo ga me kwýo apardjan me kwý nhímex.'

Nâm â Metündjwýnh inhô Bênjadjwýrmâ ane”, ane.

Bir be ga, Dawi kute kum “Abênjadjwýr rax”, anhýrja pumû.

³⁷ Mýkam ne me 'â Dawi tàm djwý kajgo jarê? Djâ nâm o tàm djwý kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o ô Bênjadjwýr rax. Nâm Jeju â memâ ane nhy me krâptítija kum kabên kí:nhkumrêx ne.

³⁸ Nhy kam memâ ujarênho dja:n memâ kum,

–Gora me aminêje me omû. Aminêje Môjdjê kukràdja mar djwýnhwâ pumû. Be, me ja ne me kute amibên kady kute kubêkâ jabjêtibit jangjênh prâmkumrêx. Ne ajte me krâptí nhípókri kute memâ amibên nhy me kute memâ rûnh jarênh ne kute memâ kum, “Bênjadjwýr, djâm ga, djâm ga”? anhýrja. Ja ne me kum kí:nhkumrêx.

³⁹ Ne mebé idjaer bikprôn nhô djâkam nâr me krâptí âkuro krîkam ne memâ wan krî prâmkumrêx. Me kute amibên kady ne me me rûnh krî djâkam krî prâmkumrêx. Kwârik wânh gar me kudjwa kêt.

⁴⁰ Nâm me me 'uwtí krâo apan mebé mýjja kunîo aki ne kam ajkwaobit Metündjwýnhmâ kabên rûnh ne, ne kum kabên 'ijabjêo ku'ê. Nâm me 'êx ne amijo ne kum kabên. Be kati, me axwekumrêx. Kam gédja Metündjwýnh me kurâm memâ pân h rax jarên prîne me kurâm meo ajkê. Nâm â Jeju memâ ane.

*Me'ô 'uwtí kute ô pi'ók kaprî ngrîre nhô.
Ruk 21.1*

⁴¹ Nhy kam me kwý itepato môn bôx. Me kute amikutâ Metündjwýnhmâ pi'ók kaprî kwý nhôr kady ne me mô. Nhy Jeju arým tén pi'ók kaprî nhôr djâ kôn nhýn me omúnho nhý. Me ô nèkrêx rûnh krâptí ne me aben totokmâ kam pi'ók kaprî rûnh ne kurê.

⁴² Nhy kam me'ô nija 'uwtí kubê mjên tyk nhy ô mýjja kêtja ngónhponhreo pi'ók kaprîo amânhrut ne kubyn o tén kam kumê. Ngónhponhreja ne abená rênkkam kubê pi'ók kaprî 'ô pydjí, ngrî:re.

⁴³ Nhy kam Jeju amiwýr kôt ba djwýnh ar ku'uw nhy ar 'ýr bôx. Nhy arkum,

–Ba ar amâ arê, me'ô 'uwtí ja ne ô mýjja kêt ne tu me kurâm ô pi'ók kaprî raxo tén Metündjwýnhmâ kungâ. Me kunî kurâm pi'ók kaprî raxo tén kum kungâ.

⁴⁴ Me ja ne me ô pi'ók kaprî kumex ne kam 'â kâtâm ne kumex. Ne kam 'â kâtámja Metündjwýnhmâ kungâ. Nhy be, me'ô nija ne ô pi'ók kaprî kêtê, pi'ók kaprî ngrîre ne tu kum kunî ngâ. O kute amikady mýjja byr ne krên ne tîn kady Metündjwýnhmâ kunî ngâ. Kum 'ô nôr kêtê. Kam ne ba me amâ,

–Nâm me kurâm pi'ók kaprî rax ne kum kungâ. Mrâmri ne ba ar amâ arê. Nâm â Jeju kôt ba djwýnh arkum ane.

13

*Akubyn bôx kukâm mýjja apôx'â ujarênh.
Mat 24.1; Ruk 21.5*

¹ Ne kam Metündjwýnh nhô kikreti kurûm kato. Nhy kôt ba djwýnh'ô kum,

–Ê, Ujarênh djwýnh ga, këntio me kute kikreti kwý nhípêxja pumû. Kênmê kikre â tí:re ane, ane.

² Nhy Jeju arým arkum,

–Be, ar kikretija pumû. Dja í me kurê djwýnh prîne kikreti ngrân kên aben nhíby ikwâ kunî nhikô rê. Nhy kam kên'ô aben nhíby nôr kêtumrêx, ane.

³ Nhy kam ar tén kam krânhbê Oriwêre'â wabi. Nhy Jeju arým amybým Metündjwýnh nhô kikreti kôn nhý. Nhy Pedrumê Xijagumê Djuâomê Ángre ar me kâxâ kukij ne kum,

⁴ –Ê, ar imâ kikreti ngrân'h'â ajarê. Nhýnh amex 'ókam dja me bakurê djwýnh me bawýr bôx ne kikreti ngrân âm djâ kapô? Mýj gédja kukâm apôx? Dja bar omún kam kôt ô akatimâ ikaton ô akati ma.

⁵ Nhy kam Jeju arkum apýnh mýjja kukâm apôxmâ arkum 'â ajarên arkum,

–Gora ar amijâ ano týx gé me'ô ar amâ 'êx ne ar ano biknor ne Metündjwýnhbê ar ajo akêx kêt.

⁶ Be, me krâptí dja í aben totokmâ me'ýr bôx ne arým amijo 'êx. Amijo 'êx ne arým amijâ imê. Amijâ imên arým memâ kum, “Me anhô Bênjadjwýrbê kumkati kady ne Metündjwýnh ijano ba tén bôx. Ba ibê Kritu”, ane. Ne kam arým me krâptí noo aknon Metündjwýnhbê meo akêx.

⁷ Be, kam dja gar me kute abenwýr prôt man amybým me kute abenwýr prôt jarênh ma. Kwârik wânh kam ar atín prâm kêt. Ba ne ba kukâm ar amâ 'â ajarê gar arým ama. Ja kumrêx gédja me â o anhýro tē. Kraxje kute inomâ mênh kêt, kute 'ýr o tēm rā'ā.

⁸ Nâ, apýnh me ba djâri gédja me abenwýr prôt ne aben nhímexo ba. Nhy apýnh bēnjadjwýr rûnh nhô me dja me abeno kurê

djwýnh ne aben nhimexo ba. Apýnh pyka djári gédja kam pyka tertet ne. Nhyh prámdjwý me kwý nhimex. Be, me tokry krax ne ja. Ga, me nire kra ája pumú. Adjým. Dja kra :àn kam arým :a ra:x ne. Me adjwýnhdjwý dja me tokry mó:n kam arým tokry ra:x ne. Be, me tokry krax ne ja.

⁹ Be, ar ga dja gar ajaxwe kêt kadjy amijáno dja. Dja me apýnh me rúnhmä ar akanga me bikprónh djákam ar atitik ne. Ar aje ijá adjujarénh ar abakam dja me apýnh me bēnjadjwýr rúnhmē me bēnjadjwýr kry'yr ar ajo mó. Ar ajo mó gar me kabem aku'ē. Memá ijá adjujarénh nhyh me kute mar kadjy me kabem aku'ē.

¹⁰ Nhyh be, me kute amim imar dja me apýnh me ba djá kunikót ijá ujarénh ny jarénh kumrēx.

¹¹ Dja me ar ajo rôrök ne kute memá ar akukjêr kadjy me rúnhmä ar akanga. Kwárik wánh gar kam amikukám akabēn 'o'á karō kêt ne kwárik wánh amikukám anhōkre kadjwýnhbē amim, "Je tō mýj gédja ba aminēje memá ikabēn ja on"? anh'yr kêt. Be, me kute memá ar akukjêr majmä dja Metíndjwýnh Karō ta ar amá ar akabēn mex jarē gar aman arým memá arē. Kute ar amá ar akabēn jarénh ja dja gar memá arē. Djám ar ga dja gar memá akabēn jarē got? Kati. Karō ta dja memá kabēn jarē.

¹² Nhyh mýjja kuní pyka kót amingràn h kadjy dja me kute abeno òbikwa djwýnh abenmä àkrē. Me rúnh kute me par kadjy dja me memá kamy kanga. Dja bām memá kra kanga. Dja kra kum nā nār bām kurēn me rúnhmä ar kanga. Me rúnh kute ar par kadjy ar kanga.

¹³ Ikót ar abikamēnhkam dja me kuní kum ar akurē. Ne te kum ar akurē gar ijá adjukanga kêt ne amá ikính týx rá'á ba arým ar apytá. Dja me kuní kute aminhinomá amimēnh nhō akati bōx gar amá ikính týx rá'á ba arým ar apytá. Nām ā Jeju arkum ane.

¹⁴ Ne kam ajte arkum,

—Be, ar aje ajbir imá, "Ar imá kikreti ngràn'h'á ajarē", anh'yrja ba ar amá arē gar ama. Dja mýjja amingràn h 'yr nhyh kam arým mýjja punutija dja. Metíndjwýnh nhō kikretikam dja. Djám mýjja punuti Metíndjwýnh nhō kikretikam ámkam mex got? Dja kam dja gar arým omú. Mýjja punuti djō'á dja me mýjja kuníō ajkēn kungrá. Me bakukámāre Danijeu ne amrēbē: 'á ajarē. Metíndjwýnh kukwakam memá 'á ajarē. Danijeu ne arým memá mýjja punuti ja'á ajarēn 'á pi'ók no'ók. Dja gar pi'ók no'ókwā pumūn kam mýjja punuti pumūn kam kót ama. Kam gédja Djeruxarē bu'á pyka ja nhidjibē Djudējakam me ja amijá maje kránh'yr prōt ne.

¹⁵ Gédja me'ō kikre nhimök po'á am jabej kwárik wánh akubyn úrkwámā nēkrēx'yr ar ne byr ne o tēm kêt.

¹⁶ Gē purkam ar ba jabej tu umaje prōt. Kwárik wánh kute kubēkám jamýnhmä 'yr akēx kêt. Dja tu me am kamá amú prōt.

¹⁷ Watí:re, akati wákam me tujarómē me kra karā dja me tokry:. Me mýjja punuti pymaje prōt ne kam arým tokry:.

¹⁸ Dja gar Metíndjwýnhmä amijo a'uw gē na raxkam umaje ar aprōt kētmā.

¹⁹ Be, dja me kam tokry kume:xi. Akubyn amijo tēn mýjja kunímo krax djá'yr amijo bōx ne ama. Me akukámāre aben akukám tokrykót dja gar me maro tē. Dja gar me tokry tūm maro tē:n amiwýr me tokry maro bōx. Ga, me tokry kume:xja pumú. Be, amrē mýjja punuti nhō akati bōxkam dja me tokryo katāt me tokry tūm wā kuní jakre. Ne amrē me'á akati mōrkam me tokry nydjwý dja me tokryo mýjja punuti'á me tokryja tēp kētkumrēx.

²⁰ Metíndjwýnh ren tokry'á akati kwý ngri kêt nhyh me'ō ren tūn kētkumrēx. Be, Metíndjwýnh kute amim ō me ja'á karō ne kute amijo me utárja kadjy dja arým 'á akati wā kwý ngri.

²¹ Godja me'ō 'éx ne ar amá, "Ota, jakam arým Kritu bōx ne nhý. Arým ne Metíndjwýnh 'á me ō Bēnjadjwýrbé kumkati mē nhyh jakam arým memá nhý", anh'yr jabej. Nār me'ō ajte 'éx ne ar amá, "Ota, jakam arým Kritu bōx ne nhý. Arým ne Metíndjwýnh 'á me ō Bēnjadjwýrbé kumkati mē nhyh jakam arým memá nhý", anh'yr jabej. Djám ar aje me ja marmá? Kati, kwárik wánh amim me ja mar kêt.

²² Be, apýnh me ta kute amijo Kritu pyrāk dja me amijo amirít ne. Nhyh amú me jadjwý amijo amirít ne 'éx ne memá kum, "Ba ne ba Metíndjwýnh kukwakam me amá idjujarénh iba", anh'yro ba. Dja me me aērbē mýjja pumūnh kêt kwý nhipéx, kute me noo biknor nhyh me kute me'á abenmä kum, "Mrámri ne djám Metíndjwýnh kukwakam me kabēnkumrēx", anh'yr kadjy. Godja me o me noo biknor ne Metíndjwýnhbē meo akēx jabej. Metíndjwýnh kute amrēbē amijo me utárja kubē meo akēx ne kute meo ba jabej. Me 'éxnhí no týxo kute me akrenh jabej, godja kubē me kwýo akēx ne meo ba jabej.

²³ Be, ar ga dja gar amijá ano týx ne. Ba ne ba mýjja apōx kētri kukám ar amá arē gar arým ama. Nām ā Jeju arkum ane.

²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Nhyh me tokryo ku'ēwā'á akati apēxkam dja mýjja rúnh apōx.

"Nhyh myt amijo akamat kō tyk nhyh mytyrwý irā kêt.

²⁵ Nhyh kanhēti kájkwa kurūm rôrök nhyh kájkwakam apýnh mýjja tý:x amingrēk ne."

²⁶ Ba kam ije amijo inhî dja ba arÿm prîne itÿ:x ne prîne imextire ne ipyma:. Ne kam kakrâkôt bôx nhym me kunî: arÿm ibôxkôt ipumû.

²⁷ Ba kam ikadjy mrânh djwÿnh jano nhym me arÿm inhô me ja o atom. Ije amijo me utârja kunîo atom. Dja me kwÿ kâjkwa krax'âm môn meo atomo mô. Nhym me kwÿ kâjkwa 'ênhôt'âm môn meo atomo mô. Nhym me kwÿ aktâ kâjkwa nhirê'âm môn meo atomo mô. Dja me apÿnh pyka kunîkôt inhô me ja kunî:o atom. Ba ne ba kukâm ar amâ 'â ajarê. Gora abej ajkam ama.

²⁸ Be, akubyn ibôx djâ nhô akatija'â ne ba ije pidjôbê pigêre jakremâ. Gora ije 'â mÿjja jakreja ma. Ba ar amâ arê gar ama. Dja pidjô pakâ nokâ tukam 'ô nhingrâ kadjy arÿm ingrâ apôx gar kam arÿm amexmâ kamnhîx nhym kam arÿm amex.

²⁹ Bir be, gêdja ba ije ar amâ mÿjja jarênhja â apôx môr ane gar kam arÿm ijabej rît ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibôx djâ arÿm 'ÿr. 'ÿr dja mÿjja apôxja. Amex kutâ gêdja pi'ô ingrâ. Nhym be, ibôx kutâ gêdja mÿjja pymatija apôx mô.

³⁰ Nâ, mrâmri ne ba ar amâ kôt arê. Me akamingrânÿre ja gêdja gar atyk par kêtri mÿjja ja kunî apôx. Mrâmri ne ba ar amâ arê.

³¹ Ikabên kajgo kêtumrêx. Gêdja pykamê kâjkwa î apêx. Nhym be, ba ikabên gêdja 'ô biknor kêtumrêx. Mrâmri gêdja ba ije mÿjja jarênh ja kunî apôx nhym me omû, ane.

Me kute bôx djâ nhô myt mar kêt.

Mat 24.36; Ruk 12.37; Tex k 5.2

³² Ne kam ajte arkum,

—Be, ba akubyn ibôx djâ nhô akati nâr myt djâm me'ô kute mar? Kati, me'ô kute mar kêtumrêx. Kâjkwakam kadjy mrânh djwÿnhdjwÿ kute mar kêt. Ibâmbit ne kute mar.

³³ Dja gar ajaxwebê amijâno djan arek ijabej ajkam ama ne Metîndjwÿnhmâ amijo a'wÿ. Mÿkam? Bir, ar aje akubyn ibôx djâ'â myt mar kêtam.

³⁴ Ar aje akubyn ibôx djâkam myt mar kêt kute ô kikre djwÿnh nhô âpênh pyrâk. Ba ar amâ arê gar ama. Be, ô kikre djwÿnh ne arÿm kurûm anhÿr bê têmmâ. Ne kam ô âpênhmâ kikre'â karôn arkum apÿnh âpênh djâ'â karô. Ne kre nêje ku'ê djwÿnhmâ kum, “Gora arek ijabej ajkam ama”, ane. Ne kam arÿm mâ tê.

³⁵ Kam dja gar gadjwÿ arek ijabej ajkam ama. Ba ne ba ije ô kikre djwÿnh pyrâk. Ar aje ibôx'â myt mar kêt. Godja ba parakam ibôx jabej nâr akamat kô ipôkri ibôx jabej nâr ôkrên'ânîh kârkam ibôx jabej nâr kryrâm ibôx jabej.

³⁶ Ar arek ijabej ajkam ama. Dja gar ate akrâ ba ar ajaêrbê bôx gar ajmâ nê.

³⁷ Ar amâ ne ba arÿm ibôx djâ'â karô. Jakam ne ba me kunîmâ 'â karô. Me arek ijabej ajkam ama. Nâm â Jeju me kukâm mÿjja apôx'â arkum ane.

14

Me'ô nire kute Jeju nhimôkkam kangô runh.

Mat 26.6; Dju r 12.1

¹ Be, Metîndjwÿnh me irôbê mrânh nhô akati nêje arÿm akati pydji. Kam ne mebê idjaer kunî amex kunîkôt aben pydji. Amrêbê: Metîndjwÿnh me kukâmâre nhirôbê mrânh nhym me kute aben kajmâ'â mar kadjy ne me aben pydji. Kamâdjwÿ ne me kute djwÿpnhrebit kur. Metîndjwÿnh me irôbê mrânh nhô akati nêje akati pydji nhym me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿrmê Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnhmê arÿm abenmâ kum,

—Mÿj godja gwaj baje me krâptî kâxâ Jejuo batÿm ne binmâ on? ane.

² Ne ajte abenmâ kum,

—Kwârîk wânîh gwaj me kute aben pydji djâ nhô akatikam o batÿm kêt. Gwaj ren o ane nhym me krâptî ren o ngrÿk ne ren kangao kumex, ane. Metîndjwÿnh me irôbê mrânh nhô akatikam me krâptî bôxja ne me kuman â Jeju'â abenmâ ane.

³ Be, krî ngrîrebê Betanhakam ne Jeju nhÿ. Kamâ ne me'ô î kajêkam tê arÿm mex. Idjibê ne Ximâo. Ūrkwâkam ne Jeju ô kwÿ krêno nhÿ. Ô kwÿ krêno nhÿ: nhym me'ô ni arÿm 'ÿr tēn 'ÿr bôx. Nâm 'ÿr kēn jakareo ngônîh byno tē. Ngônîhkam ne me kudjÿ djâ kangôo ipu. Idjibê ne nadu. Nâm me prîne ipêx mex nhym pânîh raxkumrêx. Nâm o tēn o bôx ne 'â kutan arÿm Jeju nhimôkkam kapî.

⁴ Nhym bu'â me ku'ê kwÿ kôt nokâ nhân abenmâ kum,

—Je tô mÿkam ne arÿm me kudjÿ djâo ajkê?

⁵ Gwaj ren pi'ôk kaprî kadjy ren memâ kungâ ne ren pânîh pi'ôk kaprî rax ne ren kuby. Ren 'â akrekam pânîho denarju kubê 300 jakre. Gwaj ren pi'ôk kaprî rax byn ren me ô mÿjja kêtâm kungrà. Mÿkam ne arÿm o ajkê? ane.

⁶ Nâm ar anen nijamâ akij. Nhym Jeju arÿm tu ar kabên man arkum,

—Kwârîk wânîh râ'â. Mÿkam ne gar kum kaprî jadjâ? Djâm kute ijâ kapînkam punu got? Kati, mexkumrêx.

⁷ Be, akati kunîkôt ne ar abu'â me ô mÿjja kêt ar ba râ'â. Ar aje memâ mÿjja nhôr prâm tu memâ angâ. Nhym djâm arek gwaj baro'â ar baba râ'âmâ? Ba ar amâ arê gar ama.

⁸ Dja ba ty nhym me arÿm ijadjâ. Me kute ijadjârmâ ne nija kuma. Kuman arÿm kum îkaprîn ijâ me kudjÿ djâ kapî. Nâm te kute mÿjja mexo kute imex pyrâk ne kute imâ ôrmân arÿm tu ijâ me kudjÿ djâ kapî.

⁹ Ba ar amã arê gar ama. Dja me kàj bê pyka kunikôt mà memã ijã ujarênh ny jarêh mà nijadjwý 'ã ajarê. Kute ijã me kudjý djã kapin'ã ajarê. Gêdja me kam aben djô'ã nija mar rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁰ Nhyam kam Djuda Ikadji, Jejukôt ba djwýnhbê 12 'ô ne me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr ar'ýr tẽ. Kute arkum Jeju kanga kadjy ne tẽ.

¹¹ Ar'ýr tẽn ar'ýr bõx ne arkum,

—Arým ba ije ar amã Jeju kangamã. Nãm ã arkum ane nhyam ar kuman arým kínhkumrêx ne. Ne arým kum kabên jarênh mãmdjin kum,

—Dja ga ã Jejuo ane bar kam arým amã pãnh pi'ók kapri ngã, ane. Nhyam kam amim,
—Mýj dja ba ije arkum Jeju kanga kadjy on? Nãm ã Djuda amim anhyro ba.

*Ar kute ro'ã ô kwý krêno ino re.
Mat 26.17; Ruk 22.7*

¹² Nhyam kam mebê idjaer kukràdjãkôt me kute djwýponhbit kur nhô akati arým kutewa. Kam ne me apýnh úrkwãkam Metíndjwýnhmã mrykí'átomti pan kuku. Amrêbê: Metíndjwýnh me irôbê mrãnhja ne me kute kôt mar kadjy ã o ane. Nhyam kôt ba djwýnh ar Jejumã kum,

—Metíndjwýnh me irôbê mrãnh nhô akatikam gwaj banhô kwý krên kadjy jãm dja bar tẽn ar akutêp gwaj banhô kwý krên djã jadjwýr mex? ane.

¹³ Nhyam arým kôt ba djwýnh amãnhkrutmã 'ã karôn arkum,

—Dja gar kríraxkam tẽ. Nhyam arým me'ô ngyo ngónhkam ngô mýn o tẽ gar omú.

¹⁴ Nhyam arým kíkremã wadjã gar kôt tẽn wadjã. Wadjàn ô kíkire djwýnhmã kum, "Ujarênh djwýnh ne amã kabên ne amã, 'Bamê ikôt ba djwýnhmê ne bar inhô kwý krênmã. Nãr kadjy inhô kumoka'ê? Aje me bõx nymã kumoka'ê jarênhja, nãr? Dja bar Metíndjwýnh me irôbê mrãnh nhô akati mar kadjy mrykí'átomti krê'. Nãm ã Bënjadjwýr amã ane", ane. Be, dja gar ã ô kíkire djwýnhmã ane.

¹⁵ Nhyam kam kójrúm kumoka'ê jabatãnh'ýr ar ajo tẽn ar amã akre. Kam ne gwaj bakutêp mýjja kuní nór pro. Dja gar kam ikutêp gwaj banhô kwý krên djã jadjwýr mex. Nãm ã Jeju arkum 'ã karôo ane.

¹⁶ Nhyam kam kôt ba djwýnh 'ýr tẽ. Ne Jeju kute arkum kabên kôt arým mýjja kunímã katon arým kam mrykí'átomti gan ô kwý krên djã jadjwýr mex.

¹⁷ Nhyam arým ar'ã para nhyam Jejumê Ar kubê 12 ro'ã kíkire'ýr tẽn 'ýr bõx.

¹⁸ Ne kam arým nhý. Àkuro nhý nhyam kam Jeju arkum,

—Ar ajô ikôt adjãkuro anhyrja dja ga ikurê djwýnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx, ane.

¹⁹ Nhyam kam ar arým kapríren apýnh ar í djãri aben tokomã kum,

—Djãm ba? Djãm ba? ane.

²⁰ Nhyam arým arkum,

—Be, ar abê 12ja 'ô, aje ikôt ngónhkrãtikam mry kangômã djwý jadjãro anhyrja'ô dja ga memã ikanga.

²¹ Be, ba ije amijo inhí ne amrêbê me bakukãmãre ijã Metíndjwýnh kabên no'ók nhyam pi'ók kam me kute ijo anhyrmã arênh kôt ne me arým jakam ar ã ijo anhyro ba. Nhyam be, kute ikurê djwýnhmã ikanga djwýnhja dja í kute memã ikanga pãnh tokry rax ne. Ý, watí:re. Tãmja ne ren rwýk kêt ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

²² Nhyam ar àkuro nhý: nhyam Jeju arým djwý'ô byn kam o Metíndjwýnhmã mextire jarê. Kum mextire jarêh arým kokij ne apýnh arkum kungã. Ne kam aminhí'ã djwý jakren arkum,

—Inhí ne ja. Ar abyn krê, ane.

²³ Ne kam ngónhkrãkam pidjô kangôjadjwý byn kam o Metíndjwýnhmã mextire jarêh arkum kungã. Nhyam ar kuní o ikô.

²⁴ Nhyam kam amikamrô'ã pidjô kangô jakren arkum,

—Ikamrô ne ja. Me krãptí kadjy dja ikamrô prôt. Metíndjwýnh ne arým ikamrô prôt'ã memã kabên ny jarênh mãmdji, ane.*

²⁵ Ba ar amã arê gar ama. Ije pidjô kangôo ikômo krã'yr ne ja. Metíndjwýnh kute amim ô me ja kuní pytãr ne kute meo bakambit dja ba pidjô kangô nyo ikô. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁶ Nhyam kam ar ngre. Ngren arým o ino re. Ngrero ino ren arým amú krãnhbê Oriwêre'ýr mô.

Pedru 'êx kukãm kute kum arênh.

Mat 26.31; Ruk 22.31; Dju r 13.37

²⁷ Ýr mô: nhyam Jeju arkum,

—Be, akamãtja tãmkam dja me ijo ajkê gar me umaje aprôt ne ajmã. Amrêbê: ne me bakukãmãre ar aprôt ne ar abimãnh'ã ajarê. Metíndjwýnh kukwakam ne me ar ajã ajarêh memã kum,

"Be, dja ba mrykí'átomtio ba djwýnh titik nhyam mry umaje prôt ne ajmã."

Nãm me ã ar ajã ujarêho anen arým 'ã pi'ók no'ók ne. Be, akamãtja tãmkam dja gar me umaje aprôt ne ajmã. Me bakukãmãre kute ar ajã ujarênh kôt dja gar aprôt ne ajmã.

* 14:24 Mrãmri ne Jeju kamrô prôt nhyam Metíndjwýnh arým 'ã memã kum, "Arým ne ikra tyn kamrô prôt. Jakam dja me tu amim ikra markumrêx ba kam arým me axwe maro aknon mekam ingyryk kêt ne." Nãm ã Metíndjwýnh memã ane.

28 Nhyam kam me arým ibĩ. Ba ityk ne akubyn iŕnkam dja ba ar akukãm pykabê Garrêjamã tẽ, ane.

29 Nhyam Pedru kum,

–Godja ar kunĩ prõt ne bimãnh jabej ba dja ba arkôt iprõt ne imãt kêt ne, ane.

30 Nhyam Jeju kum,

–Kati, mrãmri dja ga arkôt aprõt. Ba amã arê ga ama. Akamãtja tãmkam ôkrên'ãnh kãr kêtiri dja ga amijã maje ajêx pydji, nhyam arým kã. Ga kam ajte amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ijã memã kum, “Kati, ije me'ôwã pumũnh kêtikumrêx”, ane. Nhyam ajte kã. Dja ga ã ijã memã ane. Mrãmri ne ba amã arênhkumrêx. Nãm ã Jeju kum ane.

31 Nhyam Pedru kãj bê ajte kum,

–Gê me gu baro'ã gu babĩn jabej ba ije amijã maje ijêx prãm kêtikumrêx, ane. Nhyam kam ar kunĩ ã kum ane.

Pidjôkôkam Bãmmã amijo à'wÿr.

Mat 26.36; Ruk 22.40

32 Ne kam mô:n kam Jeju kôt pidjôkôbê Djexema'ÿr bôx. Nhyam kam kôt ba djwÿnhmã kum,

–Jakam dja gar ikutêp nhÿ. Ba 'ÿr Metĩndjwÿnhmã amijo a'wÿ, ane.

33 Ne kam Pedrumê Xijagumê Djuão ar aprôn aro mô. Ne kam madjã kreti:n arým kaprĩ rax ne.

34 Ne kam arkum,

–Ikaprĩ.re. Arým ikaprĩ kute ibĩn 'ÿr. Jãnh mãn ar idjêje nhÿ gwaj baro'ã aminêje barĩto nhÿ, ane.

35 Ne kam amũ tẽ. Tẽmo rãm ne ja ne tu mÿrbê tÿm. Tÿm ne arým Metĩndjwÿnhmã amijo a'uw. Kute tokry, kaprĩbê utãr prãm jabej kum amijo a'uw. Tokry 'ÿr bôx kêt jabej kum amijo a'uw.

36 Ne kum,

–Djũnwã, djãm abê mÿjja'ô bipdjur? Kati. Aje mÿjja kunĩ nhĩpêx mar. Itokry, ikaprĩjabê ipytã. Nãr kon, kwãrik wãnh rã'ã ba tu itokry. Djãm ba ne ba amimarkôt ar amijo iba? Kati, akabênkôt ne ba ar amijo iba, ane.

37 Ne kam kãjmã djan ar amãnhkrut ne ikjêkêta'ÿr akêx ne tẽn ar'ÿr bôx. Nhyam arek ar ôto ikwã. Nhyam Pedrumã kum,

–Je, Ximão, djã nã gãm arek anhôto nõ? Krazje kô 'iry kêt ne ga anhôto nõ, ane.

38 Ne ar kunĩmã kum,

–Ar aminêje rĩt ne Metĩndjwÿnhmã amijo a'wÿ. Gêdja me te axwe'ã ar amã apnê gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wÿ. Be, ar anhôkre kadjwÿnhbê ne gar amã ikabênja Kĩnh. Nhyam be, ar aminêje arĩtbê ne gar arerekren anhôtdjwa ne, ane.

39 Ne kam ajte amũ tẽn Metĩndjwÿnhmã amijo a'uw ne kute ôbê kum kabên jarênhja kôt ajte kum tãm jarê.

40 Ne kam ajte akubyn ar'ÿr akêx ne tẽn ar'ÿr bôx. Nhyam ar nokã bã mex ne. Ajte arek ôto ikwã. Rerek mex ne arek ôto ikwã nhyam ar tok nhyam ar te kute kum kabênmã umaro nhÿ.

41 Nhyam kam ajte amũ tẽn Metĩndjwÿnhmã amijo a'uw. Kum amijo a'uw ne ajte ar'ÿr akêx ne ar'ÿr tẽn ar'ÿr bôx. Ne arkum,

–Je, djãm arek ar anhôto anhikwã rã'ãã, akôkam kôto anhikwã? Aj, arým itokry djã iwÿr bôx 'ÿr. Ota, arým kute me axwemã ikangamã, ije amijo inhĩja ne kute memã ikangamã.

42 Kãjmã ar dja. Gwaj on me'ÿr. Ota, arým kute memã ikanga djwÿnh bôx, ane.

Me kute Jejuo tÿm.

Mat 26.47; Ruk 22.47; Dju r 18.3

43 Ne kute arkum anhÿro ãm rã'ã nhyam Djuda arým 'ÿr bôx. Jeju kôt ba djwÿnhbê 12 'ô ne kubê Djuda. Nãm 'ÿr bôx nhyam me krãptĩ me:x ne kôt môn 'ÿr bôx. Nãm me kãxdjwa kajgomê kô jamÿn kadjy o môn o bôx. Me rũnh ne me me ano. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhô bẽnjadjwÿrmê mebêngêtmê ne me me ano nhyam me 'ÿr bôx.

44 Me 'ÿr mör kêtiri ne kute memã kanga djwÿnhbê Djudaja memã kum,

–Be, ije me'ô nhine kaôrkôt dja ga me omũn arým o tÿm ne pa 'amÿ. Nãm Djuda arým ã memã ane.

45 Ne kam 'ÿr tẽn 'ÿr bôx ne kum, “Ujarênh djwÿnh”, anen arým ine kaô.

46 Nhyam kam me arým 'ÿr môn 'ÿr bôx ne o tÿm ne arým pa 'amÿ.

47 Nhyam me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhô bẽnjadjwÿr raxja nhô ãpênh mekôt tẽ. Nhyam bu'ã me ku'êja 'ô ne arým ô kãxdjwa kajgo kaban o me'ôjamã akabên amak ta, bẽnjadjwÿr nhô ãpênhja jamak ta.

48 Nhyam kam Jeju me krãptĩjamã kum,

–Je djãm idjãkĩnhĩ ne ga me aje ijo atÿm kadjy iwÿr anhô kômê anhô kãxdjwa kajgomêo mÿ? Mÿt kunikôt ne ba ar Metĩndjwÿnh nhô kikretikam ikrĩ, ar memã idjujarênhjo ikrĩ ga me kam kam ijo atÿm kêt ne.

49 Mÿkam ne ga me ijo tÿm? Bir, amrêbê: ne Metĩndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh me bakukãmãremã me ajã ajarê. Me aje ijo atÿm'ã ajarên arým 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyam me arým aben djô'ã arênhho mô. Arênhho môr tãmtã arým iwÿr o bôx. Tũ:mrãm me bakamĩngrãnyrekam arým iwÿr o bôx. Ba ar iba: ga me arým jakam ã ijo ane. Me kute me bakukãmãremã me ajã ujarênh kôt ne ga me arým jakam ã ijo atÿmo ane. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane.

50 Nhyam kam kôt ba djwÿnh kunĩ mã amijã maje prõt ne.

⁵¹ Me'ò abatanh ny ne kute kubèkà pydjio amikupuja Jeju kòt tē. Rinhuo ne kubèkà. Nhyim me kwý adjwýnhdjwýo tým ne kubè kubèkà 'amýnh týx.

⁵² Nhyim arým amikaban amikòt kubèkàmà iren tu kajgo mã pròt ne.

Me kute axwe jabej kukjër.

Mat 26.57; Ruk 22.66; Djur 18.12

⁵³ Nhyim me arým Jejuo mō. Me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax'ýr ne me o mō. Nhyim arým me rúnh kuní abeno akuprō. Me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē mebēngētmē Mōdjé kukràdjà mar djwýnhmē ne me arým akuprō. Nhyim me Jejuo mōn o bōx ne arým me rúnh kabem kudja.

⁵⁴ Nhyim be, Pedru ne Jeju kòt tē, nījar kum kre rax ne tē. Nhyim me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax nhō kikre nhípōkri kēnh ngrire nhyim Pedru arým Jejukòt wadjà. Ne arým bēnjadjwýr nhō krākamngōnhmē ro'ā ànhūho nhý.

⁵⁵ Nām me me'ýr Jejuo bōx nhyim kam me rúnh arým me 'èxnhí jabej. Me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē mebēngētmē me rúnh kuní ne me me 'èxnhí jabej. Dja me amānhkrut Jeju'ā 'èx ne memā kum,

—Ba ne ba axwe kòt omū. Nām ā ane ba omū, ane. Dja me ane nhyim me arým me kabēn man arým me axwe'ō pānh kubí. Kadjy ne me me 'èxnhí jabej. Ne te abejo dja. Me'ò ar amānhkrut kute axikòt 'ā kabēnja ne me te abejo dja:.

⁵⁶ Nhyim me 'èxnhí krāptí ne me kàjmā ku'èn arík aben kupa'ābit axwe jarēho kumex.

⁵⁷ Nhyim kam me'ò ar ja arým kàjmā djan 'èx ne 'ā kabēn jarēn memā kum,

⁵⁸ —Tām wā ne memā kum, “Be, me kute ikrao Metíndjwýnh nhō kikreti nhípēxa dja ba kungrà. Ne kam Metíndjwýnh nhō kikreti 'òdjwý nhípēx. Me kute ikrao ipēx kēta'ò dja ba ipēx. Nhyim ije ipēxo idjām'ā akati amānhkrut ne ikjékētbit apēx ba ipēx pa.” Nām ā Jeju memā ane bar arým kuma, ane.

⁵⁹ Ne kam ar jadjwý kute memā arēnhkam axikòt Jeju'ā kabēn jarēnh kēt ne arík aben kupa'ābit arē.

⁶⁰ Nhyim kam me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr raxja arým kàjmā djan me ipōkri djan Jeju kukíjn kum,

—Ga, ar kabēnja ma. Djām aje aminéje akabēn'ò jarēnh prām kékumrēx? On imā amikòt amijarē, ane.

⁶¹ Nhyim tu anhikrē.

Nhyim me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax aje kukíjn kum,

—Djām abē me babē idjaer nhō Bēnjadjwýrbē kumkati, nēn? Djām mrāmri abē Kritu? Djām abē Metíndjwýnh Kra? ane.

⁶² Nhyim Jeju kum,

—Kòt ne ga imā arē. Ba ar amā arē gar ama. Gēdja ba í Metíndjwýnh pymati djubòk'ānh nhý. Ba ije amijo inhí gēdja ba ubòk'ānh nhý. Ibēnjadjwýr raxkam ubòk'ānh nhý gar ipumū. Ne kam aje kakrākòt amrē kàjkwa kurūm itēm kòt ipumū, ane.

⁶³ Nhyim kam me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax kute memā amingryko amirít kadjy arým amibé kà kadjō. Amibé kà kadjōn arým memā kum,

—È, arým ne Metíndjwýnh japrý. E kum kwārik wānh gwaj ijukri me'ò kute axwe kòt omūnhja jabej kēt.

⁶⁴ Gwaj bakuní ne gwaj arým kute Metíndjwýnh japrýja ma. Ta ne amijo Metíndjwýnh rax pytān arým o aprý gwaj kuma. Kute gwaj bamā, “Metíndjwýnh djubòk'ānh inhýrkòt dja gar ipumū”, anhýrkòt ne gwaj arým kuma. Arým ne gar ama. Mýj dja gwaj nē? ane.

Nhyim me kupāhtā 'ā kum,

—Gē me on kubí. Gē me on kubí, ane.

⁶⁵ Nhyim kam me kwý nokre kutōn rítbē nokre'ā pron aje nokrebē tak ne. Ne kute takmē ro'ā kum,

—Nhyim ne akurwa? Goja me'ò pumūn imā arē, ane. Nhyim krākamngōnh arým 'ā akuprōn tako kumex.

Pedru aminéje 'èx.

Mat 26.69; Ruk 22.55; Djur 18.15

⁶⁶ Nhyim wānh Pedru kikreti parbē ànhūho nhý. Ànhūho nhý: nhyim me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax nhō àpēnh nija arým 'ýr bōx.

⁶⁷ Ne omūn prīne omūnh mex ne kum,

—Tukwa, gadjwý ne ga Jeju kòt ar aba. Krīraxbē Nadjarekam Jejukòt ar aba, ane.

⁶⁸ Nhyim aminéje 'èx ne kum,

—Kati, ije akabēnwā mar kékumrēx, ane. Ne kam tēn kre tā dja nhyim kòt arým òkrēn'ānh kà.

⁶⁹ Nhyim bēnjadjwýr nhō àpēnh nija aje omūn bu'ā me ku'ēmā kum,

—Tām wādjwý ne kòt ar ba, ane.

⁷⁰ Nhyim aje aminéje 'èx ne kum, “Kati”, ane. Nhyim kàjbē 'ātūm nhyim bu'ā me ku'ēja kum,

—Be, mrāmri ne ga kòt ar aba, ane. Abē pykabē Garrēja kra'ò. Garréjakam me kabēn kòt akabēnja ma. Bar kòt aman arým amā ikato, ane.

⁷¹ Nhyim memā kum,

—Kati. Mrāmri ije me'òwā pumūnh kékumrēx. Aje me'ò jarēnhwā ije omūnh kēt, ane. Ne kam me'ò kute kum anhýr kētmā amikangrōn memā kum,

—Dja ba ijēxnhí jabej gé Metíndjwýnh pānh ijo akno. Ta ne arým ijēxnhí kékòt ima, ane.

⁷² Nām ane nhyim totokbē aje òkrēn'ānh kà. Nhyim kam Pedru akubyn amijo tēn

amrêbê Jeju kute kum kabên jarênhja ma. Kute kum,

—Ôkrên'ân̄h kâr kêt̄ri dja ga amijâ maje ajêx pydji nhȳm ar̄ym kâ. Ga kam amijâ maje ajêxo amân̄hkrut ne ijâ memâ kum, “Kati, ije tâmwâ pumûnh kêt̄”, ane nhȳm ajte kâ, anhÿrja ne ar̄ym kuma. Nâm maro dja nhȳm ar̄ym rerekre 'ÿr bôx. Rerekre 'ÿr bôx nhȳm ar̄ym mu:w.

15

Piratu kute we axwe jabej kukjêr.

Mat 27.1; Ruk 23.1; Dju r 18.28

¹ Nhȳm kam me'â akati, kryrâm nhȳm apÿnh me rûnh djâri akuprôn ar̄ym aben kabên ma. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmê mebêngêtmê Môjdjê kukradjâ mar djwÿnhmê me rûnh kunîmê ne me Jejuo aben ma. Ne kam ar̄ym uwpren Piratu'ÿr o môn 'ÿr o bôx. 'ÿr o bôx ne kum kanga.

² Nhȳm kam Piratu ar̄ym kukij ne kum, —Djâm abê mebê idjaer nhô bënjadjwÿr rax? ane.

Nhȳm kum,

—Kôt ne ga aje arênhwâ, ane.

³ Nhȳm kam me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr ar arîk Jeju'â axwe krâptî janhô.

⁴ Nhȳm tu anhikrê. Nhȳm Piratu kum, —Ë ama. Djâm ajaxwe krâre ne me amâ arê? Djâm aje aminêje akabên'o jarênh kêt̄kumrêx? ane.

⁵ Nhȳm kum kabên 'ô jarênh kêt̄kumrêx. Nhȳm Piratu te kute marmâ kam no tyn nhÿ.

⁶ Be, me irôbê mrân̄h nhô akatiya tâmkam ne mebê idjaer krâptî: ar̄ym aben pydji. Me kute aben kajmâ'â Metîndjwÿnh me kukâmÿre nhirôbê mrân̄h mar kadjy ne me aben pydji. Amex kunîkôt ne bënjadjwÿr raxbê Piratu akati jakam mebê ijê djâ kurûm mebê ijê pÿnh ne meo pôx nhȳm me mâ mrâ. Me kute me'ô'â à'wÿrja ne me kînh kadjy bôm kumê.

⁷ Ajbir me'ôbê ijê ne idjibê Baraba. Me kute kubê ijê kêt̄ri ne me jakôt me bënjadjwÿr'ÿr prôt ne me kwÿ pa. Nhȳm kam me ar̄ym kubê ijê.

⁸ Nâm Piratu Jeju kukjêro dja: nhȳm kam me krâptî: ar̄ym kaj bê Piratumâ me'ôbê ijê jarê ne kum,

—Aje mekbê ijewâ'ô kaba gê arek ar me ikôt ba, ane.

⁹ Nhȳm ar̄ym Jeju'â memâ kum, —Me abê idjaer, we me anhô bënjadjwÿr rax ne ja djâm ije me amâ kum inhiermâ? ane.

¹⁰ Be, Piratu kute memâ ja jarênh kêt̄ri ne ar̄ym me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr ma. Nâm ar'â amim,

—Jeju'â me krâptîkam ne me rûnh 'â ngrÿk ne imâ kanga, ane. Ne kam bit kute kum irermâ ã me krâptîmâ ane.

¹¹ Nâm 'â memâ kum,

—Djâm ije me anhô bënjadjwÿrmâ inhiermâ? ane. Nhȳm me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr ar memâ kum,

—Kwârîk wân̄h me amâ Jeju Kînh kêt̄. Dja ga me kum Baraba jarê gê kaba, ane. Nhȳm me kâtâm krâptî Piratumâ kum,

—Kwârîk wân̄h Jejumâ anhierer kêt̄. Baraba dja ga kaba, ane.

¹² Nhȳm kam Piratu memâ kum,

—Be, ga me abê idjaer, ije tâmwâmâ anhô bënjadjwÿr rax jarênhja mÿj dja ba kam on? ane.

¹³ Nhȳm me kaj bê kum, “Pîte'y'â anhô”, ane.

¹⁴ Nhȳm Piratu memâ kum,

—Mÿkam? Mÿj ne ajmâ o ne ba ije pîte'y'â nhôrmâ? ane.

Nhȳm me kaj bê kum,

—Pîte'y'â anhô. Pîte'y'â anhô, ane.

¹⁵ Nhȳm kam me Kînhmâ Piratu Baraba kaba nhȳm ar̄ym arek ar mekôt ba. Nhȳm kam Piratu krâkamngôn̄mâ Jeju jarê. Me kute kaprêprêk kadjy memâ arê. Nhȳm me ar̄ym mrykâ punuo kaprêprê:k ne. Kaprêprêk nhȳm Piratu ar̄ym memâ kangan memâ arê. Me kute pîte'y'â nhôr kadjy memâ arê.

Krâkamngôn̄h kute 'â bēno bikēnh.

Mat 27.27; Dju r 19.2

¹⁶ Nhȳm kam me krâkamngôn̄h amû bënjadjwÿr nhô kikretimâ Jejuo môn o wadjâ. Kumoka'ê nhidjibê Pretorimâ o môn o wadjâ. Ne kam me krâkamngôn̄h kâtâm kunî jadjwÿ o akprô nhȳm me kunî ar̄ym 'â aben pydji.

¹⁷ Me kute 'â bēno bikēnh kadjy ne me 'â akuprô. Ne kam inôkâ ryti kamrêkja byn ar̄ym Jejumâ adjâ. Ne mrÿnhô kajkep ne ikâx ne kum kutu. Nâm me arîk bënjadjwÿr rax krâdjê'â mrÿnhî jakren ikâx ne ar̄ym kum kutu.

¹⁸ Ne kum kabēno kute me rûnhmâ me kabên pyrâk ne kum,

—Ga we abê mebê idjaer nhô bënjadjwÿr rax, gora kribêm atîn 'iry, anhÿrkôt

¹⁹ po'êo krâ môn kutôn̄ parbê kônkrâo krî. Nâm me parbê kônkrâo krîo kute me bënjadjwÿr rûnh parbê kônkrâo krîja pyrâk.

²⁰ Ne kam ar̄ym 'â bēno ajkēn inomâ kumēn ar̄ym kubê inôkâ ryti kamrêkja kaban akubyn kum ô kubêkâ djwÿnhja jadjâ. Ne kam kute pîte'y'â nhôrmâ o katon o mô.

Me kute pîte'y'kam nhôr.

Mat 27.32; Ruk 23.26; Dju r 19.17

²¹ Nhȳm me'ôbê Ximão tē. Pykabê Xireni kra 'ô. Kute Arexârîmê Rupu ar ir. Arwâ kurûm ne tēn bit me'ân̄h tēmâ. Nhȳm

me krākamngõnh arým Jeju nhõ píte'y'ã kum ãpnẽnh tÿx. Kum 'ã ãpnẽnh tÿx nhym arým kadjy kumÿn o mõ.

²² Nãm me krãnhrebê Gogota'ÿr Jejuo mõn 'ÿr o bõx. Me bakabẽnkam ne gu me ren krãnhremã me krã'i jarẽ.

²³ Nhym kam me pidjõ kangõkam pĩdjÿbê mirao akàn Jejumã kungã nhym arým kanga.

²⁴ Nhym kam me píte'y'ã kunhõ nhym wajêt. Nhym kam me apÿnh kute õ kubêkã jamÿnh kadjy kẽn kryre rẽ. Me kute ari kẽn rẽnkhõt ne me amijo kubêkã pytã.

²⁵ Arým kãjmã myt nhÿrkam. 9 orakam ne me píte'y'ã kunhõ.

²⁶ Ne kam 'ã pi'õk no'õk ne. Pi'õkkam ne me memã kum,

—Mebê idjaer nhõ bẽnjadjwÿr rax ne ja, ane. Me kunĩ kute omũnh kadjy ne me Jeju nhimõkri kunhõ. Me kute we Jeju jaxwe 'õ pãnh píte'y'ã jëtja pumũnh ne kute mar kadjy ne me pi'õk no'õk ne imõkri kunhõ.

²⁷ Ne kam ar ãkĩnhĩ amãnhkrutja Jeju nhikrebê píte'y'ã ar kunhõ. Nhym arým ar wajêt. Jeju õkredjãkõt wajêt nhym aktã ar axweja ijẽn wajêt.

²⁸ Amrêbê: ne me bakukãmãrê'õ memã ja jarẽn 'ã pi'õk no'õk ne. Nãm memã kum, “Dja me 'ã abenmã kum, ‘Nãm me o axwen me axwemê ro'ã kubĩ, anhÿro dja.”

Nãm ã pi'õkkam memã ane. Nhym kam me aben djõ'ã arẽ. Arẽnho mõr tãmtã tũ:mrãm arým 'ÿr o bõx. Me bakukãmãrê kute memã arẽn kõt ne me arým ar axwejamê ro'ã ar anhõrkumrêx nhym me arým 'ã arẽnkhumrêx.

²⁹ Nhym me 'ãnh mõrja nokã nhàn kum kabẽn punu:re ne kum,

—Be, ga: ne ga we aje Metĩndjwÿnh nhõ kikreti ngrãnh ne akubyn ipẽxmã. Nhym aje ipẽxo adjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt we aje ipẽx parmã.

³⁰ Goja amiptãn píte'y kurũm rwÿ, ane.

³¹ Nhym kam me rũnh arĩk 'ã bẽno ajkê. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿrmê Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê ne me arĩk 'ã bẽno ajkẽn abenmã kum,

—Amũbit ne me utã. Ne kam te kute amiptãr prãmje.

³² Goja gẽ mrãmri kubê Kritukumrêx jabej goja mrãmri kubê me bẽ idjaer nhõ Bẽnjadjwÿrbê kumkatikumrêx jabej on píte'y kurũm rwÿ. Gwaj goja kõt omũn arým tu amim markumrêx. Nãm me rũnh ã abenmã ane. Nhym ar aktã píte'y'ã jëtjadjwÿ Jejumã ãkjẽro wajêt.

Tyk kadjy ne ja.

Mat 27.45; Ruk 23.44; Dju r 19.28

³³ Nhym arým kãjkwa nhĩpõkri myt nhÿ. Nhym kam tu akamãt kõ tyk ne. Pyka

kunĩkõt me'ã akamãt kõ tyk ne. Nãm me'ã akamãt kõ tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhym 3 orakam, amykrykambit arým ajte myt no põt ne. Arým ajte myt kato.

³⁴ Kato nhym me bẽ idjaer kabẽnkam Jeju kãj bẽ kabẽn ne Bãmã kum,

—Eroi: Eroi: rama xabatani, ane. Nãm ren me bakabẽn kam kum,

—Inhõ Metĩndjwÿ:nh, inhõ Metĩndjwÿ:nh, mÿkam ne ga arým ikanga? ane.

³⁵ Nhym parbê me ku'êja kabẽn man arĩk abenmã kum, “È, Erijmã ne kabẽn”, ane.

³⁶ Nhym kam me'õ prõt ne ngõnh puror põnh djã jakritaja byn pidjõ kangõ kadjãmã adjã. Nhym kam kangõ ipu nhym pi nhĩdjãmã adjãn kãjmã kum kungã, kute kaõr kadjy. Nhym me'õ ar kum,

—Adjm, gẽ goja me bakukãmãrêbê Erij 'ÿr bõx ne goja o rwÿk jabej, ane.

³⁷ Nhym kam Jeju kãj bẽ kabẽn ne ate ty.

³⁸ Be, nhym kam arým Metĩndjwÿnh nhõ kikreti kadjwÿnhbê kubêkãtjja ta amikadjõ. Nãm nhõr djã'ãnh amikrãx ne e y: ne kraxmã amimê.

³⁹ Nhym krākamngõnh krãptĩ: kubê 100 nhõ bẽnjadjwÿr píte'y parbê djã. Nhym Jeju kãj bẽ kabẽn ne ty nhym arým omũ. Omũn arým memã kum,

—Be, mrãmri ne me'õ jabê Metĩndjwÿnh Krakumrêx, ane.

⁴⁰ Nhym me niredjwÿ amybÿm omũnh dja. Nhym Marij Madarenamê Marij, kurũm Jõdjemê Xijagu ar apõxjamê Xirõwemê ne ar me ikõ'ã djã.

⁴¹ Amrêbê, Jeju pykabê Garrêjakam ar bari ne ar nireja mã kõt ajkamẽn o djuw mexo ba. Nhym ar ja bu'ã me nire krãptĩdjwÿ amybÿm omũnh dja. Jeju ajbir krĩrãxbê Djeruxarê'ÿr tẽmkam ne me nireja kõt mõn bõx.

Arým adjãr kadjy ne ja.

Mat 27.57; Ruk 23.50; Dju r 19.38

⁴² Jeju ty. Ty nhym kam amykry mex ne. Amykry mex nhym me arým no katon õ mÿjja kupẽnho kumex. Pi'õk rãrãr djwÿnhmãm õ mÿjja kupẽnho kumex.

⁴³ Nhym Jõdje arým bõx. Krĩrãxbê Armatêkam ne Jõdje abatãnh djã. Nãm me rũnh bikprõnh djãkam mekõt rax nhym me kum kĩnh. Nãm amiwÿr Metĩndjwÿnh kamnhĩx ne. Metĩndjwÿnh bõx ne me kadjy bẽnjadjwÿr ne kute ar meo bamã ja ne amiwÿr kamnhĩx ne. Jõdje kum Piratu pyma kêt ne 'ÿr tẽn 'ÿr bõx ne Jeju 'ã kuma.

⁴⁴ Nhym arým kam no tyn nhÿn kum, “Je, djãm arým ne ty”? ane. Ne kam amiwÿr krākamngõnh nhõ bẽnjadjwÿr 'uw nhym bõx. Bõx nhym arým kukij ne kum, “Djãm arým ne ty”? ane.

⁴⁵ Nhym kum, “Nã”, ane. Nhym kam arým Jõdjemã Jeju jarẽ.

⁴⁶ Nhyam kam rinhuo kubêkà 'ô byn 'ÿr o tē. 'ÿr o tēn 'ÿr o bôx. Ne kam arÿm pite'y kurūm Jejuo ruw. O ruw ne arÿm kubêkào kupun kam kēnkre'ÿr o tē. Me kute kēnkre kakrwñhja'ÿr o tēn kam arÿm kam adjā. Ne kam kēnpoti ajkwa krekre'ā kudja.

⁴⁷ Nhyam Marij Madarenamē Marij kurūm Jôdje katorja arÿm omū.

16

Akubyn tñ kadjy ne ja.

Mat 28.1; Ruk 24.1; Dju r 20.1

¹ Nhyam kam pi'ók ràràr, me tyk djā kêt djā nhô akati apêx nhyam ar arÿm pi'ók kaprī pānh me tyk nhô pīdjy kwý by. Marij Madarenamē Marij kurūm Xijagu katorjamē Xirôwemē ne ar kadjy pīdjy kwý by. Kēnkre'ÿr tēm ne kute o Jeju dijmā ne ar kadjy kwý by.

² Nhyam kry:rām, pi'ók kamrēkkam, kraxje akati mex kētkam ar kēnkre'ÿr tē. Tē: nhyam arÿm myt kato nhyam ar arÿm o rām ne ja.

³ O rām ne jan arÿm abenmā kum,
—Mÿ me'ô djā gwaj bamā jām ajkwa krekre'ā kēnpoti djā? ane. Kēn jabatānhkam ne ar ā abenmā ane.

⁴ Abenmā anen kam rīt ne omū nhyam arÿm amijā kuta.

⁵ Nhyam kam ar 'ÿr tēn arÿm kēnkremā wadjā. Nhyam kadjy mrānh djwñnh'ô kute me'ô jabatānh ny pyrāk ne nhÿ. Nām inôkà jaka ryti jadjān nōr djā djubók'ānh nhÿ. Nhyam ar wadjān arÿm omū. Ne te umaje.

⁶ Nhyam arkum,
—Kwārīk wānh ikam ar atñ prām kêt. Jeju Nadjarekam abatānh ja me kute pite'y'ā nhôr ne bñja ne gar abej tē. Jakam arÿm nōr kêt. Nām akubyn tñ ne kato. Gar nōr djā kaprÿja pumū.

⁷ Be, amū ar tēn kôt ba djwñnhmā arē. Ne arkôt Pedrumā arē. Ne arkum, “Arÿm ne ar akukām pykabē Garrēja'ÿr tēmmā. Djā gar kam tēn arÿm omū”, ane. Djā gar ā arkum ane. Amrēbē kute ar amā arēnh kôt ba arÿm ar amā arē. Nām ā kadjy mrānh djwñnh ar niremā ane.

⁸ Nhyam ar katon mā kēnkre kurūm prôt ne. Te umaje tertetkam prôt ne. Tñ prāmkan me'ômā kabēn kêt ne tē.

⁹ Be, akubyn tñkam kryrām, pi'ók kamrēkkam ne Jeju Marij Madarena kumrēxmā amijo amirīt ne. Be, me karō punubē 7 ne Marijo ba nhyam Jeju amrēbē ano nhyam kum ire.

¹⁰ Nām Marijmā amijo amirīt nhyam arÿm kôt ba djwñnh'ÿr tēn ar'ÿr bôx. Nhyam ar kaprī:ren mÿro nhÿ. Nhyam arÿm ar'ÿr bôx ne arkum 'ā ajarē.

¹¹ Nām arkum Jeju tñ jarēn kute omūnh'ā ajarē. Nhyam ar kuman arÿm abenmā kum, “Nām 'êx”, ane.

¹² Nhyam kam ajte ar jamā kute amijo amirīt mā tē. Nām kôt ba djwñnh amānhkrut arwāmā tē. Tē nhyam arÿm atemā aminhipêx. Ne kam kute atemā me'ô pyrāk ne arkum amijo amirīt ne arkôt tē.

¹³ Nhyam kam ar akubyn Djeruxarē'ÿr tē. Kôt ba djwñnh'ā kâtāmja'ÿr tēn ar'ÿr bôx ne arkum 'ā ajarē. Nhyam ar abenmā kum, “Kati, nām ar 'êx”, ane.

¹⁴ Nhyam kam ajte Ar kubē 11mā amijo amirīt. Ar ô kwý krēno nhÿ nhyam arkum amijo amirīt ne arkum bēn tÿx ne arkum,

—Nām ar akubyn itñkôt ipumūn ar amā ijā ajarē gar ar'ā abenmā kum, “Nām ar 'êx”, ane. Tô mÿkam ne gar tu amim imarkumrēx kêt? Djām ar ajamakkreja kêt? ane.

¹⁵ Ne kam ajte arkum,
—Apÿnh me ba djā kunikôt djā gar mōn kāj bē me kunīmā ijā adjujarēnh ny jarēnh mō.

¹⁶ Djā me tu amim imarkumrēx nhyam me Metñdjwñnhmā ngômā me angij. Nhyam arÿm me utā. Nhyam be, me kute amim imar kêt djā Metñdjwñnh arÿm pānh me kanga.

¹⁷ Nhyam me kute tu amim ikamnhixkumrēx djā me mÿjja pumūnh kêt nhipêx. Me kute Metñdjwñnh raxmā kator kadjy ipêx. Ne me karō punu kute meo baja jano nhyam me karō memā ire. Djā me apÿnh me bajtem kabēnkam kabēn.

¹⁸ Godja me kangā djākrē by. Me kute mar kētkam kangā djākrē by nhyam arÿm ajmā meo kêt. Nār, te mÿjja kanēo ikō nhyam ajmā meo kêt. Djā me me kanē krā'ā ikra jadjuw nhyam me arÿm ā kêt ne, ane.

¹⁹ Bēnjadjwÿr djwñnh Jeju memā ane nhyam Metñdjwñnh arÿm kājkwamā amiwÿr o wabi. Nhyam arÿm ra:x ne Metñdjwñnh djubók'ānh nhÿ.

²⁰ Nhyam kam kôt ba djwñnh arÿm amū mōn pyka kunikôt kāj bē memā 'ā ujarēnh mō. Nhyam Bēnjadjwÿr djwñnh mā arkum tÿx jangij nhyam ar arÿm mÿjja pumūnh kêt nhipêxo mō. Me kute ar'ā abenmā kum,

—Mrāmri ne djām ar Metñdjwñnh kôt kabēnkumrēx? anhÿr kadjy ne ar mÿjja pumūnh kêt nhipêxo mō.

Ruka Teopiremã Jeju'ã ujarënh ne ja.

Rukadjwý ne prïne Jeju'ã ajarë. Rwýk krax kurüm ne 'ã ujarënh tën àbir'ãnh o ino re. Rukabê ne me kane djwýnh. NhyM Paur Jeju'ã ujarënh kadjy apýnh me õ pyka djãri'ýr mrã. NhyM Ruka kõt ar mrã. Ne kam me'õbê Teopiremã me bakuní kadjy pi'ók no'ók ne. Teopirebê idjaerkam me'õ kêt. Kumã ne Ruka Jeju'ã pi'ók no'ók ne. Nãm prïne me kute Jeju'ã ujarënh kuníkõt kuman prïne kabin kam 'ã kum pi'ók no'ók ne. Adjwýnhdjwýmã pi'ókbê *Metíndjwýnh Karõ Kute Meo Baja'ã* kum pi'ók no'ók ne.

Ruka Teopiremã amijarë.

¹⁻⁴ Aj, Teopire, ba ne ba wãm amã pi'ók no'ók ne. Ba ibê Ruka ne ba wãm amã pi'ók no'ók ne. Me kuní ne me kum akính ne amex jarë ba badjwý imã akính ne wãm amã pi'ók no'ók ne.

Me krãptí ne me arým 'ã pi'ók no'ók ne, Jeju me ikam ar ba'ã ne me pi'ók no'ók ne. Me kute kraxrüm noo Jeju pumünh ne memã kabën'ã ujarënh, me tãm ne me me imã arë nhyM me amü me ijuk'ã 'ã pi'ók no'ók ne.

Ba kam badjwý inhõkre kadjwýnhbê,
–Be, mexkumrëx. Badjwý dja ba 'ã pi'ók no'ók nhyM kam mexkumrëx, ane.

Mrãmri ne ba me'ýr tẽ, me kute noo Jeju pumünhja'ýr tẽ. Me'ýr tën prïne abej ne kukij ne kam Jeju kraxrüm prïne mýjja kuní maro tën inomã kumën mar týx ne. Mar týx ne kam amã 'ã pi'ók no'ók ne. Dja ba prïne mýjja kraxrüm amã kõt 'ã idjujarënh tẽ, aje prïne marmã. Me kute õbê amã arënh ga aje katãt maro atëmmã ne ba badjwý mekõt amã 'ã pi'ók no'óko tẽ, aje omünh ne aje amim,

–Mrãmri ne me katãt imã Jeju jarë, anhýr kadjy. Kadjy ne ba amã 'ã pi'ók no'ók ne.

Djakarij krabê Djuão rwýkmã.

⁵ Be, ë, ije amã katãt Jeju'ã idjujarënh kadjy dja ba amã Djakarij kumrëx jarënh kam ijukri amã Jeju jarë. Mekbê idjaer nhõ pykabê Djudêjakam me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh 'õ nhidjibê ne Djakarij. NhyM Djakarij nhingët kukãmã nhidjibê ne Abij. Ne kam prõdjwý idjibê Ixabeu, kubê ne Arão tãmdjwý 'õ. NhyM bep me õ Bënjadjwýr nhidjibê ne Erodji ne memã nhý.

⁶ NhyM Djakarijmê prõ ar amê mrãnh katãt nhyM Metíndjwýnh arkam kínhkumrëx ne. Nãm ar prïne Metíndjwýnh kabënkõt amijo ba, Metíndjwýnh kute memã me katãt

amijo ba'ã karõjakõt amijo ban kute 'õ kudjar kêtikumrëx. Am ar mexkumrëx.

⁷ NhyM bep Ixabeu kra kêt ne te kra prãme ar ba, mjënmê ro'ã te ar ari kra prãme ba ne arým kubëngëtte.

⁸⁻⁹ Be, me kute me kadjy Metíndjwýnh mar ne me Metíndjwýnh nhõ kikretikam àpënh tẽ, apýnh me ingët me kajmã'ã àpënh'ýr ngjënh djãri ne me me kudjwa Metíndjwýnhmã àpënh tẽ. Nãm me ja kumrëx mytyrwý 'õkam 'ýr wadjãn kam apë:n kato. NhyM pãnh me ja ajte mytyrwý 'õkam 'ýr wadjãn kam kum apë:n kam kato. Nãm ã meo anhýro tẽ. NhyM kam mekbê Abij me ja pãnh 'ýr wadjãn Metíndjwýnhmã àpënh ba. NhyM Djakarij, kubê me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnhkam mekõt Metíndjwýnhmã àpëno ku'ê. NhyM me kute Metíndjwýnhmã kíkre kudjý djã bõr kadjy kën mërë ã'ak ne kurën kõt 'ýr wangij nhyM Djakarij kukràdjã jakõt ate Metíndjwýnh nhõ kikretimã wadjã, kute kíkre kudjý djã bõrmã. Ate ne me kudjwa 'ýr wadjã ne kum kubõ.

¹⁰ NhyM kute kum bõrkõt me kuní kikreti kabem Metíndjwýnhmã kabëno ku'ê.

¹¹ NhyM Djakarij bóro dja nhyM aërbê Metíndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh 'õ nookam kato. Nãm tu kíkre kudjý djã bõr djã jakýxkõt 'ýr kato.

¹² NhyM omün kam umar punuren kum uma ne, kute ajmã o karõ ne kum uma.

¹³ NhyM kam kum,

–Djakarij, kwãrik wãnh atín prãm kêt. Arým ne Metíndjwýnh aje amijo adjã'wýr ma. Dja on aprõbê Ixabeu tujarõ gar amim akra my mý. Akra my mýn kam kum idji Djuão jarë.

¹⁴ Dja gar tu akí:nhkumrëx ne. NhyM me krãptí ar akõt Kínhkumrëx, ar akra rwýkkam Kínhkumrëx.

¹⁵ NhyM Metíndjwýnh kadjy godja akra rax ne kam kabën mexkumrëx ne. Godja uba kangõ djãkréo kóm kêt, nar atemã kadjwati kangõ* 'õo kóm kêt. NhyM Metíndjwýnh Karõ raxo akra kadjwýnhbê nhýn ar o ba, nã tikkekam jët rã'ã dja Metíndjwýnh Karõ mrãmri o ba.

¹⁶ NhyM mekbê idjaer krãptí dja me õ Bënjadjwýr Metíndjwýnh 'ýr amijo akëx, akra kabënkõt 'ýr amijo akëx.

¹⁷ NhyM akra dja Bënjadjwýr kukãm tẽ, kute memã bõx djã'ã ujarënh nhyM me kute kadjy amijo mexmã dja kukãm tẽ. NhyM Metíndjwýnh Karõ dja mrãmri o ba nhyM uma ne, kute mrãmri ne Metíndjwýnh Karõ kute Erijo ba nhyM umaja pyrãk. Dja akra memã arë nhyM me nãmê me bãm akubyn kum kra jabê. NhyM ate ajte memã arë nhyM me amakkre këtja dja me akubyn

* **1:15** Mýjja me kute o kóm ne kõt bibãnh kuníja, kadjwati kangõmê uba kangõmê, mýjja kangõ kuní ne me kum kadjwati kangõ jarë.

katàt mrān arým ajte kabēn mexkumrēx. Dja akra ā memā ane nhyem me arým Metīndjwýnh kadjy amijo mex. Nām ā kadjy mrānh djwýnh Djakarimā kabēn jarēnho ane.

¹⁸ Nhyem kam kum,
–Gēt kon ne. Mýjkót dja ba akabēn ma? Arým iprōmē ar ibēngētte. Djām ar ijabatānh ny godja bar ikra mý?

¹⁹ Nhyem kam kum,
–Ba ibē Gabrijeu ne ba Metīndjwýnh kabem dja. Ije amā kabēn jarēnhmā ne ijano ba awýr tē. Mýjja mextire ije amā arēnhmā ne ijano ga ate “Kon ne ane.”

²⁰ Aje amim ikabēn mar kētkumrēx pānh gēdja ga akabēn kēt nhyem akra ruw. Dja akra nhō akati ‘yr bōx nhyem ruw ga kam ijukri akabēn, ane. Nām ā Gabrijeu kum ane.

²¹ Nhyem me kam kapōtā te Djakarij kam ama.; te bōx nhyem me kute kukradjā ‘ō marmān kam abenmā kum,
–Ije tō mýj got ar o ba? ane.

²² Nhyem kam arým katon te kute memā kabēnmā. Nhyem me,
–Arým ne Metīndjwýnh nhō kikretikam mýjja ‘ō pumū, ane.

Nhyem tu ikrao memā ujakreo djan kabēn kēt mex ne.

²³ Ne kam ar āpēnh ba:n arým inomā kumēn kam katon akubyn ūrkwāmā tēn bōx.

²⁴⁻²⁵ Bōx nhyem kājbe ‘ātūm nhyem kam prōbē Ixabeu tujarōn kam pijām ne kam kikre bu‘ābit mrā. Kute amirīt kēt‘ā mytyrwý amānhkrut ne amānhkrut ne ikjēkēt, pijām djāje, tujarōkam. Nām,
–Ota Bēnjadjwýr ipumūn kum ikaprīn arým ijo mex. Jakam dja me ijā kabēn kēt ne, ane.

Marij kurūm Jeju rwýkmā kum arē.

²⁶⁻²⁷ Nhyem kam arým tujarō‘ā mytyrwý amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut nhyem Metīndjwýnh ajte kadjy mrānh djwýnhbē Gabrijeu jano, Marij‘yr ano. Marij kurererkam ne kra kētkumrēx, me‘ō ‘yr mōr kētkam. Nhyem bep me‘ōbē Jōdje ne kum kabēn kajgo, kraxje ‘yr mōr kēt. Nhyem bep Jōdje nhingēt ne Dawi. Apýnh ne me ō pyka nhyem bep tu pyka abenā tým nhidjibē ne Garrēja. Nhyem bep kam krī ‘ō nhidjibē ne Nadjare. Krī jakam ne Metīndjwýnh Marij‘yr Gabrijeu jano.

²⁸ Nhyem arým ‘yr tēn bōx ne kum,
–Marij, djām ga? Metīndjwýnh ne arým akam ukaprīn ajo ba, ane.

²⁹ Nhyem Marij Gabrijeu kabēn man axwe amikam umar ne ōkre kadjwýnhbē amim,
–Mýj kabēn got ja? ane.

³⁰ Nhyem kam kum,
–Kwārik wānh, Marij, atūn prām kēt. Mrāmri ne Metīndjwýnh akam kīnhkumrēx.

³¹ Ota, dja ga on atujarōn kam akra my mýn kam kum Jeju jarē.

³² Godja akra bēnjadjwýr rax ne ar meo ba nhyem kam me ‘ā abenmā kum, “Metīndjwýnh pymati kra”, ar o ba. Gēdja Bēnjadjwýr Metīndjwýnh Jeju‘ā bēnjadjwýr rax mē nhyem kam ar meo ba. Ingētbē Dawi bēnjadjwýr rax djō‘ā dja rax ne ar meo ba.

³³ Tām godja tūmrām mekbē idjaer kadjy bēnjadjwýr ne ar meo ba. Dja bēnjadjwýr rā‘ā rā‘ān ar meo ban o ino rer kētkumrēx, ane. Nām ā kadjy mrānh djwýnh kum ane.

³⁴ Nhyem kam kum,
–Godjām me‘ō iwýr mōr kētkakam ba ije ikra mýnhmā. Mýj godja imā ikra dji? ane.

³⁵ Nhyem kam kum,
–Metīndjwýnh Karō dja awýr ruw. Metīndjwýnh pymati Karō dja awýr ruw. Djām tāwābē mýjja týx? Ta gēdja tu amā akra jadjā nhyem akurūm kato. Ne kam prīrerūm mrāmri mexo tuknīn mexkumrēx. Kam axwe ‘ō kētkumrēx. Nhyem me kam kum Metīndjwýnh Kra jarē.

³⁶ Ota anhōbikwa Ixabeu te kubēngētte ne arým tujarō. Me kute Ixabeumā kra kēt jarēnh ar o baja ne arým tujarō. Adjwýnhdjwýr ne kra my wajēt nhyem arým jēt‘ā mytyrwý amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut.

³⁷ Djām Metīndjwýnhbē mýjja ‘ō bipdjur got? ane. Nām ā kadjy mrānh djwýnh kum ane.

³⁸ Nhyem kam kum,
–Ā, mrāmri. Ibē Metīndjwýnh nhō āpēnh tūm. Gora gē akabēnkōt ā ijo ane, ane. Marij ā kum ane nhyem arým mā kurūm tē.

Marij Ixabeu ‘yr bōx.

³⁹⁻⁴⁰ Nhyem kam Marij no kator mex ne mā Ixabeu‘yr tē, kute omūnhmā ‘yr tē. Pykabē Djudējakam krī ‘ō‘yr tē. Kam ne krānh kumex. Nhyem tēn bōx ne Djakarimē Ixabeu ar ūrkwāmā wadjān kam Ixabeumā kabēn.

⁴¹ Kum kabēn nhyem Ixabeu kute kabēn marmē ro‘ā kraja Marij kabēn man kam kīnh ne kājma amijā te. Nā tikkrekam kājma amijā te.

Nhyem kam Metīndjwýnh Karō raxo Ixabeu kadjwýnhbē nhýn ar o ba

⁴² nhyem kāj bē kabēn ne kum,
–Metīndjwýnh ne arým ajo kīnh, me nire kunī kurām ajo kīnh ne. Ne atikkrekam akra jētjadjwý o kīnhkumrēx ne.

⁴³ Xō kum djām ibēnjadjwýr rax ne Metīndjwýnh kute ijo kīnhmā iwýr inhō Bēnjadjwýr nā jano? ane. Arým ne inhō Bēnjadjwýr nā iwýr bōx ba arým ikīnhkumrēx ne.

⁴⁴ Ē, ga imā akabēn, ba akabēn ma nhyem kam ikra Kīnhkumrēx. Itikkrekam jētja

kĩnhkumrêx ne kam kâjmâ amijâ te, ba kam amâ ikabên jarê.

⁴⁵ Ô kwep akĩnhkumrêx. Bênjadjwÿr ne arÿm amâ kabên ga tu amijâ akra kamnhĩxkumrêx ne amim, “Mrâmri, Metĩndjwÿnh kabênkôt dja ikra rwÿkkumrêx”, ane. Kam ne ga akĩnhkumrêx ne. Nãm â Ixabeu Marijmâ ane.

Marij kute Metĩndjwÿnhmâ mex jarênh.

⁴⁶⁻⁴⁷ Nhyam kam Marij kutâ kum kabên ne kâjmâ Metĩndjwÿnhmâ rax jarênhô dja, ne, —Dja ba mã Bênjadjwÿrbê Metĩndjwÿnhmâ rax jarên kôt kum amikĩnh jarê.

Metĩndjwÿnhbê ipytâr djwÿnhkam ne ba ikĩnh raxkumrêx, ikadjwÿnhbê ikĩnh ne kam kum amijarê.

⁴⁸ Metĩndjwÿnh ta ne kum ikaprĩn ijo amiptàn kam imâ kĩnh jadjâ.

Djãm adjakam irax tũm? Xô kum kati, ingrire. ãm ibê ô âpênh kajgokumrêx. Ingrire nhyam kam tu Bênjadjwÿr ijo amiptàn kam imâ ikĩnh rax jadjâ.

Jakam dja kamingrãny amũ aben nhijuk'ã abenmâ ikĩnh jarênhô tê, ikĩnh rax jarênhô tê.

⁴⁹ Ga prĩne kute ijo kĩnhja pumũ. Djãm Metĩndjwÿnh rerek got? Axwe tÿx. Ga kute mÿjja pumũnh kêt imâ o amirĩtja pumũ.

O ne imâ ikĩnh jadjâ. Mrâmri ne tâwã mexkumrêx. Nãm mexo uma.

⁵⁰ Ne mekam ukaprĩkumrêx. Me kute Metĩndjwÿnh kabên mar ne kôt kute ar amijo baja mekam ne ukaprĩ.

Nhyam kamingrãny amũ me banhijuk'ã amũ maro tê nhyam Metĩndjwÿnh me kamdjwÿ ukaprĩ, me banhijuk'ã me kamdjwÿ ukaprĩ tê.

⁵¹ Bep me kute amijo àmraja, me kute ôkre kadjwÿnhbê,

“Ba ne ba ibênjadjwÿr rax, ba ne ba irax”, anhÿrja, memã ne arÿm amimao pôx ne kâjbê me kumê.

⁵² Ne me bênjadjwÿr rũnh memã ÿrja me tãm ne tu arÿm meo kâtãm ne, ne kam pãnh me kute amijo kâtãmja, me kute amijo àmra kêtjao bênjadjwÿr rũnh ne.

⁵³ Ne kam ajte me ô mÿjja kêt, me kum prãmja ne mÿjja mextireo memã ajne ne o me kũho ba.

Ne kam pãnh me ô pi'ók kaprĩ rũnh, me ô djwÿ krãptja arÿm meo ajkên aminêje me ano nhyam me ÿkam ar ba.

⁵⁴ Metĩndjwÿnh kute amrêbê me bakukãmãremâ katât arênhkôt ne arÿm me baman kum me bakaprĩ.

Ne me babê idjaer, me babê ô âpênhja ne kum me bakaprĩn me bawÿr ruw ne amikôt me bajo mõn me bajo djuw mex ne ar me bajo ba.

⁵⁵ Amrêbê ne me banhingêt Abraãomã kabên ne kum kaprĩ, me bakajmã'ã kum kaprĩ ne kam kôpdji'ã me baman kum me bakaprĩ. Dja kum me bakaprĩ rã'ã rã'ã ne.

Nãm â Marij kum kabêno ane.

⁵⁶ Ne kam Ixabeu kuri dja: nhyam kam 'ã mytyrwÿ amãnhkrut ne ikjêkêt nhyam arÿm mã tê, mã ô pykamã tẽn bôx.

Djuão rwÿk'ã ujarênh.

⁵⁷ Nhyam kam Ixabeu kra rwÿk djâ nhô akati arÿm 'ÿr bôx nhyam kam kra my ruw.

⁵⁸ Nhyam kam ôbikwa kuman arÿm kĩnhkumrêx. Nhyam atãri ar ùrkwãkam me jadjwÿ kuman kam kôt kĩnhkumrêx. Metĩndjwÿnh kam ukaprĩ raxkôt kuman kam kudjwa kĩnhkumrêx ne.

⁵⁹⁻⁶⁰ Nhyam kam arÿm kra rwÿk'ã pi'ók kamrêk pydji nhyam me kute my nhinhu kã krã'ÿrmã bit kute kum Djakarij jarênhmã, bit kute kum bãm nhidji jarênhmã nhyam nã memã kum,

—Xô kum kati, idjibê ne Djuão, ane.

⁶¹⁻⁶² Nhyam me kam kum,

—Je tô mÿkam? Nhÿnh ne anhôbikwa 'ô â idji ane? anen kam bãm'ÿr akêx ne kum ikrao ajakre. Idji jabej kukjêr kadjy ne me bãmã ikrao ajakre.

—Mã ne aje kum idji jarênhja kute? ane.

⁶³ Nhyam kam bãmja kute memã idji no'ók kadjy mÿjja'ã me ku'uw nhyam kam me kum o tê nhyam kam memã idji no'ók ne,

—Idjibê ne Djuão.

Nhyam me omũn kam ari aben pumũn abenmã kum,

—Je tô mÿkam? Mÿj got ja? ane.

⁶⁴ Nhyam Djakarij kute idji no'ôkmê ro'ã arÿm ajte kabên ne kam Metĩndjwÿnhmã mextire jarênhô dja.

⁶⁵ Nhyam kam ar ô krôkam me ja tũn prãm ne kam abenmã arênhô ipók ne. Pykabê Djudêjakam apÿnh krãnhrekam me ô krĩkam ne me abenmã arênhô ipók ne.

⁶⁶ Nhyam me kam kuma:n ar o ba, Metĩndjwÿnh kute ar krao bakam ne me mar ar o ban kam abenmã kum,

—Mã gêdja abatãnh ne kute? ane.

Djakarij kute Metĩndjwÿnhmã mex jarênh.

⁶⁷ Nhyam kam Metĩndjwÿnh Karô raxo bãmbe Djakarij kadjwÿnhbê nhÿn ar o ba nhyam amũ Metĩndjwÿnh djô'ã kabên jarênhô dja ne Jeju kumrêx'ã ajarê. Jejubê bênjadjwÿr rax ne kubê mekbê idjaer pytâr djwÿnh'ã ajarê. Ne kam ijukri Djuão jarê. Nhyam bep Jeju kumrêx ne 'ã ajarê ne memã kum,

⁶⁸ —E kum me babê idjaer nhô Bênjadjwÿr mexkumrêx. Ba gop me amã me banhõ Bênjadjwÿr, me banhõ Metĩndjwÿnh mextire jarê.

Mýkam? Bir, nām ta ò me ba djwýnh'ýr ruw, kute me bapytärmā ne me bawýr ruw.

⁶⁹ Kute umao ar me bapytār ne me bajo ba kadjy ne arým me bamā me bapytār djwýnh jano. Ingēt kukāmāre ne Dawi, ò āpēnh tūmjā.

Ingēt kukāmārebē Dawi jabatānh djākam ne me bakadjy nō.

Abatānh ne kute umao me bapytār ne ar me bajo ba kadjy arým ingēt jabatānh djākam nō.

⁷⁰ Me kute Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh kabēn kōtō.

Amrēbē ne Metīndjwýnh kute kabēn jarēnh djwýnh mexkumrēx jamā kabēn jarēnh kōt ne arým me bamā ano.

⁷¹ Kute me bakurē djwýnhbē me bapytärmā, me kum me bakurē ne kute me bajo bajabē me bapytärmā ne Metīndjwýnh me bawýr ano.

⁷² Nām me bakukāmāremā kabēn pydjīn arēn memā kum,

“Dja ba imā me akapri”, ane.

Dja ba amikabēn mexja mā kuman o ibi-knor kēt, ane ne kam kōt me bawýr ano.

⁷³ Nām ā me bakukāmārebē Abraōmā kabēn pydjīn arēnho anen kam katāt kōt kuma.

⁷⁴ Kute me bakurē djwýnhbē me bapytār, gu me badjumar mex ne arek ar baban kum badjāpēnhmā.

⁷⁵ Me bamextire ne katāt bamrānh ne kum badjāpēnhmā. Me batīnri Metīndjwýnh kabem kribēm ar me babao rām ne mū jamā ne kum arē.

Nām ā Abraōmā kabēn jarēnho anen kam katāt kōt kuman me bawýr me bapytār djwýnh jano, Bēnjadjwýr jano, ane.

Nām ā Djakarij memā Jeju jarēnho anen kam ajte kramā kabēn jarē, krabē Djuāomā 'ā karō, Djuāo Jeju kukām tēmā 'ā kum karō ne kum,

⁷⁶ —Bep ga, akmere, ga dja ga Bēnjadjwýr kukām tēn kutēp me akre gē me kuman Bēnjadjwýr kam amakbē katāt amijo ba.

Kute mrāmri ne me kute me bēnjadjwýrmā katāt pry djirja pyrāk. Gēdja me ajā, “Metīndjwýnh Pymati kabēn jarēnh djwýnh ne ja”, ane.

⁷⁷ Nā, ga dja ga kukām tēn memā arē. Ta kute ò me ja pytār ne ar meo bamā memā arē. Mā ne me bapytār o?

Apýnh me bajaxwe djāri kute tu o bingrānh ne me bakam ngryk kētmā. Kute ā ukaprikōt me bapytāro anhýrmā.

⁷⁸ Mrāmri ne me Batīn djwýnh kum me bakapri rax ne. Ne kam kājkwā

kurūm me bapytār djwýnh me bawýr ano.

Kute me bamā irā djā pyrāk. Kute mrāmri ne myt kute me bamā irānh kute me bakurwýja pyrāk ne me bawýr ano.

⁷⁹ Me kum tyk pyma, me tīn prāmja ne me kute mrāmri ne me akamāt kō tykkam me krīja pyrāk.

Nhym bep me bapytār djwýnh dja me jamā tīn prāmo ajngrā. Ga akati kute akamāt kō nhipōnhja pumū.

Dja ā me bamā me batīn prām, me bamā batyk pyma ā o bingrānho ane gu me kam badjumar mexkumrēx ne ar baba. Tām ne ja.

Nām ā Djakarij kramā 'ā karōo ane, Jeju kukām tēm ne kute kutēp me akremā.

⁸⁰ Nhym kam kra arým kājām krā tēn kam Metīndjwýnh kabēnkōt amijo ba. Kute kōt amijo ba rā'ān abatānh. Ne kam kapōt kukritkam ar ba. Ō akati kutēp ne kapōt kukritkam ar ba. Kute mekbē idjaermā amijo amirit nhō akati amiwýr kam amakbē kapōt kukritkam ar ba.

2

Jeju rwýk'ā ujarēnh.

Mat 1.18

¹ Nhym kam bēnjadjwýr raxbē Xedja Agujtu memā kabēn jarē. Xedja Agujtu ne me kunimā nhý. Nām memā kabēn jarēn memā kum,

—Me akunī, pyka kunikōt dja ga me angingēt nhō pyka'ýr aba gē me me anhidji'ā pi'ók no'ók, ba ije me ajā akre kadjy, ane.

² Me kute me idji'ā pi'ók no'oko kutewa kadjy ne ja. Nhym Xirēnhu, bēnjadjwýr bajtem, pykabē Xirijkam memā nhý. Kam ne me kute bēnjadjwýr raxbē Xedja Agujtu kabēnkōt me idji'ā no'ókāmā.

³ Nhym kam me kunī apýnh krī djāri'ýr ajmā. Apýnh me ingēt nhō pykakam abatānh djāri'ýr ajmān kam bōx. Bōx nhym me kam me idji'ā pi'ók no'oko tē.

⁴⁻⁵ Nhym kam Jōdemē Marij ar adjwýnhdjwý me kudjwa ingēt nhō pyka'ýr tē, ingētbē Dawi rwýk djā'ýr ne ar tē. Arým ne kum kabēn ne. Kraxje 'ýr mōr kēt rā'ā. Nām kum kabēn kajgo. Tu pyka abenā mēnh nhidjibē ne Garrēja ne kam apýnh ne krī djāri idji. Garrējakam krī nhidjibē ne Nadjare. Kurūm ne ar tē. Marij arým tujarō týx nhym ar tē. Atemā ajte pyka 'ō tu abenā tým nhidjibē ne Djudēja. 'Ýr ne ar wabi ne kam tē:n kam krībē Berē'ýr bōx. Ingētbē Dawi rwýk djāmā tēn bōx, ò pyka nhidjibē Berēmā tēn bōx, me kute ar idji'ā pi'ók no'ókāmā.

⁶⁻⁷ Nhym kam me kumex ne priñe Ar kubē kikre kre jaē. Nhym kam kra rwýk djā nhō akati arým 'ýr bōx nhym kra my ruw.

Kra kutewa ne ruw. NhyM Marij kubêkào kupun o tèn mryti djàkur djàkam kudji, me kute prìne Ar kubê kikre kre jaêrkam.

Mry pumũnh djwýnh Jeju'yr bõx.

⁸ NhyM krì nok'ã ne mry nhõ kapõt. NhyM arým akamàt. NhyM kam mry nhõ kapõtka ar kute mry pumũnh djwýnhja õ krít pumũho dja.

⁹ NhyM kam Metĩndjwýnh kadji mrãnh djwýnh ar nokrekam kato nhyM Metĩndjwýnh jadjènh prìne ar kurwý ne arkum ipòk ne. NhyM arkum uma ne kam madjà tertet ne.

¹⁰ NhyM kam kadji mrãnh djwýnh arkum, –Kwãrik wãnh, ar amã uma kêt. Ota ba ije ar amã mýjja mex jarènhmã tẽ. Ê, me akĩnh djã ne arým me akadji kato. Me akunì akĩnh kadji, akĩnh raxmã.

¹¹ Ê, akamàt ja tãmkam ne me apytãr djwýnh arým me akadji ruw. Dawì nhõ pykakam ne ruw. Kubê ne Kritu, kubê ne Bẽnjadjwýr djwýnh.

¹² Tãm ne ajbir rwýk nhyM nã kute kubêkào kupun mryti djàkur djàkam irwã. Kute kubêkào kupun mryti djàkur djàkam irkõt dja gar kum akaton kam omũ, ane. Nãm ã Metĩndjwýnh kadji mrãnh djwýnh arkum ane.

¹³ NhyM kam ar aêrbê kàjkwa kurũm Metĩndjwýnh me ano, amikadji mrãnh djwýnh jano nhyM katon kumex, kumrêx kator jakõt ne me katon kumex ne kam Metĩndjwýnhmã mextire jarèno kumex ne mry pumũnh djwýnhmã o amra,

¹⁴ –Kàjkwakam ne Metĩndjwýnh me: xkumrêx, tỳ: xkumrêx, uma: kumrêx.

Gora gẽ me kunì kãjmã kum mex jarèno tẽ. Arým ne pykakam me wãmã umar mex jarẽ.

Gora gẽ õ me wãkam kĩnhwã umar mex ne ar ba, ane.

¹⁵ Nãm ã Metĩndjwýnh kadji mrãnh djwýnh anen kam mã ar kurũm kàjkwamã wabi. NhyM kam ate mry pumũnh djwýnh abenmã kum,

–Gêtõ gwaj gop Berëmã mõn goja karãkõt omũ. Bẽnjadjwýr djwýnh kute gwaj bamã arènhja pumũ, anen kam 'yr prõt ne.

¹⁶ Prõt ne Marijmẽ Jõdje ar'yr kato nhyM mryti djàkur djàkam nõ, ngrìre ne nõ nhyM ar omũ.

¹⁷ Nõrkõt omũn kam memã arèno ajkate. Kadji mrãnh djwýnh kute mry pumũnh djwýnhmã arènhja, kute Marij kra jarènhja ne me memã arèno ajkate.

¹⁸ NhyM me kuman kam abenka me no tyM kumex ne abenmã kum,

–Mýj gotja? Mýkam got Metĩndjwýnh kadji mrãnh djwýnhja katon kumex? anen ari aben pumũho akêx.

¹⁹ NhyM bep ãm Marij ta kute kraxkõt mar ne amikam mýjja kunì ma:ro tèn 'õo biknor kêt ne.

²⁰ Be, nhyM kam mry pumũnh djwýnh kapõtã akêx. Kadji mrãnh djwýnh kute arkum arènhkõt ne ar karã nõrkõt omũ. Kõnh ne arkum kudji nhyM ar mýjja kunì pumũn kuman kam Metĩndjwýnhmã mex jarèno mõ. Ne kãjmã kum rax jarèno mõn kum,

–Metĩndjwýnh, gajbit ne ga apydjin ad-jukapri, amex, arax, atýx, anh'ro mõ.

Ar kute Metĩndjwýnhmã Jeju djar.

²¹ NhyM kam arým 'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut nhyM ar my nhĩnhu kã krãtan kam ajte kum idji Jeju jarẽ. Tikkekam jêt kêtiri Metĩndjwýnh kadji mrãnh djwýnh kute kum idji jarènhja ne kum arẽ.

²²⁻²⁴ NhyM kam akati krãpti nhyM ar krĩraxbê Djeruxarẽ'yr o tẽ. Ar kute Bẽnjadjwýr djwýnhbê Metĩndjwýnhmã armã ne ar o tẽ. Metĩndjwýnh kabèn'ã pi'òk no'òkkam ne memã,

“Me akra my kutewa gêdja axidjuw ga me Bẽnjadjwýr djwýnhmã me umjuw, kute o aminhõmã”, ane.

Kõt ne ar kute Djeruxarëmã Jejuo tẽm ne kum armã. Ar adjwýnhdjwý kute Metĩndjwýnhmã mry bõrmã. Arým ne Marij kamrõ ngràn kam kute Mõjdjê kukràdjãkõt Metĩndjwýnhmã mry djãr ne kum õrmã. Amrêbê ne Mõjdjê Metĩndjwýnh kabèn'ã pi'òk no'òk ne memã kum,

“Ê, dja ga me akamrõ ngràn kam Bẽnjadjwýr djwýnhmã tutte amẽ agan kum angã, nãr tutti no tỳr nyre amẽ abĩn kum aga”, ane.

Jakõt ne ar kute kum àr ne õr nhyM nãja akubyn Metĩndjwýnhmã mex ne õ kikretimã àrmã Djeruxarëmã o tẽ.

²⁵ NhyM bep Djeruxarëkam me'õ mybê Ximiãõ. Mrãnh katãt ne Metĩndjwýnh kabènkõt ar amijo ba. Nãm arek mekbê idjaer pytãr djwýnh, memã kapri rènh djwýnh, Kritukam ama. NhyM Metĩndjwýnh Karõ ar o ba.

²⁶ Ar o ban kam arým kum,

–Ê, atĩn rã'ã dja ga Metĩndjwýnh kute anorja'yr bõx ne omũ. Kute me apytãrmã ne ano, kubê ne Kritu, tãm dja ga omũ, anhýtã 'yr bõx ne anoo omũ, ane. Nãm ã Metĩndjwýnh Karõ Ximiãõmã ane nhyM kuman ar o ba.

²⁷ Ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikreti'yr tẽ. Metĩndjwýnh Karõ ne ano nhyM tẽ. Kumrêx ne ar kukãm tèn bõx. NhyM Jeju nãmẽ bãm arkõt 'yr o bõx. Ar kute me amikukràdjã tũmkõt Metĩndjwýnhmã armã ne ar 'yr o tèn o wadjã.

²⁸ NhyM Ximião omūn kumŷn kam Metūndjwŷnhmā mextire jarēn kum amikīnh jarēn kum,

²⁹ —Bēnjadjwŷr djwŷnh, jakam dja ga on imā ityk nhō akati jarē, ba ibē anhō àpēnh dja ba wām awŷr tē, aje imā arēnhkōt.

Arŷm ne ba omūn arŷm ikīnhkumrēx ne arŷm idjumar mexkumrēx ne. Jakam dja ba idjumar mexbē ty, aje imā arēnhkōt.

³⁰ Ga ga arŷm me utār djwŷnh jano ba inoo omū.

³¹ Anhŷr djwŷnhhrām aje arēnhja ne ga arŷm memā o akato nhyM me kunī pyka kunīkōt omū.

³² Me utār djwŷnhja ne kute a'u pyrāk. Dja apŷnh me bajtemja no bō nhyM me katāt mrā.

NhyM kam ajte me ibē idjaermādjawŷ kīnh jadjā. Kōt dja me me imā me ikīnh jarē, me irax jarē, ane.

Nām ā Ximião Jeju 'ā jarēnh ane.

³³ NhyM kam bāmmē nā ar kuman kam abenkam no tyn aben pumūnhō dja.

³⁴ NhyM kam Ximião jām aro akēx ne Metūndjwŷnhmā aro a'uw ne kum,

—Dja ga aro kīnh ne adjukaprikōt aro djuw mex ne arkum umar mex jarē gē ar umar mex ne ar ba, ane. Ne kam ajte jām nājao akēx ne kum,

—Ota arŷm akra kute meo bikjērmā bōx. Me babē idjaer kwŷ dja me kum kurēn kam kōt amijo ajkē. Dja te kute memā Metūndjwŷnhō amirītmā nhyM me mā aprŷ. NhyM bep me bakwŷ dja gu me mā bamā abēn kam amiptān kōt ar amijo baba.

³⁵ NhyM akra ta dja ar mekmā apōx ba. Godja me ōkre kadjwŷnhbē amim mŷjja'ā karō nhyM akra ta tu ar memā apōx ba. Ga gadjawŷ akra djō'ā akapri rax ne akra ma: ne. Kute mrāmri ne nānhre kute gadjawŷ anhōpōkkam akapri pyrāk, ane. Nām ā Ximião anhŷr djwŷnhhrām kum arēnhō ane.

³⁶⁻³⁷ NhyM kam me'ō nibē Ana adjawŷnhdjawŷ ar'ŷr bōx. Kubē Metūndjwŷnh kabēn jarēnh djwŷnh 'ō, Panuwe kra, mekbē Axer 'ō. Nām 'uwtī. Amrēbē ne mjēn 'ŷr mō nhyM 'ā amex amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut ne ikjēkēt nhyM arŷm kubē ty. NhyM kam 'uwtīn arŷm kubēngē: xte. Arŷm 'ā amexbē 84. Nām Metūndjwŷnh nhō kikretikam ku'ēn kator kētkumrēx ne tu Metūndjwŷnhmā àpēnhō dja. Akamātmē akati kunīkōt ne kum kabēno ku'ēn kadjj amijajbu.

³⁸ Ne kam kum ajmā ar'ŷr bōx ne Jeju pumūn kam Metūndjwŷnhmā amikīnh jarēn kum ukapri jarē ne kam ajte me kute kam amakjamā Jeju jarē. Me utār djwŷnh bōx ne kute me kurē djwŷnhbē akubyn me ō krīraxbē Djeruxarē pytārmā ne me kam ama. Memā ne Ana,

—Arŷm ne bōx. Arŷm ne me bapytār djwŷnh bōx, ane. Nām ā Ana me kute kam amakjamā arēnhō anen kam ajte mā wadjā.

³⁹ NhyM kam Marijmē Jōdje ar Bēnjadjwŷr djwŷnh kukrādja kunīkōt arŷm mŷjjaō tēn inomā kumēn kam akubyn pykabē Garrēja'ŷr tēn kam ar ō krībē Nadjarekam bōx.

⁴⁰ NhyM kam kra kajmā krā tēn kam ī tŷx tē. Tēn tēn ī arŷm abatānh ne kam no mexkumrēx nhyM kam Metūndjwŷnh kam kīnhkumrēx ne mā o djuw mex.

Jeju Bām nhō kikretikam ŷr.

⁴¹ NhyM na mē gaga mrānh kunīkōt Jeju nāmē bām ar Djeruxarēmā mrā. Me kute aben pydjinh kute Metūndjwŷnh me irōbē mrānh nhō akati mar ne ō kwŷ krēn rax kadjj ne ar 'ŷr mrā.

⁴²⁻⁴³ NhyM ajbir Jeju nōrny. Arŷm 'ā amexbē 12. NhyM ar kunī mekōt ajte me kute aben pydji'ŷr wabin me'ŷr bōx ne mekōt ar ō kwŷ krēn ba, Jejumē. NhyM me kam o ino re nhyM nāmē bām ar akubyn ō krīmā tē. Tēn kam pry konenh te abej aprā. NhyM be nām nōrnyja, arek Djeruxarēkam ar ba nhyM nāmē bām ar kute mar kēt.

⁴⁴ Nām kute atemā me'ō arkōt mā tēm pyrāk. NhyM 'ā akati pydji nhyM ar te ōbikwakam abej aprā.

⁴⁵ Ne kam kute Djeruxarēkam ajte abejmā akubyn tē. Tēn bōx ne kam te: ajte abej nhyM 'ā akamāt.

⁴⁶ NhyM akati kēt nhyM ar te ajte abej.

NhyM kam akati nhyM kam ar Metūndjwŷnh nhō kikretikam kum kato. NhyM me ipōkri nhŷ, Mōjdjē kukrādja jarēnh djwŷnh nhipōkri nhŷ, me kabēn maro nhŷn kam me kukjēro nhŷ.

⁴⁷ NhyM me Jejukam no tyn nhŷ. Nām tu me aērbē priŷne mŷjja ma. NhyM me jadjwŷ mŷjja jabej kukjēro nhŷ nhyM no mekōt katāt memā mŷjja jarēnhō nhŷ. Kam ne me kam no tyn nhŷ.

⁴⁸ NhyM nāmē bām ar mekōt omūn kam mekōt kam no tyn dja. NhyM nā kum,

—Akmere, mŷkam ne ga ar ibē ā anhŷr aba? Nā bām abāmmē ar te ajabej aprān axwe akam idjumar ne kam ajabej ar mrā, ane.

⁴⁹ NhyM kam kum,

—Mŷkam ne gar ijabej ar mrā? Djām ar aje imarja kēt? Arŷm ne ba Ibām nhūrkwāo inhūrkwān kam idjāpēnhmā, ane.

⁵⁰ NhyM ar kute kabēnja mar kētkumrēx. Ne te kute marmān kam ōkre kadjwŷnhbē,

—Mŷj kabēn got ja? ane.

⁵¹ NhyM kam arkōt tē, arkōt Nadjarekam tēn bōx ne kam ar kabēnkōt ar amijo ba. NhyM bep nāja ne mŷjja kunī man kum kīnh ne.

⁵² NhyM bep Jeju ta adjakamā no mex tūm ne amū no mexo amikamēnhō tēn kam ī

abatànħ mex ne. Nħym Metĩndjwýnh kam kĩnhkumrėx. Nħym mebhėngokredjwý* kam kĩnhkumrėx ne.

3

*Ngómã me angjėnh djwýnhbė Djuão.
Mat 3.1; Mak 1.1; Dju r 1.19*

¹⁻² Nħym bep Djuão kapót kukritkam ar ba. Djuão, Djakarij kraja ne kapót kukritkam ar ba. Nħym kam Metĩndjwýnh kum kabėn ne.

Be, nħym bep bėnjadjwýr raxbė Xiberu Xedja. Me bėnjadjwýr kunĩ kurãm rax ne me kunĩmã nhý. Ne kam amidjõ'ã me kwý'ã bėnjadjwýr rė. Nãm pykabė Djudėjakam me ja kadjy Põxu Piratu'ã bėnjadjwýr mė, kuba-jtem. Ne kam ajte pykabė Garrėjakam me ja kadjy Erodji'ã bėnjadjwýr mė. Ne kam ajte pykabė Iturejmė Tarakõnikam me ja kadjy Piripi'ã bėnjadjwýr mė. Erodji kamybė Piripi'ã bėnjadjwýr mė. Ne kam ajte pykabė Abirėnkam me ja kadjy Rixanij'ã bėnjadjwýr mė. Nħym ar kute me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bėnjadjwýr raxbė Ananhmė Kajbajmė ar ar meo ba. Nħym arým Xiberu Xedja memã ýr'ã amexbė 15 nħym õ'ã ar bėnjadjwýr nyreja arým memã krĩ.

Nħym kam Metĩndjwýnh Djuãomã kabėn ne. Djuão kapót kukritkam ar bajamã kabėn ne.

³ Nħym kam kabėnkót ngõbė Djodãokam ar mrã. Ne kam ar me akreo ba. Me akreo ban memã kum,

—On me amim akaton wãnh ajaxwemã anħiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akėx gė me ajaxweo aknon me akam ngyrk kėt. Ba kam on ngõnhmã me ajangjė, me aje ajaxwemã anħirerkót me kute me amar kadjy, ane.

⁴ Amrėbė ne anħýr djwýnhřãm Metĩndjwýnh kabėn jarėnh djwýnhbė Idjaij ne 'ã pi'õk nõ'õk ne memã kum, "Me'õ dja kapót kukritkam memã kabėn ne.

Kãj bė dja me akren memã kum,

'Me apa. Ę, me on Bėnjadjwýr djwýnh kutėp wãnh ajaxwemã anħiren katát amijo aba. Kute mrãmri ne me kute me bėnjadjwýr rũnh kutėp pryõ mex ne kute memã katát pryjadjwýrja pyrãk.

⁵ Nãm me inuw kunĩõ amrã ne kam krãnhre rũnhmė kryremė, kunĩ abenãnh imõk rė nħym pyka aben pyrãk ne ikwã.

Nħym pry nhirõ nħym me katát adjuw. Ne pyka karõtdjwý prĩne katen o aben pyrãk nħym mėkumrėx ne ikwãja pyrãk.

Dja me ã Bėnjadjwýr djwýnhřãm axwemã irer ne katát amijo bao ane.

⁶ Nħym me kunĩ dja me Metĩndjwýnh kute me utãrkót me omũ', ane."

Nãm ã anħýr djwýnhřãm Idjaij memã arėnhõ ane. Kót ne Djuão Bėnjadjwýr kukãm katon me akre ar o ba, nħym me kwý rax ne me mrãmri axwemã iren katát amijo ba.

⁷ Nãm Djuão me akre ar o ba nħym me itepato 'ýr bao ku'ė. Kute ngõnhmã me angjėnhmã ne me 'ýr bao ku'ė. Nħym kam memã kum,

—Me akamingrãny ne ga me abė iry. Me ajaxwekam abė kangã. Mýj me'õ ne me amã Metĩndjwýnh ngyrk nhõ akati jarė ga me umaje iwýr aprõt kajgo?

⁸ Gop on me katát Metĩndjwýnhkót amijo aba gė me mrãmri me amex jabej me amã kato. Mrãmri me amim akator ne aje wãnh ajaxwemã anħirer ne aje Metĩndjwýnh'ýr amijo akėx jabej gė me on me amã kato. Gė me me amexmã katon me akam kĩnhõ kute mrãmri ne me kute pidjõ djõ mexmã apõx ne kam kĩnhja pyrãk. Kwãrk wãnh me anħõkre kadjwýnhbė anħingėt kukãmãre Abraõoo adjãmra kėt ne amim, "Me ba ne ba me ibė Abraõo tãmdjwý. Dja Metĩndjwýnh me ikam ngyrk kėt. Dja ba me te ijaxwe nħym kam me inħingėt kukãmãre Abraõokót Metĩndjwýnh kum me ijabė ne me ijaxwekam me ijo bikėnh kėtkumrėx", anħýr kėt. Kwãrk wãnh ga me ã anħýr ar aba kėt. Kati. Ę, ba me amã arė. Dja ga me te abė Abraõo tãmdjwý nħym Metĩndjwýnh tu me ajo ajkė, me ajaxwe pãnh tu me ajo ajkė. Ne ren kum ajte Abraõo tãmdjwý prãm jabej ren tu kėnjao itun o amim Abraõo tãmdjwý nhĩpėx nħym me ren tu katon kumex.

⁹ Ę, mrãmri arým 'ýr. Metĩndjwýnh kute me axwe pãnh memã akati jarėnh arým 'ýr. Kute mrãmri ne pidjõ apýnh abenkam o kėt nħym me kute kãr ne o mrãnh ne kute kuwykam rėnhja pyrãk. Arým ne Metĩndjwýnh me ajã pidjõ djõ kėt jakren arým me ajaxwe pãnh kute me ajo bikėnh 'ýr. Dja me ajo mõn kuwykam me amė. Arým 'ýr. Kute mrãmri ne me'õ kute pidjõmã 'ýr kadjy kute parbė kãxkrãkõ mýnh ne o ãm pyrãk, ane. Nãm ã Djuão me krãptĩmã arėnhõ ane.

¹⁰ Nħym me kam kum,

—Ije tõ mã dja ba me nė? ane. Metĩndjwýnh kute me ijo bikėnh kėt kadjy, mã dja ba me nė?

¹¹ Nħym memã kum,

—Dja ga me ajõ nhõ kubėkã amãnhkrut ne kam me'õ nhõ kubėkã kėtmã ikjė ngã. Nħym me'õdjwý õ kwý krėn djã krãptĩn kam me'õ nhõ djwý kėtmã amikutã kwý ngã, ane.

¹² Nħym me kute bėnjadjwýr bajtemmã pi'õk kaprĩõ atom djwýnh me kudjwa Djuão'ýr bõx, kute ngõnhmã me angjėnhmã. 'Ýr bõx ne kum,

—Bėnjadjwýr, mã gėdja ba me nė? ane.

* 2:52 Jeju nhõ pykakam me kunĩ bėngõkre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djãri kunĩkót me kunĩ bėngõkre pyrãk. Kubė kã jakamė me kakrãtykmė me babėngõkremė ne me kunĩ bėngõkre.

¹³ Nhyam kam memã kum,
 –Ë, me anhô bēnjadjwŷr kute me amã pi'òk kaprì jarēnhja 'ānhbit dja ga me kum o atom. Kwārīk wānh ga me ga amū amim pi'òk kaprì kamēnh ne amŷnh kēt. Dja ga me tu 'ānh jamŷ, ane.

¹⁴ Nhyam me krākamngônħredjwŷ kum,
 –Ne me badjwŷ, mã dja ba me nē? ane.
 Nhyam kam memã kum,
 –Ë, kwārīk wānh ga me me pa 'amŷnh ne mekbē mŷjjao aprôt kēt. Ne kwārīk wānh ga me me kâtãm'ã axwe rēnh ne me axweo me utār ne mekbē ijēn me ô mŷjjao aprôt kēt. Nhyam bep ga adjápēnh pānh dja ga pi'òk kaprì byn tu akīnh ne. Kwārīk wānh ga me adjākrē kēt, ane. Nãm ā Djuão memã kabēn jarēnhõ ane.

¹⁵ Nhyam me kunī Bēnjadjwŷrbē kumkati jabej ajkam aman kam ôkre kadjwŷnhbē amim,
 –Bep birām tām ne ja. Birām Djuão got Metīndjwŷnh me bawŷr ano, me bakadjy Bēnjadjwŷrbē kumkatimã me bawŷr ano, ane. Birām Kritu ne ja, ane.

¹⁶ Nhyam kam Djuão me kunīmã kum,
 –Mrāmri ba ne ba ngōnhmābit me ajangij. Nhyam bep itotokbē me'ô bōxja. Me'ô tām ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Bām te irax ne 'ã inhībôn ije kum parkã 'āpre bōnh ne o itēm prāme. Bep ãm ren irax ne ba ren arŷm kum apē. Nhyam bep kati, ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Tām ne arŷm bōx 'ŷr. Djãm ngōnhmã kute me ajangjēnhmã? Kati. Tãm dja bōx ne kam me awŷr Metīndjwŷnh Karõ jano, me katāt amrānhbit'ŷr dja ano, kute ar me ajo bamã. Ne kam me ajaxweja kute kuwymã me arēnhmã.

¹⁷ Gēdja bōx ne kam kute mrāmri ne me kute kōtyk byr ne o kute bāygogore ka'uk ne kute kam mŷm 'y mexjao atom ne kam kute 'ykJājao tēm ne kute kuwykam ŷr nhyam xētja pyrāk. Dja me'õja bōx ne ã me axweo anen kuwykam me kurē. Nhyam kuwyja dja pōk rã'ã: rã'ãn apēx kētkumrēx. Nhyam bep bāygogo 'y mex'ã ne me mexja jakren mŷm meo atom ne. Ne kākjakam ô pykamã meo mō gē me kam kam kīnhkumrēx ne ar ba. Arŷm kute ã meo anhŷr 'ŷr.

¹⁸ Nãm ā Djuão memã ane. Ne kam arek memã kabēn jarēnhõ tē. Nãm atemã kukrãdjã krãptiõ me akre. Ne mã kabēn nyo, kabēn mexo ar me akre ba.

¹⁹⁻²⁰ Nhyam bep bēnjadjwŷrbē Erodji ne axwekumrēx. Nãm axwe aben nhiby kumexo mō, aben nhiby adjwŷro mōn kam ajte Djuão mekbē ijē djākam iby kumē. Nãm kamybē upānh'ŷr mō, upānhbē Erodjij'ŷr mō. Nhyam kam Djuão arŷm kum kabēn jarēn kum,

–Kati, kwārīk wānh, ane.

Nhyam kam Erodji tu amakkre kēt ne Djuãoobē ijē.

Kute ngōmã Jeju jadjār.

Mat 3.13; Mak 1.9; Dju r 1.32

²¹⁻²² Anhŷr djwŷnhhrãm me kute kubē ijē kētri ne Djuão ngōnhmã me kunī jangij ne kam ajte Jeju ngōnhmã adjã. Ngōnhmã adjã nhyam kam Bãmmã kabēno dja. Kum kabēno ãm rã'ã nhyam kākwa abenbē ajkij. Abenbē ajkij nhyam Metīndjwŷnh Karõ 'ŷr ruw ne 'ã tŷm. Amijo tut ne 'ŷr ruw ne 'ã tŷm. Nhyam kākwa kurŷm kabēn ne kum,

–Mrāmri abē ikrakumrēx. Imã ajabē. Ba akam ikīnhkumrēx, ane.

²³⁻³⁸ Nhyam kam Jeju arŷm ta āpēnhmã o krax ne. Arŷm 'ã amexbē 30 ne kum o krax ne.

Jeju nhingēt nhidji.

Mat 1.1

Nhyam me we Jōdje Jeju bãm.
 Nhyam Jōdje bãm ne Eri.
 Nhyam Eri bãm ne Matat.
 Nhyam Matat bãm ne Rewi.
 Nhyam Rewi bãm ne Marki.
 Nhyam Marki bãm ne Djananh.
 Nhyam Djananh bãm ne Jōdje.
 Nhyam Jōdje bãm ne Mataxij.
 Nhyam Mataxij bãm ne Amox.
 Nhyam Amox bãm ne Naũ.
 Nhyam Naũ bãm ne Exi.
 Nhyam Exi bãm ne Naganh.
 Nhyam Naganh bãm ne Ma'at.
 Nhyam Ma'at bãm ne Mataxij.
 Nhyam Mataxij bãm ne Xemē.
 Nhyam Xemē bãm ne Jōdje.
 Nhyam Jōdje bãm ne Djoda.
 Nhyam Djoda bãm ne Djōwanã.
 Nhyam Djōwanã bãm ne Rexa.
 Nhyam Rexa bãm ne Djorba.
 Nhyam Djorba bãm ne Xarati.
 Nhyam Xarati bãm ne Neri.
 Nhyam Neri bãm ne Marki.
 Nhyam Marki bãm ne Adji.
 Nhyam Adji bãm ne Kodjã.
 Nhyam Kodjã bãm ne Erma.
 Nhyam Erma bãm ne Êr.
 Nhyam Êr bãm ne Djodjuwe.
 Nhyam Djodjuwe bãm ne Eridjē.
 Nhyam Eridjē bãm ne Djørī.
 Nhyam Djørī bãm ne Matat.
 Nhyam Matat bãm ne Rewi.
 Nhyam Rewi bãm ne Ximião.
 Nhyam Ximião bãm ne Djuda.
 Nhyam Djuda bãm ne Jōdje.
 Nhyam Jōdje bãm ne Djōnã.
 Nhyam Djōnã bãm ne Erijkī.
 Nhyam Erijkī bãm ne Merja.
 Nhyam Merja bãm ne Mena.
 Nhyam Mena bãm ne Matata.
 Nhyam Matata bãm ne Natã.
 Nhyam Natã bãm ne Dawi.

Nhym Dawi bām ne Djexe.
 Nhym Djexe bām ne Ôbet.
 Nhym Ôbet bām ne Bôadji.
 Nhym Bôadji bām ne Xara.
 Nhym Xara bām ne Naxô.
 Nhym Naxô bām ne Amînadabi.
 Nhym Amînadabi bām ne Adjimî.
 Nhym Adjimî bām ne Ani.
 Nhym Ani bām ne Êrô.
 Nhym Êrô bām ne Perê.
 Nhym Perê bām ne Djuda.
 Nhym Djuda bām ne Djako.
 Nhym Djako bām ne Idjak.
 Nhym Idjak bām ne Abraão.
 Nhym Abraão bām ne Tera.
 Nhym Tera bām ne Nakô.
 Nhym Nakô bām ne Xeruk.
 Nhym Xeruk bām ne Ragau.
 Nhym Ragau bām ne Parek.
 Nhym Parek bām ne Ebe.
 Nhym Ebe bām ne Xara.
 Nhym Xara bām ne Kajná.
 Nhym Kajná bām ne Arpaxa.
 Nhym Arpaxa bām ne Xê.
 Nhym Xê bām ne Nôwe.
 Nhym Nôwe bām ne Ramek.
 Nhym Ramek bām ne Mexare.
 Nhym Mexare bām ne Enoki.
 Nhym Enoki bām ne Djarexi.
 Nhym Djarexi bām ne Mareju.
 Nhym Mareju bām ne Kajná.
 Nhym Kajná bām ne Inox.
 Nhym Inox bām ne Xexi.
 Nhym Xexi bām ne Adão.
 Nhym Adão bām ne Metîndjwýnh.

4

Xatanaj te Jemā axwe'ā àpnêh.
Mat 4.1; Mak 1.12; Idja 2.18, 4.15

¹⁻² Arým Djuão kute ngônmā Jeju jadjār nhym Metîndjwýnh Karô kute amijo tut ne rwýk ne 'ā tým nhym Bām kute kum kabênja kurûm Jeju tē. Ngôbê Djodão kurûm ne arým Jeju tē. Nhym Metîndjwýnh Karô raxo kadjwýnhbê nhýn ar o ban kam kapôt kukrit'ýr o bôx nhym kam kam ar ba. Nhym kam Xatanaj 'ýr bôx ne te kum mýjja'ā àpnê. Kute kabênkôt amijo ba jabej kum mýjja'ā àpnênh tē. Te kum mýjja'ā àpnênh'ā akatibê 40. Akati krâptî. Kute ā kum anhýrkam kute mýjja krên kêtukumrêx. Nhym kam akati apêx nhym prām prîne kubî.

³ Nhym kam Xatanaj kum,
 –Ê, goja abê Metîndjwýnh krakumrêx jabej goja kênjamā akabên gê goja kubê djwý go krê.

⁴ Nhym kam kum,
 –Kati, Metîndjwýnh kabên'ā pi'ók no'ókkam ne,

“Djām djwýobit ne me kute amityx ne ar tîn ne ba? Kati, Metîndjwýnh kabêno djwý dja me amityx ne tîn ne ba”, ane.

⁵ Nhym kam Xatanaj krân nhimôk'ýr Jejuo tēn o bôx ne kum pyka kunîkôt me akreo dja. Apýnh bēnjadjwýr kute meo ba djâri kum me kunî jakreo dja. Nām tebê kum krî jakre, kukrà kêt mex ne tebê kum akre. Ne ajte kum bāmê kapôtme krî rûnhmê mýjja kunî jakre nhym omû nhym kum,

⁶ –Ê, ba inhô. Amā dja ba ja kunî kanga. Pyka kunîkôt apýnh me ba djâri dja ba amā me kunî ngā ga me ja kunî kadjy abēnjadjwýr rax. Djām mýjja kakrit, djām mýjja punu got. Mýjja mexjakam. Mýjja krâptî, mýjja pyma. Ba inhô. Djām me'ô nhô? Ba inhô dja ba imā me'ô kînhkôt amidjô'ā kum kungā nār amā kungā.

⁷ Dja ga amijo angrin ikuka kôn nhimôk'ýr nhýn imā irax jarê ba arým amā kunî kanga ga arým amû idjô'ā o aminhôn ar o aba, ane.

⁸ Nhym kam Jeju kum,
 –Kati, Metîndjwýnh kute pi'ók no'ókkam ne,

“Bēnjadjwýr djwýnh, Atîndjwýnhmābit dja ga amijo angrin kum rax jarên ajbitmā apê. Kwârîk wānh atemā me'ômā rax jarên kêt”, ane.

⁹ Nhym kam Djeruxarēmā Jejuo tēn Metîndjwýnh nhô kikreti nhimôk'ýr o wabin anhā'ā kudjan kum,

–Ê, goja abê Metîndjwýnh krakumrêx jabej goja rûm tēn ato.

¹⁰ Nām we Metîndjwýnh kute pi'ók no'ókkam amā,

“Dja ba ikadjy mrân nhimôk'ýr ajarê gê anêje mýjja punu kajpa”, ane.

¹¹ Ne ajte we Metîndjwýnh kute pi'ók no'ókkam we,

“Dja ba ajā ikadjy mrân nhimôk'ýr karô. Dja me atēmôt amā ikra dja gê kên 'ô apar ngānh kêtukumrêx”, ane.

¹² Nhym kam Jeju amipānh kum,
 –Kati, Metîndjwýnh kabên'ā pi'ók no'ókkam ne,

“Kwârîk wānh, Bēnjadjwýr Atîndjwýnh kabi kêt, kute ajāno am jabej kabi kêt”, ane.

¹³ Nhym kam Xatanaj arým mýjja'ā kum àpnênh pa. Nām te kute Metîndjwýnh kabên kangan Xatanaj kabênkôt kute ar amijo bamā'ā kum àpnêno dja. Apýnh mýjja djâri kunî'ā te kum àpnêno djan'ā kum àpnênh pan kam mā kurûm tē. Ajte akati 'ô kadjy mā kurûm tē.

Krîraxbê Nadjarekam me kute Jeju kanga.
Mat 4.12; Mak 1.14

¹⁴ Nhym kam Jeju akubyn pykabê Garrêja'ýr tē. Metîndjwýnh Karô arým kum týx jadjā, Metîndjwýnhmā àpnênh mex kadjy kum týx jadjā nhym týxkumrêx ne kam akubyn tēn bôx.

Nhym kam me abenmā Jeju jarēnho ajkate, pyka kunīkōt ne me abenmā arēnho ajkate.

¹⁵ Nhym Jeju ap̄yñh mekbê idjaer bikprōnh djākam ar memā Metīndjw̄yñh kukrādja'ā ujarēnh ba. Memā 'ā ujarēnh ba nhym me kunī abenmā Jeju mex jarēnho ipōk ne.

¹⁶ Nhym bep krīraxbê Nadjarekam ne me atemā kabēn. Nhym kam Jeju Nadjarekam bōx, abatānh djā'yr tēn bōx nhym ar̄ym pi'ōk rārār. Pi'ōk rārār kunīkōt ne Jeju mekōt mekbê idjaer bikprōnh djā'yr mrān wangijn krī. Ne kam ar̄ym kājma dja. Kute Metīndjw̄yñh kabēn'ā pi'ōk no'ōk jarēnhmā kājma dja.

¹⁷ Nhym me kum kungā nhym kubyn o ajkij. Metīndjw̄yñh kabēn jarēnh djw̄yñhbē Idjaij kute pi'ōk no'ōkjaō ajkijn kam kadji amijā no'ōkjamā kato. Kum katon kam memā arēnho djan memā kum,

¹⁸⁻¹⁹ "Metīndjw̄yñh Karō ne mā ijo ba. Ar̄ym ne amijo ipytā, ije me ō m̄yija kētmā kabēn mex, kabēn ny kāj bē arēnh nhym me kīnhmā. Kadji ne ar ijo ba.

Ne kam ajte mekbê ijē kadji ijano. Ije kāj bē memā kum, 'On me akato. Me kute me abē ijēja on me akato', anh̄yrmā ne ijano ba tē.

Ne ajte ije kāj bē me no rāmā kum, 'On me arūt mex', anh̄yrmā. Kadji ne ijano ba tē.

Ne ajte ije kāj bē me 'uw̄tīmē me kute meo bikēnh nhym me kaprīn mrānhmā kum, 'On me akīnh ne adjumar mex ne ar aba. Jakam dja me me ajo bikēnh kēt', anh̄yrmā ne ijano ba tē.

Ne ajte ije kāj bē memā kum, 'Ē, amex jakam dja on Bēnjadjw̄yr mekam ukapri kato', anh̄yrmā ne ijano ba tē", ane.

²⁰ Nām ā Jeju memā pi'ōk no'ōkkōt amijarēnho āmo anen pi'ōk abenā kudjin akubyn kute pi'ōko atom djw̄yñhmā kungān kam nh̄y. Nhym kam me kunī Jejukam no tyn kumex, me bikprōnh djākam ne me Jejukam no tyn kumex.

²¹ Nhym kam ajte ujarēnhmo krax ne memā kum,

—Amrēbē Metīndjw̄yñh kute kabēn'ā pi'ōk no'ōk ja ne ar̄ym kato. Mrāmri ne kōnh kum kudji nhym ajbir jakam kato. Me aje maro anh̄yrjakam ne ar̄ym kato, ane.

²² Nhym me kam abenmā Jeju mex jarēnho kumex kajgo ne abenmā,

—Je kum bep mexkumrēx. Ga kabēn mexja pumū, Jōdje kra ne ajmān me ba-jaerbē kabēn mexkumrēx jarē. Jōdje kra, me baje Jōdje pumūnh tūmjja tām ne kra dji nhym kabēn mexkumrēx jarēnho tē, ane. Nām me ā kabēn jarēnho ane.

²³ Nhym kam Jeju memā kum,

—Birām me aje imā me banhingēxē kabēn tūm jarēnhmā ne ga me anhōkre kadjw̄yñhbē imā arēnho nh̄y, ba ar̄ym kuma. Birām me aje imā, "Goja abē me kane djw̄yñh jabej on amikanen amex", anh̄yrmā. Goja aje m̄yija 'ō pumūnh jabej nār aje m̄yija 'ō mar jabej goja on ipēx, ba me ikunī omū, me inokam ipēx ba me ikunī omū. Rīnakambit, krībē Kapanakambit ne ga ar m̄yija nh̄ipēxo aba. Nhym 'ā ujarēnh me iw̄yr bōx ba me kuma. Goja on jakam, anhō pyka djw̄yñhkam m̄yija pumūnh kēt 'ō nh̄ipēx ba me omū. Birām me aje ā imā anh̄yrmā ne ga me anhōkre kadjw̄yñhbē amim ijā karō.

²⁴ Ē, ba me amā m̄yija jarē. Mrāmri ikabēn. Ē, got ren Metīndjw̄yñh kabēn jarēnh djw̄yñh atemā pyka 'ōkam tē nhym me ren ar̄ym kabēn ma. Nhym bep kati, ō pyka djw̄yñhkam me kute kukrādjakōt omūnh ne kute kabēn mar kēt. Ām me kute kukrādjakōt mar kēt ne me tu ate krā. Me ga, me banhō krōkam me ga ne ga me ā ijo anen tu ām imar kētkumrēx ne.

²⁵⁻²⁶ Ē, gora me ikabēn ma. Mrāmri ikabēn. Me Metīndjw̄yñh kabēn jarēnh djw̄yñhbē Erij ja ma. Amrēbē ne me'ā na kētkumrēx. Ar̄ym na kēt'ā amex amānhkrut ne ikjēkēt apēx nhym na r̄yjt kētkumrēx ne. Nhym ajte na t̄ymkam ajte na kēt ne. Nhym me prām kam ar ba. Pyka kunīkōt djw̄y kētkumrēx. Nhym prām me imex ne. Nhym mekbê idjaer nhō pykakam axwe me nire 'uw̄tī krāptī. Djām me'yr ne Metīndjw̄yñh Erij jano, me kute o djuw mexmā? Arkati, me bajtem, mekbê idjaer kēt'yr ne ano. Mekbê idjaer kēt nire 'uw̄tī'ō'yr ne ano. Pyka typydji nh̄idjibē ne Xidō. Nhym bep krī nh̄idjibē ne Xarepta. 'Yr ne ano. Nhym me'ō ni bajtemja o djuw mex ar o ba.

²⁷ Ajte Metīndjw̄yñh kabēn jarēnh djw̄yñh 'ōbē Eridjēu ja ma. Mekbê idjaer nhō pykakam axwe me krāptī ī kajēkam tē. Nhym bep Eridjēu kute me jao mex kētkumrēx. Kubajtem, kubē idjaer kēt pydji ne o mex. Pykabē Xirij kurūm me'ōbē Namābit ne o mex ne, ane.

Nām ā Jeju memā arēnho ane. Djām ta ō pykakambit ne mekbê idjaerkam kute me ajbitmā m̄yija pumūnh kēt 'ō nh̄ipēxmā? Kati, ta dja ukabikōt amū pyka m̄ujakam m̄yija kw̄y 'yro mō. Nār kon ta kute amī-markōt ō pyka djw̄yñhkam m̄yija pumūnh kēt 'ō nh̄ipēx. Ne ta ukapri'ōt amū me m̄ū jakamdjw̄y m̄yija kw̄y nh̄ipēx.

²⁸ Nhym me kuman kam kam ngryk ne. Me bikprōnh djākam me ja kunī ne me Jejukam ngry:k ne.

²⁹⁻³⁰ Ne kam pa 'am̄yn bōm kumē. Nām meo mōn krānhre nhimōk'yr o wabi. Krānhre konen nh̄y krībē Nadjare. Kam ne me Jeju pa 'am̄yn krānh nhimōk'yr o

mõn o bõx. Ne bit kute amũ aparmã mēnh nhyt t̄ym ne tykmã o mō nhyt kam mekbē amikaban kam me õexo tēn katon mã tē.

*Kute me'õ nēje me karõ punu janor.
Mak 1.21*

³¹ Mã tēn kam kr̄iraxbē Kapanakam bõx. Pykabē Garrêjakam kr̄iraxbē Kapanakam bõx. Bõx ne memã Met̄indjw̄ynh kukradjã'ã ujarēnho dja. Pi'õk rārarkam ne memã 'ã ujarēnho dja.

³² Nhyt me kabēn man kam ari ar aben pumũn kam abenmã kum,

–Tõ m̄yj kabēn ny got ja? Kabēn mexkumr̄ex. Nãm ã me bēnjadjw̄yr r̄unh kw̄y kabēn mex anen ar pr̄ine kabēno meo atomo ba, ane. Nãm Jeju pr̄ine kute amimar kõt katãt memã amikukradjã jarēnhkumr̄ex.

³³ Ne me bikpr̄õnh djãkam memã 'ã ujarēnho ãm rã'ã nhyt kam me'õ my kum akij. Me karõ punu'õ ne ar o ba nhyt kum akij.

³⁴ Me karõ punu'õ kute me'õ my ar o baja tãm ne akij. Djãm me'õ bēngõkre* ne kum akij? Kati, e kum me'õ kadjw̄ynhbē, me'õ bēngõkre kadjw̄ynhbē, me karõ punu'õ ne Jejumã akij. Kubēngõkre ja ta ãkjēr kēt. ãm me karõ'õ ne kum akij ne kam kute kubēngõkre m̄un kute kum ãkjēr pyrãk. Ne kum,

–Ã, tõ mã ne ga aje me ijomã? Ë, Jeju, Nadjare kra'õ, djãm aje me iparmã ne ga bõx. Ar̄ym ne ba me pr̄ine apumũ, ga ne Met̄indjw̄ynh ar̄ym amim adja, ga kam amexo apyma, ane.

³⁵ Nhyt kam kum bēn t̄yx ne kum,

–On anhikrēn akato, ane.

Nhyt me karõ punu ikõta. Me ipõkri ikõtãn kurũm kato. Kute kubēngõkre ajmã o kētkumr̄ex. Me karõ punu kute me'õo baja kator kutã ajmã o kētkumr̄ex. Nãm ikõ'yr kajgon kam mã kurũm katon tē.

³⁶ Nhyt me kunĩ ari aben pumũn abenmã kum,

–M̄yj kabēn gotja? Mã got on? Nãm tu kabēno, umao bõm me karõ punu mē nhyt mã tē. Djãm rerek got. Me bakãtãm'õ baje ã m̄yja ja'õo anh̄yr kētkumr̄ex. Pydji ne tu kabēno bõm me karõ punu mē nhyt mã tē, ane.

³⁷ Ne kam abenmã Jeju jarēnho kumex. Bu'ã pykakam me ja ne me abenmã arēnho kumex.

*Kute me punu krãpt̄io mex.
Mat 8.14; Mak 1.29*

³⁸ Nhyt kam Jeju me bikpr̄õnh djã kurũm tēn kam Ximão nhũrkwãmã wadjã. Nhyt Ximão djupãnhdjw̄yja kanēn nõ. Kanē kubĩ nhyt nõ. Nhyt me kum arē, kute o mexmã.

³⁹ Nhyt 'yr tēn irãn kanēmã bēn t̄yx nhyt ar̄ym kum ire. Nhyt ar̄ym ã kēt ne kãjmã dja. Kãjmã djan kam aro djuw mex ar o ba.

⁴⁰ Nhyt ar̄ym para. Nhyt me Jeju'yr bao dja. Me kunĩ ne me 'yr õbikwa kanēo bao dja. Ap̄ynh me õbikwa kanē djari ne me Jeju'yr meo ban meo bõx. Nhyt me p̄ynhkõt me'ã ikra jadjuw nhyt me kunĩ ar̄ym mex ne.

⁴¹ Nhyt me karõ punudjw̄y me krãpt̄i kurũm apõx ne Jejumã kum,

–Abē Met̄indjw̄ynh kra, anh̄yro ba.

Nhyt kam tu memã bēn t̄yx ne memã kum,

–On me anhikrēn mã amũ mō, ane.

Nhyt me karõ punu tu anhikrēn mã mō. Me karõ punu kute Jeju pumũn. Kute Met̄indjw̄ynh kute amim Jeju Bēnjadjw̄yrbē kumkati kadji ar ne anorkõt omũnh. Kute Jejubē Kritu kõt omũnh. Kam ne me karõ punu bit kute irãri memã Jeju jarēnhmã nhyt kubē aptãn ano.

⁴² Nhyt akati kēt nhyt kr̄i kurũm arwãmã tēn kam ar ba. Nhyt me abej mō. Abej mōn 'yr kato. 'Yr katon bit kute kubē ãptãrmã, arek mekam ãmmã ne me bit kute kubē ãptãrmã

⁴³ nhyt memã kum,

–Ë, djãm me amãbit ne ba Met̄indjw̄ynh'ã idjujarēnh tē? Kati, ije kr̄i kunĩkõt kãj bē memã arēnhmã ne ba me'yr tē. Kadji ne Met̄indjw̄ynh ijano ba tē. Ije memã amijã idjujarēnh ny jarēnhmã. Met̄indjw̄ynh me kadji Bēnjadjw̄yr ne kute ar meo bamã ja ne ba ije kr̄i kunĩkõt memã arēnhmã. Kadji ne ijano ba me'yr tē, ane.

⁴⁴ Anen kam mã memã Met̄indjw̄ynh'ã ujarēnh mō. Ap̄ynh kr̄i djari ne kãj bē memã 'ã ujarēnh mō. Ne kam ajte amũ tēn kr̄i 'õkam bõx ne me bikpr̄õnh djãkam ajte memã Met̄indjw̄ynh kukradjã'ã ujarēnho dja. Nãm ã pykabē Djudêjakam memã 'ã ujarēnho ane.

5

*Ximão ar mã Jejukõt bikamēnh.
Mat 4.18; Mak 1.16*

¹ Ne akati 'õkam memã arēnho dja, memã Met̄indjw̄ynh kabēn jarēnho dja. Imõti nhid-jibē Gēnexare m̄yrrĩ ne memã arēnho dja. Nhyt kam me 'ã akuprõn maro kumex. Nhyt me kw̄y n̄inh mrãn te kute marmãn kam jãm 'ã me kamē. Me kamēn te kute marmãn kam 'ã aben nhingãnho kumex ne Jejudjw̄y nhingãnho mō.

² Nhyt kam me umaje kãmã wadjã. Nãm ar kute tep pynēnh djw̄ynhja kã dji. Kã djin kam katon kam kryre põnho dja. Nhyt amē kã nõ.

* 4:34 Jeju nhõ pykakam me kunĩ bēngõkre kute mrãmri ne ap̄ynh me õ pyka djari kunĩkõt me kunĩ bēngõkre pyrãk. Kubē kã jakamē me kakrãtykmē me babēngõkremē ne me kunĩ bēngõkre.

³ Nnym kam ikjêjamã wadjàn kam ò kà djwýnhjamã kum, Ximãomã kum,
—Amũ kamẽ, amũ kamẽnh ngrire, ane.

Nnym kam amũ kamẽ. Kamẽnh ngrire nnym kam kam nhýn memã Metíndjwýnh'ã ujarẽho nhý.

⁴ Ne memã 'ã ujarẽnh pan kam Ximãomã kum,

—Ë, gop amũ ubýmwã'ýr kà kamẽn kam mãn kryre mën kam tep kwý pynẽ, ane.

⁵ Nnym Ximão kum,

—Je kum bënjadjwýr, nã bãm ar te ari ar kryre rẽnho iba ri nnym akati. ãm tep kêt. Ba gop tu akabênkõt kumẽ, ane.

⁶ Nnym kam ar kumẽn kam tu kam tep kwý pynẽ:nhkumrẽx. Nnym arým tep kute kryre rẽn 'ýr.

⁷ Nnym kam ar te o no katon kà nhikjêjamã ikra bêno dja, ar kute 'ýr kào tẽmmã. Nnym ar 'ýr kào tẽ nnym kam ar aprakamã kãkam tepo ipu. Nnym kam arým amẽ ar 'ýr.

⁸⁻¹⁰ Nnym kam Ximão Pedrumẽ ar ja ari aben pumũ. Ar kute amijaerbẽ tep kwý pynẽ:nhkam ne ar abenkam no tyn ku'ẽ. Nnym Ximãomẽ ar ro'ã kute tep pynẽnh ar o baja kubẽ Xijagumẽ Djuão, Djebedẽu kute ar irja, ar jadjwý ne ar abenkam no tyn ku'ẽ.

Nnym Ximão Pedru mýjja kunĩ pumũn kam umaje Jeju kabem kónkrão nhýn kum,

—Bënjadjwýr, on mã ikurũm tẽ. Ga ne ga mrãmri amexkumrẽx. Nnym bep ãm ba, ba ne ba ijaxwe, ane.

Nnym kam kum,

—Kwãrik wãnh amã ipyma kêt ne atĩn prãm kêt. Jakam gédja ga on mebêngõkrebato atom ne memã ijarẽ gẽ me amim iman amim ikamnhix. Jakam dja ga tep pynẽnh kêt ne kam mebêngõkrebato akprõ, ane.

¹¹ Nnym ar kam kà djin wabin kam mýjja kunĩmã iren kam mrãmri Jeju'ãbit ngrã: ne. 'Ã ngrã týx ne mã kõt ajkamẽ.

Kute me'õ nhĩ kajêkam tẽo mex.

¹² Nnym kam akati 'õkam Jeju tẽn krĩ 'õkam bõx. Nnym me'õ i kajêkam tēja prĩne kào ajkẽ, prĩne o tuknĩ. Nnym Jeju'ýr bõx ne omũn kam pijãm djaje tẽn tu mýrbẽ tým. Ne kam nõrkam kum amijarẽho nõn kum,

—Bënjadjwýr, aje inhĩ kajêkam itẽ markõt, aje ijo mex prãm jabej, ijo mex, ane.

¹³ Nnym kam 'ýr ikra mõn kupẽn kam kum,

—Ije, ije ajo mex prãmã. On akã mex, ane. Nnym gêt ajmã kã nẽn kã mex ne. Kute o ãm tãmkam tebẽ kã mex ne.

¹⁴ Nnym kum,

—Kwãrik wãnh ga memã amijarẽnh kêt. Dja ga tu katãt mã me kadjj Metíndjwýnh mar djwýnh'ýr tẽn kum amibẽ, kum amikã bẽ. Ne kam kum mry ngã gẽ akadjj Mõjdjẽ kukràdjãkõt Metíndjwýnhmã mry gan kungã.

Arým akã mexkam dja ga kum mrywã ngã gẽ me kunĩ apumũ, arým akã mexkõt apumũ, ane.

¹⁵ Aje, jakam ne me arým abenmã Jeju jarẽnho ajkate:n apýnh abenmã arẽnho ba.

Nnym kam me itepato 'ýr mõn 'ã akuprõ. Me kute kabẽn mar nnym kum me kanẽo mexmã ne me 'ã akuprõ.

¹⁶ Nnym bep ta ne mã arwãmã tẽn kam Metíndjwýnhmã kabẽno dja, kum amijarẽnho dja.

Kute me'õ jakryo mex.

Mat 9.1; Mak 2.1

¹⁷ Nnym kam ajte akati 'õkam Jeju memã Metíndjwýnh'ã ujarẽnho dja. Nnym me arek maro nhý. Mekbẽ pardjẽumẽ me kute Mõjdjẽ kukràdjã jarẽnnh djwýnhmẽ ne me arek maro nhý. Mýj pyka kurũm? Pykabẽ Garrêjamẽ pykabẽ Djudêja kunĩkam apýnh krĩ djari ne me kurũm kwý bõx. Nnym Djeruxarẽ kurũmdjwý me kwý bõx. Nnym Metíndjwýnh prĩne Jejuo týx, kute týxo meo mexmã.

¹⁸⁻¹⁹ Me'õ jakryja arek nõr djãkam nõr rã'ã nnym õbikwa 'ýr o mõn o bõx ne te kute kikremã o ãrmã. Te kute Jeju'ýr o bikamẽnh ne kute parbẽ ir nnym kute o mexmã. Nnym me kikre jajkwa krekre pytãr mex ne. Nnym kam ar tu ibej o wabi. O wabin kikre nhimõkkõt 'ã ngy týx katen jãm ngybõr jadjuwñ kam me'õ jakry nõr djãkam nõr rã'ã o ruw nnym me ipõkri Jeju parbẽ nõ.

²⁰ Nnym Jeju amim ar omũ. Ar kute tu amim kamnhixkumrẽxja pumũ ne kam õbikwa jakryjamã kum,

—Akmere jakam ne ba ajaxwe kunĩo aknon arým akam ingyryk kêt ne, ane. Jeju ta ne axweo akno.

²¹ Nnym wãnh Mõjdjẽ kukràdjã mar djwýnhmẽ mekbẽ pardjẽu õkre kadjwýnhbẽ arým amim,

—E kum bep me'õja ne ajmãn Metíndjwýnh japyro djan amijo Metíndjwýnhho dja. Metíndjwýnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ingyryk kêt, ane.

²² Nãm me ã õkre kadjwýnhbẽ anhýro kumex nnym arým tu kuman memã kum,

—Mýkam ne ga me anhõkre kadjwýnhbẽ ijo ikajgon ijapyro akumex? ane.

²³ Ë, ba me amã mýjja amãnhkrut jarẽ. Mýj ne amirĩt ne? Ba ren me'õ jakryjamã kum, “Ba arým ajaxweo aknon akam ingyryk kêt”, ane, nãr kon, “On kãjmã djan tẽ”. Mýj ne ren amirĩt, nẽn? Nã bãm ren kum, “Arým ne ba ajaxweo aknon akam ingyryk kêt”, ane nnym amirĩt kêtumrẽx ne. Tãmbit ne amirĩt kêt. Nnym bep kãjmã me ku'ẽ, ije ren me'õmã kum, “Kãjmã djan tẽ” nnym ren amirĩt ne. Tãmbit ne amirĩtkumrẽx.

²⁴ Dja ba kum, “Kãjmã djan anhiwkã djã mýn o tẽ”, anen arým o mex ga me

arým omün arým abenmä, “Be, ga Jeju kute me’õ jakryo mexja pumü. Be, djäm kute me axweo biknor kêt got. Mrämri ne Metündjwýnh arým amijo i ne pyka jakam amikabênkôt ar me axweo biknoro ba”, ane. Me aje abenmä ja jarênh kadjy dja ba me’õ jakryjao mex, ane.

Näm ä Môjdjê kukràdjä mar djwýnhmä anen arým tu me’õ jakryja’yr akêx ne kum, –Amä ne ba ikabên ne. On kâjmä djan anhikwä djä mýn anhürkwämä o tē, ane.

²⁵ Nhy m me ipökri ekru x ne kâjmä djan nõr djä mýn mä ũrkwämä o tē, Metündjwýnhmä mexmē ōdjānhmē rax jarêno tē.

²⁶ Nhy m me kunī omün kam ari aben pumünho kumex ne kôt Metündjwýnhmä mexmē rax jarêno kumex ne kam arým kum Metündjwýnh pyman abenmä kum,

–Atemä mýjja mexkumrêx ne gu me arým jakam omü, ane.

Rewi mä Jejukôt bikamēnh.

Mat 9.9; Mak 2.13

²⁷ Nhy m kam Jeju me kurüm tē. Tēn kute pi’ók kapriõ atom djwýnh’yr bõx ne omü. Idjibê Rewi. Pi’ók kapri nhürkwäkam ne bēnjadjwýr bajtemmä pi’ók kapriõ atomo nhý. Nhy m Jeju ’yr bõx ne omün kum,

–Gop amrê ikôt ajkamēn gop ikôt ar aba, ane.

²⁸ Nhy m tu ekru x ne kâjmä djan mýjja kunī kangan mä kôt ajkamē.

²⁹ Ne kam me kräptimē ro’ä õ kwý krēn rax kadjy memä djwýmē mry gan kadjy memä arē. Nhy m me kute bēnjadjwýr bajtemmä pi’ók kapriõ atom djwýnh kräptin bõx nhy m ajte atemä me jadjwý kwý bõx, Rewi nhürkwäkam bõx ne õ kwý krēno kumex, ar kutä õ kwý krēno kumex.

³⁰ Nhy m kam mekbê pardjēumē me kute Môjdjê kukràdjä mar djwýnh omün bēn prikam kabēno krī, Jejukôt ba djwýnh’ä kabên ne kum,

–Mýkam ne gar me kute pi’ók kapriõ atom djwýnhmē me axwemē akān aro’ä anhõ kwý krēno akumex ne kôt akōmo akumex? ane.

³¹ Nhy m kam Jeju memä kum,

–Djäm me mex’yr ne me kane djwýnh mrä? Kati, me kanē’yrbit ne me kane djwýnh mrä.

³² Badjwý ne ba me axwe’yr tē. Djäm we me katät mrānh’yr ne ba tē? Kati, me axwe’yr ne ba tē, ije amiwýr me ’wýrmä. Me kute ikabên mar ne amim kator ne wānh axwemä irer ne kute iwýr amijo akēxmä ne ba me’yr tē, ane.

Me kute amijajbur jabej Jeju kujjêr.

Mat 9.14; Mak 2.18

³³ Nhy m me ajte kum,

–Ota Djuäokôt ba djwýnh kute Metündjwýnhmä amijarēnh kadjy amijajbur

ba. Nhy m mekbê pardjēu nhõ me ja me kudjwa ä ane nhy m bep akôt ba djwýnhbit ne mä akun kôt kōm ar ba, ane. Ar kute Metündjwýnhmä amijajbur kêt, ane.

³⁴ Nhy m kam Jeju memä kum,

–Nä, ikôt ba djwýnh dja mä aku. Ga me kute abenä me rēnhkam me åkur rünhja pumü. Djäm me kute abenä me rēnhkam me åkur ngy got? Me kute abenä me rēnhkam ne me mrämri åkur rünhkumrêx. Abenkam kīnh ne õ kwý krēno kumex. Djäm me kute mýjja jakam amijajbur got? Djäm me mjēnmē abentä ku’ëri åkur punu got?

³⁵ Nhy m bep amü akati ’õkam, dja me me aerbê mekbê mjēno tým ne pa ’amýn mä o tē. Nhy m me arým kam kapriõ ne kam amijajbur ajbit ma, kôtbit amak bēno nhýn õ kwý krēnja kêtumrêx ne. Näm ä Jeju amijä me mjēn jakreo ane.

³⁶ Ne kam ajte memä amikukràdjä ny’ä memä mýjja jakren arē.

–Nhýnh got me’õ inókä ny ’õ byn kadjõ, mex katikôt kadjõn kute tümja’ä ir ne kute o mexmä? Kati, näm ren o anen ren amibé nyo ajkê nhy m nymē tümja ren aben pyrāk kêt ne.

³⁷ Ne ajte nhýnh got me’õ mrykä tüm, mekbê idjaer kukāmäre ne me mrykåo ngõnh nhinhujabjēti, nhýnh got me’õ mrykä tüm, mrykä kadjakam pidjõ kangõ ny ru, pidjõbê uba kangõ ru. Näm ren ane nhy m ren ajkatõr ne ajkapī. Kangõ nymē tüm kute abenkam o bikār ne runhkam ne ren ajkatõr ne ajkapī, nhy m mrykådjwý arým punu.

³⁸ Kati, mrykä nykam dja pidjõ kangõ nyja ru.

³⁹ Nhy m ajte nhýnh got me’õ kute pidjõ kangõ tümbito kōmo ban ny kakin kum ny djānh? Kati, arým tümbito amiprāk ne kam, “Ije bep kangõ tümbit ne ành”, ane. Näm ä Jeju kute memä kukràdjä tüm’ä pidjõ kangõ tüm jakren kute kukràdjä ny’ä pidjõ kangõ ny jakreo anen kam memä arēnh pa.

6

Memä pi’ók rārär’ä ujarēnh.

Mat 12.1; Mak 2.23

¹ Ne kam pi’ók rārärkam Jeju pur katikôt tē. Nhy m kôt ba djwýnh kôt mō. Kôt mõn arým kum prām ne mõrmä bāygogo ’y nhikēn mõrkôt ngānh ne amijajkwamä rēno mō.

² Nhy m kam mekbê pardjēu ar omün arkum,

–Ije tõ mä ne gar arým nē? Pi’ók rārärkam ne me tyk djä kêt djä. Me kute pi’ók rārärkam mýjjae anhýr kêt. Me tümre ne me ta kukràdjäkôt mä me babē uma. Me kute pi’ók rārärkam mýjja kupēnh kêt. Kambit ne me tyk djä kêt djä. Mýkam ne gar ä ar o anhýro aba?

³ Nhyam kam Jeju memã kum,
–Kê, djãm me aje Metĩndjwýnh kabên'ã
pi'ók no'ókjadwý pumũnh kêt? Djãm me
aje me bakukãmãrebê Dawi'ã ujarênhja
pumũnh kêt, Metĩndjwýnh kabênkam me aje
Dawi'ã ujarênhja pumũnh kêt?

Ë, Dawi arkum prãmã.

⁴ Nhyam Dawi Metĩndjwýnh nhũrkwãmã
wadjan djwý byn kukrên kam kôt ar tẽm
jamãdjwý kungã, nhyam ar kukrê. Djwý
me kute Metĩndjwýnhmã ôrja tãm ne kubyn
kukrên arkum kungã. Metĩndjwýnh nhõ
djwý ne me kãtãm kute kur kêtukumrêx. Me
kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnhbit ne kute
kur. Nhyam bep Dawi ta ne tu kubê kukrê.
Nhyam kam me kute kum axwe jarênh kêt.
Djãm me aje ja mar kêt? Ga me aje Dawimã
axwe jarênh kêtja pumũ ne kam ikôt ba
djwýnhmẽbit ar imã ar ijaxwe jarê.

⁵ Bep kati, ba ije amijo inhĩ ne me awýr
irwýk ne ba inhõ pi'ók rãrãr djwýnh. Kam
gêdja ba memã, “Kwãrik wãnh ga me kam
mýjja kupênh kêt, nãr kon, dja ga me jakam
apên, nãr kam mýjja kupênh kêt ne arek
akrĩ”, ane. Tãm ne ja, ane.

⁶ Nhyam kam ajte pi'ók rãrãr ôkamdjwý me
bikprõnh djãmã wadjan kam kam memã
Metĩndjwýnh'ã ujarênho dja. Nhyam me'õ
nhikra jarõxja nhý. Ubók ne arõx ne.

⁷ Nhyam mekbê pardjêumê me kute Mõjdjê
kukràdjã mar djwýnh arek Jejukam no tyn
krĩ. Nhyam pi'ók rãrãrkam kute ikrao mex
nhyam me kute kôt kum kator ne kute kum,

–Arým ne ga Mõjdjê kukràdjãkôt amijo
aba kêt, anhýrmã ne me arek kam no tyn
omũnhõ krĩ. Mekbê pardjêumê me kute
Mõjdjê kukràdjã mar djwýnh ne me ã Je-
jukam no tyn ar krĩ ba ane.

⁸ Nhyam bep ta, Jeju ta ne arým me kute
õkre kadjwýnhbê amim 'ã karõja arým kuma
ne kam me'õ nhikra jarõxjamã,

–Amrê tẽn me ipõkri dja, ane.

Nhyam kãjmã djan 'ýr tẽ.

⁹ Nhyam kam memã kum,

–Ë, ba me bakukràdjã jabej me akukja.
Nhýnhja ne me bakukãmãre me bamã arê?
Djãm pi'ók rãrãrkam me baje mýjja mex
nhípêxmã nãr kon kam me baje mýjja punu
nhípêxmã? Djãm kam me baje me utãr nãr
kon kam me baje me parmã, nẽn? ane.

¹⁰ Ne kam ari ar me omũn kam ate ikra
jarõxjamã,

–On anhikra katãt, ane.

Nhyam kam ikra katãt ne. Arým ne
ikra mexkumrêx. Arým ajte ikra katãt ne
ikrakumrêx.

¹¹ Nhyam kam ajte mekbê pardjêu ngry:k
ne. Ngryk tý:x ne. Ne kam Jeju'ã abenmã
karõo kumex.

*Kute Ar kubê 12 janor.
Mark 3.13*

¹² Nhyam kam akati 'õkam krãnhre'ýr
tẽn 'ã wabin nhý, kute Bãmã kabênmã,
Metĩndjwýnhmã kabênmã. Kum kabêno ýr
ri nhyam akati.

¹³⁻¹⁶ Akati nhyam kam amiwýr kôt ba
djwýnh 'uwn amijo ar kwý pytãn amim ar
umjuwn arkum,

–Ba dja ba ar ajano, gar memã ijã adju-
jarênho ajmã. Ar abê inhõ ãpênh, ane. Nãm
kute ar anor kadjy ar o 12 ne amijo ar utãn
kam tũmrãm ar ano.

Ximão. Jeju kute kum Pedru jarênhja.

Ångre. Ximãomê Ångre ar aben djãkam ikwã.

Xijagu.

Djuão.

Piripi.

Batormê.

Matêu.

Tõme.

Xijagu 'õdjwý. Kubê ne Aupêu kra.

Ximão 'õdjwý. Ximão tãm ne kam me ba-
jtemja kurêkumrêx, me bajtem kute
meo baja kum me kurêkumrêx.

Djuda. Xijagu kraja.

Djuda Ikadji. Kute Jeju kurê djwýnhmã
kanga djwýnhja.

Be, Jeju kute tũmrãm ar anor ne ja.

¹⁷ Ne kam kôt ba djwýnhbê 12jamê ro'ã
ruw ne pyka kênh'ýr bõx ne kam kam meo
dja. Nhyam me kôt ba kajgo ne me 'ã kumex.
Nhyam me kãtãmjadwý Jeju 'ýr mõn bõx ne 'ã
kumex. Pykabê Djudêja kurũm me krãptimê
krĩraxbê Djeruxarê kurũm me krãptimê ngõ
rax nok'ã pykabê Xirumê Xidõmê kurũm
me krãptimê. Me tãm ne me akãn Jeju'ã
kumex. Me ja ne me 'ýr akuprõ. 'Ýr
bikprõnh ne kute kabên mar nhyam kute
apýnh me kanê djãri meo mexmã ne me 'ã
akuprõ.

¹⁸ Nhyam me karõ punu kute meo bajad-
jwý mekôt 'ýr mõn bõx nhyam kam mekam
me karõ punuja jano nhyam me arým mex
ne.

¹⁹ Nhyam me itepato kute Jeju kupênh
prãm. Nãm Jeju tu týxkumrêx nhyam kurũm
uma apõx ne me kunõo mex. Kam ne me
kunõo kute Jeju kupênh prãmã.

*Kute arkum kĩnh jarênh ne ajte kute
arkum kapri'jarênh.*

Mat 5.1

²⁰ Nhyam kam meo mex pan kam kôt ba
djwýnh pumũn arkum,

–Ë ar anhõ nèkrêx kêtwã, ar ga ne gar
akĩnhkumrêx. Mýkam? Bir, ar ga ne
Metĩndjwýnh ar akadjy bẽnjadwýr ne
ar ar ajo ba.

²¹ Ë, ar jakam amã prãmwã, ar ga ne gar
akĩnhkumrêx. Mýkam? Bir, ar ga dja
gar ajajnekumrêx ne.

Ĕ, ar jakam amýrwā, ar ga ne gar akínhkumrēx. Mýkam? Bir, ar ga dja gar akeket ne.

22 Ĕ, jakam me kum ar akurēja, ar ga dja gar akínhkumrēx ne. Ba ne ba amijo inhī ne me awýr ruw ne kam ar me ajo iba. Ga me akwý amā ikính ne iwýr akuprō ba kam ar ar ajo iba. Nhyr me kam kum ikurēn kam ikōt kum ar akurē ne. Gar mā ikōt abikamēnhkamdjwý me kum ar akurē. Gédja me te wānh kum ar akurēn bōm ar arēn ar ajapryn ar ajaxweo ar apytā,

23 gar tu akínhkumrēx ne ate akính katin amijara tatak ne.

Mýkam? Bir, dja Metíndjwýnh ar amā o pānh rax ne. Kájkwakam gédja ar amā o pānh mex ne. Kájkwakam kute ar amā o pānh mex ja dja gar amikukām aman ate akính kati. Nām me tūmre ā axwe anen me kamingrāny kajmā'ā ā Metíndjwýnh kabēn jarēnh djwýnho bikēnho bao ane. Gar arým kam kájkwakam me kínhkumrēx ne ar baja pumū, ane.

Nām ā Jeju arkam ane. Ne kam ajte me ō nēkrēx kumexjamā kabēn ne memā kum,

24 —Nhyr bep me anhō nēkrēx krāptiwā me ga dja ga me akapri rax ne. Bir, mýkam? Jakambit akính djā kajgokam. Gédja ī apēx ne ajte amū kētkumrēx.

25 Ne me jakam ajajnewā, me ga dja ga me akapri rax ne. Mýkam? Bir, me ga dja ga me amā prām ne.

Ne me jakam akeketwā, me ga dja ga me akapri rax ne. Mýkam? Bir, me ga dja ga me abixangrin kam amýro akumex.

26 Ne me kunī kute abenmā me amex jarēnho kumexja me ga dja ga me akapri rax ne. Mýkam? Ga me axwe pumū. Ga me kum me axwebit kính ne kute abenmā me mex jarēnho kumexja pumū. Nām me tūmre ā axwe o anen me kamingrāny kajmā'ā kum me 'ēxnhībit kính. Me 'ēx ne kute amijo Metíndjwýnh kabēn jarēnho bajabit ne me kum me kính ne abenmā ā me mex jarēnho kumexo ane. Kam ne me kamingrāny me tūmre kōpdji'ā kum me axwe, me 'ēxnhībit kính ne kute abenmā me mex jarēnho kumexja.

Nām ā Jeju memā anen kam kōt ba djwýnhmā kum,

Jeju kute arkam, "Amā akurē djwýnh jabē" jarēnh.

Mat 5.38; Ruk 23.34; Kar 7.60; Rô 12.14

27 —Ĕ, ba ajte ar amā ikabēn 'ō jarē, gora ar ikabēn ma. Gora gar tu amā akurē djwýnh jabē. Gora me kum ar akurēja dja me te ar ajo ajkē gar akrāmā amā me abēn ar meo aba.

28 Gora ar me kute ar adjūnwāmā tu akabēn mex jarē. Gora ar me kute ar ajo bikēnhja tu Metíndjwýnhmā me arē gē meo djuw mex.

29 Gédja me'ō ar ajo nhinebē kurwa ga 'ýr akēx gē aktā anhinebē kurwa. Gédja me'ō ar ajōbē inōkā by ga tu kum kanga. Nhyr ajte akā 'ō'ā ajwý ga ajte akā 'ōdjwý byn kōt kum angā.

30 Gédja me'ō mýjja 'ā ajwý ga tu kum kanga. Gédja me'ō abē anhō mýjja 'ō by ga tu kum kangakumrēx. Kwārik wānh ga akubyn 'ā 'wýr kēt.

31 Djā nām me ar ajōo ajkē ga akính ne? Kati, nā gām akapri. Bir be, kam dja gar ā me jao anhýr kētkumrēx gē me adjwýnhdjwý kapri kēt. Nār kon, djā nām me ar ajōkam mex ga akapri? Kati, nām me ar akam mex gar akínhkumrēx ne. Bir be, kam dja gar ā me jakam amexo ane gē me adjwýnhdjwý kínhkumrēx.

32 Ĕ, ba ar amā arē. Me kum ar ajabē gar amipānh amā me abēkumrēxja bārām kam dja ba ar amex jarēnh jabej? Kati, ē, me axwe ne me kum ōbikwabit jabē, kum aktā aben jabē ne kam kum me kātāmja kính kētkumrēx. Be, dja gar gadjwý amā anhōbikwabit jabē, djori kam mex? Kati, ar ikōt aba djwýnhkam gédja gar tu amā me abēo tuknī. Ar amā anhōbikwa jabēn kam kōt amā akurē djwýnhdjwý jabē.

33 Nhyr ajte me ar akam ukapri gar amipānh mekam adjukapri, bārām kam dja ba ar amex jarēnh jabej? Kati, ē, me axwe ne me ōbikwakambit ukapri, aktā abenkam ukapri ne kam me kātāmjakam ukapri kētkumrēx. Be, dja gar gadjwý anhōbikwakambit adjukapri, djori kam mex? Kati, ar ikōt aba djwýnhkam gédja gar tu me kunīkam adjukapri tuknī, anhōbikwakam adjukaprin kam kōt akurē djwýnhdjwý kam adjukapri.

34 Nhyr ajte me ar amā mýjja ngā gar kam amipānh memā mýjja ngā, bārām kam dja ba ar amex jarēnh jabej? Kati, ē, me axwe ne me aktā aben pānh abenmā mýjja nhōro ba. Nām me akubyn abenmā 'anh ōro ba. Be, dja gar gadjwý me kute akubyn ar amā mýjja nhōrmābit mýjja ngā, djori kam mex? Kati, ar ga, ar ikōt aba djwýnhja dja gar tu memā mýjja nhōrkumrēx ne kam pānhkam amak kēt.

35 Bir be, ar ga dja gar amā akurē djwýnh jabēkumrēx ne kam adjukapri ne tu kum mýjja kajgo ngā. Kute akubyn amā pānh mýjja 'ō nhōrmā pānh kam amak kēt. Metíndjwýnh pymatī tām gédja ar amā o pānh

ra:x ne. Gar kam arým abê Metîndjwýnh krakumrêx. Mýkam dja gar â meo ane? Bir, Metîndjwýnh ne tu me ôdjý, me axwekam ukapri.

³⁶ Kam dja gar kâjkwakam Abâm'â ami-jakren mekam adjukapri.

*Mete me'â axwe rênh nêje memâ kabên.
Mat 7.1; Rô 2.1; Xij 4.11*

³⁷ Kwârîk wânh gar me'â axwe rênh kêt. Dja gar me'â axwe rê nhyh me amipânh ar ajâ axwe rê, nâr Metîndjwýnh ar amâ axwe jarê. Kwârîk wânh gar me axwemâ akator kêt ne memâ pânh jarênh kêt. Dja gar me axwemâ akato ne memâ pânh jarê nhyh me amipânh ar ajaxwemâ katon ar amâ pânh jarê, nâr Metîndjwýnh ar amâ pânh jarê. Nhyh bep kati, gêdja me kute ar akam amikrâja gar tu o abiknorkumrêx gé me amipânh ar gadjwý tu ar ajaxweo biknorkumrêx ne.

³⁸ Gora ar memâ anhôdjânh ne tu memâ angâ. Gê me kam amipânh ar amâ ôdjânhkumrêx ne ar amâ mýjja ngâ. Dja Metîndjwýnh ar amâ o pânh rax ne. Kute mrâmri ne me kute akubyn abenmâ djwý ngrâ nhôr kadjy kute ngônkhkam ngjênh ne ajte kute à'âk ne kum o'uk ne iby ngjênh nhyh akâ'â bikapînja pyràk. Dja â Metîndjwýnh ar amâ ôr raxo ane. Bir be, kam dja gar Metîndjwýnh kudjwa memâ ôr rûnh nhyh kam me akubyn ar aje memâ ôr 'ânh ar amâ kungâ, ane. Nâm Jeju â kôt ba djwýnhmâ arênhho ane.

³⁹ Ne kam ajte apýnh mýjja djâri arkum 'â ujarênh jakreo tê. Ne kam arkum,

–Djâm me'ô no râja kute me'ô no râjamâ kum, “Amrê, ba amâ kô 'amýn katât ajo tê”, anhýrmâ? Kati, gorênh kum kô 'amýn o môn ren ar ro'â krekam tým, ane.

Be, me axwe râ'âkam dja me amû me jamâ axwe jarênh kêt. Me axwekam ne me kute me no râ pyràk.

⁴⁰ Djâm me'ô kute mýjja mar kêtja kute me'ô kute mýjja mar raxja jakrenh got? Kati, nhyh bep djâm me'ô kute marja pri:ne kum arêh kum akre nhyh kam arým ar aben pyràk ne.

Bir be, ar aje Metîndjwýnh kukràdjâ mar tûmja amijâno dja. Dja me nyre ar ajâ amijakren kam kute ar apyrâk.

⁴¹ Mýkam ne ga akamy nokam pyka jaumjabit pumûn kam ga anokam pîponhtija pumûnh kêt ne?

⁴² Djâm aje akamymâ kum, “Akmere, amrê ba amâ anokam pyka jaumwâ kaba”, anhýrmâ? Ne kam ga anokam pîponhtiwâ pumûnh kêtumrêx ne. Aje aminokam pîponh pumûnh kêtum we â kum ane. Kê.

Mrâmri ne ga apunu rax ne kam ajajkwakambit ajte amimexo amra. Akumrêx gêdja ga aminokam pîponhtiwâ kaban kam arît mex ne arým amikôt akamy nokam pyka jaum ngrire wâ kaba.

⁴³ Ne ajte jadjwý, ê, djâm pidjô mex, pidjô djânhjakam pidjô puno apôx got? Nâr kon, djâm pidjô punokam pidjô djânh apôx got? Kati, apýnh pidjô bâri djâri ne kam ô apôx.

⁴⁴ Ô ne parbê rôrôk ne ikwân kam o bârio amirît nhyh me kôt kum apôx. Pidjô punokam ô puno apôx, nhyh ate pidjô mexkam ô mex apôx. Ga rojkâkrekam tyrti apôx kêtja pumû. Ga ajte prêxkamdjwý katêbâri apôx kêtja pumû.

⁴⁵ Bir be, nâm â mebêngôkredjwý* ane. Nâm me ôkre kadjwýnhbê kabên mex man arým kabên mexo memâ amijo amirît. Nhyh me ajte ôkre kadjwýnhbê kabên puno man arým kabên punuo memâ amijo amirît. Nâm me ôkre kadjwýnhbê mýjja kumex ma nhyh kam amrê bôm ajkwa krekreemê ôto'yr apôx nhyh me kam arênhho ba. Arênhho ban kam arým memâ amijo amirît. Mex nâr axwe ja o memâ amijo amirît. Kute mýjja ô kute bârio amirît ja pyràk.

Me'ô ar kute kikre'â amijakremâ memâ arênh.

Mat 7.24

⁴⁶ Ê, ba ajte ar amâ ja jarê. Mýkam ne gar imâ “Bênjadjwýr, Bênjadjwýr” anhýro aban ajte ikabênkôt ar amijo aba kêt ne.

⁴⁷⁻⁴⁸ Ê, ba ar amâ arêh kikre'â me ajakre. Me'ô iwýr akêx ne kute ikabên markumrêx ne ikabênkôt kute ar amijo baja ne kute mrâmri ne me kute kikremâ kre jabjê:n kam kam par pymjýr ne kam iby kênemê pyka rênh ne kute kum o'uk ne 'â kute kikre nhyh te ngô tàm ne kute kangônkh nhyh mrâmri ku'ê týtja pyràk. Kum kre jabjêkam ne mrâmri âm týt ne. Nâm â me kute amim ikabên mar týt â ane.

⁴⁹ Nhyh bep me'ô kute ikabên mar kâjgo, kute ikabênkôt amijo ba kêtja ne kute mrâmri ne me kute tu pyka krâkâ'â par pymjýr. Kre krâne kam kute par pymjýr ne kute 'â kikre pyràk. Nhyh 'â ngô tàm ne kute kâjbê me'â rênh nhyh rôrôkja pyràk. Djâ nâm kâjbê kukê nhyh ban rôrôk got? Kati, nâm tu ator nhyh ban gru: ane. Dja me'ô kute ikabên mar kêt'ô â ane, ane. Nâm â Jeju arkum ujarênhho âmo anen memâ ujarênh pa.

7

Krâkamngônkh nhô bënjadjwýr kute tu amim Jeju kamnhîxkumrêx.

Mat 8.5

* 6:45 Jeju nhô pykakam me kunî bêngôkre kute mrâmri ne apýnh me ô pyka djâri kunikôt me kunî bêngôkre pyràk.

¹ Ne kam ate krībē Kapana'yr tē. Mā 'yr tēn bōx.

²⁻³ Bōx nhyṃ krākamngōnh nhō bēnjadjwyr arým kuma, kubē ne krākamngōnhre krāptībē 100 nhō bēnjadjwyr arým kuma, bōxkōt kuma. Kubajtem. Arým kuman kam 'yr mebēngētte kwý jano. 'Yr mebēngēttebē idjaer kwý jano. Ō àpēnh ne kanē týt ne nō. Arým tyk'yr. Arým arkatin nō. Kum ō àpēnh jabēkumrēx ja ne kubē kanēn nō nhyṃ kam kadjy Jeju'yr ar ano. Ar kute kum arēnh nhyṃ 'yr tēm ne kute kum ō àpēnhō mexmā ne 'yr ar ano.

⁴⁻⁵ Nhyṃ ar mōn Jeju'yr bōx ne kam kum o no katon kum,

—E kum bep tāmja ne mexkumrēx. Mrāmri dja ga 'yr tēn kum ō àpēnh pytā. Nām kum me bakīnhkumrēx ne arým me bamā me babikprōnh djā nhīpēx ne. Dja ga on 'yr tē, anhýro ku'ē.

⁶⁻⁷ Nhyṃ kam 'yr tē. Bit 'yr tēn 'yr kikre tēpo tē nhyṃ krākamngōnh nhō bēnjadjwyrja ajte kutā ōbikwa kwý jano. Nhyṃ ar kutā tēn kajpan kum,

—Bēnjadjwyr, on dja ga akēx ne. Krākamngōnh nhō bēnjadjwyr ne ar imā, “Ar tēn kum arē gē on amū akēx”, ane. Bar kam akutā tē. Nām amā, “Ibēnjadjwyr kaāk, ibēnjadjwyr ngrīrekam ne ga inhūrkwāmā adjār ba ipijām karō amā ane. Ingrīre, ikātāmkam ne ba ba akutā itēm kēt ne, amīkam ipijāmkam. Dja ga tu akabēnobit inhō àpēnhō mex nhyṃ arým mexkumrēx ne.

⁸ Inhō bēnjadjwyr ne imā kabēn, kute raxo ijakrenhja ne imā kabēn ba kabēn man kōt amījo iba. Ne kam ajte ba ibē me krākamngōnhre nhō bēnjadjwyrkam ba memā ikabēn nhyṃ me ikabēnkōt amījo ba. Ba me'ōmā kum, “Yr tē”, ane nhyṃ arým 'yr tē. Ba kam ajte me'ōmādjwý, ‘Amrē tē’, ane nhyṃ arým amrē tē. Ba inhō àpēnhmā, ‘On mýjja kupē’, ane nhyṃ arým mýjja kupē. Kam ne ba amā, ‘Abēnjadjwyr djwýnhkam dja ga akabēnobit o mex ne’, ane.” Nām ā krākamngōnh nhō bēnjadjwyr amā ane, ane.

⁹ Nhyṃ Jeju ar kabēn man kam arkam no tyn djan ōkre kadjwýnhbē amim,

—E kum be nām tu amim ikamnhīxkumrēx ne, ane. Ne kam me itepato kōt mōrja'yr akēx ne memā kum,

—Ē, ba me amā arē. Nhýnh ne me babē idjaer 'ō ā kute tu amim imaro anhýr? Kati, kētkumrēx. Nhyṃ be nām tāwā, tāwā kuba-jtem ne gēt tu amim ikamnhīxkumrēx ne, ane.

¹⁰ Nhyṃ kam krākamngōnh nhō bēnjadjwyr nhōbikwaja akubyn kikremā tē. Kikremā tēn bōx ne kanēn nōrja pumū. Nhyṃ mexkumrēx ne, arým ā kēt ne nhý. Tām ne ja.

Kute me'ō tyk akubyn o tīn.

¹¹ Nhyṃ kam akati ngrēre nhyṃ Jeju krī 'ōmā tē. Krī nhīdjībē Naimā tē. Nhyṃ kōt ba djwýnhmē me kātām krāptī kōt mō.

¹² Nhyṃ kam Jeju meo mō. Meo mōn ī krī tēpo mō. Nām bit krīo rām ne jao mō nhyṃ Ar kubē kra tykjao mōn o kajpa. Kikre bu'ā kēno kō kayr jajkwa krekre mā o aben kajpa. Amrēbē me'ōbē mjēn tyk nhyṃ kam kraja adjwýnhdjwý kōt kubē ty. Kute amīkamā kra pydjīn irja ne kubē ty. Nhyṃ me kam kēnkre'yr o mōn o kajpa. Me krāptī ne me kēnkre'yr bit o mō, bit kute mekbē idjaer kukrādjākōt kēnkrekam adjārmā.

¹³ Nhyṃ Jeju me'ō nija pumūn kam kum kaprī: ne kum,

—Kwārīk wānh ga amýr kēt, ane.

¹⁴ Ne kam 'yr tē. 'Yr tēn kam 'ā nōr djābit kupē. Nhyṃ ar kute o mōrja, tyko mōrja, o mōr týt katikōt kum o dja. Nhyṃ kum kabēn ne kum,

—Akmere, ba amā arē. Ē, on kajmā nhý, ane.

¹⁵ Nhyṃ ekrux ne kajmā nhýn kam kabēno nhý. Nhyṃ Jeju nāmā kungā.

¹⁶ Nhyṃ me kunī madjā kreti ne kum uman kam Metīndjwýnhmā raxmē mex jarēnhō kumex ne abenmā kum,

—Ota Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh rax 'ō me bakam kato, ane.

Ne ajte,

—Metīndjwýnh ne arým ō me baja 'yr bōx, ane.

¹⁷ Nhyṃ me kam abenmā Jeju jarēnhō kumex ne amū abenmā arēnhō prōt ne. Nhyṃ pykabē Djūdējakam me ja kuma. Nhyṃ amū bu'ā pyka ja kunīkōt me abenmā arēn kuma.

Djuāo'ā ujarēnh.

Mat 11.2

¹⁸⁻¹⁹ Nhyṃ Djuāo kōt ba djwýnhdjwý arým kuman Djuāomā arē. Nhyṃ adjwýnhdjwý kuma. Mekbē ijē djākam nōr rā'ākam ne ar kum mýjja ja kunī jarē nhyṃ kuma. Kuman kam amīwýr ar ku'uw, amīwýr kōt ba djwýnh 'uw, ar amānhkrut ne ar ku'uw ne arkum,

—Ē, ar Jeju'yr tēn kum, “Djām ga ne Metīndjwýnh amrēbē me imā ajarē ga arým bōx. Nār kon, dja ba me atemā 'ōdjwý jabej ajkam ama”? ane. Djuāo ne ā arkum anen kam ar ano. Bēnjadjwýr djwýnh'yr ar ano. Ar kute omūnh ne tēm ne kute Djuāomā arēnhmā ne 'yr ar ano.

Nhyṃ ar 'yr tēn bōx.

²⁰ Bōx ne kum,

—Djuāo kute ngōnhmā me angjēnh djwýnh ne awýr ar ijano ne ar imā, “Ar tēn kum, ‘Djām ga ne Metīndjwýnh amrēbē me imā ajarē ga arým bōx? Nār kon, dja ba me

atemã 'ödĵwý jabej ajkam ama'? ane." Nãm ã arkum ane.

²¹ Nnym kam Jeju arek me utáro dja. Me apýnh kanê djárimê, apýnh me tokry djárimê, me karô punu kute meo bamê, me no rãmê, me ja ne meo mexo dja. Me krãpti ne meo mexo dja. Djuão kôt ba djwýnh kute omũnh ne akubyn 'ýr tẽm ne kute kôt kum arẽnh nnym kute marmã ne arek me utáro dja.

²² Ne kam arkum,

—Ar'ýr tẽn Djuãomã arê. Ba ne ba arým me'ýr bõx ne me utáro dja nnym me no rá arým rít, me te jakry arým mrã, me í kajẽkam tẽ arým kã mex, me amakkre kêt arým amakkre mex ne ajkam ama, nnym me tykjadjwý arým akubyn tĩn ne, nnym me me õ mýjja kêt jamãdjwý kabẽn mex, kabẽn ny kãj bẽ arê. Bir be, ar aje ije meo mexkôt ipumũnhja dja gar tẽn kôt Djuãomã arê, ane.

Ne ajte kum,

²³ —Me'õ kute tu amim imar ne kute õkre kadjwýnhbê ijã amim, "Djãm tãm, nãr kon atemã", anhýr kêt, tãm dja kĩnhkumrẽx, ane. Nãm ã Jeju Djuão kôt ba djwýnhjamã ane. Nnym ar kuman kam mã 'ýr akubyn tẽ.

²⁴ Ar tẽm tekrekam memã Djuão jarẽnhõ dja. Me krãptijamã arẽnhõ djan memã kum,

—Nã gãm me aje Djuão pumũnhmã mõ, kapõt kukritkam mõ. Mã ne kute? Me bõreja pumũ. Bõre ne kók o wabẽn ari ar adjuw. Mũm wabẽn adjuw. Nnym pãnh wabẽn mũm adjuw. Ne ari ar adjuw. Djãm ã Djuão kute anhýr? Djã nãm ã memã kabẽn jarẽnhõ ane? Djã nãm me jamã kabẽn 'õ jarẽ ne kam ajte me umaje amũ me jamã atemã kabẽn 'õ jarẽ? Kati, nãm tu katãt memã kabẽn jarẽnhkumrẽx ne, tu kum me uma kêt ne kabẽn pydji memã arẽnhõ tẽ, kabẽn tãm jarẽnhõ tẽ.

²⁵ Djã nã gãm me aje Djuão pumũnhmã 'ýr aba nnym kubêkã mex jangij ne o ba? Kê, me kute kubêkã mexbit jangjẽnh ne kute 'ã amibẽno baja ne me bẽnjadjwýr rax nhõ kikretikambit ar ba, ikra kêt, ãpẽnh kêt mex ne ar ba.

²⁶ Bir be, nnym mýj ne ga me aje omũnhmã mõ? Djãm Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh djwýnh 'õ ne ga me aje omũnhmã mõ? Nã, tãm. Tãm. Ba me amã arê. Djuão ne Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh djwýnh kunĩ kurãm raxi.

²⁷ 'Á ne amrêbê Metĩndjwýnh pi'ók no'õkkam me amã,

"Ota ba akukãm ajã ujarẽnh djwýnh 'õ jano, kute akukãm me akre nnym me kute mar ne akutêp kute axwemã irern katãt amijo bamã.

Kute mrãmri ne me kute me bẽnjadjwýr rũnh kutêp katãt pry jadjwýrja pyrãk", ane.

²⁸ Ba me amã arê. Djuão ne me kunĩ kurãm raxi. Nýnh ne me'õ nã tikkre kurũm kator'õ raxo kute Djuão jakrenh? Kati, bep Metĩndjwýnh me kadjy bẽnjadjwýr ne kute ar me utãr ne meo baja, me ja'õ ne te katãm mex ne kute raxo Djuão jakrenh mexi.

²⁹ Nã, Djuão ne rax nnym me kunĩ Djuão kabẽn ma. Nnym me axweja, me kute bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kapriõ atom djwýnhdjwý me kudjwa kabẽn ma. Nãm me Djuão kabẽn man õkre kadjwýnhbê amim, "Mrãmri ne Metĩndjwýnh katãt meo ba", ane. Nnym Djuão arým ngõnhmã me angij.

³⁰ Nnym bep mekbê pardjẽumê me kute Mõjdjẽ kukràdjã mar djwýnhmê, me ja ne me Metĩndjwýnhbê amikati. Metĩndjwýnh kute amim me'ã karõ ne me mar kêt ne ar kubê amikatio ba. Nnym Djuão kute ngõnhmã me angjẽnhmã nnym me ate ar kubê amikatio ba.

³¹ Ije tõ mýj'ã got ba me akamingrãny jakre? Mýj ne ga me aje urãk?

³² Nã gãm me aje me pĩre mýjja kam kĩnh kêt pyrãk. Ga me me pĩre kikre kabem krĩn kute abeno bixaer baja pumũ. Ar ja ne ar ar jamã kabẽn ne arkum, "Gwaj bakĩnh katio dja, gwaj babixaero dja ne ngõtãx à'ãk", ane.

Nnym ar kum, "Waj, ar ibixaer prãm kêtê. Ar itor prãm kêtê. Ar imã wã kĩnh kêtê."

Nnym ajte arkum, "Gwaj bamýr kati mãn o nhý."

Nnym ar, "Kê, wajre. Ar imã kĩnh kêtê. Ar imýr prãm kêtê."

³³ Djuão kute ngõnhmã me angjẽnh djwýnh ne me awýr bõx. Nãm amijajbu:n kute uba kangõo kõm kêt ne ar ba, ga me amã kĩnh kêt ne kam we, "Nãm ajbã. Me karõ punun ar o ba nnym ajbã", ane.

Be, nã gãm me aje me pĩre pyrãk ne amã ja kĩnh kêt ne ajte amã jadjwý kĩnh kêt ne.

³⁴ Nnym bep ba ne ba mrãmri gêt amijo inhĩ ne me awýr bõx ne me akam idjãkur iban kôt ikõm iba ga me kam amã ikĩnh kêt ne we ijã, "Kê, tãwã ne kum prãmti, kum uba kangõ djãhnti." Ne we ajte ijã, "Me kute bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kapriõ atom djwýnhmê me axweobit ne õbikwa", anhýr ar o aba.

³⁵ Djãm Metĩndjwýnh jamak punu got? Axwe amak mex ne pĩre kute amikukãm mýjja kunĩ mar ne Djuão kute amijajbur ne ar bamã ano. Ne ajte amikukãm umarkam badjwý ijano. Ije amijajbur kêtãm ijano. Nnym kôt me amak mex, me amikukãm umar, ar ipumũn kam õkre kadjwýnhbê amim, "Mrãmri ne Metĩndjwýnh mexkumrẽx ne amê ar ano", ane. Nãm ã Jeju memã ane. Tãm ne ja.

Me'õ ni jaxwe kute me kudjý djão Jeju par kudjý.

³⁶ Nhyam kam mekbê pardjêu'ô nhidjibê Ximão ne Jejumã kum,
—Amrê tèn ikutã anhô kwý krê, ane.

Nhyam kam kutã ô kwý krênãmã tèn bôx ne nhý. Nhyam me abenmã arê.

³⁷ Nhyam me'ô nire arým kuma. Me'ô nija ne axwe ne krî tãmkam arík ar ban kam Jeju tèm ne mekbê pardjêu'ô nhürkwãkam ô kwý krêno ýrkôt arým kuma. Arým kuman kam 'ýr tẽ. Nãm ngónh mekte, kên jakareo ngónhkam me kudjý djào ipun kubyn 'ýr o tèn o bôx.

³⁸ O bôx ne burúm ibôn mýro nhý. Parbê mýro nhý nhyam no kangô prîne Jeju par kumrã. Par kumrã nhyam kam ta amikío par ngrã. Kum Jeju kínhkam 'ýr tèn bôx ne omún kam amikam pijãm ne kam muw ne prîne no kangôo par kumrãn kam amikío par ngrã. Ne kam par kaô. Kum abêkam par kaôn kam me kudjý djào par kudjý.

³⁹ Nhyam mekbê pardjêu'ô kutã Jeju ô kwý krêno ýrja arým omú. Arým omún kam ôkre kadjwýnhbê amim,

—Be, Jeju kute mar kêt. Bep Metíndjwýnh kabên jarênh djwýnhkumrêx ne ren arým kuma. Mýj me'ô niwã ma, arík ar baja ren arým kôt kuma, me'ô axwe kute kupênhkôt ren arým kuma. Ren kuman ren aminêje ano. Bep kati kute mar kêt. Kute Metíndjwýnh kabên jarênh mar kêt, kátãm.

Nãm ã ôkre kadjwýnhbê amim ane.

⁴⁰ Nãm ã ane nhyam Jeju arým kuman kam kum,

—Ximão ba amã ikabên jarê, ane.

Nhyam,

—Á, bënjadjwýr, aj rã'ã, ane.

⁴¹ Nhyam kum,

—Ê, me'ô ne ar amãnhkrutjamã pi'ók kapríre ngã. Nãm jamã pi'ók kaprí ngrireo 50 ne kungã. Ne ajte jamãdjwý pi'ók kaprí raxo 500 ne kungã.

⁴² Nhyam ar ja amê te akubyn kute kum o pãnhmã. Te o ane nhyam kam kute arkum pi'ók kaprí nhôr djwýnhja arkum, “Kwãrík wãnh imã o pãnh kêt. Dja ba tu o akno”, ane.

Bir be, nhyam gédja kum abê rax ne? ane.

⁴³ Nhyam kam Ximão Jejumã kum,

—Kon, birãm tãwã, kute kum rax ne ôr ne kute pãnh tu o biknorwã gédja kum kính rax ne, ane.

Nhyam kum,

—Nã, kôt ne ga aje arênhwã, ane. Nija ne axwe rax. Ba arým axwe kunío aknon kum pãnh jarênh kêt ne. Kam ne kum ikính rax ne, ane.

⁴⁴ Ne kam nija 'ýr akêx ne Ximãomã kum,

—Ê, djã nã gãm nija pumú? Be, nã bãm anhürkwãmã wadjã ga aje imã ngô nhôr kêt, ije amipar ku'ónh kadjy aje imã ôr kêt. Nhyam bep tãmja ne no kangôo ipar kumrãn kam amikío ipar ngrã.

⁴⁵ Ga ne ga amã ikính kêt kam aje inhine kaôr kêt nhyam bep tãmja ne ibôx totokbê arek ipar kaôro nhý.

⁴⁶ Ga ne ga aje ikrà ngrãnh kêt nhyam bep tãmja ne me kudjý djào ipar kungrà. Tãmja ne kum ijabêkumrêx ne prîne ijo djuw mex ne.

⁴⁷ Kam ne ba amã, “Tãmja ne axwe krãptí ba arým tu kunío ibiknorkumrêx ne. Ga kum ijabê raxja pumú. Nhyam bep ije me'ô jaxwe ngrireo ibiknor ne amipãnh kum ikính ngrire”, ane.

⁴⁸ Ne kam nijamã kum,

—Arým ne ba ajaxwe djari arým kunío akno, ane.

⁴⁹ Nhyam kam me Jejumê ro'ã ô kwý krêno kumexja abenmã kum,

—Djijãk tó mýj me'ô ne gêt me axweo biknoro ba? ane.

⁵⁰ Nhyam bep Jeju ne nijamã kum,

—Ga ne ga mrãmri aje tu amim ikamnhíxkumrêx nhyam kam Metíndjwýnh arým apytã, on adjumar mex ne tẽ, ane. Tãm ne ja.

8

Ar nire kute Jejuo djuw mexo ba.

¹ Nhyam kam tũmbê Jeju ajte pyka kuníkôt ipóko mô. Krî rúnhmê krî kryre kuníkôt memã Metíndjwýnh kukràdjã'ã ujarênh ipóko mô. Ne kãj bẽ memã kabên ny, kabên mex'ã ujarênh mô. Mýj kabên mex'ã? Bir, Metíndjwýnh kute me utãr ne me kadjy bënjadjwýr ne kute ar meo bamã tãm. Tãm ne memã arênh ipóko mô. Nhyam kôt ba djwýnhbê 12 kôt mô.

² Nhyam me niredjwý kôt mô. Mýj me nire nã? Bir, me karô punumê apýnh me kanê djari kute kubê me utãrjadjwý ne me kôt mô.

Marij me kute kum Madarena anhýrja, kurúm ne Jeju kute me karô punuo 7 ne apóx ne anorja.

³ 'Obê ne Djôwanã, Kudja prô. Kudja ne kubê bënjadjwýr raxbê Erodji nhô nèkrêx pumúnh djwýnh.

'Obê ne Xudjana. Nhyam ajte me kwý rax ne me kôt mô. Be, me nire tãm ne me kôt môn ô pi'ók kapríre aro djuw mexo mô, o arkum mýjja jamýnh mô.

Kute bãygogore 'y'ã Metíndjwýnh kabên jakre.

Mat 13.1; Mak 4.1

⁴ Nhyam me apýnh pyka kuníkôt Jeju 'ýr môn bôx ne 'ã kumex. Me krãptí ne me 'ã akuprô nhyam kam Jeju Metíndjwýnh kukràdjã'ã memã mýjja jakre.

⁵ Nãm mekmã kum,

—Ê, ô pur djwýnh ne kute ô purkam bãygogore kremã 'ýr o tẽ. 'Ýr o tèn o bôx ne kam ar 'yo ukabêr mrã, ane. Nãm mekbê

idjaer kute mýjja kre kadjy tu mýjja 'yo akabé, báyemé báyogore 'ymé, ja ne me kute purkam kremá o mrân kam purkam o ukabér mrá. Kute mrâmri ne me kute katébári 'yo ukabér mrânhja pyrâk.

–Be, me'ô ne ar báyogore 'yo ukabér mrá. Nhyim 'y kwý prykam rôrôk ne. Nhyim me paro pykamâ angij nhyim te ingrôtmâ nhyim me prîne paro pykamâ angij. Nhyim kwênhdjwý mã prîne kuku.

⁶ Nhyim 'y kwý kênpo'á rôrôk ne ingrôt totokbê tu ingrôt mjô. Mrâmri ne kên'á pyka prorrekam 'y rôrôk ne 'êx ne ingrâ mex ne te kênmä arêo ingân arým ty.

⁷ Nhyim 'y kwý mrýnhíkam rôrôk ne kam mrýnhímê ro'á ingrôt ne. Nhyim kam prîne o akno.

⁸ Nhyim bep 'y kwý ne pyka mexkam rôrôk ne kam ingrôt ne abatânh ne iyy rûnh ne 'y krâptíkumrêx. Ijykam 'yja amü o amijakren kam 'y pýnhkôt kubê 100 ne. Tâh ne ja, ane. Nâm â Jeju memâ anen kam ajte kâj bê memâ kum,

–Godja ga me ajô ajamakkre mex jabej, on ama, ane.

⁹ Nhyim kam kôt ba djwýnh abej kukij ne kum,

–Mýj'á ne ga báyogore kre jakre? ane.

¹⁰ Nhyim arkum,

–Bep ar amâbit dja ba mýjja bipdjuro amirít ne. Metíndjwýnh kute ar apytâr ne ar akadjy bēnjadjwýr ne kute ar ar ajo baja, ar amâbit dja ba kukràdjâo amirít ne. Nhyim bep me jamâ dja ba kukràdjâ'á mýjja jakren memâ arê,

“gê me te kute mýjja pumûnhmä ari ar abej rít ne te kute mýjja marmâ te ari ar amako akêx ne mar kêtumrêx ne.”

¹¹ Nâ, ar amâ dja ba kukràdjâ jarê. Ije kukràdjâ'á mýjja jakreja jarê.

'Yja, me'ô kute 'yo ukabêrjabê ne Metíndjwýnh kabên.

¹² 'Y prykam rôrôkja ne me kute Metíndjwýnh kabên mar kajgoja'á akre. Bit me kute amim Metíndjwýnh kabên markumrêx ne 'á ngrâ týxmä nhyim ate Xatanaj jâm meo amijakren mekbê Metíndjwýnh kabêno akno. Me kute tu amim markumrêx nhyim Metíndjwýnh kute kubê me utâr karô ne jâm meo amijakren mekbê Metíndjwýnh kabêno akno.

¹³ Kênkam 'y rôrôkja ne me kute amim Metíndjwýnh kabên mar 'iry kêt ne kangaja'á akre. Nâm me Metíndjwýnh kabên man bit kum kínhkumrêx o tēm kajgo. Kute mrâmri tu amim markumrêx kêtê. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhingrôt ne arê kêtka mekbê tykja pyrâk. Kute amim mar 'iry kêt nhyim ate apýnh me kaprî djâri kute ikô'ymâ 'ýr bôx nhyim arým kanga.

¹⁴ Mrýnhíkam 'y rôrôkja ne me kute Metíndjwýnh kabên mar ne kam ate ajte

kute jâm mýjja marja'á akre. Nâm me arým amim Metíndjwýnh kabên man kam 'áno âm kêt ne. Djâ nâm me Metíndjwýnhbit man ar o ba? Kati, nâm me jâm umar punu djâ 'ômê nèkrêxmê mýjja me kute o amikínhamê mýjja jakôtbit amak bēn ne ne kam amü amim Metíndjwýnh kabên maro ârwý kêtumrêx ne. Kute mrýnhî kute prîne báyogoro nhingrôto bikênh nhyim kam iyy kêt mexja pyrâk.

¹⁵ Nhyim bep pyka mexkam 'y rôrôk ja ne me kute tu amim markumrêx ja'á akre. Nâm me tu amim Metíndjwýnh kabên markumrêx ne tu 'á ngrâ týx ne kam mûm ate ibej mýjja 'ô mar kêt ne tu mrâmri 'áno djan mã kôt ajkamê. Kute 'y nhingrôt ne abatânh ne iyy mexkumrêx ne kumex ja pyrâk. Tâh ne ja.

Kute ngônhpók'á memâ Metíndjwýnh kabên jarênh djwýnh jakre.

Mak 4.21

¹⁶ Ba ajte ar amâ 'ôdjwý jarê. Djâm me kute ngônhpókâm angjênh ne kute ngônho 'á pro got? Ne kute ikwâ djâ krakri umjýr got? Kati, ngônhpók ne me kum angij ne tu kênhkam umjuw nhyim memâ kikre kre kurwýo ku'ê. Nhyim me mrân wangij nhyim prîne memâ irâ. Dja gar â abê ngônhpók mân prâbê â memâ Metíndjwýnh jarêho ane gê me kuma.

¹⁷ Ê, amü akati 'ókam dja mýjja bipdjur kunî amirít ne. Nhyim mýjja pudjurdjwý amirít nhyim me kunî kuma.

¹⁸ Kam gêdja gar mýjja kunî kute amirít kêttri prîne ikabên ma. Gora ar amim aprîn ikabên ma. Me kute tu amim imarkumrêxmâ dja Ibâm ijo amirító tē gê me amim imar rax. Nhyim bep me ajkwaobit kute amim imarjabê dja Ibâm ijo apdju. Dja prîne inêje me no'á pron mekbê ijo apdju. Tâh ne ja, ane. Nâm â Jeju arkum amijarêho ane.

Jeju kamymê nâ te 'ýr ârmâ.

Mat 12.46; Mak 3.31

¹⁹ Nhyim kam Jeju námê kamy ar 'ýr tē. Ar kute omûnhmä ne ar 'ýr tē. Nhyim me 'á kumex. Nhyim ar te 'ýr bikamênhmä te 'á meo ane. Nhyim me 'á iptî: ane. Prîne Ar kubê utâ.

²⁰ Nhyim kam me'ô Jejumâ kum,

–Ota anâmê akamy ar amrêbê awýr bôx ne akuri ku'ê, te kute apumûnhmä kikre kabem ku'ê, ane.

²¹ Nhyim kam kum,

–Me kute Metíndjwýnh kabên mar ne kute kabênkôt amijo baja, o ne ba inâ, o ne ba ikamy, o ne ba inhôbikwakumrêx, ane.

Kute kôkmâ bēn týx.

Mat 8.23; Mak 4.35

²² Ne kam amū akati jakam kôt ba djwýnhmē ro'ā kākam wadjān nhý. Nhyam kam arkum,

—Gwaj gop imôti nhikjēmā rê, ane.

Nhyam kam ar kum,

—Gêtô, ane.

Nhyam kam ar mō.

²³ Kôknhōkākam ne ar mō. Mō: nhyam kam Jeju ôto nō. Nhyam kam arým kôk wabê. Abêr týx nhyam arým kam ngô aben mok ne. Nhyam kam ngô kute aben mokkam arým kākam ngô ipu ne. Ne arým ar 'ýr.

²⁴ Nhyam Jeju arek ôto nō. Arek ôto nō nhyam kam kôt ba djwýnh 'ýr prôt ne tok ne kum,

—Meo ba djwýnh, meo ba djwýnh, gop ano týx, ota gwaj arým badjār 'ýr, ane.

Nhyam kam ekruks ne kâjmā dja. Ne kam kôkmā bēn týx ne ngô kute aben maktijamā bēn týx nhyam arým ngô anhikrê nhyam arým kôk djâbêr anhikrê. Nhyam arým ngô anhikrê nō.

²⁵ Nhyam kam Jeju arkum,

—Mýkam ne gar imar kêt ne tu amim ikamnhixkumrêx kêt ne? ane.

Nhyam kam ar madjakam e tuk anen kam ari aben pumũnho kumex ne kam abenmā kum,

—Ije tô mý me'ô got ja? Nām tu gêt kôkmā kabēn ne ngômā kabēn nhyam tu kabēnkôt anhikrê, ane. Arým ne Jeju kôkmē ngômā kabēn nhyam anhikrê nō.

Me karō punu krāpti kute me'ôo ba.

Mat 8.28; Mak 5.1

²⁶ Nhyam kam ar mō. Mō:n arým ikjēmā rê. Mekbê Djeradja nhô pyka'ýr rê. Aben kônh ne pykabê Garrêjamē mekbê Djeradja nhô pyka. Aben kônh ne aktā akāx nhikjê'ā krī. Nhyam kam arým ar ikjê'ā mekbê Djeradja nhô pyka'ýr rê.

²⁷ Nhyam kam Jeju wabi. Krībê Djeradjakam me kra 'ô ne me karō punu ar o ba nhyam kam Jeju bôx nhyam omũn kam 'ýr prôt ne. Amrêbê me karō punu kute ar o ba tũmkam ne ar kubêkâ jangjênh kêt ne ba. Kênkrekambit ba. Kikremā bôx kêt. Kênkrekambit ne ar ba, me kute kênkrekam me angjênh jakambit ne ar ba.

²⁸⁻²⁹ Me karō punu kute ar o baja ne me te kute uwpren kubê ijēmā te o ane. Nhyam me karō punu kute ar o bakam mrāmri 'itýxkumrêx ne. Nām me te pa djuwpren te te djuwpre nhyam tu amijā kâxirāx kukê. Nhyam me karō punu mā arwā'ýr kujaêko ba, mā 'ýr kangō. Nām ā me karō punu ar o anhýro ba. Be, tām ne Jeju pumũn kam 'ýr prôt ne. 'Ýr prôt ne parbê tu mýrbê tým ne amra. Nhyam Jeju arým me karōjamā kum,

—Me karō punu on akato, ane.

Nhyam kam arým amra ne. Ne kam kâj bê kum kabēn ne kum,

—Jeju, Metĩndjwýnh pymao kubê kumkati kra, mýj ne ga aje ijomā? Kwārĩk wānh ijo abikênh kêt, ane.

³⁰ Nhyam kam Jeju kukij ne kum,

—Mā ne anhidi kute? ane.

Nhyam kum,

—Ibê ne Krāptĩtĩre, ane. Me karō krāptĩ: kute ar o ba'ā ne,

—Ibê ne Krāptĩtĩre, ane.

³¹ Kwārĩk wānh ga mũm me ijanor kêt, ane. Ne kâj bê kum kabēn ne, aminêje kum kabēn ne, ne kum,

—Kwārĩk wānh ga kre ry typydjija'ýr me ijanor kêt. Kwārĩk wānh kam me ijo abikênh kêt ba me itokry kêt, anhýro nhý.

³²⁻³³ Nhyam kum ajmā angrô jamyre krānhrekam kumex. Kute pi'ô pyrak ne ākuro kumex. Nhyam kam me karō punu Jejumā kum,

—Dja ga angrô jamyre'ýr me ijano. Dja ga angrô jamyre'ýr me ijano ba me kum wangjê, ane.

Nhyam kam memā,

—Rā'ā, ane. Nhyam kam me karō punu arým kum iren mā kurũm katon angrô jamy'ýr mōn kum wangij. Nhyam angrô jamyre umaje bōm tým ne pyka krā'yrkam mōn ngô to do: ane, akāx prêk'ā ne mōn nox nhyam kam ngô kunĩ nhimex ne.

³⁴ Nhyam kam me kute ô krito djuw mex djwýnhja omũnho dja. Omũnho djan prôt ne kam bôx ne memā arê. Me ô krĩkam me jamā arēn bu'ā krĩkam me jamādjwý arê.

³⁵ Nhyam kam me Jeju'ýr prôt ne. Kute omũnhmā 'ýr prôt ne. Nhyam kam me karō punu kute ar me'ôo baja arým mexkumrêx ne Jeju parbê nhý. Kubêkâ jangij ne nhý. Arým umar mexkumrêx ne nhý. Nhyam me omũn kam tĩn prām ne.

³⁶ Nhyam kam me kute Jeju pumũnh djwýnhja mekôt prôt ne ajte katon kam memā arēnho dja, Jeju kute me'ôkam me karō punu janorja memā arēnho dja.

³⁷ Kam pykabê Djeradjakam me jamê bu'ā krĩ krykam me ja ne me Jejumā kabēn ne kum,

—On me ikurũm tē, on mā me ikurũm tē, ane.

Me kum uma týxkam ne me ā aminêje anoro ane. Nhyam kam Jeju kāmā wadjā.

³⁸ Nhyam kam Jeju kute me karō punubê me'ô pytārja te kôt krā ne kum,

—Ba akôt tē. Ba akôt tē, ane.

Nām te ane nhyam aminêje nēn kum,

³⁹ —Kati, arek dja. Mā akubyn tēn anhũrkwākam memā amijarê, Metĩndjwýnh kum akaprĩn kute apytār kôt memā amijarê, ane.

Nhyam kam ā anen kam mā akubyn tēn kam arým kikre kunikôt kikrepdjitā memā ar amijarēnho ba, Jeju kum kaprĩn kute utār kôt ar memā amijarēnho ba.

Kute me'ō kurerer akubyn o tīn.

Mat 9.18; Mak 5.21

⁴⁰ Nhyam kam Jeju kāmā wadjān ajte akubyn ikjēmā mōn rē. Nhyam me kam amako krī nhyam arým bōx nhyam me kam kīnhkumrēx ne.

⁴¹⁻⁴² Nhyam kam me'ōbē Djajru Jeju'yr tēn bōx. Djajrubē bēnjadjwyr'ō, me bikprōnh djākam bēnjadjwyr'ō. Ne kam Jeju'yr tēn bōx ne kabem tu mýrbē tým ne kam kum,

–Dja ga inhūrkwāmā tē, ane. Ne kam kum krao no katoro dja. Kra pydji, kra prīti ne kanēn nō. Arým tyk 'yr ne nō nhyam kam kum o no kato. Nhyam kam Jeju kōt tē. Me krāptī Jeju'ā aō ne kunoro mō.

⁴³⁻⁴⁴ Nhyam kam tēmkōt me'ō nija kōt bōx ne 'ā kubēkā nhidja kupē. Nām ar kamrō apōx ba. Amrēbē ne ar kamrō apōx ba. Arým 'ā amexbē 12. Nām prīne amijā amibē pi'ōk kaprī kunī krēn kajgon mex kēt rā'ā ne. Nām te me kane djwýnh o ane. Nhyam bep Jeju tēmkōt ne 'ā kubēkā nhidjabit kupēn, tām kam arým kamrō ngrā, arým mex ne.

⁴⁵ Nhyam kam Jeju memā kum,

–Mýj me'ō ne ikupē? ane.

Nhyam me kunī aminēje kum,

–Kati, kon, me'ō, me'ō, anhýro kumex.

Nhyam kam Pedru kum,

–Bēnjadjwyr, djām me krāre: got ga “Mýj me'ō ne ijā kubēkā kupē”, ane. Me kute gwaj bamā ipōk mex ne kute gwaj bakunoro mōrjakam ga, ane.

⁴⁶ Nhyam kum,

–Nā, arým ne me'ōwā ikupē. Ipymao ne ba arým me'ōwāo mex ne arým kuma, ane.

⁴⁷ Nhyam nija te kute kubē amipdjurmān kam ta amim,

–Kati, arým ne kuma, anen kam 'yr tē. 'Yr tertet tē. Umaje tertet tēn tu mýrbē tým ne kum amijarē. Me ipōkri tu kum amijarēnhō nō. Kute 'ā kubēkā kupēnh ne tām kam mexkōt kum amijarēnhō nō.

⁴⁸ Nhyam kum,

–Āpnhīre nā gām tu amim ikamnhīxkumrēx ne. Aje amim ikamnhīxkumrēx kōt ne ba arým apytā. On adjumar mex ne mā akubyn tē, ane.

⁴⁹ Kum kabēno ām rā'ā nhyam bēnjadjwyr nhūrkwā kurūm me'ōja tēn kajpan kum,

–Onīj arým akra ty. Kwārīk wānh ga memā ujarēnh djwýnhmā akrao ano kator kēt, ane.

⁵⁰ Nhyam Jeju arým kuman kum,

–Kwārīk wānh ga akaprī kēt ne akrakam adjumar punu kēt. Dja ga tu akra'ā ikamnhīxkumrēx nhyam arým akubyn mex ne, ane.

⁵¹⁻⁵³ Nām ā anen kam mā 'yr tē. Tēn kam ūrkwāmā bōx. Nhyam me arek abej āmrao kumex. Nhyam kam meknā kum,

–Kwārīk wānh ga me amýr kēt. Kati, tyk kētē, nām ōto nō, ane.

Nhyam me arým tyk mexkōt omūn kam Jeju'ā keketo kumex ne aprýo kumex, ne we,

–Be nām we, “Nām ōto nō”, ane.

Nhyam kam aminēje me ja nē, mekōt mōrjamē me kute tyk jabej āmrao kumex-jamē aminēje me nē. Nhyam bep Pedrumē Djuāomē Xijagumē tyk ne nōrja nāmē bāmmē ar ajbit ne ar kōt wadjā.

⁵⁴ Nhyam kam Jeju ikra 'amýn kum,

–Āpnhīre, kajmā nhý, ane.

⁵⁵ Nhyam kam karō akubyn kum wadjā nhyam akubyn tīn ne ekrux ne kajmā nhý. Nhyam kam Jeju nāmē bām arkum,

–Ar kum mýjja 'ō ngā gé kukrē, ane.

⁵⁶ Nhyam nāmē bām ar abenkam no tyn dja. Nhyam kam arkum,

–Kwārīk wānh gar memā arēnh kēt. Dja gar tu mekbē udju, ane.

9

Kute Ar kubē 12 janor.

Mat 10.5; Mak 6.7

¹ Nhyam kam akati 'ōkam Jeju amikōt ba djwýnhō akprō. Kōt ba djwýnhbē 12ja ne aro akprō. Apýnh me 'ō pyka djāri kute 'yr ar anormā ne aro akprōn arkum,

–Ē, ikabēnkōt dja gar me nēje me karō punu jano. Ne apýnh me kanē djāri me utāro mō. Ba dja ba ar amā ipyma jadja gar kam ipymao apýnh me kanē djāri meo mexo mōn me karō punu kute meo ba djāri kubē me utāro mō.

²⁻⁵ Ar apa, ē, ba ar amā arē. Kwārīk wānh gar anhō mýjja'ō byr ne o amōr kēt, akajpar djā'ō byr ne o amōr kēt, ajēnh tur ne o amōr kēt, anhō kwý krēn djā, anhō pi'ōk kaprī, anhō kubēkā'ō kwārīk wānh gar o atēm kēt. Dja gar tu anhýkam mō. Mōn kam apýnh me 'ō pyka djāri me 'yr ajmā. Dja gar me'ō nhūrkwākam bōx ne nhý, kwārīk wānh ajte amū amā me'ō nhūrkwā 'ō kīnh ne 'yr amōr kēt. Dja gar tu bōx ne kikrekam abōxwā tām kam tu arek kam anhikwāo dja. Dja gar memā arēnh pan kam arým ajte amū pyka 'ō'yr tēn ajte kikre 'ōkam tām ne. Ne ajte amū tēn 'ōkam tām ne. Ne ajte 'ōkam tām ne.

Dja gar krī 'ōkam bōx nhyam me kum ar akīnh kēt ne kute ar akabēn mar prām kēt jabej, gar kam arým tu amōrkumrēx ne. Tu amōrkumrēx kadjy amiparkā'ā pykawā tatak ne. Aje me kute akabēn mar prām kētjao amirīt nhyam Metīndjwýnh kute omūnh ne amū 'ōkam kute memā pānh jarēnh kadjy dja gar amiparkā'ā pykawā tatak ne. Dja gar kaj bē memā kum, “Onīj Metīndjwýnh kute ar me bapytār ne me bakadjy bēnjadjwyr ne kute ar me bajo bamā”, anhýro mō. Ne kam kōt meo mexo

mō, ane. Nām ā Jeju kōt ba djwýnhmā me'ā karōo anen kam mā me'yr ar ano.

⁶ Ar ano nhyam kam ar arým krī kunikōt ajmā ne kāj bê memā Jeju'ā ujarēnh ny jarēnho mōn kōt meo mexo mō, apýnh krī kunikōt ne ar ajmān ba.

⁷⁻⁸ Nhyam kam bēnjadjwýr raxbē Erodji arým Jeju'ā ujarēnh man kōt ba djwýnh kute meo mexo mōrja arým adjwýnhdjwý ma, ne kam te kute marmā. Nām me apýnh kabēno noo biknor mex ne. Nhyam te kute mýjja marmā. Jeju'ā ne me ari kabēn kwý jarē: ne abenmā kum,

—Bep Djuāo kute ngōnhmā me angjēnhja ne we ajte tīn ne kato, ane.

Nhyam ajte me kwý we,

—Me bakukāmārebē Erij ne ajte kato, ane.

Nhyam ajte we me kwý,

—Bep Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh amrēbē tyk ne ajte we tīn ne kato, ane.

Nhyam kam Erodji te kute apýnh me kabēn ja marmā.

⁹ Ne kam ta amim,

—Ije bep Djuāo ne ba arým mut krāta.

Nhyam mýj me'ō got ja ba arým 'ā ujarēnh ma, ane. Ne kam te kute Jeju pumūnh prāme.

Kute tepmē djwýo meo djuw mex.

Mat 14.13; Mak 6.30; Dju 6.1

¹⁰ Nhyam kam arým Jeju kute ar anor nhyam ar mōrja ajte akubyn 'yr mōn bōx ne kum amijarē. Nhyam kam krīmā me umaje ar ajbit aro tē. Krī nhidjibē Bexadamā ne aro tē.

¹¹ Ar ajbit kute o mōrmā nhyam ate ajte me kātāmja kōt krāptī:n bōx. Nām me abenmā Jeju mōrkōt arēn kam ajte kōt mō. Djā nām Jeju me krāptī pumūn memā ākrē? Kati, nām me krāptī pumūn kam tu memā kabēn mex jarē. Nām Metīndjwýnh me kadjy bēnjadjwýr ne kute me utār ne ar meo bamā memā arē ne kam ajte kōt me kanē pytāro dja.

¹² Nhyam kam arým me'ā amykry tē. Nhyam kam kōt ba djwýnhbē 12ja 'yr tē. Jeju'yr tēn kum,

—Ije gop on me ano. Gop on me krāptīja me ano gē me apýnh krīmā ajmān bu'ā krī kryremādjwý mōn wānh kam ō kwý krēn wānh kam nōn ta amikadjy mýjja by. Nhyam nhýnh ne mýjja 'ō ne me kute krēnmā ne me jakam ar ba. Arwākam ne gwaj ar baba, ane.

¹³ Nhyam kam Jeju kōt ba djwýnhmā kum, —Ar ga dja gar mekmā mýjja ngā gē me kukrē, ane.

Nhyam ar kam kum,

—Ije kati, ar inhō djwýbē 5 ne tepdjwý amānhkrut. Jabit. Be, djām mýjja rax? Nār djām ar imōr ne ije gwaj banhō pi'ók kaprīo me krāptīja kadjy ije djwý byrmā? ane.

¹⁴ E kum bep me krāptikumrēx. Me my'ā akrebē 5.000. Nhyam kam arkum,

—Ē, dja gar meo 50'ā kabēn ne me krīo tē.

¹⁵ Nhyam kam kōt ba djwýnh meo 50'ā kabēn ne me krīo tēn me krī pa.

¹⁶ Nhyam kam Jeju djwýbē 5ja byn tep amē kubyn kājām krān kājkwā pumūn Metīndjwýnhmā ōdjānh jarē. Ne kam djwýmē tep kokij ne kam kōt ba djwýnhmā kungā. Nhyam kam amū memā kungā, me krāptījamā kungā.

¹⁷ Nhyam me kam kukrē. Nhyam kam me kunī ō kwý krēn kam ajnekumrēx. Nhyam kam djwýmē tepja'ā kātām. Nhyam kam kōt ba djwýnh anhyjao atom ne. Djwýmē tep janhyjao atom nhyam kam 'ā kabē 12. Djām djwýmē tep ngri got.

Pedru kute Jejubē Krituo amirīt.

Mat 16.13; Mak 8.27

¹⁸ Nhyam kam 'ōkam Jeju ate mekbē tēn kam Metīndjwýnhmā amijarēnho nhý. Nhyam kōt ba djwýnhbit kuri krī. Nhyam kam Jeju kute amijā ujarēnh marmā abej ar kukij.

—Ē, ar imā ijā me ujarēnh jarē ba kuma, ane.

¹⁹ Nhyam ar kam kum,

—Ije kum be nām we me ajo Djuāo kute ngōnhmā me angjēnh djwýnhja, nhyam me kwý ajo me bakukāmārebē Erij, nhyam me kwý ajo Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh tūm ajte akubyn tīn ja'ō, ane.

²⁰ Nhyam kam arkum,

—Ne ar gadjwý mā ne gar imar on? Mýj'ā ne gar ijakre? ane.

Nhyam kam Pedru kum,

—Kati, abē ne Kritu. Abē me inhō Bēnjadjwýrbē kumkati. Metīndjwýnh amrēbē kute me bakukāmāremā ajarēnh ga aje me ipytār ne aje ar me ijo abamā amrēbē kute me imā ajarēnh ba me ije ar akam amako iba, ne arým Metīndjwýnh ajano ga arým bōx, ane.

²¹ Nhyam kam arkum,

—Nā, kōtō. Kwārīk wānh gar memā ja jarēnh kēt. Dja gar tu mekbē ipudjurkumrēx ne, ane. Ar kute udjurmā ā arkum arēnh týxo ane.

²² Ne ajte arkum,

—Ē, dja me prīne ijo ajkē, ba itokry rax ne. Ba ije amijo inhī ne me awýr irwýk ba dja ba itokry rax ne. Dja me bēngēttemē me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē Mōjdjē kukrādja mar djwýnhmē kum ikīnh kēt ne ikanga ne kam tu ibī nhyam ijā akati amānhkrut ne ikjékēt ba kam akubyn itūn ne, ane.

²³ Ne kam ajte me kunīmā kum,

—Gēdja ga me ajō mā ikōt abikamēnh prām jabej kwārīk wānh amidjwýnhbit mar ne amijo kīnh kēt. Dja ba ityk kadjy inhō pite'y mýn itokry: ne. Dja ga me ajō ijā amijakren aje pite'y mýnh mān prābē amā atokry pyma kēt ne amā ijabē rā'an kam myt kunikōt ikadjy animan mā ikōt ajkamē.

²⁴ Me kute amidjwýnhbit mar ne me kum tokry pyma, me tám gédja me tyn kam me biknor tokry djákam tē. Nnym bep me kum ijabêkumrêx ne kute amidjwýnhbit mar kêt nnym me kute me par jabej me tám gédja me amiptân ar tîn ne ba rã'ã: rã'ã.

²⁵ Ne ren me'õ pykabê mýjja mexja kunî, nèkrêx kunî ren ari o atom ne o ban kam ren ty, je mã dja kam nê? Kati, nám ren ty nnym ren õ nèkrêxja ren wãnh kumex.

²⁶ Godja me'õ ikam pijâm ne ikabênkam pijâm jabej ba badjwý amipãnh kam ipijâm ne. Ba ije amijo inhî ne me awýr irwýk gédja ba amipãnh tãwãkam ipijâm ne. Dja ba ajte iraxo me awýr bõx. Ibãmmê kadjy mrãnh djwýnh jadjênhmê umao ipyma:n me awýr bõx. Ibê kumkatio bõx nnym támja ikam pijãmja ba badjwý arým amipãnh kam ipijâm ne.

²⁷ Ba me amã arê. Ibãm dja ijã bēnjadjwýr rax mē ba ipymao me apytân ar me ajo iba. Dja gar adjãmja akwý atîrri iraxkôt ipumû, me akadjy ibēnjadjwýr rax ne ipymakôt ipumû. Mrãmri ne ba ikabēnja, ane. Nãm ã Jeju memã kabēn jarēnho ane.

Jeju adjēnho kute amijo amirî.

Mat 17.1; Mak 9.2

²⁸ Nnym 'ã pi'õk kamrêk pydji nnym aro tē, Pedrumê, Xijagumê, Djuão aro tē, krãnh'ýr aro tēn imõkmã aro bõx. Kute Bãmmã amijarēnhmã ne 'ýr aro bõx. Ne kam Bãmmã amijarê.

²⁹ Bãmmã amijarēnho dja nnym ajmã nokre o nnym atemã nokre nnym 'ã kubêkadjwý aka: ne. Akakam adjênh ne.

³⁰⁻³¹ Nnym ar my amãnhkrut ne kum kabēno dja. Mójdjēmê Erij ar amrêbê tyk, ar tám ne ar katon kum kabēno dja. Nãm ar adjênh ne uma:kumrêx ne kum kabēno dja. Jejumê ne ar abenmã kabēno dja. Jeju tyk'ã ne ar abenmã ujarēnho dja. Krîraxbê Djeruxarêkam me kute bînmã ne ar abenmã arēnho dja. Metîndjwýnh kute tykmã kum 'ã karõkôt ne ajte ar 'ýr bõx ne kôt abenmã arēnho dja.

³² Nnym Pedru ar õtdjwakumrêx ne arek õto ikwã. Ne kam nõ tÿx ne kam Jeju pyma, adjênhkôt omû nnym amê ar kuri ãmjadjwý tám ne. Kam kubêkã jadjênh ne kam mexkumrêx ne ku'ê.

³³ Nnym arým ar amê tēm 'ýr dja nnym Pedru Jejumã kum,

–Bēnjadjwýr, mrãmri ne bar jakam bõx ne akuri nhý nnym mexkumrêx ne. Bar apýnh ar amã kirk'eã irõx nhípêx, ga anhõmê, Mójdjê nhõmê, Erij nhõmê. Amãnhkrut ne ikjêkêt dja bar ar amã ipêx, ane.

Kute amikabēn'õ mar kêt. Pedru ta ne amikabēn'õ mar kêt kam ãm tu arîk kabēn ja jarê.

³⁴ Kum kabēno ãm rã'ã nnym kam kakrã arým prîne aro akno. Nãm kakrã kute prîne aro biknorkam arým ar tîn prãm ne.

³⁵ Nnym kam kakrã kurûm Metîndjwýnh arkum kabēn ne arkum,

–Be, ikra ne wã. Ar omû. Ikra ja ne ba ãpênh kadjy amijo utãn amim kudja. Tãwã dja gar kabēn man kabēnkôt mrã, ane.

Jeju me karõ punumã bēn tÿx.

Mat 17.14; Mak 9.14

³⁶⁻³⁷ Nãm ã arkum kabēn anen anihkrê nnym kam Jejumê kôt ba djwýnh ar ate ku'ê. Amê ar myja arým mã nhî'ãm tē.

Nnym akati nnym kam Jeju akubyn krãnhre kurûm aro ruw. Aro ruw ne kam mã aro mō. Aro mō nnym me krãptî ar kutã mōn ar kajpa. Djãm kam got ar kute Jeju jadjênhkôt omûnhja memã arê? Kati, Jeju ar pykabê bari ne ar mekbê udju ne.

³⁸ Nnym me ar kajpa nnym me ipõkri me'õ myja kãj bê kum akij,

–Bēnjadjwýr, gop ikraja pumû. Ikra myja ne pydjii.

³⁹ Ota me karõ punu'õ ar ibê ikra paro ba. Nãm 'ýr ban bõx nnym ar ijaêrbê tu amra: ne. Nãm amran rorõk ne ãmnhirēnho ikwã, ajmrõ prõto ikwã. Ne kam kute amijo pyka titik kurêje prîne amingã. Kute kum irer prãm kêtumrêx.

⁴⁰ Nã bãm te akõt ba djwýnhjamã ikrao a'uw nnym kute imã ikra pytãr kêtumrêx, te kute imã utãrmã te o ane, ane. Nãm ã Jejumã kra jarēnho ane.

⁴¹ Nnym kam Jeju me'ýr akêx ne memã kum,

–Ije me akamingrãny aje amim ikamnhîx kêtumrêx. Me ajaxwe. Mã dja ijã akati, akamãt kô kute ba me akam arek ar iba. Nã bãm me awýr bõx ga me ajamakkre kêtumrêx ne prîne akabēno ikaty. Nã bãm te amiwýr me akam ama ga me arîk ar aba, ane. Ne ajte bãmjamã kabēn ne kum,

–Amrê akrao tē, ane.

⁴² Nnym kam 'ýr tēn pa 'amýn Jeju'ýr o tē. 'Ýr o tēmrmã nnym ajte me karõ punuja o pyka kôpênãt ne. Krajaõ pyka kôpênãt nnym ãmnhirēnho nõ. Nnym Jeju me karõ punujamã bēn tÿx nnym umaje bõm tÿm. Nnym kam Jeju kum krao mex ne akubyn bãmã kungã.

⁴³ Nnym me kôt omû, Jeju kute Metîndjwýnh pymao o mexja me kôt omû ne ari aben pumûnho kumex. Djãm Metîndjwýnh pyma ngri got. Nnym me Jejukam no tyn kumex rã'ã nnym Jeju kôt ba djwýnhmã kum,

⁴⁴ –Gora ar amijamakkrekam ikabēn janhõ. Ê, ba ije amijo inhî ne me awýr irwýk gédja me memã ikanga, ikurê djwýnhmã ikanga, ane.

⁴⁵ Nhyam ar kute kabēnja mar kêt-kumrêx. Nām ar ajmā amakkre nē, te kute marmā. Ne kam te kute kujjêrmān kam pijām ne.

Jejukôt ba djwýnh kute abenbê bēnjadjwýr pytār tē.

Mat 18.1; Mak 9.33; Pir 2.3

⁴⁶ Ne kam kabēno aben japanho mō, kôt ba djwýnhja kabēno aben japanho mō. Mýj mýr jabej? Bir, nhýnh kôt ba djwýnhja 'ō gédja bēnjadjwýr raxo aben jakre. Ja mýr jabej ne me kabēno aben japanho mō.

⁴⁷ Nhyam Jeju kôt ba djwýnh kute kabēno aben japanho mōrja kute ar tãri amako mar kêt. Nām tu mūm kuma ne kam me'ō prīne pa 'amýn amijakýxkôt kudja.

⁴⁸ Kudjan arkum,

—Ē, gar me'ō prīreja pumū, kâtām mexja pumū. Dja me'ō ikôpdji'ã kum me'ō prīreja, me'ō kâtāmja kính ne kam arým badjwý kum ikính ne. Dja me'ō kum ikính ne kam kum lbāmdjwý kính ne, lbām kute ijanorjadjwý kum kính ne. Ē, me'ō kâtām mex gédja ja pānh bēnjadjwýr rax ne, ane. Nām ā Jeju kôt ba djwýnh kute amijo rax prāmjamā kabēn jarēnho ane.

⁴⁹ Nhyam kam Djuāo kum,

—Bēnjadjwýr, ba amā arē. Me'ō gwaj bakôt ba kêt'ō ne tu me karō punu kute me'ōo bamā anhidji jarē. Kum anhidji jarēn me karōmā kum, “Ba Jeju kukwakam amā ik-abēn. On kum anhire”, ane. Nām ā kum anhyro dja, bar arým omū. Ne kam gwaj bakôt ba kêt-kam bar kum, “Kwārík wānh”, ane. Nām ā Djuāo kum ane.

⁵⁰ Nhyam kam kum,

—Kati, kwārík wānh 'ã kum akabēn kêt. Ba ar amā arē. Me'ō kute ar ajo kurē djwýnh kêt ne arým tu mrāmri ar ajo óbikwa, ane. Nām ā Jeju kum ane.

Pykabē Xamarijka me ja kute Jeju kanga.

⁵¹ Nhyam arým Bām kute kájkwamā o ābirmā arým ō akati 'ýr bōx 'ýr. Nhyam kam krīraxbē Djeruxarēmā krā. Nām te kam mýjja pyma, mýjja tokry nhyam tu 'ýr tēmmā krān kam 'ýr tē.

⁵² Ne kam 'ýr tēmkôt amikukām kôt ba djwýnh kwý jano. Ar mrānh ne me bajtem, Xamarijka me jakam bōx ne kam kute Jeju kutēp ikwā djā jabej ne kum ō kwý krēn djā jabej nhyam bōx ne kam kam ō kwý krēn ne kam nōr kadjy nārām amikukām 'ýr ar ano. 'Ýr ar ano nhyam ar mrān bōx.

⁵³ Bōx nhyam kam Xamarijka me ja am-inēje ar ano. Jejumē kôt ba djwýnh Ar kubē idjaerkam. Ne mekbē idjaer nhō pykabē Djeruxarē'ýr mōrkam. Kam ne Xamarijka me ja kum ar kurēkumrêx, me kute abeno kurē djwýnh tūmkam. Kam ne me kum ar kurēn kum ar kính kêt ne tu aminēje ar ano.

⁵⁴ Nhyam kam kôt ba djwýnhbē Xijagumē Djuāo ar me omūn kam Jejumā kum,

—Bēnjadjwýr, dja bar kuwy'ã Abām 'wý gé kájkwā kurūm kuwy tým ne prīne me kuga gé me xêr, nēn, ane.

⁵⁵ Nhyam ar 'ýr akêx ne ar omūn arkum bēn týx ne,

—Kati, kwārík wānh, ane.

⁵⁶ Nhyam ar kunī ajte tu atemā krī 'ō'ýr mō.

Me kute tu Metíndjwýnh maro mōrkumrêxmā.

Mat 8.18

⁵⁷ 'Ýr mō nhyam me'ō kum,

—Ē, ba arek akôt tē. Dja ga nhī'ām amrānh katā ba akôt mrā, ane.

⁵⁸ Nhyam kam kum,

—Ē, ga djoti pykakam kreja pumū. Ne kwēnh kýjrūm aēja pumū. Mrymē kwēnhbit ne ōt djā, kute amim pyka kre pumūnhkôt kam ōt djā, nhyam bep kati, ba ne ba inhō kikre kêt, inhikwā djā kêt. Ije amijo inhī ne me awýr irwýk nhýnh ne inhō kikre ja? Nhýnh ne inhikwā djā ja? Kati. Kon, gop ga amiman kam ikôt atēm jabej nār kon arek dja, ane.

⁵⁹ Ne kam ajte ta me'ōmā,

—Ikôt tē. Ikôt tēn mā ikôt ajkamē, ane.

Nhyam kam kum,

—Adjým, Bēnjadjwýr, lbām kumrêx gédja ba akubyn tēn adjā. lbām ne ajbir ibē ty, ane.

⁶⁰ Nhyam Jeju kum,

—Gé me kute Metíndjwýnh mar kêt wānh me tyk jadja. Me kute mar kêt ne me kute mrāmri ne me tyk jamakkre kêt pyrāk. Gé me wānh óbikwa tyk jadja, ane. Nhyam bep ga dja ga ikôt Metíndjwýnh'ã adjujarēn tē, Metíndjwýnh me akadjy bēnjadjwýr ne kute ar me ajo bamā gédja ga 'ã adjujarēn tē, ane. Nām ā Jeju kum ane.

⁶¹ Nhyam me'ōadjwý Jejumā kum,

—Bēnjadjwýr, ba dja ba akôt tē. Inhūrkwā kumrêxkam dja ba inhōbikwamā amijarēn kam akôt tē, ane.

⁶² Nhyam kum,

—Djām me purkam àpēnh katēri kute kum irer got? Kati, mýjja wākam ne me apēn àpēnh mrān tu apēnh inomā rēnhkumrêx ne. Djām me kute Metíndjwýnhdjwý maro ban konenh krākār got? Kati, dja ga tu amim maro tēn tu maro atēmkumrêx ne. Dja ga maro mōn mar konenh krātan kam Metíndjwýnh nhō pyka'ýr abōx kêt-kumrêx ne. Metíndjwýnh kute me utār ne me kadjy bēnjadjwýr ne kute ar meo baja dja ga 'ýr abōx kêt ne, ane. Nām ā Bēnjadjwýr Jeju arkum ane.

10

Kute Ar kubē 70 janor.

¹ Nhyam kam Jeju kute arkum arēnh nhijukri ajte amim ar kwý rax ne ar umjuw.

Me kwýo 70 ne amim ar umjuw. Nām amim aro aben nhikjé'ā kabēn ne amim ar umjuw, kute ar anor kadjy. Kute ar anor nhym ar kukām mōr ne kumrēx pyka kunikōt, krī kunikōt mōrmā. Dja ī Jeju ar kudjwa ā ane, ar kudjwa krī kunikōt bōx mō.

² Ne kam kute ar anor nhym ar mōr kutā prīne me'ā arkum karō ne arkum,

–Me kute Metīndjwýnh mar prāmja ne me kumex. Nām me kute mrāmri ne bāy arým abōr tyk ne kumexja pyrāk. Nhym bep Metīndjwýnh'ā ujarēnh djwýnh ne ngrēre kute bāykam me āpēnh djwýnh ngrēre ja pyrāk. Kam dja gar me kadjy Metīndjwýnh 'uw gē me'yr 'ā ujarēnh djwýnh jano gē me kuman kam tu amim kamnhīxkumrēx. Kute mrāmri ne me mrānh ne kute me ō purkam bāy pumūnh ne mrānh ne bōx ne kute kadjy me ō pur djwýnhmā arēnh nhym me kute amū kadjy me kwýmā arēnh nhym me ban kute memā ē ja pyrāk. Dja gar ā me kadjy Metīndjwýnh 'wýro ane.

³ Ē, on dja gar mō. Arým ne ba ije me'yr ar ajanomā. Ar aje meām ijarēnhmā ne ba ar ajano. Dja gar me kam bōx nhym me ikōpdjī'ā ar ajo kurē djwýnh ne kum ar apar prāmikumrēx ne. Kute mrāmri ne rop kute mrykī'ātomtī kra par prāmikumrēx ja pyrāk.

⁴ Ē, dja gar tu anhýkam mō. Kwārīk wānh gar anhō katōk'y djā jamānh kēt ne ajēnh tur ne o amōr kēt. Ne aparkā 'ō byr kēt. Dja gar ajamānhkrut'ā kabēn ne pyka kunikōt aben ngrā. Kwārīk wānh gar apýnh krī djāri kōt ajmā gē me'ō ar ajo kajpan amā kabēno akukrāo ām kēt. Dja gar tu amrānhkōt me'ōmā akabēn jarēnhō tēn tu mā tē.

⁵ Dja gar mrān bōx ne me'ō nhūrkwāmā wadjān kam kum, “Gora adjumar mex ne ar aba”, ā ane.

⁶ Dja umar mex prām jabej arým mrāmri akabēnkōt umar mexkumrēx ne. Nhym bep djām kum umar mex prām kēt ne kam ūrkwākam me jamē ro'ā umar punu mex ne ar ba. Me jabit dja me umar punu. Gar kam gajbit adjumar mex ne ar aba.

⁷ Dja gar kikrekam abōxwā tām kam tu arek kam anhikwāo dja. Kwārīk wānh gar bōx ne kikrekōt ar aba kēt. Dja gar kikrekam abōxwā tām kam gē me ar ajo djuw mex ne ar amā mýjja ngā gar krē, tu kam apijām kētkumrēx ne krēn kōt ikōn adjumar mexkumrēx. Ar aje memā Metīndjwýnh'ā adjujarēnh pānh, ar aje memā 'ā adjujarēnhō aku'ēn atyk djā pānh dja gar tu anhō kwý krē.

⁸ Dja gar krī 'ōkam bōx gē me kum ar akīnh ne ar akam ukapri jabej ar amā mýjja ngā gar tu krē.

⁹ Krīwākam ar abōxwā, kam me kute ar amā kabēn mex jarēnh tām kam gēdja gar me kanē pytān memā kum, “Arým ne

Metīndjwýnh me akadjy bēnjadjwýr ne kute me apytār ne kute ar me ajo ba 'yr. Arým ne me ajo rām ne ja”, ane. Dja gar ā memā ane.

¹⁰ Nhym bep djā gām ar krī 'ōkam bōx nhym me kum ar akīnh kēt ne aminēje ar ajano gar kam tu me ipōkri memā akabēn jarēnhō tē. Ne memā kum,

¹¹ “Ē, dja bar me abē me anhō pyka ja amiparkā'ā tatak ne. Ar ije me ajaxweo amirīt ga me aje omūnh kadjy. Gora me ar ikabēnja ma. Ē, arým ne Metīndjwýnh me akadjy bēnjadjwýr ne kute me apytār ne kute ar me ajo bamā ga me ate amā kīnh kēt ne ar imā, 'Kati, me ije akabēnwā mar prām kētkumrēx’, ane. Me aje ā ar imā anhýrkam ne bar me abē me anhō pykaja amiparkā'ā tatak ne.”

¹² Dja gar ā memā akabēn jarēnhō ane. Ē, ba ar amā arē. Krī wākam me wā ar aje mebē amiparkā'ā me ō pyka tatakja me tām gēdja me tokry rax ne. Metīndjwýnh kute memā axwe pānh jarēnh nhō akatikam godja krīwākam me wā meo bikēnh raxo Xōtōmakam me ja jakrenh mex ne.

¹³ Watī:re Koradjikam me wā. Watī:re Bexadakam me wā. Dja ga me atokry rax ne. Ba ren me bajtem nhō pykabē Xirumē Xidōkam ren mýjja rūnhja, mýjja pumūnh kēt ja kwý 'y nhym ren me omūn ren arým amrēbē amim katon ren wānh amijaxwemā ire. Ne ren kute kum irero amirīt kadjy kubēkabē exopa jangijn ren amijā mro prā tatak ne. Ne ren kam iwýr amijo akēx. Nhym bep kati, inhō me wýnhkam me ga, Koradjikam me gamē Bexadakam me gamē me akam ne ba te mýjja pumūnh kēt kwý rax ne ipēx ga me omūnh kajgon kam ajaxwemā anhirer kēt ne iwýr amijo akēx kētkumrēx ne.

¹⁴ Metīndjwýnh kute memā axwe pānh jarēnh nhō akatikam godja me ajo bikēnh raxo me bajtem nhō pykabē Xirumē Xidōkam me ja jakrenh mex ne.

¹⁵ Krīraxbē Kapanakam me gadjwý djām me aje amijo adjāmran aje amijo raxmā? Djām me aje amijo rax ne aje araxo aje kájkwa tēpmā? Kati, dja Metīndjwýnh aparmā me biknor tokry djāmā me amē ga kam me atokrybit ma.

¹⁶ Nā, dja gar aben nhikjé'ā kabēn ne pyka kunikōt ajmān memā ijarē. Godja me'ō ar akabēn man badjwý ikabēn ma. Nhym ate me'ō kum ar akurēn ar akabēn mar kēt ne badjwý kum ikurēn ikabēn mar kēt ne. Dja me'ō badjwý kum ikurēn ikabēn mar kēt ne ne lbām kute ijanor djwýnhjadjwý kum kurēn kabēn mar prām kēt ne, ane.

Nām ā Jeju aro 70 ne kute ar anor kutā arkum kabēn jarēnhō anen kam aro aben nhikjé'ā kabēn ne ar ano, pyka kunikōt ar bimānhmā ar ano.

¹⁷ Nhyam ar mōn memā Metīndjwŷnh'ā ujarēnh mōn me kanēbē me utāro mō:n kam akubyn mō, kīnhkumrēx ne akubyn mō. Mōn bōx ne kam Jejumā kum,

—Bēnjadjwŷr, nā bām ar akabēnkōt me karō punu jano nhyam me karō punu anhidji jarēnh kajgokambit apymaje prōt ne, ane.

¹⁸ Nhyam kam arkum,

—Ā, me karō punu ne gar ano. Nhyam bep arŷm ne me karō nhō bēnjadjwŷrbē Xatanaj kajkwa kurūm tēn tŷm ba arŷm omū. Nām amikrā kēt mex ne tŷm kute na jadjēnh tamikrā kēt mex ne rōrōk ja pyrāk. Gar aje Xatanaj nhō āpēnh kujjaēko amōro aje arŷm pa nhikjē 'yr rax mexja pumū.

¹⁹ Be, arŷm ne ba ar amā ipyama jadjā gar te kangāmē makmē mry kakrit djākrēja kunī 'ā aku'ē nhyam mŷjja ipymaje ajmā ar ajo kētumrēx ne. Nhyam te me bakurē djwŷnh pyama gar ipyamao tu kujate nhyam ajmā ar ajo kētumrēx ne.

²⁰ Be, ja ne kajgo. Me karō punu ar akabēn pymaje prōt ja ne kajgo. Tām ne ngrire. Nhyam bep kajkwakam Metīndjwŷnh kute ar anhidji'ā pi'ōk no'ōk ja ne mrāmri rax. Tām ne kubē kumkatikumrēx. Kam dja gar tu akīnhkumrēx.

²¹ Nām ā Jeju kōt ba djwŷnhmā anen kam arŷm kīnhkumrēx ne. Metīndjwŷnh Karō ne kum kīnh jadjā nhyam kam kīnh rax kato. Ne kam Bāmmā amikīnh jarēn kum,

—Djūnwā, ota ga anhō kajkwan anhō pyka djwŷnh. Amā ne ba amikīnh jarē. Nā gām me amikukām umarmē me kute mŷjja mar rūnhjabē mŷjja ja pudju ne kam me kute amijo prīre prābē amijo rūnh kētjamā mŷjjaō amirīt ne. Mrāmri Djūnwā, nā gām ā aje anhyrkam mrāmri mexkumrēx. Adjukaprikam ne ga amim me'ā karō ne arŷm ā meo ane. Ba kam badjwŷ ikīnhkumrēx ne wām amā amikīnh jarē. Nām ā Bāmmā amijarēho ane.

²² Ne kam ajte kōt ba djwŷnhmā kum,

—Ibām ne imā kukrādja kunī jarē ba kam ar o iba. Nhŷnh ne jakam me'ō prīne idjātari? Kati, Ibāmbit me prīne kute imar ne kute arŷm prīne idjātari. Nhyam Ibāmdjwŷ. Nhŷnh ne me'ō kute ikudjwa noo Ibām pumūnh ne kute kukrādjakōt mar? Kati, bajbit. Bajbit ne ba prīne inoo Ibām pumūnh kam idjukabikōt me kwŷmā kukrādja'ā idjujarēnh tē. O me kwŷmā o amirīt nhyam me arŷm prīne ikōt kuma, ane.

²³ Ne kam kōt ba djwŷnh'ŷrbit akēx ne me kākā ar amakri arkum arēn arkum,

—Ar ga ne gar akīnhkumrēx. Ar ga ne gar anoo mŷjja pumū.

²⁴ Ba gop ar amā arē. Me kute Metīndjwŷnh kabēn jarēnh djwŷnh tūmmē me bēnjadjwŷr tūmdjwŷ krāpti te kute omūnh prāme, ar anoo aje mŷjja pumūnhja te kute omūnh prāme, ne ar ajamako aje mŷjja

marja te kute marmā. Nhyam bep kati, ar gajbit ne gar anoo mŷjja pumūnh kēt kwŷ pumūnh mŷjja ma. Ar ga ne gar akīnhkumrēx ne, ane.

Me'ō kum kurē djwŷnh kaprīn o djuw mex.

²⁵ Nhyam kam akati 'ōkam Mōjdjē kukrādja mar djwŷnh'ō Jeju kabēn maro nhŷ. Kabēn maro nhŷn kajmā dja. Mōjdjē kukrādja mar djwŷnhja kajmā dja. Kute Jeju no mex jabej kabimā kajmā dja. Kute Mōjdjē kukrādja jabej Jeju kukjērmā, Jeju kute kukrādja kupa'ā arēnh kadjy nārām ne amikadjy kajmā 'yr djan kum kabēn ne kum,

—Bēnjadjwŷr, mā gēdja ba amijo nhyam kam Metīndjwŷnh pānh imā itīn rā'ā rā'ao itīnmā imā arē? ane.

Nhyam kam kum,

²⁶ —Mā ne Mōjdjē kukrādja'ā pi'ōk no'ōk kute? Mŷj ne ga kam omūn arŷm ama? ane.

²⁷ Nhyam kam Mōjdjē kukrādja mar djwŷnh Jejumā kum,

—Nām,

“Me anhō Bēnjadjwŷr djwŷnh, me Atīndjwŷnh dja ga amā kīnh, amā abēo katāt me kunī, mŷjja kunī jakre.

Djām ajajkwaobit amā Metīndjwŷnh jabēmā? Kati, ajamak, akadjwŷnhbē, akukrādja kunīo dja ga me amā abē.

Ne ajte amā amibu'ā me ja jabē. Kute ga amā amijabēja pyrāk dja ga ā amā amibu'ā me ja jabēo ane”, ane.

Nām ā Mōjdjē kukrādja'ā me bamā pi'ōk no'ōko ane.

²⁸ Nhyam Jeju kum,

—Nā, kōt ne ga arē. Dja ga ā ar o anhyro aban kam arŷm tu atīnkumrēx ne, ane.

²⁹ Nhyam kam Mōjdjē kukrādja mar djwŷnh ōkre kadjwŷnhbē amim,

—E kum kati, imā Metīndjwŷnh jabē rax kētē, ne imā ibu'ā me ja jabē rax kētē, ane. Ne kam pijām ne amijā maje,

—Nhyam ne ibu'ā dja ba imā abē? ane.

³⁰ Nām Jeju kukij nhyam kam kum,

—Ē, me'ō ne Djeruxarē kurūm krīraxbē Djeriko'ŷr ruw. Ne kam tē. Tē nhyam kam arŷm me ākīnh wŷnhram kum nōn tēmrām o arīn kubē kubēkāmē kubē mŷjja kunio prōt ne kam titik ne mā prōt ne. Nhyam kam wānh wakrekam tyko nō.

³¹ Tyko nō nhyam kam me kadjy Metīndjwŷnh mar djwŷnh'ō pry'ā tē. Tēn omūn kam irōbē apan mā tē.

³² Nhyam mekbē Rewi'ō, adjwŷnhdjwŷ Metīndjwŷnhmā āpēnh'ō kōt tēn adjwŷnhdjwŷ tām ne. Nām 'ŷr tēn irān omūn tēn irōbē apan mā tē.

³³ Nhyam bep me'ō, Xamarijkam me ja 'ō ne arkōt tē. Xamarijkam me ja kute me bajo kurē djwŷnh ja 'ō ne arkōt tē. Arkōt tē:n 'ŷr

bôx ne omûn kam kum kaprî ne. Omûn kam rerek ne kum kaprî.

³⁴ Ne kam me kute o tÿm ne kute titik kurêje kute apÿnh kâ rênhja kum oy. Kad-jwati kangôo kum oyn kam ajte mÿjja kute rôny kangô pyrako kum oy. Ne kam kubêkâo kupu. Prîne kupun kam ta ô mryja'â kudjin o tê. O tên atemâ me'ô nhûrkwâ'ÿr o bôx ne kam prîne o djuw mexo dja.

³⁵ Nhyim akati nhyim kam pi'ôk kaprî raxja amê kaba. Ô kikre djwÿnhjamâ kaban kum kungân kum, “Ë, dja ga prîne imâ tãmjao djuw mexo dja, prîne ikutêp imâ o djuw mexo dja. Dja ga 'â aje pi'ôk kaprî krên jabej ba kam bôx ne arÿm ajte amâ o pân, ajte akubyn ibôxkam”, ane.

Be, tãm ne ja. Nãm â Xamarijkam me ja'ô kum kurê djwÿnh kaprîn o djuw mexo ane.

³⁶ Gop imâ arê. Nhÿnh ar 'ôja ne kute o kamy? Djãm tãm ne kute omûnh ne irôbê âpanhja? Nâr kon, djãm kôt tēja? Nâr kon djãm Xamarijkam me ja'ô?

³⁷ Nhyim kam kum,

—Nâ, me'ô kum kaprîja. Me'ô kum kaprîja ne o kamy, ane.

Nhyim kam kum,

—Nâ, kôtô. Nâ, ga kam gadjwÿ tên â kud-jwa akurê djwÿnh anhyro aba, ane. Nãm â Jeju Xamarijkam me ja'ô ukaprikôt kute kurê djwÿnh kamyja'â ujarênh o ane.

Matamê Marij'â ujarênh.

³⁸ Nhyim kam Jeju ar mã môn kam atemâ krî 'ôkam bôx. Kam ne me'ô nire nhidjibê Mata. Mata ne ukaprikumrêx ne kam Jelumâ kum,

—Amrê inhûrkwâmâ tên kam anhô kwÿ krên kam nôn akôkam kôt, ane.

Nhyim kam kum,

—Ã, aj mã, ba kam wãm akôt tê, anen kam ûrkwâmâ tê. Úrkwâmâ tên kam 'ÿr wadjân nhÿ.

³⁹ Nhyim Mata kanikwÿnhbê Marijja nhÿ. Arek Bênjadjwÿr'ÿr tên parbê nhÿn kam kâjmâ kôt ôkren kabên maro nhÿ.

⁴⁰ Nhyim Mata âpênh rax: ne. Jeju ô kwÿ krên mex kadjy ne âpênh raxo djan kam Marijâm kabên ne. Marij kute kôt kum mÿjja'ô kupênhmâ. Ne kam Jeju'ÿr tên kum, —Bênjadjwÿr, djãm aje imar kêt? Ikanikwÿnh ne ikôt âpênhmân ate ari akuri ba. Ba kam bajbit ar mÿjja kupênh o iba. On amrê ano gé tên gop ikôt apê, ane.

⁴¹ Nhyim kam Bênjadjwÿr kum,

—Âpnhîre, âpnhîre Mata. Nã gãm ari mÿjja man kam akabên wã jarê. Nã gãm mÿjja krâptî kupê ne kôt mar ar o aban kam ad-jumar punu.

⁴² Nhyim bep mrãmri mÿjja pydji ne mexkumrêx. Tãm ne arÿm Marij o nhÿ. Nãm ikabên maro nhÿ. Ja ne mexkumrêx. Kwârîk wân arek ikabên maro nhÿ. Wãm

ije awÿr anor prãm kêtê. Gêdja arek ikabên maro nhÿn prîne ikabên man kam o biknor kêtukumrêx, ane. Nãm â Jeju ane. Tãm ne ja.

11

Ar kute Metîndjwÿnhmâ kabên'â arkum karô.

Mat 6.9

¹ Nhyim kam Jeju akati 'ôkam Metîndjwÿnhmâ amijarênh o dja. Kum amijarênh o djan kum amijarênh pa nhyim kam kôt ba djwÿnh'ô kum,

—Bênjadjwÿr, gop ar imâ arê. Ar ije Abämmâ amijarênh kadjy gop ar imâ arê. Mã dja bar kum ikabên ja o? Djuâobit ne kôt ba djwÿnhmâ kabên'â karô. Gadjwÿ dja ga ar imâ 'â karô bar akudjwa Abämmâ amijarênh o iba, ane.

² Nhyim kam arkum,

—Ë, dja ga goja ar aje Metîndjwÿnhmâ amijarênh kadjy kum,

“Djünwâ, gé me ame:xo amex man amim ajarênen abenmâ ajarê.

On me kadjy abênjadjwÿr ne ar meo aba.

³ Myt kunîkôt ar ijajkwa mãnhkutâ mã ar imâ inhô kwÿ krên djâ ngâ.

⁴ Dja bar akam ijaxwe ga tu ar ijaxweo akno. Ar badjwÿ dja me'ô ar ikam amikrà bar akôt tu o akno. Kam dja ga ar ijaxweo akno.

Godja me kute ar imâ axwe'â âpnênh katâ ga ga ar ijo tÿx bar mebê idjãm tÿx ne ijaxwe kêt. Tãm ne ja.”

Dja gar â kum anhÿr ar aba, ane.

⁵⁻⁶ Ne kam ajte ar kute Metîndjwÿnhmâ amijarênh 'âno âm kadjy arkum kabên jarênen arkum,

—Ga ren ar ajô anhôbikwa'ô ajbir bôx, akamât kô ipôkri bôx ga ren aje kadjy mÿjja'ô byrmâ tên ren anhôbikwa'ô mã kum, “Nâr, imâ angâ, anhô djwÿ 'âmro amânhrut ne ikjêkêt imâ 'ô ngâ gé inhôbikwa kukrê. Nãm iwÿr y:n kam ajbir bôx. Ba kam kadjy mÿjja jabej tê. Kadjy inhô mÿjja kêtukumrêx ba kam kadjy ije akutâ djwÿ kwÿ byrmâ tê. Gop on imâ angâ.”

⁷ Nhyim ren anhôbikwaja arek ôto nôr prãme ren amâ,

—Kati, inhôtdjwaa. Ije amâ ôr prãm kêt. Arÿm ne ba kikre'â ijê ne arek ikrao inhikwâ. Kâjmâ idjãm prãm kêtê. Amû dja ga tê gé me'ô amâ 'ô ngâ, ane.

⁸ Bir be, ba ar amâ arê. Ga kam ren arek 'â adjâ'wÿro dja, mã 'â 'uw nhyim kam ren arÿm kâjmâ djan ren, “Ba on kum kungâ gé wãm o tê ba gop ikujrênh kêt ne gêt arek inhôto nô”, ane.

Djãm ar aje abeno anhôbikwakam ne amâ kungâ? E kum kati, ê, aje mã 'â 'wÿrkam ne amâ kungâ. Apijãm kêt ne aje 'â 'wÿr 'âno

adjãmkam ne amã kungã, ar atu mãnhkutã amã kungã.

⁹ Bir be, kam ne ba ar amã, “Dja gar tu mýjja 'ã 'uw, mã mýjja'a 'wýro tẽ nhyM Metĩndjwýnh arým ar amã kungã. Gar aje mã mýjja jabej ne kam arým kum akatorja pumũ. Ne kam ajte mã kikre kabem õ kikre djwýnhmã akabẽno aku'ẽ nhyM arým kute ar amã kikre 'ã 'yrja pumũ.” Dja gar ã Metĩndjwýnh 'wýro ane.

¹⁰ Be, me kute mýjja'a 'wýr 'ãno ãmja dja arým Metĩndjwýnh memã kungã. Gar me kute mýjja jabej ne kum apõxja pumũ. Ne kam ajte me kute kikre jajkwa krekremã kabẽno ku'ẽ nhyM arým me kute memã kikre'ã rẽnhja pumũ. Dja gar gadjwý ã mýjja'a Metĩndjwýnh 'wýro ane nhyM arým ar amã kungã.

¹¹ Nhýnh ne ar akra'õ tẽn tep'ã ar ajuw gar kum kangã ngã?

¹² Ne õkrẽnẽ'ãnh ngrẽ'ã ajuw gar kum makre ngã? Arkati.

¹³ Be, gar ajaxwekam aje akramã mýjja mex nhõrja pumũ. NhyM bep kãjkwakam ar Abãm mextire ta gẽdja ar amã amũ mýjja mex nhõro ar ajakren ar amã Amikarõ ngã. Gẽdja gar Metĩndjwýnh Karõ'ã 'uw nhyM tu ar amã kungã, ta mextire ne ar baja gẽdja ar amã Amikarõ ngã, ar amã Amikarõ jano, ane. Nãm ã Jeju me kute mýjja'a Bãm 'wýr nhyM õdjãnhkõt kute memã Amikarõ nhõrmã ã memã 'ã ujarẽho ane.

*Me kute Jeju Xatanaj nhõ ãpẽnh.
Mat 12.22; Mak 3.20*

¹⁴ NhyM kam me karõ punu ar me'õo ba nhyM kabẽn kêtumrẽx ne. Me karõ ajmã ajkwa o nhyM kabẽn kêtumrẽx ne. NhyM kam Jeju bõm kumẽ. Bõm kumẽ nhyM arým mã tẽ nhyM arým kabẽn ne. NhyM me kam ari aben pumũn Jejukam no tyn kumex.

¹⁵ NhyM bep me kwý ne me abenmã kum, –Kẽ, djãm Metĩndjwýnh kabẽnkõt? Kati, Bedjẽbu. Me karõ punu nhõ bẽnjadjwýrbẽ Bedjẽbu kabẽnkõt uma proo ne ar bõm me karõ rẽho ba, ane. Xatanaj nhidji 'õbẽ ne Bedjẽbu.

¹⁶ NhyM ate me kwý kum, –Goja on mýjja'õ nhípẽx ba me omũ, Metĩndjwýnh pyma proo mýjja pumũnh kêt goja 'õ nhípẽx ba me omũ, ane. Jeju kute Metĩndjwýnh pyma proo kute mýjja pumũnh kêt'õ nhípẽx mar jabej ne me kute kabimã kum ane.

¹⁷ NhyM Jeju ta prĩne me õkre kadjwýnhbẽ me kabẽn ma, me kute Bedjẽbu pyma proo ne ar bõm me karõ rẽho ba anhýrja me kadjwýnhbẽ prĩne kuman kam memã kum,

–Godja me õ pyka tãmkam abeno kurẽ djwýnh mã ne ren me kam nẽ? Nãm ren ã me anen kam ren arým amijo ajkẽ. NhyM ren me ta ùrkwã tãmkam abeno kurẽ djwýnh

mã ne ren me kam nẽ? Nãm ren ã me anen kam ren arým abeno apẽx.

¹⁸ Bir be, Xatanajdjwý ta õ ãpẽnhmẽ ne ren abeno ajkij ne ren abeno kurẽ djwýnh, mã ne ren me kam nẽ? Mã ne ren Xatanaj nẽ? Nãm ren anen kam ren arým abeno apẽx. Nã gãm me we ijã, “Bep Bedjẽbu pyma proo ne ar bõm me karõ punu rẽho ba”, ane. Ije gẽdjãm Xatanaj ta ajte jãm õ ãpẽho akẽx ne ar bõm rẽho ba.

¹⁹ Ba ren Bedjẽbu kabẽnkõt ren bõm ar me karõ punu rẽho iba nhyM ren mýj me'õ kabẽnkõt ne me anhõ ãpẽnh bõm ar me karõ rẽho ba? Ar jadjwý ne ar bõm me karõ rẽnh ar o ba. Djãm ar adjwýnhdjwý ne ar we Xatanaj kabẽnkõt ar bõm me karõ rẽho ba. Ga ren me arkum ja jarẽ nhyM ren ar me amã, “Ije tõ djãm Xatanaj ta kute õ ãpẽho bikẽho ba got.”

²⁰ NhyM bep kati, Metĩndjwýnh pyma proibit ne ba ar bõm me karõ punu rẽho iba. Ga kõt arým Metĩndjwýnh me awýr bõxja pumũ. Metĩndjwýnh kute me apytãr ne me akadjy bẽnjadjwýr ne kute me ajo bamã me awýr bõxja pumũ.

²¹ Ba ajte atemã me'õ'ã amijakre ga me ama.

Me'õ ne õ kikrekam kruwmẽ rop'io nhý ne o õ nẽkrẽx pytãn o nhý. Umao amim õ nẽkrẽx pytãn o nhý. NhyM me'õ ajmã kute õ nẽkrẽx o kêtumrẽx.

²² NhyM bep atemã me'õ kute umao akrenh mex ne tu bõx ne krew tã o tým ne kubẽ kunĩo põx ne kam kubẽ nẽkrẽxo prõt ne, kubẽ mýjja kunĩo prõt ne. Kute umao õ nẽkrẽx pytãr ne o ýrja tu kubẽ o prõt ne memã kungrã. Ba ne ba ipymao Xatanaj jakrenh mex ne kam amijo aptãn kubẽ õ krito iprõt ne.

²³ Me'õ kum ikĩnh kêt ne arým mrãmri ijo kurẽ djwýnh ne. Ne ikõt ãpẽnh prãm kêt ne arým Xatanajkõt apẽ. Dja me'õ kum ikĩnh kêt ne kam ajte kum Xatanaj kĩnh kêt ne kam amijã, “Ba dja ba ate ikrãn ar mrã, amidjwýnhbit man ar o mrã”, anen arým Xatanajkõt apẽ, ane. Nãm ã Jeju memã ane.

²⁴ Ne kam ajte me karõ punu'ã ajarẽn memã kum,

–Me karõ punu pydjĩn kute ar me'õo baja ne arým kurũm katon tẽ. Ne kam te ar mrã, ngõ kêtka ar mrã, te ajte kute me'õmã ãr ne tyk djã kêtma ar mrãn kam akubyn kute ar me'õo ba tũmja'ýr tẽ. Ne kam amim, “Ba gop inhũrkwã kurũm ikatorja ajte 'ýr tẽ”, ane. Kute ar me'õo ba tũm'ã ne ùrkwã jarẽ.

²⁵ Ne kam amim ba djã tũmja'ýr tẽn bõx ne omũ nhyM arým mexkumrẽx. Me karõ 'õ kute o ba kêt nhyM prĩne kadjwýnhbẽ mex ne arým kam mýjja katãt.

²⁶ NhyM kam kadjy mã me karõ punu'ýr tẽ. Ne kam mekam me kwý japrõn 'ýr meo mõn meo bõx. Nãm me karõ 7 ne o bõx ne

me'õ jamã meo wangij nhyim kam me kam ar ba. Kute me karõ punuo 7 ne o bõx tãm ne axweo kute õbê pydji kute ar o ba tũmja jakrenh mex ne kam arým o punu rax ne. Kãjbê punuri ne kãjbê punu nhyim bep kute o 7 ne o bõxa ne arým o punu rax ne. Nãm ã Jeju me karõ punu'ã ujarênho ane.

²⁷ Nãm memã kabêno ãm rã'ã nhyim me ipõkri me'õ nire kãjbê kum kabên ne kum, –Õ kum anãbit ne kĩnhkumrêx. Abê bẽnjadjwýr raxkam ne ga anã tikkremã wadjãn ruw ne anã kã kaõ nhyim anã kĩnhkumrêx ne, ane.

²⁸ Nhyim kum, –Bep me kute Metĩndjwýnh kabên mar ne 'ãno ãm ne kute kõt amijo baja, me tãm gêdja me mrãmri kĩnhkumrêx ne, ane.

Me kute Jeju kute mýjja pumũnh kêt'õ nhípêx jabej.

Mat 12.38

²⁹⁻³⁰ Nhyim kam me Jeju'ýr ban bõxo dja. Ýr ban bõxo djan 'ã aben pydjio mõn o mõn o mõn i 'ã uti: ane. Me kute õbê kum,

–Goja on mýjja pumũnh kêt'õ nhípêx ba me omũ, anhýr jamã ne Jeju,

–Me akamingrãny ne ga me ajaxwekumrêx. Nã gãm me abentã ijuw ne imã, “Mýjja pumũnh kêt'õ nhípêx. Ba me goja omũn kam tu amim amarkumrêx”, ane. Bep kati, djã bãm me amã ipêx kêtumrêx ne. Ê, mýjja pydji dja ga me omũ. Gêdja ba ty. Nhyim ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ba akubyn ifĩn ne ikato ne kam me amã Metĩndjwýnh raxo amirĩt ne. Ga me me bakukãmãrebê Djõnaj tep tikkrekam nõrja pumũ. Tep tikkrekam nõr nhyim 'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt nhyim ajte tep tikkre kurũm kator ne kam pykabê Niniwekam me ja'ýr tẽm ne kute memã Metĩndjwýnh raxo amirĩtja pumũ.

Badjwý ije amijo inhĩ ne me awýr ibõx gêdja ba ty ne akubyn ifĩn ne ikato ga kam me akamingrãny amim Metĩndjwýnh raxkõt ama.

³¹ Godja Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarênh nhõ akati kato nhyim kãjkwa nhirê kurũm bẽnjadjwýr ni ajte katon kam me akamingrãny, me amymã axwe jarê. Mýkam? Bir, amrêbê ne me bakukãmãrebê Xaromão no mexkumrêx ne kute prĩne mýjja mar. Bẽnjadjwýr rax. Nhyim arým bẽnjadjwýr nija arým 'ã ujarênh ma. Arým Xaromão'ã ujarênh man kam kute omũnh prãm ne. Ne kam nĩnh kãjkwa nhirê kurũm 'ýr tẽn bõx. Ýr bõx ne kam prĩne kabên ma. Ê, ba ne ba Xaromão kurãm irax. Nã bãm iraxo bõx, jakam, me akam bõx ga me imar kêt ne, ikanga mex ne. Kam dja bẽnjadjwýr nija me amã axwe jarê.

³² Nhyim Niniwekam me jadjwý me amã axwe jarê. Godja Metĩndjwýnh kute memã

axwe pãnh jarênh nhõ akati kato nhyim Niniwekam me ja ajte apõx ne kam me akamingrãnymã axwe jarê. Mýkam? Bir, Djõnaj ne kãjbê memã Metĩndjwýnh'ã ajarê nhyim Niniwekam me ja kuman amim katon wãnh axwemã iren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx ne. Ê, ba ne ba iraxo Djõnaj jakrenh mex ne. Ga me tu ate akrãn ikanga mex ne. Kam ne ba me amã, “Me ja dja me akubyn apõx ne arým me amã axwe jarê”, ane. Nãm ã Jeju memã ane.

Me kute Metĩndjwýnh kabên kõt amijo ba'ã ne a'u jakre.

Mat 5.15, 6.22

³³ Ne kam ajte memã irã jarê ne memã, –Djãm me kute ngõnhpõkmã angjênh ne kute mýjja 'õkõt o bipdjur got? Ne kute kão 'ã pro got? Kati, ngõnhpõk ne me kum angij ne tu kênhkam umjuw nhyim memã kikre kre kurwýo ku'ê. Nhyim me mrãn wangij nhyim memã irãkumrêx.

³⁴ Nhyim me nodjwý. Me noo ne me kute mýjja pumũnh. Dja ga me ajõ ano mex, ajmã ano kute kêt jabej arým mrãmri arĩt týtukumrêx ne aje mýjja pumũnh. Aje mrãmri ne me a'uri mrãnh mex pyrãk. Nhyim bep dja ga ano rã, ano punukumrêx jabej arým arĩt kêt ne aje mýjja pumũnh kêt. Aje mrãmri ne me akamãt kõt tykkam mrãnh punu, mrãnhõ bikãr mrãnh ja pyrãk.

³⁵ Gora me amijãno djan Metĩndjwýnh kute me amã amikukrãdjã jarênhkõt amijo aba. Gêdja ga me kõt amijo aba kêt jabej, kute me amã amikukrãdjã jarênhja kõt amijo aba kêt jabej arým aje me'õ akamãtkam ba pyrãk, me aje me'õ akamãt kõt tyk tykkam mrãnhõ bikãr mrãnh ja pyrãk.

³⁶ Nhyim bep dja ga me mrãmri Metĩndjwýnh kabên kunĩkõt amijo abakumrêx ne kam me aje me'õ mrãmri ngõnhpõkti nhirãkambit mrãnh ne kam akamãt kõt tykkam mrãnh kêtumrêx ja pyrãk.

Jeju mekbê pardjêumã bẽn týt.

Mat 23.1; Mak 12.38

³⁷ Nãm memã arênh pa nhyim kam mekbê pardjêu'õ kum,

–Amrê ikõt tẽn ikutã anhõ kwý krê, ane.

Nhyim Jeju kum “Ã” anen kam kõt tẽn ũrkwãmã wadjãn nhý.

³⁸ Kute aminhikra ku'õnh kêt ne nhý nhyim omũn kam õkre kadjwýnhbê amim,

–Ije tõt mýj nã? Ije kum bep kute me bakukrãdjãkõt aminhikra ku'õnh kêt. Õ kwý krên kadjy kute aminhikra ku'õnh kêt, ane.

³⁹ Nhyim kam Bẽnjadjwýr kum,

–Kê, me abê pardjêu ne ga me ijã akabên ne anhõkre kadjwýnhbê amim, “Kute me bakukrãdjãkõt aminhikra ku'õnh kêt”, ane. Bep me ga ne ga me ajêx ne we amijo

akabēn mex. Nā gām me aje mrāmri ne me kute ngōnh krāmē ngōnh puror nhībūmbit pōnh ne kute kre pōnh kēt nhyṃ krekaṃ mỳjja kakrātyk pyrāk. Be, nā gām me ā we katāt amijo abao ane. Nhyṃ kam me me akrākābit pumū nhyṃ kam kute me amex pyrāk. Nhyṃ bep kati, me akadjwýnhbē ne ga me apunu rā'ā. Me akadjwýnhbē ne me amā me ō nēkrēx prām ne 'ā angyrk ne ajaxwe'ābit aje amim karō rā'ā. Kam ne ga me akadjwýnhbē apunu rā'āja.

⁴⁰ Me ano kētkumrēx. Djā nām me anhipēx djwýnh me akrākābit 'y? E kum kati, nām me akadjwýnhdjwý 'y. Kam ne kute prīne me akadjwýnhbē me apumūnh ne kum me akadjwýnhbē me amex prāmkumrēxja.

⁴¹ Nā gām me we amijo akabēn mex ne, ne amijo katāt amrānh, bep kati, me akadjwýnhbē apunu. Dja ga me me 'uwtīmādjwý anhōdjānh ne me 'uwtīkam adjukaprīn memā mỳjja ngān kam arým akadjwýnhbēdjwý amexkumrēx ne, akrākāmē akadjwýnh kunī mexkumrēx ne, me 'uwtīkam me adjukaprīkam.

⁴² Me abē pardjēu dja ga me ī me biknor tokry djākam mō. Watī:re. Mỳkam? Me aje Metīndjwýnhmā mỳjja kakritbit nhōr ne kam aje mỳjjabē kumkatija aje kum ōr kētkam. Nā gām me mỳjja kakrit, ōmrō djānh djā, pi'ōmē djwý kakrit kunī ne ga me Metīndjwýnhmā ikjē rēn kum kryre ne angā. Ne kam ga abēngōkreja amā abē kēt ne katāt meo aba kētkumrēx ne. Me aje kum kryre ne ōrja ne mrāmri tu mexkumrēx. Mỳkam ne ga me mỳjja raxjadjwý kum ōr kēt ne? Mỳkam ne ga me amā Metīndjwýnh jabēn katāt meo abaja kēt ne. Ja ne ga me aje marmān ate mỳjja kakritbit ma.

⁴³ Me abē pardjēu dja ga me ī me biknor tokry djākam mō. Watī:re. Mỳkam? Me aje amijo rūnhbit mar prāmkaṃ. Me kute aben pydji djākam me amā me bēnjadjwýr rūnh krī djābit kīnhkam. Nhyṃ me me ipōkri me kute me amā kabēn ne me amā rūnh jarēnho kumex jabit ne ga me amā kīnh.

⁴⁴ Me ga dja ga me ī me biknor tokry djākam mō. Watī:re. Mỳkam? Me aje pyka krā pyrākkam. Nā gām me aje pyka krā arým biknor ne pyka mē bimrāk ne kute pykakumrēx pyrāk. Nhyṃ me kute mar kēt ne tu iby mrānhja pyrāk. Ne kam kadjwýnhbē ne punu, kadjwýnhbē ne mỳjja kro. Nā gām me ā akadjwýnhbē apunu ane nhyṃ me kute me amar kēt. Nām mỳjja 'ēx ne krākābit mex ne kam kadjwýnhbē ā punu ane. Nām ā Jeju mekbē pardjēu jaxweo amirīto ane.

⁴⁵ Nhyṃ kam me kute Mōjdjē kukrādja mar djwýnh'ō Jejumā kum,

–Ē, bēnjadjwýr, nā gām me badjwý me ijapry. Nā gām akabēn jao me badjwý ā me ijo ane, ane.

⁴⁶ Nhyṃ kam Jeju kum,

–Ije nā, me aje Mōjdjē kukrādja mar djwýnhdjwý dja ga me ī me biknor tokry djākam mō. Watī:re. Nā gām me akabēn kajgoobit ar memā Metīndjwýnh kabēn jarēnho aba. Djām Metīndjwýnh kabēn? Kati, me ga akabēno ne ga me ar me anoro aba. Ga kam me ga kōt ar aba kēt ne. Nhyṃ me te amijo anen kam, “Ije mā dja ba me nē”? ane. Me aje ā meo anhyrkam ne kute mrāmri ne me kute me kadjybit jēnh rūnho atom ne kam kute kajmā memā arī kētkumrēx ne kute memā tur kētkumrēx ne kute me ibūm nēje kum katy kētkumrēx ja pyrāk.

⁴⁷⁻⁴⁸ Me ga dja ga me ī me biknor tokry djākam mō. Watī:re. Mỳkam? Me amā Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh par prāmkaṃ. Me akukāmāre ne Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh kwý pa; ga me kam anhingēt nhimry krā prīne kum o djuw mex ne. Me anhingētbē Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh par djwýnhmē me aje aben pyrāk. Me akukāmāre kute me parja ne ga me omūn kam kōt amijo mōn kam we imry krā prīne kum o djuw mex ne.

⁴⁹ Kwārīk rā'ā. Metīndjwýnh ta ne no mexkōt, ta kute amim 'ā karōkōt arým me amā, “Ē, dja ba me amā ikabēn jarēnh djwýnh janon inhō āpēnh jano ga me kwý pan kwýo ajkē”, ane. Djā nām kupa'ā arē? Kati, kōnh ne kum kudji. Ga me aje me paro amōrja pumū. Kam ne Metīndjwýnh arým pānh jarē.

⁵⁰ Me akukāmāremē ne ga me me kraxrūm Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh paro tē. Paro tēn paro tēn arek me kamrō kapīn o tē. Nhyṃ Metīndjwýnh arým meo ngyrk ne kam gormā me ajabatānhmā pānh jarē.

⁵¹ Nā gām me akukāmāre Abeu bīno kurētuw ne kam ijukri me ja paro tēm tāmtā: jakam arek o tē ne kam Djakarīj'yr bōx ne kam Metīndjwýnh nhō kikretimē ō ngōnhho ki kaēxkam kubī.

Nā, ē, ba me amā arē. Metīndjwýnh ne arým meo ngyrk ne. Ne kam me akam-ingrānmā arým pānh jarē. Me ga dja Metīndjwýnh me akukāmāre kute me imex tūnja pānh me ajo ajkē.

⁵² Me aje Mōjdjē kukrādja mar djwýnh dja ga me ī me biknor tokry djākam mō. Watī:re. Ga me aje memā Metīndjwýnh kabēno amirīto atēmmān ate ajte mekbē udju. Nhyṃ me te kute amim Metīndjwýnh marmā. Nā gām me aje mrāmri ne me kute mekbē kikre'ā ijēn nhī'ām kam o kajkep djā rēnh nhyṃ me te kute kikre'ā rēnh ne ngēnh prāme kapōtā ku'ēja pyrāk. Ga me kam ga Metīndjwýnh mar kēt ne ajte me jadjwýbē aptā, ane. Nām ā Jeju memā bēn tỳxo anen kam katon mā tē.

⁵³⁻⁵⁴ Nhyṃ kam mekbē pardjēumē me kute Mōjdjē kukrādja mar djwýnhmē Jeju

jabej rīt mō. Jeju kute Mōjdjē kukràdjà'ō kupa'ā arēnh jabej ne me umaro dja. Ne kam mā kukijn mā kukijn mā kabēn'ā kum apnēn ajte kum,

—Goja rā'ā ajte arē, ba me kuma, ane.

Jeju kute kupa'ā arēnh nhy me kute o t̄m ne bīnmā ne me ā ane. Nām me te kute Jeju'ā kabēn punu nhōrmā. Kute kabēn punu 'ō jarēnh nhy me kute 'ā kabēn punu nhōrmā te abej umaro dja.

12

Kute memā kum, “Amā me uma kēt” jarēnh.

Mat 10.26

¹ Nhy me Jeju'ā bikprōnho dja. 'Ā bikprōnho djan o djan o djan i 'ā utī: ane. Kute pi'ō pyrāk. Ne ī ām ta aben par'ā ku'ēn ī ta ikjēo aben rē, me krāptīkam. Nhy kam Jeju amikōt ba djw̄ynh kumrēmā kum,

—Gora ar aminēje me wā pumū, aminēje mekbē pardjēu jaxwe 'āno dja. Nām me 'ēx ne kute mex pyrāk. Nhy bep kati, me kadjw̄ynhbē ne me punukumrēx. Me ōkre kadjw̄ynhbē ne me axwebit kute mar ne 'ā amim karō. Me axwe kute djw̄y nhigot djā pyrāk. Gēdja amū me'ō'yr bōx ne amū me'ō'yr bōx ne amū me'ō'yr bōx ne ī mekmē amrā ne ī me kunīo tuknī. Kam ne ba ar amā, “Gora ar aminēje me wā pumū”, ane.

² Djā nām me kadjw̄ynhbē axweja bipdjur rā'āmā? Kati, dja ī amirīt ne. Nh̄ynh ne m̄yja bipdjur'ō me kute omūnh kētmā? Ne me kute m̄yja pudjur'ō mar kētmā? Adj̄m, dja ī kunī amirīt ne. Dja m̄yja pudjur, m̄yja o bipdjurja ī kunī amirīt ne.

³ Dja gar te akamat kō tykkam abēn p̄tkam abenmā m̄yja jarē nhy me ī tu irāri arēnho kumex. Dja gar te amijā ijē, kikre kadjw̄ynhbē amijā ijēn ajte aben jamakri ajajkwa momokkam abenmā m̄yja jarē nhy me tu kāj bē abenmā arē. Dja amirīt ne. Dja me kuman kam kāj bē abenmā arē, kikrekōt arēnho ipōk ne, ne ngābē abenmā arē.

⁴ Ē, ar apa, inhōbikwa ar, ba ar amā arē. Kwārīk wānh ga ar amā me kute ar aparja puma kēt. Me ja gēdja me ar akrākābit par kajgon kam ijukri kute ar akadjw̄ynhbē ajmā ar ajo kēt.

⁵ Kati, ba ar amā arē. Me'ō pydji dja ga ar amā uma. Kute me bīn ne kute ijukri me biknor tokry djākam me rēnh, jabit dja ga ar amā uma. Be, ba ar amā arē, Met̄ndjw̄ynhbit dja ga ar amā uma.

⁶ Ē, mā ne kwēnhne pānh kute? Kwēnhne ne pānh ngri:re. Kwēnhne ne amānhkrut ne amānhkrut ne ikjēkēt kam pānh birām ngōnho pi'ōk kaprī amānhkrut. Nā, tām. Nh̄ynh ne Met̄ndjw̄ynh kwēnhne jao akno?

Djā nām o akno? Kati, nām te m̄yja kakrit, te kubē kwēnhne nhy me p̄rīne o djuw mex ne.

⁷ Be, ar ja man atīn p̄rām kēt. Ar ga ne gar kwēnhne kurām abē kumkati. Ar ga ne gar abēngōkre ne anhī p̄ynhkōt kwēnhne krāptī kurām arax. Be, kute kwēnhneo djuw mexja pumū. Nhy bep ar ga. Ar ga dja p̄rīne ar ajo djuw mex ne. Ga p̄rīne kute me bamar ne kute me bajāno āmja pumū. M̄yja'ō kubē biknor kēt. Nh̄ynh ne m̄yja'ō kubē akuno? Ga kute me bakī'ā akreja pumū. Kam ne ba ar amā, “Kwārīk wānh ga ar adjumar punu kēt ne amā m̄yja puma kēt”, ane.

⁸ Ba ar amā m̄yja 'ōdjw̄y jarē. Me kute amijo ipytār ne kute me krāptī nh̄ipōkri kute, “Nā, ba ne ba ar̄ym amijo Jeju pytā”, anh̄yrja gēdja ba badjw̄y ije amijo inhī ne me aw̄yr irw̄yk badjw̄y Met̄ndjw̄ynh kadjy mrānh djw̄ynh nh̄ipōkri, “Nā, ba inhōbikwa ne wā”, ane. Dja ba ā ane.

⁹ Nhy bep me kute imar kēt ne kum ikīnh kēt, me kute, “Ije bep ije tawā mar kēt”, anh̄yr, me tām gēdja ba badjw̄y amipānh Met̄ndjw̄ynh kadjy mrānh djw̄ynh nh̄ipōkri, “Ije tawā mar kēt”, ane.

¹⁰ Ē, gēdja me'ō ijā kabēn ba ije amijo inhī ne me aw̄yr irw̄yk, dja me'ō ijā kabēn nhy Met̄ndjw̄ynh tu o aknon mar kēt ne. Nhy bep me'ō kute Met̄ndjw̄ynh Karō japyr, tām gēdja Met̄ndjw̄ynh mar rā'ā rā'ā ne, mā kam ngryk ne.

¹¹ Dja me ī ar ajo ajkē. Gēdja me ar apa 'am̄yn mekbē idjaer bikprōnh djā'yr ar ajo bōx. Ne kam ajte me bēnjadjw̄y krī djā'yr ar ajo mō. Dja me ar apa 'am̄yn ar ajo mōn amikabem ar apumjuw ne ar ajaxwe jabej ar akukjēro nh̄y. Kwārīk wānh gar ajō, “Ije, m̄y dja ba ikabēn nē? M̄y dja ba arē? Mā gēdja ba gēt ikabēn on arē”, anh̄yr kēt. Dja gar tu ate akrān amikam atīn p̄rām kēt.

¹² Met̄ndjw̄ynh Karō ta dja ar amā kabēn jarē. Me kabem adjāmkam dja amā kabēn jarē gar kam kabēno akabēn ne memā akabēn jarē. Nām ā Jeju kōt ba djw̄ynhmā kabēn jarēnho ane. Me kute kōt ba djw̄ynho bikēnh nhy ar kute memā kabēn jarēnhmā ā arkum anh̄yr djw̄ynhrām kabēn jarēnho ane.

Me'ō nhō m̄yja raxmā Jeju kute kabēn jarēnh.

¹³ Nhy kam me krāptī nh̄ipōkri ne me'ō kāj bē kum,

—Bēnjadjw̄y, gop ikamymā arē gē imā nēkrēx kw̄y ngā. Ibām tyk kutā ne ar imā nēkrēx'ā karō bar ije ar o ibamā nhy ikamy bōx ne tu jām o amijakren utān mā o mō. Kute imā kw̄y nhōr kētkumrēx, ane.

¹⁴ Nhy kam Jeju kum,

—Ije m̄y me'ō kabēnkōt gēdja ba aben nēje ar akukrā. Ne m̄y me'ō kabēnkōt gēdja ba

akamy kutã nêkrêx kwý byn amã kungã? Djãm kadjy ne ba me awýr tẽ? Kati, ane.

¹⁵ Ne kam me kunĩmã kum,

—Gora me amijãno djan amã nêkrêx prãm kêt. Kwãrik wãnh ga me anhõ nêkrêx rũnh ne anhõ nêkrêxo adjãptãr ne ar o aba kêt. Djãm me kute amim nêkrêxo ãptãr ne o bakam umar mex got, kôt me kĩnh got? ane.

¹⁶ Ne kam memã me'õ'ã ujarênh jakreo tẽn memã,

—Me'õ ne õ nêkrêx krãptĩ ne õ purkamdjwý djwý krãptĩ. Bãygogoremẽ bãymẽ djwý kunĩ ingrõt: ne kumex.

¹⁷ Nhyam kam, “Ije, mã dja ba on? Nhýnh gêdja ba inhõ bãygogomẽ bãy kumexjao atom ne 'ã man ar o iba”? ane.

¹⁸ Ne kam amim, “Goja, nã, gêdja ba bãygogo nhõ kikre kryreja ngrãn kam ajte akãjbẽ rũnh nhĩpêx ne kam kam o atom ne kumex ne.

¹⁹ Ije nã, dja ba o ane nhyam arým mrãmri inhõ nêkrêx kumex. Mrãmri ne ba arým amimex ne. Gêdja 'ã amex krãptĩn kumex rã'ã ne. Jakam gêdja ba idjãpênh krãtan ikõkam kôt ne inhõ kwý krên kôt ikõn kam ikĩnh katibit ma”, ane.

²⁰ Nhyam Metĩndjwýnh kum, “Nã gãm ajbã. Akamãt ja tãmkam gêdja ga ty. Nã bãm te amexmã akabi ga atemã. Nhyam nãr anhõ nêkrêxwã? Mýj kadjy ne ga anhõ nêkrêx ar o aba? Nhyam gêdja amýrbẽ ar o ba”? ane.

²¹ Bir be, nãm ã me kute amim Metĩndjwýnh mar kêt ne kam kute õ nêkrêxbit mar ne kute amim o atommã o atom kajgoo ane. Nãm amimex ne kam Metĩndjwýnhmã mex kêtumrêx ne, ane.

Amikam umar punu nêje arkum karõ.

Mat 6.25

²² Ne kam ajte kôt ba djwýnhmã kum,

—Bir, kam ne ba ar amã, “Kwãrik wãnh gar amikam adjumar punu kêt ne anhõ kre kadjwýnhbẽ amim, ‘Mýj dja ba kukrẽ’?

Nãr kubekã'ã, ‘Mýj kubekã dja ba angij? anhýr kêt.”

²³ Metĩndjwýnh ta ne gwaj bajo tĩn ne, ga gwaj batĩn ne ar babaja pumũ. Ja ne gwaj bamã mex, ja ne mrãmri wýnhĩ. Nhyam bep me õ ne kajgo, djwý ne kãjbẽ. Nhyam bep Metĩndjwýnh ne gwaj banhipêx. Ja ne gwaj bamã mex, ja ne mrãmri wýnhĩ. Nhyam bep kubekã ne kajgo. Kubekã ne kãjbẽ. Kwãrik wãnh ar amikam adjumar punu kêt.

²⁴ Ê, gop ar bãrire ja pumũ. Kute amim pur jadjwýr kêt. Kute amim djwý kre kêt. Kute amim mýjjao atom kêt. Nhýnh got õ bãy nhõ kikre, nãr o atom djã? Kati, kwênhne ne ta ar ba, nhyam kam Metĩndjwýnh prĩne o djuw mex ne. Kwênh kute amim djwýo atom kêtja pumũ. Ar ga ne gar kwênhne kurãm amexkumrêx. Ne ar araxo kwênhne

jakrenh mex ne. Dja Metĩndjwýnh kwênhne kurãm prĩne ar ajo djuw mex ne.

²⁵ Nhýnh ne me'õ ta ajkwao, mýjja kam umar punuo, amũ tyk kêtã aminhõ akati kamẽ? Kati.

²⁶ Gar aja mýjja ngrire te o anhýrja pumũ. Gar aja mýjja ngrire ja mar kêtja pumũ. Metĩndjwýnhbit ne kute mar. Ajbit kute me tĩn nhijukri kute amidjar mar, kumãbit ne amirĩtkumrêx. Ne kute me bajo djuw mexjadjwý mar, prĩne kute mar, kumã ne mrãmri amirĩtkumrêx. Kam gêdja me bajo djuw mexkumrêx. Bir be, mýkam ne gar amikam atĩn prãm ne amikam adjumar punu? Kwãrik wãnh gar amikam adjumar punu kêt.

²⁷ Ê, ar kapõtka pidjõrãja pumũ. Pidjõrã ne ta ingrõt ne kumex. ãpênh kêtumrêx. Ne kute amim kubekã kayr kêt. Ê, ba ar amã arẽ, bẽnjadjwýr raxbẽ Xaromão ne kute kubekã mextire jangjênhkam kĩnhkumrêx. Nhyam bep pidjõrãja ne mex, kĩnhõ Xaromão jakrenh mex ne.

²⁸ Metĩndjwýnh ta ne pidjõrã nhĩpêx nhyam kam mexkumrêx ne. Rã abenon kumex ne kam kĩnhkumrêx. Nhyam akati nhyam me arým kadjy bõremã adjã nhyam xêr. Te mýjja kakarit tebẽ apêx ba nhyam Metĩndjwýnh prĩne o djuw mex ne. Ar ga ne gar pidjõrã kurãm abêngõkre ne amexkumrêx. Dja Metĩndjwýnh pidjõrã kurãm prĩne ar ajo djuw mex ne ar amã ar akãdjwý ngã. Be, kam gêdja gar tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩkumrêx. Nhyam mýkam ne gar amim kamnhĩx kêt ne kãjbẽ amim kamnhĩx ne.

²⁹ Kwãrik wãnh gar amikam adjumar punu kêt ne anhõ kwý krên ne kôt akõmkõtbit ajamak bẽn kêt.

³⁰ Apýnh pyka djãri me kute amim Metĩndjwýnh mar kêt ne me ar mýjja ja jabej ba. Nhyam bep kati, ar Abãm kute prĩne ar amar ne ar anhõ mýjja kêtãkôt kute ar amar. Kam gêdja prĩne ar ajo djuw mex ne.

³¹ Metĩndjwýnh kumrêx dja gar mar ar o aba, Metĩndjwýnh kukrãdjãmẽ dja gar kumrêx ma. Nhyam kam ijukri dja arým ar amã mýjja ja ngã.

³² Ê, inhõ ãpênh ngrêreja, kwãrik wãnh gar atĩn prãm kêt. Ar Abãm ne arým amim ar ajã karõ. Kute meo atom ne me kadjy bẽnjadjwýr ne kute ar meo bakam kute ar ajã bẽnjadjwýr mênh gar aja ro'ã meo abamã arým ar ajã amim karõ.

³³ Ê, kwãrik wãnh pykabẽ anhõ nêkrêxja'ã ano týx ne 'ã angrãn ar o aba kêt. Dja gar anhõ nêkrêx me'õmã angã gẽ pãnh ar amã pi'õk kaprĩne ngã gar abynd kam me õ mýjja kêtjamã angã. Bep kati, kãjkwakam dja Metĩndjwýnh ar amã anhõ mýjjao atom, nhyam tũmrãm ar amã mexkumrêx gar o aba. Tũmrãm rerek ne punu kêtumrêx. Ar

aje amim kàjkwakam mýjja mextireo atomja gédja kàpo, mýjja'ò ar abé o bikènh kètkumrèx nhyim me àkìnhĩ'ò 'yr bòx kètkumrèx, gar ar o aba. Kwàrik wành gar pykabé mýjja ja mar ne o atom ne ar o aba kèt.

³⁴ Be, nok ga ren ar pykabé amim mýjja o atom ne kam ren kòt pykabé ar anhò mýjjabit man ar o aba. Nhyim bep dja kàjkwakam Metúndjwýnh ar amā mýjjao atom gar kam kòt arým kàjkwakam anhò mýjja man ar o aba.

Jeju me aèrbé akubyn bòx.

Mat 24.42; Mak 13.35; Ruk 21.34; Tex k

5.4

³⁵⁻³⁶ Dja ba tyn akubyn itín ne kàjkwa kumrèxmā wabi. Ne kam arým ajte akubyn bòx. Ar ga dja gar ikam ama. Ne ikutèp amijāno dja. Ikutèp amijāno djan ar amijo aba. Kute mrāmri ne me ò bēnjadjwýr me kute abenā me rēnh'yr mrānh nhyim ò àpēnh kutèp kikrekam krīn kute kubēkà jangjēnh rā'an òt kèt ne kute ngōnhpōkmā angjēnh rā'an kutèp no týx ne kam amako krī. Nhyim kam me ò bēnjadjwýr akubyn mrān bòx ne kam ò àpēnhmā kabēn ne. Ne arkum, "Kikre'ā ta", ane.

Nhyim ar tebē kum kikre'ā kuta nhyim arým wadjā. Ar ò bēnjadjwýrja arým bòx.

³⁷ Ar no týx ne kute kam amak rā'ā nhyim bòx nhyim kam ar kīnhkumrèx ja pyrāk. Nhyim kam ar ò bēnjadjwýrdjwý arkam kīnhkumrèx ne. Ò àpēnhkam kīnhkumrèxkam gédja kute arkum òmrōmā kadjy amidjē. Mrāmri ne ba ar amā katāt arē. Dja amidjēn kam ar'yr tēn kam arkum, "Ar nhý. Ar nhý ba ar amā ar anhò kwý krēn djā nhípèx gar krē", ane.

³⁸ Dja te akamāt kō ipōkri nār te akati maktā bòx nhyim ò àpēnhja no týx ne kam amako krī rā'ā ne. Kam gédja ar ò bēnjadjwýr arkam kīnhkumrèx ne, nhyim ar jadjwý kīnhkumrèx ne. Dja gar ā bēnjadjwýr nhò àpēnh'ā amijakren arek ikam amako akrīo ane. Gédja gar ikam amak rā'ā jabej ba ar akam ikīnhkumrèx ne.

³⁹ Gop ar ikabēn ma. Ba ajte ar amā 'odjwý jarē gar ama. Ne ren ò kikre djwýnhja ren me àkìnhĩ bòx djā man kam ren arek kam amako nhý. Nhyim ren bòx ne kikre'ā 'yr ne kum àr kètkumrèx ne. Badjwý dja ba ije me àkìnhĩ pyrāk ne me ajaèrbé bòx.

⁴⁰ Kam gédja gar gadjwý mā ikam amako akrī. Ba ije amijo inhī ne me awýr ibòx ba gédja ba ajte akubyn bòx. Ar aje nhýnh myt nhýr 'òkam aje ibòx djā mar kèt. Kam gédja ba tu ar ajaèrbé bòx, ane. Nām ā Jeju arkum amibòx djā jarēnhò anen kam arkum kabēn jarēnh pa.

⁴¹ Nhyim Pedru kum,

—Djām ar imābit ne ga arē, ar ije akam amakmā, djām ar imābit ne ga arē, nār kon, djām me kunīmā ne ga arē? ane.

⁴² Nhyim kam kum,

—Be, me kute amikajmā'ā imar kunī dja me arīk ikam ama ne kam kute mrāmri ne me àpēnh djwýnh kute ò bēnjadjwýr kam amakja pyrāk. Me ò bēnjadjwýr ne ò àpēnhmā kabēn ne ne kum, "Ga dja ga me àpēnh'ā me omū, ane, ne prīne 'ā meo djuw mex. Dja ga myt kunikòt memā ò kwý krēn djā ngān akrānmā memā òro aba. Ne me'ā akren memā angā." Nām ā ò àpēnhmā me'ā karōo ane. Kute akrānmā me àpēnh'ā me omūnh ne kute 'ā meo djuw mex katātā ā kum me'ā karōo ane.

Nhyim ò àpēnh kum, "Nā, gédja ba mrāmri ā anen kam me 'āno dja", ane.

Nhyim kam ò bēnjadjwýr mā nhī'ām tē. Nhyim kam ò àpēnhja kabēnkumrèx. Nām no mexkumrèx ne katāt ar memā mýjja nhōro ba, me kanga kètkumrèx ne ar meo ba.

⁴³ Nhyim kam bēnjadjwýr akubyn bòx ne kam ò àpēnhjamā kato. Kute amrēbē kum kabēn jarēnhja kòt mrāmri meo djuw mex nhyim kam arým kum kato. Kam dja ò àpēnhjadjwý tu amikam kīnhkumrèx ne.

⁴⁴ Ē, ba ar amā kòt arē. Bēnjadjwýrja dja ò àpēnh ja'ā bēnjadjwýr mē. Kute nèkrèxmē mýjja kunī pumūnhmā dja 'ā bēnjadjwýr mē. Nhyim kam ò àpēnhja kīnhkumrèx ne.

⁴⁵ Nām ren ò àpēnhja òkre kadjwýnhbē, ò bēnjadjwýrja'ā ren, "Be, nām nhī'ām bēnjadjwýr tēn arým amikrā. Jakam dja ba on tu arīk ar iba, amok' arwāri", ane. Ne kam ren ar ò àpēnhja titiko ba, ò àpēnh mymē ò àpēnh nimē ren ar titiko ba. Ren ò kwý krēnbit ban kòt kadjwati kangō* ikōn kam ren kam ajbān ar ba.

⁴⁶ Nhyim kam ò bēnjadjwýrja aèrbé bòx. Ò àpēnhja kute amim ò bēnjadjwýrja bòx djākòt mar kèt. Nhýnh akati 'òkam bòx djāmā kute mar kèt ne nhýnh myt nhýr 'òkam bòx djāmā kute mar kètkam ne aèrbé bòx. Nām bòx ne kam ò àpēnh arīk ar bajakam ngryk ne. Ngryk ne kam o ajkapōn bōm kumē. Me amakkre kètjamē ro'ā bōm kumē.

⁴⁷ Bir be, dja ā me bēnjadjwýr ane. Me kute ò àpēnhmā prīne mýjja'ā karō nhyim me ren ām mar kajgo ne kam ren ate krān ar ba ne ren kabēnkòt amijo ba kètkumrèx ne. Nhyim ren me ò bēnjadjwýrja bòx ne prīne ren meo ajkē, me kaprèprè:k ne. Kute arým memā 'ā karō kajgo nhyim me kute kabēn mar kètkam.

⁴⁸ Nhyim bep ò àpēnhja kute ò bēnjadjwýrja kabēn mar kèt, me'ò kute memā kabēn jarēnh kètkam, ne ren arīk ar ba, kam ne ren ò bēnjadjwýrja bòx ne kam ren me kaprèprèk

* 12:45 Mýjja me kute o kōm ne kòt bibānh kunija, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mýjja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē.

ngrire, meo bikēnh ngri mex ne. Nām me ren te mar mex ne tu ate krān ar ba nhyr ren prīne meo ajkē. Nhyr bep kati, me kute mar kēt, kam ne bōx ne ām meo bikēnh ngri mex ne.

Metīndjwŷnh ne apŷnh ar amā mŷjja ngā, ne ar amā ar adjē mex, ar ano mex, ar ajamak mex ar amā kungā, o ar kum adjapēnh kadjy. Dja abej ar akukij ne ar amā, “Nār, ije ar amā ar ano mex, ar adjē mex nhōrja, mā ne gar kam nē? Djā ne gar o adjapēnh mex ne?”

Kute me'ōmā mŷjja kajbē rax nhōrja gēdja o kum kajbē apēnh rax jabej kukij. Nhyr bep kute me'ōmā mŷjja ra:x nhōrja gēdja o kum apēnh ra:x jabej kukij.

Jeju kute meo bikjēr jarēnh kadjy.

Mat 10.34

⁴⁹ Ē, mŷj kadjy ne ba jakam tēn bōx. Ije me axweo apēxmā ne ba pyka jakam bōx. Ga kuwy kute mŷjja kakrit kunio apēxja pumū. Dja ba ī ibē kuwy mān prābē ā o anen me axwemā ikaton memā pānh jarēn kam me imex ne. Gora gē on ō akati 'ŷr bōx.

⁵⁰ Nhyr bep dja ba itokry rax kumrēxi. Dja ba itokry rax ne kute mrāmri ne me wŷrkam ngoo tuknī ja pyrāk. Dja ī itokry ā prīne ijo tuknīo ane. Dja ba itokry ra:x nhyr me ibī. Kadjy ne ba tē. Gora gē on inhō akati iwŷr bōx ba gop itokry rax gē gop on apēx. Ba kam arŷm ije amimarja arŷm apēx.

⁵¹ Djām ije pykabē me jamā umar mexmē me typdyjīn ar ba jarēnhmā ne ba me'ŷr tē. Arkati, ē, ba ar amā arē. Me kute imŷr jabej abeno bikjērmā ne ba me'ŷr tē.

⁵² Jakam dja me kikre tām kam imŷr jabej abeno kurē djwŷnh ne. Me ta ōbikwamē dja me ī abeno kurē djwŷnh ne abeno ajkij. Dja ar amānhkrut ne ikjēkētja amē ar jao kurē djwŷnh nhyr amē ar ja amipānh ar amānhkrut ne ikjēkēt jao kurē djwŷnh ne. Arŷm ne ar abeno ajkij.

⁵³ Bāmja dja imŷr jabej kra myo kurē djwŷnh ne. Nhyr kra my amipānh bāmo kurē djwŷnh ne. Nhyr ate nāja dja kra nio kurē djwŷnh nhyr kra nijadjwŷ amipānh nāo kurē djwŷnh ne. Nhyr ate umrengēxja dja wŷnh nio kurē djwŷnh nhyr wŷnh nija amipānh umrengēxo kurē djwŷnh ne. Dja me ā imŷr jabej abeno kurē djwŷnh ne abeno bikjēro ane. Tām ne ja. Nām ā Jeju kōt ba djwŷnhmā kabēn jarēnho anen arkum kabēn jarēnh pa.

⁵⁴ Ne kam ajte me krāptītijamā kum,

–Nā gām me kajkwa nhōt kurūm kakrā amrē bikamēnh baja pumūn kam abenmā kum, “Gēdja na ruw”, ane. Ga me mrāmri tu kōnh kum irkumrēx, nhyr arŷm ruw.

⁵⁵ Nā gām me kōk djābēr tŷxja pumū, kajkwa nhirē kurūm kōk djābēr pumūn kam abenmā kum, “Gēdja on amex nhyr kam

arŷm arngro tŷ:x ne”, ane. Ga me tu mrāmri kōnh kum irkumrēx nhyr ā ane.

⁵⁶ Kē, nā gām me ajēx ne mŷjja mar kajgo ar o aba. Kajkwamē kōk djābērbit ne ga me aje mar ne omūnh. Mŷkam ne ba me akam ar ibari mŷjja pumūnh kēt kwŷ 'yn me amā mŷjja amirito iba ga me ja mar kēt ne omūnh kajgon amim, “Ije tō mŷj'ā”? anhyr kajgon mar kētkumrēx ne.

⁵⁷ Nhyr mŷkam ne ga me amimar ne amijaxwemā akator ne Metīndjwŷnhmā amijarēnh kēt ne? Ja ne katāt. Mŷkam ne ga me ā anhyr kēt ne?

⁵⁸ Gēdja ga me Metīndjwŷnh nhō akati bōx kētri kum amijo a'wŷ gē me ajo mex. Ba me amā arēn me'ō'ā me ajakre. Birām me'ō amā, “Ga ne ga ibē mŷjja ajkēn ar ikam amikrāo aba. Aje imā o pānh kētkam gēdja ba bēnjadjwŷr kute me axwemā apōx'ŷr ajo tē gē amā pānh jarē”, ane. Gēdja ga amibēx ne kute 'ŷr ajo bōx kētri kum amijarēn kum o pānh. Kute memā axwe pānh jarēnh djwŷnhmā apa 'amŷnh ne abjēro tēm nhyr kute krākamngōnhmā akanga nhyr me kute abē ijē kētri. Kute ā ajo anhyr kētri gēdja ga atēmbē kum o pānh. Dja ga ā o anen kum o pānh kēt nhyr arŷm mekbē ijē djākam amē ga kam kum o pānh ra:xo dja.

⁵⁹ Gēdja ga kum pānho dja:n kum pānho ino rer jabej arŷm akato. Nhyr me djā gām kum pānho ino rer kēt ne mrāmri arek aku'ē. Gēdja ga me ā anen Metīndjwŷnh kute memā axwe pānh jarēnh nhō akati kator kētri Metīndjwŷnh'ŷr amijo akēx ne kum amijo a'wŷ gē me ajo mex, ane. Nām ā Jeju memā arēnho ane.

13

Kute me kute abenmā axwe kukrā kēt mex ne arēnh nēje me kukrā.

¹ Ne kam memā kabēn ja jarēnh pa nhyr me kam kum pykabē Garrējakam me ja jarē. Nām me Metīndjwŷnhmā mry pan kubō. Kum bōro ku'ē rā'ā nhyr Piratu ō apēnh krākamngōnhre me'ŷr ano nhyr me prīne me imex ne, me kute mry bōro ku'ē ja ne me me imex ne, ne mry kamrōmē me kamrōo akā. Nhyr me omūn kam Jejumā arē.

² Nhyr kam memā kum,

–Birām gām me we, “Be nām me ō pykakam me ja axweo me tŷnja jakrenh mex ne kam ty.”

³ Arkati. Ba me amā arē. Me gadjwŷ dja ga me amim akator ne wānh ajaxwemā anhirer ne Metīndjwŷnh'ŷr amijo akēx kētkam me kudjwa tu abiknorkumrēx ne, me akunū, ane. Nām ā Jeju ane.

⁴ Nhyr krīraxbē Djeruxarēkamdjwŷ kikre prēktibē Xirōwe me imex ne. Nām me'ā tŷm ne meo 18 ne me imex ne. Nhyr me adjwŷnhdjwŷ pumūn kam Jejumā arē. Nhyr kam ajte memā kum,

—Birām gām me we, “Be nām Djeruxarēkam me ja kute Metīndjwýnhkam amikrào me tīnja jakrenh mex ne kam ty.”

⁵ Arkati. Ba me amā arē. Me gadjwý dja ga me amim akator ne wānh ajaxwemā anhīrer ne Metīndjwýnh'yr amijo akēx kētkam me kudjwa tu abiknorkumrēx ne, me akunī, ane. Tām ne ja, ane. Nām ā Jeju memā ane. Nām me abenmā axwe kukrā kēt mex ne arē nhyam kam ā memā ane.

⁶⁻⁷ Ne kam ajte memā atemā mýjja 'ā ujarēnh jakreo tē. Me kute abenmā axwe kukrā kēt mex ne arēnhbē ne memā kum,

—Atemā pidjōbē pigēre ne ō āpēnh kute ō bēnjadwýrjamā kremā o tē. O tēn kum kre. Pidjōkō nhīpōkri kum kre. Nhyam arým in-grōt ne abatānh ne. Nhyam ō pidjō djwýnhja kute ō jabejmā 'yr tē. Ne te ō jabej nhyam amex nhyam te ō jabej nhyam ajte amū amex nhyam te ō jabej, ō jabej te aprān kam ō āpēnhmā kum, “Ota ajte pidjō kreja ō kēt ne. Arým 'ā amex amānhkrut ne ikjēkēt ba te ō jabej. On tēn kum ta. Mýj kadjy ne mōnh inhō purkam ām kajgoo dja”? ane.

⁸ Nhyam ō āpēnhja kum, “Adjým bēnjadwýr. Gē arek djan 'ā amex pydji ba kam bu'ā kakuw n kum mry nhīno ipōk ne o kane. Mry nhīno dja ba kanen kam gop ō jabej.

⁹ Dja ō mex ne kam arek dja. Gēdja ō kēt ba tu kum kuta”, ane. Tām ne ja.

Metīndjwýnh on kute memā pānh jarēnh kēt. Tūmrām dja ī memā pānh jarē. Me kute axwemā īrer ne kute tūmrām 'yr amijo akēx kadjy ne tūmrām memā pānh jarēnh meo ajkē. 'Ā ne kute memā ujarēnh jakreja.

Kute me'ō nire punuo mex.

¹⁰ Ne kam pi'ōk rārār'ōkam me kute abeno bikprōnh djākam memā Metīndjwýnh'ā ujarēnhō dja.

¹¹ Nhyam kam me'ō nija wadjā. Me karō punu'ō ne mā o ba nhyam kam ībōn mrā. Ibōn mrānh'ā amex krāptī. Arým 'ā 18. Nām te katāt kajmā āmmān katāt kēt mex ne.

¹² Nhyam kam Jeju omūn kam amiwýr ku'uw ne kam kum,

—Āpnhīre, me karō'ō kute ajo baja ne arým amā ire, ane.

¹³ Ne kam 'ā ikra dji. 'Ā ikra dji nhyam tebē kajmā dja, arým katāt ne dja. Ne kam Metīndjwýnhmā mextire jarēnhō dja.

¹⁴ Nhyam bep me bikprōnh djākam bēnjadwýrja ne 'ā ngyrk ne. Pi'ōk rārārkam Jeju kute meo mexo āmkam ne 'ā ngyrk ne. Ne kam memā,

—Pi'ōk rārār ne ja. Pi'ōk tykkambit ne me āpēnh djā. Pi'ōk tyk amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrutkambit ne me āpēnh djā. Kam dja ga me amrē mō gé me ajo mex. Kwārīk wānh ga me pi'ōk rārārkam amrē 'yr abao adjām kēt, ane.

¹⁵ Nhyam kam Bēnjadwýr djwýnh kum,

—Kē, nā gām me ajēx ne ajajkwakambit amimex jarē, ar amimex jarēnhō aba kajgo. Nhyānh ne ga me ajō pi'ōk rārārkam anhō kritt'ō kōm kēt ne, anhō mryti nār mry'ā krīja krādjē djā 'āpre bōn ūrkwā kurūm o akaton o tē nhyam kōm kēt ne? Kati, nā gām me pi'ōk rārārkam anhō krito aba nhyam kōm ba.

¹⁶ Ije nhyam mýkam gēdja ba me'ō ni, Abraão tām djwýja 'āpre bōnh kēt ne? Me ga ne ga me pi'ōk rārārkam anhō kritt 'āpre bō. Nhyam mýkam gēdja ba kubēngōkreja 'āpre bōnh kēt ne, Xatanaj kute uwpre'ā amex krāptī, arým 'ā amexbē 18ja 'āpre bōnh kēt ne? Kati, dja ba 'āpre bō gé kajmā dja, ane.

¹⁷ Ā kum ane nhyam kam kurē djwýnhja amikam pijām ne. Nhyam bep me ja, me kunī ne me tu kam kīnhkumrēx ne. Nām Jeju memā mýjja krāptiō pōx nhyam mexkumrēx nhyam me kam kam kīnhkumrēx ne.

Metīndjwýnh kute me utār ne meo ba.

¹⁸ Nhyam kam ajte Jeju memā kum,

—Ē, Metīndjwýnh kute me utār ne me kadjy bēnjadwýr ne kute ar meo baja, mýj ne kute urāk? Mýj'ā ne ba ije akremā?

¹⁹ E kum nām kute pidjō 'y kryre ja pyrāk. Pidjō 'y kryrebē motadu. Me'ō ne amim 'y kryreja by ne kam o tēn ō purkam kre nhyam tebē abatānh ne. Abatānh mexkumrēx nhyam kam kwēnhne apýnh pa'ā aē, ane.

Me kute amim Jeju marmā nhyam arým ja pydji kadjy amīma, nhyam arým ja kadjy amīman 'ā tým, nhyam ja kōt 'ā tým, nhyam ja 'ā tým, nhyam ja 'ā tým nhyam arým 'ā krāptī ne. 'Ā ne 'y kryre ja jakre.

²⁰ Ne kam ajte memā kum,

—Metīndjwýnh kute me utār ne me kadjy bēnjadwýr ne kute ar meo baja mýj ne ba ije 'ā akremā?

²¹ E kum nām kute djwý nhigot djā pyrāk. Me'ō nire ne djwý djōm byn ngōnhkam kumēn kam ajte iby o amānhkrut ne kumē ne kam kadjy djwý nhigot djā ngrīre ja by. Ne kam o akān kudji nhyam nōn kam arým igot mō. Igot mō:n arým rax ne kam prīne djwýo tuknī, ane. Nām ā me kute Metīndjwýnh mar amū abendjō'ā abenmā Metīndjwýnh jarēnhō ane nhyam arým me pyka kunīkōt arēnhō ajmā nhyam arým pyka kunīkōt me kute Metīndjwýnh mar krāptī ne. 'Ā ne memā djwý nhigot djā jakren arē.

Kikre jajkwa krekre ngrīre'ā ujarēnh.

Mat 7.13

²² Ne kam tu Djeruxarē'yr krākumrēx ne. Ne kam apýnh krī rūnhmē krī kryre kōt mō. Kam memā Metīndjwýnh'ā ujarēnh mō.

²³ Djeruxarē'yr me mōrkōt ne memā 'ā ujarēnh mō nhyam kam me'ō kum,

—Bēnjadwýr, djām Metīndjwýnh kute me utārja djām me ngrērebit? ane.

²⁴ Nhyam kam memā,

—Ē, kwārīk wānh ga amū me ja mar kêt. Nhyṃ bep Metīndjwýnh dja ga amikajmā'ā ama. Ga me kikre jajkwa krekre ngrire kōnh mrānh, kōnh ngjēnhmā mrānh týx ne kute ikjēo aben rēnh ne mrānh ne ngjēxja pumū. Gadjwý dja ga ā amikam atýxo anen Metīndjwýnh nhō pyka'ýr bōx. Ba me amā arē. Nām me krāptī te 'ýr armā. Dja me te o anen te o anen 'ýr ār kêt ne. Kute mrāmri ne me te kikremā ār prāme ja pyrāk.

²⁵ Dja ō kikre djwýnh 'ýr tēn kikre'ā ijē, me abē kikre'ā ijē. Ga me kam wānh kapōtā akumex. Ne kam 'ā ijē dja mōro akumex. Te 'ā ijē dja mōro akumex ne kam kum, "Bēnjadjwýr, amrē me imā kikre'ā ta ba me wām wadjā", anhýro akumex. Te kum ane. Nhyṃ kam me amā, "Kē waj, ije me amar kêt. Ije mýjwā kurūm me ajapōx djākōt me amar kêt", ane.

²⁶ Dja ga me te kum, "Tō gēt anhikō'ā ne ba me inhō kwý krēnh kōt ikō ga me inhūrkwā kabē'ā me akreo mō", anhýro akumex.

²⁷ Nhyṃ kam me amā, "Ba me amā arē ga me ikabēn ma. Ije mýjwā kurūm me ajapōx djākōt me amar kêt. Rūm mān me mō, me aje ajaxwebit markam dja ga me rūm mō", ane. Dja ā ō kikre djwýnh me kapōtā akumexjamā ane.

²⁸ Ā me amā ane ga me kam amran amim angyrk ne wānh amijanēn amijo pyka titik ar o aba. Abraāomē Idjakmē Djakomē Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh kunīmē dja me Metīndjwýnh nhō pykakam ar ba, ga me te me omū. Metīndjwýnh arým kute me utār ne me kadjy bēnjadjwýr ne kute ar meo ba, ō pykakam kute ar meo baja dja ga me te me omū, amybyým me omū ne kam ajte jām amipumūn kam amikam angyrk ne. Metīndjwýnh kute bōm me arēnhkam gēdja ga me ā amim angyrk o anen amran amijanēn ar amijo pyka titik o aba.

²⁹ Bir be, dja me apýnh pyka kunīkōt Metīndjwýnh'ýr akuprōn kam kutā ō kwý krēno kumex. Kājka kraxrūm me jamē, kājka nhōt kurūm me jamē, aktā kājka nhirē'ānh me jamē, me tām dja me 'ýr bōx ne kutā ō kwý krēno kumex. Nhyṃ bep Metīndjwýnh dja me ja kadjy bēnjadjwýr ne meo ba.

³⁰ Nhyṃ kam pykabē me 'uwū, me kātām ar baja gēdja me kumrēx Metīndjwýnh nhō pyka'ýr bōx. Nhyṃ bep jakam me kute amirūnhbit mar ne kute amirūnh mar kanārām baja gēdja me pānh me katēn mrā, ane. Nām ā Jeju memā Bām nhō pyka jarēnh ane.

*Jeju Djeruxarēkam me jakam kaprī.
Mat 23.37*

³¹ Nām memā kabēn jarēnh pa nhyṃ kam me bē pardjēu kwý 'ýr bōx ne kam kum,

—On ja kurūm tē, ane. On ja kurūm tē. Arým ne Erodji kute abīmmā akangrō, ane.

³² Nhyṃ kam memā kum,

—Ām me mōn kukōnhwāmā arē, axwere wāmā arē, "Ota ba akati jakam arek me karō punubē me utāro djan me kanēo mexo dja. Gēdja akati ba ajte tām ne. Nhyṃ ijā akati amānhkrut ne ikjékēt ba arým inom kumē." Dja ga me ā kum ane.

³³ Nā, mrāmri ne ba arým Djeruxarē'ýr itēmkmurēmā. Dja ba akati jakam meo mexo tēn nō nhyṃ akati kêt ba ajte amū tēn 'ýr nō nhyṃ akati ba arým 'ýr bōx, Djeruxarēkam bōx. Nhýnh ne me kute atemā krīrax 'ókam Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh par djā 'ō got ba 'ýr tē? Kati, Djeruxarē pydjii. Pydji ne ba arým 'ýr itēmā. Kam gēdja me ibī, ane. Nām ā Jeju mekbē pardjēumā ane. Ne kam ajte Djeruxarēkam me ja'ā,

³⁴ —Ý, Djeruxarē, Djeruxarē, mýkam ne akra Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh par prām ne? Mýkam ne kēno me titik ne me kupa, Metīndjwýnh kute me awýr me anorja pa? Ije nā bām te ije me ajo ibikprōnh ne ije me ajo atommā. Kute mrāmri ne ōkrēnē'ānh kute arao krao bikprōnhja pyrāk. Ba ren ā me ajo ane. Nā bām te ije ā me ajo anhýrmā ga me.

³⁵ Ē, jakam me amōr djā ja gēdja kukrit mex ne kaprýn nō. Ē, ba me amā arē, jakam dja ga me ipumūnh kētkumrēx ne. Ipumūnh kêt rā'ā: nhyṃ inhō akati ijo rām ne jao tē ga me abenmā kum, "Ē, ota arým Metīndjwýnh kabēnkōt tāmja bōxmā. Gē Metīndjwýnh o Kīnh." Ga me ā abenmā ane ba kam arým me awýr bōx, ane.

14

Jeju kute me'ōbē pardjēu nhūrkwākam ō kwý krēn.

¹ Nām memā kabēn jarēnh pan kam ajte tē. Nhyṃ ajte pi'ók rārār nhyṃ mekbē pardjēu nhō bēnjadjwýr ngrī'ō kum,

—Amrē ikōt tēn inhūrkwākam ikutā anhō kwý krē, ane.

Nhyṃ kum "Ā" anen kōt tēn kutā ō kwý krē nhyṃ me arek kam no tyn omūnhō nhý.

² Nhyṃ Jeju kutā me'ō my nhý. Nām prīne igoto tuknī.

³ Nhyṃ mekbē pardjēumē me kute Mójdjē kukrājā mar djwýnh arek Jeju pumūnhō nhý. Kute o mex jabej ne me ikō'ā nhýn omūnhō nhý. Nhyṃ kam memā,

—Djām ori me kute pi'ók rārārkam meo mexkam punu? Djori kam punu? ane.

⁴ Nhyṃ me pijām djāje anhikrē:n nhý. Nhyṃ kam pa'ā byn kājma kudjan o mex ne kam ano.

⁵ Ne kam memā kum,

—Gêdja me ajô kra'ô, me ajô nhô krit'ô pi'ôk rârârkam tén kreti, ngômkwatikam tým, mã gêdja ga on? Djâm aje arek pi'ôk rârârkam omûnh kajgoo adjammã? Omûnh kajgoo adjâm nhyim tykmã? Kati, gêdja ga pi'ôk rârârkam o wabi, ngô kute bîn kêttri, ane.

⁶ Nhyim me ajte anhikrê:n nhý, ne te kute amipân̄h kum kabên'ô jarênhmân mrâmri nhý.

⁷ Nhyim me ô kwý krêno ýrja, bēnjadjwýr kute memã arēnh nhyim me ô kwý krēnmã ýrja ne me kwý amijo rûnh prâm ne mekbê amijo me rûnh krî djã pytã. Nhyim Jeju me omûn kam nêje memã kabên kadjy memã mýjja'ã ajarē ne memã kum,

⁸⁻⁹ —Me kute abenã me rēnhkam ne me àkur rûnhî. Nhyim kute abenã me rēnh djwýnhja amã kabên jabej ne amã, “Amrê tēn me kutã anhô kwý krê”, ane. Ga kam tēn úrkwãmã wadjân kam kwãrik wãnh ga amijo me rûnh krî djã pytãr ne kam anhýr kêt. Dja me bēnjadjwýr'ô akôt bôx, kute raxo ajakrenh'ô akôt bôx nhyim kam abenã me rēnhdjwýnh amã, “On kãjmã dja. On kãjmã dja gē tãwã nhý. Tãwã ne kute raxo ajakrenh. Ga dja ga tēn me burûm nhý, me wã nhikô'ã nhý”, ane ga kam apijãm ne. Kute me ipókri amã anhýr kam dja ga apijãm rax ne.

¹⁰ Bep kati, dja ga anhô kwý krēn kadjy wadjân tu me burûm nhý, me kãtãm ja nhikô'ã nhý nhyim kam ta, abenã me rēnhdjwýnh ta gêdja amã, “Kati, Bēpbãmre, amrê tēn me rûnh krî djãkam nhyim anhô kwý krēn mex”, ane. Ga kam arým ýr tē. Ta gêdja arým me ipókri ajo rax. Nhyim me kuní arým araxkôt apumû. Me aro'ã anhô kwý krēno anhýrja dja me araxkôt apumû.

¹¹ E kum ē, me kute amijo rûnh prãmja gêdja me í pijãm ne. Nhyim bep me amikam pijãm ne akrãnmã ar kute amijo baja gêdja arým Metúndjwýnh pãnh meo rûnh ne, ane.

¹² Nãm ã Jeju me ro'ã ô kwý krêno ýrjamã anen kam ajte bēnjadjwýrjamã kabên ne. Ne kum,

—Gêdja anhô djwý kumex, anhô mry kumex jabej ga arým anhô kwý krēn rax ne. Kãjkwa nhípókri myt nhýr kam nar kon amykrykam anhô kwý krēn rax ne. Kwãrik wãnh anhôbikwãmē akamymē anhôbikwãmē 'ômē me kute amimexjamē me jamã arēnh kêt, anhô kwý krēn djãja jarēnh kêt. Me kute akubyn amã o pãnh karô me jamã arēnh kêt. Mýkam? Bir, ga ren anhôbikwãmã mýjja ngã nhyim ren arým amipân̄h amã mýjja ngã.

¹³ Nhyim bep kati, dja ga anhô kwý krēn rax kutã, kadjy me ô mýjja kêt, me kute amijo bikēnh, me akry, me no rã, me jamã akabên gē me akutã ô kwý krê.

¹⁴ Metúndjwýnh dja pãnh ajo kînh ne. Me 'uwtjã dja me te kute amã o pãnhmã. Nhyim bep Metúndjwýnh dja amã o pãnh ne, me

katãt mrãnh ne tyk ne akubyn tîn nhô akatikam gêdja arým amã o pãnh ne, ane. Nãm ã Jeju kum kabên jarēnh o ane.

Metúndjwýnh kute amiwýr me 'wýr'ã me ô kwý krēn jakre.

Mat 22.1

¹⁵ Nhyim kam Jejumē ro'ã me ô kwý krēno ýr ja'ô kuman kum,

—Be, godja me'ô Metúndjwýnh nhô kãjkwa ýr bôx ne kutã ô kwý krēn jabej, dja mrãmri kînhkumrēx ne, ane.

¹⁶ Nhyim kam kum,

—Me'ô ne arým kute memã djwý nhije djãrmã djwýmē mry nhijeo nhý. Ne arým kadjy me krãptãmã ne ne arým memã djwýmē mry ga nhyim arým xêr.

¹⁷ Arým xêr nhyim kam kadjy ô àpēnhmã arēn kum, “Mã tēn ar wãmã arē. Ar wãmã arē gē amrê ar mô. Dja ga arkum, 'Arým ne xêr gwaj on ýr banhō kwý krê”, ane.”

Amrêbê ne kadjy memã arē ne kam ajte kadjy me ýr ô àpēnh jano. Nhyim kam ô àpēnhja tēn bôx ne te kadjy memã arē.

¹⁸ Nhyim kam ar kuní apýnh kukràdjãkôt kubê amikati ne. Ja kumrēx ne kum, “Kati, ajbir ne ba amim pur byn kam ije omûnhmã ýr tē. Ýr tēn kum ijarē. Dja ba wãm itēm kêt ne. Kwãrik wãnh gē ikam ngyrk kêt”, ane. “Nēn”, ane.

¹⁹ Nhyim atãri ja kum, “Ota ba ajbir mryti krãptíbē 10o bôx ne kam ije gop àpēnh mex jabej, týx jabej ije kabimã ýr tē. Ýr tēn kum ijarē. Dja ba wãm itēm kêt ne. Kwãrik wãnh gē ikam ngyrk kêt”, ane. “Nēn”, ane.

²⁰ Nhyim kam kute o ino rerja kum, “Ajbir ne ba iprô ne kam te ije kum inhiner ne wãm itēmãmã”, ane. Nãm ar ã kubê amikatio ane.

²¹ Nhyim kam ô àpēnhja tēn bôx ne kum arē, ô bēnjadjwýrjamã arē. Nhyim kam ngyrk ne, ô bēnjadjwýrja ngyr:k ne. Ne kam kum, “Amibêx ne amũ aprôt ne ajte me abej. Ngôo pry kamûn kikre bu kamû. Ne amrê me ô mýjja kêt, me kute amijo bikēnh, me no rã, me akrywã kunio mô”, ane.

²² Nhyim kam ô àpēnh meo bôx ne kam, “Be, ota ga aje imã me arēnhja ba arým meo bôx nhyim me kute kikre jaēr kêt rã'ãã”, ane.

²³ Nhyim kam ô bēnjadjwýrja kum, “Ajte akubyn me ýr tēn prykôt me abej ne purkamdjwý ajte me abej, ane. Memã arēn me pa 'amýn amrê meo mô. Amrê meo mōn meo bôx gē me prīne inhürkwã kre jaēr”, ane.

²⁴ Ba me amã arē, ije kumrēx 'wýrja gêdja mrãmri ikutã ô kwý krēn kêt kumrēx ne. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju mekbê pardjēumã anen kãjkwãmã ýr me bôx kêtãmã ã arēnh o ane.

Kute mã me Jejukôt bikamēnhmã memã arēnh.

Mat 10.37; Mak 8.34; Ruk 9.23; Dju r 12.26

²⁵ Ne kam ajte Djeruxarē'yr krā. Nhyam kam me itepato kōt mō. Kōt mō: nhyam kam me'yr akēx ne memā kum,

²⁶ —Dja ga me ajō mā ikōt abikamēnh prām jabej gora amā ijabē t̄yxo, amā ikīnh t̄yxo amā anhōbikwa kīnhja jakrenh mex ne. Dja ga amā abāmmē anāmē aprōmē akramē akamymē akanikw̄ynhmē kīnh kēt ne kam ga amā aminh̄djw̄y kīnh kēt ne kam ba-jbit amā ijabē t̄yx ne kam ar̄ym abē inhō ãpēnhkumrēx.

²⁷ Ne kam ajte dja ga me ajō amā atokry pyma jabej kam ar̄ym ikōt aba djw̄ynh kētkumrēx. Nhyam bep kati, dja ga ijā amijakren ikudjwa aje anhō p̄ite'y m̄ynh m̄ān prābē atokry rax ne amā ijabē rā'ā nhyam me kute abīn jabej ga ikanga kēt ne tu mā ikōt ajkamēn kam ar̄ym mrāmri ikōt aba djw̄ynhkumrēx, ane. Nām ā Jeju memā anen kam ajte memā kum,

²⁸ —Nā, dja ga me ajō aje kikreti nhipēx jabej gēdja ga kadjy amikadjw̄ynhbē amim 'ā karō ne amim 'ā pi'ōk kaprī jakre kumrēx ne.

²⁹ Got ga ren 'ā pi'ōk kaprī jakre kēt ne ren ipēxo mō nhyam ren kam abē 'yr pi'ōk kaprī atāk ne. Ga ren kam kum parbit pumjuw. Kum parbit pumjuw ne kam te aje inomā mēnhmān kam ren tu katēri krāta. Nhyam kam ren me kātāmja ajā keket ne ren kam ajapry,

³⁰ “Tāwā ne kute kike nhipēxo tēm ne inomā mēnhmā ar o ban kam katēri krāta”, ane. Ga ren kam apijām ne. Bir be, ā me kute ajā anh̄yr kētbē gēdja ga pi'ōk kaprī kumrēx 'ā akre.

Bir be, gēdja me'ō mā ikōt bikamēnh prām jabej, amim ijā karō kumrēx ne kam amim, “Ije ba on mā Jejukōt ajkamē ne kōt ar iba, o ino rer kēt, katēri krā'yr kēt. Dja ba tu kōt ar ibakumrēx ne”, ane. Dja ga ā me ajō ijā amim karō anen kam mā ikōt ajkamē, ane.

³¹⁻³² Ba me amā ajte 'ōdjw̄y jarē. Bēnjadjw̄yr ja ne ar̄ym kurē djw̄ynh'yr ō ãpēnh jao mō. Nhyam ō ãpēnhja krāpti ne. Ō ãpēnh ne kubē 20.000. Nhyam kum yrja nhō ãpēnh ngrēre. Kubē 10.000. Nhyam bēnjadjw̄yr ja kute nīnh 'yr ō ãpēnho mōr ja ne kum yr nhō ãpēnhja jakrenh mex ne. Nhyam kam kum yrja bit kurē djw̄ynh kutā ō ãpēnho mōn kam ajte amikam ajkam aman te kurē djw̄ynh'ā ō ãpēnh jakren kam amim, “Ije, m̄yjr dja ba nē? Ije ba me'yr inhō ãpēnh jano, n̄jar me mōr rā'āri gē ikāxā mekmā ijā aprā. Bar arek ap̄ynh nh̄yn idjumar mex”, ane. Nām me ja bit kute me ja'yr prōtmān kam te amikabin amikam ajkam aman tu akubyn akēx ne.

³³ Be, dja ga ā amim ijā karō kumrēxo ane. Aje arek o atēm ne aje inomā mēnh kadjy, katēri krā'yr kēt kadjy. Dja ga amikabi kumrēx ne kam anhō nēkrēx, anhō m̄yja

kunī'ā ano t̄yx kēt ne tu amibē kanga ne kam mrāmri ikōt aba djw̄ynhkumrēx. Nhyam bep kati, dja ga anhō nēkrēx 'am̄ynh t̄yx ne kam ar̄ym ikōt aba djw̄ynh kētkumrēx.

³⁴ Ē, kadjwanhī. Kadjwanhī ne mexri ãnhkumrēx, akrykumrēx. Nhyam bep ar̄ym t̄umkam ãnh kēt, akry kēt nhyam me kute ajte o mex kētkumrēx. Me te o ane. Mrāmri tu akry kēt. M̄yjr kadjy ne ga ar o aba kajgo? Kajgo mexi.

³⁵ O me kute djw̄y kane kēt ne kute mry nh̄mmē o bikār ne kute o pidjōjadw̄y kane kēt. Nām me tu o ban m̄um kurē. Ar̄ym mrāmri akry kēt. Kajgo mexi. Got me aja-makre jabej, gop on ama, ane. Nām ā me'ō kute amijo Jeju pytār ne kōt tēm ne katēri kubē akēxkam ā kajgo ane, kum ō nēkrēx kīnhkam kute kubē akēxkam ā kajgo ane. Djā nām mrāmri mā Jejukōt ajkamē got? Kati, nām 'ēx ne kōt ar ba kajgo.

15

Mrykī'ātōmti pydji biknor.

Mat 18.12

¹ Nhyam kam me kute bēnjadjw̄yr ba-jtemmā pi'ōk kaprīo atom djw̄ynhmē me axwe ajte Jeju'ā akuprōn kuri kumex, me kute kabēn marmā ne me 'ā akuprōn kuri kumex.

² Nhyam kam mekbē pardjēumē me kute Mōjdjē kukrādja mar djw̄ynhmē ne me kaxā kabēn ne, bēn p̄rikam kabēn ne abenmā,

—Djidjāk, tāwā ne kum me axwebit kīnh ne ajte ro'ā mōn ō kw̄y krēno nh̄y, ane.

³ Nhyam kam atemā memā m̄yja'ā ujarēnh jakreo tēm memā,

⁴ —Birām me ajō nhō krit, mrykī'ātōmti krāptibē 100. Dja abē pydji akuno ga kam mā dja ga on? Dja ga tu anhō mrykī'ātōmti krāptibē 99jamā anhire gē wānh akutēp kumex, kapōt kukritkam kumex ga kam pydji biknorja jabej tē. Abej tē:n ar̄ym kum akaton aprōn o tēn o bōx.

⁵ Aprōn o tēn o bōx ne kam akīnh ra:x ne.

⁶ Akīnh rax ne kam anhōbikwamē anhūrkwā nhitepā me jao akuprōn kam memā kum, “Ota ba ar̄ym inhō krit ibē biknorja japrōn o tēn o bōx. Dja ga me idjō'ā akīnh ne akīnh rax”, ane.

⁷ Bir be, gēdja ā kākjakam me kīnh ane. Me'ō pydji gēdja amim katon wānh axwemā iren Metindjw̄ynh'yr amijo akēx nhyam kam me kīnhkumrēx. Me'ō pydjikam dja kākjakam me kīnh rax ne. Kam kīnh raxo me mex, me krāptikam kīnhja jakrenh mex ne. Me kute, “Bep ba ne ba katāt mrān imexkumrēx”, anh̄yr ne ajkwaobit kute amimex jarēnhja ne Metindjw̄ynh kute meo mex kētē. Nhyam kam kākjakam me jadjw̄y mekam kīnh kēt ne.

Ngōnhponho pi'ōk kaprī pydji biknor.

⁸ Ba ajte me amã 'ödjwý jarë. Me'ö nire nhö kryt jakao ngõnhponho pi'ök kapribê 10 ne pydjín kubé akuno, pãnh ra:xkam. Mã dja on? Dja ngõnhpõktimã adjàn kam pri:ne ar abej kapõnho ban kam kum kato.

⁹ Kum katon kam õbikwamê itepã kikre-jakam me jao akrpõn memã kum, "Me ikõt akĩnh. Ota ba arým ije pi'ök kapriõ ibiknor-jamã ikato", ane.

¹⁰ Bir be, ba me amã arë. Dja Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh ã kĩnh ane. Me'ö pydjín amim kator ne kute wãnh axwemã iren kam kute Metĩndjwýnh'ýr amijo akëx nhyim kam ã kadjy mrãnh djwýnh kam kĩnh ane. Nãm ã Jeju memã ujarënh ane.

Me'ö kra biknor ne akubyn bãm'ýr akëx.

¹¹⁻¹² Ne kam ajte memã 'ödjwý jarënh memã,

–Me'ö my kra amãnhkrut nhyim kam kutapureja bãmmã kum, "Djũnwã, gop on ar imã anhõ nèkrëx kwýo ajkjê. Aje ar imã atyk kutã nèkrëxo abikjermã arënhja on atũri ar imã o ajkjê, ar ije kam amak kêt kadjy", ane.

Nhyim kam kum "Ã" anen kam arkum o ajkijn kutapure jamã kungãn kutewajamã kungã.

¹³ Nhyim kam bãm kute kum õrja arým amim kuby, kutapureja amim kuby. Nhyim kam 'ã akati ngrëre nhyim kam arým mã o mõ, õ mýjja kunõ atom ne o mõn ajubê o tým, pyka 'õkam o mõn o bõx ne kam arĩ:k ar o ba. Tu arĩk ar ba'ã pi'ök kapri krëno tẽn kam krën pa.

¹⁴ Pri:ne 'ã pi'ök kapri krën mex ne, ne kam arým arĩk ar ba. Nhyim kam pykawãkam arým djwý kêtumrëx, nhyim me prãmkam ar ba. Nhyim kam pi'ök kapri krën pan kam tu arĩk ar ba, prãmkam ba.

¹⁵ Ne kam bẽnjadjwýr 'õ'ýr tẽn kam kum, "Ba amã apê", ane. Kum ãpënh nhyim kute kum pi'ök kapri nhõr nhyim kute o mýjja byr ne krënmã. Nhyim kam bẽnjadjwýrja "Ã" anen kam õ mry nhõ kapõtmã ano, kute angrõ jamyre pumũnh ne kute kum o djuw mexmã. Nhyim kam kum omũnho dja.

¹⁶ Nhyim kam angrõ jamyre bãy kakõ kuro ba nhyim kubëngõkreja* arým prãm bin mex nhyim te kute angrõ jamyre kutã bãy kakõ kwý krënmã. Nhýnh ne me'õ got kute kum mýjja 'õ nhõr nhyim kute krënmã? Arkati.

¹⁷ Nãm ar ban kam amim katon kam amim, "Ije, djã nãm ã ibãm nhõ ãpënhja anen ar prãmkam ba? Djũnwã ne pri:ne õ ãpënhõ djuw mex nhyim kam djwý kumex. Djwý kumex ne kam 'ã kãtãm ne kumex. Mýkam ne ba bajbit ar prãmkam iba.

¹⁸ Ba gët on akubyn ibãm'ýr tẽn kum, 'Djũnwã, ota ba Metĩndjwýnhkam ar amikrão iba, ne gadjwý akam ar amikrão iba.

¹⁹ Djãm imex ne ga aje ijo akra rã'ãmã. Dja ga tu ijo anhõ ãpënh, ijo ajtem ne. Ba kam amã apê' Gêdja ba ã Djũnwã'ýr tẽn kum ane."

²⁰ Ne kam ekruv ne kãjmã djan kam bãm'ýr tẽn. Bãm'ýr tẽn: nhyim kam bãmja amybým omũ, kraja pumũ. Ne kam rerek ne, tik ngyo nhýn kum kapri ne. Ne kam prõt ne kajpan o tým ne kam abej muw.

²¹⁻²² Nhyim kam bãmmã kum, "Djũnwã, ota ba Metĩndjwýnhmê ar akam ar amikrão iba. Djãm imex got ga aje ijo akra rã'ãmã", anhýr konen nhyim bãmja õ ãpënhmã kum, "Amũ ar ajõ aprõt ne kubêkã mexwãmê ikrakam rãxwãmê parkãwãmê amrë o aprõt ne kum angjê, ane.

²³ Ne ãm ar ajõ aprõt ne ije kutêp mryti jabatãnh nyre nhĩptĩ'ã ma nhyim ãmwã japrõn amrë o tẽn abĩ. Gwaj banhõ kwý krën rax ne bakĩnh kadjy.

²⁴ Ota ikra. Be, ikra djwýnh ja ne ibê tyn ajte akubyn tĩn ne. Nãm akunon arým akubyn imã kato", ane.

Nhyim kam me kĩnh rax kato. Kĩnhkumrëx ne õ kwý krëno kumex.

²⁵⁻²⁶ Nhyim kam kutewaja purkam ãpënhõ dja. ãpënhõ dja:n ãpënhõ ino ren kam kurũm tẽn. Tẽn kam kikre tẽpo tẽn me kanga ma. Me toro dja nhyim me ngrer man kam amikutã bãm nhõ ãpënh 'uw. Nhyim kutã tẽn kajpa nhyim kum, "Mýj nã"? ane.

²⁷ Nhyim kam kum, "Ije atõnhre ne arým bõx. Nhyim kam abãm kadjy mryti jabatãnh nyreja bĩ, twýmtyja bĩ. Nhyim abãm kĩnhkumrëx ne. Amrëbê: atõnhre tẽn ne arým bõxkam ne abãm kĩnhkumrëx ne. Mýjja kute ajmã o kêt, umar mex ne ar ban arým bõx, kam ne abãm kĩnhkumrëx ne", ane.

²⁸ Nhyim kam tu ngyr:k ne kikremã ãr kêtumrëx ne. Ne kam kapõtã arek ngyrk ne dja. Dja nhyim bãm 'ýr katon te kum kabën ne, te kum me tor'ã apnën kum, "Amrë tẽn anhõ kwý krën me kudjwa akĩnh", ane.

²⁹ Nãm te kum ane nhyim kam kum, "Kê wajre. Nã bãm amã idjãpë:nh ar iba. Arým idjãpënh'ã amex krãptĩ. Djã nã bãm abê amikati? Ga mýjja 'ýr ijano ba 'Kê wajre' ane? Kati, nã gãm mýjja 'ýr ijano ba akrãmã amã 'ýr mrã. Djã ne ga kam mãn imã anhõ mokaak'õnh bĩ bar inhõbikwamê ro'ã kwý krëno nhýn ikĩnhkumrëx ne?

³⁰ Nhyim bep akamrerre ne anhõ nèkrëxo mõn me kupry'ã kukrën mõn ajbir bõx ga kum gu banhõ mryti twýmtyja bĩ", ane.

³¹ Nhyim kam bãmja kum, "Akmere ga ne ga arek ikuri dja. Ne inhõ mýjja kunõ anhõ", ane.

³² Mrãmri ne bar ikĩnhkumrëx ne. Mrãmri ne bar ikĩnh ne itor inhýrja. E kum mrãmri

* 15:16 Jeju nhõ pykakam me kunĩ bẽngõkre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djãri kunikõt me kunĩ bẽngõkre pyrãk.

ne atõnhre gu babê tyn ajte akubyn tîn ne. Nãm akunon arým akubyn kato, ane. Nãm ã bãm kutewajamã ane. Tãm ne ja.

Be, nãm ã Jeju mekbê pardjêumã ujarênh ane. Metîndjwýnh kum me axwedjwý jabênh kute me abej ne kute me utår nhyem me ô'ã kînh'ã ujarênh ne ja.

16

Õ àpênh kute õ bënjadjwýr noo biknor.

¹ Nhyem kam Jeju ajte kute kôt ba djwýnhmã mýjja 'õ'ã kabên jakremã arkum, —Me'õ bënjadjwýr ne õ pi'ók kaprî kumex. Nhyem kam õ àpênh ne kum kam àpêno dja. Pi'ók kaprîmê nèkrêxa kunîkam kum àpênh ar ba. Nhyem kam me kâtãm ne me kum õ àpênhja jarêh kum, “È, ota anhõ àpênh arým abê amijã anhõ pi'ók kaprî krêno mô, ane. Arým abê o apêx mexo mô”, ane.

² Nhyem kam arým õ bënjadjwýrja amiwýr ku'uw ne kum, “Mýj nã? Mýj ne ga ajmã o nhyem me imã ajarê? On amrê inhõ nèkrêx'ã pi'ók no'ókwaõ akato ba omû. Jakam dja ga imã adjápênh kêtikumrêx ne”, ane.

³ Nhyem kam kabên ja man kam òkre kadjwýnhbê amim, “Ije tó mã dja ba nê? Arým ne inhõ bënjadjwýr bôm imê. Mã dja ba nê? Æm arngro týxkam purkam idjápênhbê irerekre ne kikre kabe'ã idjã'wýr imrãnhbê ipijãmã”, ane.

⁴ Nãm ja jarêh nhým kam ajkam aman kam,

—E kum ã ane. Arým ne ba kuma. Jakam dja ba ar jamã ikabên jarê nhyem arým inhõ bënjadjwýr kute bôm imênhkam ar ja arým ijo òbikwan amiwýr ijo wadjã, ane.

⁵ Ne kam ar kute bënjadjwýrmã pãnh kêtja amiwýr ar ku'uw. Amiwýr ar ku'uwn arkum, “Mã ne ga aje mýjjaõ pãnh kêtja kute?”

⁶ Nhyem kam kum, “Ngõnh kròkròktibê 100. Rõny kangó'ã ngõnh kròkròktibê 100 ne ba kum o pãnh kêt ne”, ane.

Nhyem kam kum, “Mî. Aje pi'ók no'ók tûmja byn on o nhým 100ja ngrãnh pãnh 50 nhõ”, ane. Ajêx ne kum ngrêre jarêh kum 50 nhõ, ane.

Nhyem kam ã anen kam kînhkumrêx ne kunhôn mã tẽ.

⁷ Nhyem kam ajte abej ja kukij ne kum, “Mã ne ga aje mýjjaõ pãnh kêtja kute?” ane.

Nhyem kam kum, “Bãyogore'ã xakubê 100”, ane.

Nhyem kam kum, “Mî. Anhõ pi'ók no'ók tûmja by gẽ arîk wãnh 100 nõ, ga pãnh kum 80 nhõ, ane. Ajêx ne 'ã kum kãjbê krãptîbê 80 nhõ”, ane.

Nhyem kam ã anen kunhôn kam kînhkumrêx ne mã tẽ. Nãm ã arkum o anhýro tẽ. Õ àpênhja arkum õ bënjadjwýrja noo biknoro anhýro tẽ. We arkum kînh ne kute

amipãnh o òbikwamã ne ã arkum o anhýro tẽ.

⁸ Nhyem õ nèkrêx djwýnh ne õ àpênhja no mex jarê. Ækînhkam ne kum no mex jarê. Nã, mrãmri ne amikadjy no mexkumrêx. Nã, mrãmri ne pykabê ne ar baja ne me mrãmri amikadjy no mexkumrêx ne o Metîndjwýnh nhõ me ja jakrenh mex ne. Nhyem bep Metîndjwýnh nhõ me ja ne Metîndjwýnh kadjy amak mex ne kam kute a'uri me mrãnhja pyrãk.

⁹ Djãm ã ar aje õ àpênh kudjwa me noo abiknoro anhýrmã ne ba ije ar amã arênhja? Djãm ar adjãkînhî, ar ajênhkîkôt aje meo anhõòbikwamã got. Djãm ar aje pi'ók kaprîkôt meo anhõòbikwa nhyem atykkam kute amikôt kãjkwamã ajo àbirãmã got. Djãm me ja kute kãjkwamã ajo àbir gar atîn rã'ã rã'amã got.

¹⁰ Arkati. Gêdja me'õ mýjja kakritte kumrêx, mýjja ngrîre kam àpêno djan prîne o djuw mex ne o àkînh kêt, me'õ tãm gêdja arým ajte amû ijukri mýjja rûnhdjwýõ djuw mex. Nhyem bep kati, gêdja me'õ mýjja kakrittekam àpêno djan arým o akî ne kam ajte mýjja raxkamdjwý àpêno djan adjwýnhdjwýõ akî.

¹¹ Bir be, tãm. Dja gar pykabê mýjja kakrit, pi'ók kaprîjao akî djãm Metîndjwýnh kute kãjkwakam õ mýjja rûnh, õ mýjja mextire kute ar amã òrmã got? Kati, arým ne ar akabi.

¹² Dja gar ari me õ nèkrêx prokam amikrãn o adjãkînhõ aban ar mekbê o abikêno aba, djãm Metîndjwýnh kute ar amã anhõ mýjja nhõrmã, anhõ nèkrêx djwýnh kute ar amã òrmã? Arkati.

¹³ È, nhým ne me'õ õ bënjadjwýr amãnhkrut'õ amê arkum àpênh ar ba? Kati, gêdja o anen kam te o ane. Gêdja kum ja kurêh kam kum ja jabê. Nãr kon, gêdja kum ja kînh ne kumãbit apê ne kam kum ja kurêh kum àpênh kêt ne. Dja ga amã Metîndjwýnh kînh ne ajte amã nèkrêx kînh ne kam kute bënjadjwýr amãnhkrutmã adjápênh pyrãk. Gêdja ga te o ane, ane.

¹⁴ Nhyem bep mekbê pardjêu ne me Jeju kabên maro nhým aprýo kumex. Me kum pi'ók kaprî kînhkam, kam ne arê nhyem kam me aprýo kumex.

¹⁵ Nhyem kam Jeju memã kum,

—Me ga ne ga we me amijo katãt amrãnh ne. Me kunî kute we me amex pumûnh ne kute me amã me amex jarênhmã ne ga we me amijo katãt amrãnh ne. Nhyem bep kati, Metîndjwýnh ne kute prîne me akadjwýnhbê me apumûnh. Me aje amim mýjja'ã karõjakôt ne me akadjwýnhbê prîne me apumû. Be, mebhêngõkre ne me me akrãkãbit pumû, ga me kam kute amex pyrãk nhyem me me amex jarê. Bep kati, Metîndjwýnh kute prîne me akadjwýnhbê me apumûnh nhyem mýjja punubit me

akadjwǎnhbê ikwākam kum me amex kêt. Mrāmri me apunukumrêx.

¹⁶ Amrêbê ne me Môjdjê kukràdjâkôt ar amijo ba. Metǎndjwǎnh kabên jarênh djwǎnh kabênkôtmê ar amijo ba. Ar kôt me kute amijo ba rã'ã nhyam arým Djuão ajte adjwǎnhdjwý bôx. Djuão kute ngônhmã me angjênhja adjwǎnhdjwý bôx. Ajbir ne Djuão túmrâm bôx ne ar memã 'ã ujarênh ny jarênh ba. Me kute axwemã iren kute Metǎndjwǎnh'ýr amijo akêx nhyam Metǎndjwǎnh kute me utâr ne me kadjy bēnjadjwýr ne ar kute meo ba'ã ne memã ujarênh tē. Nhyam me krãpti arým kute 'ýr amijo akêx prãmkumrêx, kute mrãmri ne me krãpti kikre ngiremã ngjênh prãm ne kam 'ã kute aben nhingãnhja pyrãk. Me kute ari 'ã ikjêo aben rēnh ne 'ã kute aben nhingãno kumexja pyrãk. Nãm me ã kute Metǎndjwǎnh'ýr amijo akêx prãmkam ã ane.

¹⁷ Nhyam Metǎndjwǎnh kukràdjã túmja, kute me mrãnh mex'ã memã karôja, djãm arým túm ne apêxmã? Kati, gédja rã'ã ne. Pykamê kãjkwabít dja apêx nhyam bep Metǎndjwǎnh kabên dja túmrâm rã'ã rã'ã ne. Nhyǎnh ne mýjja ngrire, mýrbê itãja 'ô biknormã? ane.

¹⁸ Ne kam ajte Metǎndjwǎnh kukràdjã 'ô jarê. Me kute tu prô'ýr bakumrêx ne kute kanga kêtã memã arê ne memã kum,

–Gédja me'ô prô'ýr môn ar o ban kanga ne kam pãnh atemã me'ô'ýr môn kam kute krô'ã prô pyrãk. Mjênja ne axwe. Nhyam kam ajte me'ô ne prô kanga nhyam kam me'ôja ne me'ô kute prô kangaja'ýr môn kam arým kute me'ôbê prôo ãkǎnh pyrãk, ane.

Radjaru môn me'ô bēnjadjwýr 'wýro nhý.

¹⁹ Nãm ã Jeju memã anen kam ajte memã mýjja 'ô'ã karô ne memã,

–Me'ô ne ò nêkrêx kumex ne kute amidjwǎnhbit mar. Nãm kubêkã mex, kubêkã pãnh raxbit jangjy ne ò kwý krênh djã mexbit kute mar. Myt kuníkôt ne ã o anen ò kwý krênh rax ne.

²⁰⁻²¹ Nhyam kikre jajkwa krekremã me'ô bikênhja ikwã. Myt kuníkôt kikre jajkwa krekremã ikwã. Ne te kute ò anhy krênh prãme. Me'ô kute myt kuníkôt kubêkã mex, kubêkã pãnh rax jangjênh ne 'ã mrãnhja tãm ne te kute ò anhy krênmã kuri ikwã ne te 'ã 'wýro ikwã. Idjibê ne Radjaru. Tãm ne prĩne karýr týx ne, tēmê prĩne týx ne. Karýrmê tē týx nhyam ta ikwã. Nhyam bep roprebit ne 'ýr mãt ne karýr kunuw, tē kunuw.

²² Nhyam ò mýjja kêtja, Radjaru, arým ty nhyam kam kadjy mrãnh djwǎnh kumýn kãjkwamã Abraão'ýr o tēn o bôx. Nhyam kam ar ingêt kukãmãre Abraãoomê ro'ã ar ba. Nhyam me'ô nhô nêkrêx kumexjadjwý ty nhyam me kam o môn adjã.

²³ O môn adjã nhyam kam me tyk nhô pykakam bôx ne kam tokry rax ne. Tokry:

ne, ne kam tokry pymaje kãjmã rĩt ne amybým Abraão pumũ. Nhyam ar Radjarumê ro'ã ar ba. Ar umar mexkumrêx ne kǎnhkumrêx ne ar ba.

²⁴ Nhyam kam Abraão pumũn kam kum amijo akijñ kum, “Ngétwa, ngétwa Abraão, gop amrê amã ikaprĩn iwýr Radjaru jano gê amrê iwýr tēn ngômã ikra nhôttebit jadjan o inhôto ngo, ane. Ota ba kuwyjakam itokryo bit itokry”, ane.

²⁵ Nhyam Abraão kum, “Bir be, krãny, omũ. Afĩri ne ga mýjja mexbito amikǎnh ne. Nhyam bep Radjaru ne kaprĩ, tĩri kaprĩn ar ba. Ne kam arým jakam kǎnhkumrêx ne. Ga ne ga arým pãnh atokryñ akaprĩre.

²⁶ Ê, mýjja 'ôdjwý. Djãm jãnh ne wãm awýr tēm ne kute ajmã ajomã? Nãm me banêje inuwti: nõ, ne kam abenmã kre raxi. Ne kam jakam me ij'ô me awýr itēm prãm kêtê. Ga me ajô nĩnh pãnh me ikam abôx prãm kêtê. Aprakamã ne gwaj banêje inuwti: nõ”, ane.

²⁷⁻²⁸ Nhyam kam kum, “E kum ã ne. Ê, ngétwa, gora ibãm nhũrkwã'ýr Radjaru jano. Kam ne ikamy amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Ar'ýr dja Radjaru tēn arkum arēn arkum tĩn jadjã gê ar jakam, me tokry rax djãjamã ikôt bôx kêt”, ane.

²⁹ Nhyam Abraão kum, “Kati. Arkati, amrêbê ne Môjdjêmê Metǎndjwǎnh kabên jarênh djwǎnh ar 'ã pi'ók no'ók ne te memã arê. Gê ar Môjdjê ar kabên ma”, ane.

³⁰ Nhyam kam kum, “Kati, ngétwa Abraão, got ren me'ô me tyk kurũm me'ýr katon bôx ne memã arê nhyam ren me arým kôt amim katon kam ren wãnh axwemã iren Metǎndjwǎnh'ýr amijo akêx ne jakam bôx kêt ne”, ane.

³¹ Nhyam Abraão kum, “Kati, dja me Môjdjêmê Metǎndjwǎnh kabên jarênh djwǎnh kabên mar prãm kêt, nhyam ajte me'ô me tyk kurũm katon te memã amijo amirĩt ne te memã arê nhyam ren ajte tãm ne. Te ren omũn tu ate krã”, ane. Nãm ã Abraão me'ô nhô nêkrêx kumexjamã ane. Tãm ne ja, ane.

Be, nãm ã Jeju memã ujarênh ane.

17

Me'ô me'okam axwe nhyam tu axweo biknormã.

¹⁻² Ne kam ajte kôt ba djwǎnhmã,

–Wãnh ne me axwe pro ar akukãm rax ne nõ. Nhyam bep me kute memã axwe'ã ãpnênhja gédja me tokry ra:x ne. Watĩ:re. Dja prĩne Metǎndjwǎnh meo ajkê nhyam me tokry ra:x ne. Me'ô kute me prĩre pyrãk ne ajbir kute amim imar nyja nhyam ren me'ô axwe'ã kum apnê nhyam ren arým kôt axwe nhyam kam ren me kute kum axwe'ã ãpnênh djwǎnhja nhôkre'ã kēnpoti nhô ne ren ngônhmã kumê, ngô raxbê pyka kêtã

kumê nhyem ren kubî, ja ne kajbê tokry. Tokry ngri. Nhyem bep kati, dja prîne Metîndjwýnh o ajkê nhyem tokry ra:x ne.

³ Gora ar amijã ano tÿx ne amijãno dja. Dja ar akamy'õ axwe jabej gar ajõ kum akabên'õ jarê. Kum akabên'õ jarê gê axwekam amim ngyrk ne amim kato ga kam tu o akno.

⁴ Gêdja mã akam axwe jabej ga kam tu o abiknorkumrêx. Dja myt pydjikam akam axwe amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt ne kam awÿr tẽm ne kute amã, "Arÿm ne ba ijaxwekam amim ingyrk ne", anhÿr amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt jabej ga kam tu o akno, ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Tu amim kamnhÿxkumrêx.

Mat 17.20; Mak 11.23

⁵ Nhyem kute ar anor nhyem ar mörja Bënjadjwÿrmã kum,

—Ar ba ne bar ije amim amar ngrire. Gop on ar ikadjwÿnhbê ar ijo tÿx ne ar ikadjwÿnhbê akabên wadjã bar amim amar rax.

⁶ Nhyem kam Bënjadjwÿr arkum,
—Ga ren ar amim ikamnhÿx ngrireo kute motadu 'y kryre ja pyrãk ne ren arÿm pyjamã akabên ne ren kum, "On amikaban ngõ raxbê pyka kêt mü jakam mãn ajte dja", ane.

Nhyem ren tẽn ngõ rax nÿkam dja. Ar aje tu amim ikamnhÿxkumrêxkam ren tẽn nÿjar ngõ raxkam dja. Nhyem bep kati, ãm ar aje amim ikamnhÿxkumrêx kêtê, ane. 'Ybê motadu ne kryre kute karnhõ nhijy pyrãk. Nhyem Jeju ajte arkum,

Me tu akrãnmã Metîndjwÿnhmã àpènhmã.

⁷ Ga we ar ajõ abënjadjwÿr rax ne nhÿ. Nhyem kam anhõ àpènh purkam àpènhmã tẽ, nãr kon kute mrykí'ãtomtio djuw mexmã 'ÿr tẽ. Ne kam wãnh purkam àpènhõ dja. Àpènhõ dja:n arÿm àpènhõ ino ren bõx. Djãm aje kum, "Amibêx ne nhÿn atyk djã kêt ne kam anhõ kwÿ krê", anhÿrmã got.

⁸ Bep kati, dja ga ajte tu ano ne kum, "On imã òmrõn kam kadjy tẽn kubêkã mex jadjãn amrê imã òmrõo tẽ ba kukrê. Ne ngõdjwÿ imã kwÿ jadjã. Dja ba inhõ kwÿ krên kôt ikõ, ane. Ba ikumrêx inhõ kwÿ krên pa ga kam ikudjwa anhõ kwÿ krên kôt ikõ", ane.

⁹ Djã nãm bënjadjwÿrja õ àpènh djãpènhõ amra got. Djã nãm õ àpènh djãpènh pumÿn kum mex jarènhõ ba got. Kute kabên mar ne kute kôt amijo bakam, djã nãm kum mex jarèn kam kum amikÿnh jarènh ar o ba? Kati, mrãmri ne õ àpènh. Ò àpènh kute õ bënjadjwÿr kabên mar ne kute kôt kum mÿjja kupènh.

¹⁰ Bir be, ar gadjwÿ dja gar Metîndjwÿnh kute ar amã mÿjja jarènhja kunÿ kupènh amidjãpènh pumÿn kam, "Ije, djã nãm bãm ar Bënjadjwÿrmã idjãpènh mex ar iba got ar ijo amra? Kati, dji Bënjadjwÿr kute me

anor nhyem õ àpènh kute kum àpènhmãkê. Kôt ne Bënjadjwÿr ar ijano bar kum idjãpènh iban ikÿnhkumrêx ne, ane. Djãm kute ar idjãpènhõ àmra kadjy ne bar kum apê? Kati, nã bãm ar tu akrãnmã kum idjãpènhõ iban kam ikÿnhkumrêx ne", ane. Dja gar ã ane. Be, nãm ã Jeju kôt ba djwÿnhmã arènhõ ane.

Me ï kajêkam tẽ kubê 10.

¹¹ Ne kam ajte Djeruxarê'ÿr krãn tẽn pry pnã, aben nêje a'ÿr. Nãm mÿm pykabê Xamarij ne amrê pykabê Garrêja nhyem pyka 'ÿr nhõkre djãkõt pry ja'ã tẽ, 'ã Djeruxarê'ÿr tẽ.

¹²⁻¹³ Nãm pry'ã tẽn kam ï krÿ'õmã àr tẽ. Krÿ'õmã àr tẽn nhyem me ï kajêkam tẽ kutã mõ. Me ï kajêkam tẽbê 10 ne kutã mõn kajpan kam nÿjar ku'ê, tãri ku'ê kêtê, nÿjar ku'èn kam kaj bẽ kum kabên ne kum,

—Jeju, Bënjadjwÿr, gop amã me ikaprÿ, ane.

¹⁴ Nhyem Jeju me omÿn kam memã,

—On me mõn me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnhmã amibê, ane.

Nhyem me mör pro akêx ne mã Metîndjwÿnh mar djwÿnh'ÿr mõn mörãm arÿm kã mex ne.

¹⁵ Nhyem kam pydjim amimex pumÿn kam akubyn Jeju'ÿr tẽ. Metîndjwÿnhmã ukaprÿ, mex jarènhõ tẽ. Kaj bẽ kum arènhõ tẽn kam Jeju'ÿr bõx.

¹⁶ Jeju'ÿr bõx ne kam tu mÿrbê tÿm ne kum amikÿnh jarènhõ nõn kum mex jarènhõ nõ. Me bajtem'õ, Xamarij kam me ja'õ. Tãm ne akubyn tẽn Jejumã mex jarê.

¹⁷⁻¹⁸ Nhyem kam Jeju memã,

—Ije, nhãr me? Nã bãm mebê 10o mex nhyem me 'õ akubyn iwÿr tẽn kêt ne. Mÿkam ne kubajtemjabit akubyn iwÿr tẽ? Mÿkam ne me wã akubyn kudjwa mör ne Metîndjwÿnhmã mex jarènh kêt ne?

¹⁹ Ne kam kum,

—Aj, on kajmã djan tẽ. Nã gãm tu amim ikamnhÿxkumrêx ne. Nhyem kam arÿm Metîndjwÿnh apytã, ane. Nãm ã Jeju kum ane nhyem kam mã tẽ.

Akubyn bõx djã kutã dja me ate krãn ar ba jarènh kadjy.

Mat 24.23; Mak 13.21

²⁰ Nhyem kam mebê pardjêu Jejumã,

—Mÿj akatikam dja Metîndjwÿnh me bawÿr Bënjadjwÿrbê kumkati jano nhyem kute me bakurê djwÿnhbê me bapytãr ne kute ar me bajo bamã?

Nhyem kam memã,

—Kute me apytãr ne ar me ajo ba kadjy, djãm Bënjadjwÿrbê kumkati mÿjja 'õmê ro'ã bõx ga me aje kôt omÿnh ne aje abenmã bõx jarènhõ akumexmã? Kati, me kute mÿjja 'õkõt omÿnh kêt.

²¹ Me kute jakam mÿjja pumÿnh ne kute abenmã, "Ota, Bënjadjwÿr arÿm bõx", anhÿr kêt.

Nār kon, me kute nījar omūnh ne kute abenmā, “Orīnā, arým Bēnjadwýr amrē tē”, anhýr kēt.

Mýkam? Bir, anhō Bēnjadwýrbē kumkati kute ar me apytār ne me akadjy bēnjadwýr ne kute ar me ajo bamā ne arým me awýr bōx, arým me anhipōkri bōx, me anhipōkri ar ba, ga me omūnh kētkumrēx, ane.

²² Ne kam ate kōt ba djwýnhmā,

–Adjým, dja ĩ ar akaprī djā ar awýr bōx. Ar akaprī djā nhjukri dja gar te ikuka kre jabej rīt. Ne kam abenmā, “Gora gē on ajte akubyn bōx gwaj omū. Amrēbē kute gwaj bakadjy amijo ĩ ne gwaj bawýr rwýkja gora gē akati pydjikam ajte rwýk jabej gwaj gop ajte omū”, ane. Dja gar te aje ipumūnh prāme.

²³ Nhy m me ar amā,

–Ota arým bōx, ota arým jakam bōx, anhýr jabej, nār me ar amā, “Ē, onīj arým bōx”, anhýr jabej ga kam ar tu ate akrān ‘ýr amōr kēt ne mekōt ‘ýr aprōt kēt.

²⁴ Nhy m bep kati, ibōx djā gēdja amirītkumrēx ne. Amirītkumrēx nhy m me kunī omū. Ba ije amijo inhī djā ba akubyn bōx nhy m me kunī ipumū. Ga na jadjēnh ne kute prīne kājkwā kurwýo tuknīja pumū. Dja ā akubyn ibōx djā nhō akatikam ije amijo amirīto kājkwā kunī kurwýo ane.

²⁵ Nhy m bep itokry rax kumrēxi. Me kamingrāny ja dja me prīne ijo ajkē ba kam itokry rax ne.

²⁶ Nhy m bep akubyn ibōx ‘ýr dja me ate krān ar ba. Ba ije amijo inhī djā ba akubyn ibōx ‘ýr nhy m me ate ar krān ba. Me kute amrēbē me bakukāmā Nōwekam me ja pyrāk ne ate ar krān ba.

²⁷ Nām me ō kwý krēn kōt ikōn abenwýr babit ar o ba rā’ā nhy m arým Nōwe kà raxmā wadjā nhy m me aérbē ngō me iby ajkapīn me imex ne.

²⁸ Ne kam ajte kute amrēbē me bakukāmāre Rokam me ja pyrāk ne ate krān ar ba ne ō kwý krēn kōt ikōn abenmā mýjja ngān abenmā mýjja o pānh ne purkam mýjja kren amim kikren jabit ar kuman o ba.

²⁹ Ar ā anhýr ba rā’ā nhy m arým Ro krībē Xōtōma kurūm tē. Aje. Nhy m arým wakrekam kuwy me aérbē mekam ajka’u ne me imex ne. Kēn ngrāngrā pōkmē me’ā akān kam me imex ne.

³⁰ Dja ba ā akubyn ibōx djāo ane. Gēdja me ate ar krān ba. Ba kam ba ije amijo inhīja dja akubyn ibōx djā me aérbē ā amirīto ane.

³¹ Kam, ibōx djājakam, gēdja me’ō kre tā nhý ne akubyn ō nēkrēx’ýr ār kēt. Kwārīk wānh akubyn ūrkwākam nēkrēx’ýr ār ne byr ne o tēm kēt. Nhy m me’ōdjwý ar purkam ba. Ba bōx gē arīk wānh ō kikremā ō nēkrēx’ýr kwýr kēt.

³² Gar Ro prōja ma. Ro prō ne ō nēkrēxo amak djāje amipānh krā tēn ty.

³³ Me kute amidjwýnhbit mar ne pykakam mýjja jakōtbit amak bēnja gēdja me tyn kam ijukri tīn kētkumrēx. Nhy m bep me kute amidjwýnh mar kēt ne amibē ō mýjja kanga, me tām gēdja me amiptān ar tīn ne ba, jakam ar tīn ne ban kam tyk nhjukri tīn rā’ā rā’ā. Tām ne ja.

³⁴ Nhy m bep kati. Ē, ba ar amā arē, dja ba akamātkam ibōx jabej nhy m me’ō my ar amānhkrut aben nhikō’ā nō. Ba ikjēbito tē nhy m ikjē arek wakrekam nō.

³⁵ Nhy m me’ō nire ar amē à’uko nhý. Ba ikjēbit pa ‘amýn o tē nhy m ikjēja arek wakrekam nhý.

³⁶ Nhy m me’ō my ar amē kapōtkam tē ba ikjē pa ‘amý nhy m ikjē arek wakrekam dja, ane. Nām ā Jeju ane.

³⁷ Nhy m kōt ba djwýnh bōx djā jabej kukij ne kum,

–Bēnjadwýr, nhýnh jakam dja ga bōx?

Nhy m arkum,

–Gar nhōnhne mry tyk’ā bikprōnh ne kumex ne kute o amirītja pumū, ane. Dja ā Jeju akubyn bōx kutā mýjja apōx ne bōx djāo amirīto ane.

18

Me’ō nire kute kabēno bēnjadwýr katyk.

¹ Nhy m kam ajte kōt ba djwýnhmā atemā mýjja’ā ujarēnh jakreo tē. Mete Metīndjwýnhmā kabēn ‘āno ām ne kute kanga kēt’ā ne arkum arēn arkum,

² –Atemā pyka ‘ōkam ne memā axwe pānh jarēnh djwýnh kum Metīndjwýnh pyma kētkumrēx ne mebēngōkredjwý mar kētkumrēx.

³ Nhy m pyka tām kam me’ō ni ‘uwfīre kubē mjēn tyk nhy m me’ō ar o bikēnho ba, ‘uwfīkam ar o bikēnho ba. Nhy m kam akati kunīkōt mā ‘ýr mrān kum arēn kum, “On ijo angryk”, ane. “On ikurē djwýnhmā arē gē on imā o pānh”, ane.

⁴⁻⁵ Ne mā kum ‘ā apnē. Te kum ‘ā apnē nhy m ate krān ar ba. Nhy m mā kum arē nhy m kam, “Ije. Ije ba gop on ‘uwfīwāo ingyryk ne kute kum o pānh kadjy kurē djwýnhmā ikabēn ‘ō jarē gē gop on arek wānh nhý ba ityk djā kēt. Djā nā bām imā Metīndjwýnh pyman imā mebēngōkre pyma got ba o ingyryk? Kati, nām mā ikurē ba gop on o ingyryk gē gop on anihkrēn kabēno ikatyk ngri”, ane.

⁶ Jeju ne arek arkum ujarēnho dja ne arkum,

–Memā axwe pānh jarēnh djwýnh ja ne axwekam me’ō ‘uwfīo ngryk ne. Amijā mae ne o ngryk ne.

⁷ Djām ā Metīndjwýnh kute anhýr got? Kati, Metīndjwýnh ta ne amijo me bapytān kam ō me jabē ate krān ar ba kētkumrēx. Nām ō me ja mar ‘āno dja. Nhy m me

kum amijarēnh ry typydji. Akamātkammē a'urimē ne me kum amijarēnh ry typydji.

Nhym arým me kuma. Djā nām amikrā:n gormā ō me jao ngyrk got.

⁸Kati, ē, ba ar amā arē. Dja ō me jao ngyrk kukrā kēt ne. Ba ije amijo inhī gēdja ba akubyn pyka jamā bōx, ije meo ingyryk kadjy akubyn bōx, djā nām me ja akubyn ibōxmā ikamnhīx got? Kati, dja me ate krān ar pyka jabē ba rā'ā ba akubyn bōx, ane. Nām ā Jeju kōt ba djwýnhmā ane.

Me'ō ar amānhkrut kute Metīndjwýnhmā amijarēnhmā.

⁹Ne kam ajte memā atemā mýjja'ā ujarēnh jakreo tē. Me ām ta axwekam we katāt mrānh ne ajkwaobit kute ar amimex jarēho ban kam mūm me ja'ābit ar axwe rēho baja, me ja'ā ne memā mýjja jarēn memā,

¹⁰—Me'ō ar amānhkrut ne ar kute Metīndjwýnh nhō kikretikam kum amijarēnhmā tē. Nhym jabē pardjēu'ō nhym jabē bēnjadjwýr bajtemmā pi'ōk kaprīo atom djwýnh, ākīnhīre.

¹¹Nhym kam pardjēuja tēn wadjān djan kam Metīndjwýnhmā amijarēnhkam amijo āmrao djan kum, “Metīndjwýnh, ba amā amikīnh jarē, ane. Ije me urāk kētkam ne ba ikīnhkumrēx. Me ne me ākīnhī, axwe, abenbē prōo akī. Nhym bep kati, ba ne ba ajmā ikute kētē. Ije tāwā pyrāk kētē. Ije ākīnhīwā, kute pi'ōk kaprīo atom djwýnhwā pyrāk kētē, kam ne ba ikīnhkumrēx.

¹²Nhym bep ba ne ba amā ikabēn kadjy amijajburo amānhkrut ne, pi'ōk tyk nhōkre djākōtmē pi'ōk rārārmēkam. Ne ajte amā apýnh inhō mýjja djāri kwý rax ne kungā. Nā bām apýnh inhō mýjja djāri kunī aben kadjy kryre ne amýn o aptān rax ne amā kungā. Tām ne ja”, ane.

¹³Nhym bep ate ne pi'ōk kaprīo atom djwýnh. Nījar ne dja, pijām djāje ibōn djan kājimā kājkwā'ýr krā kēt ne amititiko dja. Amijaxwekam kaprīn pijā:m ne. Ne kam Metīndjwýnhmā kum, “Dja ga adjukaprikōt ikam adjukapri, ane. Nā, mrāmri ne ba ijaxwe ga kam tu amā ikapri”, ane. Nām ā pi'ōk kaprīo atom djwýnh Metīndjwýnhmā ane.

¹⁴Be, ba me amā arē. Mrāmri ne arým Metīndjwýnh tāmja jaxwekam ngyrk kēt ne arým kum axwe kēt jarē. Nām tu axweo aknon kum kabēn mex jarē nhym arým umar mexkumrēx ne mā ūrkwāmā tē.

Nhym bep me'ōbē pardjēuja ne kute kum axwe kēt jarēnh kēt. Mýkam? Bir, me kute amijo rax kadjy kute ar amimex jarēho baja gēdja me ī kātām ne. Nhym bep me kātām, me akrānmā kute amijo ban pijām ne ar baja gēdja ī Metīndjwýnh meo rax ne. Nām ā Jeju memā arēho ane.

Kute me prīreo kīnh.

Mat 19.13; Mak 10.13

¹⁵Nhym me Jeju'ýr me prīredjwýo mō, me prīredjwý jamýn 'ýr meo mō, kute me'ā ikra jadjwýr ne kute meo kīnhmā. Nhym kōt ba djwýnh me omūn kam nēje me kajpan memā bēn týx ne.

¹⁶Nhym bep Jeju ne amiwýr me prīre 'uw ne kam kōt ba djwýnhmā kum,

—Kwārīk wānh arek amrē me prīre iwýr mō, ane. Kwārīk wānh gar mebē adjāptār kēt gē me arek amrē mō. Ā me kute amijo anhyrbit gēdja Metīndjwýnh me utān me kadjy bēnjadjwýr ne ar meo ba.

¹⁷E, mrāmri ne ba ar amā katāt arē. Me kute me prīre pyrāk ne amijo kātāmjabit gēdja Metīndjwýnh me utān me kadjy bēnjadjwýr ne ar meo ba. Be, me prīre kute ta amim imarja pumū. Ā me kute amijo anhyr gēdja Metīndjwýnh me utān me kadjy bēnjadjwýr ne ar meo ba, ane. Nām ā Jeju arkum ane.

Jeju me'ō bēnjadjwýr ngrīrebē nēkrēx pyma.

Mat 19.16; Mak 10.17; Xim k 6.6; Xij 5.1

¹⁸Nhym kam me'ō, bēnjadjwýr ngrī'ō Jejumā,

—Bēnjadjwýr, ga ne ga amexkumrēx. Mā gēdja ba amijo? Itīn rā'ā rā'āmā, mā gēdja ba kadjy amijon? ane.

¹⁹Nhym kam kum,

—Mýkam ne ga imā imex jarē? Djām mrāmri aje amim imex marmā got ga imā imex jarē. Me ne me mex kēt, nhym bep Metīndjwýnh pydji ne mex.

²⁰Arým aje Metīndjwýnh kukrādja marjakam ajte ikukij. Kute me mrānh katāt'ā memā karōkōt kukrādja ne ga arým ama. Aje mebē prōo adjākīnh kēt ne aje me par kēt ne adjākīnhī kēt ne ajēn ne aje me kāmex jarēnh kēt. Ne ajte aje abāmmē anā ar kabēn mar ne ar kabēnkōt amijo abaja ne ga arým ama. Ja kunī ne ga arým ama, ane.

²¹Nhym bēnjadjwýr ngrija kum,

—Nā, arým ne ba ibōktikam ja kunī ma. Ne kam kōt ar amijo iba rā'ā:n arým ijabatānh ne, ane.

²²Nhym Jeju kabēn ja man kum,

—Mýjja pydji ne kute akukrā rā'āā. On tēn memā anhō mýjja wā ngrān pānh pi'ōk kapri byn me 'uwti, me ō mýjja kētjamā angān o me kīnh ne kam amrē iwýr tēn mā ikōt ajkamē. Dja ga ā anen kam arým kājkwakam anhō mýjja mex kumex, ane.

²³Nhym kam kuman kam kapri:re. Ō nēkrēx kume:xxkōt amak bēn ne kam kapri:re ne dja.

²⁴Nhym kam Jeju kapri pumūn kam memā,

—Nēkrēx ne kute me kukrā prāmā. Me ō nēkrēx kumex gēdja me te Metīndjwýnh nhō

pyka'yr bôxmā, te Metīndjwýnh kute meo baja'yr bôxmā.

²⁵ Be, ga mry jabatānhbé kameru te: kute aguja tekrax kremā ngjēnhmāja pumū. Me ō nékrēx rūnhdjwý kute urāk. Nām te Metīndjwýnh nhō pyka'yr bôxmā, te Metīndjwýnh kute meo baja'yr bôxmā nhyim nékrēx utā: ne, ane.

²⁶ Nhyim me kabēnja man kam kum, –Ije nhyim mýj me'ō gēdja Metīndjwýnh amim utā? ane.

²⁷ Nhyim memā, –Mebēngōkre te kute mýjjao anhýrja ne Metīndjwýnhmābit amirīt ne. Metīndjwýnh kute me ō nékrēx kumexja kute me utārkōt mar, ane.

²⁸ Nhyim kam Pedru kum, –Ē, arým ne bar inhōbikwa kunīmā inhiren kam mā akōt ajkamē, ane.

²⁹⁻³⁰ Nhyim kam arkum, –Nā. Mrāmri ne ba katāt ar amā arē. Godja me'ō arým ō mýjjamā irer jabej, nār ōbikwamā irer jabej, ō kikre, nār prō, nār kamy nār nāmē bām, nār kramā irer jabej. Godja arým ō mýjja ja 'ōmā irer, ne kute memā Metīndjwýnh'ā ujarēnh nhyim kute me utā ne kute meo ba kadjy kum irer jabej, ba dja ba kum o pānh ra:x ne. Dja ba pānh on pyka jakam kum mýjjao akrenh mex ne kum kungā. Nhyim ije pykao nykam gēdja tīn rā'ā rā'ā ne, ane. Nām ā Jeju arkum ane.

Jeju ajte kōt ba djwýnhmā amityk jarē.

Mat 20.17; Mak 10.32

³¹ Ne kam kōt ba djwýnhbē 12o aben pydj-jin kam aro mōn arkum,

–Ē, ota gwaj arým Djeruxarē'yr badjābir ne kam babôxmā. Kam gēdja me ajmā ijo. Ba ije amijo inhī ne me awýr ibōxja dja me ajmā ijo. Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh kute ijā pi'ōk no'ōk tūmja kōt dja me ā ijo anhýro tē:n kam inomā kumē.

³²⁻³³ Dja gwaj bōx nhyim kam me me bājtemmā ikanga nhyim kam me ijā bēno ajkēn ijo axēn ijaprýn ikutōn ikaprēprē:k ne kam ibī. Nhyim kam ijā akatī amānhkrut ne ikjēkēt ba kam ajte akubyn itīn ne ikato, pi'ōk no'ōk tūmja kōt, ane.

³⁴ Nām ā Jeju kōt ba djwýnhmā amijā karōn arkum amijarēho ane. Nhyim ar kute kabēn ja mar kētkumrēx. Kabēn ja ne Ar kubē bipdjur nhyim ar kam te kute marmā.

Me'ō no rā akubyn rīt.

Mak 10.46

³⁵ Nhyim kam Jeju kōt ba djwýnh mō ne kam krīrāxbē Djeriko tēpo mō. Nhyim me'ō no rāja pry jakākam nhý ne à'wýro nhý.

³⁶ Nhyim me itepato 'ānh mō nhyim kam me kanga man memā,

–Mýkam ne ga me akanga mō? ane.

³⁷ Nhyim kam me kum,

–Jeju, ane. Nadjarekam Jeju ne me ijo mō, ane.

³⁸ Nhyim kam kum amijo akij ne kum,

–Ē, Jeju, Dawi tām djwý 'ō, gop amā ikaprī, ane.

³⁹ Nhyim me wamā mōrja kum bēn týx ne kum,

–E kum anhikrē, ane.

Nhyim kam tu kum ākjēro bēn kum,

–Dawi tām djwý'ō, gop amā ikaprī, ane.

⁴⁰ Nhyim kam Jeju tēm týx katikōt djan kam amiwýr ku'uw. Nhyim kam me'ō 'yr tēn kum,

–Aje, onij arým amiwýr ajuw, anen kam pa 'amýn o tēn 'yr o bōx.

⁴¹ Nhyim kam kum,

–Nār, mýj nā? Mā ne ba ije ajomā?

Nhyim kam kum,

–Bēnjadjwýr, aje inoo mex ba irītmā.

⁴² Nhyim kam kum,

–Nā, on rīt. Tu aje amim ikamnhīxkumrēx kam ne ga arým amex, ane.

⁴³ Nhyim kam tebē rīt. Ne kam Jejukōt tē, mekōt tē, ne Metīndjwýnhmā ukaprīmē amikīnh jarēho tē. Nhyim kam me kunī omūn kōt Metīndjwýnhmā mex jarē.

19

Djakij Jejuo aminhō.

¹⁻² Nhyim kam Jeju krībē Djeriko'yr meo mōn meo bōx ne kam bit kajōnhkōt katormā. Nhyim me Jeju'ā kumex ne prīne agrīn o mō. Nhyim kam me'ōbē Djakij. Djakij ne bēnjadjwýr bajtemmā pi'ōk kaprīo atom djwýnh nhō bēnjadjwýr. Kam ne ō nékrēx ra:x ne.

³ Nhyim me prīne Jeju jangrīn o mō, kunoro mō. Nhyim kam te Djakij kute omūnhmā 'ā aminhinō ryo tē. Mýj me'ōbē Jejuja kute omūnhmā te 'ā aminhinō ryo tē. Djakij krō krīkam ne te kute omūnhmā nhyim me prīne kubē utā.

⁴ Nhyim kam kukām prōt ne. Kukām prōt ne kutēp wabi. Pidjō'ā wabi. Amrē tēm nhyim kute omūnhmā kutēp pidjō'ā wabi.

⁵ Nhyim kam Jeju 'yr tēn bōx ne parbē djan kāmā krān kam kum,

–Djakij, amrē aparmā aprōt. Jakam dja ba akōt tēn anhūrkwākam nō, ane.

⁶ Nhyim kam tebē aparmā prōt ne ruw ne kam kī:nhkumrēx ne ūrkwāmā Jejuo tēn o wadjā.

⁷ Ūrkwāmā o tēn o wadjā nhyim me omūn kam kangāngān abenmā ajkwa momoko kumex, ne,

–Djijāk, me axwe'yr ne mōn wadjā, ane. Djām tāwā mex, ane.

⁸ Nhyim Djakij Bēnjadjwýr kuka kōnh djan kam kum,

–Bēnjadjwýr, ba inhō mýjja kōnh ajkjen me bikēnhmā kungā, ane. Ne ije me'ōbē pi'ōk

kapriõ idjåkĩnh jabej akubyn me'õmã inhõ jao amãnhkrut ne o amãnhkrut ne kungã.

⁹Nhym kam Jeju kum,

—Akati jakam ne arým Metĩndjwýnh apytã, anhũrkwãkam ar wãmẽ ro'ã. Mrãmri gadjwý ne ga abẽ Abraão tãmdjwý'õ nhym Metĩndjwýnh arým apytã, ane.

¹⁰Be, ja kadjy ne ba tẽ. Ije me axwe jabej ne ije me utãrmã ne ba tẽ. Kadjy ne ba amijo inhĩ ne me awýr ruw, ije me axwekam bĩknoꝛja jabej ne ije me utãrmã, ane. Nãm ã Jeju kum ane.

Me'õ bẽnjadjwýr kute õ àpẽnhmã pi'õk kapri nhõr.

Mat 25.14

¹¹Nhym me kute maro ãm rã'ã nhym ajte memã mýjja 'õ'ã ujarẽnh jakreo tẽ.

Nãm Jeju arým Djeruxarẽkam bõx 'ýr nhym kam me amim,

—Jakam dja Jeju Djeruxarẽkam bõx ne on me bakadjy Bẽnjadjwýrbẽ kumkatin me bakurẽ djwýnhbẽ me bapytãn ar me bajo ba, ane. Me ta ne me kute amim àtãri kêtkaam týx amim kamnhĩx. Nhym bep Jeju ne kute katãt memã arẽnhmã.

¹²Kadjy ne memã mýjja 'õ'ã ujarẽnh jakreo tẽn memã,

—Ë, bẽnjadjwýr kra'õ ne me kute nĩjar atemã pyka 'õkam 'ã bẽnjadjwýr mẽnhmã tẽ. 'Ã bẽnjadjwýr mẽnh nhym ajte akubyn õ pykamã me'ýr tẽmmã.

¹³Ne kam tẽm kutã amiwýr õ àpẽnh 'uw. Õ àpẽnhbẽ 10 ne amiwýr ar ku'uw ne kam arkum ngõnho pi'õk kapriẽ ngã. Pãnh raxkam. Õ àpẽnh kunimã pi'õk kapri pýnh'ã kabẽn ne arkum kungãn kam arkum, “Dja gar ikutẽp imã jao aptã. Dja ba amrẽ akubyn 'ýr tẽ”, ane.

¹⁴Nhym bep õ pyka djwýnhkam me ja ne me kum kĩnh kêt ne, kum kurẽ ne kam kõt me kwý jano nhym me nĩjar kõt bõx ne kam memã, “Kwãrik wãnh tãmja'ã bẽnjadjwýr mẽnh kêt. Me ba ne ba me imã tãwã kĩnh kêtẽ. Kwãrik wãnh gẽ tãmja me ijo ba kêt”, ane.

¹⁵Nhym me tu ate krãn 'ã bẽnjadjwýr mẽ. 'Ã bẽnjadjwýr mẽ nhym akubyn õ pykamã bõx ne kam amiwýr õ àpẽnh 'uw ne arkum, “Nãr, djãm arým ne ba ije ar amã pi'õk kapri nhõrwã gar ikutẽp imã o aptã”? ane.

¹⁶Nhym kam ja kumrẽx 'ýr o bõx ne kam kum, “Bẽnjadjwýr, ota ba anhõ pi'õk kapri pydjija ar o iban arým amã o aptã. Amã o aptãn abenã kumẽ nhym arým kubẽ 10”, ane.

¹⁷Nhym kam kum, “Mexkumrẽx. Ga ne ga adjãpẽnh mexkumrẽx. Nã bãm amã mýjja ngriẽ ngã ga pĩne imã o djuw mex ne, ikutẽp imã o djuw mex ne aje kanga kêt. Pãnh gẽdja ba amã krĩ krãptĩ jarẽ, krĩbẽ 10

jarẽ. Ga kam abẽnjadjwýr rax ne amũ idjõ'ã ar kam meo aba”, ane.

¹⁸Nhym atãri ja 'ýr o bõx ne kum, “Bẽnjadjwýr, ota ga aje imã pi'õk kapri nhõrja ba ar o iban arým amã o aptã nhym kubẽ 5”, ane.

¹⁹Nhym kam kum, “Gadjwý ne ga amexkumrẽx. Jakam dja ba amãdjwý krĩ krãptĩ jarẽ, krĩbẽ 5 jarẽ, ga kam abẽnjadjwýr rax ne amũ idjõ'ã ar kam meo aba”, ane.

²⁰⁻²¹Nhym kam atãri ja 'ýr o bõx ne kam kum, “Bẽnjadjwýr, mĩ, anhõ pi'õk kapri. Nã bãm ije amã kupẽnh prãm kêtkaam pĩne amã kubẽkão kupun kudji. Imã apymakam. Nã gãm apyma ne. Nã gãm aje amim mýjja kunĩ jadjwýr kêtkaam ar mebe jãm o amijakren o atomo aba. Ne ga adjãkre kêtkaam ar mebe djwýo atomo aba”, ane.

²²⁻²³Nhym kam kum, “Ga ne ga ajaxwekumrẽx ne imã adjãpẽnh prãm kêt ne. Akabẽn jakõt gẽdja ba ã ajo ane. Djã nã bãm ipyma? Ne ije amim mýjja kunĩ jadjwýr kêtkaam ar jãm mebe o amijakren o atomo iba ne idjãkre kêtkaam ar mebe djwýo atomo iba? Bir be, ga kam we ga aje amim ipumũnhkõt ren inhõ pi'õk kapri jao tẽn me kute pi'õk kapri marmã angã nhym ren abenã rõrõk tẽn rax ba ren arým 'ýr bõx ne kuby”, ane.

²⁴Ne kam me kute arek omũnho ku'ẽjamã, “Aj, amũ me ajõ kubẽ pi'õk kapriwã byn o tẽn kute imã pi'õk kapriõ aptãr nhym kubẽ 10wãmã angã”, ane.

²⁵Nhym me kam kum, “Kati, bẽnjadjwýr, arým tãwã nhõ pi'õk kapriẽ raxi. Arým õ 10”, ane.

²⁶Nhym kam memã, “Bir be, ba me amã arẽ. Arým me õ mýjja gẽdja ajte Metĩndjwýnh iby memã kungã. Nhym bep me õ mýjja kêt, kute memã õr nhym me kute kum o djuw mex kêtjabẽ gẽdja Metĩndjwýnh mýjja ngriẽreja kunĩ by”, ane.

²⁷—Ë, ikurẽ djwýnh kute ijã “Kwãrik wãnh gẽ tãmja me ijo ba kêt”, anhýrja gẽdja ga me amrẽ meo mõn ikuka kõnh me imex, ane. Be, tãm ne ja. Nãm ã Jeju kãjkwãmã tẽm ne akubyn pykamã bõx ne kute ar meo bamã ã amijarẽnho ane.

Jeju Djeruxarẽmã bõx.

Mat 21.1; Mak 11.1; Dju r 12.12

²⁸Memã arẽnh pan kam ate meo mõ, Djeruxarẽ'ýr kãjmã meo mõn

²⁹kam arým amẽ krĩ ngriẽreja tẽpo mõ. Krãnh nhidjibẽ Oriwẽre parbẽ amẽ krĩja tẽpo mõ. Krĩ nhidjibẽ Bepadjẽmẽ Betanha tẽpo mõn kam amikukãm kõt ba djwýnh amãnhkrut janon arkum,

³⁰—Pry ja ã dja gar arek katãt krĩwãmã tẽ. Nhym ar akutã pry kator kraxkam me kute mry jabatãnh nyre pĩ maktã kum õkre djẽ nhym ãmwã. Me 'ã krĩ kêtãwã. Tãm gẽdja gar amrẽ 'ãpre bõn o tẽ.

³¹ Gêdja gar 'äpre bônho dja nhyem me'ô ar amã, "Mýkam ne gar 'äpre bônho dja"? ane. Gar kam kum, "Bênjadjwýr 'ã têm kadjy", ane.

³² Nhyem kam Jeju kute ar anorja mã ar tèn 'ýr bõx ne kam kum kato. Kute arkum arènh kõt kum kato.

³³ Kum katon 'äpre bônho dja nhyem kam ô mry djwýnhja arkum,

—Mýkam ne gar mry 'äpre bônho dja? ane.

³⁴ Nhyem kam ar kum,

—Bênjadjwýr 'ã têm kadjy, ane.

³⁵⁻³⁶ Ne kam Jeju kutã o tèn o bõx ne kam kum 'ã kubêkã rê, 'ã ýr kadjy. Ne kam kum ikra dja nhyem ar ikrakam par djan kãjmã 'ã arin arým ate 'ã tẽ. Nhyem kam me arým prykõt kum kubêkã rênho mõ. Nãm mebê idjaer ã me bênjadjwýr raxmã mýjja rênh nhyem 'ã tẽmmã ã kum prykõt kubêkã rênho mõro ane.

³⁷ Nhyem kam arým Jeju Djeruxarẽ tẽpo mõ. Krãnhrebê Oriwêre ja'ã rwýkbê arým Djeruxarẽ tẽpo mõ. Nhyem arým kõt ba djwýnhjamẽ, mekõt mõr, me itepato kõt mõrja arým kĩnhkumrẽx, kĩnh ra:x ne arým ãkjêr mõ. Jeju ne mýjja pumũnh kêt kwý rax ne ipèx ne, nhyem me kute ipèkkõt omũn kam kĩnhkumrẽx ne Metĩndjwýnhmã mex jarènh mõ, ãkjêr mõ.

³⁸ Ne kam abenmã,

—Gê Metĩndjwýnh bênjadjwýr jao kĩnh rax. Bênjadjwýr djwýnh kukwakam ne arým me bakadjy bõx. Gora gê me kãjkwakamdjwý umar mex ne kĩnh rax. Gora gê me kãjkwakamdjwý Metĩndjwýnhmã mextire jarènh kumex, ane.

³⁹ Nãm me ã anhýro kumex nhyem kam mebê pardjẽumẽ me krãptĩ akãn Jejukõt mõ. Nhyem kam mebê pardjẽu Jejumã,

—Bênjadjwýr gop akõt ba djwýnhmã ak-abèn gê anhikrẽ, ane.

⁴⁰ Nhyem kam memã,

—Ba me amã arẽ. Nãm ren me anhikrẽ nhyem ren kẽnja ijo ãkjêro nhý, ikam kĩnh ne ren ijo ãkjêro nhý, ane.

⁴¹ Anen kam arým Djeruxarẽ'ýr mõ. 'Ýr mõn arým irã. Irãn omũn kam ate me abej muw. Me kute amibê Jeju kangan amibê kurèn kute bĩn nhyem Metĩndjwýnh kute pãnh prĩne meo bikènhmã ne kõt amak bèn ne me abej muw, ne,

⁴² —Ga ren me ga aje amidjumar mex djã mar ren akati ja tãmkam ren adjumar mex ne ar aba. Nhyem bep kati, mýjwã ne adjumar djã'ã, mýjwã ne me ajãn kam me abê o akno.

⁴³ Adjým, dja ĩ me ajo bikènh djã nhõ akati me awýr bõx. Dja ĩ me akurẽ djwýnh me awýr bõx ne me amã ipók ne prĩne pykao me abê ka'èn prĩne me abê ijèn me amã ipók me:x ne me ajo djã.

⁴⁴ Dja me aminhikra kraxkam me akrã jadjuw ne prĩne me anhimex ne kam me anhõ kikre prĩne kungrãn ikõ rênh mõ, ne me abèngòkredjwýo pyka tako mõ, akramẽ. Dja me prĩne me ajo mõr djã kaprã. Nhýnh gèdja par'õ dja? Nhýnh dja mýjja'õ nõ? Mýkam? Bir, me aje amim Metĩndjwýnh mar prãm kêt kam. Nãm arým Metĩndjwýnh me awýr bõx kute me amã me adjumar mex jarènh ga me adjumar mex ne ar abamãn amã Metĩndjwýnh mar prãm kêt ne, ane. Nãm ã Jeju ane, anhýr djwýnhram Djeruxarẽ kurẽ djwýnh kute o bikènhmã ã memã arènh ane.

Kute kikreti nêje me anor.

Mat 21.12; Mak 11.15

⁴⁵ Ne kam Djeruxarẽkam bõx. Kam bõx ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikretimã tèn wadjã, Bãm nhũrkwãmã tèn wadjã. Nhyem arým me kam pi'ók kaprĩ pãnh memã mry nhõro ku'ẽ. Nhyem kam arým bõm nêje me rênh mõ, Bãm nhõ kikre nêje bõm me rênh mõ.

⁴⁶ Ne memã,

—Metĩndjwýnh ne ô pi'ók no'òkkam memã, "Me kute imã kabèn kadjybit ne inhõ kikretiwã.

Nhyem bep me ga ne ga me kam aje me ãkĩnhõ aben pydjĩ djã", ane.

Nãm ã Jeju memã anen bõm me kurẽ.

⁴⁷ Ne kam kam akati kunikõt memã Metĩndjwýnh kukrãdjã'ã ujarènh ku'ẽ. Nhyem kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bênjadjwýrmẽ Mõjdjẽ kukrãdjã mar djwýnhmẽ ar kute meo ba djwýnhmẽ te kute bĩn prãme.

⁴⁸ Te kute ajmã on kute bĩnmã nhyem me kunĩ kum kabèn kĩ:nhkumrẽx ne maro kumex. Kabèn 'ãno djan kam no tyn maro nhý.

20

Jeju Djuão jabej me kukij.

Mat 21.23; Mak 11.27

¹ Nhyem kam akati 'òkam Jeju Metĩndjwýnh nhõ kikretikam memã 'ã ujarènh dja. Ne kam Metĩndjwýnh'ã ujarènh ny memã arènh dja. Nhyem kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bênjadjwýrmẽ Mõjdjẽ kukrãdjã mar djwýnhmẽ mebèngëttemẽ ne me ro'ã Jeju'ýr bõx ne kam kum,

² —Goja on me imã arẽ. Mýj me'ô kabènkõt ne ga ar ã meo anhýro aba? Mýj me'ô ne amã me'ã karõ ga kam amũ ó'ã bõm ar me rênhõ aba? Goja on me imã arẽ, ane.

³ Nhyem kam amipãnh memã,

—Badjwý dja ba mýjja jabej me akukij. Me akumrẽx dja ga me imã arẽ ba kam arým badjwý me amã arẽ, ane.

⁴ Djuão kute ngõnhmã me angjènhja, djãm mebèngòkre kabènkõt ne arĩk ar ngõnhmã

me angjêno ba? Nâr djâm Metîndjwýnh kabênkôt? Gop me imã arê, ane.

⁵ Nhyam kam me abenkam kangan abenmã,

—Ije mã dja gwaj kum nê? Dja gwaj kum, “Metîndjwýnh kabênkôt”, ane nhyam kam gwaj bamã kabên'ô jarê, gwaj bamã,

—Bir be, mykam ne ga me Djuão kabênja mar kêt ne? ane.

⁶ Nâr dja gwaj kum,

—Me kabênkôt ne tu arîk ar ngônhamã me angjêno ba, ane nhyam me kunî arým kêno gwaj batitik ne gwaj bapa. Me kâtâm ja ne me arým Djuão kabên man kum kînh ne, ne o Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh ne. Dja gwaj ane nhyam me o ngyrk ne gwaj bapa, ane.

⁷ Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,

—Kon ne. Ar ije mar kêt. Mýj me'ô kabênkôt Djuão kute ngônhamã me angjênhja ar ije kôt mar kêtê, ane.

⁸ Nhyam kam memã,

—Bir be, dja ba badjwý me amã arênh kêt ne. Mýj me'ô kabênkôt ije ar meo ibaja dja ba me amã arênh kêt ne, ane.

Pidjôo djuw mex djwýnh jaxwe.

Mat 21.33; Mak 12.1

⁹ Anen kam memã atemã mýjja'ã ujarênh jakreo tên memã,

—Me'ô ne pur rax djin kam kam amim pidjô kumex ne. Ne kam me kwýmã kum, “Gora me imã o djuw mex. Gora gê djan abatàn ne ô ga amim kwýo atom ne imã mûm kwýo atom”, ane. Nãm ã memã anen kam atemã pyka'ômã tê. Ne kam kam wãnh ar ba. Ar ban kam kã'ã ngrã: ne.

¹⁰ Nhyam arým pidjôja tuk ne kumex. Nhyam kam ô pidjô djwýnhja arým 'ã mytyrwý jakren kam 'ýr ô àpênh jano. Kute memã arênh nhyam me kute kum pidjô kwýo atom ne kute kôt anor kadjy ne 'ýr ano. Nhyam kam 'ýr tên bôx nhyam kam me kute pidjôo djuw mexja ate kaprêprê:k ne. Nhyam mã akubyn 'ýr ýkam tên bôx.

¹¹ Nhyam ajte ô pidjô djwýnhja pãnh 'ýr me'ôjadjwý jano nhyam 'ýr tên bôx nhyam me ajte tãm ne, kaprêprêk ne prîne o ajkên kum pijâm jadjär mex ne ano nhyam akubyn 'ýr ýkam tên bôx.

¹² Nhyam ajte ô pidjô djwýnh 'ýr ajte ô àpênh 'ô jano nhyam 'ýr tên bôx. Adjwýnhdjwý ne me prîne o ajkên bînh punun bôm kumê nhyam 'ýr tên bôx.

¹³ Nhyam kam ô pidjô djwýnhja amim, “Ije, mã gêdja ba nê? Mýj gêdja ba on? Jakam dja ba 'ýr ikra jano, ikra djwýnh imã abêja dja ba 'ýr ano gê gop me mar jabej.” Nãm ã amim anen kam me 'ýr kra djwýnhja jano nhyam me 'ýr tên bôx.

¹⁴ Nhyam kam me kute puro djuw mex djwýnhja kra pumûn kam abenmã 'ã karô ne abenmã, “Be, kra ne wã. Ajrã, gu me on kubî. Tãwã dja bãm kum mýjja kunî ngã, ô nèkrêx kunî kanga ane. Gu me on tãwã bînh kam amim ô nèkrêx, ô mýjja, ô pidjôja kunîo aminhõ”, ane.

¹⁵ Ne kam pidjôkô kurûm bôm kumên kubî. Bir be, mã gêdja ô pidjô djwýnhja kute me ja omã?

¹⁶ Bir be, dja ô pidjô djwýnhja me'ýr tên bôx ne me imex ne kam ô pidjôkôja atemã me ja'ômã kungã, ane.

Nhyam me kute maro ku'êja kuman kam kum,

—Kati, gora gê ã o anhýr kêt, ane.

¹⁷ Nhyam kam Jeju arek mekam no tyn djan kam memã,

—Mrãmri, ane. Mýj'ã ne Metîndjwýnh pi'ók no'ökkam memã ja jakre?

“E kum kên ja ne me kute kikreo ãm djwýnhja kute kikremã armã te omûn kam bôm kumê.

Kên ja ne kute kikremã o kajpar, kum o kajpar týxi”, ane.

Mýj'ã ne Metîndjwýnh kabên ja, nênh? ane.

¹⁸ Ê, kên ja gêdja ga me ajô 'ã tým ne prîne 'ã amikrakrak ne. Nhyam bep ta gêdja me ajô nhiby tým ne prîne angân prîne pyka mê ajo amrã, ane. Nãm ã Jeju kute prîne kurê djwýnh nhimexmã ã amijã kên jakreo ane.

¹⁹ Nhyam kam Môj djê kukràdjã mar djwýnhmê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bênjadjwýr te kute memã 'ã ujarêno ãmri kute o tým nhyam me kute bînmã te 'ã amijakre. Jeju kute puro djuw mex djwýnh'ã me akrekam. Nhyam me kuman kam kam ngyrk ne. Ne te kute o tým nhyam me kute bînmã, ne kum me uma ne, kum me krãptítija pyma ne.

Me kute Xedjamã pi'ók kaprî nhõrmã.

Mat 22.15; Mak 12.13; Rô 12.1

²⁰ Nãm te me kute Jeju bînmã o anen kam amim amã, kute kabên 'ô kupa'ã arênh nhyam me kute on o tým ne bînmã ne me amim amã.

Kam ne me Jeju'ýr ar kwý jano. Ar kute amijo kabên mex ne kute amijo Jeju kabên mar prãm ne kute mýjja jabej kukjêr kadjy ne me Jeju'ýr ar ano. Ar kute pa 'amýnh ne kute o têm ne me bajtem nhõ bênjadjwýrjamã arênh nhyam kute bînmã ne ar ã o ane.

²¹ Ar ja, ar 'êx ne kute amijo Jeju kabên mar prãmja ne ar kum,

—Bênjadjwýr, nã gãm katåt me imã mýjja jarênh mexkumrêx ne, ne katåt adjujarêno dja. Djã nã gãm te me mýja pymaje ne me mýjamã akabên mex jarê? Kati, nã gãm katåt me imã arêno aben pyrãk ne, me imã Metîndjwýnh kukràdjã ã adjujarênh mexkumrêxo dja. Bar arým kuma.

²² Ē, djām Metūndjwŷnh kukràdjákôt ne gu me baje bēnjadjwŷr Xedjamā pi'ók kaprī nhōrmā? Nār kon. Goja on ar imā arē, ane.

²³ Bēnjadjwŷrbē Xedja ne me kunimā nhŷ ne mebē idjaero aminhō ne pi'ók kaprī'ā ar me 'wŷro ba. Me kute kum ōr nhym kute we me utārmā. Ja jabej ne we ar amijo kabēn mex ne Jeju kukij. Kute "Kati, kwārīk wānh kubajtemmā pi'ók kaprī nhōr kēt," anhŷr nhym Xedja nhō krākamngōnhre kute o tŷmmā, nār kon kute, "Nā, kum angā," anhŷr nhym me ja kute o tŷmmā, ne ar kukij ne kum,

—Djām mrāmri ne gu me baje bēnjadjwŷr Xedjamā pi'ók kaprī nhōrmā, nār kon? ane.

Nhym bep kati, Jeju ne tu ar omū, ar kadjwŷnhbē tu ar omūn kam arkum,

²⁴—Goja amrē ngōnhponho pi'ók kaprīwāo tē ba omū, ane.

Nhym kam ar kum o tēn kungā. Nhym kam arkum kubē ne arkum,

—Mŷj me'ō ne 'ā karōja? Ne mŷj me'ō ne 'ā idji jētja?

Nhym ar kum,

—E kum bep Xedja karō, ane.

²⁵ Nhym kam arkum,

—Bir be, ō pi'ók kaprī. Dja gar kum angā nhym bep Metūndjwŷnh nhō mŷjyjabit dja gar Metūndjwŷnhmā angā, ane.

²⁶ Nām prīne arkum arēnh mexkumrēx nhym kam ar abenmā,

—Ije tō mā ne gwaj baje omā? Djām nopnu: got kute mŷjja'ō kupa'ā arēnh gwaj baje ajmā omā, ane. Nām ar te me ipōkri Jejumā nō, kute kabēn'ō jarēnh nhym ar kute o tŷmmā te me ipōkri kum nō nhym mrāmri kabēn kōt arē. Nhym kam ar tu anhīkrē, pijām djaje anhīkrē.

Me tyk ne akubyn tŷn jabej me Jeju kukij.

Mat 22.23; Mak 12.18; Tex k 4.16

²⁷ Nhym pānh me ja 'ŷr bōx. Mekbē xadjudjēu ne me kwŷ 'ŷr bōx. Nām we me,

—Kati, me tyk ne akubyn tŷn kēt, ane. Nām tu me tykkumrēx ne, ane. Me ja kwŷ ne me 'ŷr bōx ne kute mŷjja jabej kukjērmā 'ēx ne kum,

²⁸—Bēnjadjwŷr, we Mōjdjē ne me bamā me badjupānh'ā karō ne 'ā pi'ók no'ōk ne. Me'ō prō'ŷr mōr ne kra kēt ne tyk nhym atāri kamy'ō pānh 'ŷr mōr ne kute kum kra djirmā arē, ane. Kamy kumrēx 'ŷr mōrja tyk nhym kam kamy pānh 'ŷr mōrja kute kum kra djir nhym kam kra kutewaja we kute bām kamy kumrēx tykja nhō mŷjjaō aminhōmā. Nhym bep atāri ja ne kute we bām tŷn nhō mŷjja jao aminhōmā. Nām ā we Mōjdjē 'ā me bamā karōo ane.

²⁹ Be, kamybē 7 ne axikōt apōx. Nhym kutewaja prō'ŷr mō. Prō'ŷr mōn kra kēt ne ty.

³⁰ Nhym atārija pānh 'ŷr mōn kam ajte ty.

³¹ Nhym pānh atārija 'ŷr mōn kam kra kēt rā'ā ajte ty. Be, nām ar ā o anhŷro tēm tāmtā: nhym arŷm kutapureja aro ino ren 'ŷr mōn adjwŷnhdjwŷ ty, kra kēt ne ty.

³² Nhym arŷm ar prōja arkōt ty, kra kēt rā'ā ty.

³³ Be, nija, mā gēdja me akubyn tŷnkam ar on? Nhym ne kute o kubajtem ne kute o prō kēt dja 'ŷr mō? Ar kunī ne ar axikōt 'ŷr ban ty, ane. Nām ā mebē xadjudjēu Jejumā anhŷro dja.

³⁴ Nhym kam memā,

—Ē, pyka jabē me ar bari ne me prō'ŷr ba nhym me nire mjēn.

³⁵ Nhym bep me akubyn tŷnkam gēdja me abenwŷr ba kētkumrēx ne. Metūndjwŷnh kute me'ā mex nhōr nhym me tyk nhijukri akubyn tŷn me tām gēdja me abenwŷr ba kētkumrēx ne. Me my prō'ŷr ba kēt nhym me nire mjēn kēt.

³⁶ Nām me akubyn tyk prām kētkumrēx ne abenwŷr ba kēt ne. Kam ne me kute kadjy mrānh djwŷnh pyrāk. Ne arŷm akubyn tŷnkam dja me kubē Metūndjwŷnh krakumrēx ne tu tŷn ne ajte tyk kēt.

³⁷ Mōjdjēdjwŷ ne me tyk ne akubyn tŷnja memā o amirīt ne. Ga me akaōk pōk ne tu mex ne am'ā ujarēnhkam kute, "Ibē Abraōmē Idjakmē Djako ar ō Metūndjwŷnh", anhŷrja pumū.

Bēnjadjwŷr'ā, Metūndjwŷnh'ā ne ā ane.

³⁸ Bir be, ar tyk tŷmja Metūndjwŷnhmā tŷn ne ar ba nŷj pumū. Djām Metūndjwŷnhbē me tyk nhō Metūndjwŷnh? Kati, Metūndjwŷnh ne me tŷn nhō Metūndjwŷnh. Me tyk kunī ne me kum tŷn. Me tykkumrēx kēt. Metūndjwŷnh ne akubyn meo tŷn. Kam ne ba me amā, "Metūndjwŷnh ne kubē me tŷn nhō Metūndjwŷnh", ane.

³⁹ Nhym kam Mōjdjē kukràdjā mar djwŷnh kwŷ ne kum,

—Be, bēnjadjwŷr, nā gām me wāmā arēnh mexkumrēx ne, ane.

Mōjdjē kukràdjā mar djwŷnh ne me kum mebē xadjudjēu kŷnh kēt nhym Jeju kabēno me jao apa nhym me arŷm anhīkrē. Nhym kam Mōjdjē kukràdjā mar djwŷnh arŷm kōt omūn kŷnhkumrēx.

⁴⁰ Nhym kam me kunī arŷm kum Jeju pyman mŷjja'ō jabej kukjēr kēt ne arŷm tu anhīkrē.

Kritubē mŷj me'ō tām djwŷ jabej me kukij.

Mat 22.41; Mak 12.35

⁴¹⁻⁴² Nhym kam Jeju amipānh me kukij. Kute memā amijā ujarēnh nhym me kute mar ne kute kōt kum kator kadjy. Amrēbē ne Metūndjwŷnh memā Bēnjadjwŷrbē kumkati jarē, kute memā anormā. Ne kam memā Bēnjadjwŷrbē kumkati jarēn arēn arēn arŷm memā ano. Metūndjwŷnh ta ne memā Jeju jano, nhym

kute memā amijarēnho ãm nhym me kute kum katormā, me kute kubê Bēnjadjwýrbê kumkati kôt kum kator kadjy ne memā,

–Nām we me Bēnjadjwýrbê kumkati dja kubê Dawi tãmdjwý'ô, ane. Metĩndjwýnh kute me bamā anorja dja kubê Dawi tãmdjwý. Mýkam ne me kum Dawi tãmdjwý ane? Be, djãm Kritubê ne Dawi tãmdjwýbit? Kati, kubê ne Dawi nhô Bēnjadjwýrdjwý, ane. Dawi ta ne o ô Bēnjadjwýr ne me ngrer'ã pi'ók no'ôkkam ajte ta, Dawi ta ne,

“Inhô Bēnjadjwýrmā ne Bēnjadjwýr djwýnh kabēn ne kum, 'Amrê idjubôk'ãnh nhý, Abēnjadjwýr raxkam idjubôk'ãnh nhý.

43 Ikutêp nhý ba 'ýr amrê awýr akurê djwýnho mō ga kwýo apardjan kwý nhímex', ane. Nām ã Metĩndjwýnh inhô Bēnjadjwýrmā arēnho ane", ane.

44 Bir be, ga Dawi kute kum “Abēnjadjwýr rax” anhýrja pumū. Mýkam ne me Dawi tãmdjwý kajgo jarê? Djã nām o tãmdjwýr kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o ô Bēnjadjwýr rax, ane. Nām ã Jeju memā amijarēnho anen o me unê nhym me kute ajte kukjêr kêtumrêx.

45 Nhym me itepato Jeju kabēn maro kumex. Nhym kam Jeju me ipôkri kôt ba djwýnhmā,

46 –Gora ar aminêje me omū, ane. Aminêje Mōjdjê kukrãdjã mar djwýnhwã pumū, ane. Me wã ne me kute amibēn kadjy kute kubêkã jabjêti jangjēnh ne 'ã ba prãm kumrêx. Nhym me ajte me krãpti nhípôkri kute me mexo ãmran kute memā rúnh jarēnh ne kute memā, “Bēnjadjwýr, djãm ga, djãm ga”, anhýr jabit ne me kum kính. Ne mebé idjaer bikprônň djãkam kute abeno krĩ djãkam kute amijo rúnh ne kute mebé me rúnh krĩ djã pytãr prãm kumrêx. Ne kam ajte me krãpti kute abeno bikprônň ne àkuro krĩ katã kute mebé me rúnh krĩ djã pytãr prãm kumrêx, ne kute mýjja rúnh, mýjja mexbit kur prãm kumrêx.

47 Nām ã me amijo rúnho bao anen kam ate ajte me 'uwti krão apan mebé mýjja kunõ akĩ ne kam ajte ajkwaobit Metĩndjwýnhmā kabēn rúnh ne, ne kum kabēn jabjêo ku'ê. Nām me 'êx ne amijo mex ne kum kabēn ne. Bep kati, me axwekumrêx. Kam gédja Metĩndjwýnh me kurãm memā pãnh rax jarēn prĩne me kurãm meo ajké. Kam ne ba ar amã, “Gora ar aminêje me wã pumū”, ane. Nām ã Jeju kôt ba djwýnhmā me kute amijo mex, amijo rúnh ne kute amijaxweo bipdjurja'ã ã arkum karõo ane.

21

*Me'ô 'uwti kute ô pi'ók kapri nhô.
Mak 12.41*

¹ Metĩndjwýnh nhô kikretikam ýr rã'ãkam ne ã arkum anhýro nhý, arkum 'ã ujarēnho nhýn 'ã ujarēnh pan kam ibôn nhýn kãjmã krãn arým ari ar me omū. Nhym me ô nêkrêx krãpti, ô pi'ók kapri krãptija Metĩndjwýnhmā me kute pi'ók kapri nhô djãkam kum pi'ók kapri rēnho kumex, aben nhipetã kum kam rēnho kumex.

² Nhym kam me'ô nija, me'ô ni 'uwti kubê mjên tyk nhym ô mýjja kêtja ngónhponhreo pi'ók kapri byn o tēn kam kum kumê. Amãnhkrutkam pãnh ngrire ne amê kubyn o tēn kam kumê.

³ Nhym Jeju arek omũnho nhýn kam arkum,

–Ba ar amã arê, me'ô 'uwti ja ne ô mýjja kêt, ne tu me kurãm ô pi'ók kapri raxo tēn Metĩndjwýnhmā kungã. Me kunĩ kurãm pi'ók kapri raxo tēn kum kungã.

⁴ Me ja ne me ô pi'ók kapri kumex ne kam 'ã kãtãm ne kumex. Ne kam 'ã kãtãmja Metĩndjwýnhmā kungã. Nhym bep me'ô nija ne ô pi'ók kapri kêtê, pi'ók kapri ngrire ne tu kum kunĩ ngã. O kute amikadjy mýjja byr ne krēn ne tĩn kadjy Metĩndjwýnhmā kunĩ ngã. Kum 'ô nôr kêtê. Kam ne ba ar amã, “Nām me kurãm pi'ók kapri rax ne kum kungã. Mãmri ne ba ar amã arê”, ane.

Akubyn bôx djã kukãm mýjja apôx tē.

Mat 24.1; Mak 13.1; Xim k 4.1; A Xim 3.1

⁵ Nhym ar kwý abenmã Metĩndjwýnh nhô kikretija jarēnho mō. Ne abenmã,

–Kēn ja ne mexkumrêx. Nhym me o kikre nhym kínhkumrêx. Ja ne kikre jao kính ne. Ê, nhym me kwý kute Metĩndjwýnh nhô kikretio kính kadjy kute apýnh mýjja aben kadjy ôrkam kute o kikre ja kínhkumrêxja pumū, ane.

⁶ Nhym kam arkum,

–Bir be, ar omū. Ar aje omũnhwã gédja ô akati, o bikēnh djã nhô akati 'ýr bôx nhym me kurê djwýnh prĩne kikreti ngrã. Dja me kēn aben nhıby ikwã kunĩ nhikô rê. Nhym kam kēn'ô aben nhıby nôr kêtumrêx, ane.

⁷ Nhym ar kum,

–Bēnjadjwýr, nhýnh amex 'ókam dja me kurê djwýnh o ane? Mýj gédja kukãm apôx bar omũn kam kôt ô akatimã ikaton ô akati ma? ane.

⁸ Nhym kam arkum,

–Ar amijã ano týt, gē me'ô ar amã 'êx ne ar ano biknor ne Metĩndjwýnhbê ar ajo akêx kêt. Be, me krãpti dja í aben totokmã me'ýr bôx ne arým amijo 'êx. Amijo 'êx ne arým amijã imē. Amijã imēn arým memã, “Me anhô Bēnjadjwýrbê kumkati kadjy ne Metĩndjwýnh ijano ba tēn bôx. Ba ibê Kritu”, ane.

Ne kam ajte,

–Ota arým akubyn bôx djã nhô akati kato, ane. Kwãrik wãnh gar me wã kabēn mar ne

mā mekôt abikamēnh ne ar mekôt aba kêt. Dja gar tu ate akrā.

⁹ Gêdja me abeno kurê djwýnh ne abenwýr prôt ne aben nhimexo ba gar omûn kôt ama. Nhyr ajte me kwý ta ô pykakam ô bēnjadjwýro kurê djwýnh ne ta ajte jām abeno kukan aben paro ba. Dja gar mýjja ja man atûn prām kêt ne amā uma kêt. Ja kumrēx gêdja me ā o anhyro tē. Kraxje kute inomā mēnh kêt, kute 'ýr o tēm rā'ā, ane.

¹⁰ Nām ā Jeju arkum 'ā karōo anen kam ajte arkum,

—Nā, apýnh me ba djari gêdja me abenwýr prôt ne aben nhimexo ba. Nhyr apýnh pyka abenā rōrōk djari dja me abeno kurê djwýnh ne aben nhimexo ba.

¹¹ Apýnh pyka djari gêdja kam pyka tertet ne, tertet rax ne. Nhyr prāmdjwý me kwý nhimex. Nhyr apýnh me kanê djari me kwý nhimex ne. Nhyr mýjja rûnh, mýjja pyradjwý kâjkwa kurûm apō:x ne kumex.

¹² Nhyr bep mýjja ja apōx kêtri gêdja me ar ajo rōrōk ne prīne ar ajo ajkê. Ne me bikprōnh djā'ýr ar apa 'amýn ar ajo mōn me bēnjadjwýrmā ar ajo 'éx ne ar ajaxweo ar apytān me bē ijê djakam ar arê. Ar amā ijabê ne amā ikīnhkôt gêdja me me bēnjadjwýr'ýr ar apa 'amýn ar ajo mrā. Me bēnjadjwýr krymê me bēnjadjwýr rûnh'ýr ar ajo mrā.

¹³ Kam, kamā gêdja gar memā ikukrādja ny'ā ajarê gē me kuma.

¹⁴ Kam gêdja gar adjumar punu kêt ne amim, “Mý ikabēn gêdja me amiwýr ijo tē ba arê?” anhyr kêt. Ne, “Mā dja ba gêt memā amijā idjāprārmā ikabēn ja on’?” anhyr kêt. Kwārīk wānh gar ā amim anhyr kêt, anhyr djwýnhrām ā amim anhyr kêt.

¹⁵ Bep kati, ba gêdja ba ar ajamakmā ikabēn wadjā. Ba gêdja ba ar amā ikabēn jarê gar kam ikabēn ja tām memā arê nhyr kam ar akurê djwýnh te ar amā ām týx ne kute kabēn'ō mar ne kute bēno ar ajapanhmān tu anhiokrê.

¹⁶ E kum ā, ar abāmmē, ar anā, ar akamy, ar anhōbikwaja tām gêdja me ar akurê djwýnh'ýr ar apa 'amýn ar ajo mrā nhyr me ar akwý pa.

¹⁷ Ikôt ar abikamēnhkam dja me kunī kum ar akurê ne.

¹⁸ Nhyr bep Metūndjwýnh ta gêdja prīne ar ajo djuw mex ne ar apumūnh 'āno dja. Djām kum ar apumūnh kangamā got? Kati, gêdjām prīne ar apumūnh 'āno dja.

¹⁹ Gora ar memā adjām týx. Dja gar adjām týx ne 'āno djan arým tu atīnkumrēx.

²⁰ Gêdja krākamngōnh Djeruxarēmā ipōk mō ne 'ā aben krākā proo mō gar kam omūn arým kôt ama. Mrāmri ne arým ô akati tēpo tē, Djeruxarēo bikēnh djā nhō akati tēpo tē, me kute me amōr djā ngrānh ne kute prīne kapōnhmā ne arým tēpo mō.

²¹ Kam gêdja Djeruxarê bu'ā pyka ja nhidjibê Djudējajak me ja amijā maje krānh'ýr prôt ne. Nhyr bep krībê me ja gêdja me amikrā kêt mex ne amijā maje kurūm kato. Nhyr purkam me jamê, bākam me jamê gêdja me ajte akubyn ūrkwāmā mōr kêt. Dja me tu ām kamā ajmā, apýnh krānh'ýr ba. Akubyn krīmā mōr ne bōx ne ajte akubyn prôt kêt. Tu ām kamā amū prôt ne.

²² Be, akati kaprī ne ja. Akati kīnh kêt:tkumrēx ne ja. Mrāmri gêdja Metūndjwýnh me axwekam ngryk ne me axwe pānh prīne meo ajkê. Anhyr djwýnhrām ne Metūndjwýnh pi'ók no'ōkkam ja kunī'ā ajarê. Dja ô akati 'ýr bōx, anhyr djwýnhrām Metūndjwýnh kute pi'ók no'ōkkam arēnh jakôt dja 'ýr bōx ne kam kôt ā o anhyro tē.

²³⁻²⁴ Be, akati ja dja kaprī ra:x ne. Watīre me nire tujarō, watīre me nire kute kra karāre jamýnhja. Mā gêdja me ja krākamngōnh pymaje prôtja on? Metūndjwýnh gêdja pyka jakam me jakam ngry:k ne. Ne prīne kam meo ajkê, me axwekam. Metūndjwýnh ta gêdja pyka ja'ýr me kurê djwýnh jano nhyr me me'ýr bōx ne Djeruxarēmā ipōk ne kam prīne me imexo mō. Kâxdjwa kajgoo me kwý nhimex ne kam amipardja'ā me kwý pa 'amýn kam apýnh me bajtem nhō pykakôt me kungrā. Krākamngōnhre bajtem ja gêdja prīne Djeruxarēo ajkê, prīne o ajkēn kungrān jām o mrān kurēn kam arým mýrbê kam ajkarê. Kam bikarêr rā'ā: nhyr arým me kute meo bikēnh djā nhō akati apēx. Arým me bajtem nhō akatija apēx nhyr arým me mā mō.

²⁵ Nhyr kâjkwakam mýjja pumūnh kêt kwý rax dja apōx. Mytmē mytyrwýmē kanhêtirekam gêdja mýjja apōx ne kumex. Nhyr pykabêdjwý ngō rax dja tām ne aben pumjuw ne mýja bē abenā ajkapī ne kam rārā:ko nō. Dja me apýnh ô pyka djari omūn kam abenmā,

—Mýj got ja? Mýkam? anen kam umar punure. Te kute mýjja'ō marmān mýjja'ō mar kêtumrēx ne kam axwe umarre.

²⁶ Ne kam terteto kumex. Mýjja puma kator ne kute prīne pykao bikamýr ne kute prīne meo bikēnh pymaje ne me terteto kumex. Nām me amijā ja kamnhix ne kam tīn prām ne. Te tīn prāme ne kam terteto kumex. Djām mýjja puma ngri: ne apōxmā got me umaje tertet kêt ne. Kâjkwakam apýnh mýjja tý:x dja amingrēk ne.

²⁷ Kam gêdja ba me'ýr bōx nhyr kam me kunī ipumū. Ije amijo inhī dja ba imextire ne itýxkumrēx ne ipyma:kumrēx ne. Kam dja ba kâjkwakam kakrā kôt bōx nhyr me kunī: arým ibōxkôt ipumū.

²⁸ Kukām ne mýjja apōxja. Bir be, gêdja mýjja ja arým apōxmo krax ga kam ar

amikam atýx. Amikam atýx ne akĩnh ne. Arým ije ar apytármã me awýr ibôx 'ýr, ane.

²⁹ Ne kam ajte arkum atemã mýjja 'ô'ã ujarênh jakreo tên arkum,

—Gop ar pidjôbê pigêremê ràmtãxtemê pí kunĩ ma.

³⁰ Amex kutã gêdja 'ô ingrá gar kam arým amexmã kamnhĩx nhym kam arým amex ne.

³¹ Bir be, gêdja ba ije ar amã mýjja jarênhja ã apôx môr ane gar kam arým ijabej rít ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibôx ne me kadjy ibênjadjwýr rax ne ipymao ije me utàr ne ar meo ibamã arým 'ýr. Ýr dja mýjja apôx tẽ. Amex kutã gêdja pí'ô ingrá, nhym bep ibôx kutã gêdja mýjja pymatija apôx mô.

³² Nã, mrãmri ne ba ar amã kôt arê. Ar anhõ krôkam me kamingrány ja gêdja me tyk par kêtiri mýjja ja kunĩ apôx. Mrãmri ne ba ar amã arê.

³³ Ikabên kajgo kêtukmrx. Gêdja pykamê kajkwa í apêx nhym bep ba ikabên gêdja 'ô biknor kêtukmrx. Mrãmri gêdja ba ije mýjja jarênh ja kunĩ apôx nhym me omũ.

³⁴ Gora ar ikam amakbê amijã ano týx ne amijãno dja. Gar mrãmri akukràdjã mexbit atêm rá'ã. Kwãrik wãnh gar kadjwati kangôkôbit* ar aban o akôm nhym kute bõm ar ano rênh ne prĩne kute ar ano kamrêkwã wãm nõ. Ne kôt arík ar abawã gêdja wãm nõ. Kwãrik wãnh gar pyka jabêbit adjumar punukôbit ajamak bën ne o aba kêt. Dja gar ã ar anhýr aba ba kam ar ajaêrbê bõx gar kam ajmã imã amijarênh on?

³⁵ Kute mrãmri ne me mrymã krĩn kute aêrbê parja pyrãk. Be, dja ba ã anen ar ajaêrbê bõx, pyka kunĩkôt dja ba ã ar ajaêrbê ibôxo ane, ar akunĩ jaêrbê ibôxo ane.

³⁶ Kukãm dja í mýjja kunĩ apôx tẽ. Kadjy ne ba ar amã, “Gop ar arek ijabej ajkam aman amijãno dja. Mã amijãno djan arek Metĩndjwýnhmã amijo adjã'wýr rá'ã gê ar ajo týx. Gar atýx ne mýjja punu apôxkam ijãno djan ikanga kêt. Ne akubyn ibôxkam amikam apijãm kêt ne ikabem aku'ê. Ba ije amijo inhĩ ne me awýr ibôxja ikabem amikam apijãm kêt ne aku'ê.” Nãm ã Jeju arkum bõx djã nhõ akatimê kukãm mýjja apôx djã nhõ akatimê arkum arênhõ ane.

³⁷⁻³⁸ Ne kam akati kunĩkôt memã Metĩndjwýnh kukràdjã'ã ujarênh tẽ. Metĩndjwýnh nhõ kikretikam memã 'ã ujarênh tẽ. Nhym amykry nhym kam krãnhbê Oriwêre'ýr tên kam ikwã. Nhym akati nhym ajte akubyn Metĩndjwýnh nhõ kikreti'ýr tên kam ajte memã 'ã ujarênhõ dja. Nhym me kryràmm 'ýr ban bõx ne ujarênh ma nhym amykry nhym me mã ba. Nãm ã akati kunĩkôt ã o anhýro tẽ.

* **21:34** Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

22

Me kute Jeju bĩn kadjy o aben maro ýr.

Mat 26.14; Mak 14.10

¹ Arým ne Metĩndjwýnh nhõ akati, amrêbê Metĩndjwýnh me irôbê mrãnh nhym me mã kôt kute mar nhõ akati arým o rãm ne ja o mō. Kam ne me djwýponhrebít ku.

² Nhym kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē Mōjdjē kukràdjã mar djwýnhmē ne me abenmã Jeju'ã karōo mō. Mete bĩnmã ne me abenmã 'ã karōo mō. Ne kam me kum me kãtãmjã pyma ne. Me kãtãm ja ne me kunĩ kum Jeju kĩnhĩ. Nhym bep me ja, me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē Mōjdjē kukràdjã mar djwýnhmē ne me kum kurē ne kam kute bĩnmã abenmã 'ã karōo mōn kam kum me kãtãmjã pyma ne.

³ Nhym kam Xatanaj Djudamã wadjã. Jeju kôt ba djwýnhbê 12'õ ne Djuda. Idji 'õ ne Ikadjy. Kumã ne Xatanaj wadjã.

⁴ Arým Djudamã wadjã nhym kam arým mã me'ýr tẽ. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē Metĩndjwýnh nhõ kikretikam krãkamngõnh nhõ bēnjadjwýrmē me'ýr tẽ. Me'ýr tên bõx nhym me abenmã 'ã ãpnênhõ nhý. Nhym kam me kum,

—Ije ba gop on me amã Jeju kanga ga me abĩn amã kurē kêt, ane.

⁵ Nhym kam arým me kĩnhkumrêx. Kĩnhkumrêx ne kam kum,

—Mexkumrêx. Gêdja bar kam pãnh amã pí'ók kaprĩre ngã, ane.

⁶ Nhym kam “A” ane. Nhym kam me arým kum pí'ók kaprĩre ngã nhym kam amim kubyn kam ate kato. Katon kam arým Jeju'ã amim karōo tẽ. Me 'ã bikprõnh kêtiri, me no prãri ne kute me kum kangamã amã.

Me kute Jeju bĩn kêtiri kôt ba djwýnhmê ro'ã ã kwý krên mex.

Mat 26.17; Mak 14.12

⁷ Nhym kam mebê idjaer kukràdjãkôt mete djwýponhbit kur nhõ akati arým kato. Kam ne me apýnh úrkwãkam Metĩndjwýnhmã mrykí'ãtomti pan kubõn kuku. Amrêbê Metĩndjwýnh me irôbê mrãnh nhõ akati me kute kôt mar kadjy ne me ã o ane.

⁸ Kam ne Jeju kôt ba djwýnh jano. Nãm Pedrumê Djuão ar anon arkum,

—Ar tên ar ikutêp mrykí'ãtomti jabatãnh nyrewã bĩn aga. Bar wãm bõx gwaj kukrê. Gwaj baje Metĩndjwýnh me irôbê mrãnh nhõ akati mar kadjy mrykí'ãtomti krê, ane.

⁹ Nhym ar kum,

—Nhýnh gêdja bar ar akutêp mry ga? ane.

¹⁰⁻¹¹ Nhym kam arkum,

—Ë, ba ar amã arê. Gêdja gar tên krĩ'ýr bõx nhym me'õ my ngõo tên ar akajpa. Ga

kam ar kôt tē nhyim ūrkwāmā wadjā. Gar kôt wadjān kam ō kikre djwýnhjamā kum, “Bēnjadjwýr ne amā, ‘Nhýnh kumoka’è ja ne me bōx ny kadjy, dja ba ikôt ba djwýnhmē ro’ā bōx ne kam inhō kwý krē? Ar ije Metíndjwýnh me irōbē mrānh nhō akati mar kadjy mrykí’átomti krē?’ ane.”

¹² Dja gar ā kum ane nhyim kam ar amā kumoka’è rax jakre, kýjrūm imōkkam kumoka’è raxwā jakre, kapōnh pro, arým o mex pro, kam gédja gar ar ikutēp agan adjj, ane.

¹³ Nhyim kam ar tēn kam kajpa. Kute arkum arēnh kôt. Kute arkum arēnh kôt ne ar tēn me’ōja pumūn kam kôt tēn ūrkwāmā wadjān kam ar kutēp mry ga.

¹⁴ Nhyim Jeju kute kôt ba djwýnhho mōrja’ā arým apajrūm myt tē. Nhyim ar bōx ne kam ro’ā ō kwý krēnmā arým nhý.

¹⁵ Nhý nhyim Jeju arkum, kôt ba djwýnhbē 12mā,

–Ba ne ba imā gwaj baro’ā banhō kwý krēn prāmkumrēx. Itokry kētri gwaj baro’ā baje Metíndjwýnh me irōbē mrānh nhō akati mar kadjy mrykí’átomti krēn prāmā.

¹⁶ È, ba ar amā arē. Ja dja ba krēn o ino re. Ne kam ajte krēn kēt’iry:n kam Metíndjwýnh me kadjy bēnjadjwýr ne kute me utār ne kute ar meo bakambit gédja ba ajte inhō kwý krēn djā djwýnhja krē, ane.

¹⁷ Ne ngōnhkrākam uba kangōjadwý byn ‘ā Metíndjwýnhmā ōdjānh jarēn kam arkum,

–Mí, ar jao ikō, aben nहितpā o akōmo mō.

¹⁸ Ba ar amā arē, gar ama. Ije pidjō kangōo ikōmo krā’yr ne ja. Metíndjwýnh kute amim ō me ja kunī pytār ne kute meo bakambit dja ba ajte pidjō kangōo nyo ikō.

¹⁹ Ne kam ajte djwý ja byn ‘ā Metíndjwýnhmā ōdjānh jarēn kam kokijj apýnh arkum kungān arkum,

–È, inhī ne ja. Inhī’ā ne ba djwý jakren ar amā kokijj. Ar akadjy dja ba ty. Dja me píte’ya’ā inhōn ibī. Dja gar akuprōn inhī ja’ā djwý jakren krē. Dja gar krēn ā imaro anen imar rā’ā ne, ane.

²⁰ Nhyim ar ō kwý krēn pa nhyim kam ajte uba kangō byn kam arkum,

–Ikamrō’ā ne ba pidjōbē uba kangō jakre. Dja me ibī nhyim kam ityk jakôt dja ikamrō ā me akadjy prōt ne bixabhēr ane. Ikamrō jakôt gédja Metíndjwýnh me amā kukrādja ny, kabēn ny jarēnh māmddj.

²¹⁻²² È, ikuri ýr ne ō kwý krēno ýr ja gédja ikurē djwýnhmā ikanga. Mrāmri dja me ibī. Amrēbē ne Metíndjwýnh me kute ibīn kadjy amim ijā karō. Kute amim ijā karōjakôt gédja me ibī. Ba ije amijo inhī ne me awýr ibōxja gédja me ibī. Watire kute ikurē djwýnhmā ikanga djwýnhwā. Ta gédja tokry ra:x ne, ane.

²³ Nām ā Jeju arkum ane nhyim kam kôt ba djwýnhja abenmā,

–Ije, mýj gwaj bajō dja gwaj kurē djwýnhmā kanga? ane.

²⁴ Ne abenkam kangao kumex ne kam adjwýnhdjwýr abenbē bēnjadjwýr pytāro kumex. Ne abenmā,

–Ba gédja ba gop ibēnjadjwýr raxo ar ajakre, anhýro kumex.

²⁵ Nhyim kam Jeju arkum,

–Me bajtemkam ne me bēnjadjwýr rūnh kabēno meo atom ne ar meo ba. Nām we memā, “Idjukaprikôt ne ba amim me ajo atom ne amim ar me ajo iba. Me akadjy ne ba ibēnjadjwýr rax”, ane. Nām we ā me bajtemkam me bēnjadjwýr we ā ane.

²⁶ Bep kati, ar ga dja gar ā anhýr kētkumrēx ne. Dja gar ajō abenkam arax jabej, djā gām aje me kutapure pyrāk ne me katēn tē. Ne ar ajō amikam aben kadjy abēnjadjwýr jabej gédja ga tu ar memā adjāpēnh aba.

²⁷ Nhyim ne bēnjadjwýr raxo kute aben jakrenh? Djām kum ýr nhyim kute ‘ýr ōmrōo tēmja? Nār kon djām kum āpēnh ne kute kum ōmrō ne o tēmja? Kam ýrja. Bep kati, ba ne ba te ibēnjadjwýr raxo me bēnjadjwýr kunī jakren tu amijo ikātām ne ar ar amā idjāpēnh iba. Dja gar ā ikudjwa ane.

²⁸ È, ar ga ne gar amexkumrēx. Nām me te kum ikurēn ijo ajkē gar mā ijā angrā týx ne.

²⁹⁻³⁰ Kam gédja ba akati ‘ōkam arým ar ajā bēnjadjwýr rē. Ibām ne ijā bēnjadjwýr mē ba kam badjwý amidjō’ā ar ajā bēnjadjwýr rē. Kam dja gar inhō pyka djwýnhkam ar akadjy ibēnjadjwýr ne ije ar ajo ibakam ikôt anhō kwý krēn kôt ikō. Kam dja gar me bēnjadjwýr rūnh krī djākam memā akrīn ar meo aba, apýnh me kute mekbē idjaermā idji jarēnh djāri kubē 12jamā akrīn ar meo aba, ane.

³¹ Ý, Ximāo, Ximāo, ota arým Xatanaj ar ajā Ibām ma, kute ar akabimā, mrāmri ar amā ikīnh ne ijā angrā týx ne ar ikôt aba jabej. Kute mrāmri ne me kute bāy ‘ykā katēk ne kute djwý kapīn djākam krīn kute kapīn ja pyrāk. Dja ā Xatanaj kute ar akabimā ā ar ajo ane.

³² È, Ximāo, ba ne ba arým Ibāmmā ajo a’uw. Ijā angrā týx ne mā ikôt abikamēnh ne ar ikôt aba kadjy. Dja ga mekôt ikangan kam akubyn aje iwýr amijo akēxkam gora akamydjwýo týx, ane.

³³ Nhyim kam Pedru kum,

–Kati, Bēnjadjwýr, ba dja ba apymaje iprōt kētkumrēx ne. Gédja me kute abē ijē jabej akôt ibē ijē. Ne kute abīn o mōr jabej akôt ibī, ane.

³⁴ Nhyim kam Jeju kum,

–Kati, ba amā arē, Pedru. Akamāt ja tām kam ōkrēnē’ānh kār kētri dja ga amijā maje memā ajēxo dja. Memā aminēje ajēxo adjāmo amānhkrut ne ikjēkēt ne memā,

“Kati, ije tãwã pumũnh kêt”, ane. Be, dja ga ã memã ijã ane. Ba arým amã arẽ, ane.

³⁵ Nãm Jeju ã Pedrumã anen kam ajte arkum,

–Ije õbẽ ar ajanor gar anhykam amõr ne aje anhõ katõk'y djã, aparkã 'õ byr ne o amõr kêt ne ajẽnh 'õ aje tur ne o amõr kêtja, djori kam ar anhõ mýjja kêt? Ne kam ar anhõ kwý krẽn djã kêt? ane.

Nhym ar kum,

–Kati, kam ar inhõ mýjja, kam ar inhõ kwý krẽn djã. Me ne me ar imã kungã, ane.

³⁶ Nhym kam arkum,

–Nhym bep jakam ne atemã. Jakam dja gar anhõ katõk'y djãwã jamã ne ajẽnhdjwý'õ tun o mõ. Ne anhõ kãxdjwa kajgo kêt jabej on kadjy aminhinõkãtiwã ngãn pãnh pi'õk kaprĩ byn amim o 'õ byn ar o mrã.

³⁷ Ba ar amã arẽ. Arým ne me kute ibĩnmã arým ijo rã:m ne jao tẽ. Amrẽbẽ me kute Metĩndjwýnh kabẽnkam ijã pi'õk no'õkkam kute,

“Nãm me o axwen me axwemẽ ro'ã kubĩ”, anhyr ja arým kator 'ý:r. Amrẽbẽ me kute ijã pi'õk no'õk ja gẽdja mrãmri on kato nhym me omũ, ane.

³⁸ Nhym ar kam kum,

–Bẽnjadjwýr, omũ, ota ar inhõ kãxdjwa kajgo amãnhkrut, ane.

Nhym kam arkum,

–Ã, aj, anũ, ane.

Pidjõkõkam Bãmmã amijarẽho ýr.

Mat 26.36; Mak 14.32

³⁹ Nãm arkum “Anũ” anen ate kikre kurũm katon krãnhbẽ Oriwẽre'ýr kõt ba djwýnho mõ. Kute 'ýr aro mõr tũmja 'ýr ne ajte aro mõ.

⁴⁰ Ýr aro mõn aro bõx ne kam arkum,

–Ar Metĩndjwýnhmã amijo a'wý. Gẽdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnẽ, gar mekõt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wý, ane.

⁴¹ Arkum anen ate tẽn ýro rãm ne nĩj. Nãm kõt ba djwýnhmã iren tẽn ýro rãm ne nĩj ne kõnkrão nhỹ. Ne kam arek Bãmmã kabẽno nhỹ.

⁴² Ne kum,

–Djũnwã, aje ibẽ ikaprĩja kadjãr jabej on ibẽ kaba. Aje ibẽ ikaprĩ kadjãr nhym me kute ibĩn kêtã ne ba amã amijarẽ. Nãr kon, dja ga mrãmri ibẽ kadjãr kêt jabej ba tu mrãmri itokryio itẽm rã'ã. Djãm ba ne ba amimar kõt ar amijo iba? Kati, akabẽnkõt ne ba amijo iba, ane.

⁴³ Nhym kam kãkwa kurũm kadjy mrãnh djwýnh 'ýr ruw ne kam o tỳx ne.

⁴⁴ Nhym kam akubyn Bãmmã amijarẽho nhỹ. Kaprĩ ra:xkam ajte akubyn prĩne kum amikõt amijarẽho nhỹ. Kaprĩ raxkam ne õ djãkam tokry. Tokry raxkam ne arým 'ã ngõ

pepeko dja. Djãm 'ã ngõ? Kati, kamrõ ne prõto dja, pykakam totoko dja.

⁴⁵ Ne Bãmmã amijarẽho nhỹn kam kum amijarẽnh pan kãjmã djan kam akubyn kõt ba djwýnh'ýr tẽ. Nhym kõt ba djwýnh arek õto kumex. Kaprĩ raxkam arek õto kumex.

⁴⁶ Nhym kam arkum,

–Mýkam ne gar arek anhõto akumex? On ar kãjmã djan Metĩndjwýnhmã amijo a'wý. Gẽdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnẽ, gar mekõt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wý, ane.

Me kute Jejuo tỳm.

Mat 26.47; Mak 14.43; Dju r 18.3

⁴⁷ Arkum kabẽno ãm rã'ã nhym arým me kute pa 'amýnh ne o mõrmã arým 'ýr bõx. Me krãptĩ ne me arým 'ýr bõx. Djuda, Jeju kõt ba djwýnhbẽ 12ja'õ ne 'ýr meo mõ. Ne kam kute o tỳm ne kute ine kaõrmã 'ýr tẽ.

⁴⁸ Nhym kam kum,

–Djuda, djãm aje inhine kaõro atẽm pro aje memã ijo atỳmmã ne ga iwýr tẽ? Nã gãm ajẽx ne ije amijo inhĩ ne me awýr ibõxja ijo anhõbikwan inhine kaõ, ane.

⁴⁹ Nhym kam Jeju nhõ ãpẽnh bu'ã ku'ẽja arým kuma, tu amikam kuman kum,

–Bẽnjadjwýr, djãm ar ije kãxdjwa kajgoo me ja parmã? ane.

⁵⁰ Nhym ate ar'õ me'õjamã akabẽ, me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax nhõ ãpẽnh ja'õmã akabẽn toxy anen arým amak nhikjẽ ta, amak djubõk ne kuta. Nãm tu amak toprik ane nhym wãnh amak tỳm.

⁵¹ Nhym kam Jeju,

–Aje, anũ, arek ar dja, ane. Ne kam amak djãm djã kupẽ nhym arým ajte amak mex ne.

⁵² Nhym kam me kute pa 'amýnhmã 'ýr mõrjamã, me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ Metĩndjwýnh nhõ kikretikam krãkamngõnhmẽ mebẽngẽttemã,

–Ije djãm idjãkĩnhĩ ne ga me aje ibĩnmã iwýr anhõ kõmẽ anhõ kãxdjwa kajgomẽ o mõ? ane.

⁵³ Myt kunikõt ne ba me akam ar Metĩndjwýnh nhõ kikretikam iba ga me kam kam ijo atỳm kêt ne. Nã, mrãmri me anhõ akati ne ja. Me ajaxwe rax ne kute akamãt kõ tyk pyrãk. Nãm prĩne me bajo ajkamuw. Kam ne ga me aje ipa 'amýnhmã iwýr mõ, ane.

Pedru aminjẽje 'ẽx.

Mat 26.69; Mak 14.66; Dju r 18.15

⁵⁴ Nãm ã memã ane nhym kam me pa 'amýn kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax nhõ kikre'ýr o mõ. 'Ýr o mõ nhym kam Pedru mekõt tẽ, nĩjar memã kre rax ne tẽ.

⁵⁵ Nhym me arým Jejuo mõn o bõx, me kute pa 'amýnhja ne me arým o mõn o bõx

ne kam kikre nhipôkri kênh ngrire jakam amim kuton kam 'â anhũho kumex. Nhyam kam Pedru mekôt tên 'yr wadjàn kam me ikô'â nhỹ.

⁵⁶ Nhyam bënjadwýr nhô àpênh kurererja kuwý pókã omũ ne kam 'yr tên kam no tyn djan kam memã,

–Tãwãdjwý ne arkôt ba, ane.

⁵⁷ Nhyam kam Pedru aminêje 'êx ne kum,

–Kati, arkati. Ije tãwã pumũnh kêt, ane.

⁵⁸ Nhyam adjynkêt ne me'ô mydjwý 'yr bôx ne omũn kam kum,

–Gadjwý ne ga abê ô àpênh'ô, ane.

Nhyam kam kum,

–Kati, arkati. Ibê ô àpênh kêtê, ane.

⁵⁹ Nhyam 'âtũm nhyam ajte me'ô myjadwý 'yr bôx ne 'ã no tỳx mex ne 'ãno djan memã arên memã,

–Mrãmri ne tãwãdjwý arkôt ba. Kubê pyk-abê Garrêja kra'ô, ane.

⁶⁰ Nhyam kam kum,

–Kati, ije akabênwã mar kêt. Ije ak-abênwã mar prãm kêt kumrêx, ane. Ne kam kabêno 'yr rá'ã nhyam 'ã ôkrênê'ãnh kã.

⁶¹ Nhyam kam Bënjadwýr 'yr akêx ne omũ. Nãm ar aktã aben pumũ. Nhyam kam arým Pedru Bënjadwýr kabên ma. Kute anhýr djwýnhãm kum kabên jarênh ja ne arým kuma. Kute kum,

–Akamãt ja tãmkam ôkrênê'ãnh kãr kêttri dja ga aminêje ajêxo amãnhkrut ne ikjê kêt ne memã, “Kati, ije tãwã pumũnh kêt”, anhýr ja ne arým kuma.

⁶² Ne kam katon mu:w. Kaprĩ raxkam ne mýr rax ne.

Krãkamngônh kute Jeju 'ã bẽno bikênho ãm.

Mat 26.67; Mak 14.65

⁶³ Nhyam me kute Jeju pumũno ku'êja kam bẽno ajkên tak ne.

⁶⁴ Nãm me no'ã pron kam apýnh tak ne kam kum,

–Aj, goja me'ô kute akurwanhjakôt omũ. Goja tu aman me imã arê, ane.

⁶⁵ Nãm me prĩne o ajkê. Nãm me apý:o kumex.

Me rũnh kute Jeju axwe jabej kukjêr.

Mat 26.57; Mak 14.55; Dju r 18.12

⁶⁶ Nhyam arým akati nhyam kam mebê idjaer bêngêtmê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadwýrmê me kute Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê, me ta ne me aben pydjĩn amiwýr Jeju 'uw. Nhyam kam me me'yr Jejuo môn o bôx ne me kabem kudja.

⁶⁷ Me kabem kudja nhyam me kum,

–Goja on me imã amijarê. Djãm abê me babê idjaer nhô Bënjadwýrbê kumkati, nên? Goja on me imã amijarê, ane.

Nhyam kam memã,

–Got ba ren me amã amijarê ga ren me amim imar kêt kumrêx ne.

⁶⁸ Ba ren badjwý me akukij ga ren me imã arênh kêt ne.

⁶⁹ Nhyam bep jakam gêdja ba on Metĩndjwýnh pymati djubók'ãnh nhỹ. Ba ije amijo inhĩ ne ibênjadwýr raxkam gêdja ba ubók'ãnh nhỹ, ane.

⁷⁰ Nhyam kam me kunĩ kukij ne kum,

–Djãm abê Metĩndjwýnh kra? ane.

Nhyam kam memã,

–Ãã, kôt ne ga me aje arênhwã, ane.

⁷¹ Nhyam kam me abenmã,

–Bir be, arým ta kute amijo Metĩndjwýnhja ma. Mýj kadjy dja gu me ajte me'ôdjwý kukij? Kati, ta ne arým amijarê gu me arým kuma, ane.

23

Piratu kute Jeju axwe jabej kukjêr.

Mat 27.1; Mak 15.1; Dju r 18.28

¹ Nhyam kam me rũnhja eku:n kãjmã djan mýjar Piratu'yr o môn o bôx.

² O bôx ne kam Piratumã Jeju kãmex jarên kum,

–Ê, tãmja ne axwere. Tãwã ne ar me ibê idjaer noo biknoro ba. Ba meo tým ne awýr o mō. Nãm we me imã, “Kwãrĩk wãnh ga me bënjadwýr raxbê Xedja me kunimã 'yr djwýnhmã pi'ók kaprĩ nhôr kêt”, ane. Ibê me anhô Bënjadwýrbê kumkatikam gêdja ba ipymao ar me apytàn me ajo iba, ane. Nãm we ã me inoo biknoro ane, ane. Nãm ã me Jejuo 'êxo ane.

³ Nhyam kam Piratu Jejumã,

–Djãm abê mebê idjaer nhô bënjadwýr rax? ane.

Nhyam kam kum,

–Ãã, kôt ne ga aje arênhwã, ane.

⁴ Nhyam kam Piratu me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadwýrmê me krãptĩmã,

–Nã bãm te kukij. Ajmã kute kêt. Axwe kêt kumrêx, ane.

⁵ Nhyam kam me mã kum 'ã apnê. Kum 'ã apnê:n kum,

–Kati, nãm prĩne aben kadjy memã 'êx mō. Nãm Garrêja kurũm tên Djudêjakam bôx ne aben kadjy memã 'êx. Nãm krĩ 'ókam bôx ne aben kadjy memã 'êx. Ne ajte amũ krĩ 'ókam bôx ne aben kadjy memã 'êx. Ne ajte amũ 'ókam bôx ne aben kadjy memã 'êx. Ne ajte amũ 'ókam bôx ne aben kadjy memã 'êx. Ne jakam arým bôx, ane.

Erodjĩ kute Jeju axwe jabej kukjêr.

⁶ Nhyam Piratu me kabên ja man kam abej me kukij ne memã,

–Djãm Garrêjakam me kra'ô? ane.

⁷ Nhyam me kum “Ãã” ane. Garrêjakam me ja nhô bënjadwýr nhidjibê ne Erodjĩ. Ajbir Djeruxarêkam bôx. Kam ne Piratu Erodjĩ'yr Jeju jano, Erodjĩ kute Piratu kudjwa Jeju kukjêrmã. Jejubê Garrêja krakam ne kum ano. Nhyam me arým 'yr o bôx.

⁸ NhyM Erodji Jeju pumūn kam kīnhkumrēx ne. Amrēbē ne Jeju'ā ujarēnh man kam te kute tāri omūnh prāme. NhyM kam me arým 'yr Jejuo mōn o bōx nhyM kam kīnhkumrēx ne. Kute kum mýjja pumūnh kēt'ō nhipēx nhyM kute omūnhmā ne bit 'ā kamnhīx ne.

⁹ Ne kam te Jeju kukjēr krāptī ne. NhyM mrāmri bēn kēt mex ne dja.

¹⁰ NhyM bep me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē Mōjđjē kukrādjā mar djwýnhmē ne me Jeju kuri ku'ēn kam mā kum arē. Kum kātām jarēnh ku'ē. Djā nām me akrānmā kum arē? Kati, nām me tu Erodjīmā Jeju jarēnhō bē: ne.

¹¹ NhyM kam Erodji ō krākamngōnhremē ro'ā Jeju japry ne 'ā keket ne kam kum me bēnjadjwýr kà jadjān kam akubyn ajte Piratu 'yr ano nhyM me ajte akubyn 'yr o mōn o bōx.

¹² NhyM Erodjīmē Piratu ar myt tām kam abeno ōbikwa. Jejukōt ne ar abeno ōbikwa. Amrēbē ne arkum aben kurē ne kam ajbir arým Jejukōt abeno ōbikwa. Piratu kute Erodji 'yr Jeju janorkam ne ar arým abeno ōbikwa.

*Piratu kute Jeju bīn kadjy memā kanga.
Mat 27.15; Mak 15.6; Dju r 18.39*

¹³ NhyM me akubyn Piratu 'yr Jejuo mōn o bōx. O bōx nhyM kam Piratu me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē me kute meo ba djwýnhmē me kātāmmē meo akprōn kam memā,

¹⁴ –Ē, tām ne ga me iwýr o mōn o bōx ne kam imā, “Tāmja ne ar me inoo biknoro ba”, ane. Ba kam te kukij, te me anhipōkri kukij, nhyM ajmā kute kētkumrēx. Mexkumrēx. Nā gām me ajēx ne arīk kāmex jarē.

¹⁵ NhyM Erodjidjwý te ikudjwa kukij nhyM mexkumrēx. Ga kute ajte akubyn me bawýr anorja pumū. Be, mýj kadjy dja ba kubī? Ije bīn prām kētē.

¹⁶ Kam dja ba tu kaprēprēk kajgon ano, ane.

¹⁷⁻¹⁹ NhyM kam me kunī axikōt kum 'ā āpnēnhō kumex. Ne kum,

–Kati, on o tēn abīn me imā Baraba bōm amē, ane.

Nām Piratu me kute Metīndjwýnh me irōbē mrānh nhō akati mar kunīkōt me pýnh ne bōm me rēnhō tē. Me axwe nhyM kute mebē ijēja ne bōm me rēnhō tē. Baraba ne axwekumrēx. Nām me bēnjadjwýr kadjy memā 'ēx nhyM me me bēnjadjwýr 'yr prōt ne, nhyM ta adjwýnhdjwý me kwý pa. Tām ne Piratu kubē ijē. 'Ā ne me ku'uw ne kum,

–On rūm tāwā o tēn abīn pānh me imā Baraba kaba, ane.

²⁰ NhyM Piratu te kute Jejumā irer prāme. Ne kadjy ajte memā kabēn ne memā,

–Ba kum inhiren ano, ane.

²¹ NhyM me kàj bē: 'ā kum apnēn kum,
–On pīte'y'ā anhō. On pīte'y'ā anhō, anhýro kumex.

²² NhyM kam ajte memā,

–Tō mýkam? Mā ne kute dja ba kubī? Djām axwe? Nā bām te kukij nhyM axwe kētkumrēx. Kam ne ba ije bīn prām kētē. Dja ba tu kaprēprēk kajgon kam akubyn ano, ane. Nām te memā anen te memā anen kam arým ajte te memā ane.

²³ NhyM me mā 'ā kum apnē. Nām me kàj bē kum 'ā āpnēnhō kumex ne kum,

–On pīte'y'ā anhō, on pīte'y'ā anhō, ane. Nām me týxo Piratu jakrenh mex ne prīne kabēno katy.

²⁴ NhyM kam me umaje “Ā” anen tu memā kanga.

²⁵ NhyM me'ō kute bēnjadjwýr kadjy memā 'ēx ne ta kute me kwý parja Piratu kaba. Me kute Piratumā “Me imā Baraba bōm amē”, anhýr ja ne kaban anon kam pānh memā Jeju kanga, krākamngōnhre kute Jeju bīnmā memā kanga. Me kum kurēkam ne me 'ā Piratumā apnē, kute bīnmā. Nām me kum 'ā āpnēnhō katyk mex ne. NhyM kam arým me kute bīnmā memā kanga.

Me kute pīte'y'ā Jeju nhōr.

Mat 27.32; Mak 15.21; Dju r 19.17

²⁶ NhyM kam krākamngōnhre arým o mō. O mō nhyM kam me'ōja tēn me kajpa. Me'ō nhidjibē Ximāo, pykabē Xireni kra'ō. Arwā kurūm ne tēn me kajpa nhyM me pa 'amýn ikreikam pīte'y' djin kam kum,

–Kum amý, ane.

NhyM kam kum mýn o Jeju katēn o mō.

²⁷ NhyM me itepato kōt mō. NhyM me niredjwý kōt mō. Mōrkōt abej mýr mō, kàj bē abej āmra mō.

²⁸ NhyM Jeju me'yr akēx ne memā,

–Ē, āpnhīre ar, Djeruxarēkam me kra, kwārīk wānh ga me ijabej amýr kēt. Bep me akra jabejbit dja ga me muw, ne ga amijabej muw.

²⁹ Dja ī meo bikēnh djā nhō akati me awýr bōx. Dja me awýr bōx nhyM me abenmā, “Ý, me nire kra kētja ne me mrāmri kīnhkumrēx. Ne me kute kra jamýnh kētdjwý kīnhkumrēx. Ne me kute krao kaōr kētdjwý kīnhkumrēx”, ane. Me jabit dja me mā prōt ne kato.

³⁰ “Ne ajte kamā tokry pymaje krānhmā, 'On amrē me inhīby arōrōk ne me inhīmex”, ane.

Ne kam ajte krānh kryre jamā, 'On amrē me inhīby arōrōk ne me ijo apdju', ane.”

³¹ Ga me kute ā pī ngoo anhýrja pumū. Godja arým pi ngrā nhyM mā dja me ajte on? Ba ne ba ajmā ikute kētkumrēx ne itokry rax ne. NhyM bep mrāmri me axweja, mā dja Metīndjwýnh me on, Djeruxarēkam me ajaxweja on? ane. Nām ā Jeju mýjja

kute meo bikēnh dja nhō akati djwýnhřm ā memā arēnho anen ta amijaxwe kēt'ā pī ngo jakren me axwe'ā pī ngrā jakre.

³² Nhy m me amē ar kātāmja Jejukōt aro tē, me kute pī'ā Jejukōt ar nhōr kadjy. Ar kute mekam ar amikrāo baja ne me kute Jejumē ro'ā ar parmā aro mō.

³³ Aro mōn aro bōx. Krānhbē me krā'i'yr ne me Jeju aro bōx. Aro bōx ne kam apýnh pīte'y'ā ar adjuw. Ne kam ar ikramā kākixrāo iten ar parjamo iten kam kāmā krekam ar umjuw. Nhy m arým ar arij. Jeju ōkredjākōt wajēt nhy m aktā ar axweja ijēn o wajēt.

³⁴ Nhy m kam Jeju me nēje Bāmmā kabēn ne,

–Djūnwā, dja ga tu imar krātan mekam angyk kēt. Me kute ibīnja dja ga tu mar krāta. Me kute ibīnja ne me kute gu bakukrādja mar kētkumrēx, ane.

Nhy m kam me abenmā kāja ngrā. Nām me apýnh kute kà jamýnh kadjy kēn kryre rē. Me kute ari kēn kryre rēnhkōt ne me amijo kubēkà pytān amý.

³⁵ Nhy m me kunī no ma mōn Jeju pumūnho dja. Nhy m me bēnjadjwýrdjwý aprýo dja. Nām me abenmā,

–Amūbit ne me utā. Goja gē ta amiptā. Goja gē Metīndjwýnh kute anor nhy m kubē me banhō Bēnjadjwýrbē kumkatikumrēx jabej goja on amiptā, Metīndjwýnh kute amijo utār jabej goja on amiptā, anhýro kumex.

³⁶⁻³⁷ Nhy m me krākamngōnhredjwý'ā keket ne aprýo kumex. Nām me 'yr bōx ne kum pidjō kangō kadjā bēn kum,

–Ajrā, goja on amiptā. Goja abē me bē idjaer nhō bēnjadjwýr rax jabej goja on amiptā, anhýro dja.

³⁸ Ne kam ajte Jeju nhimōkri pi'ōk no'ōk nhīpēx ne kunhō. Me kute omūnh ne kam kute,

–Mebē idjaer nhō bēnjadjwýr rax ne ja, anhýr kadjy ne me imōkri kunhō.

³⁹ Nhy m kam me kute Jeju nhikō'ā amē ar axwe nhōrja ikjēja Jeju japryō wajēt. Ne kum,

–Goja abē me bē idjaer nhō Bēnjadjwýrbē kumkatikumrēx ne goja on amiptān ar badjwý ar ipytā, ane.

⁴⁰ Nhy m kam ikjēja kum bēn týx ne kum, –Kwārik wānh. Birām amā Metīndjwýnh pyma kētkumrēx. Me kute gwaj bajanhōr ga arým gadjwý atyk 'yrja pumū ne kam ajmān amā Metīndjwýnh pyma kēt mex ne.

⁴¹ Mrāmri ne me kute arým gu babīnmā arým ā gu bajo ane. Gu ba ne gu ar mekam amikrāo baba nhy m arým me kute pānh gu babīnmā. Nhy m bep tāmja ne kute ajmā mýjja 'ōo kētkumrēx, ane.

⁴² Ne kam ajte Jejumā,

–Jeju, gora anhō me ja kunī kadjy abēnjadjwýr ne aje ar meo abakam gora badjwý ima, ibiknor kēt kadjy ima, ane.

⁴³ Nhy m kam Jeju kum,

–Myt ja tāmka dja gu baro'ā kākkwakam Ibām nhō pyka'yr bōx. Mrāmri ne ba arým amā ikabēn pydjīn arē, ane.

⁴⁴⁻⁴⁵ Nhy m arým kākwa nhīpōkri myt nhý. Nhy m kam tu akamāt kō tyk ne. Pyka kunīkōt me'ā akamāt kō tyk ne, arngro kētkumrēx ne. Nām me'ā akamāt kō tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhy m 3 orakam, amykrykambit arým ajte kākwa no pōt ne. Arým ajte myt kato. Nhy m arým Metīndjwýnh nhō kikreti kadjwýnhbē kubēkātija ta amikadjō. Nām kōnh e ty:k ane.

⁴⁶ Nhy m kam Jeju Bāmmā amijarē. Kāj bē kum amijo akij ne kum,

–Djūnwā, ba wām awýr ikarō jano, ane.

Nām ā kum anen kum amikarō janon ate ty.

⁴⁷ Nhy m krākamngōnhre krāptībē 100 nhō bēnjadjwýr Jeju tykkōt omūn kam Metīndjwýnhmā rax jarē, ne,

–Mrāmri ne djām tāmja axwe kētē. Mexkumrēx, ane.

⁴⁸ Nhy m me itepato kute Jeju tykkōt omūnhmā mōrja arým mýjja kunī pumūn kam akubyn mōn kaprikam aminhōkōt titiko mō, ūrkwā'yr binhīrēnh mō.

⁴⁹ Nhy m bep ōbikwa kunīmē, Garrēja kurūm me nire kōt mōrjamē, me tām ne me arek omūnho dja, kum kre rax ne omūnho dja.

Me kute Jeju jadjar.

Mat 27.57; Mak 15.42; Dju r 19.38

⁵⁰⁻⁵² Nhy m kam me'ō nhīdjībē Jōdje ne Piratu'yr tē. Me bē idjaer nhō kr'ō nhīdjībē Armatēkam kra'ō. Nām me rūnh kīprōnh djākam mekōt mrā. Kabēn mexkumrēx, katāt ne mrā. Nhy m me kute Jeju bīnmā amim 'ā karō nhý nhy m kam te nēje me kukrā. Atemā ne kabēn. Me ja kabēnkōt kabēn kētē. Nām amim Metīndjwýnh kamnhīx ne. Metīndjwýnh bōx ne me kadjy bēnjadjwýr ne kute ar meo bamā ja ne amim kamnhīx ne. Tām ne Piratu'yr tēn bōx ne Jeju'ā kuma. Kute Jejuo rwýk ne adjārmā ne 'yr tēn bōx ne 'ā kuma.

⁵³ Nhy m kam kum “Ā” anen kam kum kanga. Nhy m kam pīte'y'yr tēn kam Jejuo ruw, kute adjārmā. Ne kam kadjy kubēkà mexja byn kam prīne o kupun kam kēnkrekam adjā. Me kute kēnkre kakrwýnh nyjakam adjā. Kraxje me kute kam me'ō jadjar kētkumrēx. Kam ne adjā.

⁵⁴ Pi'ōk rārār nēje akati jakam ne adjā. Akati jakam ne me no katon ō mýjja kupēnho kumex. Pi'ōk rārār kētri ō mýjja kupēnho kumex. Akati jakam ne adjā.

⁵⁵⁻⁵⁶ Nhyem me nire Garrêja kurûm Jeju kôt môrja mekôt môn omû. Nâm me kute kênkrekam adjârkôt omûn kam akubyn ûrkwâmâ môn bôx. Bôx ne kam me kudjy djâmê pidjy nhînmê kubyn abenkam o akân kam kadjy kudji. Nhyem pi'ók rârâr nhyem arÿm me nire tyk djâ kêtô kumex, Môj djê kukràdjâkôt ne me pi'ók rârârkam tyk djâ kêtô kumex.

24

Jeju akubyn tîn.

Mat 28.1; Mak 16.1; Dju r 20.1

¹ Nhyem arÿm pi'ók kamrêk. Nhyem ar nire kry:râm kô râ'â kute me kudjy djâ abenkam o birênh ne irja byn ÿr o mô, kênkre'ÿr o mô. Ar kute kênkrekam adjârja'ÿr o mô.

² Nâm ar bit Jeju'ÿr o mô, ar kute o kudjymâ ne ar bit ÿr o môr kajgo. Nhyem arÿm me kute kênpotio 'â ijêja arÿm amijâ kutan kre jakâ'â amidjan dja. Me'ô ne o môn kudja nhyem dja.

³ Nhyem ar nireja ÿr môn kênkremâ wangij ne kam te Jeju nôr djâ kamû nhyem nôr kêt ne.

⁴ Nhyem ar te kute mÿjja'ô marmâ o dja nhyem adjynkêt ne ar my amânhkrutja ar aêrbê kato. Tu ar nokam kato. Ô kubêkâ jadjê:nh ne ar kuri dja.

⁵ Nhyem ar te tîn prâme ne rôrôk ne ponh ne ikwâ. Nhyem kam arkum,

—Mÿkam ne gar me tykkam me'ô akubyn tînja jabej mô?

⁶⁻⁷ Ê, ar nôr kêtja pumû. Arÿm ne akubyn tîn ne kato. Djâ ne gar kabênja ma. Amrêbê ne ar amâ, Garrêjakam ar ba râ'âkam ar amâ, “Gêdja me me axwemâ ikanga. Ba ije amijo inhî dja me me axwemâ ikanga nhyem me pite'y'â inhô ba ty ne ijâ akati amânhkrut ne ikjêkêt ne akubyn itîn ne”, ane, ã ar amâ ane. Æ ar amâ ane gar ajte abej mô, ane. Nâm ã kadjy mrânh djwÿnh arkum ane.

⁸⁻¹⁰ Nhyem kam ar nire arÿm Jeju kabên ja ma. Kabên ja man kam akubyn kênkre kurûm mô. Môn bôx ne kam Jeju kôt ba djwÿnhmâ mÿjja kunî jarê. Kôt ba djwÿnhbê 11mê ôbikwaja kunîmâ mÿjja jarê. Marij Madarenamê Djôwanâmê Xijagu nâbê Mar-ijmê ar ro'â môrjamê. Ar ja ne Jeju'ÿr môn te nôr djâ kaprân bôx ne memâ arê, Jeju kute tûmrâm ar anorjamâ arê.

¹¹ Nhyem bep nâm me ate krâ. Nâm me o kabên kajgon kam tu ate krân amim kamnhîx kêt ne.

¹² Nhyem bep Pedrubit ne ekrux ne kâjmâ djan kam kênkre'ÿr prôt ne ÿr bôx ne kam te 'â ibôn ÿmkjêro nô. Te abej rîto nô. Nhyem kupu djâbit ate nô. Nhyem omûn kam akubyn têt, te kute amikam mÿjja'ô marmâ umar têt. Tênh ûrkwâkam bôx.

Imau'ÿr Jejukôt ba djwÿnh têt nhyem ar nokam amirît.

Mak 16.12

¹³ Nhyem myt tâmkam kôt ba djwÿnh amânhkrut ne krî ngrîre 'ô'ÿr têt. Krî ngrîrebê Imau'ÿr ne ar têt. Djâm mÿjar got. Tâm ne ja. Djeruxarê kurûm pry'â akrebê 11 kirometu ÿr ne ar têt.

¹⁴ Ne kam abenmâ kabên têt, abenmâ Jeju bînmê mÿjja ja kunî jarênh têt.

¹⁵ Abenmâ arênh têt râ'â nhyem Jeju arkôt bôx. Arkôt bôx ne arÿm ro'â mô.

¹⁶ Nâm ar omûnh kajgo. Bârâm mÿjja ne ar no'â nhyem ar te kute omûnhmâ. Jeju ta ne aminêje ar no nhity ne kam arkum,

¹⁷ —Ije tô mÿj ne gar abenmâ arênh têt? ane.

Nâm arkum kabên nhyem ar têt tÿx katikôt djan kam kaprîre, nokre kaprîre ne dja.

¹⁸ Nhyem kam ikjêja idjibê Kreôpa kum,

—Ije birâm apydji ne ga aje mÿjja mar kêt, mÿjja ajbir katorja mar kêt ne. Djeruxarêkam me kunî ne me kuma, ane.

¹⁹ Nhyem kam kum,

—Ije nhyem mÿj nâ? Nhyem mÿj ne gar abenmâ arênh têt?

Nhyem amê ar ja kum,

—Ije tô gêt Nadjarekam me kra'ô nhidjibê Jeju. Me tîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh'ô. Kabên mexkumrêx. Nâm katât memâ Me tîndjwÿnh kukràdjâ'â ujarênh mexkumrêx ne. Ne ar memâ mÿjja pumûnh kêt kwÿ'ÿro ba. Mÿjja kwÿ nhîpê mexkumrêxo ba. Kam ne Me tîndjwÿnh kam kînhkumrêx nhyem me kâtâmdjwÿ kam kînhkumrêx.

²⁰ Nhyem bep me kadjy Me tîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bènjadjwÿrmê me banhê bènjadjwÿrmê, me ja ne me me kute bînmâ memâ kanga nhyem me pite'ykam kubî.

²¹ ÿ, kute me bakurê djwÿnhbê me bapytâmâ, me babê idjaer pytâmâ ne bar bajbit amim kamnhîx ne, nhyem arÿm ty. Nâm me arÿm kubî nhyem kam arÿm 'â akati amânhkrut ne ikjêkêt.

²²⁻²³ Nhyem ar nire ar ikôt Jejumâ âpênh ja ar ijaê. Kry:râm ne ar kênkre'ÿr môn te abej ne kam akubyn bôx ne kam we ar imâ, “Arÿm ne bar mÿj me'ôja pumû. Birâm kadjy mrânh djwÿnh got bar omû. Nhyem ar imâ, ‘Jeju ne arÿm akubyn tîn ne’, ane.”

Nâ, nâm ã ar nire ar ijaêro ane.

²⁴ Nhyem kam ar ijô kênkre'ÿr têt ne kam abej. Nhyem kênkre kaprÿ ne. Mrâmri ne ar nire kôt arê. Nhyem bep Jeju ta ne amirît kêtumrêx, ane. Æ kum ane. Nâm ã Jeju kôt ba djwÿnh Jejuo atemâ me'ôn ã kum kabên ane.

²⁵ Nhyem kam Jeju ta arkum,

—E kum ar ano kêt. Mýkam ne amrêbê Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh me amâ mýjja ja jarê ga me tu amim mar ne amija-makrekam kunî nhôr ne ar o aba kêt ne.

²⁶ Mrâmri ne arým Bênjadjwýrbê kumkati tokryn arým kâjkwamâ tēmā. Amrêbê Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh kute arênh kôtô. Dja tokry kumrêx ne kam arým bēnjadjwýr rax kadjy kâjkwamâ tē, ane.

²⁷ Ne kam prîne arkum Metîndjwýnh kabên'â ujarênh tē, Metîndjwýnh kabênkam ta amijâ ujarênhja ne kunî arkum 'â ujarênh tē. Nâm Mójdjê kumrêx memâ 'â pi'ók no'ókmo krax nhyam kam atâri Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh memâ 'â pi'ók no'ók ne. Nhyam kam ta amijâ ujarênh tēm tãmtã î amũ 'â ujarênh tē.

²⁸⁻²⁹ Nhyam kam ar ro'ã mō. Ar krî'ýr tēmja'ýr ne ar ro'ã mōn kam arým tēpo mō. Nhyam kam bit Jeju mã tēmā. Nhyam ar kabêno nê ne kum,

—Jãnh ar inhûrkwãkam ar inhikô'ã nō. Arým ne apajrũm myt nhý. Arým akamat'ýr, ane.

Nhyam kam tu arkôt wadjã.

³⁰ Ne kam bit ô kwý krēmā nhý. Ô kwý krēmā nhýn kam djwý byn Metîndjwýnhmã amikînh jarênh kam ipôn arkum kungã.

³¹ Nhyam kam ar amak e tyk anen arým Jeju ma nhyam kam tu ar nokam akuno.

³² Tu ar nokam akuno nhyam kam ar abenmã,

—E kum tãm. Ga pry'ã kute gu bamã Metîndjwýnh kabên'â pi'ók no'ók jarênh tēm gu bakînh ne bakrãkã 'ô nhýnhja pumũ, ane.

³³⁻³⁴ Ne ekruux ne kãjmã djan kam ajte akubyn Djeruxarēmã tē, Jeju kôt ba djwýnh'ýr tē. Jeju kôt ba djwýnhbê 11mê óbikwamê ne ar ro'ã aben pydjín nhý. Nhyam kam ar ar ja'ýr bôx. Bôx nhyam ar aben pydjín ýr ja ar kutã arkum arê,

—Mrâmri ne arým Bênjadjwýr akubyn tîn ne katon Ximãomã amijo amirît ne, ane. Ar kutã ne ar arkum arê.

³⁵ Nhyam kam ar nînh tēmjadjwý amipãnh arkum arê. Pry'ã ar tēm nhyam Bênjadjwýr Jeju arkôt bôx ne ro'ã mōr ne kikrekam ýr nhyam kute djwý nhipõnh ne 'ã Metîndjwýnh 'wýr ne arkum ôr nhyam ar kute kôt kum kator ja ar amipãnh arkum arê.

Kute kôt ba djwýnhmã aminhî kamjýr rã bēn.

Mat 28.16; Mak 16.14; Dju r 20.19

³⁶ Nãm ar arkum arênh tē am rã'ã nhyam Bênjadjwýr ta ajte tu ar nokam katon ar ipôkri dja. Ar ipôkri djan arkum,

—On ar adjumar mex ne ar aba, ane.

³⁷ Nhyam kam ar tîn prãm ne kum uma: ne. Nãm ar Jejuo me karõn kam kum uma: ne.

³⁸ Nhyam kam arkum,

—Mýkam ne gar amikam atîn prãm ne anhôkre kadjwýnhbê amim, “Mýj ne ja? Birãm me karõ ne ja”, anhýro akumex?

³⁹ Ê, ar inhikramê iparkam kãxirãx djwakreja pumũ. Ba. Atemã me'ô kêt. Gop ar ikupên ipumũ. Djãm ã me karõ kute anhýr? Me karõ ã kute anhýr kêt. Gop ar inhîmê ijija pumũ. Djãm me karõ ã 'imê î kute anhýr got, ane.

⁴⁰ Æ arkum anen kam arkum amin-hikramê amipar bēn kam ari arkum o apa.

⁴¹ Nhyam ar omũn kam kînhkumrêx ne. Ne kam kînhkam amim,

—Ije, djãm tãm? Kati, atemã me'ô. Nãr kon tãmý, anhýro kumex. Nãm ar kînh rax ne kam te kute marmã o dja. Nhyam kam Jeju arkum,

—Djori mýjja ba kukrê, ane.

⁴²⁻⁴³ Nhyam kam ar kum tep djãr kwý tan kungã nhyam kubyn kukrê. Nhyam ar arek 'ã omũnho nhý.

⁴⁴ Nhyam kam arkum,

—Ê, ar ikabên ja ma. Ar akam ar ibari ikabên ja gop ar ama. Nã bãm anhýr djwýnhram ar amã,

“Me kute ijã pi'ók no'ókja kunî dja apõx gar omũ. Mójdjēmê me Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh kute ijã pi'ók no'ók nhyam me ijã ngrerdjwý 'ã pi'ók no'ókja kunî dja apõx gar omũ”, ane. Nã bãm ã ar amã ane nhyam arým apõx gar arým omũ, ane.

⁴⁵ Nãm ã arkum anen kam arkum Metîndjwýnh kabên'â pi'ók no'ókja kunî jarênh tēn kadjy ar amak bô nhyam ar kam kuma.

⁴⁶ Nãm arkum,

—Metîndjwýnh kabên'â pi'ók no'ókka me, “Bênjadjwýrbê kumkati dja tokryn tyn 'ã akati amãnhkrut ne ikjê kêt ne akubyn tîn ne kato”, ane.

⁴⁷ Kam dja me pyka kunîkôt kãj bē 'ã ujarênh mō gē me amim katon wãnh axwemã iren Metîndjwýnh'ýr amijo akêx gē Metîndjwýnh me axweo aknon mekam ngyrk kêt. Djeruxarêkam dja me memã arênhmo krax ne. Ne kam apýnh pyka kunîkôt memã arênh tē ajmã. Nãm ã me anhýr djwýnhram Metîndjwýnh kabênkam 'ã pi'ók no'ókko ane.

⁴⁸ Nhyam arým apõx gar ga anoo prîne omũ.

⁴⁹ Jakam dja ba ar amã Ibãm Karõ jano. Ibãm kute ar amã kabên pydjín arênhja tãm, kute ar amã Amikarõ jarênh tãm dja ba amrê ar amã ano. Gora ar arek krîraxbê Djeruxarêwãkam arek djan kam ama. Adjãm rã'ã gē arým ar awýr bôx. Dja kãjkwa kurũm ar awýr ruw ne kam ar ajo ban kam ar ajo tÿx gar kam atýxkumrêx ne kam pyka kunîkôt 'ã adjujarênh mō, ane. Nãm ã arkum ane.

Jeju kàjkwamã àbir.

Mak 16.19; Kar 1.9

⁵⁰ Ne kam krîbê Betanhamã aro môn aro bôx. Djeruxarê kurûm aro môn aro bôx ne kam aro kînh ne. Kute aro kînh kadjy ne arkum ikra bën arkum kabên ne.

⁵¹ Arkum kabêno ãm rã'ã, tu kabên kohenh mebê kàjkwamã wabin kam arým kàjkwakam ô pykamã bôx.

⁵² Nhyim kam kôt ba djwýnhja kum mex, rax jarênhô kumex. Ne kam akubyn Djeruxarêmã arým môn bôx. Kînhkumrêx ne môn bôx.

⁵³ Ne kam Metîndjwýnh nhô kikretikam ar mã Metîndjwýnhmã mex, rax jarênhô ba. Mrãmri. Tãm ne ja.

Djuão memã Jeju'ã ujarēnh rax ne ja.

Djuão ne Jeju'ã ajarē. Jeju kute amijo ī ne rywīk kētri Bāmmē ro'ã kàjkwakam ar bari kumrēx memã arē. Ne kam atāri Jeju kute amijo amirīt ne kute meo mex ne kute memã amikabēn jarēnh ja'ã ujarēnh tēn ābir djāmā kumē. Nām prīne gwaj bamã Jeju kabēn jarē. Jeju kute kukràdjã'ã mýjja jakre kunī ne arē. Me kute tu amim Jeju kamnhīxkumrēx ne kam tīn rã'ã rã'āmã ne gwaj bamã arē.

Djuão^{mē} kamybē Xijagu ne Ar kubē tep pynēnh djwýnh nhym Jeju arkum kabēn nhym ar tu mýjja kunīmã iren Jeju kôt mōn kôt bikamēnh rã'ã nhym Jeju wabi. Nhym memã Jeju jarē nhym me kôt kum kurēn pa 'ābyn apēximã kumē. Kamã ne ajte memã Mýjja Apōx Kētri Kukām 'ã Ujarēnh jadjwý'ã pi'ók no'ók ne.

*Me'õ nhidjibē kabēn'ã ujarēnh kadjy ne ja.
Kar 10.36; Pir 2.6; Kor 2.9; Idja 1.2*

¹ Mýjja kunī kētri ne arým me'õ nhidjibē Kabēn. Me'õ nhidjibē Kabēn kàjkwakam Metīndjwýnhmē ro'ã nhýn adjwýnhdjwý kubē Metīndjwýnh.

² Ta ne mýjja kunī kētri Metīndjwýnhmē ro'ã nhý.

³ Kubē ne mýjja kunī nhípēx djwýnh. Ne ren kēt nhym ren mýjja katorjadjwý kunī ren kētkumrēx.

⁴ Me'õ nhidjibē Kabēnjabē ne mýjja kunī tīn djwýnhkumrēx. Ne kam kôt kute mrāmri ne me kurwý djã pyrāk. Ga, ngōnhpōk kute akamãt kō tyk kurwý nhym me kute akamãtkam mýjja kunī pumūnh ne katãt mrānhja pumū. Me jadjwý ne me axwen kam mrānh punu. Nhym kam me memã me'õ nhidjibē Kabēnja'ã ajarē nhym me kwý arým amim tu markumrēx. Kubē mýjja kunī tīn djwýnhkam ne me kwý amim tu markumrēx ne kam arým axwe kēt ne katãt amijo ba.

⁵ Ga, akamãt kō tykkam me kute mýjja pumūnh kēt ne ba punuja pumū. Me kwý jadjwý ne me axwen ba punu. Nhym kam me memã me'õ nhidjibē Kabēnja'ã ajarē. Memã 'ã ajarē nhym me axweja kute akamãt kō tykkam baja pyrāk ne me amim mar kēt.

⁶ Be, atemã me'õbē ne Djuão. Ngómã me angjēnh djwýnhja. Metīndjwýnh ne Djuão jano nhym arým kukwakam ujarēnh tē.

⁷ Me'õ nhidjibē Kabēnja kute mrāmri ne me kurwý djã pyrāk nhym Djuão arým 'ã ujarēnh tē. Kôt me kunī kute tu amim

me'õbē Kabēnja markumrēx kadjy ne 'ã ujarēnh tē.

⁸ Be, djãm Djuão ta kute me kurwý djãja pyrāk? Kati. Kukām kute 'ã ujarēnh kadjy ne tē.

⁹ Me'õ nhidjibē Kabēnja ne mrāmri kute amijo ba mexkumrēx ne katãt kute memã kabēn jarēnhkumrēx. Nām me kunīmã arēnhkumrēx. Kute mrāmri ne me kurwý djã kute memã pry kurwý pyrāk.

¹⁰ Me'õ nhidjibē Kabēnja ne amikadjy me kunī nhípēx ne tūmrãm me'yr bōx ne me ro'ã ar ba. Ta ne amikadjy me kunī nhípēx. Nām te me ipēx ne te me ro'ã ar ba nhym me kute amim mar kēt.

¹¹ Ō me wýnh'yr ne bōx nhym ō me wýnh kute o aminhō bēnjadjwýr kēt.

¹² Nhym be, me kwý ne me apýnh ī djãri arým o aminhō bēnjadjwýrkumrēx. Me ja ne me me'õ nhidjibē Kabēnja'ã amim,

—Mrāmri ne kubē Metīndjwýnh Krakumrēx, ane. Nām me amim anen arým o aminhōkumrēx. Nhym kam arým apýnh me ī djãri memã kum,

—Mrāmri ne arým abē Metīndjwýnh krakumrēx, ane.

¹³ Mebē Metīndjwýnh krakam arým umar djã ny. Umar djã nyo kute mrāmri ne me prīre bixadjwýr nykam umar djã ny pyrāk. Djãm me my kute me niremã kra jadjwýrkôt me umar djã ny? Kati. Nār, djãm me my kute me nireo ikwã prãmkôt ne me umar djã ny? Kati. Nār, djãm me kute kra'ã amim karōkôt me umar djã ny? Kati. Metīndjwýnh kute memã amak bōnhkôt me umar djã ny.

¹⁴ Be, me'õ nhidjibē Kabēnja ne arým amijo ī ne me baro'ã ar ba. Nām mexo uman ar ba. Ar ba ne bar prīne mexo umakôt omūnhō iba. Bãm pyma o ne uma. Kubē Metīndjwýnh Kra djwýnh. Pydji. Kam ne prīne mexo uma. Ta ne tu kum me kaprī:kumrēx* ne kabēn pýnh ne arēn me baro'ã ar ba.

¹⁵ Be, ngómã me angjēnh djwýnhbē Djuão ne kãj bē 'ã ajarēn memã kum,

—Arým ne ba ar amã me'õ ja'ã ajarēn 'ã ar amã, "Me'õ dja ikôt bōx. Nām raxo katãt ijakre. Be, mýkam? Bir, amrēbē: ikētri ne ar ba tūm. Kam ne raxo katãt ijakre", ane. Arým ne ba ã ar amã ane. Nām ã Djuão memã ane.

¹⁶ Be, mýjja kunī ne ō. Ta ne ukaprīo ukaprīn ō mýjja kunīmē me bakunīo djuw mexo nhý.

¹⁷ Mōjdjē ne Metīndjwýnh kukwakam me kute katãt amijo ba'ã memã karō. Me axwe kēt kadjy memã karō. Nhym be, Jeju Kritu ta ne tu kum me kaprīn kabēn pýnh ne arē.

* 1:14 Djãm me ta ne me axwe kēt nhym pãnh kum me kaprī Kati. Me ta te axwe kētmã nhym ta arým tu kum me kaprī.

¹⁸ Be, djâm me'ô ne kute Metîndjwýnh pumûnh got? Arkati. Kra djwýnh pydjibit ne kute omûnh. Bâmmê ro'ã ne nhý. Krabit kute omûnh ne arým memã 'ã ajarê.

*Djuão kute memã amijarênh kadjy ne ja.
Mat 3.1; Mak 1.1; Ruk 3.1*

¹⁹ Be, Djeruxarêkam mebê idjaer rûnhja ne me Djuãomã me kwý jano. Ne me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh kwý jano. Ne mebê Rewidjwý kwý jano. Me kute abej Djuão kukjêr kadjy ne me me kwýja jano nhyim me arým 'ýr mô. 'Ýr mô:m kam arým 'ýr bôx ne kum,

—Mýj me ajô ga nã? Djâm abê me inhô Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritu? ane.

²⁰ Nhyim Djuão memã 'êx kêt ne mrãmri tu memã arênhkumrêx ne memã kum,

—Ba ibê Kritu kêt. Metîndjwýnh kute ijã me ô Bênjadjwýrbê kumkati mênh kêt, ane.

²¹ Nhyim me kum,

—Be, abê Kritu kêt kam mýj me ajô ga nã? Djâm abê Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh? Djâm abê Erij? ane.

Nhyim memã kum, “Kati”, ane.

Nhyim me kum,

—Metîndjwýnh kute me imã kukwakam kabên jarênh djwýnh'ô janomã. Djâm ga? ane.

Nhyim memã kum, “Kati”, ane.

²² Nhyim me kum,

—Bir, dja ga me imã amijarê. Me ije memã akabên jarênh kadjy. Me kute awýr me ijanor ba me ije memã akabên jarênh nhyim me kute amar kadjy on me imã amijarê, ane.

²³ Nhyim memã kum,

—Be, amrêbê: ne Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnhbê Idjaij ijã kabên jarênh me bakukãmãremã kum,

“Kapôt kukritkam dja me'ô kàj bê me akren memã kum,

'Bênjadjwýr djwýnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren kum amex. Kute mrãmri ne me kute me bênjadjwýr rûnhmã katàt pry jadjwýr nhyim mexja pyrãk. Dja gar ã kutêp amexo ane', ane.”

Ba ijã ne Idjaij memã ane, ane. Djuão ã memã ane.

²⁴ Be, mebê idjaer rûnh kute Djuão'ýr me kwý janorja, kute kukjêrjabê ne mebê pardjêu.

²⁵ Djuão amijã memã ane nhyim me kum,

—Be, abê Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritu kêt ne abê Erij kêt ne abê Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh'ô kêt ne kam Metîndjwýnhmã ngômã me angjênhô aba. Mýkam? ane.

²⁶ Nhyim memã kum,

—Bir, ba ikajgo me:xi. Ije Metîndjwýnhmã me arênh kadjy ba ngômãbit me angjênhô

iba. Ikajgo nhyim be, me'ô ra:x arým bôx. Ne kam ar me banhipôkri ba ga me aje mar kêt.

²⁷ Tãmwã 'ã ne ba me amã, “Me'ô gêdja ikôt bôx. Nãm raxo katàt ijakre”, ane. Bãm te irax ne 'ã inhîbôn ije kum parkã 'ãpre bônne ne o itêm prãmje. Be, ãm irax ba ren arým kum apê. Nhyim be, kati. ãm ingriren. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Nãm ã Djuão memã ane.

²⁸ Ngô raxbê Djodão nhîkjê'ã krîbê Betan-hakam ne ã memã ane. Ngômã kute me angjênh djãkam ne ã memã ane. Djeruxarê kurûm me bôxjamã ã ane.

Djuão kute arkum Metîndjwýnh Kra jakre kadjy ne ja.

Mat 3.11; Mak 1.10; Ruk 3.22

²⁹ Nhyim kam arým akamãt ne akati. Nhyim Djuão ar jãnh dja nhyim nînh Jeju Djuão kutã tẽ. Nhyim omûn 'ã memã kum,

—Ota, Metîndjwýnh nhô Mrykî'ãtomti jabatãnh ny tẽ. Tãm ne Metîndjwýnh me bawýr ano nhyim me kute bîn nhyim kute me kunî jaxweo pãnhmã.

³⁰ Tãmwã 'ã ne ba ar amã, “Me'ô dja ikôt bôx. Nãm raxo katàt ijakre. Be, mýkam? Bir, amrêbê: ikêtri ar ba tûm. Kam ne raxo katàt ijakre”, ane.

³¹ Be, djâm ba ne ba amrêbê nokre pumû? Kati. Ije amrêbê omûnh kêt. Metîndjwýnh kabênkôt ije me abê idjaermã Kritu'ã idjujarênh ga me aje marmã. Jabit ne ba kuma. Me aje Kritu marmã ne ba ngômã me ajangjênhô iba, ane.

³²⁻³³ Ne kam Djuão ajte memã kum,

—Djâm amrêbê ije nokre pumûnh got? Kati. Metîndjwýnh amrêbê ngômã me angjênh'ã imã karô. Ne kam ije Kritu nokre pumûnh kadjy ta ajte imã, “Be, me'ô'ã dja Ikarô ruw ne arek kam nhý ga omû. Tãmja ta gêdja memã Ikarô jano nhyim arým meo ba”, ane. Kute imã anhýr kôt ne ba kam arým nokre pumû. Metîndjwýnh Karô kute tut pyrãk arým Jeju'ã ruw ne arek kam nhý ba arým omûn kam nokre pumû.

³⁴ Ije nokre pumûnhkam ba arým memã arênhkumrêx ne memã kum, “Be, mrãmri tãmwãbê Metîndjwýnh Krakumrêx”, ane. Jeju kutã tẽmkam Djuão ã memã ane.

Ar kumrêx kute Jeju kôt amijo bikamênh'ã ujarênh.

³⁵⁻³⁶ Nhyim kam ajte akati nhyim Djuãomê kôt ba djwýnh amãnhkrut ar Jeju tẽmkôt omûnhô dja nhyim arým arkum,

—Ota, Metîndjwýnh nhô Mrykî'ãtomti jabatãnh ny tẽ, ane.

³⁷ Nhyim Djuãokôt ba djwýnh ar kuman mã Jeju kôt ajkamê.

³⁸ Nhyim Jeju ar'ýr akêx nhyim ar kôt tẽ nhyim ar omûn arkum,

—Mýj nã? Mýj ne gar amã kînh ne ikôt tẽ? ane.

Nhym ar kum,

–Rabi, nhýnh ne ga anhürkwäja? ane. Ujarênh djwýnh'ã ne ar kum, “Rabi”, ane.

³⁹ Nãm ar ürkwä jabej kukij nhym arkum,

–Amrê ar ikôt tẽn omü, ane.

Nhym ar arým kôt tẽn. Kôt tẽn arým ürkwä'ýr bõx ne arým omü. Ne kam arek kam nhý. Arým ar'ã amykrykam ar arek kam nhý. Nhý: nhym ar'ã akati.

⁴⁰ Be, ar amãnhkrut kute Djuão kabên mar ne mã Jeju kôt bikamênhja nhikjê nhidjibê ne Ängre. Ängremê Ximão Pedru ar axikôt apõx.

⁴¹ Nãm ar ýr'ã akati nhym Ängre kamy Ximão kumrêx jabej tẽn arým kum katon kum,

–Arým ne bar Mexijmã ikato, ane. Me õ Bënjadjwýrbê kumkatibê Kritu'ã ne me kum Mexij jarê.

⁴² Nãm Ximãomã anen arým Jeju'ýr o tẽn 'ýr o bõx ne kum akre. Nhym kam Jeju arek omünho djan kum,

–Ga abê Ximão. Djõnaj ne adji. Dja ba jakam amã Xepa jarê, ane. Be, kên'ã ne kum Xepa jarê. Mẽ bakabênkam ne kum Pedru jarê.

⁴³ Nhym ajte ar'ã akati nhym Jeju pykabê Garrêja'ýr tẽmmã. Ne 'ýr tẽn kेत्रi Piripi kumrêxmã katon kum,

–Amrê mã ikôt ajkamê, ane.

⁴⁴ Kríraxbê Bexadakam ne Piripi nhürkwä. Kamdjwý ne Ängremê Pedru ar ürkwä.

⁴⁵ Nãm Jeju Piripimã kabên nhym kam arým tẽn Natanajeumã kum,

–Arým ne bar kum ikato. Me bakukãmãre Mõjdjê kute me bakukràdjã'ã pi'õk no'õkkam kute tãmwã'ã pi'õk no'õk. Metĩndjwýnh kuk-wakam kabên jarênh djwýnh 'õdjwý ar kute tãmwã'ã pi'õk no'õk. Bar pi'õk kôt kum ikato. Kubê ne Nadjarekam Jeju, ane.

⁴⁶ Nhym Natanajeu kum,

–Tõ nhýnh, djãm Nadjare kurüm mýjja mex'õ kator prãm got? ane.

Nhym kum, “Amrê ikôt tẽn omü”, ane.

⁴⁷ Ne kam arým 'ýr o tẽn. 'Ýr o tẽn 'ýr o bõx. Nhym Jeju arým Natanajeu tẽmkôt omün kum,

–Be, ga abê idjaerkumrêx. Ajêxnhĩ kêtumrêx, ane.

⁴⁸ Nhym Natanajeu kum,

–Je, nhýnh ne ga arým ima? ane.

Nhym kum,

–Be, Piripi kute iwýr ajwýr kेत्रi ne ba arým apumü. Pibê pigêre parbê anhýrri ne ba arým apumü, ane.

⁴⁹ Nhym kum,

–Ujarênh djwýnh, mrãmri ne abê Metĩndjwýnh Krakumrêx. Abê mebê idjaer nhõ bënjadjwýr rax, ane.

⁵⁰ Nhym Jeju kum,

–Ba ije amã, “Pigêre parbê anhýrri ba arým apumü”, anhýrbit. Ga kam arým tu amim imarkumrêx. Adjým, dja ba ajte mýjja pumünh kêt kwý nhípêx ga omü. Mýjja raxo kute ajbir ije amã arênhja jakrenh mex dja ga omü, ane.

⁵¹ Ne kam ajte kum,

–Ba ije amijo inhĩ dja I jã jã kãjka abenbê ajkij nhym Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh arým ikurüm wabin ijã axidjuw gar arým omü. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx, ane.

2

Kute ngõo pidjõ kangõ.

¹ Nhym akatin akatin akati nhym onj Garrêjakam kríraxbê Kanakam me'õ myja me'õ nire'ýr mõrmã. Nhym me me kukràdjã kôt arým ar'ã akuprõn kute abenã ar mênhmã o dja. Nhym Jeju mã me kôt kam ar ba.

² Nhym me Jejumê kôt ba djwýnh arkum krã nhym ar arým me'ýr bõx.

³ Me'ýr bõx nhym uba kangõ arým mebê apêx. Nhym nãja Jejumã kum,

–Uba kangõ ne arým mebê apêx, ane.

⁴ Nhym kum,

–Adjým me'õ nire. Djãm arým idjãpênh'ã myt bõx got ga imã arê? ane.

⁵ Nhym kam mã kikrekam me õ àpênhmã kum,

–Gêdja ar amã arê gar kabên kôt apê. Nãm ã mã arkum ane.

⁶ Nhym kam kẽnõ ngõnhbê 6 ne ku'ê. Me kute amiku'õnh djã kadjy ne ngõnhja. Mebê idjaer kute Metĩndjwýnhmã amiku'õnh djã kadjy. Ngõnh kre rúnh kute ngõnhhi pyrãk. Kẽnõ ngõnh pydjji kre'ã akrekam ne kute ngõnhkrõkrõkti ipuo amãnhkrut ne amãnhkrut pyrãk.

⁷ Nã me àpênh djwýnhmã kabên nhym kam Jeju arkum, “Ar ngõo ipu”, ane. Nhym kam ar ngõ runho tẽn o ipu mex ne.

⁸ Nhym arkum,

–Ar kwý run memã ýr djwýnhmã o tẽn, ane.

⁹ Nhym arým ar kwý run memã ýr djwýnhmã o tẽn nhym arým kakin amim,

–Je tõ, nhýnh ne uba kangõja? ane. Ne kam amiwýr me'õ my kute ni'ýr mõrja 'uw nhym 'ýr bõx nhym kum,

¹⁰ –E kum, uba kangõ mexkumrêx ne ga o apdjun ajbir o akato. Djãm me kute ã o anhýr got? Kati. Me kute abenã me rênhkam ne me kute memã kangõ djãnhkumrêxa kumrêxo apõx. Ne me kute o kõm kumexkambit kute memã kãjbê kangõ djãnhõ apõx. Be, ga ne ga atemã ne ajbir kangõ djãnhkumrêx jao akato, ane.

¹¹ Be, me kute raxmã kator kadjy mýjja pumünh kêt nhípêx krax ne ja. Garrêjakam

krīraxbê Kanakam ne ngô kajoo uba kangô nhîpêx ne o memâ amiraxo amirî. Nhyam kam kôt ba djwýnh ar kute omũnhkam tu amim markumrêx.

¹² Nhyam kam Jeju krīraxbê Kapana'ÿr rwýk tē. Nāmē kamymē kôt ba djwýnhmē ne ar kôt mō. Ar 'ÿr rwýk mō:n arým 'ÿr bōx. Ne Kapanakam ar ba: nhyam ar'ā akati ngrêrebit apêx. Nhyam kam ar ajte mō.

Kute Metīndjwýnh nhō kikreti nêje me anor.

Mat 21.12; Mak 11.15; Ruk 19.45

¹³ Djeruxarêkam mebê idjaer kute aben pydji 'ÿr. Me kute aben kajmā'ā Metīndjwýnh me bê idjaer kukāmāre nhirōbê mrānhja mar kadjy ne me aben pydji 'ÿr. Nhyam Jeju arým mekôt 'ÿr tē. 'ÿr tē:n kam arým 'ÿr bōx.

¹⁴ Ne kam Metīndjwýnh nhō kikretimā wadjā. Nhyam me kumex. Me kute pi'ók kaprī pānh memā mry nhōr djwýnh kumex. Mry bāri, mryki'ātomti, tut nhōr djwýnh kumex. Nhyam me kute me ō pi'ók kaprī pānh memā kikreti nhō pi'ók kaprīja nhōr kadjy me kumex. Nhyam arým me omū.

¹⁵ Ne kam me kadjy arým djudjêdjêo me kaprêprêk djā nhîpêx ne arým me aêro tēn bōm me kurê. Nām me kunīmē me ō mryki'ātomtimē me ō mry bāri jano. Nām me kute me ō pi'ók kaprī pānh memā kikreti nhō pi'ók kaprī nhōr djwýnhjabê pi'ók kaprī ngrān mebê pīponh ikjêo rēhno tē.

¹⁶ Ne tut nhōr djwýnhmā kum,

—Mūm me mýjiao akato. Djām Ibām nhō kikreo bikēnh got ga me kikre kreo àpnu? Kwārīk wānh Ibām nhō kikrekam mýjja pānh abenmā pi'ók kaprī nhōr kêt, ane.

¹⁷ Nhyam kôt ba djwýnh omūn arým pi'ókkam Metīndjwýnh kabēn ma. Amrêbê: Kra kute Bāmmā kum, “Dja ba anhō kikre'ā ino tÿx nhyam me arým ibī”,

anhÿr ja ne ar arým kuma.

¹⁸ Nhyam kam mebê idjaer rũnh Jejumā kum,

—Goja on mýjja pumũnh kêt'ō nhîpêx bar omū. Ne kam arým abēnjadjwýr rax ma. Aje mýj me'ō kabēnkôt kikretikam me anoro abaja ma, ane.

¹⁹ Nhyam memā kum,

—Ā. Dja ba ĩ me amā mýjja pumũnh kêt'ō nhîpêx. Dja me Metīndjwýnh nhō kikretija ngrā ba kam akubyn ipêx. Ije ipêxo idjām'ā gêdja akati amānhkrut ne ikjêkêt apêx ba arým ipêx pa, ane.

²⁰ Nhyam me kum,

—Tō nhÿnh? Djām kikre ja nhîpêx'ā akati amānhkrut ne ikjêkêt apêx got? Kati. Be, me kute kikreti ja nhîpêxo ku'ê'ā amex krāpti:bê 46 apêx nhyam me arým ipêx pa, ane.

²¹ Be, djām Metīndjwýnh nhō kikreti wā'ā ne memā kabēn jarê? Kati. Aminhī'ā ne

Metīndjwýnh nhō kikreti jakren memā arê. Be, Jeju nhī kute mrāmri ne Metīndjwýnh nhō kikre pyrāk. Dja ty nhyam me adjā.

²² Nhyam kam arým akubyn tīn. Nhyam kôt ba djwýnh akubyn tīnkôt omūn akubyn amijo tēn arým Jeju kabēn ja ma. Kute aminhī'ā kikreti jakreja man amim,

—Be, mrāmri ne Metīndjwýnh amrêbê: pi'ókkam Jeju kōnh kabēn dji. Mrāmri ne Jeju kabēnkumrêx, ane. Dja kôt ba djwýnh ar kikreti'ā kabēn man ā amim ane.

²³ Me krāpti kute aben pydji djā nhō akatikam ne Jeju Djeruxarêkam ar ba. Me kute aben kajmā'ā Metīndjwýnh me bê idjaer kukāmāre nhirōbê mrānhja mar kadjy ne me aben pydji. Nhyam Jeju mekam ar ban arým mýjja pumũnh kêt kwý nhîpê:x. Nām me punu krāpti:ō mex nhyam me arým omū. Me krāpti ne me omūn arým amim,

—Be, mrāmri ne Jejubê Metīndjwýnh Krakumrêx. Mrāmri kubē me banhō Bēnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx, ane.

²⁴ Nhyam Jeju arým me kabēn man amim,

—Be, djām mrāmri me krāptija kute tu amim imarkumrêx got, ba on meo iba? Kati. Me krāpti kabēn kajgo, ane. Be, djām Jeju kute me mar kêt got? Nām kute me kunī mar.

²⁵ Djām kute me'ōmā, “Mýj ne me kuma”? anhÿr prām got? Kati. Kute prīne me ôkre kadjwýnhbê me kabēn mar. Kute me kwý kabēn kajgo mar.

3

Nikodemumā umar djā ny'ā ujarēnh.

¹ Be, me'ō, idjibê Nikodemu. Kubê pardjêu'ō. Me rũnhmē ro'ā ne mebê idjaer kunimā nhÿ.

² Akamātkam ne Jeju'ÿr tēn 'ÿr bōx ne kum,

—Ujarēnh djwýnh, mrāmri ne Metīndjwýnh ajano. Aje memā kukrādja'ā adjujarēnh kadjy ajano ga bōx. Arým ba me ije amar. Ga ne ga aje mýjja pumũnh kêt kwý nhîpê:x, me punu krāpti:ō mex. Kam ne ba me arým kôt ije amar. Djām me'ō kajgo kute ā meo anhÿrmā got? Kati. Be, Metīndjwýnh amē amijo kajkep. Kam ne ga ā meo ane. Nām ā Nikodemu Jejumā ane.

³ Nhyam kum,

—Ē, djām aje Metīndjwýnh rax ne kute meo bajamā akator ne aje marmā ne ga tē? Be, ga ne ga te aje kum akatomā. Adjumar djā nykambit. Adjumar djā ny kute me prīre bixadjwýr nykam umar djā ny pyrāk. Kambit djā ga kum akaton ama. Mrāmri ne ba amā ja jarēnhkumrêx, ane.

⁴ Nhyam kum,

—Je, mýj dja ba idjumar djā ny kadjy on? Djām arým ĩjabatānhkam ije inā tikremā idjār ne ajte ikator got ba idjumar djā nymā? ane.

⁵ Nhyum kum,

–Djãm ja ne ba amã arê? Kati. Dja me amim Metĩndjwýnh kabên ma. Metĩndjwýnh kabên ne kute ngô pyrãk. Dja me amim kabên ma nhyum Karô arým memã amak bô nhyum me arým umar djã ny kute me prĩre bixadjwýr nykam umar djã ny pyrãk. Nhyum kam Metĩndjwýnh arým amim me utãn ar meo ba. Mrãmri ne ba amã ja jarênhkumrêx.

⁶ Djãm me ny kute memã kra jadjwýr nhyum me bixadjwýrkam Metĩndjwýnh kôt umar? Kati. Me kôt umar kêtukumrêx. Nhyum be, Metĩndjwýnh Karô kute meo ny kôt ne me mrãmri umar djã nykumrêx ne arým kôt umar.

⁷ Ba amã, “Dja ga adjumar djã ny kute mrãmri ne me prĩre bixadjwýr nykam umar djã ny pyrãk”, ane. Ije amã anhýrkam kwãrik wãnh te aje marmã ikam ano tyk ne anhýr kêt.

⁸ Be, ga, kôkreja pumũ. Djãm ga aje ãbêrja kraxkôt omũnh ne nhĩãm prôtôt aje omũnh? Kati. Metĩndjwýnh Karôdjwý djãm aje omũnh? Kati. Kute memã umar djã ny jangjênhdjwý djãm aje kôt omũnh? Kati. Aje kôt omũnh ne mar kêtukumrêx, ane.

⁹ Nhyum Nikodemu kum,

–Kon. Bir, mýj dja kute memã umar djã ny jangjênh on? ane.

¹⁰ Nhyum kum,

–Be, ga ne ga mebê idjaerkam me kukràdjãã adjujarênh djwýnh ne ren aje ikabên mar. Nhyum be, kati. Aje imar kêt, ane.

¹¹ Mrãmri amrêbê ar ije mýjja mar ne omũnhkumrêx. Ne kam arým me amã arê ga me kam aje amim ar imar kêt rã'ã.

¹² Pykakam me kukràdjã kôt ba arým amã ikabên jarê ga aje amim imar kêt. Ne ba ren kãjkwakam ikukràdjã kôt amã ikabên jarê. Djãm kam ga ren tu amim imarkumrêx? Kati. Ga ren kamdjwý aje amim imar kêtukumrêx.

¹³ Be, nhýnh ne me'ô kute kãjkwakam kukràdjã marmã 'ýr wabin 'ýr bôx? Ne kuman akubyn ruwn arým memã arê. Kati. Pykakam me'ô kute kadjy ãbir kêtukumrêx. Ba ije amijo inhĩbit ne ba arým kãjkwã kurũm ruw. Ba ne ba kam inhýr tũm. Ne kam arým me amã arê.

¹⁴ Be, me bakukãmãre Môdjê kapôt kukritkam kryto kangã karô nhípêx. Ipêx ne pĩ'ã kunhôn arým kãjmã kudja. Kudja nhyum kangã karô kýjrũm pĩ'ã wajêt. Badjwý, ije amijo inhĩdjwý, dja me pĩ'ã inhô ba arým kýjrũm ã ijêto ane.

¹⁵ Mýj kadjy dja ba kýjrũm wajêt? Bir, dja me kwý ĩ pýnhkôt tu amim imarkumrêx ne arým Metĩndjwýnh kôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy dja ba kýjrũm wajêt. Nãm ã Jeju Nikodemumã ane.

¹⁶ Metĩndjwýnh ne kum pykakam me kunĩ jabê. Mýj ne kum me abê on? Bir, nãm me kadjy Kra djwýnh jano. Kra pydjy jano nhyum arým pykamã bôx ne me kadjy ty. Mýj kadjy ne ty? Bir, dja me kwý ĩ pýnhkôt tu amim Kra markumrêx nhyum arým me utã. Dja me biknor tokry djãkam me biknorbê me utã nhyum kam me Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne ty. Nãm ã Metĩndjwýnh kum me kunĩ jabêo ane.

¹⁷ Mýj kadjy ne Metĩndjwýnh pykamã Kra jano? Djãm kute memã axwe pãnh jarênh nhyum me me biknor tokry djãkam biknor kadjy? Kati. Kute kubê me kunĩ pytãmã ne ano.

¹⁸ Be, me kute arým tu amim Kra markumrêxja Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarênh kêtukumrêx nhyum me biknor kadjy kêtukumrêx. Nhyum be, me kute amim mar prãm kêtjamã ne arým kute memã axwe pãnh jarênhkumrêx. Arým kute me'ã amim,

–Tãmwã dja axwe pãnh me biknor tokry djãkam akuno, anhýrkumrêx. Mýkam? Bir, Metĩndjwýnh Kra djwýnh me kute amim mar prãm kêtka dja me arým akuno.

¹⁹ Mýj ne Metĩndjwýnh amim arên kam arým memã me biknor tokry djãkam biknor jarê? Bir, nãm amim,

–Ba arým pykakam memã Jeju jano nhyum bôx. Jeju ne kute memã pry kurwý djã pyrãk. Jejukôt me katãt amijo ban tĩnkumrêx. Nã bãm memã ano nhyum me kum kĩnh kêt. Ga, akamãt kô tykkam me kute mýjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Me jadjwý ne me kum arĩk ar baja kĩnh. Mýkam? Bir, me axwe'ã maje kum katãt amijo ba kĩnh kêt. Nãm ã me'ã amim ane.

²⁰ Ga, me kunĩ arĩk ar baja kum Jeju kurê ja pumũ. Jeju kute memã pry kurwý djã pyrãk me kum kurê. Djãm me kute amim Jeju mar ne kôt kute amijo ba prãm? Kati. Ren me amim Jeju ma nhyum ren arým memã apýnh axwe jarê. Axwe pãnh kute memã bẽn týx pymaje ne me kute amim mar prãm kêt.

²¹ Nhyum be, me katãt kute amijo baja ne me kute Jeju kôt amijo ba prãm. Jeju kute memã pry kurwý djã pyrãk ja ne me kute kôt amijo ba prãm. Mýj kadjy? Bir, dja me kôt ar amijo ba nhyum me arým omũ. Kôt me ukaprĩja pumũ. Metĩndjwýnh djukaprĩ kôt me ukaprĩ dja memã amirĩtkumrêx nhyum me arým omũ. Ja kadjy ne me kute Jeju kôt amijo ba prãm.

Djuão Jeju'ã ujarênh.

²² Jeju Nikodemumã kabên pan kam kôt ba djwýnhmê arým ar tẽ. Tẽn kam arým pykabê Djudêjakam bôx. Bôx ne arek ar kam ba. Metĩndjwýnhmã ngômã me angjêho ba.

²³ NhyM Djuãodjwý amũ ngômã me angjênhõ ba. Amũ krĩraxbê Xarĩ kuri pykabê Inõkam ne ngômã me angjênhõ ba. Kam ngõ kumexkam ne meo ba. NhyM me 'yr bõxo ku'ê nhyM ngômã me angjênhõ ku'ê.

²⁴ Me kute Djuãobê ijê kêtĩri ne meo ku'ê.

²⁵ NhyM kam Djuãokõt ba djwýnhmẽ mebê idjaermẽ ar arým aktã kabêno aben japanho dja. Nãm ar abenmã kum,

—Mýj godja me ngõo me on nhyM Metĩndjwýnh memã mex jarê? anen

²⁶ arým Djuão'yr tẽn 'yr bõx ne Jeju'ã kum,
—Ê, ujarênh djwýnh, aje ngõbê Djodão nhi-
jukri me'õmê ro'ã aban aje 'ã adjujarênh
ar aba. Be, adjwýnhdjwý arým ngômã me
angjênhõ ba nhyM me kunĩ arým mũm abê
tẽn 'ã kume:x, ane.

²⁷ NhyM Djuão memã kum,
—Kwãrik wãnh rã'ã. Metĩndjwýnh kute
me'ã kum karõja ne me arým mũm 'yr bõx.

²⁸ Ba arým me amã amijarê ga me ik-
abên ma. Ba me amã, “Djãm ibê me banhõ
Bẽnjadjwýrbê kumkati got? Djãm ibê Kritu
got? Kati. Kukãm ne Metĩndjwýnh ijano ba
tê”, ane. Ba arým me amã ja jarê ga me arým
ama.

²⁹ Djãm me wã ne inhõ me? Kati. Me wã
ne Jeju nhõ me. Ga, me mjênbit kute prõo
baja pumũ. Jeju kute prõo ba mãn prãbê me
wão ba. Jejubit ne me wão aminhõn meo ba.
Ba ne inhõ me kêt. Be, ba ne ba amybým
kam ikĩnhkumrêx. Ga, me mjên prõ'yr baja
pumũ. NhyM amybým mjên nhõbikwa kajgo
arým mjên kabên ma. Kabên man kam arým
kĩnhkumrêx ne. Jeju'ã me krãptĩkam ne ba
arým ã ikĩnhõ ane.

³⁰ Mrãmri dja raxo amũ ijakrenho tẽ. Nãm
ã Djuão memã ane.

³¹ Kãjkwa kurũm rwýjka ne raxo kute me
kunĩ jakrenh. NhyM be, pykabê me bix-
adjwýrja ne me pykabê ar ba. Pykabê ar
ban pykabê mýjjabit jarê. NhyM be, kãjkwa
kurũm rwýjka raxo kute me kunĩ jakrenh.

³² Kute kãjkwakam mýjja pumũnh ne mar
ne memã 'ã amijarênhõ ba. NhyM me krãptĩ:
kute amim kabên mar kêt.

³³ NhyM be, me kwý kute amim,
—Mrãmri ne Jeju kabên katãtkumrêx,
anhýrkam djãm Jejubit ne me amim kuma?
Kati. Kãjkwakam Metĩndjwýnhdjwý ne me
amim kuma. Nãm me amim,

—Mrãmri ne Metĩndjwýnh kabên
katãtkumrêx, ane.

³⁴ Metĩndjwýnh kute anorkam ne Kra arým
Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênhõ ba.
Kute kubê Karõ nê kêtumrêx nhyM kute
'amýnh týx ne o ba.

³⁵ Kãjkwakam Bãm kum Kra jabê. Ne kam
arým Kramã õ mýjja'ã kum karõn kam kum
kunĩ kanga nhyM ar o ba.

³⁶ Kra Bãm nhõ mýjja kunõ ba nhyM
kam me kute tu amim Kra markumrêxja

arým Metĩndjwýnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã
ne. NhyM be, me kute amim Kra mar
kêtja dja me tĩnkumrêx'yr bõx kêtumrêx.
Metĩndjwýnh dja mekam ngryk rã'ã ne.

4

Xamarĩkam me'õ nire ja'ã ujarênh.

¹⁻³ NhyM kam Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju
arým pykabê Djudêja kurũm tẽ. Mýkam
ne tẽ? Bir, arým kute õ me jao Djuão
jakrenhkam. Jeju amikõt me kamên ngômã
me angj nhyM me arým kume:x. NhyM
mebê pardjêu arým me kumex jarênh ma.
NhyM kam arým amim,

—Be, me arým kute ijã me kumex jarênh
mar. Ba on, ane. Ne kam arým mebê tẽ.
Djãm Jeju ta ne ngômã me angjênhõ ba? Kati.
Kõt ba djwýnh ne ar ngômã me angjênhõ
ba. Nãm Jeju Djudêja kurũm tẽn kam ajte
pykabê Garrêja'yr tẽmmã.

⁴ Ne kam arým tu Garrêja'yr pykabê Xam-
arijãkõt tẽn prãm.

⁵ Nãm Xamarĩkõt tẽn kam arým
krĩrax'õ'yr bõx. Idjibê ne Xika. Kuri ne Jõdje
nhõ pyka. Amrêbê: me bakukãmãre Djako
kra Jõdjemã pyka kwý tan kum kungã.

⁶ Õ pykakam ne Djako nhõ ngõmkwati.
Nãm Jeju krĩrax'yr bõx ne arým pykakõt tẽn
kurêje kati. Ne kam tẽn arým ngõmkwati
jakã'ã nhý. Arým kãjkwa nhĩpõkri myt
nhýrkam ne 'ã nhý.

⁷ Nhý: nhyM nĩnh Xamarĩkam me'õ nire
arým 'yr tẽ. Kute kam ngõ kwý jadjãrmã ne
'yr tẽn 'yr bõx. NhyM kam kum, “Ba ikõ”,
ane.

⁸ Be, arým kõt ba djwýnh mã krĩraxmã
mõrkam. Kute ar õ kwý krên djã byrmã ne
ar tẽ.

⁹ Nãm kum, “Ba ikõ”, ane.

NhyM kum,

—E'õ. Mýkam ne ga me ajõbê idjaerkam
ngõ'ã ijuw? Ba ibê pykabê Xamarĩkam
me'õ nire ne ga ngõ'ã ijuw, ane. Be, mebê
idjaer ne me kum mebê Xamarĩj kĩnh kêt.

¹⁰ Nãm nireja ã kum ane nhyM Jeju kum,
—Ga aje Metĩndjwýnh kute meo kĩnh djã
mar kêt ne ba ije ngõ'ã ajwýr djwýnh aje
imar kêt. Ne ga ren iman ren ba ngõ'ã ijuw
ba ren amã me tĩnkumrêx kadjy ngõ ren amã
kungã, ane.

¹¹ NhyM kum,

—Õ kum bẽnjadjwýr, anhõ ngõo àbir djã
kêt nhyM ngõmkwati kre ry:. Nhýnh ne me
tĩnkumrêx kadjy anhõ ngõja?

¹² Me banhingêt kukãmãre Djako kuk-
wakam ne ngõmkwatija. Ta ne kute kam o
kõmo ku'ê nhyM kramê õ mrymẽ kute kam
o kõmo ku'ê. Djãm araxo aje me banhingêt
Djako jakrenh? ane.

¹³ NhyM kum,

—Gêdja me ngô kajgo jao ikôn akubyn kum kôr.

¹⁴ Nhyem be, ba ije amã ngô jarênhja gêdja me kwý ì pýnhkôt o ikôn akubyn kum kôr kêtumrêx. Ije amã ngô jarênh ja gêdja me o ikô nhyem mã mekam apôx kute mrãmri ne ngômkwatikam ngô mã apôx pyrâk. Nhyem kam me arým Metîndjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

¹⁵ Nhyem kam kum,

—Bênjadjwýr goja amrê imã aje ngô jarênhwã ngã ba o ikôn goja imã kôr kêt ne amrê ngôo imrãnh kêt, ane. Djãm ngôkumrêx'ã ne kute kum me tînkumrêx kadjj ngô 'ã ajarê? Kati. Metîndjwýnh Karô'ã ne ngô jakren kum 'ã ajarê. Nãm ã nire ngô'ã Jeju 'wýro ane.

¹⁶ Nhyem kum,

—Tên amjênãm arê gê amrê tê, ane.

¹⁷ Nhyem kum, “Imjên kêt”, ane.

Nhyem kum,

—Nã. Mrãmri amjênkumrêx kêt.

¹⁸ Amrêbê ne aben totokmã amjên amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt ga kanga. Ne kam ajbir awýr bao ku'êja ne kubê amjên kêt. 'Á ne aje mrãmri imã, “Imjên kêt”, anhýrja.

¹⁹ Nhyem kum,

—Bênjadjwýr, ga abê Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh'ô ba arým ama.

²⁰ Krãnh wã'ã ne me ikukãmãre kute Metîndjwýnhmã rax jarênh djã. Nhyem me abê idjaer ne ga me atemã ne aje memã kum,

—Krîraxbê Djeruxarêkambit ne me kute Metîndjwýnhmã amijarênh djã, anhýro aba, ane.

²¹ Nhyem Jeju kum,

—Djãm me aje krãnh wã'ã me Bãm djwýnhmã rax jarênh rã'ãmã? Nãr djãm me aje Djeruxarêkam kum amijarênh rã'ãmã? Kati. Gêdja ga me ì kam kum amijarênh kêt. Kam kum amijarênh kêt'ã ne amrê akati môr rã'ã. Mrãmri ne ba ije amã arênhkumrêx. Dja ga tu amim ikabênja markumrêx.

²² Me abê pykabê Xamarijkam me kra ne ga me aje we apytãr djwýnhja, aje kum rax jarênhja aje mar kêt. Nhyem be, me ibê idjaerkam ne ba me ije Metîndjwýnhmã amijarênhja arým ije mar. Ije me utãr djwýnhkumrêx mar. Me ibê idjaerkam ne me utãr djwýnh kato. Kam ne ba me ije mar.

²³ Me kute markumrêx dja me ì me Bãm djwýnhmã rax jarênhkumrêx ne 'êx kêtumrêx. Me kadjwýnhbê Metîndjwýnh Karô kôt dja me mrãmri amijo ngriren raxmã katorkumrêx ne kum rax jarênhkumrêx. 'Á akati amrê môr rã'ãn arým bôx 'ýr. Me Bãm djwýnh kum me ja Kînh.

²⁴ Djãm kàjkwakam Metîndjwýnh kute me bapyrãk? Djãm imê 'imê kute me bapyrãk? Kati. Karôbit. Nhyem me kute omûnh kêtumrêx. Me kute omûnh kêtam dja me tu amikadjwýnhbê karô kôt mrãmri amijo ngriren raxmã katorkumrêx. Kum katorkumrêx ne kum rax jarênhkumrêx. Nãm Jeju ã me'ô niremã ane.

²⁵ Jejubê ne Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritu nhyem kute mar kêt. Kritu nhidji 'ôdjwýbê ne Mexij. Me'ô nire kute mar kêt ne kum,

—Tukwa, gêdja Mexij bôx ne me imã mýjja kuní jarê ba me kuma. Ja ne ba arým ije mar, ane.

²⁶ Nhyem kum,

—E kum, ba ne ba arým amã ikabêno nhý. Ibê ne Mexij, ane.

²⁷ Nãm nirejamã ja jarênh nhý nhyem kôt ba djwýnh arým 'ýr bôx ne ar omû. Jeju kute kum kabêno ýrkôt arým ar omû. Ne te kute ar marmã arkam no tyn dja. Ne bit kute nija'ã kukjêr ne kute kum,

—Mýj ne ga kum arêno nhý? Mýkam ne ga kum akabêno nhý? anhýrmã ne arkum uman arek ku'ê.

²⁸ Nãm kôt ba djwýnh Jeju'ýr bôx nhyem nire arým ô ngyo ngônhmã iren mã: krîraxbê Xikamã tên wadjã. Ne kam memã kum,

²⁹ —Ô kum onj me'ô. Ije amijo ibaja kunikôt ipumûn imã arê. Bãrãm mrãmri kubê me banhô Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx. Gwaj 'ýr gar omû, ane.

³⁰ Nhyem me arým krîrax kurûm katon 'ýr tên arým 'ýr bôx.

³¹ Me 'ýr bôx kêtiri ne kôt ba djwýnh arým kum,

—Ujarênh djwýnh, gop anhô kwý krê, ane.

³² Nhyem arkum,

—Be, atemã inhô kwý krên djãja ar aje mar kêt, ane. Be, djãm mrãmri ô kwý krên'ã ne arkum ane? Kati. Nãm Metîndjwýnhmã ãpênh ô kwý krên djã. Metîndjwýnhmã ãpênh ar ba'ã ne arkum ane.

³³ Nãm arkum ane nhyem ar arým abenmã kum,

—Djã ne me'ô arým kum mýjja'ô ngã nhyem kukrê? ane.

³⁴ Nhyem arkum,

—Be, kàjkwakam Metîndjwýnh kute amrê pykamã ijanor arým ijã amim karô. Kute idjãpênh djã'ã amim karô kôt dja ba amijo iban arým inomã kumê. Be, idjãpênh jakam ikînh inhô kwý krênkam ikînh jakrenh mex ne. 'Á ne ba ije ar amã, “Atemã inhô kwý krên djã”, anhýrja. Nãm ã Jeju arkum ane.

³⁵ Ne kam ajte arkum,

—Kwãrik wãnh gar amim, “Dja bãygogo'ã mytyrwý amãnhkrut ne amãnhkrut apêx bar kam êo mô”, anhýr kêt. Be, ba ne ba ar amã, “Ar kãjmã akrãn me kute ikabên mar prãmja punû. Me krãpti kute bãygogo pyrãk

wā pumū. Dja gar memā ijā ajarē nhyṃ me arým tu amim imarkumrēx. Ja kadjy ne me mexkumrēx. Me mexkumrēx kute mrāmri ne bāygogo prý ngrān akakam ê kadjy mexja pyrāk.

³⁶ Dja gar on jakam memā arē nhyṃ me amim ima ba arým ar amā o pānh. Nhyṃ kam me ikôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Ba ar amā o pānh gar arým akīnh rā'ā: rā'ā ne. Djām ar gajbit dja gar akīnh? Kati. Me kute amrēbē memā arēnhdjwýr dja me ar aro'ā kính. Ga, me kumrēx kute bāygogo kre nhyṃ ate me ja kute túmrām bāygogo djéja pumū. Me kute ê parkam me ro'ā kínhkumrēx. Inhō àpēnh túmmē dja gar aro'ā akīnhkumrēx.

³⁷ Be, me memā kum, 'Gédja me'ō 'y kre nhyṃ me'ō arým ê', anhýro ba. Be, ikabēnja kōnh ne me kabēn ja dji.

³⁸ Ar aje o atom ne êmā ne ba 'ýr ar ajano. Amrēbē ne gar bāyogokam adjápēnh kêt. Me'ō kumrēx ne arým kam apēn kam 'y krebato ba. Gar inhō me àpēnh túm kôt ajbir adjápēnh 'amý", ane. Ar kute memā 'ā ujarēnhmā nhyṃ me kute tu amim markumrēxmā ne Jeju ā kôt ba djwýnhmā ane.

³⁹ Nām me'ō nire krīraxbē Xikakam Xamarij kramā kum,

—Nām prīne ije amijo iba kunīkôt imā arēnh mex, anhýro tē. Nhyṃ me krāpti kuman arým tu amim Jeju markumrēx.

⁴⁰ Ne kam Jeju 'ýr tēn 'ýr bōx ne kum,

—Gop arek me iro'ā ar aba, ane. Nhyṃ arým arek mekam ar ba. Ar ba nhyṃ arým 'ā akati amānhkrut apēx.

⁴¹ Nhyṃ kam me kute Jeju ta kabēn markam ne krāpti tu amim markumrēx.

⁴² Ne kam nijamā kum,

—Jakam bar tu amim Jeju markumrēx. Djā ne bar akabēnbit man amim tu markumrēx? Kati. Arým ne bar Jeju ta kabēn kôt amim kuman amim, "Be, mrāmri ne Jejubē Bēnjadjwýrbē kumkatibē Kritukumrēx. Mrāmri kubē pykakam me axwe kunī pytār djwýnhkumrēx." Nā bām ar ā amim ane. Nām me ā nire jamā ane.

Kute me'ō bēnjadjwýr krao mex.

⁴³ Be, Jeju'ā akati amānhkrut apēx nhyṃ arým amū ajte tē. Tēn arým abatānh djā, ô pykabē Garréjakam bōx.

⁴⁴ Jeju ta ne amrēbē memā kum,

—Djām Metūndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh'ō ne abatānh djākam bōx nhyṃ me kum rax jarēnh got? Kati. Nām me aprý, ane.

⁴⁵ Jeju abatānh djābē Garréja jakam bōx.

Nhyṃ kam me kum kabēn mex jarē. Me kute amrēbē amū Djeruxarēkam Jeju pumūnhkam ne me kum kabēn mex jarē. Me krāpti kute amikukràdjā túm mar kadjy aben pydji djā nhō akatikam ne me

Djeruxarē'ýr tēn 'ýr bōx. 'Ýr bōx ne arým kam mekôt Jeju pumū. Nhyṃ mýjja pumūnh kêt krāpti nhípēx nhyṃ me arým omū. Omūn kam akubyn Garréjakam bōx. Nhyṃ Jejudjwý kam bōx ne me'ýr bōx. Nhyṃ me kam kum kabēn mex jarē.

⁴⁶ Jeju Garréjakam bōx ne ajte krīraxbē Kanakam bōx. Kam ne amrēbē kute ngō kajggo uba kangō nhípēx. Jeju bōx nhyṃ onj Kapanakam me'ō bēnjadjwýr kra arým kanē.

⁴⁷ Nhyṃ me arým bēnjadjwýrmā arēn kum,

—Onj, Jeju arým Djudéja kurūm katon Garréjakam bōx, ane.

Nhyṃ kuman arým Kana'ýr tēn kam Jeju 'ýr bōx. 'Ýr bōx ne kum,

—Ē, gu 'ýr ga imā ikrao mex gē kanē kum ire, ane. Nām mā 'ýr kum krā. Arým kra tyk 'ýrkam ne mā 'ýr kum krā.

⁴⁸ Nhyṃ Jeju kum,

—Ga me aje amim imar kêt kumrēx. Ije mýjja pumūnh kêt nhípēx ga me aje omūnhkambit ne amim ima. Mýkam? ane.

⁴⁹ Nhyṃ bēnjadjwýr Jejumā kum,

—Bēnjadjwýr, amibēx, tyk kētri gu 'ýr tē, ane.

⁵⁰ Nhyṃ kum,

—Aj mā. Arým ne akra tīn ne, ane. Nhyṃ arým tu amim kabēn markumrēx ne arým 'ýr tē. Amim kamnhīxo tē.

⁵¹ Tē: nhyṃ kam arým 'ā akamāt. Nhyṃ akati nhyṃ ajte tē: nhyṃ ô àpēnh ar arým kutā tēn kajpa. Ne kum, "Arým ne akra tīn ne", ane.

⁵² Nhyṃ arkum,

—Nhýnh ne myt nhý nhyṃ mexmo krax ne? ane.

Nhyṃ kum,

—Amúja'ā myt akēxkam ne arým kanē kum ire, ane.

⁵³ Nhyṃ amim,

—Be, Jeju kute imā, "Arým ne akra tīn", anhýr majmā ne arým kanē kum ire, ane. Ne arým tu amim Jeju markumrēx. Ô kikrekam ar kunīdjwý tu amim markumrēx.

⁵⁴ Jeju Djudéja kurūm tēn Garréjakam bōxkam ne ajte mýjja pumūnh kêt ja nhípēx. Me kute raxmā kator kadjy ne arým bēnjadjwýr krao mex.

5

Ngō mýrri me'ō punu nō.

¹ Jeju bēnjadjwýr krao mex. Nhyṃ kam onj krīraxbē Djeruxarēkam arým mebē idjaer kute aben pydji djā nhō akati 'ýr. Nhyṃ Jeju arým 'ýr tē. 'Ýr tēn kam arým 'ýr bōx.

² Be, Djeruxarēkam ne ngō'ō nō. Me kute krīraxmā mrykí'atomtio ngjēx djā kuri ne ngō'ō nō. Mebē idjaer kabēnkam ne me ngōmā Bexeda jarē. Ngō bu'ā ne kikre kre kēnh amānhkrut ne amānhkrut ne ikjékēt.

³ Kikrekam ne me punu krãptĩ ikwã. Me no rãmê me mrãnh punumê me akrymê ikwã. Ngõ kute amingrêk ne me kam amako ikwã.

⁴ Mýjkôt ne ngõ amingrêk? Bir, Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh ne ngõ'ýr ban me aêrbê ngômã wangij, ngômã ngjêx pýnh. Nhyim arým kôt ngõ amingrêk ne. Amingrêk nhyim me'õ punu kumrêx kute memã wan noxja ne arým mex ne. Pydjibit mex.

⁵ Be, Jeju Djeruxarê'ýr bôx ne ngõ ja'ýr bôx. Nhyim me'õja me punu kôt nô. Punu'ã ne amex krãptĩ:bê 38 apêx.

⁶ Nhyim arým omũn amim,

–Be, amrêbê ne me'õwã punu, ane. Ne kam kum, “Djãm amã amex prãm”? ane.

⁷ Nhyim punuja kum,

–Be, ngõ kute amingrêkkam djãm inhôbikwa'õ got ijo tẽn ngômã imê ba on imex ne? Kati. Nã bãm te ngõ'ýr amibêx ne nhyim arým me'õ imã wan nox ne. Ba kam imex prãm kêt ne, ane.

⁸ Nhyim kum,

–Be, kãmã djan anhikwã djã krãn amýn o tẽ, ane.

⁹ Nhyim arým kabênme ro'ã mex ne ikwã djã krãn kumýn o tẽ. Pi'ók rãrãrkam, me tyk djã kêt djã nhõ akatikam ne mex ne.

¹⁰ Nhyim mebê idjaer rũnh omũn kum kabên ne kum,

–E kum pi'ók rãrãr ne ja. Djãm aje kam kukràdjã mar kêt ne ate anhikwã djã mýn o tẽ? ane.

¹¹ Nhyim aminêje memã kum,

–Me'õ kute ijo mex ne imã, “Anhikwã djã krãn amýn o tẽ”, anhýr kôt ne ba arým inhikwã djã mýn o tẽ, ane.

¹² Nhyim me kum,

–Mýj me'õ ne amã, “Anhikwã djã krãn amýn o tẽ”, ane ga kam o tẽ? ane.

¹³ Nhyim, “Kon, ije mar kêt”, ane. Be, ar bu'ã ne me krãptĩ: ajkarê. Nhyim Jeju arým me katikôt mã tẽ nhyim arým omũnh kêt ne.

¹⁴ Nhyim kam Jeju Metĩndjwýnh nhõ kikretikam kum katon kum,

–Ê, arým amexkam on ajaxwe krãta. Dja ga ajte ajaxwe nhyim mýjja'õ ajte ajo ajkê. Mýjja punu kute apunu tũm jakrenh mex dja ajte ajo ajkê, ane.

¹⁵ Nhyim arým mebê idjaer rũnh'ýr tẽn memã arên memã kum,

–Be, Jeju ne ijo mex, ane.

Kute me rũnhmã amikôt amijarênh.

Dju r 10.30

¹⁶ Jeju kute pi'ók rãrãrkam meo mexo bakam ne mebê idjaer rũnh kum kurêo ba. Ne kam arým abenmã kum, “Gwaj on kubĩ”, anhýro ba.

¹⁷ Nhyim Jeju arým memã kum,

–Be, Ibãm ne pi'ók rãrãrkam àpênh ar ba. Ba kudjwa kam idjãpênh ar iba, ane.

¹⁸ Nhyim me arým abenmã kum,

–Be, Jeju gwaj bapãnh pi'ók rãrãrkam àpênh ba. Djãm jabit? Kati. Tãmwã ta ne amijo 'êx ne Metĩndjwýnho bãm ne raxo amiptãro ba, ane. Me abenmã anen arým we Metĩndjwýnho ngyrk ne kute Jeju bĩnmã kangrõnh týx ne.

¹⁹ Nhyim kam Jeju amipãnh memã kum,

–E kum, mrãmri ne ba ibê Metĩndjwýnh Krakumrêx. Djãm ba ipydji ne ba idjãpênh got? Kati. Ibãmmê ne bar idjãpênh'ã ajkrut. Ne ba ren ipydjin ren ije meo kêt. Ibãm djãpênh ne ba omũn arým àpênh o idjãpênh. Ibãm djãpênh kunikôt ne ba kudjwa ã idjãpênh o ane.

²⁰ Be, mýkam? Bir, Ibãm kum ijabêkam. Ne kam arým imã amidjãpênh kunĩ jakre ba kôt ipêx. Dja ã imã mýjja pumũnh kêt ra:x kwý jakre ba arým ipêx ne. Dja mýjja raxo ajbir ije ipêxja jakrenh mex ne. Dja ba ipêx ga me te aje marmã kam ano tyn aku'ê.

²¹ Ba Ibãm kôt akubyn me tyko tĩn. Kute Ibãm ta kute akubyn me tyko tĩn pyrãk ne ba ã meo ane. Dja ba imã me tyk akubyn o tĩn kĩnh ne arým ã meo ane nhyim me arým akubyn tĩn.

²² Dja ba me axwe kukjan memã ikaton kam memã axwe pãnh jarênhdjwý. Ibãm kute me'õmã axwe pãnh jarênh kêt. Ta ne imã,

“Ga dja ga me kunĩmã axwe pãnh jarê”, ane.

²³ Be, mýj kadjy ne ijã memã axwe pãnh jarênh djwýnh mê? Bir, dja ba memã axwe pãnh jarê nhyim me arým ijo bẽnjadjwýr ra:x ne. Dja me ijo bẽnjadjwýr ra:x mrãmri me kute Ibãmo bẽnjadjwýr rax pyrãk. Ja kadjy ne ijã memã axwe pãnh jarênh djwýnh mê. Be, djãm me kute imã ikajgo jarênhkam kute Ibãmmã rax jarênh got? Kati. Dja me imã irax jarênh kêt ne arým Ibãmdjwýmã rax jarênh kêt. Ta ne ijano ba tẽ.

²⁴ Dja me tu amim ikabên markumrêx ne tu amim kute ijanor djwýnh markumrêx ne arým kunĩ Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Dja ba me jamã axwe jarênh kêtumrêx. Amrêbê ne me ja Metĩndjwýnhbê amakkre kêt kute mrãmri ne me tyk amakkre kêt pyrãk. Ne kam arým jakam Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx.

²⁵ Dja me tyk ã ikabên ma. Ibê Metĩndjwýnh Kraja ikabên ma. Ne kam me kute ikabên mar kunĩ dja me akubyn tĩn. 'Á akati arým me bajo rãm ne ja. Arým ije kum o krammã. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx.

²⁶ Be, mýj ne ikam kute ba memã ikabên nhyim me akubyn tĩn? Bir Ibãmmê ije aben pyrãk. Kam ne ba memã ikabên nhyim me akubyn tĩn. Ibãm ta ne tĩn ne ta kute mýjja

kunimã tîn jangjênho ba. Ibãm kabên kôt ne ba kudjwa ifîn ne ije mýjja kunimã tîn jangjênho iba.

²⁷ Ne Ibãm kabênkôt dja ba memã axwe pãnh jarênhdjwý. Arým ije amijo inhíkam dja ba ä meo ane.

²⁸ Be, ije me amã, “Dja me tyk ikabên man akubyn tîn”, anhýrkam kwãrik wãnh te aje marmã ikam ano tyk kêt. Mrãmri dja pyka krãkam me tyk kunĩ ikabên man akubyn kato.

²⁹ Me mex ne ukaprĩ dja me akubyn tîn. Dja me Metĩndjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nhy m me axwedjwý dja me akubyn tîn. Ije memã axwe pãnh jarênh kadjy dja me akubyn tîn.

³⁰ Be, djãm ipydji ne ba ar iba? Kati. Ba ipydji, idjãpênh ne ikabên kêt. Ibãm kabên o ne ba ikabên. Ibãm ne imã me axwe jakre ba kôt me axwemã ikaton kam memã pãnh jarê. Djãm ije amidjwýnhbito kĩnhmã? Kati. Ibãm kute ijanor ne ba ije o kĩnhmã. Kabênkôt ije katãt me axwemã ikatorn kam pãnh jarênhkumrêx.

³¹ Be, djãm ipydji ne ba me amã amijarê? Kati. Ba ren ipydjin me amã amijarê ga me ren mrãmri ijã, “Kati. Kabên kajgo”, ane.

³² Nhy m be, kati. Me'odjwý ne ikukãm ijã me amã ujarênhkumrêx. Katãt me amã ijã ujarênhkumrêx. Ja ne ba arým ije mar.

³³ Be, me ga ne ga me amrêbê Djuão'ýr me akwý jano. Nhy m me Djuão'ýr bõx ne kukij. Nhy m arým katãt me amã ijã ujarênhkumrêx ga me arým ama.

³⁴ Be, djãm kute kabêno Ibãm jakrenh got ba me amã Djuão jarê? Kati. Pykakam me'õ kute kabêno Ibãm jakrenh kêt. Be, mýj kadjy ne ba me amã Djuão jarê? Bir, me aje amijã Djuão kabên markumrêx nhy m Metĩndjwýnh kute me ajaxwebê me apytãrmã ne ba me amã arê.

³⁵ Djuão ne kute mrãmri ne ngõnhpõk nhirã pyrãk ne ar ba. Nãm me amã kabên mex jarênho ba. Ga me ren tu amim kabên markumrêx ne ren amijo aba mex rã'ã. Nhy m be, kati. Djuão kute me amã arênho bakam ga me aje mar 'ikrãh ne akĩnh 'ikrãh ne.

³⁶ Be, Ibãmdjwý ne kute imã,

“Ije amã adjãpênh djã jarênhja dja ga inomã amê”, anhýr ne kute prĩne imã “ã karõ ba arým kôt idjãpênh iba. Ba mýjja pumũnh kêt nhípêxo iba ga me arým omũ. Idjãpênh ja kute iraxo amirĩto Djuão jakrenh mex. Ga me ren aje idjãpênh pumũnhkam ren arým mrãmri iraxmã akatornkumrêx. Ibãm kute ijanorkôt ne ga me ren imã akatornkumrêx.

³⁷ Ibãm ta kute ijanor ne arým ijã ajarê. Djãm me aje õkre mar ne ĩ pumũnh got? Arkati.

³⁸ Ga me ren aje amim Ibãm kabên mar prãm ne ren tu amim imarkumrêx. Nhy m

be, kati. Ibãm kute ijanor djwýnh ta ne arým mã amã ijã ajarê ga me aje amim kabên 'amýnh kêt ne mar prãm kêt.

³⁹ Goja prĩne Metĩndjwýnh kabên'ã pi'õk no'õk pumũ. Me ga ne ga me 'ã amim, “Dja ba arênho iban Metĩndjwýnhkôt ifîn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne”, anhýro aba. Me aje amim anhýrkam goja prĩne amim omũn ama. Pi'õk tãmkam ne Metĩndjwýnh ba ijã ajarê.

⁴⁰ Nãm te pi'õkkam ijã ajarê ga me ikõt abikamênh kêt. Ga me ren Metĩndjwýnhkôt atĩn kadjy ren ikõt ajkamê. Nhy m be, kati. Me aje ikõt abikamênh prãm kêtumrêx.

⁴¹ Djãm me aje imã, “Araxkumrêx”, anhýrmã? Djãm irax ja ne ba abej? Kati.

⁴² Be, mýkam? Bir, me amã kãkwakam Metĩndjwýnh jabê kêt kam ije irax ja jabej kêt. Arým ije me amar.

⁴³ Ibãm kukwakam ba tẽn me awýr bõx ga me aje amim imar kêt. Me'õ katãm ta dja tẽn me awýr bõx ne ta amiraxo ãmra ar ba ga me arým tu amim markumrêx.

⁴⁴ Be, me ga ne ga me amirax jabej mã amim, “Ba gêt ba amibên gê me imã irax jarê”, anhýro aba. Ne kam aje amim, “Ba Metĩndjwýnhmãbit amijarê gê ta ijo rax”, anhýr kêtumrêx. Aje amim, “Ba gêt irax. Ba gêt irax”, anhýro abakam aje amim Metĩndjwýnh mar prãm kêtumrêx.

⁴⁵ Djãm ba dja ba Ibãmmã me ajaxwe jarê? Kati. Ga me akukãmãre Mõjdjê kanãrrãm ar amijo aba. Ta ne arým Metĩndjwýnhmã me ajaxwe jarênho dja.

⁴⁶ Djãm mrãmri ne ga me aje tu amim akukãmãre Mõjdjê kabên markumrêx? Kati. Ga me ren tu amim Mõjdjê kabên markumrêx ne ren badjwý tu amim imarkumrêx. Ta ne ikukãm ijã ajarên ijã pi'õk no'õk. Kam ga me ren amim kabên jarên ren tu amim imarkumrêx.

⁴⁷ Nhy m be, kati. Me aje amim Mõjdjê kabên mar kêt ne aje kôt amim badjwý ik-abên mar kêt. Nãm ã Jeju pi'õk rãrãrkam kute me'õ punu mexkam mebê idjaer rũnhmã ane.

6

Kute djwýo mebê 5.000o djuw mex.

Mat 14.13; Mak 6.30; Ruk 9.10

¹ Nãm memã anen kam arým amũ tẽ. Tẽn kam arým imõtibê Garrêja nhikjãmã rê. Imõtĩ nhidji 'õdjwýbê Xiberij.

² Nhy m kam me krãptĩ kôt mõ. Õbê Jeju kute mýjja pumũnh kêt kwý nhípêx nhy m me kute omũnhkam ne me kôt mõ. Nãm me punu krãptĩ mex nhy m me omũn arým kôt mõ.

³ Kôt mõ nhy m Jejumê kôt ba djwýnh ar me kukãm mõ. Mõ:n krãnh'ã wabi. Æbir tẽn: n arým kam nhý.

⁴ Be, arým ne Djeruxarêkam mebé idjaer kute aben pydji djà nhô akatija bôx 'ÿr. Me kute Metîndjwýnh me kukâmäre nhirôbê mrânhja mar kadjy ne arým ô akati 'ÿr.

⁵ Ar krânh'ã nhý nhyam kam Jeju amipânh rît. Nhyam nînh me krâptî: kôt mô nhyam me omû. Ne kam Piripimã kum,

–Jãm dja gwaj tèn me kadjy djwý kwý by? ane.

⁶ Be, djãm kute amikukâm amimar kêt ne Piripi kukij? Kati. Kute prîne amikukâm amimar. Be, mýkam ne kukij? Bir, Piripi kute mrâmri amim tu markumrêx jabej ne kukij.

⁷ Nãm kukij nhyam Piripi kum,

–Tô gêt kon. Gwaj banhõ pi'ók kaprî'ã akrekam kubê denarjuo 200bit. Ne gwaj ren pi'ók kaprî jao ren me kadjy djwý by nhyam ren me krâptî abenmã kokjêr kryre nhyam ren me krâptî:ã djwý kêt, ane.

⁸ Nhyam Jejukôt ba djwýnh 'ôdjwýja nhid-jibê Ängre. Ximão Pedrumê ar axikôt apôx. Ängreja kum,

⁹ –Ota jakam me'õ bôktire nhô djwýmê tepprãremê. Xewadao djwý nhípêx amânhkrut ne amânhkrut ne ikjêkêt. Ne tepprãre amânhkrut. Nhyam be, me krâptî: Mýj dja gwaj djwý ngrirejao me on? ane.

¹⁰ Nhyam Jeju arkum,

–Ar memã arê gê me nhý, ane. Be, bõre ne pyka wãkam kumex ne. Jeju arkum ane nhyam ar arým memã arê. Nhyam me arým bõrekam nhý. Me krâptî: kubê 5.000 ne me nhý.

¹¹ Nhyam kam Jeju arým djwý jamý. Ne kam arým o Metîndjwýnhmã amikînh jarê. O kum amikînh jarên arým kôt ba djwýnhmã kungã. Nhyam ar me krâptîmã kungã. Nãm ã tepprãredjwýo ane.

¹² Nhyam me ô kwý krê:n arým ajne. Nhyam Jeju kôt ba djwýnhmã kum,

–Dja gar djwý janhy karwã. O bikênh kêt kadjy, ane.

¹³ Nhyam kam ar karwãn kaxnokai pýnh djãri kam kungij. Nhyam kam kaxnokai bé 12 ipu. Be, xewadao djwý amânhkrut ne amânhkrut ne ikjêkêt janhy 'ã kâtãm ne ja.

¹⁴ Nhyam me arým kute mýjja pumûnh kêtja pumûnhkam abenmã kum,

–Be, Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh ja ne me amrêbê arê. Me memã kum, “Dja pykamã bôx”, anhýro ba. Be, kôt ne Jeju arým jakam bôxkumrêx, ane.

¹⁵ Nhyam Jeju arým me kuman amim,

–Got ba ren arek dja nhyam ren me tu ijo tým ne ijã bënjadjwýr rax më. Djãm on pykakam memã inhýr prãm got? ane. Ne kam arým mebé tèn amû krânh'ã wabin ate ar ba.

¹⁶ Nhyam kam arým para. Nhyam kôt ba djwýnh tèn arým imôti'ÿr ruw.

¹⁷ Ne kam arým kã'ókam wadjàn nox ne. Amû akãx nhikjêmã krîraxbê Kapana'ÿr mörmä ar arým nox ne. 'ÿr mô: nhyam ar'ã arým akamãt ne. Nhyam kraxje Jeju ar'ÿr bôx kêt rä'ã.

¹⁸ Ar mô: nhyam arým kôk 'itýx wabê nhyam kam ngô amijapin týx ne.

¹⁹ Nhyam ar ngô rênho môn arým ajjubê tým ne. Ar mör'ã arým kirometubê 5 apêx. Nhyam Jeju nînh arkôt tu ngô'ã tẽ nhyam ar omû. Nhyam arým aro rãm ne ja nhyam ar arým tîn prãm ne.

²⁰ Nhyam arkum,

–Ar atîn prãm kêt. Ba ne ba ar akôt tẽ, ane.

²¹ Nhyam ar kabên man arým kînh ne. Ne kum,

–Amrê ar ikôt kãmã wadjã, ane. Nhyam arým wadjàn nhý. Nhyam ýrmê ro'ã ar arým akãx nhikjê'ÿr bôx. Kapanakam ar bôx.

²² Jeju ar akãx nhikjêkam bôx nhyam arým ar'ã akati. Nhyam kam amû akãx nhikjêbê me te ar ô kã jabej. Me krâptî kute amûja'ã djwý krênja ne te ar ô kã jabej ne abenmã kum,

–Be, amûja'ã kã pydjibit nõ nhyam ar o mô. Kôt ba djwýnhbit mã o mô nhyam Jeju arkôt kãkam ýr kêt. Nãm me krâptî te ar ô kã jabejn kam ã abenmã ane.

²³⁻²⁴ Ne kam me kute Jeju ar omûnh kêt kam arým ar'ÿr mô. Me kã kwýkam wadjàn akãx nhikjêmã Kapana'ÿr nox ne mô. Be, nhýnh kã ja'ókam ne me mô? Bir, krîraxbê Xiberijkam kã 'ókam ne me mô. Xiberijkam kã kwý arým me ku'ê djã'anh mô. Bënjadjwýr djwýnh kute Metîndjwýnhmã amikînh jarênh nhyam me kute djwý krên djã'anh ne arým kã mô. Kã kwý jamã ne me wadjàn amû kôt mô. Me kute Jeju jabej kadjy ne me Kapana'ÿr mô.

Kute amijã djwý jakren 'ã ujarênh.

²⁵ 'ÿr mô:n kam imôti nhikjêmã bôx. Bôx ne abej ne arým kum kato. Jejumã katon arým kum,

–Ujarênh djwýnh, tô nhýnh ne myt nhý ga jakam bôx? ane.

²⁶ Nhyam memã kum,

–Be, mýkam ne ga me ijabej mô? Djãm amûja'ã ije mýjja pumûnh kêt kwý nhípêx ga me aje omûnhkam? Djãm arým me aje kôt iraxmã akator kam? Djãm me aje ajte irax marmã ne ga me ijabej mô? Arkati. Be, me ajajnekam. Me aje djwý krên ne me ajajnekam ne ga me ijabej mô. Mrâmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx.

²⁷ Kwãrik wãnh djwýkôtbit ajamak bën kêt. Tãm dja akuno. Nhyam be, atemã mýjja kute djwý pyrãk. Jakôt dja ga me ajamak bën. Tãm ne mex rä'ã nhyam ó'ã me Metîndjwýnhkôt tîn ne ar ba rä'ã: rä'ã ne. Ba ije amijo inhî dja ba me amã kungã ga me atîn ne ar aba rä'ã: rä'ã ne. Bir, Ibãm kute

imã 'ã karõ. Kabênkõt dja ba me amã kungã. Kàjkwakam Ibãm, Metĩndjwýnh ta ne mrãmri kute 'ã imã karõ mãmdji, ane.

²⁸ Nhyim me kum,

—Be, mýj dja ba me Metĩndjwýnhmã idjápênh o nhyim arým kum me ikĩnh? ane.

²⁹ Nhyim,

—Metĩndjwýnh ne ijano ba tẽ. Kõt dja ga tu amim imarkumrêx. Kum adjápênh ne ja. Dja ga me ã ane nhyim arým kum me akĩnh, ane.

³⁰ Nhyim me kum,

—Goja mýjja pumũnh kêt'õ nhípêx ba me omũ. Ba me ije araxmã ikator kadjy omũn kam goja tu amim amarkumrêx.

³¹ Be, me bakukãmãre ne me kapõt kukritkam djwýbê mýj ne ja krẽ. Me bakukãmãre ne me 'ã pi'òk no'òk ne kamã memã kum, “Me kute krên kadjy ne memã kàjkwa kurũm djwý ngã”, ane.

Goja kudjwa ã me imã o ane ba me omũ, ane.

³²⁻³³ Nhyim amijã djwýkumrêx jakren memã kum,

—Be, Mõjdjê kute me akukãmãremã kàjkwa kurũm djwý nhõr kêt. Nhyim be, Ibãm kute me amã kàjkwa kurũm atemã djwýkumrêx nhõr. Me'õ ne arým kàjkwa kurũm ruw ne kute me kunimã tĩn jangjênh. Kute memã tĩn jangjênh nhyim me tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. 'Ã ne ije me amã,

—Metĩndjwýnh kute me amã atemã djwýkumrêx nhõr, anhýr. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. Nãm Jeju ã memã ane.

³⁴ Nhyim me kum,

—Bênjadjwýr djwýnh, goja mã me imã djwý ja nhõro nhý, ane.

³⁵ Nhyim Jeju memã kum,

—E kum, ba. Ba ne ba ije atemã djwý pyrãk. Ba ne ba ije memã tĩn jangjênh nhyim me tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Dja me mã ikõt ajkamên arým kĩnhkumrêx rã'ã kute mrãmri ne me arým kum prãm kêt kam kĩnh pyrãk. Dja me tu amim imarkumrêx ne arým kĩnhkumrêx rã'ã kute mrãmri ne me arým kum kôr kêt kam kĩnh pyrãk.

³⁶ Be, djãm me aje tu amim imarkumrêx got? Kati. Ba ne ba arým me amã, “Nã gãm me te ipumũn amim imar kêt”, ane.

³⁷ Be, Ibãm kute ikadjy memã amak bõnhja kunĩ dja me tu amim imarkumrêx ne arým mã ikõt ajkamê. Ba kam me'õ kanga kêt kumrêx.

³⁸ Mýkam dja ba me'õ kanga kêt kumrêx? Bir, Ibãm kute me'ã imã karõ kõt dja ba me'õ kanga kêt. Be, djãm ba ije amijã amim karõ kõt ne ba kàjkwa kurũm ruw ne ar iba? Kati. Ibãm kute ijanor djwýnh kabên kõt ne ba ruw ne ar iba.

³⁹ Ibãm kute ijanor djwýnh ta ne ijã amim karõn amim, “Be, ije kadjy memã amak

bõnhja dja ikra mã meo ban 'õo biknor kêt nhyim me akubyn tĩn ne. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja ikra akubyn õ me jao tĩn”, ane.

⁴⁰ Ibãm kute ijanor djwýnh ajte ijã amim karõn amim, “Me kute ikra pumũnh ne tu amim markumrêxja dja me kunĩ ikõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne”, ane. Ibãm kute ijã amim karõ ne ja. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja ba akubyn inhõ me jao tĩn, ane.

⁴¹ Nhyim kam me bẽ idjaer rũnh arým kãxã kabên kumex ne arẽ. Kute memã, “Ba ibẽ kàjkwa kurũm djwý”, anhýrkam ne me kabên kumex jarẽ.

⁴² Ne abenmã kum,

—Be, djãm kubê Metĩndjwýnh Kra got? Kati. Jõdje ne kudji. Idjibê ne Jeju. Ba me ije nãmê bãm pumũnh tũm. Nhyim amijo 'êx ne gwaj bamã,

—Kàjkwa kurũm ne ba ruw, anhýro ba. Kati. Nãm 'êx. Nãm me ã abenmã ane.

⁴³ Nhyim Jeju me kabên man memã kum, —Kwãrik wãnh ikãxã akabên kumex ne arênh kêt.

⁴⁴ Be, djãm me ga dja ga me ikõt ajkamê? Kati. Ibãm kute ijanor djwýnh kute memã amak bõnhkambit ne me mã ikõt ajkamê. Mã ikõt ajkamê ba arým akubyn meo tĩn. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja ba akubyn meo tĩn.

⁴⁵ Amrêbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarên memã kum,

“Metĩndjwýnh ta dja memã amikabên jarê nhyim me arým kabên markumrêx”, ane.

Be, me bakukãmãre kute memã anhýr ne 'ã pi'òk no'òk kõt mýj xê dja mã ikõt ajkamê? Bir, Ibãm kute memã kabên jarênh nhyim me arým kute kabên markumrêx. Me kute mýjja'ã kute kabên jarênhja markumrêx. Me ja dja me mã ikõt amijo bikamênhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

⁴⁶ Ne kam ajte memã kum,

—Be, djãm me'õ ne arým Ibãm pumũ got? Kati. Bajbit ne ba arým kàjkwakam Metĩndjwýnh pumũn arým kurũm tẽn bõx. Bajbit ne ba arým Ibãm pumũ.

⁴⁷ Me kute tu amim imarkumrêx arým Metĩndjwýnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã rã'ã ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx.

⁴⁸ Ba ne ba ije atemã djwý pyrãk. Ba ne ba memã tĩn jangjý nhyim me Metĩndjwýnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã rã'ã ne.

⁴⁹ Be, me bakukãmãre ne me kapõt kukritkam djwýbê mýj ne ja ku nhyim me bẽngêt tũmrãm me kupa.

⁵⁰ Ije me amã atemã djwý jarênhja ne kubê kàjkwa kurũm djwý. Dja me kukun tyk kêt.

⁵¹ Ba ne ba ije atemã djwý pyrãk. Ba ne ba memã tñ jangij. Dja me djwý ja krën Metñdjwýnhkõt tñ ne ar ba rä'ã: rä'ã ne. Djwý ije memã òrja ne kubê inhĩ. Me kunĩ tñ kadjy dja ba memã kungã, ane.

⁵² Nhyam kam mebê idjaer rñnh arým kabëno aben japan abenmã kum,

–Je tó, mýj dja memã aminhĩ nhõr on nhyam me ajmã krënja on? ane.

⁵³ Be, djãm mrãmri ne me kute ìkumrëx krënmã? Kati. Atemã. Be, mrãmri me kute tu amim Jeju markumrëxo bamã. 'Á ne Jeju me kute ì krën jakren 'ã me kute kamrõo kóm jakre. 'Á ne memã kum,

–Be, ba ije amijo inhĩ dja ga me inhĩ krën kêt ne ikamrõo akõm kêt ne kam atñkumrëx prãm kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarënhkumrëx.

⁵⁴ Me kute inhĩ krën ne ikamrõo kóm ne me mrãmri Metñdjwýnhkõt tñ ne ar ba rä'ã: rä'ã ne. Pykakam me kunĩ kute aminhi-nomã aminënh djã nhõ akatikam dja ba akubyn meo tñ.

⁵⁵ Mrãmri ne inhĩbê djwý ne ikamrõbê me kóm djã.

⁵⁶ Me kute inhĩ kur ne ikamrõo kómja, me jamë ne ba me ije aben mar týx ne ije aben jamýnh týx ne abenã idjukanga kêt ne ar abeno iba.

⁵⁷ Mrãmri Ibãm tñnkumrëx ne ijano ba tẽ. Kam ne ba Ibãm tñ o itñnkumrëx. Nhyam me kute inhĩ kurdjwý dja me ba itñ jao tñnkumrëx.

⁵⁸ Ije amã atemã djwý jarënh ja ne kãjkwa kurũm ruw. Djãm kute djwýbê mýj ne ja pyrãk? Kati. Nãm me te mýj ne ja ku nhyam mebëngët arým me kupa. Nhyam be, ate dja me atemã djwý ja kun arým Metñdjwýnhkõt tñ ne ar ba rä'ã: rä'ã ne. Nãm ã Jeju memã ane.

⁵⁹ Mebê idjaer bikprõnh djãkam ne Jeju memã ja jarë. Kapanakam me bikprõnh djãkam.

⁶⁰ Kute memã aminhĩ'ã djwý jarënh ne memã 'ã ujarënhkam ne me kót baja krãptĩ arým amim,

–Je, djãm me ije kabën wã mar got? ane.

Me krãptĩ kute Jeju kanga.

⁶¹ Nhyam Jeju ta arým me kuman memã kum,

–Ba arým me amã atemã djwý jarë ga me aje amim imar kêt ne arým apijãm ne.

⁶² Dja ba ì ikrĩ djã tũmmã wabi ga me idjãbirkõt ipumũ. Mýj dja ga me arým kam nê?

⁶³ Be, atemã kãjkwakam ikabën kukrãdjã ne ba me amã arë. Metñdjwýnh Karõ kute meo bakambit ne me kute ikabën mar. Me ga ne ga me aje amidjwýnhõ kñnh prãm. Kam me aje imar kêtumrëx. Nã bãm me amã ikabën jarë, me amã Metñdjwýnh Karõ jarë.

Tãm ne kute meo ban memã tñ jangij nhyam me Metñdjwýnhkõt tñ ne ar ba rä'ã: rä'ã ne.

⁶⁴ Be, djãm me akunĩ ne ga me aje tu amim imarkumrëx? Kati. Me akwý ne ga me aje amim imar kêt, ane. Nãm Jeju ã memã ane. Be, mýj ne me mar on kam ã memã ane? Bir, amrëbê mýjja kunĩ këttri ne Jeju kute amikukãm me mar. Apýnh me ì djãri kute amim mar këtja arým kute me mar. Djudadjwý dja ì kurë djwýnhmã Jeju kanga. Nhyam arým kute adjwýnhdjwý mar. Kukãm kute mar.

⁶⁵ Ne kam memã kum,

–Me akwý ne ga me aje amim imar kêt. Ba kam arým me amã, “Djãm me ga dja ga me ikõt ajkamë? Kati. Ibãm kute memã amak bõnhkambit dja me mã ikõt ajkamë.” Nãm ã Jeju memã ane.

⁶⁶ Nhyam kam me kót baja krãptĩ arým kubê amijo akëx ne ajte kót ba kêt.

⁶⁷ Nhyam kam Jeju kute ar anorjabê 12mã kum,

–Djãm ar gadjwý dja gar ikanga? ane.

⁶⁸ Nhyam ar 'õbê Ximão Pedru kum,

–Kati. Bënjadjwýr djwýnh, mýj me'õkõt dja bar ar iba? Arkati. Gajbit ne ga akabëno meo tñ ne 'ã ar imã adjujarënh ar aba. Metñdjwýnhkõt me tñ ne ar ba rä'ã: rä'ãja'ã ar imã adjujarënh ar aba.

⁶⁹ Ar ba ne bar tu amim amarkumrëx. Mrãmri abê me inhõ Bënjadjwýrbê kumkat-ibê Kritu. Mrãmri abê Metñdjwýnh Kra. Metñdjwýnh tñnkumrëx Kra. Ar ba ne bar tu amim amarkumrëx.

⁷⁰ Nhyam Jeju arkum,

–Be, mrãmri ne ba amijo ar apytãrkumrëx. Ije ar ajanorbê 12 ne ba amijo ar apytãrkumrëx. Be, djãm ar akunĩ ne gar amex? Kati. Ar ajõ apydji ne abê Xatanaj nhõ ãpënh, ane.

⁷¹ Djuda'ã ne kabën. Djuda Ikadji. Ximão 'õdjwý kute irja. Dja ì kurë djwýnhmã Jeju kanga. Kute ar anorjabê 12'õ ja dja kanga.

7

Djeruxarëkam me krãptĩmã 'ã ujarënh.

¹ Jeju memã anen kam arek Garrëjakambit ar ba. Be, mýkam ne Djudëjakam arek ar ba kêt? Bir, mebê idjaer kute kam bñnmã ar abej bakam.

² Nhyam kam arým Djeruxarëkam mebê idjaer krãptĩ kute aben pydji djã nhõ akati 'ýr. Me kute aben kajmã'ã me bakukãmãre kukrãdjã mar kadjy bó mjýrkam krĩ djã nhõ akati 'ýr.

³ Nhyam kam Jeju kamy ar axikõt apõxja kum,

–E kum, goja amũ pykabê Djudëja'ýr tẽ. Dja wãkam akõt me ba djwýnh adjãpënh kõt apumũ.

4 Djām me'ò kute me kunĩmā amiraxo amirĩt prām̃kam kute me bēbē amijo bipdjur prām̃ got? Aje mrāmri mỳjja pumũnh kēt nhĩpēx jabej goja pyka kunĩkòt me kunĩmā amijo amirĩt, ane.

5 Be, nām ar te Jejumē axikòt apòx ne amim mar kēt. Kam ne ar ā kum ane.

6 Nhyr Jeju arỳm arkum,

–Je djām kraxje me kute ijo tỳm djā nhō akati iwỳr bōx kētjakam gar kam imā arē? Kati. Ar gajbit akati kunĩkòt ar adjumar mex rā'ā.

7 Nhỹnh ne pykakam me axwe 'ò kum akurēmā? Arkati. Nhyr me, ba, me kum ikurēkumrēx. Ije me axwe'ā memā idju-jarēnh ar ibakam me kum ikurēkumrēx.

8 Ar gajbit dja gar Djeruxarēkam me krāptĩ kute aben pydji djā'ỳr mō. Inhō akati iwỳr bōx kēt rā'ākam 'ỳr itēm prām̃ kēt.

9 Nām arkum anen arek Garrējakam ar ba.

10 Nhyr kam kamy ar arỳm tē. Nhyr ar ba:n kam amipdjur arỳm me kute aben pydji djā'ỳr tē. 'Ỳr tēm arỳm 'ỳr bōx.

11 Nhyr arỳm 'ā me kute aben pydji djā nhō akati bōx nhyr me bēbē idjaer rūnh arỳm abej ne memā kum, “Nhỹnh ne Jeju dja”? ane. Nhyr me “Kon”, ane.

12 Nhyr me me kaxā abenmā Jeju jarēnh kumex. Me kwỳ ne me abenmā kum, “Kati. Jeju mexkumrēx”, ane.

Nhyr me kwỳ arĩk abenmā kum,

–Kati. Nām Jeju amijo 'ēx ne me noo biknoro ba, ane.

13 Nhyr me, nām me me ipōkri memā Jeju'ā ujarēnh amirĩt kēt ne. Me bēbē idjaer rūnh pymaje ne me me ipōkri 'ā ujarēnh amirĩt kēt ne.

14 Nhyr kam arỳm me kute aben pydji djā nhō akati nhōkre djā kōt Jeju arỳm Metĩndjwỳnh nhō kikreti'ỳr tēn wadjān kam arỳm memā kukràdjā jarēnh dja.

15 Nhyr kam me bēbē idjaer rūnh te kute Jeju marmā kam no tyn kumex ne abenmā kum,

–Je tō djām tām wā kute me kōt pi'òk jarēnh tũm got ā me kukràdjā jarēnh mexo ane?

16 Nhyr Jeju memā kum,

–Djām ba ikuràdjā ne ba me amā arēnh o iba? Kati. Kute ijanor djwỳnh kukràdjā ne ba me amā arēnh o iba.

17 Gēdja ga me ajō ga aje kukràdjā kōt amijo aba prām̃ jabej arỳm ama. Me'ò kute ikuràdjā jarēnhmo krax djwỳnhja dja ga me ama. Djām ba ne ba ije me amā ikuràdjā jarēnhmo krax djwỳnh? Kati. Kājkwakam Metĩndjwỳnh ne kute arēnhmo krax ba kam kōt me amā arē. Ja dja ga me ama. Me aje kukràdjā kōt amijo aba prām̃ jabej ama.

18 Ne ga ren me ajō ga amirax jabej ne ren 'ā memā amijarēn memā amijo adjāmra ar aba. Nhyr me, kati. Kute ijanor djwỳnh

ne ba ije rax jarēnh. Ije ajbit rax jarēnh ne kam katāt ije ikabēn jarēnhkumrēx ne ijēxnhĩ kēt kumrēx.

19 Me bakukāmāre Mōjdjē kute me amā Metĩndjwỳnh kukràdjā jarēnhja djā ne ga me kōt ar amijo aba? Kati. Ga me ajō aje kukràdjā kōt ar amijo aba kēt. Ne kam aje ibĩnmā ijabej ar aba. Mỳkam? ane.

20 Nhyr me kum,

–Je tō nhỹnh me'ōja ne kute abĩnmā ajabej ar ba? Be, me karō punu'ò ne ajo ba, ane.

21 Nhyr Jeju arỳm memā kum,

–Be, ba amrēbē me'ò punu pydjio mex ga me te aje mỳjja marmā ikam ano tyn akumex.

22-23 Nā bām pi'òk rārārkam me'òo mex ga me arĩk ijā abenmā kum,

–Pi'òk rārārkam ne apē. Axwekumrēx, anhỹro aban arỳm ikam angryk ne. Djām bajbit ne ba kam idjāpēnh iba ga me bajbit imā ijaxwe jarē? Kati. Me gadjwỳ ne ga me pi'òk rārārkam adjāpēnh aba. Mōjdjē ne me amā me my nhĩnhu kà rēnh jarē. Djām ta ne kumrēx arē? Kati. Me bakukāmāre Abraão ar kumrēx ne ar arē. Ga me kam aje katāt Mōjdjē kukràdjā kōt amijo aba kadji pi'òk rārārkam adjāpēnh ne me my kà rēnh o aba. Mỳkam ne ga me bajbit imā ijaxwe jarē? Ije kam prĩne me'ò punuo mexkam imā ijaxwe jarē. Ga me ren imā ijaxwe jarēnh kēt.

24 Kwārĩk wānh ga me arĩk me axwe kēt'ā axwe janhōr kēt. Dja ga me mrāmri me axwekumrēxkōt memā ajapōxkumrēx ne kam arỳm katāt memā axwe jarēnhkumrēx. Nām ā Jeju memā ane.

Mebē idjaer kum kurē.

25 Nhyr kam Djeruxarēkam me ar ba tũm kwỳ Jeju jabej aben kukij ne abenmā kum,

–Je, djām mrāmri me kute tām wā bĩnmā ar abej ba?

26 Nhyr kam kum me uma kēt ne memā kabēn ne. Nhyr me arỳm kutā kute kum mỳjja'ò jarēnh prām̃ kēt kumrēx. Bārām me rūnh arỳm kute tām wā'ā amim, “Jejubē ne me banhō Bēnjadjwỳrbē kumkatibē Kritu”, anhỹrkam ne me anhĩkrēn kabēn maro dja.

27 Tō nhỹnh? Be, kati. Djām me kute kraxkōt Bēnjadjwỳrbē kumkatibē Kritu mar got? Kati. Me kute kraxkōt mar kēt kumrēx. Nhyr me, bām kute Jeju djir ne gu me baje arỳm omũnh. Kōt ne gu me arỳm Jeju 'ēxnhĩmā bakato. Nām me kwỳ ā Jeju'ā abenmā ane.

28 Nhyr kam Jeju kute Metĩndjwỳnh nhō kikretikam memā kukràdjā jarēnh o ānkam kāj bē memā kum,

–Be, mrāmri ne ga me aje imar. Nhỹnhja kurũm ne ba itēm ne ibōx ja ne ga me arỳm aje mar. Djām ba ne ba amikabēn kōt amrē tē? Kati. Me'ò kute ijanor djwỳnh ne mrāmri. Tām wā ne ga me aje mar kēt.

²⁹ Nhyim be, ba ne ba ije omũnh tũm. Tãm ne ijano ba amrẽ kurũm tẽn bõx, ane.

³⁰ Nhyim kam me bit kute o tỹm ne pa 'amỹnhmã. Ne te: o ane. Me kute o tỹm'ã myt bõx kêt rã'akam ne me te: o ane.

³¹ Nhyim me kwỹ krãptĩ arỹm tu amim markumrẽx ne abenmã kum,

–Me baje raxmã bakator kadjy ne Jeju arỹm mýja pumũnh kêt krãptĩ nhĩpẽx ne. Me punu krãptĩo mex. Djãm me'õdjwỹ bõx ne kute ãpẽn mexo kute akrenh got? Kati. Be, mrãmri tãmwãbê ne me banhõ Bẽnjadwỹrbê kumkatibê Kritukumrẽx, ane.

³² Me rũnh kãxã ne me ã abenmã anhỹro ku'ê nhyim mebê pardjẽumê me kadjy Metĩndwỹnh mar djwỹnh nhõ bẽnjadwỹr arỹm me kuma. Me kuman arỹm Jeju'yr me krãkamngõnh kwỹ jano. Me kute pa 'amỹnhmã ne me me ano.

³³ Nhyim kam Jeju arỹm memã kum,

–Be, me aro'ã ar iba ne arỹm 'ã akati ngrẽre. Dja ba kam arỹm kute ijanor djwỹnh'yr tẽ.

³⁴ Ga me kam arỹm te ijabej. Te ijabej ne imã akator kêt. Ne kam ikrĩ djã'yr te abõx prãmje, ane.

³⁵ Nhyim mebê idjaer rũnh abenmã kum,

–Je tũ, jãm dja tẽ gu me kum bakator kêt. Djãm apỹnh me bajtem ba djakam me bimãnh tũm'yr ne tẽmmã? Djãm kam kute me bajtemmã kukràdjã jarẽnhmã?

³⁶ Kute me bamã, “Dja ba tẽ ga me arỹm te ijabej. Te ijabej ne imã akator kêt. Ne kam ikrĩ djã'yr te abõx prãmje”, anhỹr. Mýj gẽdja kam nẽ? ane.

³⁷ Nhyim kam me kute amikukràdjã kõt amijo mõr ne kute 'ã aminhinomã amimẽn nhõ akati arỹm bõx. Akati raxja bõx. Me kukãmãre kukràdjã kõt me kute bõ mjỹrkam krĩ'ã aminhinomã amimẽn kadjy akati ne arỹm bõx. Nhyim Jeju arỹm kãjmã djan memã kum,

–Me ajõ ar amã kôr jabej amrẽ iwỹr tẽn ikõ.

³⁸ Me kute tu amim imarkumrẽxja gẽdja ã me kadjwỹnhbê ngõ kute meo tĩnja mã mekam apõx. Me bakukãmãre kute pi'õkkam memã arẽn kõt ne ba ar amã arẽ.

³⁹ Nãm Jeju Metĩndwỹnh Karõ'ã ã memã ane. Dja me tu amim Jeju markumrẽx nhyim Metĩndwỹnh Karõ arỹm me'yr bõx ne meo ba. Djãm arỹm ne meo ba? Kati. Metĩndwỹnh kute memã Karõ janor djwỹnhram ne Jeju memã ane. Dja Metĩndwỹnh amiwỹr Jejuo wabin akubyn o rax. Ne kambit arỹm memã Karõ jano nhyim bõx ne meo ba.

⁴⁰ Jeju memã ane nhyim me krãptĩ kute kabẽnja markam 'ã abenmã kum,

–Be, mrãmri ne tãmwãbê Metĩndwỹnh kukwakam kabẽn jarẽn djwỹnh. Me bakukãmãre ne me amrẽbê: arẽ, ane.

⁴¹ Nhyim me kwỹ Jeju'ã abenmã kum,

–Be, tãmwã ne mrãmri kubê Kritukumrẽx. Mrãmri kubê me banhõ Bẽnjadwỹrbê kumkatibê Kritukumrẽx, ane.

Nhyim me kwỹ arĩk 'ã abenmã kum,

–Be kati. Jejubê ne Bẽnjadwỹrbê kumkatibê Kritu kêt. Abatãnh djã ne pykabê Garrêja.

⁴² Nhyim be, me banhõ Bẽnjadwỹrbê kumkatibê Kritukumrẽx krĩbê Berẽkam abatãnh. Kubê ne me bakukãmãre Dawi tãmdjwỹ. Bẽnjadwỹr rax Dawi jabatãnh djakam ne Kritu abatãnh djã. Amrẽbê: ne me bakukãmãre pi'õkkam arẽ. Nhyim be, kati. Djãm Jejubê Bẽnjadwỹrbê kumkatibê Kritu got? Jeju ate Garrêjakam abatãnh, ane.

⁴³ Me kute ã abenmã anhỹrkam me kute Jeju'ã axikõt kabẽn jadjwỹr kêt.

⁴⁴ Nhyim me ja kwỹ bit kute o tỹm ne pa 'amỹnhmã. Ne kam te: kute o anhỹrmã.

⁴⁵ Nhyim kam me krãkamngõnh kikreti nẽje ku'ẽja me rũnh'yr akẽx ne me'yr bõx. Metĩndwỹnh mar djwỹnh nhõ bẽnjadwỹrmê mebê pardjẽu'yr bõx. Nhyim kam me rũnh me krãkamngõnhmã kum,

–Je tũ mýkam ne ga me Jejuo abõx kêt? ane.

⁴⁶ Nhyim me krãkamngõnh memã kum,

–Djãm me'õ pykakam kabẽn mexo kute tãmwã pyrãk? Kati. Nãm prĩne kabẽn mexo kute katãt me kunĩ jakrenh. Ba me kam te ije o itỹm ne pa 'amỹnhmã, ane.

⁴⁷ Nhyim mebê pardjẽu memã kum,

–Je tũ djãm arỹm ne me gadjwỹ me anoo akno?

⁴⁸ Ê, ba me amã arẽ. Djãm me irax'õ, nãr me ibê pardjẽu'õ ije amim tãmwã mar got? Kati.

⁴⁹ Be, djãm me kãtãmwã kute Mõjdjê kukràdjã mar got? Me kute me bakukãmãre kukràdjã mar kêtgam dja Metĩndwỹnh arỹm me kanga, ane.

⁵⁰ Nhyim Nikodemu. Tãm ne akamãtkam Jeju'yr tẽ. Kubê ne mebê pardjẽu'õ. Nãm arỹm memã kum,

⁵¹ –Je gẽdja gwãm kraxje me baje axwe jabej me kujjêr kêtgam memã axwe jarẽ? Kati. Be, Jeju kute kraxje me bamã ami-jarẽn kêtgam gu me arỹm 'ã axwe nhõro nhỹ, me bakukràdjã kupa'ã ne gu me 'ã nhõro nhỹ, ane.

⁵² Nhyim me arĩk kum,

–Djãm gadjwỹ pykabê Garrêjakam ajabatãnh djã ne ga nẽje akabẽno dja? Be, pi'õkkam ne Metĩndwỹnh kukwakam kabẽn jarẽn djwỹnh'õ Garrêjakam abatãnh kêtumrẽx. Dja ga amim pi'õk jarẽn arỹm kõt ikabẽnkumrẽxmã akato. Jejubê Bẽnjadwỹrbê kumkati kêt. Tãm dja ga pi'õk jarẽn ama, ane.

⁵³ Nhyim kam me kunĩ ajmãnh am-inhũrkwãmã apẽx.

8

Me'õ nire kute me'õbê mjêno àkînh.

¹ Jeju arým krânhbê Oriwêre 'ÿr tē. Tē:n arým 'ÿr bôx nhyim 'ã akamât nhyim nô. Nô: nhyim arým ôkrên'ânkhâ.

² Nhyim kam Metîndjwýnh nhô kikreti'ÿr tēn kam bôx. Nhyim kam me kunî ajte 'ÿr bôx nhyim arým nhÿ. Nhÿn arým memã kukràdjã jarēnho nhÿ.

³ Nhyim kam me arým Jeju'ÿr me 'õ nireo bôx ne me ipôkri kudja. Arým ne mjên ne kam ajte me'õbê mjêno akîn ar ro'ã nô. Nhyim me arým omûn o tÿm ne pa 'amÿn Jeju'ÿr o bôx.

⁴ Ne kum,

—Ë, ujarēnh djwýnh. Be, me'õ nire ja arým mjên ne arým me'õ myo akîn ar ro'ã nô. Ba me ar nôrkôt ar omûn aro tÿm ne arým awÿr o bôx.

⁵ Be, me ja jaxwe pânkh ne Môjdjê arým memã arê. Kute me bakukràdjã jarēnhkam Môjdjê arým 'ã memã kum,

—Ga me axwe pânkh këno titik ne abî gê ty, ane. Be, gadjwý ar imã axwe pânkh'õ jarê bar kuma. Mÿj gédja bar on? Nãm me ã Jejumã ane.

⁶ Mÿj kadjy ne me kum ane? Bir, godja kukràdjã kupa'ã mÿjja jarēnh jabej nhyim me arým kôt kum axwe jarê. Ja kadjy ne me kum ane.

Nhyim Jeju ate idjao nhÿn arek ikrao pyka no'ôko nhÿ.

⁷ Nhyim me mã kum tãmja jarê nhyim arek pyka no'ôko nhÿ. Nhyim kam kãjmã djan memã kum,

—Goja me ajô apydji ajaxwe kêtukmürêx jabej ga akumürêx kên'õ byn o titik ne abî, ane.

⁸ Nãm anen ajte nhÿ, pyka no'ôko nhÿ.

⁹ Nhyim me arým amima:ro djan amijaxwedjwý ma. Ne kam arým pijãm ne mã apôxo dja. Me abatãnhja kumürêx ne me kato. Nhyim mekôt me abatãnh nydjwý apôxo dja. Nhyim ajbir abatãnh nyre meo ino ren kato. Arým ne me kunî apêx. Nhyim kam Jeju arým ate nhÿ nhyim niredjwý arým ate dja.

¹⁰ Nhyim kãjmã djan nire ate ãmkôt omûn kum,

—Me'õ nire, nhÿnh ne me kute amã ajaxwe jarēnhja ku'é? Djãm me'õ kute ajaxwe pânkh këno atitik prãm kêtukmürêx? ane.

¹¹ Nhyim kum,

—Ã bēnjadjwýr. Me'õ kute pânkh ititik prãm kêt, ane.

Nhyim kum,

—Badjwý. Ajaxwe pânkh ije këno atitik prãm kêt. Aj mã. Kwãrik wãnh ga ajte ajaxwe kêt, ane.

Kute katãt memã amijarēnh.

Dju r 1.4; Rô 13.12; Ep 5.8; Tex k 5.5

¹² Nhyim kam Jeju ajte memã kum,

—Be, apÿnh me ba djã kunîkôt me axwe kunî katãt kute amijo ba kadjy ne ije mrãmri ne memã pry kurwý djã pyrãk. Ga, me kurwý djã kute akamãtkam memã pry kurwý nhyim me kute akamãtkam mÿjja kunî pumûnh ne katãt baja pumû. Badjwý dja me tu amim imarkumürêx ne arým katãt amijo ba. Ga, akamãt kô tykkam me kute mÿjja pumûnh kêt ne ba punuja pumû. Me axwedjwý ne me kute mÿjja mar kêt ne amijo ba punu. Djãm me kute tu amim imarkam axwe ne amijo ba punu? Katî. Ba ije mrãmri ne memã pry kurwý djã pyrãk. Dja me tu amim imarkumürêx ne arým katãt amijo ban kam arým ikôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

¹³ Nhyim mebê pardjêu kum,

—Je, djã nãm me'õ akôt kabēn dji? Kati. Ga apydji aje memã amijarēnho aba nhyim me'õ kute akôt kabēn djir kêt. Ba me kam arým amã akabēn kajgo jarê. Akabēn kajgo nhyim me kute amar kêt, ane.

¹⁴ Nhyim memã kum,

—Kati. Ipydji ije memã amijarēnhkam ije memã amijarēnh kajgo kêt. Kãjkwakam Metîndjwýnh ne ijano ba amrê kabēn kôt tē. Be, 'ÿr dja ba akubyn tē. Ja ne ije markumürêx. Kam ikabēn kajgo kêt. Nhyim be, me ga ne ga me aje imar kêt. Nhÿnhja kurûm ne ba itēmja ne ga me aje mar kêt. Nhÿ'ãm itēmdjwý ga me aje mar kêt.

¹⁵ Me ga ne ga me aje amidjwýnho kînh prãm ne aje memã axwe jarēnho aba. Djãm ba ne ba ije amidjwýnho kînh prãm ne memã axwe jarēnh got? Kati.

¹⁶ Godja ba memã axwe jarēnh jabej arým katãt memã arēnhkumürêx. Djãm ipydji dja ba arê? Kati. Ibãm kute ijanor djwýnhmê dja bar axikôt ikabēn ne memã axwe jarê. Kam ne ije katãt memã axwe jarēnhkumürêx.

¹⁷ Nhyim be, amrêbê: me bakukãmãre kute me akukràdjã'ã pi'ók no'ôkdjwý. Me akukràdjã kôt ba ije Ibãmmê axikôt memã amijarēnho iba. Me akukràdjã jakam me'õ ar amãnhkrut ne kute me omûnhkôt kute axikôt me arēnh nhyim me kunî kute mar ne kute memã kum, “Mrãmri katãt ar kute me arēnhkumürêx”, anhÿrmã. Ja ne ga me arým aje mar.

¹⁸ Be, ja kôt ne ba Ibãmmê ã me amã amijarēnho ane. Ba ije me amã amijarēnh. Nhyim Ibãm kute ijanor djwýnh ikôt kute me amã ijarēnh. Ba Ibãmmê ar ije axikôt me amã amijarēnhkam ne ga me ren me akukràdjã kôt ijã, “Mrãmri ne katãt kute memã amijarēnhkumürêx”, ane. Ba Ibãmmê ar ije axikôt me amã amijarēnhkam dja ga me ar ikabēn katãtjamã akaton ama. Me akukràdjã'ã pi'ók no'ók kôt dja ga me ima, ane.

¹⁹ Nãm ã Jeju memã ane nhyim me arým kum,

—Tô nhýnh ne abãmjã? ane.

Nhyim memã kum,

—Me aje imar kêt ne aje Ibãmdjwý mar kêt. Ne ga me ren iman ren Ibãmdjwý ma. Nhyim be, kati. Aje mar kêt, ane.

²⁰ Be, Metúndjwýnh nhô kikretikam me kute Metúndjwýnhmã pi'ók kapriõ atom djákam ne Jeju ã memã ane. Nhyim me'õ kute o tým ne pa 'amýnh kêtukumrêx. Pa 'amýnh'ã myt bõx kêt rá'ákam.

²¹ Nhyim kam ajte memã kum,

—Dja ba ã mã tê ga me arým te ijabej. Te ijabej ne kam arým ty. Nhyim kam Metúndjwýnh me amã ajaxwe jarênh rá'ã. Mũm itẽmmã 'ýr ikrãja dja ga me te ikõt 'ýr atẽm ne 'ýr abõx prãnje, ane.

²² Nhyim mebê idjaer rũnh abenmã kum,

—Je tô mýj dja nê? Birãm, dja amibĩ. Nãm me ã abenmã ane. Kute memã kum,

—Dja ba ã mã tê ga me arým te ijabej, anhýrkam ne me ã abenmã ane.

²³ Nhyim memã kum,

—Be, me ga ne ga me pykakam ajapõx ne ar aba. Nhyim be, ba ne ba kýjrũm kãjkwakam ar iba tũm. Me ga ne ga me aje pykakam mýjjabit mar. Ba ne ba ije kãjkwakam mýjja mar.

²⁴ Me aje pykakam mýjjabit markam ne ba me amã, “Dja ga me ty nhyim Metúndjwýnh amã ajaxwe jarênh rá'ã”, ane. Ne me amã, “E kum ba. Ba ne ba arým bõx”, ane. Dja ga me kam amim imar kêt rá'ã jabej arým ty nhyim Metúndjwýnh me amã ajaxwe jarênh rá'ã, ane.

²⁵ Nhyim me kum,

—Bir, mýj me ajõ ga nã? Gop ne imã amijarênhkumrêx, ba me ama, ane.

Nhyim Jeju memã kum,

—Be, amrêbê ne ba me amã amijarênhõ iba. Nã bãm me amã,

²⁶ “Be, ije me ajaxwe kumex markam ba ren memã me ajaxwe jarênh ajte me amã pãnh jarê. Be, ijanor djwýnh kute katãt kabên jarênhkõt ne ba me kunimã arênhõ iba.” Nãm bãm ã me amã ane, ane.

²⁷ Kute memã kum, “Kute ijanor djwýnh”, anhýrkam me kute mar kêt. Kute memã Bãm jarênhja me kute mar kêt.

²⁸ Nhyim kam Jeju memã kum,

—Ba ije amijo inhĩ ne ibõxja dja ga me kýjrũm inhõ. Kam dja ga me arým ima. Ba ije amikabênkõt amijo iba kêtukumrêx. Ibãm kute imã kabên jarênh kõt ne ba memã arênhõ iba. Ja dja ga me aje kýjrũm inhõrkam ama.

²⁹ Kute ijanor djwýnh ne imê amijo kajkep. Djã nãm imã kãx ba ate ar iba? Kati. Be, mýkam ne imã kãx kêt? Bir, ije o kĩnh kadjy ne ba kum idjãpênh mex rá'ã. Kam imã kãx kêt. Nãm ã Jeju memã ane.

³⁰ Kute memã ja jarênhkam ne me kumex arým tu amim markumrêx.

Abraão tãmdjwý'ã ujarênh.

³¹ Nhyim kam mebê idjaer kute tu amim markumrêxja Jeju memã kum,

—Dja ga me mã ikabên kõt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt ne arým me abê ikõt aba djwýnhkumrêx.

³² Ne kam arým mrãmri ikabênkumrêxmã akaton ijã amim, “Be, mrãmri ne kabên katãtkumrêx”, anhýro aba. Ne kam ikabên katãtkumrêxmã akato ba kam arým me apytã. Me'õja kute me apa 'amýnh ga me kum adjãpênh kajgoõ abaja ba kubê me apytã. Ga me kam ikõt adjumar mexkumrêx ne ar aba. Nãm ã Jeju me axwe nhõ bẽnjadjwýr'ã memã ane.

³³ Nhyim ajte me kwý kum,

—Tô nhýnh ne kam me'õ kute me ipa 'amýnh ba me kum idjãpênh kajgoõ ibaja? Kati. Me ba ne ba me ibê me bakukãmãre Abraão tãmdjwý. Nhyim kam me'õ kute me ipa 'amýnh kêtukumrêx. Mýkam ne ga,

—Ba me'õbê me apytã? ane.

³⁴ Nhyim Jeju memã kum,

—Mrãmri me ajaxwe prãmkam ne me ajo ba djwýnhja arým kute me apa 'amýnh ga me arým kum adjãpênh kajgokumrêx.

³⁵ Ba me amã arê ga me ama. Djãm me'õ nhõ kikrekam õ ãpênh djwýnh djãm kubê õ ãpênhkam kum ãpênh rá'ãmã? Kati. Gêdja ã atemã me'õmã apê. Nhyim be, kam me'õ krakumrêxja dja kam kra rá'ã ne.

³⁶ Ba ibê Metúndjwýnh Kra rá'ákam ibê me apytãr djwýnh. Me apa 'amýnh djwýnhbê me apytãr djwýnh. Dja ba me apa 'amýnh djwýnhbê me apytã ga me kam mrãmri adjumar mexkumrêx ne ar aba.

³⁷ We me abê Abraão tãmdjwý, ba ije kõt me amar. Ga we me te abê Abraão tãmdjwý ne me aje ibĩnmã. Me amã ikabên kĩnh kêtukumrêxkam ne ga me aje ibĩnmã.

³⁸ Be, Ibãmmê ro'ã ar ibarĩ ije mýjja pumũnh ne mar. Tãm ne ba me amã arê. Me ga ne ga me anhingêt kute amã arênh kõt ar amijo aba.

³⁹ Nhyim me kum,

—Be, mrãmri me inhingêtbê Abraãokumrêx, ane.

Nhyim memã kum,

—Ga ren me abê Abraão tãmdjwýkumrêx ne ren Abraão djãpênh kõt adjãpênh ar aba.

⁴⁰ Nhyim be, kati. Ga me jakam aje ibĩnmã. Kãjkwakam Metúndjwýnh kute imã kabên katãt jarênh kõt ije katãt me amã arênhkumrêxkam ne ga me aje ibĩnmã. Djãm ã Abraão meo ane? Kati.

⁴¹ Ne ren Abraõobê me anhingêtkumrêx ga ren me adjãpênh mex. Nhyim be, kati. Atemã me anhingêt djãpênh kõt ne ga me atemã adjãpênh ar aba.

Nhym me kum,
 –Djãm krô'ã me'õ kute akudjwa me ijad-
 jwyr? Kati. Be, me Ibãm djwýnh pydji.
 Kàjkwakam Metĩndjwýnh, ane.

Kute memã Xatanaj tãmdjwý jarẽnh.

⁴² Nhym Jeju memã kum,
 –Ne ga me ren mrãmri kàjkwakam
 Metĩndjwýnho Abãm ne ren amã ijabê. Be,
 mýkam? Bir, kàjkwakam Metĩndjwýnh kurũm
 ne ba tẽn bõx. Be, djãm ba ne ba tẽ? Kati.
 Tãm ne ijano ba amrẽ tẽ. Kam ga me ren
 amã ijabê.

⁴³ Be, mýkam ne ga me aje ikabẽn mar kêt?
 Bir, me ajamakkre kêt prãmkan.

⁴⁴ Be, me anhingêtê Xatanaj ne ar me
 ajo ba. Me anhingêt kum axwe prãm
 kõt ne ga me amã ajaxwe prãm. Kute
 amikrax totokbê kubê me par djwýnh. Ta
 kabẽn katãt kêtkan kute Metĩndjwýnh kabẽn
 katãt 'amýnh týx kêt ne kõt kute amijo ba
 kêt. Ta 'ẽxnhĩ kõt memã 'ẽx ba. Mrãmri
 'ẽxnhĩkumrẽxkam kubê me 'ẽxnhĩ nhingêt.

⁴⁵ Kubê me 'ẽxnhĩ nhingêtkan ba te me
 amã katãt ikabẽn jarẽnhkumrẽx ga me aje
 amim imar kêt.

⁴⁶ Be, mýj me ajõ ga ne ga me aje mrãmri
 ijaxwe'omã akatorkumrẽx? Kati. Ga me
 te: aje ijaxwe'omã akator prãmje. Ijaxwe'õ
 kêtkan mýkam ne ga me aje imar kêt? Ba
 te ije me amã katãt Metĩndjwýnh kabẽn
 jarẽnhkumrẽx ga me aje imar kêt. Be,
 mýkam?

⁴⁷ Bir, ne ga ren me abê Metĩndjwýnh kra
 ne ren amim kabẽn markumrẽx. Nhym be,
 kati. Me abê Metĩndjwýnh kra kêtkan ne ga
 me aje amim kabẽn mar kêt. Nãm ã mebê
 idjaer rũnhmã ane.

Kute mebê idjaer rũnhmã amijarẽnh.

⁴⁸ Nhym mebê idjaer rũnh arĩk kum,
 –Be, abê pykabê Xamarijkan me kra'õ ba
 me arým ama. Me karõ punu ne ari ajo ba,
 ane.

⁴⁹ Nhym Jeju memã kum,
 –Kati. Me karõ punu kute ijo ba kêt. Ba
 ne ba Ibãm rax jarẽnho iba. Ga me kam imã
 ikajgo jarẽnho aba.

⁵⁰ Be, djãm ba ne ba amirax jabej? Kati.
 Atemã 'õ kute irax jabej ne kute me ajaxwe
 mar.

⁵¹ Mrãmri dja me ikabẽn man kõt ar
 amijo ban arým tykkumrẽx'yr bõx prãm kêt.
 Mrãmri ne ba me amã ja jarẽnhkumrẽx. Nãm
 ã Jeju memã ane.

⁵² Nhym mebê idjaer rũnh kum,
 –Tõ nhýnh? Be, me bakukãmãre Abraão
 arým ty. Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn
 jarẽnh djwýnhdjwý ne me arým aben kukãm
 ty. Tõ nhýnh dja me akabẽn man kõt ar
 amijo ban tyk kêt? Akabẽn jakõt ba me arým
 amã ikaton amarkumrẽx. Mrãmri ne me
 karõ punu ajo ba.

⁵³ Djãm aje araxo me bakukãmãre Abraão
 jakrenh ne ga aje, "Dja me ikabẽn man kõt
 ar amijo ban tyk kêt", anhyr? Abraão arým
 ty. Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh
 djwýnh ar arým ty. Mýj me'õ rax ne ga arĩk
 o amiptãm 'ã amimẽnho dja? ane.

⁵⁴ Nhym Jeju memã kum,
 –Ne ba ren arĩk amijã me'õ rax mẽn ren
 mrãmri ikajgo. Nhym be, kati. Ibãm ne
 kute ijã irax mẽnkhumrẽx. 'Á ne ga me aje
 abenmã, "Me Batĩndjwýnh", anhyr kajgoo
 aban

⁵⁵ aje mar kêtumrẽx. Nhym be, bajbit ije
 markumrẽx. Ne ren ijẽxnhĩ ne ren me amã,
 "Ije mar kêt", ane. Ne kam ren me akudjwa
 memã ijẽx iba. Nhym be, kati. Mrãmri
 ije markumrẽx ne kabẽn kõt ar amijo iban
 ijẽxnhĩ kêt.

⁵⁶ Be, me anhingêt Abraão arým
 amikukãm iman arým ikam kĩnhkumrẽx,
 ane.

⁵⁷ Nhym mebê idjaer rũnh kum,
 –Je tõ, djãm kraxje ajã amex krãptĩbê
 50 apẽx kêtjakam djãm ga ne ga arým me
 bakukãmãre Abraão pumũ got? ane.

⁵⁸ Nhym Jeju memã kum,
 –Be, me akukãmãre Abraão amirĩt kेत्रi
 ne ba ar iba tũm, ane.

⁵⁹ Nhym me arým kẽn kwý jamý, kute o
 titik ne bĩn kadjy. Nhym Jeju arým amijo
 apdjun mã tẽ. Metĩndjwýnh nhõ kikreti
 kurũm katon mã tẽ.

9

Kute me'õ adjãkamã no rãjao mex.

¹ Tẽ: nhym arým me'õ no rã nhý.
 Adjãkamã ne me'õ no rã. Nãm nhý nhym
 arým omũ.

² Nhym kõt ba djwýnhdjwý omũn Jeju
 kukij ne kum,

–Ujarẽnh djwýnh, mýkam ne me'õja
 adjãkamã no rã? Djãm ta axwe pãnh ne
 adjãkamã no rã? Nãr nãmẽ bãm ar axwe
 djõ'ã ne no rã? Mýj ne kam kute? ane.

³ Nhym arkum,
 –Kati. Ta axwe pãnh no rã kêt. Ne
 nãmẽ bãm ar axwe djõ'ã no rã kêt. Be,
 Metĩndjwýnh kute no rãkam ãpẽn nhym me
 kute kõt raxmã kator kadjy ne no rã.

⁴ Be, jakam imexri idjãpẽn prãmumrẽx
 kute mrãmri ne a'uri me ãpẽn prãm pyrãk.
 Kute ijanor djwýnh kute idjãpẽn'ã imã karõ
 kõt idjãpẽn prãmumrẽx. Adjým, dja me i ijo
 bikẽnho tẽn ibĩ ba te idjãpẽn prãmje. Kute
 mrãmri ne me akamãt kõ tykkam te ãpẽn
 prãm pyrãk.

⁵ Pykakam me axwemẽ ro'ã ar ibari ba ije
 mrãmri memã pry kurwý djã pyrãk. Ga, me
 kute akamãtkam memã pry kurwý nhym
 me katãt baja pumũ. Badjwý ne ba memã
 Metĩndjwýnh kabẽn jarẽ nhym me arým kõt

katàt ar amijo ba. Ne tu amim kabên markumrêx ne arým katàt ar amijo ba.

⁶ Nãm anen arým pykakam aptôn kam o ajrên arým o me'ô no rãja no djy. Ne kam kum,

⁷ –Ýr tèn ngô nhidjibê Xirôwekam amino ku'ô, ane. Me bakabênkam ne me ren ngômã, kute anor jarê. Nãm kum ane nhym arým 'ýr tèn kam amino ku'ô. Ku'ôn arým no mex ne. No mex ne kam úrkwã'ýr tèn arým 'ýr bôx.

⁸ Nhym úrkwã bu'ã me krî kute me'ô no rã pumũnh tũm abenmã kum,

–Djãm tãmwã ne amijo a'wýro krî? ane.

⁹ Nhym me kwý memã kum, “Nã, tãm”, ane. Nhym me kwý memã kum,

–Kon, kute tãmwã pyrãk, ane.

Nhym ta memã kum, “Nã, ba”, ane.

¹⁰ Nhym me kum,

–Tô mýj me'ô ne amã ano mex jadjã? ane.

¹¹ Nhym memã kum,

–Be, me'ôbê Jeju ne pykakam aptôn kam o ajrên arým o ino djy. Ino djyn arým imã, “Ýr tèn ngôbê Xirôwekam amino ku'ô”, ane. Ba kam 'ýr tèn amino ku'ôn arým ino mex ne irît mexkumrêx, ane.

¹² Nhym me kum, “Nhýnh ne dja”? ane.

Nhym memã kum, “Kon”, ane.

¹³ Nhym kam me arým mebê pardjêu'ýr o bôx. Me'ýr me'ô no rãn arým no mexjao bôx.

¹⁴ Be, me tyk djã kêt djã nhô akatikam, pi'ók rãrãrkam ne Jeju pykakam aptôn o ajrên o me'ô no djyn o noo mex.

¹⁵ Nãm me mebê pardjêu'ýr o bôx nhym me ajte kukij ne kum,

–Mýj ne ga arît mex kadjy nê? ane.

Nhym memã kum,

–Nãm pykakam aptôn o ajrên o ino djy ba ku'ôn arým ino mex ne irît mexkumrêx, ane.

¹⁶ Nhym mebê pardjêu kwý abenmã kum,

–Djãm Metîndjwýnh ne tãmwã jano got? Be, me bakukràdjã pãnh ne pi'ók rãrãrkam ari ãpênh ba. Axwekumrêx, ane.

Nhym me kwý 'ã abenmã kum,

–Nhym bê ne me'ô jaxwe kute ã mýjja pumũnh kêt nhipexo anhýr. Kute ã me'ô no rão mexo anhýr. Nãm me ã Jeju'ã kabêno aben japanho ane.

¹⁷ Ne kam me'ô no rãn arým no mexjamã kum,

–Kute amã anoo mexkam 'ã akabên'ô jarê ba me ama, ane.

Nhym memã kum,

–Be, kubê Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh'ô, ane.

¹⁸ Nhym mebê idjaer rũnh amim mar kêt ne. Nãm me amim,

–Je tô djãm mrãmri ne me'ôja adjãkamã no rã? Be, kati, ane. Ne kam arým bãmmê nã ar'ýr me ano. Nhym me ar'ýr tèn arým aro bôx.

¹⁹ Nhym me arkum,

–Be, gar memã kum, “Ikra adjãkamã no rã”, anhýro aba. Djãm tãm ne ja? Mýj ne rît mex kadjy nê? ane.

²⁰ Nhym ar memã kum,

–Be, mrãmri ar ikrakumrêx ne ja. Mrãmri ne adjãkamã no rãkumrêx.

²¹ Ne kam mýj ne arým no mex on, ar ije mar kêt. Mýj me'ô ne kum noo mex nhym rît mex, ar ije mar kêt. Be, ta ne arým abatãnh ne. Dja ga me kukja nhym arým me amã amijarê, ane.

²² Be, mýkam ne ar kute memã kum,

–Jeju ne ar ikra noo mex, anhýr kêt? Bir, arkum mebê idjaer rũnh pymakam. Nãm me arým abenmã Jeju'ã kabên djin abenmã kum,

–Dja me'ô memã kum, “Be, mrãmri ne Jejubê me banhô Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx”, ane gwaj kôt me nêje kanga gê ajte me bikprônã djãkam me baro'ã krî kêt, ane.

²³ Kam ne me kute ar kanga pymaje ar memã,

–Be, ta ne arým abatãnh. Dja ga me tãmwã kukja, ane.

²⁴ Nhym kam me ajte amiwýr me'ô no rãn arým no mexja 'uw nhym arým 'ýr bôx. Ýr bôx nhym kum,

–Be, me ba ne ba me ije Jeju jaxwekôt mar Kwãrik wãnh ga mex jarênh kêt. Kãjkwakam Metîndjwýnh ta ne anoo mex. Tãm dja ga kum mex jarê, ane.

²⁵ Nhym memã kum,

–Be, mýj Jeju axwe nã? Ije mar kêt. Mrãmri ne arým ino rãkumrêx. Ne arým jakam ba mrãmri irît mexkumrêx. Jabit ne ba mrãmri ije markumrêx, ane.

²⁶ Nhym kam me ajte kum,

–Mýj ne ajo, ga arým ano mex ne arît mex ne? ane.

²⁷ Nhym memã kum,

–Je, arým ne ba me amã arê. Djãm me aje imar kêt got ga me ajte: ikukij? Be, mýj kadjy dja ba ajte me amã arê ga me ajte ama. Djãm me aje me kudjwa mã kôt abikamênhmã got ga me ikukjêro dja? ane.

²⁸ Nhym me arým kum kurên kum,

–Be, kati. Ga ne ga arým kôt aba djwýnh. Me ba ne ba me atemã. Me bakukãmãre Môjdjêkôt ne ba me amijo iba.

²⁹ Be, Metîndjwýnh mrãmri me bakukãmãre Môjdjêmã kabênkumrêx. Ja ne ba me ije markumrêx. Nhym be, tãmwã. Djãm me kute kator djã mar got? ane.

³⁰ Nhym amipãnh memã kum,

–Be., Jeju ne imã irît mex jadjã ga me aje kator djã mar kêtja pumũ. Djãm me ano mex got?

³¹ Ba me amã arê ga me ama. Djãm me axwe ne Metîndjwýnh kute me mar ne kôt ãpênh? Kati. Ja ne gu me arým baje mar.

Nhym be, me kute mrãmri Metĩndjwýnhmã rax jarẽnh ne kute kabẽn mar ne kõt kute amijo bakumrẽxja Metĩndjwýnh arým kute me mar ne me kõt àpẽnhkumrẽx.

³² Be, djãm Metĩndjwýnh Jeju kõt àpẽn ngri got ga me 'ã akabẽn ne? Mýj me'õ ne adjãkamã no rã nhym me arým kute kum rĩt mex jadjãr ga me amrẽbẽ aje mar? Kati. Me bakukãmãre kute arẽnh kêt. Me kunĩ kute arẽnh kêtumrẽx. Jejubit ne ajbir bajbit ijo mex ga me arým aje ipumũnh.

³³ Metĩndjwýnh ren kute anor kêt nhym ren kabẽnkõt àpẽn kêt ba ren ino mex kêt ne. Nhym be, kati. Mrãmri Metĩndjwýnh kute anorkumrẽx.

³⁴ Nhym me kum,

—Be, djãm akudjwa adjãkamã me ijaxwe? Djãm ajaxwekam aje me ijakre got? ane. Nãm me kum anen kangan arým me nẽje bõm kumẽ.

³⁵ Nhym kam Jeju me kute bõm mẽnkhõt arým kuman 'ýr tẽn kum katon kum,

—Djãm arým ga tu amim Metĩndjwýnh Kra markumrẽx? ane.

³⁶ Nhym kum,

—Bẽnadjwýr, dja ga imã Metĩndjwýnh Kra jakre ba tu amim markumrẽx, ane.

³⁷ Nhym kum,

—Arým ga ipumũ. Ba. Ba ne ba amã ikabẽnno dja, ane.

³⁸ Nhym kum,

—Nã, Bẽnadjwýr djwýnh, arým ne ba tu amim amarkumrẽx, ane. Ne arým kute Metĩndjwýnh Kramã katorkam amikajgo man parbẽ ibõn nhỹ.

³⁹ Nhym Jeju memã kum,

—Be, mýj kadjy ne ba pykakam bõx ne ar iba? Bir, dja ba me kukijn me axwemã ikaton arým memã pãnh jarẽ. Be, me kwý kute amijo àmran arĩk amim, “Djãm ije Metĩndjwýnh kabẽn mar ngri got?” anhyrja dja ba te memã kukràdjã jarẽ nhym me arým mar kêt ne arým amakkre kêt mex ne ar ba. Me kute mrãmri ne me rĩt mex arým no rãn ba pyrãk. Nhym be, me kwý kute kukràdjã mar kêt ne mar prãm dja ba memã arẽ nhym me arým tu amim markumrẽx. Tu amim markumrẽx ne arým kõt kute amijo ba mexkumrẽx. Me kute mrãmri ne me no rã arým rĩt mex ne katãt ba pyrãk. Ja kadjy ne ba pykakam bõx ne ar iba, ane.

⁴⁰ Nhym mebẽ pardjẽu bu'ã ku'ẽja arým kabẽn man kum,

—Je, djãm me badjwý ne ba me ije me no rã pyrãk? Kati. Djãm me ije Metĩndjwýnh kukràdjã mar ngri got? ane.

⁴¹ Nhym memã kum,

—Ne ga ren me aje Metĩndjwýnh kukràdjã mar prãm ne ren aje mrãmri ne me no rã rĩt mex prãm pyrãk. Ne kam ren ajaxwe kêt ne. Nhym be, kati. Me aje, “Me badjwý djãm me ije Metĩndjwýnh kukràdjã mar ngri got?”

anhýrkam me ajaxwe rã'ã. Nãm ã Jeju memã ane.

10

Mrykĩ'ãtomtio ba djwýnh'ã ujarẽnh.

Idja 13.20; Ped k 5.4

¹ Ne kam mrykĩ'ãtomti'ã memã ajarẽn õ me ja'ã mrykĩ'ãtomti jakren memã kum,

—Be, õ kòkayrkam mrykĩ'ãtomti ar bakam nhym me ngjẽx prãmkam me kwý ajkwa krekrekõt ngjẽx kêt ne ate kòkayr nhĩbũm kõt wangij. Be, me ja ne me mryo àkĩnh prãm nhym me me'ã memã kum, “Me àkĩnhĩ”, ane nãr, “Mebẽ mýjiao prõt djwýnh”, ane. Mrãmri ne ba me amã ja jarẽnhkumrẽx.

² Nhym be, me kute katãt ajkwa krekrekõt ngjẽxjabẽ ne õ mryo ba djwýnhkumrẽx.

³ Nhym 'ã ijẽ djã nẽje ku'ẽ djwýnh arým o ba djwýnhmã 'ã ijẽ djã'ã kurẽ nhym arým wangij. Ne kam mrymã kabẽn nhym arým amim kabẽn ma. Kute apýnh mrymã idji jarẽn djãri aben totokmã mrymã arẽ nhym arým kute apýnh aminhidji jarẽn mar kõt bõm rõrõk. Bõm rõrõk nhym o ba djwýnh arým kapõtã mryo apõx.

⁴ Mryo apõx ne arým mry kukãm mrã nhym mry arým kõt ba. Kute amim o ba djwýnh kabẽn markam kõt ba. Nãm mry ã o ba djwýnh kõt ane.

⁵ Nhym be, atemã me bajtem mry'ýr bõx ne te mrymã kabẽn nhym kõt ba kêt ne tu mã kubẽ prõt ne. Kute amim me bajtem kabẽn mar kêtgam amijã no týx ne tu mã kubẽ prõt ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarẽnhkumrẽx, ane.

⁶ Be, mrykĩ'ãtomti'ã ujarẽnha ne Jeju kute amikabẽn kukràdjã'ã akre nhym me mrybit man kukràdjã mar kêt. Nãm me te: kute mýj'ã ujarẽn kute amijakre marmãn te: kute kukràdjã marmã.

⁷⁻⁹ Nhym ajte memã kum,

—Mrãmri ije mrykĩ'ãtomti nhõ kòkayrkõt ajkwa krekre pydjĩ pyrãk. Ga, mryo ba djwýnh kute ajkwa krekrekõt mryo ngjẽxja pumũ. Nhym kòkayr týx arým kute mýjja djãkrẽbẽ mry pytãr nhym umar mexja pumũ. Badjwý ije ajkwa krekre pydjimãn prãbẽ dja me tu amim imarkumrẽx ba arým axwebẽ me utã. Nhym kam me arým ikõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Atemã me'õkõt ne me tĩn kêtumrẽx. Dja me tu amim bajbit imarkumrẽx ba arým me utã.

Ga, mryo ba djwýnh kute kòkayr kurũm mryo apõxja pumũ. Nhym mry àkur ban ajte akubyn ngjẽxja pumũ. Badjwý dja ba me utãro iba nhym me ikõt umar mex ne ar ba.

Nhym be, amrẽbẽ ibõx kêtĩri ne me kwý Metĩndjwýnh'ã 'ẽx ne memã kum, “Metĩndjwýnh ne imã arẽ ba kukwakam amã kabẽn jarẽnho iba”, ane. Me Metĩndjwýnh'ã 'ẽxja kunĩ ne me àkĩnhĩ. Me kute amiwýr

inhô me jao akêxmãn te meo ane nhym me kute me kabên mar kêt.

¹⁰ Be, me àkĩnhĩ ne me kute mryo àkĩnh ne par kadjy bôx. Nhym be, kati. Ba ne ba atemã. Me tũnkumrêx ne umar mexkumrêx kadjy ne ba bôx.

¹¹ Ije me kute mrykĩ'atomtio ba djwýnh mex pyrãk. Dja ba me kadjy ty. Ije me utãr kadjy ty.

¹² Nhym be, me mrykam àpênh djwýnh ne me atemã. Gêdja rop'ô mry'yr bôx nhym arým tĩn prãmje tu mry kangan prôt ne. Kubê ô mry djwýnh kêtgam ne tu mry kangan mã prôt ne. Nhym rop arým mryo rôrôk nhym mry abenbê ajmã.

¹³ Me mrykam àpênh djwýnh kute pi'ók kapribit markam ne me kum mry jabê kêt. Nhym kam rop bôx nhym kum mry jabê kêtgam arým mry kangan prôt ne.

¹⁴⁻¹⁵ Ba ije me kute mryo ba djwýnh mex pyrãk. Ibãm kute imarkumrêx. Badjwý ije Ibãm markumrêx. Inhô me jadjwý ije ã me maro ane. Nhym inhô me jadjwý kute imar. Ba dja ba me kadjy ty. Ije me utãr kadjy ty.

¹⁶ Djãm kôkayr jakambit inhô krit? Kati. Onj inhô krit rã'ã. Me wãdjwý dja me amim ikabên ma. Dja ba inhô me jamê me wãdjwýo aben pydji. Kam arým inhô me kunjo iba.

¹⁷ Be, mýkam ne Ibãm kum ijabê? Bir, ije kabên kôt amijo ibakam. Kam ne kum ijabê. Ba dja ba ty. Akubyn itĩn kadjy dja ba ty.

¹⁸ Djãm me ta dja me ibi? Kati. Ba dja ba amikabênkôt tyn kam amikabênkôt akubyn itĩn ne. Ibãm ta ne ityk ne akubyn itĩn'ã imã karô, ane.

¹⁹ Nãm Jeju memã ane nhym kam mebê idjaer rũnh ajte kabêno aben japanho dja.

²⁰ Me krãptĩ ja ne me arĩk memã kum, —Be, me karô punu ne o ba. Ga, kute kukwakam kabên kajgo krãptĩ jarênhja pumũ. Mýkam ne ga me kabên maro dja? ane.

²¹ Nhym me kwý ja ne memã kum, —Nhym bê ne me karô punu kute o ba nhym ã kabên kute anhÿr. Be, kati. Kabên mexkumrêx. Djãm me karô punu kute me no rã noo mex mar got? ane.

Mebê idjaer rũnh kum kurê'ã ujarênh.

Dju r 5.18, 8.59, 12.32

²² Be, krĩraxbê Djeruxarêkam, me krãptĩ kute aben pydji djã nhô akatikam, arým na nhô mytyrwýkam, Jeju me'yr tẽn bôx ne arým Metĩndjwýnh nhô kikretikam ar mrã. Me kute aben kajmã'ã me bakukãmãre kute amrêbê: Metĩndjwýnhmã kikreti ny nhípêx mar kadjy ne me krãptĩ akati jakam aben pydji.

²³ Jeju kikreti bu'ã kikre kre kênhkam ar mrã. Kikre kre kênhjamã ne me kum, "Xaromão nhô", ane.

²⁴ Nãm kam ar mrã nhym mebê idjaer rũnh arým omũn kam kum ipók ne kum, —Aje. Ga mrãmri abê me inhô Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx jabej tu me imã amijarênho amirĩtkumrêx. Mýkam ne ga me ibê amipdju? ane.

²⁵ Nhym Jeju memã kum, —E kum arým ne ba me amã amijo amirĩt ga me aje amim imar kêt. Ibãm kukwakam ije apýnh mýjja pumũnh kêt nhípêx djãri. Tãm ne kute me amã ijo amirĩt mexkumrêx ga me aje amim imar kêt.

²⁶ Be, me abê inhô krit kêtgam ne ga me aje amim imar kêt. Arým ba me amã ja jarê ga me arým ama.

²⁷ Inhô krit ar kute amim ikabên mar. Badjwý ije inhô krit ar mar nhym ar mã ikôt ar amijo ba.

²⁸ Dja ba memã tĩn jadjã nhym me Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ne me biknor tokry djãkam biknor kêtumrêx. Ba mã meo iba nhym me'ô kute ibê me pa 'amýnh ne ibê me ikô rênh prãm kêt.

²⁹ Ibãm kute ikôt me kamênhja ne týxo kute me kunj jakrenh. Tãm ne mã meo ba nhym me'ô kute kubê me pa 'amýnh ne kubê me ikô rênh prãm kêt.

³⁰ Ibãmmê ro'ã ne bar itipdjın ar iba. Nãm ã memã ane.

³¹ Nhym mebê idjaer rũnh ajte kadjy kên jamý. Kute o titik ne bĩnmã kên jamý.

³² Nhym memã kum, —Ibãm kukwakam ne ba mýjja mex krãptĩ nhípêx ne me amã o amirĩt ga me omũ. Nhýnh idjãpênh mexja pãnh dja ga me kêno ititik ne ibi? ane.

³³ Nhym me kum, —Djãm adjãpênh mex pãnh ne ba me ije kêno atitik ne abĩnmã? Kati. Metĩndjwýnh ne ga arým aprý. Abê pykakam me'ókam ne ga ga amijo ajêx ne amijo Metĩndjwýnh Kra ne amijo Metĩndjwýnh pyrãk. Aje Metĩndjwýnh raxo amiptãrkam ne ba me arým Metĩndjwýnho ingyryk ne ije abĩnmã, ane.

³⁴ Nhym amipãnh memã kum, —Tô nhýnh ne ba aprý? Be, kukwakam kabên jarênh djwýnh ne me bakukãmãremã Metĩndjwýnh kabên jarên memã kum, "Nã bãm memã kum, 'Me abê metĩndjwýnh', ane."

Nãm ã me bakukãmãremã anen arým 'ã pi'ók no'ók ne.

³⁵ Metĩndjwýnh kabên ne ga me te akabêno aje o adjãpanhmã. Ga, Metĩndjwýnh ta kute memã kum, "Me abê metĩndjwýnh", anhÿrja pumũ.

³⁶ Metĩndjwýnh ta ne imã idjãpênh djã jarên pykamã ijano ba kabên kôt amrê tẽn bôx. Djori kam ibê Metĩndjwýnh Kra kêt? Kati, ibê Metĩndjwýnh Krakumrêx. Djori kam ba aprý. Arkati.

³⁷ Ne ba ren Ibãm djâpênh o idjâpênh kêt ga ren me aje katàt imã ikajgo jarênhkumrêx.

³⁸ Nhyem be, kati. Mrãmri Ibãm djâpênh o idjâpênhkumrêx. Kam ga me ren amim idjâpênhbit ma. Aje amim ba imar kêt kam ga ren idjâpênhbit man ren Ibãm djâpênh o idjâpênhja man ren arým kam ima. Ibãmmê ne bar itipdjïn ar iba ga me ren kam arým ama, ane.

³⁹ Nãm memã ane nhyem me arým kute pa 'amÿnhmã te o ane nhyem mã mebê katon tẽ.

⁴⁰ Ne kam arým mã ngó raxbê Djodão nhijukri tẽ. Tẽ:n arým Djuão kute ngómã me angênhmo krax djâkam bôx ne arek kam ar ba.

⁴¹ Ar ba nhyem me krãptĩ 'ÿr bôx ne abenmã kum,

—Be, Djuão ne me kute raxmã kator kadjy kute mÿjja pumÿnh kêt'ô nhipêx kêt. Kute me punuo mex kêt. Ne kam mrãmri katàt me'ôja kukãm 'ã ujarênhkumrêx. Nhyem kam arým kute kukãm 'ã ujarênh kôt prĩne kôt amijo bakumrêx, ane.

⁴² Nhyem kam me krãptĩ pyka jakam tu amim Jeju markumrêx.

11

Kute akubyn Radjaruo tĩn.

¹ Be, me'ô nhidjibê Radjaru ne arým kanê bĩno mō. Kanikwÿnh ne ar amãnhkrut. Ar idjibê ne Marijmê Mata ar. Ne ar kunĩ krĩbê Betanhakam ùrkwã.

² Marij ja kute Bẽnjadjwÿr djwÿnh par'ã me kudjÿ djã kangó kapĩ. 'Á me tyk kadjy kudjÿ djã kangó kapĩn kam kute amikio 'ã kangó ngrã tãm.

³ Nãm kamy Radjaru arým kanê bĩno mō: nhyem kanikwÿnh ar arým Bẽnjadjwÿr djwÿnh'ÿr me'ô jano. Onĩj. Nhyem arým 'ÿr tẽ:n 'ÿr bôx ne arým kum arên kum,

—Bẽnjadjwÿr djwÿnh, onĩj amã anhōbikwa jabêja arým kanê: nhyem kanikwÿnh ar amã arê, ane.

⁴ Nhyem Jeju arým kuman kum,

—Djãm tu tyk rã'ã kadjy ne kanêja? Kati. Dja me kãjkwakam Metĩndjwÿnh raxmã katon ba ibê Metĩndjwÿnh Kra iraxmã kato. Ja kadjy ne kanê raxja, ane.

⁵ Be, Matamê kanikwÿnhmê Radjarumê ne Jeju kum ar abê.

⁶ Nãm Jeju kabên man kam tu arek 'ÿr djâkam nhÿ nhyem 'ã akati amãnhkrut apêx.

⁷ Nhyem kam kôt ba djwÿnhmã kum,

—Gwaj on pykabê Djudêjamã tẽ, ane.

⁸ Nhyem ar kum,

—E kum, ujarênh djwÿnh, wãkam ajbir mebê idjaer rÿnh kute kêno atitik ne abĩnmã ga ajte 'ÿr atêmmã, ane.

⁹ Nhyem Jeju arkum,

—Djãm arngro pydjikam kãxdjãkênh pa ipòkbê 12bit. Nã tãm. Djãm ori me arngrokam mrã nhyem mÿjja'ô me par tok? Kati. Arngrokam ne mÿjja amirĩt nhyem me omÿn aà'ã mrã.

¹⁰ Nhyem be, akamãtkambit ne me ba punu, arĩk rōrōk ba, me nokrekam irã kêt kam, ane. Me kute o tÿm ne bĩn kêtĩr tẽnbê kute àpênh inomã mēnhmã ne amijã arngro jakreo tẽn me kute o tÿm ne bĩn'ã akamãt jakre.

¹¹ Nãm arkum anen kam arkum,

—Be, gwaj banhōbikwa Radjaru arým ôto nō. Arým ba ije tokmã ne ba 'ÿr tẽ, ane.

¹² Nhyem ar kum,

—Dja ôto nōrkam akubyn mex, ane.

¹³ Be, djãm mrãmri ôtkumrêx'ã ne arkum ane? Be, kati. Arým tyk'ã ne arkum ane. Nhyem ar arĩk amim,

—Be, ôtkam tyk djã kêt'ã ne ã ar imã ane, ane.

¹⁴ Nhyem kam arkum arênho amirĩtkumrêx ne arkum,

—Be, Radjaru ne arým ty.

¹⁵ Wãkam idjãm kêt nhyem arým ty. Kam idjãm kêt kam ar akadjy ikĩnh. Jakam dja gwaj wãkam tẽn bôx gar arým mÿjja pumÿn arým tu amim imarkumrêx. Ar akadjy ne ikĩnh. Aj gwaj on 'ÿr, ane.

¹⁶ Nhyem kam Djjukôt ba djwÿnh 'ô nhidjibê Tôme Djidjĩmuja kôt ba djwÿnh 'ôdjwÿmã kum,

—Gwaj on badjwÿ kôt ty, ane.

¹⁷ Nhyem kam Jeju ar arým 'ÿr tẽ. 'ÿr tẽ:n arým 'ÿr bôx.

Nhyem me arým kum arên kum,

—Be, arým ne ty ba me adjã. Nhyem arým 'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut apêx ga bôx, ane.

¹⁸ Be, krĩbê Betanhmê krĩraxbê Djeruxarêmê ne aben jatãri. Abenwÿr pry'ã akrebê kirometu amãnhkrut ne ikjêkêtbit.

¹⁹ Kam ne mebê idjaer krãptĩ Matamê Marij ar'ÿr bôx. Ar kamy arým tykkam me kute ar kaprĩ, ar mÿr, ar amakbê arkum kabênmã ar'ÿr bôx.

²⁰ Nhyem Jeju ar bôx 'ÿr nhyem me'ô arým Matamã arê. Nhyem kãjmã djan ate kutã tẽ. Nhyem be, Marij arek nhÿ.

²¹ Mata Jeju kutã tẽn arým kajpan kum,

—Bẽnjadjwÿr djwÿnh, ga ren pyka jakam arek ar aba nhyem ren ikamy tyk kêt kumrêx.

²² Gêdja ga mÿjja'ô Metĩndjwÿnhmã a'uw nhyem arým akabên man prĩne akabên kôt ipêx ne. Tãm ne arým ije mar, ane.

Nhyem kum,

²³ —Dja atō akubyn tĩn, ane.

Nhyem kum,

²⁴ —Nã, me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhō akatikam dja me tyk akubyn tĩn. Nhyem mekôt dja ikamy akubyn tĩn. Tãm ne arým ije mar, ane.

Nhym kum,
 25 –E kum, ba ne ba ibê akubyn me tyko tñ djwýnh ne ije memã tñ jangjênh djwýnh. Me kute tu amim ikamnhixkumrêx dja me tñ ne. Dja te tyn Metñndjwýnhkôt tñ ne ar ba rá'ã: rá'ã ne.

26 Nhym me tñ ne ar ba kute tu amim ikamnhixkumrêx dja me Metñndjwýnhkôt tñ ne tyk kêtumrêx. Djã ne ga tu amim ikabênja markumrêx? ane.

Nhym kum,
 27 –Nã, Bênjadjwýr djwýnh, abê Kritikumrêx. Mrãmri ne Metñndjwýnh ajã me inhô Bênjadjwýrbê kumkati mênhkumrêx. Me bakukãmãre kute amrêbê: memã kum, “Gêdja i Metñndjwýnh Kra pykamã bôx”, anhýr kôt ga arým bôx ne kam abê Metñndjwýnh Krakumrêx. Tãm ne ba tu amim markumrêx.

28 Nãm ã kum anen kam akubyn kanikwýnh'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:n arým 'ýr bôx ne me kãxã kum,

–Arým ne memã ujarênh djwýnh bôx ne amã kabên.

29 Nãm kum ane nhym kãjmã djan amibêx ne 'ýr tẽ.

30 Be, kraxje Jeju krímã àr kêt. Nãm arek Mata kute kajpar djãkam arek dja.

31 Nhym Marij kãjmã djan amibêx ne tẽ nhym kikrekam mebê idjaer kute ar kapribê arkum kabêno ãmja arým abenmã kum,

–Be, ar mýrmã ne ar kênkre'ýr tẽ, ane. Nãm me anen arým kôt tẽ.

32 Nhym be, Marij Jeju'ýr tẽ nhym arek kam dja nhym arým 'ýr bôx. Ne omün arým kônkrão nhýn kum,

–Bênjadjwýr djwýnh, ga ren pyka jakam ar aba nhym ren ikamy tyk kêtumrêx, ane.

33 Nãm mýro nhý nhym kôt mebê idjaer mörja kôt mýro dja. Nhym Jeju me omün arým rerekren tik ngyo dja.

34 Ne kam memã kum,

–Nhýnh ne ga me adjã? ane.

Nhym me kum,

–Bênjadjwýr djwýnh, amrê ar ikôt tẽn omü, ane.

35 Nhym Jeju arým muw.

36 Nhym mebê idjaer abenmã kum,

–Be, kum abêkumrêx. Ga, arým mýrja pumü, ane.

37 Nhym me kwý abenmã kum,

–E kum, me no rãmã ne rít mex jangij. Nok ren Radjarudjwýo mex nhym ren tyk kêt ne, ane.

38 Nhym kam Jeju 'ýr tik ngý tẽn arým kênkre'ýr bôx. Kênpotio ne me arým kênkre'ã ijê.

39 Nãm kênkre'ýr bôx ne memã kum, “Me 'ã kênpoti kaba”, ane.

Nhym tyk kanikwýnh Mataja kum,

–Ô kum arým kro:. Tyk'ã arým akati amãnhkrut ne amãnhkrut apêx, ane.

40 Nhym Jeju kum,

–Ë, arým ne ba amã, “Dja ga tu amim ikamnhixkumrêx ne arým Metñndjwýnh raxmã akato”, ane.

41 Nhym me arým kênkre'ã jãm kênpoti dja. Nhym Jeju kãjmã krãn kãjkwa jabên Bãmã kum,

–Djünwã. Ga ne ga arým aje ikabên mar. Kam ikñhkumrêx.

42 Amã ikabên kunikôt ne ga arým aje ikabên mar. Be, me ibu'ã ku'ê ja amã ikabênkôt kute imar kadjy ne ba amã ikabên. Dja me tu amim imarkumrêx ne ijã amim, “Be, mrãmri ne Metñndjwýnh kute anorkumrêx”, anhýro ba. Ja kadjy ne ba amã ikabên, ane.

43 Nãm anen arým kãj bê kabên ne kum, “Radjaru, amrê akato”, ane.

44 Nhym arým me aêrbê akubyn tñ ne kato. Arým tu tykkumrêx ne jakam arým akubyn tñ ne kato. Príne kubêkão ikramê par'ã kupu rá'ãn kato. Kubêkão nokre kupu rá'ãn kato.

Nhym Jeju memã kum,

–Me 'ã kubêkã bó gê tẽ, ane.

Me kute bñ kadjy kute o aben mar.

Mat 12.14; Ruk 6.11

45 Jeju akubyn Radjaruo tñ nhym mebê idjaer omü nhym arým kwý krãpti tu amim Jeju markumrêx. Marijkôt me mörja tu amim markumrêx.

46 Nhym me kwý ja arým amü mebê pardjêu'ýr môn memã Jeju jarê.

47 Nhym kam me kadjy Metñndjwýnh mar djwýnh nhô bênjadjwýrmê mebê pardjêu arým me rünho akuprô. Nhym kam me abenmã kum,

–Be, mýjja pumünh kêt kwý rax ne ipêx. Me kute raxmã kator kadjy ne ipêx. Nãm me punu krãptio mex ne akubyn me tyko tñ. Mýj dja gu me ne?

48 Dja gu me amitô nhym me kuní arým tu amim markumrêx ne kôt ar amijo ba. Dja me ane nhym kríraxbê Rómakam me ô me ja arým me bawýr prôt ne pyka mê Metñndjwýnh nhô kikretio amrãn aben bê me babê idjaer kuni ngrã, ane.

49 Nhym me kadjy Metñndjwýnh mar djwýnh nhô bênjadjwýr raxbê Kajbajja ne amexja tãmkam memã nhý. Kajbaj memã kum,

–E kum, me aje mýjja mar kêt.

50 Me'ô pydji dja me babê idjaer kuní pãnh ty. Kam dja me abenbê me bangrãnh kêt gu me arým badjumar mex. Me aje ja mar kêt, ane.

51 Be, djãm Kajbaj ta ne amikabên jarê? Kati. Metñndjwýnh kukwakam ne kabên jarê. Amexja tãmkam ne kubê me kadjy

Metindjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr rax. Bēnjadjwýr rax ne Metindjwýnh mar djwýnh kunĩmã nhỹ. Kunĩmã ýrkam ne arým memã Metindjwýnh kabēn jarē. Kute memã Jeju mebē idjaer kunĩ pãnh tyk jarēnhkam ne memã Metindjwýnh kabēn jarē.

⁵² Be, djãm mebē idjaerbit pãnh dja ty? Kati. Metindjwýnh kraja amrēbē abenbē me bimãnh. Apýnh me bajtem ba djãkam me bimãnh. Jeju kute amikõt me jao aben pydjimã. Me jadjwý pãnh dja ty. 'Á ne Kajbaj kute Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnhja.

⁵³ Be, krax ne ja. Me kute Jeju bĩn kadjy kute aben kabēn marmo krax djã ne ja. Jeju kute akubyn Radjaruo tĩn nhõ akati jakam.

⁵⁴ Nhyam kam Jeju kute ja nhjukri mebē idjaer rũnhmã amijo amirĩto ba kēt. Kapõt kukrit nokã'ã ar bamã ne arým tē. Kam ne arým krĩbē Epraĩmã tēn bõx ne kõt ba djwýnhmē ro'ã kam ar ba.

⁵⁵ Nhyam kam mebē idjaer kute aben pydji djã ýr. Me kute me kukãmãre nhirõbē mrãnhja mar kadjy arým õ akati ýr. Kam ne me krãptĩ: kadjy krĩraxbē Djeruxarē ýr àbir mō. Me kute Mõjdjē kukràdjã kõt Metindjwýnhmã amijaxwe jarēnhmã ne me mō.

⁵⁶ Ne kam arým bõxo dja nhyam me rũnh arým Jeju jabej. Ne Metindjwýnh nhõ kikretikam abenmã kum,

—Djãm me krãptĩ kute aben pydji djã nhõ akati kadjy mekõt bõxmã? Djã ne ga me ajõ ama? ane.

⁵⁷ Be, arým me kute Jeju'ã memã karõ. Me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē mebē pardjēumē ne me arým 'ã memã karõn memã kum,

—Dja ga me ajõ Jeju pumũn me imã arē ba me pa 'amý, ane.

12

Marij kute par'ã kangõ pãnh rax kapĩn.

Mat 26.6; Mak 14.3

¹ Me Djeruxarēkam Jeju jabej nhyam arým ajte krĩbē Betanhakam bõx. Betanhakam ne Radjaru ar ba. Amrēbē ne ty nhyam Jeju ýr bõx ne akubyn o tĩn. Ne jakam Jeju ajte Betanhakam bõx. Nhyam amũ Djeruxarēkam Metindjwýnh me irõbē mrãnh nhõ akati bõx ýr. Djã akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut apēx nhyam arým akati bõx.

² Nãm Jeju Betanhakam bõx nhyam arým amykry. Nhyam Mata ar arým kum õ kwý krēn djã nhĩpēx. Ipēx nhyam Jeju ar krēno nhỹ. Mata ne arkum õ kwý krēn djã nhõro dja. Radjarumē ro'ã ne ar àkuro nhỹ.

³ Àkuro nhỹ nhyam Marij arým me kudjý djã kangõ ipuja by. Me tyk kadjy ne kudjý djã. Kangõ nhidjibē ne nadu. Utĩ'ã akrekam ne kubē kiru kute o katē ýr ne kam pãnh

raxkumrēx. Nãm ar àkuro nhỹ nhyam Marij arým kangõja byn Jeju par'ã kapĩ. 'Á kapĩ ne amikõ arým par'ã kangõ kwý ngrã. Nhyam kam arým amũ kikre krekõt kudjý prõt ne.

⁴ Nhyam Djuda Ikadjĩ. Ximão kute ir ja. Jekjõt ba djwýnhja. Tãmja dja kurē djwýnhmã Jeju kanga.

⁵ Marij Jeju par'ã kangõ kapĩ nhyam Djuda arkum,

—Je tō, mýkam ne arým kangõ mexjao akno? Ne ga ren ar memã kangõ ngãn ren pãnh pi'õk kaprĩ kumex ne aby. Ne ren pãnh'ã akrekam denarju kubē 300 ne ren abyn kam ren me õ mýjja kētmã angrã, ane.

⁶ Be, djãm Djuda kum me bikēnh kaprĩkam ne ã arkum ane? Kati. Àkĩnhĩkam. Kubē ar õ pi'õk kaprĩo ba djwýnhkam. Ne kam ta amim kwýo àkĩnhõ ba. Kam ne ã arkum ane.

⁷ Nhyam Jeju arkum,

—Kwãrik wãnh rã'ã. Mýj kadjy ne amim kangõ dji? Bir, dja ba ty nhyam me arým ijadjã. Kute ijã kangõ kapĩnkam dja ba ikudjý nhyam me ijadjã. Ja kadjy ne amim kangõ dji.

⁸ Ar aje memã mýjja nhõrmã wãnh ne me õ mýjja kēt ar abu'ã ar ba rã'ã. Dja gar anen arým memã mýjja ngã. Badjwý. Djãm arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Kati. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁹ Jeju Betanhakam ar ba: nhyam kam mebē idjaer krãptĩ arým kuman ýr bõx. Djãm me kute Jejubit pumũnhmã ne me ýr bõx? Kati. Radjarudjwý. Jeju kute Radjaru tyk akubyn o tĩnkam ne me kute adjwýnhdjwý pumũnhmã ýr bõx.

¹⁰ Nhyam be, me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr ne ar atemã. Nãm ar bit kute Radjaru bĩnmã 'ã aben maro nhỹ.

¹¹ Be, mýkam? Bir, Jeju kute akubyn Radjaru tĩnkõt mebē idjaer krãptĩ arým omũn tu amim Jeju markumrēx. Nhyam kam me kute omũnh kēt kadjy ar kute Radjarudjwý bĩnmã. Nhyam Jeju Betanhakam ar ba nhyam kam 'ã akati. 'Á akati nhyam Jeju amũ Djeruxarē ýr tē.

Jeju rax ne Djeruxarēmã àr.

Mat 21.1; Mak 11.1; Ruk 19.28

¹² Nhyam kam me Djeruxarēkam kukãm abenmã kum,

—Arým Jeju bõx ýr. Arým Jeju bõx ýr, ane. Me krãptĩ kute aben pydji djã nhõ akati kadjy bõxja ne me ã abenmã ane.

¹³ Ne kam mõn bõ kwý nhikē. Me kute o Jeju kajpar kadjy ne me arým kutã mō. Ne kãj bē abenmã Jeju mexo àkjēr mõn mã memã kum,

—Jejubē ne me banhõ bēnjadjwýr rax. ãm mexkumrēx. Kam me bakĩnhkumrēx. Gē on me bapytã. Gē Bēnjadjwýr djwýnh o Kĩnh rax. Kukwakam ne arým me bakadjy bõx. ãm

mexkumrêx. Me babê idjaer nhô bēnjadjwÿr rax ne arÿm bôx, ane.

¹⁴ Me kute o anhÿr kêtri ne Jeju mry'ã nhÿ. Nãm mry'ã krî jabatãnh nyremã katon 'ã nhÿ. Amrêbê: ne me Metîndjwÿnh kuk-wakam me bakukãmãremã ja jarēn memã kum,

¹⁵ “Ē krîraxbê Xijãokam me ja, kwãrik wãnh me atîn prãm kêt.

Ota, me anhô bēnjadjwÿr rax bôxmã. Dja mry'ã krî jabatãnh nyre'ã nhÿn me awÿr bôx.”

Nãm me 'ã me bakukãmãremã anen arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyem me aben djô'ã arēnho mō:n arēnho mōr tãmtã tū:mrãm me bakam-ingrãnyrekam arÿm 'ÿr o bôx. Jeju mry'ã nhÿn arÿm Djeruxarē'ÿr bôxmã tēmukumrêx. Djeruxarē nhidji nhikjêbê ne Xijão.

¹⁶ Nãm 'ÿr tē nhyem me o ãkjer mō. Nhyem kôt ba djwÿnh ar kute omũnh totokbê amim, –Je tō, mÿj'ã ne me kute Jejuo ãkjerja? anen mar kêt ne. Arÿm Jejuo ãbir ne ra:xkambit dja ar akubyn pi'ók kôt amijo tēn arÿm kuma. Be, pi'ókka me kute Jejuo anhÿrmã kôt ne me arÿm jakam ã Jejuo ane. Ja dja ar kuma.

¹⁷ Be, Jeju kutã me mōrja ne me amrêbê Jeju kute akubyn Radjaruo tînkôt omũ. Kute kum kabēn nhyem kēnkre kurũm katorkôt ne me omũ. Ne kam amũ memã 'ã ajarē.

¹⁸ Nhyem me krãptî arÿm kute akubyn o tînja man kam arÿm adjwÿnhdjwÿ mekôt Jeju kutã mōn kajpa.

¹⁹ Me krãptî: Jeju kutã mōn kajpa. Nhyem kam mebê pardjêu arÿm abenmã kum,

–Be ga, pyka kunîkôt me kunî arÿm kute 'ÿr amijo akēxja pumũ. Me baje te: mebê Jeju pyma nhyem me mã kum kînhja pumũ, ane.

*Amikukãm amityk'ã ujarēnh.
Mak 8.34*

²⁰ Nhyem kam me bajtembê kreguja kwÿ ne me me krãptî kôt ar ba. Me kute mekôt me kute aben pydji djã nhô akatikam Metîndjwÿnhmã rax jarēnh kadjy ne me bôx ne mekôt ar ba.

²¹ Ne kam arÿm Piripi'ÿr bôx ne kum, “Ba me Jeju pumũ”, ane. Piripi ne pykabê Garrêjakam krîraxbê Bexadakam abatãnh djã.

²² Me kum ane nhyem amũ Āngre'ÿr bôx ne kum arē. Nhyem kam ar ro'ã Jeju'ÿr tēn kum arē.

²³ Nhyem Jeju arkum,

–Be, arÿm ityk'ã akati bôx 'ÿr. Dja ba me kadjy tyn akubyn itîn. Ne kam arÿm ira:xkumrêx ne ipyma:.

²⁴ Ga, me kute bãygogo 'y krekam arÿm tyk pyrãk. Djãm mrãmri ne arÿm ty? Kati. Ga, 'y ingrôt ne abatãnh nhyem arÿm 'ã ô kumexja pumũ. Ne ren me 'y kre kêt nhyem ren 'y

kajgo rã'ãn àptàr kêtukumrêx. Ba ije bãygogo 'y pyrãk. Badjwÿ dja ba ty nhyem me arÿm ijadjã. Nhyem kam ityk djô'ã arÿm me krãptî tîn. Mrãmri ne ba ar amã ja jarēnhkumrêx.

²⁵ Be, me arek pykabêbit ar ba kadjy kute amimar dja me arÿm tyn akum. Nãr me kadjy kute amimar kêtja, arek pykabêbit ar ba kadjy kute amimar kêtja dja Metîndjwÿnh me utã nhyem me arÿm kôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

²⁶ Be, me imã àpēnhja gē me mã ikôt amijo bakumrêx. Kam dja ba nhî'ãm ar iba nhyem inhô àpēnh arek ikôt ar ba. Dja imã apē nhyem Ibãm arÿm kãjmã kum rax kamē, ane.

²⁷ Ne ajte arkum,

–Be, arÿm idjumar punu iwÿr bôx. Be, mÿj dja ba nē? Djãm ije kum, “Djũnwã, arÿm itokry'ã myt bôx 'ÿr. Itokrybê ipytã”, anhÿrmã? Kati. Ije itokry ja markumrêx kadjy ne ba arÿm tēn bôx. Nãm ã arkum ane.

²⁸ Ne ajte Bãmmã kum,

–Djũnwã, jakam dja ga memã amiraxo amirît gē me araxmã kato, ane.

Nhyem ar arÿm kãkwa kurũm Bãm kabēn ma nhyem kum,

–Arÿm ne ba memã iraxo amirît. Dja ba ajte memã iraxo amirît, ane.

²⁹ Nhyem ar bu'ã me ku'ê kwÿ arîk abenmã kum,

–E kum, na ne krikrit, ane.

Nhyem me kwÿ arîk abenmã kum,

–Metîndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh'ô ne kum kabēn, ane.

³⁰ Nhyem Jeju memã kum,

–Djãm ba ije kabēn mar kadjy ne kabēn kato? Kati. Me ga aje kabēn mar kadjy.

³¹ Be, jakam dja Metîndjwÿnh me kunî axwemã kato. Me í pÿnhkôt me axwe djãri kum kato. Jakam dja ba pykakam me axwe nhô bēnjadjwÿro apan kujaten kumē.

³² Dja me kÿjrũm inhô ba arÿm amiwÿr me kunîo akēx, ane.

³³ Pite'y'ã jêt'ã ne ã memã ane.

³⁴ Nhyem me kum,

–Nhyem bê ne me kute me inhô Bēnjadjwÿrbê kumkatibê Kritukumrêx bînmã. Kritu ne tyk kêtukumrêxmã nhyem me me imã arē, Mōjdjê kukràdjã'ã pi'ók no'ók kôt ne me imã arē ba me kuma. Be, ga ne ga atemã. Aje me imã, “Ba ije amijo inhÿja dja me kÿjrũm inhô”, anhÿr kôt ba me arÿm akajgo ma. Be, we aje amijo anhÿjakam mÿj me ajô ga nã? ane.

³⁵ Nhyem Jeju memã kum,

–Ga, akamãt kô tykkam me ba punuja pumũ. Me kute amikukãm mÿjja pumũnh kêtka me me ba punure. Ba ije memã pry kurwÿ djã pyrãk ne memã Metîndjwÿnh kabēn jarēnh nhyem me arÿm tu amim markumrêx ne ba mexkumrêx. Arek me aro'ã ar ibari dja ga me tu amim imarkumrêx ne ikabēn kôt ar amijo aba.

Nok ga ren kôt amijo aba kêt ne ren me axwe kôt ajaxwen arým aje ajte me akamat kô tykkam ba punu pyrâk.

³⁶ Arek me aro'ã ar ibari dja ga me tu amim imarkumrêx. Ne kam arým aje mrâmi ne pry kurwý djâkôt me ba mex pyrâk, ane. Nãm Jeju memã anen arým mã tẽn mebê amijo apdju.

Me kute amim Jeju mar kêt.

³⁷ Kute amijo bipdjur kêtiri ne me nokrekam mýjja krâpti nhípêx. Nãm te me punu krâptio mex nhym me kute amim mar kêtumrêx.

³⁸ Be, amrêbê: Metündjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnhbê Idjaij kute me bakukâmâremã arênh kôt ne me kute amim mar kêt. Nãm memã kum, "Bênjadjwýr djwýnh, mýj me'ô ne kute amim ar ikabên mar got?"

Mýj me'ô ne kute Bênjadjwýr djwýnh djâpênh pumûnhkam amim mar got?"

Nãm ã me bakukâmâremã ane. Nhym me arým aben djô'ã arênh mō:n arênh mōr tãmtã arým tū:mrãm me bakamingrãnyrekam arým 'yr o bōx. Jeju te me punu krâptio mex nhym me me omûn amim Jeju mar kêtumrêx.

³⁹ Idjaij kute me bakukâmâremã arênh kôt ne me me omûn amim Jeju mar kêt. Be, djãm me ta ne me kute tu amim markumrêxmã? Kati. Me ta ne me te: kute amim marmã. Be, mýkam? Bir, Metündjwýnh ta kute me nomê me amako bimirâkkam. Kôt ne Idjaij ajte me bakukâmâremã kum,

⁴⁰ "Metündjwýnh ne mebê nomê amako amrà.

Nhym kam me te memã mýjja jakre nhym me kukràdjã pumûnh kajgon mã omûnhkumrêx kêt.

Nhym me te memã mýjja jarê nhym me mar kumrêx kêt ne. Mã kukràdjã'ã mýjja kute amijakreja mar kêt. Ne kam iwýr amijo akêx kêt ba kam memã axwe jarênh rá'ã ne kam ije meo mex kêt.

Me amakkre kêt prãmkan me ã meo ane", ane.

⁴¹ Idjaij ne Jeju mexo umakôt omû ne 'ã me bakukâmâremã ujarênh ba. Ne kam ã memã ane. Kam me ta te kute amim Jeju marmã.

⁴²⁻⁴³ Be, djãm me rûnh kunĩ ne me amakkre kêt prãm? Kati. Me kwý kute tu amim markumrêx. Djãm me kwý ja kute memã amijo amirít? Djãm me kute memã kum,

—Arým ne ba tu amim Jeju markumrêx, anhýro amijo amirít? Kati. Mebê pardjêu kabên pymaje ne me kute memã amijarênh kêt. Be, mýkam? Bir, me amim,

—Dja ba amijarênh kêt nhym me imã imex jarênh rá'ã. Ba ren Jeju'ã memã amijarê

nhym ren me arým imã ijaxwe jarênh ne nêje bôm imê. Ne ren kam ajte me bikprônh djâkam me ro'ã ikri kêt, anhýro ba. Me kute amim anhýrkam ne me kute memã amijarênh kêt ne. Djã ne Metündjwýnhbit kute memã mex jarênhja me kum kînh? Kati. Pykakam me axwe kute memã mex jarênhja ne me kum kînh. Jabit ne me kum kînh.

⁴⁴ Nhym kam Jeju kãj bê memã kum,

—Djãm me aje tu amim imarkumrêxkam ne ga me aje bajbit imar? Kati. Me aje amim imar o ne ga me aje amim ijanor djwýnh mar.

⁴⁵ Me aje ipumûnh o ne ga me aje ijanor djwýnhdjwý pumûnh.

⁴⁶ Ga, me kute akamat kô tykkam pry kurwý nhym pry arým amirítumrêxja pumû. Nhym me arým ba mexkumrêx. Badjwý ne ba memã Metündjwýnh kabên jarê. Nhym me kwý í pýnhkôt kute tu amim kabên markumrêx ne kôt kute amijo baja ne me arým axwe kêt ne kute amijo ba mexkumrêx. Ne ajte kute akamat kô tykkam me ba punuja pyrâk prãm kêtumrêx.

⁴⁷ Me ajô aje ikabên mar kajgon amim imar kêtam djãm on ije amã ajaxwe pãnh jarênhmã? Me anhi pýnhkôt ajaxwe djãri pãnh jarênhmã? Djãm on pãnh atokrymã? Kati. Djãm ije memã axwe pãnh jarênh nhym me pãnh tokrymã ne ba bōx? Kati. Ije pykakam me kunĩ axwebê me utãrmã ne ba bōx.

⁴⁸ Be, me ajô aje ikangan amim ikabên mar kêtam me'ô dja amã ajaxwe pãnh jarê. Me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhô akatikam dja kãjkwakam Metündjwýnh amã, "Aje amim Ikra mar kêtam ajaxwekumrêx", ane. Dja amã ane ga arým ajaxwe pãnh atokry.

⁴⁹ Mýkam dja ã amã ane? Bir, djãm ba ikabên ne ba me amã arê? Kati. Ibãm ne ikabên'ã imã karô ba arým me amã arê. Kam dja Ibãm ta amikabêno ngryk ne me ajômã ajaxwe pãnh jarê.

⁵⁰ Ibãm ne imã, "Dja me tu amim amarkumrêx ne arým ikôt tîn ne ar ba rá'ã: rá'ã ne", ane. Tãm ne ba ije markumrêx. Kam Ibãm kute imã kabên jarênh kôt ne ba memã arê. Nãm ã Jeju memã ane.

13

Kute ar par ku'ônh.

¹ Be, arým Metündjwýnh me bakukâmâre nhirôbê mrãnh nhô akati 'yr. Mebê idjaer kunĩ kute aben kajmã'ã me irôbê mrãnh djã mar kadjy aben pydji djã nhô akati 'yr. Jeju arým kute pykakam mebê àbir 'yr. Bãm'yr àbir 'yr. Ja ne arým kute mar. Arým ne kum pykakam ô me ja jabê. Nhym te me

amakkre kêt arým kute bîn 'yr nhyim kum ô me abê rä'ä.

² Arým ar kute ô kwý krên parkam nhyim Djuda kute Jeju kanga 'yr. Ximão ne Djuda dji. Djuda ja nhidji nhikjêbê ne lkadji. Näm kute kurê djwýnhmä kanga 'yr. Xatanaj ne 'ä kum apnê nhyim kute memä kanga 'yr.

³ Bäm arým kute Jejumä ô mýjja kunĩ kanga nhyim arým Bämbê Metindjwýnh kurüm rwýk ne kam akubyn 'yr äbir 'yr. Ja ne Jeju arým kute mar.

⁴ Näm kuman kam kâjmä dja. Ar ô kwý krên parkam kâjmä djan ô kubêkâ kräkâo pôx ne adjuw. Ne me'ä ngô ngrä djä byn arým o amikrax kupu.

⁵ Ne kam arým ngônň purortikam ngô run kam arým kôt ba djwýnh par ku'ônňmo krax. Ar par ku'ônňo tē:m mä me'ä ngô ngrä djäo ar par'ä ngô ngrä. O amikrax kupu rä'än o ar par'ä ngô ngrä.

⁶ Näm ar par ku'ônňo tē:m kam arým Ximão Pedru 'yr bôx. Nhyim kum,

–Je, djäm ba dja ga ipar ku'ô? ane.

⁷ Nhyim Jeju kum,

–Jakam aje idjâpênň mar kêt. Dja ba i amä arê ga ama, ane.

⁸ Nhyim kum,

–Be kati. Aje ipar ku'ônň präm kêt kumrêx, ane.

Nhyim kum,

–Dja ba apar ku'ônň kêt ga arým ikôt aba kêt, ane.

⁹ Nhyim kum,

–Bênjadjwýr djwýnh. Djäm iparbit? Inhikramê ikrädjwý djä ga ku'ô, ane.

¹⁰ Nhyim kum,

–Be, gar arým adjwýrkam arým ar anhĩ mex ba kam ije ar aparbit ku'ônňmä, ane. Ne kam ar axwe kêt'ä arkum,

–Be, arým ar amex. Djäm ar akunĩ ne gar amex? Kati. Ar ajô apydji ne ga amex kêt, ane.

¹¹ Arým kute amikukäm kurê djwýnhmä kanga djwýnh markam ne arkum,

–Djäm ar akunĩ ne gar amex? Kati, ane.

¹² Ne kam arým ar par ku'ônň pan kam kâ jangijn kam nhýn arkum,

–Be, mýkam ne ba ar apar ku'ô? Djä ne gar ama?

¹³ Bir, gar imä, “Ujarênh djwýnh, Bênjadjwýr djwýnh”, anhýro aba. Be, mrämri ne gar imä arê. Ibê tām.

¹⁴ Ibê ar anhô Bênjadjwýr djwýnh ne ibê ar anhô ujarênh djwýnhkam ne ba arým amijo ingrin amijo ikätäm ne arým ar amä apê. Ar akajjo mex, ar akätämmä ne ba apên arým ar apar ku'ô. Djäm ar ajô aje, “Be, ba ne ba irax. Ije me kajgomä idjâpênň präm kêt”, anhýrmä? Kati. Ar gadjwý aben par ku'ô.

¹⁵ Be, mýj kadjy ne ba ar apar ku'ô? Bir, dja gar ipumün ikudjwa arým amijo angriren akätäm ne abenmä apê. Ja kadjy ne ba ar apar ku'ô.

¹⁶ Imä adjâpênňkam djäm aje araxo ijakrenň got? Ije ajanorkam djäm aje araxo ijakrenň got?

¹⁷ Ar aje araxo ijakrenň kêt kam dja gar amijä ije ar apar ku'ônňja man ikudjwa amijo angriren amijo akätäm ne abenmä apê. Dja gar amijo anen arým akñnhkumrêx.

Djuda kute memä Jeju kanga kukäm arkum 'ä ujarênh.

Mat 26.21; Mak 14.18; Ruk 22.21

¹⁸ Be, djä ne ba ar akunĩmä ikabên jarê? Kati. Djäm ar akunĩ amex? Kati. Ije ar anhĩ pýnhkôt amijo ar apytär ba arým ije ar amar. Nhyim be, ar ajô dja ga amä ikuré. Amrêbê: ije amikukäm arênh kôt dja ga amä ikuré. Nä bäm me bakukämäremä kum, “Gwaj baro'ä badjäkur'ô dja kum ikuré”, ane.

Nä bäm ä memä ane nhyim me arým 'ä pi'ök no'ök ne. Nhyim me aben djô'ä arêňho mō. Arêňho mōr tāmät tū:mräm arým iwýr o bōx. Gwaj baro'ä badjäkur'ô dja kum ikuré.

¹⁹ Ar ajô amä ikuré kêttri ba arým pi'ökkam ar amä ikabên jarê.

Be, mýj kadjy? Bir, dja gar ajô amä ikuré kôt arým omün kam arým akubyn amijo tēn pi'ökkam ikabênja ma. Anhýr djwýnhram ikabên ja ma. Ne kam arým amim, “Mrämri kôt ne amikukäm arênhkumrêx. Jejubê ne Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx”, ane. Dja gar ä anen tu amim imarkumrêx.

²⁰ Be, godja ba amü me ano nhyim me me'yr bōx nhyim me arým amim me kabên man kam arým kôt badjwý amim ima. Ne kam arým kôt amim kute ijanor djwýnhdjwý ma. Mrämri ne ba ar amä ja jarênhkumrêx, ane.

²¹ Jeju arkum anen arým umar punure ne. Ne kam arkum arêňho amirĩtkumrêx ne arkum,

–Be, mrämri dja gar ajô ikuré djwýnhmä ikanga. Mrämri ne ba ar amä ja jarênhkumrêx, ane.

²² Nhyim kôt ba djwýnh te kute marmä abenkam no tyn nhýn amim,

–Je tō, mýj me'ô'ä ne ane? ane.

²³ Be, kôt ba djwýnh'ô ne Jeju tãri nhý. Jeju kum abêja.

²⁴ Nhyim Ximão Pedru jänň nhýn amü Jeju tãri ýrja'ýr akêx ne ar aktä aben pumü. Ne kam kute ar 'ô jabej Jeju kukjêrmä Pedru kum inhuo Jeju jakre.

²⁵ Nhyim arým Jeju'ýr ajkamên kum,

–Bênjadjwýr djwýnh, nhyim nä? Ar imä arê bar kuma, ane.

²⁶ Nhyim kum,

—Dja ba òmròmā djwý jadjan amũ kum kungā ga arým ar 'ò pumũ, ane. Ne kam arým kum adjan amũ Djudamā kungā. Djuda nhidji 'òdjwýbê ne Ikadji. Ximāo 'òdjwý ne Djuda dji.

²⁷ Nām kum kungā nhym Xatanaj arým Djudamā wadjan 'amýnh týx ne. Nhym kam Jeju arým kum, “Ajrá, amibêx”, ane.

²⁸ Nhym kôt ba djwýnh kute kabên mar kajgon mýjja'ā Jeju kute kum kabên jarênhja ar kute mar kêt.

²⁹ Djudabê ne ar ò pi'òk kapriõ ba djwýnh. Ne kam ar kwý arík amim,

—Bārām kute gwaj banhõ kwý krên djā'ò byrmā ne ano. Me krāpti kute aben pydji djā nhõ akati kadji kute mýjja byrmā ne ano. Nār, kute me ò mýjja kêt mā mýjja kwý nhõrmā ne ano, ane.

³⁰ Nām Jeju kum djwý ngā nhym arým kubyn mā kadji katon tē. Arým akamātkam ne tē.

Pedru 'êxnhĩ kukām kute kum arênh.

Mat 26.31; Mak 14.26; Ruk 22.31

³¹ Djuda kato nhym Jeju arým kôt ba djwýnhmā kum,

—Ije amijo inhĩ ne ar ibaja dja me jakam arým iraxmā kato ba memā irax. Nhym kam me arým ikôt kàjkwakam Metĩndjwýnh raxmā kato.

³² Nhym kam arým memā ra:x ne uma:n kam arým amiraxo badjwý ijo rax. On dja ijo ra:x ba ipyma:.

³³ Aknere ar, gwaj baro'ā ar babaja arým kêt 'yr. Dja gar ijabej ar aban te idjām djā'yr abõx prāmje. Nā bām ā mebê idjaer rũnhmādjwý ane. Ar gadjwý ba arým ā ar amā ane.

³⁴ Be, ba ar amā 'ā karõ. Ikabên ny ne ba ije ar amā arênhmā. Dja gar aman mā kôt amijo aba mex ne amā aben jabê. Kute imā ar ajabê pyrāk ā ar amā aben jabêõ ane.

³⁵ Nhym kam me kātām kunĩ arým ar ajā abenmā kum, “Be, Jejukôt ba djwýnhkumrêx ne wā. Ga, arkum aben jabêwā pumũ.” Dja me ā ar ajā abenmā ane. Nām ā Jeju arkum ane.

³⁶ Nhym Ximāo Pedru kum, —Bēnjadjwýr djwýnh, jām ne ga atēmmā? ane.

Nhym kum,

—Bir, dja ba tē ga arým te on idjām djā'yr ikôt atēm prāmje. Kam dja ga tũmrām arým ikôt tē, ane.

³⁷ Nhym Pedru arík kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, mýkam dja ba te on adjām djā'yr akôt itēm prāmje? Dja me kum abĩn prām ne ikumrêx ibĩn kam abĩ, ane.

³⁸ Nhym kum,

—Djām me kute akumrêx abĩn ne kam ibĩnmā got? Be, dja me ijo mō, ga òkrên'ānh kār kētri amijā maje ajêxo amānhkrut ne

ikjêkêt ne ijā memā kum, “Kati. Ije me'õwā pumũnh kêtumrêx”, ane. Nhym arým ajā òkrên'ānh kà. Mrāmri ne ba amā ja jarênhkumrêx. Nām ā kum ane.

14

Kute kôt ba djwýnhmā týx jadjar.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Kwārík wānh ba ar akadjy tē gar axwe amikam adjumar kêt. Dja gar tu amim Metĩndjwýnh markumrêx. Badjwý dja gar tu amim imarkumrêx.

² Onĩ Ibām nhõ kikretikam me ũrkwā krāpti. Djā ne ren kêt ba ren arým ar amā, “Kati, kêt”, ane. Nhym be, kati. Mrāmri ne Ibām nhõ kikretikam me ũrkwā krāptikumrêx. Ba arým 'yr itēmmā. Dja ba 'yr tēn 'yr bõx ne arým ar akutêp ar amā anhũrkwāõ mex.

³ Dja ba ar anhũrkwāõ mex kadji tē:n kam akubyn ajte ar awýr bõx. Ne kam arým mā amikôt ar adjan ar ajo tē. Be, mýj kadji? Bir gwaj arek baro'ā ar baba kadji.

⁴ Be, idjām djā gar arým ama. 'Yr ipry gar arým ama. Kwārík wānh axwe amikam adjumar kêt, ane.

Memā pry'ā ujarênh.

Kar 4.12

⁵ Nhym Tõme arým kum,

—Jām atēmmā ja ar ije mar kêt ne ar ije apry kraxdjwý omũnh kêt. Mýj dja bar nēn kum ikato? ane.

⁶ Nhym Jeju kum,

—Bir, ba nrāmri ije 'yr me pry pyrāk. Dja me tu amim imarkumrêx ba arým Ibām'yr meo bõx. Bajbit ije memā katāt ik-abên jarênhkumrêx ne ije memā tĩn jangjênh nhym me Ibāmkôt tĩn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Djām Ibām'yr me o bõx kadji me'òdjwý? Kati. Bajbit ne ba 'yr meo bõx.

⁷ Ne ga ren ar aje imarkumrêx ne ren arým Ibāmdjwý ma. Be, arým ba ar amā arē gar arým aman omũ, ane.

⁸ Nhym Piripi kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, ar imā Abām jakre bar omũ. Ne kam arým ikĩnh ne, ane.

⁹ Nhym Jeju kum,

—E kum Piripi, djām gormā ne ga ikôt ar aban aje imarn ipumũnhja kêt? Be, me kute ipumũnh o ne me arým Ibāmdjwý pumũ. Mýkam ne ga imā, “Ar imā Abām jakre bar omũ”? ane.

¹⁰ Be, Ibāmmē ne bar itipdjĩn ar iba. Djām aje amim imar kêt? Ije ar amā ikabên jarênhja ba ba ije arênh kêt. Djām ba ne ba idjāpênh ar iba? Kati. Ibām ne ar ijo ban apênh ar ba.

¹¹ Be, Ibāmmē ne bar abenā itypdjĩn ar iba. Ja dja gar aman tu amim imarkumrêx. Nār idjāpênhkôt imā akaton tu amim imarkumrêx.

¹² Me kute tu amim ikamnhĩxkumrêx gêdja me idjâpênh o apê. Gêdja me âpêho ijakre. Be, mýkam? Bir, arým Ibâm'yr itêmkam dja me âpêho ijakrenh mex ne. Mrâmri ne ba ar amâ ja jarênhkumrêx.

¹³ Dja gar amijo Metĩndjwýnhmâ a'wý. Tu amim imarkumrêx ne kum amijo a'wý ba kam ar aje kum arênh kôt â ar amâ o ane. Be, mýj kadjy? Bir, dja ba kôt memâ Ibâm ra:xo amirít. Ja kadjy dja ba ar aje kum arênh kôt â ar amâ o ane.

¹⁴ Ikukwakam dja gar kum mýjja kunõ a'wý ba kam ar aje kum arênh kôt â ar amâ o ane.

*Arkum Metĩndjwýnh Karõ'ã ujarênh.
Kar 2.2*

¹⁵ Gar mrâmri amâ ijabê jabej mâ ikabênh man kôt ar amijo aba. Ije amrânh mex'ã ar amâ karõ kôt dja gar amijo aba.

¹⁶ Dja ba kam arým ar ajo Ibâmmâ a'uw nhym arým ar amâ ajo kính djwýnh 'õdjwý jano. Nhym kam arým arek ar aro'ã ar ba rá'ã: rá'ã ne.

¹⁷ Karõ dja ar amâ ano. Karõ kute katát memâ ikabênh jarênhkumrêx. Me kum Metĩndjwýnh kính kêtjamâ dja Karõ janor kêt. Be, mýkam? Bir, mebê Karõ bipdjur nhym me kute mar kêt kam dja memâ anor kêt. Ar ga ne gar atemâ. Arým aje mar. Karõ arek ar aro'ã ar bakam aje mar. Dja arek ar aro'ã ar ba rá'ã.

¹⁸ Djâm ije ar amâ inhírer gar aje me 'uwfĩ pyrâk ne akaprĩn ar abamã? Kati. Ba dja ba mrâmri ar awýr ibõxkumrêx.

¹⁹ Dja ijã akati ngrêre ba arým me kum ikĩnh kêtjabê amijo apdju. Ar gajbit dja ba ar abê amijo ibipdjur kêt. Itĩnkôt dja gar gadjwý atĩnkumrêx.

²⁰ Kam dja gar amim, "Be, mrâmri ne Jeju Bãmmê tipdjĩn ar ba. Badjwý ne ba Jejumê itipdjĩn ar iba. Jejudjwý ne imê tipdjĩn ar ba." Djã gãm ar â amim ane.

²¹ Mýj me'õ ne mrâmri kum ijabêkumrêx? Bir, ba ne ba me kute katát amijo ba'ã memâ karõ. Dja me kam amim ikabênh man kôt ar amijo ba. Me ja ne me mrâmri kum ijabêkumrêx. Dja me mrâmri kum ijabêkumrêx nhym Ibãmdjwý arým kum me abê. Badjwý dja ba imã me abên arým ikabêno memâ amijo amirít nhym me arým mrâmri imarkumrêx, ane.

²² Nhym Djuda 'õdjwý. Djãm Djuda Ikadij? Kati. Djuda 'õdjwý Jejumã kum,

–Be, mýkam dja ga ar bajbit ar imã amijo amirít? Mýkam dja ga me kunĩmã amijo amirít kêt? ane.

²³ Nhym Jeju kum,

–Bir, me kum ijabê dja me ikabênh man kôt ar amijo ba. Nhym kam Ibâm arým kum me abê bar kam arým me'yr bõx ne ar meo iba.

²⁴ Nhym be, me kum ijabê kêtja dja me ikabênh mar kêt ne kôt amijo ba kêt ne tu ate krãn amidjwýnhbit ma. Be, ije ar amã ikabênh jarênh gar aje marja djãm ba ikabênh? Kati. Ibãm kute ijanor djwýnh kabên ne ja.

²⁵ Gwaj baro'ã ar babari ne ba ar amã ikabênh ja jarê.

²⁶ Dja ba mã tê nhym ar ajo kính djwýnh arým ar amã ikabênh jarê. Metĩndjwýnh Karõja tãm dja arým ar amã arê. Ije amrêbê ar amã ikabênh jarênh ja kunĩkôt dja ar amã arê. Kãjkwakam Ibâm dja ar amã Karõ jano nhym arým bõx ne ar amã ikabênh jarê.

²⁷ Itêm tekrekam dja gar ikabênkôt adjumar mex. Idjumar mex kôt adjumar mex. Djãm me kum ikĩnh kêtja kabênkôt adjumar mexmã? Kati. Tãm ne kajgo. Ba ikabênh kôt dja gar adjumar mex ne mrâmri adjumar mexkumrêx. Kwãrĩk wãnh amikukãm axwe adjumar ne atĩn prãm kêt.

²⁸ Õbê ne ba arým ar amã, "Dja ba mã tẽn kam akubyn ajte ar awýr tẽn bõx", ane. Ga ren ar mrâmri amã ijabêkumrêx ne ren akĩnhkumrêx. Ije ar amã Ibâm'yr idjãbir jarênh ar aje markam ne gar ren akĩnhkumrêx. Be, mýkam? Bir, kãjkwakam Ibãm kute raxo ijakrenhkam.

²⁹ Be, jakam ba arým ar amã arê. Idjãbir kêttri ba ar amã arê. Dja ba wabi gar kam ikabênja man arým tu amim imarkumrêx.

³⁰ Jakam dja ba arým ar amã ikabênh jarênh kwý ngri. Be, mýkam? Bir, arým Xatanaj bõx 'yr. Me kum ikĩnh kêtja nhõ bẽnjadjwýr iwýr bõx 'yr. Djãm iwýr bõxkam kute ijo bamã? Arkati.

³¹ Dja ba Ibãm kabên kôt ar amijo iba. Ibãm kute imã 'ã karõ kôt ar amijo iba nhym kam me kum ikĩnh kêtja arým ima. Dja me amim, "Mrâmri kum Bãm jabêkumrêx", ane. Tãm dja me kuma. Kãjmã ar dja. Gwaj on 'yr. Nãm Jeju ã kôt ba djwýnhmã ane.

15

Kute amikukràdjã'ã akrõ jakren 'ã ujarênh.

¹ Ne kam apýnh akrõ kukràdjã'ã ajarênh arkum,

–Be ga, atemã akrõ djõja pumũ. Ba ne ba ije akrõ bãri pyrãk. Ibãm ne kute akrõo djuw mex djwýnh pyrãk. Ar ga ne gar aje akrõ bãrikam apýnh pa pyrãk.

² Ga, akrõo djuw mex djwýnh kute akrõ pa kajgo rênha pumũ. Pakam õ kêt kam ne kurê. Ibãmdjwý kum me kute imar kajgo kính kêt ne wãnh me kanga. Mýkam? Bir, me kute imar kajgo ne ukaprĩ kêt ne axwe ar ba. Kute mrâmri ne akrõ pakam õ kêt pyrãk. Kam ne wãnh me kanga. Ga, akrõ pa kwýkam õja pumũ. Nhym o djuw mex djwýnh kute 'ã ingrã kajgodjwý rênh. Akrõ pakam õbit krãptĩ kadjy ne kurê. Ibãmdjwý

kum me kute tu amim imarkumrêxja kînh. Ne kam arým mebé mýjja kajgo kuní kurê. Mýj kadjy? Bir, dja me amim imar 'áno djan mýjja kajgo mar kêt. Ne kam arým ukapri:n katát ar amijo ba. Ne kam mexkumrêx kute akrô pakam ô kumexkam mexkumrêx pyrâk. Ja kadjy ne mebé mýjja kajgo kuní kurê.

³ Be, ar aje akrô b̄arikam apýnh pa pyrâk. Arým ar amex. Ije ar amâ ikabên jarênhkôt arým ar amex.

⁴ Dja gar arek ijamýnh týxkumrêx ne tu amim imar týxkumrêx ne ijâ adjukanga kêtumrêx. Badjwý dja ba arek ar ajamýnh týxkumrêx. Djâm akrô pa arek akrô b̄ari 'amýnh kêtam ô got? Arkati. Ar gadjwý dja gar ijamýnh kêt ne ijâ adjukanga djâm kam amex? Kati. Te amex prámje kute akrô pakam ô kêtumrêx mex kêt pyrâk.

⁵ Ba ije akrô b̄ari pyrâk. Ar ga ne gar aje b̄arikam apýnh pa pyrâk. Dja gar arek ijamýnh týx ne tu amim imar týxkumrêx ne ijâ adjukanga kêtumrêx. Ba badjwý dja ba arek ar ajamýnh týx. Kam dja gar katát ar amijo aban adjukapri:n amexkumrêx kute akrô pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyrâk. Djâm aje amim imar kêtumrêx amex prám got? Dja ga ijâ adjukangan arým te amex prámje.

⁶ Dja me amim imar rerekren ijâ ukanga nhym Metíndjwýnh arým wánh me kanga. Ga, akrô pa ate b̄ari'á arih nhym o djuw mex djwýnh kute rênh ne wánh rênh nhym arým ngrája pumû. Nhym kam me kute o atom ne kuwykam rênh nhym xêtja pumû.

⁷ Gêdja gar arek ijamýnh týx ne tu amim imarkumrêx ne ijâ adjukanga kêt ne tu amim ikabên mar týxkumrêx nhym kam Ibâm arým akabênkôt á amâ o ane. Dja gar amâ mýjja kînh ne kum o a'uw nhym arým akabênkôt á amâ o ane.

⁸ Dja gar amexkumrêx ne katát ar amijo aban adjukapri:n kute akrô pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyrâk. Nhym me amex ja pumûn arým Ibâm raxmâ kato. Dja gar á amijo anen arým abê ikôt aba djwýnhkumrêx.

⁹ Imâ ar ajabê kute mrâmri ne Ibâm kum ijabê pyrâk. Dja gar tu imâ ar ajabêja markumrêx ne ar amâ ijabê'á adjukanga kêt.

¹⁰ Gêdja gar mâ ikabênja man kôt ar amijo aba. Ije ar amâ katát aje amijo aba'á karôkam ikabênja man kôt ar amijo aba. Ne kam arým ar amâ ijabê'á adjukanga kêt. Ga, ije Ibâm kabên kôt amijo ibaja pumû. Ba kam imâ Ibâm jabê'á idjukanga kêt.

¹¹ Be, mýj kadjy ne ba ar amâ ikabên ja jarê? Bir, dja gar ikabên man arým ikînh akînh. Akînh ne akînh rá'án akînh tire.

¹² Be, ar amâ aben jabêmâ ne ba abenâ ar amâ karô. Amâ aben jabê kute mrâmri ne imâ ar ajabê pyrâk.

¹³ Djâm ije inhôbikwa kadjy itykkam imâ inhôbikwa jabê ngri got? Imâ abêo katát me kuní jakre.

¹⁴ Dja ba ar amâ katát aje amijo aba'á karô gar ikabên man kuní kôt ar amijo aba ba arým ar ajo inhôbikwakumrêx.

¹⁵ Djâm jakam ije ar amâ, "Inhô àpênh", anhýrmâ? Kati. Ne ga ren ar abê inhô àpênhit ba ren ar amâ adjápênh djâbit jarê gar ren jabit man ren kam aje ikabên kuní mar kêt. Nhym be, kati. Ibâm kute imâ kabên jarênhja ba arým ar amâ kuní jarê. Ije ar amâ Ibâm kabên kuní jarênham arým ije jakam ar amâ, "Inhôbikwa", anhýrmâ.

¹⁶ Djâm ar ga ne gar amijo ipytâ? Kati. Ba ne ba amijo ar apytân arým ar adjápênh djâ'á ar amâ karô. Be, mýj kadjy? Bir, dja gar katát ar amijo aban adjukapri:nkumrêx ne memâ ijâ adjujarênh mô. Ne kam arým Metíndjwýnhmâ amexkumrêx rá'a. Kum amexkumrêx rá'a ne arým aje mrâmri ne akrô pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyrâk. Ja kadjy ne ba adjápênh djâ'á ar amâ karô. Mýj kadjy dja gar á amexo ane? Bir, dja gar ikukwakam mýjja'á Ibâmmâ a'uw nhym arým á ar amâ o ane. Ar aje kum arênh kôt á ar amâ o ane. Ja kadjy dja gar á kum amexo ane.

¹⁷ Ar amâ aben jabêmâ ne ba abenâ ar amâ karô.

Me kum Metíndjwýnh kînh kêtja'á ujarênh.

Mat 10.16,22; Dju r 7.7; Pir 1.29; A Xim 3.12; Dju k 3.13

¹⁸ Be, dja me kum Metíndjwýnh kînh kêtja kum ar akurê jabej. Ikumrêx ne me á kum ikurêo ane. Ja dja gar ama.

¹⁹ Ne ga ren ar me kum ikînh kêtja jaxwe kôt ajaxwe nhym ren me kum ar ajabê ne. Nhym be, kati. Me axwe kôt ajaxwe kêt. Ba ne ba amijo ar apytân mebé amikôt ar apumjuw. Kam ne me kum ikînh kêtja kum ar akurê.

²⁰ Ba arým ar amâ, "Ar abê inhô àpênham djâm aje araxo ijakrenh got?" ane. Djâm ar aje araxo ijakrenh got gar amim, "Kati. Dja me ijo bikênh kêt", anhýro aba? Kati. Ikôt dja me ar ajo bikênhkumrêx. Nhym be, me kwý kute amim ikabên mar kôt dja me amim ar akabêndjwý ma.

²¹ Be, mýkam dja me ar ajo ajkê? Bir, ikôt ar abakam. Me kute ijanor djwýnh mar kêtumrêx dja me ar ajo ajkê.

²² Ne ba ren me'ýr ibôx kêt ne ren memâ ikabên jarênh kêt nhym Metíndjwýnh ren memâ axwe jarênh kêt. Nhym be, kati. Arým ne ba me'ýr bôx ne memâ ikabên jarê nhym me kute amim imar kêt. Kam dja mrâmri memâ axwe jarênhkumrêx.

Jakam dja me te Metĩndjwýnhmã kum, “Kati. Ijaxwe kêt”, anhýrmã.

²³ Be, me kum ikurêja kum Ibãmdjwý kurê.

²⁴ Ne ba ren ije me nokrekam mýjja pumũnh kêt kwý nhípêx kêt nhym ren me omũnh kêt nhym Metĩndjwýnh ren memã axwe jarênh kêt. Nhym be, kati. Arým me kute omũnhkam ne me kum ikurên kum Ibãmdjwý kurê.

²⁵ Me kum ikurêja'ã ne me bakukãmãre amrêbê: pi'ók no'ók ne. Ba ne ba kam amikukãm memã kum,

“Ajmã ije meo kêt kam ne me kum ikurê.”

Nã bãm ã memã ane nhym me arým kukturãdjãkam 'ã pi'ók no'ók ne. Nhym kam me aben djô'ã arênhho mō:n arênhho mōr tãmtã arým iwýr o bōx. Tũ:mrãm iwýr o bōx. Nhym me kamĩnggrãnyre arým kum ikurê. Ajmã ije meo kêt kam me kum ikurê.

²⁶ Be, dja ba Ibãm 'ýr wabin 'ýr bōx ne arým ar amã ar ajo kĩnh djwýnh jano, ar amã Metĩndjwýnh Karō jano. Ta dja katãt memã kabên jarênhkumrêx. Ibãm kurũm dja tẽ. Dja ba ar amã ano nhym bōx. Ne kam kute ipumũnh kôt arým ar amã ijã ajarê.

²⁷ Ar gadjwý gẽdja gar ijã memã adjujarênh aba. Idjãpênh kraxkôt iro'ã ar abakam aje ipumũnh kôt memã ijã adjujarênh aba.

16

¹ Ar aje ibê amijo akêx kêt kadjy ne ba ar amã ikabên jarê.

² Me bikprõnh djãkam dja me ar akangan me nêje bõm ar amê. Ne arĩk ar ajã amim, “Dja ba ar kupa nhym kôt Metĩndjwýnh arým kum ikĩnhkumrêx”, anen arým ar abĩ.

³ Me kute Ibãmmê ar imar kêt kam dja me ã ar ajo ane.

⁴ Djãm amrêbê ne ba ar amã ikabên ja jarênh tẽ? Kati. Gwaj baro'ã ar babari ne ije ar amã arênh kêt. Ajbir ne ba ar abê idjãbir kutã ar amã arê. Dja ba wabi nhym me arým ar ajo bikênhho ba. Kam dja gar akubyn ije ar amã ikabên jarênh ja'ýr amijo bōx ne arým aman amim, “Be, mrãmri kute imã arênh kôt ne me arým jakam ã ijo bikênhho bao ane”, ane.

Metĩndjwýnh Karō kute õ me jao bamã.

⁵ Jakam ba arým kute ijanor djwýnh'ýr idjãbirmã. Kam ne gar aje imã, “Jãm dja ga tẽ”? anhýr kêt.

⁶ Be, mýkam? Bir, ba ije ar amã idjãbir jarênh gar akapri raxkam ne gar aje ikukjêr kêt.

⁷ Kwãrĩk wãnh ar akapri kêt. Dja ba wabin arým ar amã ajo kĩnh djwýnh 'õdjwý jano. Metĩndjwýnh Karō jano nhym ar awýr bōx gar adjumar mexkumrêx. Ba ren idjãbir kêt nhym ren Karō ar awýr bōx kêt. Nhym be, kati. Dja ba idjãbirkumrêx ne ar awýr

anorkumrêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

⁸⁻¹¹ Mrãmri dja Metĩndjwýnh Karō pykakam bōxkumrêx. Ne kam ta arým mã pykakam me axwemã kum, “Mrãmri ajaxwekumrêx”, anhýro ba. Nhym kam me arým kôt amijaxwe maro ba. Be, mýkam? Bir, me kute amim imar kêt kam ne me axwe. Dja Metĩndjwýnh Karō ta arým mã memã kum, “Jeju katãt kute amijo bakumrêx”, anhýro ba. Nhym kam me arým kôt ikatãtkumrêx maro ba.

Be, mýkam? Bir, Ibãm'ýr idjãbir gar aje ipumũnh kêt kam dja me mrãmri ikatãtkumrêx maro ba. Dja Metĩndjwýnh Karō ta arým mã memã kum, “Dja ga ajaxwe pãnh atokry”, ane. Nhym kam me arým kôt amimaro ba. Be, mýkam? Bir, dja me kum ikĩnh kêtja nhõ bẽnjadjwýrbẽ Xatanaj tokry. Axwe pãnh tokry. Dja me ja man arým amimaro ba, amijaxwekam pãnh tokry mã maro ba.

¹² Be, ba te ije ar amã ikukràdjã kumex jarênh prãmje. Ar aje ikukràdjã kumex mar kadjy ne gar ajamak mex kêt rã'ã.

¹³ Kwãrĩk wãnh rã'ã. Dja i Metĩndjwýnh Karō bōx. Kute memã katãt kabên jarênhkumrêxja bōx. Ne kam arým ar ajo ba gar ikabên katãt kunĩ ma. Djãm ta ne kute amikabên jarênhmã? Kati. Ba dja ba kum arê nhym arým ar amã kute ikabên marja jarê gar arým ama. Dja ar akukãm apýnh mýjja apõx djwýnhràam ar amã arê gar arým ama.

¹⁴ Ba dja ba kum ikabên jarê nhym kuman arým ar amã arê. Kute ar amã ikabên jarênhkam dja ijo rax gar arým ira:xmã akaton ama.

¹⁵ Be, ba Ibãm kabên o ikabênkam ne ba ar amã, “Ba dja ba Karōmã ikabên jarê nhym kuman arým ar amã arê”, ane.

¹⁶ Arým itẽm 'ýr. Dja ba tẽ gar arým ipumũnh kêt. Nhym kam ijã akati ngrêre gar aje ipumũ. Ibãm'ýr idjãbir 'ýr. Kam dja gar aje ipumũ. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã ane.

Ar'ýr ar kĩnh djã bōx kadjy kute arkum arênh.

¹⁷ Nhym kôt ba djwýnh kwý ar abenmã kum,

–Nãm gwaj bamã, “Arým itẽm 'ýr. Dja ba tẽ gar arým ipumũnh kêt. Nhym kam ijã akati ngrêre gar arým aje ipumũ”, ane. Ne, “Ibãm'ýr idjãbir 'ýr. Kam dja gar aje ipumũ”, ane. Be, mýj'ã ne gwaj bamã ja jarê? ane.

¹⁸ Ne kam,

–Kute gwaj bamã, “Akati ngrêre”, anhýrkam mýj'ã ne kute gwaj bamã ja jarê? Gwaj te baje mar prãmje, ane.

¹⁹ Be, ar kute kukjêr prãm kôt ne Jeju arým ar kuma. Ne kam arkum,

—Djá ne gar bit aje ikukjêrmâ? Ije ar amâ, “Arým itêm 'ÿr. Dja ba tê gar arým ipumûnh kêt. Kam dja ijâ akati ngrêre gar arým ajte ipumû”, anhÿr. Ije ar amâ anhÿrkam djâ ne gar aje bit abej ikukjêrmâ?

²⁰ Ba ar amâ arê gar ama. Dja gar muw ne akaprî rax. Nhyem be, me kum ikînh kêtja dja me kînh. Dja gar akaprî tèn kam î arým akînhkumrêx. Mrâmri ne ba ar amâ ja jarênhkumrêx.

²¹ Be, me nire kra àkam kaprîre. Me kra bixadjwÿr 'ÿr nhyem me kaprîre. Ne kam me kra bixadjwÿrkam arým kaprîo aknon mar kêt ne. Me kînhkam ne me arým kaprîo akno.

²² Dja gar ã akaprîn ajte akînh o ane. Jakam gar akaprî. Kwârîk wânh râ'â. Dja gwaj ajte aben pumû gar akînhkumrêx. Nhyem kam me arým te kute ar amâ akaprî jadjâr prâmjje.

²³ Gwaj baje ajte aben pumûnhkam dja gar imâ adjâ'wÿr prâm kêt. Ne kam ikukwakam Ibâm tamâ mÿjjao a'uw nhyem arým ã ar amâ o ane. Mÿjja kunîo ikukwakam kum adjâ'wÿrja dja ã ar amâ o ane. Mrâmri ne ba ar amâ ja jarênhkumrêx.

²⁴ Kraxje ar aje ikukwakam Ibâmmâ adjâ'wÿr kêt râ'â. Ikukwakam kum a'wÿ nhyem arým ã ar amâ o ane. Ar akînh tire kadjy dja ã ar amâ o ane.

²⁵ Be, Ibâm kukràdjâ'ã ne ba pykakam apÿnh mÿjja jakren ar amâ arê nhyem kukràdjâ kwÿ ar abê bipdjur. Adjÿm, dja ba î ar amâ ã arênh anhÿr kêt. Dja ba ar amâ Ibâm kukràdjâ jarê nhyem ar amâ amirîtkumrêx ne ar abê bipdjur kêt.

²⁶ Amrê akati môrjakam ije ar ajo Ibâmmâ idjâ'wÿr prâm kêt. Ar ga dja gar ikukwakam kum a'uw nhyem arým ar ama.

²⁷ Be, mÿkam? Bir, ta kum ar ajabêkam. Ar amâ ijabêkam ne ta kum ar ajabê. Ije ar amâ, “Ta ne ijano ba tê”, anhÿr gar aje tu amim ikabên markumrêxkam ne ta kum ar ajabê. Dja gar kum a'uw nhyem ta arým ar ama.

²⁸ Ibâm kurûm ne ba amrê tèn pykamâ bôx. Dja ba jakam pyka kurûm Ibâm'ÿr tèn arým 'ÿr bôx, ane.

²⁹ Nhyem kôt ba djwÿnh kum,

—Be, jakam ne ga arým imâ akabên jarêho amirîtkumrêx. Aje akukràdjâ'ã pykakam mÿjja'ã adjujarênhja jakre kêt. Ga tu akukràdjâ jarêho amirîtkumrêx.

³⁰ Jakam bar arým amim ama. Mrâmri ne aje mÿjja kunî markumrêx. Jakam ar ije ajte akabên jabej akukjêr prâm kêtumrêx. Be, mrâmri ne ga kâkwakam Metîndjwÿnh kurûm tèn abôxkumrêx, ane.

³¹ Nhyem Jeju arkum,

—Djâm jakam ne gar mrâmri tu amim imar tÿxkumrêx? Kati.

³² Adjÿm, dja gar amidjwÿnhbit man î ibê ajmâ. Me umaje ibê ajmâ ba arým ate dja. Be, djâm mrâmri ba ate idjâmmâ? Kati. Ibâm

kute imê amijo kajkepkam dja ba ate idjâm kêt.

³³ Be, mÿj kadjy ne ba ã ar amâ ane? Bir, dja gar î ije ar amâ ikabên jarênhja man arým tu amim markumrêx. Ne kam arým ikanârâm adjumar mex ne ar aba. Be, me kum ikînh kêtja kôt dja gar arek ar aba nhyem me ar ajo bikêho ba. Kwârîk wânh kam ar akaprî kêt. Ba ne ba itÿxo ije me kum ikînh kêtja jakrenh mex ne. Nâm ã Jeju kôt ba djwÿnhmâ ane.

17

Jeju Metîndjwÿnhmâ amijo à'wÿr.

¹ Nâm arkum anen kam kâjmâ ôkren kâjkwa jabên Bâmmâ kum,

—Djünwâ, arým itokry'ã myt bôx. Dja ga memâ iraxo amirît gê me iraxmâ kato. Dja me iraxmâ kato ba arým memâ araxo amirît nhyem me gadjwÿ araxmâ kato.

² Be, mÿjkôt dja me gu baraxmâ kato. Bir, aje me kadjy ijâ Bênjadjwÿr djwÿnh mênhkôt. Apÿnh pyka djâri kunîkôt dja ba me kunîmâ nhÿ. Ne kam arým me kwÿmâ tîn jadjâ. Aje mâ ikôt me kamênhja kunîmâ tîn jadjâ nhyem me arým gu bakôt tîn ne ar ba râ'ã: râ'ã ne. Ja kadjy ne ga ijâ Bênjadjwÿr djwÿnh mē. Kôt dja me kum gu bakînhkumrêx.

³ Be, mÿj ne me kute marmân arým gu bakôt tîn ne ar ba râ'ã: râ'ã ne? Bir, dja me amim, “Kâjkwakam Metîndjwÿnh pydjî. Mrâmri ne kubê Metîndjwÿnhkumrêx. Mrâmri ne kute pykamâ Jeju janorkumrêx”, anhÿro ba. Ja ne me kute marmâ. Me kute mar ne tu amim gu bamarkumrêxmâ. Dja me tu amim gu bamarkumrêx ne arým gu bakôt tîn ne ar ba râ'ã: râ'ã ne.

⁴ Pykakam ar ibari ba arým memâ araxo amirît nhyem me kwÿ arým kum akînhkumrêx. Aje adjâpênh djâ'ã imâ karô kôt ba apên arým 'ã aminhinomâ amimê.

⁵ Jakam badjwÿ dja ga memâ iraxo amirît gê me ira:xmâ kato. Adjâkam mÿjja kunî kator kêtî gu ar baba. Kam gu bara:x. Amrêbê: gu baraxja kôt dja ga jakam ijo rax.

Kute Bâmmâ kôt ba djwÿnh o à'wÿr.

⁶ Ga ne ga arým mebê anhô me kwÿo akêx. Me kum akînh kêtja bê anhô me kwÿo akêx ne mâ ikôt me kamê. Ba kam arým memâ ajo amirîtkumrêx ne. Nhyem kam me arým akabên man kôt ar amijo ba.

⁷ Arým me kute imarn arým ijâ amim, “Jeju ne Metîndjwÿnh kukwakambit apênh ne kabên jarêho ba”, anhÿro ba. Ja ne me kute mar.

⁸ Aje akabên'ã imâ karô kôt ba memâ arê nhyem me arým tu amim markumrêx ne mâ kôt ar amijo ba. Ne mâ ijâ amim, “Mrâmri kâjkwakam Metîndjwÿnh kurûm ne tèn bôx. Mrâmri ta ne kute anorkumrêx nhyem arým tèn bôx”, ane.

⁹ Djām pykakam me kum akīnh kêtjao ne ba amā a'uw? Kati. Aje ikôt me kamēnhjao ne ba amā a'uw.

¹⁰ Ga ne ga arým inhô me kunîo anhô. Badjwý ne ba arým anhô me kunîo inhô. Gu baro'ã arým meo banhô. Nhyim me arým memā iraxo amirît.

¹¹ Djünwã, amexti:ren akatátkumrêx. Jakam dja ba arým awýr tēn arým pykakam me kum akīnh kêtjamē ro'ã ar iba kêt. Nhyim be, gu banhô me ne me pykakam me kum akīnh kêtjamē ro'ã ar ba rã'ã.

Djünwã, prīne amexkam dja ga amim gu banhô me utān meo aba. Ga ne ga ikôt me kamē. Me kum aben jabēn axikôt kabēn kadjy dja ga me utān meo aba. Gu bamā aben jabēn baje axikôt bakabēn pyrāk gē me ā kum aben jabēn ā axikôt kabēno ane.

¹² Pykakam me kum akīnh kêtjamē ro'ã ar ibari ne ba akukwakam me utān ar meo iba. Aje ikôt me kamēnhja ne ba me utān ar meo iba nhyim 'ô biknor kêtumrêx. Ikôt ba djwýnhbê Djuda pydji ne axwekumrêx. Pydjibit dja arým akuno. Amrêbê me ikukāmāre kute 'ã pi'ók no'ók kôt dja akuno.

¹³ Be, jakam ne ba arým awýr idjãbir 'ýr. Pykakam ar ibari ba amā ikabēn ja jarē. Me kute amā ikabēnja mar kadjy ba amā arē. Dja me kuman arým mrāmri ikīnho kīnhkumrêx.

¹⁴ Arým me kum akīnh kêtja kum gu banhô me kurê. Be, mýkam? Bir, nã bãm memā akabēn jarē nhyim me arým tu amim markumrêx. Ne kam arým ate mebê amijo ba. Me kum akīnh kêtjabē amijo ba. Ije ate mebê amijo iba kôt ne me ate mebê amijo ba. Kam ne me kum akīnh kêtja kum gu banhô me kurê.

¹⁵ Djām ije amā, “Me kum akīnh kêtja bē dja ga amim gu banhô meo wabi”, anhýrmã? Kati. Dja me arek me ro'ã ar ba. Dja ga mã me utān ar meo aba gē gu banhô me ja me axwe kôt axwe kêt.

¹⁶ Me arým mebê amijo ba. Me kum akīnh kêtja bē amijo ba. Ate ije mebê amijo iba kôt ne me ate mebê amijo ba.

¹⁷ Mrāmri akabēn katátkumrêx. Aje memā akabēn katāt jarēnhkôt dja ga amimexo meo mex gē me katāt ar amijo ba.

¹⁸ Ga ne ga arým idjãpēnh djã'ã imã karôn arým pykakam me kum akīnh kêtja'ýr ijano ba tē. Badjwý ne ba akudjwa arým me ãpēnh djã'ã gu banhô me jamã karôn arým me kum akīnh kêtja'ýr me ano.

¹⁹ Imã me abēkam ne ba itykmã. Dja ba akabēnkôt me kadjy ty nhyim me arým amexo mex. Dja me tu amim ikabēn katāt markumrêx ne arým amexo mex.

Kute Bãmmã me kute mar kunîo à'wýr.

²⁰ Djām me jabit ne ba amā meo a'uw? Kati. Dja me ã amū memā ikabēn jarē nhyim

me kwý ikabēn man tu amim imarkumrêx. Amū me jaodjwý ba amā a'uw.

²¹ Be, mýj kadjy ne ba amā meo a'uw? Bir, dja ga ikabēn man arým memā amak bô nhyim me arým akabēnkôt kum aben jabēn axikôt kabēn. Dja me axikôt kabēn kute gu bamā aben jabēn axikôt bakabēn pyrāk. Be, mýj kadjy dja me kum aben jabēn axikôt kabēn? Bir, gēdja amū me kum akīnh kêtja me omūn arým kum gu bakīnh ne arým tu amim imarkumrêx. Ne kam ijã amim, “Be, mrāmri ne Metīndjwýnh Jeju jano nhyim arým pykakam bôx ne ar ba”, ane. Ja kadjy dja me kum aben jabēn.

²² Ga ne ga ijo rax ba arým gu banhô meo rax. Nã bãm memā gu bakukràdjã jarē nhyim me arým tu amim markumrêx ar o ba. Ar o ba:n arým kum rax ne. Be, mýj kadjy ne ba meo rax? Bir, dja me kum aben jabēn axikôt kabēn kute gu bamā aben jabēn axikôt bakabēn pyrāk. Ja kadjy ne ba meo rax.

²³ Bamē gu banhô me jamē ne me itipdjinn ar iba. Gu badjwý batipdjinn ar baba. Gora gē me prīne kum aben jabēn axikôt kabēn. Nhyim kam me kum akīnh kêtja me omūn arým amim, “Mrāmri ne Metīndjwýnh Jeju jano nhyim arým pykakam bôx ne ar ba. Ga, Metīndjwýnh kum me abēja pumū. Kum me abē kute kum Jeju jabē pyrāk”, ane. Dja me kum akīnh kêtja me omūn ã amim ane.

²⁴ Djünwã, mýjja kunî kator kētri ne ga amā ijabē. Kam dja ba wabi ga arým ijo rax ne. Aje mã ikôt me kamēnhdjwý dja ga o wabi gē me iro'ã ar ba. Dja me iro'ã ar ba:n irax pumūnh ar o ba. Ja ne ba imã kīnh.

²⁵ Djünwã, ga ne ga akatāt ne ajaxwe kêtumrêx nhyim me kum akīnh kêtja kute amar kêt. Bajbit ije amar nhyim me jadjwý arým kute amim, “Mrāmri ne Metīndjwýnh Jeju jano nhyim arým pykakam bôx ne ar ba”, anhýro ba. Tãm ne me kute amim tu markumrêx.

²⁶ Ba kam arým memā ajã ajarē. Dja ba memā ajã idjujarēnh rã'ã ne. Be, mýj kadjy dja ba memā ajã idjujarēnh rã'ã? Bir, amā me abē kute amā ijabē pyrāk. Amā me abēja'ã dja ba memā idjujarēnh rã'ã nhyim me arým mar rã'ãn kam arým kum ajabē. Ba kam arým meo iba. Ja kadjy dja ba memā ajã idjujarēnh rã'ã. Nãm ã Jeju Bãmmã kabēno ane.

18

Me kute Jeju pa 'amýnh ne o mōr.

Mat 26.47; Mak 14.43; Ruk 22.47

¹ Jeju Bãmmã kabēn pan kam arým kôt ba djwýnhmē ro'ã katon mã. Mōn kam arým pakretibē Kedō'ýr bôx ne 'ã rē. Ne kam mōn pidjôkô'ýr bôx ne arým 'ýr wadjãn kam nhý.

² Nhyim onj Djuda dja. Kute Jeju kurê djwýnhmã kangaja dja. Djuda ne arým kute

ar ʔr djā pumūnh. Amrēbē ne Jejumē kōt ba djwýnh ar pidjōkō'ʔr mrānho ku'ē nhyam kam Djuda arým kute ar ʔr djā pumūnh.

³ Kam ne arým me rūnh'ʔr bōx ne memā arē. Nhyam me arým aminhō krākamngōnhmē aminhō àpēnhmā kum,

—Me Djudakōt mōn Jeju pa 'amýn amrē o mōn o bōx. Nām ā me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē mebé pardjēumē memā ane. Nhyam Djuda arým kute omūnhkōt katāt Jeju'ʔr meo mō. Nām me Jeju kadjy ngōnhpōkmē kuwymē àbēr djāmēo mō. Me ʔr o mō:n arým pidjōkō'ʔr o bōx.

⁴ Nhyam Jeju ta kàjmā djan me'ʔr kato. Ta ne kute amikukām mýjja kunī markam amikukām me krākamngōnh ma. Ta me'ʔr katon memā kum,

—Mýj me'ō jabej ne ga me mō? ane.

⁵ Nhyam kam me kum,

—Be, Nadjarekam Jeju jabej ne ba me mō, ane.

Nhyam Jeju memā kum, “E kum, ba”, ane. Be, Djuda ne krākamngōnhmē ro'ā dja.

⁶ Nām Jeju, “E kum, ba”, ane. Nhyam me tu umaje ajkran akubyn ajkamēn arým tým ne nō.

⁷ Nhyam kam ajte me kukij ne memā kum,

—Mýj me'ō jabej ne ga me mō? ane.

Nhyam me kum,

—Be, Nadjarekam Jeju jabej ne ba me mō, ane.

⁸ Nhyam memā kum,

—E kum, arým ne ba me amā, “Ba”, ane. Kwārík wānh ga me bajbit ijabej gē ar ja mā tē, ane. Be, mýkam ne Jeju ā krākamngōnhmā ane?

⁹ Bir, kute ajbir Bām mā kabēnkam ar'ā ujārēnh kōt. Kute kum,

—Aje ikōt me kamēnhja ne ba ije 'ōo ibi-knor kēt, anhyr kōtō. Kōt ne Jeju jakam ar nēje me krākamngōnhmā kabēn ne arým o mebé ar utā.

¹⁰ Nhyam kam Ximāo Pedru, Jejukōt ba djwýnhja arým ō kàxdjwa kajgo. Ne kam arým kaban o akabēn arým o bēnjadjwýr nhō àpēnh jamak ta. Me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax nhō àpēnhja jamak ta. Bēnjadjwýr rax nhō àpēnh nhidjibē ne Maku.

¹¹ Nām bēnjadjwýr rax nhō àpēnh jamak ta nhyam Jeju arým Pedrumā kum,

—Kwārík wānh. Akubyn ākam anhō kàx jadjā. Djām itokry kētmā ne ga inēje me tak ne? Ibām kute itokry'ā imā karō kōt dja ba itokry, ane.

¹² Nhyam kam me arým Jeju pa 'amýn uwpre. Me krākamngōnhmē me ō bēnjadjwýr ar pa 'amý. Mebé idjaer rūnh nhō àpēnhdjwý pa 'amý.

Me kute bēnjadjwýr Ananh'ʔr o bōx.

¹³ Nām me uwpre kam arým bēnjadjwýr rax Ananh kumrēx'ʔr o mō. Bēnjadjwýr rax Kajbaj ne Ananho umrengēt. Kajbaj ne amex tām kam kubē me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax.

¹⁴ Amrēbē ne Jeju'ā memā kabēn jarēn memā kum,

—Me'ō pydji dja me babē idjaer kunī pānh ty. Kam dja gu me arým badjumar mex, ane. Be, me krākamngōnh bēnjadjwýr rax Ananh kumrēx'ʔr Jejuo mō. O mōn arým ō kikreti'ʔr o wadjā.

Pedru kute aminēje memā 'ēx.

Mat 26.69; Mak 14.66; Ruk 22.55

¹⁵ Nhyam Ximāo Pedru kōt tē. Jejukōt ba djwýnh 'ōdjwýmē ro'ā ne ar Jeju kōt tē. Kōt tē:n arým kre tā dja. Nhyam Pedru nhikjēja memā kum,

—Ba wadjā. Bēnjadjwýr kute ipumūnh tūmū, ane. Ne kam arým Jeju kōt wadjā. Bēnjadjwýr nhō kikreti nhipōkri ne kēnh ngrire. Kam ne wadjān dja.

¹⁶ Nhyam Pedru bōm kre tā arek dja. Nhyam Pedru nhikjēja akubyn ʔr akēx ne. Ne kam bēnjadjwýr nhō àpēnh nire kre tā ku'ē djwýnhjamā Pedru jarē. Ne kam amikōt Pedruo wadjā.

¹⁷ Nhyam kam bēnjadjwýr nhō àpēnh nija tēn Pedrumā kabēn ne kum,

—Djām ga ne ga abē Jejukōt aba djwýnh 'ō? ane.

Nhyam kum, “Kati”, ane.

¹⁸ Nhyam wānh me ànhūho kumex. Bēnjadjwýr nhō àpēnhmē ō me krākamngōnh ànhūho kumex. Me arek kryje pī prāo amim kuton ànhūho kumex. Nhyam Pedru me'ʔr tēn mekōt ànhūho dja.

Bēnjadjwýr rax kute axwe'ō jabej kukjēr.

Mat 26.59; Mak 14.55; Ruk 22.66

¹⁹ Nhyam kam me arým bēnjadjwýr rax'ʔr Jejuo bōx. Me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax'ʔr ne o bōx nhyam arým kabem dja. Nhyam kam arým kukij ne kum,

—Imā akōt me ba djwýnh'ā ajarē. Mýj akukràdjā ne ga memā arēnho aba? ane.

²⁰ Nhyam kum,

—Djām me kàxā ne ba memā ikukràdjā jarē? Kati. Arým ne ba me kunīmā ikukràdjā jarēnho amirīt ne. Ne apýnh me bikprōnh djāmē Metíndjwýnh nhō kikitetikam arē. Kikitetikam ne mebé idjaer kunī bikprōnh dja. Ba arým kunīkōt memā ikukràdjā jarēnho amirīt ne.

²¹ Mýj kadjy ne ga ba ikukij? Me wā dja ga me kukja nhyam me arým kute ikabēn mar kōt arým amā arē, ane.

²² Jeju bēnjadjwýrmā ane nhyam krākamngōnh'ō, kuri ānja ikra poo Jeju kurwan kum,

—Djãm me ã bĕnjadjwÿr raxmã kabĕn kute anhÿr? Me kadjy Metĭndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bĕnjadjwÿr raxmã ne ga akabĕn ne, ane.

²³ NhyM Jeju kum,

—Ikabĕn punu kĕt ne ga ikurwa. Ne ba ren ikabĕn punu ga ren aje mÿj ikabĕn punu'õ markõt ren memã ijarĕnhõ amirĭt ne kõt ren arÿm ikurwa. NhyM be, kati. Ikabĕn katãt ne ba arĕ ga ikurwa, ane.

²⁴ Nãm ane nhyM Ananh amũ Metĭndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bĕnjadjwÿr raxbĕ Kajbajja'ÿr Jeju jano. Uwpre rã'ã ne ano. NhyM me arÿm Kajbaj'ÿr o mõn o bõx.

Pedru ajte aminĕje 'ĕx ne ajte aminĕje 'ĕx.

Mat 26.71; Mak 14.69; Ruk 22.58

²⁵ NhyM Ximão Pedru wãnh me krãkamngõnh kõt ànhũnhõ dja. Ànhũnhõ dja: nhyM me arÿm kukij ne kum,

—Djãm gadjwÿ abĕ Jeju kõt ba djwÿnh'õ? ane.

NhyM memã kum, “Kati”, ane.

²⁶ NhyM kam bĕnjadjwÿr nhõ àpĕnh'õ ajte kum kabĕn ne kum,

—E kum, amũ pidjõkõkam Jejukõt me'õja anokre o nokre ba arÿm omũ. Djãm ga? ane. Pedru kute me'õbĕ õbikwa jamak 'yrja ã Pedrumã ane. Nãm, “Djãm ga”? ane.

²⁷ NhyM Pedru ajte kum, “Kati”, ane. Nãm kum anhÿr totokbĕ nhyM õkrĕn'ãnh arÿm kã.

Me kute Piratu'ÿr o bõx.

Mat 27.1; Mak 15.1; Ruk 23.1

²⁸ Nãm õkrĕn'ãnh kã nhyM me arÿm Kajbaj kurũm Jejuo mõ. O mõ:n kam kikreti'õdjwÿ'ÿr o bõx. Piratu nhõ kikreti'ÿr o bõx. Me bajtemkam bĕnjadjwÿr nhidjibĕ Piratu. Kikreti jakam ne Piratu kute memã axwe pãnh jarĕnh djã. Nãm me Piratu nhõ kikreti'ÿr Jejuo bõx ne amijã maje bõm arek kumex. Nãm me abenmã kum,

—Kwãrĭk wãnh gu me Piratu nhõ kikretimã badjãr kĕt. Dja gu me me bajtem nhõ kikremã wadjãnh arÿm bapunuren te baje mry krĕnmã. Me kute Metĭndjwÿnhmã mrykĭ'ãtomti bĭnja te baje krĕnmã, ane. Me kute aben bĕ me bajtem nhõ kikre py-makam ne me ã abenmã anen bõm arek kumex.

²⁹ Me bõm kumex nhyM kam bĕnjadjwÿr Piratu arÿm me'ÿr katon dja. Ne kam Jeju'ã memã kum,

—Be, mÿj ne me'õja axwe kute? Mÿj ne o ajkĕ? ane.

³⁰ NhyM me kum,

—Je, ne ren axwe kĕt ba me ren amã arĕnh kĕtkumrĕx. NhyM be, kati. Mrãmri axwekumrĕx, ane.

³¹ NhyM Piratu memã kum,

—Me ga dja ga me amũ o mõn me akukràdjã kõt mÿj axwe'õmã akaton kam arÿm pãnh ajmã on, ane.

NhyM mebĕ idjaer rũnh kum,

—Be, kati. Me akukràdjã kõt me ije me axwe pãnh me'õ par kĕt. Ga ne ga aje me axwe pãnh me par djwÿnh, ane.

³² Be, amrĕbĕ Jeju kute amikukãm memã, “Dja me pĭte'y'ã inhõ ba kÿjrũm wajĕt”, anhÿr kõt ne me arÿm jakam ã Jeju'ã Piratumã àpĕnhõ ane. Kute pĭte'y'ã nhõr ne bĭn'ã ne me kum apnĕ.

³³ NhyM kam Piratu arÿm õ kikretimã wadjã. Ne kam amiwÿr Jeju 'uw nhyM 'ÿr bõx. NhyM arÿm kukij ne kum,

—Djãm abĕ mebĕ idjaer nhõ bĕnjadjwÿr rax? ane.

³⁴ NhyM kum,

—Djãm ga ne ga ima? Nãr kon. Djãm me'õ ne amã ijarĕ ga ikukij? ane.

³⁵ NhyM ajte kukij ne kum,

—Djãm ibĕ me abĕ idjaer'õ got? Anhõ me wÿnhmĕ me kadjy Metĭndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bĕnjadjwÿrmĕ ne me imã akanga, ane.

³⁶ NhyM kum,

—Be, djãm ibĕnjadjwÿr rax kute pykakam me bĕnjadjwÿr rax pyrãk? Kati. Ne ba ren amijo ane nhyM ren inhõ àpĕnh arÿm inĕje me'ÿr prõt ne. Kam ren mebĕ idjaerkam me rũnhbĕ aptã. NhyM be, kati. Ibĕnjadjwÿr rax kute pykakam me bĕnjadjwÿr rax pyrãk kĕt, ane.

³⁷ Æ kute kum anhÿrkam Piratu kum,

—Djãm kam mrãmri abĕ bĕnjadjwÿr rax'õ? ane.

NhyM kum,

—Ga ne ga arÿm imã ibĕnjadjwÿr rax jarĕ. Be, mrãmri. Kadjy ne ba pykakam me'ÿr bõx ne inã kurũm ruw. Ije mrãmri katãt memã ikabĕn jarĕnh kadjy ne ba bõx. NhyM me kum ikabĕn kĭnhja ne me ikabĕn man kõt ar amijo ba.

³⁸ NhyM kum,

—Tõ nhÿnh ne me kabĕn katãt'õ? ane. Nãm kum anen arÿm ajte mebĕ idjaer'ÿr katon Jeju'ã memã kum,

—Be, axwe kĕtkumrĕx ba arÿm kuma.

³⁹ Ba we me abĕ idjaer nhõ bĕnjadjwÿr raxjamã inhiren ano gĕ ta arek ar me aro'ã ba. Me irõbĕ mrãnh nhõ akati jakam me akukràdjã kõt dja ba kum inhiren ano. Amex pÿnhkõt ne ba me pÿnh ne me'ã kurĕn bõm me kurĕ. Metĭndjwÿnh me irõbĕ mrãnh nhõ akatikam me akukràdjã kõt ne ba bõm me kurĕ, ane.

⁴⁰ NhyM me ajte kãj bĕ kum kabĕn ne kum,

—Kati. Kwãrĭk wãnh. Be, atemã Baraba dja ga kum anhiren ano, ane. Be, Baraba ne àkĭnhĭ, axwe, nèkrĕxmĕ pi'õk kaprĭ prãmje kute me paro ba.

19

*Me kute pite'y'ã nhõ'ã Piratumã àpnênh.
Mat 27.27; Mak 15.16*

¹ Nãm me Piratumã ane nhyim kam arým krãkamngõnhmã Jeju jarê. Me kute kaprêprêk kadjy memã arê. Nhyim me o tẽn arým mrykã punuo kaprêprêk kumex ne.

² Ne kam mrynhõ kajkep ne ikãnh ne o kute bẽnjadwýr rax krãdjê pyrãk ne kum kutu. Ne kam inõkã ryti kamrêk kute me bẽnjadwýr rax kã pyrãk kum adjã.

³ Ne kam arík kum kabêno kute me me rũnhmã kabên pyrãk ne kum,

–Be, ga we abê mebê idjaer nhõ bẽnjadwýr rax. Goja kribêm atin 'iry, ane. Ne ikrao tituk ne. Nãm me ã 'ã bẽno bikêno ane.

⁴ Nhyim kam Piratu ajte me'ýr katon memã kum,

–Be, ije kam axwe'õ mar kêt. Axwe kêt. Kam ba ije ajte me amã o ikatormã. Dja ba o ikato ga me kam arým ama. Axwe kêtja ma, ane.

⁵ Nhyim Jeju arým kato. Mrynhõ krãdjê mẽ inõkã ryti kamrêk rã'ã ne 'ã kato. Nhyim Piratu memã kum,

–Ota, tãm ne ja, ane.

⁶ Nhyim me kadjy Metũndwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadwýrmẽ mebê idjaerkam me krãkamngõnhmẽ omũn arým kãj bê Piratumã kum,

–Pite'y'ã anhõ, ane.

Nhyim memã kum,

–Kati. Djã ne ba kam axwe'õmã ikato got ba pite'y'ã kunhõ? Kati. Me ga dja ga me o tẽn pite'y'ã anhõ, ane.

⁷ Nhyim mebê idjaer rũnh kum,

–Be, axwekumrêx. Kute amijo 'êx ne memã kum, “Ibê Metũndwýnh Kra”, anhyro bakam axwekumrêx. Nãm Metũndwýnhbê raxo amiptãro ba. Me ikukràdjã kõt me axwe ja pãnh ne me kute me par, ane.

⁸ Nãm Piratu me kabên ja man arým tĩn prãm.

⁹ Ne kam akubyn õ kikretimã wadjã Jeju kukij ne kum,

–Nhyñh ne akator djã kraxja? ane.

Nhyim Jeju tu anhikrê.

¹⁰ Nhyim kum,

–Je tõ, djãm ikajgo ne ga imã amijarênh kêt? Djãm aje imar kêt? Be, ba ikabênkõt nhyim me kute pite'y'ã anhõ'ã jabej nar ba ikabênkõt nhyim me amã irer jabej. Djãm aje imar kêt? ane.

¹¹ Nhyim Jeju kum,

–Be, Metũndwýnh amybyñm ren kute ajã bẽnjadwýr mênh kêt ga ren akajgon ren akabên kêt mex ne. Kam me'õ kute amã ikanga djwýnh axweo ajakrenh mex ne, ane.

¹² Nãm kum ane nhyim Piratu arým kam kum irer jabej. Ne ajte me'ýr katon te memã kabên nhyim mebê idjaer kum,

–E kum be, Jeju ne arík Xedjabê bẽnjadwýr raxo amiptã. Djãm Xedja akam ngryk kêt mã ne ga aje Jejumã anhirermã? ane. Xedjabê ne me bẽnjadwýr rũnh kunĩ nhõ bẽnjadwýr.

¹³ Nãm me ã Piratumã ane nhyim arým amijã kuman kam ajte memã Jejuo kato. Ne kam arým me axwe pãnh jarênh djãkam nhý. Me krĩ djã jamã ne me Kẽnpoti jarê. Mebê idjaer kabênkam ne me me krĩ djã jamã Gabata jarê.

¹⁴ Arým me irõbê mrãnh nhõ akati nêje akatikam ne me Jejuo kato. Me kute amim myjja kupêno kumex djã nhõ akatikam. Kýjrũm myt nhýrkam. Nãm me axwe pãnh jarênh djãkam nhýñ kam mebê idjaermã kum,

–Be, ota me anhõ bẽnjadwýr rax, ane.

¹⁵ Nhyim me kãj bê kum,

–Rũm o tẽn. Rũm o tẽn pite'y'ã anhõ, ane.

Nhyim memã kum,

–Djãm me anhõ bẽnjadwýr rax ije pite'y'ã nhõrmã? ane.

Nhyim me kadjy Metũndwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadwýr ar kum,

–Djãm me inhõ bẽnjadwýr rax ne wã? Arkati. Atemã. Me inhõ bẽnjadwýr raxbê ne Xedja. Pydji. Ajte 'õdjwý kêt kumrêx, ane.

¹⁶ Nhyim kam me kute pite'y'ã nhõrmã arým kadjy õ me jamã arê.

Me kute pite'y'ã nhõ.

Mat 27.32; Mak 15.21; Ruk 23.26

Nhyim kam me Jeju pa 'amýn mã o mõ.

¹⁷ Ne kam me kum ikrei'ã pite'y dji nhyim arým ta amikadjy kumýn o mõ, krãnhre'ýr o mõ. Krãnhrebê me krã'i'ýr ne o mõ. Mebê idjaer kabênkam ne me me krã'imã Gogota jarê.

¹⁸ Nãm me o mõn arým kam o bõx ne arým pite'y'ã Jejumã o iten kãjmã kudja nhyim wajêt. Nhyim kam me pite'y'ã ar ja amãnhkrutmo ite nhyim ar aktã Jeju nhijên wajêt.

¹⁹ Nhyim Piratu myj Jeju axweja'ã pi'õk no'õk ne. Nãm pi'õkkam memã kum,

–Mebê idjaer nhõ bẽnjadwýr rax ne ja. Krĩraxbê Nadjarekam Jeju. Nãm ã pi'õkkam no'õko ane. Nhyim me kunĩ kute omũnh kadjy me Jeju nhimõkri kunhõ.

²⁰ Nhyim kam mebê idjaer krãptĩ pi'õk pumũn arê. Krĩrax kuri ne me kute pite'y'ã Jeju nhõr djã. Nhyim kam me krãptĩ 'ýr ban bõx ne pi'õk jarê. Apýñh me kabênkam ne no'õk. Mebê idjaer kabênkam no'õk ne mebê kregu kabênkam no'õk ne me kabênbê Raxinakam no'õk.

21 Nhyam kam mebê idjaer kadjj Meŭndjwŷnh mar djwŷnh nhô bĕnjadjwŷr Piratumâ kum,

–Kwârîk wānh pi'ôkkam memâ kum, “Mebê idjaer nhô Bĕnjadjwŷr rax”, anhŷr kĕt. Ate gĕdja ga pi'ôkkam memâ kum, “Nām amijo 'ĕx ne memâ kum, 'Ibê mebê idjaer nhô bĕnjadjwŷr rax', anhŷro ba.” Dja ga ā pi'ôk no'ôkkam memâ anen 'ā anhô gĕ me omŷ, ane.

22 Nhyam Piratu arkum,

–Kati. Arŷm ne ba mrāmri 'ā pi'ôk no'ôk ne. Kwârîk wānh rā'ā, ane.

23 Nām me krākamngônh ar pĭte'ykam Jeju nhô. Ne kam ar kute abenmâ ô kubĕkâ ngrānhmâ. Nhyam ar 'ô amijo ô kubĕkâ ja pytâ. Nhyam ar 'ô amijo ja pytâ. Nhyam ar 'ô amijo ja pytâ. Nhyam ar 'ô amijo ja pytâ. Ne ar kunĭ kum kĭnh. Nhyam inôkâti pydji.

24 Nhyam ar abenmâ kum,

–Kwârîk wānh gwaj abenmâ kokjĕr kĕt. Gwaj pykakam kĕn krye rĕn kôt kuman bajô amim inôkâti by, ane.

Amrĕbĕ: ne me bakukâmāre ja jarĕ. Me Meŭndjwŷnh Kra kabĕn jarĕn memâ kum, “Dja me abenmâ ikâ ngrān ikâ ja'ā kĕn krye rĕn kôt 'ô amim kuby.”

Nām me bakukâmāre ā memâ anen arŷm 'ā pi'ôk no'ôk ne. Nhyam me aben djô'ā arĕnho mō:. Arĕnho mōr tāmĕtā arŷm 'ŷr o bôx. Tŷ:mrām me bakamingrānyrekam ne arŷm 'ŷr o bôx nhyam me arŷm ā Jeju nhô kubĕkâo anhŷrkumrĕx.

25 Nhyam nā kanikwŷnh, nāmĕ ar axikôt apôxadjwŷ dja. Nhyam Marij 'ôdjwŷ, mjĕn nhidjibĕ Krôpa adjwŷnhdjwŷ dja. Nhyam Marij Madarenadjwŷ dja.

26 Nhyam Jeju arŷm nā, kurŷm katorja pumŷ. Nhyam kôt ba djwŷnh, kum abĕja nā kuri dja nhyam omŷ. Nhyam arŷm kôt ba djwŷnh ja'ā nāmâ kum,

–Ē, me'ô nire. Be, tāmwbĕ ne arŷm akra, ane.

27 Ne kam kôt ba djwŷnhmâ kum,

–Ē, tāmwbĕ ne arŷm anā, ane. Nhyam kam arŷm ô kikremâ o mōn arŷm o djuw mex ar o ba.

Tyk'ā ujarĕnh.

Mat 27.45; Mak 15.33; Ruk 23.44

28 Nhyam kam arŷm kute inomâ āpĕnh djâ mĕnhkam memâ kum, “Arŷm imâ kôr”, ane. Amrĕbĕ: ne me bakukâmāre Jeju kabĕn ja jarĕn memâ kum, “Arŷm imâ kôr.”

Nām me ā anen arŷm 'ā pi'ôk no'ôk ne. Nhyam me aben djô'ā arĕnho mō:. Arĕnho mōr tāmĕtā arŷm 'ŷr o bôx. Tŷ:mrām me bakamingrānyrekam ne Jeju arŷm kum kôrkumrĕx ne arŷm memâ kum, “Arŷm imâ kôr”, ane.

29 Nhyam wānh pidjô kangô kadjâ ngônh'ôkam ipun dja. Nhyam me ngônh puror pōnh djâ jakritaja kangômâ adjâ nhyam kam ipu. Nhyam me pĭbĕ ixôpu idjamâ adjān kam kâjmâ kum kungān ajkwamâ adjâ.

30 Nhyam arŷm kaôn pidjô kangô kadjâo ikô. Ne kam memâ kum,

–Arŷm ne ba idjâpĕnho tĕn inomâ kumĕ, ane. Ne kam ta aparmâ krān tu amifĭnmâ iren ta arŷm ty.

31 Be, pi'ôk rārār nĕje arŷm akamât 'ŷr nhyam mebê idjaer arŷm ĕje ô mjĭja kupĕnho kumex. Nhyam kam mekam me kwŷ Piratu'ŷr mōn kum,

–Ē, dja me pĭte'y'ā ar arija 'i kukĕ gĕ ar on ty. Dja ar on ty nhyam me on ar adjâ. Ne kam pi'ôk rārārô bikĕnh kĕt, ane.

32 Nhyam arŷm 'ŷr me krākamngônh jano nhyam me 'ŷr mōn 'ŷr bôx. 'ŷr bôx ne kumrĕx ja te'i kukĕ ne ajte ja te'i kukĕ.

33 Nhyam ar ipôkri Jeju wajĕt nhyam me 'ŷr bôx. Nhyam amrĕbĕ tyn wajĕt nhyam me arŷm omŷ. Ne kam kute te'i kukĕnh kĕt.

34 Nhyam arŷm krākamngônh'ô ô kâxo nānh jarĭn arŷm o pĕnât'ānh kanhuw. Kanhuw nhyam kamrômĕ ngômĕ akān arŷm prôt ne.

35 Ba ne ba omŷn me amâ kôt 'ā ajarĕ. Mrāmri katāt me amâ 'ā idjujarĕnhkumrĕx. Mrāmri ije omŷnhkumrĕx ne kôt me amâ 'ā ajarĕ. Me aje tu amim markumrĕxmâ ne ba me amâ arĕ.

36 Amrĕbĕ: ne me bakukâmāre tāmja jarĕn memâ kum,

“Be, 'i'ô dja me kwŷnh kĕtkumrĕx”, ane.

37 Ne kam ajte arĕn memâ kum,

“Dja me kanhuw ne arŷm omŷnho dja”, ane. Meŭndjwŷnh kukwakam ne me memâ anen arŷm 'ā pi'ôk no'ôk ne. Nhyam me aben djô'ā arĕnho mō:. Arĕnho mōr tāmĕtā arŷm 'ŷr o bôx. Tŷ:mrām me bakamingrānyrekam ne 'ŷr o bôx. Nām me te'i kukĕnh kĕt ne arŷm kanhuw. Me bakukâmāre kute 'ā pi'ôk no'ôk kôtô.

Me kute adjâ.

Mat 27.57; Mak 15.42; Ruk 23.50

38-39 Nhyam kam Jôdje Armatĕ, kubĕ ne Jeju kôt ba djwŷnh'ô. Mebĕ idjaer rŷnh pymaje kute memâ amijarĕnh kĕt ne. Kubĕ Jujukôt ba djwŷnh'ā kute memâ amijarĕnh kĕt ne. Ne kam arŷm Piratu'ŷr tĕn kum,

–Ba Jeju kaban o rwŷn o tĕn adjâ, ane. Nhyam Piratu kum, “Ajrâ”, ane. Nhyam kam arŷm amŷ tĕ. Amŷ Nikodemu'ŷr tĕn 'ŷr bôx. Nikodemu ne amrĕbĕ akamâtka Jeju'ŷr bôx nhyam ar abenmâ kabĕno nhŷ. Nikodemu ja'ŷr ne Jôdje bôx nhyam ar ro'ā Jeju'ŷr tĕ. 'ŷr tĕm kĕtri ne Nikodemu arŷm Jeju kadjj kudjŷ djâo atomkumrĕx. Utĭ'ā akrekam utĭ: kute 50 kiru pyrāk. Mĭramĕ

arômê ne abenkam o akà. Nãm kudjy dja tun arým Jódjemê ro'ã Jeju 'yr o tẽn 'yr o bõx.

⁴⁰ Ne kam arým píte'y kurúm Jeju kaban o ruwn arým kudji. Ne kam rinhuo kubêkào prĩne o kupu. Ar kupu djákõt me kudjy dja jadjuw ne o kupu. Mebê idjaer kukràdjã kõt ne me ã me tyko ane.

⁴¹ Nhyr wãnh me kute píte'y'ã nhõr dja kuri pidjõk'õ. Ne kam kênkre'õ. Kênkre ny. Kraxje me kute kam me'õ jadjãr kêt rã'ã.

⁴² Nãm ar Jeju kupun kumÿn o tẽn. O tẽn arým kênkrekam adjã. Arým pi'õk ràràr bõx 'yr nhyr kam ar amibêx ne me kute nhõr dja kuri kênkrekam adjã. Kênkrekam adjã nhyr ar'ã akamãt ne. Nhyr kam ajte akati. Nhyr kam ajte akamãt ne.

20

Akubyn tĩn ne kator:

Mat 28.1; Mak 16.1; Ruk 24.1

¹ Nhyr ajte akati 'yr, pi'õk kamrêk 'yr nhyr Marij Madarena arým kênkre'yr tẽn 'yr bõx. 'Yr bõx nhyr me kute kênpuo kênkre'ã ijêja arým amijã kutan kre jakãja'ã dja nhyr Marij arým omũ.

² Ne kam akubyn prõt ne arým Ximão Pedru 'yr bõx ne kõt ba djwÿnh'õ jadjwÿ 'yr bõx. Jeju kum abêja 'yr bõx ne arkum,

—Arým ne me kênkre kurúm Bẽnjadwÿr djwÿnho kato. Nãm me nhÿnh o mõn kudji, ane.

³⁻⁴ Nãm kum ane nhyr kam Pedrumê kõt ba djwÿnh 'õdjwÿ ar arým tu kênkre'yr prõt ne. Nhyr kam kõt ba djwÿnh 'õja arým Pedru ren kumrêx kênkre'yr bõx.

⁵ 'Yr bõx ne kênkre'ã ibõn te kre kamũnho dja. Nhyr rinhuo kubêkãbit nõ nhyr omũ. Ne kam kênkremã ãr kêt.

⁶ Nhyr kam Pedru arým kõt bõx ne tu kênkremã 'yr wadjã. Ne kam rinhuo kubêkã pumũn krã kupu djãja pumũ.

⁷ Nhyr krã kupu djãja rinhuo kubêkãmê ro'ã nõr kêt. Jeju ne prĩne krã kupu djã krã mex ne kudji nhyr ate nõ.

⁸⁻⁹ Nhyr kam kõt ba djwÿnh kumrêx bõxja kênkremã wadjãn arým omũ. Omũn arým amim,

—E kum, mrãmri ne akubyn tĩn ne, ane. Ne tu amim Jeju markumrêx. Bir, ar kute omũnh kêttri ne ar amim,

—Mrãmri ne arým tyn akubyn tĩn kêt, anhÿro ba. Ne ren mrãmri Metĩndjwÿnh kabên'ã pi'õk nõ'õk markumrêx ne ren amim,

—Be, mrãmri dja akubyn tĩn, anhÿro ba. Nhyr be, kati. Ar kute pi'õk mar kêt. Kam ne ar kute kupu djã nõrkõt omũnh kêttri amim, “Akubyn tĩn kêt”, anhÿro ba. Ne kam kênkremã 'yr wadjãn arým omũn amim,

—E kum, mrãmri ne akubyn tĩn ne, ane. Ne tu amim Jeju markumrêx.

Kute Marijmã amijo amirõt.

Mat 28.9; Mak 16.9

¹⁰ Nãm ar kênkre kamũn kam akubyn ar õ kikremã tẽn.

¹¹⁻¹² Nhyr Marij ar pãnh kênkre'yr bõx ne bõm arek mÿro dja. Nãm mÿro djan arým kênkre'ã ibõ. Nhyr kênkre kad-jwÿnhbê Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh amãnhkrut nhÿ. Ar õ kubêkã jaka. Jeju nõr djã'ã ar nhÿ. Nhyr ja krã nõr djã'ã nhÿ nhyr ja te nõr djã'ã nhÿ. Nhyr Marij kênkre'ã ibõn arým ar omũ.

¹³ Nhyr ar kum,

—Me'õ nire, mÿkam ne ga amÿro dja? ane. Nhyr arkum,

—Inhõ Bẽnjadwÿr djwÿnh ne me'õ kênkre kurúm o katon o mõn nhÿnh kudji. Ije ir djákõt omũnh kêt kam ne ba imÿro dja, ane.

¹⁴ Nãm arkum anen arým mũm akêx. Mũm akêx ne arým Jeju pumũ. Djã ne tu omũ? Kati. Kute omũnh kêt.

¹⁵ Nhyr kum,

—Mÿkam ne ga amÿro dja? Mÿj me'õ ne ga abej? ane.

Nhyr Jejuo kute pidjõkõ pumũnh djwÿnh pyrãk ne kum,

—Õ kum, ga ajte nhÿnh o amõr ne ir jabej imã akre. Dja ba 'yr tẽn arým amrê o tẽn, ane.

¹⁶ Nhyr kum, “Marij”, ane.

Nhyr kam 'yr akêx ne kum, “Rabi”, ane. Be, me bakabênkam ne gu me ren kum, “Ujarênh djwÿnh”, ane. Nãm kum, “Rabi”, anen arým o tÿm.

¹⁷ Nhyr kum,

—Kwãrik wãnh ijo atÿm kêt. Imã anhire. Kraxje Ibãm'yr idjãbir kêt ne ga ijo tÿm. Tẽn ikamyre arkum ikabên jarên arkum, “Jeju ne ar amã, ‘Arým Ibãm'yr idjãbirmã. Ibãmbe ne ar Abãm. Arým Itĩndjwÿnh'yr idjãbir ne itẽmmã. Itĩndjwÿnhbê ne ar Atĩndjwÿnh”, ane. Dja ga tẽn ã ikamy arkum ane.” Nãm ã Jeju Marij Madarenamã ane.

¹⁸ Nhyr arým kõt ba djwÿnh'yr tẽn ar'yr bõx. Ne arkum,

—Arým ne ba Bẽnjadwÿr djwÿnh pumũ, ane. Ne kam Jeju ajbir kute kum kabên jarênhja kõt arým arkum arê.

Kõt ba djwÿnhmã kute amijo amirõt.

Mat 28.16; Mak 16.14; Ruk 24.36

¹⁹ Nhyr kam arým pi'õk kamrêkkam akamãt. Nhyr kam kõt ba djwÿnh ar arým prĩne amijã ijên nhÿ. Mebê idjaer rũnh pymaje ne ar ar bikprõnh djãkam amijã ijên nhÿ. Nhyr kam Jeju bõx ne tu ar aêrbê ar'yr wadjãn ar ipõkri dja. Djan arým arkum, “On ar adjumar mex”, ane.

²⁰ Nãm arkum anen arým arkum ikrakam kãxirãx djwa kre jakren ajte pẽnãt'ãnh kãxdjwa kre jakre. Nhyr ar kute mrãmri ar õ Bẽnjadwÿr djwÿnh pumũnhkumrêkkam kĩnhkumrêx ne.

²¹ Nhyam kam ajte arkum,

—On ar adjumar mex. Amrêbê ne Ibâm me'ã imã karô. Pykakam me kum kînh kêtja'ÿr itêm'ã ne imã karô ba amrê tê. Dja badjwÿ Ibâm kudjwa jakam me'ã ar amã karô. Ar aje ikudjwa me'ÿr atêmmã ne ba ar amã me'ã karô, ane.

²² Nãm arkum anen arÿm ar akôn arkum,

—Gê on Metîndjwÿnh Karô ar ajo ba.

²³ Dja ar ajo ba gar kôt me kwÿ axwe maro akno. Nhyam kam Metîndjwÿnh ar akôt me axwe maro akno. Nâr gar me kwÿ axwe maro abiknor kêt nhyam kam Metîndjwÿnh me axwe maro biknor kêt. Nãm Jeju ã arkum anen arÿm mã tê.

Tômema kute amijo amirîto.

²⁴ Nhyam Tôme Djidjimu. Jejukôt ba djwÿnhbê 12'ô. Tôme ne kute ar bikprônhdjakam arkôt ÿr kêt ne kute Jeju pumûnh kêt. Jeju mã tê nhyam kam ar Tômemã kum,

²⁵ —Arÿm ne bar Bênjadjwÿr djwÿnh pumû, ane.

Nhyam arkum,

—Tô nhÿnh? Ne ba ren ikrakam kãxirãx djwa kre pumûn ren kôt inhiakra'ï jadjân ren pênãt'ãnh krekôt inhiakra jadjã. Be, kambit ne ba ren tu amim markumrêx ne amim, “Mrãmri ne akubyn tînkumrêx”, ane. Nhyam be, kati. Akubyn tîn kêt. Nãm ã Tôme arkum ane.

²⁶ Nhyam kam arÿm ar'ã akatibê 8 apêx nhyam kôt ba djwÿnh ar ajte bikprônhdjakam nhÿ. Nhyam Tômedjwÿ arÿm ar ikô'ã nhÿ. Nhyam ar ajte prîne mebê kikre'ã ijê. Ar nhÿ nhyam kam Jeju ajte tu wadjân arÿm ar ipôkri djan arkum, “On ar adjumar mex”, ane.

²⁷ Ne arÿm Tômemã kum,

—Ajrã. Amrê anhiakra 'io goja inhiakra kupên omû. Ne amrê ipênãtkam krekôt goja anhiakra jadjã. Kwãrik wãnh ijã amim, “Kati. Nãm 'êx”, anhyr kêt. On tu amim imarkumrêx, ane.

²⁸ Nhyam Tôme kum,

—Inhô Bênjadjwÿr djwÿnh, Itîndjwÿnh, ane.

²⁹ Nhyam kum,

—Tôme, ga aje ipumûnhkôt ne ga arÿm tu amim imarkumrêx. Nhyam be, me kute ipumûnh kêt djwÿ. Djãm me kute ipumûnh kêt ne tu amim imarkumrêxkam kaprîmã? Kati. Dja me te ipumûnh kêt ne tu amim imarkumrêx ne arÿm kînhkumrêx. Ne kînh katãt ajakre. Nãm ã Jeju kum ane.

³⁰ Be, kôt ba djwÿnh kute omûnh ne kute raxmã kator kadjy ne Jeju kute mÿjja pumûnh kêt krãpti nhîpêx. Ne me punu krãptio mex. Ije ar amã mÿjja kwÿ'ã idju-jarênh ne ije 'ã pi'ôk no'ôk ne ja. Djãm kun'ã ne ba pi'ôk no'ôk? Kati. Pi'ôk jakam ne ba kwÿbit'ã pi'ôk no'ôk ne.

³¹ Be, mÿj kadjy ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne? Bir, dja gar pi'ôk jarên aman arÿm tu amim Jeju markumrêx ne amim,

—Mrãmri ne Jejubê gwaj banhō Bênjadjwÿrbê kumkatikumrêx. Mrãmri kubê Kritukumrêx. Mrãmri kubê Metîndjwÿnh Krakumrêx, ane. Ja dja gar pi'ôkkam arên aman tu amim markumrêx. Tu amim markumrêx ne arÿm Jejukôt atîn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne ba ar amã 'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne ja.

21

Kôt ba djwÿnh kute kabênkôt tep kumex pynênh.

¹ Nãm Jeju ã kôt ba djwÿnhmã amijo amirîto ane. Tyk ne akubyn tînkam ã arkum amijo amirîto ane. Ne kam ajte kute imôtibê Xiberij'ãnh kute arkum amijo amirîto kadjy.

² Nhyam kôt ba djwÿnh kwÿ imô nokã'ã ar ba. Ximão Pedrumê Tôme Djidjimumê Natanajeumê Djebedêu kute ar adjwÿrmê kôt ba djwÿnh amãnhkrut 'ôdjwÿ ar ba. Natanajeu ne pykabê Garrêjakam krîbê Kanakam abatãnh djã.

³ Ar ngô nokã'ã ar ba: nhyam Ximão Pedru arkum,

—Ba on tep kwÿ pynê, ane.

Nhyam ar kum,

—Bar akôt tê, ane. Ne kam tên kãkam nhÿn kam nox ne. Ne kam ar kryreti rênho ba. Ne ar rênho ba: nhyam ar'ã akamãt. Nhyam ar ar o ba: nhyam arÿm ar'ã akati tê nhyam tep kêt mex ne.

⁴ Ar'ã akati tê nhyam Jeju arÿm bôx ne akãx'ã dja. Nhyam ar kute nokre pumûnh kêt ne.

⁵ Jeju akãx'ã dja:n kam amû arkum kabên ne arkum,

—Akmerer ar, djã ne gar tep'ô pynê? ane.

Nhyam ar kum, “Kati”, ane.

⁶ Nhyam arkum,

—Ar kã djubôk'ãnh ajte kryreti mên arÿm kwÿ pynê, ane. Nhyam kam ar arÿm kã djubôk'ãnh kryreti mê. Nhyam arÿm tep kume:x ne. Nãm ar arÿm tep kumex pynê ne arÿm te: kute o àbirmã nhyam utî: ne.

⁷ Nhyam kôt ba djwÿnhja, Jeju kum abêja, Pedrumã kum,

—E kum be, Bênjadjwÿr djwÿnh ne dja, ane. Nhyam Pedru kuman amikajgo pumûn arÿm ô inôkãti jadjân kam tu Jeju'ÿr nox ne 'ÿr bôx.

⁸ Nhyam kôt ba djwÿnh 'ôdjwÿ ar kã ngrîre 'ôkam arÿm akãx'ÿr mō. Akãx'ÿr tep kamênhō mō. Amybÿm ne akãx nhyam ar ar tepo ba. Akãx'ÿr 'ã akrebê 90 metu.

⁹ Nãm ar tep kamênhō mō:n arÿm akãx'ÿr o bôx. 'ÿr o bôx ne arÿm o wabi. Nhyam arÿm kute tep prã'ã bôr ikwã nhyam ar omû. Nhyam djwÿdjwÿ kuri ikwã nhyam ar omû.

¹⁰ Nhyam kam Jeju arkum,

—Amrê ar aje tep pynênh kwÿo tē, ane.

¹¹ Nhyh Pedru arÿm 'ÿr tē. Kryretikam tep rÿnh krãptĩ. 'ÿr ne tē nhyh kryretikam tep rã'ã nhyh bjêro mō:m akãx'ã arÿm kumê. Nhyh tep'ã akrekam kubê 153. Nãm te tep rÿnh krãptĩn kute kryreti rēnh kêt ne.

¹² Nhyh kam Jeju arkum,

—Amrê ar mōn anhō kwÿ krê, ane. Nhyh ar 'ÿr mōn arek dja. Ar arÿm kute amim ò Bēnjadjwÿr djwÿnhkôt kute markam ar 'ò kute kum, “Bēnjadjwÿr djwÿnh, djãm ga”? anhÿr prãm kêtumrêx. Nãm ar arek umaje dja.

¹³ Nhyh kam Jeju arÿm ar'ÿr tēn arkum djwÿmê tep ngã. Nãm ã Jeju arkum amijo amirĩto ane.

¹⁴ Be, Jeju akubyn tĩn nhjukri ne amũja'ã arkum amijo amirĩt. Ne ajte arkum amijo amirĩt. Ne akati jakam ajte kute arkum amijo amirĩt ne ja.

Kute Pedrumã akubyn kum àpēnh kadjy kabēnjarēnh.

¹⁵ Jeju arkum kungã nhyh ar arÿm o nhÿ, ò kwÿ krēno nhÿ. Ne kam ò kwÿ krēn pa nhyh Jeju arÿm Ximão Pedru kukij. Djōnaj kute Ximão djirja. Nãm kukij ne kum,

—Ē Ximão. Djãm amã ijabê? Djãm amã ijabêo aje ar ja kunĩ jakrenh? ane.

Nhyh kum,

—Nã Bēnjadjwÿr djwÿnh, imã ajabê. Ga arÿm ama, ane.

Nhyh kum,

—Inhō me ne me kute mrykĩ'ãtomti krare pyrãk. Dja ga memã ikabēn jarēnho aba. Dja ga memã ikabēn jarēnho kute mrãmri ne mrykĩ'ãtomtio ba djwÿnh kute ò krito djuw mexo ba pyrãk. ã memã ikabēn jarēnho ane, ane.

¹⁶ Ne kam ajte kum,

—Ē Ximão, djãm amã ijabê? ane.

Nhyh kum,

—Nã Bēnjadjwÿr djwÿnh, imã ajabê ga arÿm ama, ane.

Nhyh kum,

—Inhō me kute mrykĩ'ãtomti pyrãk dja ga ar meo aba, ane.

¹⁷ Ne kam ajte: kum,

—Ē Ximão, Djōnaj kra, djãm amã ijabê? ane.

Nhyh arÿm kaprĩre. Kute kum, “Djãm amã ijabê”? anhÿro amãnhkrut ne ikjêkêtkam ne arÿm kaprĩre ne.

Nãm Jeju kum ane nhyh kum,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh, ga ne ga aje mÿjja kunĩ mar. Imã ajabê ga arÿm ama, ane.

Nhyh Jeju kum,

—Inhō me kute mrykĩ'ãtomti pyrãkja dja ga memã ikabēn jarēnho aba.

¹⁸ Be, ajabatãnh nykam ne ga amipre djão amipren kam ga aje amim pry'ã karō kôt mrã. Nhyh be, abēngêttekam dja ga me'ômã

apa bē nhyh apren apa 'amÿn 'ÿr ajo tē. Te atēm prãm kêt nhyh 'ÿr ajo tē, ane.

¹⁹ Be, me kute Ximão Pedru bĩn kukãm ne Jeju ã kum ane. Pedru dja me kubĩ nhyh arÿm ty. Dja ã tyko ane nhyh me arÿm kôt Metĩndjwÿnh raxmã kato. Nãm kum anen ajte kum,

—Be, dja ga mã ikôt ajkamê, ane.

²⁰ Nãm Ximão Pedrumã ane nhyh arÿm akêx ne kôt ba djwÿnh 'òdjwÿ pumũ. Jeju kum abêja pumũ. Tãm ne amrêbê ar àkuro ÿrkam Jeju'ÿr ajkamēn kum,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh, mÿj me'ò ne kute akurê djwÿnhmã akangamã? ane.

²¹ Nãm Pedru kôt ba djwÿnh ja pumũn kam 'ã Jejumã kum,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh, mÿj dja tãmwãdjwÿ kam ne? ane.

²² Nhyh Jeju Pedrumã kum,

—Be, dja ba akubyn bōx nhyh tĩn rã'ã jabej. Kwãrik wãnh rã'ã. Nhyh be, ije adjãpēnh djã'ã amã karōja dja ga kôtbit ajamak bēn ne o aba. Ba dja ga mã ikôt ajkamê, ane.

²³ Nhyh kam Jeju kukwakam me kute abeno kamyja kute Jeju kabēn mar kêt ne arĩk'ã abenmã kum,

—Be, dja kôt ba djwÿnh wã tyk kêtumrêx, ane. Nhyh be, kati. Djã ne kum, “Dja tyk kêt”, ane? Kati. Nãm Pedrumã kum,

—Be, dja ba akubyn bōx nhyh tĩn rã'ã jabej. Kwãrik wãnh rã'ã. Nhyh be, ije adjãpēnh djã'ã amã karō dja ga kôtbit ajamak bēn ne mã ikôt ajkamê, ane. Jabit Jeju Pedrumã arē. Tãm ne ja.

²⁴ Ba Jeju kôt iba djwÿnh ne ba me amã Jeju djãpēnh'ã ajarē. Ije àpēnh pumũnhkôt ne ba katãt me amã 'ã idjujarēnhkumrêx ne arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Tãm ne bar ije markumrêx.

²⁵ Djãm ije apÿnh àpēnh djã'ã pi'òk no'òkja djãm jabit ne Jeju ipêx? Kati. Ije pi'òk no'òk kêtiri ne ba amim,

—Ne ba ren àpēnh kunĩ'ã pi'òk no'òk nhyh ren arÿm pi'òk kume:x. Ne ren apÿnh pyka djãri kunĩkôt ren pi'òk me akrenh mex ne. Nhyh be, kati. Jeju djãpēnh jabit ne ba 'ã pi'òk no'òk ne. Tãm ne ja.

Metĩndjwýnh Karõ kute meo ba'ã ujarẽnh ne ja.

Ruka ne ajte me bakunĩ kadjy Teopiremã pi'ók no'ók ne. Òbê ja ne kum Jeju'ã ujarẽnh tẽn àbir djãmã kumê. Ne kam jakam ajte Jeju àbirkõt arê ne kam keteĩndjwýnh kute Amikarõ janor nhyh kute me 'amýnh týx'ã ajarê. Jeju pykabê ar bari kute õ me jao atom ne kam arým kãjkwamã àbirkam kute ar meo ba rã'ã ne kute memã Amikarõ janor ne o meo týx ar o ba nhyh me kute Jeju pyma proobit mýjja pumũnh kêt kwý nhípêx ar o baja'ã ujarẽnh tẽn. Jejukõt ba djwýnh ne uma proo arkum me uma kêt mex ne memã 'ã ujarẽnh ba nhyh me tu amim markumrêx ne 'ã bikprõnho dja. Be, nhyh Rukaj ja kunĩ'ã ajarê ne kam ajte Pedru'ã ajarê ne kam atãri Paur'ã ajarê. Djãm Jeju kute amim mebê idjaerbit pytãr ne ar meo bamã? Kati, kute pyka kunĩkõt me ja kunĩ pytãrmã. Pedru ne memo krax nhyh kam Paur mrãmri apýnh me õ pyka djãri kunĩkõt me'yr mrãn prĩne memã 'ã ujarẽnh ba. Amrêbê ne Paur kum Jeju nhõ me ja kurêkumrêx ne prĩne meo bikênh ar o ba nhyh kam Jeju kum amijo amirĩt nhyh arým tu amim Jeju markumrêx ne kum abên kam kabênkõt pyka kunĩkõt me'yr mrãn memã Jeju'ã ajarê nhyh kam me tu amim markumrêx ne kam 'ã akuprõ.

Jeju djãbir'ã ujarẽnh kadjy ne ja.

Mat 28.16; Mak 16.14; Ruk 24.46

¹ Be, ga Teopire, amã ne ba amrêbê pi'ók no'ók ne. Pi'ók wãkam ne ba Jeju djãpênh kraxkurũm, kabên kraxkurũm prĩne amã 'ã idjujarẽnh tẽn 'ã amã pi'ók no'ók ne.

² Pi'ók no'óko tẽn kam arým àbir'ãnh amã 'ã ajarêh arým 'ãnh pi'ók no'ók krãta. Be, Jeju kumrêx ne amijo me kwý pytã. Amijo me kwý pytãh arým àpênh djã'ã arkum karõ. Metĩndjwýnh Karõ kukwakam 'ã arkum karõn ar anon arým kãjkwã djwýnhmã wabi.

³ Be, àbir kêtiri ne tokryn tyn akubyn tĩn ne arým arkum amijo amirĩt ar o ba. Mýj kadjy ne arkum amijo amirĩt ar o ba? Bir, dja ar tĩnkõt omũn arým mã memã kum,

—Mrãmri ne akubyn tĩn. Ar ba ne bar akubyn tĩnkõt omũnh krãptĩ, anhýro ba. Ar kute 'ã memã anhýro ba kadjy ne arkum amijo amirĩt ar o ba. Nãm arkum amijo amirĩt ne mã arkum ujarẽnh ba. Metĩndjwýnh kute amim me utãrn ar meo ba'ã arkum ujarẽnh ba. Akubyn tĩn'ã arkum amijarẽnh ar o ba: nhyh arým 'ã arngrobê 40 apêx.

⁴ 'ã arngro apêx kêtiri ne ar ajte Jejumê ro'ã abeno akuprõ nhyh arkum 'ã karõn arkum, —Kwãrik wãnh Djeruxarê kurũm ar akator kêt ne ije amrêbê ar amã gwaj Babãm

kabên jarênh kõt Metĩndjwýnh Karõ jabej ajkam ama.

⁵ Be, Djuão Metĩndjwýnhmã ngõmãbit me angij. Nhyh be, dja ar ajã arngro krãptĩ apêx kêt nhyh Metĩndjwýnh arým ar amã Karõ jano nhyh raxo ar akadjwýnhbê nhýn ar ajo ba. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁶ Nhyh kõt ba djwýnh Jeju àbir kutã 'ã akuprõ. Be, me bajtemmã ne mebê idjaer àpênh tũm. Ar 'ã akuprõn kukij ne kum,

—Ê, Bênjadjwýr djwýnh, djãm jakam dja ga me bajtembê me babê idjaero amiptãn ar me ijo aba? ane.

⁷ Nhyh arkum,

—Bir, gwaj Babãm djwýnh ta ne kute mar. Kabênkõt dja aje arênhwã'ã akati nãr 'ã mytyrwý bõx. Kute ar amã 'ã akati jarênh ar aje mar prãm kêtumrêx.

⁸ Nhyh be, dja Metĩndjwýnh Karõ ar akam ruw ne ar amã týx jadjã gar arým kukwakam atýx ne. Ne kam ijã memã adjujarêh ar aba. Krĩraxbê Djeruxarêkam ijã memã adjujarêh ar aba. Ne amibũn pykabê Djudêjakam apýnh me krĩ djãri kunĩkõt ijã memã adjujarêh ar aba. Ne amũ pykabê Xamarijakam apýnh me krĩ djãri kunĩkõt ijã memã adjujarêh ar aba. Ne amũ: pyka kunĩ kõt aba:n apýnh me ba djã kunĩkõt me'yr aban bõx ne memã ijã adjujarêh ar aba.

⁹ Nãm ã Jeju arkum anen arým kãjmã tẽn. Kãjmã tẽn nhyh ar omũnho ku'ê. Nhyh kakrã arým o akno nhyh ar arým omũnh kêt ne.

¹⁰ Abej rĩto ku'ê rã'ã nhyh arým Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh amãnhkrut tu ar kuri dja. Ar õ kubêkã jaka.

¹¹ Ar kuri djan arým arkum,

—Ê, pykabê Garrêjakam ar ajabatãnh, mýkam ne gar kãjkwã jabêno aku'ê? Arým ne Jeju ar abê kãjkwã djwýnhmã wabi gar omũ. Dja gar akubyn rwýkkõt djwý ã omũnho ane. Nãm ã Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh arkum ane.

Maxij kute Djuda tykkam pãnh àpênh djã 'amýnh ne ja.

¹² Nhyh kam ar ar ku'ê djã kurũm, krãnhbê Oriwêre kurũm akubyn Djeruxarê'yr tẽn. Mebê idjaer ne me amikukràdjã kõt me tyk djã kêt djãkam pi'ók rãrãrkam nýar mrãnh kêt. Me mrãnh'ã akreo kirometu pydjibit. Me kukràdjã kõt ar akubyn Djeruxarê'yr tẽn kute kirometu pydji pyrãk.

¹³ Ne kam bõx. Bõx ne kýjrũm kumoka'ê'yr wabi. Ar bikprõnh djãmã wabin nhý. Pedrumê Djuãomê Xijagumê Àngremê Piripimê Tõmemê Batormêmê Matêumê Xijagumê Ximãomê Djuda ar nhý. Aupêu ne Xijagu ja djã. Ximão ja ne idji kakritbê Xerodji. Djuda ja ne Xijagumê ar axikõt apõx.

¹⁴ Ar ja kunī axikōt amim Jeju maro nhýn mā Metindjwýnhmā kabēno nhý. Mā kum meo à'wýro nhý. Nhyr me niredjwý kwý nhý. Jeju nabē Marijdjwý nhý. Jeju kamy ar axikōt ar apōxja ar adjwýnhdjwý nhý.

¹⁵ Nhý: nhyr ar'ā akati kwý apēx nhyr Pedru arým kajmā Jejukōt ba djwýnh nhípōkri dja. Arým ne me krāptībē 120. Kajmā djan memā kum,

¹⁶ —Akmeremē àpnhīre ar, dja gar ikabēnja ma. Be, Djuda ne Jeju'ýr meo mō nhyr kam me pa 'amý. Amrēbē: ne me bakukāmāre Djuda'ā ajarē. Metindjwýnh Karō kukwakam Djuda'ā ajarē. 'Ā ajarē nhyr me arým 'ā pi'ók no'ók ne. Nhyr me aben djō'ā arēnho mō:. Arēnho mōr tāmtā arým 'ýr o bōx. Me bakamingrānyrekam Djuda arým Jeju'ýr meo mōrkumrēx nhyr me arým pa 'amý. Me bakukāmāre Dawi kute 'ā ujarēnh kōtō arým 'ýr meo mōrkumrēx.

¹⁷ Be, Djuda kute 'ýr meo mōr kētri ne Jeju arým amijo utā. Ar iro'ā amijo ar ipytān arým ano bar kumē ro'ā apē.

¹⁸ Jeju te amijo utā nhyr kam kurē djwýnhmā kanga nhyr me arým pānh kum ngōnhponho pi'ók kapri ngā. Nhyr kam pi'ók kaprija pānh amim pyka'ō by. Nām pyka byn arým kam tým ne ajkatōr nhyr krēx kunī ajkapī.

¹⁹ Nhyr kam Djeruxarēkam me ja kunī abenmā arēnho ipōk ne. Ne kam amikabēn djwýnhkam ō pykamā Axēdjama jarē. Nām ā Pedru memā ane. Me bakabēnkam ne gwaj ren Djuda nhō pykamā pyka kamrōre jarē.

²⁰ Nām memā anen kam itepā ajte memā kum,

—Be, Djuda tyk ja'ā ne me bakukāmāre amrēbē: mebē idjaer nhō me ngrer tūm'ā pi'ók no'ók ne memā kum,

“Kwārik wānh krī dja ja kapry. Gē me'ō kam krī kētkumrēx”, ane,

Ne kamā ajte 'ā memā kum,

“Àpēnh djākam dja me'ō pānh apē”, ane.

Nām me bakukāmāre ā Metindjwýnh kukwakam pi'ōkkam ane.

²¹ Ije ar amā Metindjwýnh kabēn jarēnhja kōt gē me'ō Djuda djāpēnh dja 'amý. Ē, bar Jejumē ro'ā ar iba. Ar gadjwý ar akwý ne gar Jeju kōt ar aba. Be, Jejumē ro'ā ar baba 'ō, dja àpēnh djākam apē.

²² Gwaj baro'ā babamo kraxkam ne Djuāo Metindjwýnhmā ngōmā me angjēnho ba. Gwaj arým kam Jeju pumū. Gwaj baro'ā ar baba: nhyr kam Jeju arým wabi gwaj kam omūnho ino re. Gē Metindjwýnh kabēn kōt ar ajō gwaj baro'ā apē. Gwaj baro'ā baje Jeju pumūnhkam dja ar ajō gwaj baro'ā apē gwaj kam Jeju akubyn tīnkōt memā badjujarēnh ar baba. Nām ā Pedru arkum ane.

²³ Nhyr me arkum,

—Be, ar wā, Jōdje Baxabamē Maxijmē ne ar aro'ā Jeju pumū, ane. Jōdje Baxaba nhidji 'ōdjwýbē ne Juxu.

²⁴⁻²⁵ Nhyr ar arým Metindjwýnhmā ar arēn kum,

—Ga abē Bēnjadjwýr djwýnh. Me kunī nhōkre kadjwýnhbē ne ga aje me kabēn mar. Ne arým ar amānhkrutja pumū. Jeju ne amrēbē ar ijano bar 'ā memā idjujarēnh ar iba. Gē ar ja'ō Djuda pānh ar iro'ā 'ā ujarēnh ar ba. Ga aje amijo ar ja'ō pytārkōt ar imā o amirīt. Djuda ne axwekōt Jeju kute ar ijanorjabē amijo kuka. Kwārik wānh me biknor tokry djākam wānh akuno. Nām ar ā Metindjwýnhmā ane.

²⁶ Ne kam ar idji'ā kēn kryre no'ók. Ne kam kumē. Ne kam 'ā idji kute amirītōt ar arým amijo Maxij pytā. Nhyr kam me Maxijmā Jeju kute anor'ō jarē. Jeju kute Ar kubē 11 janor kōt ne me arkum arē.

2

Karō raxo me kadjwýnhbē ým meo ba kadjy ne ja.

Kar 4.31, 8.15, 10.44, 19.2

¹ Arým ne mebē idjaer bikprōnh dja nhō akati nhidjibē Pēxiko. Kam arým Jejukōt ba djwýnh kunī axikōt amim Jeju man ro'ā nhý.

² Ro'ā nhý: nhyr ar aērbē arým kākwa kurūm mýjja rārāk ne arým kikremā wadjā. Mýjja rārāk kute kōk 'itýx rārāk pyrāk nhyr arým me kunī kuma.

³ Nhyr arým mýjja kute kuwy pyrāk amirīt. Amirīto kute me ōto bikjēr pyrāk. Ne kam mýj kuwya arým ar'ā arij. Ar ī pýnhkōt ar'ā arij nhyr ar arým abenā omū.

⁴ Kam ne Metindjwýnh Karō arým ar ī pýnhkōt raxo ar kadjwýnhbē nhýn ar ar o ba. Nhyr ar arým apýnh me bajtem ba djākam me kabēno kabēn ne arým arēnho dja. Metindjwýnh Karō ta arkum me kabēn jangij nhyr kam ar arēnho dja.

⁵ Metindjwýnh Karō kute ar ar o ba kētri ne me ja apýnh me bajtem ba dja kunīkōt aben kurūm ban bōx. Ne arým myt tāmkam krīraxbē Djeruxarēkam ar ba. Me bōx ny ja ne me mebē idjaer kukrādjào kukrādjàn kute ar o ba tūm.

⁶ Nām me Djeruxarēkam ar ba: nhyr arým mýjja rārāk kato. Nhyr me amybým mýjja man itepato ar'ā aben pydji. Me krāptī: bōx. Bōx nhyr Jeju kōt ba djwýnh ar arým apýnh me bajtem kabēnkam kabēn jarēnh mexkumrēxo ku'ē. Ar kute me bōx ny kabēn bajtem jarēnh mexkumrēx. Apýnh me bōx ny jabatānh djākam me kabēnjakam ar kabēn jarēnh mexkumrēx nhyr me kunī arým amikabēn djwýnh ma.

⁷ Amikabēn djwýnh man kam te kute kraxkōt ar marmā arkam no tyn kumex ne abenmā kum,

–Je, me kabēnja ma. Me ja kunī ne me pykabē Garrējakam abatānh. Me kute me bakabēn mar kêtikumrēx ne arým kam kabēn jarēnh mexkumrēx.

⁸ Amrēbē me baprii apýnh me bakabēn djwýnh gu me arým jakam maro dja. Mýj ne me ja me bakabēnkam kabēn kadjy amijon?

⁹⁻¹⁰ Be, apýnh me bajabatānh djábē ne pykabē

Paxijmē

Medjijmē

Erāomē

Mexomimē

Djudējamē

Kapadômē

Pōtumē

Adjijmē

Bridjamē

Papirijmē

Edjitemē.

Apýnh me bajabatānh djā ne ja.

Ribijkam pykabē Xireni kuridjwý me bajabatānh djā'ō.

Krīraxbē Rōma kurúm me babōxdjwý bakwý babē idjaerkumrēx.

Nhym me bakwý amrēbē baje mebē idjaer kukrādjaō kukrādja.

¹¹ Kretamē Arabijmē ne me bajabatānh djā'ōdjwý.

Be, apýnh me bajabatānh djā ne ja. Nhym me tu me bajaerbē apýnh me bakabēn djwýnh kunīkôt kabēn jarēnh mex. Me bakabēn jarēnh mex ne arým kam Metündjwýnh rax'ā ujarēho kumex gu me arým ar kuma. Nām me bōx ny ā Jejukôt ba djwýnh ar'ā abenmā ane.

¹² Ne arým te kute kraxkôt ar marmā arkam no tyn kumex ne ar umaje umar punuren abenmā kum,

–E kum, mýj'ā ne gu me baje me kabēn marja amijakre? ane.

¹³ Nhym me kwý arkam bēno ajkēn abenmā kum,

–Kadjwati kangō* kumexkam ne me ajbā, ane.

Pedru kute káj bē me krāptimā Metündjwýnh kabēn jarēnh.

¹⁴ Nhym kam Pedru arým kájimā dja. Jeju kute ar anorbē 11mē ar ro'ā kájimā djan arým káj bē memā kabēn ne memā kum,

–Me abē idjaer, krīraxbē Djeruxarēkam me ar aba kunī, dja ga me ikabēn 'āno djan ama.

¹⁵ Be, me amābit ne bar ije kadjwati kangōkam ibibānh pyrāk. Nhym be, kati. Ota, kýjrūm myt nhý. Nhýnh got kýjrūm myt nhýrkam kadjwati kangōkam me bibānh'ō amirīt ne? Arkati. Ar ba ne bar ibibānh prām kêtikumrēx.

* **2:13** Mýjja me kute o kôm ne kôt bibānh kunīja, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mýjja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē.

¹⁶ Bar me amā arē ga me ama. Bar apýnh me aba djāri me akabēnkam ikabēn jarēnh mex ga me ama. Be, amrēbē: Metündjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnhbē Djōwe kute ar ijā ujarēnh kôt ne bar ā ikabēno ane.

¹⁷ Nām me bakukāmāremā kum, “Metündjwýnh me bamā, ‘Dja mýjja kunī pykakôt amingrānh 'ýr nhym me kunī aminhinomā amimēnh 'ýr ba arým me kunīmā Ikarō jano nhym arým meo tuknīn meo ba.

Me í pýnhkôt me kunīo tuknīn meo ba. Meo tuknī kute mrāmri ne me kute me iby ngō kapī nhym kute meo tuknī pyrāk.

Dja ba Ikarō jano nhym akamrer ar, akadjwýx ar ikukwakam kabēn jarē.

Nhym me abatānh ny nokam mýjja pumūnh kêt kwý amirīt nhym me omū.

Nhym mebēngēt mýjja kwý pyti.

¹⁸ Apýnh akati djāri wākam dja ba inhō àpēnh mymē inhō àpēnh nimā Ikarō jano nhym arým meo tuknī. Nhym me arým ikukwakam ikabēn jarē.

¹⁹ Nhym me te kute mýjja marmā kam no tyn kumex kadjy dja ba kákwakam mýjja pumūnh kêt kwý nhípēx. Ne me kute iraxmā kator kadjy pykakamdjwý mýjja pumūnh kêt kwý nhípēx. Dja ba kam me kamrōmē kuwymē kum tyk nhípēx.

²⁰ Ne myt nokam akamāt kô tyk ne mytyrwýo me kamrō. Bēnjadjwýr djwýnh kute me axwemā pānh jarēnh nhō akati bōx 'ýr. Kam dja memā ra:xi ne memā umati:re. Dja bōx 'ýr ba kam arým ā mýjjaō ane.

²¹ Kam dja me kwý í pýnhkôt Bēnjadjwýr djwýnhmā amijo a'uw nhym arým me utā. Me í pýnhkôt me kunī pytā' Nām Metündjwýnh ā me bamā ane.”

Nām ā Djōwe Metündjwýnh kukwakam ar ijā ane. Be, djām ar ibibānh got? Kati. Ga, me bakukāmāre Djōwe kute ar ijā ujarēnhja pumū. Djōwe kute ar ijā ujarēnh kôt bar arým apýnh me akabēnkam ikabēn jarēnh mex. Nām ā Pedru memā ane.

²² Ne ajte itepā memā kum,

–Me abē idjaer, dja ga me ikabēnja ma. Metündjwýnh ne krīraxbē Nadjarekam Jejujao ba nhym kukwakam arým mýjja pumūnh kêt nhípēxo ba. Me punuo mexo ba. Te me aje marmā kam ano tyk ne aku'é kadjy ne kôt aje raxmā akator kadjy ipēxo ba. Metündjwýnh ta ne o ba nhym arým kabēnkôt me akam mýjjaō ba. Me ga ne ga me amrēbē kôt omūn ama.

²³ Tām ne Metündjwýnh kum ire. Me abē idjaermā kum ire. Mýjja kunī kētri kute amikukām mýjja kunī mar kôt ne kum ire.

Me kētri ne arým amim 'ã karõ mãmdji. Kute amim 'ã karõkõt ne arým me amã Jejumã ire. Nhyim me axwe me akabēn kõt pĩte'ykam kunhõn kubĩ ga me mekõt ajaxwe.

²⁴ Ga, me arým tu tykkumrēxja pumũ. Mýj me'õ ta dja akubyn meo tĩn nhyim me ajte mekõt ar ba? Arkati. Me arým tu tykkumrēx. Kam me kute mrãmri ne me kute me uwpre tỳxkam me te: kator prãmje kute amikjēnho bakam tokryja pyrãk. Jejudjwý ne mrãmri tu tykkumrēx. Nhyim be, djãm tyk rã'ã? Kati. Tyk rã'ã prãm kētkumrēx. Metĩndjwýnh ne arým akubyn o tĩn ne. Metĩndjwýnh ne o kute mrãmri ne me kute me uwpre tỳxkam arým 'ãpre bõnh pyrãk nhyim akubyn me ta ajte mekõt ar ba pyrãk.

²⁵ Amrēbē: Kritu ta Metĩndjwýnhmã amijarē. Tyk rã'ã kēt'ã kum amijarē. Nhyim me bakukãmãre Dawi arým kõt arē gu me pi'õkkam omũ. Nãm Metĩndjwýnhmã kum, "Bēnjadjwýr djwýnh, inokrekam ga amirĩt rã'ã. Ga imē amijo akajkepkam dja me te: idjumar punumã ingrēkmã.

²⁶ Ba kam arým inhõkre kadjwýnhbē ikĩnhkumrēx ne ikĩnh'ã memã amijarē. Dja ba inhĩkumrēx ne akubyn itĩn ne ar iba. Ja kadjy dja ba tu amim akamnhĩxkumrēx ne ate ikrã.

²⁷ Dja ba tyn me tyk ba djãkam ar iba. Djãm kam dja ga ikanga? Kati. Djãm inhĩ rerekmã? Kati. Ba ne ba amexo imex. Kam dja ga ikanga kētkumrēx. Kam ne ba ikĩnhkumrēx.

²⁸ Mýj dja ba itykkam nē? Bir, ga ne ga arým imã arē. Dja ba akubyn itĩn ne akõt ar iba rã'ã: rã'ã ne. Dja ga ikuri dja. Kam dja ba ikĩnhkumrēx ne."

Nãm ã Dawi ane nhyim Pedru arým kõt memã arē. Kritu tyk rã'ã kēt'ã memã arē.

²⁹ Ne kam itepã Kritu tĩn'ã memã kum, —Akmere, ba prĩne me amã me bakukãmãre Dawi kabēn'ã ajarē ga me prĩne ama. Djãm amijã ne kabēnja jarē got? Kati. Dawi ne amrēbē: ty nhyim me arým me tyk nhõ kikrekam adjã gu me bajē kikre pumũnh rã'ã.

³⁰⁻³¹ Be, Kritu akubyn tĩn'ã ne kabēn jarē. Dawibē Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh'õ. Nhyim kam Metĩndjwýnh kum kabēn jarēnh mãmdjin kum,

"Dja atãmdjwý ar aben djõ'ã apõx. Aben djõ'ã apõx tãmtã nhyim tũmrãm dja atãmdjwýja kato. Tãmja dja kubē Kritu. Apãnh dja memã nhýn arým kubē Bēnjadjwýrbē kumkati. Ikabēn pydji ne ba arē." Nãm Metĩndjwýnh ã Dawimã ane nhyim arým kuma. Kute amidjõ'ã Kritu kator markam ne Dawi Metĩndjwýnhmã Kritu kabēn jarēn kum,

"Dja ba tyn me tyk ba djãkam ar iba. Djãm kam dja ga ikanga? Kati. Djãm inhĩ

rerekmã? Kati. Dja ga ikanga kētkumrēx", ane. Djãm amijã ne Dawi kabēn ja jarē? Kati. Kritu'ã ne arē. Bēnjadjwýrbē kumkati'ã ne arē. Kritu dja ĩ rerek kēt ne akubyn tĩn.

³² Be, Jeju ne Metĩndjwýnh akubyn o tĩn. Ar ikunĩ ne bar omũ. Jejubē ne Bēnjadjwýrbē kumkati. Kubē ne Kritu.

³³ Nãm akubyn o tĩn nhyim kam wabin arým ra:x ne Metĩndjwýnh djubõk'ãnh me kunĩmã nhý. Nhý nhyim Bãm arým kum Karõ ngã. Amrēbē kute kum arēnhkõt ne kum kungã nhyim kam ajbir ar imã ano. Nhyim kam ar ikam ruw ne arým ar ijo ba bar arým kukwakam me bajtem kabēn jarēnh mexkumrēx ga me arým ar ima.

³⁴ Be, mrãmri ne Jeju arým wabi. Nhyim be, Dawi ne kãjkwa djwýnhmã abir kēt. Nãm amrēbē: me bakukãmãremã kum, "Inhõ Bēnjadjwýrmã ne Bēnjadjwýr djwýnh kabēn ne kum, 'Amrē idjubõk'ãnh nhý, Abēnjadjwýr raxkam idjubõk'ãnh nhý.

³⁵ Ikam ama ba amrē awýr akurē djwýnhho mõ ga me kwýo apardjan me kwý nhimex.' Nãm Metĩndjwýnh ã Kritumã ane."

Nãm ã Dawi me bakukãmãremã ane.

³⁶ Me abē idjaer kunĩ dja ga me Dawi kabēnja man 'ã ikabēn mar pydji. Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju'ã Bēnjadjwýrbē kumkati mēnhkumrēx. Kubē ne Kritukumrēx, me ajte pĩte'y'ã nhõrja tãm. Ja dja ga me amim mar pydji. Nãm ã Pedru memã ane.

³⁷ Nhyim me kute ja markam arým amim ngyrk ne kaprĩre ne. Ne kam arým Pedrumē Jeju kute ar anorja kunĩmã kum, —Akmere ar, mýj dja ba me kam amijon? ane.

³⁸ Nhyim Pedru memã kum,

—Me on amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Jeju Kritu'ýr amijo akēx. Bar kam arým kukwakam kum ngõmã me ajangij. Nhyim Metĩndjwýnh arým me ajaxwe maro aknon me akam ngyrk kēt ne arým me amã Karõ jano nhyim ar me ajo ba.

³⁹ Be, Metĩndjwýnh ne amrēbē me amã Karõ jarē. Ne ajte me akramē atãmdjwýmã arē. Ne ajte anhýr bē me mõr wãmã arē. Kute amiwýr me 'wýr kunĩ ne Metĩndjwýnh arým memã Karõ jarē. Nãm ã Pedru memã ane.

⁴⁰ Ne kam ajte memã Metĩndjwýnh kabēn kumex jarēn axwe nēje me akre:n ajte memã karõ. Nãm memã kum,

—Me kamingrãny ja ne me axwekumrēx. Dja me ĩ me biknor tokry djãkam akuno. Me gop mekõt abiknor kēt kadjy amipytã, ane.

⁴¹ Nhyim kam me kum kabēn kĩnh ne tu amim markumrēx. Nhyim kam me arým Metĩndjwýnhmã ngõmã me krãptĩ jangij. Mebē 3.000 ne me angij nhyim me arým mekõt tu amim Jeju markumrēxo ba.

*Me kute Jeju mar kute abeno õbikwa.
Kar 4.32*

⁴² Nhyem me mã Jeju kute ar anorja kukràdjã man kõt ar amijo ba. Ne aben tã akuprõ. Ne Jeju kute aminhĩ'ã djwý jakren kokjêrja tãm ne ajte kute 'ã akren kokjêro krĩ, aben tã, me kute tyk mar rã'ã kadjy. Ne aben tã Metündjwýnhmã kabêno krĩ.

⁴³ Nhyem me te kute mýjja marmã kam no tyk ne kute Metündjwýnh raxmã kator kadjy Jeju kute ar anorja me aêrbê mýjja pumũnh kêt krãptĩ nhípêxo ba nhyem me kunĩ arým madjã kreti.

⁴⁴ Nhyem me kute amim Jeju mar kunĩ ro'ã ar ban kute abenbê mýjja'õ nê kêt ne abenmã abennhõ mýjjaõ ba.

⁴⁵ Ne amũ memã apýnh aminhõ pykamê aminhõ mýjja ngãn pãnh pi'ók kaprĩ jamý. Ne kam apýnh me õ mýjja kêt mã pi'ók kaprĩ ngã.

⁴⁶ Ne kam akati kunĩkõt Metündjwýnh nhõ kikretikam axikõt Jeju maro krĩ. Ne kam apýnh me ùrkwã kõt Jeju kute aminhĩ'ã djwý jakren kokjêrja tãm ne ajte kute 'ã akren kokjêro krĩ. Ne Kĩnhhiren tu aben markumrêx ne ro'ã õ kwý krêno kumex.

⁴⁷ Ne mã Metündjwýnhmã kum,
–Imã akĩnhkumrêx. Amexti:re, anhýro kumex. Nhyem bu'ã me kunĩ kum me kĩnh. Nhyem Bẽnjadwýr djwýnh akati kunĩkõt amiwýr me kwýo akêx. Aben totokmã amiwýr meo akêx ne me axwebê me utã. Ne arým me kute amim Jeju mar kõt me umjuw nhyem me arým mekõt ar aben pydjio ba.

3

Pedru kute me'õ mrãnh kêtõ mex.

¹ Ne kam akati 'õkam arým myt ibõ, arým 3 ora nhyem Pedrumê Djuãõ ar Metündjwýnh nhõ kikreti'yr tẽ. Akati kunĩkõt, myt ibõkam ne mebê idjaer kikretikam Metündjwýnhmã kabêno krĩ. Nãm ar 'yr tẽn 'yr bõx nhyem me me'õ mýn o tẽ.

² Adjãkam ne mrãnh kêt nhyem me mýn o ba. Akati kunĩkõt ne meo ban kikreti jajkwa krekre kuri krĩ. Ajkwa krekre ja nhidjibê ne Kĩnhhire. Nãm me o ban krĩ nhyem kam me ngjêx kunĩkõt pi'ók kaprĩ'ã me 'wýro krĩ.

³ Be, nãm me kumýn o tẽn kam ýr. Nhyem Pedrumê Djuãõmê mekõt ãrmã tẽ nhyem ar omũn arým pi'ók kaprĩ'ã ar ku'uw.

⁴ Nhyem Pedrumê Djuãõmê 'yr akêx ne omũ, omũnh týx ne kum, “Amrê ar ipumũ”, ane.

⁵ Nhyem arým ar kuman mýjja jabej ar'ýr akêx ne ar omũnhõ nhý.

⁶ Nhyem Pedru kum,
–Inhõ kryt jakao pi'ók kaprĩ kêt ne inhõ kẽn karýro pi'ók kaprĩ kêt. Nhyem be, atemã inhõ mýjja ba amã arê. Be, Nadjarekam

Jeju Kritu kukwakam on kãjmã djan on mrã, ane.

⁷ Nãm anen tu ubõk'ãnh ikra 'amýn kãjmã aro tẽ. Nhyem on parmê parkõn mex

⁸ ne ekruks ne kãjmã dja. Ne arým tẽ. Ne kam arkõt Metündjwýnh nhõ kikretimã wadjã. Nãm arkõt arĩ tẽ, kĩnhkumrêxkam arkõt ãtor tẽn Metündjwýnhmã mextire jarênhõ tẽ.

⁹ Nãm kum mextire jarênhõ tẽ nhyem me kunĩ arým omũ.

¹⁰ Omũn kam amim nokre pumũn arým abenmã kum,

–E kum, tãmwã ne kikreti jajkwa krekrebê Kĩnhhire kuri amijo à'wýro krĩ. Je tõ mýj ne arým kam nê? anen te aben kukijn kam no tyn kumex.

Me krãptimã Jeju'ã ujarênh.

¹¹ Nhyem mrãnh kêt ne arým mexja arým Pedrumê Djuãõ aro tým ne aro dja. Metündjwýnh nhõ kikreti janhãkam kikre kre kênhkam ne ar dja. Me kute kum Xaromãõ nhõ kikre kre kênh jarênhja. Nãm aro dja nhyem me kunĩ arým kam ar'ã akuprõn te kute marmã arkan no tyn kumex.

¹² Nhyem Pedru arým memã kum,

–Ga me abê idjaer, mýkam ne ga me te aje marmã me'õjakam ano tyn akumex ne ar ijã ano mao akumex? Djãm ar ba ne bar me'õjamã mrãnh mex jadjã? Kati. Ar ba ne bar ije o mex mar kêt. Djãm ar amimexo ne bar kum mrãnh mex jadjã? Arkati. Jeju ne paro mex ne kum mrãnh mex jadjã.

¹³ Ba me amã arê ga me ama. Metündjwýnh kute Abraõomê Idjakmê Djakomê me bakukãmãre kunõ ba djwýnh arým jakam amirax kõt Kra Jejuo ra:xi. Tãmwã ne ga me amrêbê Piratumã kanga. Nhyem kam bit kute kum irermã. Ta kute arek me aro'ã ar ban umar mex kadjy bit kute kum irermã ga me kum, “Kati, Kati”, ane.

¹⁴ Be, Jeju ne Metündjwýnh mexo mex ne katãt ar amijo ban axwe kêt kumrêx ga me kanga. Ne kam me'õ jaxwe kute me parja'ã Piratumã kum, “Tãmwã dja ga kum anhiren ano gẽ ta me ikõt arek ar ban umar mex”, ane.

¹⁵ Ne kam kute mýjja kunĩmã tĩn jangjênh djwýnhja bĩ. Nã gãm me bin'ã memã apnê nhyem me kubĩ.

Nhyem be, Metündjwýnh ne arým akubyn o tĩn. Ar ba ne bar omũn me amã kõt 'ã idjujarênh ar iba.

¹⁶ Be, Metündjwýnh ne amikõt Jejuo rax bar kam arým tu amim Jeju kamnhĩxkumrêx. Tu amim kamnhĩxkumrêx nhyem arým me'õjamã týx jadjãn o mex ne. Jeju ta ne ar imã ijamak bõ bar arým tu amim kamnhĩxkumrêx nhyem arým prĩne me'õjao mex ne. O mex nhyem arým me anhipõkri dja ga me akunĩ arým omũ.

17 Be, akmere ar, ba me amâ arê ga me ama. Anhô bēnjadjwýrmē ne ga me ajamakre kētkam Jeju bī ba arým kuma.

18 Nhy m be, amrēbē: ne Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh kunī me bakukāmāremā kum, “Dja Kritu tokry. Metindjwýnh kute Kra'ā Bēnjadjwýrbē kumkati mēnhja dja tokry.” Nām me ā me bakukāmāremā ane. Nhy m me aben djô'ā arēnho mō:n arēnho mōr tāmtā: arým 'yr o bōx. Tū:mrām me akamingrānyre amā kurē nhy m arým Kritu tokry. Me bakukāmāre kute arēnh kōt Kritu tokry. Nām ā Pedru memā ane.

19 Ne kam itepā memā kum,

—Kam me on amikam akaprīren wānh ajaxwemā anhiren Bēnjadjwýr djwýnh'yr amijo akēx ne katāt kabēn man kōt ar amijo aba. Dja ga me ā amijo ane nhy m arým me ajo kīnh ne. Ga, me kum kōrkam kaprīja pumū. Ne ajte kute ngōo kōmkam kīnhja pumū. Dja ā me ajaxwekam akaprīkam me ajo kīnho ane.

20 Dja ga me ā amijo ane nhy m arým akubyn me amā Kritu jano. Amrēbē: me kute kāj bē me amā 'ā ujarēnhja dja me amā ano. Bēnjadjwýrbē kumkatibē ne Jeju. Kritubē ne Jeju.

21 Dja arek kākwa djwýnhkam ar ba:n kam akubyn ruw. Kute akubyn mýjja kunō ny kadjy akubyn ruw. Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnhja kunī ne me amrēbē: me bakukāmāremā ja jarēnhkumrēx.

22 Mrāmri ne Mōjdjē me bakukāmāremā kum, “Ba ne ba Metindjwýnh kukwakam me amā ikabēn jarēnho iba.

Dja Metindjwýnh ī me akadjy amijo me anhōbikwa'ō pytā nhy m arým ī ikudjwa ā me amā kabēn jarēnho ane.

Dja me amā kabēn jarē ga me prīne aman kōt ar amijo aba.

23 Nhy m me'ō kute kabēn mar kētja dja me o ajkē nhy m ajte ō me wýnhkōt amirīt kētkumrēx ne.”

Nām ā Mōjdjē ane nhy m Pedru kōt memā arē.

24 Ne kam itepā memā kum,

—Mrāmri ne amrēbē Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh kunī apýnh mýjja apōxmā 'ā ajarē. Me ajte Kritu katormā 'ā ajarē. Nhy m jakam mýjja arým amirīt nhy m Kritu arým kato. Dja ga pi'ōk kōt akubyn arēnho tēn Xamuwe'yr o bōx. Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh ne aben nhitepā apōx tē. Kunī'ā dja ga pi'ōkkam ujarēnh jarēnho tē:n arým kōt ama. Kukwakam kabēn jarēnh djwýnh kunī ne me Kritu'ā memā ajarē. Ja dja ga me kōt ama.

25 Ga me Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh kabēnjao aba rā'ā ne.

Metindjwýnhmē me bakukāmāremē arým abenmā kabēn jarēnh māmđji ga me kabēno aba rā'ā. Nām Metindjwýnh Abraāomā kum, “Dja akrakam kra aben djô'ā apōx. Aben djô'ā apōx krāptī.

Atāmđjwý ja'ō dja meo kīnh. Dja apýnh pyka kunīkōt meo kīnh nhy m me arým kī:nhkumrēx.”

Nām ā Abraāomā kabēn pydjīn arēnho ane.

26 Be, ba me amā arē ga me ama. Kute meo kīnh kadjy ne Metindjwýnh amijo Kra pytān me akumrēxmā ano. Dja me anhi pýnhkōt me ajaxwebē me ajo akēx ne arým me ajo kīnh. Ja kadjy ne me amā ano. Nām ā Pedru memā ane.

4

Pedru me rūnh krāptīmā Jeju'ā ujarēnh.

1 Nām ar memā kabēno dja nhy m me rūnh arým ar'yr bōx. Me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh ar'yr bōx. Metindjwýnh nhō kikreti nēje ku'ē djwýnho ba djwýnhkadjy mekōt ar'yr bōx. Mebē xadjudjēumē mekōt ar'yr bōx.

2 Pedru ar kāj bē memā Jeju tyk ne akubyn tīn'ā ujarēnho dja. Ne kam ajte kāj bē me kute amim Jeju mar tykja kunī akubyn tīn'ā ujarēnho dja. Jeju akubyn tīn kōt me tīn'ā ujarēnho dja. Kam ne me rūnhja ngry:k ne arým ar'yr bōx.

3 Nām me ar'yr bōx ne arým aro tým ne ar pa 'amýn aro tēn Ar kubē ijē. Arým me'ā akamāt 'yr. Nhy m kam me akati kadjy Ar kubē ijē.

4 Nhy m be, me kute Ar kubē ijē kētri ne me kute ar kabēn marja krāptī: arým tu amim Jeju markumrēx. Ōbē me kute tu amim markumrēxjamē ajbir me krāptījamē ne me abenā mēnhkam krāptī:kumrēx. Me my ne mebē 5.000.

5-6 Nām me akati kadjy Ar kubē ijē nhy m kam me'ā akati nhy m me rūnh ar'ā akuprō. Mebēngētmē Mōjdjē kukrādjā mar djwýnhmē ar'ā akuprō. Nhy m me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr raxbē Ananh mekōt nhý. Nhy m Kajbajmē Djuāomē Arexārimē Ananh nhōbikwa kunī ar'ā akuprō. Me rūnh ja ne me krīraxbē Djeruxarēkam ar'ā akuprō.

7 Nhy m me arým aro katon me ipōkri ar kudja. Nhy m kam me ar kukij ne arkum,

—Mýj me'ō kukwakam ne gar mrānh kētjao mex? Mýj ne idji kute? ane.

8 Nhy m kam Metindjwýnh Karô arým raxo Pedru kadjwýnhbē nhýn ar o ba. Nhy m kam memā kum,

—Mebē idjaerkam me abēnjadjwýrmē ar abēngēt ar,

9 mýjkōt ne bar imā me'ō punuja kaprīn o mex ga me abej ar ikukij.

¹⁰ Dja bar me amã arẽ ga me ama. Me gamẽ mebẽ idjaer kunĩ dja ga me ikabẽn ma. Nadjarekam Jeju Kritu, me aje pĩte'y'ã nhõr ne bĩn nhym Metündjwýnh akubyn o tĩnja. Jeju ja kukwakam ne me'õ mrãnh kêtja arým mex. Mex ne me anhipõkri dja ga me arým omũ.

¹¹ Amrẽbẽ: ne me bakukãmãre Jeju'ã ajarẽn memã kum,
 "E kum kẽn ja ne me kute kikreo ãm djwýnhja kute kikremã armã te omũn bõm kumẽ.

Kẽn ja ne arým kute kikremã o kajpar, kum o kajpar týxi."

Nãm ã me bakukãmãre memã anen arým 'ã pi'õk no'õk ne. Me aje kikreo ãm djwýnhwã pyrãk. Amã Jeju kurẽ nhym arým kute kẽnwã pyrãk ne arým kãjkwa djwýnhkam me bakunĩmã nhỹ.

¹² Djãm ikrebẽ me'õ kute me bajaxwebẽ me bapytãr? Arkati. Me'õ kute me bapytãr kêtikumrẽx. Mrãmri ne kute me bapytãr kadjy Metündjwýnh memã Jeju pydji jarẽ. Nhym pyka kunĩkõt me bakadjy me'õdjwý kêtikumrẽx. Nãm ã Pedru memã ane.

¹³ Be, Pedrumẽ Djuão ar memã kabẽnkam me rũnh abenmã kum,

–E kum, arkum gwaj bapyma kêtikumrẽx. Be, ar kute me bakukrãdja mar kêt, ar kajgo mexi. Mýj got ar nẽn ã kabẽn mexo ane, ane. Ne kam arým ar kuman abenmã kum,

–Be, ar Jejukõt ba tũmkam ne ar ã kabẽn mexo ane, ane.

¹⁴ Nhym ar kute me'õ mexjadjwý ar ro'ã dja nhym me omũ. Ne te kute abenmã, "Nãm ar 'ẽx", anhýr prãmje.

¹⁵ Ne kam me rũnh me bikprõnh djã nẽje ar ano nhym ar tẽ. Nhym me ar kãxã aro aben maro nhỹ.

¹⁶ Ne abenmã kum,

–Mýj dja gwaj ar on? Me kute Metündjwýnh raxmã kator kadjy ar mrãmri mýjja pumũnh kêt raxja nhípẽx. Me'õ punu mex nhym ar arým o mex. Nhym Djeruxarẽkam me ja kunĩ arým omũ. Kam gwaj baje te memã, "Nãm ar 'ẽx", anhýr prãmje.

¹⁷ Be, gwaj ar kangrõnh týx gẽ ar ajte Jeju'ã ujarẽnh kêt. Gẽdja amũ me bu'ã me wã mar kêt. Nãm me ã abenmã ane.

¹⁸ Ne kam amiwýr ar ku'uw nhym ar bõx nhym me arkum,

–Kwãrik wãnh ajte Jeju kukwakam memã kabẽn jarẽnh kêt. Ne kwãrik wãnh 'ã memã adjujarẽnh kêt, ane.

¹⁹ Nhym Pedrumẽ Djuão ar memã kum,

–Be, mýj dja bar nẽ? Metündjwýnh kute ar imã ar imex jarẽnh kadjy mýj dja bar nẽ? Djãm me akabẽnkõt ar ije Jeju'ã idjujarẽnh kêtãmã? Nãr kon, djãm Metündjwýnh kabẽnkõt ar ije Jeju 'ã idjujarẽnhmã? Me gadjwý amikadjy ama.

²⁰ Be, ar ije Jeju akubyn tũnkõt omũnh ne ar ije kabẽn mar. 'Ã dja bar bir idjujarẽnhkumrẽx ar iba. Te 'ã idjujarẽnh kêtãm, ane.

²¹ Nhym kam me ajte ar kangrõn arkum ire nhym ar arým mã tẽ. Me rũnh ne me te: kute aro aben mar nhym me kute mýj ar axwe'õ pãnh kute aro bikẽnhmã. Ar kute me'õo mexkam ne me kãtãm kunĩ Metündjwýnhmã ra:x jarẽn kum ar kĩnh. Me rũnh ren aro ajkẽ nhym ren bu'ã me kãtãm ren kum me kurẽ. Kam ne me rũnh te: kute aro bikẽnhmã.

²² Be, te me'õ jakryja abatãnh mex nhym ar arým o mex. 'Ã amexbẽ 40 nhijukri ne ajte amex rã'ã arým 'ã apẽx nhym ar o mex. Djã ne me mýjja ja'õ punu? Arkati.

Me kute Jeju mar kute Metündjwýnhmã rax jarẽnh.

²³ Nãm me rũnh Pedrumẽ Djuão arkum ire nhym ar mã tẽn kam arým aminhõ me ja'yr bõx. Ne kam me rũnh kute arkum kabẽn kõt memã arẽ. Me kadjy Metündjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ mebẽngẽtmẽ kabẽn kõt arẽ nhym me arým kuma.

²⁴ Ne kam axikõt Metündjwýnhmã kabẽn ne kum,

–Bẽnjadjwýr djwýnh, abẽ Metündjwýnh. Ga ne ga kãjkwa nhípẽx ne pyka nhípẽx ne ngõ raxbẽ pyka kêt nhípẽx ne kam mýjja ar baja kunĩ nhípẽx.

²⁵ Be, anhõ ãpẽn Dawi ne akukwakam memã kum,

"E kum, mýkam ne apýnh me ba djãkam me bajtem ãkreõ kumex? Mýkam ne me amim mýjja'ã karõ kajgoo kumex?"

²⁶ Pykakam me bẽnjadjwýr rũnh ar arým kãjmã dja. Kute Bẽnjadjwýr djwýnhbẽ ãptãrmã arým kãjmã djan itepato abeno akuprõ.

Õ Kritudjwý me arým kute kubẽ ãptãrmã kãjmã dja. Me õ Bẽnjadjwýrbẽ kumkatibẽ ãptãrmã kãjmã dja."

Nãm ã me bakukãmãre Dawi ane.

²⁷ Be, Bẽnjadjwýr djwýnh, mrãmri ne Dawi kabẽnkumrẽx. Arým ne me kute Jejubẽ ãptãrmã akuprõ. Akra Jeju ne amexo mex. Ga ne ga arým 'ã Bẽnjadjwýrbẽ kumkati mẽ. Nhym Erodjimẽ Põxu Piratumẽ apýnh me ba djãkam me bajtemmẽ mebẽ idjaermẽ me kunĩ kute kubẽ ãptãrmã arým abeno akuprõ.

²⁸ Ga ne ga amrẽbẽ me kेत्रi arým amim me'ã karõn amybýw meo aba. Meo aba: nhym kam me arým ã Jejuo ane.

²⁹ Me kute Jejubẽ ãptãrmã akuprõ. Bẽnjadjwýr djwýnh, jakam dja ga me kute ar ikangrõnhja ma. Ne kam ar imã itýx jadjã bar imã me uma kêt ne me kunĩmã akabẽn jarẽ. Ar ibẽ anhõ ãpẽn.

³⁰ Dja ga ar imã týx jadjã bar me punuo mex ne akra kukwakam me aẽrbẽ mýjja pumũnh

kêt nhípêx. Me te kute mýjja marmā kam no tyk ne ku'ên araxmā kator kadjy bar mýjja pumũnh kêt nhípêx. Akra ne nexti:ren axwe kêtumrêx, ane.

³¹ Nām me Metindjwýnhmā kabēn pa nhyem me bikprōnh djā arým amingrêk ne. Nhyem Metindjwýnh Karō arým me ī pýnhkôt raxo me kadjwýnhbê nhýn ar meo ba. Nhyem me arým kum me uma kêt ne memā Metindjwýnh kabēn jarê.

Me kute abenmā ò mýjja nhōr.

Kar 2.42

³² Nhyem kam me kute amim Jeju mar krāpti: kum aben jabê. Me ī pýnhkôt kum aben jabēn kum Jejuo kīnh prām. Ne aminhō mýjja kunō aminhō kêt ne amikutā abenmā kwý ngā.

³³ Nhyem Jeju kute ar anorja mā memā kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh Jeju akubyn tūn. Ar ba ne bar tūnkôt omū, anen mā memā 'ā ujarēnh ar ba. Metindjwýnh ne arkum týx jadjā nhyem ar tý:x ne memā 'ā ujarēnh ar ba. Nhyem Metindjwýnh arým tu me kunimā ukapri jadjā nhyem me arým ukapri:kumrêx.

³⁴ Nhyem kam me'ò kum mýjja'ò prām kêtumrêx. Mýkam? Bir, apýnh me ī djāri ne me ò pyka nār ò kikre. Ne kam aben totokmā amū memā kungā. Ne kam pānh amim pi'òk kapri byn o tēn

³⁵ mā Jeju kute ar anorjamā kungā. Nhyem kam ar mā me ò mýjja kētmā pi'òk kapri ngā. Me ò mýjja kêt kôt memā kungā nhyem me kam o mā amim mýjja jamý. Ne kam me'ò kum prām kêt.

³⁶ Kamā ne me'ò nhidjibê Jōdje. Jeju kute ar anorja ne kum idji ny jarê. Kum Banabe jarê. Me kaprireo kīnh djwýnh'ā ne ar kum idji jakren kum arê. Kubê ne mebê Rewi'ò. Apēxtibê Xiprekam ne abatānh djā.

³⁷ Banabe ne arým ò pyka. Ne kam pānh kadjy arým amū memā kungā. Ne kam amim pi'òk kapri byn o tēn arým Jeju kute ar anorjamā kungā. Nām arkum 'êx kêt ne arkum kungā.

5

Ananijmē Xapire ar 'êx.

¹ Nhyem be, Ananijmē prō Xapire ne ar ò pyka. Ne kam amū memā kungān kam pānh amim pi'òk kapri by. Ne kam 'êx.

² Nhyem my prōmā kum,

—Gu amim kwýo apdju, ane. Nhyem, “Ā”, ane. Nhyem kwýbito tēn Jeju kute ar anorjamā o tēn o bōx ne 'êx ne arkum,

—Mī, bar inhō pyka pānh pi'òk kapri jabit by, ane. Ne kam arým arkum kungā.

³ Nhyem Pedru kum,

—Ananij, mýkam ne Xatanaj arým ajo ba ga arým Metindjwýnh Karōmā ajêx? Arým ne ga amim pi'òk kapri kwýo apdju.

⁴ Ga ren anhō pyka nhōr kêt nhyem ren anhō pyka rā'ā ga ren amexkumrêx. Nār, aje memā òrkam ga ren pi'òk kapriō aba rā'ān ren amexkumrêx. Mýkam ne ga amim ajêxja'ā karō? Djām ar imābit ne ga ajêx got? Kati. Metindjwýnhmādjwý ne ga ajêx. Nām ā Pedru kum ane.

⁵ Nhyem Ananij kabēn man arým tým ne ty. Nhyem kam me kute arēnh mar kunī arým umaje madjā kreti ne.

⁶ Nhyem kam me abatānh ny kwý kāmā djān Ananijo kupun o mōn arým adjā.

⁷ Nhyem 'ā myt kwýr kājêb 'iry. 'Ā 3 ora apêx. Nhyem prōja kute mjēn tyk mar kêt rā'ā. Ne kam arým me'yr wadjā.

⁸ Nhyem kam Pedru kum,
—Aje, on imā arê. Mýj ne gar pyka pānh pi'òk kapri on aby? Djām jabit? ane.

Nhyem mjēn kôt kum 'êx ne kum,

—Ô nā. Bar amim ā pi'òk kapri byro ane, ane.

⁹ Nhyem Pedru kum,

—Mýkam ne ga aje Bēnjadjwýr djwýnh Karōmā amikurê'uk kadjy amjēnmē aben kôt akabēn dji? Ota, amjēn jadjār djwýnh ar arým akubyn kikre jajkwa krekre'yr mō. Dja ar rüm gadjwý ajo mō, ane.

¹⁰ Nhyem on parbê tým ne arým ty. Nhyem ar abatānh nyre arým wadjā. Nhyem arým ty nhyem ar omū. Ne kam o mōn mjēn kuri adjā.

¹¹ Nhyem me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjlo baja kunī arým umaje madjā kreti. Me kute ar tyk jarēnh mar kunī arým umaje madjā kreti.

Pedru ar kute me krāptiō mex.

¹² Nhyem Pedrumē Jeju kute ar anorja kunī mýjja pumũnh kêt krāpti nhípêxo ba. Me te kute mýjja marmā kam no tyk ne ku'ên kute Metindjwýnh raxmā kator kadjy ne ar mýjja nhípêxo ba. Xaromāo nhō kikre kre kēnhkam ne me kunī axikôt Jeju mar krī.

¹³ Nhyem me kātām te me umaje ne te me ikō'ā krī prāmje ne amybým abenmā me mexkumrêx jarēnh kumex.

¹⁴ Nhyem kam me krāpti kum Bēnjadjwýr djwýnh kīnh ne arým tu amim markumrêxo kumex. Amim maro kumex ne arým mekôt akuprō. Nhyem kam me kute amim marja arým krāpti: tē. Me mýmē me niremē arým krāpti: ne.

¹⁵ Nhyem Jeju kute ar anorja mýjja pumũnh kêt nhípêxo ba. Nhyem me me punuo apōx ne Pedru kukām pry jakā'ā me adjwýro mō. Me ikwā djākam nār aty djākam me adjwýro mō. Dja Pedru tēmkôt karōbit me kwý'ā rōrōk nhyem me arým mex. Ja kadjy ne me kukām me adjwýro mō.

¹⁶ Nhyem Djeruxarē bu'ā me krī djāri me jadjwý me krāpti: 'ā akuprō. Me aben totokmā 'yr me punu jamýn o ban o bōx. Me karō punu kute meo badjwý nhyem me

aben totokmä 'ýr meo ban meo bōx. Nhyim Metündjwýnh arým me kunīo mex ne.

Me kum ar kurē.

¹⁷ Nhyim kam me rúnh kwý arým Pedru arkam ngyrk ne. Me kadjy Metündjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr raxmē ro'ā mebé xadjudjēu krī kunī arkam ngyrk ne.

¹⁸ Jeju kute ar anorjakam ngyrk ne ar 'ýr mōn ar 'ýr bōx ne arým aro tým. Ne kam Ar kubē ijē nhyim kam me kunī ar omū.

¹⁹ Nhyim Bēnjadjwýr djwýnh kadjy mrānh djwýnh 'ō akamātkam ar 'ýr bōx ne arým arkum kirkre'ā ijē djā'ā kuta. 'Ā kutan arým aro katon arkum,

²⁰ —Dja gar Metündjwýnh nhō kikretikam tēn adjujarēho dja. Dja me tu amim Jeju markumrēx ne arým kōt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Tām dja gar memā 'ā adjujarēho dja, ane.

²¹ Nhyim ar kadjy mrānh djwýnh kabēn man kam myt katorkam arým Metündjwýnh nhō kikretimā wadjā. Wadjān arým 'ā memā ujarēho dja. Memā ujarēho dja nhyim wānh me kadjy Metündjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax ar arým me rúnh bikprōnh djākam bōx. Bōx ne arým amiwýr 'ō me rúnho akuprō. Mebé idjaerkam me rúnh kunīo akuprō. Me rúnho akuprō nhyim arým mebé ijē djāmā ar 'ýr me krākamngōnh jano nhyim me 'ýr mō.

²² 'Ýr mōn arým mebé ijē djā'ýr bōx ne te ar abej. Te: ar abej ne arým ar abej aprā. Ne kam akēx ne me rúnh'ýr mōn 'ýr bōx ne memā kum,

²³ —Mebē ijē djā'ā ijē tỳx mex nhyim kre'ā ku'ē djwýnh ar bōm 'ā ijē djā kabem dja ba me ar omū. Ne kam 'ā ijē djā'ā kurēn te kadjwýnhbē ar abej aprā, ane.

²⁴ Nhyim me rúnh arým me kabēn ma. Metündjwýnh nhō kikreti nēje ku'ē djwýnh ba djwýnh me kabēn ma. Me kadjy Metündjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr me kabēn ma. Ne te aben kukij ne abenmā kum,

—Je, mýj dja ar ijukri nē? ane.

²⁵ Nhyim kam me'ō me'ýr bōx ne memā kum,

—E kum, onīj me aje Ar kubē ijēja Metündjwýnh nhō kikretikam memā ujarēho dja, ane.

²⁶ Nhyim kam kikreti nēje ku'ē djwýnh ba djwýnhja ar 'ýr 'ō me jao mōn ar 'ýr bōx. Ne arým arkum prīre ne akubyn me rúnh'ýr aro bōx. Kum me kātām krāptī pymakam. Ar 'ýr tēm kētri ne me abenmā kum,

—Gu me ren aro ajkē nhyim me ren pānh kēno me batitik ne me bapa, ane.

²⁷ Kam ne me arkum prīre ne arým me rúnh'ýr aro bōx. Aro bōx nhyim ar arým me kabem dja. Nhyim kam me kadjy

Metündjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax kukij ne arkum,

²⁸ —Bar arým ar amā ikabēn ne. Jeju kukwakam memā 'ā adjujarēnh kēt kadjy ar amā ikabēn gar ajte 'ā adjujarēnh ar aba nhyim arým krītraxjabē Djeruxarē kunikōt me abenmā ar akukrādja jarēho ipōk ne. Gar kam aje bit ar ijā ar ijaxwe nhōrmā memā ar ije Jeju bīn djwýnh jarēho aba, ane.

²⁹ Nhyim Pedrumē Jeju kute ar anorja kunī memā kum,

—Bar me amā arē ga me ama. Be, dja Metündjwýnh ar imā 'ā karō bar mrāmri ajbit kabēn markumrēx ne kōt ar amijo iba. Nhyim be, dja me te ar imā atemā kabēn jarē bar mar kēt ne.

³⁰ Be, Metündjwýnh kute me bakukāmāreo ba ja ne arým akubyn Jejuo tīn ne. Me ga ne ga me pī'ā anhōn arým abī. Nhyim Metündjwýnh arým akubyn o tīn ne.

³¹ Be, tām ne Metündjwýnh arým o wabi nhyim arým ubōk'ānh bēnjadjwýr rax ne memā nhý. Dja me utār kadjy memā nhý. Dja mebé idjaermā amak bō nhyim me arým amikam kaprīren wānh axwemā iren Metündjwýnh'ýr amijo akēx. Nhyim kam Metündjwýnh arým me axwe maro aknon mekam ngyrk kēt. Ja kadjy ne Metündjwýnh arým Jejuo wabi nhyim memā nhý.

³² Ar ba ne bar omūn memā 'ā idjujarēnh ar iba. Metündjwýnh Karōdjwý ne omū. Me kute kabēn mar ne kōt ar amijo baja ne Metündjwýnh arým memā Karō jano nhyim arým meo ba. Nām ā Pedru ar memā ane.

³³ Nhyim me arým ar kabēn man arkam ngyrk ne ākrēo kumex. Ne bit kute ar parmā.

³⁴ Nhyim Gamarij raxja arým me rúnh nhipōkri kāmā dja. Kubē ne mebé pardjēu'ō ne kubē mebé idjaer kukrādja mar djwýnh'ō. Nhyim me kunī kum kīnh. Gamarij kāmā djan Pedru ar'ā memā kum,

—Ar o akator ngrire, ane. Nhyim me arým aro kato.

³⁵ Nhyim Gamarij arým ar kàxā memā kum,

—Ba ar amā arē. Kwārīk wānh ajmā aro kēt. Dja gar ar par jabej mýj dja gar ijukri nē?

³⁶ Ba ar amā arē gar ama. Amrēbē me'ōbē Teuda ari memā amiraxo āmra ar ba. Nhyim me krāptī kute 400 pyrk mā kōt ajkamē. Nhyim kam me arým kubi nhyim me kunī kōt baja arým ajmā nhyim arým kēt ne.

³⁷ Nhyim kam me'ōbē Djuda memā amijo amirīt ne. Bēnjadjwýr bajtem amrēbē kute me idjī'ā pi'ōk no'ōko āmri ne Djuda memā amijo amirīt ne. Pykabē Garrējakam ne abatānh djā. Djuda amijo amirīt ne amikōt me krāptī kamē. Ne kam adjwýnhdjwý arým ty nhyim me kunī kōt bajadjwý arým ajmā.

³⁸ Be, Teudamē Djudakōt me krāptī ba. Ne kam me ta arĕm bimānhja dja gar ama. Pedru arkum anhkra karo gē ar ta mekōt ar ba. Godja ar ta amikabēnkōt meo ba jabej nhyem me ta ī ajmā. Amrēbē me ja kōt dja me ta ā bimānho ane.

³⁹ Nār, godja ar mrāmri Metĭndjwĭnh kabēnkōt meo bakumrēx jabej gwaj te aro āpanh ne aben bē me ngrānh prāmje. Gwaj ren aro ajkēn arĕm ren Metĭndjwĭnhmā amikurētuw.

⁴⁰ Nām ā memā ane nhyem me arĕm kōt amikabēn dji. Ne kam amiwĭr Jeju kute ar anorja 'uw nhyem ar arĕm bōx. Nhyem kam me ar titik ne arkum,

—Kwārĭk wānh Jeju kukwakam memā adjujarēnh kēt, ane. Ne kam arĕm arkum ire nhyem ar tē.

⁴¹ Djām ar kaprĭre ne ar tē? Kati. Ar kĭnhkumrēx ne me rūnhbē tē. Mĭkam ne ar kĭnh? Bir, ar amim,

—Be, Metĭndjwĭnh ta ne amim ar ijā karōn amim, “Be, me kum Jeju kurē. Dja kōt me kum ar adjwĭnhdjwĭ kurē.” Nām ā amim ar ijā karōo ane. Nām ar ā amim anen arĕm kĭnhkumrēx. Metĭndjwĭnh ta kute amim ar'ā karōkōt ar tokrykam ar kĭnhkumrēx ne me rūnhbē tē.

⁴² Ne kam akati kunĭkōt kāj bē memā Jeju kukrādja'ā ujarēnh ar ba. Metĭndjwĭnh nhō kikretikam o ba. Me ō kikre kunĭ kōt o ban memā kum,

—Mrāmri ne Jejubē Kritikumrēx. Mrāmri ne Metĭndjwĭnh Jeju'ā me banhō Bēnjadjwĭrbē kumkati mēnhkumrēx, anhĭro ba.

6

Me kute amijo Ar kubē 7 pytār.

¹ Nhyem kam Jejukōt me ba djwĭnh arĕm krāptī. Ne kam me kwĭ me bajtembē kregu kabēnkam kabēn nhyem me kwĭ me bē idjaer kabēnkam kabēn. Nhyem kregukam me kwĭ kabēnja idjaerkam me kwĭ kabēnjakam kaprĭre ne. Nām me Jeju kute ar anorjabē 12'ā abenmā kum,

—Be, Pedru ar akati kunĭkōt me 'uwtĭo djuw mex nhyem kam me bakam me 'uwtĭ kwĭ 'ā kātām, ane.

² Nhyem Pedru ar arĕm kuman arĕm amiwĭr Jeju kōt me ba djwĭnh krāptī:ja 'uw. Nhyem me ar'ā akuprō nhyem ar arĕm memā kum,

—Godja bar memā mĭjja nhōrbito iban arĕm te ije Metĭndjwĭnh kabēn'ā memā idjujarēnh prāmje. Nhyem kam arĕm ar akaprĭre ne.

³ Be, mĭj dja gwaj nē? Bir, akmere, āpnhĭre ar, dja gar me kwĭo aben man me'ā aben kukij ne abenmā kum. “Djām me kunĭ kute ar mex jarē? Djām Metĭndjwĭnh Karō raxo ar kadjwĭnhbē nhĭn aro ba? Djām ar krā

mex”? ane. Dja gar ā me kabio ane. Nhyem kam me kwĭ ā mexo ane, gar mekam amijo Ar kubē 7 pytār ar imā ar arē. Ar imā ar arē bar arĕm ar'ā meo djuw mex djwĭnh rē.

⁴ Ne kam meo djuw mex kēt ne ate ikrā. Ate ikrān arĕm Metĭndjwĭnhmā ikabēn 'āno djan memā kabēn jarēnh 'āno djan ar o iba, ane.

⁵ Nām ar ane nhyem me kunĭ arĕm kum ar kabēn kĭnh ne. Ne kam arĕm amijo Exewāo pytā. Nām mrāmri tu amim Metĭndjwĭnh markumrēx. Nhyem Metĭndjwĭnh Karō raxo kadjwĭnhbē nhĭn ar o ba. Nhyem kam me amijo me kwĭ pytā. Pĭripimē Prokorumē Nikanōmē Ximōmē Pamenajmē Nikoraumē ne me amijo ar utā. Nikorau ja ne amrēbē kubē me bajtem. Krĭraxbē Āxikikam ne abatānh djā. Ne kam arĕm me bē idjaer kukrādja man kōt ar amijo ba. Ne kam arĕm tu amim Jeju markumrēx. Me bē kregu kabēnkam ne kabēn.

⁶ Nām me amijo ar utān arĕm Jeju kute ar anorja kabem aro akuprō. Nhyem ar arĕm aro Metĭndjwĭnhmā a'uw ne ar'ā ikra jadjuw.

⁷ Nhyem kam me kute Jeju mar arĕm amū memā Metĭndjwĭnh kabēn jarēnh kumex. Nhyem me kātām krāptī arĕm tu amim Jeju markumrēx. Nhyem kam Jejukōt me ba djwĭnh arĕm Djeruxarēkam āptār mex ne. Nhyem me kadjy Metĭndjwĭnh mar djwĭnhdjwĭ krāptī: tu amim Jeju markumrēx ne kabēn man kōt ar amijo ba.

Me kute Exewāo pa 'amĭnh.

⁸ Exewāo ne tu amĭm Metĭndjwĭnh mar tĭ:xkumrēx nhyem Metĭndjwĭnh arĕm kum tĭ:x jadjā. Kum tĭx jadjā nhyem arĕm me ipōkri mĭjja pumĭnh kēt rūnh nhĭpēxo ba. Me punu mex nhyem meo mexo ba. Me te kute mĭjja marmā kam no tyk ne ku'ēn kute Metĭndjwĭnh raxmā kator kadjy ne ipēxo ba.

⁹ Nhyem ate me kwĭ kam kabēn punun arĕm Exewāomē aktā kabēno aben japanho dja. Me bē idjaer bikprōnh djā 'ō kurūm ne me mō. Me bikprōnh djā jamā ne me kum,

—Me ta ar ban ta amim āpēnh ar ba ne ja, ane. Krĭraxbē Xirenimē Arexā kurūm ne me ja mō. Nhyem pykabē Xirxijmē Adjij kurūm me jadjwĭ mō. Ne kam Exewāomē aktā kabēno aben japanho dja:

¹⁰ nhyem Metĭndjwĭnh Karō kukwakam memā kabēn ne kabēn katāto me akrenh mex ne. Nhyem kam me te: kute kabēno itymā o ku'ē.

¹¹ Te: kute kabēno itymā o ku'ēn kam tēn arĕm me kākā me kwĭmā pi'ōk kaprĭ jarē. Nhyem me arĕm me'ĭr bōx ne memā 'ēx. Pi'ōk kaprĭ pānh arĕm memā Exewāo'ā 'ēx ne me kunĭmā kum,

—Be, Exewāo ne arĕm me bakukāmākjē Mōjdjēmē Metĭndjwĭnh japry bar arĕm

kuma. Nãm me ã anen mebê Exewão kurêo dja.

¹² Mebê kurêo djan arým memã kurêtuw. Mebêngêtmê Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmã kurêtuw. Nhyh me arým kam àkréo kumex ne 'yr prôt ne o tým ne pa'amý. Nhyh me rûnh krãptí arým kutêp akuprô nhyh me arým me'yr o bôx.

¹³ Ne kam me rûnh kabem me 'êxnhí kwý dja. Nhyh me arým me rûnhmã Exewão'ã 'êx ne memã kum,

–Me'õ ja ne mã Metündjwýnh nhô kikreti japryô ban mã Môjdjê kukràdjã japryô ba.

¹⁴ Nãm mã memã kum, “Nadjarekam Jeju dja í Metündjwýnh nhô kikretio ajkên pyka mê o amrà. Môjdjê kute me bakukãmãremã kukràdjã jarênhja dja pãnh me bamã kukràdjã 'ôdjwý jarê gwaj baje we mar ne kôt amijo babamã.” Nãm ã memã anhýro ba bar arým kuma. Nãm me 'êx ne ã me rûnhmã arêhno ane.

¹⁵ Nhyh kam me rûnh kuní Exewãokam no ty. Kam no ty nhyh nokre arým amijo Metündjwýnh kadjy mrãnh djwýnh nokre pyràk nhyh me arým nokre pumú.

7

Exewão me rûnh krãptímã me kukãmãkjê'ã ujarênh.

¹ Nhyh kam me kadjy Metündjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr rax kum kabên ne kum,

–Djãm kôt ne me arê? ane.

² Nhyh tu me kukãmãre'ã ajarên memã kum,

–Akmere, mebêngêt ar, dja ga me ik-abênja ma. Metündjwýnh ne me bakukãmãre Abraãomã amijo amirít. Príne me: xkumrêx ne uma: ne arým kum amijo amirít ne. Pykabê Arãkam ar ba kêtiri Mexomikam ar bari ne Metündjwýnh arým Abraãomã amijo amirít ne.

³ Ne kam kum,

“Anhô pyka kurúm akato. Kam anhôbikwa ar baja Ar kubê akato.

Dja ga tê: ba kam í amã pyka 'ôdjwý jakre ga kam 'yr tén 'yr bôx”, ane.

⁴ Nhyh kam kabên kôt pykabê Kaudjêkam me ja nhô pyka kurúm katon tê. Tê:n kam arým pykabê Arã'yr bôx ne kam ar ba. Nhyh kam bãm kute irja arým kam kubê ty. Nhyh kam Metündjwýnh arým pykaja tãmmã ano nhyh 'yr tén arým 'yr bôx. Kam ne ga me ar aba.

⁵ Djã ne Metündjwýnh pyka jakam kum pyka 'õ ta nhyh arým o aminhõ? Kati. Kute kam kum pyka'õ 'yr kêtikumrêx. Kum 'yr kêt ne arým kukãm kum arênhbit ne kum, “Dja ba í anhô kadjy amã pyka ja kanga. Dja akrakam kra aben djõ'ã apôx ne arým atãmdjwý krãptí. Me jamê me amã dja ba

kanga ga me arým o aminhõ.” Nãm ã kraxje kra'õ kêt rá'ãkam ã kum ane.

⁶ Ne kam Metündjwýnh ajte Abraãomã kum, “Atãmdjwý krãptí dja me me bajtem nhô pykakam ar ba. Ne kam arým memã àpênh kajgo ar ba. Ar ba nhyh me arým àpênh pytío me kamjêro ba. Meo ba: nhyh pyka wãkam arým me'ã amex krãptí: kubê 400 apêx.

⁷ Dja ba kam me tokry pãnh meo ajkê. Me bajtem kute me àpênh'ã memã àpnênh djwýnh ajkê. Kam dja atãmdjwý ar katon arým pyka jakam bôx ne imã àpênh ar ba.”

Nãm ã Metündjwýnh Abraãomã ane. Nhyh Exewão kôt memã arê.

⁸ Ne kam itepã memã kum,

–Ne kam Metündjwýnhmê Abraão ar abenmã kabên jarênh mãmdji nhyh kamã Metündjwýnh kum, “Dja ga me aben djõ'ã me my nhinhu kã rê”, ane. Nhyh kam arým Idjak dji nhyh ruw. Nhyh 'ã akatibê 8 nhyh arým kra my nhinhu kã krãta. Nhyh kam abatãnh ne arým Djako dji nhyh ruw. Ne kam abatãnh ne kam me bakukãmãre kubê 12 jadjuw. Nãm ar aben jatãri apôx tê ne arým abatãnh ne.

⁹ Ne kam te kute Jôdje pyràk prãmje arým kam ngyrk ne. Kam ngyrk ne pi'ók kaprí kadjy arým me bajtemmã kanga. Nhyh kam me pykabê Edjitukam kum ire nhyh kam memã àpênh kajgo ar ba. Nhyh be, Metündjwýnh ne mã Jôdje mê amijo kajkep

¹⁰ ne kaprí djã kunibê utã. Nãm kum krã mex jadjã nhyh bënjadjwýr arým kum kính. Edjitukam me õ bënjadjwýr rax nhid-jibê Parao kum kính ne arým 'ã bënjadjwýr mê. Nhyh kam pykabê Edjitukam Parao nhô me kunimã nhýn kum õ mýjja kuní pumúhno ba.

¹¹ Nhyh kam Edjitukam me jamê pykabê Kanaãkam me ja kunibê djwý kêt. Nhyh prãm arým me pa:ro dja nhyh me arým kaprí:ren kumex. Nhyh me bakukãmãre ar te amityx djã jabej aprã.

¹² Ne kam abenmã kum, “Edjitukam ne me djwýo atom nhyh kumex”, ane. Nhyh Djako me kabên man arým djwý'yr me bakukãmãre ar ano.

¹³ Nhyh ar Edjitu'yr tén arým 'yr bôx. Ne kam akêx ne arým akubyn aminhõ pyka'yr bôx. Ne kam ajte 'yr tén 'yr bôx. Nhyh kam kamy arkam amijarêhno amirítikumrêx ne arkum. “Ba. Axikôt gwaj bajapôx”, ane. Nhyh kam me Paraomã Jôdje nhôbikwa jarê nhyh kuma.

¹⁴ Nhyh kam Jôdje arým bãm Djakomê ar'yr kamy ar ano. Ôbikwa kuní'yr ano. Me abenã ar mênhkam ne ar krãptikumrêxbê 75.

¹⁵ Nhyh kam Djako ar Edjitu'yr tén kam 'yr bôx ne kam arek kam ar ba. Nhyh kam Djako kubêngêtte kubí. Nhyh kam me

bakukāmāre arkuabēngētte ar kupa. Aben nHITEPā ar paro tē.

¹⁶ NhyM me amū krīraxbē Xikīkam aro ban arým kēnkrekam ar angij. Amrēbē: ne ar kukāmāre Abraão kute me tyk jangjēnh kadjy mebē kēnkre by. Xikīkam Imō tāmджwýmā ne ngōnhponho pi'ók kaprī ngān pānh kēnkre ja by. Kēnkre jakam ne me ar angij.

¹⁷ NhyM tūmrām Metindjwýnh arým kute memā pyka kanga kadjy amikabēn tūm ma. Kute amrēbē: Abraōomā pyka jarēnhja arým kute memā kanga kadjy amikabēn tūm ma. NhyM Edjitukam arým me āptār mex mō.

¹⁸ Me āptār mō nhyM atemā bēnjadjwýr rax me kadjy kato. Bēnjadjwýr ja ne kute me kukāmāre Jōdje'ā ujarēnh mar kēt.

¹⁹ Nām me kadjy katon arým me banhō me wýnhmā 'éx ban ar meo bikēnh ba. Nām me bakukāmāremā me prīre'ā karōn memā kum, “Dja me prīre axidjuw ga me bōm arē gē ty”, ane.

²⁰ NhyM kam Mōjdjē ruw. NhyM Metindjwýnh kum kīnh. NhyM kam nā ta ūrkwākam o kaōro krī nhyM arým 'ā mytyrwý amānhkrut ne ikjēkēt apēx.

²¹ NhyM kam me bōm kudji. NhyM Parao kra ni arým amim kumýn kra'ā amim o djuw mex.

²² NhyM kam me kum pykabē Edjitu nhō me ja kukrādja kunī jarē nhyM arým kuma. Ne kute me kabēn jarēnh kadjy kabēn mexkumrēx ne āpēnh mex kadjy týxkumrēx.

²³ Ne arým abatānh mex ne. Rwýk'ā amexbē 40 apēx nhyM amim, “Ba 'yr inhō me wýnhbē idjaer pumū”, ane.

²⁴ Ne me'yr tē:n kam me'yr bōx. NhyM Edjitukam me kra'ō mebē idjaer'ōo bikēnh dja nhyM omūn arým o ngryk ne kubī.

²⁵ Be, kute bīn kētri ne amim, “Be, Metindjwýnh kukwakam dja ba me utā. Godja me kōt ima”, ane. NhyM kam me kute mar kēt.

²⁶ Nām Edjitukam me kra'ōnh bī nhyM 'ā akati nhyM ō me wýnh ar aben tako dja. NhyM bit kute aro mexmā aben nēje arkum kabēn ne arkum, “Ē, ar ikabēn ma. Ar aje abeno anhōbikwajakam aben tako dja”, ane.

²⁷ NhyM kute ikjēo bikēnh āmja arým amū Mōjdjē kujaten kum, “Nhyňh ne me'ō me ikadjy ajā bēnjadjwýr mē, ga aben nēje ar imā akabēn ne?”

²⁸ Ga ne ga amūja'ā Edjitukam me kra'ōnh bī. Djām aje ā ijo anhýrmā”? ane.

²⁹ NhyM arým kuman amijā maje atemā pykabē Midjijāmā prōt ne. Prōt ne kam 'yr bōx ne arým me bajtemwākam ar ba. Ar ba:n kam arým kra ja dji nhyM ruw. NhyM ajte ja dji nhyM ruw.

³⁰ NhyM kam ar ba: nhyM 'ā amex krāptībē 40 apēx. NhyM akati 'ōkam arým kapōt kukritkam ar ba. Krānhbē Xinaj bu'ā

kapōtkam ar ba: nhyM akaōk tu pōko dja. NhyM kuwykam Bēnjadjwýr djwýnh kadjy mrānh djwýnh kum amijo amirīt ne.

³¹ NhyM te kute marmā kam no tyn djan amim, “Je tō, mýj ne wā”? ane. Ne kute omūnh mexmā 'yr bikamēnh tē nhyM Bēnjadjwýr djwýnh kum,

³² “Ba ne ba ibē me akukāmāre nhō Metindjwýnh.

Ibē Abraōomē Idjakmē Djako ar ō Metindjwýnh.”

Nām ā Bēnjadjwýr djwýnh kum ane. NhyM Mōjdjē umaje tertet ne ibōn djan te kājimā 'yr krān kute omūnhmā.

³³ NhyM Bēnjadjwýr djwýnh kum,

“Ē, aparkā kaba. Inhō pykakam ne ga adjām wā. Kwārīk wānh o abikēnh kēt.

³⁴ Ē, pykabē Edjitukam me kra ne inhō me jao bikēnh ba ba arým mrāmri me tokrykōt omūn me kangāngā ma.

Ije me utār kadjy ne ba ruw. Amrē tē ba Edjitumā ajano.”

Nām ā Mōjdjēmā ane.

³⁵ Be, Mōjdjē ja ne me amrēbē kangan kum,

–Nhyňh ne me'ō ajā bēnjadjwýr mē ne ga aben nēje ar imā akabēn ne? ane. Be, me te kanga nhyM Metindjwýnh ta arým me kadjy ano. Memā bēnjadjwýr kadjy ne ano. Kute me utār kadjy ne ano. Bēnjadjwýr djwýnh kadjy mrānh djwýnh ne akaōk tu pōkkam kum amijo amirīt nhyM arým me kadjy ano.

³⁶ NhyM kam Mōjdjē Edjitu kurūm meo mō. Kamā ne me aérbē mýjja pumūnh kēt kwý nhipēx. Me te kute mýjja marmā kam no tyk ne ku'ēn Metindjwýnh raxmā kator kadjy mýjja kwý nhipēx. Edjitukam ipēx ne ajte ngō ra:x nhidjibē Kamrēkrekam ipēx. Ne kam kapōt kukritkam meo ba: nhyM amex krāptībē 40 me'ā apēx. Nām ā Exewāo memā ane.

³⁷ Ne itepā ajte memā kum,

–Mōjdjē ja ne mebē idjaermā kum,

“Ba ne ba Metindjwýnh kukwakam me amā kabēn jarēnh iba. Dja Metindjwýnh ī me akadjy amijo me anhōbikwa 'ō pytā. Amijo utā nhyM arým ikudjwa ā me amā kabēn jarēnh ane.”

Nām ā Mōjdjē memā ane.

³⁸ Be, Mōjdjē ja ne kapōt kukritkam ar meo aben pydjim meo ba. NhyM kam krānhbē Xinajkam Bēnjadjwýr djwýnh kadjy mrānh djwýnh kum kukrādja jarē. Me kute katāt amijo ba'ā Metindjwýnh kute memā karōkam kukrādja ja ne kum arē. Me kute mar ne tūn ne ar bamā ne kum arē. NhyM arým me bakukāmāremā arē. NhyM me aben djō'ā abenmā arē gu me bakamin-grānyre arým baje mar ne o baba.

³⁹ NhyM be, me bakukāmāre ne me kum kabēn mar prām kēt. Me aminhirō bē

kabẽn rẽn arĩm te akubyn Edjĩtumã mõrmã bikraro nhĩ.

⁴⁰ Mõjdjẽ krãnh nhimõk'ã kute amikrãkam ne me arĩm Arãomã kum,

“Mõjdjẽwã, kute Edjĩtu kurũm me bajo kator ne kute me bajo mõr djwĩnhwã birãm mĩjwã ne arĩm ajmã on. Nhyim got omũ. Ƴr aprõt ne me batĩndjwĩnh karõ kwĩ nhĩpẽx gẽ me bakukãm ba.”

Nãm me ã Arãomã ane.

⁴¹ Ne kam arĩm mrybãri krare karõ nhĩpẽx ne o we Metĩndjwĩnh. Ne kam arĩm we mry karõ kĩnh djã'ã mryo bõx. O bõx ne parbẽ kudjĩn arĩm kum kubĩ. Ne arĩm kute ikrao mĩjja nhĩpẽxjakam kĩnh katio dja.

⁴² Nhyim Metĩndjwĩnh arĩm mebẽ amijo akẽx ne wãnh memã ire. Me ta wãnh kute kanhẽti krãptĩmã rax jarẽho ba kadjy memã ire. Ije amã arẽnh kõt ne Metĩndjwĩnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwĩnh kabẽn'ã pi'õk no'õk. Kamã ne Metĩndjwĩnh memã kum,

“Ga me abẽ idjaer, djãm imã ne ga me mry paro aba? Me aje mĩjjamã mry paro aba nhyim 'ã amex krãptĩbẽ 40 apẽxja djãm imã ne ga me mry pa got? Arkati.

⁴³ Ate ne ga me mĩjjae metĩndjwĩnh karõ nhĩpẽx ne kum rax jarẽho aba. Ne mã me karõbẽ Morkimã kikreo aba. Ne me anhõ metĩndjwĩnhbẽ Rẽnpãnh nhõ kanhẽti karõo aba. Aje ikupa'ã amijo aba prãmkam dja ba arĩm me anhõ pyka djwĩnh bẽ me akujate. Dja ba me bajtem nhõ krĩraxbẽ Babirõnij nhĩjukri me akujate.”

Nãm ã Metĩndjwĩnh memã ane. Nhyim Exewão arĩm kõt me rũnhmã arẽ.

⁴⁴ Ne itepã ajte memã kum,

–Mrykão kikre ne me bakukãmãre kapõt kukritkam ar o ba. Metĩndjwĩnh kute memã amijo amirĩt nhyim me kute mar kadjy ar o ba. Ta ne Mõjdjẽmã 'ã karõn kum, “Ije kikre'ã amã karõ kõt dja ga ipẽx.” Nãm ã Mõjdjẽmã 'ã karõo ane. Nhyim arĩm kõt ipẽx nhyim me ar o ba.

⁴⁵ Nhyim kam õ'ã me bakukãmãremẽ Djodjuwemẽ ar kikreo ba:n arĩm apĩnh me bajtem nhõ pyka djãri'Ƴr o bõx. Nhyim Metĩndjwĩnh arĩm apĩnh me bajtem ba djãrio apan me kujate. Me kujate nhyim me arĩm me pãnh pykakam ar ba. Nhyim mebẽngẽt aben kukãm me paro mõ. Me paro mõ nhyim me tamdjwĩ arĩm aben djõ'ã mrykão kikreo krĩ. O krĩ: nhyim kam tũ:mrãm Dawi arĩm me kadjy katon kam me kadjy bẽnjadjwĩr.

⁴⁶ Nhyim kam Metĩndjwĩnh kam kĩnh. Nhyim kum, “Metĩndjwĩnh, abẽ Djakoo aba djwĩnh. Ba amã anhũrkwã nhĩpẽx”, ane.

⁴⁷ Nhyim be, Dawi ne kute kum kikre nhĩpẽx kêt. Nhyim be, krabẽ Xaromão ne arĩm kum kikre nhĩpẽx.

⁴⁸ Nhyim be, djãm me kute ikrao kum kikretikam Metĩndjwĩnhbẽ kumkati krĩ prãm got? Arkati. Me bakukãmãre kabẽn kõt ne ba ikabẽn jarẽ. Amrẽbẽ: ne me Metĩndjwĩnh kukwakam memã kum,

“Bẽnjadjwĩr djwĩnh ne me amã,
⁴⁹ ‘Be, kute me bẽnjadjwĩr rũnh krĩ djã pyrãk ne ã kƳjrũm kãkwakam ikrĩ djã ã imã nõr ane. Kãkwabẽ ne ikrĩ djã.

Kute me par ku'ẽ djã pyrãk ne pyka ã iparbẽ imã nõr ane.

Be, djãm me kute imã kikreti'õ nhĩpẽx nhyim imãnhkutãmã? Arkati.

Djãm me kute imã ikrĩ djã'õ nhĩpẽx ba kam inhƳr ne ityk djã kẽtmã? Arkati.

⁵⁰ Ba ne ba inhikrao kãkwamẽ pyka nhĩpẽx. Djã ne ga me ja ma?”

Nãm ã Bẽnjadjwĩr djwĩnh me amã ane.”

Nãm kukwakam kabẽn jarẽnh djwĩnh ã memã ane. Ga, me kute ikrao kum kikreti nhĩpẽxjakam Metĩndjwĩnhbẽ kumkati kam krĩ kẽtja pumũ. Nãm ã Exewão memã ane.

⁵¹ Ne kam itepã ajte memã kum,

–Ba me amã arẽ ga me ama. Be, me akukãmãre kwĩ kute arĩk amijo ba'ã ne ga me amijakren arĩk ar amijo aban mã aminhirõbẽ Metĩndjwĩnh kabẽn rẽn anhõkre kadjwĩnhbẽ ajaxwe ar aba. Ne kam ajamakre kẽtkumrẽx ne mã aminẽje Metĩndjwĩnh Karõbẽ adjãptãr aba.

⁵² Nhĩnh got Metĩndjwĩnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwĩnh'õ nhyim me akukãmãre kute o bikẽnh kêt? Nãm me mã aben kukãm me kupa. Metĩndjwĩnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwĩnh mã me bakukãmãremã kum, “Kritu ne katãt ne axwe kẽtkumrẽx. Mrãmri dja bõxkumrẽx.” Nãm me mã ã memã ane nhyim kam me mã me kupa. Tãm ne ajbir jakam bõx ga me arĩm kangam abĩ.

⁵³ Be, kadjy mrãnh djwĩnh ne me kadjy Mõjdjẽmã Metĩndjwĩnh kabẽn jarẽ. Me kute katãt amijo ba'ã kabẽn jarẽ ga me aben djõ'ã o aba kajgon mar kêt ne kõt amijo aba kẽtkumrẽx. Nãm ã Exewão memã ane.

Me kute Exewão bĩn.

⁵⁴ Nhyim me kute amijã kabẽn markam arĩm ngyrk tƳx mex ne.

⁵⁵ Nhyim be, Metĩndjwĩnh Karõ arĩm raxo Exewão kadjwĩnhbẽ nhĩn ar o ba. Ar o ba nhyim arĩm kãjmã krãnh kãkwa pumũn kam Metĩndjwĩnh pumũ. Prĩne me:xkumrẽx ne uma: nhyim omũ. Nhyim Jeju Metĩndjwĩnh djubõk'ãnh dja nhyim omũ.

⁵⁶ Nãm Exewão ar omũn arĩm memã kum,

–Ë ota, arĩm ne kãkwa abenbẽ ajkij. Kute amijo ã ne bõxja ne arĩm ra:x ne Metĩndjwĩnh djubõk'ãnh dja, ba arĩm omũ, ane.

⁵⁷ Nhyam kam me tu kàj bê amran amijamak'ã pron itepato 'ÿr prôt ne. 'ÿr prôt ne o tÿm ne

⁵⁸ arÿm krîrax kurûm o kato, atykmã o katon kumê. Kumên kam kêno titik ar o ba. Anhÿr djwýnhrahm ne me'õ abatãnh nybê Xaur dja. Nhyam me aminhõ kubêkão pôx ne parbê adjuw.

⁵⁹ Nãm me Exewão titik ar o ba nhyam arÿm amijo Metindjwýnhmã a'uw ne kum, —Bênjadjwÿr djwýnh Jeju, amim ikarõo wabi, ane.

⁶⁰ Ne kam kônkrão nhÿn kàj bê ãmrao kum kabên ne kum,

—Bênjadjwÿr djwýnh, dja ga me kute ibîn pãnh jarênh kêt. Nãm ã ane nhyam me arÿm kubî nhyam arÿm ty.

8

Me kute Jeju nhõ me jao bikênhõ mõr nhyam me bimãnh.

¹ Be, me kute Exewão bîn kêtri ne Xaur memã kum, "Rã'ã me abî", ane.

Nhyam me kubîn kam arÿm me krãptiõ bikênhõ krax ne. Me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio bajao bikênhõ krax ne. Nãm me Djeruxarêkam meo bikênhõ mõ:n me krãptiõ ajkê. Nhyam me me umaje arÿm ajmã. Pykabê Djudêjakam pyka kunikôt ajmã. Ne pykabê Xamarijkam pyka kunikôt ajmã. Jeju kute ar anorjabit ne ar arek Djeruxarêkam ar ba.

² Nhyam me kwÿ kum Metindjwýnh jabêja ne Exewão mÿn o mõn arÿm adjã. Ne kam abej mu:w.

³ Nhyam be, Xaur arÿm àkrên ari me kute amim Jeju maro bikênhõ ba. Me kute Jejukôt ar aben pydjio bajao bikênhõ ba:n kikre kunikôt mrãn wangij ne me bjêro mrãn meo apõx. Nãm me mymê me nireo mõn arÿm mebê ijê.

Piripi Xamarijkam bõx ne Jeju'ã memã ujarênh.

⁴ Nhyam me amü bimãnhja ne me arÿm memã Metindjwýnh kabên jarênhõ mõ. Apÿnh me ba djãri memã arênhõ mõ.

⁵ Kamã ne Piripi krîraxbê Xamarijmã tèn bõx. Ne kam arÿm kàj bê Kritu'ã memã ujarênh tê.

⁶ Nhyam me itepato arÿm kabên ma, me krãpti: kabên ma. Nãm mÿjja pumûnh kêt kwÿ nhîpêx nhyam me arÿm omûn kam kunî kabên mar 'ãno dja.

⁷ Be, me karõ punu me krãptiõ ba nhyam arÿm ano nhyam me karõ amran memã iren arÿm mã mõ. Nhyam ajte me akrymê me mrãnh kêt krãptiõ mex.

⁸ Nhyam kam me arÿm krîrax wãkam kînhti:re ne.

Ximãobê wajangare'ã ujarênh.

⁹ Nhyam krîrax tãmkam ne me'õ. Me kum Ximão jarê. Ta ne kute amijo mÿjja mar pytãr, amijo apÿnh mÿjja mar pytãr ne ari amijo wajangao ba. Nãm me noo biknor ar o ba nhyam me kam no tyn kumex. Nhyam mã amijo rax ne memã kum,

—Ê, ba ne ba iraxkumrêx, anhÿro ba.

¹⁰ Nhyam me kãtãmmê me rûnh kunî ma:r ar o ban abenmã kum,

—Tãmwã ne Metindjwýnh pymao uman tÿ:x ne, ane.

¹¹ Be, amrêbê ne amijo apÿnh mÿjja mar ne me kupênh ne me noo biknor ar o ba nhyam me arÿm maro ba.

¹² Mar ar o ba: nhyam kam Piripi arÿm memã kabên jarê. Memã Metindjwýnh kute amim me utãr ne ar meo bakam kabên jarê. Ne Jeju Kritu'ã memã ajarê nhyam me arÿm kuman tu amim Jeju markumrêx. Nhyam arÿm Metindjwýnhmã ngõmã me angij. Me mymê me nire jangij.

¹³ Nhyam kam Ximãodjwÿ arÿm mekôt amim kuma. Amim kuma nhyam me arÿm Metindjwýnhmã ngõmã adjã. Nhyam kam arÿm mã Piripi kôt ajkamê. Nhyam Piripi me aêrbê mÿjja pumûnh kêt rûnh nhîpêxo ba. Me te kute mÿjja marmã kam no tyk ne kute Metindjwýnh raxmã kator kadjy ne ipêxo ba. Nhyam Ximão amim omûnhõ ban te kute marmã kam no tyn ku'ê.

¹⁴ Nhyam kam me amü Djeruxarêkam memã kum,

—Be, pykabê Xamarijkam ne me arÿm amim Metindjwýnh kabên markumrêx, ane. Nhyam Jeju kute ar anorja arÿm kuma. Kuman arÿm me'ÿr Pedrumê Djuão ar ano.

¹⁵ Nhyam ar me'ÿr tèn me'ÿr bõx. Ne kam Metindjwýnhmã meo a'uw ne kum,

—Dja ga memã Akarõ jano gê me 'amÿn meo ba, ane.

¹⁶ Be, kraxje Metindjwýnh Karõ mekam rwÿk kêt rã'ã. Nãm me Bênjadjwÿr djwýnh Jeju kukwakam Metindjwýnhmã ngõmãbit me angij.

¹⁷ Nhyam Pedru ar Metindjwýnhmã meo a'uw ne me'ã ikra jadjuw nhyam Metindjwýnh Karõ arÿm me 'amÿn meo ba.

¹⁸⁻¹⁹ Pedru ar kute me'ã ikra jadjwÿrkôt Metindjwýnh Karõ me 'amÿ nhyam Ximão arÿm amim omûn arkum,

—Ota pi'ók kaprî. Dja gar amikudjwa imã akre. Ba badjwÿ ar akudjwa maro iba ne me'ã aminhikra jadjwÿro iba gê Metindjwýnh Karõ me 'amÿn meo ba, ane.

²⁰ Nhyam Pedru kum,

—Metindjwýnh kute tu memã kajgo Amikarõ janorjakam ga arik amim, "Dja ba pi'ók kaprî pãnh Metindjwýnh Karõ man ar o iba", ane. Kam gê Metindjwýnh me biknor tokry djãmã ajano ga anhõ pi'ók kaprîmê ro'ã akuno.

²¹ Be, Metindjwýnhmā akadjwýnhbē ajaxwe rā'ān kum amex kēt rā'ā. Kam ne ga aje Karō mar prām kētkumrēx.

²² On amikam akaprīn wānh ajaxwejamā anhiren Metindjwýnhmā amijo a'wý. Gē kute ajaxweo biknor ne akam ngyrk kēt jabej. Aje Metindjwýnh Karō'a anim karō punujao biknor ne akam ngyrk kēt jabej kum amijo a'wý.

²³ Be, arým ne ba apumū. Ajaxwe kute ajamýnh týx ne kute ajo ba rā'ā. Nām ā Pedru Ximāomā ane.

²⁴ Nhyim Ximāo kum,
—Inėje Bēnjadjwýr djwýnhmā akabēn gē aje imā akabēn jarēnhja kōt ijo anhýr kēt, ane.

²⁵ Nhyim kam Pedrumē Djuāo ar Bēnjadjwýr djwýnh'a memā amijarēnhō djan kabēn'a kāj bē memā ujarēnhō djan kam arým o ino re. Ne kam arým Djeruxarēmā akēx ne. Ýr mō:n mōr kōt memā Kritu'a ujarēnh ny jarēnhō mō. Pykabē Xamarijkam me ja apýnh me ba djāri krāptī memā arēnhō mō.

Exopijkam me'ōjamā Piripi Jeju'a ujarēnh.

²⁶ Nhyim kam Piripi arek Xamarijkam ar ba. Kam ar ba nhyim Bēnjadjwýr djwýnh kadjy mrānh djwýnh'ō arým ýr bōx ne kum,
—Kājmā djan amū aparmā tē. Ga, Djeruxarēmē, krīraxbē Gadjamē abenmā pry mēnhja pumū. Pry 'ānh ne kapōt kukrit. Dja ga ýr tēn ýr bōx, ane.

²⁷ Nhyim arým kājmā djan ýr tē:n arým ýr bōx. Nhyim me'ō pry'a tē nhyim omū. Ō pyka djwýnhbē ne Exopij. Kubē eunuku'ō. Exopijkam bēnjadjwýr rax nibē Kājdijdi. Nhyim kukwakam ra:xī. Kubē ō nēkrēx kunī pumūnh djwýnh. Djeruxarē kurūm ne tē. Arým ne Metindjwýnhmā rax jarēn kam tē.

²⁸ Ne kam kurūm akubyn ō pyka'ýr tē. Ō kāmranhtýx, mry kute bjērjakam tē. Ne kam pi'ók jarēnhō nhý. Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnhbē Idjaij nhō pi'ók ne arēnhō nhý.

²⁹ Piripi me'ō ja pumū nhyim Metindjwýnh Karō kum,

—Ýr aprōt ne kāmranhtýxmē ro'ā tē, ane.

³⁰ Nhyim arým ýr prōt ne ro'ā tē. Nhyim Idjaij nhō pi'ók jarēnhō nhý nhyim arým kuma. Ne kam kum,

—Ē, djā ne ga arým me kabēnwā ma? Mýj'a ne kabēn amijakre? ane.

³¹ Nhyim kum,

—Djām ije mýjja mar godja ba mýjja'a kute amijakreja ma. Kon, me'ō dja imā kraxkōt arē ba arým kōt kuma. Iwýr wabin inhikō'a nhý, ane.

³² Me bakukāmāre Idjaij kabēn ne eunuku arēnhō nhý. Nām amim,

“Me kute bīnmā o tē nhyim uwbōre kute mrāmri ne mrykī'ātōmti djuwbōre pyrāk. Ne kute mrāmri ne me arým kī jakāro āmkam mrykī'ātōmti jabatānh nyre bēn kēt pyrāk. Nām ā aminėje kabēn kēto ane.

³³ Nām me 'ēx ne o kātām ne 'ā, 'Tāmwā ne axwekumrēx. Tāmwā ne axwekumrēx', ane. Axwe kētkumrēx nhyim me arým tu kum mýj axwe pānh jarē. Nhyim arým tyn wabi nhyim kute ō'ā me'ō kēt pyrāk”, ane.

Tām ne eunuku pi'ókkam arēnhō nhý.

³⁴ Nhyim Piripi ýr wabin ikō'a nhý nhyim kum,

—Imā arē. Mýj me'ō'ā ne Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh ja jarē? Djām amijā nar me'ō'ā? ane.

³⁵ Nhyim kam Piripi eunuku kute pi'ók jarēnh kōt arým kum Jeju'a ujarēnhmō krax ne arek 'ā ujarēnhō tē.

³⁶ O tē:n kam arým ngō'ýr bōx nhyim eunukuja kum,

—Ota ngō. Mýj dja ba nē ga Metindjwýnhmā ngōmā ijadjā? ane.

³⁷ Nhyim Piripi kum,

—Mrāmri aje tu amim Jeju markumrēx jabej ba kam arým ngōmā ajadjā, ane. Nhyim kum,

—Nā. Ba mrāmri tu amim Jeju Kritu markumrēx. Mrāmri kubē Metindjwýnh Krakumrēx, ane.

³⁸ Nhyim eunuku mry kute kā bjēmā kabēn nhyim arým dja. Nhyim kam ar ngō'ýr ruw ne arým nox ne. Nhyim kam Piripi arým Metindjwýnhmā ngōmā adjā.

³⁹ Ne kam ar wabin dja. Nhyim kam Bēnjadjwýr djwýnh Karō tu Piripi byn mā o tē. Nhyim eunuku arým ijukri omūnh kētkumrēx. Ne kam ō pykamā tē. Arým Kīnhitiren tē.

⁴⁰ Nhyim kam krīraxbē Oxotokam ajte Piripi amirīt ne. Ne kam bu'ā krī kunīkōt memā 'ā ujarēnh tē. Tē:n kam krīraxbē Xedjare'ýr bōx.

9

Xaur Jeju'ýr amijo akēx.

Kar 22.3, 26.9

¹ Nhyim kam Xaurja kute ari meo bikēnhō baja kute me kangrōnh rā'ā. Kute Bēnjadjwýr djwýnhkōt me ba djwýnh kangrōnh rā'ā. Nām mā me 'ā memā kum,

—Gē me tu me kupa. Gē me tu me kupa, ane. Nām memā anhýr rā'ān arým me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax'ýr tēn arým ýr bōx ne kum,

² —Ba krīraxbē Tamagukam me rūnh ýr tē. Dja ga me kute amim Jeju mar'ā pi'ók no'ók ne imā angā ba memā o tē. Ba apýnh mebē idjaer bikprōnh djākam me rūnh kunīkōt

memâ akreo tê. Dja me akabênkôt me kute amim Jeju mar jabej ne memâ katon arým imâ me kanga. Ba me uwpre amrê Djeruxarê'yr meo tèn awýr meo bôx, ane. Nhyam kam arým me'ã memâ pi'ók no'ók nhyam arým kubyn me'yr o tê.

³ Me 'yr o tèn kam arým krîraxbê Tamagu têpo tê. Têpo tê nhyam tu aêrbê kâjkwa kurûm mýjja adjênhja prîne kurwý.

⁴ Nhyam arým tu pykabê tým ne arým me'ô kabên ma. Nhyam kum,

—Xaur, Xaur, mýkam ne ga me kute amim imaro abikêho aba? Aje ba mán ijo abikênh pyrak ane.

⁵ Nhyam Xaur kum,

—Bênjadwýr, mýj me ajô ga ne ga imâ akabên? ane.

Nhyam kum,

—Ba, ibê Jeju. Nã gãm me kute amim imaro abikêho aba ne aje ba mán ijo abikêho aba pyrak. Ne kam te adjumar mex prâmje. Ga, mry kute jênh bjêrja pumû. Me kute mýjja djwa mexo mry kamjýr nhyam arým umaje prôt týtja pumû. Nhyam kwý amakkre kêtka tu amikamjýr djâ kanã ne arým tokry ne. Gadjýr dja ga ari ijo abikêho aban arým atokry:. Nãm Jeju ã kum ane.

⁶ Nhyam kam kum,

—Bênjadwýr djwýnh, mýj ne ga amâ Kînh? Dja ba ã amâ o ane, ane.

Nhyam kum,

—On kâjmã djan amû krîraxmã wadjâ. Kam dja me amâ 'ã karô. Dja ga mrãmri katât me kabên man kôt amijo abakumrêx, ane.

⁷ Nhyam Xaurkôt ar môrja me'ô kabên man kam ar kute í pumûnh kêtumrêx. Ne kam te: umaje te kabênma.

⁸ Nhyam kam Xaur kâjmã djan no pôt kajgon arým rît kêt ne. Nhyam kam ar pa 'amýn o tèn arým krîraxbê Tamagumã wadjâ.

⁹ Nhyam rît kêtumrêx ne. Ne kam kute mýjja krên kêt ne kôm kêt'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx.

¹⁰ Nhyam kam krîraxbê Tamagukam ne me'ôbê Ananij. Bênjadwýr djwýnh ne Ananij nokrekam amirît nhyam arým omû. Nhyam kum, “Ananij”, ane.

Nhyam kum, “Bênjadwýr djwýnh, mýj nã”? ane.

¹¹ Nhyam kum,

—Kâjmã djan tèn pry nhidjibê Katât'ãnh tèn Djuda nhûrkwã'yr bôx. Kam Xaur jabej me kukja. Krîraxbê Taxukam ne abatãnh djâ. Dja ga abej me kukja. Wãkam ne Xaur Metîndjwýnhmã amijo à'wýro nhý.

¹² Be, ga ne ga arým amikukãm nokrekam amirît nhyam akarô pumû. Ga ne ga arým 'yr wadjàn'ã anhikra dji nhyam arým akubyn rît mex ne. Nãm ã apumûho ane. Nãm ã Bênjadwýr djwýnh Ananijmã ane.

¹³ Nhyam kum,

—Je, Bênjadwýr djwýnh, mýkam? Xaur wã ne umakumrêx. Nãm arým Djeruxarêkam anhô me ja krãptio ajkê nhyam me krãpti arým imâ arê.

¹⁴ Ne jakam arým me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bênjadwýr ar me ijã pi'ók no'ók nhyam amrê o tê. Me ije amã amijarênhja kunî kadjy arým amrê pi'ôko tê. Kute me idjuwpre kadjy ne o tê, ane.

¹⁵ Nhyam Bênjadwýr djwýnh kum,

—'Yr tê. Ba ne ba inhô àpênh kadjy amijo utã. Dja me bajtemmã ijã ajarên me bênjadwýr rûnhmã ijã ajarên mebê idjaermã ijã ajarê. Ja kadjy ne ba amijo utã.

¹⁶ Dja ba í kum, “Dja ga í ijã adjujarênh djô'ã atokry kumex.” Nãm ã Xaur'ã Ananijmã ane.

¹⁷ Nhyam kam arým 'yr tê. 'Yr tèn kam arým Djuda nhûrkwãmã wadjàn Xaur'yr bôx. Ne kam arým 'ã kute ikra djirkam kum,

—Xaur, akmere, gu banhô Bênjadwýr djwýnh Jeju ne ijano ba arým awýr bôx. Pry'ã atêm nhyam kute amã amijo amirîtja tãm ne ijano ba awýr tê. Dja ga akubyn arît mex nhyam Metîndjwýnh Karô arým raxo akadjwýnhbê nhýn ar ajo ba. Ja kadjy ne ijano ba tê. Nãm Ananij ã kum ane.

¹⁸ Nhyam aêrbê no kurûm mýjja kute tepkã pyrak rôrok ne. Nhyam akubyn rît mex ne. Ne kam kâjmã dja nhyam kam arým Metîndjwýnhmã ngômã adjã.

¹⁹ Nhyam kam ajte ô kwý krên arým akubyn týt ne.

Xaur memâ Jeju'ã ujarênh nhyam me kum kurê.

A Kô 11.32

Ne kam arek Tamagukam Jejukôt me ba djwýnhmê ro'ã ar ba nhyam 'ã akati kwý apêx.

²⁰ Tamagukam ar bari ne apýnh mebê idjaer bikprônň djâkam kâj bê memâ ujarênh tê. Nãm memâ kum,

—Mrãmri ne Jejubê Bênjadwýrbê kumkatikumrêx. Kubê Kritukumrêx. Kubê Metîndjwýnh Krakumrêx, anhýr tê.

²¹ Nhyam me kunî kute kabên markam te kute kraxkôt marn kam no tyn kumex ne aben kukij ne abenmã kum,

—Bãrãm tãmja ne Djeruxarêkam ari meo bikêho ba. Me kute Jeju Kritumã amijarênhjao bikêho ba. Bãrãm tãmja ne kute ajte me uwpre kadjy amrê tê. Kute me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bênjadwýr ar'yr meo bôx kadjy amrê tê, ane.

²² Nhyam kam Xaur kabên mexo amû amikamêho tèn arým kute memâ Jeju jarênh mar me:xkumrêx. Nãm Tamagukam mebê idjaermê aktã kabêno aben japa nhyam me arým kabên kôt Jejubê Kritu ma. Mrãmri Jejubê Bênjadwýrbê

kumkatikumrêx man arým te kute kum kabên'õ jarênh prãmje. Te o anen õkre kadjwýnhbê arík amikabên kwý jarênh kumex.

²³ Nãm ã memã anhýr tẽ nhyim 'ã akati krãptĩ apêx. Nhyim kam mebê idjaer kwý arým o aben maro nhýn abenmã kum,

–Mýj dja gwaj Xaur on arým kubĩ? ane. Nhyim kam me arým amũ Xaurmã arẽ nhyim arým kuma.

²⁴ Me õ krĩrax nêje ne bu'ã pyka týt nhĩpêx jabatãnhja nhyim kam apýnh ajkwa krekre djãri. Nhyim me kute Xaur katorkõt bĩnmã ajkwa krekre kunĩ'ã ku'ên omũnh'ã rĩtkumrêx ne. Nhyim Xaur arým me kuma.

²⁵ Nhyim kam akamãt nhyim Jejukõt me ba djwýnh krĩrax nêje pyka týt'ã Xauro wabin djan kadjy djudjêdjêo kaxnokai akã 'ãpren kam Xaur nhýr. Ne kam djudjêdjê 'amýn pyka týt burũm aparmã kumên o rwýko tẽn arým pykabê kudja. Nhyim kam kãjmã djan mã mebê katon tẽ.

²⁶ Tẽ:n kam arým akubyn Djeruxarêkam bõx. Ne kam bit Jejukõt me ba djwýnhmê ro'ã ýrmã. Nhyim me kum uman 'ã abenmã kum,

–E kum nhýnh ne tãmwã Jeju ma ne kõt ba? Godja ajte me bakwýo ajkê, ane.

²⁷ Nhyim kam Banabe o tẽn Jeju kute ar anorja'ýr o bõx. Ne 'ã arkum,

–Be, nãm prykõt tẽn arým Bẽnjadjwýr djwýnh pumũ nhyim kum kabên jarê. Nhyim kam arým krĩraxbê Tamagukam Jeju'ã memã ujarênh ba. Nãm kum me uma kêt ne kãj bê 'ã memã ujarênh ba, ane.

²⁸ Nãm arkum ane nhyim kam me arým kum uma kêt ne. Nhyim kam Djeruxarêkam Jejukõt me ba djwýnhmê ro'ã ar ba.

²⁹ Ar ba:n kum me uma kêt ne Bẽnjadjwýr djwýnh kukwakam memã ujarênh ar ba. Nhyim mebê idjaer kwý ne me me bajtembê kregu kabênkam kabên. Nhyim Xaur arým me jamê aktã kabêno aben japanho dja. Aben japanho dja nhyim kam me bit kute Xaur bĩnmã.

³⁰ Nhyim Jeju kukwakam me kute abeno kamy arým me kuma. Ne kam Xauro tẽn krĩraxbê Xedjaremã o tẽn o bõx. Ne kam krĩraxbê Taxumã ano nhyim arým 'ýr tẽ.

³¹ Nhyim kam me arým me kute amim Jeju marjao bikêno ino re. Apýnh me ja kute Jejukõt ar aben pydjio ba djãri meo bikêno ino re. Pykabê Djudêjakam o ino re. Ne pykabê Garrêjakam o ino re. Ne pykabê Xamarijakam o ino re. Kunĩkõt ne me meo bikêno ino re. Nhyim me arým akubyn umar mex ne. Ne kam Metĩndjwýnh maro amũ amikamêno tẽn arým mar ra:x ne. Ne me kum Metĩndjwýnh pymakam katãt kabên kõt ar amijo ba. Nhyim Metĩndjwýnh Karõ memã kĩnh jadja nhyim me arým kĩnhkumrêx. Nhyim me kãtãm krãptĩ arým

tu amim Jeju markumrêx ne arým mekõt ajkamê. Nhyim kam me arým krãptĩ: tẽ.

Pedru kute Anêjao mex nhyim Dokre tyk nhyim akubyn o tẽn.

³² Nhyim kam Pedru pyka kunĩkõt kute me omũnh kadjy tẽ. Me omũno tẽ:n kam krĩbê Ridjakam me jadjwý'ýr bõx. Jeju nhõ me ja'ýr bõx.

³³ Nhyim kamã me'õbê Anêja amrêbê akryn arek ikwã. Akry'ã arým amexbê 8 apêx. Nhyim Pedru arým omũ.

³⁴ Ne kam kum,

–Ê, Anêja, Jeju Kritu arým ajo mex ne. On kãjmã djan anihkwã djãwão mex, ane. Nhyim me aêrbê arým kãjmã dja.

³⁵ Nhyim krĩbê Ridjamê krĩbê Xaronakam me ja kunĩ arým omũ. Ne kam arým Bẽnjadjwýr djwýnh'ýr amijo akêxo kumex.

³⁶ Pedru krĩbê Ridjakam arek ar ba. Nhyim kam krĩbê Djopekam Jejukõt ba djwýnh ni'õ ar ba. Idjibê ne Tabita. Mebê kregu kabênkam ne me kum Dokre jarê. Ukaprĩkumrêx ne mã me õ mýjja kêtõ djuw mexo ba.

³⁷ Ne kam kanên arým ty. Nhyim me amikukràdjãkõt ku'õn kikre tãmkam kýjrũm kumoka'êkam kudji nhyim nõ.

³⁸ Krĩbê Ridja ne krĩbê Djopeo rãm ne ja. Dokre ty nhyim kam me kum,

–Pedru ne Ridjakam ar ba, ane. Nhyim Jejukõt me ba djwýnh arým kuman Pedru'ýr ar amãnhkrut jano. Nhyim ar 'ýr tẽn kam 'ýr bõx ne kum,

–Ê, amikrà kêt ne Ridja'ýr tẽ, ane.

³⁹ Nhyim amibêx ne 'ýr arkõt tẽ. Tẽn kam arým 'ýr bõx. Nhyim ar Pedruo tẽn kýjrũm kumoka'ê'ýr o wabi. Nhyim kam me 'uwfĩ kunĩ 'ýr bõx ne muw. Ne Dokre tĩnri kute apýnh me inõkãti, apýnh kubêkã nhĩpêx djãri mã: kum akreo ku'ê.

⁴⁰ Nhyim Pedru arým bõm me kunĩ jano. Ne kam kõnkrão nhýn arým Metĩndjwýnhmã o a'uw. Ne kam tykja'ýr akêx ne kum,

–Ê Tabita, kãjmã nhý, ane. Nhyim arým no põt ne Pedru pumũn arým kãjmã nhý.

⁴¹ Nhyim 'ýr ikran arým ikra 'amýn kãjmã kudja. Ne kam memã kabên nhyim me arým 'ýr bõx. Jeju nhõ me jamê me 'uwfĩmê ne me bõx nhyim arým memã kum,

–Ota, arým akubyn tĩn ne, ane.

⁴² Nhyim me arým krĩbê Djopekam kikrepdjĩtã abenmã arêno ipók ne. Nhyim me krãptĩ arým tu amim Jeju markumrêx ne.

⁴³ Nhyim kam Pedru arek krĩbê Djopekam ar ba. Me'õbê Ximão nhũrkwãkam ne nhý. Ximãobê ne mry kão mex djwýnh'õ. Pedru krĩ wãkam ar ba nhyim arým 'ã akati krãptĩ apêx.

10

Me'ô bajtembê Koneru'ã ujarênh.

¹ Pedru Djopekam ar ba nhyim krîraxbê Xedjarekam me'ôbê Koneru ar ba. Kubê ne krâkamngônhre krâptî: kubê 100 nhô bēnjadjwýr. Me kute krâkamngôn ja'ã memã kum,

—Pykabê Itarij kurûm me ja, anhýro ba.

² Koneru katât Metindjwýnh kabēn man kôt ar amijo ba. Konerumê ûrkwâkam ar krîja kunî ne arkum Metindjwýnh rax pyma. Nãm me ô mýjja kêt kam ôdjânhkumrêx ne mã Metindjwýnhmã kabēn ar ba.

³ Nhyim kam arým myt akêxkam, 3 orakam, Metindjwýnh kadjy mrân h djwýnh'ô nokrekam amirît nhyim arým omũnhô nhý. Nhyim kum, “Ê, Koneru”, ane.

⁴ Nhyim kute omũnhkam madjã kretin kum, “Bēnjadjwýr djwýnh mýj nã”? ane. Nhyim kum,

—Ga Metindjwýnhmã akabēn nhyim arým ama. Ga me ô mýjja kêt kam anhôdjânh nhyim arým apumũ.

⁵ Jakam dja ga krîbê Djopemã anhô me ja kwý jano. Kam ne me'ôbê Ximão Pedru. Gê ar tēn kum arēn awýr o bôx.

⁶ Imôti mýrri ne nhý. Mrykão mex djwýnhbê Ximãomê ro'ã ne ar nhý. Dja ar tēn kum arēn amrê awýr o tēn o bôx nhyim arým amã arê ga kabēn kôt ã amijo ane.

Nãm ã Metindjwýnh kadjy mrân h djwýnh Konerumã ane.

⁷ Ne kam mã tê. Nhyim arým amiwýr ar amãnhkrut ne ikjêkêt 'uw. Me kute ar amãnhkrut pa 'amýnhja ne kum âpēnh kajgo ar ba. Nhyim pydji ja ne kubê ô krâkamngôn h. Adjwýnhdjwý ne katât Metindjwýnh kabēn man kôt ar amijo ba. Ne kam Koneru târi kum âpēnh ar ba. Nãm amiwýr ar ja 'uw nhyim ar arým bôx.

⁸ Nhyim kam prîne arkum kadjy mrân h djwýnh'ã ajarēn arým krîbê Djopemã ar ano.

Mýjja kute Pedru nokrekam amirît nhyim kute omũnh.

Kar 11.5

⁹ Nhyim ar'ã akati nhyim ar arým ýr tê. Ýr tēm arým krî tēpo tê. Nhyim arkum ajmã Pedru krîraxkam kikrê'ã wabin imök'ã nhý, imök ngrengre'ã nhý. Mebê idjaer ne me tu ô kikre nhimök po. Ýr ne wabin nhý. Ne kam Metindjwýnhmã kabēno nhý. Kâjkwa nhîpökri myt nhýrkam.

¹⁰ Ne kam kum prãm ne bit kute ô kwý krēmã. Nhyim ar arým kum ômrôo dja. O dja nhyim Pedru jaêrbê mýjja amirît nhyim omũ.

¹¹ Kâjkwa ne abenbê ajkij nhyim omũ. Nhyim mýjja kute kubêkati pyrãk rwýk mō. Idja amãnhkrut ne amãnhkrut. Nhyim mýjja idja kunî 'amýn o rwýko mō.

¹² Kadjwýnhbê ne apýnh pykakam mry kunî. Apýnh rop, apýnh mry ngãngão mrân h, apýnh ãk, mry kunî kubêkati kadjwýnhbê ikwã nhyim omũ.

¹³ Nhyim kam arým me'ô kum kabēn nhyim kum. Nhyim kum,

—Ê, Pedru kâjmã djan 'õnh bîn krê, ane.

¹⁴ Nhyim Pedru kum,

—Kati, Bēnjadjwýr djwýnh. Mōdjê kute me ibê mýjja kakrit pyma ja ne ije kur kêt kumrêx, ane.

¹⁵ Nhyim ajte kum,

—Be, Metindjwýnh kute mýjjaao mex kwãrik wãnh kum kakrit jarēnh kêt, ane.

¹⁶ Be, me'ô kum kabēn ne ajte kum kabēn ne ajte kum kabēn nhyim aêrbê mýjja akubyn kâjkwamã wabi.

¹⁷ Nhyim Pedru amim,

—Je, mýj'ã ne ije mýjja pumũnhja amijakre? ane. Nãm amim anhýro dja nhyim Koneru kute ar anorja kikre jabej me kukij nhyim me arým arkum arê. Nhyim ar ýr tēn arým ajkwa krekre târi bôx ne dja. Ne arým abej me kukij

¹⁸ ne kâj bê memã kum,

—Ximão Pedru, djori kikre wãkam nhý? ane.

¹⁹ Nhyim wãnh Pedru kute mýjja pumũnh'ã arek amikabēn maro nhý nhyim Metindjwýnh Karô arým kum,

—Ê, ar amãnhkrut ne ikjêkêt ne ar ajabej akukij.

²⁰ Kâjmã djan ar ýr rwýn arkôt tê. Kwãrik wãnh ar kubajtemkam axwe amikam adjumar kêt. Ba ne ba ar ano nhyim ar tê, ane.

²¹ Nhyim Pedru arým ar ýr ruw ne ar ýr bôx ne arkum,

—Ê, ba, ba ne gar ijabej. Mýj ne gar amã kînh ne iwýr tê? ane.

²² Nhyim ar kum,

—Krâkamngôn h krâptî: kubê 100 nhô bēnjadjwýr'ô ne ar ijano bar awýr tê. Idjibê ne Koneru. Nãm katât amijo ban kum Metindjwýnh rax pyma. Nhyim mebê idjaer kunî kum mex jarê. Metindjwýnh kadjy mrân h djwýnhja ne kum karôn kum, “Pedru ýr ar 'ô jano gê amrê awýr tēn amã kabēn jarê. Dja ga prîne kabēn ma”, ane.

²³ Nãm ar Pedrumã ane nhyim arým arkum, “Amrê ar ikôt wadjã”, ane. Ne kam arkum aminhûrkwã jarê nhyim ar arým kam nhý.

Pedru Koneru nhûrkwãkam bôx.

Nhyim ar'ã akati nhyim Pedru arkôt arým ýr tê. Djopekam Jeju kukwakam me kamy kwý ne arkôt tê.

²⁴ Amũ Xedjare ýr tēn ýr bôx. Nhyim Koneru arým arkam amako nhý. Nãm arým amijã ôbikwamê kute meo ôbikwao akuprô.

²⁵ Nhyr ar me'yr bõx nhyr Pedru kikremã àr tẽ nhyr Koneru arým kajpa. Ne umaje amijo ngriren parbẽ tým ne ibõ.

²⁶ Nhyr Pedru pa 'amýn kãjmã kudjan kum,
–E kum, kãjmã dja badjwý ibẽ pykabẽ me'õ, ane.

²⁷ Ne kam kum kabẽn tẽn wadjã. Nhyr me krãptĩ akuprõ nhyr arým me omũ.

²⁸ Ne kam memã kum,
–Be, me ba ne ba me me bajtemmẽ ibikprõnh kêtukumrẽx. Me ibẽ idjaerkam ikukràdjã kõt ba me me bajtem nhũrkwãmã idjár kêtukumrẽx. Arým ga me ama. Nhyr kam Metĩndjwýnh imã ikukràdjã ny jarẽ. Imã me kunĩ kĩnhmã ne imã arẽ. Ne ije me'õmã kakrit jarẽnh kêtãmã ne imã arẽ. Ije me'õo me bajtem kêtãmã ne imã arẽ.

²⁹ Kam aje imã ar anorja iwýr bõx ne ar kute imã akabẽn jarẽnhkam ba aminẽje ikabẽn kêt ne tu arkõt awýr tẽn bõx. Bõx ne arým me anhũrkwãmã wadjãn me anhikõ'ã nhý. Kam ba me amã arẽ. Mýj kadjy ne ga me ijo bõx? Mýj ne ga me amã kĩnh? Nãm ã Pedru memã ane.

³⁰ Nhyr Koneru kum,
–Amũja'a, arým 'ã arngrobẽ 4 apẽx ba amijajburo nhý. Nhyr ã myt ibõ ane, 3 orakam ba inhũrkwãmã Metĩndjwýnhmã ik-abẽno nhý. Nhyr ijaerbẽ me'õ ikuka kõnh dja nhyr õ kubẽkã jadjẽnh ne.

³¹ Nhyr imã, “Ë Koneru, ga Metĩndjwýnhmã akabẽn nhyr arým ama. Ga me õ mýjja kêtgam anhõdjãnh nhyr arým apumũ.

³² Jakam dja ga krĩraxbẽ Djopemã anhõ me ja kwý jano. Kam ne me'õbẽ Ximão Pedru. Gẽ ar tẽn kum arẽn awýr o bõx. Imõti mýrri ne me'õ mrykão mex djwýnhbẽ Ximão nhũrkwã. Kam ne ro'ã nhý. Pedru dja awýr bõx ne amã arẽ.” Nãm ã me'õ imã ane.

³³ Ba kam amikrà kêt ne awýr ar ano. Be, arým ga bõx ba me ikĩnhkumrẽx ne. Ne jakam ba me ikunĩ Metĩndjwýnh parbẽ nhý. Metĩndjwýnh kute kabẽn'ã amã karõ kunĩ me ije mar kadjy ne ba me nhý. Nãm ã Koneru Pedrumã ane.

³⁴ Nhyr kam Pedru kum,
–Mrãmri ne Metĩndjwýnh kum me kunĩ kĩnhõ aben pyrãk. Ja arým imã amirĩtkumrẽx ne.

³⁵ Be, mebẽ idjaer nar me bajtem. Apýnh me ba djã kunĩkõt me kunĩ. Me apýnh kum Metĩndjwýnh rax pyman katãt kute amijo baja, Metĩndjwýnh kum me ja kunĩ kĩnh.

³⁶ Ba me amã kabẽn jarẽ ga me ama. Be, Metĩndjwýnh ne mebẽ idjaermã me umar mex jarẽ. Dja me tu amim Jeju Kritu markumrẽx ne arým umar mex. Kubẽ ne me kunĩ nhõ Bẽnjadjwýr djwýnh. Metĩndjwýnh ne mebẽ idjaermã ujarẽnh ny ja jano.

³⁷ Me ga ne ga me arým 'ã ujarẽnh ma. Djuão kute 'ã memã ujarẽnhkam ngõmã me angjẽnhkam ne me Garrẽjakam Jeju'ã ujarẽnhmo krax. Ne kam Djudẽja kunĩkõt me 'ã ujarẽnh ar ba ga me arým ama.

³⁸ Be, Metĩndjwýnh ne Nadjarekam Jejumã ta Karõ jano nhyr arým raxo kadjwýnhbẽ nhýn ar o ba nhyr arým kukwakam týx ne. Ne kam ãpẽnh mex ar ba. Nhyr Xatanaj meo ba nhyr me umar punu:re nhyr Jeju arým me kunĩ mex. Metĩndjwýnh kute kumẽ amijo kajkepkam ne mã meo mex ar o ba.

³⁹ Kute mýjja kunĩ nhĩpẽxkõt ne bar omũ. Mebẽ idjaer nhõ pykakam bar omũn krĩraxbẽ Djeruxarẽkam omũn arým 'ã memã idjujarẽnh ar iba. Nãm me pĩte'y'ã kunhõn kubĩ.

⁴⁰ Nhyr kam 'ã akatin akatin akati nhyr Metĩndjwýnh akubyn o tĩn. Ne irãri o amirĩt bar omũ.

⁴¹ Me kunĩmã ne o amirĩt kêt. Metĩndjwýnh ta kute amrẽbẽ amijo me utãr jamã ne o amirĩt ne. Me kute omũnhkõt memã 'ã ujarẽnh kadjy ne memã o amirĩt. Ar imã ne arým o amirĩt ne. Ar ba ne bar akubyn tĩnkam ro'ã inhõ kwý krẽn kõt ikõ.

⁴² Nhyr ta ar imã karõn ar imã, “Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým amijo ipytã. Dja ba memã axwe pãnh jarẽ. Me tĩn ne ar bajamã axwe pãnh jarẽ. Ja kadjy ne amijo ipytã. Tãm dja gar kaj bẽ memã arẽnhõ aba. Arým ar aje ipumũnhkõt memã 'ã adjujarẽnh ar aba.” Nãm ã ar imã ane.

⁴³ Be, Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh kunĩ ne me amrẽbẽ: me bakukãmãremã kum, “Jeju arým tyk ne akubyn tĩnkam dja me kwý í pýnhkõt tu amim markumrẽx nhyr Metĩndjwýnh arým me axwe maro aknon mekam ngyrk kêt.” Nãm me ã me bakukãmãremã ane, ane.

⁴⁴ Pedru memã ja jarẽnhõ dja nhyr Metĩndjwýnh Karõ arým me kunĩkam ruw ne ar meo ba. Me kute kabẽn maro ýrja kunĩkam ruw ne ar meo ba

⁴⁵⁻⁴⁶ nhyr me arým apýnh me ba djãkam me kabẽnkam kabẽno kumex. Me kute me kabẽn mar kêtjakam ne me kabẽno kumex. Ne apýnh me kabẽnkam Metĩndjwýnh rax jarẽnhõ kumex. Nhyr Pedrukõt ar bõxja arým kuma. Kõt ar bõx jamã ne me kum me my kã rẽnhne jarẽ. Ar ja ne ar amrẽbẽ tu amim Jeju markumrẽx. Nãm ar me kabẽn man arým mekam no tyn djan abenmã kum,

–Je, amrẽbẽ me babẽ idjaermãbit ne Metĩndjwýnh kute Karõ janor. Ne kam arým jakam tu me bajtemmã Karõ jano, ane.

Nhyr Pedru arkum,

⁴⁷ –Be, amrẽbẽ Metĩndjwýnh kute me bamã Karõ janorkõt ne arým jakam ã me

bajtemmä anoro ane. Me babê idjaer ren amrêbê abenmä, “Kwärik wänh ngômâ me bajtemja jangjênh kêt”, ane. Nhy m be, jakam Metindjwýnh kute memâ Karô janorkam me baje ngômâ me angjênh kadjy amimar, ane.

⁴⁸ Ne kam arkum,

—Arým ne me tu amim Bênjadjwýr djwýnh markumrêx. Ar Metindjwýnhmä ngômâ me angij, ane. Nhy m ar arým ä meo ane. Nhy m kam me amijâ Pedru nê n kum,

—Dja ga arek me ikam ar aba gê ajâ akati kwý apêx ga kam ajte tê, ane.

11

Pedru kute Djeruxarêkam me jamâ amikôt amijarênh.

Kar 10.9

¹ Nhy m kam me bajtemdjwý arým tu amim Metindjwýnh kabên markumrêx nhy m me kwý arým amü memâ arênh ipók ne. Nhy m pykabê Djudejakam Jeju kute ar anorja arým me arênh ma. Nhy m Jeju kukwakam me kute abeno kamydjwý me arênh ma.

² Nhy m kam Pedru arým akubyn krîraxbê Djeruxarêmä tên bôx. Nhy m me kute amim Jeju mar kwý mebê idjaer kukradjä tûm'â no tÿxi. 'Ä ne me memâ me my kâ rênhne jarê. Pedru bôx nhy m me my kâ rênhne arým Pedrumê aktâ kabêno aben japanho dja.

³ Ne kum,

—Ga ne ga me bajtem nhürkwâmâ wangij ne me ro'â adjäkuro akrî, ane.

⁴ Nhy m Pedru akubyn amijo tên krax kurûm prîne 'â memâ ajarê n memâ kum,

⁵ —Be, krîraxbê Djopekam ne ba Metindjwýnhmä ikabêno nhÿ. Nhy m mÿjja ijaerbê inokrekam amirît ba omünho nhÿ. Mÿjja kute kubêkati pyrâk. Nhy m mÿjja idja kunî 'ânh 'amÿn iwÿr o rwÿko mð. Ne arým iwÿr o bôx.

⁶ Ba kam arým omünho dja nhy m apÿnh pykakam mry kunî, ropmê mry ngângâo mrânhmê äkmê kadjwýnhbê nô ba omü.

⁷ Nhy m kam kâjkwa kurûm me'ô kabên ba kuma. Nhy m imâ, “Ë Pedru kâjmâ djan 'önh bîn krê”, ane.

⁸ Ba kuman arým kum, “Bênjadjwýr djwýnh, kati. Môjdê kute mÿjja kakrit, mÿjja punu wâ nêje me imâ kabên kôt ije kur kêtumrêx”, ane.

⁹ Nhy m kâjkwa kurûm me'ô ajte imâ, “Be, Metindjwýnh kute mÿjjao mex kwärik wänh ga kum kakrit jarênh kêt”, ane.

¹⁰ Be, me'ô imâ kabên ne ajte imâ kabên ne ajte imâ kabên nhy m arým mÿjja kunî akubyn kâjkwamâ wabi.

¹¹ Nhy m ijaerbê ar amänhkurt ne ikjêkêt kirekam inhÿrja'ÿr bôx. Krîraxbê Xedjare kurûm me'ô imâ ar ano nhy m ar tên bôx.

¹² Nhy m Metindjwýnh Karô imâ, “Dja ga arkôt tê. Kwärik wänh ga Ar kubê me bajtemkam axwe adjumar kêt”, ane. Ba kam arkôt tê. Nhy m Jeju kukwakam gwaj bakamy Ar kubê 6ja arým ikôt tê. Bar 'ÿr tê:n kam Koneru nhürkwâkam bôx ne arým 'ÿr wadjâ.

¹³⁻¹⁴ Nhy m kam ar imâ 'â ajarê. Nâm ar imâ, “Metindjwýnh kadjy mrân h djwýnh'ô inhürkwâkam dja ba omü. Nhy m imâ, 'Dja ga anhô me ja kwý krîraxbê Djopemâ ano. Me'ôbê Ximâo Pedru ne kam ar ba. Gê ar kum arê n amrê awÿr o bôx. Ta dja amâ kabên jarê. Gamê anhôbikwa kunîmê dja gar kabên ma nhy m Metindjwýnh arým ar ajaxwebê ar apytâ.' Nâm ä kadjy mrân h djwýnh imâ ane.” Nâm Koneru ä ar imâ ane. Nâm ä Pedru me kukradjä tûm'â me no tÿxjamâ ane.

Ne kam ajte memâ kum,

¹⁵ —Ba kam memâ ikabên kraxbit jarênh o dja. Nhy m Metindjwýnh Karô arým mekam ruw ne meo ba. Amrêbê kute me bajo ba kôt ne ä wâkamdjwý arým meo bao ane.

¹⁶ Ba kam akubyn amijo tên arým amijâ Bênjadjwýr djwýnh kabên ma. Nâm me bamâ, “Be, Djuâo Metindjwýnhmä ngômâbit me angij. Nhy m be, dja ba ar amâ Metindjwýnh Karô jano nhy m arým ar ajo ba”, ane. Nâ bâm Bênjadjwýr djwýnh kabên ja man kôt ar amâ arê.

¹⁷ Be, gu me baje tu amim Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Krito markumrêkam ne amrêbê me bamâ Karô jano. Jakam ne me bajtemdjwý me bakôt tu amim markumrêx nhy m arým ä memâdjwý Karô janoro ane. Kam ba ar amâ arê gar ama. Djâ ne ba iraxo Metindjwýnh jakre got ba kubê aptâ? Kati. Nâm ä Pedru memâ ane.

¹⁸ Nhy m me arým amijâ kabên man Pedrumâ kabên krâta. Ne arým abenmä Metindjwýnh rax jarê n abenmä kum,

—Be, me bajtemdjwý ne Metindjwýnh arým kum me kînh ne arým memâ amak bô. Memâ amak bô nhy m me arým amikam kaprîre wänh axwemâ iren Jeju'ÿr amijo akêx. Jakam dja me kôt tîn ne ar ba rä'â: rä'â ne, ane.

Äxikikam me kute Jeju mar'â ujarênh.

¹⁹ Be, amrêbê me kute Exewâo bînkam ne me me kute amim Jeju marjao bikênh o mð. Nhy m kam me arým ajmâ. Ajmâm kam me kwý amü pykabê Penixijmâ bôx. Nhy m me kwý amü apêxtibê Xipremâ bôx. Nhy m me kwý krîraxbê Äxikimâ bôx. Me ja ne me kâj bê mebê idjaermâbit 'â ujarênh tê.

²⁰ Nhyṁ be, me kwý ja ne me apêxtibê Xiprekam abatanh djâ nhyṁ me kwý pykabê Xirenîkam abatanh djâ. Me kwý ja ne me Áxiki'ýr bôx ne arým me bajtembê kregumã arê. Memã Bênjadjwýr djwýnh Jeju'ã ujarênh ny jarê.

²¹ Nãm me me bajtemmã arê nhyṁ Bênjadjwýr djwýnh mekmê amijo kajkep. Me kute memã Jeju jarênh jamê amijo kajkep nhyṁ me arým kabên mexkumrêx ne. Nhyṁ me bajtem krãpti: tu amim Bênjadjwýr djwýnh markumrêx ne arým 'ýr amijo akêx.

²² Nhyṁ me arým amú me arê. Nhyṁ onj krîraxbê Djeruxarêkam me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja arým me arênh ma. Ne kam Áxikimã Banabe jano. Nhyṁ 'ýr tê:n kam

²³ 'ýr bôx ne arým me omün amim,
–Be, mrãmri ne Metündjwýnh tu kum me kapri:kumrêx* ane. Ne kam arým mekam kînhkumrêx ne memã 'ã karôn memã kum,

–Dja gar amã Bênjadjwýr djwýnh jabê:n kabên man arek kôt amijo abakumrêx. Kwãrik wãnh 'ã adjukanga kêt. Nãm ã memã anh'ýro bao ane.

²⁴ Be, Banabe ne mexkumrêx nhyṁ Metündjwýnh Karō arým raxo kadjwýnhbê nhýn ar o ba nhyṁ mrãmri tu amim Metündjwýnh mar tý:xkumrêx. Nhyṁ ô'ã arým me krãpti Bênjadjwýr djwýnh'ýr amijo akêx ne tu amim markumrêx.

²⁵ Nhyṁ kam Banabe amú krîraxbê Taxumã tê. Kute kam Xaur jabej kadjy ne tê. Nãm 'ýr tê:n arým 'ýr bôx.

²⁶ 'Ýr bôx ne kam abej ne arým kum kato. Ne kam akubyn Áxiki'ýr o bôx. Nhyṁ kam ar arým me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio bajamê ro'ã akuprô. Aben tâ me ro'ã akuprô. Me krãpti:mã Metündjwýnh kabên jarênh ku'ê: nhyṁ ar'ã amexmê na apêx. Be, krîraxbê Áxikikam ne me Jejukôt me ba djwýnhja kumrêxmã me kute amim Kritu mar jarê.

²⁷ Nhyṁ kam Metündjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh kwý bôx. Krîraxbê Djeruxarê kurüm Áxiki'ýr bôx.

²⁸ Nhyṁ kam ar 'ô kãjmã me ipôkri dja. Idjibê ne Agabu. Agabu kãjmã djan Metündjwýnh Karō kukwakam memã kum,

–Dja apýnh me ba djãri pyka kunikôt mebê djwý kêt. Nhyṁ me kuní kum prã:m, ane. Nhyṁ túmrãm arým kato. Bênjadjwýr raxbê Kraôdjô memã ýrri ne arým kato nhyṁ me arým kum prã:m.

²⁹ Nhyṁ memã prãm kêtri Áxikikam Jejukôt me ba djwýnh kuní arým abenmã kabên djin abenmã kum,

–Gwaj amikutã memã banhô mýjja kwý jano. Jeju kukwakam me bakamy pykabê Djudêjakam ar bajamã ano, ane.

Nhyṁ me abenmã kum,

–Dja gwaj ã memã o ane. Dja gwaj ã memã o ane, ane.

³⁰ Nhyṁ kam Banabemê Xaur ar kute memã o tēmã nhyṁ me arým arkum aminhô mýjja ngã. Ne arkum,

–Dja gar me kute Jeju nhô me jao ba djwýnhmã angã nhyṁ me arým memã kungrã, ane.

12

Pedru mebê ijê djâ kurüm kator.

¹ Áxikikam me kute memã mýjja nhôrmã o dja: nhyṁ onj pykabê Djudêjakam bēnjadjwýr raxbê Erodji arým ãkrê: ãkrê arým ô me ja jano nhyṁ me me kute amim Jeju mar kwýo rôrôk ne. Me kute Jejukôt ar aben pydjio baja kwýo rôrôk ne. Kute meo bikênh kadjy meo rôrôk ne.

² Ne kam arým kãxdjwa kajgoo Xijagu bî. Xijagumê Djuão ar axikôt apôx.

³ Nãm me Xijagu bî nhyṁ mebê idjaer arým kam kînhkumrêx. Nhyṁ Erodji arým mekam kînhkôt omün kam kute Pedruo tým kadjy memã arê. Me kute djwýponhbit kur djâ nhô akatikam ne memã arê.

⁴ Nhyṁ kam me arým o tým ne kubê ijê. Nhyṁ kam Erodji 'ýr ô krãkamngônhbê 16 jano. Nhyṁ me kute Pedruo pumünh kadjy me arým meo aben nhikjê'ã kabên. Me kunibê 4'ã kabên. Nhyṁ kam me 'ã aben japanho dja. Metündjwýnh me irôbê mrãnh djâ nhô akati apêx totokbê Erodji bit kute memã o katormã. Kute memã kukjêr nhyṁ me kute bînmã bit kute memã o katormã.

⁵ Kam ne me arek mebê ijê djãkam Pedruo dja. Nhyṁ me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja ne me Pedruo Metündjwýnhmã ã'wýr'ã rîtkumrêx.

⁶ Nhyṁ nêje akamãtkam Erodji amim,

–Gê kryrãm, ba memã Pedruo ikato, ane. Nhyṁ Pedruo arek ôto nõ. Nhyṁ krãkamngôn amãnhkrut ne aktã ijê:n o nhý. Kãxirãxo ne krãkamngôn Pedrumê aktã amijãpre. Nhyṁ kre'ã ku'ê djwýnh ar 'ã ijê djâ kuri dja. Arek kre nêje dja.

⁷ Nhyṁ Pedruo ôto nõ: nhyṁ Bênjadjwýr djwýnh kadjy mrãnh djwýnh'ô arým 'ýr wadjã. Nhyṁ arým mebê ijê djâ kadjwýnhbê irã. Nhyṁ arým Pedruo nhikre'i nhikjêbê kurwan kãjmã kangôn kum,

–Amikrã kêt ne kãjmã dja, ane. Nhyṁ kãjmã dja nhyṁ kãxirãxo inýx 'ãpre djâ arým tu rôrôk ne.

⁸ Nhyṁ kadjy mrãnh djwýnh kum,

* 11:23 Djãm me ta ne me axwe kêt nhyṁ pãnh kum me kapri Kati. Me ta te axwe kêtãm nhyṁ ta arým tu kum me kapri.

—On amipren aparkã ponh jadjã, ane nhyam arým ã amijo ane. Nhyam ajte kum,
—Anhō kubëkã krãkão amikupun ikôt tẽ, ane nhyam arým amikupu.

⁹Nhyam mã kator tẽ nhyam arým kôt tẽ. Ne kute amimar kêtãkam amim we,

—Be, nãm mýjja kute jio anhýr kajgo. Nã bãm amiptir kajgo nõ, ane.

¹⁰Nhyam ar arým amipãnh 'ã ijẽ djã ja mẽ. Kam ne kre'ã ku'ẽ djwýnh ar ja dja. Nhyam ar ajte amipãnh 'ã ijẽ djã ja mẽ. Kam ne kre'ã ku'ẽ djwýnh ar jadjwý dja. Nhyam kam ar arým krĩrax 'ýr kãxĩraxtio 'ã ijẽ djã ja tẽpo tẽ nhyam ta arkum amijã kuta. Nhyam arým ar kato. Ne pry ja kumrẽx'ã tẽn amipãnh kumẽ nhyam kadjy mrãnh djwýnh arým mã kubẽ tẽ.

¹¹Nhyam Pedru arým kute amiptir kêtja man amim,

—Je, mrãmri ne Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju imã kadjy mrãnh djwýnh jano nhyam Erodjibẽ arým ipytã. Mebẽ idjaer kute ibĩnmã kam amak kajgo nhyam arým mebẽ ipytã, ane.

¹²Ne arek amimaro tẽn kam arým Marij nhũrkwã'ýr bõx. Djuão Makõ ne Marij kurũm kato. Kikre jakam ne me krãptĩ Metindjwýnhmã kabẽno nhý.

¹³Nhyam Pedru bõx ne arým kikre'ã ijẽ djã mō. Nhyam me õ ãpẽn nija ãmōr man arým kute me'õ pumũnhmã 'ýr tẽ. Idjibẽ ne Rodji.

¹⁴'Ýr tẽn arým 'ã ijẽ djã'ýr bõx. Nhyam Pedru kabẽn nhyam arým mrãmri Pedrukumrẽx kabẽn ma. Ne arým kĩnhkam tu kikre'ã ijẽ djã'ã 'ýr kêt ne akubyn me'ýr wadjãn memã kum,

—Õ kum, Pedru kikre'ã ijẽ djã tãri dja, ane.

¹⁵Nhyam me tu kum, "Ajbã", ane. Nhyam, "Kati, mrãmri", ane. Nhyam me arĩk kum,

—Be, kadjy mrãnh djwýnh kute mã Pedruo baja ne dja, ane.

¹⁶Nhyam wãnh Pedru arek 'ã ijẽ djã mōro dja nhyam kam me kum 'ã kutan arým omũ. Omũn kam arým te kute mýjja marmã kam no tyn kumex.

¹⁷Nhyam memã aminhikra bẽno dja nhyam me arým anhikrẽ. Nhyam kam arým Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju kute mebẽ ijẽ djã kurũm o kator'ã memã ajarẽ. Ne kam memã kum,

—Aje, dja gar tẽn Xijagumẽ Jeju kukwakam me kute abeno kamy arkum ijã ajarẽ. Ba on, ane. Ne kam arým amũ kikre 'õ'ýr tẽ.

¹⁸Nhyam kam akati. Nhyam arým krãkamngõnh abenkam kangao kumex. Bẽnjadjwýr mekam ngryk karõ abenkam kangao kumex. Ne abenmã kum, "Nãr Pedru? Nãr Pedru"? ane.

¹⁹Nhyam kam Erodji Pedru'ýr me ano. Nhyam me abej ne te abej aprã. Nhyam arým

prĩne kre'ã ku'ẽ djwýnh ar kukij. Nhyam me te: aminẽje kum kabẽn ne. Nhyam arým memã arẽn memã kum,

—Pedru kator pãnh me kupa, ane. Nhyam me arým me kupa.

Nhyam kam Erodji arým pykabẽ Djudẽja kurũm amũ tẽn arým krĩraxbẽ Xedjare'ýr bõx. Ne kam arek kam ar ba.

²⁰Arým krĩraxbẽ Xirukam me jamẽ krĩraxbẽ Xidõkam me jakam ngryk mex ne. Nhyam me arým axikõt 'ýr bõx. Me bõx djwýnhram ne me Erodji nhõ ãpẽn rax'õmã amijarẽ. Idjibẽ ne Bradju. Kubẽ ne Erodji nhõ kumoka'ẽ, kam õt djã, nẽje omũnh djwýnh. Kute me nẽje Erodjimã kabẽn kadjy ne me Bradjumã amijarẽ. Amrẽbẽ ne me kute Erodji nhõ pykakam õ djwý jamýnho ku'ẽ. Ne kam mebẽ djwý kêt karõ Bradjumã amijarẽ nhyam arým me nẽje bẽnjadjwýr Erodjimã kabẽn jarẽ.

²¹Nhyam kam Erodji kute memã kabẽn kadjy akati'õ jarẽ. Nhyam arým 'ã akati bõx. Nhyam Erodji arým õ kubëkã rũnho prĩne amijo mex ne õ krĩ djã rax'ýr bõx ne kam nhý. Nhýn arým memã kabẽno nhý.

²²Nhyam kam me arým abenmã o akij ne abenmã kum,

—Djãm pykakam me'õ kabẽn got? Be, kubẽ ne kãjkwakam metindjwýnh'õ, ane.

²³Nhyam totokbẽ arým Bẽnjadjwýr djwýnh kadjy mrãnh djwýnh mýj kanẽjao kubĩ. Nhyam kóp arým kakuw nhyam arým ty. Be, mýkam? Bir, me kute kum metindjwýnh jarẽn nhyam kute aminẽje memã kum, "Kati", anhýr kêtãkam. Kute memã kum, "Kati, atemã kãjkwakam Metindjwýnh pydji", anhýr kêtãkam ne kadjy mrãnh djwýnh mýj kanẽ punure jao kubĩ nhyam arým ty.

²⁴Nhyam kam me amũ memã Metindjwýnh kabẽn jarẽnho kumex nhyam me krãptĩ arým kum kĩnh. Nhyam me kute tu amim Jeju markumrẽxja arým krãptĩ: mō.

²⁵Be, amrẽbẽ ne ãxikikam me kute memã me õ mýjja kwý janormã. Djeruxarẽkam me õ mýjja kêtjamã me kute anormã. Nhyam Banabemẽ Xaur ar arým amũ me kadjy o mōn memã o bõx ne arým memã kungã. Memã kungãn arým akubyn kurũm akẽx ne tẽ. Ar Djuão Makõ japrõn o tẽ. Tẽn arým akubyn ãxikikam bõx.

13

Me kute Jeju mar kute amũ Banabemẽ Xaur ar anor:

¹Be, ãxikikam me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydji bajakam ne me kwýbẽ Metindjwýnh kukwakam kabẽn jarẽn djwýnh. Nhyam me kwýbẽ memã kukrãdjã'ã ujarẽn djwýnh. Ar idjibẽ ne Banabemẽ Ximião Nidjẽmẽ Ruxumẽ Manaũmmẽ. Krĩraxbẽ Xirenikam ne Ruxu

abatành. Manaũm ne bẽnjadjwýr raxbê Erodjimê ro'ã abatành ne kute o kamy.

² Ar Metĩndjwýnhmã rax jarê ne kum amijajburo nhý. NhyM Metĩndjwýnh Karõ arkum,

—Dja gar imã Banabemê Xaur aro aben nhikjê. Ba arým ar àpênh djã ny kadjy aro amiptã, ane.

³ NhyM kam ar amijajburo nhýn Metĩndjwýnhmã aro à'wýro nhý. Ne kam ar krã'ã aminhikra djĩn amũ ar ano.

⁴ Metĩndjwýnh Karõ ã kute ar anoro anhyrkam ne ar arým krĩraxbê Xerxij'ýr tẽ:n kam 'ýr bõx. Ne kam kãraxkam ngõ raxbê pyka kêtãt tẽ. Apêxtibê Xipre'ýr tẽ:n kam arým 'ýr bõx.

⁵ Krĩraxbê Xarami'ýr ne ar bõx. Ne kam wabin tẽ. Apýnh mebê idjaer bikprõnh djãkam kãj bẽ memã Metĩndjwýnh kabêh jarêhno tẽ. Djuão Makõdjwý ne ar aprõn o tẽ. Arkum àpênhmã ne ar o tẽ.

⁶ Ne kam pykakõt krĩraxbê Papu'ýr tẽn 'ýr bõx. Ne kam arým me'õbê Bajaju kajpa. Kubê ne mebê idjaer'õ. Ta ne amijo apýnh mýjja mar mexo ban me kupêhno ban amijo wajangao ba. Ne kam ta tãjajo Metĩndjwýnh mar mex ne amijo 'êx ne we kukwakam memã kabêh jarêhno ba.

⁷ Nãm pyka tãmkam bẽnjadjwýrmã àpênh ar ba. Bẽnjadjwýr nhidjibê ne Xedju Paur. Bẽnjadjwýr krã mexkumrêx. Banabemê Xaur ar Papu'ýr bõx nhyM bẽnjadjwýr amiwýr ar ku'uw ne arkum,

—Imã Metĩndjwýnh kabêh jarê. Ije mar prãm, ane.

⁸ NhyM kam Erimanh, kubê ne Bajajuja. Me bakabênkam ne gu me ren kum wajanga jarê. NhyM be, me bajtem kabênkam ne me kum Erimanh jarê. Nãm bit kute Paur Ar kubê àptãrmã. Erimanh bit kute õ bẽnjadjwýr nêje Metĩndjwýnh kabêh pytãrmã ne arým kabêno Xaur ar apanho dja.

⁹ NhyM Xaur, idji nhikjêbê ne Paur. Metĩndjwýnh Karõ raxo Paur kadjwýnhbê nhýn ar o ba nhyM arým wajanga'ýr akêx ne kam no tyn omũhno djan

¹⁰ kum,

—Èxnhiti, axweti, Xatanaj tãmdjwý. Nãm me axwe kêt prãm, ga mã amã me kurê. Bẽnjadjwýr djwýnh memã 'ã karõ katãtkumrêx ga kam ga kupa'ã ar memã arêhno aba nhyM me arým aman Metĩndjwýnh kupa'ã amijo ba. Je tõ mýkam ne ga akabêh punu jao krã'ýr kêtumrêx?

¹¹ Jakam arým Bẽnjadjwýr djwýnh kute ajaxwe pãnh ajo bikênhmã. Dja ga arým ano rãn arngo pumũnh kêt nhyM ajã akati krãptĩ apêx, ane.

NhyM totokbê arým no rãn kam nokrekam akamãt kõ tyk pytĩ. NhyM arým me'õ jabej àpênh mõ. Me'õ kute pa 'amýnh ne o tẽmmã ne mekõt me'õ jabej àpênh mõ.

¹² NhyM bẽnjadjwýr Xedju Paur kute wajanga no rã pumũnhkam arým tu amim Bẽnjadjwýr djwýnh markumrêx. Nãm anhyr djwýnhràM amim,

—E kum, Bẽnjadjwýr djwýnh'ã ar kabêh kukràdjã mexkumrêx, anen kam tu amim markumrêx.

Paur Áxiki 'õdjwýkam memã Jeju'ã ujarêh ne ja.

¹³ NhyM kam Paurmê ro'ã ar tẽmja ar kãraxmã wadjãn nox ne arým amipãnh krĩraxbê Papu mẽ. Ne tẽ:n kam arým pykabê Papirijkam krĩraxbê Pedji'ýr bõx. NhyM kam Djuão Makõ arým ar kangan Djeruxarê'ýr akêx ne.

¹⁴ NhyM kam ar amipãnh krĩraxbê Pedji mẽ. Ne tẽ:n kam pykabê Pidjikkam krĩraxbê Áxiki 'õdjwý'ýr bõx. NhyM kam arým ar'ã pi'õk rãràr nhyM ar arým mebê idjaer bikprõnh djãmã wadjãn nhý.

¹⁵ NhyM me'õ pi'õk jarêhno dja. Mõjdê kukràdjãmê Metĩndjwýnh kukwakam kabêh jarêh djwýnh 'õdjwýmê kabêh jarêhno dja. Ne kam arým arêh pa. NhyM me bikprõnh djãkam bẽnjadjwýr ar Paurmã kabêh kadjy memã arê. NhyM me amũ abenmã arên arým kum arên kum,

—Bẽnjadjwýr ar ar amã kabêh ne ar amã, “Be, akmere ar, ar ajõ aje memã akabêh jarêh prãm jabej arê”, ane.

¹⁶ NhyM kam Paur arým kãjmã dja. Ne memã aminhikra bẽ nhyM me arým anhikrê. NhyM memã kum,

—Gar abê idjaer ar, ar akunĩ amã Metĩndjwýnh pyma ar dja gar ikabêh ma.

¹⁷ Me babê idjaero ba djwýnhbê ne Metĩndjwýnh. Nãm arým amijo me bakukãmãre pytã. NhyM kam me pykabê Edjítukam ar ba nhyM Edjítukam me ja ar meo kubajtemo ba. NhyM kam Metĩndjwýnh me bakukãmãreo krãptĩ:n o ra:x. Ne kam týx me:xkõt arým meo kato.

¹⁸ Meo kato nhyM me kapõt kukritkam ar ba. NhyM me mã kam amikrão ba nhyM mã kum me kaprĩn meo ba. NhyM kam me'ã amexbê 40 apêx.

¹⁹ NhyM kam Metĩndjwýnh pykabê Kanaãkam me ar ba tũmjao apêx. Apýnh me bajtem ba djãribê 7 nhyM arým memã meo apêx. Ne kam memã me õ pyka nhirê ne memã kungã.

²⁰ Ne kam aben totokmã memã me kute memã axwe pãnh jarêh djwýnh jarê nhyM me aben kukãm ar meo ba. NhyM kam me'ã amex krãptĩ:kute 450 pyràk apêx nhyM Metĩndjwýnh kukwakam kabêh jarêh djwýnhbê Xamuwe me kadjy kato.

²¹ NhyM kam me amikadjy Metĩndjwýnhmã bẽnjadjwýr raxo a'uw. NhyM arým memã Xau, Ki kute irja jarê. NhyM memã

bēnjadwýr'ã amexbê 40 apêx. Xaubê ne Bēnjamĩn djô'ã me'ô.

²² Nhyr me kam Metĩndjwýnh bōm Xau mēn pānh arým me kadjy Dawi jarē nhyr arým ar meo ba. Nhyr Metĩndjwýnh arým 'ã memā kum,

“Dawi ne ba arým kum ikato. Dja ba 'ã kum karō nhyr arým katāt ikabēn kunĩ man kōt ar amijo ba. Djexe ne Dawi dji.” Nām ā Metĩndjwýnh memā ane.

²³ Ne kam amrēbê kute me bakukāmāremā arēnh kōt arým tūmrām me babē idjaer kamingrāny kadjy Jeju jano. Dawija tām djô'ã ne kato. Jejubē ne ō kākwa kadjy me utār djwýnh.

²⁴ Jeju kute àpēnhmo krax kētri ne Djuāo me babē idjaer kunĩ jakren me bamā, “Me amikam akapřren wānh ajaxwemā anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akēx. Ba kam kum ngōmā me ajangij”, ane.

²⁵ Ne kam kute àpēnh'ã aminhinomā amimēnh 'ýr ne me bamā, “Ga me Kritu bōxmā kam amako aba. Djām ibē tām wā got? Katĩ, ibē atemā. Nhyr be, itotkbē me'ō bōxja ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nā bām te irax ne 'ã inihibōn ije kum parkā 'āpre bōnh prāmje. Be, ām irax ba ren arým kum apē. Nhyr be, katĩ, ām ingrire. Nām raxo ijakrenh mex ne.” Nām ā Djuāo memā ane. Nām ā Paur memā ane.

²⁶ Ne itepā ajte memā kum,

–Be, akmere ar, gar abē Abraão tām djwý ar, ar akunĩ ar amā Metĩndjwýnh rax pyma ar. Be, Metĩndjwýnh arým me bamā kabēn jano. Jeju kute me utār'ã kabēn jano. Ba arým ar amā kabēn jarēnh dja.

²⁷ Djeruxarēkam me jamē kam me bēnjadwýrmē ne me kute Jeju raxkōt mar kēt. Amrēbē: ne Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh me bakukāmāremā arē. Me kute Kritu'ã axwe nhōr ne bīnmā arē. Nhyr me aben djô'ã kabēn jarēnh djwýnh kabēn jarē. Pi'ók rārār kunikōt kabēn jarēnh mōr tām tã. Nām me te arēn mýjja'ã kabēn kute amijakreja mar kēt. Jeju'ã kabēn kute amijakreja mar kēt. Ne kabēn jarēnh mōr tām tã arým 'ýr o bōx. Tūmrām me kamingrānyre kute mar kēt rā'an arým Jeju'ã axwe nhōn bīnmā arē. Amrēbē: Jeju rwýk kētri kukwakam kabēn jarēnh djwýnh kute arēnh kōt arým tu bīnmā arē.

²⁸ Ne te: kute axwe'ō jabej ne kum kator ne pānh kute bīnmā te me kukij nhyr axwe kētkumrēx. Te Jeju axwe kēt nhyr me tu nrāmri kute bīnkumrēxmā Piratomā o a'uw.

²⁹ Ne kam amrēbē: me bakukāmāre kute pi'ókkam Kritu'ã kabēn jarēnh kōt ā Jejuo ane. Kabēn kunikōt me kute o anhyrmā kōt ne me kamingrānyre arým ā Jejuo ane. Ā Jejuo ane nhyr arým ty. Ty nhyr kam me

arým pi'te'y kurūm kaban o ruw ne me tyk nhō kēnkrekam adjã nhyr nō.

³⁰ Nhyr be, Metĩndjwýnh akubyn o tĩn.

³¹ Nhyr kam kōt ba djwýnhmā amijo amirĩt ar o ba nhyr arým 'ã akati krāptĩ apêx. Jeju tyk kētri ne ar pykabē Garrēja kurūm ro'ã tē, Djeruxarē'ýr tē. Nām arkum amijo amirĩto ba nhyr kam jakam ar Jeju'ã ujarēnh ar ba. Ar kute Jeju akubyn tĩn pumũnhkōt memā 'ã ujarēnh ar ba. Nām ā Paur memā ane.

³²⁻³³ Ne kam itepā memā kum,

–Metĩndjwýnh ne amrēbē: me bakukāmāremā kum, “Dja ba akubyn Krituo tĩn”, ane nhyr me aben djô'ã arēnh mō: Arēnh mōr tām tã arým 'ýr o bōx. Me bakamingrānyrekam Jeju ty nhyr Metĩndjwýnh arým akubyn o tĩn. Tām ne bar ar amā arēnh dja. 'Ā ne me bakukāmāre amrēbē: me bē idjaer nhō me ngrer tūmbē 2'ã pi'ók no'ók. Kamā Metĩndjwýnh arým kramā kum,

“Mrāmri abē ikrakumrēx. Jakam ga arým ijo Abām kumrēx”, ane.

Kute Kramā anhýrkōt ne arým akubyn o tĩn ne.

³⁴ Nhyr amrēbē: me pi'ók 'ōdjwý no'ók. Kamā Metĩndjwýnh kute akubyn o tĩn nhyr ĩ rerek prām kēt'ã ajte kum,

“Tje angēt Dawimā ajarēnh kōt dja ba ā ajo djuw mexo ane”, ane.

³⁵ Nhyr me me bē idjaer nhō me ngrer tūm 'ōdjwý'ã pi'ók no'ók. Kamā ne Dawi Metĩndjwýnhmā kum,

“Djām inhĩ rerekmā? Katĩ. Ba ne ba amexo imex. Kam dja ga ikanga kētkumrēx”, ane.

Amrēbē: me kute pi'ók no'ók kōt ne Jeju tyn ĩ rerek kēt ne akubyn tĩn ne. Nām ā Paur memā ane.

³⁶ Ne kam itepā ajte memā kum,

–Nhyr be, djām Dawi nhĩ rerek kēt? Katĩ. Dawi tyn arým ĩ rerek ne. Metĩndjwýnh kabēnkōt ne Dawi kum apē: nhyr kam kubēngēt arým kubĩ nhyr ty nhyr me arým adjã. Dawi akubyn tĩn kēt nhyr arým ĩ rerek ne.

³⁷ Nhyr be, djām Jeju nhĩ rerek? Katĩ. ĩ rerek kēt. Metĩndjwýnh kute akubyn o tĩnkam ne ĩ rerek kēt. Nām ā Paur memā ane.

³⁸ Ne kam ajte memā kum,

–Be, akmere ar, ba ar amā arē gar ama. Jeju tyk ne akubyn tĩnkam Metĩndjwýnh arým me axweo aknon mekam ngyrk kēt. Ja'ã ne bar kāj bē ar amā idjujarēnh dja.

³⁹ Mōjdjē kute me kute katāt amijo ba'ã memā karōkam kukràdjã gu me te baje mar ne katāt kōt amijo baba prāmje ne kam bajaxwe rā'ã. Nhyr be, dja me tu anim Jeju markumrēx nhyr Metĩndjwýnh arým me axwe kunĩ maro akno. O aknon tu

memā axwe kêt jarē nhym me arým kum mexkumrêx ne.

⁴⁰⁻⁴¹ Amrêbê: ne Metündjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh me bakukâmâremâ kum,

“Ë, me atîn ne ar abari dja ba mýjja pumûnh kêt nhipêx.

Nhym me te me amâ 'ã ajarê ga me mar prâm kêtumrêx.

Ë, me aje ijapry prâm wã dja ga me te aje mýjja marmâ kam ano tyn aku 'ên arým me biknor tokry djâkam akuno”, ane.

Ga, me kute mar prâm kêtam me biknor tokry djâkam biknorja pumû. Kwârîk wânh mekôt ã amijo anhýr kêt. Ar ga dja gar tu amim Jeju markumrêx. Nãm ã Paur memâ ane.

⁴² Nhym kam me bikprônň dja kurûm me kator mörkam ne me Paur arkum,

–Dja gar amrê pi'ók rârâr mörkam ajte ar imã me kabên ja jarê, ane.

⁴³ Nhym arým me bimânhkam me krãptî Paurmê Banabe arkôt tē. Mebê idjaermê me bajtem kute mebê idjaer kukradjá mar ne kôt kute amijo bajamê ne me arkôt tē. Nhym ar memâ kabên ne memâ kum,

–Metündjwýnh ta kum ar akaprikumrêx* Dja gar tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt, ane.

⁴⁴ Nhym kam ajte pi'ók rârâr nhym me ajte ar'ã akuprô. Me kute Metündjwýnh kabên marmâ ne krîrax wâkam me kunî ar'ã akuprô.

⁴⁵ Nhym mebê idjaer kwý arým ar'ã me krãptîja pumûn arým me'ã ngry:k ne. Ta te kute urâk prãmje arým Paur japryô kumex.

⁴⁶ Nhym kam Paurmê Banabe arkum me uma kêt ne memâ kabên ne memâ kum,

–Me abê idjaerkam bar ije me akumrêxmã Metündjwýnh kabên jarênh prãmumrêx. Be, jakam ne ga me am-inhirôbê kabên mên kam amim, “Djãm Metündjwýnhkôt itîn rã'ãmã? Kati. Ja ne imã kînh kêt”, ane. Kam dja bar arým memâ idjujarênh kadjy me bajtem'yr amijo akêx ne.

⁴⁷ Metündjwýnh kute pi'ók kôt ar imã me bajtem'a karô kôt dja bar ã amijo ane. Kamã ne Kritumã kum,

“Ga, akamãt kô tykkam me kute mýjja pumûnh kêt ne mrânň punuja pumû. Nhym me kute memã pry kurwý nhym me arým irâkam katãt mrã. Me bajtemdjwý ne me mrânň punun axwe. Ga dja ga memã ikabên jarê.

Ja kadjy ne ba arým ajano. Dja me amim ikabên man arým gadjwý ama. Aje

me axwebê me utâr djwýnh dja me ama. Aje pyka kunîkôt me axwebê me utâr kadjy ne ba ajano.”

Nãm ã Kritumã ane. Ar badjwý ne bar arým kabênkôt me bajtemmã akêx ne. Nãm ã Paur memã ane.

⁴⁸ Nhym me bajtem kute ar markam arým kînhkumrêx ne abenmã kum,

–Metündjwýnh kabên mexkumrêx. Metündjwýnh kabên mexkumrêx, ane. Ne kam Metündjwýnh kute me kêtri amijo me utârja, kute kôt tîn ne ar ba rã'ã kadjy amijo me utârja arým tu amim Jeju markumrêx ne.

⁴⁹ Nhym kam me pykaja kunîkôt arým memã Bênjadjwýr djwýnh kabên jarênh ba.

⁵⁰ Nhym mebê idjaer arým Paurmê Banabe ar'ã memã apnê. Me nire kwý rûnh kute mebê idjaer kukradjá mar ne kôt amijo bajamã ne me ar'ã apnê. Ne me my bēnjadjwýrdjwýmã ar'ã apnê. Krîraxbê Äxikikam me jamã apnê. Nhym kam me ari memã ar kurêtuw. Ne arým amibê ar kujate.

⁵¹ Nhym ar kute me kangao amirît kadjy mebê amipark'ã me ô pyka ka'u. Ne kam amû krîraxbê Ikônî'yr tē. Ýr tē:n arým 'yr bôx.

⁵² Nhym Jejukôt me ba djwýnh arým kînhkumrêx ne. Nhym Metündjwýnh Karô arým raxo me kadjwýnhbê nhýn ar meo ba.

14

Ikônîkam Paur ar memã Jeju'ã ujarênh.

¹ Nhym kam Ikônîkam Paurmê Banabe ar arým mebê idjaer bikprônň djã'yr tēn wadjân kam memã ujarênh ba. Ne memã kabên mexkumrêxo dja. Nhym kam me krãptî: kum kînh ne arým tu amim Jeju markumrêx. Mebê idjaermê me bajtembê kregu krãptî: tu amim markumrêx.

² Nhym kam mebê idjaer kwý amakkre kêt ne kute Jeju mar prâm kêtja arým me bajtemmã me kurêtuw. Memã Jeju kukwakam me kute abeno kamy kurêtuw nhym me kum me kurêo ba.

³ Nhym kam Paurmê Banabe ar arek mekam ar ba. Arkum me uma kêt ne Bēnjadjwýr djwýnh'ã memã 'ã ujarênh ar ba nhym ar'ã arým arngro krãptî: apêx. Metündjwýnh ta kute tu kum me kaprî'ã memã ujarênh ar ban* Bēnjadjwýr djwýnh kukwakam me aêrbê mýjja pumûnh kêt kwý nhipêx. Me te kute mýjja marmã kam no tyk ne kute Metündjwýnh raxmã kator kadjy mýjja pumûnh kêt kwý nhipêx. Nãm ar me punu kwýo mex. Me kute abenmã kum,

–Mrãmri ne Metündjwýnh kôt ar kabênkumrêx, anhýr kadjy ar ipêx.

* 13:43 Djãm me ta ne me axwe kêt nhym pãnh kum me kaprî Kati. Me ta te axwe kêtã nhym ta arým tu kum me kaprî.

* 14:3 Djãm me ta ne me axwe kêt nhym pãnh kum me kaprî Kati. Me ne me te: axwe kêtã nhym Metündjwýnh ta arým tu kum me kaprî.

⁴ Nhyŋ kam krīraxkam me apŷnh kabēn. Me kwŷ mebê idjaer kōt kabēn. Nhyŋ me kwŷ Jeju kute ar anorja kōt kabēn.

⁵ Nhyŋ kam me bajtemmē mebê idjaermē mekam me bēnjadjwŷrmē arŷm abenmā ar'ā karōn abenmā kum,

—Gwaj arkum akjan kēno ar titik gē ar ty, ane.

⁶⁻⁷ Nhyŋ kam ar arŷm me kuman arŷm mā mebê tē. Mebê tē:n kam arŷm pykabē Rikaōkam bōx. Ne kam krīraxbē Rixakam bōx ne memā arē. Ne kam krīraxbē Tebikam bōx ne memā arē. Ne bu'ā pyka kunikōt memā arēnho ba. Kritu'ā ujarēnho nyja ne memā arēnho ba.

Rixakam Paur ar memā 'ā ujarēnho.

⁸ Nhyŋ krīraxbē Rixakam me'ō mrānh kēt. Adjākam ne par punuren mrānh kēt rā'ā ne arŷm abatānh ne.

⁹ Nhyŋ kam Paur memā ujarēnho dja nhyŋ par punuja kabēn maro nhŷ. Ne mex kadjy arŷm tu amim Metindjwŷnh kamnhīxkumrēx. Nhyŋ Paur kam no djar tŷx ne arŷm kute amim kamnhīxkōt omū.

¹⁰ Nām omūn kāj bē kum, “Kājmā dja”, ane. Nhyŋ arŷm ekruŷ ne kājmā djan arŷm mrānh mex.

¹¹ Nhyŋ me krāptī arŷm Paur kute o mexkōt omūn kāj bē abenmā o akij. Nhyŋ be, Paur ar kute me kabēn mar kēt. Me ō pykabē Rikaōkam me kabēn kōt ne me kabēn. Nām me abenmā o akij ne abenmā kum,

—Apŷnh me batindjwŷnh ar amijo me bapyrāk ne arŷm pykamā ruw ne ar ba, ane nhyŋ ar kute me kabēn mar kēt.

¹² Nhyŋ me Banabemā Djupite jarē. Ne Paur kute kabēno Banabe jakrenhkam kum Mekuju jarē. Me ō metindjwŷnh kajgo kōt ne me arkum idji jarē.

¹³ Krīrax jajkwa krekre 'ŷr ne me kute me ō metindjwŷnh kajgomā amijarēnh djā. Me ō metindjwŷnh jamā ne we kum Djupite jarē. 'ŷr ne kute mar djwŷnh arŷm mrybāri kwŷyo bōx. Nām me pidjōrā nhīpēxo ipōk nhyŋ mry arŷm upij. Be, me krāptīmē Djupite mar djwŷnhmē ne me Paur aro ō metindjwŷnh kajgon bit kute arkum mry bīnmā. Bit kute arkum amijarēnh kadjy arkum mry bīnmā.

¹⁴ Nhyŋ Jeju kute ar anorjabē Banabemē Paur ar arŷm me omūn arŷm kuma. Ne kute amikapriō amirīt kadjy amikā kadjōn me'ŷr prōt ne. Ne me krāptī katikōt aminēje kāj bē: memā kabēn tē. Me kute arkum mry bīn nēje kāj bē: memā kabēn tēn memā kum,

¹⁵ —Ē, mŷkam ne ga me aje ar imā amijarēnhmā? Djām ar ibē Metindjwŷnh? Kati. Ar ije me apyrāk. Me aje wānh mŷjja kajgo jamā anhirermā ne bar kāj bē me ajakreo iba. Metindjwŷnh ne tūn ne ar ba. Ta ne arŷm kajkwa nhīpēx ne ajte pyka nhīpēx ne ajte

ngō raxbē pyka kēt nhīpēx ne ajte kam mŷjja kunī nhīpēx. Tām dja ga me amim maro aba.

¹⁶ Amrēbē: apŷnh me ba djākam ne me ta kute amidjwŷnhbit marn amikōt amijo ba kajgo nhyŋ Metindjwŷnh ate krā.

¹⁷ Djām ate krākam kute me bamā amijo amirīt kēt? Kati. Kute me bamā amijo amirīt rā'ā. Ga, kute me bakunio djuw mex rā'aja pumū. Nām mā djwŷ nhō mytyrwŷ kōt apŷnh djwŷ djāri pykakam o apōx rā'ā. Ne kam djwŷyo mā me bajo djuw mexkumrēx ne o me bajo kīnhkumrēx. Ne kute me bajo anhyr rā'ā ne. Ga, Metindjwŷnhkumrēx ne kute me bakunio djuw mex rā'aja pumū. Nām Paur ar ā aminēje memā ane.

¹⁸ Nām ar te memā ane nhyŋ me krāptī:ja ar'ā ajkē. Ne me kute arkum amijarēnh kadjy kute mry bīn prām rā'an kam arŷm kanga.

¹⁹ Nhyŋ kam mebê idjaer kwŷ bōx. Āxiki kurūm me kwŷ bōx. Ajte Ikōni kurūm me kwŷ bōx. Ne kam memā ar kurētuw nhyŋ me arŷm kēno Paur titiko djan arŷm 'ā abenmā, “Arŷm ne ty”, ane. Ne kam arŷm krīrax nēje bjēro mōn o katon atykmā kumē.

²⁰ Nhyŋ kam Jejukōt me ba djwŷnh bōx ne kum ipōk ne. Nhyŋ kam kājmā djan arŷm akubyn krīraxmā wadjā. Nhyŋ kam me'ā akati nhyŋ Banabemē Paur ar arŷm krīraxbē Tebi'ŷr tē.

Ar arŷm amipry krax'ŷr akēx.

²¹ 'ŷr tē:n kam 'ŷr bōx. Ne kam krīrax tām kam kāj bē memā ujarēnho ny jarēnho ba nhyŋ me krāptī arŷm tu amim Jeju markumrēx. Nhyŋ kam ar akubyn krīraxbē Rixa'ŷr tēn 'ŷr bōx ne kam Ikōni'ŷr tēn 'ŷr bōx ne kam Āxiki'ŷr tēn 'ŷr bōx.

²² Ne krī kunikōt Jeju kōt me ba djwŷnhmā 'ā karōo tēn memā kum,

—Dja gar tu amim Jeju markumrēx rā'an 'ā adjukanga kēt. Dja me kātām gwaj bajo bikēnh ar o ba gwaj batokry kumex ma. Nhyŋ kam Metindjwŷnh ŷtā amikōt gwaj bapymjŷr kumrēx. Arŷm ō me ja kunīmā bēnjadjwŷrkam dja ā gwaj bajo ane. Nām Paur ar ā memā anhyro tēmo ane.

²³ Ne kam apŷnh me kute amim Jeju mar djāri kunikōt tē. Me kute Jejukōt ar aben pydjio ba djāri kunikōt tēn me kwŷ'ā meo ba djwŷnh rē. Ne kam Metindjwŷnhmā meo a'uw ne kum amijajbun arŷm memā kum,

—Gar arŷm tu amim Bēnjadjwŷr djwŷnh markumrēx. Bar kum ar ajo a'uw gē mā ar ajo djuw mex ne ar ajo ba, ane.

²⁴ Ne kam arŷm tē. Pykabē Pidjijkōt tē:n kam arŷm pykabē Papirij'ŷr bōx.

²⁵ Ne tē:n kam krīraxbē Pedij'ŷr bōx. Ne kam kāj bē memā Metindjwŷnh kabēn jarē. Memā arēn kam ajte tē. Tē:n kam krīraxbē Atarij'ŷr bōx.

²⁶ Ne kam ajte ngō raxbê pyka kêtikôt akubyn krîraxbê Āxiki 'ōdjwŷ'ŷr tēmmā. Krîrax jakam ne me amrêbê Metindjwŷnhmā aro a'uw ne kum,

–Amā ar āpēnh kadjy dja ga tu amā ar kaprikumrêx ne aro djuw mexo aba, ane. Nām me kum aro a'uw ne kam amū ar ano. Nhyam ar arŷm amū krîrax krāptikôt ujarēnh ba. Ne kam arŷm inomā amidjapēnh dja mēn ajte akubyn Āxiki ja'ŷr tēmmā.

²⁷ ŷr tē:n kam arŷm 'ŷr bōx. Bōx ne me kute amim Jeju marjao aben pydjŷn arŷm memā amijā ajarē. Metindjwŷnh kukwakam ar āpēnh kunikôt memā 'ā ajarēn memā kum,

–Be, Metindjwŷnh ne arŷm apŷnh me bajtem ba djākam memā amak bō nhyam me krāpti: arŷm tu amim Jeju markumrêx, ane.

²⁸ Ne kam arek Jejukôt me ba djwŷnhja kôt ar ba 'ā tūm.

15

Djeruxarēkam me kute kukràdjāo aben mar.

¹ Nām ar arek Āxikikam ar ba: nhyam kam me kwŷ arŷm pykabê Djudēja kurūm bōx. Ne kam 'ēx ne Jeju kukwakam me kamymā kabēn. Me bajtemmā kabēn ne memā kum,

–Gê me Mōjdjê kukràdjā kôt me amy nhinhu kà rê. Dja me me amy nhinhu kà rēnh kêt nhyam Metindjwŷnh kute ō kākwa kadjy me apytār prām kêt. Nām me 'ēx ne ā memā ane.

² Nhyam kam Paurmē Banabe ar arŷm Djudēja kurūm me bōxjamē aktā kabēno aben japa:nho dja. Nhyam kam me abenmā kum,

–Gê Paurmē Banabemē me bakwŷdjwŷ Djeruxarēmā tē. Gê ar Jeju kute ar anorjamē me kute Jeju nhō me jao ba djwŷnh'ŷr bōx ne me my kà rēnh jabej me kukja, ane.

³ Ne kam me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjŷo baja arŷm amū ar ano nhyam ar tē. Tē:n pykabê Penixijkôt tē. Ne tē:n pykabê Xamarijkôt tē. Ne tēmkôt Jeju kukwakam me kute abeno kamymā ujarēnh tēn memā kum,

–Apŷnh me bajtem ba djākam ne me arŷm Bēnjadjwŷr djwŷnh'ŷr amijo akēx ne tu amim markumrêx. Nām ar ā memā anhŷr tē. Nhyam kam me kunī arŷm kŷnhntirekumrêx.

⁴ Nhyam ar tē:n kam arŷm Djeruxarē'ŷr bōx. Nhyam kam me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjŷo baja ar pa krij ne arkum kabēn mextire jarē. Mekam Jeju kute ar anor jadjwŷ, meo ba djwŷnhdjwŷ ne ar ā aro ane. Nhyam kam ar memā amijā ajarē. Metindjwŷnh kukwakam ar āpēnh kunikôt ar memā 'ā ajarē.

⁵ Nhyam kam me bē pardjēu kwŷ kàjmā dja. Adjwŷnhdjwŷ ne ar tu amim Jeju markumrêx. Ar kàjmā djan memā kum,

–Gê me me my kà rê. Me bajtem kute amim Jeju marja my kà rê. Dja me me bakukràdjā'ā memā karōn memā kum, “Djā gām me katāt Mōjdjê kukràdjā man kôt ar amijo aba”, ane. Dja me ā me bajtemmā ane. Nām ā me bē pardjēu memā ane.

⁶ Nhyam kam me kute 'ā aben marmā Jeju kute ar anorjamē me kute Jeju nhō me jao ba djwŷnhmē akuprō.

⁷ Ne kam aktā kabēno aben japanho kumex. Nhyam kam Pedru kàjmā djan memā kum,

–Be, akmere ar, ba ar amā arē. Metindjwŷnh ne amrêbê ar akurām amijo ipytā. Ije me bajtemmā idjujarēnh kadjy amijo ipytā. Ije memā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnh nhyam me kute tu amim markumrêx kadjy. Ja kadjy ne amijo ipytā. Ja ne gar arŷm aje mar.

⁸ Metindjwŷnh ne kute me ōkre kadjwŷnhbê me kabēn kunī mar. Nām kum me bajtem kŷnh ne arŷm memā ta Karō jano. O ne arŷm gwaj bamā kum me kŷnh amirīt ne. Amrêbê ne gwaj bamā anon kam arŷm jakam ā memā anoro ane.

⁹ Djām kum me babê idjaerbit kŷnh ne kum me bajtem kŷnh kêt? Kati. Me tu amim markumrêx nhyam arŷm me ōkre kadjwŷnhbê memā axweo ajngra. Kam arŷm kum me bajtemdjwŷ kŷnh. Nām kum me kunī kŷnh aben pyrāk.

¹⁰ Ar akwŷ ne gar aje, “Dja me bajtem Mōjdjê kukràdjā kôt amijo ba mex”, anhŷro aba. Je tō, mŷkam ne gar akabēn jao Metindjwŷnhmā amikurē'uko aba? Djām Mōjdjê kukràdjā kôt ne me bakukāmāre kute amijo ba mex got? Gwaj badjwŷ djām kôt ne gwaj amijo baba mex got? Kati. Gwaj bajaxwekam ne gwaj te: baje Mōjdjê kukràdjākôt amijo baba mexmā. Kam kwārīk wānh me bajtemmā ja jarēnh kêt. Me kute Mōjdjê kukràdjā kôt amijo ba mexmā kwārīk wānh memā arēnh kêt.

¹¹ Be, mrāmri Bēnjadjwŷr djwŷnhbê Jeju Kritu ta ne tu kum gwaj bakaprikumrêx.* Kam ta ne ō kākwa kadjy gwaj bapytā. Gwaj amrêbê tu amim ja markumrêx. Ta ne tu kum me bajtemdjwŷ kaprŷn ā me utāro ane. Nām ā Pedru memā ane.

¹² Nhyam me krāpti:ja arŷm kabēn krāta. Nhyam kam Banabemē Paur ar arŷm memā kum,

–Be, me kute Metindjwŷnh raxmā kator kadjy bar kukwakam mŷjja pumūnh kêt kwŷ nhipēx. Nā bām ar me punu kwŷo mex nhyam me te kute marmā kam no tyn kumex,

* 15:11 Djām gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhyam pānh kum gwaj bakapri Kati. Gwaj ba ne gwaj te: bajaxwe kētmā. Nhyam be, Jeju Kritu ta ne tu kum gwaj bakaprikumrêx.

ane. Nãm ar memã anen 'ã memã ujarênhô dja.

¹³ Nhyr me arek ar maro nhÿ: nhyr kam ar arÿm anhikrê. Nhyr kam Xijagudjwÿ memã kabên. Memã kabênkam ne Pedrumã Ximão jarê. Nãm memã kum,

—Akmere ar, dja gar ikabên ja ma.

¹⁴ Be, Ximão arÿm ar amã arê. Metîndjwýnh arÿm kum me bajtem kaprîn kute amim me kwÿ pytãr kraxkôt ne ar amã arê.

¹⁵ Me bakukãmãredjwÿ tãm jarê. Metîndjwýnh kute amim me bajtem kwÿ pytãr jarê. Amrêbê: Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh tãm jarênh arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Dawimê kramê tãmdjwÿ ar kute aben djô'ã mebê idjaermã krîn meo ba. Metîndjwýnh me'ã Dawi nhô kikre jakren memã kum,

¹⁶ “Kam dja ba bôx ne akubyn Dawi tãmdjwÿ'ã bënjadjwÿr mê. Mrãmri ne me kute akubyn kum ô kikre nhípêx pyrãk. Kikre kukràdjã tùmja ne amrêbê amingrà. Dja ba kãjmã kudjan ipêx ne.

¹⁷ Dja ba ã tãmdjwÿo ane gê me anhy ijabej. Gê mebê idjaer bu'ã me bajtemdjwÿ ijabej. Me bajtem kute tu amim imarkumrêxja kunî ijabej. Ba Ibênjadjwÿr djwýnh dja ba ã meo ane.” Nãm ã Metîndjwýnh memã ane. Dawi tãmdjwÿmê me bajtem'ã memã ane. Ga, kute amim me bajtem kwÿ pytãr jarênhja pumû.
¹⁸ Adjãkam kute amikukãm mÿjja kunî markôt ne ã memã ane. Nãm ã Xijagu memã ane.

¹⁹ Ne ajte itepã memã kum,

—Ga, me bajtem kute Bënjadjwÿr djwýnhô aminhõ Bënjadjwÿrja pumû nhyr kute me bajtemo aminhõ meja pumû. Ba ar amã arê. Me bajtem kwÿ ne ajbir arÿm Metîndjwýnh'ÿr amijo akêx ne tu amim markumrêx. Kwãrik wãnh Môjdjê kukràdjã kunî me kunor kêt.

²⁰ Gwaj memã Môjdjê kabên ngrêrebit'ã pi'òk no'òk ne memã arê. Gwaj memã kum, “Me kute mÿjjao metîndjwýnh karô nhípêxjamã mry parja kwãrik wãnh krên kêt. Kwãrik wãnh aprô djwýnh kupa'ã nãr amjên djwýnh kupa'ã akurê aba kêt. Mry me kute mut djêo parja kwãrik wãnh àr ne krên kêt. Kwãrik wãnh kamrô krên kêt”, ane. Gwaj ã memã ane.

²¹ Gwaj me bajtemmã Môjdjê kukràdjã jabit jarê. Gwaj ren memã arênh kêt nhyr ren me kute mar kêt nhyr ren kam mebê idjaer kum me kurê. Me Môjdjê kabên'ã no tÿxkam kum me kurê. Be, me ô krî kunîkôt ne me Môjdjê kabên'ã no tÿx ne kãj bê memã arênhô ku'ê. Pi'òk rãrãr kunîkôt ne me kute me bikprônã djãkam mÿjja ja'ã pi'òk no'òk jarênhô ku'ê. Amrêbê: ne me

me bakukãmãremã arênh ajbir me kute arênh rã'ã. Kam dja gwaj me bajtemmã Môjdjê kukràdjã ngrêre jabit jarê gê me kuman kôt ar amijo ba nhyr kam mebê idjaer arÿm kum me kurê kêt. Nãm Xijagu ã memã ane.

Me kute me bajtemmã pi'òk no'òk.

²² Nhyr kam me abenmã kum,

—Gwaj Paurmê Banabe arkôt krîraxbê ãxikimã gwaj banhõ me ja kwÿ jano, ane. Nhyr Jeju kute ar anorjamê me kute Jeju nhô me jao ba djwýnhmê me kute kôt ar aben pydjio baja kunîmê ne me abenmã kum,

—Be, mextire. Dja gwaj arkôt ar'ô jano, ane. Ne kute arkôt ar anor kadjy amijo Djuda Baxabamê Xira ar utã. Ar amê ne ar Jeju kukwakam me kamy kurãm rax. Ar ja arkôt mormã.

²³ Nhyr kam me arÿm pi'òk no'òk ne. Ar kute o mör kadjy ne me pi'òk no'òk ne. Ne kamã me bajtemmã kum,

“Me ba Jeju kute me ijanor tùm ja ne ba me me amã ikabên jarê. Me ije Jeju nhô me jao iba djwýnhdjwÿ ne ba me me amã ikabên jarê. Me ibê Jeju kukwakam me kamydjwÿ ne ba me me amã ikabên jarê. Ga me apÿnh me bajtem ba djãkam ar aba, krîraxbê ãxikimê pykabê Xirijmê pykabê Xirixijkam ar aba. Ba me Jeju kukwakam me ajo ikamy. Wãm ne ba me ikabên mex'ã me amã pi'òk no'òk ne. Dja ga me me ikabên jarênh ama.

²⁴ Be, wãm me kwÿ kumrêx mörwã ne me arÿm me amã 'êx. Me ikurûm môn me awÿr bôx ne me amã 'êx. Ne me ikukràdjã tûmo me akunoro ban arîk me amã, 'Gê me Môjdjê kukràdjã kôt me amy nhinhu kã rê. Dja me me amy nhinhu kã rênh kêt nhyr Metîndjwýnh arÿm kute ô kãjkwa kadjy me apytãr prãm kêt', ane. Be, me kute me amã anhÿr djô'ã ne ga me te: aje katãt Metîndjwýnh kabên marmã. Arÿm ne Paur ar amrê tèn me imã ja jarê ba me kuman arÿm wãm me amã ikabên jarê. Djãm me ba ne ba me wãm me 'êxnhîwã jano got? Kati.

²⁵ Be, ba me ije me ajarênh markam arÿm axikôt ikabên ne me akadjy amijo me ijô ar utã. Amijo ar utã Banabemê Paur arkôt me awÿr ar ano. Gu me bamã bakamy Banabemê Paur ar kînhja kôt ar ano.

²⁶ Be, me kum Metîndjwýnh kînh kêt ja ne me te ar kangrônho ba nhyr ar mã memã Jeju'ã ujarênh ar ba. Kum me uma kêt ne tu memã banhõ Bënjadjwÿr djwýnhbê Jeju Kritu'ã memã ujarênh ar ba.

²⁷ Me ije arkôt me amã ar anorjabê ne Djudamê Xira ar. Dja ga me pi'òk jakam me ikabên jarênh ama. Nhyr ar wã dja ar

ajkwakumrēxkôt ajte me amā tām jarē ga me mrāmri ajte kôt aman mar pydji.

²⁸⁻²⁹ Mōjdjē kukrādja ngrērebit dja ba me me amā arē ga me aman katāt kôt ar amijo aba. Ba me me amā, 'Me kute mýjiao metündjwýnh karō nhípēxjamā mry parja kwārīk wānh krēn kêt. Kwārīk wānh mry kamrō krēn kêt. Mry me kute mut djēo parja kwārīk wānh ar ne krēn kêt. Kwārīk wānh aprō djwýnh kupa'ā nār amjēn djwýnh kupa'ā akurē aba kêt', ane. Jabit ne ba me me amā arē. Dja ga me katāt Mōjdjē kukrādja ngrēre jabit man kôt ar amijo aban arým amrānh mex. Ba me ren me amā itepā kukrādja 'ōdjwý jarē ga me ren te: ajte mar ne katāt kôt amijo aba prāmje. Be, Metündjwýnh Karō ne me ikôt amikabēn dji ba me me amā ikabēn jarē. Tām ne ja.'

Nām me ā me bajtemmā pi'ók no'okkam kabēn jarēnho ane.

³⁰ Nām me memā pi'ók no'ok ne kam arým Paur arkum kungān arkum, "Aj mā", ane. Nhyam ar arým Āxiki'ýr o tēn kam 'ýr o bōx. Ne kam me krāpti: akuprōn arým memā pi'ók no'ok ngā.

³¹ Nhyam me memā pi'ók jarē nhyam me arým kuma. Kabēn mextire man arým kīnhkumrēx ne.

³² Nhyam Djudamē Xira Ar kubē Metündjwýnh kukwakam kabēn jarēnho djwýnh ne arým memā 'ā karō kumex ne memā kum,

—Dja ga me tu amim Jeju mar týxkumrēx rā'ān 'ā adjukanga kêtumrēx. Nām ar ā memā 'ā karō ane.

³³ Ne arek kam ar ba nhyam ar'ā arým akati kwý apēx. Nhyam kam ar memā kum,

—Bar akubyn Jeju kute ar anorja'ýr tē, ane. Nhyam Jeju kukwakam ar kute abeno kamy arkum,

—Aj mā. Ar adjumar mex ne tē, ane.

³⁴ Nhyam kam Xira memā kum,

—Ba arek me akam ar iba, ane.

³⁵ Paurmē Banabe ar adjwýnhdjwý arek Āxikikam ar ba. Arek me krāpti ro'ā kāj bē memā Bēnjadjwýr djwýnh kabēn jarēn 'ā memā ajarē.

Paurmē Banabe kute abeno bikjēr.

³⁶ Nhyam kam ar'ā akati kwý apēx nhyam Paur Banabemā kum,

—Gu baje ōbē apýnh krīraxkôt Bēnjadjwýr djwýnh'ā memā badjujarēnhja gu akubyn kunīkôt tē. Gu baje Jeju kukwakam meo bakamy pumūnho tē. Me katāt kute amijo ba jabej me omūnho tē, ane.

³⁷ Nhyam arkôt tēm kadjy Banabe kum Djuāo Makō kīnh.

³⁸ Nhyam be, Paur ne kum o tēm kīnh kêt. Ōbē kute pykabē Papirijkam kute ar kangan

arkôt àpēnh'ýr tēm kêtumrēx ne kum o tēm kīnh kêt.

³⁹ Nhyam kam ar kabēno aben japan arým abenkam kaprīre ne. Ne kam arým abenbē ajkij. Nhyam kam Banabe arým Makōo tēn ngōkôt apēxtibē Xipre'ýr o tē.

⁴⁰ Nhyam Paur amijo Xira pytā. Nhyam kam Jeju kukwakam ar kute abeno kamy ar'ā Metündjwýnhmā kum,

—Ga ne ga adjukaprī:kumrēx. Kam tu amā ar kaprīkumrēx ne ar o aba, ane. Nhyam kam ar mā tē.

⁴¹ Ne pykabē Xirijmē pykabē Xirxijkam tē. Apýnh me kute amim Jeju mar djāri kôt ba. Me kute Jejukôt ar aben pydjio ba djāri kôt ba. Ne memā týx jangjēnho tē. Nām ar memā kum,

—Dja gar tu amim Jeju mar týxkumrēx rā'ān 'ā adjukanga kêtumrēx, anh'ýro tē.

16

Paur kute mā amikôt Ximoxio ba.

¹ Ne kam tēn kam arým krīraxbē Tebi'ýr bōx ne ajte tēn kam krīraxbē Rixa'ýr bōx. Nhyam Jejukôt me ba djwýnh'ō nhidjibē Ximoxi kam ar ba. Nā kurūm katorja ne kubē mebē idjaer'ō. Nām nāja kumrēx tu amim Jeju markumrēx. Nhyam bām kute irjabē me bajtembē kregu'ō.

² Krīraxbē Rixakammē krīraxbē Ikōnikamdjwý Jeju kukwakam me kamy mā: memā Ximoxi mexkumrēx jarēnho ba.

³ Nhyam Paur Ximoxi'ýr bōx ne omūn kam kum ar ro'ā ba prām ne. Kum ar ro'ā ba prām nhyam be ar kukām pyka kunīkôt mebē idjaer krāpti ar ba. Me kute Ximoxi mar tūm. Ximoxi bāmbe me bajtembē kreguja me kute mar tūm. Ximoxi my kà krā'ýr kêt me kute ajte mar. Nhyam kam mebē idjaer kum Ximoxi kurē kētmā Paur arým kum my nhinhu kà krāta.

⁴ Nhyam kam ar tē. Apýnh krīraxkôt tēn kunīkôt me kute amim Jeju marmā kabēn jarēnho tē. Djeruxarēkam Jeju kute ar anorjamē me kute Jeju nhō me jao ba djwýnhmē ar kabēn ne memā arēnho tē. Me kute mar ne katāt kôt kute amijo bamā ar memā arēnho tē.

⁵ Nhyam kam ar ō'ā apýnh me kute amim Jeju mar kute ar Jejukôt aben pydjio ba djāri tu amim Jeju mar týx:kumrēx. Nhyam akati kunīkôt me kwý kute Jeju mar kētja me kôt arým tu amim markumrēx. Nhyam kam arým me krāpti.

⁶ Nhyam ar pykabē Bridjakôt tēn pykabē Garaxakôt tē. Nhyam Metündjwýnh Karō arkum,

—Kwārīk wānh pykabē Adjijkam memā Metündjwýnh kabēn jarēnh kêt, ane.

⁷ Nhyam kam ar tēn arým pykabē Midjij tēpo tē. Ne bit kute pykabē Bixiniy katikôt

tēmā. NhyM Metindjwŷnh Karō akubyn ar nē.

⁸ NhyM kam ar arek tē:n kam amipānh pykabē Midjij mē. Ne tē:n kam krīraxbē Krōwadjī'yr bōx.

⁹ NhyM ar'ā akamāt ne. NhyM Metindjwŷnh Paurmā me'ō karō bē nhyM omū. Pykabē Matenikam me'ō amiwŷr Paur 'uw nhyM omū. NhyM kum,

—Amrē pykabē Matenikam tēn me ikōt apē, ane.

¹⁰ Be, Paur kute me'ō pumūnhkam bar* on pykabē Mateni'yr itēm kadjy amiman abenmā,

—Be, mrāmri ne Bēnjadjwŷr djwŷnh gwaj bajuw. Gwaj baje kāj bē memā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnh kadjy gwaj bajuw, ane.

Ridjij kute tu amim Jeju markumrēx.

¹¹ Ne kam Krōwadjī kurūm ikaton arŷm inox ne. Ne ngōkōt Xamokra'yr tē. 'Yr tē:n arŷm 'yr bōx. Ne ajte tē: nhyM kam ar ijā akati. Bar kam ajte tē:n kam arŷm krīraxbē Nējapōr'yr bōx ne 'ā kā nhō.

¹² Ne wabin kam ajte Nējapōr kurūm pykakōt tē. Tē:n kam arŷm krīraxbē Pirpu'yr bōx, pykabē Matenikam ne krīraxbē Piripuja. Krīrax ja ne kute raxo krīrax kwŷ jakrenh. Myt apōx djā kutā pykabē Mateni nhikjē'ā kute krīrax kunī jakrenh. Krīraxbē Rōma nhō me ja ne me krīrax jao djuw mex. Bar arek kam ar iba: nhyM kam ar ijā akati kwŷ apēx.

¹³ NhyM kam ar ijā pi'ōk rārār. Bar kam krīraxbē tēn ngō rax'yr bōx. Kam ne me bē idjaer kute Metindjwŷnhmā kabēn djā. Me nire kwŷ arŷm kam akuprō. Bar me'yr tēn arŷm me ikō'ā nhŷn kam memā idjujarēnho dja.

¹⁴ NhyM mekōt me'ō nire, idjibē ne Ridjij. Krīraxbē Xijxira kra 'ō. Kubē ne kubēkā nhōr djwŷnh. Ta ne kubēkā 'ōk nhyM kamrēk. NhyM kam pi'ōk kaprī kadjy memā ōro ku'ē. Nām Mōjdjē kukrādja kōt mā Metindjwŷnhmā rax jarēnho ba. Bar memā idjujarēnho dja nhyM Ridjij ar ikabēn maro nhŷ. NhyM kam Metindjwŷnh arŷm kum amak bō nhyM arŷm tu amim Jeju markumrēx.

¹⁵ Bar kam Ridjijmē ō kikrekam ōbikwa kunīdjwŷ Metindjwŷnhmā ngōmā ar angij. NhyM kam ar imā krā ne ar imā,

—Ar aje ijā amim, “Mrāmri kute tu amim Bēnjadjwŷr djwŷnh markumrēx”, anhŷr jabej dja gar on ikōt tēn inhūrkwākam anhikwā, ane. Ne kam ar imā krāo dja. Bar kam kōt tēn ūrkwākam inhikwā.

Me kute Paurmē Xira Ar kubē ijē.

¹⁶ Arek ūrkwākam inhikwā:n kam Metindjwŷnhmā kabēn djā'yr tē. NhyM me prīti'ō ar ikajpa. Me karō punu ne ar o ba. NhyM me mā amikukām mŷjja kute apōx'ā prītika kukij nhyM me karō punu mā kum arē. Kum arē nhyM ō'ā prītika mā memā mŷjja'ā ajarē. NhyM kam me arŷm pānh kum pi'ōk kaprī ngā. NhyM kam prītika nhō bēnjadjwŷr ar arŷm kubē pi'ōk kaprī kumex jamŷ. Ta ne arkum kungā nhyM ar arŷm kubē amŷ.

¹⁷ Nām Paurmē ar ikajpan ar ikōt arŷm ar ijo memā ākjēr tē. Nām ākjērkam memā kum,

—Ōta, ar ja ne ar Metindjwŷnhbē kumkati mā āpēnh ar ba. Ne me amā Jeju kute me apytār'ā ujarēnh ba, ane.

¹⁸ Nām akati kunikōt memā anhŷro tē nhyM kam arŷm ar ijā akati krāptī apēx. NhyM kam Paur me karō punumā ākrēn arŷm 'yr akēx ne kum,

—Ē, Jeju Kritu kukwakam ba amā ikabēn ne. On prītjamā anhiren kurūm akato, ane. NhyM kum kabēn majmā nhyM arŷm kum iren mā tē.

¹⁹ NhyM o ba djwŷnh ar arŷm omūn abenmā kum,

—Je, jakam prītika arŷm kute gwaj bamā pi'ōk kaprī jamŷnh prām kēt, anen kam ar arŷm Paurmē Xira aro tŷm ne ar pa 'amŷ. Ne kam me rūnh'yr ar bjēro mōn aro bōx. Me krāptī kute djwŷ jamŷnh djākam ne me bikrōnh djā.

²⁰ 'Yr ne ar aro bōx ne arŷm me rūnh kabem ar kudjan memā 'ēx ne memā kum,

—Ar kubē idjaer ja ne ar me banhō krīraxkam me kunīmā umar punu jangjēnho ba nhyM me arŷm kangao kumex.

²¹ Nām ar me bamā atemā kukrādja jarēnho ba. Krīraxbē Rōmakam me ja kute me bajo aminhō. Ne gu me ren ar kukrādja wā man kōt ar amijo baba nhyM ren me bakam me bēnjadjwŷr rūnh ren me bakam ngryk ne. Nām ar ā memā ane.

²² Ne kam me bu'ā me krāptī: amim ar kurētuw. NhyM me rūnh arŷm ar'ā memā apnē. Me kute Ar kubē kubēkā o pōx ne kōo ar titik kadjy ne ar'ā memā apnē.

²³ NhyM me arīk ar titik ne. Ne kam arŷm me bē ijē djāmā aro tēn kam aro bōx. Ne kam me bē ijē djwŷnhmā kum,

—Dja ga omūnh 'āno dja gē ar kator kēt, ane.

²⁴ Nām me kum ane nhyM arŷm me bē ijē djā nhipōkri kumoka'ēkam ar ŷr. Ne kam pīponh amānhkrut aktā me temā nātjao ar te janē nhyM ar wānh nhŷ.

²⁵ Wānh nhŷ: nhyM arŷm ar'ā akamāt kō ipōkri. NhyM ar Metindjwŷnhmā kabēn ne

* **16:10** Pi'ōk ja no'ōk djwŷnh nhidjibē ne Ruka. Jakam ne Ruka arkōt tēmno krax. 'Ā ne kute, “Bar” jarēnhja. Paurmē amijā arē.

kum ngrero nhý. Nhy m bu'ã me bē ijē krāpti ar maro ikwā.

²⁶ Nhy m me aērbē arým pyka amingrēk tÿx: nhy m ô'ã arým me bē ijē djā par krax amingrēk ne. Amingrēk nhy m on 'ã ijē djā kunī jām amijā kurē. Nhy m me kunī'ã apÿnh me unēnh djāja arým amijā kurē.

²⁷ Nhy m me bē ijē djwýnh arým no tÿx ne. Ne kam me bē ijē djā'ã ijē djā jām kute amijā rēnhkōt omū. Ne kam amim,

—Je, arým ne me bē ijē kunī kato, ane. Ne kam ô kãxdjwa kajgo kaban bit kute o amibīnmā amijo dja.

²⁸ Nhy m Paur kaj bē kum,

—Kwārīk wānh amibīn kēt. Ota, ba me ikunī inhÿr rā'ã, ane.

²⁹ Nhy m kam ngōnhpōk'ã me ku'uw ne me bē ijē djāmā prōt ne wadjā. Wadjān umaje tertet ne arým Paurmē Xira ar par bē tÿm.

³⁰ Ne kam aro katon arkum,

—Ē, bēnjadjwÿr ar, mÿj dja ba amijon arým ijaxwebē amipytā? ane.

³¹ Nhy m ar kum,

—Dja ga tu amim Bēnjadjwÿr djwýnhbē Jeju Kritu markumrēx nhy m arým ajaxwebē apytā. Anhō kikrekam anhōbikwadjwÿ gē ar tu amim markumrēx, ane.

³² Ne kam arým arkum Metindjwýnh kabēn jarē, ô kikrekam ar ÿr kunīdjwýmā arē.

³³ Nhy m kam akamāt tām kam Paurmē Xira arkum igot ku'ō. Nhy m kam urokam ar arým Metindjwýnhmā ngōmā ar angij. Me bē ijē djwýnhmē ôbikwa ar angij.

³⁴ Nhy m kam aminhūrkwāmā aro tē. Ne kam arkum ômrō jarē nhy m ar ô kwÿ krēno nhý. Nhy m ar kunī arým kīnhkumrēx ne. Ar kute amim Metindjwýnh markam ne ar kīnhkumrēx ne.

³⁵ Nhy m kam ar'ã akati. Nhy m me rūnh arým Paur ar'ÿr krākamngōnh ar ano. Nhy m ar ar'ÿr mōn me bē ijē djwýnh kumrēx'ÿr bōx ne kum,

—Me rūnh ne me arým amā, “Arkum anhire gē ar tē.” Nām me ā amā ane, ane.

³⁶ Nhy m kam me bē ijē djwýnh Paur'ÿr tēn kum arēn kum,

—Me rūnh ne me arým ar ajā imā, “Arkum anhire gē ar tē”, ane. Kam dja gar akaton tēn adjumar mex, ane.

³⁷ Nhy m kam Paur krākamngōnh arkum,

—Krīraxbē Rōmakam me ja ne me ar ijo aminhō. Nhy m me kute ar ijaxwe jabej ar ikukjēr kētkam tu me ipōkri ar ititik ne. Ne kam tu ar ibē ijē. Ne kam bit kute me kãxã bōm ar imēnhmā. Djām me kute ā krīraxbē Rōma nhō me jao anhÿr got? Be, kati. Me kute ā Rōma nhō me jao anhÿr kēt. Gē me ta amrē tēn ar ijo kato, ane.

³⁸ Nhy m kam krākamngōnh ar akubyn tēn me rūnhmā ar kabēn jarē. Nhy m me kute Rōmakam me ja kute aro aminhō markam arým ar umaje tīn prām.

³⁹ Ne kam arým ar'ÿr tēn aminēje arkum kabēn ne arkum,

—Gop ar ijarēnh kēt, ane. Ne kam arým aro katon ajte arkum,

—Gop krīrax jabē mā tē, ane.

⁴⁰ Nhy m kam ar me bē ijē djā kurūm katon Ridjij nhūrkwāmā tēn bōx. Ne kam Jeju kukwakam me kamy pumūn arým memā 'ã karōn meo kīnh. Ne kam mā ajte tē.

17

Texarōnikakam memā Jeju'ã ujarēnh.

¹ Tē:n kam krīraxbē Āporij'ÿr bōx ne amipānh kumē. Ne tē:n kam krīraxbē Apōnij'ÿr bōx ne amipānh kumē. Ne tē:n kam krīraxbē Texarōnika'ÿr bōx. Kam ne me bē idjaer bikprōnh djā'ō.

² Nhy m kam Paur ajte tām ne pi'ōk rārarkam me bikprōnh djākam tēn arým pi'ōkkōt memā 'ã ajarēn me kukij ne 'ã memā karō. Nhy m ajte pi'ōk rārār nhy m ajte kam tēn pi'ōkkōt memā 'ã ajarē. Nhy m ajte pi'ōk rārār nhy m ajte kam tēn pi'ōkkōt memā 'ã ajarē.

³ Nām memā kum,

—Be, amrēbē me bakukāmāre kute pi'ōk no'ōk ne. Pi'ōkkam ne mrāmri Kritu tokryne tyk ne akubyn tīnmā. Be, pi'ōkkam Kritu kute amijo anhÿrmā kōt arým Jeju ā amijo ane. Mrāmri ne Metindjwýnh Jeju'ã me banhō Bēnjadjwÿrbē kumkati mēnhkumrēx. Ja dja ga me pi'ōk kōt ama. Ga, mrāmri kubē Kritukumrēxja pumū. Jejuja tām ne ba kāj bē memā arēnho iba. Nām ā memā anhÿro ku'ē.

⁴ Nhy m kam me kwÿ 'ã amim,

—Be mrāmri. Kōt ne arē, anen arým mā Paurmē Xira arkōt ajkamē. Me bajtembē kregu kute Metindjwýnhmā amijarēnho baja krāpti: arkōt ajkamē. Me nire rūnhdjwÿ krāpti arkōt ajkamē.

⁵ Nhy m me bē idjaer kwÿ kute amim Jeju mar kētja arým 'ã ngyrk ne. Me te kute ar urāk prāmje arkam ngyrk ne. Ar'ã me krāptikam arkam ngyrk ne. Nhy m me kwÿ axwekam ate ar ba. Nhy m me bē idjaer me jamā kum,

—Paur ar axwekumrēx. Gwaj me kunībē ar kurē, ane. Nhy m kam me kwÿja krīraxkam me krāptimā ar kurētuw nhy m me arým arkam kangao kumex. Ne kam Djaxō nhūrkwā'ÿr prōt ne. Me kute kam Paur ar abej ne arkum kator ne me krāptimā aro kator mā ne me ūrkwā'ÿr prōt ne.

⁶ Ne te: ar abej. Ne kam ar pānh Djaxōmē Jeju kukwakam ar kute abeno kamy kwÿ pa 'amÿn aro katon krīraxkam me rūnh'ÿr aro

mõn me'yr aro bõx. Ne ar'ã 'ëx ne kãj bê memã kum,

–Paurmë Xira ar pyka kunĩkõt abenmã me kurë'uko ba nhym me kangao kumex. Nhym kam ar arým jakamdjwý bõx.

⁷ Nhym kam Djaxõ arkum aminhũrkwã jarẽn aro djuw mex. Ar ja kunĩ ne arkum bẽnjadjwýr raxbë Xedja kabẽn kurë. Xedjabẽ ne me bẽnjadjwýr rũnh kunĩ nhõ bẽnjadjwýr. Arkum kabẽn kurë. Ne mã memã kum, “Bẽnjadjwýr rax 'õdjwý kute kabẽno Xedja jakrenh ne kubẽ Jeju.” Nãm ar ã memã anhýr ba, ane. Be, nãm me ã ar'ã me rũnhmã ane.

⁸ Nhym kam me krãptĩmë krĩraxkam me rũnh kute ja markam arým arkam ngrýk ne àkrëo kumex.

⁹ Ne kam Djaxõ Ar kubẽ pi'õk kaprĩ kumex byn arkum,

–Paur ar ano gẽ ar mã tẽ. Ar mã tẽm nhijukribit dja bar akubyn ar amã anhõ pi'õk kaprĩ ngã, ane. Ne kam arkum ire nhym ar akubyn ũrkwãmã tẽ.

Berëjakam memã Jeju'ã ujarẽnh.

¹⁰ Nhym kam Jeju kukwakam me kamy akamãt tãmkam amũ Paurmë Xira ar ano. Krĩraxbë Berëjamã ar ano. Nhym ar'yr tẽ:n kam 'yr bõx. Ne kam mebẽ idjaer bikprõnh djã'yr tẽ.

¹¹ Berëjakam me ja ne me kute amak mexo krĩraxbë Texarõnikakam me ja jakrenh. Paur ar ajkwao memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽ nhym me arým kum kabẽn kĩnh. Kum kabẽn kĩnh ne kam akati kunĩkõt amim pi'õk jarẽ. Metĩndjwýnh kabẽn'ã pi'õk no'õk jarẽn amim,

–Djãm Paur ar katãt amikabẽn jarẽnhkumrëx? Djãm ar Metĩndjwýnh kabẽn'ã pi'õk no'õk kõt amikabẽn jarẽnhkumrëx? ane. Me kute Paur ar mrãmri Metĩndjwýnh kabẽn kõt kabẽn jabej ã amim pi'õk jarẽnh ne maro ane.

¹² Me kum kabẽn kĩnhkam ne me krãptĩ tu amim Jeju markumrëx. Me ni bajtem rũnhbë kregujamẽ me my bajtemdjwý krãptĩ tu amim markumrëx.

¹³ Krĩraxbë Berëjakam Paur kãj bê memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽho ba: nhym amybým krĩraxbë Texarõnikakam mebẽ idjaer arým arẽnh ma. Ne kam 'yr tẽ:n arým kõt bõx. Ne wãkamdjwý me krãptĩmã ar kurëtuw nhym me arým kangao kumex.

¹⁴ Nhym kam Jeju kukwakam me kute abeno kamy ngõ raxbë pyka kêt'yr Paur jano. Nhym Xiramë Ximoxi ar arek Berëjakam ar ba.

¹⁵ Nhym me kamy kwý Pauro tẽ. O tẽ:n kam arým krĩraxbë Atẽna'yr o bõx. Nhym kam Paur arkum,

–Dja gar Xiramë Ximoxi ar'yr tẽn ar'yr bõx ne arkum ikabẽn jarẽ gẽ ar amrẽ tẽ, ane. Nhym ar arým akubyn Berëja'yr akëx ne.

Atẽnakam memã Jeju'ã ujarẽnh.

¹⁶ Nhym kam Paur arek krĩraxbë Atẽnakam arkam amako nhý. Arkam amako nhýn kam arým mekam kaprĩ:re ne. Be, me kute kum amijarẽnh kadjy ne me apýnh metĩndjwýnh karõ krãptĩ nhipëx ne krĩrax tãmkam kĩkre kunĩkõt umjuw. Nhym arým omũn mekam kaprĩre ne.

¹⁷ Ne kam mebẽ idjaer bikprõnh djãkam memã kabẽno ku'ẽ. Me kujjéro ku'ẽ. Memã 'ã karõo ku'ẽ. Me bajtem kute Mõjdjẽ kabẽnkõt amim Metĩndjwýnh mar jadjwýmã 'ã ujarẽho ku'ẽ. Ne akati kunĩkõt me krãptĩ kute djwý jamýnh djãkam memã 'ã ujarẽnh ku'ẽ.

¹⁸ Nhym kam apýnh me kukràdjã tũm'ã ujarẽnh djwýnh arým Paur'yr bõx ne kabẽn ma. Me ja ne me mebẽ epikurëju kukràdjã'ã ujarẽnh ar ba. Nhym ate me jadjwý ne mebẽ exoko kukràdjã'ã ujarẽnh ar ba. Amẽ me ja ne me Paur'yr bõx ne kabẽn man kam arým abenmã kum,

–Je tõ, mýj ne kabẽn krãptĩja bit kute me bamã arẽnhmã? ane. Nhym me kwý 'ã abenmã kum,

–Bãrãm metĩndjwýnh bajtem'ã memã ujarẽnh ar ba, ane. Mýkam ne me ã abenmã ane? Bir, Paur kute kãj bê memã Jeju'ã ujarẽnh ny jarẽho bakam. Ne kute kãj bê me tyk akubyn tũn'ã ujarẽnh ar bakam. Kam ne me ã abenmã ane.

¹⁹ Me ja ne me Paur kabẽn man kam kum krãn arým o tẽn krãnhbë Apaku nhimõk'yr o bõx. Kam ne me kute aben pydji djã.

²⁰⁻²¹ Nãm me me aben pydji djãkam Pauro bõx ne arým kum,

–Dja ga prĩne me imã arẽ. Aje memã me kukràdjã ny jarẽnhja mýj ne kraxkam kute? Be, ga bõx ne atemã me kukràdjã jarẽ. Mýj'ã ne ga arẽ? ane. Be, krĩraxbë Atẽnakam me krĩ tũm kunĩmẽ me bõx ny kunĩmẽ ne me mã akati kunĩkõt abenmã ujarẽnhbit. Me abenmã apýnh me ujarẽnh ny jarẽho babit nãr me me maro krĩbit. Ne atemã mýjja kupẽnh kêt.

²² Nãm me Paur kukij nhym arým me aben pydji djãbë Apaku nhipõkri kãjmã djan memã kum,

–Krĩraxbë Atẽnakam me akrĩ ga me aje apýnh me anhõ we metĩndjwýnh krãptĩ mar prãm kumrëx. Arým ne ba omũ.

²³ Be, nã bãm me anhõ kĩkre kabe'ã tẽn apýnh me õ mýjjamã kute amijarẽnh djã kumexja pumũho tẽn kam kẽn ja'yr ikato. Me anhõ we metĩndjwýnh mar djã'ã kẽn jamã ikato. Ga me akabẽn'ã kẽn no'õk ne. Kamã ne ga me, “Gu me baje metĩndjwýnh mar këtjamã rax jarẽnh djã kadjy ne gu me

kĕn ja dji”, ane. Be, me ga ne ga me kum kĕn djir kajgo. Aje Metündjwýnhkumrĕx mar kĕtkam ne ga me aje kĕnja djir kajgon kum amijarĕnh kajgo. Be, ba ne ba arým ije tāmja mar. Ije Metündjwýnhkumrĕx mar. Dja ba Metündjwýnhkumrĕx’ā me amā ajarĕ ga me ama.

²⁴ Be, ta ne pykamĕ kam mýjja kunĭ nhipĕx. Pykakam mýjjamĕ kajkwakam mýjjamĕ kunĭmā Bĕnjadjwýr djwýnh ne kute o ýr. Kunĭmā Bĕnjadjwýr djwýnhkam djām me kute kum kikre nhym Metündjwýnh kam ýrmā got?

²⁵ Nār djām mýjja ’ō Metündjwýnh nhō kĕt ga me kam aje kum ōrmā? Kati. Be, ta ne kute memā tĭn jangjĕnh ne memā àkōr jangjĕnh nhym me ar ba. Ta ne memā mýjja kunĭ nhōro nhý.

²⁶ Apýnh me ba djā kunĭkōt me bakunĭ me banhingĕt djwýnh pydji nhym Metündjwýnh adjakamā ipĕx. Nhym kam ō’ā pyka kunĭkōt me ajmān kam ar ba. Metündjwýnh amim me kukām apýnh me bixadjwýr djā’ā karō. Amim apýnh akati’ā karō nhym kōt me aben kukām apōx. Nhym me kukām amim apýnh me ba djā’ā karō nhym me kam aben kukām apōx ne arým kam ar ba.

²⁷ Mýj kadji ne me ipĕx? Bir, me kute Bĕnjadjwýr djwýnh jabejmā ne me ipĕx. Me gop kute amim mar ne kum katormā ne me ipĕx. Djām kute me bajōmā kre rax got? Kati.

²⁸ Metündjwýnh me bamĕ amijo kajkep. Kute me bamĕ amijo kajkepkam ne gu me batĭn ne amingrĕk ne amirĭto baba. Ik-abĕnja kōt me akurārdjā jarĕnh djwýnh kwý amrĕbĕ: ā memā ane. Ne memā kum, “Gu me babĕ Metündjwýnh kra”, ane.

²⁹ Be, ta ne kute me banhipĕx gu me babĕ ta krakam kwārĭk wānh ga me amim, “Be, me ĕ mex ne umarkōt ne me kute Metündjwýnh karō nhipĕx. Kĕn karýro nār kryt jakao nār kĕno me kute ipĕx mex”, kwārĭk wānh ga me ā amim anhýr kĕt. Metündjwýnh ta kute me banhipĕxkam kwārĭk wānh ga me amim anhýr kĕt.

³⁰ Be, amrĕbĕ me kute mar kĕtkam ne me ā amim anhýro ba nhym Metündjwýnh ate krā. Ne kam ajbir jakam pyka kunĭkōt me kunĭmā kum, “Me on amikam akapřiren wānh ajaxwemā anhiren iwýr amijo akĕx”, ane.

³¹ Be, dja ĭ pyka kunĭkōt me kunĭmā axwe pānh jarĕn katāt memā o pānhkumrĕx. Kute kukwakam memā axwe pānh jarĕnh kadji ne arým amijo Jeju pytā. Arým kadji kukām ’ā akati jarĕnh māmđji. Me kunĭ kute kum kator ne mar kadji ne Metündjwýnh arým akubyn o tĭn. Me kute tām wā kute memā axwe pānh jarĕnh djwýnhkōt mar kadji ne arým akubyn o tĭn.

³² Nām ā Paur memā ane nhym me arým aprý. Me kute me tyk akubyn tĭn jarĕnh markam ne me kwý arým aprýo dja. Nhym me kwý kum,

–Dja ba me ĭ ajte ’ā ama, ane.

³³ Nhym kam Paur mā me bĕ. tĕ.

³⁴ Be, tĕm kĕtri nhym me kwý mā kōt ajkamĕn tu amim Jeju markumrĕx. Me’ōja nhidjĭbĕ ne Dijoni. Nām Apakukam me rĭnh bikprōnh djākam me ro’ā rax. Me’ō nire jadjwý idjĭbĕ Tamari. Nhym me kwýdjwý ar jakōt tu amim Jeju markumrĕx.

18

Kōritukam memā Jeju’ā ujarĕnh kadji ne ja.

¹ Nhym kam Paur amipānh krĭraxbĕ Atĕna mĕn arým krĭraxbĕ Kōritu’ýr tĕ. ’Ýr tĕ:n ’ýr bōx.

² Ne kam me’ōbĕ idjaer, idjĭbĕ Akwire’ýr bōx. Pykabĕ Pōtukam ne rwýk djā. Amrĕbĕ ne krĭraxbĕ Rōmakam prōmĕ ro’ā ar ba. Pykabĕ Itarĭjakam ne krĭraxbĕ Rōma. Prōbĕ PRIXIRA. Ar kam ar ba: nhym kam bĕnjadjwýr raxbĕ Kraōdjō me bĕ idjaer kunĭ jano. Krĭraxbĕ Rōma kurŭm me ano nhym Akwiremĕ prō ar arým me kōt katon tĕ. Tĕ:n arým Kōritukam bōx. Ne kam ar ba. Ar ba: nhym kam Paur arým Akwire ar’ýr bōx. Ne kam ar ũrkwākam tĕ.

³ Paurmĕ Akwire ar apĕnh djā kute aben pyrāk. Ar kubĕ kubĕkātio kikre nhipĕx djwýnh. Kam Paur arým ar ũrkwākam tĕn arek kam krĭn ar ro’ā kikre nhipĕxo ba.

⁴ Ipĕxo ban kam pi’ōk rārār kunĭkōt me bĕ idjaer bikprōnh djā’ýr ban memā ’ā ujarĕnho ku’ĕ. Nām me bĕ idjaermĕ me bajtembĕ kregudjwýmā ’ā ujarĕnho ku’ĕ. Me kukjĕro ku’ĕ, memā ’ā karōo ku’ĕ. Me kute tu amim Jeju markumrĕxmā memā ’ā karōo ku’ĕ.

⁵ Nhym kam Xiramĕ Ximoxi ar pykabĕ Mateni kurŭm kōt bōx. Nhym Paur no kato:n memā arĕnh prā:m kumrĕx ne mā me bĕ idjaermā kum,

–Mrāmri Jejubĕ me banhō Bĕnjadjwýrbĕ kumkatĭbĕ Kritukumrĕx anhýro ba.

⁶ Nām memā arĕnh prā:m nhym me bĕ idjaer arým kabĕno apanh ne aprýo ku’ĕ. Nhym kam Paur kute me kangao amirĭt kadji amijā kubĕkā karngrōn memā kum,

–Ba te me abĕ idjaermā Metündjwýnh kabĕn jarĕ ga me mā akabĕno ijapanho aku’ĕ. Jakam dja ga me te aje Metündjwýnhmā kum, “Be, Paur kute me imā arĕnh kĕtkam ne ba me biknor tokry djākam itokry”, anhýrmā. Jakam dja ba me bajtemmā tĕn memā arĕ.

⁷ Nām ā memā anen kam arým me bĕ tĕn me’ōbĕ Juxu nhŭrkwāmā wadjān kam nhý.

Juxu ne amrëbë Metĩndjwýnhmã rax jarënhõ ba. Mebë idjaer bikprõnh djã kuri ne ùrkwã.

⁸ Me bikprõnh djã jakam me õ bënjadjwýrbë Kripu. Paur Juxu nhùrkwãkam ikwã: nhyam kam Kripu arým tu amim Bënjadjwýr djwýnh markumrëx. Õ kikrekam õbikwa kundjwý tu amim markumrëx. Nhyam bu'ã krĩraxbë Kõritukam me krãptĩ Paur kabën man kam tu amim Jeju markumrëx. Nhyam me arým Metĩndjwýnhmã ngõmã me angij.

⁹ Nhyam kam akamatkam Bënjadjwýr djwýnh Paur nokam amirĩt nhyam omũ. Nhyam kum,

—Kwãrik wãnh me umaje abinhikrënh kët. Dja ga memã akabën jarënh rã'ã.

¹⁰ Ba ne ba amë amijo ikajkep. Me'õ kute awýr prõt ne ajo bikënh prãm këtumrëx. Be, krĩrax jakam inhõ me ja krãptĩkam ne me'õ kute ajo bikënh prãm këtumrëx. Nãm ã Bënjadjwýr djwýnh kum ane.

¹¹ Nhyam kam arek Kõritukam memã Metĩndjwýnh kabën jarënhõ ba nhyam arým 'ã amex ne 'ã nan ajte 'ã amex apëx.

¹² Nhyam akati 'õkam mebë idjaer arým akuprõ. Gariju pykabë Akajakam memã bënjadjwýrkam ne me akuprõn kam abenmã Paur kurëtuw. Abenmã kurëtuw ne arým 'ýr prõt. 'Ýr prõt ne o tým ne pa 'amýn arým me kute memã axwe pãnh jarënh djãkam o bõx.

¹³ Ne kam me rũnhmã kum,
—Me'õ ja ne me ibë ikukràdjã kurëo ban me imã, “Be, ikukràdjã jakõt dja ga Metĩndjwýnhmã rax jarënhõ aba”, ane.

¹⁴⁻¹⁶ Nhyam Paur kum amijarënh 'ýr nhyam Gariju kumrëx ne memã kum,

—Je, me'õja ren axwekumrëx. Ren me'õnh bĩ, nãr ren mýjiao akĩ ba ren arým 'ã me akabën ma. Nhyam be, ate ga me abë idjaer me akabënbito angyrk ne me anhidjibito angyrk ne me akukràdjã tũmbito angyrk ne arým o ikunoro aba. Djãm ba ije mýjja kajgo jakõt memã axwe pãnh jarënh got? Rũm me mõn wãnh me akukràdjãõ aba. Nãm ã Gariju mebë idjaermã anen arým me anon bõm me kurë.

¹⁷ Nhyam kam me bajtembë kregu kunĩ Xoxinio tým. Xoxinibë ne mebë idjaer bikprõnh djãkam memã bënjadjwýr rax. Nãm me o tým ne arým me kute memã axwe pãnh jarënh djãja kabem titik ne. Nhyam Gariju ate krã nhý.

Prixiramë Akwiremë Apõr ar'ã ujarënh.

¹⁸ Nhyam kam Paur krĩraxbë Kõritu tãmkam arek ar ba 'ãtũm ne. Ne kam arým Jeju kukwakam me kute abeno kamy arkum, “Ba on”, ane. Ne kam arým Prixiramë Akwire ar aprõn aro tẽ. Ar pykabë Xirij'ýr tẽmmã. Ne krĩraxbë Xekrere kumrëx'ýr tẽn 'ýr bõx. Bõx këttri ne Paur Metĩndjwýnhmã amikabën pydjĩn arë. Ne kam amikabën kõt amijo tẽn

arým aminhinomã amimë nhyam me arým kum krãnh kẽ, mebë idjaer kukràdjã kõt. Nhyam kam ar nox ne.

¹⁹ Ne tẽ:n kam arým krĩraxbë Epexu'ýr bõx. Nhyam kam Prixiramë Akwire ar arek Epexukam ar ba kadjy Paur arkum ire. Arkum iren kam tu arým mebë idjaer bikprõnh djãkam tẽn memã Jeju'ã ujarënhõ dja. Me kukjẽro dja, memã 'ã karõo dja.

²⁰⁻²¹ Nhyam me kum,

—Dja ga arek jakam ar aba. Gẽ kãjbë ajãtũm ga kam amũ tẽ, ane.

Nhyam memã kum,

—Kati. Djeruxarëkam mebë idjaer krãptĩ kute aben kajmã'ã amikukràdjã tũm mar kadjy arým aben pydjĩ 'ýr. Ije me aben pydjĩ djã nhõ akati majmã ibõxmã. Ba on me'ýr. Nhyam kam Metĩndjwýnh kum akubyn itẽm kĩnh jabej ba kam ajte akubyn me awýr tẽ. Aj, ba on, ane. Ne kam arým krĩraxbë Epexu kurũm tẽ. Ngõkõt tẽ.

²² Tẽ nhyam kam me arým krĩraxbë Xed-jarekam kã nhõ nhyam kam wabi, krĩraxbë Djeruxarë'ýr wabin kam 'ýr bõx. Ne kam me kute amim Jeju mar pa krij. Me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja pa krij ne memã kabën men jarë. Ne kam krĩraxbë Æxiki'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:n arým 'ýr bõx.

²³ Ne kam kam ar ba kãjbë 'ãtũm ne ajte tẽ. Tẽ:n kam pykabë Garaxakõt tẽ. Ne kam pykabë Bridjakõt tẽn apýnh Jejukõt me ba djwýnh djãri kunikõt memã týx jangjẽnhõ tẽn mã memã kum,

—Gora tu amim Jeju mar týxkumrëx. Kwãrik wãnh 'ã adjukanga kët, anhýro tẽ.

²⁴ Nhyam kam mebë idjaer'õ nhidjibë Apõr arým krĩraxbë Epexukam bõx. Krĩraxbë Arexãkam ne rwýk djã. Nãm kabën mexkumrëx ne kute Metĩndjwýnh kabën'ã pi'õk no'õk mar mexkumrëx. Kute memã arënh mexkumrëx nhyam me kãtãm te kute kabëno itymãn kam kutã amikabëno biknoro nhý.

²⁵ Apõr Bënjadjwýr djwýnh Jeju'ã prĩne me bakukãmãre kabën kukràdjã mar mexkumrëx. Ne kam no kator mex ne prĩne katãt memã kabën jarënh mexkumrëx. Ne kam Djuãõ kute Metĩndjwýnhmã ngõmã me angjẽnhkam me kabënbit ne kute mar. Kute ja nhijukri Jeju'ã ujarënh kunĩ mar kët.

²⁶ Apõr ja ne Epexukam bõx ne kam mebë idjaer bikprõnh djã'ýr tẽn 'ýr wadjãn arým memã 'ã ujarënhõ dja. Nãm kum me uma kët ne memã 'ã ujarënhõ dja. Nhyam kam Akwiremë Prixira ar arým 'ã ujarënh man arým o tẽn kum arënh mex. Apõr kute Jeju'ã ujarënh mar këtja kum arënh mex.

²⁷ Nhyam kam kute pykabë Akajamã tẽmmã nhyam Jeju kukwakam me kute abeno kamy arým memã pi'õk no'õk ne. Kute Akajakam Jejukõt me ba djwýnhmã õr

kadjy ne memã pi'òk no'òk ne arým Apõrmã kungã. Pi'òkkam ne me memã 'ã karõn memã kum,

–Dja ga me tu Apõro anhõbikwakumrêx, ane. Nhyam kam Apõr me'ýr tẽn me'ýr bõx. Ne kam arým me kute amim Jeju marjamã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽ. Nhyam kam me arým tu Apõro õbikwakumrêx. Amrêbê ne Metĩndjwýnh tu kum me kaprĩkumrêx ne memã amak bõ nhyam kam me arým tu amim Jeju markumrêx. Nãm me Apõro õbikwakumrêx nhyam kam memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽ: nhyam kam me arým amũ amim mar kamẽn kabẽn mar rax ne.

²⁸ Nãm mã mebê idjaermã me kukãmãre kute Kritu'ã pi'òk no'òk jarẽn mã memã kum,

–Be, pi'òkkam Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu kute amijo anhýrmã kõt ne Jeju arým ã amijo ane. Be ga, mrãmri pi'òk kõt Jejubê me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkaticumrêxja pumũ. Mrãmri kubê Kritukumrêxja pumũ, ane. Nãm me krãptĩ nhipõkri ã memã kabẽn mex jarẽnho ane nhyam mebê idjaer te: kute kabẽno itymã te o anen amikabẽno biknoro nhý.

19

Paur Epexukam Jeju'ã ujarẽn.

¹ Nhyam Apõr arek krĩraxbê Kõritukam ar ba nhyam Paur arým atýx kõt tẽ. Tẽn kam krĩraxbê Epexu'ýr bõx. Ne kam Kritu nhõ me ja kwý'ýr bõx. Ar ja ne ar kute Metĩndjwýnhmã ngõmã me angjẽn djwýnhbê Djuão kabẽnbit mar.

² Nãm ar'ýr bõx ne arkum,

–Ar aje tu amim Kritu markumrêxkam djã ne Metĩndjwýnh Karõ ar ajamýn ar ajo ba? ane.

Nhyam ar kum,

–Kraxje me'õ kute ar imã Metĩndjwýnh Karõ'ã ujarẽn kêt kam ne bar ije mar kêt kumrêx, ane.

Nhyam Paur arkum,

³ –Be, me kute Metĩndjwýnhmã ngõmã ar angjẽnkam mýj ne me kute o amirĩt kadjy ngõmã ar angjij? ane.

Nhyam ar kum,

–Be, ñã bãm ar arým amikam ikapriren wãnh ijaxwemã inhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akẽx. Kute jao amirĩt kadjy me ngõmã ar ijangij. Nãm ã Djuão ngõmã me angjẽnho ane, ane.

⁴ Nhyam kam Paur arkum,

–Mrãmri ne me amikam kapriren wãnh axwemã iren Metĩndjwýnh'ýr amijo akẽx. Jao amirĩt kadjy Djuão ngõmã me angij. Kamã ne memã kum, “Be, itotokbê ne me'õ bõxmã. Tãmwã dja ga me tu amim

markumrêx”, ane. Kritubê Jeju'ã ne ã memã ane. Nãm ã Paur arkum ane

⁵ nhyam ar arým kuma. Ne kam ar tu amim Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju markumrêx nhyam arým kum ngõmã ar angij.

⁶ Ne kam ar krã'ã aminhikra jadjuw nhyam Metĩndjwýnh Karõ arým ar 'amý. Nhyam ar arým apýnh ar kute me kabẽn mar kêt kam kabẽn jarẽnho dja, Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnho dja.

⁷ Kute ngõmã ar angjẽn ja ne Ar kubê 12 pyràk.

⁸ Nhyam kam Paur aben tã mebê idjaer bikprõnh djãkam tẽn kum me uma kêt ne memã 'ã ujarẽnho ku'ẽ. Nãm aben tã Metĩndjwýnh kute amim me utàr ne ar meo ba'ã memã ujarẽnho ku'ẽ, memã 'ã karõo ku'ẽ. Nhyam me kwý amim, “Mrãmri kabẽn kumrêx”, anhýro krĩ. Nhyam arým 'ã mytyrwýbê 3 apêx.

⁹ Nhyam ate, me kwý ta arým amakkre kêt ne arým kabẽn mar kêt ne me krãptĩ nhipõkri kabẽn punuo dja. Ne memã kum,

–Djãm Jejukõt me kute amijo bakam mex got? Arkati, anhýro ku'ẽ. Nhyam kam Paur mebê Jeju nhõ me jao tẽn arým me kãxã meo krĩ. Me'õbê Xiranu kute memã me kukrãdjã jarẽn djãkam meo krĩ. Akati kunikõt memã ujarẽnho krĩ.

¹⁰ Nãm aben tã meo krĩ nhyam me'ã amex ne aje 'ã na ne aje 'ã amex ne aje 'ã na apêx. Apêx nhyam kam pykabê Adjikkam me õ krĩ kunikõt ne me arým Paur kabẽn ma. Mebê idjaermẽ me bajtembê kregudjwý ne me Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju'ã ujarẽnho ma.

¹¹ Nhyam Paur Metĩndjwýnh kukwakam arým apýnh mýjja pumũnh kêt djãri ipêxo ba. Nãm me punuo mexo ba.

¹² Nãm ipêxo ba nhyam me me ñjarop kukõnh djã, nãr me õ kubêkã Paurmã o mõn o kupê. Ne kam apýnh me punu djãri memã o mõ nhyam me punu kunĩ arým mex ne. Nhyam me karõ punu kunĩ arým memã ire.

¹³⁻¹⁴ Nhyam mebê idjaer kwýja ne ar Epexukam ate ar babit ne arek krĩ kêt. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr'õ nhidjibê Xewa ne ar kunĩ jadjuw. Ar kubê 7. Xewabê ne mebê idjaer'õ. Kra ar ta ne amijo me karõ mar mexo ba. Ar me karõ punu kute meo ba'ã Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju nhidji jarẽn kum,

–Bar Jeju kukwakam amã ikabẽn. Paur kute kãj bẽ Jeju'ã memã ujarẽnha ba kukwakam amã ikabẽn. On kum anhire. Nãm ar ã memã anhýro ba.

¹⁵ Ne kam ar bit kute me'õ jakam me karõ punu janormã kum Jeju nhidji jarẽn kãjgo. Nhyam me karõ punu arým ar aêrbê arkum,

–Jeju ije kabẽn mar ne Paur ije kabẽn mar. Nhyam be, ar ga djãm ije ar akabẽn mar got? ane.

¹⁶ Nhyr me'õja me karõ punu kute o baja arým tu aro arĩ ne ar titiko tẽ. Nãm aro tẽn pĩrĩne ar õm ne. Ne arým Ar kubê ar õ kubêkã kadjõn o põx. Ne ar par punu nhyr ar kajgo mã kikre kurũm prõt ne.

¹⁷ Nhyr kam me ar arẽho ipõk ne. Nhyr me kunĩ arým kuma. Mebê idjaermẽ me bajtembê kregumẽ krĩraxbê Epexukam me ja kunĩ arým kuma. Me kunĩ arým umaje madjã kretin Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju ra:xkumrẽxmã kato.

¹⁸ Nhyr kam me krãptĩ kute tu amim Jeju markumrẽxja bõx ne tu amijaxwe djãri arẽho amirĩtkumrẽx.

¹⁹ Nhyr kam mebê wajanga krãptĩ aben totokmã amidjudjy'ã pi'õk no'õk jao bõx. Ne kam me kute amidjudjy kangao amirĩt kadjy me ipõkri kum kuton kam kurê nhyr kumex ne. Mýj ne pi'õk pãnh kute nhyr me kum kuto? Bir, pãnh ra:x. Kryt jakao ngõnhponho pi'õk kaprĩ krãptĩ, aben 'ã akre kubê 50.000. Nhyr me tu kum pi'õk kurẽn arým kuwykam kunĩ rẽ nhyr xêr.

²⁰ Nhyr kam me arým týx ne amũ memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽho kumex nhyr me krãptĩ kum kĩnh nhyr me kute tu amim Jeju markumrẽxja arým krãptĩ: ne.

²¹ Nãm me ã o ane nhyr Paur õkre kadjwýnhbê arým amim pry karõ djã djirkumrẽx ne amim,

—Ba pykabê Matenimẽ Akajamẽ 'ýr tẽn kam me omũ. Dja ba anen kam arým Djeruxarẽnã tẽ. Ne kam krĩraxbê Rõmamãdjwý itẽm prãmkumrẽx, ane.

²² Ne kam amikukãm Matenimã õ àpẽn amãnhkrut jano. Nãm Ximoximẽ Eraxu ar ano. Ne kam arek pykabê Adjijkam ar ba rã'ã.

Temexu kute me krãptĩ:mã Paur kurê'uk.

²³ Paur ar ba: nhyr kam krĩraxbê Epexukam me krãptĩ arým ngyrk ne kangao kumex. Be, Temexu kute me krãptĩbê me kute amim Jeju mar kurêkam me arým ngyrk ne.

²⁴ Temexubê kryt jakao kikre kryre nhípêx djwýnh tũm. Kute kíkreti pyrãk ne kikre kryre nhípêxo ba. Kíkretikam ne me amrêbê Djijanãmã amijarẽn djã. Djijanabê ne me õ metĩndjwýnh kajgo'õ. Nãm kryt jakao kikre kryre nhípêxo ba. Ne kam kute memã õr pãnh pi'õk kaprĩ jamýn õ àpẽnãmã kungã. Pi'õk kaprĩ rũ:nh ne amýn memã kungã.

²⁵ Nhyr me krãptĩ jadjwý kute ar mýjjao metĩndjwýnh karõ nhípêxo ba. Nhyr Temexu õ àpẽn jao akuprõn metĩndjwýnh karõ nhípêx djwýnh krãptĩ jadjwýo akuprõn memã kum,

—Ë, ar ikabẽn ma. Gwaj badjãpẽn djã ja djõ'ã ne gwaj mã banhõ pi'õk kaprĩ kumex jamý. Tãm ne gar arým ama.

²⁶ Ë, arým ne gar Paur kute ar amijo ba kõt omũn arým kabẽn kõt ama. Djãm krĩrax jabê Epexukambit ne ar kabẽn ba? Kati, pykabê Adjijja kunĩkõt ne me krãptĩ:bê metĩndjwýnh karõ nhípêxja kurêo ban kubê ar meo akêxo ba. Nãm arĩk memã kum, “Djãm metĩndjwýnh karõ nhípêxjabê Metĩndjwýnhkumrẽx? Arkati. Kubê Metĩndjwýnh kêtikumrẽx”, anhyr o ba.

²⁷ Be, dja Paur memã ja jarẽho ba rã'ã nhyr me krãptĩ arým me baje metĩndjwýnh karõ nhípêxja kanga. Djijana nhõ kíkretidjwý dja me kum kĩnh kêt. Be, Djijanabê me banhõ metĩndjwýnh raxkumrẽx. Pykabê Adjijja kunĩ, kam me kunĩ kum rax jarẽho ba. Pyka kunĩkõt apýnh me ba djãkam me kunĩ: kum amijarẽnho ba. Dja me Paur kabẽn man kõt ar amijo ban arým Djijanãmã amijarẽnho krãta. Nãm ã Temexu memã ane.

²⁸ Nhyr me kute amijã kabẽn ja markam arým ngyr:k ne kãj bê abenmã kum,

—Epexukam me batĩndjwýnhbê ne Djijana. Djijana raxkumrẽx. Epexukam me banhõ metĩndjwýnhbê ne Djijana. Djijana raxkumrẽx anhyro kumex.

²⁹ Nhyr me kam me ja djõ'ã kíkrepdjitã abenkam kanga:o kumex. Ne kam arým Gajumê Arxaku ar pa 'amý. Pykabê Matenikam ne ar abatãnh djã. Paurmẽ ro'ã ar Epexukam bõx. Nhyr me ar pa 'amýn aro tẽn me bikprõnh djãtimã aro wadjã.

³⁰ Nhyr Paur kute aben nêje me akre kadjy bit me kanga katikõt armã. Nhyr Jejukõt me ba djwýnh arým akubyn Paur nẽ.

³¹ Be, pykabê Adjijkam me bẽnjadjwýr kwý Pauro õbikwa tũm. Ar jadjwý Paur nẽn kum,

—Kwãrik wãnh me bikprõnh djãtimã adjãr kêt, ane. Me kute o bikẽn karõ ne ar nẽ.

³² Nhyr me bikprõnhja ar kanga prõt ne ba. Djãm me krãptĩ kute me kanga kraxkõt mar got? Kati. Nãm me apýnh kabẽn ne. Me kwý 'ã me kabẽn ja jarẽho amra. Nhyr me kwý 'ã atemã me kabẽn ja jarẽho amra.

³³ Nhyr mebê idjaer arým Arexãrimã 'ã karõ. Kute me nêje me kunĩ kukrãmã ne me kum 'ã karõ. Nhyr me binhikrẽn kadjy te: memã ikra bẽno dja. Nãm bit kute mebê idjaer nêje me bajtemmã kabẽnãm.

³⁴ Nhyr me arým Arexãribê mebê idjaer'õ kõt omũ. Omũn arým kãj bê kabẽnno tuknĩn mã abenmã kum,

—Epexukam me banhõ metĩndjwýnhbê Djijana raxkumrẽx. Nãm me ã anhyro kumex nhyr arým me'ã myt ky:n me'ã ora amãnhkrut apêx.

³⁵ Nhyr kam krĩraxkam me'ã pi'õk no'õk djwýnh raxja arým bõx ne memã kabẽn nhyr me arým anhikrê. Nhyr kam memã kum,

—Krīraxbê Epexukam me ar abaja, gu me ba ne gu me babê metindjwýnh raxbê Djijana nhō kikretio djuw mex djwýnh. Djijana karō ne nrāmri kākwa kurūm ruw.

³⁶ Gu me babê o djuw mex djwýnh nhyam pyka kunikōt me kute me bamar. Me kute me bamarkam ga me ren tu anhkīrēn adjākrē kētkumrēx.

³⁷ Be, ga me jakam aro abōxja djā ne ar me banhō metindjwýnh nhō kikretikam mýjja'ōo akīnh got? Nār djām ar kute me banhō metindjwýnh'ā kabēn punu'ō jarēnh got ga me ar'ā ajatom ne? Kati. Nā gām me jakam ar jao abōx kajgo.

³⁸ Be, dja Temexumē metindjwýnh karō nhīpēx djwýnh ar kute ar arēnh prām, wānh ne memā axwe pānh jarēnh djā dja. Myt ja tāmka ne memā pānh jarēnh djwýnh kam memā nhỹ. Gē Temexu ar 'yr ar bōx ne kum ar arē. Kam ne me kunī kute abenmā axwe jarēnh djā.

³⁹ Nār me aje mýjja 'ōdjwyo aben mar prām jabej dja ga me tu me bakukrādja kōtbit akuprōn o aben ma.

⁴⁰ Be, jakam me banhō bēnjadjwýr rax arým me bamā uma. Me bakangatikam kute me bamā pānh jarēnh arým me bamā umakumrēx. Godja bēnjadjwýr rax abej me bakukjēr jabej gu me bakangati ja'ā te: baje kum amijarēnhmā, te: aminēje kum bak-abēnmā.

⁴¹ Nām ā me'ā pi'ōk no'ōk djwýnh rax memā ane. Ne kam memā kum, —Aje, me on ajmā, ane. Nhyam me arým ajmā.

20

Paur Matenikam tēm ne kam Krexakam bōx 'ā ujarēnh.

¹ Me kangati apēxkam Paur arým amiwýr Jejukōt ba djwýnh 'uw nhyam me arým bōx. Nhyam kam meo rōrōk ne memā kum,

—Ba on pykabē Mateni 'yr. Gora ar amim Jeju mar tỳx ne 'ā adjukanga kēt, ane. Ne kam me kurūm pykabē Mateni 'yr tē.

² Nām 'yr tēm kam apýnh Jejukōt me ba djāri me omūnhō tēm me tỳxmā memā 'ā karōn memā kum,

—Dja gar tu amim Jeju mar tỳxkumrēx, anhỹro tē. Nām ā memā anhỹr kumexo tē. Ne tēm kam arým pykabē Kresa 'yr bōx.

³ Ne kam arek kam ar ba nhyam 'ā mytyrwý amānhkrut ne ikjēkēt apēx. Nhyam kam bit kute ngōkōt pykabē Xiri'j'yr tēmā. Nhyam me bē idjaer bit kute kam o arīmā. Nhyam kam ate pykabē Matenikōt amipry karō djā dji.

⁴ Nhyam kam me kwý Paur kōt tēmā. Pykabē Mateni katikōt tēmā. Pykabē Xiri'j'yr ne kōt tēmā. Xopatu Paur kōt tēmā. Piju ne Xopatu dji. Krīraxbē Berējakam

ne abatānh djā. Nhyam Arxakumē Xekunu arkōt tēmā. Krīraxbē Texarōnikakam ne ar abatānh djā. Nhyam ajte Gajudjwý kōt tēmā. Krīraxbē Tebikam ne abatānh djā. Nhyam ajte Ximoxidjwý kōt tēmā. Nhyam ajte Xikikumē Krōpimu ar adjwýnhdjwý kōt tēmā. Pykabē Adjikkam ne ar abatānh djā. Paurkōt ar mōr ne ja.

⁵ Xopatu ar ar ikukām tēm krīraxbē Krōwadjikam ar ikam ama. Badjwý Paur kōt tē. Ba ibē Ruka.

⁶ Apýnh akati wākam ne me bē idjaer amikukrādja kōt djwýponhbit kuro ba. Nhyam ar ijā akati wā apēx bar krīraxbē Pirpu kurūm, pykabē Matenikam krīraxbē Pirpu kurūm inox ne tē. Tē: nhyam kam ar ijā akatibē 5 apēx. Bar kam krīraxbē Krōwadjikam Xopatu ar 'yr bōx. Ne kam ar iba: nhyam kam ar ijā akatibē 7 apēx.

Juxiku tým ne tyk nhyam kute akubyn o tīn.

⁷ Nhyam arým ar ijā pi'ōk kamrēk ne. Nhyam Jejukōt me ba djwýnh arým akuprō, djwý kokjēr kadjj. Jeju kute aminh'ā djwý jakren kokjērja tām ne ajte kute 'ā akren kokjēr ne krēn kadjj akuprō. Nhyam Paur arým kaj bē memā 'ā ujarēnhō dja. Akati nhyam tēm kadjj ne 'ā ujarēnh 'iryō dja. 'Ā ujarēnhō dja: nhyam kam me'ā akamāt kō ipōkri.

⁸ Atemā kikrekam ne me bikprōnh djā. Kikre amānhkrut ne ikjēkēt ne me aben nhīby ipēx. Kýjrūm kumoka'ēkam ne me nhỹ nhyam me ō ngōnhpōk krāptī.

⁹ Nhyam me'ā akamāt kō 'iry: nhyam me'ō nōrny nhīdjibē Juxiku kre krā'yr'ā nhỹ. Paur memā ujarēnh 'iry: nhyam Juxiku arým ōtjwa bīn mex ne. Nhyam arým ōt mex ne e u:n mōn tu:k ane. Pykabē mōn tým nhyam me 'yr ruw ne kumý nhyam arým ty.

¹⁰ Nhyam Paur arým 'yr ruw. Ne tu tykja nhīby tým ne 'amýnh tỳx ne. Ne memā,

—Kwārīk wānh ga me kam atīn prām kēt. Arým ajte tīn ne, ane.

¹¹ Ne kam akubyn wabin arým djwý kok-ijn ō kwý krēno nhỹ. Ō kwý krēn pan ajte memā ujarēnhmo krax. Ne o nhỹ: nhyam arým me'ā ōkrēn'ānh kār mex ne. Nhyam kam arým tē.

¹² Nhyam me ūrkwāmā nōrny akubyn tīnjao tē nhyam arým mexkumrēx ne. Nhyam kam me arým kī:nhkumrēx ne.

Paur kute Epexukam meo ba djwýnhmā amijarēnh.

¹³ Nhyam kam Paur kute bamē Xopatūmē ar ijo mōrmā ar imā 'ā karō. Ba ibē Ruka. Nām ar imā,

—Ba dja ba pykakōt krīraxbē Axō'yr tē. Dja ba 'yr bōx ne arým ar akōt kārakkam amū tē, ane. Ne kam pykakōt tē. Ar ba ne bar kārakkam tē.

¹⁴ Tē:n kam arŷm krīraxbē Axō'ŷr bōx nhyŷ arŷm ar ikōt bōx. Ne kam ar ikōt kāraxmā wadjā. Bar kam krīraxbē Mixini'ŷr tē:n kam 'ŷr bōx.

¹⁵ Ne kam ajte ngōkōt tē. Tē: nhyŷ ar ijā akati. Bar ajte tē:n arŷm apēxtibē Kujū'ānh tē. Ne ajte tē: nhyŷ ajte ar ijā akati. Bar tē:n arŷm apēxtibē Xamu'ānh tē. Tē:n kam arŷm krīraxbē Krōdjirkam bōx. Ne kam amikrā:n kam ajte ngōkōt inox ne mō. Nhyŷ ajte ar ijā akati. Bar kam tē:n arŷm krīraxbē Miretukam bōx.

¹⁶ Ar ibōx kētri Paur ar imā,

—Gwaj krīraxbē Epexu jaā'ā tē. Ba ren kam tēn pykabē Adjijkam amikrā:, ane. Adjijkam ne krīraxbē Epexu. Nām mebē idjaer bikprōnh djā nhō akatibē Pēxiko majmā Djeruxarē'ŷr bōxmā. Kam ne amikrā kēt ne tē.

¹⁷ Bar krīraxbē Miretukam bōx nhyŷ Paur arŷm amū krīraxbē Epexukam memā amikabēn jano. Nām memā kum,

—Gē amrē me kute Jeju nhō me jao ba djwŷnh mō. Me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio bajao ba djwŷnh amrē mōn ipumū, ane.

¹⁸ Nhyŷ me arŷm wām kabēno tēn o bōx ne memā arē nhyŷ me arŷm kuma. Ne kam arŷm Paur'ŷr tēn 'ŷr bōx. Nhyŷ memā kum,

—Be, akmere ar, jakam dja ba tē. Ne kam arŷm ar amā ikabēn jarē. Be, nā bām katāt ar amijo iba rā'ā gar arŷm ipumūn ima. Me anhō pykabē Adjijkam ibōx totokbē gar katāt ije amijo ibakōt ipumūnhmo krax ne jakam ajte ikatāt kōt ipumūnh rā'ā.

¹⁹ Djā nā bām Bēnjadjwŷr djwŷnhmā idjāpēnh kēt? Nā bām amijo ingrin akrānmā kum idjāpēnh rā'ā ne. Ba kum idjāpēnh ar iba nhyŷ me axwekam irerek iwŷr bōx ba mekam imŷr iba. Nhyŷ mebē idjaer mā: amim ijā karōn ar ijo bikēnho ba, ba kam itokry kumex.

²⁰ Djā ne ba ar abē Metĭndjwŷnh kabēn'ō nēn ar amā arēnh kēt got? Kati. Ar ajte mar mexo amū amikamēnhmā ne ba ar amā Metĭndjwŷnh kabēn kunī jarē. Nā bām ar akrāptī nhīpōkri ar amā arē. Ne ajte ar anhŷrkwākōt ar amā arēnho iba.

²¹ Nā bām me abē idjaermā arēn ajte me abajtembē kregumā arē. Ne mā: ar amā, “Ar amikam akapriren wānh ajaxwemā anhiren Metĭndjwŷnh'ŷr amijo akēx ne tu amim Bēnjadjwŷr djwŷnhbē Jeju Kritu markumrēx.” Nā bām ā ar amā ane.

²² Nhyŷ arŷm jakam Metĭndjwŷnh Karō mā: Djeruxarē'ŷr itēm'ā imā karōo dja ba te imātmā. Mŷj dja wākam ikam nē? Kon. Ije mar kēt.

²³ Be, krīrax kunīkōt ne me Metĭndjwŷnh Karō kukwakam imā kabēn jarēn imā, “Dja me mrāmri abē ijē ga mrāmri amitokry

kumex ma”, ane. Jabit ne ba amikadjy kuma.

²⁴ Be, me kute imā ja jarēnhkam ne ba ate ikrā. Djām ba ne ba imā pykakam itīn kīnh got? Amrēbē ne Bēnjadjwŷr djwŷnh Jeju imā idjāpēnh djā'ā karō. Nām imā, “Metĭndjwŷnh tu kum me kapri. Djām me ta ne me axwe kēt nhyŷ pānh kum me kapri? Kati. Me te axwe kētmā nhyŷ ta arŷm tu kum me kapri:n memā ijano ba me axwebē me utāro iba. Tām dja ga memā arēnho aba gē me kuma.” Nām Jeju ā imā idjāpēnh'ā karōo ane ba kam ije idjāpēnh djā inomā mēnh prā:m. Jabit imā kīnh. Dja ba inomā kumēn arŷm ikīnhkumrēx. Djām imā pykakam itīn kīnh got? Kati. Jabit imā kīnh.

²⁵ Amrēbē ne ba ar amā, “Arŷm ne Metĭndjwŷnh kute amim me utār ne ar meo ba 'ŷr”, anhŷr ne 'ā kāj bē ar amā idjjarēnh ar iba. Be, jakam dja gar akunī ajte ipumūnh kēt. Ja ne ba kuman 'ā ar amā amijarē.

²⁶⁻²⁷ Be, djā ne ba ar amā Metĭndjwŷnh kabēn kwŷbit jarē? Kati. Ba ne ba ar amā kabēn kunī jarē. Be, mŷj me ajō ga dja gar ī ijā Metĭndjwŷnhmā kum, “Be, Paur kute imā arēnh kētkam ne ba me biknor tokry djākam akuno”? ane. Be, kati. Ar ajte te Metĭndjwŷnhmā ja jarēnhmā. Ba ne ba ar akunīmā kabēn kunī jarē. Ja dja gar akati jakam aman o abiknor kēt.

²⁸ Ije ar amā ja jarēnhkam dja gar ajaxwe kēt kadjy amijāno djan me axwe kēt kadjy me omūnh 'āno dja. Metĭndjwŷnh Karō ne arŷm ar ajā meo ba djwŷnh rē. Ar ajā me kute Jeju maro ba djwŷnh rē. Ga, mrykī'ātomi pumūnh djwŷnh mā mryo djuw mexo baja pumū. Ar abē me kute Jeju maro aba djwŷnhkam dja gar omūnh djwŷnh kudjwa mā memā kabēn jarēnho aba. Kamrō prōtkam ne Metĭndjwŷnh arŷm me axweo pānh. Ta kute o pānhkam dja gar ikabēn kōt me omūnh 'āno dja.

²⁹ Be, dja ba tē nhyŷ itekrekam dja me axwe ar awŷr bōx gar abenkam akā. Ga, rop djākrē mrykī'ātomi katikōt ngjēxja pumū. Nām kwŷ pa nhyŷ umaje kunī ajmā. Me axwedjwŷ dja me wangij ne Jeju bē ar akwŷy akēx gar akwŷy mekōt ajaxwe.

³⁰ Djām me kātāmbit kute 'ā ar ajo anhŷrmā? Kati. Ar akwŷy dja gar Jeju bē amijo akēx ne arŷm ajaxwen Metĭndjwŷnh kupa'ā memā 'ā ajarē. Nhyŷ kam me kwŷy arŷm ar amaro ban arŷm ar akōt axwe.

³¹ Kam, me kute amiwŷr ar ajōo akēx kēt kadjy dja gar me 'āno dja. Kwārīk wānh ikabēno ajamak kēt kati kēt. Nā bām akatikam ar abē me uma. Ne ajte akamātkam ar abē me uma. Ne ajte imŷrkam ar abē me uma. Ne ar akunībē me umao iku'ē: nhyŷ arŷm amexbē 3 apēx. Kwārīk wānh ikabēno ajamak kēt kati kēt.

³² Be, aknere ar arým itēm 'yr. Jakam ba arým Metĩndjwýnhmā ar ajo a'uw. Gédja ar ajo bakumrēx. Dja gar kabēn ma nhym arým ar amā ajamak mex jangij gar mar mexo amū amikamēn arým mar rax ne. Metĩndjwýnh tu kum gwaj bakapri.* Ukapri'ā dja gar kabēn man arým ajamak mexo amū amikamēn mar rax ne. Be, dja ī Metĩndjwýnh õ me jamā mýjja ngā. Dja gar kabēn ma nhym kute memā mýjja nhõrmā kõt arým ar amā kungā. Ja kadjy ne ba kum ar ajo a'uw.

³³ Be, djām ba ne ba imā me'õ nhõ mýjja puro prām? Kati. Me'õ nhõ kryt jaka nār kēn karýr nār me'õ nhõ kubēkà ne imā prām kētkumrēx.

³⁴ Be, ba ne ba inhikrao idjāpēnho iku'ē. Bamē iro'ā ar ar bamē ne bar imā mýjja prām jabej ba ba inhõ pi'ók kapriõ ar amim kuby.

³⁵ Mýj kadjy ne ba ā idjāpēnho ane? Bir, dja gar iman arým ikudjwa ā adjāpēnho anen kam amikutā me'õ mýjja kētmā mýjja nhõro aba. Dja gar kam Bēnjadjwýr djwýnh kabēn ma. Nām memā kum, "Ga amikutā memā mýjja ngān kam arým akĩnh ne. Kam akĩnho me kute mebē mýjja jamýnhkam kĩnhja jakrenh mex", ane. Be, ije me amā ikabēn jarēnh ne ja. Tām ne ja.

³⁶ Nām ā Paur memā anen kam arým kōnkrāo nhýn Metĩndjwýnhmā kabēn. Nhym me kunĩdjwý Metĩndjwýnhmā kabēno nhý.

³⁷ Nhym kam me Paurkam mýro kumex ne aben nhitepā o rōrõk ne ine kaõ.

³⁸ Paur kute memā kum,
–Jakam dja gar akunī ajte ipumũnh kēt, anhýrkam ne me kapri:re. Ne kam kà nhikwā djā'yr kõt mō.

21

Paur akubyn Djeruxarē'yr tēm.

¹ Bar kam mebē tēn kāraxmā wadjān amū mebē inox ne. Ne kam apēxtibē Kux kōnh tē. Ne tē:n arým 'yr bõx. Nhym kam ar ijā akati. Bar ajte tē:n kam apēxtibē Rodji'yr bõx. Ne ajte tē:n kam krĩraxbē Patara'yr bõx.

² Ne kam wabin kārax 'õdjwý jabej ne arým kum ikato. Pykabē Penixij'yr ne kārax mōrmā. Bar kum wadjān ajte inox ne.

³ Ne tē:n kam amybým apēxtibē Xipre pumũ. Ne kam tē:n ar idjuge'ānh amipānh Xipre mēn tē:n arým pykabē Xirij tēpo tē. Ne tē:n arým krĩraxbē Xiru'yr bõx. Kam ne kāraxkam me kute kākam jēnh kadjārmā.

⁴ Bar kam wabin Jejukõt me ba djwýnh jabej mōn arým me kwýmā ikato. Ne kam mekam ar iba: nhym kam ar ijā akatibē 7 apēx. Ar ijā akati apēx kētri ne me Metĩndjwýnh Karõ kukwakam Paurmā kum,

–Kwārĩk wānh Djeruxarēmā àbir kēt, ane.

⁵ Nhym arým ar ijā akati apēx bar tē. Nhym me kunī ar ikõt kārax'yr tē. Me mýmē me niremē me prīremē ne me ar ikõt mō. Ba me mōn arým krĩrax kurũm ikato. Ne kam ngõ mýrri ikōnkrāo nhýn Metĩndjwýnhmā ikabēn.

⁶ Bar kam memā kum, "Bar on", anen kam arým kāraxmā wadjān nhý. Nhym me akubyn ũrkwāmā akēx ne.

⁷ Bar kam amipānh krĩraxbē Xiru mē. Ne tē:n kam arým krĩraxbē Tomedja'yr bõx. Ne kam ar ije Jeju kukwakam me kute abeno kamy pumũnh kadjy arým wabi. Nhym ar ijā akati pydji apēx.

⁸ Nhym akati bar arým mebē tē. Ne tē:n arým krĩraxbē Xedjare'yr bõx. Ne kam wabin arým Piripi nhũrkwāmā wadjā. Amrēbē ne Piripibē me kute amim Jeju mar o djuw mex djwýnh'õ. Ar kubē 7 kõt kubē meo djuw mex djwýnh'õ. Piripi ajte me kute mar kētjamā Jeju'ā ujarēnh ar ba.

⁹ Kra ni ne amānhkrut ne amānhkrut. Kraxje ar mjēn kēt rā'ā. Ar kubē Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh.

¹⁰ Bar Piripi nhũrkwākam nhý: nhym ar ijā akati krāpti apēx. Nhym arým pykabē Djudēja kurũm me'õbē Agabu bõx. Kubē ne Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh'õ.

¹¹ Agabu ar iwýr bõx ne arým Paur pre djā bõn kuby. Ne kam o aminhinýxmē amite djuwpre. Ne kam ar imā,

–Be, Metĩndjwýnh Karõ ar amā, "Djeruxarēkam mebē idjaer dja me ā pre djā djwýnhja djuwpreo ane. Ne kam arým me bajtemmā kanga." Nām ā ar amā ane. Nām ā Agabu ar imā ane.

¹² Bar kuman arým tu Paurmā kum,

–Kwārĩk wānh Djeruxarēmā atēm kēt, ane. Nhym Jejukõt me ba djwýnh, Xedjarekam ar ba tũmjadjwý ar ikõt ā kum ane.

¹³ Nhym Paur ar imā,

–Mýkam ne gar amýro imā ikapri jadjāro dja? Kwārĩk wānh me idjuwpre. Godja me wākam ibĩn jabej. Bēnjadjwýr djwýnh Jejumā idjāpēnhkam ibĩn jabej. Kwārĩk wānh rā'ā, ane.

¹⁴ Nā bām ar te: nēn kam kum,

–Aj, Bēnjadjwýr djwýnh kute amim ajā karõ kõt gé ā ajo tēmo ane, anen arým anhikrē.

¹⁵ Nhym ar ijā akati ja kwý apēx bar arým amijo atom ne arým Djeruxarē'yr tē.

¹⁶ Nhym Xedjarekam Jejukõt me ba djwýnh kwý ne ar ikõt tē. Ar me'õbē Maxõ japrõn ar ikõt o tē. Apēxtibē Xiprekam ne abatānh djā. Jejukõt ba tũm. Djeruxarēkam

* 20:32 Djām gwaj ba ne gwaj bajaxwe kēt nhym pānh kum gwaj bakapri Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kētmā. Nhym be, ta ne tu kum gwaj bakapri.

ne ô kikkre kam ar inhÿr kadjy ne ar aprôn aro mû.

Djeruxarêkam bôx ne kute Metîndjwýnhmâ amijo mex.

¹⁷ Bar Djeruxarê'ÿr tēn kam arÿm 'ÿr bôx. Nhy m Jeju kukwakam ar ikamy ar ipumûn kam kînhkumrêx ne ar imâ kabēn mex jarê.

¹⁸ Nhy m ar ijâ akati. Bar kam ije Xijagu pumûnh kadjy Paurkôt 'ÿr tēn 'ÿr bôx. Nhy m me kute Jeju nhô me jao ba djwýnh kunî kam nhÿ.

¹⁹ Nhy m Paur arÿm arkum kabēn mextire jarê. Ne kam arkum apÿnh me bajtemkam apēnh'â ajarê. Kute apÿnh mÿjja nhîpêx'â prîne ajarê.

²⁰ Nhy m ar kute ja markam arÿm Metîndjwýnhmâ rax jarê. Ne kam arÿm Paurmâ kum,

—Be, akmere, ga, mebê idjaer kute tu amim Jeju markumrêxja arÿm krâptîja pumû. Me me'â akrekam ne mebê 1.000'â akre krâptikumrêx. Ne kam me kunî Môjdjê kukràdjâ'â notÿx.

²¹ 'Â no tÿx nhy m me kwÿ arÿm ajâ 'êx ne memâ ajarê. Ne memâ kum, “Paur arîk apÿnh me bajtemkôt ban mebê idjaerbê Môjdjê kukràdjâ kurêo ba. Ne mâ memâ kum, ‘Kwârîk wânh me akra my nhinhu kâ rênh kêt ne kwârîk wânh me bakukâmâre kukràdjâ mar ne kôt amijo aba kêt’, anhÿro ba.” Nâm me kwÿ â memâ ajâ 'êxo ane.

²² Be, me kwÿ kute ajâ 'êxo anhÿrkam dja me mrâmri abôx jarênh man arÿm akadjy akuprô.

²³ Be, djâm aje mebê idjaerbê Môjdjê kukràdjâ kurêo aba? Kati. Gadjwÿ ne aje katât mar ne kôt ar amijo aba. Me kute katât aje amijo abakôt amâ kator kadjy dja ga ar ikabēn man kôt amijo tē. Be, me babê idjaer ar amânhkrut ne amânhkrut arÿm Metîndjwýnhmâ amijarēn kum, “Bar Môjdjê kabēn kôt amâ amijo mex.” Nâm ar â kum anen kam arÿm amijo mex.

²⁴ Dja ga ar kudjwa Metîndjwýnhmâ amijo mex ne Môjdjê kukràdjâ kôt ar aro'â akrânh kēnh ne. Dja ga anen kam memâ ar akrânh kēnh kunîo pân. Dja mebê idjaer kute amim Jeju mar arÿm kôt apumûn ajâ abenmâ kum, “Be kati. Nâm me Paur'â 'êx. Ga, me bakôt kute katât Môjdjê kabēn mar ne kôt amijo tēnja pumû”, ane. Dja me â ajâ anen arÿm akubyn akam kînh ne.

²⁵ Be, mrâmri dja gu me babê idjaerbit katât Môjdjê kabēn man kôt ar amijo baba. Nhy m be, me bajtem kute amim Jeju mar dja me me babê idjaer kôt ar amijo ba kêt. Gwaj amrêbê arÿm me kadjy Môjdjê kabēn ngrêrebit'â pi'ôk no'ôk ne memâ kum, “Me kute mÿjjao metîndjwýnh karô nhîpêxjamâ mry bîn kwârîk wânh krēn kêt. Kwârîk wânh mry kamrô krēn kêt. Mry me kute

mut djêo bîn kwârîk wânh àr ne krēn kêt. Kwârîk wânh aprô djwýnh kupa'â akurê aba kêt. Nâr, kwârîk wânh amjēn djwýnh kupa'â akurê aba kêt”, ane. Gwaj â memâ ane. Kam dja me Môjdjê kabēn ngrêre jakôtbit amijo ba. Nâm Xijagu ar â Paurmâ ane.

²⁶ Nhy m me'â akati nhy m Paur arÿm me kabēn man kôt amijo tē. Nâm ar amânhkrut ne amânhkruto tēn ar ro'â Metîndjwýnhmâ amijo mexmo krax ne. Ne kam ar Metîndjwýnh nhô kîkretimâ wadjân me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnhmâ kum,

—Ar ijâ akatibê 7 apêxkam dja bar arÿm amijo mexo ino re. Kam dja bar me kute Metîndjwýnhmâ mry bîn kadjy mryo bôx, ane.

Me kute Paur pa 'amÿnh ne uwpre.

²⁷ Nhy m kam ar'â akatibê 7 apêx 'ÿr nhy m mebê idjaer pykabê Adjij kurûm bôxja arÿm Paur pumû. Metîndjwýnh nhô kîkretikam ar ba nhy m me omû. Ne kam me me kunîmâ kurêtuw ne arÿm pa 'amÿ.

²⁸ Pa 'amÿn o djan 'â 'êx ne kâj bê memâ kum,

—Ê me abê idjaer, amibêx ne ar ikôt o kangô. Ota, me'ô ja ne bar arÿm ar amâ arê. Nâm mebê ar inhô me wýnh kurêo ba. Nâm ajte mebê Môjdjê kukràdjâ kurêo ba. Nâm ajte mebê kîkreti ja kurêo ba. Nâm apÿnh me ba djari kunîkôt me kunîbê kurêo ba. Ne kam arÿm Metîndjwýnh nhô kîkreti kreo apnu. Nâm arÿm amikôt me bajtembê kreguo wadjâ nhy m Metîndjwýnhbê arÿm kîkreti kre punure ne. Nâm me â Paur'â 'êxo ane.

²⁹ Be, amû jakam ne Paur krîraxbê Djeruxarêja tâmkam me'ô bajtemmê ro'â tē. Idjîbê ne Krôpimu. Me bajtem nhô krîraxbê Epexukam ne Krôpimu abatânh djâ. Amû jakam ne kubajtemjamê ar ro'â tē nhy m me arÿm ar omû. Ne jakam Paur kîkretikam ar ba nhy m me arÿm omûn arîk 'â abenmâ kum,

—Be, arÿm ne Paur Metîndjwýnh nhô kîkretimâ me bajtemo wadjâ. Nhy m Metîndjwýnhbê arÿm kîkreti kre punure ne, ane.

³⁰ Nâm me anen kam arÿm krîraxkam me kunîmâ Paur kurêtuw. Nhy m me arÿm prôt ne 'â akuprô. Ne arÿm Paur pa 'amÿn Metîndjwýnh nhô kîkreti kurûm bjêro môn o katon kam pân 'â ijê.

³¹ Ne kam bit kute Paur bînmâ o dja. Nhy m me'ô arÿm krâkamngôn nhô bēnjadjwÿr'ÿr tē. Bēnjadjwÿr ja ne me krâptî: kubê 1.000mâ nhÿ. Nhy m me'ô arÿm bēnjadjwÿrja'ÿr tēn kum,

—Ê, bēnjadjwÿr, krîraxbê Djeruxarê jakam me kunî arÿm kangao kumex, ane.

³² Nhy m bēnjadjwÿr amikrà kêt ne ô krâkamngônho môn meo ba djwýnhmê ro'â

meo mõ. Meo ba djwýnh ne krākamngõnh krāptĩ: kubẽ 100o ba. Nhyh bẽnjadjwýr meo mõn me'yr prõt ne. Nhyh me krāptĩ arým krākamngõnh pumũn umaje Paur titik krāta.

³³ Nhyh krākamngõnh nhõ bẽnjadjwýr Paur'yr bõx ne pa 'amýn õ krākamngõnhmã 'ã karõn kum, "Kãxirãx amãnhkruto uwpre", ane. Nhyh me arým uwpre. Nhyh arým bu'ã me ku'ẽ kukij ne memã kum,

—Mýj me'õ ne ja? Mýj ne o ajkẽ? ane.

³⁴ Nhyh me kãj bê 'ã kum apýnh kabẽn kwý jarẽ. Nhyh me kangao kumexkam te: kute me mar mexmã. Ne kam õ krākamngõnhmã 'ã karõn kum,

—Me banhõ kikretimã o wadjã, ane.

³⁵ Nhyh me o mõn arým kikreti'ã me àbir djã'yr bõx. Ne arým 'amýn kãjmã mebẽ arĩn o mõ. Me àkrẽ kumexkam ne me kãjmã mebẽ Paur jarĩn o mõn o wabi.

³⁶ Me krāptĩ: ne me kõt mõn kãj bê memã kum, "Me tu abĩ. Me tu abĩ", anhyro mõ.

Kute me krāptĩmã amijarẽnh.

³⁷ Nhyh kam me bit kute aminhõ kikretimã Pauo ar 'yr nhyh mebẽ kregu kabẽnkam arým krākamngõnh nhõ bẽnjadjwýrmã kum, "Ba amã ikabẽn jarẽ", ane.

Nhyh kum,

—Je, djãm mebẽ kregu kabẽnkam ne ga akabẽn mex?

³⁸ Djãm abẽ Edjutukam me'õwã kêt? Òbẽ ne me krāptĩmã bẽnjadjwýr kurẽtuw nhyh me arým kangao kumex: x ne. Nhyh kam kapõt kukritmã me àprãr krāptĩ: kubẽ 4.000o kato. Djãm abẽ tãmwã kêt? ane.

³⁹ Nhyh Paur kum,

—Kati. Ibẽ mebẽ idjaer'õ. Krĩrãxbẽ Taxukam ne irwýk djã. Taxu raxo kute pykabẽ Xirxijkam apýnh krĩrãx djãri krāptĩ jakrenh mex. Me ja ne ijo õ me wýnh. Ba me krāptĩ ren kute ibĩnjãmã ikabẽn jarẽ, ane.

⁴⁰ Nhyh kum, "Ajrã", ane. Nhyh àbir djã'ã djan me binhikrẽnh kadjy arým memã aminhikra bẽ. Nhyh kam me arým binhikrẽnhkumrẽx. Nhyh arým mebẽ idjaer kabẽnkam memã kabẽn jarẽ.

22

Paur me krāptĩmã kabẽn.

Kar 9.3, 26.13

¹ Memã kabẽn ne memã kum, —Akmere ar, ba aminẽje me amã ikabẽn jarẽ. Dja ga me ikabẽn ma, ane.

² Paur ne mebẽ idjaer kabẽn djwýnhkam memã kabẽn jarẽ nhyh me arým tu binhikrẽnhkumrẽx ne.

³ Nhyh kam ajte memã kum,

—Ibẽ ne mebẽ idjaerkumrẽx. Ba pykabẽ Xirxijkam krĩrãxbẽ Taxukam ruw. Ne kam krĩrãxbẽ Djeruxarẽja tãmkam ijabatãnh djã. Gamarij ne prĩne imã me bakukãmãkjẽ

kukrãdjã jarẽ ba prĩne mar mexkumrẽx ne. Nã bãm Metĩndjwýnh kabẽn'ã ino tỳx ne. Mytja tãmkam ne gar akunĩdjwý ã kabẽn'ã ano tỳxo ane.

⁴ Ba 'ã ino tỳx ne kam me kute amim Jeju maro ibikẽnhõ iba. Me kute me par kadjy ne ba meo ibikẽnhõ iba. Ne mã me mymẽ me nire djuwpren mã mebẽ ijẽ djãmã meo mrã.

⁵ Be, me rũnh dja ar amã, "Be, kõt ne Paur arẽ", ane. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr raxmẽ apýnh me rũnhmẽ dja me ã me amã ane. Me ta ne me me'ã pi'õk no'õk ne imã kungã. Ba kam krĩrãxbẽ Tamagumã o tẽ. Nã bãm bit ije kam mebẽ idjaer rũnhmã o itẽmmã. Ne bit kam me kute amim Jeju mar djuwpren ije Djeruxarẽmã meo imõrmã nhyh me kute kam me axwe pãnh jarẽnhmã. Ja kadjy ne ba bit ije memã pi'õko itẽmmã.

⁶ Nã bãm me'yr o tẽn arým krĩrãxbẽ Tamagu tẽpo tẽ. Nhyh arým kãjkwa nhipõkri myt nhý nhyh ijaerbẽ arým kãjkwa kurũm mýjja adjẽnhõ prĩne ikurwý.

⁷ Ba kam arým tu pykabẽ tỳm ne me'õ kabẽn ma. Nhyh imã, "Xaur, Xaur mýkam ne ga me kute amim imaro abikẽnhõ aba? Nã gãm aje ba mãn ijo abikẽnhõ aba pyrãk", ane.

⁸ Ba kam kum, "Bẽnjadjwýr, mýj me ajõ ga ne ga imã akabẽn"? ane.

Nhyh imã, "Ba ibẽ Jeju. Krĩrãxbẽ Nadjarekam ijabatãnh djã. Nã gãm me kute amim imaro abikẽnhõ aba ne aje ba mãn ijo abikẽnhõ aba pyrãk", ane.

⁹ Nhyh ar ikõt mõrja ne ar mrãmri adjẽnh pumũn arým kam tĩn prãm ne. Nhyh be, kabẽnja ne ar kute mar kêt.

¹⁰ Jeju imã ane ba kam kum, "Bẽnjadjwýr djwýnh, mýj dja ba nẽ"? ane.

Nhyh Bẽnjadjwýr djwýnh imã, "On kãjmã djan amũ krĩrãxbẽ Tamagumã wadjã. Kam dja me'õ awýr bõx. Ba ne ba arým amim ajã karõn arým kum arẽ. Tãm dja ikukwakam amã ikabẽn jarẽn amã 'ã karõ. Dja ga ikabẽn man kõt ar amijo aba." Nãm ã Bẽnjadjwýr djwýnh imã ane.

¹¹ Be, mýjja inokam adjẽnh tỳx ba kam arým ino rã. Nhyh ar ikõt mõrja arým inhikra 'amýn ijo mõ ba arým Tamagu'yr bõx.

¹² Nhyh kam me'õbẽ Ananij arým iwýr bõx. Ananij ne katãt Mõjdjẽ kukrãdjã man kõt ar amijo ba nhyh Tamagukam mebẽ idjaerja kunĩ mex jarẽ.

¹³ Ananij iwýr bõx ne djan imã, "Akmere Xaur, on akubyn arĩt mex", ane. Ba kam arým myt tãmkam akubyn irĩt mex ne kãjmã ikrãn omũ.

¹⁴ Nhyh imã, "Metĩndjwýnh kute me bakukãmãkjẽo ba djwýnh ne arým amijo apytã. Arým ne amim ajã karõ. Tãm dja ga ama. Arým ne ga me'õ katãt kute amijo ban axwe kêtukumrẽxja pumũ. Arým ne ga Jeju

pumŭn kabĕn ma. Ja kadjy ne arŷm amijo apytā.

¹⁵ Ga dja ga aje mŷjja pumŭnh ne mar kōt me kunimā 'ā ajarĕ.

¹⁶ Be, mŷj kadjy ne ga nhŷ? Aje, kajmā dja. Ba Metĭndjwŷnhmā ngōmā ajadjā. Ga, me ngrā tykkam me kute amipōnh ne arŷm mexja pumŭ. Gadjwŷ dja ga Bĕnjadjwŷr djwŷnhmā amijo a'uw gĕ amā axwe kĕt jarĕ ga kum amex." Nām ā Ananij imā ane. Nām ā Paur me krāptimā 'ā ujarĕnho ane.

¹⁷⁻¹⁸ Ne kam itepā ajte memā kum,

—Ba kam akubyn Djeruxarĕkam bōx. Ne kam Metĭndjwŷnh nhō kikretimā wadjān arŷm Metĭndjwŷnhmā ikabĕno nhŷ. Kum ikabĕno nhŷ nhy arŷm Bĕnjadjwŷr djwŷnh inokrekam amirĭt ba omŭ. Nhy imā, "Aje, amikrā kĕt ne on Djeruxarĕ kurŭm akato. Dja ga te memā ijā adjujarĕnh ar aba nhy me amim amar kĕtkumrĕx", ane.

¹⁹ Ba kam kum, "Kati Bĕnjadjwŷr djwŷnh, dja me ima. Ba ne ba apŷnh mebĕ idjaer bikprōnh djākam mrān me kute amim amar jabej mō. Ne me titik ne mebĕ ijĕo iba.

²⁰ Nhy me kute ajā ujarĕnh djwŷnh Exewāo ĩno mō ba arek me kuri dja. Ne memā kum, "Ajrā me on abĭ, anhŷr djan kam memā kubĕkā jamŷn o dja. Nā bām ā imā me kurĕo ane nhy me kunĭ kute imar", ane.

²¹ Nhy imā, "Kati, on akato. Dja ba amŷ: apŷnh me bajtem ba djari me'ŷr ajano ga me'ŷr mrā." Nām ā Bĕnjadjwŷr djwŷnh imā ane. Nām ā Paur memā ane.

Me krāptĭja ajte Paurkam ngyrk.

²² Nām me arek maro dja nhy kam me bajtemmā amitĕmja jarĕ. Nhy kam me arŷm tu ngyrk ne. Ngyrk ne on kāj bĕ kabĕno kumex ne krākamngōnhmā kum,

—On me abĭ. Axwekumrĕx. Tĭn ne ar bakam ne punukumrĕx, ane.

²³ Nām me kāj bĕ kabĕno djan arŷm aminhō kubĕkā krākāo pōx ne kurĕn kajmā pyka rĕnho dja. Me ngyrk tŷ:xkam ne me ā amijo ane.

²⁴ Nhy kam krākamngōnh nhō bĕnjadjwŷr me omŭn arŷm ō me jamā 'ā karōn kum,

—Me kikretimā Pauro wadjā. Mrykā punuo kaprĕprĕk gĕ tokry pymaje axwe'ō kōt amijarĕ. Ba gop me 'ā kabĕno kumex kraxkōt kuma, ane.

²⁵ Nhy me arŷm kadjy djudĕdjĕo uwpreo dja. O dja nhy Paur arŷm mebĕ 100o ba djwŷnhjamā kum,

—Ē, dja ga me ikukjan ima. Krĭrāxbĕ Rōmakam me ja ne me ijo aminhō. Me bakukrādjā kōt ne me kute me axwekumrĕx jabej me kukjĕr kumrĕx. Me kute me axwe markambit ne me kute me kaprĕprĕk. Kraxje me aje imar kĕtkam ne ga me tu ikaprĕprĕko mō, ane.

²⁶ Nhy meo ba djwŷnh kuman arŷm uwpre kangan krākamngōnh nhō bĕnjadjwŷr rax'ŷr tĕn kum,

—Ē, aminĕje Paur kukja. Gwaj ren bakukrādjā kupa'ā o ajkĕ. Be, krĭrāxbĕ Rōmakam me ja ne me Pauro aminhō, ane.

²⁷ Nhy krākamngōnh nhō bĕnjadjwŷr rax arŷm 'ŷr tĕn 'ŷr bōx ne kum,

—Djām mrāmri ne krĭrāxbĕ Rōmakam me ja ajo aminhōkumrĕx? ane.

Nhy kum, "Nā", ane.

²⁸ Nhy bĕnjadjwŷr kum,

—Be, Rōmakam me ja kute ijo aminhō kadjy ne ba arŷm pānh pi'ōk kaprĭ kumex ne memā kungā. Mŷj ne ga gadjwŷ memā nĕ? ane.

Nhy Paur kum,

—Rōmakam me ja ne me ibām kute idjiro aminhō. Ibām kōt ne me ijo aminhō, ane.

²⁹ Nhy me bit kute kaprĕprĕk 'ŷrja arŷm umaje kum kre rax ne dja. Nhy krākamngōnh nhō bĕnjadjwŷr raxdjwŷr kute Rōmakam me ja kute Pauro aminhōja markam arŷm umaje tĭn prām. Kabĕnkōt me kute uwprekam ne umaje tĭn prām.

Paur kute me rūnh krāptimā amijarĕnh.

³⁰ Nhy kam me'ā akati nhy bĕnjadjwŷr bit kute kraxkōt marmā. Bit kute mebĕ idjaer kute Paurmā axwe jarĕnh kraxkōt marmā. Nām arŷm 'ā kaxirāx bōn kum ire. Ne kam me kadjy Metĭndjwŷnh mar djwŷnh nhō bĕnjadjwŷrmĕ me rūnh kunimā amikabĕn jano. Me Paur'ā bikprōnhmā ano. Nhy me arŷm 'ā akuprō. Nhy kam me Pauro tĕn me ipōkri kudja.

23

¹ Nhy kam Paur me rūnhkam no djar tŷxkumrĕx ne memā kum,

—Akmere ar, ije amimarkam ne ba akubyn amimaro tĕn kam amiwŷr amijo bōx ne arŷm amim, "Djā ne ba amikam mŷjja'ō ma nhy me ibĕ ijĕ? Kati. Ije amikam mŷjja'ō mar kĕt ne katāt Metĭndjwŷnhmā idjāpĕnh ar iba. Akati jakam ne ba katāt kum idjāpĕnh rā'ā ne. Metĭndjwŷnh ne prĭne ipumŭn ima." Nā bām ā amimaro ane.

² Nhy kam me kadjy Metĭndjwŷnh mar djwŷnh nhō bĕnjadjwŷr rax Ananij Paur bu'ā me ku'ĕmā 'ā karōn kum,

—Me on ajkwabĕ kurwa, ane. Nhy me arŷm kurwa.

³ Nhy Paur kum,

—Ga ne ga ajĕx ne amijo Metĭndjwŷnh maro aba. Metĭndjwŷnh dja ĩ gadjwŷ akurwa. Dja ĩ amā ajaxwe pānh jarĕ. Nā gām me bakukrādjā kōt aje ikukjĕr ne imā mŷj ijaxwe pānh jarĕnhmān ate me bakukrādjā kupa'ā ijā memā apnĕ nhy me ikurwa, ane.

⁴ Nhyam kam bu'ã me ku'é kum,
 –Me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷr raxmã ne ga adjækjêro dja. Djãm ã me kute kum anhŷr got? ane.

⁵ Nhyam Paur memã kum,
 –Akmere ar, kubê me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷr raxkôt ije mar kêt. Ba ren ja man ren ã kum anhŷr kêt. Be, Metindjwŷnh ne memã kum, “Kwãrik wãnh me bēnjadjwŷrmã adjækjêr kêt”, ane nhyam me arŷm 'ã pi'ók no'ók ne. Kam ba ren kum idjækjêr kêt. Nãm ã Paur memã ane.

⁶⁻⁸ Ne kam ôkre kadjwŷnhbê amim,
 –Be, ibu'ã me ku'é jabê ne mebê xadjudjêu nhyam jabê mebê pardjêu, ane. Be, mebê xadjudjêu ne me amikukràdjã kôt mã memã kum,

–Me tyk akubyn tŷn kêt ne Metindjwŷnh kadjy mrãnh djwŷnh kêt ne me karō kêt, anhŷro ba. Nhyam be, mebê pardjêu ne me mã memã kum,

–Kati. Mrãmri me tyk akubyn tŷnkumrêx. Mrãmri Metindjwŷnh kadjy mrãnh djwŷnhkumrêx. Mrãmri me karōkumrêx, anhŷro ba. Paur apŷnh me ja kukràdjã ja man arŷm mebê pardjêu kôt amikabên djin kãj bê me rŷnhmã kum,

–Be, akmere ar, ibê mebê pardjêu'ō. Ibãm kute idjirbê mebê pardjêu'ō. Be, mrãmri dja Metindjwŷnh akubyn me tyko tŷnkumrêx. Ja ne ba tu amim markumrêx. Ije mrãmri me tyk akubyn tŷnja jarênhō ibakôt ne gar imã ijaxwe jarêh we ijaxwe jabej ikukjêro nhŷ. Nãm ã memã ane nhyam mebê pardjêumê mebê xadjudjêumê aben kukràdjã mŷr jabej arŷm abenkam ngryk ne aktã kabêno aben japanho kumex. Nhyam kôt me krãpti: apŷnh kabêno kumex.

⁹ Ne kam kangao kumex. Nhyam mebê idjaer kukràdjã mar djwŷnh kwŷ kãjmã dja. Ar kute mebê pardjêu kukràdjãkôt amijo baja kãjmã djan arŷm Paur nêje memã bēn tŷx ne memã kum,

–Djãm me karō mex kukwakam nãr Metindjwŷnh kadjy mrãnh djwŷnh kukwakam me akubyn tŷn jarênhkam axwe got? Kati, axwe kêt. Gwaj ren 'ã axwe nhōn ren kam Metindjwŷnhō bakurê djwŷnh. Nãm ar ã memã ane

¹⁰ nhyam me arŷm kabên mŷr jabej kangao kumex. Nhyam kam krãkamngōnh nhō bēnjadjwŷr rax amim,

–Je, me kute arŷm abenmã Paur nhirênh 'ŷr pyrãk, anen arŷm krãkamngōnhmã kum,

–On me 'ŷr rwŷn pa 'amŷn o katon me banhō kikretimã o wadjã, ane. Nhyam me arŷm o wadjã.

¹¹ Nhyam arŷm me'ã akamãt nhyam Bēnjadjwŷr djwŷnh arŷm tēn kuri djan kum,

–On atŷx ne akŷnh. Ga arŷm mrãmri Djeruxarê jakam ijã memã

adjujarēnhkumrêx. Dja ga í krŷraxbê Rōmakamdjwŷ ã adjujarēnhō ane, ane.

Me kute Paur bŷn kadjy kute o aben mar.

¹² Nhyam arŷm 'ã akati nhyam mebê idjaer kwŷ me kãxã aben kôt kabên djin abenmã kum,

–Dja gwaj baje mrãmri Paur bŷnkumrêx kadjy amijajbu. Dja gwaj bajō Paur bŷn kētri mŷjja'ō krê nãr ikō gora gé Metindjwŷnh gwaj bajōnh bŷ. Gwaj bakabên kajgo pãnh gwaj bajōnh bŷ, ane.

¹³ Me krãptibê 40 ne ijukri ajmã kute ne me ã abenmã Paur'ã karōo ane.

¹⁴ Ne kam me rŷnh'ŷr bōx. Me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷrmê mebēngê'tŷr bōx. Ne kam memã kum,

–Ba me ije Paur bŷnkumrêx kadjy arŷm aben kôt ikabên djirkumrêx ne abenmã kum, “Kwãrik wãnh gwaj mŷjja'ō krēn ne kôt bakōm kêt. Gwaj baje Paur bŷnkambit dja gwaj banhō kwŷ krēn kôt ikō. Dja gwaj bajō bajêx ne mŷjja 'ō krēn kôt ikō nhyam arŷm Metindjwŷnh gwaj bajōnh bŷ. Gwaj bakabên kajgo pãnh gwaj bajōnh bŷ.” Nã bãm me ã abenmã ane.

¹⁵ Kam ne ba me me amã arê. Me ije bŷnkumrêx kadjy dja ga me krãkamngōnh nhō bēnjadjwŷr'ŷr tē. Gamê me rŷnh 'ōdjwŷmê 'ŷr tēn kum Paur'ã a'uw ne kum, “Ajte akatikam me imã Pauro rwŷ ba me pŷne kukjêr mex”, ane. Dja ga me ã kum ane. Nhyam arŷm o kato ba me arŷm kubŷ. Me awŷr bōx kētri ba me tu bŷnkumrêx. Nãm me ã me rŷnhmã ane.

¹⁶ Nhyam kam Paur tãmdjwŷ arŷm me kute ingêt kangrōnh jarênh ma. Ne kam me krãkamngōnh nhō kikretimã wadjãn arŷm Paurmã me arê.

¹⁷ Nhyam kam Paur amiwŷr me krãkamngōnh krãpti: kubê 100o ba djwŷnh'ōja 'uw nhyam bōx. Nhyam kum,

–Ê, anhō bēnjadjwŷr'ŷr bōktijao tē. Nãm kute kum mŷjja'ō jarênhmã, ane.

¹⁸ Nhyam arŷm 'ŷr o tēn ō bēnjadjwŷr'ŷr o bōx. Bēnjadjwŷr nhidjibê ne Kraôdjō Rixi-janh. Nãm 'ŷr o bōx ne kum,

–Aje me'ōbê ijê nhidjibê Paur ne amiwŷr ijuw ne imã, “Ê, anhō bēnjadjwŷrmã bōktijao tē. Nãm kute kum mŷjja'ō jarênhmã.” Nãm ã Paur imã ane, ane.

¹⁹ Nãm meo ba djwŷnh kum ane nhyam arŷm bōkti pa 'ãbyn amŷ o tēn me kãxã kum,
 –Mŷj ne ga aje imã arēnhmã? ane.

²⁰ Nhyam kum,

–Mebê idjaer arŷm aben kôt kabên dji. Me kute amã arēnh ga aje me rŷnhmã ajte ngê'twa Pauro akator nhyam me we kute pŷne kukjêr mexmã.

²¹ Kwãrik wãnh ga memã o akator kêt. Me kubê 40 ne ijukri ajmã kute ne me ngê'twakam amako nhŷ. Me kute

tu bīnkumrēx kadjy arým abenmā kum, “Kwārīk wānh gwaj mýjja'ō krēn ne kōt bakōm kēt. Gwaj baje Paur bīnkambit dja gwaj banhō kwý krēn kōt ikō. Dja gwaj bajō 'ēx ne mýjja 'ō krēn kōt ikō nhyam arým Metindjwýnh gwaj bajōnh bī. Gwaj bakabēn kajgo pānh gwaj bajōnh bī” Nām me ā abenmā ane. Ne kam jakam me kute bīn kadjy akabēnkam amako nhý. Nām ā bōkti bēnjadjwýrmā ane.

²² Nhyam krākamngōnh nhō bēnjadjwýr rax arým kum,

—Aj, aje imā arēnhja kwārīk wānh me'ōmā arēnh kētkumrēx. Aj mā, ane.

Me kute Xedjare'ýr Pauro mōr.

²³ Ne kam amiwýr krākamngōnh kubē 100o ba djwýnh amānhkrut 'uw ne arkum,

—Gar krākamngōnh kubē 200mā arē gé me amijo atom. Me ajā kājbe kō 'irykam, 21 orakam dja ga me krīrāxbē Xedjare'ýr mō. Mebē 70djwý dja me kawaru'ā 'ýr mō. Mebē 200djwý dja me kaxo nānh jamýn 'ýr o mō.

²⁴ Paurdjwý kadjy dja gar kawaru kwýo mō. Gar me krāptō mōn mebē idjaerbē Paur pytār mex ne bēnjadjwýrbē Perimā o bōx. Nām bēnjadjwýr ā meo ba djwýnh arkum ane.

²⁵ Ne kam amū bēnjadjwýr raxbē Perimā amikabēn'ā pi'ōk no'ōk ne kum,

²⁶ “Ba ibē Kraōdjō Rixijanh. Bēnjadjwýr Peri, araxkumrēx. Ba ne ba amā pi'ōk no'ōkkōt wām amā ikabēn mex jarē.

²⁷ Pi'ōk jakōt ba amā me'ōbē Paur jano. Ajbir ne mebē idjaer o tým ne pa 'amýn bit kute bīn 'ýr. Ba kam arým krīrāxbē Rōmakam me ja kute Pauro aminhōja man 'ýr inhō krākamngōnhō mōn mebē utā.

²⁸ Ne kam me kute axwe jarēnh kraxkōt bit ije marmā. Ne kam kadjy mebē idjaer nhō me rūnh'ýr o bōx.

²⁹ Ne kam arým kuman amim, ‘Be, mebē idjaer ta kukrādja kōt ne me kum axwe jarē’, ane. Nhyam kute me babē Rōma kukrādja'ōo bikēnh kēt. Kam pānh me baje bīn nār pānh baje kubē ije kadjy kēt.

³⁰ Nhyam mebē idjaer bit kute bīn kadjy aben kōt kabēn djin arým prykōt kum nōn kam amako nō. Nhyam me imā arē ba on wām ano. Ne me kute kum axwe jarēnh djwýnhmādjwý arým memā 'ā karōn memā kum, ‘Bēnjadjwýr rax kuka kōnh dja gar kum axwe'ō jarē’, ane. Be, tām ne ja.”

Nām ā krākamngōnh nhō bēnjadjwýr pi'ōkkam Perimā ane. Ne me kute 'ýr o mōr kadjy arým memā pi'ōk ngā.

³¹ Nhyam kam me'ā akamāt. Nhyam me krākamngōnh arým bēnjadjwýr kabēnkōt Djeruxarē kurūm Pauro katon o mō. Akamāt kōkam mō:n kam arým krīrāxbē Pakrir'ýr o bōx.

³² O bōx nhyam kam arým me'ā akati. Nhyam me krākamngōnh pykabē mrānhja akubyn aminhō kikretimā akēx ne.

Nhyam me kawaru'ā mōrja amū Pauro mō.

³³ Ne o mō:n kam arým krīrāxbē Xedjare'ýr o bōx. Ne kam bēnjadjwýr Perimā pi'ōk ngān kam kum, “Ota, Paur ne ja”, ane.

³⁴ Nhyam arým amim pi'ōk jarēn kabēn ma. Ne kam kukij ne kum,

—Nhyānh pykajakam ne arwýk djā? Mýj ne idji kute? ane. Nhyam kum, “Xirxijkam ne ba irwýk djā”, ane.

³⁵ Nhyam kum,

—Gē me kute amā axwe jarēnh djwýnh bōxmā ba kam arým akabēn ma, ane. Ne kam ō krākamngōnhmā kum,

—Bēnjadjwýr rax Erodji nhō kikrekam dja gar Pauro nhý, ane.

24

Kute bēnjadjwýr Perimā amijarēnh.

¹ Nhyam me'ā akatibē 5 apēx nhyam mebē idjaer rūnh arým Xedjare'ýr bōx. Me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax Ananijmē mebēngētmē me kadjy me kabēn jarēnh djwýnhbē Teturmē ne me arým Xedjare'ýr bōx. Ne kam arým bēnjadjwýr Peri'ýr tēn 'ýr bōx. 'Ýr bōx ne arým Paur kaxā 'ā axwe janhō nhyam bēnjadjwýr Peri kuma.

² Kuman arým Paur'ýr ō apēnh jano nhyam me o bōx.

Nhyam Tetur arým 'ā axwe nhōmo krax ne bēnjadjwýr rax Perimā kum,

—Be, ga me imā abēnjadjwýr raxkam ne ba me idjumar mexkumrēx. Ga me imā mýjja kumexo mex.

³ Be, me imā akīnh ne pyka kunīkōt amā amikīnh jarēnh rā'ā.

⁴ Dja ba akunor ngri ne amā ikabēn 'ikrānnebit jarē ga ikabēn ma.

⁵ Ba me me'ōja axwekumrēxmā ikato. Nām apýnh me ba dja kunīkōt mebē idjaer kunīmā me banhō bēnjadjwýr kurē'uko ba nhyam me arým kangao kumex. Kubē meo ba djwýnh'ō. Krīrāxbē Nadjarekam Jējuwā kukrādja kōt ne ō me jao ba.

⁶ Ne kam kute Metindjwýnh nhō kikretio āpnumā ba meo tým ne pa 'amý. Ne bit ije kum pānh jarēnhmā o mō. Me ikukrādja kōt ne ije kum axwe pānh jarēnhmā o mō.

⁷ Nhyam kam krākamngōnh nhō bēnjadjwýrbē Rixijanh bōx ne me imā ākrē. Ne arým me ibē Paur pytān mā o mō.

⁸ Ne kam me kute kum axwe jarēnh djwýnhmā 'ā karōn memā kum, “Bēnjadjwýr rax'ýr dja gar tēn kum arē”, ane. Be, ga dja ga abej kukjan arým ama. Me ije me'ōjamā axwe jarēnh kōt dja ga ama. Nām ā Tetur Perimā ane.

⁹ Nhyam mebē idjaer kunī 'ēx ne kum,

—Be, mrāmri ne kôt arê. Mrāmri ne kôt arê, ane.

¹⁰ Nhyh bēnjadwýr Peri arým Paur'ýr akêx ne inhuo akre. Paur kute kum ami-jarēnhmā akre nhyh kam kum,

—Ga ne ga pyka jakam aje memā axwe pānh jarēnho aba nhyh arým jakam ajā amex krāptī apêx. Ba arým kôt aman akam ikīnh ne arým aminêje amā ikabēn jarē.

¹¹ Be, ba ne ba ajbir Djeruxarēmā wabin 'ýr bôx. Ije Metündjwýnhmā rax jarēnh kadjy ne ba wabi nhyh arým jakam akatibē 12bit apêx. Ga dja ga me kukja gē me arým kute ipumūnh kôt amā, “Be, mrāmri ne akati kôt arê”, ane.

¹² Ajbir ne ba bôx ne ije Metündjwýnh nhô kikretikam me'ômē aktā ikabēno aben japanh kêt-kumrêx ne ije amijā me krāptīo ibikprōnh kêt-kumrêx. Apýnh me bikprōnh djākam ije meo anhyr kêt ne krīraxkam ije meo anhyr kêt-kumrêx. Nhyh mebē idjaer rūnh akabem ýrja kôt kute imā kator ne ipumūnh kêt-kumrêx. Ije mebē bēnjadwýr kurêkôt me kute imā kator ne ipumūnh kêt-kumrêx.

¹³ Kam me kute ijarēnhja kôt ga te aje mýj ijaxwe'ômā akator ne marmā.

¹⁴ Dja ba amā amijarē ga imarkumrêx. Be, Jeju kôt ne ba amijo iba. Kôt ne ba me ikukāmāreo ba djwýnhmā rax jarēnho iba, Metündjwýnhmā rax jarēnho iba. Nhyh mebē idjaer kwý 'êx ne ijā abenmā kum, “Metündjwýnh kupa'ā ne amijo ba”, ane. Nhyh be, kati. Ba ne ba mrāmri tu amim Mójdjē kukrādja markumrêx ne tu amim Metündjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh kunī kabēn markumrêx ne kôt ar amijo iba. Me kabēn'ā pi'ók no'ók kôt ne ba amijo iba.

¹⁵ Be, mrāmri dja Metündjwýnh akubyn me tyko tīn. Me axwe kêtjao tīn. Me axwejao tīn. Ja ne ba tu amim markumrêx. Be, me rūnh nhýr jadjwý ne me amim ā maro ane.

¹⁶ Mrāmri ne me tyk kunī akubyn tūnmā. Ba kam ijaxwe kêt kadjy amijāno dja. Metündjwýnh kute imā ijaxwe jarēnh karōn ibu'ā me kunīdjwý kute imā ijaxwe jarēnh karō amijāno idjām rā'ā: ne.

¹⁷ Be, amrêbē ne ba apýnh me ba djākam ar iba nhyh ijā amex krāptī apêx. Ba kam akubyn inhô me wýnh'ýr bôx. Mebē idjaer'ýr bôx. Ibôx kētri ne me bajtem me ô mýjja kêt kadjy imā pi'ók kaprī ngā ba arým o bôx ne memā kungā. Ne me kute ikadjy Metündjwýnhmā mry bīn kadjy me 'ýr bôx.

¹⁸ Ne kam arým me ikukrādja kôt Metündjwýnhmā amijo mex ne arým Metündjwýnh nhô kikretimā wadjā. Nhyh mebē idjaer kwý arým pykabē Adjj kurūm bôx. Kikretikam bôx ne arým ipumū. Ipumū ba amijā me krāptīo ibikprōnh kêt ne ije

memā me bēnjadwýr'ô kurê'uk kêt nhyh me kam kangati kêt-kumrêx.

¹⁹ Adjj kurūm me bôxwā kute Metündjwýnh nhô kikretikam ipumūnhkôt ren awýr bôx. Ne ren me kute mýj ijaxwe'ô markôt ren amā ijarē.

²⁰ Nār gē akuka kōnh me ýrwā'ô kute Djeruxarēkam ipumūnhkôt amā ijarē. Mebē idjaer rūnh kute Djeruxarēkam ijaxwe jabej ikukjêrkôt gē me'ô kute ipumūnh jabej amā ijarē. Me kute mýj ijaxwe'ômā katorkôt amā ijarē.

²¹ Ba amā amijarē ga ama. Ba Djeruxarēkam me ipôkri idjāmkam kāj bē memā kum, “Ije mrāmri me tyk akubyn tīn jarēnho ibakôt ne gar akati jakam mýj ijaxwe'ô jabej ikukjêro nhý”, ane. Djām ori ije ja jarēnhkam ijaxwe'ô? Kati. Tām ne ja. Nām ā Paur Perimā ane.

²² Nhyh Peri kute Paur kabēn markam arým kadjy akati 'odjwý jarē. Amrêbē ne Peri Jeju'ā ujarēnh ma. Nām kadjy akati 'ô jarēn memā kum,

—Dja krākamngōnh nhô bēnjadwýr Rixi-janh amrê tē. Ba kam arým prīne ajā ujarēnh ma, ane.

²³ Ne kam krākamngōnh krāptī: kubē 100 nhô bēnjadwýrjamā Paur'ā karōn kum,

—Dja ga omū gē ta ar mrā. Gē ôbikwa ta 'ýr wangij ne o djuw mex. Nām ā Peri anen kam mā tē.

²⁴⁻²⁵ Nhyh arým 'ā akati kwý apêx nhyh Peri akubyn bôx. Prō nhidjibē Kruxire ne o bôx. Kubē mebē idjaer'ô. Nhyh kam Paur'ýr ô me ja jano nhyh me kum o bôx. Nhyh kam arkum ujarēnho djan arkum,

—Metündjwýnh ne arým mrāmri Jeju'ā me banhô Bēnjadwýrbē kumkati mē. Kubē ne Kritu. Djā gām ar tu amim Jeju markumrêx nhyh Metündjwýnh arým ar amā ajaxwe kêt jarē gar arým kum amexkumrêx. Djā gām ar ajaxwe kêt kadjy amijāno dja. Dja Metündjwýnh ī me kunīmā axwe pānh jarē. Kadjy amrē akati mōr rā'ā, ane.

Nām prīne ā kum 'ā ujarēnho ane nhyh kabēn pymāje Peri arým madjā kretin kum,

—Aj mā. Gē idjāpēnh'ô kêt-kam ba ajte amā arē. Ga ajte imā arē ba kuma, ane.

²⁶ Nām anen ôkre kadjwýnhbē amim,

—Dja Paur imā pi'ók kaprī nhōr jabej ba arým kum inhire gē tē, ane. Ne kam pi'ók kaprī jabej aben tā amiwýr Paur 'uw ne kum kabēno krī.

²⁷ Paur mebē ijē djākam nhý nhyh arým 'ā amex amānhkrut apêx. Nhyh arým Peri kato nhyh Poxu Pexu arým pānh memā bēnjadwýr rax. Peri kator kētri ne kute mebē idjaero kīnh kadjy tu wānh mebē ijē djākam Paurmā irerkumrêx nhyh wānh krī rā'ā.

25

Kute bēnjadjwýr Pexumā amijarēnh.

¹ Pexu pykabē Djudēja'yr bõx ne kam krĩraxbē Xedjarekam bõx. Nhyam kam 'a akatin akatin akati nhyam krĩraxbē Xedjare kurũm katon Djeruxarē'yr tē. Tē:n kam 'yr bõx.

² Nhyam kam me rūnh Pexumā Paur jarē. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr raxmē mebē idjaer nhõ me rūnh 'õdjwýmē ne me kum arē

³ ne kum,

–Ē, amā me ikĩnh jabej gop amrē Djeruxarēmā Pauro bõx, ane. Me kute kum arēnh kētri ne me abenmā kum,

–Gēdja me amrē pry'ā Pauro mō gwaj kubī, ane.

^{4,5} Nām me rūnh ā Pexumā Paur jarēnho ane nhyam kam memā kum,

–Kati, gē wānh Xedjarekam me arek o nhỹ. Badjwý arým 'yr itēm 'yr. Gē ar anhõ me rūnh'õ ar ikõt 'yr tēn axwe'õ jabej kukja gē kum amijarē gē kam kum axwe jarēnhkumrēx, ane.

⁶ Nhyam me'ā akatibē 10 ne ajmā kute apēx nhyam kam arým Xedjare'yr tē:n 'yr bõx. Nhyam akati nhyam arým tēn memā axwe pānh jarēnh djākam memā nhỹ. Ne arým Paur'yr õ me ja jano nhyam me o mōn 'yr o bõx.

⁷ O bõx nhyam arým Djeruxarē kurũm mebē idjaer kwý 'yr bõx ne Paurmā ipók ne. Ne kam Pexumā Paur jarēnho dja. Nām me kum axwe krāptĩ: jarēnho dja. Djām axwe kryre ne arē? Kati, Axwe rūnh ne arē. Me kute axwekõt omũnh kēt ne tu arĩk kum axwe jarēnho dja. Nhyam Pexu me kabēn ma:n kam mrāmri Paur jaxwe'õmā kator ne mar kētkumrēx.

⁸ Nhyam Paur aminēje Pexumā kum,

–Be, ba ne ba ije mebē idjaer kukràdjā 'õo ibikēnh kēt ne Metĩndjwýnh nhõ kikretio ibikēnh kēt ne mebē bēnjadjwýr raxbē Xedja kurē kēt, ane. Xedja ne me bēnjadjwýr rūnh kuni kurām rax.

⁹ Nhyam be, Pexu bit kute mebē idjaerjao kĩnhmā ne arým Paurmā kum,

–Djām Djeruxarēkam atēm prām? Dja ba kam mrāmri ajā me ja kabēnkumrēx jabej, ane.

¹⁰ Nhyam Paur kum,

–Kati. Bēnjadjwýr raxbē Xedja kabēnkõt aje me axwe jabej me kukjēr djā ne ja. Jakam dja ga ima. Mýj kadjy dja ga Djeruxarēmā ijo tē nhyam me ikukij? Ba ne ba mebē idjaer 'õo ibikēnh kētkumrēx ga arým ama.

¹¹ Be, me ren ijaxwe'õmā kato ne ren pānh tu ibĩ, ba ren aminēje ikabēn 'õ jarēnh kēt ne. Nhyam be, me 'éx ne kute imā ijaxwe jarēnh kajgokam ne ga te aje memā ikangamā. Ba

bēnjadjwýr raxbē Xedja'yr tēn aminēje kum ikabēn jarē. Nām ā Paur kum ane.

¹² Nhyam kam Pexu amibu'ā me rūnhmā kabēn nhyam me Pauro aben ma. Nhyam kam kum,

–Nā gām imā, “Ba bēnjadjwýr raxbē Xedja'yr tēn aminēje kum ikabēn jarē”, ane. Be, jakam dja ga mrāmri amũ Xedja'yr atēm kumrēx, ane.

Pexu kute Paur'ā Angripa kabēn mar.

¹³ Nhyam 'ā akati kwý apēx nhyam bēnjadjwýr raxbē Angripamē prõbē Berni ar krĩraxbē Xedjare'yr bõx. Ar kute Pexumā kabēn mex jarēnh kadjy ne ar bõx.

¹⁴ Ne kam arek kam ar ba nhyam ar'ā akati kwý apēxmā. Nhyam Pexu arým bēnjadjwýr raxmā Paur'ā ajarēn kum,

–Peri mebē ijē djākam me'õmā iren arým mā tē.

¹⁵ Ba krĩraxbē Djeruxarēkam ar ibari nhyam mebē idjaer nhõ me rūnh arým imā Paur jarē. Me õ mebēngētmē me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē imā arē ba arým kuma. Me imā, “Dja ga kum axwe pānh jarēn abĩ”, ane.

¹⁶ Ba memā kum, “Be, djām Rõmakam me ja kukràdjā kõt ne ba me ije me axwe jabej me kukjēr kētkam tu me par? Kati. Ba me me axwe jabej me kukjēr kumrēx. Nhyam me me kuka kōnh axwe jarēnh kumrēx ba me me kuma. Nhyam kam me me imā amijā aprā ba me arým kuma. Me ije me axwemā ijapõxkambit ne ba me arým pānh me kupa.” Nā bām ā memā ane.

¹⁷ Ne kam mebē idjaer arým amrē Xedjare jakam bõx. Nhyam me'ā akati ba amikrà kēt ne ije memā axwe pānh jarēnh djākam bõx ne memā nhỹ. Ba kam Paur'yr inhõ me ja jano nhyam me o bõx.

¹⁸ O bõx ba arĩk 'ā amim, “Be, mrāmri axwekumrēx”, ane. Nhyam me kwý kajmā ku'ēn kam 'ā imā kabēn kajgobit jarēnho ku'ē.

¹⁹ Nām me 'ā imā, “Paur kum me ikukràdjā kurē”, ane. Ne me'õ nhidjibē Jeju jarē. Nām me Jeju tyk jarēnh nhyam be, Paur ne Jeju tĩn jarē. Nām me ā Paur'ā kabēn kajgo jarēnho ane.

²⁰ Ba amim, “Je, djām ije me kukràdjā mar got”? ane. Ne kam kum, “Djām Djeruxarēkam atēm prām? Dja ba kam ajā me ja mrāmri kabēnkumrēx jabej”, ane.

²¹ Nhyam kam Paur imā, “Ba gop tēn aminēje bēnjadjwýr raxbē Xedjamā ikabēn jarē”, ane. Ba krākamgõnhmā kum, “Dja gar o nhỹ ba kam i arým Xedjamā ano.” Nā bām ā memā ane. Nām ā Pexu Angripamā ane.

²² Nhyam kum,

–Badjwý me'õja kabēn ma, ane.

Nhyam kum,

–Gē akatimā ga kam arým kabēn ma, ane.

Paur Angripa kabem ām ne kute kum amijarēnh.

²³ Nhyṁ arým ar'ā akati nhyṁ Angripamē Berni ar ō nēkrēxo prīne amikunhēr ne me axwemā pānh jarēnh djāmā wadjā. Krākamngōnh nhō bēnjadjwýrmē krīraxkam me rūnh ja arkōt wadjā. Nhyṁ Pexu arým Paur'yr ō me ja jano nhyṁ me o bōx.

²⁴ Nhyṁ Pexu Angripamā kum, –Bēnjadjwýr raxbē Angripamē me akātāmjamē, djā ne ga me me'ōja pumū? Krīraxbē Djeruxarēkam mebē idjaer kunīmē krīrax jakamdjwýr mebē idjaer kunīmē ne me imā me'ōja jarēho ku'ēn kam kāj bē imā, “On abī. On abī”, anhyro kumex.

²⁵ Ba kam te ije axwe'ōmā ikator nhyṁ me kute pānh bīnmā te kukij nhyṁ axwe kētē. Nhyṁ ta imā, “Ba gop tēn aminēje bēnjadjwýr raxbē Xedjamā ikabēn jarē. Ta ne kute raxo me kunī jakrenh”, ane. Kam dja ba 'yr anorkumrēx.

²⁶ Dja ba anen kam te ije me banhō bēnjadjwýr raxmā Paur jaxwe'ā pi'ók no'ókmā. Ba kam amā o ikato. Ga, bēnjadjwýr rax Angripa, akumrēx ne ba aman amā o ikato. Ga dja ga axwe'ō jabej kukjan ama ba arým 'ā pi'ók no'ók ne.

²⁷ Ba ren me'ō bē ijēja jano ne ren ije kōt axwe'ā pi'ók no'ók janor kēt ne ren Xedjamā kute ibēno ibikēnh pyrāk. Nām ā Pexu Angripamā ane.

26

¹ Nhyṁ kam Angripa arým Paurmā kum, –Ajrā. Aminēje akabēn jarē, ane.

Nhyṁ memā aminhikra bēn arým aminēje kum,

² –Bēnjadjwýr rax Angripa, arým mebē idjaer ijā axwe krāptī janhō ba kam aminēje amā ikabēn jarē. Myt ja tāmkan aje ikabēn mar prāmkan ne ba ikīnhkumrēx.

³ Ga ne ga aje prīne mebē idjaer kukrādja mar. Me kute kukrādja jabej aben kujjērdjwý aje prīne mar. Aje markam ne ba ikīnhkumrēx. Dja ba amā amijā ajarē. Gop amijamār 'iryṁ ikabēnja kunī ma.

⁴ Be, inhō pyka djwýnhkam, krīraxbē Djeruxarēkam ne me kute ipumūnh. Iprīrūm ne mebē idjaer kunī ipumū.

⁵ Me kute ipumūnhkōt ren ijā amā ajarē. Ba mebē pardjēu kukrādja man kōt ar amijo iba. Mebē pardjēu ne me prīne kute me ikukāmākjē kukrādja marn kōt amijo ba mex. Prīne kute kōt amijo ba mexo kute mebē idjaer kunī jakrenh. Me ja kōt ne ba amijo iba.

⁶ Ne kam jakam arým akabem dja ga ijaxwe jabej ikukjēro nhý. Be, Metündjwýnh me ikukāmākjēmā kum, “Dja ba mrāmri akubyn me tyko tīn”, ane. Kute akubyn me tyko tīnja ne me tu amiwýr kamnhīxkumrēx.

⁷ Me ikukāmākjē Djako ne krabē 12 jadjuw. Krabē 12 ja ne ar aben djō'ā apýnh tām djwý ba djāri kubē 12, apýnh me krāptī: ba djāri kubē 12. Apýnh me ikukāmākjē ba ja ne me akatikammē akamātkammē mā Metündjwýnhmā amijarēho kumex. Ne mā kum apēho kumex ne mā amim, “Mrāmri dja Metündjwýnh akubyn me tyko tīn”, ane. Ne mā me akubyn tīn nhō akati bōx jabej ajkam ama.

Ba ne ba mekōt tu amim kamnhīxkumrēx ne mā me kunīmā kum, “Mrāmri dja Metündjwýnh akubyn me tyko tīn”, ane. Nhyṁ kōt mebē idjaer kamingrānyre imā ijaxwe jarē ga kam ijaxwe'ō jabej ikukjēro nhý.

⁸ Be, djām aje mekōt amim, “Metündjwýnh te kute akubyn me tyko tīnmā”? ane. Djām aje amim anhyr got? Kati. Ga ne ga aje ā amim anhyr prām kēt. Nām ā Paur Angripamā ane.

⁹ Ne kam ajte kum,

–Be, badjwý amrēbē ne ba mekōt amim, “Kē, Nadjarekam Jeju wā. Ba 'ā me kabēnbē idjāptarkumrēx gé me ī maro ba”, ane.

¹⁰ Ne kam kōt mrāmri Djeruxarēkam ā mebē idjāptāro ane. Ne me kadjy Metündjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr ar kabēnkōt me krāptībē ijē. Jeju nhō me jabē ijē. Nhyṁ me kute me parmā ba mekōt memā kum, “Ajrā. Me abī”, ane.

¹¹ Ne mā me bikprōnh djā kunīkōt meo ibikēho iba. Me tokry pymaje kute Jeju japrýn kanga jabej ne ba mā meo ibikēho iba. Meo ibikēho iba:n kam amū apýnh krīrax bajtem djārdjwý me'yr mrān bōx.

¹² Kamā ne ba krīraxbē Tamagu'yr tē. 'Yr itēm kētri ne me kadjy Metündjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr ar me kadjy imā pi'ók no'ók ne.

¹³ Bēnjadjwýr rax Angripa, nā bām me'yr pi'ók no'oko tē: nhyṁ arým ijā kākwa nhipōkri myt nhý. Nhyṁ kākwa kurūm mýjja jadjēnh prīne ikurwý ba arým omū. Adjēnh týxo kute arngro jakrenh. Nhyṁ ikōt me mōrdjwý mýjja jadjēnh me kurwý.

¹⁴ Bar ikunī pykabē irōrōk ne. Ba kam me'ō kabēn ma. Nhyṁ mebē idjaer kam ikabēn djwýnhkōt imā kabēn ne imā, “Xaur, Xaur, mýkam ne ga me kute amim imaro abikēnh ar o aba? Nā gām aje ba mān ijo abikēho aba pyrāk. Ga ari aje ijo abikēho abakam te adjumar mex prāmje. Ga, mry kute jēnh bjērja pumū. Me kute mýjja djwa mexo mry kamjýr nhyṁ arým umaje prōt týxja pumū. Nhyṁ kwý amakkre kētkam tu amikamjýr djā kanaan arým tokry ne. Gadjwý dja ga ari ijo abikēho aban arým atokry: ne”, ane.

¹⁵ Ba kum, “Bēnjadjwýr mýj me ajō ga ne ga imā akabēn ne”? ane.

Nhym imã, "Ba ibê Jeju. Nã gãm me kute amim imarjao abikênho aban aje ba mãn ijo abikênh pyrãk.

¹⁶ Be, amibêx ne kãjmã dja. Ije ajã inhö àpênh djwýnh mênh kadjy ne ba amã amijo amirít. Aje ajbir ipumũnh'ã dja ga memã ajarê. Dja ba í mýjja kwý nhípêx ne kôt amã amijo amirít ga ipumũ. Jadjwý dja ga 'ã memã ajarê.

¹⁷ Jakam dja ba me bajtemmã ajanon mã me bajtembê apytã nhym me kute abĩn kêt. Ne mebê idjaerdjwýbê apytã nhym me kute abĩn kêt.

¹⁸ Ga, me no mjötkam kute mýjja pumũnh kêt ne arík ba punuja pumũ. Nhym be, me no pôt ne me mýjja kunĩ pumũn kam katãt ba. Ga ajte, akamãt kô tykkam me kute mýjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Nhym me memã mýjja kurwý nhym me arým mýjja kunĩ pumũn katãt ba.

Me bajtemdjwý ne me arík ar ban axwe. Dja ba memã ajano ga memã ikabên jarê. Memã arê nhym me arým tu amim imarkumrêx ne arým katãt amijo ban axwe kêt ne ar ba. Xatanaj ne kute meo ba tũm. Kubê dja ga Metündjwýnh'yr meo akêx nhym me arým tu amim imarkumrêx. Nhym Metündjwýnh arým me axwe maro aknon mekam ngryk kêt. Mekam ngryk kêt ne arým mekôt me umjuw. Ta kute amimexo meo mexja kôt me umjuw. Dja me tu amim imarkumrêx nhym Metündjwýnh arým me axwebê me utã. Ja kadjy dja ba me bajtemmã ajano." Nãm ã Jeju imã ane. Nãm ã Paur Angripamã ane.

Ne kam ajte kum,

¹⁹ —Kam, Bênjadjwýr raxbê Angripa, Jeju kute kãjkwa kurũm imã amijo amirítkam ne ije omũnhkam djãm ijamakkre kêt ne ije mar kêt? Kati. Arým ne ba tu amim markumrêx ne katãt kabên man kôt ar amijo iba.

²⁰ Kam ne ba krĩraxbê Tamagu kumrêxkam memã 'ã ajarê. Ne kam Djeruxarêmê pykabê Djudêja kuníkôt memã 'ã ajarê. Ne kam apýnh me bajtem ba djãkam memã 'ã ajarê. Ne memã kum, "Dja gar amikam akapřiren wãnh ajaxwemã anhiren Metündjwýnh'yr amijo akêx. Ne kabên man kôt ar amijo aba gã me ar apumũn arým amim, 'Be, mrãmri ne ar kute Metündjwýnh'yr amijo akêxkumrêx', ane. Gê me ar apumũn ã amim ane", ane.

²¹ Amrêbê ije memã ja jarênho ibakam ne me arým ijo tým, mebê idjaer ne me Metündjwýnh nhö kikretikam ijo tým ne ipa 'amýn bit kute ibĩnmã.

²²⁻²³ Nhym Metündjwýnh mã: mebê ipytã ba memã idjujarênho itêm rã'an arým myt ja'yr bõx. Nã bãm me kãtãmmê me rũnhmã 'ã idjujarênho itêm rã'a ne. Mõjdjêmmê Metündjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh ar amrêbê me bakukãmãremã kum,

"Dja me banhö Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritu tokryn tyn akubyn tĩn ne. Akubyn tĩno me bamã wa. Ne kam kãj bê mebê idjaermã amijarê. Ne ajte me bajtemmã amijarê. Ne memã kum, 'Ga, ityk ne akubyn itĩnja pumũ. Dja ga me tu amim imarkumrêx ne arým ikôt atyk nhjukri akubyn atĩn', ane. Nãm ã memã anhýro ba. Kabên ja ne kute memã pry kurwý djã pyrãk. Kôt ne me katãt amijo ban tĩnkumrêx." Nãm ã Mõjdjê ar me bakukãmãremã ane. Me kabên jabit ne ba memã arênho iba.

Nãm ã Paur Angripamã ane.

²⁴ Nãm kum ja jarênho dja nhym Pexu tu o kapêr tan kãj bê kum,

—Paur, nã gãm ajbã. Aje pi'ók nhidji jarênh krãptĩkam ne ga ajbã, ane.

²⁵ Nhym kum,

—Bênjadjwýr Pexu, kati. Ibibãnh kêt. Mrãmri ne ba katãt ikabên jarênhkumrêx ne ibêno ibikênh kêt.

²⁶ Bênjadjwýr raxbê Angripa kute imarkumrêx. Kam ne ije amipudjur kêt ne tu amineje kum ikabên jarênhkumrêx. Djãm me kute mýjjao bipdjur ne o ba? Kati.

²⁷ Nãm me tu irãri o ba nhym me kunĩ kute omũnh ne mar. Kam Angripadjwý arým přine kute mar. Ba ne ba ja ma, ane.

Nãm anen arým Angripa'yr akêx ne kum,

—Bênjadjwýr rax Angripa, djãm ga ne ga arým Metündjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh'ã amim, "Mrãmri Metündjwýnh kôt me kabênkumrêx"? ane. Arým ba ama. Mrãmri ne ga ã amim ane. Nãm ã Paur kum ane.

²⁸ Nhym Angripa kum,

—Aje Kritu'yr ijo akêx'yr, ane.

²⁹ Nhym Paur kum,

—Ga ren 'yr amijo akêx 'yr nãr ga ren ikudjwa tu amim Kritu markumrêx ba ren kam ikĩnhkumrêx. Me kunĩ kute jakam imaro ýrdjwý ren ikudjwa tu amim markumrêx ba ren mekam ikĩnhkumrêx. Jao ne ba Metündjwýnhmã a'uw. Nhym ren me kute ikudjwa adjuwprekambit ne ba ren ikĩnh kêt.

³⁰ Nãm Paur ã Angripamã ane. Nhym kam bênjadjwýr rax Angripamê bênjadjwýr Pexumê Bernimê ar ja nhikõ'ã me ýrjamê arým kãjmã dja.

³¹ Kãjmã djan kubê akêx ne mõn kãxã o aben maro djan abenmã kum,

—Ne ren axwe gwaj ren kubĩ nãr kubê ijê. Nhym be, kati. Axwe kêtumrêx, ane.

³² Nhym kam Angripa Pexumã kum,

—Ren kute amã arênh kêt ne ren kute amã, "Ba gop bênjadjwýr raxbê Xedjamã aminêje ikabên jarê", anhýr kêt, gwaj ren arým kum banhire nhym ren ta mekôt ar ba, ane.

27

Me kute krĭraxbē Rōmamā Pauro mōr.

¹ Nhyṃ kam bĕnjadjwŷr ar memā kum,
—Me on ngōkōt pykabē Itarij'ŷr mebē ijējao mō, ane. Ne kam arŷm krākamngōnho ba djwŷnh nhidjibē Jurmā Paur ar arē. Paurmē mebē ijē kwŷmē ne meo ba djwŷnhmā arē. Kum arē nhyṃ arŷm kute pykabē Itarij'ŷr meo mōrmā. Jurbē ne bĕnjadjwŷr raxbē Xedja nhō krākamngōnh krāpti: kubē 100 nhō bĕnjadjwŷr 'ō. Ba ibē Ruka ne ba ajte mekōt tē.

² Ba me kam pykabē Itarij'ŷr imōrmān kam krĭraxbē Amitukam me ja nhō kāraxmā wadjān arŷm inox ne. Pykabē Adjjī'ānh ne me kute kāraxo mōrmā. Me'ō nhidjibē Arxaku ne me ikōt tē. Pykabē Matenikam krĭraxbē Texarōnikakam ne abatanh djā.

³ Ba me kāraxkam mō: nhyṃ me ijā akati. Ba me kam krĭraxbē Xidō'ā kārax nhō. Nhyṃ Jur kum Paur kaprĭn kum,

—Ajrā. Anhōbikwa'ŷr wabi gē ar ajo djuw mex, ane. Nhyṃ ar'ŷr wabin ar ikō'ā nhŷ:n kam ajte akubyn kāraxmā wadjā.

⁴ Ba me kam inox ne. Ne apēxtibē Xipre tekre'ānh mō, kōk me ikutā ābĕrkam.

⁵ Ne kam pykabē Xirxij'ānh mō:n kam amipānh kumē. Ne pykabē Papirij'ānh mō:n kam amipānh kumē. Ne kam arŷm pykabē Rixijkam krĭraxbē Mire'ŷr bōx ne kam kārax nhō.

⁶ Nhyṃ kam krākamngōnh kubē 100 nhō bĕnjadjwŷr arŷm kārax 'ōdjwŷmā kato. Nām krĭraxbē Arexākam me ja nhō kāraxmā kato. Kā wākam ne me kute pykabē Itarij'ŷr mōrmā. Nhyṃ kam me ijo tē ba me kā wāmā wadjā.

⁷ Ne kam inox ne mō. Ne iprĭ'ā mō: nhyṃ arŷm me ijā akati kwŷ apēx. Ba me kam krĭraxbē Nidju tēpo mō. Nhyṃ kōk djābĕr tŷ:x me ibē aptā ba me kam aparmā apēxtibē Kreta'ŷr mō. Mō:n kam Kretakam krānh krā'ŷrbē Xamona'ānh mō.

⁸ Ne kam iprĭ'ā mō:n kam arŷm amipānh Xamona mē. Ne kam kārax nhikwā djā nhidjibē Kā jarij djā mexte'ŷr bōx ne 'ā kārax nhō. Krĭraxbē Raxĕr kuri ne nō.

⁹ Nhyṃ kam me ijā akati krāpti apēx. Nhyṃ Paur amim,

—E kum, arŷm ne ba me amikrā nhyṃ arŷm na 'itŷx 'ŷr. Na 'itŷx'ā mytyrwŷ bōx 'ŷr. Be, arŷm me kute amijajbur'ā akati apēx. Me ibē idjaer kute Metĭndjwŷnhmā amijajbur djā nhō akatija apēxkam na 'itŷx kumex. Arŷm na 'itŷx kumexkam ne ba me imā imōr pyma:, ngō raxbē pyka kĕtkam me imōrja pyma:, ane. Ne kam memā kum,

¹⁰ —Ikabĕn dja gar ama. Dja gwaj ngō raxbē pyka kĕtkam mō nhyṃ na arŷm gwaj bajo ajkĕ. Ne arŷm kākam me jĕnhmē kāraxo

bikĕnh mex ne. Ja ne ba gwaj bakukām kuma. Nām ā Paur memā ane.

¹¹ Nhyṃ krākamngōnh nhō bĕnjadjwŷrja Paur kōt kabĕn djir kĕt. Nām kào akĕx djwŷnhmē ō kārax djwŷnh kōt kabĕn dji.

¹² Ne kam me kute na 'itŷx apēx jamārbē kārax nhikwā djā punure. Nhyṃ me bĕn 'ātom ne abenmā kum,

—Gwaj on banox ne amŷ krĭraxbē Penixij'ŷr babōxmā. Ne kam kam na 'itŷx apēx kam ama, ane. Be, apēxtibē Kreta tām kam ne krĭraxbē Penixij. Penixijkam kā nhikwā djākam dja aparmā kōk 'itŷx wabē nār kājimā wabē nhyṃ bu'ā akāx kōkbē aptā nhyṃ kārax nōr mex ne.

Kōk tŷ:x kute tu kārax rĕnho mōr.

¹³ Nām me bĕn 'ātom nhyṃ kōkdjwŷ arŷm aparmā kājibē wabē. Nhyṃ me arŷm abenmā kum,

—Aje. Jakam arŷm 'ŷr me banox kadjy mexkumrĕx, ane. Ne kam arŷm djudjĕdjĕti'ā kĕn 'āprejao wabin kāraxkam kudji. Ba me kam mō. Apēxtibē Kreta 'ānh mō.

¹⁴ Nhyṃ kājibē 'ātūm nhyṃ kōk arŷm ābĕr tŷx ne. Kōk djābĕr tŷx jamā ne me kum Juraku jarē.

¹⁵ Nhyṃ arŷm kōk djābĕr tŷ:x ne tu kārax rĕnho mō. Rĕnho mō: ba me kam arŷm tu kum inhire nhyṃ kōk arek o mō.

¹⁶⁻¹⁷ Nhyṃ kam kā arŷm kōk djābĕr kōt apēti nhidjibē Kraōdja tekre'ānh mō. Amrĕbē ne ba me kārax katĕ'ā kā ngrire nhōn o mō. Ne kam arŷm jakam idjāpĕnh rax ne kā ngrireo wabin kāraxkam kudji. Nhyṃ kam me djudjĕdjĕtio ibŷmōkōt kārax'ā kajngāro tē. Ngō tŷ:x kute kārax ka'ĕk kĕt kadjy ne me 'ā kajngār. Kōknhōkā raxkam ne ba me mō. Kōknhōkā raxkam ne me par kwŷ pumjuw nhyṃ ku'ĕ tūm. Nhyṃ me apŷnh pĭo krābē o kapan ajte kraxbē o kapa. Ne pĭ'ā apŷnh kubĕkāti janhō. Kōk kute o mōr tŷx kadjy ne me 'ā anhō. Ba me mō: nhyṃ kōk me ijo mōr tŷ:x ne. Nhyṃ kute arerek'ō'ā kārax mĕnh karō ne me arŷm par'ā wabin kubĕkātīmē kukrādja kunĭ bōn arŷm o ruwn kudjin kam nhŷ. Nhyṃ kōk arek kāraxo mō. Nhyṃ arŷm kā kajgon prĭ'ā mō. Arerek wā nhidjibē ne Xixi.

¹⁸ Nhyṃ kōk djābĕr tŷ:x ne me ijo ābĕr tŷ:x. Nhyṃ kārax amijadjwŷr tŷxo mōrri: nhyṃ 'ā akati. Nhyṃ me kārax kajkritmā arŷm ngōnhmā kākam me jĕnh kwŷ rĕ.

¹⁹ Nhyṃ kam arŷm me inox'ā akatibē 3 apēx ba me arŷm ngōnhmā kāraxkam apŷnh kukrādja kwŷ rĕ.

²⁰ Ne kam mō: nhyṃ arngromē kanhĕti amirĭt kĕt'ā arŷm akati krāpti apēx. Nhyṃ kōk 'itŷ:x me ijo mōr tŷx rā'ā ne. Ba me te: amipytār djā'ō jabej ar irĭt ne arŷm idjumar punure ne.

²¹ Ne mōn arŷm inhō kwŷ krĕn kĕt 'ātŭm ne. Nhyŷm kam Paur dĳkam me āpĕnh'ŷr tĕn arŷm me ipōkri dĳan memā kum,

—Ē, ba ar amā arĕ gar ama. Nā gām ren ar amŷja'ā ikōt akabĕn dĳi gwaj ren apĕxtibĕ Kreta'ānh arek wajĕt. Ne ren kam badĳumar mex nhyŷm ren mŷjja'ō biknor kĕt.

²² Jakam dĳa gar akubyn adĳumar mex ne atŷx. Dĳa te kārax wadĳa nhyŷm ngō kute gwaj bajōnh bĭn prām kĕtkumrĕx.

²³ Be, akamātkam Metindjwŷnh kadĳy mrānh djwŷnh'ō iwŷr bōx ne ikuri dĳa. Metindjwŷnh ta ne mā iĳo ba, ba kum idĳapĕnh ar iba.

²⁴ Kadĳy mrānh djwŷnhja ne imā, “Paur, on atŷn prām kĕt. Dĳa ga bĕnjadĳwŷr raxbĕ Xedĳa kabem adjāmĳumrĕx. Nhyŷm aro'ā me mōrwā ne Metindjwŷnh arŷm akōt me kunĭ dĳa. Akōt dĳa me tyk kĕtkumrĕx”, ane.

²⁵ Be, ā kute imā anhyŷr kam dĳa gar adĳumar mex. Mrāmri dĳa amikabĕn kōt ngōbĕ gwaj bapytārĳumrĕx. Metindjwŷnh kute gwaj bapytārĳa ne ba tu amim kamnhĭxkumrĕx.

²⁶ Nhyŷm kam mrāmri kōk 'itŷx dĳa apĕxti'ō'ā gwaj bamĕnhkumrĕx. Kāraxmĕ rō'ā gwaj bamĕnhkumrĕx, ane.

Kārax bika'ĕk'ā ujarĕnh.

²⁷ Nhyŷm kam arŷm me inox'ā akatibĕ 14 apĕx nhyŷm akamātkam ngō raxbĕ pyka kĕt nhidĳibĕ Angrikukam kōk 'itŷx ari: kāraxo ba. Nhyŷm akamāt kō ipōkri kākam me āpĕnh abenmā kum,

—Ē, kute akāx'ŷr kā arŷm mōr pyrāk, ane.

²⁸ Ne kam koror jabej ngō'ā kadĳāt'ā tu jakre nhyŷm 'ā dĳudĳĕdjĕbĕ 30 metu apĕx. Nhyŷm me kam amak ngriren ajte 'ā kadĳāt jakre. Nhyŷm arŷm kājĕb krān 'ā 27 metu apĕx.

²⁹ Nhyŷm kārax kĕn'ā bika'ĕk karō me arŷm ngōnhmā dĳudĳĕdjĕti mĕ. Dĳudĳĕdjĕti'ā kĕn 'āpreja mĕn ajte ja mĕn ajte ja mĕn ajte ja mĕ. Nhyŷm kĕn arŷm akubyn kārax pynĕ. Nhyŷm me'ā akatio wajĕt ne arŷm axwe umar.

³⁰ Nhyŷm kam kāraxkam me āpĕnh bit kute mebĕ amipdĳur ne amijā maje kārax kurŷm katormā. Nām me 'ĕx ne memā kum,

—Ba me kā ngrirekam dĳudĳĕdjĕti'ā kĕn 'āpreja'ō nhŷr ne o ikaton kā krwŷt'ānh kumĕ gĕ akubyn kā krwŷt pynĕ, ane. Ne kam dĳudĳĕdjĕti'ā kā ngrireo ruwn bit ngōnhmā mĕnhmā.

³¹ Nhyŷm Paur arŷm me krākamngōnhmĕ mebĕ 100 nhō bĕnjadĳwŷr'ŷr tĕn memā kum, —Dĳa me wā mōn arŷm utār dĳā kĕt ne me gadĳwŷ apytār dĳā kĕt, ane.

³² Nhyŷm me krākamngōnh arŷm 'ŷr mōn 'ā dĳudĳĕdjĕti kunĭ jakā. Nhyŷm arŷm kā ngrire mebĕ ngōnhmā nox ne akuno.

³³ Nhyŷm arŷm akati tĕ nhyŷm Paur arŷm memā arĕn memā kum,

—Nā gām ar kōk apĕxkam amakbĕ amijajbu nhyŷm arŷm ar ajā pi'ōk kamrĕk amānhkrut apĕx.

³⁴ Ar atŷx kadĳy gop on ar anhō kwŷ krĕ. Ngō kute ar apar prām kĕtkumrĕx.

³⁵ Nām ā memā anen arŷm djwŷ'ō by. Ne me kunĭ nhipōkri Metindjwŷnhmā amikŷnh jarĕn kokij ne arŷm krĕnmo krax ne.

³⁶ Nhyŷm kam me kunĭ akubyn kĭnh ne adĳwŷnhdjwŷ'ō kwŷ krĕno kumex.

³⁷ Kāraxkam me ikunĭ ne me ikrāpti. Me kute me iĳā akrebĕ 276.

³⁸ Nhyŷm me ō kwŷ krĕn arŷm ajne. Ne kam kārax kajkritmā ngōnhmā jĕnh rĕ. Atemā bāygogo 'yo jĕnh rĕ.

³⁹ Nhyŷm arŷm akati. Nhyŷm me arŷm pyka pumŷ. Nhyŷm me'ō kute amrĕbĕ pyka pumŷnh kĕtkumrĕx. Nhyŷm wānh pyka kute aktā ngō nhijĕkam ngō binhikrĕnhja. Nhyŷm me arŷm amybŷm kārax kadĳy omŷ. Ne kam abenmā kum,

—E kum, gwaj 'ŷr kam mān kāraxo wadĳā gĕ umar mex, ane.

⁴⁰ Ne kam arŷm kĕn kunĭ'ā dĳudĳĕdjĕti 'āpre bōn tu kum ire. Ne kā katĕ pynĕnh dĳā'ā dĳudĳĕdjĕ 'āpre bō. Ne kam kā krwŷt'ānh par'ā kubĕkatio wabin 'ā kunhō, kōk kute kāraxo mōr tŷx kadĳy. Ne arŷm akāx'ŷr kārax krāo akĕx ne.

⁴¹ Nhyŷm kam kārax arŷm ngō kute aben mok dĳā'ŷr bōx. Kam ne kororre. Ne mōn 'ā nōn arŷm 'ā nōr tŷx mex ne. Nhyŷm ngō djākā 'itŷx arŷm kārax katĕ titik ne ka'ĕko mō.

⁴² Nhyŷm krākamngōnh ar abenmā kum, —Mebĕ ijĕ tŷm nox ne akāxmā rĕr ne atŷxā ābir ne mā prōt kĕtri gwaj me kupa, ane.

⁴³ Nhyŷm krākamngōnh nhō bĕnjadĳwŷr Paur'ā maje akubyn me unĕn memā kum,

—Kwārĭk wānh. Gĕ me rĕrĳa kumrĕx tu nox ne rĕn akāx'ā wabi.

⁴⁴ Gĕ me rĕr kĕt pĭponh jamŷ nār ngō kute kā ka'ĕk jamŷn 'ā mekōt rĕ, ane. Ba me kam ikunĭ arŷm inox ne. Ne kam ikunĭ arŷm akāx'ā wabi.

28

Apĕxtibĕ Matākam ar ba.

¹ Ba me arŷm wabi nhyŷm me bajtem apĕxtikam ar baja me imā,

—Apĕxti ja nhidĳibĕ ne Matā, ane. Ba me kam kuma.

² Nhyŷm kam namĕ krykam apĕxtikam me bajtemja kum me ikaprĭkumrĕx. Ne kam arŷm me imā kuton me imā kabĕn mextire.

³ Nhyŷm Paur arŷm pĭ ngrā kwŷ karwān kuwykam adĳuw. Nhyŷm kangā djākĕr kuwy pymaje pĭ ngrā kurŷm katon arŷm Paur nhikra nhān 'ā wajĕt.

⁴ Nhyŷm me arŷm ikra'ā kangā jĕtkōt omŷn abenmā kum,

–Be, tãmwãbê ne me par djwýnh'ô. Jakam dja ty. Ngô ne kute bîn kêt nhyem be, kangã dja kubî. Axwe pãnh dja ty, ane.

⁵ Nhyem kangã ikra'ã wajêt nhyem tu kum ikra wabê nhyem arým kuwykam tým. Nhyem kam tokry kêt ne.

⁶ Nhyem me te Paur nhigot jabej. Nãr, me aërbê tyk ne tým karō te 'ã ajkam ama. Te kam ama:n omũno kumex. Omũnh 'ãtũm nhyem ajmã kute kêt kumrêx. Nhyem kam me atemã kabên djin abenmã kum,

–Be, kubê ne metindjwýnh'ô, ane.

⁷ Apêxti tãmkam bënjadjwýr nhidjibê Pubriju. Ô pyka kuri ne ba me dja. Pubriju me imã,

–Inhõ kikrekam dja gar nhý, ane. Bar kam 'ýr mōn kam nhý nhyem arým me ijo djuw mex mexkumrêx. Ba me kam kam inhýr'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx.

⁸ Nhyem kam Pubriju bãm kute ir djwýnhja kã kangron iku:w. Nhyem Paur arým 'ýr wadjã Metindjwýnhmã o a'uw ne krã'ã ikra djin arým o mex ne.

⁹ Nãm Paur ã o ane nhyem kam apêxtikam me punu kunî 'ýr bōx nhyem arým me o mex ne.

¹⁰ Nhyem kam me me imã mýjja kumex ngã. Ba me kam arým inoxmã. Nhyem me arým apýnh me imã mýjja kïnh djãri kãraxkam kumex ne.

Krîraxbê Rōma'ýr mōrn bōx.

¹¹ Me inox kêtiri ne apêxtikam me ijã mytyrwýbê amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ba me arým inox ne. Krîraxbê Arexãkam me ô kãraxkam inox ne. Nãm me amrêbê amex jamãrbê apêxti'ãnh kãraxja nhõ. Kãrax krwýt'ã ne me karō amãnhkrut wajêt. Ja nhidjibê ne Kaxu. Nhyem ja nhidjibê Pôr.

¹² Ba me inox ne mō:n kam krîraxbê Xiraku'ãnh kãrax nhõ. Nhyem me ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx.

¹³ Ne kam ajte inox ne pyka 'ãnh mō:n kam krîraxbê Reguju'ýr bōx. Ne kam me aã'ã mō: nhyem me ijã akati. Nhyem kam kãjmã kōk wabê ba me ajte akatikam krîraxbê Potoeroj'ýr bōx ne 'ãnh kã nhõ.

¹⁴ Bar kam wabin Jeju kukwakam me kute abeno kamy kwý jabej ne memã ikato. Nhyem me ar imã,

–Dja gar inhürkwãkam nhý, ane. Bar kam nhý. Nhyem ar ijã akatibê 7 apêx. Bar kam itekôt krîraxbê Rōma'ýr mō.

¹⁵ Nhyem kam me amũ krîraxbê Rōmakam Jeju kukwakam me kute abeno kamymã ar ijarê. Nhyem me arým ar ikutã mō, kute ar ikajpar kadjy. Ne kam Apiju'ãnh djwý jamýnh djãmê me ôt djábê 3mê kam bōx. Bar kam me 'ýr bōx. Nhyem kam Paur me omũn arým Metindjwýnhmã amikïnh jarênh akubyn týx ne.

¹⁶ Ba me kam mō:n arým krîraxbê Rōma'ýr bōx. Nhyem kam krãkamngõnh krãpti: kubê 100 nhõ bënjadjwýrja mebê ijê tũmo bōx. Me nêje ku'ê djwýnh nhõ bënjadjwýrmã mebê ijê tũm kunîo bōx. Nhyem arým mebê ijê djãkam mebê ijê. Nhyem be, me Paurmã kum,

–Ga dja ga anhõ kikrekam nhý. Krãkamngõnh pydjibit dja anêje nhý, ane. Nhyem kam me'ô nhürkwã purokam nhý.

Kute Rōmakam mebê idjaermã amijarênh.

¹⁷ Nhyem kam arým Paur'ã akatin akatin akati nhyem arým amiwýr mebê idjaer rũnh 'uw nhyem me 'ýr bōx ne arým 'ã akuprõ. Nhyem kam memã kum,

–Akmere ar, djãm me babê idjaerkam ne ijaxwe'õ? Nãr djã ne ba me bakukãmãkjê kukràdjã'õo ajkê? Arkati. Ijaxwe kêt nhyem Djeruxarêkam me arým ibê ijên krîraxbê Rōmakam me jamã ikanga.

¹⁸ Nhyem me prîne ijaxwe jabej ikukij ne ima. Nhyem bënjadjwýr ar ijã abenmã kum, “Ren bîn kadjy axwekumrêx gwaj ren arým kubî. Nhyem be, kati. Axwe kêt kumrêx”, ane. Ne bit kute imã ikra karo ba itëmã.

¹⁹⁻²⁰ Nhyem mebê idjaer mã kabêno bënjadjwýr ar apa. Ba kam aminêje arukum, “Ba gop bënjadjwýr raxbê Xedjamã aminêje ikabên jarê”, ane. Nhyem ar arým arê 'ýr ijano ba tên bōx. Dja ba aminêje Xedjamã ikabên jarê. Djãm ije kum inhõ me wýnhbê idjaer jaxwe'õ jarênhmã? Arkati. Imã inhõ me wýnh jabêkam ne ba amiwýr ar ajuw. Ije ar apumũnh ne ar amã ikabênmã ne ba amiwýr ar ajuw. Ê, ba ar amã arê gar ama. Dja Metindjwýnh akubyn me tyko tũn. Mebê idjaer ne me tu amiwýr me akubyn tũn kamnhïxkumrêx. Badjwý ne ba tu amiwýr kamnhïxkumrêx. Ije amiwýr kamnhïxkam ne me arým kãxirãx jao idjuwpre. Nãm ã Paur memã ane.

²¹ Nhyem kam me kum,

–Pykabê Djudêjakam ne me nũnh ar imã ajã pi'ók no'ók kêt. Nhyem mebê idjaer'õ nũnh bōx ne kute ajã mýjja'õ jarênh kêt.

²² Be, pyka kunîkôt me kute me kukràdjãja japyro ba. Jabit ne bar kuma. Nhyem be, ar ba ne bar ije 'ã adjujarênh mar prãm, ane.

²³ Ne kam kute mar kadjy kum akati'õ jarê. Nhyem kam me kute kum akati jarênh bōx nhyem me krãpti Paur nhürkwãmã wadjã. Nhyem kam kryrãm memã ujarênhmo krax ne akamãtkam o ino re. Metindjwýnh kute amim me utãr ne ar meo ba'ã memã ajarê. Nãm memã Mōjdjê kukràdjã jarênh Metindjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh kunî kabên jarê. Ne me kabên kôt memã kum,

–Ga, pi'ók kôt Jejubê me banhõ Bënjadjwýrbê kumkatija pumũ. Kubê Krituja pumũ. Dja gar tu amim Jeju markumrêx. Nãm ã memã anhyro nhý.

²⁴ Nhyṃ me kwý tu amim kabēn markumrēx. Nhyṃ me kwý amim kabēn mar kēt.

²⁵ Ne arým kabēno aben japanho kumex ne arým ajmā. Nhyṃ me bimānh kētri Paur memā kum,

—Idjaij ne amrēbē: Metĩndjwýnh Karõ kukwakam me akwý'ā kabēn jarē. Mrāmri ne arēnhkumrēx. Nām me bakukāmāremā kum,

²⁶ “Me'ýr tēn memā ikabēn jarēn memā kum,

'Dja ga me maro aku'ē kajgon mar kēt ne, kukràdjà'ā mýjja kute amijakreja mar kēt ne. Ne omũnh kajgon amim omũnhkumrēx kēt.' Mýkam?

²⁷ Bir, arým ne ga me adjumar djákam ajamakre kēt ne ajamakre jaduḡ ne tu ano ngõr. Nā gām me arík ā ibē amijo abao ane. Mýkam?

Bir, aje anoo omũnh kētmā ne aje ajamako mar kētmā ne aje ikukràdjà'ā mýjja kute amijakreja adjumar djákam mar kētmā ne aje iwýr amijo akēx ba ije me ajo mex kētmā. Nā gām me ibē ā ajamakre kētmē ano kēto ane.”

Nām ā me bakukāmāre Idjaij ane. Nhyṃ me bakukāmāre aben djõ'ā arēnho mõ. Arēnho mõr tām̄tā arým me awýr o bõx. Tũ:mrām ga me akamingrānyre ā ikabēn mar kajgoo ane.

²⁸ Me aje ikabēn mar kajgokam dja Metĩndjwýnh arým me bajtemmā ijano. Dja ba memā Metĩndjwýnh kute me utār'ā ajarē nhyṃ me arým tu amim markumrēx nhyṃ kam arým me axwebē me utā. Nām ā memā ane.

²⁹ Paur me bē idjaermā arēnh pa nhyṃ me arým mā kubē mõ. Ne aktā kabēno aben japanho mõ.

³⁰ Nhyṃ kam Paur ta aminhūrkwākam arek krī nhyṃ 'ā amex ne ajte 'ā amex. Paur ta õ pi'ók kaprío õ kikre djwýnhmā ũrkwāo pānh. Nām ũrkwākam nhý nhyṃ me mā 'ýr ban bõx nhyṃ mā kam me kunõ djuw mex.

³¹ Ne kàj bē Metĩndjwýnh kute amim me utār ne ar meo baja'ā memā ujarēnho krī. Ne mā memā Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu'ā kukràdjà jarēnho krī. Nām kum me uma kēt ne ā memā arēnho ane. Nhyṃ me'õ kubē āptār kētkumrēx. Tām ne ja.

Paur kute Rômakam me jamã pi'òk no'òk ne ja.

Paur ne krîraxbê Rômakam me jamã pi'òk no'òk ne. Nãm krîraxbê Rôma'yr tèm kutã memã pi'òk no'òk ne. Nãm 'yr tèm kêt rã'ã, kute Rôma pumũnh kêt rã'ã ne kam 'yr tẽmmã krã ne kam amikukãm memã pi'òk no'òk jano. Me kute Jeju mar kute omũnh ne kam òkre kadjwũnhbê kute amim,

–Nã mrãmri ne Metĩndjwũnh kute Paur janor. Nãm prĩne kute Metĩndjwũnh kukràdjã marja pumũ, anh'yr kadjy. Kam ne Paur memã Metĩndjwũnh kukràdjã'ã ajarẽh memã kum,

–Me kunĩ ne me axwe, ane. Mebê idjaer nãr, pyka kunĩkõt me kunĩ axwekam mexo kute Metĩndjwũnh tẽp kêtumrẽx. Nhyh be Metĩndjwũnh ukapri'kõt ar'ym me bamã me bapytãr djwũnh jano. Me bamã kurê rã'ãkam, bamã bajaxwe kĩnh rã'ãkam me baw'yr me utãr djwũnh jano. Nhyh kam me kunĩ, mebê idjaer, nãr kon pyka kunĩkõt me kunĩ dja me tu amim Jeju markumrẽx nhyh Metĩndjwũnh ar'ym meo kra ne meo t'yx, axwebê meo t'yx nhyh me ar'ym katãt ar amijo ba. Nhyh Metĩndjwũnh dja kum me abê rã'ã rã'ã rã'ã. Ne kam ajte amũ akati 'õ kam dja ajte mebê idjaero t'yx nhyh me ar'ym 'yr amijo akẽx. Nãm ã Paur memã ane. Tãm ne ja.

¹ Ba ibê Paur. Ibê Jeju Kritu nhõ ãpẽnh. Ta ne amiw'yr ijuw ne ar'ym mebê amim ipytãn ar ijo ba. Ijo ban ar'ym ijano ba ar'ym Kritu'ã ajarẽnh ny jarẽnhõ iba.

² Amrêbê: ne kukwakam memã kabẽnh jarẽnh djwũnh ar me bakukãmãmremã ujarẽnh ny jarẽh mã memã kum, “Dja Metĩndjwũnh ã memã ujarẽnh ny jarẽ.” Nãm me ã Metĩndjwũnh nhõ pi'òkkam memã ane.

³ Kra'ã ne ujarẽnh nyja. Krabê Jeju Kritu'ã ne ujarẽnh nyja. Me banhõ Bẽnjadjw'yrbê kumkatã'ã ne ujarẽnh nyja. Nãm Kra amijo ã ne nã kurũm kato. Nã kurũm katon ar'ym kõt kubê me bakukãmãre Dawi tãmdjw'yr.

⁴ Ne kam tyn akubyn tĩn nhyh kam Metĩndjwũnh Karõ ar'ym memã t'yx jadjã nhyh me ar'ym t'yx. T'yx ne ar'ym memã Jeju'ã ujarẽnh ar ba. Ne memã kum,

–Mrãmri, Jejubê Metĩndjwũnh Krakumrẽx. Ga, tyk ne akubyn tĩnja pumũ, anh'ro ba.

⁵ Ta ne tu kum ikaprĩn ijano ba ar'ym memã 'ã idjujarẽnh ar iba. Gédja ap'ynh me ba djã kunĩkõt me idjujarẽnh man ar'ym tu amim Jeju markumrẽx ne ar'ym katãt kabẽnh

man kõt ar amijo ba. Ja kadjy ne ijano ba Jeju'ã idjujarẽnh ar iba.

⁶ Ga, ar gadjw'yr Jeju Kritu kute amiw'yr ar ajw'yr ne ar ajo baja pumũ.

⁷ Krîraxbê Rômakam Metĩndjwũnh kum ar ajabê. Kute ar ajo aminhõ kadjy ar'ym amiw'yr ar ajuw ne ar ajo ba. Ar akunĩmã ne ba pi'òk no'òkjakam ikabẽnh jarẽ.

Gê Metĩndjwũnh tu kum ar akapri. Kubê ne me Babãm. Ne kam Bẽnjadjw'yr djwũnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akapri* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Paur kute Rômakam me omũnh prãm'ã amijarẽnh ne ja.

⁸ Ba mã ijo ba djwũnh, Metĩndjwũnh kumrẽxmã ar ajarẽh mã kum ar akunĩkam amikĩnh jarẽ. Ap'ynh me ba djã kunĩkõt ne me ar ajã abenmã kum,

–Onj, Krîraxbê Rômakam me ar'ym tu amim Jeju markumrẽx, anh'ro ba. Ba kam ar akam ikĩnhkumrẽx.

⁹⁻¹⁰ Ne Metĩndjwũnhmã ar ajarẽnh rã'ã ne. Kum idjã'w'yr kunĩkõt ne ba mã kum ar ajarẽ. Ba ar aw'yr itẽm kadjy mã kum amijo a'uw ne kum,

–Djũnwã, ba jakam krîraxbê Rômakam ar'yr tẽn ar'yr bõx, idjumar mex ne ar'yr bõx. Ga mrãmri aje ar'yr ibõx'ã amim karõ jabej ba jakam ar'yr ibõxkumrẽx. Nã bãm ã kum amijo idjã'w'yro ane. Mrãmri ne ba ar aw'yr ikrà ne. Djã nã bãm ar amã ijẽx? Metĩndjwũnh ta ne kute ar amã ijẽx kêt'kõt kute imar. Djãm kum idjãpẽnh kêt got? Mrãmri Kra'ã ujarẽnh ny ne ba kãj bẽ memã arẽnhõ ibakumrẽx. Kam ne ba mrãmri ar amã arẽnhkumrẽx.

¹¹ M'ykam ne ba ã kum idjã'w'yro ane? Bir, ije ar apumũnh prãm'kam. Dja ba ar akam bõx ne Metĩndjwũnh kadjy ar'ym ar amã adjãpẽnh djã'õ'ã karõ. Metĩndjwũnh Karõ kukwakam ar amã 'ã karõ gar ar'ym maro aban ar'ym Jejukõt ar amijo aba. Kõt ar amijo aban ar'ym 'ã angrã t'yx ne 'ã adjukanga kêtumrẽx.

¹² Gwaj kam baje tu amim Jeju markumrẽx'ã aben pumũn ar'ym aben man kam tu amim Jeju mar t'yx:kumrẽx ne bakĩnhkumrẽx.

¹³ Bir, ar aw'yr itẽmmã ne ba mã amim 'ã karõ krãptĩ nhyh ap'ynh m'yyja mã ibê aptã. Ar aje imar kêt karõ ne ba ar amã ja jarẽ. Imã ar aw'yr ibõx prãm. Ga, me kute bãyogo djẽo baja pumũ. Ar'ym me kute ê parkam kĩnhkumrẽx. Badjw'yr dja ba ar akam bõx ne Jeju'yr me kw'yo akẽx nhyh me ar'ym tu amim markumrẽx. Tu amim markumrẽx ba kam ar'ym ikĩnhkumrẽx. Ije me akam Jeju'yr meo akẽx prãm kute mrãmri ne ba ije pyka 'òkamdjw'yr ar'ym 'yr meo akẽxa pyrãk.

* 1:7 Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhyh pãnh kum gwaj bakapri Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kêtãm. Nhyh be, ta ne tu kum gwaj bakapri.

Kute arým ije amû me bajtem 'ôdjwýkam 'yr meo akêx pyrâk. Me ibê idjaer ne ba me mebê idjaer kêtô me bajtemo iba. Ba ne ba ije Metîndjwýnh'yr me bajtemo akêx prâmkumrêx.

¹⁴ Jeju imâ me kunî'â karôkôt ne ba ije me kunîmâ 'â ujarênh ny jarênh prâm. Me krôr tûmbê kregujamê me krôr nyjamâ ije arênh prâm. Ne me krâ mexmê me krâ mex kêtâmâ ije arênh prâm. Ije Jeju'yr meo akêx kadjy ne ba ije memâ arênh prâm.

¹⁵ Kam krîraxbê Rômakam me gadjwýmâ ije Kritu'â ujarênh ny jarênh prâm:kam ne ba dja.

¹⁶ Bir, djâm ije Kritu'â ujarênh ny jarênhbê ipijâm? Kati. Ba arênhkumrêx nhy me arým kwý î pýnhkôt tu amim markumrêx nhy me arým kam Metîndjwýnh arým me utâ. Týxkôt me utâ. Mebê idjaer kumrêx ne me utâ. Ne kam me bajtembê kregujadjwý me utâ. Kam ne ba ije arênhbê ipijâm kêtumrêx.

¹⁷ Ujarênh nykam ne Metîndjwýnh kute memâ axwe kêt jarênhjao amirît gwaj arým kam kuma. Dja me tu amim markumrêx nhy me arým memâ axwe kêt jarê nhy me arým kum mex. Dja me tu amim markumrêx ne amim marbê ar ba râ'â: ne. Me bakukâmâre kabên kôt ne ba ar amâ arê. Amrêbê: me bakukâmâre memâ kum, "Metîndjwýnh kute memâ axwe kêt jarênh nhy me arým kum mexja dja me tu amikajmâ'â markumrêx ne arým tîn ne ar ba", ane.

Amrêbê: ne me bakukâmâre memâ ja jarê nhy me arým 'â pi'ók no'ók ne. Kam mrâmri dja me tu amim Kritu markumrêx nhy me arým Metîndjwýnh arým memâ axwe kêt jarênhkumrêx nhy me arým kum mexkumrêx ne. Nâm â meo ane ba kam krîraxbê Rômakam ar aje amim Jeju marjamâ arê.

Paur kute memâ Metîndjwýnh mekam ngyrkjarênh ne ja.

¹⁸ Nhy me, atemâ mýjja ne Metîndjwýnh kute me axwemâ o amirît. Amingryk ne memâ o amirît. Me kute Metîndjwýnh mar prâm kêt ne axweja kunîkam ne ngyrk ne. Me axwekam kute amim,

—Kati. Ije kabên katâtâwâ mar prâm kêt, anhýro bajamâ ne mekam ngyrko amirît ne.

¹⁹⁻²⁰ Godja me kwý amim,

—Mýkam ne Metîndjwýnh ikam ngyrk ne? Djâm arým imâ amijo amirît ba kuma? Kati. Ta kute imâ amijo amirît kêt kam ne tu ikam ngyrk ne, ane. Djâm mrâmri ne me kwý kabênja? Kati. Nâm me 'êx. Arým ne me Metîndjwýnh man mar kajgo. Me te kute noo omûnh kêt nhy me arým Metîndjwýnh arým prîne memâ amijâ mýjja kwýo amirît ne nhy me arým kuma. Tý:xi ne týx râ'â: râ'â ne. Kubê

me kunîmê mýjja kunî tîn djwýnhkumrêx. Ja ne o amirît nhy me arým kuma. Adjâkamâ ne mýjja kunî: nhîpêx nhy me arým omû. Jakamdjwý mýjja râ'â nhy me arým omû. Mýjja rûnh, mýjja pyma, mýjja tîn nhy me arým prîne omûn arým apôkmâ amim,

—Be, Metîndjwýnh tý:xi ne týx râ'â: râ'â ne. Kubê ne mýjja kunî, me kunî tîn djwýnhkumrêx. Nâm me â amim anen arým Metîndjwýnh man kam mar kajgo.

²¹ Djâm me kute markam kum,

—Metîndjwýnh ara:x ne apyma:kumrêx. Me imâ akî:nhkumrêx? ane. Arkati. Nâm me te Metîndjwýnh man kum rax jarênh kêt ne ate kubê krâ. Ate kubê krâkam ne me arým arîk amim mýjja'â karô punuo ba. Bêh katikumrêxkam ne me arým no kêt ne kam arým umar djâkam kute akamât kô tyk pyrâk.

²² Me ta ne me amijo krâ mex ne amijo âmra ar ba. Ne kam mrâmri arým no kêtumrêx.

²³ Ne kam arým Metîndjwýnh raxo kubê kumkatija mar kangan kum amijarênh kanga, Metîndjwýnh tîno kubê kumkatija kanga. Ne ate kam pân apýnh mebêngôkre,† âk, mry, mry ngângâo mrân, apýnh mýjja tîn 'ikrân maro ba. Maro ban arým karô nhîpêx ne o Metîndjwýnh ne kum amijarênh ba.

²⁴ Nhy me kam Metîndjwýnh arým wân memâ ire. Me kum mýjja punu prâmja ta kute wân ar o ba kadjy wân memâ ire. Me ta kute wân ari prô, mjên kupa'â kurê ba kadjy. Me ta kute aben nhîo âpnu kadjy. Ja kadjy ne wân memâ ire.

²⁵ Mrâmri Metîndjwýnh katât amikabên jarênhkumrêx nhy me arým aminhirôbê kabên rê. Aminhirôbê kabên rên arým pân me 'êxnhî kabên'yr amirît akêx ne kôt ar amijo ba. Me ren mýjja kunî nhîpêx djwýnh maro ban ren kum rax jarênh ba ren kum âpên ar ba râ'â ne. Nhy me, kati. Nâm me kangan arým mýjja nhîpêxmâbit rax jarênh ba kum âpên ar ba. Nhy me, mrâmri ne mýjja kunî nhîpêx djwýnh ra:xi. Me kute amim marja kute kum rax jarênh râ'â: râ'â ne. Mrâmri ne ba ar amâ arênhkumrêx.

²⁶ Nhy me, me axwe ne me Metîndjwýnh kanga. Nhy me kam Metîndjwýnh arým wân memâ ire. Me kum mýjja punu prâm ta kute wân ar o ba kadjy ne wân memâ ire. Nhy me arým pijâm kêt ne axwe amijo ban kam abenbê me kupênho ba prâm. Me nire axwe amijo ban me my kangan arým amikupa'â me nire kupênho ba.

²⁷ Nhy me mydjwý axwe amijo ban me ni kangan aktâ kurê prâm:kam pijâm kêt kam amikupa'â me my kupênho ba. Kam Metîndjwýnh arým memâ axwe pân jarênh katât. Me ta ne me amijo bikên mex ne.

† 1:23 Apýnh me ô pyka djâri kunîkôt ne me kunî bêngôkre.

²⁸ Metîndjwýnh ne kute ò mýjjakôt arým memã amijo amirít nhyem me arým kuma. Ne kute mar rá'ãmã ne ate kam ajte amim,

–Kati. Ije mar prãm kêtukumrêx, anhýro ba. Mã me kute ã amim anhýro bakam ne Metîndjwýnh arým wãnh memã ire. Nhyem kam me arým mýjja punubit man arým axwe amijo ba.

²⁹ Ne kam apýnh axwe kunío ba tý:x ne.

Ne ajte arí prô, mjên kupa'ã kurê ba prã:mkumrêx ne.

Ne ajte meo bikênh kume:x.

Ne ajte kute amim mýjja rúnho atom prã:m.

Ne ajte amim meo bikênh'ã karô prã:m.

Ne ajte me ò mýjja'ã ngyrk prã:m.

Me axwe amijo bakam ne me ajte aben par prã:m.

Ne ajte kute kabêno aben japanh prã:m.

Ne ajte memã 'êx ne me noo biknor prã:m.

Ne ajte kum me kurê.

Ne ajte kute me kãxã me arênh prã:m ne.

³⁰ Me axwe amijo bakam ne me ajte memã me kurê'uk prã:m ne.

Ne ajte kum Metîndjwýnh kurê:ò ba.

Ne ajte tu memã àkjêr prã:m ne.

Ne amijo àmra prã:m ne.

Ne ajte amibên prã:m ne.

Ne ajte apýnh axwe kumex'ã amim karô ba prã:m ne.

Nhyem me bãmmê me nã ar te ar me akre: nhyem me ajte amakkre kêt prã:m ne.

³¹ Me axwe kute amijo bakam ne me ajte no kêt ne.

Ne ajte 'êx ne we memã kabên pydjín arênh nhyem me me mar pydji. Mar pydji nhyem me atekam ajte,

–Kati. Dja ba ipêx kêt ne, anen ajte kabên 'òdjwýo ikjên kabên pydji mar kêtukumrêx ne.

Ne ajte kum me abê kêtukumrêx ne.

Ne ajte ukaprí kêtukumrêx.

³² Me kute ã amijo anhýro bajamã ne Metîndjwýnh arým memã axwe pãnh jarê. Me axwejakam me biknormã. Tãm ne arým memã arê nhyem me arým príne kuma. Nãm me te kuman axwe amijo ba rá'a ne. Djãm me axwe amijo babit? Kati. Nãm me ajte apýnh axwe ja'ã amü memã kum,

–Ã amijo ane. Kam ne me kum me akínhkumrêx, anhýro ba. Nãm ne ã axweo ane ba kam arým wãm Rômakam me amã arê. Tãm ne ja.

2

Metîndjwýnh kute memã axwe pãnh jarênh.

Mat 13.41; Ruk 13.3; Idja 9.27

¹ Me akwý ne ga me amü memãbit axwe jarênhõ aba. Djãm me gadjwý ajaxwe kêt got ga me amü me wã'ã amim,

–Me axwekumrêx. Dja Metîndjwýnh me axwe pãnh me kanga, ane? Me aje me'ã amim, “Dja me axwe pãnh me kanga”, anhýr kôt dja Metîndjwýnh me gadjwý arým me akanga. Mýkam? Bir, me gadjwý me ajaxwekam. Me ajaxweo kute mrãmri ne amü me wã axwe pyrãk. Me axwe kôt me ajaxwekam dja me gadjwý pãnh me akanga. Djãm me aje Metîndjwýnhmã kum,

–Ijaxwe kêt. Ga ren ikanga kêt, anhýrmã? Kati. Me gadjwý me axwe kôt ajaxwekam ne ga me aje te kum anhýrmã.

² Nhyem be, me kute ã axweo bao anhýrja'ã ne Metîndjwýnh katãt memã kum,

–Pãnh dja me biknor tokry djãkam akuno, ane. Tãm ne gwaj baje markumrêx.

³ Me abê pykakam me í kajgo. Aka-jgokam aje amü me wãbit'ã amim, “Dja Metîndjwýnh pãnh kanga”, anhýro aba. Ne kam ajte mekôt ã ajaxweo ane. Mekôt ã ajaxweo anhýrkam djãm apydji Metîndjwýnh kute akanga kêtã? Kati. Gadjwý. Dja katãt amã ajaxwe jarê ne kam arým pãnh akangkumrêx.

⁴ Nãr, ga me te ã ajaxweo ane nhyem Metîndjwýnh ukaprí ra:x ne ngyrk tòm kute amijã ngyrk nè 'ätü:m. Djã ne ga me ukaprí'ã amim, “Kê, djãm mýjja mex”? ane? Kati. Kwãrik wãnh ã amim anhýr kêt. Metîndjwýnh kute me ajaxwebê amiwýr ajo akêxmã ne kum me akaprí. Me aje 'ýr amijo akêxmã kum me akaprí. Djãm me aje amijã ja mar kêt?

⁵ Ga me atekam ajte kubê ajamakkre kêt ne 'ýr amijo akêx prãm kêt. Be ga, me mã kute amim mýjjao atomja pumü. Me mã amim adjuw nhyem arým mã kãjmã ajkamênh arým kum ra:xja pumü. Ga me aje me urãk ne mã ajaxwe nhyem mã me akam ngyrk ne mã kãjmã me akam ngyrk ajkamê. Nhyem kam dja ò akati arým me awýr bõx. Kute katãt memã axwe pãnh jarênh djã nhõ akati me awýr bõx nhyem arým me akam ngyr:k ne. Me ajamakkre kêtka me akam ngyr:k ne.

⁶ Dja Metîndjwýnh katãt memã ò pãnh. Dja katãt apýnh me kute mýjjao ba kôt memã ò pãnh. Me í pýnhkôt katãt memã ò pãnh.

⁷ Me kute arek katãt amijo bajamã dja katãt memã ò pãnh. Metîndjwýnh kute ta amimexo meo mex kadjy, ne kute memã, “Amexkumrêx”, anhýr kadjy, ne kute memã í ny, í punu prãm kêtja nhõr kadjy ne me arek katãt amijo ba. Nhyem kam Metîndjwýnh katãt memã ò pãnh nhyem me arým Metîndjwýnh kôt tín ne ar ba rá'ã: rá'ã ne.

⁸ Nhyem be, me kute amidjwýnhbit mar ne kute kabên katãt kangan me axwe kôt axwe. Dja katãt me jadjwýmã ò pãnh ne arým mekam ngyr:k ne. Nhyem kam arým mýjja puma: mekam apõx.

⁹ Me me axwe kôt axweja dja me arým ĩ pÿnhkôt umar punure ne tĭn prã:m. Mebê idjaer kumrêx dja ã ane. Nhyġ kam me bajtemdjwÿ ã ane.

¹⁰ Nhyġ be, me mex kôt me mexja dja me arým me:xkumrêx nhyġ Metĭndjwÿnh arým kum me kĭ:nhkumrêx. Nhyġ kam me arým umar me:xkumrêx. Mebê idjaer kumrêx dja ã umar mexo ane. Nhyġ kam me bajtemdjwÿ ã ane.

¹¹ Mÿkam dja me ã ane? Bir, djã Metĭndjwÿnhmã me'õ pyman kute kum 'ã mamã? Arkati. Nãġ me kunĭo kute aben pyrãk ne katãt kute memã o pãnhkumrêxmã.

¹² Metĭndjwÿnh ne me bakukãmãre Mõjdjẽmã kukrãdjã jarẽ. Me kute katãt amijo ba kadjy kukrãdjã jarẽ nhyġ amũ mebê idjaermã arẽ. Nhyġ kam me aben djõ'ã kukrãdjã'ã, "Mõjdjẽ kukrãdjã, Mõjdjẽ kukrãdjã", anhÿro ba. Dja Metĭndjwÿnh katãt memã axwe pãnh jarẽnhõ nhÿ.

Nhyġ me bajtem, memã me kute Mõjdjẽ kukrãdjã jarẽnh kêtja. Godja me bajtemja kwÿ kam axwe jabej arým axwe pãnh akuno. Djãġ kam Metĭndjwÿnh kute memã kum,

—Aje Mõjdjẽ kukrãdjã kôt amijo aba kêtġkam dja ga akuno, anhÿrmã? Kati. Mÿkam? Bir, me kute memã Mõjdjẽ kukrãdjã jarẽnh kêt nhyġ me kam kute mar kêt. Kam dja ã memã anhÿr kêt. Nhyġ kam me arým axwe pãnh akuno. Me biknor tokry djãkam akuno.

Nhyġ mebê idjaerdjwÿ, memã me kute Mõjdjẽ kukrãdjã jarẽnh tũmja. Godja me kwÿ kam axwe jabej Metĭndjwÿnh dja arým memã kum,

—Aje Mõjdjẽ kukrãdjã kôt amijo aba kêtġkam dja ga akuno, ane. Me kute kukrãdjã mar ne kôt amijo ba kêtġkam dja ã memã ane. Nhyġ kam me arým axwe pãnh akuno. Me biknor tokry djãkam akuno.

¹³ Djãġ me kute memã kukrãdjã jarẽnh nhyġ me kute mar kajgoja djãġ Metĭndjwÿnh kute memã axwe kêt jarẽnh? Kati. Me kute amim kukrãdjã markumrêx ne kôt amijo ba jabit dja memã axwe kêt jarẽ nhyġ me arým kum mex ne.

¹⁴ Me bajtemmã me kute Mõjdjẽ kukrãdjã jarẽnh kêtja. Me kwÿ ta ne me tu kute amikadjwÿnhbê kukrãdjã mar ne tu kôt ar amijo ba. Kam me kwÿ ta tu kute mar me:kumrêx ne tu kôt amijo ba me:kumrêx. Te me kute memã Mõjdjẽ kukrãdjã jarẽnh kêt nhyġ me ta tu kute mar ne kôt ar amijo ba me:kumrêx.

¹⁵ Me tu kadjwÿnhbê kabẽn me:kumrêx ne kute mrãmri ne umar djãkam arým Metĭndjwÿnh kukrãdjã no'ók pyrãk. Me ta kute amikadjwÿnhbê markam ta tu kute axwe nẽje amikukrã. Ne kam axwekam kute amim, "Mrãmri ijaxwe", nãr axwe

kêtġkam kute amim, "Kati, imexkumrêx", anhÿr.

¹⁶ Me kwÿ tu kute kukrãdjã kôt amijo ba ja dja Metĭndjwÿnh ĩ memã axwe kêt jarẽ nhyġ me arým kum mex ne. Amrẽ õ akati mõrn bõxkam dja ã me kwÿmã ane. Nhyġ be me kwÿ kute mex pyrãk ne te amikadjwÿnhbê axwe pudju nhyġ tu me kuman arým memã pãnh jarẽnhkumrêx. Jezu Krituo dja memã axwe pãnh jarẽnhkumrêx. Ja ne ba ujarẽnh nykam memã arẽnhõ iba.

Paar kute memã me kute mex o me akrenh kêt jarẽnh.

¹⁷ Be, me ga ne ga me memã kum, "Ba ibê idjaer", anhÿro aba. Ga me ajte memã kum, —Ba ne ba Mõjdjẽ kukrãdjã kôt ar amijo iba nhyġ kam Metĭndjwÿnh kum ikĭnhkumrêx, anhÿro aba. Ne ajẽx ne amijo amran memã kum,

—Me bajbit ne ba me ije Metĭndjwÿnh mar me:kumrêx, anhÿro aba.

¹⁸ Nhyġ me me amã Mõjdjẽ kukrãdjã jarẽ ga me we aje prĩne markam we aje Metĭndjwÿnh kute amim me'ã karõ kôt mar ne mÿjja kabin we amijo mÿjja mexbit pytan memã arẽ.

¹⁹ Ne kam ajte we aje amimarkõt amim, —Me no rã katãt pry'ã mrãnh kadjy ne me kute me pa'amÿnh ne kute meo mrãnh katãt. Ba ije me urãk ne mrãmri ibê katãt me no kẽto iba djwÿnhkumrêx, anhÿro aba. Ne ajte amim,

—Me axwe ne me kute mrãmri ne akamãt kõ tykkõt me ar ba pyrãk. Ije mrãmri ne memã pry kurwÿ djwÿnh pyrãk. Ba ne ba ibê me axwe kêt kadjy me akre djwÿnh, anhÿro aba.

²⁰ Ne me'ã amim,

—Ba ne ba ibê me no rerekremã kukrãdjã jarẽnh djwÿnh. Me kute me kra karãre pyrãk ne me no rerekre. Ba ne ba me no tÿx kadjy memã kukrãdjã'ã idjujarẽnh djwÿnhkumrêx, anhÿro aba. We aje Metĭndjwÿnh kukrãdjã katãtkumrẽxja kunĭ maro abakam ne ga ã 'ã amijo adjãmrao ane.

²¹ Ba me amã arẽ. Me aje amũ me akren ã amim anhÿrkam mÿkam ga: ne ga amijakre kêt? Aje amũ me akĩnhĩ kêt kadjy me akrekam mÿkam ga: ne ga adjãkĩnhĩ?

²² Aje memã kum,

—Kwãrik wãnh mebê prõo adjãkĩnh kêt, anhÿro abakam mÿkam ga: ne ga mebê prõo adjãkĩnhõ aba? Ga we amã mÿjjao metĭndjwÿnh karõ nhĩpẽx kurẽo aba. Mÿkam ga: ne ga mÿjjao metĭndjwÿnh karõ nhĩpẽx nhõ kikrekam ar aba? Mÿkam ga: ne ga mebê adjãkĩnh kadjy kam ar aba?

²³ Aje Mõjdjẽ kukrãdjã'ã memã kum, "Kukrãdjã ne me:kumrêx", anhÿro abakam mÿkam ga ne ga ajte ari kukrãdjãkam amikrão aba? Ga kukrãdjãkam

amikràò aba nhyem me arým adjò'á abenmã kum, "Metíndjwýnh kajgo", anhýro ba.

²⁴ Amrêbê: ne me bakukãmãre Metíndjwýnh kukwakam me ajã kabên jarên kum,

"Apýnh me bajtem ba djãri ne me me ajaxwekòt Metíndjwýnh japrý:."

Nãm me ã me ajã me bakukãmãremã anen arým 'ã pi'òk no'òk ne. Ga me kukràdjão abikênho aba nhyem me arým ã me ajaxwe djò'ã Metíndjwýnh japrýo ane.

²⁵ Me abê idjaer, mýj kadjy ne me me amy kã nhinhu rê. Bir, me aje amy kã rênh mar ne aje 'ã amim, "Arým ne Metíndjwýnh ijo aminhò", anhýr kadjy. Djãm me bamy kã rênhkambit nhyem arým me bajo aminhò? Kati. Gu me bajê ajte Metíndjwýnh kukràdjã marn kòt ar amijo babakam ne arým me bajo aminhò. Nhyem be, godja ga me kukràdjãkam ajaxwe jabej arým me amy kã rênh kajgo.

²⁶ Kam me my kã tãja, me bajtemja, godja me ta kute amikam katãt kukràdjã marn kòt amijo ba jabej nhyem Metíndjwýnh arým meo aminhò. Te me my kã tã nhyem arým meo aminhò.

²⁷ Kam, dja me my kã tãja, kubê me bajtemja arým me abê idjaermã ajaxwe jarê. Ta te kute Mòjdjê kukràdjã'ã pi'òk no'òk mar kêtka dja arým me amã ajaxwe jarê. Ta tu kute katãt kòt amijo bakam dja me amã arê. Me aje Metíndjwýnh kukràdjã'ã pi'òk no'òk mar kajgon amy kã rênh kajgon kukràdjãkam amikrà ar o aba. Nhyem kam me ta arým me apumün me amã ajaxwe jarê.

²⁸ Mýj xêjabê ne Metíndjwýnh nhò me jakumrêx? Djãm me kute amibên ne ajkwa kajgokam memã kum, "Ibê idjaer, ibê idjaer", anhýrbit? Djã ne me kute amijo anhýrbit ne kam mrãmri mebê Metíndjwýnh nhò me jakumrêx? Kati. Djã ne me me my kã nhinhubit rê nhyem kam arým me mrãmri kubê Metíndjwýnh nhò me jakumrêx? Kati.

²⁹ Me kute mrãmri kadjwýnhbê Metíndjwýnh kabên mar ne kòt amijo babit. Me jabit ne mebê ò me jakumrêx. Me kute amikadjwýnhbê amim mýjja'ã karò djãkam kute Metíndjwýnh Karò mar ne kum amijã maja me jabê ne ò me jakumrêx.

Nhyem be, me kute kukràdjã 'ã no'òk mar kajgon me my kãbit rênhja me jabê ne ò me ja kêt. Me kute Metíndjwýnh Karò mar ne kum amijã maja djãm pykakam me ar baja gêdja memã mex jarê? Kati. Metíndjwýnh dja memã mex jarê nhyem arým mebê ò me jakumrêx.

3

Kute memã Metíndjwýnh 'êxnhî kêt ne kabên kajgo kêt jarên.

¹ Nhyem kam mýj kadjy dja mebê idjaer? Kam ajte mýj kadjy dja me me my kã nhinhu rê? Djãm mebê idjaer kute mýjja maro kute me bajtem jakrenh?

² Nã. Me kute mýjja maro kute me akrenh me:xi. Bir, me kute Metíndjwýnh kabên mar. Metíndjwýnh kute me kute katãt amijo ba'ã memã karòkòt amikabên'ã pi'òk no'òkja ne me kute mar ne o ba.

³ Me kwý kute amim Metíndjwýnh kabên mar kêtka mýj gêdja kam kute? Djãm me kute kabên mar kêtka ne Metíndjwýnh arým kabên kajgo?

⁴ Arkati. Dja te me kunî 'êxnhî kabên kajgo. Nhyem be, Metíndjwýnh ne kabên kajgo kêtka mýj. Amrêbê: ne me bakukãmãre Metíndjwýnhmã kabên kajgo kêtka mýj jarên kum,

"Dja me te ajã amim, 'Kabên kajgo', anen kam mrãmri akabênka mýj katorka mýj."

Nãm me bakukãmãre ã Metíndjwýnhmã ane nhyem me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyem me arým aben djò'ã arênho mô:n arênho mô:r tãmtã gu me bakamingrãnyredjwý bajê arênh rã'ã. Mrãmri ne me arênhka mýj. Metíndjwýnh kabên kajgo kêtka mýj.

Metíndjwýnh me axwekam ngrykkam ne katãt.

⁵ Nhyem be, pykakam me kajgo ta ren kabên kajgokam ren abenmã kum,

—Metíndjwýnh ren gwaj bajaxwekam ngryk kêt. Ga, gwaj bajaxwekòt me kum Metíndjwýnh kînhja pumü. Me kute gwaj bajã, "Tãmwã ne axwe:. Ba ne ba imã me axwe kînh kêtka mýj. Ba dja ba atemã ne imã Metíndjwýnhbit kînh", ane. Be ga, gwaj bajaxwe nhyem me kum gwaj bakînh kêtja pumü. Ne kam kòt kum Metíndjwýnh kînh. Gwaj bajaxwekòt me kum kînhkam Metíndjwýnh ren gwaj bakam kînh, ane. Me ta ren ã kabên kajgo jarênho ane.

⁶ Djãm mrãmri me kabên? Kati. Ne ren Metíndjwýnh gwaj bajaxwekam kînh ne ren kam gwaj bamã bajaxwe pãnh jarênh kêt. Ne ren apýnh me ba djã kunikòtdjwý ren memã axwe pãnh jarênh kêt.

⁷ Nhyem ren ajte me ta ajte kabên kajgokam memã kum,

—Metíndjwýnh ren ijêxnhîkam ngryk kêt ne. Ga, ijêxnhîkòt me kum Metíndjwýnh kînhja pumü. Me kute ijã, "Tãmwã ne 'êxnhî. Djãm ba dja ba kòt ijêxnhî? Kati. Ba dja ba imã kòt ijêxnhî kînh kêtka mýj. Metíndjwýnhbit dja ba imã kînhka mýj", ane. Be ga, ijêxnhî nhyem me kum ikînh kêt ne kam kòt me kum Metíndjwýnh kînhja pumü. Ijêxnhîkòt me kum kînhkam ne ren ikam kînh ne ren imã ijaxwe jarênh kêt ne ijêxnhî pãnh ikanga kêt ne. Ne ren me kabên kajgokam ã ren memã ane.

⁸ Me'ô ar ta ne arîk ijâ,

—Paur memâ kum, “Gwaj bajaxwe baba nhym gwaj bajaxwekôt arým mýjja mex apôx”. Nâm â memâ anhÿro bao ane, ane. Kati. Nâm me arîk ikabên kêt jarê. Ne ren mrâmri Metîndjwÿnh me axwekam kînh bar ren â memâ ane. Nhym be, kati. Mrâmri me axwekam ngyrk ne kute me kangakumrêx. Me kute ar ikabên kêt jarênh ja dja Metîndjwÿnh pânih me kanga. Kute me kangaja katât, punu kêt, nhym Metîndjwÿnhdjwÿ katât.

Kute memâ me kunî kupânhtâ axwe jarênh.

Kar 17.30; Kô k 6.9; Gar 3.22; Xit 3.3

⁹ Mýj dja gu me babê idjaer abenmâ nê? Djâm gu me baje,

—Gu me ba ne gu me bamexo me bajtem jakre, anhÿrmâ? Kati. Ba ibê Paur ne ba arým me kunî'â,

—Mebê idjaermê me bajtemmê ne me kute aben pyrâk. Me kupânhtâ axwe:n ta te: axwe kêt prâmjje, ane.

¹⁰ Me bakukâmâre kabên kôt ne ba me amâ arê. Amrêbê: me bakukâmâre memâ kum,

“Djâm me'ô axwe kêt? Arkati. Me'ô axwe kêtja kêtumrêx.

¹¹ Me'ô kute mar kêtumrêx. Me'ô kute Metîndjwÿnh jabej kêtumrêx.

¹² Me ta amiprykôt binhirên ban kunî kupânhtâ Metîndjwÿnhbê punu:re. Djâm me'ô pydji ne âpênh mex? Arkati. Me'ô mex kêtumrêx.”

Nâm me bakukâmâre â amrêbê: memâ ane.

¹³ Ne kam ajte memâ kum,

“Me ajkwakam me kabên apôx ne kute mrâmri ne me kute arým pyka krâ'â kuprâr nhym kurûm mýjja punu prôt pyrâk. Nâm me â kabên punuo ane.

Me kute memâ 'êxkôt ne me me noo biknoro ba.

Me kabên ne kute kangâ djwakam tokry djâja pyrâk.

¹⁴ Me kute me ûn kume:x ne me kabên djâ kume:x.”

Nâm me bakukâmâre â amrêbê: memâ ane.

¹⁵ Ne kam ajte memâ kum,

“Nâm me amikrà kêt ne tu me paro ba.

¹⁶ Ne ari meo bikênho ba: nhym me me ô'â tokry kume:x ne umar mex kêtumrêx.

¹⁷ Mýj dja me umar mex kadjy nê? Ja ne me kute mar kêtumrêx.

¹⁸ Me kum Metîndjwÿnh pyma kêtumrêx.”

Nâm me bakukâmâre â amrêbê: memâ ane nhym me arým 'â pi'ôk no'ôk ne. Nhym me aben djô'â arênho mô:n arênho môr tâmtâ

gu me bakamingrânnyredjwÿ baje arênh râ'â. Mrâmri ne me arênhkumrêx. Me kupânhtâ axwen ta te axwe kêt prâmjje.

¹⁹ Be, mebê idjaermâ ne Metîndjwÿnh kukràdjâ kunî jarê. Me kute kukràdjâ maro baja, me jamâ ne arê. Mýj kadjy ne memâ arê? Bir, me kute kukràdjâ maro ban ta te kute kôt amijo anhÿrmâ.* Ne kam kôt kute amijaxwemâ katormâ. Ja kadjy ne memâ kukràdjâ jarê. Kam dja me kunî ajte Metîndjwÿnh me axwekam ngyrk ma. Dja me amim,

—Metîndjwÿnh ne ijaxwekam ngyrk, ane. Tâm dja me arým kam kuma. Apÿnh me ba djâ kunî dja me ngyrk markumrêx. Ja kadjy ne memâ kukràdjâ jarê. Tâm ne gu me baje arým mar.

²⁰ Kam djâm me kute kukràdjâ mar ne kute kôt amijo anhÿro ba nhym Metîndjwÿnh arým kute memâ kum, “Be, ajaxwe kêt”, anhÿrmâ? Kati. Nhym be, mýj kadjy ne memâ kukràdjâ jarê? Bir, me kute amijaxwemâ kator kadjy ne memâ kukràdjâ jarê.

Metîndjwÿnh ta kute memâ axwe kêt jarênhja'â ujarênh.

Gar 2.16; Xit 3.5

²¹ Nhym be, jakam atemâ me'ô kôt Metîndjwÿnh kute memâ axwe kêt jarênh nhym me arým kum mex ne. Djâm me kute Metîndjwÿnh kukràdjâ mar ne ta kute kôt amijo anhÿro ba nhym kôt kute memâ axwe kêt jarênhmâ? Kati. Atemâ me'ô kôt ne kute memâ axwe kêt jarênh. Amrêbê: kute Môjdjêmâ kukràdjâ jarênhkam Metîndjwÿnh arým memâ Kritu'â ajarê. Kukwakam kabên jarênh djwÿnhdjwÿ ne me arým memâ 'â ajarê.

²² Me kute tu amim Jeju Kritu markumrêx kôt ne Metîndjwÿnh kute memâ axwe kêt jarênh nhym me arým kum mex ne. Me î pÿnhkôt kwÿ kute tu amim Kritu markumrêxja nhym kute tu memâ axwe kêt jarênh. Mýkam?

Bir, me kunî ne me axweo kute aben pyrâk.

²³ Djâm me'ô ta mexo Metîndjwÿnh mánhkutâ? Arkati. Me kunî kupânhtâ axwe.

²⁴ Nhym kam tu memâ axwe kêt jarê nhym me arým kum mex ne. Djâ ne me kukràdjâ maro ban kôt amijo anhÿro ba nhym pânih arým memâ axwe kêt jarê? Kati. Ta ne tu kum me kaprîn ta memâ arê. Kritu Jeju ta ne arým me axweo pânih mex nhym kam kôt ta memâ axwe kêt jarê nhym me arým kum mex ne.

²⁵ Metîndjwÿnh ne amim Jeju dja nhym kam arým me axwe pânih pîte'y'â wajêt

* **3:19** Djâm pi'ôk jarênh'â ne me kute kukràdjâ mar ne kôt kute amijo anhÿr ja jarênh Kati. Kute memâ kum, “Kwârîk wânih ajaxwe kêt”, anhÿr nhym me kôt kute â amijo anhÿr ne axwe kêtâm. Ja'â ne kute me kute mar ne kôt amijo anhÿr ja jarênh.

nhyam kamrô prôt nhyam arým ty. Nhyam kam me kute tu amim markumrëxja Metîndjwýnh arým me ja jaxwekam ngyrk kêt. Be, ja kadjy ne píte'y'ã wajêt. Ne mýjja 'ôdjwý kadjy ne Jeju píte'y'ã wajêt. Me kute Metîndjwýnh kute katát meo baja mar kadjy. Kute katát memã axweo pãnhkumrëx ja mar kadjy. Amrëbê: píte'y'ã jêt kêtiri ne me axwe: nhyam Metîndjwýnh ren mekam ngyr:k ne ren me biknor tokry djâkam me kumên kam ren arým katát memã axweo pãnh kumrëx. Nhyam be, kati. Nãm amijã ngyrk nê:n tu me axwe maro akno. Djãm ã kute memã anhýrkam katát kute meo bakumrëx? Nã, mrãmri katát.

²⁶ Mýj ne me kam kuman kam Metîndjwýnh katátja ma? Bir, jakam ne Metîndjwýnh Jejumã me axwe pãnh jarê nhyam kam Jeju me pãnh tyn arým Metîndjwýnhmã me axweo pãnh. Nhyam kam me arým Metîndjwýnh kute katát memã o pãnhja man arým kum kato. Jeju kute me axweo pãnhjamã kato. Nhyam kam me tu kute amim Jeju markumrëxja ne Metîndjwýnh arým katát kute memã axwe kêt jarënhkumrëx.

²⁷ Djãm kam gwaj ba ne gwaj baje, –Metîndjwýnh kukràdjã kôt ne ba amijo anhýro iba. Imexkumrëxja pumü, anhýrmã? Kati. Djãm gwaj bajô bamex? Arkati. Nhyam be, dja gwaj tu amim Jejubit markumrëx nhyam Metîndjwýnh tu gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým kum bamexkumrëx ne.

²⁸ Kam, djãm me kute Metîndjwýnh kukràdjã mar ne kute kôt amijo anhýro ba nhyam kam kute kôt memã axwe kêt jarënh? Kati. Atemã ne wã. Nhyam be, me kute tu amim Jeju markumrëxbit. Kôtbit ne kute memã axwe kêt jarënh nhyam me arým kum mexkumrëx.

²⁹ Djãm Metîndjwýnh kute mebê idjaerbito ba? Djãm kute me bajtemo ba kêt? Kati. Kute me bajtemdjwýo ba.

³⁰ Mýkam? Bir, Metîndjwýnh pydji:. Kam dja mebê idjaerbê me my nhinhu kã rënhja tu amim Jeju markumrëx nhyam kôt arým memã axwe kêt jarê. Nhyam me bajtembê me my kã tájadjwý dja me ajte tãm. Dja me tu amim Jeju markumrëx nhyam kôt arým me adjwýnhdjwýmã axwe kêt jarê.

³¹ Djãm gwaj baje tu amim Jeju markumrëxkam ne gwaj baje Metîndjwýnh kukràdjã kôt amijo anhýrja kangamã? Kati. Nhyam bê ne gwaj baje kukràdjã kanga prãm. Gwaj ba baje tu amim Jeju markumrëxkam ne gwaj baje kukràdjã kôt amijo anhýr prãm kumrëx.

4

Kute Abraãomã axwe kêt jarënh'ã ujarënh. Gar 3.6; Xij 2.23

¹ Kam gwaj akubyn amijo tën me bakukãmãre Abraão'ã ujarënh ma. Mýj ne ta amikam kuma? Djãm ta ne mex? Kati.

² Djãm Abraão kute amijo ba mex pãnh Metîndjwýnh kum axwe kêt jarê? Kati. Kute amijo ba mex pãnh kute kum axwe kêt jarënh kêt. Ren kute amijo ba mex pãnh ren kum axwe kêt jarê nhyam ren amimexo àmra ar ba. Nhyam be, kati. Metîndjwýnhmã ne amimexo àmra kêt.

³ Mýkam? Bir, djãm Abraão ta axwe kêt? Kati. Metîndjwýnh ne tu kum axwe kêt jarê nhyam me arým 'ã ajarê. Me bakukãmãre amrëbê: memã kum,

“Abraão ne tu amim Metîndjwýnh kamnhïxkumrëx nhyam 'ã amim, ‘Be, nãm tu amim ikamnhïxkumrëx ba kam ba tu kum axwe kêt jarê nhyam arým imã mex.’ Nãm Metîndjwýnh ã Abraão'ã amim ane.”

Nãm me bakukãmãre ã Abraão'ã memã ane. Nãm tu amim Metîndjwýnh kamnhïxkumrëx nhyam ta tu kum axwe kêt jarê.

⁴ Be ga, me'ô me bënjadjwýr'ômã àpënhja pumü. Kute amim pi'òk kaprï kwý byr kadjy bënjadjwýrmã apê. Nãm kadjy kum apê:n arým o ino re. Nhyam kam bënjadjwýr arým kum pi'òk kaprï ngã. Àpënh pãnh ne kum pi'òk kaprï ngã. Djãm kajgo got? Kati. Àpënh pãnh ne kum kungã.

⁵ Nhyam be, djãm me kute amijo ba mex pãnh Metîndjwýnh kute memã axwe kêt jarënh? Kati. Me kute amijo ba mex pãnh kute memã axwe kêt jarënh kêt. Me tu kute amim Metîndjwýnhbit markumrëx nhyam kôtbit arým kute memã axwe kêt jarënh. Metîndjwýnh kute me axwemã axwe kêt jarënh djwýnh ta kute ã memã anhýr nhyam me arým kum mexkumrëx.

⁶ Me bakukãmãre Dawidjwý ne amrëbê: ja tãm jarê. Metîndjwýnh kute tu memã axwe kêt jarënh nhyam me arým kum mexkumrëx. Me ja ne me kïnhkumrëx. Me kute kukràdjã kôt amijo ba mex pãnh ne Metîndjwýnh kute memã axwe kêt jarënh kêt. Tãm ne me bakukãmãre Dawi 'ã ajarê.

⁷ Nãm memã kum, “Metîndjwýnh kute wãnh me axweo biknor ne me kam ngyrk kêt ne kute me axweo bipdjur ja ne me kï:nhkumrëx.

⁸ Bënjadjwýr djwýnh kute tu memã axwe kêt jarënh ja ne me kïnh:re ne.”

Nãm me bakukãmãre Dawi ã memã ane nhyam me aben djô'ã arënh mō:n arënh mōr tãmtã gu ba bakamingrãnyre baje arënh rã'a. Mrãmri ne arënhkumrëx. Mrãmri Metîndjwýnh kute tu memã axwe kêt jarënhkam ne me kïnhkumrëx.

⁹ Djãm kute mebê idjaermãbit arënh? Djãm kute mebê idjaerbê me my kã rënh

jamābit arēnh? Kati. Me bajtembê me my kà tājadjwÿ.

Ga, Abraãoodjwÿ ja ma. Abraão ne tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrēx nhyġm 'ā amim,

—Abraão ne tu amim ikamnhĩxkumrēx ba kam arÿm tu kum axwe kêt jarē, ane. Tām ne gwaj arÿm kuma.

¹⁰ Mÿj ne kute kum axwe kêt jarēnhkam kute? Djā ne kumrēx kum amimy nhinhu kà krāta nhyġm kam arÿm kum axwe kêt jarē? Kati. Kute amimy kà krā'yr kētri ne kum axwe kêt jarē nhyġm arÿm kum mexkumrēx.

¹¹ Nhyġm kam Metĩndjwÿnh arÿm kum my kà krā'yr'ā kum karō. Nhyġm kabēnkōt arÿm amijo tēn arÿm amimy kà krātan kam arÿm amijā maro ba. Nām mar kunĩkōt amim,

—Be, amrēbē ne ba tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrēx nhyġm arÿm tu imā ijaxwe kêt jarēnhkumrēx. Ga, imy kà krā'yrja pumū, anhÿro ba. Amrēbē kute my kà krā'yr kētri ne Abraão tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrēx nhyġm arÿm tu kum axwe kêt jarēnhkumrēx.

Nhyġm kam tūmrām amimy kà krātan arÿm ā amim anhÿro ba. Ā amimy kà krā'yr'ā amim anhÿro ba. Mÿj kadjy ne kute my kà krā'yr kētri kum axwe kêt jarē? Bir, me bajtem my kà tāja kunĩ kajmā'ā ne kum axwe kêt jarē. Abraãobē me kute amikajmā'ā Metĩndjwÿnh marja kunĩ nhingēt kadjy. Dja me tu amim markumrēx nhyġm arÿm tu memā axwe kêt jarēnhkumrēx.

¹² Abraãobē ne me my kà rēnhja nhingēt. Djām Abraãobē ne me my kà rēnhbit nhingēt? Kati. Abraão kute amimy kà krā'yr kētri kute tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrēx. Nhyġm me kute Abraão kudjwa tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrēxja me ajbit Abraãobē me ingēt.

¹³ Nhyġm ajtekam Metĩndjwÿnh arÿm tu Abraãomē ō'ā tāmджwÿ arkum ar kute meo aminhōn meo bamā arēnhkumrēx ne arkum,

—Gamē adjō'ā atāmджwÿmē dja gar apÿnh me ba djā kunĩkōt meo aminhōn meo aba. Meo aminhōn meo aba kute mrāmri ne me tāmджwÿ ingēt nhō nēkrēxo aminhōn o ba pyrāk. Nām ā tu Abraãomē ō'ā tāmджwÿmā kabēn pydjĩn arēnh o ane. Djām ar kute Mōjdjē kukrādja mar ne kōt kute amijo anhÿro ba pānh kute arkum ar kute meo bamā arēnh got? Kati. Nām ar tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrēx nhyġm arÿm tu arkum axwe kêt jarēn kam arÿm kōt arkum kute meo bamā arē. Kabēn pydjĩn arē.

¹⁴ Ne ren memā me kute Mōjdjē kukrādja maro ba pānh ren memā kute meo bamā arē nhyġm kam me ren kute Mōjdjē kukrādja maro ba nhibej ren amim Metĩndjwÿnh kamnhĩx kêt. Nhyġm kam ren kabēnja jarēnh

kajgo. Nhyġm be, kati. Djām me kute kukrādja mar ne kōt kute amijo anhÿro ba pānh memā me kute meo bamā arē? Kati. Ja pānh kute memā me kute meo aminhō jarēnh kêt.

¹⁵ Me kute Mōjdjē kukrādja bit maro baja ne Metĩndjwÿnh mekam ngyrkbit. Mÿkam ne mekam ngyrkbit? Bir, me kute kukrādjakam amikrāo ba prām kam ne mekam ngyrkbit. Nhyġm be, memā me kute Mōjdjē kukrādja jarēnh kêt nhyġm me kute mar kêt jabit ne me kute kukrādjakam amikrā kêt. Ren me arÿm memā arē nhyġm ren me arÿm kuma, kambit me kute kam amikrā. Nhyġm be, me kute mar kētkam ne me kute kukrādjakam amikrā kêt.

¹⁶ Kam, me kute tu amim markumrēxja ne Metĩndjwÿnh memā me kute meo bamā arē. Mÿkam? Bir, dja Abraão djō'ā tāmджwÿ kunĩ tu amim markumrēx nhyġm Metĩndjwÿnh ta arÿm tu kum me kaprĩ. Tu kum me kaprĩkam gēdja arÿm mrāmri tāmджwÿ kunĩmā apÿnh me ba djākam me ja nhōrkumrēx nhyġm me arÿm ar meo ba. Djām me bē idjaer kute Mōjdjē kukrādja mar jabit dja meo ba? Kati. Me kute Abraão kudjwa tu amim Metĩndjwÿnh markumrēxja kunĩ dja me meo ba. Mrāmri ne kute me ja kunĩmā kute meo bamā arēnhkumrēx. Abraãobē ne me bakunĩ nhingēt.

¹⁷ Metĩndjwÿnh ne amrēbē: me bakukāmāre Abraãomā ja jarē. Kum me bakunĩ nhingēt jarē. Metĩndjwÿnh kum, “Apÿnh me ba djā krāptĩkam me jamā ne ba arÿm ajo me ingēt.”

Nām ā Abraãomā ane. Nhyġm me arÿm 'ā pi'ōk no'ōk ne. Nhyġm me aben djō'ā arēnh o mō:n arēnh o mōr tāmtda gu me bakamin-grānyredjwÿ baje arēnh rā'ā ne. Ga, mrāmri Abraão kubē me banhingētkumrēxja pumū. Abraão kute tu amim kamnhĩxkumrēxja ne arÿm Metĩndjwÿnh nokrekam kubē me banhingētkumrēx. Metĩndjwÿnh ta ne kute akubyn me tyko tĩn ne mÿjja kukām 'ā ajarē. Mÿjja kator kêt rā'ā nhyġm memābit kute kator prām kêt pyrāk. Nhyġm be, Metĩndjwÿnhmābit arÿm mÿjja amirĩt nhyġm arÿm kukām 'ā ajarē. Ga, mrāmri Abraão kubē me banhingētkumrēxja pumū.

¹⁸ Ne ren atemā me'ō ne ren te amiwÿr kute meo aminhōja katorkam ama ne ren 'ā ukanga. Nhyġm be, kati. Nām Abraão kute meo aminhōmā tu amiwÿr kam amako tēmkumrēx ne me kadjy tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrēx. Ne kam arÿm meo aminhōkumrēx, arÿm kubē me ingēt. Kubē apÿnh me ba djā krāptĩkam me ja nhingēt. Metĩndjwÿnh kute kum anhÿr kōt. Kute kum, “Dja ā atāmджwÿ krāptĩo ane”, anhÿr kōt ne Abraão arÿm tu amiwÿr me kamnhĩxkumrēx.

¹⁹ Nām te amim,

—Arým Xaramē ar ibēngē:tte. Nā bām te ar ikra'ō prāmje. Mrāmri ar ije me tykkam kra prām kētja pyrāk, ane. Nām te amim anen tu amim kamnhixo tēmkmrēx. Arým ne Abraão'ā amex krāptī: kubē 100 pyrāk.

²⁰ Dja ne Metīndjwýnh kum kabēn jarē nhy m we amim,

—Dja ijo anhýr jabej. Nār kon. Dja ijo anhýr kēt jabej? ane. Katī. Nām tu amim kamnhix týxkmrēxo tē. Ne kam o Metīndjwýnhmā ra:x jarē.

²¹ Nām amim,

—Djām Metīndjwýnh 'irere:k got? Mrāmri kute imā ikra jarēnh kót dja imā ikra nhōrkumrēx, ane.

²² Kute ā amim anhýrkam ne Metīndjwýnh arým 'ā amim,

—Ba tu kum axwe kēt jarē nhy m arým imā mex ne, ane.

²³ Djā ne Abraōobit man amim, “Ba tu kum axwe kēt jarē”, ane nhy m me'ā pi'ōk no'ōk ne? Kati.

²⁴ Gwaj badjwý ne arým gwaj bama. Dja gwaj tu amim Metīndjwýnh kamnhixkmrēx nhy m arým gwaj bamādjwý axwe kēt jarē. Metīndjwýnh kute akubyn gwaj banhō Bēnjadjwýr djwýnh Jejuo tīn djwýnh dja gwaj tu amim kamnhixkmrēx, tu amim markumrēx nhy m arým gwaj bamādjwý axwe kēt jarē gwaj kam arým kum bame x ne.

²⁵ Nām me memā Jeju kanga nhy m me arým kubī. Mýj kadjy? Bir, kute gwaj bajaxweo pānh kadjy ne me Jeju kanga nhy m me arým kubī. Kubī nhy m arým akubyn o tīn. Kute gwaj bamā axwe kēt jarēnh kadjy ne akubyn o tīn.

5

Kritu tykkót me umar mex ne kīnh.

Mat 5.12; A Kō 4.8; Pir 1.28; Ped k 4.13

¹ Gwaj baje tu amim Jeju markumrēxkam ne Metīndjwýnh arým gwaj bamā axwe kēt jarē. Kute gwaj bamā axwe kēt jarēnhkam arým gwaj bakam ngryk kēt ne. Bēnjadjwýr djwýnhbé Jeju Kritu gwaj bajaxwe pānh tokrykam ne gwaj bakam ngryk kēt. Gwaj bakam ngryk kētkam ne gwaj arým badju-mar me:xkmrēx ne ar baba.

² Jejukót ne Metīndjwýnh arým kute gwaj ba mar. Gwaj tu amim Jeju markumrēx nhy m arým kute gwaj bamarkumrēx. Gwaj kum amijarē nhy m arým tu kum gwaj bakaprikumrēx.* Tu kum gwaj bakaprikumrēx gwaj arým kót badjām týx. Dja gwaj ī Metīndjwýnh mexkmrēx pumū. Baje Metīndjwýnh me:xkmrēx pumūnhkam amakbē gwaj bakīnhkmrēx.

* ⁵² Djām gwaj ba ne gwaj bajaxwe kēt nhy m pānh kum gwaj bakapri Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kētmā. Nhy m be, ta ne tu kum gwaj bakapri.

³ Ne kam te apýnh gwaj badjumar punu, batokry djāri gwaj bawýr bōx gwaj bakīnhkmrēx. Gwaj badjumar punu, batokry japōkmā bakīnhkmrēx. Mýkam? Bir, gwaj kam amim,

—Dja ba te itokryn mā Jeju kót ar amijo iban 'ā idjukanga kēt.

⁴ Mā kót ar amijo iba:n kam arým kum imexkmrēx. Kum imexkmrēx ne kam arým tu amiwýr kamnhixkmrēx. Nā gwām ā amim anen kuman arým bakīnhkmrēx.

⁵ Baje omūnhkmrēxkam amakbē mýj dja gwaj amikam kuman kót batýx. Bir, kum gwaj bajabē: Nām gwaj bamā Karō jano nhy m arým gwaj bamā arēnho ba. Gwaj bamā,

—Ga, Metīndjwýnh kum ajabē:ja pumū, anhýro ba. Ne kum gwaj bajabēja prīne gwaj bamā o amirīt mex gwaj arým amikam kuma. Ja ne gwaj kuman arým baje kam amakjakam batýx. Baje Metīndjwýnh pumūnhkmrēxkam amakjakam batýx.

⁶ Amrēbē ne gwaj te: kum bame x prāmje ne mā: bajaxwe rā'ā ne nhy m arým ō akati bōx nhy m arým Kritu gwaj bapānh ty. Metīndjwýnh kute amrēbē tyk nhō akati'ā kum karō kót ne akati wajēt nhy m Kritu arým gwaj bapānh ty. Gwaj ba ne gwaj bamā Metīndjwýnh Kīnh kēt ne ar baba nhy m arým gwaj bapānh ty.

⁷ Djām gwaj bajō ne gwaj ren baje me'ō jaxwe pytar kadjy ty? Kati. Djā ne gwaj ren bajō baje me'ō kute katāt amijo baja pytar kadjy ren batyk prām? Kon. Gwaj baje me'ō djukapri pytar kadjy mrāmri ren batyk prām jabej.

⁸ Nhy m be, djām gwaj ba ne gwaj katāt amijo baba nār badjukapri? Kati. Gwaj ba ne gwaj bajaxwe: nhy m Kritu arým kute gwaj bapytar kadjy ty. Nām Metīndjwýnh ā kum gwaj bajabēo amirīto ane.

⁹ Kamrō prōt ne tykja kam ne Metīndjwýnh arým gwaj bamā axwe kēt jarē gwaj arým kum bame x ne. Gwaj baje ja markam ne gwaj amim,

—Mrāmri ne Kritu kute Metīndjwýnh ngrykbē ipytār mexkmrēx, ane.

¹⁰ Amrēbē ne gwaj Metīndjwýnhho bakurē djwýnh nhy m Kra arým ty. Ty nhy m Metīndjwýnh arým gwaj bajo ōbikwa. Kute gwaj bajo ōbikwakam ne gwaj arým amim,

—Mrāmri dja amim ipytār me:xkmrēx. Arým tyn akubyn tīn ne. Kam dja ipytār mexkmrēx, ane.

¹¹ Djām jabit? Kati. Ajte. Gwaj Metīndjwýnhkam bakīnhkmrēx. Bēnjadjwýr djwýnhbé Jeju Kritu djāpēnhkót kam bakīnhkmrēx. Kute gwaj bajaxweo pānhkót bakīnhkmrēx.

*Me kute tu amim Kritu markumrëxja tîn.
Kô k 15.21*

¹² Nhyem be, Adão pydji me kukâm axwe nhyem kam me kunî kudjwa arým axwen arým ty. Me kunî Adão kudjwa axwekam arým kum ty.

¹³ Mÿj ne me axwekam kute? Bir, Metîndjwýnh kute Mòjdjëmã kukràdjã jarënh nhyem amü amidjô'ã kute memã arënh këttri ne me arým pykakam axwe ar ba. Nhyem be, djãm kute memã kukràdjã jarënh këttri Metîndjwýnh kute memã kum, "Ajaxwe", anhyr? Kati. Kute memã kukràdjã jarënh këttri nhyem me kute mar këttri ne kute memã axwe jarënh kët.

¹⁴ Nhyem be, kute pidjô krën kët kadji kabën ja ne Adão arým kam axwe. Djã ne me kunî Adão kôt ã axweo ane? Djã ne me ã Metîndjwýnh kabënkam amikrà ane? Kati. Me te Metîndjwýnh kabënkam amikrà kët ne arým axwe. Ne kam arým ty. Axwekam aben djô'ã ty: nhyem kam arým Metîndjwýnh Mòjdjëmã kukràdjã jarë. Adão kumrëx axwe nhyem me kunî kudjwa axwe. Nhyem be, me'odjwý amrë mörmã ne atemã ne ukapri. Jeju ne ukapri.

¹⁵ Gwaj Adãomë Jeju Kritumë abenã ar maro nhÿ. Adão axwe nhyem Jeju Kritu ukapri. Adão pydji axwekam ne me krãpti: ty. Aben djô'ã ty. Nhyem be, Jeju Kritu pydji tu kum me kapri:kumrëxkam† ne arým amim me krãpti: pytä. Metîndjwýnh tu kum me kapri nhyem Jeju Kritudjwý ukapri ne arým me axwe krãpti: pytä.

¹⁶ Adão pydji axwekôt mÿjja kator nhyem be, Jeju djukaprikôt mÿjja kator. Apÿnh mÿjja kator: Adão pydji axwe kôt Metîndjwýnh arým kam ngryk ne pãnh memã biknor jarë nhyem me arým me biknor tokry djãkam akuno. Nhyem be, te apÿnh me axwe djãri krãpti nhyem Metîndjwýnh kute memã Jeju nhôr kôt memã axwe kët jarë nhyem me arým kum mex ne.

¹⁷ Adão pydji axwekôt me kunî aben djô'ã ty. Nhyem be, Metîndjwýnh tu kum me kapri tu memã axwe kët jarë nhyem me arým kum mex ne. Kute memã axwe kët jarënhkôt dja me tîn. Nãm me Jejuo aminhõ nhyem Metîndjwýnh arým kum me kapri:kumrëx nhyem me tîn. Adãokôt ne me ty. Nhyem be, Jeju Kritu pydjikôt ne me tîn ne ar ba rä'ã: rä'ã ne.

¹⁸ Adão kute pidjô krënkôt axwe. Axweja pydji kôt ne Metîndjwýnh arým me kunimã biknor jarë nhyem me arým me biknor tokry djãkam akuno. Nhyem be, Jeju Kritu me axwe pãnh ty. Ja pydjikôt ne Metîndjwýnh arým memã axwe kët jarë nhyem me arým kum

mex ne. Me kum axwe kët kam me kunî arým Metîndjwýnh kôt tîn ne ar ba rä'ã: rä'ã ne.

¹⁹ Bir, me'õ pydji kute Metîndjwýnh kabën kangakam Metîndjwýnh arým me krãptimã axwe jarë. Nhyem be, me'õ pydji kute Metîndjwýnh kabën markumrëxkam dja Metîndjwýnh arým me krãptimã axwe kët jarë nhyem me arým kum mex ne.

²⁰ Nhyem ajtekam Metîndjwýnh arým memã Mòjdjëmã kukràdjã jarë. Apÿnh me axwe djãrio krãpti: kadji ne memã kukràdjã jarë. Nhyem be, te apÿnh me axwe djãri krãpti: nhyem ukapri. Me te mã axwe nhyem mã ukapri. Ukapriõ amü amikamën arým ukapri rä:x ne.

²¹ Mÿj kadji? Bir, me mã axwe:n te axwe kët prãmje. Ne kam arým me biknor tokry djãkam akuno. Nhyem be, Metîndjwýnh tu kum me kapri:kumrëx ne memã axwe kët jarë ne kam arým meo ba. Meo ban memã tîn jangij nhyem me kôt tîn ne ar ba rä'ã: rä'ã ne. Nãm me tu amim me banhõ Bënjadjwýr djwýnhbë Jeju Kritu markumrëx ne kam arým Metîndjwýnhkôt tîn ne ar ba rä'ã: rä'ã ne.

6

Me Kritumë ro'ã tyk ne akubyn tîn.

A Kô 5.17; Gar 2.20; Kor 2.13

¹ Te gwaj bajaxwe nhyem Metîndjwýnh tu kum gwaj bakapri. Djãm tu kum gwaj bakaprikam dja gwaj we abenmã kum,

—Gwaj mã bajaxwe ar baba rä'ã. Gëdja kam Metîndjwýnh tu kum gwaj bakapri:kumrëx, ane? Djãm gwaj baje ã abenmã anhyrmã?

² Arkati. Arým gwaj tu bajaxwe kangakumrëx. Baje mrãmri ne me tyk kute tu axwe kangakumrëx pyràk. Djãm kam gwaj bajaxwe rä'ãmã? Arkati.

³ Me kute ngômã gwaj bajangjënha kunî gwaj amim,

—Ba Kritu Jejumë itypdji. Ne kam arým kute mrãmri ne Kritumë ro'ã ityk ne ijadjar pyràk. Nã gwãm ã amim ane. Djãm ar aje ja mar kët?

⁴ Kam, me kute ngômã gwaj bajangjënham ne kute gwaj Kritumë ro'ã batyk ne bajadjar pyràk. Ga, Bãm mexo uma:n arým akubyn Krituo tînja pumü. Gwaj badjwý baje mrãmri ne Kritumë ro'ã akubyn batïn pyràk. Gwaj ã amimaro ane. Kam dja gwaj atemã amijo baba nyo amijo baban katãt amijo baba.

⁵ Godja gwaj kumë batipdjikam baje ro'ã batyk pyràk jabej dja gwaj kam kumë baje mrãmri ne ro'ã akubyn batïn pyràk.

⁶ Bir, amrëbë ne gwaj ar bajaxwe: baba. Ne kam Jejumë batipdjim arým kute ro'ã

† 5:15 Djãm me ta ne me axwe kët nhyem arým pãnh kum me kapri Kati. Me ta ne me te: axwe kët mã nhyem ta arým tu kum me kapri.

píte'y'ã arým bajarij pyrãk. Ne kute bajaxwe wãnh arij pyrãk. Gwaj ã amimaro ane. Gwaj kam arým bamã bajaxwe prãm kêt. Arým gwaj Jejumê batypdji. Ne kam baje bajaxweo krã'yr mar mexkumrêx.

⁷ Ga, arým me tykkam me ajte axwe kêtja pumû. Gwaj badjwý arým baje Jejumê ro'ã batyk pyrãk ne bamã bajaxwe prãm kêt.

⁸ Godja gwaj baje ro'ã batyk pyrãk mar jabej ne kam arým baje ro'ã akubyn batïn pyrãk jadjwý mar ar o baba. Tãm ne gwaj baje tu amim markumrêx.

⁹ Mýkam? Bir, Kritu arým mrãmri akubyn tũkam ajte tyk'yr bõx prãm kêtumrêx. Dja ajte tyk prãm kêtumrêx. Tãm ne gwaj baje ajte markumrêx.

¹⁰ Mýkam? Bir, tykkam ne arým gwaj bajaxwe pãnh tyk mãmdji. Nhyim be, jakam ne akubyn tũn ne ar ba. Metĩndjwýnh kabên kôt ar amijo ba kadjy tũn ne ar ba.

*Me kute wãnh axwemã irerkumrêxmã.
Rô 8.4; Ep 4.17; Kor 3.5; Ped k 4.1*

¹¹ Tãm dja gar amijã aman amim,

–Badjwý ne ba ije me'õ tyk pyrãk ne tu wãnh ijaxwemã inhírerumrêx. Nhyim be, jakam ije Metĩndjwýnhkôt katãt ar amijo iba kadjy ne ba ije me'õ tyk ne akubyn tũn pyrãk ne ar iba, ane. Dja gar ã amim ane. Gwaj banhõ Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritumê batipdji kôt dja gar ã amim ane.

¹² Ba ar amã me'õ'ã ajarê gar ama. Me'õja ne õ bẽnjadjwýrmã ãpênh ar ba ne kubê utĩn amim,

–Ba te ije bẽnjadjwýr kangan ikator ne ate ikrãn ityk djã kêt prãmje. Nhyim ijã no tỳx ne mã ijãno djan idjãpênh'ã inê ne, ane. Ar gadjwý ar aje me'õja pyrãk ne te ajaxwe kêt prãmje ne ajaxwe rã'ã. Kwãrik wãnh ajte amã ajaxwe prãm kêt. Jakam akubyn kubê aminê gê ar anhõ ba kêt, ar anhĩ tyk prãmjaõ ba kêt.

¹³ Kwãrik wãnh kum adjãpênhmã me axwe nhõ bẽnjadjwýrmã amijarênh kêt. Kwãrik wãnh kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djã jarênh kêt. Dja gar kôt ajaxwe. Kubê aminê. Nhyim be, aje me'õ tyk ne akubyn tũn pyrãk dja gar Metĩndjwýnhmã amijarê, kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djã jarê. Ne kam arým kôt katãt amijo aba.

¹⁴ Amrêbê ne gar amim,

–Ba dja ba Mõjdjê kukràdjã man kôt amijo anhýro iban arým kôt Metĩndjwýnhmã ijaxwe kêt, anhýro aban te kôt amijo anhýr prãmje ne ajaxwe rã'ã. Nhyim be, jakam ne gar amim,

–Metĩndjwýnh djukaprĩtire ta ne tu ijo mex, anhýro aban arým tu amim markumrêxo aba. Kam ar aje wãnh ajaxwemã anhírer kadjy atỳx.

Me kute Metĩndjwýnhõ bẽnjadjwýrn kum ãpênhmã.

Kô k 7.22; Gar 5.1

¹⁵ Gwaj baje Mõjdjê kukràdjã marn kôt amijo anhýro babakôt Metĩndjwýnh kute gwaj bajo mex kêt. Nhyim be, tu kum gwaj bakaprĩkôt ta kute gwaj bajo mex. Djãm kam gwaj baje we amim,

–Ba gêt ijaxwe rã'ã. Tu kum ikaprĩkam ba gêt ijaxwe rã'ã. Dja imã ijaxwe pãnh jarênh kêt, anhýr ne kam kôt bajaxwe rã'ãmã? Katĩ.

¹⁶ Godja gar me axwe nhõ bẽnjadjwýrmã kum,

–Ã. Ba amã apê ga arým ijo aba, anhýr jabej gar arým kum adjãpênhkumrêx. Ne kam arým ajaxwen kam õ'ã arým akuno, me biknor tokry djãkam akuno. Nhyim be godja gar Metĩndjwýnhmã kum,

–Ba akabên kôt amã idjãpênhkumrêx, anhýr jabej ne arým Metĩndjwýnhõ ar anhõ bẽnjadjwýrkumrêx jabej arým aje kabên marn kôt amijo anhýro aba. Ne kam arým õ'ã ajaxwe kêt ne akatãt. Djãm ar aje ja mar kêt?

¹⁷ Nhyim be, ba Metĩndjwýnhmã ar akam amikĩnh jarê. Gar amrêbê me axwe nhõ bẽnjadjwýrmã apê. Kum adjãpênhri te katãt aje amijo abamã arerekre. Ne arým jakam mrãmri aje Metĩndjwýnh kabên markumrêx. Me kute ar amã Metĩndjwýnh kabên jarênhja amã kĩnh. Ne kam mrãmri aje mar ne kôt amijo anhýro abakumrêx.

¹⁸ Ne kam arým ajaxwe kêtãt atỳx ne arým akatãt. Abê Metĩndjwýnh nhõ ãpênh ne arým kôt katãt ar amijo aba.

¹⁹ Ar ano rerekren ar ajamak mex kêtãt ne ba tu pykakam me kukràdjã kôt ar amã ikabên jarê. Amrêbê ne gar aje me axwe nhõ bẽnjadjwýrmã adjãpênh kadjy kum amijarê, kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djã jarê. Aje amũ ajaxweo amikamênh kadjy kum amijarê nhyim ar ajo ba. Gar kum apên te katãt amijo abamã arým arerekre. Nhyim be, jakam dja gar Metĩndjwýnhõ ar anhõ bẽnjadjwýr ne kum adjãpênhkumrêx. Ne kam aje katãt amijo abamã arým atỳx ne. Dja gar kum atỳx ne arým katãt amijo aban amũ kum amexo amikamênhõ mõ.

²⁰ Me axwe nhõ bẽnjadjwýrmã adjãpênhri Metĩndjwýnh kute ar ajo ba kêtumrêx gar te katãt kôt amrãnh mex prãmje.

²¹ Jakam dja gar akubyn amijo tẽn amima. Kam amikam apijãm ne. Amrêbê ate ar abakam mýj got gar me axwe nhõ bẽnjadjwýrkam amim aby. Arkati. Ar ga ne gar ar mekôt aba kajjo. Me ate ar ba djõ'ã ne me me biknor tokry djãkam akuno.

²² Nhyim be, jakam ne Metĩndjwýnh arým me axwe nhõ bẽnjadjwýrbê ar apýtã gar kum adjãpênh ar aban arým õ'ã amexkumrêx. Ne

amũ amexo amikamēnho mōn kam ô'ã arým Metĩndjwýnhkõt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

²³ Tãm ne ja. Me axwe pãnh ne me arým me biknor tokry djãkam akuno. Nhyh be, Metĩndjwýnh ne kute memã tĩn jangjēnh nhyh me arým kõt tĩn ar ba rã'ã: rã'ã ne. Djãm me kute kum o pãnhkam kute memã angjēnh? Kati. Me kute kum o pãnh kētkam tu kute memã angjēnh. Me kute tu amim gwaj banhō Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu markumrēx nhyh arým ta kum me kaprĩn kute memã kõt tĩn jangjēnh.

7

Me kute Kritubit marn kõt amijo bamã kute arēnh.

Rô 8.2; Gar 4.1; Ep 2.2; Kor 3.7

¹ Akmere, ãpnhĩre ar, Metĩndjwýnh kute Mõjdjēmã kukrãdjã jarēnh gar aje mar mexja, ar amã ne ba ikabēn. Me tĩnri ne me kute kukrãdjã mar ne kõt kute amijo anhýro bamã. Nhyh be, djãm me arým tykkam kute kõt amijo bamã? Kati. Arým me tykkam me kute kõt amijo ba kēt. Djãm ar aje ja mar kēt got?

² Ba ar amã arē. Me'õ nire arým mjēnkam dja arek mjēn'ã ngrã. Metĩndjwýnh kukrãdjãkõt arek mjēn'ã ngrã. Mjēn tĩnri 'ã ngrã. Godja mjēn'ã ngrã kēt jabej arým Metĩndjwýnh kukrãdjãkam amikrãn arým axwe. Nã, dja mjēn tĩnri 'ã ngrã. Nhyh be, arým kubē mjēn tykkambit dja arým 'ã ngrã kēt.

³ Godja mjēn tĩnri me'õdjwý'yr mōr jabej nhyh me arým kum mjēnkam axwe jarē. Arým ne me'õjao akĩ. Nhyh be, godja mjēn arým kubē ty nhyh my 'õmē arkum aben kĩnh kwãrik wãnh ar abenwýr mō. Djã ne kam ar Metĩndjwýnh kukrãdjãkam amikrã? Kati. Arým mjēn kubē tykkam nhyh ar kute abenwýr mōrkam kute kukrãdjãkam amikrã kēt. Me kute kum mjēnkam axwe jarēnh prãm kētkumrēx. Tãm dja gar ama.

⁴ Mjēn tykkam kukrãdjãja mýj'ã ne ba ar amã arē? Mýj ne gar aje kam marmã? Bir, amrēbē ne gwaj Metĩndjwýnhmã bamex kadjy Mõjdjē kukrãdjã man kõt amijo anhýro baba. Tãm ne kute mrãmri ne gwaj bamjēn arým tyk pyrãk. Jakam ne gwaj baje kukrãdjã kõt amijo baba prãm kēt. Jakam arým Kritu tyn akubyn tĩn ne. Kritumē batipdjikam ne gwaj baje Mõjdjē kukrãdjã marn kõt amijo anhýro baba prãm kēt. Kam Metĩndjwýnhmã bamex kadjy gwaj Kritubit man kõt ar amijo baba. Ja'ã ne ba ar amã mjēn tykkam kukrãdjã jarē. Kritu tyk ne akubyn tĩnjamē batipdji kadjy ne gwaj Kritu man kõt ar amijo baba. Metĩndjwýnhmã bamexkumrēx kadjy gwaj Kritu man kõt ar amijo baba.

⁵ Amrēbē gwaj ba baje amidjwýnhbit o kĩnh prãmkan ne gwaj tu bajaxwe:. Me te Mõjdjē kukrãdjão gwaj bajaxwe nēje gwaj bajakre gwaj bajamakkre kēt ne kam bajaxwe: ne. Metĩndjwýnhkam bajaxwe: ne. Nhyh bit kute me biknor tokry djãkam gwaj bamēnhmã.

⁶ Amrēbē ne gwaj baje te Mõjdjē kukrãdjã marn te kõt amijo anhýro baba. Ne amim,

–Dja ba Mõjdjē kukrãdjã man kõt amijo anhýro iban arým Metĩndjwýnhmã ijaxwe kēt, anhýro baba. Ne kam kõt te bajaxwe kēt prãmje.

Nhyh be, jakam arým gwaj Kritumē batipdjikam baje ro'ã batyk pyrãk ne arým baje ajte Mõjdjē kukrãdjã tũm'ã pi'õk no'õkja mar prãm kēt. Djãm gwaj baje ajte amim,

–Dja ba Mõjdjē kukrãdjã man kõt amijo anhýro iban arým Metĩndjwýnhmã ijaxwe kēt, anhýrmã? Kati. Gwaj baje amim anhýr kētkumrēx. Jakam ne gwaj mýjja ny man amim,

–Arým ne Metĩndjwýnh Karõ iwýr bõx ne ijo ba. Ta ne kute Metĩndjwýnhmã ijo mexo ba, anhýro baba.

Dja me Mõjdjē kukrãdjã man kõt amijaxwe ma.

Rô 3.20, 5.20

⁷ Metĩndjwýnhmã gwaj bajaxwe kēt kadjy ne gwaj ajte Mõjdjē kukrãdjã kõt amijo anhýro baba kēt. Kam, djãm gwaj we baje amim,

–Mõjdjē kukrãdjã punu, anhýr jabej? Arkati. Ne ba ren Mõjdjē kukrãdjã mar kēt ne ren amijaxwemã ikator kēt ne ren ajte amijaxwe mar kēt. Ê, ren me Mõjdjē kukrãdjão nēje ikukrã kēt, imã me'õ nhõ mýjja pro kĩnh ne amim 'ã karõ kēt kadjy ren ikukrã kēt ba ren tu imã me õ mýjja pro kĩnh ne 'ã amim karõ iban kam ren kam amijaxwe ja mar kēt. Me kute nēje ikukrã kētkam ne ba ren kam amijaxwe mar kēt.

⁸ Nhyh be, kati. Arým ne me Mõjdjē kukrãdjão nēje ikukrã. Ba kam arým amijaxwe ma. Ba kãjbē imã me'õ nhõ mýjja puro kĩnh nhyh me Mõjdjē kukrãdjão mã imã,

–Kwãrik wãnh amã me õ mýjja puro prãmje ar aba kēt, ane. Ba kam ba arým imã me õ mýjja pro kĩnh. Ne kam arým me õ mýjja puro prãmje ar iba. Ne arým imã apýnh me õ mýjja puro kĩnh ne arým ijaxweo imõr me:x ne. Ne ren Mõjdjē kukrãdjã kēt nhyh ren me mar kēt nhyh ren me axwe ren kute kajgo pyrãk. Kam ne ba ren badjwý ren amijaxwe mar kēt ne. Nhyh be, kati. Arým ne ba kukrãdjã man ajte kõt ijaxwe ma.

⁹ Amrēbē ije Mõjdjē kukrãdjã mar kētri ne ba ate ikrãn amim,

–Dja ba Metĩndjwýnhkõt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, anhýro iba. Ne kam kute itĩn pyrãk

ne ar iba. Ne kam arÿm Mõjdjê kukràdjà man amim,

—Je, arÿm ijaxwe:. Ijaxwe pãnh dja Metÿndjwÿnh arÿm ikangan me biknor tokry djàkam imê, ane. Ba kam arÿm ityk pyræk.

¹⁰ Ba arík amim,

—Dja ba Mõjdjê kukràdjà mextire man kõt amijo anhÿro iban arÿm Metÿndjwÿnh kõt itÿn ne ar iba rà'á: rà'á ne, ane. Ne kam te ije kõt amijo anhÿrmãn kam arÿm amim,

—Ijaxwe:. Dja Metÿndjwÿnh ikangan me biknor tokry djàkam imê. Nã bãm ã amim ane. Ne kam ije Mõjdjê kukràdjà mextire markam amityk ma.

¹¹ Mÿkam? Bir, ba ne ba amim ijêx ne aminoo aknon amim,

—Dja ba Mõjdjê kukràdjà man kõt amijo anhÿro iban Metÿndjwÿnh kõt itÿn ne ar iba rà'á: rà'á ne, ane. Nhy m be, kati. Me kunÿ te kute kukràdjà marn kõt amijo anhÿr prãmje, ne kam kam amikrào ba. Badjwÿ ne ba kam amikrào iba. Ne kam aminoo aknon arík amim,

—Dja ba Mõjdjê kukràdjà man kõt amijo anhÿro iban arÿm Metÿndjwÿnh kõt itÿn ne ar iba rà'á: rà'á ne, ane. Nhy m be, kati. Ije kukràdjàkam amikràkam dja Metÿndjwÿnh me biknor tokry djàkam imê.

¹² Djãm kam Mõjdjê kukràdjà punu? Kati. Mexkumrêx. Metÿndjwÿnh kukwakam ne Mõjdjê kute memã kukràdjà jarênh. Mõjdjê kute kam me axwe kêt kadjy me akre katátkumrêx. Kukràdjà mexkumrêx.

¹³ Djãm Mõjdjê kukràdjà mex kõt ije amijo anhÿr djõ'ã ne ijaxwen me biknor tokry djàkam itêmmã? Arkati. Ba kukràdjà maro iban kam arÿm amijaxwemã ikaton amima. Ne kam te kukràdjà kõt amijo anen mã ijaxwen kam arÿm mã amim,

—Dja Metÿndjwÿnh ijaxwe pãnh me biknor tokry djàkam imê. Be, ijaxwe ne punu:re, anhÿro iba.

Ta te: axwe kêt prãmje mã axwe'ã kute amijarênh.

Gar 5.17

¹⁴ Metÿndjwÿnh Karõ ne Mõjdjê kukràdjà jarê. Nhy m be, jakam djê ne ba mã Metÿndjwÿnh Karõ ma? Kati. Imã ijaxwe prãm ne te ijaxwe kêt prãmje.

¹⁵ Djãm imã mÿjja kÿnhja ne ba o iba? Kati. Imã mÿjja kÿnh kêtja ne ba o iba. Mÿkam ne ba o iba? Kon. Ije mar kêt.

¹⁶ Imã mÿjja kÿnh kêtõ ibakam ba arÿm amim,

—Mrãmri, Mõjdjê kukràdjà mexkumrêx, ane.

¹⁷ Djãm kam ba ne ba o iba, imã mÿjja kÿnh kêtjao iba? Kati. Ikadjwÿnhbê ijaxwe ja ne 'ã imã apnên ijo ba.

¹⁸ Djãm imex got? Ije amidjwÿnhbito kÿnh prãm kam djãm imex got? Ije mÿjja mexo iba

kadjy te imã mÿjja mexbit kÿnh. Kam, ije mÿjja mexbito iba kadjy mÿj dja ba amijon? Kon. Ije amikam mar kêtumrêx.

¹⁹ Imã mÿjja mex kÿnhja djãm tãm ne ba o iba? Kati. Imã ijaxwe kÿnh kêtja ijaxwe ja ne ba o iba. Te imã ijaxwe kÿnh kêt mã o iba.

²⁰ Kam, imã ijaxwe kÿnh kêtjao ibakam djãm ba ne ba o iba? Kati. Ikadjwÿnhbê ijaxwe ja ne ijaxwe'ã imã apnên ijo ba.

²¹ Kam, djã ne ba mrãmri mÿjja mexo ibakumrêx? Kati. Bit ije mÿjja mexo iba kunÿkõt ne ba mã mÿjja punu o iba.

²² Ba ne ba imã Metÿndjwÿnh kukràdjà kÿnh.

²³ Nhy m be, ikadjwÿnhbê ijaxwe ja ne ijaxwe'ã imã apnê. Ba amim, "Ba on imexbit", ane. Ne kam mã ijaxwen te ijaxwe kêt prãmje. Ije mÿjja mexo iba prãm kunÿkõt mã ijaxwe.

²⁴ Ba amim,

—ÿ, watÿre. Ikadjwÿnhbê ijaxwe ja ne ijaxwemã ingrêk prãm ba arÿm me biknor tokry djàkam itêmmã. Mÿj me'õ dja ikadjwÿnhbê ijaxwe jabê ipytã? Nã bãm ã amim ane.

²⁵ Bir, gwaj banhõ Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu dja ikadjwÿnhbê ijaxwebê ipytã. Ba kam mã Metÿndjwÿnhmã amikÿnh jarê. Tãm ne ja.

Ba kam mã amim,

—Ba on Metÿndjwÿnh kabên kõtbit amijo iba, ane. Nhy m be, ikadjwÿnhbê ijaxwe mã kute ijo ba prãm kumrêx. Tãm ne ja.

8

Me kute Metÿndjwÿnh Karõ marja tÿn.

¹ Kritu Jejumê gwaj batÿpdji nhy m arÿm kute gwaj bakadjwÿnhbê bajaxweo apêxmã. Kam, Metÿndjwÿnh kute gwaj bamã bajaxwe pãnh jarênh kêt gwaj me biknor tokry djàkam babiknor kêtumrêx. Baje amidjwÿnhbito kÿnh kadjy bajaxweo baba kêtja, baje Metÿndjwÿnh Karõ kõt amijo babaja, gwaj ba dja gwaj me biknor tokry djàkam babiknor kêtumrêx.

² Mÿkam? Bir, gwaj mã bajaxwekam arÿm me biknor tokry djàkam batêmmã. Nhy m be, gwaj arÿm tu amim Kritu Jeju markumrêx nhy m Metÿndjwÿnh Karõ gwaj babê bajaxwe kurên kubê gwaj bamã tÿx jadjã gwaj kam arÿm katãt amijo baba kadjy batÿx. Ne kam babiknor kêtumrêx ne Metÿndjwÿnhkõt batÿn ne ar baba rà'ã: rà'ã ne.

³ Bir, gwaj baje amidjwÿnhbito kÿnh kadjy bajaxweo babakam ne gwaj te: katãt baje amijo baba prãmje ne te baje Mõjdjê kukràdjà mar ne te kõt baje amijo baba mexmã. Nhy m kam Metÿndjwÿnh pykamã ta Kra pydjji jano nhy m ta amijo kute me axwe nhÿ pyræk ne ar ba. Nãm aminhÿ tã pÿte'y'ã wajêt nhy m Metÿndjwÿnh arÿm gwaj bamã

tÿx jadjà. Katàt baje amijo baba kadjy arÿm gwaj bamà tÿx jadjà nhyam gwaj bajaxweja arÿm gwaj bamà rerekren ajte kute gwaj bajo ba kêt.

⁴ Dja gwaj amidjwÿnhbito kÿnh kêt ne bajaxweo baba kêt ne Metÿndjwÿnh Karô man kôt ar amijo baba. Nhyam kam arÿm gwaj bamà tÿx jadjà. Gwaj bajaxwe kêt kadjy bamà tÿx jadjà. Gwaj kam arÿm kum bajaxwe kêt ne katàt ar amijo baba. Ne kam arÿm tu Môj djê kukràdjà kôt katàt ar amijo baba.

Me ta kute amidjwÿnhbito kÿnh.

Gar 5.16

⁵ Bir, me ta kute amidjwÿnhbito kÿnhja ne me kum axwe mar pràm. Nhyam be, me kute Metÿndjwÿnh Karô kôt amijo baja ne me kum Karô mar pràm.

⁶ Nhyam me mã kum axwe mar pràm ja dja me me biknor tokry djàkam akuno. Nhyam be, me kum Karô mar pràm dja me Metÿndjwÿnhkôt tÿn ne ar ba rà'á: rà'á ne umar mexkumrêx.

⁷ Mÿkam ne me mã: kum axwe mar pràm akuno? Bir, me kum Metÿndjwÿnh kurêkam. Me ja ne me kute Metÿndjwÿnh kukràdjà kôt amijo ba pràm kêt. Nãm me te: kôt amijo ane.

⁸ Me ja, me kute amidjwÿnhbito kÿnh kadjy axweo ba pràmja ne me te kute Metÿndjwÿnh kÿnhmà.

Me kum Metÿndjwÿnh Karô mar pràm'á ujarênh.

Dju r 7.38

⁹ Nhyam be, djàm ar ga ne gar amà ajaxwe maro aba pràm? Kati. Ar ga ne gar amà Karô mar pràm. Mràmri ar akam Metÿndjwÿnh Karô ÿrkumrêx jabej ar amà Karô mar pràm. Nhyam be, me'ókam Kritu Karô ÿr kêtja Metÿndjwÿnh kute o aminhò kêtumrêx.

¹⁰ Nhyam be, mràmri Kritu ar akam ÿrkumrêx jabej ar anhÿbit dja ty. Me axwe djò'á me batyjakam dja ar anhÿbit ty. Nhyam be, Metÿndjwÿnh kute ar amà axwe kêt jarênh nhyam Karô kute ar ajo bakam dja gar kôt atÿn ne ar aba rà'á: rà'á ne.

¹¹ Nhyam kam Metÿndjwÿnh arÿm Karô akubyn Jejuo tÿn. Karô ja ar akam ÿr jabej dja ar gadjwÿ ar ajo tÿn. Krituo tÿn djwÿnh ar ajo tÿn. Dja gar te arÿm ty nhyam akubyn ar gadjwÿ ar ajo tÿn. Ar akam Karô ÿr jao akubyn ar ajo tÿn.

¹² Kam, djàm gwaj baje amidjwÿnhbito kÿnh kadjy mã bajaxweo babamà? Kati.

¹³ Dja gar arek ajaxweo aban arÿm akuno. Me biknor tokry djàkam akuno. Nhyam be, dja gar apÿnh ajaxwe kràta. Aparo ajaxwe'ÿr amrành, anhkrao aje ajaxwe nhipêx, anoo aje ajaxwe pumÿnh, adjumar djàkam aje ajaxwe mar, ajajkwao

aje mÿjja punu jarênh ajaxweja kunÿ kràta kute mràmri ne me kute mÿjja bÿnkam arÿm àpênho krà'ÿr pyràk. Dja gar Metÿndjwÿnh Karô maro ajaxwe kràtan arÿm Metÿndjwÿnhkôt atÿn ne ar aba rà'á: rà'á ne.

¹⁴ Mÿkam? Bir, me kute Metÿndjwÿnh Karô maro ba nhyam kute meo baja ne me mràmri kubê Metÿndjwÿnh krakumrêx.

¹⁵ Karô kute ar ajo bakam djàm Metÿndjwÿnh ar ajo ò àpênh kajgon kum ar akurên ar ajo ajkê gar amà uma: ar aba? Kati. Karô kute ar ajo bakam Metÿndjwÿnh arÿm ar ajo krakumrêx gar amà kÿnhkumrêx. Ne kam kum, "Djÿnwà", ane. Mebê idjaer kabênkôt ne me kum, "Aba", ane. Nhyam be, me bakabênkôt ne gwaj kum, "Djÿnwà", ane.

¹⁶ Metÿndjwÿnh Karô ta ne gwaj bakad-jwÿnhbê gwaj bamà,

–Be, omÿ. Mràmri abê Metÿndjwÿnh krakumrêxja pumÿ, anhÿro ba. Kam, gwaj babê Metÿndjwÿnh krakumrêx. Tãm ne gwaj baje markumrêx.

¹⁷ Arÿm gwaj babê krakam dja gwaj arÿm Metÿndjwÿnh nhò mÿjja o aminhò. Kritumê ro'á dja gwaj ò mÿjja o aminhò ar o baba. Kôt batokry jabej o aminhò. Kritukôt mràmri batokry jabej dja gwaj ò mÿjja o aminhò arÿm ro'á bame: xkumrêx.

Me kute amimexkumrêx kam amak.

Dju r 17.22; A Kò 4.17; Kor 3.4

¹⁸ Bir, mÿj dja gwaj batokry jakam kuma? Bir, 'á dja gwaj amim,

–Jakam ba itokry ne kute itokry rax pyràk. Nhyam be, dja ba ì Kritumê ro'á ime: xkumrêx nhyam me kunÿ arÿm ipumÿ. Dja ba kam ikÿnh. Ne ikÿnhkam ajbir itokry ja mar kêt, ane. Gwaj á batokry'á amim ane.

¹⁹ Dja gwaj babê Metÿndjwÿnh krakôt bakato. Dja amrê ò akati bôx gwaj kam arÿm bakato. Djàm kam dja gwaj bapunu: got? Kati. Dja gwaj kam bame: xkumrêx. Mÿjja kunÿ Metÿndjwÿnh kute ipêx ja ne amiwÿr gwaj bakatorkam ama:. Mrymê bamê pykamê mÿjja kunÿ amiwÿr gwaj bakatorkam ama:.

²⁰ Mÿkam ne amiwÿr gwaj bakam ama:? Bir, Metÿndjwÿnh kute mÿjja kunÿ nhipêx ja ne amrêbê amijo ajkên arÿm punu. Pykakam 'ê kumex ne mÿjja djàkrê kumex kato. Djàm mÿjja ta ne amijo ajkê? Kati. Metÿndjwÿnh kabênkôt ne á mÿjja amijo bikêno ane. Nhyam be, ajmàkam dja mÿjja kunÿ mexkumrêx. Mÿjja kunÿ amiwÿr amimexkam ama:.

²¹ Mÿkam? Bir, jakam ne mÿjja punu pràm, kà rerek pràm, kro pràm, apòk pràm. Nhyam be, mÿjja kute amijo mexkam dja punu pràm kêt, kà rerek pràm kêt, kro pràm kêt, apòk pràm kêtumrêx. Gwaj babê Metÿndjwÿnh kramê ro'á dja mÿjja

me: xkumrêx ne kî:nhkumrêx. Dja î gwaj babê Metîndjwýnh kra amirít. Ne kam bamexkumrêx ne bakînhkumrêx. Nhyam kam me baro'ã mýjja kunîdjwý mexkumrêx. Kam ne mýjja kunî amiwýr amimexkam ama:.

²² Jakam ne mýjja kunî: tokry pymaje kangängã. Kute mrämri ne me nire kra ãn tokry pymaje kangängã pyrãk ne kute kra bixadjwýrkam ama:k pyrãk. Amrêbê: ne mýjja kangängãn jakam kangängã rä'ã ne.

²³ Gwaj badjwý ne gwaj banhî nykam ama:. Gwaj badjwý baje arým amijã Metîndjwýnh Karô kakinhja ne gwaj banhî nykam ama:. Dja gwaj babê Metîndjwýnh krakumrêx amirít. Nhyam akubyn bôxkam dja gwaj bamã banhî ny ngã. Dja gwaj banhî nyja rerek prãm kêt ne apêx prãm kêt ne ny rä'ã. Banhî nykam amakbê bakängängã. Banhîja punu prãm kam batokry pymaje bakängängã.

²⁴ Gwaj amiwýr banhî ny kam ama: nhyam arým Metîndjwýnh amim gwaj bapytã. Nhyam be, djãm arým ne gwaj banhî nyja pumû? Kati. Gwaj ren arým banhî ny pumûn ren amiwýr kam amak kêt kumrêx ne ren ate bakrãn ar baba.

²⁵ Nhyam be, kati. Kute gwaj bamã banhî ny jadjär kêt ri ne gwaj amiwýr kam ama:n kam akrãnmã amiwýr amãr 'iry.

²⁶ Gwaj banhî nykam amakbê Metîndjwýnh Karô kum gwaj bakaprî: Gwaj bakaprîn barerekrekam ne Karô kum gwaj bakaprî: Ne Metîndjwýnhmã gwaj bajo a'u:w. Gwaj bakaprîn barerekrekam dja gwaj amim,

—Mýj dja ba ikaprîkam Metîndjwýnhmã ikabên jarênh on? anen te baje Metîndjwýnhmã amijarênhmã. Nhyam kam Karô kute pykakam gwaj bajo ba arým gwaj bama. Gwaj baman arým kum gwaj bakaprî: Kum gwaj bakaprîn arým amû kãjkwakam Metîndjwýnhmã gwaj bajo a'u:w. Djãm gwaj bakabênkam ne gwaj bajo a'uw? Kati. Ta kabên mar kêt kam. Kum gwaj bakaprî:kam ne kabêno kangängãn gwaj bajo a'u:w. Nãm ã Karô amybyam amû kãjkwakam Metîndjwýnhmã gwaj bajo à'wýro ane.

²⁷ Metîndjwýnh ne kute me kunî djumar djãkam me kabên mar mexkumrêx ne kam arým kute prîne Karô kabên mar mex. Karô ta ne arým kute gwaj bajã Metîndjwýnh kabên mar. Kute gwaj bajã amim karôkam kabên ja kute mar ne kabên kôt kute kum gwaj bajo à'wýr. Jeju kute arým gwaj bajo ô me ja, Karô kute Metîndjwýnhmã gwaj bajo à'wýr. Metîndjwýnh kabên kôt kute kum gwaj bajo à'wýr. Nhyam kam Metîndjwýnh arým kute prîne kabên mar mex.

Kra mex kôt me mex.

Rô 8.37; Pir 1.12; Ped k 5.10

²⁸ Be, nhyam apýnh mýjja kute gwaj bajo baja. Mýjja kunîkôt. Apýnh gwaj bakaprî djãri nãr apýnh gwaj bakînh djãri kute gwaj bajo baja. O ne Metîndjwýnh amim gwaj bajo mexo tẽ. Gwaj bamã abêja ne gwaj bajo mexo tẽ. Metîndjwýnh ne amrêbê: gwaj bakukãm amim gwaj bajã karôn arým kôt amiwýr gwaj bajuw ne ar gwaj bajo ba. Ne kam arým apýnh mýjja gwaj bajo mexo tẽ. Ja ne gwaj arým baje mar.

²⁹ Mýj kadjy ne gwaj bajo mexo tẽ? Bir, Kra mex kôt gwaj bamex kadjy. Mýjja kunî kêt ri ne kute me kukãm ô me ja kunî mar ne arým amijo me utã. Kra mex kôt kute meo mex kadjy ne amijo me utã. Krakôt kute ô me ja kunîo mexo tẽmkam ne kute mrämri ne me kra kutewa apôx nhyam kôt aben nhitepã kamy kunî apôx pyrãk. Kra kute kamy krãptî:mã wa kadjy ne Kra mex kôt gwaj bajo mexo tẽ.

³⁰ Kute amijo me utãr ja ne amiwýr me ku'uw ne meo ba. Kute amiwýr me 'wýr ja ne memã axwe kêt jarê nhyam me arým kum mex ne. Kute memã axwe kêt jarênh ja dja meo me: xkumrêx. Nhyam me arým kãjkwakam Kra mex kôt mrämri me: xkumrêx. Dja gwaj kãjkwakam kôt arým bame: xkumrêx.

Metîndjwýnh kum me abê ne me'ã ukanga kêt.

³¹ Metîndjwýnh arým gwaj bamã axwe kêt jarê. Ne kam dja î Kra kôt prîne gwaj bajo mex. Kam, djãm me'ô kute Metîndjwýnh bẽ gwaj bajo akêx gwaj kôt bajaxwemã? Kati. Metîndjwýnh ã kum gwaj bajabêo anhýrkam dja me'ô kubê gwaj bajo akêx kêt kumrêx.

³² Nãm amijã Kra djwýnh pydji nê kêt ne gwaj bakunî kadjy kanga nhyam arým gwaj bapãnh ty. Djãm kute gwaj bakadjy Kra kangakam kute gwaj babê mýjja mex'ô nãmã? Arkati. Kute gwaj bamã mýjja mex kunî nhôrmã.

³³ Mýj me'ô dja gwaj bamã axwe jarê? Kati. Metîndjwýnh kute amijo gwaj bapytarja dja gwaj bamã axwe jarênh kêt. Ta ne arým gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým kum bamex ne. Kam dja te me'ô kute gwaj bamã axwe jarênhmã.

³⁴ Mýj me'ô dja gwaj bamã me biknor tokry djãkam babiknormã arê? Kati. Kritu Jeju ne tyn akubyn tîn ne ajte Metîndjwýnh djubók'ãnh nhý. Metîndjwýnh djubók'ãnh nhýn ajte gwaj banêje kum kabêno nhý. Kam dja te me'ô kute gwaj bamã babinormã arênhmã.

³⁵ Kritu kum gwaj bajabê: Dja te me'ô gwaj bajo ajkê nhyam Kritu kum gwaj bajabê rä'ã:n gwaj bajo ba rä'ã: ne.

Dja te apÿnh gwaj bakapri djari ajte gwaj bajo ba nhyim Kritu kum gwaj bajabê râ'â.

Dja te apÿnh mÿjja tÿx ajte gwaj bajo ba. Dja te me ajte kum gwaj bakurê. Kritumã badjapênhkam te kum gwaj bakurê.

Dja te ajte gwaj bamã prã:m.

Dja te ajte gwaj bakã kêt kam bamã kry:.

Dja te apÿnh mÿjja puma ajte gwaj bajã apôx.

Dja me ajte te kãxo gwaj bapa. Nhyim Kritu mã: kum gwaj bajabê râ'â:n gwaj bajo ba râ'â: ne.

³⁶ Apÿnh gwaj bakapri djari kute gwaj bajo ba kôt ne me bakukãmãre amrêbê: Metÿndjwÿnhmã amijarên kum,

“Be, amã ar idjapênhkam ne me kute ar ibÿn pyrãk. Myt kunÿkôt ne me kute ar ibÿn pyrãk. Nãm me ar ijo mryk'âtomti pyrãk ne kum ar ibÿn prãm.”

Nãm ã me bakukãmãre Metÿndjwÿnhmã anen arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. Kam gwaj badjwÿ bakamigrãnyre dja gwaj mrãmri mekôt ã apÿnh bakapri djari maro ane. Jejumã badjapênhkam ã apÿnh bakapri djari maro ane.

³⁷ Jeju ne gwaj bajã ukanga kêt ne kum gwaj bajabê râ'â:. Kam te apÿnh mÿjja puma gwaj bajo ba gwaj amim Jeju mar tÿx ne arÿm kubê amijo akêx kêt kumrêx.

³⁸ Djãm gwaj batykkam kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Kati.

Nâr, djãm gwaj batÿn ne ar babakam kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Kati.

Nâr, djãm kadjy mrãnh djwÿnh 'ô kute gwaj bajo bikênh nhyim kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Kati.

Nâr, djãm me karô punu, nâr djãm jakam apÿnh mÿjja apôx, nâr djãm amrê apÿnh mÿjja apôx môr, nâr djãm apÿnh mÿjja 'itÿx gwaj bajo bikênh nhyim kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Kati.

³⁹ Nâr, djãm kajkwa kurÿm mÿjja apôx, nâr djãm pyka krakri mÿjja apôx, nâr djãm Metÿndjwÿnh kute amÿ apÿnh mÿjja kunÿ nhipe'x'ô kute gwaj bajo bikênh nhyim kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Arkati.

Apÿnh mÿjja puma te gwaj bajo ajkê nhyim Metÿndjwÿnh kum gwaj bajabê:n gwaj bajo ba râ'â:.

Nãm ã kum gwaj bajabêo ane. Gwaj baje Kritu Jejuo banhõ Bênjadjwÿr djwÿnhkôt ã kum gwaj bajabêo ane. Tãm ne ba tu amim markumrêx.

9

Metÿndjwÿnh ta kute amijo me utãr.

¹⁻² Djãm gwaj baje Môjdjê kukràdjã mar ne kôt baje amijo babakam ne Metÿndjwÿnh kute gwaj bamã axwe kêt jarênh gwaj arÿm

kum bamex ne? Kati. Nã gwãm tu amim Jeju markumrêx nhyim arÿm gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arÿm kum bamex ne. Nhyim be, inhõ me wÿnh, inhõbikwabê mebê idjaer djãm me kute tu amim Jeju markumrêx? Kati. Me kute amim Jeju mar kêt. Nãm me amim,

—Ba Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo iba nhyim Metÿndjwÿnh arÿm imã ijaxwe kêt jarê ba arÿm kum imex, ane. Me kute amim Jeju mar kêt kam dja Metÿndjwÿnh arÿm pãnh me kanga. Kam ne ba ikadjwÿnhbê ikapri iban imÿr râ'â: ne. Kritu kôt ne ba katã ikapri'ã ar amã amijarênhkumrêx. Metÿndjwÿnh Karõ ta ne ajte idjumar djã kadjwÿnhbê imã,

—Mrãmri 'ã ajêx kêt kumrêx, ane. Mrãmri ikaprikumrêx.

³ Inhõ me wÿnh, inhõbikwabê mebê idjaer ne me kute amim Jeju mar kêt. Ba ren me kadjy Metÿndjwÿnhmã kum,

—Kwãrik wãnh mebê idjaer kanga kêt. Ba dja ga me pãnh ikanga, ane. Nhyim ren me kam arÿm tu amim Jeju Kritu markumrêx ba ren arÿm ã Metÿndjwÿnhmã ane. Nhyim be, kati. Me kute amim Jeju mar kêt. Kam ne ba mekam ikapri:re.

⁴ Mebê idjaerkumrêx. Metÿndjwÿnh ne amrêbê meo kra nhyim Metÿndjwÿnh rax djõ'ã me ra:x. Ne kam ajmã kuten amim Jeju mar kêt ba arÿm mekam ikapri:re ne. Metÿndjwÿnhmê ne me kute aktã abenmã amijarênh mãmdji nhyim arÿm memã kum,

—Ba dja ba me ajo djuw mex râ'ã: râ'ã ne, ane. Ne arÿm memã Môjdjê kukràdjã jarê nhyim me o ba. Ne kukràdjã kôt kum apê ne kum amijarêho ba. Nhyim kute memã mÿjja jarênh mãmdji. Me kukãm apÿnh mÿjja mex apôxmã kute memã arênh mãmdji. Nhyim me ajmã ne Jeju mar kêt ne ar ba. Ba kam mekam ikapri:re ne.

⁵ Me bakukãmãre ne me me babê idjaer kukãmãrekumrêx nhyim Jeju Kritu arÿm mekam amijo ï ne kato. Kubê ne apÿnh me ba djã kunÿkôt me kunÿ, mÿjja kunÿ Tÿndjwÿnh. Pydji ne me:xkumrêx ne ra:x. Mex ne rax râ'ã: râ'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx. Jeju Kritu me ibê idjaer kurÿm kato nhyim kam me ajmã ne Jeju mar kêt ne ba. Ba kam mekam ikapri:re ne imã me kapri:kumrêx.

⁶ Metÿndjwÿnh kute mebê idjaero kran kute memã, “Me abê ikra”, anhÿrkam ne me kwÿ arÿm kanga. Me kwÿ kute kangakam djãm arÿm kam Metÿndjwÿnh kabênh kajgo? Kati. Metÿndjwÿnh kabênkôt me kwÿbê Metÿndjwÿnh krakumrêx. Djãm mebê idjaer kunÿ ne Metÿndjwÿnh kute meo kra? Kati. Me kwÿbit.

⁷ Nâr, djãm Abraão djõ'ã me ar ba kunÿ ne Metÿndjwÿnh kute memã,

–Me abê Abraão tãmdjwÿkumrêx, anhÿro ba? Kati. Me kwÿmãbit. Nãm Abraomã kum,

–Idjak kurÿm dja atãmdjwÿ apôx, ane.

⁸ Mÿj'a ne gwaj kabên ja ma? Bir, amrêbê: me bakukãmãre Abraão ta ne amikabênkôt ô ãpênh kajgomã Imaêr dji nhym kato. Djãm kra Imaêrmê ô'ã tãmdjwÿ apôxmê djã ne Metÿndjwÿnh me jao krakumrêx? Kati. Metÿndjwÿnh kute kabên pydjïn arênh kôt ne prôkumrêxmã Idjak dji nhym arÿm kato. Nhym kam Metÿndjwÿnh arÿm o krakumrêx. Kra Idjakmê kam tãmdjwÿ apôxmê ne Metÿndjwÿnh meo krakumrêx.

⁹ Arÿm ne Abraomã kum,

–Dja ba ï bôx nhym Xara arÿm kra, ane. Metÿndjwÿnh kute kabên pydjïn arênh ne ja. Nhym kam arÿm kra kato nhym Metÿndjwÿnh amikabênkôt arÿm o kra.

¹⁰ Nhym ajtekam me banhingêt Idjak Rebekamã kra ar kudji nhym tujarô rã'akam Metÿndjwÿnh arÿm kra ar'ã amim karô.

¹¹⁻¹³ Ar rwÿk kêtri. Ar mex nãr ar axwe kêtri ne arÿm ar'ã amim karôn Rebekamã kum,

“Kutewa dja kutapumã apê”, ane.

Pi'ôkkam kute me bakukãmãremã ar arênh kôt ne ã Rebekamã ane. Ne memã kum,

“Imã Djako kÿnh. Nhym be, imã Ixau kÿnh kêt”, ane.

Djãm mexkam ne kum Djako kÿnh? Kati. Djãm axwekam ne kum Ixau kÿnh kêt? Kati. Kute ar'ã amim karô kôt kum Djako kÿnh ne kum Ixau kÿnh kêt. Idjujarênhja ne me kunÿã amijakre. Mÿj dja gwaj me kunÿã amim arênh kuma? Bir, dja gwaj amim,

–Be, Metÿndjwÿnh ne amikabên kôt arÿm amijo me utã. Kute me kêtri me'ã amim karô kôt ne arÿm amijo me utã. Djãm me ta mexkôt ne amijo me utã? Kati. Amikabên kôt. Kute amiwÿr me 'wÿr djwÿnh ta amikabên kôt ne kute amijo me utãr, ane. Tãm dja gwaj idjujarênh ja markam amim arênh maro baba.

¹⁴ Metÿndjwÿnh ta kute amijo me utãr. Me kator kêtri kute amijo me utãr. Kute amim me'ã karô kôt kute amijo me utãr. Djãm kam gwaj ba baje amim,

–Be ga, Metÿndjwÿnh kute katãt amijo ba kêtja pumÿ, anhÿrmã? Arkati. Metÿndjwÿnh katãt ry tipdji.

¹⁵ Ga, Metÿndjwÿnh amrêbê: me bakukãmãre Mójdjemã kum,

“Ba dja ba amim me'ô'ã karôn tu imã kaprÿ.

Ba dja ba amim me'ô'ã karôn tu imã kÿnh.”

Nãm ã Metÿndjwÿnh me bakukãmãremã ane.

¹⁶ Mÿj ne gwaj kabên ja burÿm kuma? Bir, djãm me'ô ta kum kÿnh nhym kum kaprÿ? Kati. Nãr, djãm me'ô ta kum apê nhym kum kaprÿ? Kati. Metÿndjwÿnh ta ne tu kum me

kaprÿ. Tãm ne gwaj Metÿndjwÿnh kabênja burÿm kuma.

¹⁷ Amrêbê: me bakukãmãre ar bari ne Metÿndjwÿnh Parao'ã amakkre kêt mên ajte o bikênho dja. 'Ã amakkre kêt mênho ãmri ne kum,

“Mÿj kadjy ne ga anã kurÿm ruw ba ajo ikato? Bir, ije ajã ajamakkre kêt mênh ne ajo ibikênh kadjy. Ije me kunÿmã akam itÿxo amirÿt kadjy ne ba ajo ikato.

Apÿnh pyka kunÿkôt dja me iraxmã katon abenmã irax ne ipyma jarê. Ja kadjy ne ba ajo ikato. Me kute ipyma: mar kadjy. Kadjy ne ba ajo ikato.”

Nãm ã Paraomã ane nhym me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne.

¹⁸ Arÿm ne ba Rebekã'ã ajarê ajte Mójdjê'ã ajarê ajte Parao'ã ajarê.

Mÿj dja gwaj Metÿndjwÿnh kute kam arkum kabên jarênh burÿm kuma? Mÿj'a ne amijakre? Bir, Metÿndjwÿnh ta ne amim me'ã karô. Ne kam amikabênkôt arÿm tu kum me kwÿ kaprÿ. Tãm ne gwaj kute Rebekamã kabên jarênh ne ajte Mójdjemã kute kabên jarênh burÿm kuma. Ba kam ajte Parao'ã ajarê. Mÿj dja gwaj Metÿndjwÿnh kute kum kabên jarênhja burÿm kuma? Bir, Metÿndjwÿnh ta ne amim me'ã karô. Ne kam ta amikabênkôt ajte tu me kwÿ'ã amakkre kêt rê. Tãm dja gwaj Paraomã kabên burÿm kuma.

¹⁹ Djãm ar ajô imã,

–Metÿndjwÿnh kute ã amim me'ã karôo anhÿrkam mÿj me'ô ne kubê ãptãrmã? Arkati. Metÿndjwÿnh ta kute me'ã amakkre kêt mênhkam ne ren memã axwe jarênh kêt. Mÿkam ne memã axwe jarê? ane. Djãm aje ã imã anhÿrmã?

²⁰ Kati. Kwãrÿk wãnh mÿjwã wã jarênh kêt. Pykabê ne ga ar aban angri:re ga we ajte akabêno aje Metÿndjwÿnh japanhmã. Nã bãm me bakukãmãre kabên kôt amã ane. Amrêbê ne me memã kum,

“Djãm arÿm mÿjja nhípêx kute ipêx djwÿnhmã kum,

'Mÿkam ne ga ga inhipêx prãm ne kam ã ijo ane'? anhÿrmã? Kati.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane. Mrãmri ne me bakukãmãre memã arênhkumrêx.

²¹ Ga, ngyo ngôn nhípêx djwÿnh ta kute amim 'ã karô kôt kute ngy kajgo jamÿnh ne o ngôn nhípêxja pumÿ. Ta mÿjja mex kadjy ngôn nhípêx. Nãr, ajte ta mÿjja punu kadjy ngôn nhípêx. Metÿndjwÿnhdjwÿ, kute me ipêx djwÿnh ta amikabênkôt tu ã meo ane. Djãm kam gwaj baje bakabêno apanhmã? Kati.

²² Ta amikabênkôt tu ã meo ane. Mekam ngryk ne tu kute meo biknorkumrêx kadjy ne me ipêx. Me kwÿ ja'ã ne ta amim karôn amim,

—Dja ba i me kwýkam ingyko amirít ne. Nhyim me kunĩ ipumũn arým 'itýx ma, ane. Ne kam ajte amijã ngryk nẽn amiwýr me amãr 'iry.

²³ Ne kam mekam ukapri kadjy me kwý nhípẽx. Amrẽbẽ: ne ta me'ã amim karõn amim,

—Me ja dja ba amimexo meo me: xkumrẽx. Ne me kunimã mekam idjukaprio amirít. Me kunĩ dja me 'ã ipumũn ime: xkumrẽx ma. Ja kadjy dja ba amimexo meo me: xkumrẽx, ane. Djãm ta kute amim me'ã karõn ajte ã me ipẽxo anhýrkam djãm katãt kute amijo ba kêt? Kati. Katãt ne amijo ba.

²⁴ Ta ne tu ã gwaj badjwý gwaj bajo meo ane. Ta ne amiwýr gwaj bajuw ne gwaj bajo ba. Djãm me ibẽ idjaerbito ba? Kati. Me abajtemdjwýo ba.

²⁵ Metĩndjwýnh ta ne amim me'ã karõ. Ne kam ta amikabẽnkõt arým amijo me utãn ar meo ba. Me bakukãmãre Ódjẽja amrẽbẽ: ja jarẽ. Metĩndjwýnh ta amikabẽnkõt kute amijo me kwý pytãrja jarẽ. Metĩndjwýnh ne Ódjẽjamã kabẽn jarẽ nhyim me bakukãmãremã kum,

“Metĩndjwýnh ne me amã,

'Amrẽbẽ ije me kwýo inhõ kêt. Nhyim be, jakam dja ba memã inhõ me ja jarẽ. Me kwý amrẽbẽ imã me kĩnh kêt. Nhyim be, jakam dja ba imã me kĩnh.'

Nãm ã Metĩndjwýnh me amã ane.”
Nãm ã me bakukãmãre Ódjẽja memã ane nhyim me arým kabẽn'ã pi'ók no'ók ne. Ga, Metĩndjwýnh ta kute amijo me bajtem kwý pytãrja pumũ.

²⁶ Nhyim kam ta ajte memã kum,

“Metĩndjwýnh ne me amã,

'Pyka 'ókam me'ã ne ba memã kum,

Ije meo ikra kêt ne ja, ane. Pyka tãmkam dja me i memã kum,

Me abẽ Metĩndjwýnh tũn ne ar baja kra ar, ane. Dja me i ã memã ane', ane.

Metĩndjwýnh ã me amã ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Ódjẽja memã ane nhyim me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Ga, ajte Metĩndjwýnh ta kute amijo me bajtem kwý pytãrja pumũ.

²⁷ Nhyim kam me bakukãmãre Idjaij ajte amrẽbẽ: tãm jarẽ. Metĩndjwýnh ta amikabẽnkõt kute amijo me kwý pytãrja jarẽ. Idjaij mebẽ idjaer'ã kãj bẽ memã kum, “Dja mebẽ idjaer krãpti: kute mrãmri ne ngõ raxbẽ pyka kêt kam pykati 'yka krãpti pyrãk.

Dja te me krãpti nhyim arým amim me ngrẽrebit pytã. Me anhybit me utã. Me kute amim mar me utã.

²⁸ Nhyim me kute Metĩndjwýnh mar kêt djwý. Mýj dja me on?

Bir, Bẽnjadjwýr djwýnhbẽ Metĩndjwýnh kute pykabẽ me axwemã pãnh jarẽnhmã. Dja meo kukrã kêt kumrẽx ne katãt memã pãnh jarẽnhkumrẽx ne on inomã kumẽ.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij memã ane nhyim me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Ga, ajte Metĩndjwýnh ta kute amijo me kwý pytãrja pumũ.

²⁹ Nhyim kam Idjaij ajte tãm'ã ajarẽn memã kum,

“Bẽnjadjwýr djwýnh 'itýxo kubẽ kumkati amrẽbẽ: me axwe raxkam arým krĩrãxbẽ Xõtõmamẽ krĩrãxbẽ Gomora gan pyka mẽ o amrã.

Ne ren kum me bajã ma kêt gu ren me badjwý arým mekõt bakêt. Nhyim be, kati. Nãm kum me bajã ma nhyim kam me badjõ'ã me anhy rã'ã, me kwý rã'ã ne.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij memã ane. Ga, me bakukãmãre kabẽnja kunĩ kõt Metĩndjwýnh ta amikabẽnkõt kute amijo me kwý pytãr ne meo baja pumũ.

Mebẽ idjaer kute Kritu mar kêt.

³⁰ Mýj dja gwaj jakam abenmã arẽ? Bir, me bajtem ne me amrẽbẽ kute Metĩndjwýnhmã amijo mex jabej kêt. Nãm me te kum amijo mex jabej kêt nhyim Metĩndjwýnh ta arým kum me kaprin memã axwe kêt jarẽ. Me tu amim Jeju Kritu markumrẽx nhyim Metĩndjwýnh arým tu memã axwe kêt jarẽ nhyim me arým kum mex ne.

³¹ Nhyim be, mebẽ idjaer kute Metĩndjwýnh kukrãdjã marn kõt amijo bakam djãm me arým kum axwe kêt? Kati.

³² Mýkam? Bir, me kute amim Kritu mar kêt kam. Me kute amim,

—Djãm ba dja ba amim Jeju ma got? Ba Mójdjẽ kukrãdjã man kõt ar amijo iban arým Metĩndjwýnhmã ijaxwe kêt, ane. Me kute amim anhýro bakam ne me axwe rã'ã ne. Kam ne me kute kẽn me par tok nhyim me rõrõk pyrãk. Me kute amim Jeju mar kêt.

³³ Metĩndjwýnh ne amrẽbẽ me bakukãmãremã kum,

“Ota, ba Xijãokam kẽn'õ nhýr. Kẽn wã kute me par tokkam me rõrõk prãm kumrẽx. Kam dja me kum kẽn wã kurẽ.

Nhyim be, dja me kwý i pýnhkõt tu amim markumrẽx ne arým pijãm kadjy kêt kumrẽx.”

Nãm Metĩndjwýnh ã memã ane nhyim me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Kritu'ã ne kẽn jakren arẽ nhyim me kum kurẽmã. Nhyim kõt mebẽ idjaer ã kum kurẽn mar kêtõ ane.

10

¹ Akmere, àpnhîre ar, imâ mebê idjaer kî.nh. Mebê inhôbikwakam imâ me kînh. Metîndjwýnh ren amim mebê idjaer kunî pytâ ba ren mekam ikînhkumrêx. Nâ bâm mâ Metîndjwýnhmâ kum,

–Gop amim me utâ. Gop amim me utâ, anhÿro iba.

² Ba ne ba amrêbê mekam ar iban prîne me omû. Kam djâm me Metîndjwýnhmâ àpênh prâm ngri got? Me kum àpênh prâm. Me te kum àpênh prâm ne kute Metîndjwýnh mar kêt. Me arîk ar kupa'â ba.

³ Metîndjwýnh ta ne memâ kum,

–Me kute amim Kritu markam dja ba memâ axwe kêt jarê nhyim me arÿm imâ mex ne, ane. Nhyim me atekam ajte mar kêt ne amim,

–Djâm ba ije amim Jeju marmâ got? Kati. Ba dja ba ijaxwe kêt. Ba dja ba Môjdjê kukràdjâ man kôt ar amijo iban arÿm ijaxwe kêt ne Metîndjwýnhmâ imex ne, anhÿro ba.

⁴ Djâm gwaj ba baje amim,

–Djâm ba ije amim Jeju marmâ got? Kati. Ba dja ba Môjdjê kukràdjâ man kôt ar amijo iban arÿm Metîndjwýnhmâ ijaxwe kêt, anhÿrmâ? Djâm gwaj baje â amim anhÿrmâ? Kati. Kritu ta ne gwaj bakadjy prîne kukràdjâ man kôt amijo ba me: xkumrêx. Gwaj baje Kritubit mar ne tu amim markumrêx nhyim Metîndjwýnh arÿm tu gwaj bamâ axwe kêt jarê gwaj arÿm kum bamex ne.

Mÿj dja me nêh arÿm axwe kêt?

⁵ Me bakukâmârebê Môjdjê ne amrêbê: memâ kum,

“Dja me katât kukràdjâ man kôt amijo ban kam arÿm tîn ne ar ba râ'â: râ'â ne”, ane.

Kute memâ ja jarênhkam mÿj dja me nêh arÿm axwe kêt? Bir, dja me katât kukràdjâ man kôt ar amijo ban arÿm axwe kêt. Ja ne Môjdjê amrêbê memâ arê.

⁶ Nhyim be, ajbir jakam me kute tu amim Jeju markumrêx, nhyim Metîndjwýnh arÿm tu memâ axwe kêt jarê nhyim me arÿm kum mex ne. Gar akwÿ ne gar arîk amim,

–Mÿj me'ô godja kâjkwa djwýnhmâ wabi? Ne ren me'ô kâjkwamâ wabin ren iwÿr Kritu ruw ba ren kôt omûn tu amim markumrêx, ane. Kwârîk wânh ja jarênh kêt.

⁷ Gar akwÿ ajte arîk amim,

–Mÿj me'ô godja me tyk ba djâkam ruw? Ne ren me'ô me tyk ba djâkam Kritu'ÿr ruw ne ren iwÿr o wabin iwÿr o bôx ba ren tu amim markumrêx, ane. Kwârîk wânh ja jarênh kêt. Mÿkam dja gar ja jarênh kêt? Bir, arÿm ne me ar amâ Kritu'â ajarê gar arÿm ama. Ne kam ajte tu amim markumrêx kêt.

⁸ Metîndjwýnh ne me bakukâmâremâ kum,

“Djâm onÿj ikabêh nê? Kati, arÿm ne akad-jwýnhbê nê. Ajajkwa kôt ne ga memâ arê nhyim ajajkwakam nêh adjumar djâ kadjwýnhbê nê”, ane.

Kabêh ja ne bar kâj bê memâ arê. Dja me kwÿ tu amim kabênja mar ne amim Kritu markumrêx. Ja kadjy ne bar memâ kabêh ja jarê.

⁹ Nâ bâm ar memâ kum,

–Dja gar amibu'â memâ amijarêh memâ kum, “Mrâmri Jebubê inhô Bênjadjwÿr djwýnhkumrêx”, anen ajte ar adjumar djâ kadjwýnhbê amim, “Mrâmri ne Metîndjwýnh akubyn Jeju tînkumrêx”, ane nhyim arÿm amim ar apytâ, ane. Ar ikabêh ja ne bar memâ arê.

¹⁰ Mÿkam? Bir, me umar djâ kadjwýnhbê ne me tu amim markumrêx nhyim arÿm tu memâ axwe kêt jarê nhyim me arÿm kum mex ne. Ne kam amibu'â memâ amijarêh memâ kum,

–Arÿm ba tu amim Jeju markumrêx, ane nhyim arÿm amim me utâ.

¹¹ Me bakukâmâre kabêh kôt ne ba ar amâ ikabêh ja jarê. Amrêbê: ne me bakukâmâre memâ kum,

“Djâm me kute tu amim markumrêx nhyim Metîndjwýnh kute amim me utâr kêt nhyim me arÿm pijâm? Kati.

Djâm me kute amim, ‘Ba arÿm tu amim Metîndjwýnh markumrêx nhyim arÿm ibê kajgo', anhÿrmâ? Kati. Me kwÿ î pÿnhkôt kute tu amim markumrêxja dja Metîndjwýnh arÿm me utârkumrêx.”

Nâm â me bakukâmâre memâ ane nhyim me arÿm 'â pi'ok no'ok ne. Ga, me kute tu amim markumrêx nhyim kute amim me utârja pumû. Mrâmri me kabêhkumrêx. Ba kôt ar amâ ikabêh jarê.

¹² Djâm kam kute mebê idjaerbit pytâr ne kute amû me bajtembê kreguja pytâr kêt? Kati. Kute me bajtemdjwÿr pytâr. Mÿkam? Bir, Bênjadjwÿr djwýnh ne pydji:n me kunîmâ bênjadjwÿr rax. Mebê idjaermâ Bênjadjwÿr ra:xi. Me bajtemmâ Bênjadjwÿr ra:xi. Me î pÿnh kôt me kute kum amijo à'wÿrja ne Bênjadjwÿr djwýnh kute apÿnh meo djuw mex. Ô mÿjja kume:xo meo djuw mex.

¹³ Me bakukâmâre ne me amrêbê: â memâ ane. Nâm me memâ kum,

“Me kwÿ î pÿnhkôt dja me Bênjadjwÿr djwýnhmâ amijo a'uw ne kum, ‘Ipytâ', ane nhyim arÿm me utâ.”

Nâm â me bakukâmâre memâ ane. Ga, me bajtemdjwÿr kute tu amim Jeju markumrêxja pumû. Metîndjwýnh kute amim me adjwýnhdjwÿr pytârja pumû. Mrâmri ne me kabêhkumrêx ba me amâ arênhkumrêx.

¹⁴ Nhyr be, me kute amim Jeju kamnhix kêt kam djâm me kute kum, "Jeju ipytà", anhÿrmâ? Kati. Ne ajtekam me kute Jeju'â ujarênhja mar kêt kam djâm me kute amim kamnhixmâ? Kati. Ne ajtekam kraxje me kute memâ Jeju'â ujarênh kêt kam djâm me kute marmâ? Kati.

¹⁵ Ne ajtekam me kute me'ÿr me anor kêt kam djâm me kute memâ Jeju'â ujarênhmâ? Kati. Nhyr be, Metîndjwÿnh arÿm me'ÿr me kwÿ jano nhyr me arÿm kaj bê memâ 'â ajarê nhyr me kum kî:nhkumrêx. Me bakukâmâre kabên kôt ne ba ar amâ ja jarê. Amrêbê: me bakukâmâre memâ kum, "Kritu'â ujarênh ny, kôt me umar mexja. Apÿnh mÿjja mex'â me ujarênh nyja. Ujarênhkam me kî:nhkumrêxja. Djâm kute memâ 'â ujarênh ny jao mrân dhjwÿnh mex ngri got? Me'ÿr bôxkam me kum kî:nhkumrêx."

Nâm â me bakukâmâre memâ ane. Ga, me kwÿ kum kî:nhkumrêxja pumû. Mrâmri me kabênkumrêx.

¹⁶ Nhyr be, djâm me bêt idjaer kunî ne me arÿm Kritu'â ujarênh ny ma? Djâm me kunî arÿm Krituo aminhò? Kati. Me bêt idjaer kunî kute Krituo aminhò kêt. Me bakukâmâre Idjaij ne amrêbê: me arê. Me kute amim mar kêtja jarê. Nâm memâ kum, "Nhÿnh got me'ô kute tu amim ar ikabên markumrêx?"

Nâm me bakukâmâre â me bêt idjaer jarênh ano. Ga, me kute amim mar kêtja pumû.

¹⁷ Bir be, kam me kute memâ Metîndjwÿnh kabên jarênhkambit ne me arÿm kuman tu amim markumrêx.

¹⁸ Djâm arÿm ne me me bêt idjaermâ 'â ujarênh ny jarê nhyr me arÿm kuma? Nâ, arÿm. Amrêbê: ne me bakukâmâre memâ arê nhyr me arÿm kuma. Nâm me memâ kum,

"Apÿnh me ba djâ kunîkôt ne me me kabên ma. Djâm jakambit ne me kuma? Kati. Orî:nâdjwÿ ne me arÿm kuma.

Apÿnh me ba djâ kunîkôt ne me arÿm me'ÿr kabên bôx ne arÿm memâ arê nhyr me arÿm kuma."

Nâm me bakukâmâre â memâ ane. Ga, me bêt idjaer arÿm kute Kritu'â ujarênh ny marja pumû.

¹⁹ Ba ajte me amâ arê. Mÿj'â ujarênh ny kute amajakreja djâm me kute mar? Nâ. Me kute mar. Ne kam me kute mar kajgo. Metîndjwÿnh ne amrêbê me bêt idjaermâ amikabên jarê. Me bajtem'â memâ amikabên jarê. Nhyr Môjdjê arÿm kabên man amû Metîndjwÿnh kukwakam me bakukâmâremâ arên memâ kum, "Metîndjwÿnh ne me amâ, 'Me aje me'â, Me kakrit, anhÿrja. Me ja dja ba amim me utâ. Dja ga me kam te ga

aje me urâk prâmje angyr ne. Ne aje me'â, Me no kêt, anhÿr ja. Me ja dja ba amim me utâ. Dja ga me kam te ga aje me urâk prâmje amim angyr:k ne.'

Nâm â Metîndjwÿnh me amâ ane."

²⁰ Nâm â me bakukâmâre Môjdjê me bêt idjaermâ ane. ²⁰ Ne kam me bakukâmâre Idjaijdjwÿ kum me bêt idjaer puma kêt ne ajte me bajtem'â memâ ajarê. Metîndjwÿnh ne kum amikabên jarê nhyr kukwakam arÿm me bakukâmâremâ kum,

"Metîndjwÿnh ne me amâ, 'Me kute ijabej kêt ja ne me arÿm imâ kato. Ba ne ba memâ amijo amirîr nhyr me arÿm imâ kato. Me kute ijabej me kukjêr kêtjamâ ne ba amijo amirîr.'

Nâm â Metîndjwÿnh me amâ ane."

²¹ Nâm â Idjaij me bajtem'â me bêt idjaermâ ane. ²¹ Nhyr Metîndjwÿnh ajte me bêt idjaer'â memâ kum,

"Me kute aminhirôbê ikabên rênh ne amakkre kêt. Me jamâ ne ba kryrâm te ipa koror ne amiwÿr me kam amako iku'ê: nhyr ijâ akamât nhyr me kute imar kêt kumrêx."

Nâm â Metîndjwÿnh me bêt idjaermâ ane. Ba ga, me bêt idjaer arÿm kute Kritu'â ujarênh ny mar ne mar kajgoja pumû.

11

Metîndjwÿnh kute amijo me anhybit pytar.

¹ Kam djâm arÿm ne Metîndjwÿnh ô me bêt idjaer kunî kanga? Arkati. Ga, badjwÿ ibê me bêt idjaer 'ôja pumû. Nhyr bê ne badjwÿ kute ikanga. Ibê Abraão tâmdjwÿ'ô. Tâmdjwÿ Bênjamin djô'â ne ba ikato. Ba ibê idjaerkumrêx nhyr kute ikanga kêt.

² Metîndjwÿnh ne me kunî kêtiri amijo me kwÿ pytar. Kute amijo me bêt idjaer kwÿ pytar ja ne kute me kanga kêt. Me bakukâmâre Erij ne amrêbê Metîndjwÿnhmâ me bêt idjaer'â kabên ne 'â ajarê. Nhyr me arÿm kabên'â pi'ok no'ok. Erij kabên dja gar ama. Nâm arîk amim,

—Arÿm ne me kunî Metîndjwÿnh kanga, ane.

³ Ne kam Metîndjwÿnhmâ kum, "Bênjadjwÿr djwÿnh, arÿm ne me akukwakam kabên jarênh djwÿnh kunî pa. Ne arÿm apÿnh anhò ki djâri kungrà. Ba kam ipydjin ar iba nhyr me kute badjwÿ ibînmâ ijabej ar ba."

Nâm â Erij kum ane nhyr me arÿm 'â pi'ok no'ok ne.

⁴ Nhyr mÿj ne Metîndjwÿnh me bakukâmâre Erijmâ arê? Bir, nâm kum,

"Ba ne ba amim me krâptî: pytar. Me'â akre kubê 7.000 kute bajbit amim imarkam ne me Baaumâ kônkrâo krî

kêt ne kute kum amijarênh kêt-kumrêx ba arÿm amim me utâ.”

Nâm ã Metÿndjwÿnh me bakukâmâre Erijmã ane nhyim me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Be ga, amrêbê: mebé idjaer kwÿ kute amim Metÿndjwÿnh mar tÿxja pumÿ. Me anhy kute amim mar tÿx.

⁵ Ajbir jakamdjwÿ mebé idjaer janhy kute amim Jeju Kritu mar tÿx. Ta ne me kêttri tu kum me anhy kaprÿn amijo me utâ nhyim kam me kute amim mar tÿx.

⁶ Djâm me ta kute katât kabên mar ne kôt kute amijo ba pânhe ne Metÿndjwÿnh amijo me utâ? Kati. Ta ne me kêttri tu kum me kaprÿn arÿm amijo me utâ. Nâm ren me kute arÿm kum o pânhekam ren amijo me utâ djâ ne ren kam tu kum me kaprÿ? Kati. Kam ren tu kum me kaprÿ kêt. Nhyim be, kati. Tu kum me kaprÿkumrêxkam ne me kute kum o pânhe kêt.

Mebé idjaer krâptÿ jamakkre kêt.

⁷ Kam, djâm gwaj baje amim,

—Metÿndjwÿnh ne arÿm ò mebé idjaer kanga, anhÿrmã? Kati. Mebé idjaer ta te kute Metÿndjwÿnhmã amijo mex jabej ar ban axwe rã'ã ne. Ne kam Metÿndjwÿnhmã mex kêt ne. Nhyim be, Metÿndjwÿnh kute me kêttri amijo mebé idjaer kwÿ pytâr ja ne me arÿm Metÿndjwÿnhmã mex ne. Nhyim kam mebé idjaer 'ã kâtâmja Metÿndjwÿnh arÿm me'ã amakkre kêt me.

⁸ Me bakukâmâre kute amrêbê: me'ã pi'òk no'òk kôt Metÿndjwÿnh ã meo ane. Kamã ne me bakukâmâre memã kum,

“Metÿndjwÿnh ne me'ã kâptÿ mê. Nâm me te non no kêt. Te me amak krekren kute mar kêt.”

Nâm ã me bakukâmâre memã ane nhyim me jakam amakkre kêt rã'ã.

⁹ Nhyim me bakukâmâre Dawi ajte memã tâm jarê. Me amakkre kêt nhyim 'ã memã kum,

“Me kute ate krân àkur raxbit markam gê Metÿndjwÿnh me aêrbê memã axweo pânhe.

Gê me te: aminêje amijo ane. Kute mrâmri ne mrybê ka'ê aêrbê kute unênh pyrâk, nhyim kute kên me aêrbê kute me tok nhyim me rôròk pyrâk.

¹⁰ Gê me amakkre kêt ne no kêt gê me kaprÿ pymaje ibôn mrânhe rã'ã: rã'ã ne.”

Nâm ã me bakukâmâre Dawi me amakkre kêt'ã memã ane.

Kute me'ã pidjô jakren 'ã memã ujarênh.

¹¹ Ba kam ar amã arê. Mebé idjaer ne me kum Jeju kÿnh kêt ne arÿm axwe. Kute mrâmri ne kute kên me par tok nhyim me rôròk pyrâk. Me kum kÿnh kêt-kam djâm Metÿndjwÿnh tu kute me kangakumrêxmã? Arkati.

Nhyim be, arÿm me kum Jeju kÿnh kêt-kam ne Metÿndjwÿnh arÿm me bajtem'ÿr akêx ne arÿm amim me utâro dja. Mebé idjaer ne mebé idjaer kêtjamã me bajtem jarênho ba nhyim Metÿndjwÿnh arÿm me'ÿr akêx ne me utâro dja. Dja amim me bajtem pytâro dja nhyim mebé idjaer arÿm omÿ. Kute me bajtem pytârkôt omÿ:n arÿm amim ngyrk ne. Me te ta kute me urâk prâmje amim ngyrk ne. Nhyim,

—Je tô mÿkam ne ba me imã Jeju kÿnh kêt? Ga, Metÿndjwÿnh kute me bajtembit pytârja pumÿ, ane.

¹² Nâm me kum Jeju kÿnh kêt nhyim me kute Jeju mar arÿm amÿ me bajtemjamã Jeju'ã ajarê. Apÿnh me ba djâ kunÿkôt ne me memã arê nhyim me arÿm tu amim markumrêx. Nhyim kam Metÿndjwÿnh arÿm amim me utâ. Nhyim kam me arÿm kÿ:nhkumrêx. Nhyim be, mebé idjaer kum Jeju kÿnh kêt-kam ne me kÿnh kêt-kumrêx.

Nhyim be, mebé idjaer kute meo me bajtembit, me bajtembit ne Metÿndjwÿnh amim me utâ. Kute amim me utârkam ne me kÿ:nhkumrêx. Kam godja mebé idjaer amim ngyrk ne ï akubyn Metÿndjwÿnh'ÿr amijo akêx jabej ne tu amim Jeju markumrêx jabej. Me kute tu amim Jeju markumrêxkam dja me kÿ:nhkumrêx. Dja me kÿnho me bajtem jakrenhe me:x ne.

¹³ Me abajtemmã ne ba ikabên. Kritu ne me abajtemmã ijano. Ije me amã Kritu'ã idjujarênh kadji ijano. Ije me amã Kritu'ã idjujarênhkam ikÿnh ne mebé idjaermã me akam ikÿnh jarênh kume:x.

¹⁴ Nã bãm inhô me wÿnhmã me ajarênh memã kum,

—Ba me bajtemmã Kritu jarênho iba nhyim me krâptÿ: arÿm tu amim markumrêx nhyim Metÿndjwÿnh arÿm me krâptÿ: pytâ, anhÿro iba. Ba ã memã anhÿro ibao ane. Nhyim godja me te: ta kute me urâk prâmje amim,

—Ga, Metÿndjwÿnh kute arÿm ikangaja pumÿ. Nâm me bajtembit me utâro ba. Jakam dja ba tu amim Jeju markumrêx gê Metÿndjwÿnh arÿm amim ipytâ, anhÿr jabej. Godja me amim ngyrk ne arÿm tu amim Jeju markumrêx jabej nhyim Metÿndjwÿnh arÿm me utâ.

¹⁵ Nhyim be, jakam mebé idjaer kute amim Jeju mar kêt. Kam Metÿndjwÿnh arÿm me kanga. Nâm me bajtem'ÿr amijo akêx ne arÿm amim me utâro ba. Me kute tu amim Jeju markumrêxkam ne amim me utâro ba. Nhyim be, godja mebé idjaer amim ngyrk jabej ne tu amim Jeju markumrêx jabej nhyim Metÿndjwÿnh arÿm amim me utâ. Kam, arÿm kute me utârkam mÿj dja me kam nê? Bir, dja me kute mrâmri ne arÿm me tyk ne akubyn tÿn pyrâk. Kam dja me kunÿ kÿnhkumrêx.

¹⁶ Amrêbê: ne me abenmâ kum,

—Be, me kukâmâkjê kukràdjâ kôt ne me kute Metîndjwýnh kumrêxmâ djwý kwý rênh ne kum ôr. Godja djwý kumrêx me kute kum rênhja kum mex jabej nhym kôt djwý kunîdjwý kum mex. Nâr, godja pidjô jarê kum mex jabej nhym apýnh padjwý kum mex, ane. Mrâmri ne me kute abenmâ arênhkumrêx. Me bakukâmâre Abraão ne kute urâk. Abraão arým Metîndjwýnhmâ mex. Kam, dja ô'ã mebê idjaerdjwý Metîndjwýnhmâ mex.

¹⁷ Ba me amâ arê ga me ama. Mebê idjaer ne kute pidjô djujabê pa pyrâk. Me abajtem ne ga me aje pidjô djujabê kêt pa pyrâk. Mebê idjaer kute Jeju mar kêt kam ne Metîndjwýnh arým me kangan kam arým me abajtem pytân me ajo aminhõ. Kute mrâmri ne me'õ kute pidjô bàrikam pa djujabê mok ne kute pânha pa djujabê kêt jadjâr pyrâk. Me ga ne ga me arým jakam tu amim Jeju markumrêx nhym Metîndjwýnh arým me apytân me ajo aminhõn me ajo djuw mex. Me aje mrâmri ne pidjô djujabê kêt pa kute pidjô djujabê jarêkam kangô mex kaôro arija pyrâk. Mebê idjaer djwýnh kwý kute amim Jeju marmê ro'ã ne Metîndjwýnh arým me ajo djuw mex.

¹⁸ Djâm me amâ mebê idjaer kurêâm? Djâm me aje amijo adjâmran amim,

—Be, ga, Metîndjwýnh arým mebê idjaer kangan kum me bajbit ikînhja pumû, anhýrmâ? Kwârîk wânha amijo adjâmra kêt. Ga me abajtem dja ga me mrâmri amijâ ikabên ma. Djâm ga ne ga Metîndjwýnhmâ týx jangij got? Arkati. Ta ne amâ týx jangij kute mrâmri ne pidjô jarê bàrimê pamâ týx jangjênh pyrâk.

¹⁹ Ga me ren amim,

—Be, Metîndjwýnh ne mebê idjaer kangan arým me ibajtembit ipytâ. Nâm me kanga kute mrâmri ne me'õ kute pidjô djujabê pa mok ne kanga pyrâk. Ne kam arým pânha pidjô djujabê kêt pao tèn pidjô djujabê bàrikam adjâ. Nâm Metîndjwýnh ã me ijo ane, ane.

²⁰⁻²¹ Mrâmri ne Metîndjwýnh arým amim me apytâro ba. Nhym be, kwârîk wânha amijo adjâmra kêt ne amim,

—Te me ibajtem nhym Metîndjwýnh arým me ijo kra. Me bajbit kum me imexkumrêx, anhýr kêt. Kwârîk wânha ã amijo adjâmrao anhýr kêt. Dja ga amâ Metîndjwýnh pyma. Mebê idjaer kute Jeju mar kêt kam ne Metîndjwýnh arým me kanga. Nâm me kanga kute mrâmri ne me kute pidjô pa djwýnh mok ne kanga pyrâk. Me ren Jeju kanga kêt nhym ren arým amim me utâ. Me ga ne ga me tu amim Jeju markumrêx nhym arým amim me apytâ. Kam, dja ga me akubyn amijo tèn amiman amidjwýnho adjâmra kêt. Metîndjwýnh ta kum me

akaprikam ne arým me apytâ. Dja ga me amidjwýnho amra nhym arým me gadjwý akanga.

²² Dja ga me Metîndjwýnh kum me kaprîja ma:ro aba. Ne uma:djwý ma:ro aba. Mebê idjaer ne me kute amim Jeju mar kêt ne arým Metîndjwýnhbê amijo akêx. Kam ne arým mekam ngryk. Nhym be, me ga ne arým tu kum me akapri. Dja ga me ukapri ma:ro aba. Godja ga me ukapri mar kêt jabej nhym arým me akanga. Dja me akanga kute mrâmri ne me kute pidjô pa mok ne wânha kanga pyrâk.

²³ Mebê idjaer arým kute Jeju mar kêt djwý godja me kwý arým Jeju'yr amijo akêx jabej ne tu amim markumrêx jabej. Metîndjwýnh dja ajte meo kran me utâ mrâmri ne kute amim me abajtem pytârja pyrâk. Kute akubyn me utâr mar mexkumrêx.

²⁴ Ga, me abajtem Metîndjwýnh kute me apytâr ne ajo kraja pumû. Nâm amim me apytâ kute mrâmri ne me kute pidjô djujabê kêt paja pidjô djujabêkam adjâr pyrâk. Kute ã kum me akapri anhýrkam djâm kum mebê idjaer kapri prâm kêt? Kati. Mebê idjaer ne me kute mrâmri ne pidjô djujabê pa pyrâk. Kum me kapri prâmkumrêx. Kum ajte meo kra prâmkumrêx ne kum amim me utâr prâmkumrêx. Kam dja me ajte kubê Metîndjwýnh krakumrêx kute mrâmri ne amrêbê me kukâmârebê Metîndjwýnh krakumrêxja pyrâk.

Metîndjwýnh kute tûmrâm mebê idjaer kunîpytâr.

²⁵ Akmere ar, mebê idjaer kwý rax ne me amakke kêt ba arým me amâ me arê. Me aje mar kadjy ne ba me amâ arê. Dja ga me aman arým amijo adjâmra kêt. Dja mebê idjaer djwýnh amakke kêt ar ba:. Nhym kam me bajtem Metîndjwýnh 'yr amijo akêx ne kôt ar amijo ba. Metîndjwýnh ne me kètri arým amijo me bajtem kwý pytâ. Kute amijo me utârja kunî dja 'yr amijo akêx ne tu amim Jeju markumrêx nhym arým me utâ.

²⁶ Dja me utâ nhym kam mebê idjaerdjwý arým tu amim Jeju markumrêx, kunî: tu amim markumrêx nhym Metîndjwýnh arým amim me kunî pytâ. Ije me amâ ja jarênh ne me kute mar kêtumrêx. Mar kêtumrêx ba arým me amâ arê. Dja ga me aman arým amijo adjâmra kêt. Me bakukâmâre kute amrêbê: 'ã pi'òk no'òk kôt dja ã me adjwýnhdjwý pytâro ane. Kamã ne Metîndjwýnh memã kum,

“Dja me utâr djwýnh krîraxbê Xijão kurûm katon amim mebê idjaer pytâ. Djako djô'ã ne mebê idjaer apôx. Dja amim me utâ nhym me arým Metîndjwýnhmâ axwe kêt.

27 Bamê mebê idjaer kukâmâremê ne bar aktâ abenmâ ikabên jarênh mâmdji. Nâ bâm memâ kum, 'Ije memâ ikabên jarênh kôt dja ba arým me axwe maro aknon arým me kam ingyk kêt ne.'

Nâ bâm â memâ ane."

Nâm â Metîndjwýnh me bakukâmâremâ ane. Ga, kute mebê idjaerdjwý pytârmâja pumû.

28 Nâm me mebê idjaermâ Kritu'â ujarênh ny jarê nhym me kum kînh kêt. Me kum kînh kêt kam ne me arým Metîndjwýnh kure djwýnh. O kure djwýnh nhym arým mebê amijo akêx ne arým amim me utâr kêt. Nâm mebê amijo akêx ne arým amim me bajtem pytâ. Nhym be, kum me ikukâmâre kînh. Kum me kînh kôt ne kum me ibê idjaer kwý kînh râ'â ne. Kute me kêt ri amijo me ipytârja kum me ikînh râ'â.

29 Amrêbê ne me bakukâmâremâ apýnh mýjja jarê. Ne ajte kute meo ba kadjy amíwýr me ku'uw. Djâm kute kabên jarênh ne ajte atemâ kabên 'ô jarênhmâ? Kati. Djâm kute kabên tûm japanh ne o biknormâ? Kati. Mrâmri ne tu kabên jarênhkumrêx. Kam ne kum mebê idjaer kwý kînh râ'â.

30 Ga me abajtem ne ga me amim Metîndjwýnh mar kêt. Amim mar kêt nhym kam arým tu kum me akaprîn amim me apytâ. Mebê idjaer ne me amim mar kêt nhym kam arým mebê amijo akêx ne arým tu kum me akaprîn amim me apytâ.

31 Nâ, mebê idjaerdjwý ne me kute jakam amim mar kêt. Dja me amim mar kêt nhym Metîndjwýnh kum me akaprî kôt ajte kum me kaprî.

32 Nâm mebê idjaermê me bajtemmê arým axikôt amakkre kêt. Amrêbê: ne me Metîndjwýnh kabênkôt amakkre kêt ne ta te amak mexmâ. Mýj kadjy ne me amakkre kêt? Bir, Metîndjwýnh kum me kunî kaprî kadjy ne me amakkre kêt.

Metîndjwýnh rax'â ujarênh.

Ep 3.20; Kor 1.16

33 E kum, Metîndjwýnh ne kute mýjja mar me:xkumrêx. Kute amim me'â karô mar me:xkumrêx. Kute me mar mexo me barer me:x ne. Mýj me'ô ne kute kum kator ne kute mar? Djâm me'ô amak mexo 'ýr bôx? Ari:kati. Umaro memâ kre ra:x ne me'ô umaro 'ýr bôx kêt kumrêx. Kute me kunî ba me:xkumrêx. Mýj me'ô ne kute urâk? Ari:kati.

34 Me bakukâmâre ne me amrêbê: Metîndjwýnh djumar'â ajarênh memâ kum, "Bênjadjwýr djwýnh kute apýnh mýjja marja djâm arým ne me'ô kute mar? Djâm arým ne me'ô kumrêx kum mýjja'â karô nhym arým kôt kute mar? Ari:kati."

35 "Nâr djâm Metîndjwýnh we me'ômâ kum,

'Ga ne ga akumrêx imâ angâ. Dja ba kam amâ o pân h ne', ane? Ari:kati."

Nâm â me bakukâmâre Metîndjwýnh djumar'â ujarênh ane.

36 Ta ne kumrêx amim mýjja kunî'â karô nhym kôt mýjja kunî apôx. Ta ne mýjja kunî nhípêx nhym apôx. Amikadjy ne ipêx ne. Gê me kunî 'â kum rax jarênh râ'â: râ'â ne. Mrâmri ne ba ar amâ arênhkumrêx.

12

Me kute Metîndjwýnhmâ aminhôr'â memâ karô.

Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.11

1 Akmere, âpnhîre ar, Metîndjwýnh kum gwaj bakaprî:kumrêx. Kum ar akaprî:kam dja gar kum amingâ. Ga, Jeju kute Metîndjwýnhmâ aminhôrja pumû. Nâm kum amingân pîte'y'â wajêt ne arým ty. Ar gadjwý dja gar kudjwa kum amingâ. Djâm me kute abîn ne kute kum anhôrmâ? Kati. Ar ga dja gar atîn ne prîne kum amijâ ma gê ar akam kînh ne ar ajo aminhôn ar ajo ba. Â kum aminhoro anen kam arým katât Metîndjwýnh kabên markumrêx ne kôt amijo abakumrêx. Ja ne mexkumrêx.

2 Djâm me kum Metîndjwýnh kînh kêtja kute ar ajo amipyràk ne amikukràdjâ punu kôt kute ar ajo bamâ? Kati. Kwârik wân h mekôt amijo aba kêt. Dja gar mebê adjumar djâ nyn atemâ akabên nybit ma. Mýj kadjy? Bir, Metîndjwýnh ne arým ar ajâ kabên mex jarê. Nâm amim ar ajâ karôn kabên mex jarê. Dja gar atemâ akabên nybit man arým amijâ Metîndjwýnh kabên mexja ma. Ne kam kabên mex kôt ar amijo aban prîne kum amex. Kum amex nhym arým akam kînhkumrêx. Ja kadjy dja gar mebê atemâ adjumar djâ nyn atemâ akabên nybit ma.

3 Ba ar akunîmâ ikabên jarê. Djâm amikukwakam ne ba ar amâ arê? Kati. Metîndjwýnh ta ne tu kum ikaprîn arým imâ ikabên'â karô. Kôt ne ba ar amâ ikabên jarê. Ar anhi pýnhkôt ar amâ arê. Ar gadjwý ne Metîndjwýnh arým ar amâ adjâpênh djâ'â karô. Ar aje adjâpênh djâ markam dja gar mâ amim Metîndjwýnh rax ma. Kwârik wân h arîk amim, "Be, iraxkumrêx", anhyr kêt. Dja gar katât amim,

—Be, nâ bâm tu amim Metîndjwýnh markumrêx nhym arým imâ idjâpênh djâ ja'â karô ba kabênkôt maro iba, ane. Djâ gâm me â amimaro ane.

4 Ga, gwaj banhî pýnhja pumû. Gwaj banhî pýnhkôt badjâpênh djâ krâptî. Gwaj baparkam bamrân h djâ. Gwaj banhikrao baje mýjja kupênh djâ. Ne gwaj bakrâkam banhō mýjja mar djâ. Ne gwaj banokam baje mýjja pumûnh djâ. Ne gwaj bajamakkrekam baje mýjja mar ne kupênh djâ. Gwaj banhikam badjâpênh djâ krâptî.

⁵ Ga, Kritudjwÿ. Te gwaj bakrãpti gwaj baje amim Kritu markam baje kumê banhi pydji pyrãk. Djãm gwaj bamã aben jabê kêtã? Djãm gwaj apÿnh ar babamã? Kati. Gwaj banhi pÿnhkôt abeno banhõbikwa.

⁶ Metÿndjwÿnh tu kum gwaj bakaprïkam gwaj abeno banhõbikwan banhi pÿnhkôt apÿnh badjãpênh djã. Metÿndjwÿnh ta ne gwaj bamã badjãpênh djã'ã karõ gwaj maro baba. Gwaj banhi pÿnhkôt apÿnh Metÿndjwÿnhmã badjãpênh djãn kum badjãpênh ar baba.

Godja me'õ Metÿndjwÿnh kukwakam kabên jarênhja mar jabej gê kute amim Metÿndjwÿnh mar kô:t memã arê.

⁷ Nâr, godja me'õ me kadjy mÿjja 'õ kupênh mar jabej gê me kadjy kupê. Nâr, godja me'õ memã Metÿndjwÿnh kukràdjã jarênh mar jabej gê arê.

⁸ Nâr, godja me'õ kute 'ã memã karõ mar jabej. Me kute amim Jeju mar rerekre jamã 'ã karõ mar jabej. Me kute amim mar tÿx'ã memã karõ mar jabej. Gê memã 'ã karõ ba gê me amim mar tÿx. Nâr, godja me'õ memã mÿjja nhõr jabej gê òdjãnh ne memã kungã. Nâr, godja me'õ kute meo ba mar jabej gê meo ba 'ãno djan 'ã ukanga kêt. Nâr, godja me'õ kum me kaprï mar jabej. Djãm nokre kaprïn kum me kaprïmã? Kati. Dja nokre kïnh ne kum me kaprï.

Me kum me abê'ã memã karõ.

Dju r 13.34; Xim k 1.5; Idja 13.1

⁹ Dja gar amã me abê. Kwãrik wãnh amijo ajêx kêt. Dja gar mrãmri amã me abê katãtkumrêx.

Godja me abenkam axwe nâr amijo axweo ba, ar ga dja gar amã axwe kïnh kêt:kumrêx. Nâr, godja me abenkam mex nâr amijo ba mex ar ga dja gar amã mex kïnh ne 'ã angrã: ne.

¹⁰ Kute ar amã akamy jabê pyrãk ne abenmã aprï:ren amã aben jabê.

Kwãrik wãnh gar me'ã amim,

—Gê me kumrêx imã imex jarê. Ba kam amipãnh ã memã mex jarênhõ ane, anhÿr kêt. Ar ga akumrêx dja gar memã wan tu memã mex jarênhõ aba. Memã mex jarênhõ aban kãjmã memã rax kamênhõ aba.

¹¹ Metÿndjwÿnh kadjy mÿjja'õo aba'ã ar adjukanga kêt ne atÿx. Dja gar Karõ man kôt amã Metÿndjwÿnh jabê:n arek kadjy mÿjjaõo aba.

¹² Dja gar amiwÿr Metÿndjwÿnh nhõ mÿjja mexja kamnhïxkumrêx. Aje amiwÿr kamnhïxkôt akïnhkumrêx.

Dja te apÿnh ar akaprï djãri ar ajo ba arek amim Jeju mar tÿx rã'an 'ã adjukanga kêt. 'ã adjukanga kêt ne Metÿndjwÿnhmã amijo adjã:wÿr rã'ã ne.

¹³ Godja Jeju nhõ me ja õ mÿjja kêt jabej ar amã me kaprïn amikutã memã mÿjja kwÿ ngã.

Gê me ar awÿr wangjê gar meo djuw mex. Ja dja gar amã kïnh.

¹⁴ Godja me'õ ar ajo bikênh jabej gar Metÿndjwÿnhmã o a'uw ne kum,

—Dja ga o djuw mex, ane. ã kadjy kum ane. Kwãrik wãnh kum,

—Dja ga ijo angryk ne o ajkê, anhÿr kêt.

¹⁵ Godja me'õ kïnh jabej ar gadjwÿ kôt akïnh. Godja me'õ muw ar gadjwÿ kôt akaprïn muw.

¹⁶ Dja gar axikôt akabên man axikôt arê.

Kwãrik wãnh amijo araxmã amijo adjãmra kêt. Ar amã me kajgo kïnh ne ro'ã ar aba.

Kwãrik wãnh amim,

—Ba ne ba ijamak mex'ã ipydji, anhÿr kêt.

¹⁷ Godja me'õ ar ajo ajkê kwãrik wãnh amipãnh o abikênh kêt.

Dja gar akabên katãt ne katãt amijo aba gê me amim ajã,

—Be, mrãmri, tãmwã ne katãt kute amijo bakumrêx, ane.

¹⁸ Ar ga dja gar me kunimê abenmã akabên mexkumrêx jarê ne 'ã adjukanga kêt. Nâr gar te me'õmã akabên mex jarê nhym tu ar ajapa. Kwãrik wãnh rã'ã.

¹⁹ Akmere, àpnhïre ar, imã ar akïnhkam ne ba ar amã ikabên jarê. Kwãrik wãnh amipãnh kêt. Dja gar Bënjadjwÿr djwÿnhkam ama gê ta ar ajo ngyrk.

Metÿndjwÿnh ne amrêbê: me bakukãmãremã kum,

“Ba ne ba ibê memã o pãnh djwÿnh. Ba dja ba ajo ingryk ne o pãnh. Kwãrik wãnh amipãnh kêt.”

Nãm ã Bënjadjwÿr djwÿnh memã ane. Kam dja gar kam ama.

²⁰ Nhym kam ajte memã kum,

“Kam godja akurê djwÿnh kum prãm jabej ga kum mÿjja ngã gê kukrê. Godja kum kôr jabej ga kum ngõ ru gê o ikõ.

Dja ga ane nhym ta arÿm amiman amim ngyrk jabej ne ajo õbikwa jabej.”

Nãm Bënjadjwÿr djwÿnh ã me bakukãmãremã ane. Kam kwãrik wãnh amipãnh kêt.

²¹ Me kute ar ajo bikênhkam djãm mekôt ajaxwemã? Kwãrik wãnh mekôt ajaxwe kêt. Ar ga dja gar adjukaprïo meo djuw mex.

13

Me kute me bënjadjwÿr kabên kôt amijo ba'ã memã karõ.

Xit 3.1; Ped k 2.13

¹ Pykakam me bënjadjwÿr rûnh me kute katãt amijo ba'ã kute memã karõkam dja gar me kabên mar tÿx ne kôt ar amijo aba.

Nhýnh ne bēnjadjwýr'ō Metīndjwýnh kute ar kēt. Nām me bēnjadjwýr kunī pumjuw.

² Gédja me'ō kum ō bēnjadjwýr kurē jabej. Djām ō bēnjadjwýr kajgo ne kum kurē? Kati. Kajgo kēt. Metīndjwýnh ne 'ā bēnjadjwýr mē. Me kum kurē dja Metīndjwýnh arým memā axwe pānh jarē.

³ Djām me mexkam kum krākamngōnh nhō bēnjadjwýr pyma? Kati. Me axwekam-bit kum uma. Ar amā uma kēt kadjy mýj dja gar nē? Bir, dja gar amextiren ar aba nhym arým ar amā mextire jarē.

⁴ Mýj kadjy dja gar kabēn ma? Bir, ar amextiren ar aba kadjy ne me ar amā krī. Metīndjwýnh ne ar akadjy me'ā ō āpēnh rē nhym me ar amā krī. Nhym be, godja gar ajaxwe jabej on atīn prām. Djām kute amijā kāxdjwa kajgo nhōm kute o ba kajgo? Kati. Metīndjwýnh ne me āpēnh'ā me kurē kute kukwakam āpēnhmā, me badjumar mex kadjy āpēnhmā. Kam dja me'ō axwe nhym arým kam ngryk nhym arým tokry. Kadjy ne me bēnjadjwýr nhō kāxdjwa kajgo.

⁵ Kam dja gar tu me kabēn ma. Djām ar amā umakambit? Djām kambit dja gar kabēn ma? Kati. Ar ga ne gar aje anhōkre kadjwýnhbē 'ā amim,

–Pykakam anhō bēnjadjwýr kabēn ma, anhyro aba. Ar akabēnja kōt dja gar me bēnjadjwýr kabēn ma.

⁶ Kam dja gar ajte amikutā me bēnjadjwýrmā ar anhō pi'ōk kaprī kwý ngā. Me kute ar amā ipōxu'ā karō kōt memā kwý ngā. Mýkam? Bir, me mā ar akadjy bēnjadjwýr kam āpēnhkam. Metīndjwýnh ne me'ā ō āpēnh djwýnh rē. Gora ar memā angā.

⁷ Me kute 'ā ar amā karō kōt ar anhō bēnjadjwýrmā angā. Ar aje adjāpēnh pānh pi'ōk kaprī jamýnhja ar aje kum kwý nhōrmā. Aje me kabēnkōt amikutā kwý ngirren 'yr ne aje kum ōrmā. Kwārīk wānh kubē nē kēt. Ar kum angā. Nār, gar pi'ōk kaprī pānh me'ōbē nēkrēx jamý. Nhym me ar amā,

–Ar aje nēkrēx jamýnh pānh'ā akreja kōt dja gar pi'ōk kaprī kwý ngā. Amikutā me bēnjadjwýrmā kwý ngā, ane. Kwārīk wānh kubē nē kēt. Ar kum angā. Nār, dja me ar amā,

–Dja gar amā me bēnjadjwýr pyma, ane. Tu ar amā uma. Nār, dja me ar amā,

–Dja gar kāj mā me bēnjadjwýrmā rax kamē, ane. Tu kāj mā kum rax kamē.

Akubyn bōxkam amakbē me kum aben jabē'ā memā karō.

Mat 22.39; Dju r 15.12; Ped k 1.22

⁸ Ar aje amikutā memā anhō mýjja'ō nhōrmā kwārīk wānh me bē nē kēt. Ar amā

me abēmādjwý kwārīk wānh me bē aminé kēt. Dja gar mrāmri amā me abēkumrēx ne arým aje Metīndjwýnh kukrādja marn kōt amijo aba mexkumrēx. Me kute katāt amijo ba'ā kute memā karōkōt kukrādja kōt gar arým amijo aba mexkumrēx.

⁹ Me bakukāmāre ne Metīndjwýnh kukwakam memā kabēn kukrādja jarēn memā kum,

“Kwārīk wānh me bē prō nār mjēno adjākīnh kēt.

Kwārīk wānh me'ōnh bīn kēt. Kwārīk wānh adjākīnh kēt.

Kwārīk wānh me'ā ajēx kēt.

Kwārīk wānh me amā me'ō nhō mýjja puro kīnh ne 'ā amim karō kēt.”

Nām ā memā anen kam ajte memā kum,

“Me amā amibu'ā me ja jabē. Kute mrāmri ne ga me amā amijabēja pyrāk dja ga me ā amā amibu'ā me ja jabēo ane.”

Nām ā memā ane. Ja dja gar aman ar amā me abē. Ar amā me abēkam ne gar tu Metīndjwýnh kukrādja kōt amijo aba mex. Me kute katāt amijo ba'ā kute memā karōkōt kukrādja kunīkōt gar tu amijo aba mex. Kukrādja 'ō ne 'ā kātām kēt. Ar amā me abēkam gar aje kukrādja kunī marn kōt amijo aba mexkumrēx.

¹⁰ Nhym bē ne me kum me abēkam kute meo bikēnh. Kati. Dja gar mā amā me abējabit man arým urokam Metīndjwýnh kabēn kukrādja kunīkōt amijo aba mexkumrēx.

¹¹ Kam, ba ajte ar amā arē. Arým 'yr. Mýkam ne gar ate akrā? Ar aje mrāmri ne me ōto nōr pyrāk. On ar ano týx. Gwaj baje tu amim Kritu kamnhīxkumrēxmo kraxkam akubyn bōxja kute onj pyrāk. Nhym be, kati. Gwaj bawýr bōx ne kute amim gwaj bapytār nhō akatija arým 'yr.

¹² Arým akamāt kēt 'yr. Me axwe kumexkam kute pykakam akamāt pyrāk. A'u ne gwaj bajo rām ne ja. Dja Kritu bōx nhym arým me mexkumrēx. Me mexkumrēxkam dja kute pykakam a'u pyrāk. Kam gwaj on wānh badjāpēnh punu kute akamāt kō tyk pyrāk ja kanga. Kute mrāmri ne me krākamngōnh kute amipytār kadjy ō kāxo kubēkā jangjēnh pyrāk. Gwaj Kritu kukwakam batýx ne katāt ar amijo baba. Kritu kute gwaj bajaxwebē bamā týx jadjār. Dja gwaj bamā týx jadjā gwaj arým katāt ar amijo baba. Kukwakam katāt ar amijo baba ne arým baje mrāmri ne me kute a'ukam mrānh pyrāk.

¹³ Gwaj memā katāt ar amijo baba kute a'uri me katāt ba pyrāk. Djām mekōt ar abixaēr punumā? Djām kadjwati kangōkam* ar abibānhmā? Djām mekōt

* 13:13 Mýjja me kute o kōm ne kōt bibānh kunija, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mýjja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē.

apró kupa'ã, amjên kupa'ã akurê abamã? Djãm mekôt ar abixaêr tý:x ne tu apunu raxmã? Djãm ar aje abenmã akabên punu abamã? Djãm ar aje aben nhô mýjja puro'ã angrýkmã? Kati. Kwãrik wãnh.

¹⁴ Bënjadwýr djwýnhbê Jeju Kritu mextire kôt dja gar amextiren ar aba. Ar amex ja dja gar ama. Kwãrik wãnh ar aje amidjwýnhbito kïnh kadjy ar ajaxwe aba kêt.

14

Me kute Jeju mar rerekreja'ã memã ujarênh.

Mat 7.1; Rô 2.1; Xij 4.11

¹ Me kwý kute amim Jeju mar rerekreja dja gar o anhôbikwa. Kwãrik wãnh mýjja'ô mýr jabej ar amã kurê kêt ne 'ã amim, "Axwe", anhýr kêt.

² Me kute ar amã,

—Dja gar ãm mry pumü, anhýro ba. Ga kam aje amim Jeju mar týxkam amim,

—Kati. Ba dja ba mýjja kuní kuro iban kam Metëndjwýnhmã imex rá'ã, anhýro aba. Nhy m me kwý kute amim Jeju mar rerekren kum mry pyman djwýbit kuro ba.

³ Kwãrik wãnh ar amã kurê kêt. Ar aje mýjja kuní kuro abakam kwãrik wãnh ar amã me'ô kute djwýbit kurja kurê kêt. Nãr ar akwý aje djwýbit kurja kwãrik wãnh me kute mýjja kuní kur'ã akabên kêt ne amim, "Me axwe", anhýr kêt. Mýkam? Bir, Metëndjwýnh ta kute arým o krakam. Kwãrik wãnh mýjja kur mýr jabej ar amã aben kurê kêt.

⁴ Me axwekam djãm ar ga dja gar memã axwe pãnh jarê? Kati. Metëndjwýnh dja memã axwe pãnh jarê. Nãr, me mexkam djãm ar ga dja gar memã kïnh djã ngã? Kati. Metëndjwýnh dja memã kïnh djã ngã. Djãm ar ga ne gar meo aba? Kati. Metëndjwýnh ne meo ban me axwebê memã týx jangjêho ba. Kam kwãrik wãnh ar amã kurê kêt.

⁵ Amrêbê me bakukãmãre ne me kute apýnh akati maro ba. Nhy amjib jakam dja me pýnh akati maro ba. Nhy amim Jeju mar kwý amim, "Akati punu ne ja", anhýro ba. Nhy amjitekam me kwý kute amim Jeju mar kute akati mar kêt ne amim,

—Kati. Akati kuní ne mex ne 'ô kute aben japanh kêt, anhýro ba. Gé kam me kuní ta í pýnhkôt prïne akatio amiman ta akati ma nãr ta mar kêt. Kwãrik wãnh akati'ô mýr jabej ar amã aben kurê kêt.

⁶ Me'ô kute akati marja ta kute Bënjadwýr djwýnh markam kute akati mar. Nãr, me'ô kute akati mar kêtja ta kute Bënjadwýr djwýnh markam kute akati mar kêt. Ajte me'ô kute mýjja kuní kurja ta kute Bënjadwýr djwýnh markam kute kur. Ga, ta kute 'ã Metëndjwýnhmã amikïnh jarênhkam kute kurja pumü. Nãr, me'ô kute djwýbit

kurja ta kute Bënjadwýr djwýnh markam kute djwýbit kurja pumü. Ga, kute djwýbit kurkam kute 'ã Metëndjwýnhmã amikïnh jarênh ne kute kurja pumü.

⁷ Gwaj baje amim Jeju mar kuní djãm gwaj baje amidjwýnhbit maro babamã? Kati. Dja gwaj Metëndjwýnh maro baban ajte gwaj babu'ã me ar baja maro baba. Gwaj batñri dja gwaj Metëndjwýnh maro baba nãr gwaj tyn Metëndjwýnh ma.

⁸ Bënjadwýr djwýnh ne gwaj baje markumrêx. Dja gwaj batñ ne ar babari Bënjadwýr djwýnh maro baba. Ne tyn Bënjadwýr djwýnh ma. Kam dja gwaj batñ ne ar baba jabej nãr batyk jabej. Kwãrik wãnh rá'ã. Bënjadwýr djwýnh ne gwaj baje mar nhy m arým gwaj bajo kra.

⁹ Mýj kadjy ne Kritu tyn akubyn tñ ne? Bir, kute me tykmê me tñ kunimã Bënjadwýr djwýnh ne meo ba kadjy. Ja kadjy ne tyn akubyn tñ ne.

¹⁰ Ga kam ar aje Jeju kukwakam me'ô ar akamya mýkam dja gar mýjja'ô mýr jabej ar akamymã axwe jarêh ar amã kurêo aba? Djãm ar abê memã axwe pãnh jarênh djwýnh got? Kati. Dja gwaj bakuní Kritu kabem dja nhy m ta arým gwaj bamã bajaxwe pãnh jarêho nhý. Kwãrik wãnh ga akamymã axwe jarênh kêt.

¹¹ Amrêbê me bakukãmãre kute 'ã pi'ók no'ók kôt dja gwaj kabem djan amikôt kum amijarê. Nãm memã kum, "Bënjadwýr djwýnh ne memã arêh memã kum,

'Itñ ne ar iba. Djãm itñ ne ar iba kêt ne ba ikabên kajgo? Itñ ne ar ibakumrêx ne ba me amã ikabên ne. Me kuní dja me ikabem kônkrão nhýn kuní amikôt imã amijarê.'

Nãm ã Bënjadwýr djwýnh ane."

Nãm me bakukãmãre ã memã anen arým 'ã pi'ók no'ók ne.

¹² Ga, pi'ók no'ókja kôt gwaj banhí pýnh kôt gwaj baje Metëndjwýnhmã amikôt amijarênhmãja pumü.

¹³ Dja gar aje meo akamy kwýja ma. Me kwý kute amim Jeju mar rerekreja ma. Kwãrik wãnh mýjja'ô mýr jabej ar amã kurê kêt. Dja gar atemã amijo tén ar akamy'ã amim,

—Ba on Metëndjwýnhmã amijangri týx. Ikamy ne ipumũho ba. Nok ba ren tu ikamy nokrekam mýjjao iban ren Metëndjwýnhbê ikamy akêx. Ba on amijangri týx. Ba ren kubê o akêx ne ren kam ije mrãmri ne mýjja kute me par tok nhy m me rôrök pyrãk, ane. Dja gar ã amim anen ã ar akamy maro ane.

¹⁴ Nhy m me kute mýjja kurdjwý. Djãm me kute mýjja'ô krên arým Metëndjwýnhmã axwe? Arkati. Ja ne ba ije Bënjadwýr djwýnh

Jeju kabênkôt markumrêx. Nhyim be, dja ar akamy kwý mýjja 'ô'ã amim,

–Dja ba kukrêñ Metîndjwýnhmã ijaxwe, anhÿro ba. Be, akamy jamã ne mrãmri mýjja punu.

¹⁵ Ga kam tu akamy nokrekam mýjja ja krê nhyim kôt arým akam kaprîre ne. Godja ajã amim,

–Nãm mýjja punure krêñ arým Metîndjwýnhbê amijo ajkê, ane. Godja ã akamy anen arým kaprî:re ne. Djãm amã akamy kînhkam ne ga tu nokrekam mýjja krê? Kati. Aje amidjwýnhbit mar. Kritu kum akamy kînh ne kam kadjy ty. Gadjwý ga ren amã kînh ne ren nokrekam mýjja krêñ kêt. Nhyim be, kati. Ga amidjwýnhbit man amã akamy kînh kêt ne tu nokrekam mýjja krêñ arým akamyo ajkê. Kwãrîk wãnh o anhÿr kêt.

¹⁶ Dja ga te mýjja 'ô'ã amim,

–Kati. Imã ne mexkumrêx, ane. Nhyim me kute ajã, “Axwe”, anhÿr prãm kwãrîk wãnh nõ. Dja ga ãm mýjja pumû gê me ajã anhÿr kêt.

¹⁷ Metîndjwýnh kute gwaj bajo bakam djã ne gwaj baje mýjja kuro babaja mar tÿx? Nãr, djãm gwaj baje mýjjao bakõm mar tÿx? Kati. Gwaj baje mar kajgo. Nhyim be, kute gwaj bajo bakam gwaj baje bajaxwe kêt kadjy amimar. Gwaj badjumar mex kadjy baje amimar. Gwaj bakînh kadjy baje amimar. Gwaj baje Metîndjwýnh Karõ maro babakam ne gwaj bakînh kadjy baje amimar. Metîndjwýnh kute gwaj bajo bakam mýjja mex ja kadjy gwaj baje amimar tÿxkumrêx.

¹⁸ Mýkam? Bir, me mýjja mex jao ba ne me Kritumã ãpênho ba ne arým kàjkwakam Metîndjwýnhho kînh nhyim pykakam me ar badjwý kum me kînh.

¹⁹ Gwaj abenmã bakabên mex ne badjumar mex kadjy amima. Gwaj abenmã Jeju'ã ajarên arým mar mexo amũ aben kamê. Ja kadjy dja gwaj amima.

²⁰ Djãm ar aje me'õo akamyja mar kêt ne ar aje adjakurbit mar ne o ar aje Metîndjwýnh bê o akêxmã? Akamybê Metîndjwýnh nhõ ãpênh. Kwãrîk wãnh kubê o akêx kêt. Mrãmri ne me kute mýjja kunî kurkam Metîndjwýnhmã mex.

Nhyim be, godja gar akamy mar kêt ne amidjwýnhbit man arým tu nokrekam mýjja'õ krê ne kam arým o Metîndjwýnh bê o akêx. Aje kubê o akêxkam arým ajaxwe.

²¹ Djãm aje tu mýjjao aba ne aje tu mry'õ kuro abamã? Nãr djãm ar aje tu uba kangõo akõmo abamã? Nãr djãm ar aje apÿnh mýjja 'õdjwýo abamã? Nãr djãm ar aje mýjjao abakôt ar amã Metîndjwýnh bê akamyo akêx puma kêt? Aje o abakôt aje o kubê o akêx pymakam kwãrîk wãnh o aba kêt. Dja gar akamy man kwãrîk wãnh o aba

kêt. Nãr djãm ar aje mýjja 'õo abakôt ar aje akamymã kaprî jadjãr jabej nãr ar aje akamymã Metîndjwýnh mar rerekre jadjãr jabej? Kwãrîk wãnh o aba kêt. Dja gar akamy ma. Kwãrîk wãnh o aba kêt.

²² Apÿnh mýjja'ã ne gar amim,

–Ije amim Metîndjwýnh markam ne mýjja ja ajmã kute kêt. Ba ren o iba ne ren ijaxwe kêt, anhÿr jabej. Amimãbit dja gar arê gê Metîndjwýnhbit ama. Nok gar ren ar akamy mar kêt ne ren tu mýjjao abao anen ren amim angryk ne ren amim,

–Mýkam ne ba o iban Metîndjwýnh bê ikamyo akêx? ane. Nhyim be ar aje amikam ajaxwe'õ mar kêt kam dja gar adjumar mex-tire.

²³ Godja me'õ kute mýjja'õ krênmã amim,

–Kon. Dja ba kukrêñ arým ijaxwe jabej, anen atekam tu krên jabej. Djori kam mex? Kati. Arým axwe. Mýkam? Bir, kute Metîndjwýnh mar kêt ne tu krênkam. Me kute mýjjao ba kunîkôt dja me kumrêx o Metîndjwýnh ma. Ne kam arým o ba. Godja me Metîndjwýnh mar kêt ne tu mýjjao ba jabej arým axwe.

15

Me kute Jeju mar rerekreja'ã memã ujarênh rã'ã.

Mak 10.45; Kó k 10.24; Pir 2.4

¹ Kam, gwaj baje amim Jeju mar tÿx jabej ne gwaj ren me kute amim mar rerekre jamã baprire. Djãm gwaj baje amidjwýnhbito bakînhho babamã? Kati. Gwaj meo kînh.

² Gwaj bakunî banhî pÿnhkôt amibu'ã meo kînh. Mýj kadjy? Bir, me mexmã. Me kute Jeju mar mexo kute amũ amikamênh ne mar raxmã.

³ Ga, Kritudjwý kute amidjwýnhho kînh kêtja pumû. Kute amidjwýnhho kînh kêt kôt ne me bakukãmãre Kritu kabên jarê. Nãm Kritu Bãmmã kum,

“Me kum akurê kôt ne me kum ikurê.”

Nãm ã Kritu Bãmmã ane nhyim me bakukãmãre memã arê nhyim me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyim kam tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Kritu katon ar ba nhyim me arým kum kurê. Kum kurê nhyim arým amidjwýnhho kînh kêt. Gwaj badjwý kwãrîk wãnh amidjwýnhbito kînh kêt.

⁴ Metîndjwýnh ne mã ne bakukãmãreodjuw mexo ba nhyim me mã me'ã ajarên mã me'ã pi'òk no'òko ba. Mýj kadjy? Bir, dja gwaj pi'òk jarên mã amijã kabên kunî maro baba. Ja kadjy ne me 'ã pi'òk no'òk ne. Dja gwaj amijã kabên kunî man arým tu amim Jeju mar tÿx ne. Nhyim kam te apÿnh gwaj bakapri djari gwaj bajo ba gwaj tu amim Jeju mar tÿx rã'an 'ã badjukanga kêt. Ne kam mã amijã kabên kunî man te

bakaprîn akubyn bakînh ne. Bakînh ne arÿm amiwÿr kamnhîx tÿx. Ja kadjy ne me me bakukâmâre'ã ajarên me'ã pi'ók no'ók ne.

⁵ Metîndjwÿnh ne kute amijamâr 'iry ne kute memã tÿx jangjênh nhyem me kute amim mar tÿx ne kînh. Nã bãm mã kum ar ajo a'uw gê ar amã akabên mextire jadjã. Ar aje Jeju Kritu kôt ar amijo abakam gê ar amã akabên mextire jadjã gar axikôt abenmã akabên mextire jarê.

⁶ Ne kam axikôt anhökre kadjwÿnhbê Metîndjwÿnh ra:x ne uma:ja man arÿm me kunimã arênhho amirît ne. Ja kadjy ne ba ã Metîndjwÿnhmã ar ajo idjã'wÿro ane. Metîndjwÿnhbê ne Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu Bãm.

Metîndjwÿnh kum me bajtemdjwÿ kînh.

Kar 10.34; Rô 9.24; Gar 3.28; Ep 2.16

⁷ Kam dja gar abeno anhöbikwa kute Kritu gwaj bajo öbikwa pyrãk. Ar aje memã Metîndjwÿnh raxo amirît kadjy ar abeno anhöbikwa.

⁸ Ba kam ajte ar amã arê gar ama. Kãjkwakam Metîndjwÿnh ne amrêbê mebê idjaer kukâmâremã mÿjja jarê. Me my kã rênhjamã arê. Nãm memã apÿnh mÿjja jarênh mãmdji. Nhyem kam kôt Jeju Kritu nã kurûm katon ar ba. Me bakamingrãnyrekam ar ba. Ar ba:n arÿm mebê idjaermã âpênh ar ba. Metîndjwÿnh kute me bakukâmâremã apÿnh mÿjja jarênh kôt ne memã âpênh ar ban mÿjja nhîpêxo ba. Nhyem me arÿm omûn amim,

—Mrãmri ne Metîndjwÿnh kabênkumrêx. Ga, Jeju arÿm kôt memã âpênh ar baja pumû. Metîndjwÿnh kute me bakukâmâremã arênh kôt âpênh ar baja pumû. Nãm me Jeju pumûn arÿm ã amim ane.

⁹ Jeju memã mÿjja pumûnh kêt nhîpêxo ba:, me punuo mexo ba: nhyem me bajtemdjwÿ arÿm omû. Me kute Metîndjwÿnh raxmã kator ne abenmã kum,

—Djãm Metîndjwÿnh ukaprî ngri got? Mrãmri ne ukaprî:kumrêx, anhÿr kadjy. Ja kadjy ne me bajtemdjwÿ arÿm mÿjja pumûnh kêt kwÿ pumû. Djãm mebê idjaerbit ne me kute Metîndjwÿnh raxmã katorn kum rax jarênhmã? Kati. Me bajtemdjwÿ ne me kute raxmã katorn kum rax jarênhmã. Me bakukâmâre ne amrêbê: ja jarê. Me bajtem kute Metîndjwÿnhmã rax jarênhja jarê. Kritu kãjkwakam Bãmmã amijarên kum,

“Me bajtem nhîpökri dja ba memã ajã idju-jarênhho amirît ne apyma'ã ngre.”

Nãm ã Kritu Bãmmã me bajtem jarênhho ane nhyem me arÿm 'ã pi'ók no'ók ne.

¹⁰ Nhyem kam me bakukâmâre 'ödjwÿ me bajtemmã kum,

“Me abajtem, me on ö me wÿnh kôt akînhkumrêx.”

Nãm ã memã ane nhyem me arÿm 'ã pi'ók no'ók ne.

¹¹ Nhyem kam me bakukâmâre 'ödjwÿ me bajtemmã kum,

“Me abajtem kunî dja ga me Bênjadjwÿr djwÿnhmã mextire jarê.

Apÿnh me aba djã kunîkôt ar abaja kum mextire jarê.”

Nãm ã me bajtemmã ane nhyem me ajte 'ã pi'ók no'ók ne.

¹² Nhyem kam Idjaijdjwÿ me bakukâmâremã me ajarê. Nãm Kritu'ã arê nhingrôt jakren memã kum,

“Dja me bakukâmâre Djexe tãmdjwÿ'ö kato.

Tü:mrãm me kamingrãnyrekam kato.

Me kute mrãmri ne pi 'yr nhyem

tümrãm ajte arêkam ingrãn abatãnh pyrãk.

Dja ã tãmdjwÿ'ö katorn ar bao anen arÿm kubê Bênjadjwÿrbê kumkati. Ne kam arÿm apÿnh me ba djãri meo ba. Nhyem kam me bajtem arÿm tu amim kamnhîxkumrêx.”

Nãm ã Idjaij me bakukâmâremã ane. Me bakukâmâreja kunî ne me me bajtem jarê. Metîndjwÿnh kum me kaprî nhyem me kute kum rax jarênhmãja jarê.

¹³ Metîndjwÿnh ne kute memã amak bönh nhyem me kute amiwÿr ö mÿjja mex kamnhîxo ba. Gê ar amã ajamak bö gar tu amim Kritu markumrêx. Ne kam arÿm kôt ar akînhhti:ren ar adjumar mexti:re. Nhyem kam Metîndjwÿnh Karö ar amã atÿx jadjã gar amiwÿr kamnhîx tÿx ne. Ja kadjy ne ba ã kum ar ajo idjã'wÿro ane.

Paur kute me bajtem kadjy âpênh'ã amijarênh.

¹⁴ Akmere, âpnhîre ar, djãm ar amex kêt ne ba ar amã ikabên? Kati. Ar ga ne gar arÿm amextire ne ar aje Metîndjwÿnh mar mexkumrêx. Ne kam aje abenmã 'ã karö mar mexkumrêx. Tãm ne ba arÿm ije markumrêx.

¹⁵ Ije ar amã pi'ók no'ökkam ne ba itÿx ne ar amã 'ã karö. Te ar aje arÿm ikabên mar jabej ba akubyn ar amã arê gar ajte ama. Metîndjwÿnh ne tu kum ikaprîn tu imã idjâpênh djã'ã karö ba arÿm kabên kôt ar amã ikabên jarê.

¹⁶ Ije me bajtemmã Metîndjwÿnh'ã ujarênh ny jarênhho iba kadjy ne imã Kritu Jejumã idjâpênh'ã karö. Mÿj kadjy? Bir, ije Metîndjwÿnh Kînh kadjy. Ije 'ÿr me bajtemo akêx nhyem me kum mexmã. Dja me tu amim Jeju markumrêx nhyem Metîndjwÿnh Karö arÿm meo mex. Tãm dja Metîndjwÿnh kînhkumrêx.

¹⁷ Kritu Jeju kute imã tÿx jadjãrkam ne ba me bajtemmã Metîndjwÿnh kabên jarênhho iba. Idjâpênh djã jakam ne ba ikînhkumrêx ne ar amã 'ã amijarênhho amirîtkumrêx.

¹⁸ Kum idjâpênhkam ne ba Kritu kukwakam mýjja pumûnh kêt kumex nhîpêx. Kritu kukwakam ije mýjja nhîpêxbit dja ba 'ã amijarê. Me bajtem kute kabên mar ne kôt amijo ba kadjy ne ba memã kabên jarê. Nã bãm memã kabên jarên kôt mýjja kwý nhîpêx nhy m me arým omû. Omûn arým kabên man kôt ar amijo ba.

¹⁹ Metûndjwýnh Karô 'ityxkôt ne ba mýjja pumûnh kêt kwý nhîpêx. Ne me punuo mex. Nhy m me karô punu meo ba ba me neje me ano nhy m me arým memã ire. Nã bãm mýjja pumûnh kêt kwý nhîpêx nhy m me te kute marmã kam no tyn kume:x ne arým Metûndjwýnh raxmã kato. Ba kam kaj bê memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh iba:. Djeruxarêkam arênh iba:n amû apýnh pykakam me ba djari kunî kôt o iba:n o inhipók ne. Ne arênh iba:n arým pykabê Irrij'yr arênh bôx.

²⁰ Ba ne ba me kute Kritu mar kêtjamã arê. Me kute memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kêtjamã ne ba ije kaj bê memã arênh prã:mkumrêx. Me'ô kumrêx kute memã 'ã ujarênh ny jarênh nhy m me arým kute mar. Me jamã ne ije arênh prãm ngrire. Me ujarênh nhily ije ajte memã arênh prãm ngrire. Amû me kute mar kêt jamãbit ije kaj bê memã arênh prãm kumrêx. Ga, me'ô arým kute kikre nhîpêxmo kraxja pumû. Nhy m kam me'ôdjwý arým 'yr bôx ne omû. Omûn ajte iby ipêx prãm kêt. Badjwý ije me arým kute mar jamã ajte arênh prãm ngrire. Me kute mar kêt jamãbit ne ije arênh prãm kumrêx.

²¹ Ije me amã ja jarênh kôt ne me amrêbê: me bakukãmãremã arênh memã kum, "Me kute memã 'ã ujarênh kêt jamã dja me memã 'ã ajarê nhy m me arým kuma. Me kute mar kêt ja dja me arým kraxkôt prêne amijã kuma."

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhy m me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Ba 'ã pi'ók no'ók pumûn arým ije me kute mar kêt jamã arênh prãm kumrêx.

²² Me kute memã arênh kêt jamã ije arênh prãm kam ne ba pyka jakam amikrà ar o iban te ar awýr ikrã krãpti ne.

Me ô krîraxbê Rôma'yr tēm kadjy kute memã amijarênh.

²³ Nhy m be, jakam arým ne ba pyka ja kunîkôt memã Kritu'ã ajarênh arým inomã kumê nhy m me arým kuma. Amrêbê ne ba ar awýr ikrã nhy m iã amex krãpti apêx. Jakam dja ba wãm ar awýr tēn bôx ne

²⁴ ar akam dja. Dja gwaj kam abeno bakînhô bakrî:n bakrî kãjbê 'iry.

Ba kam arým amû pykabê Êpanha'yr tē. Êpanha'yr itēm kadjy dja gar ikôt o kangôn 'yr ijano. Ba kam arým 'yr tē. Ja kadjy ne ba amima.

²⁵ Nhy m be, ajbir jakam dja ba Djeruxarê'yr itēm ne ibôx kumrêx ne Jeju nhô me jamã pi'ók kaprî ngã.

²⁶ Matenimê Akajakam Jeju nhô me ja ne me kute amû memã ô pi'ók kaprî kwý janormã. Djeruxarêkam me kute amim Jeju mar kwý ne me ô mýjja kêt ne ar ba nhy m me kute memã anormã.

²⁷ Me ta ne me kute memã anormã. Mrãmri me kute memã ôr prãm kam mexkumrêx. Djeruxarêkam me kute amim Jeju mar ja ne me kumrêx Kritu'ã ujarênh nyo ban amû me bajtemã arê. Mebé idjaer ne me amû me bajtemã Kritu jarê nhy m me arým tu amim markumrêx ne kînhkumrêx. Ne kam me kute amikutã memã ô pi'ók kaprî janor prãm kumrêx.

²⁸ Dja ba me'yr pi'ók kaprîo bôx ne memã kungã. Me kînh djã ja memã kungãn arým akubyn tē. Akubyn pykabê Êpanha'yr tē. 'Yr tē:n krîraxbê Rôma kumrêxkam ar akam bôx. Ne kam amû pykabê Êpanha'yr tē.

²⁹ Ije Kritu mar raxkôt ikînhkumrêx. Ar akam ibôx ne ije prêne ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarênhkam dja gar ikudjwa akînhkumrêx. Tãm ne ba arým kuma.

³⁰ Akmere, àpnhîre ar; Bēnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu kabênkôt, Metûndjwýnh Karô kum gwaj bajabêja kabênkôt ne ba ar amã arê. Dja gar Metûndjwýnhmã ijo adjã'wýr 'ãno dja. Ba ne ba idjâpênh týx ar iba. Kum ijo adjã'wýr 'ãno djan o iro'ã apên ikôt o kangô.

³¹⁻³² Dja gar kum,

—Djûnwã, arým Paur pykabê Djudêjakam tēmã. Kam me kwý kute amar kêt ne ar ba. Dja ga mebé utã. Gêdja krîraxbê Djeruxarêkam tēn Jeju nhô me jamã me ô pi'ók kaprî ngã. Dja ga memã kînh jadjã gē me kum me kînh ne amim me ô pi'ók kaprî by. Djûnwã, aje mrãmri Paur ar ikam bôx'ã amim karô jabej amrê ar iwýr ano gē kînh ne ar ikam bôxkumrêx. Dja bar kam Paur kôt abenmã týx jangijñ Jeju kôt ar amijo iban 'ã idjukanga kêt, ane. Dja ga ã kum ijo adjã'wýro ane.

³³ Metûndjwýnh ne kute memã umar mex jangjênh djwýnh. Jakam ba kum ar ajo a'uw gē ar akunî mē amijo kajkep rã'ã ne. Tãm ne ja.

16

Kute apýnh ôbikwamã kute amikabên mex janor:

¹ Gwaj bakanikwýnh Bebi ije ar amã arênhmã. Bebi ne mexkumrêx ne krîraxbê Xekrerekam me kute amim Jeju mar kadjy àpênh ba. Me kute Jejukôt ar aben pydjio baja kadjy àpênh ba.

² Dja gar amã kînh ne kum akabên mex jarê. Bēnjadjwýr djwýnh Jeju nhô me ja ne

me kum aben jabê. Dja gar me kudjwa amâ Bebi jabê. Godja gar âpênh'ô'â omû nhyh Bebi kum ar aje kôt o kangôn prâm jabej tu kôt o kangô. Ta ne me krâptî:kôt o kangô. Badjwý ikôt o kangô. Dja gar pân̄h kôt o kangô.

³ Ne ajte amû PRIXIRAMÊ AKWIRE ARKUM IKABÊH MEX JARÊ. NÂM AR IRO'Â KRITU JEJUMÂ ÂPÊNH BA.

⁴ Ar ta ne ar inêje memâ kabên. Nâm me te umati tâ nhyh arkum amijâ ma kêt ne tu me'yr tên inêje memâ kabên. 'Â ne ba arkum ukapri: jarê. Me bajtem kute amim Jeju mar kunî, ap'nh me kute Jejukôt ar aben pydjio ba djâri ne me ajte arkum ukapri jarê.

⁵ Ar ô kirkrekam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio bawâdjwý. Me wâmâdjwý dja gar ikabên mex jarê. Wâkam imâ inhôbikwa kînh. Kubê Epenexu. Dja gar kum ikabên mex jarê. Pykabê Adjijkam ne Epenexu kumrêx Kritu'yr amijo akêx.

⁶ Dja gar ajte Marijmâ ikabên mex jarê. Marij ne gwaj bakadjy âpênh rax.

⁷ Dja gar ajte wâkam inhôbikwa Tônikumê Djunijmê arkum ikabên mex jarê. Ar wâ ne me ar iro'â ar ibê ijê. Jeju kute ar anorja ne ar abenmâ Tônikumê Djunij ar arê:n kute ar mar t'yx. Ar kumrêx Kritu'yr amijo akêx. Ba kam badjwý 'yr amijo akêx.

⁸ Âprutumê ne bar imâ Bênjadjwýr djwýnh jabê. Kam imâ Âpritu jabê. Ar kum ikabên mex jarê.

⁹ Ne ajte Ubanumâ ikabên mex jarê. Ubanu Kritu kadjy gwaj bakôt âpênh ar ba. Etakidjwý imâ kînh. Dja gar ajte kum ikabên mex jarê.

¹⁰ Ne ajte APERIMÂDJWÝ IKABÊH MEX JARÊ. APERI NE KRITUMÂ ÂPÊNH MEXKUMRÊX NYHM NE ARÝM KÔT KUMA. DJA GAR AJTE ARTOBUR NHÔ KIKREKAM AR WÂDJWÝMÂ IKABÊH MEX JARÊ.

¹¹ Ne ajte inhôbikwa Erodjiâomâ ikabên mex jarê. Ne Naxixu nhô kirkrekam ar kute Bênjadjwýr djwýnh marjamâ ajte ikabên mex jarê.

¹² Gwaj bakanikwýnh Kripenamê bakanikwýnh Kripodjamâ dja gar ajte arkum ikabên mex jarê. Nâm ar Bênjadjwýr djwýnhmâ âpênh ar ba. Dja gar ajte PEXIRMÂ KUM IKABÊH MEX JARÊ. Me kum me bakanikwýnh kînh. PEXIR NE BÊNJADJWÝR DJWÝNHMÂ ÂPÊNH RA:X.

¹³ Nhyh Rupumê nâ ar. Badjwý ne ba o inâ. Dja gar ajte arkum ikabên mex jarê. Bênjadjwýr djwýnh ne amijo Rupu pytân ar o ba.

¹⁴ Dja gar ajte Axikritumê Prekôtimê Eri-manhmê Patubamê Erimijmê ar ro'â gwaj baje aro bakamyja arkum ikabên mex jarê.

¹⁵ Ne Pirogumê Djurijmê Nerumê Neru kanikwýnhmê Orîpamê ar ro'â Jeju nhô me ja kunîmê dja gar arkum ikabên mex jarê.

¹⁶ Ne abenwýr bôx ne abeno arôrök ne aben pa krij. Apýnh me kute amim Kritu mar ne kôt ar aben pydjio ba djâri ne me ar amâ kabên mex jarê.

Me kute aminêje me 'âno ãm'ã memâ karô.

¹⁷ Akmere, âpnhire ar, gora ikabên ma. Arým ne gar aje Metîndjwýnh kabên kukràdjâ mar katât. Dja me'ô ar bôx ne kupa'â ajte ar amâ atemâ mýjja'ô jarê. Ne abenbê ar ajo bikjêr prâm ne Metîndjwýnhbê ar ajo akêx prâm. Gora ar aminêje me 'âno djan memâ akâx.

¹⁸ Mýkam? Bir, djâm me wâ ne me gwaj banhô Bênjadjwýr djwýnhbê Kretimâ apê? Kati. Nâm me amidjwýnhbit man mâ axwe. Ne kute me noo biknor kadjy prîne memâ me kabêno irô mex. Ne memâ 'êx ne kabên mexkumrêx. Nhyh me no rerekreja kum me kabên kînhkumrêx.

¹⁹ Nhyh be ar ga ne gar aje Metîndjwýnh mar mex nhyh me kunî kute abenmâ ar ajarêhno ipók ba ar ama. Ne kam ar akam ikînhkumrêx. Kam, dja gar mýjja mexbit ma. Kwârîk wân̄h mýjja punu mar kêt.

²⁰ Metîndjwýnhkôt me umar mexkumrêx. Ta dja ar amâ t'yx jadjâ nhyh Xatanaj te ar amâ apnê. Kôt ar ajaxwemâ te ar amâ apnê gar amijâno dja. Arým aje Xatanajmâ rerek jadjârmâ. Aje mrâmri ne aparo Xatanaj krâ kajjyr pyrâk. Arým aje Xatanajmâ rerek jadjâ'r yr.

Gê Bênjadjwýrbê Jeju tu kum ar akapri:n ar ajo ba. Tãm ne ja.

²¹ Ximoxi ikôt âpênhja ne ar amâ kabên mex jarê. Inhôbikwa Juxumê Djaxômê Xopatudjwýr ar amâ kabên mex jarê.

²² Ba ibê Texu ne ba Paur kukwakam pi'ók ja no'ók. Nâ bâm tu amim Bênjadjwýr djwýnh markumrêx. Ne amû ar amâ ikabên mex jarê.

²³ Gajudjwý ne ar amâ kabên mex jarê. Jakam ar ije amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio lbaja kunî ne bar mâ Gaju nhô kirkrekam bôx nhyh mâ ar ikunîo djuw mex.

Eraxumê gwaj bakamy Kwatu ar amâ kabên mex jarê. Eraxu ne kute krîrax jakam bênjadjwýrmâ pi'ók kapri:pumûnh djwýnh.

²⁴ Gê Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu tu kum ar akunî kapri:kumrêx ne ar ajo ba.

²⁵ Dja ar amâ t'yx jadjâ. Amrêbê ne ba kâj bê memâ Jeju Kritu'â ajarê nhyh 'ã ujarênh arým ar awýr bôx gar tu amim markumrêx. Ar aje tu amim markumrêxkam dja ar amâ t'yx jadjâ gar kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt. Amrêbê ne Kritu'â ujarênh nyja me bakukâmârebê bipdjur tûm. Nhyh kam me kute arênh kêtumrêx.

²⁶ Nhyh kam ajbir jakam Metîndjwýnh arým gwaj bamâ Kritu'â ujarêhno amirîtkumrêx. Amrêbê: ne Metîndjwýnh

kukwakam kabēn jarēnh djwýnh Kritu'ã pi'òk no'òk gwaj jakam, 'ätü:mkam amim arēn arým kuma. Metĩndjwýnh tĩn ne ar ba rá'ã: rá'ã ne. Kabēn kôt ne gwaj apýnh pyka djari kunĩkôt memã Kritu'ã ajarē nhym kunĩkôt me arým 'ã ujarēnh ma. Dja me kwý tu amim Kritu markumrēx ne kabēn markumrēx ne kôt ar amijo ba. Ja kadjy ne gwaj memã 'ã ajarē.

²⁷ Metĩndjwýnh pydji ne amak me:zkumrēx ne no me:zkumrēx. Ba kum meo a'uw gê memã amak bô. Me kute tu amim Jeju Kritu markumrēxkôt gê memã amak bô. Dja memã amak bô nhym me kunĩ arým kum rax jarēnh rá'ã: rá'ã ne. Tãm ne ja.

Paur kute Kôritukam me jamã pi'òk kumrêx no'òk ne ja.

Paur ne krîraxbé Kôritukam me jamã pi'òk no'òk ne. Nãm arým pyka kunî'yr mrãnhkôt me'yr bôx ne memã Jeju jarê nhyem me kwý arým tu amim markumrêx ne 'ã abeno akprô. Nhyem kam Paur arým mã me jad-jwý'yr tẽ nhyem tekrekam me amijo ajkê. Nãm me abenmã kum,

—Djã nãm mrãmri Jeju Paur jano nãr kon, ane ne kam ajte abenbê bikjêro kumex. Ne kam ajte kute Jeju tyk marmãn kam ajte bibãnh ar mrãn abenbê djwý pytãro ba. Ne kam ajte me kãtãm nhîpôkri aben japrý ar o ba. Nhyem kam ajte me'ò bãmbê prôo akî nhyem me tu ate krãn ar ban kute nêje kukrà kêt. Ne kam ajte abenmã kum,

—Kati, me akubyn tîn kêt. Nãm me tu tykkumrêx, anhÿr ar o ba. Ne kam ajte,

—Mã dja gwaj nê? Djãm gwaj baje mry me kute mÿjjao Metîndjwýnh karô nhîpêxmã bôrja kurmã nãr kon? ane. Ne kam ajte,

—Me kuprý ne ar babit ne mex, nãr kon me abenwÿr môrbit mex, ane. Be, nhyem Paur mÿjja ja kunî man kam prîne pi'òk no'òkkôt memã 'ã karô.

¹ Ba ne ba ibê Paur. Kritu Jeju ne amiwÿr ijuw. Metîndjwýnh kute amim ijã karô kôt Jeju amiwÿr ijuw ne ar ijo ban ijano. Ba kam arým 'ã memã idjujarênh ar iba. Me bakamy Xoxinidjwý ne ikôt dja.

² Krîraxbé Kôritukam ar aje Metîndjwýnh mar ne kôt aje ar aben pydjio abaja ba ar amã ikabên jarê. Kritu Jeju ne arým amimex o ajo mex. Arým amiwÿr ar ajuw gar tu amim markumrêx. Kute ar ajo ô me ja kadjy ne amiwÿr ar ajuw. Nãm amiwÿr gwaj bakunî 'uw. Apÿnh gwaj baba djãri bakunî 'uw. Gwaj baje banhõ Bênjadjwÿr djwýnhbê Jeju Kritumã amijo badjã'wÿrja kunî 'uw. Kute gwaj bajo ô me ja kadjy ne gwaj bakunî 'uw. Amũ me wãmê gwaj bamê ne Jeju arým amiwÿr gwaj bakunî 'uw. Ar amã ne ba ikabên jarê.

³ Metîndjwýnhbê ne me Babãm. Ne Bênjadjwÿr djwýnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprî * ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Kute Metîndjwýnhmã mekam amikînh jarênh ne ja.

⁴ Ba mã ijo ba djwýnh, Metîndjwýnhmã ar akam amikînh jarê. Metîndjwýnh tu kum ar akaprî. Gar tu amim Jeju Kritu markumrêx

nhyem arým kum ar akaprî. Kam ne ba mã kum ar akam amikînh jarê.

⁵ Nãm kum ar akaprînh prîne ar ajo djuw mex. Mÿj ne ar ajo djuw mex on? Bir, nãm ar amã apÿnh akînh djã, adjãpênh djã'ã karô gar maro aban kam arým kôt aje memã kukràdjã jarênh me: xkumrêx ne aje mÿjja mar me: xkumrêx.

⁶ Ar ba ne bar ar amã Kritu jarê. Ar ije omũnh kôt bar ar amã arê: gar arým amim,

—Mrãmri Paur ar kabên katãtkumrêx, ane. Nã gãm ar amim anen kam arým tu amim Kritu markumrêx.

⁷ Ne kam aje apênh djã kunî mar ne o aba. Metîndjwýnh Karô ne ar amã apênh djã kunîã karô gar aje mar ne akubyn bôxkam amako aba. Bênjadjwÿr djwýnhbê Jeju Kritu bôxkam amako aba. Kam ne ba mã Metîndjwýnhmã ar akam amikînh jarê.

⁸ Ta dja mã ar amã tÿx jadjã gar mã amim mar tÿx rã'ã: nhyem Bênjadjwÿr djwýnhbê Jeju Kritu arým bôx. Ne kam ar amã ajaxwe jarênh kêtumrêx gar arým kum ajaxwe kêt ne amextire ne dja.

⁹ Metîndjwýnh ne mrãmri kabênkumrêx. Kabên kôt dja gwaj bajo djuw mexkumrêx. Ta ne arým kra'ÿr ar ajuw. Bênjadjwÿr djwýnhbê Jeju Kritu 'ÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Gar kam arým o anhõbikwakumrêx. Mrãmri kabênkumrêx.

Me kabêno aben japanho ku'ê nhyem nêje memã kabên.

Rô 15.5; A Kô 13.11; Pir 2.2; Ped k 3.8

¹⁰ Akmere, apnhîre ar, ba ar amã arê gar ama. On abenmã akabên pydjinh arê. Bênjadjwÿr djwýnhbê Jeju Kritu kukwakam ne ba ar amã amex'ã karô. Kwãrik wãnh apÿnh mÿj xêjakôt adjãm ne abenã akabên kêt. Ate dja gar axikôt akabênjabit man axikôt akabên jarênh kôt prîne amex.

¹¹ Akmere, apnhîre ar, Krôre nhõ kikre wãkam ar kwý arým nũnh iwÿr bôx ne ar arým ar ajã imã,

—Onîj, me kabêno aben japanho kumex, ane. Ba arým ar kabên man arým wãm ar amã arê.

¹² Gar we akwý amã me kînh kêt ne memã kum,

—Ba ne ba Paur kôt ar iba, anhÿro aba. Nhyem ar akwý ajte amã me kînh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Apôr kôt ar iba, anhÿro aba. Nhyem ar akwý ajte amã me kînh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Xepa kôt ar iba, anhÿro aba. Nhyem ar akwý ajte amã me kînh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Kritu kôt ar iba, anhÿro aba. Nã gãm ar ã ari aben bê abikjêrn amã aben

* 1:3 Djãm ar ga ne gar ajaxwe kêt nhyem pãnh kum ar akaprî Kati. Ar ga ne gar te ajaxwe kêtãm. Nhyem be, ta ne tu kum ar akaprî.

kînh kêto ane nhyim me arÿm imã arê ba arÿm kuma.

¹³ Nã gãm ar arÿm apÿnh mÿj xêja kôt aku'ên arÿm abenã akabê:n ne. Nã gãm ar arÿm aje abenmã Kritu nhirênh pyrãk. Djãm ba ne me arÿm pite'y'ã inhô gar we ikôt ar aba? Djãm imã ne me arÿm ngômã adjadja gar we ikôt ar aba? Kati:

¹⁴⁻¹⁶ Djãm ba ne ba ngômã ar ajangij? Kati. Ije ngômã ar ajangjênh kêt. Kam ne ba ikînh ne Metîndjwÿnhmã amikînh jarê. Mÿkam ne ba kam ikînh? Bir, ba ren ngômã ar ajangij nhyim ren ar ajô arik ijã amim,

—Ba ne ba tu amim Paur markumrêx. Nãm arÿm amim ngômã ijadja, ane ba ren kam ikaprêre ne. Nhyim be, kati. Kripumê Gajubit ne ba ngômã ar adjã. Exepa nhô kirkrekam ar jadjwÿ ba ngômã ar angij. Nhyim me'ôdjwÿ ije mar kêt. Ar ngrêre jabit ne ba ngômã ar angij.

¹⁷ Djãm ije ngômã me angjênh kadjy ne Kritu ijano ba tê? Kati. Kãj bê ije memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kadjy ne ijano ba tê. Me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja me ta krã mexja djãm me ta krã mexo ikrã mex ne ikabênh mex ne ba ar amã arê? Kati. Me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja krã mexo ikrã mex kêt. Ba ren me krã mexo ikrã mex ne ren ar amã ikabênh mex jarênh ren arÿm o amibê Kritu'ã ikabênja kuno. Kritu pite'ykam tyk'ã ikabên ja ne ba ren o kuno. Nhyim kam ren me arÿm Kritu mar kêt ne.

Me ta krã mex'ã ujarênh.

Kô k 3.19

¹⁸ Nhyim be, kati. Kritu pite'ykam tykbit ne ba kãj bê ar amã 'ã ajarê nhyim arÿm ar amã amiritkumrêx. Nhyim kam me biknor tokry djãkam me biknor prãmja ikabênh man amim,

—Kê. Djãm katãt kute amikabênh jadjwÿr got? Nãm krã punu, ane. Nhyim be, gwaj ba, Jeju kute gwaj bajo bakumrêxja gwaj amim,

—Mrãmri, Paur kute Kritu pite'ykam tyk'ã ujarênhkumrêx. Nãm 'ã ajarê nhyim me tu amim Kritu markumrêx. Nhyim kam Metîndjwÿnh arÿm 'itÿxo me utãn ar meo bakumrêx, ane.

¹⁹ Amrêbê: Metîndjwÿnh kute me bakukãmãremã arênh ne ja. Nãm memã kum,

“Me ta krã mex ne kute memã kabênh mexja dja ba mebê kabêno akno. Nhyim kam me arÿm kabênh kajgo me:xi.

Nhyim me ta amak mex ne kute prêne memã mÿjja'ã karô mex ne kute mar ja dja ba mebê amak mexo akno nhyim me arÿm kabênh kajgokumrêx.”

Nãm Metîndjwÿnh 'ã me bakukãmãremã ane nhyim me arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyim kam me arÿm aben djô'ã arênho mô:n arênho mô:r tãmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tü:mrãm me bakamin-grãnyrekam Jeju Kritu arÿm pite'y'ã wajêt ne

kam ty. Ty nhyim Metîndjwÿnh arÿm o gwaj bapytãn kam arÿm mebê amak mexo akno. Nhyim kam me arÿm kabênh kajgo me:x ne.

²⁰ Nhÿnh ne me'ô ta krã mex? Nhÿnh ne me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja ta krã mex? Kati. Nhÿnh ne me'ô ta kute prêne me kukrãdjã mar? Kati. Nhÿnh ne me'ô ta krã mex ne kute kabênh mexo kute me apanh mar? Kati. Me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja ne me krã mex kêt. Me kabênh kajgo me:xi.

²¹ Mÿkam ne me kabênh kajgo mexi? Bir, Metîndjwÿnh ta kute katãt me'ã amikabênh djirkumrêx ne amim,

—Djãm me kum ikînh kêtja ta kute imarmã? Djãm me ta krã mex ne kute imarmã? Arkati. Me kute kãj bê memã Kritu pite'ykam tykja'ã ujarênh nhyim me kute me'ã, “Me krã punu”, anhÿrja. Me kute anhÿrkam gê inhô àpênh ar kãj bê memã Kritu pite'ykam tyk'ã ujarênhkumrêx. Nhyim kam me kwÿ kute tu amim Kritu markumrêx ba arÿm me utãn ar meo iba. Ja ne imã kînhkumrêx. Nãm 'ã Metîndjwÿnh me'ã amim ane. Kute amim anhÿrkam ne me kabênh kajgo me:xi. Me kum Metîndjwÿnh kînh kêt ta krã mexja ne me kabênh kajgo me:xi.

²² Be, mebê idjaer ne me ar imã,

—Goja mÿjja pumûnh kêt'ô nhípêx ba me omûn kam arÿm amim Kritu'ã akabênh markumrêx, anhÿro ba. Nhyim be, me bajtembê kregu ne me kute ar imã,

—Goja me krã mex o akrã mex ne akabênh mex ne arÿm imã Kritu 'ã ajarê. Dja ba me aman kam arÿm amim Kritu'ã akabênh markumrêx, anhÿro ba.

²³ Bar kãj bê memã kum,

—Metîndjwÿnh ne Jeju'ã Bênjadjwÿrbê kumkatibê Krituja mē nhyim arÿm pite'y'ã wajêt ne ty, ane. Nhyim mebê idjaer arÿm kôt kum Jeju kurê kute mrãmri ne kên me par tok nhyim me rôrôk ne arÿm kum kurêja pyrãk. Nhyim be, me bajtem kwÿ ne me abenmã,

—Nãm ar ari kabênh kwÿ jadju:w. Nãm ar krã punu, anhÿro ba.

²⁴ Nhyim be, bar katãt me kwÿmã 'ã ajarê. Metîndjwÿnh kute arÿm amiwÿr me kwÿ 'wÿr ne ar meo bajamã 'ã ajarê. Mebê idjaerja nãr me bajtemja bar katãt me jamã 'ã ajarê. Katãt Kritu pite'ykam tyk'ã memã ajarê. Nhyim me abenmã kum,

—Djãm Metîndjwÿnh 'irere:k got? 'Itÿxo kute me kunÿ rer me:xi. Djãm Metîndjwÿnh kute ari kabênh jadjwÿr got? Metîndjwÿnh kute no mexo, kabênh mexo me kunÿ rer me:xi, anhÿro ba.

²⁵ Mÿkam me 'ã abenmã anhÿro ba? Bir, Metîndjwÿnh kute krã mexo, 'itÿxo kute me kunÿ rer mexkam. Nãm me kute Metîndjwÿnh'ã amim, “Krã punure”, anhÿr, me ta ne me krã punure. Nhyim be,

Metîndjwýnhbit ne krâ me:xkumrêx. Nâr, nâm me kute, “Irerekre”, anhÿr, me ta ne me 'irerekre. Nhyim be, Metîndjwýnh 'itÿxo kute me rer me:xi.

²⁶ Aj, mÿj gêdja ga me kam amikadjy ama? Bir, mÿj ne ga me kam akute nhyim Metîndjwýnh arÿm amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Bir, djâm me akrâptî akrâ mexkam ne amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Kati. Djâm me akrâptî ajitÿx nhyim kam arÿm amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Kati. Djâm me akrâptî arÿnh nhyim kam arÿm amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Kati.

²⁷ Nhyim be, me kum Metîndjwýnh kÿnh kêt kute me'â, “Me krâ punure”, anhÿr Metîndjwýnh arÿm amijo me we krâ punure ja pytân meo ba. Mÿj kadjy? Bir, dja meo ban arÿm meo me we krâ mexjao apa. Me ta kute amijo krâ mexjao apa nhyim me arÿm pijâm ne. Me kum Metîndjwýnh kÿnh kêtja kute me'â, “Me rerekre”, anhÿrja Metîndjwýnh arÿm amijo me we rerekre ja pytân meo ba. Mÿj kadjy? Bir, dja meo ban arÿm meo me we 'itÿx jao apa. Me ta kute amijo 'itÿxjao apa nhyim me arÿm pijâm ne.

²⁸ Me kum Metîndjwýnh kÿnh kêtja kute me'â,

—Me kajgo. Me kum me kÿnh kêtumrêx, anhÿro ba. Me kajgo ja Metîndjwýnh arÿm amijo me utân meo ba.

Mÿj kadjy? Bir, dja meo ban arÿm meo me rÿnh apa nhyim me arÿm pijâm ne kajgo ne.

²⁹ Dja meo ba nhyim me kunÿ arÿm Metîndjwýnhmâ amijo amra kêt.

³⁰ Nhyim be, ar ga ne Metîndjwýnh arÿm amijo ar apytân Kritu Jeju kôt ar ajo ba. Ne arÿm gwaj bamâ Kritu jano nhyim bôx ne arÿm gwaj bamâ katât kabên jarênhkumrêx. Gwaj kam arÿm markumrêx ne kôt arÿm bakrâ mexkumrêx. Nhyim Metîndjwýnh ajte Kritu kôt arÿm gwaj bamâ axwe kêt jarê gwaj arÿm ta mexo bamex ne. Nhyim ajte Krito gwaj bajaxweo pân mex.

³¹ Amrêbê: me kute me bakukâmâremâ arênh kôt ne ba ar amâ arê. Nâm memâ kum,

“Djâm amijo adjâmra prâm? Kwârîk wân mex amijo adjâmra kêt.

Dja ga Bênjadjwÿr djwýnh amra.”

Nâm â memâ ane nhyim me arÿm 'â pi'ôk no'ôk ne. Kam, dja gwaj Jeju Krito bito amra. Tâm ne ja.

2

¹ Akmere, àpnhÿre ar, amrêbê ne ba ar awÿr bôx ne Metîndjwýnh kukwakam ar amâ kabên jarê. Djâ nâ bâm me kum Metîndjwýnh kÿnh kêtja krâ mexo ikrâ mex ne arÿm mekôt prÿne ikabên jarênh mex, prÿne mekôt ar amâ ikabên jarênh mex gar arÿm amâ ikabên kÿnhkumrêx? Kati. Mÿkam?

² Bir, ba ar awÿr ibôx kêttri amim,

—Dja ba arkam bôx ne Jeju Krito bit man arkum 'â ajarê. Krito pÿte'y'â jêt ne tyk'â dja ba ajarê. Kwârîk wân mex ba arkum atemâ mÿjja'ô jarênh kêt. Nâ bâm â amim ane.

³ Ne kam ar awÿr bôx ne amikam irerekre ma. Ba irerekre man arÿm ar apymaje itertet kumex.

⁴ Djâ nâ bâm amim,

—Ba me krâ mex o ikrâ mex ne prÿne arkum ikabên jarênh mex gê ar arÿm ikabên mex man kôt ar amijo ba, ane? Djâ nâ bâm amim anen arÿm â ar amâ arênh ane? Kati. Metîndjwýnh Karô ne ijo ba gar arÿm ipumû. Ba kam arÿm ar amâ ikabên jarê gar arÿm ama.

⁵ Mÿj kadjy ne ba â ar amâ ikabên jarênh ane? Bir, ar aje me ta krâ mex mar kêt kadjy. Nhyim be, Metîndjwýnh ne 'itÿ:x. Ar aje tu amim Metîndjwýnh markumrêx kadjy ne ba â ar amâ ikabên jarênh ane.

Me kute Metîndjwýnh Karô marbit ne me krâ mex.

Mat 7.6; Dju r 14.22

⁶ Be, djâ nâ bâm ar ikrâ punun kôt ikabêndjwÿ punu? Kati, nâ bâm ar ikrâ mex ne kôt ikabên mex. Me amak mexjamâ ne bar prÿne memâ arê. Nhyim be, me kum Metîndjwýnh kÿnh kêtja kabên kôt ne bar ije ikabên jadjwÿr kêt. Nâr, me rÿnh kwÿ kum Metîndjwýnh kÿnh kêtja kabênkôt ne bar ije ikabên jadjwÿr kêt. Me ja dja me i kêtumrêx.

⁷ Nhyim be, Metîndjwýnh kute katât kabên jadjwÿrkumrêx. Kabên ja ne bar ije memâ arênh. Mÿjja kunÿ kêttri ne Metîndjwýnh kute tu amim kabên'â karôkumrêx. Kute prÿne amimex gwaj bajo mex kadjy amim kabên'â karô. Ne kam kute me bakukâmâremâ arênh kêt. Ne kam ajbir ar imâ kabên jarê bar arÿm jakam memâ arênh iba.

⁸ Djâm pykakam me rÿnh'ô kute kabênja mar? Kati. Ne ren me rÿnh kuman ren pÿte'y'â Jeju nhôr kêt. Bênjadjwÿr djwýnh Jeju ne prÿne mex ne umakumrêx. Ren me kute pÿte'y'â nhôr kêtumrêx.

⁹ Mrâmri me'ô ta kute kabênja mar kêtumrêx. Ije ar amâ arênh kôt ne me amrêbê: me bakukâmâremâ arê. Me memâ kum,

“Metîndjwýnh ne arÿm me kadjy amim mÿjja mex'â karô.

Djâm me'ô ta kute omÿnh? Kati. Me'ô ta kute omÿnh kêt.

Djâm me'ô ta kute mar? Kati. Me'ô ta kute mar kêt.

Djâm pykakam me'ô ta kute amim 'â karô? Kati. Me'ô ta kute amim 'â karô kêt.

Me kum abêja kadjy ne Metîndjwýnh amim mÿjja mex'â karôn memâ kudji. Nhyim kam me'ô ta kute mar kêtumrêx.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhyim arým 'ã pi'òk no'òk ne.

¹⁰ Ga, me ta te kute marmãja pumũ. Nhyim be, Metĩndjwýnh ta ne arým gwaj bamã o amirĩtkumrëx. Karõo kute gwaj bamã kabëno amirĩtkumrëx. Karõ kute prĩne mýjja mar. Metĩndjwýnh kute õkre kadjwýnhbë amim mýjja'ã karõja kunĩ ne Karõ kute prĩne mar mex.

¹¹ Djãm gwaj babu'ã me'õ kute gwaj bakadjwýnhbë bakabën mar? Kati. Gwaj bajbit ne gwaj baje banhõkre kadjwýnhbë bakabën mar. Metĩndjwýnhdjwý õkre kadjwýnhbë kabënja me'õ kute mar këtikumrëx. Metĩndjwýnh Karõbit arým kute mar.

¹² Djãm me kum kĩnh këtja karõ ne Metĩndjwýnh gwaj bamã ano nhyim gwaj bajo ba? Kati. Ta Karõ ne gwaj bamã ano. Gwaj baje bakĩnh djã mar kadjy ne gwaj bamã ano. Metĩndjwýnh ta gwaj bamã apýnh bakĩnh djã ngã, kajgo gwaj bamã kungã. Gwaj ba ne baje bakĩnh djãjao pãnh kët.

¹³ Bar memã gwaj bakĩnh djã'ã idjujarënh ar iba. Djãm me kum Metĩndjwýnh kĩnh kët ja ne ar imã 'ã ajarë, ta krã mexkõt ar imã 'ã ajarë? Kati. Metĩndjwýnh Karõ ne ar imã 'ã ajarë. 'ã ajarë bar ije mar ne arým memã 'ã idjujarënh ar iba. Karõ kute katãt kabën jadjwýrkumrëx ar ije mar ne Karõ kabën kõt memã 'ã ajarë.

¹⁴ Nhyim be, me ja, Metĩndjwýnh Karõ kute meo ba këtja djãm me kute amim Metĩndjwýnh Karõ kabën mar prãm? Kati. Mýkam? Bir, nãm me aprýn amim,

–Djãm kute amikabën jadjwýr mex got? Nãm krã punu, ane. Ne kam amim,

–Ba gët mekõt kabën ma, ane. Ne kam 'ýr tën gwaj bakõt maro krĩn mar kajgo. Mar kajgon arým amim,

–Je, mýj'ã ne kabën jarë? ane. Ne te 'ã amijakren te kute marmã.

¹⁵ Nhyim be, gwaj ba ne gwaj baje Metĩndjwýnh kabën kunĩ mar kadjy bamex. Gwaj baje Metĩndjwýnh Karõ markõt kadjy bamex. Nhyim be, me kute Karõ mar këtja ne me te kute Metĩndjwýnh kabën marmã. Ne kute gwaj badjwý gwaj bamar kët.

¹⁶ Ikabënja kõt ne me amrëbë: me bakukãmãremã kum,

“Bënjadjwýr djwýnh kute mýjja'ã amim karõ djãm me'õ kute mar? Kati.

Kam, djãm me'õ kute Metĩndjwýnhmã mýjja'ã karõmã ne kum, 'Gëdja ga ã ane'? ane. Arkati. Metĩndjwýnh ajbit ne kute mýjja kunĩ mar.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Nhyim be, gwaj bajbit ne gwaj Karõ kõt Kritu djumaro badjumar ne arým baje mar. Kute amikabën'ã amim karõja gwaj arým baje mar. Tãm ne ja.

3

Me kute me prĩre pyrãk nhyim kute memã arënh.

Kõ k 14.20; Ep 4.14; Idja 5.11

¹ Akmere, àpnhĩre ar, djãm ije ar amã ikabën kunĩ jarënhmã? Djãm arým ar ajamak mex got ije ar amã ikabën kunĩ jarënhmã? Kati. Ar aje Metĩndjwýnh Karõ mar kët rã'ã. Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kët kukrãdjãja ne ar aje mar týx rã'ã. Ar aje me prĩre bixadjwýr nyre pyrãk.

² Ga, me prĩre bixadjwýr nyrekam kute mýjja týx kur këtja pumũ. Ar gadjwý Metĩndjwýnh kabën kwýbit ne ba ar amã arë. Amirĩtbit ne ba ar amã arë. Ije ar amã kunĩ jarënh kët. Metĩndjwýnh kabën kwý ne me bë bipdjur ne me bë týx. Me kute Metĩndjwýnh Karõ marjabit ne kute kabën bipdjur mar. Djãm ije ar amã kabën bipdjur jarënh prãm? Kati. Amrëbë ne ar aje Karõ mar mex kët. Gar kam ajte jakam aje Karõ mar mex kët rã'ã. Ba kam te ije ar amã Metĩndjwýnh kabën kunĩ jarënh prãmje.

³ Ar aje amidjwýnhbitõ kĩnh kadjy amimar týx rã'ã ne. Ne kam te aje me urak prãmje angyrk ne ari akabëno aben japanõ aku'ë. Ne kam arým apýnh mýj xë jakõt aku'ë ne arým abenã akabën ne. Djãm kam ar aje me kum Metĩndjwýnh kĩnh këtja kukrãdjã mar kët got? Djãm mekõt ar aje amijo aba kët got? Mrãmri me kum Metĩndjwýnh kĩnh kët këtõtbit ar aje amijo abakumrëx.

⁴ Ar akwý ar amã me kwý kĩnh kët ne memã kum,

–Ba ne ba Paur kõt ar amijo iba, anhyro aba. Nhyim ar akwý ajte tãm ne memã kum,

–Ba ne ba Apõr kõt ar amijo iba, anhyro aba. Gar kam aktã ar amã aben kĩnh këtõ aban mýj xëja kõt aku'ën ã aben bë akëxo ane. Djãm me kum Metĩndjwýnh kĩnh këtja kõt adjumar kët got? Ar aje me kum Metĩndjwýnh kĩnh këtja kõt adjumarkumrëx.

⁵ Djãm Apõrmë ar irax got gar ar ikõt aben bë abikjër prãm? Kati. Ar irax kët ne ingrire ne ibë Metĩndjwýnh nhõ àpënhbit. Ar ikabën kõt ne gar tu amim Jeju markumrëx. Kute ar imã apýnh ar idjãpënh djã'ã karõ kõt ne bar kum idjãpënhõ iba.

⁶ Bar ije puro djuw mex djwýnh pyrãk. Ba ne ba ije pur kre djwýnh pyrãk. Nhyim Apõr kute ngo djwýnh pyrãk. Nhyim be, Metĩndjwýnhbë djwý kunĩmã rũnh jangjënh djwýnh. Ba ikumrëx ne ba ar amã Jeju'ã ajarë gar arým 'ýr amijo akëx ne kõt ar amijo aba. Nhyim kam Apõr bõx ne ar amã Metĩndjwýnh kabën ra:x ne arë gar ama. Nhyim be, Metĩndjwýnhbit ne ar amã ajamak bõ gar arým amũ maro amikamë.

⁷ Kam ne ba ikajgokumrëx. Nhyim Apõrdjwý kajgokumrëx. Nhyim be,

Metîndjwýnhbit ne raxkumrêx. Kute memã amak bõnhkam ne raxkumrêx.

⁸ Djwý abatãnhmã ne kre djwýnh pur kre nhym ajte ngo djwýnh pur ngo. Ar badjwý ne ar aje Jeju mar raxmã bar ar amã arê. Ar ije ar amã arênh mex kôt dja Metîndjwýnh ar inhî pýnhkôt ar imã o pãnh ne.

⁹ Ar iro'ã ne bar Metîndjwýnhmã idjãpênh ar iba. Ar ga ne gar aje Metîndjwýnh nhõ pur pyrãk. Ar aje Metîndjwýnh mar ne kôt amijo aba kadjy ne bar ar akam apê kute mrãmri ne me kute purkam ãpênh pyrãk. Ne ar aje mrãmri ne kute Metîndjwýnh nhõ kike pyrãk. Kute kên krãptio kike pyrãk. Ar akrãpti nhym Metîndjwýnh arým amijo ar apytãn ar ajo kra.

Kikre'ã memã ujarênh.

A Kô 6.16; Ep 2.20; Ped k 2.5

¹⁰ Metîndjwýnh tu kum ikaprîkam ne ba prîne ar amã Metîndjwýnh kukrãdjã jarênh mex. Kute mrãmri ne me kute prîne kike nhîpêx mexja pyrãk ne ba ar amã kukrãdjã jarênh mex. Ba ne ba ikumrêx ar amã kukrãdjã jarê gar ama. Kute mrãmri ne me kute kikremã pyka nhîpõnho tẽm, katãt pyka nhîpõnho tẽm ne kam kam kên kapîn ne kam iby pyka tÿx kapînja pyrãk ne ba ikumrêx ar amã arênh mex. Me'õ ne arým ar awýr bõx ne ajte ar amã kukrãdjã 'õdjwý jarê. Kute mrãmri ne me'õdjwý kute pyka kadjwýnhbê kên ja nhîby kike pyrãk ne me'õ ar amã kukrãdjã 'õdjwý jarê. Ije ar amã kukrãdjã jarênh nhîjukri ar amã arê. Gora gê ikôt bõxja ikudjwa ajte Metîndjwýnh kukrãdjã jarênh 'ãno djan prîne katãt ar amã arênh mex. Kute mrãmri ne me kute kike 'ãno ãm ne prîne katãt ipêx mexja pyrãk gora gê me katãt ar amã arênh mex.

¹¹ Djãm me kute pyka kadjwýnhbê kên ngrãnh ne kupa'ã kute ajte 'õdjwý nhîpêxkam mex got? Kati. Kritudjwý. Djãm me'õ kute katãt memã Kritu'ã ujarênh nhym ajte me'õdjwý bõx ne kute memã kupa'ã 'ã ujarênhkam mex got?

¹² Ê, gop ajte kike ma. Djãm me kute mýjja tÿxo, mýjja pãnh raxo kikekam punu got? Me kute kên karýro ipêx nãr kute krot jakao ipêx nãr kute kên pãnh rax 'õdjwýo ipêx. Tãm dja punu kadjy kêt ne tũmrãm mex rã'ã ne. Me'õ kute ar amã Metîndjwýnh kabên jarênhadjwý godja ar amã katãt Metîndjwýnh kabênkumrêx jarê gar ama. Nhym kam kute mýjja pãnh raxo kike pyrãk. Gar kam arým Metîndjwýnhmã amex rã'ã ne tu amim Jeju markumrêx rã'ã ne.

Ê, gop ajte kike ma. Djãm me kute mýjja rerekre, mýjja pãnh kryo kikekam mex got? Me kute pïo ipêx nãr kute bõo ipêx nãr kute bõo ipêx. Tãm dja tẽmbê punu. Me'õ kute ar amã Metîndjwýnh kabên jarênhadjwý godja

bõx ne Metîndjwýnh kabên kupa'ã ar amã arê, Metîndjwýnh kabên kêt jarê, ta kabên ar amã arê gar ama. Nhym kam kute mýjja rerekre kike nhîpêx pyrãk. Dja ar amã arê gar ama. Ne kam arým Metîndjwýnhmã amex kêt ne tẽmbê apunu ne tu amim Jeju markumrêx kêt.

¹³ Dja Jeju arým bõx 'ýr nhym arým apýnh me umar punu djãri ban bõx. Kute mrãmri ne kuwy kike'ýr bõx pyrãk. Nhym kam me arým me omü. Me'õ kute memã kabên jarênh mex kôt dja me arým omü. Nãr me'õ kute memã kabên jarênh punu kôt dja me arým omü. Godja me'õ arým katãt memã kabên jarênhkumrêx jabej nhym te me umar punu djã me'ýr bõx nhym me mex rã'ã ne. Dja me kute mrãmri ne kuwy kike'ýr bõx ne xêt kêt ne umar mex mex ne ku'ê pyrãk. Nãr, godja me'õ kupa'ã memã ta kabên jarênh jabej. Nhym kam me umar punu djã me'ýr bõx. Nhym kam me arým mex kêt ne Jeju bê amijo akêx. Dja me kute mrãmri ne kuwy kike'ýr bõx nhym pøk ne xêt pyrãk.

¹⁴ Godja me'õ katãt memã Metîndjwýnh kabên jarênhkumrêx jabej nhym me arým Jeju mar tÿx rã'ã. Nhym kam Metîndjwýnh arým me'õjamã pãnh mestire ngã.

¹⁵ Nãr godja me'õ memã arênh punu jabej nhym me arým Jeju bê amijo akêx. Nhym kam me'õja arým umar punure. Kute pãnh'õ byr kêt kam dja umar punure. Nhym be, dja Metîndjwýnh arým me'õja pytã. Kute mrãmri ne me kute kike pøk katikôt kute me pa 'amýnh ne meo kator pyrãk.

¹⁶ Metîndjwýnh Karõ ar akam ýrkam ar aje mrãmri ne Metîndjwýnh nhõ kikreti pyrãk. Djãm ar aje ja mar kêt?

¹⁷ Metîndjwýnh nhõ kikreti ne ta mexo mex ne uma:. Gêdja me'õ õ kikreti bikênh jabej nhym kam pãnh o bikênh rax ne. Ar gadjwý ar aje Jeju markam aje mrãmri ne õ kikreti pyrãk ne ta mexo amex. Gêdja me'õ ar abê Metîndjwýnh kurên kubê ar ajo akêx jabej nhym kam pãnh o bikênh rax ne.

¹⁸ Gar ajõ we aje prîne me kukrãdjã mar. We aje me kum Metîndjwýnh kînh kêt kukrãdjã mar ne mekõt ar amijo aba. Ba amã arê ga ama. Kwãrik wãnh amim ajêx ne aminoo abiknor kêt ne amim,

–Ba ne ba mekõt ikrã mexkumrêx, anhýr kêt. Djãm mrãmri akrã mexkumrêx? Kati. Ate dja ga amim, “Ikrã punu”, ane. Mýj kadjy dja ga ã amim ane? Bir, dja ga amim anen kôt amim Metîndjwýnh man arým kôt akrã mexkumrêx.

¹⁹ Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja kute amikukrãdjã punu kôt amijo ban kute amim, “Ba ikrã mexkumrêx”, anhýrja, me jamã ne Metîndjwýnh memã krã punu jarê. Ije ar amã arênh ja ne me amrêbê: me bakukãmãremã arênh memã kum,

“Ga, me kute mry kukràdjà mar kute kum ka'ên kam kute kum ô mry janhôrja pumû. Nhy mry ta amikukràdjà kôt amijo ba tâmtâ ô mry'yr bôx ne ta arÿm amipynê.

Nhy m kum Metîndjwÿnh kÿnh kêt djwÿ we ta krâ mexkam dja me amikukràdjà punu kôt amijo môr tâmtâ arÿm ta amijo bikênh mex ne.”

Nâm me â me bakukâmâremâ ane nhy m kum arÿm 'â pi'ók no'ók ne.

²⁰ Nhy m me ajte kam memâ kum,

“We me krâ mex. Me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja we me krâ mexja. Me ta umar kôt ne me amim 'â karô.

Nhy m Bênjadjwÿr djwÿnh arÿm me kabênh man kam arÿm amim,

'Me kabênh mrâmri kajgokumrêx.'

Nâm â amim ane.”

Nâm me â me bakukâmâremâ ane nhy m kum arÿm 'â pi'ók no'ók ne.

²¹ Kam, djâm ar aje mekôt we me krâ mexjao adjâmramâ? Kati. Kwârîk wÿnh mekôt we me krâ mexjao adjâmra kêt. Mÿkam? Bir, mÿjja kunî ne ar anhô mÿjjakam.

²²⁻²³ Metîndjwÿnh ne Krituo Kra nhy m arÿm ar ajo kamy. Ar aje tu amim markumrêxkam arÿm ar ajo kamy. Nhy m kam Metîndjwÿnh djwÿ arÿm ar ajo kran kam arÿm ar amâ mÿjja kunî ngâ. Ne kam ba arÿm ibê ar anhô âpênh. Nâr, kam Apôr arÿm kubê ar anhô âpênh. Nâr, kam Pedru arÿm kubê ar anhô âpênh. Kritu kute ar ajo krakam pykakam mÿjja kunî ne ar anhô mÿjja. Gar arek mekôt atÿn ne ar aba nâr ty. Te tyn arÿm Metîndjwÿnh kôt atÿn ne ar aba râ'â: râ'â. Kam mÿjja kunî ne ar anhô mÿjja. Ajbir jakam mÿjja ne ar anhô mÿjja. Nâr amrê gwaj bawÿr mÿjja apôxdjwÿ ne ar anhô mÿjja. Kritu kute ar amâ mÿjja kunî bakam mÿjja kunî ne ar anhô mÿjja.

4

Paur kute Kritumâ âpênh'â memâ amijarênh.

Rô 14.4

¹ Kam gê me ar ijâ abenmâ kum,

—Ar wâbê ne Kritu nhô âpênh ne ar gwaj bamâ Metîndjwÿnh kabênh jarênh ba. Amrêbê memâ kabênh jarênh kêtja ne ar arÿm jakam gwaj bamâ arênh ba, ane.

² Bir, mÿj dja memâ kabênh jarênh djwÿnh memâ arênh on? Bir, dja memâ arênh katât. Metîndjwÿnh kute kum arênh kôt dja memâ arênh katât.

³ Nhy m be, ba. Ar ga ar aje te idjâpênh jaxwemâ akator prâmkam djâm kam itÿn prâmmâ? Kati. Djâm ije idjâpênh jaxwe'ômâ ikatorn mar? Kati. Ije amikam ijaxwe'ô mar kêt.

⁴ Ne kam djâm ije amikam ijaxwe'ô mar kêt kam ije amim, “Ijaxwe kêt kumrêx”, anhÿrmâ? Kati. Bênjadjwÿr djwÿnh ne kute imar. Ta ne kute idjâpênh jaxwe'ô pumûnh jabej ne kute imar.

⁵ Kam, kwârîk wânê me'ômâ axwe jarênh kêt. Nâr, kum axwe kêt jarênh kêt. Gwaj Bênjadjwÿr djwÿnh nhô akatikam ama. Ta dja bôx ne me mex nâr me axweo amirît ne mÿjja kunî amirît. Ga, me kute akamât kô tykkam mÿjjao bipdjurja pumû. Nhy m a'ukam amirît nhy m me kunî arÿm omû. Bênjadjwÿr djwÿnh djwÿ dja mÿjja kunî amirît, me kute mÿjja pudjurja kunî amirît gê me kunî kuma. Me kute umar djâ kadjwÿnhbê amim mÿjja'â karôjao amirît gê me kunî kuma. Kam gêdja me î pÿnhkôt me mex jabej memâ mex jarê. Nâr, me axwe jabej memâ axwe jarê.

⁶ Akmere, âpnhÿre ar, ba ar amâ,

—Kwârîk wânê me'ô'â, “Axwe” nâr “Mexkumrêx”, anhÿro aba kêt. Ja ne ba ajte Apôrmê ar amijâ arê. Ar akady ne bar amijâ arê. Dja gar kam ar iman arÿm ar ijôo adjâmra kêt. Ne kam arÿm Metîndjwÿnh kabênhbit mar rax. Kute me'ô kabênh jarênh jabit mar rax. Ne kam arÿm me'ôo adjâmran ate amû amâ me'ô kurê kadjj kêt.

⁷ Mÿj me'ô ne ar amâ arê gar amim,

—Ba ne ba imexkumrêx, anhÿro aba? Nhÿnh ne ar amex'ôja? Nhÿnh ne ar anhô mÿjja'ôja? Kati. Metîndjwÿnh ta ne ar amâ kungâ gar kam amijo amran amim,

—Djâm me'ô ne imâ kungâ? Kati. Ba ne ba imex. Ba ne ba inhô mÿjja, anhÿro aba.

⁸ Nâ gâm ar aje mrâmri ne kute me ajne pyrâk. Nâ gâm ar amim,

—Arÿm jakam imexkumrêx. Ije imexo amû amikamênh prâm kêt. Arÿm jakam iraxkumrêx ne ije mrâmri ne ibênjadjwÿr rax pyrâk. Arÿm ne ba amipânê Paur ar kumê. Nâ gâm ar â amim anhÿro aba. Djâm mrâmri ne akabênwâ? Kati. Ga ren ar mrâmri araxkumrêx ba ren ikÿnhkumrêx. Gar ren kam amipânê ar ijô mênê kêt kumrêx. Ar ba ne bar ren ar arô'â ren irax.

⁹ Nhy m be, kati. Kritu kute ar ijanorja djâm ar ba ne bar irax? Kati. Ga, me kute me par kadjj kute me ipôkri me umjÿr nhy m me kunî kute me omûnhja pumû. Ar badjwÿ. Bar memâ Metîndjwÿnh kabênh jarênh iban kam memâbit ar ije mÿjja pyrâk. Nhy m kam me kunî 'â ar ipumû. Nhy m me kute ar ibÿn prâm. Pykakam me ja 'â ar ipumû. Nhy m Metîndjwÿnh kadjj mrânê djwÿnh djwÿ 'â ar ipumû.

¹⁰ Bar Kritumâ apê nhy m me arÿm ar ijâ, “Nâm ar krâ punu”, ane. Nhy m be, ar ga ne gar amim,

—Ba tu amim Kritu markumrêx ne ikrâ mexkumrêx, anhÿro aba. Ar ijâ ne me, “Ar rerekre”, ane. Nhy m be, ar ga ne gar amim,

—Ba ne ba ity:xkumrêx, anhyro aba. Nhyim be, ar ijâ ne me, “Ar ngrire”, ane.

¹¹ Apÿnh myt djâri ne bar prâmkam, kôrkam ar iba. Ne ajte inhô kubêkâ punuren iba. Nhyim me ajte ar ikam âkrê kumex ne ar ititik ne. Bar ajte arek ar inhyr djâ kêt ne ar ibaobit iba.

¹² Bar ajte inhikrao idjâpênh tÿx. Me te ar imâ,

—Gora gê Metîndjwÿnh ajo ajkê, ane bar mâ memâ kum,

—Gê Metîndjwÿnh ajo djuw mex, ane. Me te ar ijo ajkê bar arek memâ dja.

¹³ Me te mâ memâ ar ijâ kabênh punu bar mâ memâ iprîren nêje me kukrà. Me kubê ar ikînh no kati. Kute mrâmri ne mÿjja arÿm punurekam me kubê kînh no kati pyrâk. Ga, me kute mÿjja kro janhînh ne mûm rênha pumû. Nâm me â ar ijo ane. Akati jakam me kubê ar ikînh no kati râ'â. Be, djâm kam ar irax?

¹⁴ Djâm ije ar amâ apijâm jadjâr kadjy ne ba â ar amâ amijarênhô ane? Kati. Nâ bâm ar abê akabênh kajgo pymao dja. Me kum kra jabêja pyrâk ne ba imâ ar ajabê. Imâ ar ajabêkam ne ba ar abê akabênh kajgo pymao dja.

¹⁵ Ga, me bâm kute kra jadjwÿr nhyim apôxja pumû. Badjwÿr ne ba ar amâ Kritu Jeju jarê gar ikabênkôt tu amim markumrêx ne kôt ar amijo aba. Ba kam ba ije ar abâm pyrâk. Gar Kritu man kôt ar amijo aba nhyim kam me krâptî aben totokmâ ar awÿr bôx. Ar awÿr bôx ne ar amâ arê gar arÿm me krâptî kabênh ma. Nhyim be, djâm me kute ipyrâk? Kati. Djâm me kumrêx ar amâ arê? Kati. Ba ikumrêx ne ba ar amâ arê. Kam me kute ar abâm pyrâk kêt. Ba ikumrêx ne ba ar amâ Kritu'â ujarênh ny jarê gar ikôt arÿm tu amim markumrêx.

¹⁶ Kam ne ba arÿm ar amâ 'â karô. Dja gar ijâ amijakren ikôt ar amijo aba.

¹⁷ Ar aje ijâ amijakren mâ ikôt amijo abamâ ne ba arÿm ar amâ Ximoxi jano nhyim ar awÿr tê. Imâ ikra Ximoxi jabê. Ba ikumrêx ne ba kum Bênjadjwÿr djwÿnh'â ajarê nhyim arÿm tu amim markumrêx ne arÿm katât kabênh man kôt ar amijo ba. Ba kam arÿm o ikra. Nâ bâm katât Kritu markumrêx ne kabênh kôt ar amijo iba. Me kute katât Kritu mar ne kabênh kôt amijo bamâ ne ba memâ arênhô iba. Me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja kunimâ ne ba memâ arênhô iba. Tâim dja Ximoxi ar amâ arê gar ajte ama. Dja gar kam ikudjwa katât Kritu markumrêx ne kabênh kôt ar amijo aba.

¹⁸ Be, kute ar awÿr ibôx kêt pyrâk gar akwÿ amijo adjâmra ar aba.

¹⁹ Bênjadjwÿr djwÿnh mrâmri ar awÿr itêm'â kute amim karô jabej dja ba amikrà kêt ne ar awÿr tê. Ar awÿr tèn ar awÿr bôx ne

me kute amibênh prâmjja kabênh kôt me kuma. Djâm me kabênjabit dja ba kuma? Kati. Dja ba mrâmri me âpênh tÿxkumrêx jabej memâ ikato. Djâm mrâmri ne we Metîndjwÿnh me wâmâ tÿx jadjâ? Kon. Dja ba bôx ne goja me omû.

²⁰ Metîndjwÿnh kute meo bakam djâm me kabênhit? Kati. Mrâmri kute meo bakumrêxkam kute memâ tÿx jadjârdjwÿ.

²¹ Mÿj dja ba ar awÿr ibôxkam gar amâ kînh? Ga, me kute me âbêr djâo me kaprêprêk nhyim me tokryja pumû. Me kute memâ bênh tÿxkamdjwÿ me tokry. Djâm ba ar awÿr ibôx ne ar amâ ibênh tÿxmâ gar atokrymâ? Nâr ar awÿr ibôx ne imâ ar ajabêkam ije ibênh prîo ar amâ ikabênh. Djâm tâm ne gar amâ kînh?

5

Me kute bôm me'ô jaxwe mên'hâ memâ karô.

¹ Me ar akurûm iwÿr tèn bôx ne imâ ar akam me'ô jarê. Ne imâ,

—Me'ô ne bâmbê prô pytân o ikwâ. Nâm me â imâ ar akam me'ô jarênhô ane ba kuman arÿm ar amâ arênh ajte ar amâ me'ôja axwe jarê. Me kute Jeju mar kêt'ô kute bâmbê prô pytâr kêt. Wâkambit we me'ô kute Jeju mar arÿm bâmbê prô pytâ.

² Gar kam apijâm kêt. Me'ôja bâmbê prô pytâ gar mÿjja 'ô jarênh kêt ne ate ar akrân arÿm amijo adjâmrabit. Ne ga ren ar amikam akapri:ren ren aminêje bôm me'ôja mê gê ar akôt krî kêt.

³ Mrâmri ne ba jakam idjâmkam ar amar 'âno djan arÿm mrâmri me'ô jaxwe wâ'â ikabênh djirkumrêx.

⁴ Dja gar Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu kute gwaj bamâ arênh kôt me'ô'â akuprô. Kute bâmbê prô pytârja'â akuprôn amim kukjan kam kum axwe pânha jarê. Dja ba ar akâxâ ar amaro nhÿn arÿm ar akôt ikabênh djî. Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu ne gwaj bajo ban arÿm âpênh tÿx. Kam dja gar katât me'ôja'â ar akabênh djirkumrêx ba arÿm ar akôt ikabênh djî.

⁵ Axwekam 'â ar akabênh djirkumrêx ne on Xatanajmâ kanga gê ar o ban arÿm o ajkê. Dja o ajkê nhyim arÿm ty. Nhyim kam Jeju arÿm amikôt karô dja. Ô akatikam dja Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu bôx ne arÿm amikôt karô dja nhyim arÿm biknor kêt.

⁶ Gar ate akrân amijo adjâmrakam mex kêtumrêx. Ga, me kute djwÿ nhigot djâ ngrire djwÿkam rênkkam arÿm djwÿ kunÿr bôx nhyim igotja pumû. Me'ô jaxweadjwÿ. Dja gar ate akrân nhyim me'ô amijo tèm tâmtâ gar akrâptî arÿm amâ axwe kînh ne kôt ajaxwe.

⁷ Ga, mebê idjaer kukràdjâ kôt ne me kute djwÿ nhigot djâ tûm kunÿ kapînja pumû.

Nhym kam arým djwý nykam igot djá kêt. Dja gar aminêje me'õ jaxwe jano gê mã tê gar kam arým ajaxwe kêt. Ga, me kute me irõbê mrãnh nhõ akatikam me axwe pãnh mrykĩ'ãtomti parja pumũ. Kritu ne ã anen arým ta gwaj bajaxwe pãnh ty. Nhym kam Metĩndjwýnh arým gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým kum bamex.

⁸ Ga, Metĩndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akatikam me kute katãt Metĩndjwýnh mar kadjy kute djwýponhbit kurja pumũ. Kritu gwaj bajaxwe pãnh tykkam gwaj badjwý dja gwaj katãt Metĩndjwýnh maro baba. Ga, me kute djwý nhigot djá tũm kur kêtja pumũ. Gwaj badjwý dja gwaj bajaxwe tũm kunĩ kangan bamã aben kurêja kangan arým katãt Metĩndjwýnh maro baba. Me kute djwýkam djwý nhigot djá kêtjabit kur, kute djwýponhbit kur. Gwaj badjwý dja gwaj bajêx kêt kumrëx ne bakabên kumrëx ne katãt Metĩndjwýnh maro baba.

Djãm me axwemê ro'ã me ar bamã?
A Tex 3.6

⁹ Amrêbê ne ba ar amã pi'õk no'õk ne ar amã,

–Me mjên djwýnh kupa'ã nãr prõ djwýnh kupa'ã kurê ba kwãrik wãnh ro'ã ar aba kêt, ane.

¹⁰ Djãm me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja'ã ne ba ar amã ane? Djãm ar aje me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtme ro'ã aba kêtme? Kati. Pyka kunikõt me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja krãptĩ gwaj te memã bakãxmã. Me mjên djwýnh kupa'ã nãr prõ djwýnh kupa'ã kurê baja, me kute amim mýjjao atom rũnh prãmja, me kute me noo bi-knor ne kute mebê mýjjao àkĩnh prãmja, me kute mýjjao metĩndjwýnh karõ nhipêxmã amijarênh prãmja. Pyka kunikõt me axweja krãptĩ gwaj te memã bakãxmã.

¹¹ Nhym be, me'õ ta kute amijo Jeju mar, ta kute amijo gwaj bakamy'õ. Dja kum axwe kĩnh rã'ã djãm ro'ã ar abamã? Kati. Me ja'ã ne ba ar amã,

–Kwãrik wãnh me ro'ã ar aba kêt, ane. Godja me'õ mjên djwýnh kupa'ã nãr prõ djwýnh kupa'ã kurê ba prãm nãr amim mýjja rũnho atom prãm nãr mýjjao metĩndjwýnh karõ nhipêxmã amijarênh prãm nãr kute mebê me kurê prãm nãr kadjwati kangõkam* bibãnh prãm nãr kute me noo biknorn mebê mýjjao àkĩnh prãm godja me'õ ta kute amijo Jeju mar ne ã axwe prãm rã'ão ane kwãrik wãnh ro'ã aba kêt. Kwãrik wãnh ro'ã anhõ kwý krëndjwý kêt.

¹²⁻¹³ Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja djãm on gwaj baje memã axwe pãnh jarênh babamã? Kati. Metĩndjwýnh ta dja me kum kĩnh kêtjamã axwe pãnh jarê. Nhym be, gwaj

ba baje amim Jeju mar bajaxwe jabeje abenmã axwe pãnh jarênh babamã. Kam, ba ar amã arê. Ar akam me'õ jaxwe ja dja gar kum axwe pãnh jarênh kumrëx ne arým aminêje bõm amê gê ar aro'ã bikprõnh kêt. Tãm ne ja.

6

Me kute memã axwe pãnh jarênh.

¹ Be, jakam ije ar amã mýjja 'õdjwý jarênhmã. Be, ar akam me kute Jeju mar'õ ajmã ajon axwe. Axwe gar arým pa 'amýn tu apijãm kêt ne me kute Jeju mar kêt'ýr o mrã. Kute kukjêr ne kum axwe pãnh jarênhmã 'ýr o mrã. Mýkam ne gar kute amim Jeju mar'õ'ýr o amrãnh kêt?

² Be, dja gu me baje amim Jeju mar ì pykakam me kunĩ kukij ne memã axwe pãnh jarê. Jeju akubyn bõxkam gu me babê Metĩndjwýnh nhõ me ja dja gu me me kunĩmã axwe pãnh jarê. Kam ar ga ne gar ren jakamdjwý me kute amim Jeju mar jaxwe ja'ã akuprõ ne kum axwe pãnh jarê. Djãm ar aje amim Jeju markam ajõ akrã mex kêt kam ne gar amikupa'ã me kute Jeju mar kêtme meo mrã?

³ Be, Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh kwý axwe. Dja gwaj ì memã axwe pãnh jarê. Kam ar ga ne gar ren jakamdjwý ren me kute amim Jeju mar'ýr meo mrã. Nhym be, kati. Amikupa'ã ne gar me kute Jeju mar kêtme meo mrã nhym me kute Jeju mar kêt kam arým memã axwe pãnh jarê.

⁴ Dja me kute amim Jeju mar'õ ajmã ne axwe jabeje, kadjy dja gar me'õ kute amim Jeju marjao amiptã. Ar akam rax kêt'õo amiptã gê ar amã kukjan kum axwe pãnh jarê.

⁵ Ga ren ar amikam apijãm ne. Ar aje me kute Jeju mar kêtjamã me kute amim Jeju maro amrãnh prãm kam ga ren ar amikam apijãm ne. Nhym be, kati. Amikam ar apijãm kêt kam ne ba ar amã ikabên ne. Ar ga ne gar aje amim Jeju markam ar akrã mex ne ate me kute Jeju mar kêt'ýr meo mrã. Kwãrik wãnh. Ar ga ne gar ren me kute amim Jeju mar'õ jaxwe'ã akuprõ ne ren arým amim kukij ne ren arým kum axwe pãnh jarê.

⁶ Nhym be, kati. Ar aje amim Jeju mar ne gar me kute Jeju mar kêt'ýr meo mrã. Ar aje Jeju kukwakam meo akamyja me'ýr meo mrã nhym me arým memã axwe pãnh jarênhõ krĩ. Nhym kam me kute Jeju mar kêtja me'ã ar apumũnho kumex. Kam ne ba ipijãm ne.

⁷ Ar aje amikupa'ã me kute Jeju mar kêt'ýr meo amrãnhkam ne gar arým axwe amijo mrã. Axwe amijo amrãnhkam ga ren ar arým

* 5:11 Mýjja me kute o kõm ne kõt bibãnh kunija, kadjwati kangõmê uba kangõmê, mýjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarê.

ate akrã. Me kute amim Jeju mar ren te ar anoo akno ga ren ar ate akrã. Me ren te ar abê mýjjao akno ga ren ar ate akrã ren me kute Jeju mar kêt'yr meo amrãnh kêt.

⁸ Nhyem be, kati. Ar ga ne gar me noo abiknor ne mebhê mýjjao abiknoro aba. Ar akamy ne gar ã aro ane.

⁹ Kwãrik wãnh gar amim,

—Dja ba te ijaxwe rã'ã nhyem Metĩndjwýnh arým amiwýr ijo wabin ijo ba, anhýr kêt. Kwãrik wãnh ã amim ajêx ne aminoo abiknoro anhýr kêt. Mýj xê dja Metĩndjwýnh meo ba kêt?

Bir, me kute mjên djwýnh kupa'ã nãr prô djwýnh kupa'ã kurê ba prãmja.

Nãr me kute mýjjao metĩndjwýnh karô nhípêxmã amijarênh prãmja.

Nãr me kute mebhê prô ãkĩnh nãr mjêno ãkĩnhja. Metĩndjwýnh kute me jao ba prãm kêt.

Nãr me kute me kupêno ikwã kadjy me my kute amijo me nire pyràkja.

Nãr me my kute me my kupêno ikwãja nãr me nire kute me nire kupêno ikwãja. Metĩndjwýnh kute me jao ba prãm kêt.

¹⁰ Nãr me ãkĩnhja.

Nãr me kute amim mýjjao atom rũnh prãmja.

Nãr me kute kadjwati kangôkam* bibãnh prãmja. Metĩndjwýnh kute me jao ba prãm kêt.

Nãr me kute mebhê me kurê kadjy me'ã kabêh punu prãmja.

Nãr me kute me noo biknor ne mebhê mýjjao prôt prãmja.

Metĩndjwýnh kute ò kãkwakam me ja'oo ba prãm kêtumrêx. Kwãrik wãnh amim ajêx ne aminoo abiknor kêt ne amim,

—Dja ba te imã ijaxwe prãm rã'ã nhyem Metĩndjwýnh arým amiwýr ijo wabin ijo ba, anhýr kêt.

¹¹ Amrêbê gar akwý mekôt ã amijo ane. Nhyem kam Metĩndjwýnh arým ar ajo kute mrãmri ne me kute me põnh nhyem me arým mextire pyràk. Nãm arým amimexo ar ajo mex ne arým ar amã axwe kêt jarê gar arým kum amexkumrêx. Ar aje tu amim Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu markam ne arým ã ar ajo ane. Metĩndjwýnh Karô arým ã ar ajo ane.

Me ari prô, mjên kupa'ã kurê ba nêje kute me akre.

Mat 5.27; Ep 5.3; Kor 3.5

¹² Nã gãm ar abenmã,

—Apýnh imã mýjja kĩnh djãri dja ba kunõ iba nhyem Metĩndjwýnh ajmã ijo kêtumrêx, anhýr ar o aba. Djãm ba ne ba amim anhýr ar o iba? Kati. Djãm apýnh imã mýjja kĩnh djãri dja ba kunõ iban arým amijo mex? Kati. Gar amim,

—Apýnh imã mýjja kĩnh djãri dja ba kunõ iba nhyem Metĩndjwýnh ajmã ijo kêtumrêx, anhýr ar o aba. Djãm ba ne ba amim anhýr ar o iba? Kati. Dja ba imã mýjja kĩnh ne arým ije o ibamã ne kam arým amiman amim,

—Kati. Dja ba mýjja wão iban kam arým te ije kangamã, ane. Dja ba ã amimaro anen kam arým o iba kêt ne. Te imã kĩnh ba o iba kêt ne.

¹³ Nã gãm ar abenmã,

—Me tik kadjy ne djwý. Djwýo me ajne kadjy ne me tik, anhýr ar o aba. Nhyem be, djwýmê me tik kajgo. Metĩndjwýnh dja pyka mê o amrã nhyem kêt ne. Nhyem be, gwaj ba, djãm gwaj bakajgo? Kati. Mýj kadjy ne gwaj ar baba? Bir, gwaj baje Bênjadjwýr djwýnh mar nhyem kute ar gwaj bajo ba kadjy ne gwaj ar baba. Mýj kadjy ne gwaj banhipêx? Djãm ga aje amjên djwýnh kupa'ã ar akurê aba, nãr gwaj baje baprô djwýnh kupa'ã ar bakurê babamã? Djãm ja kadjy ne Metĩndjwýnh gwaj banhipêx? Kati. Ta amikadjy ne gwaj banhipêx.

¹⁴ Metĩndjwýnh týxo arým akubyn Bênjadjwýr djwýnh tĩn ne. Ne kam gédja gwaj badjwý kôt akubyn gwaj bajo tĩn.

¹⁵ Be, Kritu ne arým gwaj bajo kute apýnh amikukràdjã pyràk. Kute arým ijo amikukràdjã pyràkkam djãm ije me kuprý mjên prãmjaoinõrmã? Kati. Djãm me ni kuprýja mex? Kati. Kam ije me kuprýoinõr prãm kêtumrêx. Kritu kute arým ijo amikukràdjã pyràkkam ije me kuprýoinõr prãm kêtumrêx.

¹⁶ Amrêbê ne me bakukãmãre memã kum, “Ar ã abenã tým ne kam kute ã pydjã pyràk.” Nãm ã me bakukãmãre memã ane. Ga, me kute me kuprý mjên prãmjaoinõr ikwãkam abenã tým ne kam kute mrãmri ne ã tãpydjã pyràk ja pumũ. Ja ne Kritumã mex kêt.

¹⁷ Nhyem be, me Bênjadjwýr djwýnhmê tãpydjãja ne me arým ta Karôkôt tãpydjã.

¹⁸ Ar aje me'ò kuprýoinõrmã on kum akãx ne kubê aprôt ne. Dja ga me kuprýoinõr anhkũwãn arým aminhõ abikênh rax ne. Nhyem be, aje mýjjao adjãkĩnhkam ne ga amibu'ã meo ajkê. Nãr aje me'õnh bĩnkam nãr aje memã ajêxkam ne ga amibu'ã meo ajkê. Nãr, apýnh me ãpênh jaxwe 'õdjwýkam me kute amibu'ã meo bikênh. Nhyem be, me kute me kuprýoinõr ikwãkambit ne me kute aminhõ bikênh rax ne.

¹⁹ Djãm ar aje amimar kêt? Ga, Metĩndjwýnh ò kikretikam ýrja pumũ. Metĩndjwýnh Karô ne ar akamdjwý nhý. Mexti:re ne axwe kêtumrêx ne ar akam nhý. Kãkwakam Metĩndjwýnh ne ar amã ano nhyem nhý. Djãm ar aje ja mar kêt? Djãm ar ga dja gar amijo aba? Kati.

* **6:10** Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunjã, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

²⁰Metîndjwýnh arým pânĥ raxo ar ajo pânĥ ne ar ajo ba. Ga, kute Kra janor nĥym pîte'lykam tyk ne kute o ar ajaxweo pânĥja pumû. Kute pânĥ ra:xo ar ajo pânĥ ne ar ajo ba. Kam, dja gar katât ar amijo aban adjukaprî nĥym kam me arým ar apumûn amim,

–Be ga, me kute katât Metîndjwýnh mar ne kôt kute amijo baja pumû. Me ukaprîkumrêx. Kam, ne me nrâmri Metîndjwýnh'ã ujarênhkumrêx ne. Arým imã kînhkumrêx, ane. Dja me ã ar akatât pumûnhkam ane.

7

*Me abenwýr môr'ã ujarênh.
Ep 5.22; Kor 3.18; Idja 13.4*

¹Ar aje amrêbê nînh imã pi'ok no'ôkkam ne gar mýjja kwý jabej ikukij. Me kute abenwýr môr jabej ikukij. Jakam dja ba arým kôt ar amã arê gar ama. Be, me abenwýr môr kêtĥkam ne me kwý mexkumrêx.

²Nĥym be, ar amy kunîkôt ren aprô nĥym ar anire kunîkôt ren amjên. Mýkam? Bir, me krãptî kute mjên djwýnh kupa'ã nâr prô djwýnh kupa'ã kurê ba prãmĥkam.

³Ne kam ar amy, kwãrik wãnh ate anĥikwãn aprôbê aminê kêt. Ar aniredjwý, kwãrik wãnh amjênbê ate anĥikwãn kubê aminê kêt.

⁴Mýkam? Bir, djãm me abenwýr bakam akubyn kuprýkam kute amijo baja kôt kute amijo ba rã'an kute amidjwýnhbit mar ne kute o bamã? Arým prô'ýr bakam gédja prôdjwý maro ba. Nĥym prôdjwý amipãnh mjên maro ba.

⁵Kam kwãrik wãnh aben bê ate ar anĥikwãn aben bê aminê kêt. Ar aje abenmã akabên mex jarênhkambit dja gar apýnh anĥikwã. Nãm me kwý kute Metîndjwýnhmã amijajbur ne kum kabên'ã rit kadjy apýnh ikwã kryre. Ne kam ajte ro'ã ikwã. Me kute aben bê aminê'ã akati krãptîkam týx kêt. Týx kêtĥkam Xatanaj ren axwe'ã memã apné nĥym me ren arým rerekren ren arým prô djwýnh kupa'ã amijo tẽ. Nĥym be, kati. Dja gar apýnh anĥikwã: nĥym ajã akati ngrêrebit apêx gar kam ajte aro'ã anĥikwã.

⁶Djãm ar akunî abenwýr amôrmã ne ba ar amã 'ã karô? Kati. Ar akwý amã amijo anĥýr prãm kêt jabej amã amijã ma.

⁷Ba iprô kêtja pumû. Ba amim,

–Me kunî ren kute ipyrãk ne ren me mexkumrêx, ane. Metîndjwýnh ne me kwýmã týx jangij nĥym me kum amijã ma rã'ã. Nĥym me kwý týx kêt ne kum amijã ma kêt. Gédja me ta kute amimar kôt abenwýr ba nâr abenwýr ba kêt jabej.

⁸Ne kam ar aprô kêt. Nâr, ar amjên kêt. Nâr ar anĥikjê arým ty. Ba ar amã arê. Ga

ren ar arã'ã ne ren aje ipyrãk ne ren kam amexkumrêx.

⁹Nĥym be, te amã amijã mamã ne abenwýr amôr prãm. Abenwýr ar amôr prãmĥkam dja gar tu abenwýr mô. Abenwýr ar amôrĥkam amexkumrêx. Ar amã aben prãm kajgo ne mex kêt.

¹⁰Nĥym be, ar ajô arým abenwýr amôrĥkam ba arým 'ã ar amã karôkumrêx. Bênjadjwýr djwýnh kumrêx ne imã arê ba kôt ar amã arê. Ar anire, kwãrik wãnh amjên kanga kêt.

¹¹Nâr kon, godja ar ajô aje arým amjên kanga jabej ne ajte amã amjên prãm jabej. Dja ga amã akubyn amjên túm kînh gê akubyn awýr mô. Nâr dja ga te o ane nĥym kum akînh kêt kwãrik wãnh atemã amjên 'ôdjwý jabej kêt. Me amydjwý, kwãrik wãnh aprô kanga kêt.

¹²Ne kam ar ajô anĥikjê kute Jeju mar kêt dja ba ar amã arê. Djãm Bênjadjwýr djwýnh ne imã arê ba arým ije ar amã arênhmã? Kati. Ba ije markam dja ba ar amã arê. Ga abê Jeju kukwakam ikamy'ô arým aprô nĥym kute Jeju mar kêt. Ne kam ar aro'ã ar aba kadjy kum akînh. Kwãrik wãnh kanga kêt.

¹³Ar anidjwý arým amjên nĥym kute Jeju mar kêt. Ne kam ar aro'ã ar aba kadjy kum akînh. Kwãrik wãnh kanga kêt.

¹⁴Mýkam? Bir, amjên kute Jeju mar kêtja ne Metîndjwýnh arým amiwýr o tẽ. Akôt ne amiwýr o tẽ. Nĥym ar ajô aprô kute Jeju mar kêtja ne Metîndjwýnh arým amiwýr o tẽ. Akôt amiwýr o tẽ. Ne ren amiwýr o tẽm kêt nĥym ren akradjwý Metîndjwýnh nokrekam mex kêt. Nĥym be, kati. Akôt akradjwý Metîndjwýnhmã mex.

¹⁵Nâr, gédja kute Jeju mar kêtja akanga jabej. Kwãrik wãnh wãm tẽ. Akmere, ãpnĥire ar, djãm aje arek 'ã angrãn akaprî rã'ãmã? Kati. Arým kute akangakam on ate akrã. Gwaj badjumar mexmã ne Metîndjwýnh amiwýr gwaj bajuw ne gwaj bajo ba.

¹⁶Me nîre ar, djãm nrâmri ar aje Jeju'ýr ar amjêno akêxmã? Djãm arým aje mar? Kati. Aje mar kêt. Nâr, me ny ar, djãm nrâmri ar aje Jeju kôt ar aprô akêxmã? Djãm arým aje mar? Kati. Aje mar kêt.

¹⁷Metîndjwýnh kute amiwýr ar ajwýr ne ar ajo bakam djãm aje aba djã kangamã? Kati. Djãm aje aprô, amjên kangamã? Kati. Akuprýkam djãm aje me'ô'ýr amôrmã? Kati. Djãm aje adjãpênh djã kangamã? Kati. Ba ar amã arê gar ama. Dja gar arek apýnh aba djã, adjãpênh djãjakam amrãnh katât rã'ã. Ja'ã ne ba me kute amim Jeju mar kunimã karôn memã arê. Apýnh me kute Jejukôt ar aben pydjio ba djãrja kunîkôt memã arê.

¹⁸Djãm arým ar amy ninĥu kã rênh nĥym Metîndjwýnh arým amiwýr ar ajuw ne

ar ajo ba? Kwârîk wân̄h ar amy kâ rênhô bimirâk kêt. Kwârîk wân̄h memâ,

—Imy nhinhu kâo akuprôn 'â kay gê kam arým kute adjâkamâ imy kâ djwýnh pyrâk, anhÿr kêt. Tu ar amy kâ rênh rã'ã ne ar abê idjaer rã'ã. Djâm ar amy nhinhu kâ tâ nhyim Metîndjwýnh arým amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba? Kwârîk wân̄h ar amy kâ rênh kêt.

¹⁹ Djâm me kute amimy kâ nhinhu rênh nhyim Metîndjwýnh arým kute kam kînh? Kati. Djâm me amimy kâ tâ nhyim arým me kam kînh? Kati. Nhyim be, dja gar kabên man kôt ar amijo aba. Kute me kute katâ amijo ba'ã memâ karôkôt, kabênja kôt dja gar amijo aba nhyim kambit arým ar akam kînhkumrêx.

²⁰ Apÿnh ar adjâpên̄h djâ tûm, ar aba djâ tûm nhyim Metîndjwýnh kute kam amiwÿr ar ajwÿr ne ar ajo ba. Kam ar ajo bakam kwârîk wân̄h ar aba djâ tûm kanga kêt. Dja gar mã Metîndjwýnh man arek ar aba djâ tûm, ar adjâpên̄h djâ tûmkam ar aba rã'ã ne.

²¹ Djâm me kute apa 'amýnh ga tu memâ adjâpên̄h kajgo ar aba nhyim Metîndjwýnh arým amiwÿr ajuw ne ar ajo ba? Kwârîk wân̄h adjâpên̄h pân̄h kêt kam adjumar punu kêt. Adjumar mex ne arek kam adjâpên̄h rã'ã. Nhyim kam me amã,

—Arým me kute amã ikra karomã, ane.

Dja ga kum,

—Ã. Bon ba arek mekôt ar iba, ane. Nhyim me arým amã ikra karo ga arým ga arek mekôt ar aban amim apê.

²² Kam, ar akwÿ me ne arým ar apa 'amÿ gar tu memâ adjâpên̄h kajgo ar abaja. Kwârîk wân̄h kam ar akapri kêt. Kritu ne arým amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Gar kam ga kôt ar amijo aban akînhkumrêx. Nâr, ar akwÿ me'ô kute ar apa 'amýnh kêt gar amim adjâpên̄h ar abaja. Kritu ne arým amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba kute mrãmri ne me'ô bënjadjwÿr kute me pa 'amýnh nhyim me kute katâ kabên kôt ar amijo ba pyrâk. Kritu ne arým ar ajo ba gar katâ kabên kôt ar amijo aba.

²³ Ga, me kute arým me'ô pa 'amýnhja pumû. Nhyim me'ôja arým 'ÿr bôx ne arým o pân̄h ne o katon o aminhõ. Nhyim kam arým kum âpên̄h ar ba. Metîndjwýnhdjwÿ ne kute pân̄h raxo ar ajo pân̄h ne ar ajo katon arým amim ar ajo ba. Ga, kute Kra janor nhyim kute pite'ykam tyk ne kute o ar ajaxweo pân̄hja pumû. Pân̄h ra:xja pumû. Kam me kum Metîndjwýnh kînh kêt kukràdjâja kwârîk wân̄h ar amã kînh kêt gê me amikôt ar ajo ba kêt. Ga ren ar amã kînh nhyim ren me amikôt ar ajo ba ga ren ar arým aje mrãmri ne me'ô pa 'amýnh ne mekôt ba pyrâk.

²⁴ Akmere ar, apÿnh ar adjâpên̄h djâ tûm, aba djâ tûm nhyim Metîndjwýnh kute kam amiwÿr ar ajo akêx. Kam kute amiwÿr ar ajo akêxkam kwârîk wân̄h ar aba djâ tûm

kanga kêt. Dja gar tu amim Metîndjwýnh mar tÿxkumrêx ne arek ar aba djâ tûmkam ar aba rã'ã ne.

²⁵ Me nire kraxje me'ô kute 'ÿr môr kêt rã'ã. Me'ã ne ije ar amã karômã. Ba ije markam dja ba me'ã ar amã karô. Djâm Bënjadjwÿr djwýnh ne imã arê ba arým ije ar amã arênhmã? Kati. Ba ije markam dja ba ar amã 'ã ikabên jarê. Bënjadjwÿr djwýnh kum ikaprikam ne arým ije ikabên jarênh katâ kadjy ijo mex. Ba kam ba katâ ar amã arênhkumrêx.

²⁶⁻²⁷ Me kute gwaj baje amim Jeju marjao bikên̄h kumex gwaj batokry kumex. Kam, djâm arým amjên̄ nâr arým aprô? Dja ga arã'ã. Kwârîk wân̄h kanga kêt. Nâr, djâm amjên̄ kêt rã'ã nâr djâm aprô kêt rã'ã? Dja ga arã'ã. Kwârîk wân̄h amjên̄ nâr aprô jabej kêt.

²⁸ Nâr, ga kam arým me'ô nire'ÿr mô. Djâm kam ga arým amijo ajkên̄ ajaxwe? Kati. Nhyim me my'ô 'ÿr môrkam djâm nire axwe? Kati. Djâm arým amijo ajkên̄ axwe? Kati. Ba ar amã arê gar ama. Dja gar abenwÿr môn arým amikam ar adjumar punu, ar atokry kumex ma. Ar ajamân̄hkrutkam ne ajte ar akrakam dja gar amikam adjumar punu kumex ma. Nâr, dja gar abenwÿr amôr kêt ne arým ar adjumar punu kumex mar kêt. Apydjikam adjumar punun aje atokry kumex mar kêt. Ar adjumar punun ar atokry karô ne ba kukâm ijamak bën bit abenwÿr ar amôr nêje ar akukrà.

²⁹⁻³¹ Akmere apñhîre ar, ba ar amã arê gar ama. Pykakam mÿjja kunî dja î kêt ne. Gwaj mÿjja baba 'ikrân ne. Kam, dja gwaj pykakam gwaj banhõ mÿjja kunîkôt bajamak bën tÿx kêt. Godja arým aprô. Djâm aje o aba rã'ãmã? Kati. Dja ga o aba 'ikrân ne. Kam kwârîk wân̄h kôt ajamak bën tÿx kêt. Nâr, godja arým amÿr jabej. Djâm amÿr rã'ãmã? Kati. Dja ga amÿr 'ikrân ne. Kam, kwârîk wân̄h kôt ajamak bën tÿx kêt. Nâr, godja arým akînh jabej. Djâm akînh rã'ãmã? Kati. Dja ga akînh 'ikrân ne. Kam kwârîk wân̄h kôt ajamak bën tÿx kêt. Nâr godja ga arým pi'ók kapri pân̄h mÿjja mex'ô byr jabej. Djâm o aba rã'ãmã? Kati. Dja ga o aba 'ikrân ne. Kam, kwârîk wân̄h kôt ajamak bën tÿx kêt. Gwaj pykakam gwaj banhõ mÿjja kunîkôt bajamak bën tÿx kêt. Djâm gwaj baje o baba rã'ãmã? Kati. Dja gwaj o baba 'ikrân ne.

³² Mÿkam ne ba ar amã ikabên ja jarê? Bir, dja gar ikabên ja man arým pykakam mÿjja kôt ajamak bën tÿx kêt ne adjumar punu kêt.

Me prô kêt ne me kute kâjkwakam Bënjadjwÿr djwýnhmã âpên̄h kadjy amimar. O kînh kadjy kute amimar.

³³ Me arým prô ne me kute pykakam mÿjja kadjy âpên̄h kadjy amimar. Kute prô kînh kadjy kute amimar.

³⁴ Me nire arým mjênja ne atemã umar nhyom me nire me'õ kute 'yr môr kêtja ne atemã umar. Me apÿnh umar. Mjên kêtja Bënjadjwÿr djwÿnhmã àpênh kadjy kute amimar. Nãm prïne kum amijã man Bënjadjwÿr djwÿnh mar 'ãno dja. Nhyom be, arým mjênja pykakam mÿjja kadjy àpênh kadjy kute amimar. Nãm kute mjêno kÿnh kadjy kute amimar.

³⁵ Djãm ar akunÿ akuprÿmã ne ba ar amã ja jarê? Nâr, gar arým aprõkam nâr gar arým amjênkam, djãm kam ar akaprÿmã ne ba ar amã ja jarê? Kati. Bënjadjwÿr djwÿnhmã prïne ar amexmã ne ba ar amã arê. Dja gar ikabênja man arým kum adjapênh 'ãno dja. 'ãno dja nhyom mÿjja'õ arým ar akunor kêt. Ja kadjy ne ba ar amã arê.

³⁶ Nâr, akra nhyom mjên kêt rã'ã jabej ga arým kam adjumar mex kêt ne ar o aba. Arým abatãnh mex tèn kum mjên prãm. Arým aje mjênmä arênh ne õr prãm jabej kum angã. Ga kam amex. Kwãrik wãnh ar abenwÿr mô.

³⁷ Nâr kon, akra kum me my prãm kêt ne aje me'õmã õr prãm kêt. Aje amim akra'ã karõn amim,

—Kati. Ba arek ikrao iba, ane. Jadjwÿ ne mex.

³⁸ Kam ne me kute mebê kra nê mexo me kute memã õr jakrenh.

³⁹ Metÿndjwÿnh kukràdjã kõt dja prõ mjên'ã ngrã. Mjên tÿnri 'ã ngrã. Nhyom kam godja arým mÿjja'õ kubê kubÿ nhyom tyk jabej. Dja kum me my 'õdjwÿ 'yr môr prãm jabej arým 'yr mô. Dja me'õ kute amim Jeju marbit 'yr mô.

⁴⁰ Ba kam bajbit 'ã amim,

—Nãm ren mjên kêt rã'ã nhyom ren umar mex. Arým aje mjênkam umar mex ngrire, ane. Nã bãm ã amim ane. Metÿndjwÿnh Karõ kute ijo bakam ba badjwÿ 'ã katãt ikabên jarê. Ja ne ba kuma. Tãm ne ja.

8

Me kute mÿjiao metÿndjwÿnh karõ nhípëxmã mry bõrja'ã ujarênh.

Kõ k 13.2; Gar 5.13; Ped k 4.8; Dju k 3.18

¹ Me kute mÿjiao metÿndjwÿnh karõ nhípëxmã mry bõrja krëndjwÿ. Jadjwÿ ne gar abej ikukij. Gar imã,

—Djãm ar ije amim Jeju mar mÿjja karõmä mry bõrja kurmä? Nâr djãm ar ije kur kêtmä? ane. Jakam ije 'ã ar amã ikabên jarênhmä. Ar ga ne gar we,

—Djãm ar ino kêt? Djãm ar ijamakkre kêt? Arým ar ije mÿjja mar, ane. Nã, gwaj bakunÿ baje mÿjja kwÿ mar. Badjwÿ dja ba ar amã arê. Gwaj baje mÿjja kumex markam ne gwaj baje amibên prãm. Nhyom be, gwaj bamã aben jabêkam baje abenmä

tÿx jangjêho tèn kam baje amim Jeju mar mexo amü aben kamên arým mar rax ne.

² Be, me kute mÿjja maro amibên prãm kam djãm mrãmri kute mÿjja markumrëx? Kati. Kraxje kute mÿjja mar mex kêt rã'ã.

³ Nhyom be, me'õ kum Metÿndjwÿnh jabê jabej, tãmja dja Metÿndjwÿnh amipãnh kuma.

⁴ Kam, me kute mÿjiao metÿndjwÿnh karõ nhípëxmã mry bõr kurja mÿj dja gwaj mar on? Mÿjiao metÿndjwÿnh karõ nhípëx kunÿ ne kajgokumrëx. Nhyom be, Metÿndjwÿnh pydji. 'Õdjwÿ kêtumrëx. Ja ne gwaj kam kuma.

⁵ Mrãmri me kute arÿk apÿnh mÿjjamã metÿndjwÿnh jarênh. Kãjkwakam nâr pykakam mÿjja krãptkumrëx nhyom me kute arÿk kum metÿndjwÿnh, bënjadjwÿr djwÿnh jarênh ba.

⁶ Nãm me te mÿjja kumexmã metÿndjwÿnh jarê gwaj bamã ne Metÿndjwÿnh pydjibit. Me Babãm djwÿnh. Tãm ne kute mÿjja kunÿ nhípëx. Kute amikadjy gwaj banhipëx. Bënjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu pydji. Kõt ne mÿjja kunÿ kato. Gwaj badjwÿ kõt bakato. Ja ne ar aje mar. Badjwÿ ije mar.

⁷ Metÿndjwÿnh pydjibit. Nhyom kam mÿjiao metÿndjwÿnh karõ nhípëx ja ne kajgo. Ne kam djãm me kunÿ kute amim, "Mÿjiao metÿndjwÿnh karõ nhípëx ne kajgo", anhÿro ba? Kati. Me kwÿ ja ne me arÿk amim,

—Be, mÿjiao metÿndjwÿnh karõ nhípëxbê metÿndjwÿnh'õ. Nãm me kwÿ ã amim ane, kute Metÿndjwÿnhkumrëx mar rerekre rã'ãkam. Ne kam arým mry bõrja krê. Ne kam arým amim,

—Be, mÿjiao metÿndjwÿnh karõ nhípëxmã ne me kute mry bõrja. Kubê ne metÿndjwÿnh'õ. Ba arým mekõt mryja krê. Arým ne ba Metÿndjwÿnhkumrëxkam ijaxwe ne, ane. Me kute Metÿndjwÿnhkumrëx mar rerekre rã'ãkam me ã amim ane.

⁸ Nhyom be, djãm gwaj baje Metÿndjwÿnh mar tÿxkam ã amim ane? Kati. Gwaj ã amim anhÿr kêt. Gwaj baje mÿjja kunÿ krên kajgokumrëx nhyom ajmã kute kêt. Djãm gwaj baje mÿjja'õ krêno Metÿndjwÿnh kõt ajkamê? Kati. Nâr, djãm gwaj baje krênkam ne Metÿndjwÿnh gwaj bamã punu jarê? Kati. Nâr, djãm gwaj baje krên kêt kam ne gwaj bamã mex jarê? Kati. Mÿjja kunÿ ne me kute krên kajgo. Kam ajmã kute kêt.

⁹ Nhyom be, gora amijãno dja. Dja gar amidjwÿnhbit maro aban arým tu mÿjja karõ nhõ mry krêno aba. Nok ga ren tu õ mry krêno abao ren me'õo akêx jabej. Nok ga ren me'õ kute amim Jeju mar rerekreja Metÿndjwÿnhbê o akêx jabej nhyom ren ate ar ba jabej. Kam gora amijãno dja. Nok ga ren o me'õo akêx ne ren kam aje mÿjja kute me par tok nhyom me rôrok pyrãk.

¹⁰ Ga amim,

—Djâm ije mýjjao metîndjwýnh karô nhîpêx nhô mry krênkam Metîndjwýnhbê ajmâ ikuten ijaxwe? Kati. Ije krênkam ajmâ ikute kêt. Mýjjao metîndjwýnh karô nhîpêx ne kajgo. Ô mrydjwý ne kajgo, anhýro aba. Aje amim anhýro abakam ne ga tu mýjjao metîndjwýnh karô nhîpêx nhô kikretikam tên me ikô'â nhý. Nhý:m arým ô mry krê. Nhy m arým me'ô kute amim Jeju mar rerekre awýr bôx ne arým amim omû. Djâm kute 'â amim karô kêtâm got? Kati. Dja amim,

—Je, ba badjwý krêno iba, ane. Kute Metîndjwýnh mar rerekreja dja amim anen arým krêno ba.

¹¹ Ga amim,

—Djâm ije mýjjao metîndjwýnh karô nhîpêx nhô mry krênkam Metîndjwýnhkumrêxbê ajmâ ikuten ijaxwe? Kati. Ije mry krênkam ajmâ ikute kêt. Mýjjao metîndjwýnh karô nhîpêx ne kajgo. Ô mry ne kajgo, anhýro aba. Ne kam tu mýjja karô nhô mry krê. Nhy m kam aje me'ô akamyja kute Metîndjwýnh mar rerekreja arým apumû. Ta kute anhýr djwýnhram arîk amim,

—Mýjjao metîndjwýnh karô nhîpêxbê metîndjwýnh'ô. Dja ba ô mry krên arým Metîndjwýnhkumrêxbê ajmâ ikuten arým ijaxwe, anhýro ba. Ta kute arîk amim anhýro ba ja ga arým tu nokrekam mýjja karô nhô mry krê. Nhy m arým apumûn amim,

—Ga, me'ô kute Metîndjwýnh mar týx kute mýjja karô nhô mry krênja pumû. Je, ba badjwý kuro iba, ane. Ne kam arým tu mýjja karô nhô mry krê. Kritu kute utâr kadjy arým axwe pânhy ty. Akamy kute amim Jeju mar rerekre jaxwe pânhy ty. Ga krê nhy m arým akudjwa kukrê. Kukrên arým arîk amim, “Ijaxwe”, anhýro ba.

¹² Akamy kute amim Jeju mar rerekreja ta kute arîk amim,

—Dja ba mýjja karô nhô mry'ô krên kam ajmâ ikuten ijaxwe, anhýro ba. Ga mýjja karô nhô mry krê nhy m arým akudjwa kwý krên arým arîk amim, “Ijaxwe”, anhýro ba. Nhy m kam Kritu arým ga amâ, “Ajaxwe”, ane. Ga ren krên kêt nhy m Kritu ren amâ ajaxwe jarênh kêt. Nhy m be, kati. Ga krê nhy m Kritu arým amâ, “Ajaxwe”, ane.

¹³ Kam mýj ne ba ren ba nê. Bir, ba ren mýjja karô nhô mry krê nhy m me'ô kute amim Jeju mar rerekre ren ikudjwa kukrên ren amim, “Ijaxwe”, ane ba ren kam ajte krên kêtumrêx. Me kute ipumûnh ne ikudjwan kute amim, “Ijaxwe”, anhýr karô dja ba ajte krên kêtumrêx.

9

Jeju kute Paur janor'â kute memâ amijarênh.

¹ Djâm mrâmri ne ba we imâ mýjja kînh ne ije o ibamâ nhy m me we ipa 'amý ba we te ije o ibamâ? Kati. Ba ne ba ije o iba kêt. Djâm mrâmri ne we Jeju ta kute ijanor kêt? Kati. Mrâmri ne ta kute ijanorkumrêx. Djâm mrâmri ne ba we ije gwaj banhô Bênjadjwýr djwýnh pumûnh kêt? Kati. Mrâmri ije omûnhkumrêx. Kum idjâpênhkam djâm 'yr ije ar ajo akêx kêt got? Ba ne ba Jeju 'yr ar ajo akêxkumrêx.

² Wânhy ar abu'â me wâ ijâ,

—Kati. Jeju kute Paur janor kêt, ane. Ije Kritu 'yr me wâo akêx kêtumrêx ne me â ijâ ane. Djâm ar ga ne gar ijâ ane? Kati. Ar ga ne gar aje ijâ anhýr kêt. Mýkam? Bir, ba ne ba Kritu 'yr ar ajo akêx. Dja gar akubyn amikôt amijo tên ba ije Kritu 'yr ar ajo akêxja ma. Ne arým amim,

—Mrâmri ne Kritu kute Paur janorkumrêx. Ga, Paur kute Kritu 'yr ijo akêxja pumû, ane. Dja gar â amim ijâ ane.

Me kute ren Paurdjwýo djuw mex'â kute memâ amijarênh.

³ Ar akwý ne gar we abenmâ,

—Djâm gwaj baje Paur ar djuw mexmâ? Ar kute gwaj bamâ kukrâdjâ jarênh pânhy aro djuw mexmâ? Kati. Kwârîk wânhy gwaj o pânhy kêt. Djâm Jeju ne Paur jano got? Kwârîk wânhy gwaj Paurmâ o pânhy kêt, ane. Ar akwý â ijâ ane. Me kwý jamâ ije jakam amijarênhmâ.

⁴ Jeju kute ar 'ôdjwý janorja ar awýr bôx ne ar amâ kukrâdjâ jarê. Gar kam pânhy arkum mýjja ngâ nhy m ar kukrên o ikô. Nhy m be, ar ba, djâm ar bajbit ne gar ren ar imâ o pânhy kêt got? Ar ije amâ kukrâdjâ jarênhja gar ren ar imâ o pânhykumrêx.

⁵ Ar kute ni kute amim Jeju mar 'yr môr ne mâ amikôt o ba. Djâm kam bajbit ren iprô 'yr imôr kêt got? Ba ren iprô 'yr imôr kumrêx. Wânhy ne Jeju kute ar anor 'ôdjwý ar memâ arênh ban mâ prô japrôn o ba. Jeju kôt axikôt ar apôxdjwý. Pedrudjwý. Idji 'ôdjwýbê ne Xepa. Wânhy ne ar mâ prô japrôn o ba.

⁶ Jeju kute ar 'ôdjwý janorja ar ar awýr bôx ne ar amâ arê gar arým memâ kabêno pânhy. Nhy m be, bamê Banabemê ne bar ije ar amâ pânhy'â idjâ'wýr kêt. Ar idjâ 'yr pânhy ne bar amim inhô pi'ôk kaprî jamý. Djâ ne ba ren ar amâ ikabên pânhy'â idjâ'wýr kêt? Kati. Ba ren ar amâ ikabên pânhy'â idjâ'wýrkumrêx.

⁷ Ga, me krâkamngônhy pumû. Nhýnh got krâkamngônhy'ô me 'yr prôt ba ne ta ô pi'ôk kaprîo kute amim djwý, mýjja jamýnh? Kati, kute anor djwýnh nhô pi'ôk kaprîo ne amim mýjja jamý. Kute me aêro ba nhy m kute pânhy memâ pi'ôk kaprî nhôro ne me amim

mýjja jamý. Ga, ajte me kute pidjó kre nhyem nep nhyem me kute kurja pumû. Djâm pidjó nep nhyem me kute kur kêt got? Ga, nep nhyem me kute kre pânh kute krênja pumû. Ga, ajte me kute mrykî'átomtío djuw mexo baja pumû. Djâm kute kà kangó kwýo kôm kêt got? Kute kwýo kôm kumrêx. Kute o djuw mex pânh kute kwýo kôm kumrêx.

⁸ Ba ibê pykabê me'ô kajgo ne ba ar amâ ja jarê. Nhyem kôt Metîndjwýnhdjwý ar amâ arê.

⁹ Kamâ ne amrêbê: me bakukâmâre Mójdjê memâ 'ã karô. Nâm Metîndjwýnh kukwakam memâ 'ã karôn memâ kum, "Mryti kute ituo me amâ bågogo ngânho têmkam kwârîk wânh ajkwabê ijê djâ inhumâ adjár kêt.

Kwârîk wânh ta âpênh pânh ô kwý krê."

Nâm ã memâ ane. Djâm Metîndjwýnh kute mrybit mar?

¹⁰ Djâm kute gwaj bamar kêt? Kati. Kute gwaj badjwý gwaj bamar. Gwaj bajâ ne kabên jarê. Kam, gé pur kre djwýnh âpênh ar bakam tu amim djwý kwý kamnhîxkumrêx ne djwý týxkam amim kwý byrkumrêx. Kute kre pânh kwý byrkumrêx. Gé djwý ngânho djwýnhdjwý âpênh ar bakam tu amim djwý kamnhîxkumrêx. Ne âpênh pânh amim kwý byrkumrêx.

¹¹ Ar badjwý ne bar arým ar amâ Metîndjwýnh kabên jarê. Bar ren ar abê pânh byrkumrêx. Ar ije mrâmri ne me kute purkam 'y kre pyrâk. 'Y ingrôt ne abatânh ne arým ngrâ. Nhyem kam me êo môn arým amim kwý by. Ar badjwý ne bar ar amâ Metîndjwýnh kabên jarê. Djâm ba ren ar ije pânh ar akutâ mýjja'ô byr kêt got? Ba ren ar ije ar abê pânh byrkumrêx.

¹² Me'ôdjwý ne me ar awýr bôx ne ar amâ Metîndjwýnh kabên jarê. Ne kam ajte ar amâ pânh'ã a'uw gar tu memâ mýjja ngâ. Me kute ar amâ arênh pânh tu memâ mýjja ngâ. Ar badjwý ar ibê ar anhôbikwakumrêx ne bar ar amâ Metîndjwýnh kabên jarê. Mýkam ne gar ren ar ibê pânh nê? Djâ ne bar ren ar amâ 'ã a'uw gar ren ar ibê pânh nê? Kati. Gar ren ar ibê nê kêt. Gar ren ar ikabên pânh ar imâ mýjja ngâ bar ren ar abê byrkumrêx.

Nhyem be, kati. Ar ba ne bar ije ar abê pânh byr kêt. Te mýjja prâm ar ikangô. Te ar idjâ'wýr ar ikangô. Bar amim,

–Kati. Ba ren ar memâ Kritu'ã ujarênh ny jarên iby ren memâ pânh jarê nhyem ren me abenmâ, "Je, mýkam ne Paur gwaj bamâ Kritu'ã ujarênh ny jarên ajte gwaj bamâ pânh jarê", ane. Ne ren abenmâ ja jarên ren arým Kritu mar rerekre. Nâ bâm ar ã amim anen kam ar ikabên pânh jarênh kêt ne.

¹³ Be ga, Metîndjwýnh nhô kikretikam me âpênh ku'êja pumû. Me kute kikretikam mýjjao memâ âpênh pânh. Me kute kikretikam Metîndjwýnhmâ mry par ne kute

bôro ku'êja kute âpênh pânh amim mry kwý 'yr. Ja ne gar arým aje mar.

¹⁴ Kôt ne Bênjadjwýr djwýnh arým memâ 'ã karôn memâ kum,

–Gê me kute memâ ujarênh ny jarênhja pânh amim me kutâ mýjja kwý byn ô kwý krên mex, ane.

¹⁵ Nhyem be, ba ne ba ije ar amâ 'ã idjâ'wýr kêt. Nâr djâm arým jakam ije ar amâ idjâ'wýr kadjy ne ba ã ar amâ ikabêno anen ã ar amâ pi'ók no'oko ane? Kati. Ba ne ba memâ Kritu'ã ujarênh ny jarên pânh jarênh kêt. Ne kam ikînhkumrêx. Gar ren imâ o pânh ba ren arým ikînh kêt ne ren kam ikaprire.

Metîndjwýnhmâ âpênh'ã kute memâ ami-jarênh.

¹⁶ Nhyem be, kâj bê ije ar amâ ujarênh ny jarêno ibakam djâm ba ne ba amim 'ã karôn amim,

–Ba dja ba memâ arê, ane? Kati. Mýkam? Bir, Metîndjwýnh ta ne imâ idjâpênh djâ'ã karô ba te akubyn ije aminêmâ. Ba ren aminên amim,

–Kati, ba memâ ujarênh ny jarênh kêt, ane nhyem ren pânh arým imâ kapri jadja ba ren kam ikaprikumrêx.

¹⁷ Godja ba imâ memâ arênh kînhkôt memâ arê nhyem pânh arým imâ ikînh djâ ngâ. Nhyem be, dja ba imâ memâ arênh kînh kêt kam tu memâ arêno iba. Mýkam? Bir, Metîndjwýnh ta kute tu imâ 'ã karôkumrêxkam. Kam ne ba tu memâ arênhkumrêx.

¹⁸ Ije ikabên pânh jabej kêt kam mýj djâ ijo kînh? Bir, ije memâ Kritu'ã ujarênh ny jarênh ne memâ pânh jarênh kêt kam ne ba ikînhkumrêx. Me kute amâ amijo à'wýrja ne me amijo a'uw nhyem be, bajbit ne ba ije amijo idjâ'wýr kêt. Kam ne ba ikînh.

¹⁹ Djâm pykakam me'ô ne ipa 'amý ba kum apên arým memâ Jeju jarêno iba? Kati. Me'ô ne kute ipa 'amýnh kêt. Ba ne ba memâ arêno iba. Te me'ô kute ipa 'amýnh kêt ba imâ me kînh. Imâ me kunî kînh ne ije memâ arêno iba. Ije mrâmri ne me'ô kute amijo me kunî nhô âpênh djwýnh pyrâk. Imâ me kunî kînh ne me kunîmâ arêno iba. Dja ba me kunîmâ arên arým Jeju'yr me krâptío akêx.

²⁰ Dja mebê idjaer jabej ba ba amijo mebê idjaer pyrâk. Ije Jeju'yr mebê idjaer kwé akêx kadjy ba ã amijo ane. Me kute Mójdjê kukradjá mar týx jabej ba ba amijo ije Mójdjê kukradjá mar týx. Ije me kwýo akêx kadjy ba ã amijo ane.

²¹ Nâr me kute mebê idjaer kukradjá mar kêt jabej ba ba amijo ije mebê idjaer kukradjá mar kêt. Ije me kwýo akêx kadjy ba ã amijo ane. Djâm kam ije Metîndjwýnh kukradjá 'amýnh rerekre? Kati. Ije

Metündjwýnh kukràdjä 'amýnh týx ne Kritu kukràdjä 'amýnh týxkumrëx.

²² Me rerekremä ba ba amijo irekrekre pyräk. Ije me rerekre kwýo akëx kadjy ba ä memä amijo ane. Me kunimä ije amijo me uräk. Ije amijo me uräk kunikõt dja ba Jeju 'yr me kwýo akëx jabej.

²³ Dja ba amijo me uräk ne memä ujarënh ny jarë nhy me arým amim kuma. Ba kam arým amim ikñnh djä by, Metündjwýnh kute memä me kñnh djä nhõrja amim kuby, me ro'ä kuby.

²⁴ Be ga, me kute aben rer djäja pumü. Kam me kute aben rer kadjy me kuní prõt. Nhy me, me'õ pydjibit me kuní ren arým amim kñnh djä by. Krädjēja by. Djäm ar aje ja mar kët? Ar gadjwý dja gar Jeju man kõt ar amijo aba. Atýx ne kõt amijo aba ne amä djukanga kët. Dja ga anen arým akñnh djä byrkumrëx. Metündjwýnh kute memä kñnh djä nhõrja byrkumrëx.

²⁵ Nhy me kute me rer prämja kuní ne me kadjy amijangri týx. Kute kñnh djä punu byrmä. Kute pi'õo krädjê byrmä amijangri týx. Nhy me, gwaj ba ne gwaj baje bakñnh djä punu präm këtja byrmä. Kadjy gwaj Metündjwýnhmä amijangri týx ne katät ar amijo baba. Nok gwaj ren kum amijangri kët ne ren Metündjwýnhmä bamex kët nhy ren gwaj bamä kñnh djä nhõr kët.

²⁶ Djäm ije mrämri ne me arík prõt pyräk ne amikukäm ikñnh djä mar kët got? Ba amikukäm ikñnh djä mar 'äno djan Metündjwýnhmä apë. Djäm me ajbit ije me akre? Djäm ije amijakre kët got? Ne ba ren amijakre kët ne ren ije mrämri ne me bit kute ikra kräo me titikmån kõkremä ukabër kajgo pyräk ne ren ikajgo mexi.

²⁷ Nhy me, kati. Nä bäm mä amijakren mä amikukrån amim,

–Je, djäm ije amidjwýnhbito kñnh ne ijaxwemä? Kati. Kwärík wänh ijaxwe kët, anen mä akubyn aminë. Ne kam ije mrämri ne me ta kute amititik pyräk. Ne mä amijakren arým amiman katät amikabën kõt ar amijo iba. Ije mrämri ne me kute me pa 'amýnh nhy me kute katät me kabën mar ne mekõt amijo ba pyräk. Ne ba ren me ajbit jakren ren amijakre kët ne ren arým ate amijo iba. Nhy me kam Metündjwýnh ren arým imä,

–Djäm amä dja ba kñnh djä ngä? Kati. Ije amä õr präm këtumrëx, ane.

10

Memä mebé idjaer tùm'ä ujarënh.

Idja 3.8; Djuda 5

¹ Be, akmere, äpnhíre ar, ar aje mar kët karõ ne ba ije ar amä me bakukämäre'ä idjujarënhmä. Amrëbë: ne me bakukämäre kapõt kukritkam mõ. Metündjwýnh ne me

kadjy kakrã nhípëx nhy me kuní kakrã parbë mõ. Nhy me kam ngõ raxbë pyka kët aprakamä memä ajkij nhy me kam ngõ bikjêrkõt mõn rë.

² Me kuní Mõjdjê kõt ar amijo ba. Ga, me kute ngõmä gwaj bajangjênhja pumü. Nhy me gwaj bajä amim,

–Ga, me arým kute Jeju mar ne kõt amijo baja pumü, ane. Me bakukämäredjwý kuní Mõjdjê kõt ar amijo ba ne kakrã parbë mõn ajte ngõ parbë mõn rë.

³ Metündjwýnh memä djwý jano nhy me axidjwý nhy me kuní djwý jabit kuro ba. Nhy me ta ajte memä ngõo kato nhy me kuní ngõ jabitõ kõm ar o ba.

⁴ Metündjwýnh nhõ kën ne mekõt ar ba nhy me kõt ngõo kõm ar o ba. Kën ja ne Kritu'ä amijakre.

⁵ Näm Metündjwýnh te meo djuw mexo ban me kunikam kñnh kët. Näm me kwý ngrërebitkam kñnh. Ne me kräptikam kñnh kët nhy me kam me arým ty. Nhy me wänh me kapõt kukrit kunikõt me tyk jangij nhy me krã wänh kumex. Me tykkõt ne gwaj Metündjwýnh mekam kñnh këtja ma.

⁶ Mýj kadjy ne gwaj baje me bakukämäre marmä? Bir, dja gwaj me kuman arým me kudjwa ä anhýr kët ne bamä mýjja punu präm kët.

⁷ Kam kwärík wänh me kwý kudjwa kët ne mýjjao metündjwýnh karõ nhípëxmä amijarënhõ aba kët. Amrëbë: ne me me bakukämäre'ä ajarënh memä kum, “Me mry karõmä mry bõn kukrën kam kõt kõmo nhý. O nhý:n kam käjmä dja. Käjmä djan ajte mry karõmä tor ne kam kñnh katio nhý”, ane.

Ga, me kute amrëbë: memä 'ä ujarënh nhy me bakukämäre kute 'ä pi'õk no'õkja pumü.

⁸ Näm me mjën djwýnh kupa'ä nar prõ djwýnh kupa'ä kurë ba. Kwärík wänh gwaj me kudjwa kët. Me bakukämäre kwý ä anen kam akati pydjikam arým ty. Kräpti: kubë 23.000 arým ty.

⁹ Näm me kwý ajte amim,

–Ba ijaxwe mex gë goja ijo ajkë. Goja Metündjwýnh mrämri kute ipumünh jabej goja ijo ajkë, anhýro ba. Näm me amim anhýro ba: nhy me kangä kräpti arým bõx ne me imex ne. Kwärík wänh gwaj me kudjwa ä bakabëno anhýr kët.

¹⁰ Me kwý Bënjadjwýr djwýnhmë õ äpënh ar'ä kabën ar ba. Bën prïkam 'ä kabën ar ba. Kwärík wänh me kudjwa kët. Näm me'ä kabën ar ba: nhy me Metündjwýnh arým me'ýr kadjy mränh djwýnh jano nhy me arým me'ýr bõx ne arým me imex ne.

¹¹ Mýkam ne mýjja ä me bakukämäreo anhýro ba? Bir, gwaj baje amijä mýjja mar kadjy. Näm me me'ä pi'õk no'õk gwaj arënh maro baba. Arým pykakam me kute am-inhinomä amimënh djä nhõ akati bõx 'ýr

gway mýjja'ã pi'òk no'òk jarënhja maro baba. Dja gway amikajmätã mýjja man arým bamã bajaxwe pyma. Me kute gway babë bajaxwe pyma kadjy ne me arým me'ã pi'òk no'òk ne.

¹² Dja gar amijã ano tÿx. Nok ga ren ar ajõ amim,

–Ba ne ba itÿxkumrëx. Ije me kudjwa ã ijaxweo anhÿr prãm kët, anhÿro aba. Nok ga ren ar te amitÿx jarënh ren arým me kudjwa ren ajaxwe ar aba.

¹³ Nhy m be, jakam ne me ar ajaxwe'ã ar amã ãpnënh ba. Djãm ar gajbit ar ajaxwe'ã ar amã ãpnënh ba? Kati. Nãm ar ajaxwe'ã ar amã ãpnënh ban tãm'ã me kunimã ãpnënh ba. Nhy m be, Metündjwýnh ne kute gway bamar ne kabënkumrëx. Amikabën kõt dja mrãmri gway bajo djuw mexkumrëx ne gway bajã ukanga kët. Dja me te axwe'ã ar amã ãpnënh ba nhy m arým ar amã tÿx jadjã nhy m kam me tÿxo kute ajakrenh prãm kët. Gar kam arým memã akãx ne ajmã akute kët.

Me kute mýjja karõmã amijarënh nêje kute me akre.

Ap 9.20

¹⁴ Kam akmere ar, imã ar ajabëkam ne ba ar amã ikabën jarë. Godja me mýjiao metündjwýnh karõ nhípëxmã amijarënh prãm kwãrik wãnh mekõt amijo anhÿr kët ne on memã akãx.

¹⁵ Ar akrã mexkam ne ba ar amã ikabën jarë. Goja ije kõt arënh jabej dja ga ikabën mexmã akato.

¹⁶ Gway baje ngõnhkrãkam pidjõ kangõ'ã Metündjwýnhmã amikñnh jarënhõ bakrñ nhy m kõt gway bajo djuw mex gway bakñnhkumrëx. Gway baje o bakõmkam arým Kritu kamrõ'ã kangõ jakre. Ne kam arým Kritu kamrõ prõt ne tyk baje mar pydji. Ne baje djwý kokjër ne krënkam arým Kritu nhí'ã djwý jakre. Ne kam arým me kute Kritu pite'y'ã nhõr nhy m tykja baje mar pydji. Mrãmri ikabënkumrëx.

¹⁷ Gway Kritu pydji'ã djwý jakren pydjin kubyn bakuní kukrë. Te bakrãpñn kute gway banhí pydji pyrãk. Ne kam baje djwý pydjija kwý krënkõt baro'ã Kritu mar pydji.

¹⁸ Ga, me bakukãmãrebë idjaerjadjwý pumü. Me kuní Metündjwýnhmã mry bõrja krë. Me kute krënkam arým ro'ã mar pydji.

¹⁹ Mýj ne ba ije me kute mýjiao metündjwýnh karõ nhípëx'ã ar amã arënhmã? Bir, mýjiao metündjwýnh karõ nhípëx tñn ne ar ba kët ne kajgo. Me kute kum mry bõrdjwý me kute kur kajgo.

²⁰ Nhy m be, me kute Metündjwýnh mar këtja ne me mýjiao metündjwýnh karõ nhípëxmã mry bõr ne kum amijarënhõ ba. Djãm Metündjwýnhmã ne me amijarënhõ ba? Kati. Me karõ punu ar bajamã ne me amijarënhõ ba, Xatanaj nhõ ãpënhjamã

amijarënhõ ba. Me mýjiao metündjwýnh karõ nhípëxmã amijarënhõ ban kam me karõ punu ar bajamã amijarënhõ ban kam arým mar pydji. Ne kam 'ã tydpji. Djãm kam ar aje me kudjwa me karõ punu mar pydjin 'ã atydpji prãm? Kati. Ja ne ba ar abë uma.

²¹ Djãm ar aje Bënjadjwýr djwýnh nhõ ngõnhkrãkam pidjõ kangõõ akõm prãm ne aje me karõ punu nhõ ngõnhkrãkam pidjõ kangõõ akõm prãm? Kati. Djãm aje Bënjadjwýr djwýnh nhõ djwýmã akrñ prãm ne aje me karõ punu nhõ mry mã akrñ prãm? Kati. Kwãrik wãnh.

²² Dja gway ari amijo akëxo ane nhy m Bënjadjwýr djwýnh arým gway bakam ngyrk ne. Te ta gway bajã pydji prãmje arým ngyrk ne. Djãm gway batÿxo baje akrenh got?

Me katãt ar amijo ban ukaprãã kute memã karõ.

Mat 20.28; Rõ 15.1; Pir 2.4

²³ Nã gãm ar abenmã,

–Ba apÿnh imã mýjja kñnh djãri kunio iba nhy m Metündjwýnh ajmã ijo këtukumrëx, anhÿro aba. Djãm ba ne ba ije amim anhÿr? Kati. Djãm apÿnh imã mýjja kñnh djãri dja ba kunio iban arým amijo mex? Kati. Gway bamã mýjja kñnh kunio babakam djãm kunikõt baje amim Jeju mar mex? Djãm kõt gway baje mar mexõ amü amikamënh? Kati. Kunikõt gway baje amü amikamënh kët.

²⁴ Kwãrik wãnh amidjwýnhhit mar kët. Ne aje mýjiao abamã ar amibu'ã me ama. Me aman kam mýjja man amim,

–Ba ren o iba nhy m ren me arým 'ã ipumü ne ren arým Jeju mar prãm kët. Kam, dja ba o iba këtukumrëx, ane. Dja ga ã me maro anen arým o aba këtukumrëx. Nãr, ga amim,

–Dja ba o iba nhy m arým 'ã ipumün arým kum Jeju mar prãmukumrëx. Kam, tãm dja ba o ibakumrëx, ane. Dja ga ã me maro anen kam arým o abakumrëx.

²⁵ Ga, me kute memã mry nhõr djãja pumü. Kam ne me mýjiao metündjwýnh karõ nhípëx nhõ mry memã kungã ne mry kajgo tu o akãn kungã. Ga kam mry nhõr djãkam bõx. Aje mry'õ byrmã bõx. Tu mry byn krë. Kwãrik wãnh amim me kukjër ne memã kum,

–Djãm mýjiao metündjwýnh karõ nhípëx nhõ mry? anhÿr kët.

²⁶ Amrëbë: ne me bakukãmãre memã kum,

“Pykamë pykakam mýjja kunídjwý, mýjja kuní ne Metündjwýnh nhõ mýjja”, ane. Ja dja ga aman ne kukjër kët. Tu aby n krë. Kwãrik wãnh amã uma kët.

²⁷ Nãr, ajte kam godja me'õ kute amim Jeju mar këtja amã krãn amã,

–Dja ga ikutã anhõ kwý krë, ane ga kum, “Ã”, ane. Tu kute amã mýjja jarënh kuní krë. Kwãrik wãnh kum,

—Djãm me karõ nhõ? anhÿr kêt. Dja ga amim,

—Mÿjja kunĩ ne Metĩndjwÿnh nhõ, ane. Dja ga amim anen tu krê.

²⁸ Nhy m be, godja amũ me'õdjwÿ nĩnh bõx ne amã,

—Be, ja ne me mÿjjaõ metĩndjwÿnh karõ nhĩpêxmã kubõ ga krê, ane. Kwãrĩk wãnh kam krên kêt. Me'õja ne arĩk amim,

—Dja ba me karõ nhõ mry krên arÿm ajmã ikuten ijaxwe, anhÿro ba. Ga ren omũnh nhirãm arek mÿjja karõ nhõ mry krê nhy m ren arÿm akudjwa kwÿ krê. Ren kwÿ krên ren arÿm amim, “Ijaxwe”, anhÿro ba. Mrãmri ne pykamê kam mÿjja kunĩdjwÿ, mÿjja kunĩ ne Metĩndjwÿnh nhõ mÿjja.

²⁹⁻³⁰ Nhy m be, djãm aje amidjwÿnhbit marmã? Kati. Me'õjadjwÿ dja ga aman omũnh nhirãm krên kêt. Nok ren akudjwa kwÿ krên ren arÿm amim, “Ijaxwe”, anhÿro ba. Ga ren amidjwÿnhbit ma nhy m ren me'õ bõx ne amã kabên ga ren amim,

—Je tõ mÿkam ne me'õ imã kabên ne ikunoro dja? Arÿm ba mry ja'ã Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarê. Ba tu omũnh nhirãm kukrê, ane. Kwãrĩk wãnh amidjwÿnhbit mar ne omũnh nhirãm krên kêt.

³¹ Ga dja ga katãt ar amijo aban adjukaprĩ. Aje anhõ kwÿ krên ne akõmkõt nãr aje anhõ mÿjja kunĩõ abakõt katãt ar amijo aban adjukaprĩ. Nhy m kam me arÿm apumũn amim,

—Be ga, me kute katãt Metĩndjwÿnh mar ne kõt amijo baja pumũ. Me ukaprĩkumrêx. Kam, mrãmri ne me Metĩndjwÿnh'ã ujarênhkumrêx. Arÿm imã Kĩnhkumrêx, ane. Kam, dja me kum Metĩndjwÿnh Kĩnhkumrêx.

³² Kwãrĩk wãnh amidjwÿnhbit maro aba kêt. Dja ga amidjwÿnhbit maro aban arÿm Metĩndjwÿnh bê me'õõ akêx. Mebê idjaer nãr me bajtem nãr me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja. Kwãrĩk wãnh aje amidjwÿnhbit maro Metĩndjwÿnh bê me'õjao akêx kêt. Nok ga ren me'õõ akêx ne ren kam aje mrãmri ne mÿjja kute me par tok nhy m me rõrõk pyrãk.

³³ Ba ije me kunĩõ kĩnh kadjy ije amimar ne katãt ar amijo iba. Ije mÿjjaõ iba kunĩkõt katãt ar amijo iba. Djãm ije amidjwÿnhbit mar? Kati. Ije me krãptĩ mex kadjy amimar. Ije Metĩndjwÿnh'ÿr meo akêx nhy m kute me utãr nhy m me mex kadjy amimar.

11

Mjên dja prõõ ba nhy m kãmã kum rax kamê.

Ep 5.22; Xim k 2.9; Ped k 3.1

¹ Nã bãm Kritu'ã amijakren kõt ar amijo iba. Ar gadjwÿ dja gar ijã amijakren ikõt ar amijo aba.

² Be, ije amrêbê ar amã ikabên jarênh gar aje mar rã'ã ne ikabên kunĩkõt ar amijo aba. Kam ne ba mrãmri ar amã amex jarê.

³ Me kute me bikprõnh djãkam amikrã'ã prodjwÿ. Jadjwÿ ne gar abej ikukij. Gar imã,

—Dja bar me bikprõnh djãkam ikrã'ã pro jabej. Nãr, dja bar 'ã pro kêt. Mÿj dja bar nê? Nã gãm ar ã imã ane. Jakam ije ar amã ikabên jarênhmã. Ga, me krãja pumũ. Me krãkam ne me umar ne kam kukwakam amũ ikrao apê nãr parkam mrã. Me krã ne amũ me kukrãdjã kunĩ ngrêk ne meo ba. Kritudjwÿ ne gwaj bakunĩõ ba kute mrãmri ne me krã kute meo ba pyrãk. Gwaj bamydjwÿ ne gwaj baprõõ baba kute mrãmri ne me krã kute meo ba pyrãk. Metĩndjwÿnhdjwÿ ne Krituo ba kute mrãmri ne me krã kute meo ba pyrãk.

⁴ Godja me my mekõt akuprõn Metĩndjwÿnhmã kabên nãr kukwakam memã kabên jarê djãm kute amikrãdjê tur ne o amikrã'ã pro? Kati. Kam kute amikrã'ã prokam mex kêt.

⁵ Nhy m be, godja me nire Metĩndjwÿnhmã kabên nãr kukwakam memã kabên jarê djãm amikrã'ã pro? Nã. Me nire kute amikrã'ã prokam mex. Ren kam amikrã'ã pro kêt nhy m ren me arÿm kam pijãm ne. Ren me kam pijãm kute mrãmri ne me nire prĩne krã kênhkam ren me arÿm kam pijãm pyrãk.

⁶ Dja me nire amikrã'ã pro prãm kêt nhy m ren me kum krãnh kê. Mÿj kadjy ren me kum krãnh kê? Bir, pijãm kadjy. Nhy m be, kati. Me nire krãnh kênhkam nãr kĩ jakãrkam mex kêt. Mex kêtka m gê me nire amikrã'ã pro.

⁷ Adjãkamã ne Metĩndjwÿnh amimexkõt, amipymakõt me my nhĩpêx nhy m arÿm mexkumrêx ne uma. Kute amikõt ipêxkam me my kute amikrã'ã pro kêt. Nhy m be, djãm Metĩndjwÿnh amimexo me nire nhĩpêx? Kati. Kute amimexo me nire nhĩpêx kêt. Nãm me my mexo me nire nhĩpêx. Kam dja me nire amikrã'ã pro.

⁸ Djãm me'õ nireo ne Metĩndjwÿnh my nhĩpêx? Kati. My nhõkwao ne ni nhĩpêx.

⁹ Djãm me my me nirekõt ba kadjy ne my nhĩpêx? Kati. Mykõt ba kadjy ne ni nhĩpêx.

¹⁰ Kam dja me nire me my kabên man kõt ar amijo ba. Kamdjwÿ dja me nire arÿm amikrã'ã pro. Amikrã'ã pron arÿm memã amijo amirĩt. Mrãmri kute mjên kabên mar ne kõt amijo bakumrêxja dja memã o amirĩt nhy m me arÿm omũ. Dja amikrã'ã pron Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnhmãdjwÿ amijo amirĩt nhy m me arÿm omũ.

¹¹ Nhy m arÿm me kute Bênjadjwÿr djwÿnh markam djãm me nire ta ar ban kum me my mar prãm kêt ne ar ba? Kati. Nãr, djãm me

my ta ar ban kum me nire mar prām kêt ne ar ba? Kati. Ar ta ne ar ar ba kêt. Arkum aben mar prā:m.

¹² My nhõkwao ne ni nhipëx nhyem me nire kurũmdjwý arým me my apõx. Nhyem be, Metũndjwýnh rax ne mýjja kunĩ nhipëx.

¹³ Be, godja me nire amikrã'ã pro kêt ne Metũndjwýnhmã kabën jabej djãm kam mex? Ar ga dja gar amim mex jabej kabi.

¹⁴⁻¹⁵ Me my kĩ jabjëkam mex kêt. Nhyem be, me nire kĩ jabjëkam me kum me kĩnhkumrëx. Me krã'ã pro kadjy ne mexkumrëx.

¹⁶ Nhyem dja ar ajõ aje me nire krã kajgo mýr jabej akabëno ijapanh prām. Kwãrik wãnh rã'ã. Djãm ar ikam me nire kute amikrã'ã pro kêt? Nãr djãm amũ me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja apýnh ba djãkam me nire kute amikrã'ã pro kêt? Arkati. Me nire amikrã'ã pro. Tãm dja gar ama. Tãm ne ja.

Me kute Jeju'ã djwý jakren kute kur.

¹⁷ Gar abikprõnh ne aje amim Jeju mar kadjy djwý krë. Be, djã ne gar akuprõn arým Jeju man aje mar mexo amũ aben kamë? Kati. Ar aje Jeju'ã djwý krën ne aje Jeju marmã akuprõn ate aben kam amex kêt ne. Djãm kam we ije ar amã mex jarënhmã? Kati. Kam ar amex kêtumrëx.

¹⁸ Ar aje amim Jeju mar ar aje aben pydjio abakam gar we arým apýnh mýj xëjakõt akrĩ ne arým abenã akabë:n ne. Ja ne me nĩnh imã arë ba arým kuma. Birãm mrãmri ne me kabënkumrëx.

¹⁹ Mrãmri gëdja ar akam me kwý abenã kabë:n ne. Nhyem be, mýj xëja dja mrãmri Metũndjwýnhmã mex? Djãm me ajkwa kajgokambit memã kum,

–Ba ne ba ije amim Jeju mar, anhýro ba ne kute katãt kõt amijo ba kêt? Djãm kam me arým Metũndjwýnhmã mex? Kati. Me kum mex kêtumrëx. Nhyem be, me kute tu amim Jeju markumrëx ne katãt Jeju kõt ar amijo ba. Be, me ja ne me mrãmri Metũndjwýnhmã mexkumrëx.

²⁰ Ar abikprõnhkam djãm ar aje Bënjadjwýr djwýnh mar kadjy ne gar anhõ kwý krë? Kati. Ar aje amidjwýnhbit mar kadjy ar anhõ kwý krë.

²¹ Nã gãm ar apýnh aben bê anhõ djwý jamýn o aprõt ne o akrĩ. Nhyem me kwý kum prãm ne te 'ã ar apumũ. Gar akwý atekam anhõ kwý krën raxkam ajbã.

²² Djãm ar aje anhõ kwý krën ne akõm kadjy ar anhürkwã kêtumkam ne gar aben bê djwýo aprõt? Djãm ar amã me kute amim Metũndjwýnh mar ne kõt ar aben pydjio baja kurën me õ mýjja këtja kanga nhyem me arým pijãm ne? Mýj dja ba kam ar amã arë? Djãm kam ije ar amã amex jarënhmã? Kati. Kam ar amex kêtumrëx.

²³ Nhyem be, gwaj babikprõnh ne baje djwý krën ne baje Jeju tyk marmã. Bënjadjwýr djwýnh ta ne imã tãm'ã karõ ba kuman arým amrëbë ar amã arë. Ne jakam ije ajte kõt ar amã tãm jarënhmã. Bënjadjwýr djwýnh Jeju arým djwý by. Djuda ate tēm ne kute kurë djwýnhmã kangao ãmri nhyem akamãt tãmkam arým djwý byn

²⁴ 'ã Metũndjwýnhmã amikĩnh jarë. Ne kam arým kõt ba djwýnh arkum djwý kokij ne 'ã aminhĩ jakre. Ne arkum,

–Ar abyn krë. Inhĩ ne ja. Dja me pite'y'ã inhõn ibĩ. Dja gar akuprõn inhĩ'ã djwý jakren krë. Dja gar ã imaro anen imar rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum anen arkum kungã nhyem ar arým kukrë.

²⁵ Kukrën arým krën pa.

Nhyem kam arým ngõnhkrãdjwý by. Ngõnhkrãkam pidjõ kangõ byn arým arkum,

–Pidjõ kangõ ja ne ikamrõ prõt ne ityk'ã amijakre. Arým ikamrõ prõt ne itykkõt gëdja Metũndjwýnh arým memã kabën ny jarënh mãmđji. Gëdja memã kum, “Dja gar tu amim ikra markumrëx ba arým ajaxwe maro aknon akam ingyk kêt”, ane. Kabën ny ne ja. Dja gar akuprõn ikamrõ'ã pidjõ kangõ jakren o ikõn ã imaro anen imar rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁶ Kam dja gar akuprõn 'ã djwý krën 'ã pidjõ kangõ ikõn ã maro ane. Ar aje ã maro anhýr kunĩkõt gar arým memã Bënjadjwýr djwýnh tyko amirĩt. Dja gar memã o amirĩto akrĩ tãmãtã nhyem ĩ akubyn bõx.

²⁷ Kam me kute Bënjadjwýr djwýnh nhõ djwýo mýjja kajgon kute krënja ne me arým axwe. Me kute Bënjadjwýr djwýnh nhõ pidjõ kangõo mýjja kajgon kute o kõmja ne me arým axwe. Kute Bënjadjwýr djwýnh tyk mar kêtumkam ne axwe. Axwe kute mrãmri ne me kute Jejuo bikënh ne kamrõmã õpõkkam me axwe ja pyrãk.

²⁸ Kam dja gar amijaxwe jabej adjumaro nhýn arým amima. Amiman amijaxwe kõt Metũndjwýnhmã amijarë. Ne kam arým Jeju'ã djwý krën 'ã pidjõ kangõo ikõ.

²⁹ Dja gar ajõ Bënjadjwýr djwýnh tyk mar kêt ne tu djwý krë ne tu pidjõ kangõo ikõ nhyem kam Metũndjwýnh arým ajo ajkë.

³⁰ Ga, ar akrãptĩ aje Bënjadjwýr djwýnh mar kêtumkam tu ar aje krën ne o akõmja pumũ. Kam arým ar akrãptĩ arerekren akanë nhyem me kwý arým ty.

³¹ Gwaj ren bakumrëx bajaxwe jabej badjumarõ nhýn ren arým amijaxwe ma. Ne kam ren arým amijaxwe kõt Metũndjwýnhmã amijarë. Nhyem kam ren Metũndjwýnh arým gwaj bajaxwe pãnh gwaj bajo bikënh kêt.

³² Bënjadjwýr djwýnh kute gwaj babë bajaxwe kurë. Kute gwaj babë kurë kadjy ne gwaj bajo ajkë. Ne ren gwaj babë bajaxwe kurë kêt gwaj ren arým akuno. Nhyem be, kati. Me axwe kõt me biknor tokry djãkam

babiknor kêt kadji ne gway babê bajaxwe kurê.

³³ Kam akmere ar, dja gar Bênjadjwyr djwýnh tyk mar kadji akuprôn abenkam amako nhÿ. Kwârîk wânh aben bê anhô djwý 'amýnh ne tu o aprôt kêt. Dja gar abenkam amako nhÿ.

³⁴ Nhyem me'ô kum prâm gê ûrkwâkam ô kwý krên mex. Ô kwý krên mexkam gê ar awýr bôx ne ar aro'ã nhÿ. Ne kam arým Bênjadjwyr djwýnh tyk mar katàt ne arým djwý krên kangôo ikô. Mýkam? Bir, kute pânhe meo bikênhe kêt kadji. Me kute Bênjadjwyr djwýnh tyk mar kêt ne tu kute krên ne o kômkan me Metîndjwýnh kute pânhe meo bikênhe pyma.

Be, ije ar amã mýjja kwý'ã idjujarênhe prâm rã'ã. Ba wãm itêm ne ar akam îbôxkambit dja ba ar amã arê.

12

Karôkôt me apýnh Metîndjwýnhmã àpênhe djã.

Dju k 4.1

¹ Ar ga ne gar Metîndjwýnh Karôkôt adjâpênhe jabej ikukij, ba arým kuma. Ba ar amã 'ã ajarê gar ama.

² Amrêbê ar aje amim Jeju mar kêtri ne me amã,

—Dja gar mýjja metîndjwýnh karô nhîpêxmã amijarênhe aba. Nãm me ã ar amã ane gar arým ari mekôt apýnh mýjja metîndjwýnh karô nhîpêx jamakkre kêtjamã amijarênhe aba nhyem kute ar amar kêtumrêx. Kam ne gar Metîndjwýnh Karô djâpênhe mar kêt. Ja ne gar aje mar.

³ Kam, ar aje Metîndjwýnh Karô djâpênhe mar kadji ba jakam ar amã arê. Me'ô kute Metîndjwýnh Karô kukwakam kabên'ô jarênhekam djãm kute memã kum,

—Djãm Jeju mex? Kati, punure, anhÿro ba? Arkati. Metîndjwýnh Karô kukwakam ne me kute Jeju'ã kabên mexbit jarênhe ba. Ne kam aje me'ô kute memã kum,

—Mrãmri Jejubê Bênjadjwyr djwýnhkumrêx, anhÿro ba, Metîndjwýnh Karôbit kukwakam kute arênhe ba.

⁴ Kam, mýj ne Metîndjwýnh Karô djâpênhe kute? Bir, nãm apýnh mýjja'ã memã karô nhyem me arým kôt kute mar ne arým kam kum àpênhe ar ba. Djãm kam apýnh karô kute apýnh mýjja'ã memã karô? Kati. Metîndjwýnh Karô ta pydji. Pydji kute 'ã memã karô.

⁵ Bênjadjwyr djwýnh kadji gway apýnh badjâpênhe djãri maro baba. Djãm kam apýnh Bênjadjwyr djwýnh? Kati. Bênjadjwyr djwýnh ta pydji.

⁶ Metîndjwýnh apýnh gway bajo ô àpênhe ne kam kum badjâpênhe kadji apýnh gway bamã bano mex, bajamak mex, badjê mex

jarê. Djãm kam apýnh Metîndjwýnh? Kati. Metîndjwýnh ta pydji.

⁷ Metîndjwýnh Karô kute gway bakôt amirît amirît kadji arým gway bakunimã 'ã karô. Gway badjâpênhe djã'ã gway bamã karô. Dja gway bakunî apýnh badjâpênhe djã kôt kum apên arým abenmã Metîndjwýnh raxo amirît ne kam bakunî arým rax ma. Rax man arým katàt kôt ar amijo baba nhyem arým gway bakam kînhkumrêx.

⁸ Kute gway bakunimã àpênhe djã'ã karô kôt ne Karô gway bakam me kwýmã amak mex jadja. Nhyem kam arým kute memã kabên katàt jarênhe mar mexkumrêx.

Metîndjwýnh Karô ta aje gway bakam me kwýmã apýnh mýjja mar kêt jarê nhyem me arým kôt kute mar ne kute gway bamã arênhe mar mex.

⁹ Metîndjwýnh Karô ta aje gway bakam me kwýmã Metîndjwýnh raxo amirît nhyem me arým kôt tu amim Metîndjwýnh markumrêx.

Metîndjwýnh Karô ta aje gway bakam me kwýmã me punuo mex'ã kum karô nhyem me arým kôt kute me punuo mex mar mex.

¹⁰ Nhyem aje gway bakam me kwýmã mýjja pumûnh kêt nhîpêx'ã kum karô nhyem me arým kôt kute mýjja pumûnh kêt nhîpêxa mar mex.

Nhyem aje gway bakam me kwýmã kabên jarênhe ba nhyem kam me arým kôt kute Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênhe mar mex. Nãm ã gway bamã ane gway kam baje apýnh mýjja mar mex ne arým o kum badjâpênhe ar baba.

Nhyem be, me'ô Metîndjwýnhmã àpênhe gêdja gway bawýr bôx. Nâr kon, me'ô me karô punumã àpênhe gêdja gway bawýr bôx. Kute mex pyrâk gêdja gway bawýr bôx. Mýj dja gway me'omã bakator on? Bir, Metîndjwýnh Karô aje gway bakam me kwýmã me'ô jarênhe nhyem me arým kôt kute kum kator mar mex. Me'ô Metîndjwýnhmã àpênhekumrêx gway bawýr bôx nhyem me arým kuman gway bamã,

—Metîndjwýnhmã àpênhekumrêx ne wã, ane. Nâr, me'ô me karô punumã àpênhe gway bawýr bôx nhyem me arým kuman gway bamã,

—Me karô punumã àpênhe ne wã, ane. Gway bakwý Metîndjwýnh Karôkôt badjâpênhe djã 'ôdjwý ne ja.

Nhyem kam aje Metîndjwýnh Karô gway bakam me kwýmã me kabên'ã karô nhyem me arým kôt kute me bajtem kabên mar kêtja jarênhe mar mex.

Nhyem kam aje Metîndjwýnh Karô gway bakwýmã me kabên'ã karô nhyem kôt me kute gway bakabên djwýnhkôt amû gway bamã me bajtem kabên mar kêtja jarênhe mar mex. Metîndjwýnh Karôkôt gway bakwý badjâpênhe djã 'ôdjwý ne ja.

¹¹ Metindjwýnh Karõ ta ne kute gwaj bamã apýnh badjãpënh djãri arënh ne ja. Gwaj banhĩ pýnhkõt kute gwaj bamã arënh. Ta kute gwaj bajã amim karõn arým kõt gwaj bamã badjãpënh djã jarënh ne ja.

*Gwaj baje Kritumë banhõ typdji pyrãk.
Rõ 12.4; Ep 4.16; Kor 3.15*

¹² Ga, gwaj banhĩja pumũ. Gwaj banhĩkam apýnh badjãpënh djã krãptĩ. Gwaj baparkam bamrãnh djã. Ne banhĩkrao baje mýjja kupënh djã. Ne bakrãkam banhõ mýjja mar djã. Ne banokam baje mýjja pumũnh djã. Ne bajamakkrekam baje mýjja mar ne kupënh djã. Be, gwaj banhĩkam apýnh badjãpënh djã krãptĩja pumũ. Kri-tudjwý gwaj baje amim mar nhyim kute gwaj bajo õbikwakam gwaj baje kumë banhĩ pydji pyrãk. Ne kam gwaj banhĩ pýnhkõt apýnh badjãpënh djã krãptĩ, badjumar djã krãptĩ.

¹³ Metindjwýnh Karõ ne pydji. Ne kam gwaj bakunõ ban Kritu pydji'ã gwaj bamë. 'A ne me ngõmã gwaj bajangjênh jakre. Gwaj te babë idjaer nãr te gwaj babajtem nhyim arým Metindjwýnh Karõ Kritu pydji'ã gwaj bamë. Nãr, me arým gwaj bakam ar kwý pa 'amý nhyim ar memã ãpënh kajgo ar ba. Metindjwýnh Karõ arým ar o ban Kritu pydji'ã ar kumë. Nãr, gwaj bakam ar kwý me kute ar pa 'amýnh kêtja nhyim ar arek mekõt ar ban umar mex. Kwãrik wãnh rã'ã. Metindjwýnh Karõ pydji arým gwaj bakunõ ban Kritu pydji'ã gwaj bamë. Metindjwýnh Karõ kute ngõ pyrãk gwaj bakunĩ baje pydji-bakõm pyrãk.

¹⁴ Ga, gwaj banhĩja pumũ. Djãm gwaj badjãpënh djã pydjibit? Kati. Gwaj banhĩkam apýnh badjãpënh djã krãptĩ, badjumar djã krãptĩ. Kri-tudjwý gwaj baje amim mar nhyim kute gwaj bajo õbikwakam kumë banhĩ pydji pyrãk. Ba ar amã arë gar ama. Kritu më gwaj baje banhĩ pydji pyrãk.

¹⁵ Birãm Kri-tukam gwaj bajõ djãpënh djã kute gwaj bapar djãpënh djã pyrãk ne kajgo. Ne kam kum ãpënh djã kĩnh kêt. Kum me'õ djãpënh djã kĩnh, ãpënh djã mexkumrëx kute me ikra djãpënh djãja pyrãk kum kĩnh. Ne kam ren amim,

–Tãmwã ne ãpënh djã mexkumrëx. Me kum kĩnhkumrëx. Nhyim be, me kum ba idjãpënh djã kĩnh ngrire. Mýkam ne Metindjwýnh Karõ imã idjãpënh djã ja'ã karõ? Kute Kritu ijo õbikwa kêt pyrãk. Kute kadji idjãpënh kêt pyrãk, ane. Djãm kute amim anhýrkam djãm mrãmri Kritu kute o õbikwa kêt? Kati. Mrãmri kute o õbikwakumrëx.

¹⁶ Ne birãm atekam Kri-tukam gwaj bajõdjwý djãpënh djã kute me amak djãpënh djã pyrãk. Ne kam kum ãpënh djã kĩnh kêt. Kum me'õ djãpënh djã kĩnh, ãpënh djã

mexkumrëx kute me no djãpënh djãja pyrãk kum kĩnh. Ne kam ren amim,

–Tãmwã ne ãpënh djã mexkumrëx. Me kum kĩnhkumrëx. Nhyim be, me kum ba idjãpënh djã kĩnh ngrire. Mýkam ne Metindjwýnh Karõ imã idjãpënh djã ja'ã karõ? Kute Kritu ijo õbikwa kêt pyrãk. Kute kadji idjãpënh kêt pyrãk, ane. Djãm kute amim anhýrkam djãm mrãmri Kritu kute o õbikwa kêt? Kati. Mrãmri, kute o õbikwakumrëx.

¹⁷ Ne ren gwaj banobit ne ren gwaj bajamkmë bajamakkre kêt mýjo ne gwaj ren badjumar? Ne ren gwaj bajamakbit ne ren banhijãkre kre kêt mýjo ne gwaj ren badjubãr?

¹⁸ Nhyim be, kati. Metindjwýnh ta gwaj bakadijy apýnh gwaj bakukrãdjã, gwaj badjãpënh djã nhípëx. Ta ne kute amim gwaj badjãpënh djã'ã karõ kõt arým apýnh gwaj badjãpënh djã nhípëx. Kri-tudjwý. Gwaj baje amim mar nhyim kute gwaj bajo õbikwakam ne gwaj apýnh kõt badjãpënh djãrio baba.

¹⁹ Nhyim be, Metindjwýnh ren gwaj banhijãkrebit nhípëx gwaj ren badjãkur kêt, badjãpënh kêt, bamrãnh kêt. Ren gwaj bakukrãdjã'õ pydjibit nhípëx mýj ne gwaj ren nê? Ne ren gwaj banhijãkrebit nhípëx ne ren gwaj bajajkwa nhípëx kêt gwaj ren badjãkur kêt. Ne ren gwaj banhĩkra nhípëx kêt gwaj ren badjãpënh kêt. Ne ren gwaj bapar nhípëx kêt gwaj ren bamrãnh kêt. Mýj ne gwaj ren kam nê? Gwaj ren kam ajmã nê.

²⁰ Nhyim be, kati. Gwaj bakukrãdjã kunĩ. Gwaj badjãpënh djã krãptĩ. Nhyim be, gwaj banhĩ pýnhbit. Kri-tudjwý gwaj baje amim mar nhyim kute gwaj bajo õbikwakam kute kumë gwaj baje banhĩ pydji pyrãk. Nhyim be, apýnh gwaj badjãpënh djã krãptĩ. Kam kwãrik wãnh ar amã adjãpënh djã kurë kêt.

Me kute abeno õbikwan kum aben jabë'ã memã karõ.

Rõ 12.10; Pir 2.3; Ped k 2.17

²¹ Ba ar amã mýjja jarë gar ama. Djãm gwaj bamã bano kĩnh ne ate bamã banhĩkra kurë? Kati. Gwaj bamã bano kĩnh ne bamã banhĩkra kĩnh ne bamã bakukrãdjã kunĩ kĩnh. Metindjwýnh Karõ ne kute gwaj bamã apýnh badjãpënh djã'ã karõ gwaj o baba ne kam bamã badjãpënh djãdjwý kunĩ kĩnhmã. Djãm gwaj baje me kabë mar kêtja jarënh djãm jabit ne gwaj bamã kĩnhmã? Djãm me punuo mex ne gwaj bamã kĩnh kêtãm? Kati. Dja gwaj bamã badjãpënh djã kunĩ kĩnh aben pyrãk.

²² Gwaj bakukrãdjãdjwý kwý rerekre. Gwaj bakĩ, gwaj bajamak, gwaj bajai, gwaj bakukrãdjã kwý rerekre. Te kwý rerekre gwaj bamã kĩnhkumrëx ne. Ne ren kêt gwaj ren ajmã nê?

²³ Nhy m gwa j bakukràdjã kwý me kum kîn kêt jabe j gwa j amim o mex. Gwa j o mex ne kãjmã kamê nhy m me arým kum kîn.

²⁴ Gwa j bakukràdjã me kum kîn hja gwa j o mex kêt ne kãjmã kamê nh kêt.

Metîndjwýnhdjwý ne Kritu nhõ àpênh aro aben pyrãk ne kum ar kunî kîn ho aben pyrãk. Nãm mã me kum õ àpênh kîn h kêtjao mex ne kãjmã kum mex kamê. Nhy m kam me arým kum õ àpênh kunî kîn ho aben pyrãk.

²⁵ Mýkam ne õ àpênh o aben pyrãk? Bir, ne ren meo aben pyrãk kêt nhy m ren me amirax mýr jabe j aben mã kabên ne. Nhy m be, kati. Me kute aben mã anhýr kêt kad j y ne arým õ àpênh o aben pyrãk nhy m kam me arým abeno dju w mex'ã kabên.

²⁶ Nhy m kam godja gwa j bajõ tokry jabe j gwa j bakunî arým õ'ã batokry. Nãr godja me kãjmã kum rax kamê nhy m arým kîn. Kîn h kam gwa j arým õ'ã bakîn h ne.

²⁷ Ar aje tu amim Kritu markam nhy m kute ar ajo õbikwakam ar aje mrãmri ne kumê anhî kute pydji pyrãk. Nhy m arým ar ajo õ àpênh.

²⁸ Me baje amim Jeju mar kunî ne kõt ar aben pydjio babaja ne Metîndjwýnh kute aben nhîtepã me bajã àpênh rên h. Nãm me bakwý'ã memã wa djwýnh mē. Jeju ne amrêbê ar ijano bar 'ã idjujarênh ar iba. Ar ikumrëx. Nhy m me bakwý'ã ajte kukwakam kabên jarênh djwýnh mē nhy m me ar ijatãri. Nhy m me bakwý'ã memã kukràdjã'ã ujarênh djwýnh mē nhy m me me atãri. Nhy m kam ajte me bakwý'ã mýjja pumũnh kêt nhîpêx djwýnh mē. Ne kam ajte me bakwýmã me punuo mex'ã karõ gu me baje mar. Nhy m kam ajte me bakwýmã me àpênhkõt o kangõnh'ã karõ gu me baje mar. Nhy m kam me kwýmã meo ba djwýnh'ã kum karõ nhy m me kute mar. Nhy m kam me bakwýmã me kabên'ã karõ gu me kõt baje me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar.

²⁹ Djãm kam me bakunîbê Jeju kute ar anorja? Kati. Me bakwýbit. Djãm kam me bakunîbê Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh? Kati. Me bakwýbit. Djãm me bakunîbê memã kukràdjã'ã ujarênh djwýnh? Kati. Me bakwýbit. Djãm me bakunî baje mýjja pumũnh kêt nhîpêx mar, baje me punuo mex mar? Kati. Me bakwýbit.

³⁰ Djãm me bakunî baje me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar? Kati. Me bakwýbit. Djãm me bakunî baje me kabên djwýnhkõt amũ memã me kabên mar kêtja jarênh mar? Kati. Me bakwýbit.

³¹ Kam ar adjãpênh djãja'õ mexo kute kunî jakren h dja gar amã kîn h. Mex ja dja gar abej týx.

Ne kam mýj dja gar nêh kam apê? Bir, dja gar amã me abên kam apê. Gwa j bamã me

abê kêt kam badjãpênh kajgo. Gwa j bamã me abêkambit mrãmri badjãpênh mexkumrëx.

13

Me kum me abê'ã ujarênh.

¹ Gwa j bamã me abêkambit ne mrãmri gwa j badjãpênh mexkumrëx. Ne ren gwa j bakam me'õ ren pykakam apýnh me ba jtem kabên mar kêtja jarê nãr ren kãjkwakam Metîndjwýnh kad j y mrãnh djwýnh kabên mar kêtja jarê. Ne ren kum me abê kêt. Djãm kam mex? Kati. Kum me abê kêt kam kabên kajgokumrëx. Kum me abê kêt kam kabên jarênh kajgo kute mrãmri ne me ngõnh krõkrõkti titikkam kanga kajgo pyrãk.

² Nhy m ren gwa j bakam me'õ kute Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh mar. Ne ren kute mýjja bipdjur tũm kunîo amirît mar. Ne ren me kute mýjja marja kunî ren mar. Ne kam ren kum me abê kêt. Djãm me'õja rax? Kati. Kum me abê kêt kam ne kajgo me:xi.

Nhy m ren gwa j bakam me'õ ren mrãmri kute Metîndjwýnh rax markumrëx. Ne ren mýjja nhîpêx kad j y amim kamnhîx mexkumrëx. Ne ren kum,

—Djũnwã, dja ga imã krãnhwã kaba, ane. Nhy m ren arým kum kadjãrkumrëx. Nhy m kam ren me'õja kum me abê kêt. Djãm me'õja rax? Kati. Kum me abê kêt kam ne kajgokumrëx.

³ Nhy m ren gwa j bakam me'õ ren õ mýjja kunî me bikênhmã kungrà. Ne ren kum me abê kêt, mã ne kute? Kati, Kute memã mýjja nhõrja kajgo mexi, kum me abê kêt kam.

Nhy m ren kam me'õ kute me'õ pytar kad j y memã kum,

—Kwãrik wãnh kuwyo tãmwã bîn kêt. Ba dja ga pãnh kuwyo ibî, ane. Nhy m ren me arým kabênkõt pãnh kubî. Kubî nhy m tykjao ren arým me'õ pytã. Nhy m be, ren tykja anhýr djwýnhram kum me abê kêt, mã ne kute? Kati, tykja kajgo mexi, kum me abê kêt kam.

⁴ Gwa j bamã me abêkam dja gwa j memã bano kator kêt ne amijamãr 'iry.

Ne bamã me kaprî.

Ne me õ mýjja'ã bangryk kêt.

Ne bamã me abêkam babên kati kêt.

Ne amijo badjãmra kêt.

⁵ Ne memã baprire ne memã bakabên jarê.

Ne bamã me abêkam amidjwýnhbit mar kêt.

Ne amijã bangryk nê.

Nhy m me'õ gwa j bajo ajkê gwa j amipãnh kad j y mar kêt kumrëx.

⁶ Ne bamã me abêkam me axwekam bakîn h kêt kumrëx.

Ne me kute katãt amijo bakam bakîn h kumrëx.

⁷ Ne memã me arênh prãm kêt.

Ne bamä me abëkam tu amim me markumrëx ne amim, “Mrämri kabënkumrëx”, anen amiwÿr mÿjja kamnhixkumrëx.

Ne mekõt badjäm tÿxkumrëx ne 'ä badjukanga kët.

⁸ Ne bamä me abëkam arÿm Metündjwÿnh kadjy badjapënhkumrëx ne bakajgo këtumrëx. Nhy m be, Metündjwÿnh Karõ kute apÿnh memä äpënh djä jarënhja dja i kët. Dja kukwakam kabën jarënh djwÿnh i memä arënh kët. Nhy m me i me bajtem kabën mar këtja jarënh kët. Nhy m me kute apÿnh mÿjja mar djwÿnh i mar kët. Nhy m be, djäm me kum me abën kam kum me abë kët mä? Arkati. Dja me kum me abë rä'ä. Ne kam kajgo kët rä'ä ne.

⁹ Jakam gwaj mÿjja kwÿbit man Metündjwÿnh kukwakam kabën kwÿbit jarë. Gwaj baje kabën kunī mar kët.

¹⁰ Nhy m be, dja i mÿjja kunī kute amirīt djä nhõ akati bõx gwaj arÿm prīne mÿjja kunī ma nhy m me: xkumrëx. Nhy m mÿjja kajbë mexja arÿm kët ne.

¹¹ Amrëbë ipriri ikabën kute me prīre kabën pyrāk. Ipriri ije mÿjja mar kute me prīre kute mÿjja mar pyrāk. Ne ije amim mÿjja'ä karõ kute me prīre amim mÿjja'ä karõ pyrāk. Ba kam arÿm ijabatānh ne arÿm iprīre prām kët. Ba arÿm iprīre kam amijo ibaja kanga.

¹² Jakam gwaj baje Metündjwÿnh nhõ mÿjja pumūnh mex kët kute mrämri ne ixe punukam me kute mÿjja pumūnh mex kët pyrāk. Dja gwaj ä omūnhõ ane:n kam i arÿm kuka kõnh omūnh me xkumrëx. Jakam gwaj baje mÿjja kwÿbit mar. Dja gwaj ä maro ane:n kam i arÿm prīne mar mexkumrëx. Dja gwaj maro kute mrämri ne ta kute prīne gwaj bamar pyrāk.

¹³ Jakam gwaj tu amim Metündjwÿnh markumrëx rä'ä. Ne amiwÿr kamnhixkumrëx rä'ä. Ne bamä me abë rä'ä. Ne kam gwaj baje tu amim markumrëxja ne kajbë mex. Gwaj amiwÿr kamnhixjadwÿ ne kajbë mex. Nhy m be, gwaj bamä me abëja ne mexo kute kunī jakrenh.

14

Aben kabën djwÿnhkõt me kute abenmä arënh'ä memä karõ.

¹ Dja gar mä amä me abë. Ne kam ajte ar amä apÿnh adjapënh djädjwÿ kīnhkumrëx. Metündjwÿnh Karõ kute 'ä ar amä karõja dja gar amä kīnh. Ne kam ar adjapënh djä'ä abë Metündjwÿnh kukwakam kabën jarënh djwÿnhja dja gar amä kīnhkumrëx. Abë kukwakam kabën jarënh djwÿnhkam aje me aben djwÿnh kabënkõt memä arënh. Tām dja ga amä kīnhkumrëx.

² Nhy m be, me'õ kute me bajtem kabën mar kët jarënhkam djām gwaj bajõmä ne arë? Kati. Gwaj bajõ baje mar kët. Metündjwÿnhmä ne arë. Me'õ ta ne mÿjja mar kët jarë.

³ Nhy m be, me'õ kute gwaj bakabënkõt Metündjwÿnh kukwakam kabën jarënh ja ne mex. Gwaj baje markam ne mex. Nām gwaj bamä arë gwaj kam bajamak mexo amū amikamënhõ tēn arÿm Metündjwÿnh mar rax ne. Nām gwaj bamä 'ä karõn gwaj bajo kīnh.

⁴ Nhy m be, me'õ kute me bajtem kabën mar këtja jarënh ne amidjwÿnhmäbit arēn kam ajbit arÿm amak mexo amū amikamë. Me'õdjwÿ kute mar kët. Nhy m be, me'õ kute me aben djwÿnh kabënkõt Metündjwÿnh kukwakam kabën jarënhja. Ja ne me kute amim Jeju marja kunīmä arë nhy m me arÿm kuma. Ne kam arÿm amak mexo amū amikamēn arÿm Metündjwÿnh mar rax ne.

⁵ Ar akunī ren me bajtem kabën mar këtja jarë ba ren kam ikīnh ngrire. Nhy m be, ren ar akunī me bakabënkõt Metündjwÿnh kukwakam kabën jarë ba ren kam ikīnhkumrëx ne. Mÿkam? Bir, ar aje kukwakam kabën jarënhkam ne gar amexkumrëx. Nhy m me'õ kute me bajtem kabën mar kët jarënhja kajbë mex. Nār, godja me'õ ar amä me kabën mar këtja jarënh jabej. Nhy m me'õdjwÿ me bakabënkam amū ar amä me'õ kabën jarë gar arÿm kabën mar jabej. Kambit dja mexkumrëx. Ar aje kabën markam mexkumrëx. Ne kam arÿm ajamak mexo amū amikamēn arÿm mar rax ne. Ar aje amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja kunī arÿm mar rax ne.

⁶ Akmere, äpnhīre ar, ba ren ar awÿr bõx ne ren ar amä me bajtem kabën mar këtja jarë djä ne ga ren ar amim aman akīnh? Kati. Dja ba ar awÿr bõx ne me bakabënkõt ar amä arë gar arÿm amim aman arÿm akīnh ne. Metündjwÿnh kute imä mÿjja ny jarënh dja ba me bakabënkõt ar amä arë gar arÿm amim aman arÿm akīnh ne. Nār, dja ba me bakabënkõt Metündjwÿnh kukwakam ar amä kabën jarë gar arÿm amim aman arÿm akīnh ne. Nār, dja ba me bakabënkõt ar amä Metündjwÿnh kukrädjā jarë gar kam arÿm amim aman arÿm akīnh ne.

⁷ Nhy m be, aje memä me bajtem kabën mar këtja jarënhkam aje mrämri ne me kute me õ'i kakõr punu pyrāk. Nhy m kam me abenmä kum,

–Je tõ mÿj ne kute kakõr punuja? ane. Ar aje me bajtem kabën mar këtja jarënhkam aje mrämri ne me kute pÿjābārekam ngrer punu pyrāk. Nhy m kam me abenmä kum,

–Je tõ mÿj ngrer punu ja? ane.

⁸ Me krâkamngôn̄h ap̄yñh prôt djàri ò me ngrer. Ô'ikam me ngrer. Ne ren me me ngrer kupa'ã ò'i kakò djà ne ren krâkamngôn̄h me ngrer man kurê djwýnhmê aben kutã prôt kadjy akuprò? Kati.

⁹ Kam ar gadjwý ga ren ar memã akabên djwýnh jarên̄h kêt djà ne me ren akabên ma? Kati. Ne ga ren ar aje kòkmã akabên nhy m kute akabên mar kêt pyrãk.

¹⁰ Ap̄yñh me ba djãkam ap̄yñh me kabên krãpti. Ne kam me kute aben djwýnh kabênkòt kute aben kabên kunĩ mar.

¹¹ Gwaj ren me kabên mar kêtjakam abenmã bakabên ne ren abeno me bajtem.

¹² Ar gadjwý ne gar ã aje aben kabên mar kêtka m ã abeno me bajtemo ane. Kam, me bakabênkòt dja gar memã akabên jarê. Metĩndjwýnh Karò kute ar amã ap̄yñh ar adjãpên̄h djà jarên̄h dja gar me bakabênkòt memã akabên jarên̄h kòt apê nhy m me arým ar akabên markumrêx. Ne kam arým amak mexo amũ amikamên arým mar rax ne. Me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio baja kunĩ arým mar rax ne. Ar adjãpên̄h djà ja'ò dja gar amã kĩnhkumrêx.

¹³ Kam, ar ajò aje me bajtem kabên mar kêtja jarên̄h markam dja ga Metĩndjwýnhmã amijo a'uw ne kum,

—Me ikabênkam dja ga ajte imã arê, ane. Dja ga ã kum ane gê me bakabênkam ajte amã arê. Ga kam arým amũ me bakabênkam memã arê nhy m me arým ama. Tãm ne ja.

¹⁴ Metĩndjwýnhmã gwaj bakabênkamdjwý. Godja gwaj kum me bajtem kabên mar kêtja jarên̄h arým baje mýj kabên jarên̄hja mar kêt. Gwaj bajajkwakambit ne gwaj arê ne kam bajamakjao baje mar kêt ne.

¹⁵ Mýj godja gwaj kam nê? Bir, dja gwaj me bajtem kabên mar kêtjao kum bakabên jarên̄h mã bakabên djwýnhkòt kum bakabên jarên̄h arým amikabên ma. Dja gwaj mã me kabên mar kêtjao kum ngen mã bakabên djwýnhkòt kum ngen arým amikabên ma.

¹⁶ Godja gar me bajtem kabên mar kêtktòtbit kum mex jarê mýj godja ar abu'ã me ja kute akòt kum, “Mrãmri”, anhÿr on? Me kute akabên mar kêtja mýj godja me akòt nê? Me kute akabên mar kêtumrêx.

¹⁷ Mrãmri ga me bajtem kabênkòt kum mex jarê. Nhy m be, abu'ã me ja dja me amim amar kêt ne amak mexo amũ amikamên̄h kêt.

¹⁸ Ba ne ba ije ap̄yñh me bajtem kabên mar kêtja jarên̄h kumex. Ije me bajtem kabên mar kêtja jarên̄ho ar akunĩ jakrenh mex ne. Kam ne ba Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê.

¹⁹ Ne kam me kute amim Jeju mar kute aben pydjikam djãm mekam ije me bajtem kabên mar kêtja jarên̄h prãm? Kati. Nhy m be, me kabên djwýnh ije arên̄h prãmumrêx. Ije memã Metĩndjwýnh kukràdjã jarên̄h nhy m me kute mar kadjy ije me kabên

djwýnh jarên̄h prãmumrêx. Ne ba ren me bakabên djwýnhkòt ikabên ngrêrebê 5bit jarên̄h ren imã ikabênja kĩnhkumrêx. Nhy m be, ne ba ren me bajtem kabên mar kêtja kabên krãpti: kubê 10.000 jarên̄h ren kam imã ikabên ja kĩnh ngri:re ne.

²⁰ Akmere, àpnhĩre ar, kwãrĩk wãnh ar aprĩre kêt ne arĩk amim akabên kajgo jarên̄h kêt. Dja gar ajabatàn̄h ne amim akabênkumrêx jarê. Dja gar me prĩre ma. Prĩ:rekam me axwe kêt dja gar aman me kudjwa ajaxwe kêt ne katãt ar amijo aba.

²¹ Be, amrêbê: ne Bênjadjwýr djwýnh me bakukãmãre Mòjdjêmã 'ã karò nhy m kukwakam memã 'ã karò. Nãm te memã 'ã karò nhy m me kute mar kêt ne amakkre kêt rã'ã ne. Nhy m kam arým memã kabên ne memã kum,

“Me kabên mar kêtktòt, me bajtem kabênkòt dja ba jakam memã ikabên jarê.

Dja ba te memã arê nhy m me amim ikabên mar kêt rã'ã ne.”

Nãm me amakkre kêtka m Bênjadjwýr djwýnh ã me bakukãmãre'ã ane nhy m me arým 'ã pi'òk no'òk ne.

²² Kam, ba ar amã arê. Mýj xê kadjy ne me kute me bajtem kabên mar kêt jarên̄h? Djãm me kute tu amim Metĩndjwýnh markumrêxja kadjy ne me kute arên̄h? Kati. Me kute amim Jeju mar kêtja kadjy ne me kute arên̄h. Nhy m be, mýj xê kadjy ne me kute Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarên̄h, kute me bakabên djwýnhkòt kabên jarên̄h? Djãm me kute amim Jeju mar kêtja kadjy ne me kute kabên jarên̄h? Kati. Me kute amim Jeju marja kadjy ne me kute kabên jarên̄h.

²³ Kam, godja gar akunĩ aben pydjim akunĩ arým me bajtem kabên mar kêtjakam akabên jarên̄h jabej. Nhy m me kute Metĩndjwýnh kabên mar prãmja ar akòt wadjã. Nãr me kute amim Jeju mar kêtja ar akòt wadjã ar akabên ma. Gar me bajtem kabên mar kêt jarên̄ho akumexkam mýj dja me ar ajã abenmã arê? Bir, dja me abenmã abibãnh jarê.

²⁴ Nhy m be, dja gar akunĩ abikprònh djãkam akabên djwýnhkòt Metĩndjwýnh kabên jarê. Aben totkmã arê. Nhy m kam me'ò kute amim Jeju mar kêtja ar akòt wadjã. Nãr me'ò kute Metĩndjwýnh kabên mar prãmja ar akòt wadjã. Ne kam arým amijã akabên ma:ro nhÿ. Maro nhÿn arým amiman arým amim,

—Mrãmri ne ba mekòt ajmã ikuten ijaxwe, anhÿro nhÿ. Amimaro nhÿ:n arým amim kator mex ne.

²⁵ Dja gar akunĩ akabên djwýnhkòt ã arên̄ho ane nhy m arým prĩne amima. Kute ap̄yñh mýjja punu nhipêx ne kute amikam o bipdjur djãri amikam kuma. Ne kam Metĩndjwýnh pymaje arým tu mýrbê tÿm ne

kum rax jarë. Ne kam arÿm ar ajä me kunimä kum,

—Be, mrämri Metündjwÿnh mekmë amijo kajkepkumrëx, ane.

Me kabën'ä atom ne kute arënh nêje me akre.

Kar 2.42; Idja 10.25

²⁶ Akmere ar, ba apÿnh ar adjäpënh djä'ä ar amä karö gar ama. Me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memä akabën jarë. Me kute amim mar mexo amü amikamënhmä dja gar memä arë. Kwärïk wänh ar akabën kajjo jarënh kët. Arÿm ar abikprönhkam ar aje memä apÿnh anhö me ngrer jarënhmä nâr memä kukràdjä'ö jarënhmä me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memä arë. Nâr ar aje me bajtem kabën mar kët kam akabën jarënhmä nâr Metündjwÿnh kute ar amä mÿjja 'öo amirïtja ar aje memä arënhmä me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memä arë. Nâr, ar aje me bajtem kabën mar këtja akabën djwÿnhköt memä arënhmä me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memä arë. Kwärïk wänh ar akabën kajjo jarënh kët.

²⁷ Nhy m kam ar akam me'ö ar me bajtem kabën mar këtja jarënh jabej. Djäm ar kräpti kute arënhmä? Kati. Gë ar amänhkru t nâr ar amänhkru t ne ikjëkët arë. Ar jabit. Djäm me kute kabën jarënh'ä atom* ne aben mar kët mä? Kati. Kwärïk wänh. Gë ar aben nhitepä pÿnh ne memä arënhö tē. Nhy m kam gëdja me'ö me bakabën kôt amü memä arënhkumrëx.

²⁸ Nâr kon, dja me me bajtem kabën mar këtja jarë nhy m me'ö kute me bakabënköt amü ar amä arënh mar kët. Kute mar kët kam kwärïk wänh me me bajtem kabën jarënh kët. Me'ö kute me ijuk'ä ar amä arënh mar kët kam gë me ja anhikrë. Ar aje aben pydjikam anhikrë. Gë me bixam-markam amimäbit me kabën mar kët jarënh Metündjwÿnhmä bit arë.

²⁹ Nhy m kam me'ö ar kute Metündjwÿnh kabën jarënhmä. Djäm tu ar kräpti kute arënhmä? Kati. Gë ar amänhkru t nâr kon ar amänhkru t ne ikjëkët ne arë. Aben nhitepä pÿnh ne arënhö tē gë kam ar bu'ä me ja ar maro krï. Mrämri Metündjwÿnh kabën kôt ar kabën katätkumrëx jabej ar maro krï.

³⁰ Gë ar aben nhitepä memä kabën jarënhö tē. Nhy m kam wänh me'ödjwÿ nhÿ nhy m Metündjwÿnh arÿm kum mÿjja 'öo amirït nhy m kuma. Gë kumrëx kabën jarënhö ämjia kum anhikrë. Nhy m kam me'ö ÿrja kajmä djan pänh memä kabën jarë.

³¹ Gëdja gar akunï aben nhitepä apÿnh ne Metündjwÿnh kabën jarënhö tē gë me kunï arÿm amim ar akabën ma. Ar akabën man

arÿm amim Jeju mar mexo amü amikamënh arÿm kôt kïnh.

³² Metündjwÿnh kabën jarënh djwÿnh ne me kute amimexkumrëx. Dja gar aminën ar apÿnh ne aben nhitepä memä akabën jarë.

³³ Djäm ar aje akabën'ä atom ne aje aben kabën mar kët mä? Djäm Metündjwÿnh kute ar amä ar akangaja jadjärmä? Kati. Näm kute memä me umar mexbit jadjärmä. Näm ä apÿnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djäri umar mexo ane.

³⁴ Nhy m kam me niredjwÿ. Mÿj dja ga me abikprönh djäkam nê? Djäm me nire kute memä arënhmä? Kati. Dja me anhikrën me my kabën ma. Djäm apÿnh me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio ba djäri me nire kute kam memä kabën 'ö jarënh? Kati. Kunïköt me anhikrë. Ar akam me niredjwÿ, gë me me kudjwa anhikrën me my kabën ma. Me bakukämäre kute Metündjwÿnh kukràdjä'ä pi'ök no'ökköt ne me nire kute me abikprönh djäkam me my kabën mar ne kute kôt amijo bamä.

³⁵ Ne me kute mÿjja'ö marmä, djäm me aben pydji djäkam kute me kujjermä? Kati. Gë me akränmä aminhürkwäkam mjën kukja. Me kute amim Jeju mar aben pydjikam me nire kute kabën'ö jarënhkam ne mex kët ne.

³⁶ Djäm ar ajö aje akabëno ijapanhmä? Djäm ar akumrëx ne gar aje Metündjwÿnh kabën jarënhmo krax djwÿnh? Djäm ar gajbit ne Metündjwÿnh kabën ar awÿr böx? Kati.

³⁷ Godja me'ö we,

—Ibë Metündjwÿnh kukwakam kabën jarënh djwÿnh, ane. Nâr,

—Ije Metündjwÿnh Karö mar, ane. Gë tämwä ikumrëx iman ijä ar amä,

—Paur kabënkumrëx. Kute gwaj bamä kabën'ä pi'ök no'ök ja ne mrämri Bënjadjwÿr djwÿnh kute kum arënhkumrëx, ane. Dja ä ar amä ane gwaj kam arÿm me'öja markumrëx.

³⁸ Nâr, dja me'ö amakkre kët präm kwärïk wänh me'ö kabënja mar kët.

³⁹ Kam, akmere ar, ar akabën djwÿnhköt aje Metündjwÿnh kabën jarënhja amä Kïnh. Nhy m be, dja ar akam me'ö kute me bajtem kabën mar këtjakam kabën'ö jarënh präm jabej. Kwärïk wänh kubë adjäptär kët.

⁴⁰ Ne kam ar akabën jarënh'ä atom kët gë mex. Nhy m be, apÿnh dja gar aben nhitepä akabëno aku'ë. Ije Metündjwÿnh Karököt ar adjäpënh'ä idjujarënhö ino rer ne ja. Täm ne ja.

15

Jeju tyk ne akubyn tïn'ä ujarënh.

Kar 2.23, 10.39, 13.29

¹ Jakam ba ajte ar amä Kritu'ä ujarënh ny jarë. Ije amrëbë ar amä 'ä ujarënh ny

* 14:27 'ä kräpti

jarênh gar arým tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt. Ba ajte ar amã tãm jarê.

² Ar aje amim 'ã ujarênh nyja markôt Metîndjwýnh arým ar apytã. Tãm dja ba ajte kãj bê ar amã arê. Ar aje kam tu amim mar tÿx rã'ã jabej arým ar apytã. Nãr ar aje mar kajgo jabej.

³ Metîndjwýnh ne kute imã kabên mex jarênhja ba arým ar amã arê. Kritu ne arým gwaj bajaxwe pãnh ty. Amrêbê: Metîndjwýnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh nhyim me kute 'ã pi'ók no'ók kôt Kritu arým gwaj bajaxwe pãnh ty.

⁴ Ty nhyim me arým adjã. Nhyim me kute ajte 'ã pi'ók no'ók kôt 'ã akatin akatin akati nhyim arým akubyn tïn ne.

⁵ Nãm akubyn tïn nhyim kam Pedru arým omũ. Pedru nhidji 'ödjwýbê ne Xepa. Nhyim kam Jeju kute ar anorbê 12djwý arým omũ.

⁶ Nhyim kam ajte arngro pydjikam gwaj baje meo bakamy krãpti kubê 500 ne kam ajmã ijukri 'ã akre kuteja adjwýnhdjwý arým omũ. Me kute omũnhja krãpti ne akati jakam tïn ne ar ba rã'ã ne. Nhyim me kwýbit arým ty.

⁷ Nãm me omũ nhyim kam ajte Xijagu omũ. Nhyim kam Jeju kute ar anorja kunĩ omũ.

⁸ Kam ne ba ba me tekren arým omũ. Ije mrãmri ne me prĩre nhõ akati nhõkre djã kôt me aêrbê bixadjwýr pyrãk. Imã Jeju kurê:õ iba. Nhyim kam memã amijo amirĩto ba nhyim me omũnhõ ba. Omũnhõ ba ba kam badjwý arým omũ. Nãm ijaêrbê imã amijo amirĩt ba me totokbê arým omũ.

⁹ Jeju kute ar anorja djwý ar rũnhõ kute ijakrenh mex. Bajbit mekam ikajgo pyrãk. Mrãmri ne me ren kute ijã memã kum, "Jeju ne Paur jano", anhÿr kêt. Ije me kute amim Jeju marjao ibikênhõ ibakam ne me ren ijã anhÿr ar ba kêt.

¹⁰ Nhyim be, kati. Metîndjwýnh tu kum ikaprĩ kôt* Jeju arým ijano ba arým 'ã idjujarênh ar iba. Djãm kum ikaprĩ kajgo? Kati. Ba ne ba kum idjãpênhõ ar kunĩ jakrenh mex. Djãm ba ne ba apê? Kati. Metîndjwýnh ta ne tu kum ikaprĩn ikadjwýnhbê djan ijo ba. Ijo ban ikam apê ba arým kum apê.

¹¹ Nhyim ar wãdjwý kãj bê memã 'ã ujarênh ar ba. Badjwý ba kãj bê memã 'ã idjujarênh ar iba. Bar aktã Kritu 'ã memã ajarê gar kam arým tu amim markumrêx.

Medjwý tyk ne akubyn tïn.

Ruk 20.37

¹² Me arým kãj bê Kritu akubyn tïn'ã ar amã ajarê gar arým aje mar. Mýkam ne ga ate ar akwý ajte memã kum,

—Kati. Me tyk akubyn tïn prãm kêtikumrêx, anhÿro aba?

¹³ Ne ren mrãmri me tyk akubyn tïn kêt nhyim Kritudjwý ren akubyn tïn kêt ne.

¹⁴ Ne ren mrãmri akubyn tïn kêt ba ren ar kãj bê 'ã ar amã idjujarênh ar iba kajgo. Ga ren ar gadjwý ren amim maro aba nhyim ren arým kajgo:kumrêx.

¹⁵⁻¹⁶ Ne ren mrãmri me tyk akubyn tïn kêt nhyim Kritudjwý ren akubyn tïn kêt ne. Ba ren ar kam me kunĩmã Metîndjwýnh jarênh'ã ijêxnhõ iban memã,

—Metîndjwýnh arým akubyn Krituo tïn, anhÿro iba.

¹⁷ Ne ren mrãmri Kritu akubyn tïn kêt ga ren ar amim maro aba nhyim ren arým kajgo:kumrêx. Gar kam ren ajaxwe tũm rã'ã ne.

¹⁸ Nhyim me kute Kritu mar arým tykdjwý ren akubyn tïn kêt ne ren mrãmri tu biknorkumrêx.

¹⁹ Gwaj ren batĩnri amim Kritu kamnhĩx ne ren kam arým ty. Ne ren kam akubyn gwaj batĩn kêt djã ne gwaj ren kam bakĩnh? Kati. Gwaj ren kam bakaprĩkumrêx. Ne ren bakaprĩõ katãt me kunĩ jakrenh mex ne.

²⁰ Nhyim be, kati. Mrãmri ne Metîndjwýnh akubyn Krituo tinkumrêx. Kam me kute amim Kritu mar tyk kunĩdjwý dja me Kritu kôt akubyn tïn ne.

²¹ Pykakam me'õ djõ'ã ne me arým ty. Ne kam akubyn tĩndjwý pykakam me'õdjwý djõ'ã akubyn tïn.

²² Adãõ kôt me ja kunĩ Adãõ djõ'ã ty. Nhyim Kritu kôt me ja kunĩ ajte Kritu djõ'ã akubyn tïn.

²³ Djãm me kumrêx akubyn tïn? Kati. Kritu arým tyn kam kumrêx akubyn tïn ne wabi. Dja ĩ akubyn bõx. Akubyn bõx kambit dja akubyn õ me jao tïn.

²⁴ Nhyim kam arým pykakam mýjja kunĩ aminhinomã amimê. Kam dja Kritu arým Bãmã me kanga. Kute meo baja kunĩ arým Bãmã me kanga. Kute kum me kanga djwýnhrãm dja pykakam me bẽnjadjwýr kunĩõ kajgo. Me 'itÿx kunĩõ kajgo. Nhyim kam me arým meo ba kêt ne arým rerekre. Kam dja Kritu arým Bãmã õ me ja kunĩ kanga nhyim arým me kunĩõ ba.

²⁵ Bir, ajbir jakam ne Kritu Metîndjwýnh kabênkôt arek meo ba. Dja meo ba:n arým kurê djwýnh kunĩmã rerek jadjã. Ga, me kum bẽnjadjwýr rũnh pymakam rerekren parbê rõrõkja pumũ. Kurê djwýnh kunĩdjwý dja Kritu pymaje rere:kre.

²⁶ Gwaj badjwý. Mýj dja gwaj bajon? Bir, dja gwaj bajo ban arým akubyn gwaj bajo tïn. Gwaj kam batyk kêtikumrêx. Gwaj bakurê djwýnhbê batykjadjwý dja kêtikumrêx. Gwaj bakurê djwýnhõ ino rer ne ja.

* **15:10** Djãm ba ne ba ijaxwe kêt nhyim pãnh kum ikaprĩ Kati. Ba ne ba te ijaxwe kêtãm. Nhyim be, ta ne tu kum ikaprĩ.

²⁷ Nà, dja Kritu kuré djwýnh kunimã rerek jadjã. Amrëbê ne me me bakukãmãremã 'ã ajarën memã kum, "Arým ne me kunimã rerek jadjã nhym me kunĩ arým umaje parbê kum rôrök ne",

ane. Amrëbê me ã Kritu'ã ane. Me bakukãmãremã ane. Kam dja Kritu arým me kunimã rerek jadjã. Djãm kam Metĩndjwýnh ta Kritumã rerekre? Kati. Mýjja kunĩ, me kunĩ Metĩndjwýnhmã rerekren kam arým Kritumã rerekre.

²⁸ Kute me kunimã rerek jadjãr nhym me kute o bēnjadjwýr raxkam dja Kra ta arým Bãmmã bēnjadjwýr rax jarē. Nhym kam Bãm arým me kunimã rax'ã pydji. Ta ne Kra kadjy mýjja kunimã rerek jadjã.

²⁹ È, jadjwý. Me kute me tĩri ngómã me angjēnh kêt nhym me arým tyk. Nhym me kute me tykja mar kadjy ne me ãm djãkam ngómã me tĩnja jangjēnho ba. Ne ren mrãmri me tyk we akubyn tĩn kêt nhym ren me ngómã me angjēnh kajgo. Nhym be, kati. Mrãmri me tyk akubyn tĩnkumrëx.

³⁰ Badjwý myt kunikôt imã me kute ibĩn pyma.

³¹ Akati kunikôt imã me kute ibĩn pyman mã kum idjãpēnh ar iba. Ne ren me tyk akubyn tĩn kêt ba ren ã idjãpēnho anhýr kêt nhym ren me kute ibĩn prãm kêt. Ba ren kam imã ibĩn pyma kêt. Ba ne ba Bēnjadjwýr djwýnhbê Kritu Jeju'ã ajarē gar 'ýr amijo akëx. Kam ikĩnhkumrëx ne mã ar ajo amra. Ne ren me tyk akubyn tĩn kêt ba ren ar amã Kritu'ã idjujarēnh kêt gar ren kam amim mar kêt. Ba ren kam ã ar akam ikĩnho anhýr kêt. Nhym be, kati. Me tyk akubyn tĩnkumrëx.

³² Krĩraxbê Epexu jakam me kute ibĩn prãm. Ga, me kute rop djãkrëo kê nhym kute me par prãmja pumũ. Nã bãm memã Kritu'ã ajarē nhym me arým imã ãkrë:n ibĩn prãm. Ne ren me tyk akubyn tĩn kêt ba ren ba akubyn itĩn kêt ne ren ajmã nê. Ren me Epexukam ibĩ ba ren akubyn itĩn kêt ne ren ajmã nê. Nhym be, kati. Dja me ibĩn ba akubyn itĩnkumrëx. Nhym be, amrëbê ne me arĩk abenmã kum,

"Dja akatibê gwaj batyk ne babiknor jabej. Gwaj kam on batĩri amijo kĩnhbit. Gwaj banhõ kwý krēn bakõm rax ne bakĩnh kati", anhýro ba.

Ne ren gwaj batyk ne akubyn batĩn kêt ba ren mekõt ã ikabēno ane. Nhym be, kati. Me tyk akubyn tĩnkumrëx.

³³ Kwãrik wãnh gē me ar amã 'ëx ne ar anoo biknor kêt. Amrëbê me memã kum,

—Dja me mexja me axweo õbikwan kõt ar ban ĩ arým me axweo axwe, ane. Kõt ne me kute arēnhja. Kam kwãrik wãnh gē me ar anoo biknor kêt. Ga ren ar amim me kabēn man ren arým me kõt ajaxwe.

³⁴ Wãkam me kwý kute Metĩndjwýnh mar kêt. Gora ar amiman amijãno djan ajaxwe kêt. Ar apijãmmã ne ba ar amã ja jarē.

*Akubyn me tĩnkam mýj dja me ĩkam kute?
A Kõ 5.1; Pir 3.21*

³⁵ Godja ar ajõ ikukij ne imã,

—Arým gwaj batykkam mýj dja gwaj akubyn batĩn on? Mýj godja gwaj banhĩkam kute? ane.

³⁶ Ajbã. Purkam aje mýjja 'y kreo amõrkam ne gar aje mýjja 'y jangjēnho kute me tyk jangjēnh pyrãk. Gar ren aje 'y jadjãr kêt nhym ren ingrõt ne abatãnh kêt. Gwaj badjwý ren batyk kêt gwaj ren akubyn batĩn kêt.

³⁷ Gar bãygogo 'y nãr atemã 'y 'õdjwý kre nhym kam ingrõt ne kam bãri abatãnh ne. Djãm bãri jabatãnh pro ne ga kre? Kati. 'Ybit. Djãm bãri jabatãnh kute 'y pyrãk? Kati. Atemã.

³⁸ Apýnh mýjja djãri ne Metĩndjwýnh kute 'y kadjy bãri nhipëx. Kute amim 'ã karõ kõt kute ipëx. Pi'y kadjy ne kute pi'y bãri nhipëx. Katëbãri 'y kadjy ne kute katëbãri bãri nhipëx. Apýnh mýjja djãri ne kute 'y kadjy bãri nhipëx.

³⁹ Djãm axikõt ne mýjja nhĩ? Kati. Apýnh me banhĩmē mry nhĩmē ãk nhĩmē tep nhĩmē. Apýnh mýjja nhĩ.

⁴⁰ Me apýnh kãjkwakam mýjja pumũn kam kum kĩnh. Myt pumũ, mytyrwý pumũ, kanhêtire pumũn kam kum kĩnh. Apýnh me kum mýjja kĩnh djãri ne me omũn kum kĩnh. Ne apýnh pykakam mýjja pumũn kam kum kĩnh. Mry pumũn, tep pumũn, bã pumũn kam kum kĩnh. Apýnh me kum mýjja kĩnh djãri ne me omũn kum kĩnh. Kãjkwakam mýjjamē pykakam mýjja ne me apýnh kum mýjja kĩnh djãri.

⁴¹ Me kute myt pumũnhkam kum kĩnhkumrëx. Ne kute mytyrwý pumũnhkam kum kĩnhkumrëx. Ne kute kanhêtire pumũnhkam kum kĩnhkumrëx. Apýnh kanhêtire djãri ne me omũn kum kĩnhkumrëx.

⁴² Me tyk akubyn tĩnkamdjwý. Me tyk jangjēnhja myt tãmkam punu. Nhym be, akubyn me tĩnkam arým punu prãm kêtumrëx.

⁴³ Me kute me angjēnhkam me kum me kĩnh kêt. Nhym be, akubyn me tĩnkam me arým kum me kĩnhkumrëx. Me kute me angjēnhkam týx kêt. Nhym be, akubyn tĩnkam me arým 'itýxkumrëx.

⁴⁴ Pykakam me ĩ. Kãjkwakam atemã me ĩ. Pykakam me ne me ĩ jangij. Nhym be, akubyn me tĩnkam ne me atemã ĩ. Me kãjkwakam me ĩjao ĩ.

Pykakam me ĩ nhym kãjkwakamdjwý atemã me ĩ.

⁴⁵ Ikabēnja kõt ne me amrëbê: memã kum,

“Me banhingêt Adão kumrêx ne Metîndjwýnh ipêx ne akôn o tîn nhyam arým tîn ne.”

Nâm me amrêbê â me bakukâmâremâ ane. Nhyam be, Adão kôt Adão 'ôdjwý ne kubê Jeju. Ne kute mýjja kunîo tîno ba.

⁴⁶ Metîndjwýnh kute pykakam me ipêxkam djâm kâjkwakam me io ne me î? Kati. Pykakam me î jao ne me î.

⁴⁷ Adãoja kumrêx ne Metîndjwýnh pykao kum î. Nhyam be, Jeju, Adão 'ôdjwýja ne kâjkwakam me io î.

⁴⁸ Adão nhîja kumrêxo pykabê me bakunî nhî. Kâjkwakam Adão 'ôdjwý nhîo ne kâjkwakam me ja kunî nhî.

⁴⁹ Nhyam be, arým gwaj batyk ne akubyn batîn ne badjâbirkam mýj dja gwaj banhîkam kute? Djâm Adão nhîo gwaj banhîmâ? Kati. Dja gwaj atemâ banhî kute kâjkwakam Jeju nhî pyrâk.

Dja meo kukrà kêt ne meo ny.

Tex k 4.16

⁵⁰ Djâm me banhî, me bakamrô jao dja Metîndjwýnh kâjkwakam me bajo ba? Kati. Me banhî ja râ'â, Metîndjwýnh kute me bajo ba prâm kêt. Me banhî punu prâmkam. Nhyam be, kâjkwakam mýjja punu prâm kêt.

⁵¹ Ba ar amâ mýjja bipdjur tûm jarê gar ama. Djâm gwaj bakunî dja gwaj ty? Kati. Gwaj bakwý dja gwaj batyk kêt. Nhyam be, gwaj bakunîmâ dja Metîndjwýnh atemâ gwaj banhî nhîpêx.

⁵² Dja gwaj banhipêxo kukrà kêtô kute gwaj bano bikraro kukrà kêtja pyrâk. Dja me kunî, mýjja kunî aminhinomâ amimê nhyam kady mrân dhwýnh arým ô'i kakô. Nhyam kam Metîndjwýnh akubyn me tyko tîn ne. Dja me î punu prâm kêtô akubyn meo tîn ne. Ne kam arým gwaj badjwý atemâ gwaj banhî nhîpêx.

⁵³ Gwaj banhî tûmja ne punu prâm nhyam be me î punu prâm kêtô dja gwaj banhî ny. Jakam gwaj batyk prâm nhyam be dja gwaj î batyk prâm kêt ne batîn râ'â: râ'â ne.

⁵⁴ Dja gwaj banhî punu prâm kêt ne batyk prâm kêt ne Metîndjwýnh kôt batîn ne ar baba râ'â: râ'â ne. Nhyam kam me kute amrêbê: mýjja jarênhja dja katorkumrêx. Amrêbê: ne me memâ kum,

“Arým me tyk kêt. Arým akubyn meo tîn nhyam me arým tyk kêtumrêx. Ne tu tîn râ'â: râ'â ne.”

Nâm me amrêbê â me bakukâmâremâ ane nhyam me arým 'â pi'ók no'ók ne.

⁵⁵ Nhyam kam me ajte memâ kum, “Ga, mýjja kakrit kute me kamjýr nhyam me arým tykja pumû.

Dja Bênjadjwýr djwýnh me batykjao apêx kute mrâmri ne me kute mýjja kakrit perey jakâr nhyam kute arým me kamjýr kêt pyrâk.

Bênjadjwýr djwýnh dja akubyn me tyko tîn. Nhyam kam nhýnhjakam me ajte tykmâ? Kati. Arým me tyk kadjy kêtumrêx.

Ga, me tÿx kute me pa 'amýnh ne kute meo baja pumû. Nhyam me te kator ne te ta ar ba prâmje.

Me kunîdjwý ne me aben djô'â tyn te tîn ne ar ba râ'â prâmje.

Nhyam be, Bênjadjwýr djwýnh dja akubyn me tyko tîn. Nhyam kam nhýnhjakam me ajte tykmâ? Arkati. Arým me tyk kêtumrêx.”

Nâm me amrêbê â me bakukâmâremâ ane nhyam me arým 'â pi'ók no'ók ne. Nhyam kam me aben djô'â arê:n arê:nhô môr tâmtâ:. Me bakamingrânre dja gu me ajte arê:nhô bamôr tâmtâ: arým 'ÿr o bôx. Mrâmri me batyk kêtumrêx 'ÿr o babôxkumrêx.

⁵⁶ Mýjja kakrit kute me kamjýrkôt ne me ty. Me axwekôtdjwý ne me tyn arým me biknor tokry djâkam akuno. Ne kam mýj ne me kute amijaxwe mar on? Bir, me memâ Môjdjê kukràdjâ jarê nhyam me arým amijâ kuman amijaxwe ma. Ne kam arým te axwe kêt prâmje. Te: axwe kêt prâmje ar ba:n arým axwe pânhy tyn kam me biknor tokry djâkam akuno.

⁵⁷ Nhyam be, Metîndjwýnh ne ukaprikumrêx ne arým Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu jano. Nhyam kam arým gwaj bajaxwe pânhy tyn akubyn tîn. Dja gwaj kôt te tyn akubyn batîn. Akubyn batîn ne ajte batyk kadjy kêtumrêx, bajaxwe kadjy kêtumrêx.

⁵⁸ Kam, akmère, âpnhîre, dja gar arek Bênjadjwýr djwýnhkôt adjâm tÿx ne tu amim mar tÿxkumrêx. Kwârîk wân'h 'â adjukanga kêt. Mýjja 'ôkôt 'â adjukanga kêt. Kum adjâpênh kumex râ'â. Bênjadjwýr djwýnhkôt adjâpênhja kajgo kêtumrêx.

16

Metîndjwýnh nhô me ja kadjy pi'ók kaprî'â kute memâ karô ne ja.

Kar 11.29; Rô 15.25; A Kô 8.1; Xim k 6.18

¹ Jakam Metîndjwýnh nhô me ja kadjy pi'ók kaprî'â ije ar amâ karômâ. Dja gar Jeju nhô me jamâ pi'ók kaprî jano. Ije krîraxbê Garaxakam me kute amim Jeju marjamâ arênh kôt dja gar memâ pi'ók kaprî jano.

² Pi'ók kamrêk kunîkôt dja gar akunî me kadjy anhô pi'ók kaprî kwý jadjuw. Apýnh ar anhô pi'ók kaprîja nhidji kôt dja gar me kadjy kwý jadjuw. Ar anhô pi'ók kaprî rax jabej ar anhô rax kwý tan me kadjy adjuw. Nâr ar anhô ngrire jabej ngrire kwý tan me kadjy adjuw. Adjuw ne o atom. Dja ba bôx nhyam arým o atom pro. O atom pro ba kubyn kam 'â idjâ'wýr ar iba kêt.

³ Dja ba bôx gar amim amikam me'ô aro amûptân imâ ar arê. Ba kam ar'â

pi'ók no'ók ne arkum kungān arým krīraxbê Djeruxarë'yr ar ano. Gê ar pi'oko tēn anhō pi'ók kaprīo tē. Ne Djeruxarë'yr o tēn o bōx ne mem kungā gê me omū. Ne kam arým ar mar katāt.

⁴ Nār kon, gar me'yr ijanor prām jabej ba dja ba me'yr aro tēn aro bōx. Dja gar ā pi'ók kaprīo ane. Tām ne ja.

⁵ Jakam dja ba ar awýr itēm'a ajarē. Wām ar awýr gédja ba ī tēn ar apumū. Gédja ba pykabê Mateni kumrëxkam tēn kam ajte amū ar awýr tēn bōx.

⁶ Ne kam ar akam arek idjām jabej ar akam ijā na apēx jabej. Gar kam amū itēm kadjy ikōt o kangōn ijano. Ba kam o ajte amū itēm kadjy 'ityx ne.

⁷ Djām jakam dja ba ar awýr tēn bōx? Kati. Ne ba ren jakam ar awýr tēn ren ar akam idjām 'iry kêt ne ren ajte amū tē. Arek ar akam idjām 'iry kadjy ne ba amima. Metīndjwýnh kute amim ijā karō kōt ikabēnkumrëx jabej dja ba arým ā ar akam ane.

⁸⁻⁹ Nhyim be, krīraxbê Epexujakam ne ba idjāpēnh mexkumrëx. Me kum idjujarēnh kīnh. Nām me kute nrāmri ne me kute memā 'ā ijē djā'ā 'yr ne memā, "Ajrā amrē wadjā", anhýr pyrāk ne me kum idjujarēnh kīnh. Ba memā Kritu'ā ajarē nhyim me ma:ro kumex. Nhyim me kwý krāptīdjwý kute ikapērkar ne ibē āptār prāmikumrëx. Gédja ba kam arek jakam ar iba. Ar iba: nhyim me bikprōnh djā nhō akatibē Pēxiko ijā apēx ba kam arým wām itēmā.

¹⁰ Nhyim godja Ximoxi ar akam bōx jabej dja gar kam kum akabēn mexbit jarē. Abenmā ikabēn ja jarē gê ar akam bōx gar amā abē. Ne kam kum akabēn mexo akabēn gê umar mex. Mýkam dja gar ā kum ane? Bir, nām ikudjwa mā Bēnjadjwýr djwýnhmā āpēnh ba. Kam dja gar ā kum ane.

¹¹ Kwārīk wānh ar ajō amā kurē kêt. Ne amrē ajte tēm kadjy dja gar kōt o kangō gê týx ne umar mex ne amrē tē. Nā bām amiwýr kam amak ar o iba. Gwaj baje aro bakamy Ximoxikōt mōrjadjwý ne ba amiwýr arkam amak ar o iba.

¹² Apōrdjwý ne ba o ikamy. Nā bām te ar awýr tēmā kum ikabēn mex jarē nhyim mā imā,

—Kati. Jakam me'yr itēm prām kêt, ane. Ta dja 'ōkam arým ar awýr tē.

¹³ Ar ajaxwebê amijā ano týx. Krikukōt adjām týx ne tu amim mar týxo aba. Me kum Metīndjwýnh kīnh kêtja dja gar amā me uma kêt ne atýx.

¹⁴ Amā me abēbit. Amrānh kunīkōt amā me kunī jabē.

¹⁵ Nhyim kam Exepa nhō kikrekam ar ja ne ar amrēbê Metīndjwýnh'yr amijo akēx.

Pykabê Akajakam ar kumrëx 'yr amijo akēx. Ja ne gar arým aje mar. Nām ar mā Jeju nhō me ja kōt o kangōnh ar o ba. Arkum me kōt o kangōnh kīnhkumrëx.

¹⁶ Dja gar ar kabēn ma. Ne me kute ar kudjwa Metīndjwýnhmā āpēnh týx ar o bajadjwý kabēn ma.

¹⁷ Exepamē Potunamē Akaku ar arým amrē iwýr bōx ba arým ikīnhkumrëx. Gar amrē iwýr abōx kêt ne ikōt o kangōnh kêt. Nhyim kam ar arým iwýr bōx ne ikōt o kangō.

¹⁸ Ba kam arým ikīnhkumrëx ne. Wākam ar gadjwý amybyým dja gar arým aman idjō'ā akīnhkumrëx. Dja ar wām tēn bōx gar ar aman abenmā ar mex jarē.

Kute apýnh õbikwa djāri kum amikabēn mex janor.

¹⁹ Pykabê Adjijjakam apýnh me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio ba djāri ne me ar amā kabēn mex jarē. Ba me kuman arým pi'ók jakam wām ar amā arē. Akwiremē Prixira ar amā kabēn mex jarē. Arkum ar ajabē ne ar amā amijarē. Ar ūrkwākam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio bajadjwý ne me ar amā kabēn mex jarē. Ba me kuman arým pi'ók jakam wām ar amā arē.

²⁰ Jakam gwaj bakamy kunī ar amā kabēn mex jarē ba kuman arým wām ar amā arē. Dja gar abenwýr abōxkam abeno arōrōk ne aben pa krij.

²¹ Ba ibē Paur ne ba inhikrao ar amā ikabēn mex ja'ā pi'ók no'ók ne.

²² Godja ar akam me'ō kum Bēnjadjwýr djwýnh jabē kêt jabej Metīndjwýnh dja o ajkē nhyim arým me biknor tokry djākam akuno. Gédja Bēnjadjwýr djwýnh bōxkumrëx.

²³ Gē Bēnjadjwýrbē Jeju tu kum ar akapri.*

²⁴ Ota, jakam ba imā ar ajabēkumrëx. Kritu Jeju kum ar ajabē. Ba kōt imā ar akunī jabēkumrëx. Tām ne ja.

* 16:23 Djām ar ga ne gar adjukapri nhyim pānh arým kum ar akapri Kati. Ta ne tu kum ar akaprikumrëx.

Paur kute Kōritukam me jamā atāri pi'òk no'òk ne ja.

Paur ajte krīraxbē Kōritukam me jamā pi'òk no'òk ne. Paur kum me abē nhyim be me ja ne me Paur japryn'ā abenmā kum,

—Kati, Metīndjwŷnh kute Paur janor kēt. Ta ne arīk ar ba, ane. Kam ne Paur kaprī rax ne ajte memā pi'òk no'òk ne memā kum,

—E kum be mrāmri ne Metīndjwŷnh tu amim idjarkumrēx ne apŷnh pyka kunīkōt me ja'yr ijano, ane. Ne kam prīne memā amijā ajarē. Amitokry djā kunīkōt memā arē. Be, Metīndjwŷnh ne tokry japōkmā, umar punu japōkmā tu o tŷx ne nēje mŷjja punuo ajngrà. Xatanaj ne memā mŷjja punu ngā nhyim be Metīndjwŷnh ne raxo Xatanaj jakre ne tu me nēje mŷjja punuo bingrānho ba. Nām ā Metīndjwŷnh umao kute nēje mŷjja punuo bingrānho bao ane nhyim Paur memā amijarēn kam ajte memā apŷnh mŷjja'ā karō.

¹ Ba ibē Paur. Kritu Jeju ne ijano ba memā 'ā idjujarēnh ar iba. Metīndjwŷnh kabēnkōt ne ijano ba 'ā idjujarēnh ar iba. Ximoxidjwŷ ne ikōt dja. Gwaj baje Ximoxio bakamy. Ba ne ba pi'òk no'òkkam ar amā ikabēn jarē. Krīraxbē Kōritukam ar aje amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio abaja ne ba ar amā ikabēn. Bu'ā pykabē Akaja kunīkōtdjwŷ Metīndjwŷnh kute ar ajo ò me ja ba ar amā ikabēn.

² Metīndjwŷnhbē ne me Babām. Ne Bēnjadjwŷr djwŷnhbē ne Jeju Kritu. Gē ar tu kum ar akaprīn* ar ajo ba gar adjumar mex rā'ā ne.

Apŷnh me kaprī djāri nhyim Metīndjwŷnh akubyn meo kīnh.

Kor 1.11; A Tex 2.16

³ Metīndjwŷnhbē Jeju Kritu Bām. Kubē gwaj banhō Bēnjadjwŷr djwŷnhbē Jeju Kritu Bām. Ba kum mextire jarē. Mŷkam ne ba kum mextire jarē? Bir, me Babām djwŷnh ne ukaprīkumrēx. Ga, me kaprī nhyim Metīndjwŷnh kute me kunīmā kīnh jangjēnhja pumū.

⁴ Ar ba ne bar apŷnh ar ikaprī djāri kuma. Bar amikanē man me Jeju'ā kum ar ikurē man apŷnh ikaprī ja ma nhyim Metīndjwŷnh arŷm kunīkōt akubyn ar ijo kīnh. Mŷj kadjy ne ā ar ijo kīnho ane? Bir, dja me'òdjwŷ kaprī jabej bar amikudjwa akubyn o kīnh nhyim arŷm ar ikudjwa kīnh. Metīndjwŷnh ta kute ar ijo kīnh o dja bar ajte me'òo kīnh. Ja kadjy ne ā ar ijo kīnho ane.

⁵ Amrēbē Kritu tokry: bar kōt arŷm itokry kumex ma. Memā 'ā idjujarēnhkōt itokry ma nhyim Kritu arŷm mā ar ijo kīnh bar ikīnhkumrēx.

⁶ Mŷj kadjy ne bar itokry? Bir, dja bar itokry gar arŷm amim Metīndjwŷnh ma nhyim arŷm ar apytā. Gar kam akubyn akīnh. Te atokryn akubyn akīnh ne. Nār, godja bar akubyn ikīnh jabej. Mŷj kadjy dja bar akubyn ikīnh? Bir, ar gadjwŷ dja gar kam akubyn akīnh ne arŷm atokrykam atŷx. Ne kam aje amim Jeju mar'ā adjukanga kēt. Godja gar atokry kute ar itokry pyrāk jabej ne kam arŷm ar ima. Ne kam ar ikudjwa atokrykam atŷx ne aje amim Jeju mar'ā adjukanga kēt. Ja kadjy dja bar akubyn ikīnh.

⁷ Itokryn mā: ikīnh. Ne kam ar ajā amim, —Godja ar ikudjwa tokry jabej ne kam ikudjwa ā kīnho ane. Bar amim anen kam tu amim ar akīnh kamnhīxkumrēx.

⁸ Akmere, àpnhīre ar, bar ar amā pykabē Adijikkam itokry jarē gar ama. Ar itokry kume:x. Bar te: ikatormā te: amijo anen kam arŷm amikukām itykbitkam ama.

⁹ Mrāmri ne bar mā amim, —Dja me ibī. Dja me ibī, anhŷr ar ibakumrēx. Mŷj ne bar kam kuma? Bir, dja me ar ikangrōnho ba, bar arŷm amikanārām ar iba kēt ne arŷm tu amim Metīndjwŷnhbit kamnhīxkumrēx. Ta kute akubyn me tyko tīn djwŷnh dja bar tu amim kamnhīx tŷxkumrēx.

¹⁰ Ta ne kute ar ityk jabē ar ipytār. Ar ityk pymatijabē ar ipytār ne kute kubē ar ipytār rā'ā. Ba tu amim kamnhīxkumrēx ne amim, —Mrāmri dja kubē ar ipytār rā'ā ne, ane.

¹¹ Ar gadjwŷ dja gar ar ikōt o kangōn Metīndjwŷnhmā ar ijo a'wŷ. O dja gar ar ikōt o kangō. Ar ikadjy Metīndjwŷnh 'wŷr ar o aban o ar ikōt o kangō. Nhyim kam arŷm ar akabēn man ar akabēnkōt kum ar ikaprīn ar ipytā. Gar kam akīnho akumex ne ar ikōt Metīndjwŷnhmā amikīnh jarē.

Paur kute memā 'ēx kēt'ā amijarēnh.

¹² Wākam me kwŷ ar ijā memā kum, "Paur ar 'ēxnhīkumrēx", ane. Djām mrāmri me kabēnkumrēx? Kati. Bar akubyn amijo tēn amrēbē ar akam ar ibaja'yr amijo bōx ne amiman amim,

—Kati. Nām me ijā 'ēx. Nhyim bē ne ba mekam ijēxnhī ar iba. Kati. Ba ne ba Metīndjwŷnh mexo imex ne mekam ar iba. Metīndjwŷnh kōt ijēxnhī kētkumrēx ne mekam ar iba. Ibu'ā me kum Metīndjwŷnh kīnh kētja ba memā ijēx kēt. Nār, me kute amim Jeju marmā ijēx kētkumrēx ne mekam ar iba. Nā bām ā amimaro anen arŷm amikōt ar amā amijarē. Djām me kute amidjwŷnhbito kīnhja we krā mex kōt ne bar ikrā

* 1:2 Djām ar ga ne gar adjukaprī nhyim ar pānh arŷm kum ar akaprī Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprīkumrēx.

mex ne ar akam ar iba? Kati. Ba ne ba ikrā mex kêt. Nhyṃ be, Metīndjwýnh ta ne tu kum ikaprī ba arým ikrā mex ne ar akam ar iba. Ba ar amā amikôt amijarēn amikam ikīnhkumrēx. Amikam ikaprīre kêt.

¹³ Ije ar amā pi'ók no'ókkam ikabēn jarēnhdjwý. Djām ikabēn krāpti? Kati. Ba ikabēn pýnh ne arēn 'ā pi'ók no'ók gar arým omūn ama. Ba kam ar ajā amim,

–Dja me ī imar pydji. Ne imar pydji rā'ā ne.

¹⁴ Be, kraxje me kute prīne imar mex kêt rā'ā. Godja me ī imar pydji. Nā bām ā ar ajā amim ane. Dja gar ī iman ikam akīnhkumrēx kute mrāmri ne ije ar akam ikīnh pyrāk. Dja Bēnjadjwýr djwýnh akubyn bōx ba ar akam ikīnhkumrēx. Nā bām ā ar amaro ane.

¹⁵ Ar ije ā ar amaro anhýrkam ne ba bit tēmbē ar awýr itēm ne ibōx ne ije ar amā arēnh gar aje amim Jeju mar mexo amū amikamēnhmā. Kam ne ba bit ajte akubyn ar akam ibōx ne ije ajte ar amā arēnh gar ajte o amū amikamēnhmā.

¹⁶ Ba ar ajā amim,

–Dja ba me kumrēx 'ýr bōx. Krīraxbē Kōritukam me'ýr bōx ne mekam ar iban amū pykabē Mateni'ýr tē. Ne kam Mateni kurūm akubyn tēn ajte mekam bōx. Nhyṃ kam ajte amū pykabē Djudēja'ýr itēm kadjy godja me ikôt o kangō ba arým 'itýx ne tē. Nā bām ā ar ajā amim ane. Nhyṃ be, kati. Ar akam ibōx kêt.

¹⁷ Djā nā bām bit ar akam ibōxmā ne arīk ikabēn dji? Kati. Djā nā bām me kum Metīndjwýnh kīnh kētja kudjwa ikabēn amānhkrut ne ar amā,

–Nā. Dja ba ar awýr bōx, anen atekam ajte amim,

–Kati. Dja ba ar'ýr ibōx kêt, ane? Kati. Ikabēn amānhkrut kêt.

¹⁸ Metīndjwýnh kute kabēn pýnh ne arēnh ba ije kudjwa ikabēn pýnh ne arēnh.

¹⁹ Bamē Xibanumē Ximoximē ne bar kàj bē ar amā,

–Metīndjwýnh Krabē Jeju Kritu dja gar tu amim markumrēx nhyṃ arým ar apytā, ane. Djā ne bar atekam ajte ar amā, “Kati. Dja ar apytār kêt”, ane? Kati. Dja gar tu amim markumrēx nhyṃ mrāmri arým ar apytarkumrēx.

²⁰ Metīndjwýnh ne gwaj bamā,

–Dja ba ī ar amā apýnh mýjja mex ngā. Ar aje tu amim Kritu markam dja ba ī ar amā kungā. Dja gar ikôt atīn ne ar aba rā'ā: rā'ā ne. Mýjja kumex dja ba ar amā kungā. Nām ā gwaj bamā anen kam kabēn pýnh ne arē. Kabēn pýnh ne arē gwaj arým mar pýnh ne abenmā kum,

–Mrāmri ne arēnhkumrēx, ane. Gwaj ā abenmā ane nhyṃ Metīndjwýnh arým gwaj bakam kīnhkumrēx.

²¹ Kritu ne kute gwaj bamā týx jangjēnh. Ar bamē ar gamē kute gwaj bamā týx jangjēnh gwaj tu amim mar týxkumrēx ne 'ā badjukanga kêtumrēx. Nām gwaj bamā Karō jano nhyṃ arým ar gwaj bajo ba.

²² Ga, me kute mýjja 'ā aminhidji nhōr nhyṃ arým amirítumrēxja pumū. Gwaj badjwý arým ne gwaj bamā Karō jano nhyṃ arým gwaj bakam nhýn gwaj bajo ba. Gwaj kam arým amikam Karō man amim,

–Mrāmri ne Metīndjwýnh arým ijo krakumrēx. Ga, arým kute imā Karō janor nhyṃ kute ijo bakumrēxja pumū, ane.

Gwaj amim anen arým kuma. Arým Metīndjwýnh gwaj bajo kra. Ja ne gwaj kuma. Karō kute gwaj bajo bakôt ne gwaj kuma. Ga, me kute memā mýjja rūnh nhōrmān kute kukām memā kryre nhōrja pumū. Nhyṃ me amim kryre jamýn arým amiwýr rūnh kamnhīkumrēx. Gwaj badjwý Metīndjwýnh arým gwaj bamā Karō jano nhyṃ arým gwaj bajo ba. Gwaj kam arým amim,

–Ga, Metīndjwýnh arým kute imā Karō janorja pumū. Ga, kute ijo baja pumū. Mrāmri dja ba kàjkwakam kôt ifīn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Karō gwaj bajo ba gwaj kam amim anen kam arým baje mrāmri ja markumrēx. Mrāmri kàjkwakam Metīndjwýnhkôt baťīn rā'ā: rā'āja markumrēx ne amiwýr kamnhīkumrēx.

²³ Amrēbē ne ba pi'ókkam ar amā me'ō jaxwe jarē. Me'ō jaxwe: ar akam ar ba gar ate akrā nhyṃ arek ar akam axweo ba rā'ā. Ba ren on ar awýr bōx ne ren arým 'ā ar amā ikabēn ne ren ar amā kaprī jadjā. Ije ar amā akaprī jadjār karō ne ba on ajte Kōritukam ar awýr ibōx kêt. Mrāmri ne ba ar amā amijarēnhkumrēx. Metīndjwýnh ne kute imar. Nok ba ren ar amā ijēx nhyṃ ren ajmā ijōn. Mrāmri ne ba ar amā amikôt amijarēnhkumrēx.

²⁴ Ar aje amim Bēnjadjwýr djwýnh Jeju marmā ne bar ar awýr ibōxmā. Djām ar ije ar akam amijo ibēnjadjwýr ne ibamā? Kati. Ar ba ne bar ije ar amā kájma akīnh kamēnhmā. Kritu pydjibit ar aje tu amim markumrēxmā. Tām dja ar ajaxwebē ar amā týx jadjā gar mā kôt ar amijo aban 'ā adjukanga kêt.

2

¹ Ar akaprī karō ne ba amim,

–On me'ýr itēm prām kêt. Nok ba ren me'ýr bōx ne ren memā kaprī jadjār mex ne, ane.

² Nā bām ren ar amā kaprī jadjār mex nhyṃ mýj me'ōja ren ijo kīnh? Gar ren akaprīkam te aje ijo kīnhmā.

³ Kam ne ba amrēbē amikukām ar amā pi'ók no'ókkam ikabēn jarē. Ar aje ikutēp abeno mexmā ne ba ar amā arē. Ba ar awýr

itēm ne ibõx ne ije ar apumũnh ne idjumar punu kêt kadjy ne ba ar amã arẽ. Ar aje ijo kĩnhmã ne ba bit tẽmbẽ ar awỳr itēm ne ar awỳr ibõxmã nhym ren ate ar akwỳ imã idjumar punu jadjã. Ar akwỳkam idjumar punu karõ ne ba amrẽbẽ amikukãm ar amã pi'òk no'òk ne. Nã bãm ar amexkam amakbẽ amim ar akunĩ kamnhix ne. Ba ar awỳr bõx gar iro'ã akĩnh kadjy ba tu amim ar amex kamnhixkumrẽx ne.

⁴ Nã bãm ar akam idjumar punu rax ne ikadjwỳnhbẽ itokry kumex man mu:w. Djãm ije ar amã ar akaprĩ jadjãr kadjy ne ba ar amã pi'òk no'òk? Kati. Ar aje imar kadjy. Imã ar ajabẽ:ẽ. Ar aje imar kadjy ne ba ã amrẽbẽ amikukãm ar amã pi'òkkam ane.

Me kute me'õ axwe maro biknor'ã kute memã karõ.

Ruk 17.3; Gar 6.1; Ep 4.32

⁵ Ije amrẽbẽ pi'òkkam ar amã me'õ jaxwe: jarẽnhja djãm bajbit ne imã ikaprĩ jadjã? Kati. Ar gadjwỳ ne ar akunimã kaprĩ jadjã. Ba ar amã iprĩren ar amã me'õ jaxwe jarẽ.

⁶ Aje, kwãrik wãnh ajte ijukri me'õjamã kaprĩ jadjãr kêt. Mrãmri amrẽbẽ me'õja axwen kam arỳm kaprĩre. Ar akrãptĩ arỳm axwe pãnh kum kaprĩ jadjã. Jao dja gar krãta. Kwãrik wãnh ajte kum kaprĩ jadjãr kêt.

⁷ Jakam dja gar on me'õja jaxweo aknon ajte mar kêt. Ne kam tu o kĩnh gẽ akubyn tỳx ne. Gar ren kum kaprĩ jadjãr rã'ã nhym ren kaprĩbẽ te amijo anen arỳm rerek mex ne.

⁸ Dja gar ajte kum,

—Mrãmri ar imã ajabẽkumrẽx, ane. Dja gar kum ane gẽ on kaprĩ kêt.

⁹ Be, ije amrẽbẽ ar amã ikabẽn'ã pi'òk no'òkja ije ar amar kadjy ne ba 'ã pi'òk no'òk. Ije 'ã pi'òk no'òk kadjy ba amikabẽn man amim,

—Ba arkum ikabẽn mex jarẽ gẽ ar iman goja ikabẽn kõt amijo ba jabej, ane. Ar aje ikabẽn kunĩ mar ne kõt amijo aba jabej ne ba ar amã pi'òk no'òk.

¹⁰ Godja gar me'õ axwe'õo abiknor jabej ba badjwỳ arỳm axweo aknon mar kêt ne. Mrãmri me'õja axwekumrẽx jabej ba arỳm axweo akno, ar adjumar mex kadjy arỳm o akno. Kritu kukwakam ba arỳm axweo aknon arỳm mar kêt ne.

¹¹ Djãm ije axwe mar rã'ã? Kati. Arỳm ba o aknon mar kêt. Ba ren axwe mar rã'ã nhym ren Xatanaj arỳm gwaj banoo akno. Nãm me noo biknoro ba. Ja ne gwaj baje prĩne mar.

¹² Be, ba amrẽbẽ krĩraxbẽ Krõwadji'ỳr tẽn 'ỳr bõx. Ije kãj bẽ memã Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽnh kadjy ba Krõwadji'ỳr tẽn 'ỳr bõx. Ne kam memã Kritu jarẽ nhym kam me kum kĩnh ne ma:ro kumex. Nãm me kute mrãmri

ne me kute memã kikre'ã ijẽ djã'ã rẽn ne memã, “Ajrã amrẽ wadjã”, anhỳr pyrãk.

¹³ Nãm me ã kum Kritu'ã ujarẽnh ny kĩnh ane. Me te kum kĩnh ba idjumar punu rã'ã ne. Nã bãm kam bõx ne te ikamy Xitu jabej ne kum ikator kêt. Xituo ne ba ikamy. Kum ikator kêt kam idjumar punu. Ne kam memã, “Ba on”, anen arỳm amũ pykabẽ Mateni'ỳr Xitu jabej tẽ.

Me kudjy djão me kurwỳk mõrja Paur kute amijã akre.

Ep 5.2; Pir 4.18

¹⁴ Bar te idjumar punun mã Metĩndjwỳnhmã ar amikĩnh jarẽ. Mỳkam? Bir, ta ne ar ijo djuw mex bar mã Kritu kõt ar amijo iban mã ikĩnh. Ikĩnh kute mrãmri ne me kute me kurẽ djwỳnh'ỳr meo ban kute 'ã ãprãrn akubyn õbikwa tẽpo ban kurwỳko põx ne kĩnhja pyrãk. Nãm ã Kritu kõt amijo ibakam ikĩnh ane.

Ga, me krãkamngõnh krãptĩ: akubyn kurẽ djwỳnh kurũm ban kurwỳko põx nhym me kute kukãm prykõt pidjõrã rẽn ne kute kudjy djã kudjy tỳx bõr nhym kudjy:ja pumũ. Nhym kam ardjãnh me kunikõt prõt ne kute me kunio bikamỳr ja pumũ. Ar badjwỳ ne bar pyka kunikõt Kritu'ã memã idjujarẽnh iba nhym me arỳm pyka kunikõt 'ã idjujarẽnh ma. Kritu ta kute kudjy djã mextire pyrãk bar me kunimã 'ã ajarẽ.

¹⁵ Nã bãm ar ã anen kam arỳm Metĩndjwỳnh kĩnh. Kute mrãmri ne me kute kum kudjy djã mextire bõr nhym ardjãnh 'ỳr ãbir nhym kute bãrn kĩnhja pyrãk. Nã bãm ar ã kum anen kam arỳm me jamãdjwỳ ã ane. Metĩndjwỳnh kute amim me utãrjamẽ kute me kangajamẽ amẽ me jamã ne bar ije mỳjja kudjy mextire pyrãk ne memã Kritu'ã idjujarẽnh iba.

¹⁶ Nhym be, me ja ne me kum Kritu 'ã ar idjujarẽnhja kĩnh kêt. Ar ije mỳjja kudjy mextire ja pyrãk me kum kĩnh kêt. Metĩndjwỳnh kute me kanga nhym me me biknor tokry djãkam biknor ja kadjy ne me kum kĩnh kêt. Nhym be, ate me ja ne me kum Kritu'ã ar idjujarẽnhja kĩnh. Ar ije mỳjja kudjy mextire ja pyrãk me kum kĩnh. Metĩndjwỳnh kõt me tĩn ne ar ba kadjy ne me kum kĩnh. Be, mỳj me'õ ta ne ãpẽn djã ja kadjy tỳx? Kritu'ã ujarẽnh kadjy tỳx. Djãm ar ba? Arkati. Nhym be, Metĩndjwỳnh ne ar ijo ban ar imã tỳx jangij bar me kunimã 'ã idjujarẽnh ar iba.

¹⁷ Nhym kam me krãptĩ kute arĩk Metĩndjwỳnh kupa'ã kabẽn jarẽnh punu. Djã ne bar me kudjwa ã arẽnho ane? Kati. Ar ba ne bar amijãno djan Metĩndjwỳnh kukwakam katãt arẽnhkumrẽx. Metĩndjwỳnh ta ne ar ipumũnh nhỹ. Ar ije kupa'ã arẽn nhym kute ar imã o pãnh karõ ne bar ã katãt

arēnho ane. Kritu ar imē amijo kajkep bar katāt arēnhkumrēx ne.

3

Paur ta kute amimex'ā amijarēnh kēt.

¹ Djām mrāmri ne ba ije ajte ar amā amimex jarēnhmo kraxja? Kati. Ar ba ne bar ije amimex jarēnh kēt. Djā ne bar me kwý kudjwa memā, nār kon ar amā,

—Memā ar imex'ā pi'ók no'ók ne ar imā angā bar memā o tēn o bōx. O bōx gē me arēn arým ar imex man kum ar ikīnh, ane? Ne kam ar amā pi'óko tēn o bōx gar arēn kót arým ar imex man ar amā ar ikīnh? Kati. Ar ba ne bar imā imex'ā pi'ók no'ók prām kēt. Me kwý ne me mrāmri kum amimex'ā pi'ók no'ók prāmkumrēx. Nhyr be, ar ba ne bar imā prām kēt.

² Mýkam ne ar bajbit ar imā amimex'ā pi'ók no'ók prām kēt? Bir, ar ga ne gar aje ar imex'ā pi'ók no'ók pyrāk. Ar ba ne bar ar amā Kritu jarē gar ar idjō'ā 'yr amijo akēx. 'Yr amijo akēx nhyr arým ar ajo mex ne. Ar idjō'ā ne gar amex. Nhyr kam me kunī kute ar idjō'ā ar amex pumūnh ne kute ar amar. Ne kam jām kute ar badjwý ar imex mar. Me kute ar apumūnh kute mrāmri ne me kute ar imex'ā pi'ók no'ók pumūnh pyrāk. Tām ne bar kuman ar amā,

—Ar ga ne gar aje ar imex'ā pi'ók no'ók pyrāk, ane. Ar badjwý ar ije ar amex pumūnh ne ije ar amar ne arým imā ar ajabē. Me kunī ne me kute ar amar.

³ Kritu ta ne ar amā ajamak bō gar adjumar djā ny. Nām ar ajo kute mrāmri ne me kute pi'ók no'ók pyrāk. Ar ba ne bar amā Kritu'ā ajarē gar arým tu amim markumrēx. Nhyr kam arým ar amā ajamak bō gar adjumar djā ny. Ga, Metīndjwýnh Karō tīn ne ar baja ne kute ar amā ajamak bōnh gar adjumar djā nyja pumū. Kritu ne Karō ar amā ajamak bō. Ga, me bakukāmāre kute mýjja týxo kēnpō'ā no'ókja pumū. Djām ā Kritu ar ajo ane? Kati. Bar ar amā Kritu'ā ajarē gar arým tu amim markumrēx ne arým adjumar djā ny.

⁴ Ar ba ne bar ar amā arē nhyr Kritu arým ar ajo mex. Tām ne bar ije markumrēx nhyr mrāmri Metīndjwýnhdjwý kute ar imar.

⁵ Djām kam ar ba ne bar ije amim,

—Ba ne ba ije aro mex, anhýro iba? Kati. Metīndjwýnh ta ne ar imā 'ā karō bar arým ar amā Kritu'ā ajarē nhyr kam ta arým ar amā ajamak bō.

Metīndjwýnh kute Kritu'ā kabēn ny jarēnh māmđji.

⁶ Ta ne me kady ar imā ijamak mex jadja bar memā arēnho iba. Metīndjwýnh ne kute Kritu'ā kabēn ny jarēnh māmđji bar arým kuman memā arēnho iba. Djā nā bām Mōjdjē

kudjwa memā kabēn'ā kēnpoti no'ók tūmja jarēnho iba? Kati. Metīndjwýnh Karō ne bar memā arēnho iba. Mýkam ne bar memā kabēn tūm jarēnh kēt? Bir, ba ren ar memā tūm jarē nhyr ren me te: kute katāt kót amijo ba prāmje ne ren ta amikót axwe rā'ā ne. Ne kam ren arým pānh me biknor tokry djākam akuno. Nhyr be, kati. Bar memā Metīndjwýnh Karō jarē nhyr me arým maro ba nhyr ta arým katāt meo ba. Nhyr kam me arým Karōkót tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne.

⁷ Me memā kēnpotikam kabēn jarēnho ba nhyr me arým mar kajgon ta amikót axwe rā'ā. Ne kam pānh arým akuno. Metīndjwýnh mýjja týxo kēnpoti týx no'ók ne. Nhyr kam Metīndjwýnh mexo umakót Mōjdjē nokre jadjēnh ne arým kēnpoti mýn memā o bōx. Ne kam memā Metīndjwýnh kabēn jarēnho dja nhyr kabēn me: xkumrēx nhyr me maro dja. Maro djan te kute nokre 'āno ām ne omūnhmā. Metīndjwýnh mexo uma djō'ā ne Mōjdjē nokre jadjēnh nhyr me te kute omūnhmā. Nhyr kam adjēnh apēx tēn arým tu apēxkumrēx. Nhyr Metīndjwýnh kute Mōjdjēmā kabēn jarēnh tūmjadjwý. Djām me kute kabēn tūm kót katāt amijo bamā? Kati. Me ta te: katāt mān axwe rā'ā ne.

⁸ Nhyr be, Metīndjwýnh Karō ne gwaj bamā kabēn ny jarē. Kute gwaj bamā arēnh ja ne mexo kute Mōjdjē kabēn tūm jakrenh mex ne.

⁹ Djām Metīndjwýnh kute Mōjdjēmā kabēn jarēnh tūm punu? Kati. Mexkumrēx. Nhyr be, nām me te memā Mōjdjē kabēn tūm jarē nhyr me axwe rā'ā ne. Me ta amikót axwe rā'ā ne. Axwe rā'ān kam pānh arým me biknor tokry djākam akuno. Nhyr be, gwaj Karō kabēn ma nhyr arým gwaj bamā týx jadja gwaj arým katāt kót ar amijo baba. Kam ne Metīndjwýnh Karō kabēn nyja arým mexo Mōjdjē kabēn tūm jakrenh mex ne.

¹⁰ Kabēn nyja kute tūmja jakrenh mex nhyr tūmja me arým kute kum kīnh kēt pyrāk.

¹¹ Tūmja me kute 'ā ukangan mar kēt mā. Nhyr be, pānh kabēn nyja dja me mar rā'ā ne kót amijo ba rā'ā ne. Kam nyja ne mexo kute tūmja jakrenh me: xi.

¹²⁻¹³ Bar Karō kabēn ny mar rā'ān tu amiwýr kute mýjja jarēnhja kamnhīxkumrēx ne irāri memā kabēn ny jarēnho amirītkumrēx. Nhyr be, Mōjdjē ta ne kubēkào aminokre'ā pro. Metīndjwýnh mexo uma djō'ā nokre jadjēnh ne kam mebé idjaer kute omūnh kēt kady aminokre'ā pro. Nhyr kam adjēnh arým apēx.

¹⁴⁻¹⁶ Me abendjō'ā Metīndjwýnh kabēn tūm jarē. Ne akati jakam kute arēnh rā'ā ne.

Nhyr be, me kam amakkre kēt tēn amakkre kēt rā'ā. Akati jakam me amakkre kēt rā'ā. Ga, gwaj baje kubēkào banokre'ā

prokam baje mýjja ngrirebit pumũnhja pumũ. Mebê idjaerdjwýr ne me kute Metĩndjwýnh mar ngrire. Nhyr be, me kwý arým Bẽnjadjwýr djwýnh'ýr amijo akẽx ne kõt ar amijo ba. Kõt ar amijo ban arým mar rax ne.

Ga, gwaj baje kubẽkào banokre'ã pro kêtka m baje mýjja pumũnh rũnhja pumũ. Mebê idjaer kwýdjwýr ne me Metĩndjwýnh mar rũnh. Nãm me Bẽnjadjwýr djwýnh'ýr amijo akẽx ne kõt ar amijo ba. Ne kam arým Metĩndjwýnh mar rũnh ne. Nhyr be, me kute Bẽnjadjwýr djwýnhkõt amijo ba kêtja ne me kute Metĩndjwýnh mar kryre. Me amakkre kêtka.

¹⁷ Be, Bẽnjadjwýr djwýnhjabê ne Metĩndjwýnh Karõ. Bẽnjadjwýr djwýnh Karõ arým gwaj bamê amijo kajkep. Djã ne gwaj kam arek amim,

–Ba katåt Mõjdjê kabẽn man kõt ar amijo iban arým Metĩndjwýnhmã ijaxwe kêt, anhýro baba? Kati. Gwaj baje amim anhýr kêt. Metĩndjwýnh ta ne gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým kum bamex ne.

¹⁸ Ga, me kute kubẽkào aminokre'ã pro kêtka kute mýjja pumũnh rũnhja pumũ. Gwaj badjwýr baje Bẽnjadjwýr djwýnh mex mar rax. Ga, me kute ixekam mýjja kumex pumũnh mexja pumũ. Gwaj badjwýr ã Metĩndjwýnh mar mexo ane. Ne maro baba:n arým kõt ar amijo baba. Ta kute amijo ba pyrãk kõt ar amijo baba. Kõt ar amijo baba: nhyr arým amikõt gwaj bajo mexo tẽ. Gwaj kam arým bamexo amũ amikamẽn arým ta mexo bamex ne. Mýj me'õ ne kute gwaj bajo mex? Bir, Bẽnjadjwýr djwýnh Karõ ne kute gwaj bajo mex.

4

Paur kute memã Kritu'ã ujarẽn'h'ã ami-jarẽn.

A Kõ 1.12; Tex k 2.1

¹ Metĩndjwýnh kum ar ikaprĩkam ne ar imã me'ã karõn ar imã,

–Dja ga memã Bẽnjadjwýr djwýnhbê Kritu'ã ujarẽn nyja jarẽnho aba, ane. Kam ne bar arým memã arẽnho iba. Djã ne bar memã arẽn'h'ã idjukanga? Kati. Bar memã arẽn'h'ã idjukanga kêtumrẽx ne memã arẽn ar o iba.

² Djã ne bar memã arẽn ate mebê amipdjun mebê mýjja kupẽnho iba? Kati. Amrêbê: ne ba mebê amipdjun mebê mýjja kupẽnhja kanga. Djã ne bar ari memã ijẽx ne me noo ibiknoro iba? Nãr ijẽxnhĩn ari me noo ibiknor ne Metĩndjwýnh kabẽn kupa'ã memã mýjja kwý jarẽnho iba? Arkati. Ar ba ne bar katåt memã arẽnho iba. Ar ije memã Kritu kabẽn jarẽnhkam djã ne bar ajmã ikuten kupa'ã amijo iba? Kati. Kritu kõt ne bar katåt ar amijo iba. Metĩndjwýnh

ta ne kute ar ipumũnh. Bar katåt ar amijo iban kam katåt memã arê nhyr me arým amim,

–Nã. Nãm ar katåt me bamã arẽnhkumrẽx. Ga, katåt ar kute amijo baja pumũ. Ar mexkumrẽx. Dja ba amim ar kabẽn ma, ane. Dja me kunĩ ar ipumũn kwý arým ã amim ane.

³ Bar memã Kritu'ã ujarẽn ny jarẽnho iba. Djãm kam mrãmri we Kritu'ã ar idjujarẽnhja bipdjurkumrẽx? Kon. Mrãmri, me kwý biknor prãmjabê bipdjurkumrẽx. Ga, me kute kubẽkào aminokre'ã pron mýjja pumũnh kêtja pumũ. Mýjja mebê bipdjur. Me biknor prãmdjwýr mebê ikabẽn bipdjurkumrẽx.

⁴ Kritumê Metĩndjwýnh ar. Djãm ja ne uma rax nhyr ikjê uma ngrire? Kati. Ar umao kute aben pyrãk. Me kum amẽ ar uma:. Bar memã Kritu'ã ujarẽn ny jarê. Ujarẽn ny kute mrãmri ne memã irã djã pyrãk. Gwaj baje amim Kritu markam gwaj baje mrãmri ne me kute irãkam mýjja kunĩ pumũnh mex pyrãk. Nhyr be, nã bãm ar me biknor prãmã ujarẽn ny jarê nhyr mebê bipdjur nhyr me kute amim mar kêtê. Me kute mrãmri ne me no rã kute mýjja pumũnh kêt pyrãk, ne te: kute marmã. Me kum Metĩndjwýnhkumrẽx kĩnh kêtja nhõ metĩndjwýnh, Xatanaj ne arým memã amakkre kêt jadjã nhyr me arým ajbit maro ba. Nhyr kam arým mebê Kritu'ã ujarẽn nyja pytãro ba. Kam ne Kritu'ã ujarẽn nyja mebê bipdjurkumrẽx.

⁵ Djã nã bãm ar memã,

–Ar ba dja gar tu amim ar imarkumrẽx bar kam arým ar apytã, anhýro iba? Kati. Bar kaj bẽ memã kum,

–Jeu Kritubê ne me kunĩ nhõ Bẽnjadjwýr djwýnh. Tãm dja gar tu amim markumrẽx nhyr arým ar apytã, anhýro iba. ã Jejumã ar idjãpẽn kute anhýrkam ne bar ar amã idjãpẽn ar iba.

⁶ Be, adjakamã Metĩndjwýnh ta kabẽn ne, “Akamãt kõt tykbit. Gê on a'u. Gê a'u akamãt kurwý”, ane.

Ga, a'u kute mýjja kunĩ kurwýkam mýjja kunĩ arým memã amirĩt mexja pumũ. Metĩndjwýnhdjwýr ne arým gwaj bamã bajamak bõ gwaj arým Kritu mar mex ne. Metĩndjwýnh ne kute mexo, umao me kunĩ jakrenh. Tãm ne gwaj arým kuma. Kritu ne kute amijo ba mexkumrẽx gwaj arým 'ã ujarẽn ma. Gwaj baje Kritu mar o ne gwaj baje arým Metĩndjwýnh mar. Metĩndjwýnh ne kute mexo, umao me kunĩ jakrenh. Tãm ne gwaj baje Kritu mar o kuma.

Me kute ngyo ngõnh pyrãk nhyr Metĩndjwýnh mekam ýr.

A Kõ 11.23; Kor 1.11

⁷ Nhyim be, gwaj ba ne gwaj baje mrãmri ne ngyo ngõnh pãnh ngrire pyrãk. Gwaj bapãnh ngrire. Te gwaj bapãnh ngrire nhyim gwaj bakam Metĩndjwýnh nhý. Metĩndjwýnhbê kumkati nhý. Mýj kadjy ne gwaj bakam nhý? Bir, Metĩndjwýnh ta dja gwaj bakam amitýxo amirĩt nhyim me arým ajbit rax ma. Dja me gwaj bamar kêt ne arým Metĩndjwýnh ajbit ma. Ja kadjy ne gwaj bakam nhý.

⁸ Ar ije ngyo ngõnh pãnh ngrire pyrãk. Me arĩk ar ibu'ã ar ijã kabên punu krãptĩ. Me ã kabên pyti: ane. Djã ne kam bar Jejumã idjãpênh'ã idjukanga? Kati. Bar 'ã idjukanga kêt ne kum idjãpênh rã'ã. Ne mã amim,

—Mýj godja bar amijon? Mýj godja bar amijon? ane. Djã nã bãm ar kam amim Metĩndjwýnh kamnhĩx kêt got? Bar tu amim kamnhĩxkumrêx.

⁹ Me ar ijo bikênh ba. Djãm kam Metĩndjwýnh kute ar ikanga got? Kute ar ikanga kêtumrêx. Nhyim me arým pyka'ã ar imê bar nõ. Djãm kam bar arým ty? Kati. Ar itĩn ne ar iba.

¹⁰ Akati kunĩkõt me kute ar ibĩn pyma. Kute mrãmri ne amrêbê Jeju akati kunĩkõt me kute bĩn pyma pyrãk. Nã bãm ã ar ije amikam me kute ar ibĩn pyma maro ane. Dja te me kute ar ibĩn pyma nhyim Jeju mã ar ikam tĩn ne ar ijo ba. Bar kam itĩn ne nhyim me arým ar ijã abenmã kum,

—Ga, ar tĩn rã'ãja pumũ. Mrãmri Jeju tĩn ne ar ba. Tãm ne ar utãr ar o ba, ane.

¹¹ Bar Jejumã idjãpênh ar iba nhyim akati kunĩkõt me ar ibĩn pyma. Bar kam itĩn rã'ã ne. Nhyim kam me arým ar ijã abenmã kum,

—Ga, ar tĩn rã'ãja pumũ. Mrãmri Jeju tĩn ne ar ba. Ta ne ar utãro ba, ane.

¹² Me kute ar ibĩn pyma bar itĩn rã'ã. Gar kam arým ar ipumũn arým tu amim Jeju markumrêx ne arým kõt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

¹³ Kam ne me amrêbê: memã kum, “Ba ne ba tu amim Metĩndjwýnh markumrêx. Ne kam arým memã arênhõ iba.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhyim me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Ar badjwý ne bar tu amim Metĩndjwýnh markumrêx ne kam memã arênhõ iba. Dja te me kute ar ibĩn pyma bar tu amim Metĩndjwýnh markumrêx ne mã memã arênhõ ar o iba.

¹⁴ Nhyim be, godja me mrãmri ar ibĩn jabej mýj dja bar kam ikute? Metĩndjwýnh ne arým akubyn Bẽnjadjwýr djwýnh Jejuo tĩn ne. Ta dja Jejukõt akubyn ar badjwý ar ijo tĩn ne ar ijo mõn arým amikabem ar ipumjuw. Ar gamê dja gwaj baro'ã kabem baku'ê. Tãm ne bar tu amim markumrêx.

¹⁵ Akati kunĩkõt me kute ar ibĩn pyma. Bar itokry ne ikaprĩre maro iba. Mýj kadjy?

Bir, ar akadjy. Bar te itokry kumex nhyim Metĩndjwýnh mã kum ar ikaprĩ bar mã memã Kritu jarênhõ iba. Gar kam arým ar ipumũn arým Metĩndjwýnh djukaprĩ: man kam arým akĩ:nhkumrêx. Akĩ:nhkumrêx ne kum,

—Djũnwã, adjukaprĩ:kumrêx. Imã akĩ:nhkumrêx, anhýro aba. Nhyim gwaj babu'ã me krãptĩ: gwaj bapumũn arým kum Metĩndjwýnh kĩnh. Ne kam tu amim markumrêx ne adjwýnhdjwý kĩ:nhkumrêx. Kĩ:nhkumrêx ne arým kum,

—Djũnwã, adjukaprĩ:kumrêx. Imã akĩ:nhkumrêx, anhýro aba. Dja me krãptĩ: kum amikĩnh jarê nhyim Metĩndjwýnhdjwý arým kĩnhkumrêx. Ja kadjy bar itokry o iba.

¹⁶ Dja me krãptĩ: kum amikĩnh jarê. Bar amikukãm ja man mã kam ikĩnh nhyim kam arým irerek iwýr bõx kêt. Memã ar idjujarênhkõt bar itokrymê ikaprĩ maro iba. Maro iba: nhyim arým ar ibê ar inhĩ kator mex ne. Nhyim be, djãm kam ar irerekre? Kati. Te ar ibê ar inhĩ kator mex bar mã ikĩnh ne mã 'ityx ne. Akati kunĩkõt mã 'ityx ne.

¹⁷ Mýj ne bar kuman mã ikĩnh ne mã 'ityx ne? Bir, djãm me kute ar ijo bikênh rã'ã rã'ãmã? Kati. Me kute ar ijo bikênh 'ikrãn ne. Kam dja bar Metĩndjwýnh'ýr tẽn bõx ne ikĩnhkumrêx. Djãm kam ar ikĩnh 'ikrãn ne? Kati. Dja bar kam ikĩnh rã'ã: rã'ã ne. Jakam ar ikaprĩre. Metĩndjwýnhkõt dja bar ikĩnh:re. Tãm ne bar kuman mã ikĩnh ne mã 'ityx ne.

¹⁸ Djãm gwaj baje mýjja pumũnhja ne bar kõt ijamak bẽn? Me kute ar ijo bikênh ja nãr ar itokry ja nãr ar ikaprĩ ja djãm kõt ne bar ijamak bẽn? Kati. Mýjja pumũnh kêt kõt ne bar ijamak bẽn 'ãno dja. Gwaj baje mýjja pumũnh ja dja ĩ kêt ne. Nhyim be, gwaj baje mýjja pumũnh kêt ne rã'ã: rã'ã ne. Metĩndjwýnhkõt ar baban bakĩnhĩre ja ne baje omũnh kêt rã'ã. Kãjkwakam õ mýjja baje omũnh kêt rã'ã. Mýjja ja ne rã'ã: rã'ã ne. Ar ije mýjja pumũnh kêt jakõt bar ijamak bẽn 'ãno dja. Ne kam mã ikĩnh ne mã 'ityx.

5

*Atemã me ĩ ny'ã ujarênh.
Pir 3.21*

¹ Be, gwaj banhĩ ja kute mrãmri ne kubêkãtio kikre pyrãk. Pykakam ar babari gwaj kam nhý, banhĩ kute kubêkãtio kikre pyrãk ja kam nhý. Ga, me kute tẽmbê kubêkãtio kikre ngrãnhja pumũ. Gwaj badjwý gwaj on ty. Nhyim be, arým gwaj batykkam gwaj arým Metĩndjwýnh'ýr tẽn arým atemã banhĩ ny. Metĩndjwýnh dja gwaj banhĩ ny nhĩpêx gwaj kõt ar baba rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne bar ije markumrêx. Gwaj banhĩ ny ne kute gwaj banhũrkwã ny pyrãk.

² Dja gwaj kàjkwamã tẽn arým banhĩ ny. Kute mrãmri ne me kute kubèkà túmo pòx ne ny jangjènh pyræk dja gwaj banhĩ ny. On jakam gwaj bamã banhĩ ny prãm. Gwaj banhĩ ny prãmje kam ama:n kam amakbè bakangängã. On gwaj banhĩ ja katyk ne tokry djàje bakangängã.

³ Gèdja gwaj arým kàjkwakam banhĩ nyn bakajgo kèt. Ne bakadjwýnhbit ar baba kèt. Gwaj banhĩ.

⁴ Jakam gwaj banhĩ ja, kute kubèkàtio kikre pyræk ja, gwaj kam ar babari bakangängã. Batokry djàje bakangängã. Djãm on gwaj bamã banhĩ kangan bakajgo prãm, kàjkwakam bakajgo ar baba prãm? Kati. Gwaj bamã on kàjkwakam banhĩ ny prãm. Ne kam arým batyk kèt ne banhĩ nyn batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne.

⁵ Ja kadjy ne Metĩndjwýnh gwaj banhipèx. Gwaj batĩn ne ar baba rã'ã rã'ã kadjy ne gwaj banhipèx. Ga, me kute memã mýjja rúnh nhõrmãn kukãm kute mýjja kryre nhõrja pumũ. Me amim kryre jamýn arým amiwýr mýjja rúnh kamnhĩxkumrèx. Gwaj badjwý. Metĩndjwýnh arým gwaj bamã Karõ jano nhym arým gwaj bajo ba gwaj arým amim,

—Ga, Metĩndjwýnh arým kute imã karõ janorja pumũ. Ga, arým kute ijo baja pumũ. Mrãmri dja ba kàjkwakam kõt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Karõ kute gwaj bajo bakam dja gwaj ã amim ane. Ne kam arým baje mrãmri ja markumrèx. Dja gwaj mrãmri kàjkwakam Metĩndjwýnhkõt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne gwaj baje mrãmri markumrèx ne amiwýr kamnhĩxkumrèx.

⁶ Ar ije itĩn markam 'itýx rã'ã ne. Kum idjãpènhkam 'itýx rã'ã. Jakam ne bar arek inhĩ jakam ar iba. Arek kam ar ibari djãm Bẽnjadjwýr djwýnhýr ar ibõx? Kati. Ýr ar ibõx kèt rã'ã. Ja ne bar ije mar.

⁷ Djãm jakam ne bar Bẽnjadjwýr djwýnh pumũnhbè ar iba? Kati. Te ar ije omũnh kèt bar tu amim Bẽnjadjwýr djwýnh markumrèx ne ar iba.

⁸ Ar ije markam 'itýx rã'ã. Nhym be, ba ren ar on Bẽnjadjwýr djwýnhýr tẽn bõx ne kõt ar iban ren ikĩ:nhkumrèx. Ba ren ar on tyn inhĩja kangan ren arek Bẽnjadjwýr djwýnhkõt ar iba. Ne kam ren ikĩ:nhkumrèx ne.

⁹ Kam ne bar arek kum idjãpènh iba. Arek pykakam inhĩ ja'ã ar iba jabej bar Bẽnjadjwýr djwýnhmã idjãpènh ne ije o kĩnh kadjy amima. Nãr bar ityk ne kàjkwamã itèm jabej bar Bẽnjadjwýr djwýnhmã idjãpènh ne ije o kĩnh kadjy amima. Ar ije o kĩnhmã ne bar kum idjãpènh ar iba.

¹⁰ Mýkam ne bar ije o kĩnhmã? Bir, dja Kritu kàjkwakam krĩ djãkam gwaj bamã

nhý. Gwaj kam arým ýr bõx ne kabem dja nhym arým gwaj bakukij. Pykakam gwaj ar babari gwaj baba mex jabej bakukij. Nãr, gwaj baba punu jabej bakukij. Gwaj kam arým prĩne amikõt kum amijarè nhym kam arým gwaj bakunĩmã o pãnh. Apýnh gwaj banhĩ djãri gwaj bamã o pãnh. Gwaj baje amijo baba kõt gwaj bamã o pãnh. Katåt gwaj baba mex jabej arým gwaj bamã o pãnh mex. Nãr ate gwaj amijo baba punu jabej arým gwaj bamã o pãnh punu.

Metĩndjwýnh kute me kunĩo õbikwao ãm.

A Kõ 4.2

¹¹ Dja gwaj baje amijo baba kõt gwaj bakunĩmã o pãnh. Kam ne bar Kritu ýr me 'wýro iba. Me kute Kritu ýr amijo akèxmã me 'wýro iba ne me axwe nêje ar me kukrão iba. Bẽnjadjwýr djwýnh pyma: bar arým kuman arým nêje ar me kukrão iba. Ne katåt ar amijo iba nhym Metĩndjwýnh prĩne kute ar imar. Ar gadjwý ar aje ar imar jabej ne aje amim,

—Mrãmri ne Paur ar katåt kute amijo bakumrèx, anhýr jabej.

¹² Wãkam ne me we ar ijã,

—Ar wã ne ar ajte ar amã amimex jarènhõ ba, ane. Djãm mrãmri me kabèn? Kati. Wãkam me kwý ta amimexo amran ar amã,

—Ba ne ba Kritu'ã idjujarènh mexkumrèx. Me kum ikĩnhkumrèx, anhýro ba. Djãm mrãmri ne me kabèn mex? Kati. Nãm me amijo 'èx. Djãm Kritu kabèn kõt me kum me abè? Kati. Me jamã dja gar ar ijã ajarèn memã kum,

—Paur ar kute katåt ar imã arènhkumrèx. Paur ar kute katåt Metĩndjwýnh kabèn marn kõt amijo bakumrèx, ane. Dja gar ã memã ane nhym me arým pijãm ne.

¹³ Djãm mrãmri ne bar we ajbãn ar amã amijarè? Nã. Kwãrik wãnh rã'ã. Bar we ajbã. Metĩndjwýnh kadjy ne bar we ajbã. Nãr, djãm mrãmri ar ikrã mex ne katåt ar amã amijarènhkumrèx? Metĩndjwýnh ta ne kute ar imar. Ar aje Metĩndjwýnh mar kadjy ne bar katåt ar amã amijarènhkumrèx.

¹⁴ Kritu kum gwaj bajabè:é. Kum gwaj bajabèkam ne gwaj bakunĩ pãnh ty. Gwaj badjwý bamã Kritu jabè:n arým 'ã memã badjujarènh prãm. Dja me te Kritu'ã gwaj bakangrõnhõ ba. Kwãrik wãnh rã'ã. Gwaj ty. Gwaj bamã batyk pyma kèt. Kritu gwaj bakunĩ pãnh tykkam gwaj badjwý gwaj bamã batyk pyma kèt.

¹⁵ Gwaj bakunĩ pãnh tykkam mýj dja gwaj nè? Bir, dja gwaj amidjwýnhbit maro babaja krãta. Ne kam Kritu maro baban kõt ar amijo baba. Nãm gwaj bapãnh tyn akubyn tĩn ne. Kam dja gwaj maro baban kõt ar amijo baba.

¹⁶ Arým gwaj bapãnh tykkam djãm kam ar ije me mar punu? Kati. Me kum

Metīndjwýnh kính kêt ja ne me kute me mar punu. Djā ne bar ā me mar punuo ane? Kati. Bar aminhijukri amidjan kam arým ar ije me mar punu kêt. Mrāmri amrêbê ar ije Kritu mar punu. Djām jakam ar ije mar punu rā'ā? Kati. Bar arým aminhijukri amidjan kam arým ije mar punu kêt.

¹⁷ Bir, mýj ne ar ije me mar on? Bir, dja Kritu meo kra nhym me arým umar djā ny. Amrêbê ne me mýjja tûm kôt ar amijo ba. Ne jakam arým kute mýjja tûmkôt amijo baja arým krātan arým mýjja nykôt ar amijo ba. Be ga, me arým mrāmri prīne umar djā nykumrêxja pumû. Bar aminhijukri amidjan arým kute meo ny ja ma.

¹⁸ Metīndjwýnh ta ne arým prīne meo ny. Gwaj badjwý ne gwaj amrêbê Metīndjwýnho bakurê djwýnh nhym ta arým gwaj bajo nyn gwaj bajo ôbikwa. Jeju Kritu arým tyn akubyn tûn gwaj kam tu amim markumrêx. Nhym kam Metīndjwýnh arým gwaj bajo ôbikwa. Gwaj bajo ôbikwan arým me'ā gwaj bamā karô. Gwaj baje memā 'ā badju-jarênhmā gwaj bamā karô. Gwaj kam arým memā kum,

–Ga me aje Metīndjwýnho akurê djwýnh. Nhym be, dja ga me tu amim Jeju markumrêx nhym arým me ajo nyn me ajo ôbikwa. Nā gwām ā memā anhýro baba.

¹⁹ Metīndjwýnh ta ne me kunîo ôbikwao dja. Kritu arým tyn akubyn tûn ne nhym me arým tu amim markumrêx nhym kam arým meo ôbikwa. Meo ôbikwan arým memā axwe kêt jarê nhym me arým kum mex ne. Nhym arým ar imā Kritu'ā ujarênhja jarê. Bar memā 'ā ajarênh memā kum,

–Dja ga me tu amim Kritu markumrêx nhym Metīndjwýnh arým me ajo nyn me ajo ôbikwakumrêx, ane. Tām ne bar memā arênhô iba.

²⁰ Kam ne bar Kritu kabênkôt memā idjujarênh ar iba ne Kritu kukwakam 'ýr ar ajwýro iba. Ar aje Metīndjwýnh'ýr amijo akêxmā ar ajwýro iban ar amā,

–Dja gar tu amim Kritu markumrêx nhym Metīndjwýnh arým ar ajo ôbikwa, anhýro iba. Bar 'ýr ar ajwýro iba kute mrāmri ne Kritu ta mân kute amiwýr me 'wýro ba pyrāk.

²¹ Kritu amikam axwe 'ô mar kêt ne axwe kêt me:x ne. Nhym be, Metīndjwýnh arým kum axwe jarê. Nhym mýj axwe'ôja? Bir, gwaj ba bajaxwe pro. Nām kum gwaj bajaxwe pro jarê nhym arým kute ta mân axwe djwýnh pyrāk. Nhym kam Metīndjwýnh arým pānh gwaj bamā axwe kêt jarê. Gwaj tu amim Kritu markumrêx nhym Metīndjwýnh arým gwaj bamā axwe kêt jarê gwaj arým Metīndjwýnh jaxwe kêtô

bajaxwe kêt. Kam dja gar tu amim Kritu markumrêx nhym Metīndjwýnh arým ar ajo ôbikwakumrêx.

6

¹ Metīndjwýnh kôt ne bar idjāpênh ar iba. Kam ne bar arým ar amā arê. Metīndjwýnh ne tu kum ar akaprī:kumrêx* ne ar amā ar ajamak bô gar arým amim ama. Ar aje amim markam tu amim markumrêx ne kwārīk wānh 'ā adjukanga kêt.

² Mýkam dja gar 'ā adjukanga kêt? Bir, Metīndjwýnh ne arým gwaj bakukāmāremā kabênh ne memā kum,

“On jakam ije me amar. Ga me imā amijarê ba arým me ama. Imā me akaprīkam ne ba me ama.

Ē, on akati jakam ije me apytār. Ba me apytār arým me ajo djuw mex.”

Nām ā Metīndjwýnh gwaj bakukāmāremā ane. Badjwý kôt ar amā arê. Mytja tām kam Metīndjwýnh kum ar akaprī. Akati jakam kute ar apytār. On 'ýr amijo akêx. Kwārīk wānh 'ā adjukanga kêt.

Paur kute apýnh kaprī djāri'ā amijarênh.

Kor 1.10

³ Ar ba ne bar amijaxwe nêje amijāno dja. Mýkam ne bar amijāno dja? Bir, ba ren amijāno idjām kêt ne ren arým ajmā ikute. Nhym kam ren me'ô arým ijā,

–Djām Metīndjwýnhmā ar āpênh wākam ar mex? Kati, ar axwe ar ba, ane. Me'ô ren ar ijā anen ren arým Metīndjwýnh bê amijo akêx. Me'ô kute Metīndjwýnh bê amijo akêx karô ne bar amijaxwe nêje amijāno dja.

⁴ Ne ar imrānh kunīkôt katāt Metīndjwýnhmā idjāpênhkumrêx nhym me kunī kute kôt ar imar.

Katāt kum ar idjāpênhkam te apýnh ar ikaprī djāri ar ijo ba bar kum idjāpênh'ā idjukanga kêt.

Ne ajte apýnh itokry ma.

Ne ajte imā mýjja prām ne inhô mýjja kêt.

Ne ajte apýnh mýjjakam itūn prām.

⁵ Katāt kum ar idjāpênhkam me ajte mry ka punuo ar ikaprêprêk.

Nhym me ar ibê ijê

nhym me krāptī: ar ikam ākrênh ar ikam kangao kumex.

Bar apýnh idjāpênh týxo prīne amidjôm ne.

Ne ajte apýnh idjāpênh'ā ino týx ne inhô kryre nhym arým akati.

Bar ajte Metīndjwýnhmā amijajburo iba. Katāt kum ar idjāpênhkam bar ā ane.

⁶ Ne ajte kam prīne amijaxwe nêje amijāno dja.

Ne ajte prīne mýjja mar mexkumrêx.

Nhym me ajte ar ijo ajkê bar bit ingrykmān ajte akubyn amijā ingryk nê.

* ^{6:1} Djām ar ga ne gar ajaxwe kêt nhym pānh kum ar akaprī Kati. Ar ga ne gar te ajaxwe kêt mā nhym arým ta kum ar akaprī.

Ne kum ar idjãpênhkam ajte imã me kaprî.
NhyM Metîndjwýnh Karõ ajte ar ijo ba bar
mrãmri imã me abêkumrêx.

⁷ Ne ajte katãt memã ikabêñ jarênhkumrêx
nhyM Metîndjwýnh ajte ar ikõt ãpêñh tÿx.

Kum ar idjãpênhkam bar amijãno djan katãt
ar amijo iba. Ga, krãkamngõnh kute
kãxo kubêkã jangjêñh ne kute kurê
djwýnhbê amipytãrja pumû. Ar bad-
jwý ne bar inhõ kãxo kubêkã jadjãr
mãñ prãbê amijãno djan katãt ar
amijo iba. Me kute ar imã ar ijaxwe
jarêñh karõ ne bar amijãno dja.

⁸ NhyM me ajte kum ar ikî:nhkumrêx. Djãm
kam ar ije amidjwýnhbit mar ne
Metîndjwýnhmã idjãpênhmã kanga?
Kati. Bar mã kum apê.

NhyM me ajte te me bê ar ikurê bar mã kum
apê.

NhyM me ajte te ar ikãxã abenmã kum,
—Djãm ar wã mex got? ane bar mã
Metîndjwýnhmã apê.

NhyM kam me ajte te ar ikãxã abenmã kum,
—Me kum ar kî:nhkumrêx, ane bar mã kum
apê.

NhyM me ajte te ar ijã,

—Nãm ar ta amijo Metîndjwýnh maro ba.
Nãm ar memã 'êx ne me noo biknoro
ba, ane. Nãm me te ar ijã ane bar
katãt kum idjãpênhkumrêx rã'ã.

⁹ NhyM me ajte te ar ibê ate krãn
ba nhyM Metîndjwýnh kute ar
imarkumrêx. NhyM õ me jadjwý kute
ar imarkumrêx.

NhyM me ajte kute ar ibîn pyma. Te ar ibîn
pyma. Ota, ar itîn rã'ã.

NhyM me ajte mã ar ikaprêprêk. Ne te ar
ikaprêprêk bar ityk kêt.

¹⁰ Ne ajte ikaprî:ren ikaprî japõkmã mã ikîñh.
Ne ajte ar inhõ mýjja kêt. Te ar inhõ mýjja kêt
bar memã Kritu'ã idjujarêñh ar iba
nhyM me arým tu amim markumrêx.
Me krãptî ne me tu amim markumrêx
ne arým kõt Kritu nhõ mýjja kume:xo
õ mýjja.

Te ar inhõ mýjja kêt bar tu amim Kritu
markumrêx ne arým Kritukõt ar inhõ
mýjja kunî.

¹¹ Krîraxbê Kõritukam ar ga ne bar imã ar
ajabê. Kam ne bar prîne amikõt ar amã
amijãrêñho amirîtkumrêx.

¹² Djã nã bãm ar ar abê amiptãn imã ar
ajabê kêt got? Ar ga ne gar amã ar ijabê kêt.

¹³ Ar ije ar ajo ikramãn prãbê bar ar amã
ikabêñ. Ar gadjwý dja gar amipãñh ar imã
akabêñ mex jarêñh ar amã ar ijabê.

*Me kute Jeju marbito aben nhikjê'ã kute
memã karõ.*

Ep 5:7; A Xim 2:4; Xij 4:4; Ped k 2:11

¹⁴ Ga, mry kute jêñh bjêr kadjy me kute o
aben nhikjêja pumû. Mry kute aben pyrãk

kambit ro'ã ãpêñh mex. Ar gadjwý ar aje
me'õo anhi kjê mã me kute amim Jeju mar-
bito anhi kjê. Kwãrîk wãñh me'õ kute Jeju
mar kêtõ anhi kjê kêt ne ro'ã adjãpêñh kêt.

Djãm me axwemê me axwe kêt kute aben
pyrãk ne ro'ã ãpêñh mex? Kati. Ga, a'umê
akamãtmê ro'ã ba kêtja pumû. Apýñh ne ba.
Ar gadjwý ne gar aje amim Jeju mar. Kam
ar amã ajaxwe kîñh kêt. Me kute Jeju mar
kêtja ne me kum axwe kîñh. Djãm ro'ã ar
adjãpêñh kam mex? Kati. Kam mex kêt.

¹⁵ Djãm Kritumê Berij axikõt kabêñ? Kati.
Ar apýñh kabêñ. Berij nhidji 'õdjwýbê ne
Xatanaj. Me kute amim Jeju mar djwý djãm
me kute amijo ba kute me kute Jeju mar
kêtja amijo ba pyrãk? Kati. Me kute amim
Jeju mar katãt ar amijo ba. NhyM be, me
kute mar kêtja ate amijo ba. Me apýñh ba.

¹⁶ Djãm Metîndjwýnh nhõ kikretikam me
kute kum amijãrêñh kadjy apýñh mýjja
metîndjwýnh karõ nhipêxja krî? Djãm
Metîndjwýnhmã ja mex? Arkati. Me kute
kam Metîndjwýnhmãbit amijãrêñhmã. Gwaj
badjwý. Djãm gwaj baje Metîndjwýnhmã
amijãrêñh ne jãm mýjja metîndjwýnh karõ
nhipêxmã amijãrêñhmã? Me kute Jeju
mar kêtja kudjwa mýjja metîndjwýnh karõ
nhipêxmã amijãrêñhmã? Kati. Gwaj baje
me kute Jeju mar kêtja kudjwa kêt ne mýjja
metîndjwýnh karõ nhipêxmã amijãrêñh
kêtmã. Ga, Metîndjwýnh õ kikretikam ýrja
pumû. Gwaj badjwý. Metîndjwýnh ne
gwaj bakam nhý. Metîndjwýnh tîn ne ar
bakumrêx. Tyk kêt kumrêx. Tãm ne gwaj
bakam nhý. Metîndjwýnh ta ne amrêbê:
memã kum,

“Ba dja ba mekõt ar iban mekmê ar mrã. Dja
me imã, ‘Me inhõ Metîndjwýnh’, ane
ba meo iba rã'ã ne.”

Nãm ã amrêbê: me bakukãmãremã ane.

¹⁷⁻¹⁸ Ne kam ajte,

“Kam, on me me kute imar kêtjamã akãx.
Djãm me aje meo anhi kjêñ me ro'ã
adjãpêñhmã? Kati. Kwãrîk wãñh. On
me memã akãx ne ate ar aba.”

Nãm ã Bêñjadjwýr djwýnh me bakukãmãremã
ane. Ne kam ajte memã kum,

“Kwãrîk wãñh me axwe kõt ajaxwe kêt. Me
axwe kõt ajaxwe kêt kam ba dja ba
ibê abãmkumrêx. Ne kam arým ajo
ikrakumrêx. Ajo ikra mykumrêx. Ajo
ikra nikumrêx.”

Nãm ã Bêñjadjwýr djwýnh me bakukãmãremã
ane. Bêñjadjwýr djwýnh 'itýxo kubê kumkati
ta ne memã ja jarê.

7

¹ Ga, kute gwaj bamã mýjja mex jarêñhja
pumû. Mrãmri ne gwaj bamã kabêñ pydjîn
arê. Kam dja gwaj on wãñh bajaxwe kunî
kanga. Baje amidjwýnhbito kîñh kadjy ba-
jaxwe kunî gwaj on wãñh kanga. Bakabêñ

punu kunikōt, badjāpēnh jaxwe kunikōt ne gwaj tu Metīndjwýnhbē amijo ajkē. Gwaj wānh kunī kangan katāt Metīndjwýnh kōt ar amijo baba. Gwaj kum bamexo amū amikamēn prīne ta mexo bamex. Gwaj bamā umakōt ā kum bamexo batēmo ane.

Paur kute memā amikīnh jarēnh.

² Dja gar amā ar ijabē. Djā nā bām ar ar ajōo ajkē? Djā nā bām ar ar ajōo āpnu? Djā nā bām ar ar ajōbē mýjja 'ōo iprōt? Arkati.

³ Djām ar ije ar amā ajaxwe jarēnhmā ne bar ar amā ja jarē? Kati. Arým bar ar amā, —Gwaj baro'ā dja gwaj batūn ne ar baba. Nār kon ar atyk jabej gwaj baro'ā ty, ane. Nām bām ar ā imā ar ajabēo ane.

⁴ Nā bām tu amim ar amex markumrēx ne prīne ar amā amikōt amijarē. Nā bām ar akam ikīnh ne memā ar akam ikīnh jarēnh kumex ne. Nām te apýnh ikapri djāri iwýr ban bōx ba ar amex djō'ā akubyn ikīnh ne amikīnh ra:x ma.

⁵ Nā bām ar amrēbē pykabē Mateni'yr tēn 'yr bōx. Nnym kam apýnh ar ikapri djāri mā ar iwýr ban bōx bar te ityk djā kēt prāmje. Me kum ar ikurē:n ari ar ijo ba bar arým itūn prā:m.

⁶ Nnym be, me Batīndjwýnh kute me kapriō kīnh ba tām ne arým akubyn ar ijo kīnh ne. Arým Xitu ar akurūm bōxkam ne bar akubyn ikīnh ne.

⁷ Djām bōxkambit ar ikīnh? Kati. Kute ar imā ar ajarēnh djō'ā ne bar ajte ikīnh. Nām ar imā ar akam amikīnh jarē. Nām ar imā, —Nām me ar ajo ama: ne kapriē ne muwn mā memā kum, “Paur ne ba ar imā kīnhkumrēx”, anhyro ba. Nām ā Xitu ar imā ar ajarēnho ane. Ba kam arým Xitu kīnh djō'ā badjwý ar akam ikīnhkumrēx.

⁸ Amrēbē ar ije ar amā pi'ók no'ókkam ne ba amim ingyk ne amiman ar ajā amim,

—Ÿ, watire. Mýkam ne ba arkum pi'ók no'ók ne arým arkum kapri jadja? ane. Djām jakam ije amim anhyr rā'ā? Kati. Ije inhō pi'oko ije ar amā kapri jadjar ngrirebit.

⁹ Jakam ne ba ikīnh ne. Mýkam? Djām ar akaprikam? Kati. Gar akaprikam arým akubyn amima. Ba kam arým ikīnh ne. Ar aje Metīndjwýnh kabēn markōt gar arým akapri. Akaprin arým akubyn amima. Ga, ar aje akubyn amimarkam ije ar ajo ibikēnh kēta pumū. Ije pi'ókkam ar amā ikabēn'ā no'oko ije ar ajo ibikēnh kētē.

¹⁰ Me kute arým amikam Metīndjwýnh kabēn mar ne kōt kaprikam ne me arým amiman wānh axwemā iren Metīndjwýnh'yr amijo akēx. 'Yr amijo akēx nnym arým me utā. Djām kute me utārkam me amim ingyk ne kapri? Arkati. Nnym be, me kum Metīndjwýnh kīnh kētamā ne me kabēn jarē nnym me arým amim ingyk ne amikam kapri. Amikam kapri kajgon wānh axwemā

irern kute Metīndjwýnh'yr amijo akēx kēt ne arým akuno. Me biknor tokry djākam akuno.

¹¹ Nnym be, amrēbē inhō pi'ók ar awýr bōx ja ne gar amim arēn aman arým amima. Amiman arým amijo mex prām ne amijo mex ngyr'ā ar ano kator me:x ne arým abenbē ar ajaxwe kurē. Abenbē ar ajaxwe kurēn arým ar amā ajaxwe pyma:. Ne kam ijo ama:n arým inēje mā memā akabēn. Ne kam me'ō jaxwe jabe:j ne axwemā akatorkumrēx. Ar Metīndjwýnh kabēn kōt akaprikumrēxja pumū. Ne kam arým ar amexo amirītkumrēx. Ōbē ne ba ar amā apýnh mýjja kwý jarē. Gar arým jakam mýjja kunikōt imā amimexo amirītkumrēx ba arým ar ama.

¹² Ba amrēbē ar amā pi'ók no'ók ne. Me'ō jaxwe ne ba kuman pi'ókkam arým ar amā arē. Nām ar ajo ajkē ba kuman pi'ókkam arým ar amā arē gar arým ama. Djām ar aje jabit marmā ne ba ar amā arē? Kati. Ar aje badjwý imarmā. Ba ar ajā ino tý:x. Tām ne ar aje marmā ne ba ar amā arē. Mrāmri ne ba ar ajā ino týxkumrēx. Metīndjwýnh ta ne kute imar.

¹³ Ar aje ar imar ne akubyn ar akīnhkam bar badjwý ar adjō'ā akubyn ikīnh.

Nnym Xitudjwý ar awýr bōx ne bit umar punure. Gar kam akunī arým aerbē o kīnh nnym arým ar akam kīnhkumrēx. Ne kam arým amrē tēn iwýr bōx ne imā ar ajā ajarē bar badjwý arým ó'ā ikīnh tēre.

¹⁴ Nā bām Xitumā ar amextire jarē. Djām kam ikabēn kajgon arým kam ipijām ne? Kati. Ije amrēbē ar amā ikabēn kunī jarēnhja ba ar akōnh kudji. Ije Xitumā ar amex jarēnhdjwý ba ar amex kōnh kum arē. Nnym kam ta ar awýr bōx ne arým ta ar amex pumūnhkumrēx.

¹⁵ Ne kam ta ajte akubyn jakam bōx ne akubyn amijo tēn ar ama:ro nhý. Nām ar awýr bōx gar akunī aje kabēn maro akumex. Nā gām ar atertet ne kum akabēn mexbit jarē. Nām akubyn amijo tēn ar amaro nhýn arým amybým kum ar ajabē:ē.

¹⁶ Kam ne ba arým ate ikrān amim ar amexbit man arým ar akam ikīnhkumrēx.

8

Kute me ódjānh'ā memā karō.

Kar 11.29; Rō 15.25; Kō k 16.1; Xim k 6.18

¹ Kam, akmere, āpnhīre ar, ba ar amā pykabē Matenikam me arē. Ga, Matenikam apýnh me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio ba djāri ne me ukaprikumrēxja pumū. Djām me ta ne me ukapri? Kati. Metīndjwýnh ta ne kum me kapri ra:xi nnym me arým kuman arým ó'ā kum me kaprikumrēx.

² Nām me te amikam tokry ne kaprī kumex man arým apōkmā amikam kīnh kati ma. Nām me te ō mýjja ngrire ne memā mýjja nhōr prām. Nām me tu ōdjānhtire ne memā mýjja kumex ngā.

³ Be, apýnh me āpēnh dja kōt ne me kute apýnh pi'ók kaprī jamýnh. Me kwý ō pi'ók kaprī rax nhy m me kwý ō ngrire. Djām Matenikam me ō pi'ók kaprī rax? Kati, me ō ngrire. Nām te me ō pi'ók kaprī ngriren memā kumex ngā. Ba ne ba omū. Me ta ne me memā kungā.

⁴ Nā bām bit akubyn memā nēn memā kum,

—Kati. Ar anhō pi'ók kaprī ngrire. Kōt dja gar memā ngrirebit ngā, ane. Nhy m ar imā,

—Kati. Djeruxarēkam Jeju nhō me ja ne me ō mýjja kēt ne kum prām. Bar kam imā me kaprī. Ar ba dja bar memā kumex ngā, ane.

⁵ Bar kam me kute memā pi'ók kaprī nhōrkam ama. Nhy m kam me ta kumrēx ar ijaērbē Metīndjwýnhmā amingān amim,

—Ba katāt Bēnjadjwýr djwýnh kabēn man kōt amijo iba mex, ane. Ne kam amim,

—Ba Paur kabēn man kōt amijo iba mex, ane. Metīndjwýnh kabēnkōt ne me ā ane. Ne kam me kadjy ar imā pi'ók kaprī ngā.

⁶ Matenikam me ā ane bar kam Kōrituwākam ar abaja'ā Xitumā karō. Ta ne amrēbē ar awýr bōx ne ar amā arē. Gar kam arým memā pi'ók kaprīo atommo krax. Nhy m kam jakam ar iwýr bōx. Kam ne bar ar ajā Xitumā karōn kum,

—Dja ga Kōritukam memā arē gē me mrāmri ukaprikumrēx ne pi'ók kaprīo atomo tēn inomā mēnhkumrēx, ane.

⁷ Akmere āpnhīre ar, gar arým amex ne arým tu amim Metīndjwýnh markumrēxo aba. Ne aje kabēn jarēnh me: xkumrēx. Ne aje kōt mýjja kume: x mar. Ne mrāmri akabēnkumrēx ne amā ar ijabē:kumrēx. Ā amexo ane. Nhy m be, dja gar mekam adjukapridjwý ne me kadjy pi'ók kaprīo atomkumrēx.

⁸ Djām ar ba ne bar amirax pumūnh nhirām ar amā,

—Ar iraxja man ar ikabēn kōt memā o atomkumrēx, anhyro iba. Kati. Nā bām ā ar amā anhyr kēt. Matenikam me ja kumrēx ne me memā o atomo tēn inomā kumē. Ar gadjwý ar aje ar ikabēn mar ne aje memā o atomo atēm ne inomā mēnhmā. Djām mrāmri ne gar amā ar ijabē:kumrēx? Ar amā ar ijabēkam dja gar o atomkumrēx.

⁹ Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu ta ne tu ukaprikumrēx. Tām ne gar arým aje mar. Nām ō mýjja kumex. Mýjja kunī ne ō mýjja. Nām te ō mýjja kunīn arým ar akadjy ō mýjja kēt. Gar kam arým mýjja kumexo anhō.

¹⁰ Ba kam arým ja man ar amā arē. Be, amū amex ja'ā ne gar akumrēx aje memā

pi'ók kaprī nhōr prām ne arým o atommo krax ne.

¹¹ Jakam dja gar o atomo tēn inomā mēnhkumrēx. Djām ar aje memā ōr prām ne o atommo krax ne katēri krā'yrykam mex got. Kati. Gar amā memā ōr prām ne aje o atomo tēn inomā mēnhkumrēx. Kambit arým mex. Ar aje apýnh adjāpēnh pānh pi'ók kaprī jamýnh kōt dja gar memā ikjē rēn memā o atom.

¹² Be, me kute memā ōr prāmkumrēxja ne Metīndjwýnh kute me mar ne arým mekam kīnh. Djām me'ō nhō mýjja kētkam dja Metīndjwýnh memā kum, “Memā angā”, ane? Kati. Me ō mýjja rax gēdja 'ā akren pi'ók kaprī rax ngā. Nhy m be, me ō mýjja ngrire dja 'ā akren pi'ók kaprī ngriren kum kungā.

¹³ Djām ar aje memā ōr nhy m me kum prām kēt gar aje me pānh anhō mýjja kētmā ne ar amā prāmmā? Djām ja kadjy ne ba ar amā arē? Kati. Gēdja ar anhō mýjja nhy m amū me ō mýjja nhy m kam ar ajō'ā kātām kēt. Gamē amū me wāmē gēdja ar anhō mýjjaao aben pyrāk. Ja kadjy ne ba ar amā ikabēn.

¹⁴ Jakam arým ar anhō mýjja kumexkam ar aje memā kwý nhōr nhy m memā prām kētmā. Nhy m kam ajmākam gar me pānh amā prām jabej nhy m me ō mýjja kumex jabej. Ne kam arým amipānh ar amā mýjja ngā. Gar kam anhō mýjjaao aben pyrāk.

¹⁵ Me bakukāmāre kute djwýbē mýj ne jao atomo bakam ne me ā ane. Amrēbē: ne me'ā memā kum,

“Nām me djwýo atom kumex nhy m me mānhkutā ne. Ne djwý'ā kātām kētnē. Nhy m me jadjwý djwý ngrīreo atom nhy m me mānhkutā ne. Ne me'ā 'ā kātām kēt ne.”

Nām me ā me bakukāmāremā ane nhy m me arým 'ā pi'ók no'ók ne. Ga, me kunī ō djwý nhy m me'ō'ā djwý'ā kātām kētja pumū.

Kute me'yr Xitu ar anor kadjy.

¹⁶ Be, Metīndjwýnh ne Xitumā amak bō nhy m kute ar amarkumrēx. Kute ba ije ar amar pyrāk ne ā ar amaro ane. Ba kam Metīndjwýnhmā amikīnh jarē.

¹⁷ Bar Xitumā ar ajā karōn kum,
—Dja ga memā arē gē me pi'ók kaprīo atomo tēn inomā mēnhkumrēx, ane.

Nhy m ar imā,

—Be, mrāmri. Dja ba ā memā ane, ane. Ne kam ta kadjy ar awýr tēm prāmkumrēx. Ne kam arým kute ar awýr pi'oko tēm ne kute o bōxmā gar aje omūnhmā.

¹⁸ Bar ar ajā Xitumā karōn kam kōt ije gwaj bakamyja 'ōdjwý janormā. Gwaj bakamy jamē Xitu ar ar awýr tēmmā. Ar ikamy ja ne āpēnh mexkumrēx. Kute Kritu'ā ujarēnh ny jarēnhkam āpēnh mexkumrēx. Me kute amim Jeju mar kunī apýnh kōt ar

aben pydjio ba djāri kunī ne me abenmā mex jarē.

¹⁹ Me kute Jeju mar ta ne me amijo utān ar imā,

—Gwaj bakamy ja dja ar ikabēn kōt ar akōt pi'òk kaprīo tēn memā kungā, ane. Gwaj bakamy ja ne bar kuman kumrēx Xitu kōt ar awýr ano. Dja ar bōx gar me kadjy pi'òk kaprīo atom inomā mēnhkumrēx. Ar badjwý dja bar ī ar awýr tēn bōx gar ar imā pi'òk kaprī ngā bar Xitumē ro'ā arým Djeruxarē'ýr o tē. 'Ýr o tēn o bōx ne iro'ā memā kungā. Me ar ikōt Metīndjwýnh raxmā kator kadjy dja bar ā o ane. Ar aje memā ōr prām nhyem me kute jadjwý mar kadjy dja bar ā o ane.

²⁰ Godja bar memā pi'òk kaprī kumexo tēn memā kungā. Nhyem kam me ar ikōt gwaj bakamy tēnja pumūn ar ijā ar idjākinhī nhōr kēt.

²¹ Dja bar iro'ā katāt memā o tēn o bōx. Metīndjwýnh dja katāt ar ije amijo ibakōt ar ipumū. Nhyem pykakam me ar badjwý dja me katāt ar ije amijo ibakōt ar ipumū.

²² Kam gwaj bakamy ja Xitu kōt ar awýr tēmmā. Dja bar kam gwaj bakamy 'ōdjwý jano nhyem arkōt tē. Gwaj bakamy jadjwý ne mexkumrēx. Metīndjwýnhmā āpēnh kunīkōt gwaj bakamy ja mrāmri kum ukanga kētkumrēx ne kum āpēnhkumrēx bar arým amim omū. Nhyem tu amim ar amarkumrēx. Kam ne ar akadjy āpēnh prāmkumrēx. Gwaj bakamy jadjwý dja arkōt ar awýr tē.

²³ Nhyem Xitudjwý. Be, tāmjamē ne bar iro'ā apē. Ne kam arým ar iro'ā ar akam idjāpēnhmā. Nhyem gwaj bakamy ar jadjwý, apýnh me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio ba djāri ne me ar ano. Nhyem kam ar arým me kabēn kōt ar awýr tēmmā. Kute memā Kritu raxo amirīt kadjy ar awýr tēmmā.

²⁴ Kam dja gar pi'òk kaprīo atomo tēn inomā mēnhkumrēx. Nhyem ar arým o ar amarkumrēx. Ar amā ar abēja markumrēx. Nā bām ar mā memā ar ajarēnho iba. Ar akam ar ikīnh jarēnho iba. Dja gar pi'òk kaprīo atomo tēn inomā mēnhkumrēx gé ar pi'òk kaprī pumūnhkumrēx. Kam dja ar abenmā kum,

—Mrāmri Paur kabēnkumrēx, ane. Kam gēdja ar akubyn ō pykakam bōx. Bōx ne apýnh me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio ba djāri memā ar ajarēnho ba. Ne memā kum,

—Mrāmri ne me ōdjānhkumrēx. Nām me arým pi'òk kaprīo atom. Djeruxarēkam me kute Jeju marja kadjy ne me arým pi'òk kaprīo atomkumrēx, ane. Dja ar ā ar ajarēnho ane.

9

¹⁻² Djām ar aje amijā pi'òk kaprī nēmā ne ba ajte ar amā arē? Katī. Ar aje pi'òk kaprīo atommā ne ba ar amā arē. Ar ga ne gar aje Jeju nhō me jamā o atom prāmkumrēx. Arým ba ar apumūn Matenikam me jamā ar ajarēnho iba. Nā bām memā kum,

—Onīj, pykabē Akajakam krīraxbē Kōritukam me ja ne me arým kute memā ōr prāmkumrēx. Amū amex ja'ā me kute memā ōr prāmkumrēx. Nā bām ā ar ajā memā anhýro iba nhyem kam me ar akudjwa kute memā ō pi'òk kaprī nhōr prāmkumrēx.

³ Kam, ar aje pi'òk kaprīo atomo atēm ne inomā mēnh kadjy ije ar awýr gwaj bakamy ar anormā. Ar ga ne gar imā,

—Dja bar o atomo tēn inomā mēnhkumrēx, ane. Kam dja gar o atomo tēn inomā mēnhkumrēx nhyem kam ikabēn dja kajgo kēt, Matenikam me jamā ikabēn ja dja kajgo kēt. Nok ba ren ikabēn kajgo. Ije memā kum,

—Kōritukam me ja kute ōr prā:m, anhýrkam gar ren katēri pi'òk kaprīo atom krāta ba ren arým ikabēn kajgo.

⁴ Dja ba ar awýr tē nhyem Matenikam ar ja'ō ikōt ar awýr tēm ne ar awýr bōx jabej. Kam bar ren ar awýr bōx ga ren ar arým pi'òk kaprī katēri o atom krāta nhyem ren Matenikam ar jamē ba ren ar ar apumūn ren arým ar akam ren ar ipijām ne. Ga ren ar gadjwý kam apijām ne. Ba ren ar amim,

—Nā bām ar bit týx'ā me kamnhīxkumrēx nhyem meo mōn tu krāta. Bar kam arým ipijām, ane.

⁵ Gwaj bapijām karō ne bar abenmā kum,

—Gwaj amikukām bakamy ar ano, ane. Ne kam arkum,

—Dja gar me'ýr atēmkumrēx ne me'ýr bōx nhyem kam me arým ar ikukām pi'òk kaprīo atomo tēn inomā mēnhkumrēx. Nā bām ar ā arkum ane. Dja ar ikabēn ja man ar awýr bōx ne ar amā arē. Arým ne ba amrēbē ar amā arē. Ar aje o atomo atēm ne inomā mēnhmā ba ar amā arē. Djām me kute pi'òk kaprī'ā ngyk ne amim,

—Je tō, mýkam ne me ibē pi'òk kaprī jamýnho ba, anhýrkam mex? Katī. Kam mex kētkumrēx. Dja gar o atomo tēn inomā mēnhkumrēx bar arým ar awýr bōx gar arým anhōdjānh ne akīnhkumrēx. Ne kam arým me kadjy ar imā angā. Kam dja bar arým Djeruxarēmā o tēn o bōx ne arým memā kungā.

*Me kīnh ne kute memā mýjja nhōr raxmā.
Kó k 16.2; Xim k 6.18; Idja 13.16*

⁶ Ba ar amā arē gar ama. Godja me 'y ngrēre ne kren kam djwý ngrēre ne o atom. Nār, godja me 'y kumex ne kren kam djwý kumex ne o atom. Tām dja gar anhō pi'òk kaprī'ā ama.

⁷ Djā gām ar abenā ar anhō pi'ōk kaprī jakre kumrēx ne amim,

—Be, kōt dja ba memā amikutā kwý ngā, anen kam memā angā. Kwārīk wānh 'ā maje amim,

—Dja ba memā kwý ngā nhy m ibê kêt ba ajmā nē, anhÿr kêt. Nār, kwārīk wānh 'ā maje amim,

—Gê me imā 'ā àpnēnh tÿxmā ba kam memā kwý ngā, anhÿr kêt. Mÿkam? Bir, dja me òdjānh ne kīnh ne memā mÿjja ngā nhy m Metīndjwÿnh arÿm kum me Kīnhkumrēx. Tām dja gar ama.

⁸ Djām Metīndjwÿnh òdjÿ got ar abē mÿjja 'ò nēmā? Kati. Dja ar amā mÿjja kunī ngā. Djām kute ar amā mÿjja ngrēre nhōrmā? Kati. Mÿjja kumex dja tu ar amā kungā gar arÿm akīnhkumrēx. Ar gadjwÿ dja gar akati kunīkōt mekam adjukaprikumrēx.

⁹ Ikabēnja kōt ne me amrēbē: memā arēn memā kum,

“Arÿm ne amikutā me ò mÿjja kētmā ò mÿjja ngrā. Nām katāt amijo bakumrēx rā'ā: rā'ā ne.”

Nām me amrēbē ā me bakukāmāremā ane nhy m me arÿm 'ā pi'ōk no'ōk ne.

¹⁰ Ga, me kute pur kreo mōrja pumū. Metīndjwÿnh ne me kute kre kadjÿ kute memā 'y nhōr. Ne kam kute memā djwÿ nhōr. Me ò kwý krēn djā'ā kute memā òr. Mÿj'ā ne ba ar amā ja jarē. Bir, ar aje memā mÿjja nhōr'ā ne ba ar amā ja jarē. Metīndjwÿnh ta dja ar apumū. Dja gar me ò mÿjja kētmā amikutā anhō mÿjja kwý ngā nhy m arÿm ar apumūn ar amā mÿjja kumex ngā. Ar aje memā mÿjja nhōr jakrenh mex ne ar amā kungā. Ga, me kute mÿjja 'y kumex ne kren arÿm ò djwÿ kumex ne kute o atomja pumū. Ar gadjwÿ dja gar memā mÿjja kumex ngā. Nhy m Metīndjwÿnh arÿm pānh ar amā mÿjja kumex ngā gar arÿm katāt ar amijo aban kum amekumrēx ne.

¹¹ Ar anhōdjānhkam mÿj dja Metīndjwÿnh ar amā nē? Bir, dja mā ar amā mÿjja kumex ngā gar mā amikutā memā anhō mÿjja kwý ngā. Anhōdjānh ne mā memā angā. Dja gar ar imā amikutā ar anhō pi'ōk kaprī kwý ngā bar kubyn arÿm memā ar anhō pi'ōk kaprīo tēn memā kungā. Dja me ar anhō pi'ōk kaprī byn arÿm Metīndjwÿnhmā amikīnh jarē. Gwaj badjō'ā kum amikīnh jarē.

¹² Dja gar Jeju nhō me jamā angā nhy m me arÿm o amikīnh. Djām me o amikīnhbit? Kati. Dja me kīnh ne ar adjō'ā Metīndjwÿnhmā amikīnh jarēho kumex.

¹³ Ne kam ar amarkumrēx ne arÿm Metīndjwÿnhmā kum,

—Mrāmri ne me kute Kritu'ā ujarēnh ny markumrēx ne arÿm akabēn kōt òdjāhtire. Òdjāhtire ne arÿm amikutā ar imā ò mÿjja kwý ngān arÿm amū me kum prām kunīmā

kwý ngā. Bar kam arÿm amā amextire jarē, ane. Ar aje memā pi'ōk kaprī nhōrkam dja me ā Metīndjwÿnhmā ane.

¹⁴ Ar aje memā pi'ōk kaprī nhōrkam dja me kum ar ajabēn arÿm ar akadjÿ Metīndjwÿnhmā kabēn ne kum,

—E kum, Djūnwā, me kīnh djā rax ne ga memā angā nhy m me arÿm adjō'ā ar imā pi'ōk kaprī jano. Bar kam amā amextire jarē, ane. Dja me ā Metīndjwÿnhmā ajā ane.

¹⁵ Mÿj kīnh djāja ne Metīndjwÿnh memā kungā? Bir, Kraja ne arÿm memā kungā. Nām gwaj bakunīmā kungā. Kra ra:xi. Mÿj me'ō ne kute prīne 'ā ujarēnh mex kadjÿ 'ÿr bōx. Arkati. Kra ra:x ne gwaj bamā kungā gwaj kam kum amikīnh jarē.

10

Mrāmri ne Kritu kute Paur janorkumrēx.

¹ Ga, Kritu kabōt kati ne kute memā prī mex ne ar meo baja pumū. Ja ne ba kuman arÿm ar amā ikabēn mex jarē. Ar gadjwÿ dja gar Kritu man badjwÿ ikabēn ma. Ba ibē Paur ikabēn ma. Wākam me'ō ar memā kum,

—Paur ne amyby m kute tÿx pyrāk ne me ŷtāri 'ÿr bōxkam kum me uma:, ane. Djām mrāmri me kabēn? Kati.

² Dja gar on ikabēn ma. Got ba ren ar awÿr bōx ne tu ar amā ibēn tÿ:x ne. Nā bām anhÿr djwÿnhmā amim,

—Dja ba wākam bōx ne ar kwÿmā ibēn tÿx jabej, ane. Ar akwÿ aje amim,

—Paur ne amidjwÿnhbito kīnh ne axwe ar ba, anhÿro abakam ba ibōx ne ije ar akwÿmā ibēn tÿx karō ne ba ar amā,

—Dja gar on ikabēn ma, ane.

³⁻⁵ Ga, me kurē djwÿnh me'ÿr bōxja pumū. Me'ÿr bōx nhy m me arÿm àbēr djā jamÿn o me'ÿr prōt ne arÿm aminēje me aē. Pykakam ne me ā aminēje meo ane. Djā ne bām ar ā me kudjwa ane. Kati. Nā bām ar ije pykakam me àbēr djā jamÿnh kêt. Metīndjwÿnh ne tÿ:x. Bar tÿxo itÿx ne me nēje ikabēno me ity nhy m me arÿm anhikrē.

Ga, me kurē djwÿnh kwý kute aminēje kikre tÿ:x nhīpēxia pumū. Nhy m be, me tÿxo me ja jakre ne me arÿm me'ā kikre kate. Ne kam arÿm pardja'ā me pa 'amÿn meo ban meo bōx nhy m kam me arÿm memā àpēnh ar ba.

Me kwý jadjwÿ ne me kute me bakurē djwÿnh pyrāk. Me 'ēxnhī. Metīndjwÿnh ne kute gwaj bamā amijā ujarēnh pydji baje mar pydjimā nhy m me arÿm 'ēx ne ta amijo Metīndjwÿnh mar mex ne arīk kupa'ā memā 'ā ujarēnh punu. Nhy m kam me arÿm me ma:ro ba. Nhy m me Metīndjwÿnh kupa'ā apÿnh mÿjja rūnh jarēn mebē Metīndjwÿnh kabēnkumrēx kurēn arÿm me noo akno. Nām me memā 'ēx ba. Me kabēn 'ēxnhī ne

kute mrāmri ne me ō kikre tỳx pyrāk. Bar kam ikabēno me ity nhyem me arỳm ar imā rerekre. Ar imā rerekre nhyem me arỳm katāt Kritu'ā ujarēnh man katāt kabēn kōt ar amijo ba. Kam ar ije mrāmri ne me kute me pardja'ā me pa 'amỳnh ne me meo ban meo bōx pyrāk nhyem me arỳm Kritu kōt amijo ba.

⁶ Ar gadjwỳ dja gar prīne Kritu kabēn kōt amijo aba mex ba arỳm bōx. Bōx nhyem ar ajō ate aje ar amijo aba prām rā'ā ba arỳm ar amā ibēn tỳx gar arỳm pānh atokry.

⁷ Ar akwỳ ne gar abenmā,

–Djā ne Kritu Paur jano? Kati, anhỹro aba. Ba ar amā arē gar ama. Djām gwaj baje me krākābit pumūnh ne kam arỳm amim, “Tām wā ne mex”, ane nār, “Tām wā ne mex kēt”, ane. Djām gwaj baje me krākābit pumūnh ne arỳm prīne me mar mex? Kati. Djām mrāmri Kritu ar ajo bakumrēx gar arỳm ama. Aje mrāmri markumrēx jabej ar badjwỳ ar ima. Djām Kritu kute ar ijo ba kēt got? Ar badjwỳ mrāmri Kritu kute ar ijo bakumrēx. Gwaj ba ne Kritu kute gwaj bajo bakumrēx. Gwaj baje aben pyrāk. Tām dja gar ama.

⁸ Ba ren ar amā ar irax jarēnh kume:x. Djā ne ba ren kam amikam ipijām? Kati. Mrāmri ne Bēnjadjwỳr djwỳnh ar ba ar ijā irax mēnhkumrēx. Ar akadjy ar ijā ar irax mēnhkumrēx. Djām ar ije ar amā ibēn tỳx kadjy ne ar ijā rax mē? Kati. Bar Kritu'ā ar amā ajarē gar mar mexo amū amikamēn mar rax. Ja kadjy ne Bēnjadjwỳr djwỳnh ar ijā rax mē.

⁹ Ba ren ajte ar amā amirax jarēnh kumex. Nhyem be, kati. Me kute ar amā,

–Paur ne ar amā pi'ōk no'ōko kute ar ajaēr prām, anhỹr. Djām mrāmri? Kati. Ije ar ajaēr prām kēt.

¹⁰ Me kwỳ ta ne me arīk ijā kabēn ne ar amā,

–Paur ne pi'ōkkambit we kabēnkumrēx ne tỳ:x. Djām mrāmri ne tỳxkumrēx? Kati. Dja ta anhỹtāri ar awỳr bōx ne arỳm rerekren kabēn punure gar amā kabēn kīnh kēt, ane. Nām me kwỳ ā ijā ar amā ane.

¹¹ Gora gē wākam me'ō ar ajte ikabēn ma. Amybỳm ar ikabēn kajgo kēt. Pi'ōkkam ar amā ar ikabēnkumrēx. Dja ba wākam ar awỳr bōx ne wākamdjwỳ itỳxkumrēx. Ar ije pi'ōk no'ōkkam 'itỳx kōt itỳxkumrēx.

¹² Me kwỳ ta ne me amirax āmra ba. Me kum me kīnhmā ne me ta amijo āmra ba. Djām ar ije amijo me urāk? Kati. Djām ar ije me'ā amijakreo iba? Kati. Nhyem be, me ta ne me amirax jabej abenā amijakreo ban amim,

–Irax kute tām wā rax pyrāk, anhỹro ba. Nār,

–Ba ne ba iraxo tām wā jakre, anhỹro ba. Djām kam me krā mex? Kati. Me krā punu.

¹³ Nhyem be, kati. Metīndjwỳnh ne ar imā idjāpēnh djā'ā karō bar Kritu'ā memā idju-jarēnh ar iba. Djā ne bar kam amijo me'ō nhō āpēnh djā pytān 'ā ar amijo amra? Kati. Metīndjwỳnh ta ne ar imā ar idjāpēnh djā'ā karō. Kabēn kōt ne bar memā Kritu jarēn 'ỳr meo akēxo iba. Kute ar imā ar idjāpēnh djā jakre kōt ne bar idjāpēnh tē:n kam arỳm ar gadjwỳ ar awỳr bōx ne arỳm ar amā arē. Ar ba ne bar ar amā Kritu jarēn arỳm ar gadjwỳ 'ỳr ar ajo akēx ne. Ar ije Kritu 'ỳr ar ajo akēxkam ne bar iraxja.

¹⁴ Bar ren ar awỳr ibōx kēt ne ren arīk ar amā amijarēnh kajgo. Nhyem be, kati. Arỳm ne bar ar gadjwỳ ar awỳr bōx ne ije kaj bē ar amā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnhkumrēx. Kam ne bar ar akadjy irax.

¹⁵ Pyka 'ōdjwỳkam dja me'ō Metīndjwỳnhmā apēn arỳm Kritu 'ỳr meo akēx. Djā ne bar kam me kwỳ kudjwa ō pykakam ō me ja'ỳr bōx ne ō āpēnh djā'ā amimēn arīk memā kum,

–Ba ne ba Kritu 'ỳr ar ajo akēx ne. Kam ne ba ar akadjy irax, anhỹro iba? Kati. Ar ije ā memā anhỹr prām kēt. Adjỳm. Dja ba ajte akubyn ar awỳr bōx ne ajte ar amā Kritu kabēn jarē. Gar kam arỳm amim Kritu mar mexo amū amikamēnh tē:n arỳm mar mexkumrēx. Nhyem kam ar abu'ā me krāpti arỳm ar adjō'ā ajte 'ỳr amijo akēx ne.

¹⁶ Dja gar ajte ar ikōt o kangō bar ajte amū ar anhijukri me jamā arēnh tē. Amū memā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnh tē. Ja ne bar kam ama. Djām ar ije me kwỳ kudjwa me'ō djāpēnh djā'ā amimēnh ne arīk me āpēnh proo idjāmra prām? Kati.

¹⁷ Amrēbē: me kute me bakukāmāremā arēnh kōt bar amijo iba. Nām me memā kum,

“Djām amijo adjāmra prām? Kwārīk wānh amijo adjāmra kēt.

Dja ga Bēnjadjwỳr djwỳnh amra.”

Nām me ā memā ane bar kabēn man kōt ar amijo iban amijo idjāmra kēt ne Bēnjadjwỳr djwỳnh amra.

¹⁸ Djām me'ō ta kute amijo rax ne kute memā amijarēnhkam Metīndjwỳnh kute 'ā memā kum, “Ā. Mrāmri ne raxkumrēx”, anhỹr? Kati. Metīndjwỳnh ta kute me'ō'ā rax mēnhkambit kute 'ā memā kum, “Mrāmri ne raxkumrēx”, anhỹr.

11

Me 'ēx ne ta kute amijo Jeju kute anor pyrāk.

Mat 7.15; Rō 16.17; Kor 2.8; A Ped 2.1

¹ Ba ije ar amā amijarēnhkam kute ibēn kati pyrāk. Ar arek nhỹn ikabēn ma. Nā, dja gar arek ikabēn maro nhỹ.

² Nā bām ar ajā ino tỳ:x kute Metīndjwỳnh ō me ja'ā no tỳ:xja pyrāk. Dja gar katāt Kritu

kōtbit amijo aban ajaxwe kêt. Kwārīk wānh me kum Metīndjwŷnh kīnh kêt kukràdjākôt amijo aba kêt. Mekôt ar aje amijo aba kêt kadjy ne ba ar ajā ino tŷx ne.

Ga, me bām, me nā kra ni'ā no tŷxja pumū. Me my kute Ar kubê kupēnh kêt kadjy kra'ā no tŷxja pumū. Nhyam kam arŷm abatānh nhyam mjēn pydji 'ŷr mōrkumrēx nhyam krō'ā mjēn kêtukumrēx.

Badjwŷ. Ba arŷm Kritumā ar ajarēn kum,

—Kōritukam ar ja dja ar katāt akōtbit amijo ban me kum akīnh kêt kukràdjāja kôt amijo ba kêt. Nā bām ā kum ar ajarēnho anen arŷm ar ajā ino tŷx ne. Dja gar katāt Kritu kōtbit amijo aban ajaxwe kêt. Kwārīk wānh me kum Metīndjwŷnh kīnh kêtja kôt amijo aba kêt. Mekôt amijo aba kêt kadjy ba ar ajā ino tŷx ne.

³ Me kute ar anoo biknor karō ne ba ar akam axwe idjumar. Ar aje katāt Kritu pydji kôt amijo aban ajaxwe kêt. Godja me arīk kupa'ā ar amā mŷjja kwŷ jarē gar aman arŷm Kritu kupa'ā amijo aban ajaxwe. Nām ā kangā no tŷxkam kute me bakwatynh Ewamā 'ēx ne noo biknoro ane. Me kute ar gadjwŷ ar anoo biknor karō ne ba ar akam axwe idjumar.

⁴ Godja me ar awŷr bōx ne ije ar amā Jeju'ā ujarēnh ny jarēnh kupa'ā ar amā atemā Jeju 'ōdjwŷ'ā ujarēnh jabej. Djā nā gām ar me kanga? Kati. Nā gām ar tu amā me kīnh ne arek me kabēn maro akrī. Djā nā gām ar me kôt Metīndjwŷnh Karō maro aba? Kati. Atemā me karō punu ne gar me kôt maro aba. Djām Kritu'ā ujarēnh ny ne gar amim maro aba? Kati. Atemā mŷjja punu'ā ujarēnh ny ne gar maro aba. Nām me ar amā kupa'ā arē gar amā me kīnh ne arek me kabēn maro akrī.

⁵ Me kwŷ ta amijo 'ēx ne ar amā,

—Kritu ne ijano ba ar amā arēnho iba, ane. Ta ne ar amijo raxo ba. Djām mrāmri ne we ar ja ikurām rax? Kati.

⁶ Nām me ijā,

—Paur ne kabēn tō, anhŷro ba. Kwārīk wānh rā'ā. Ikabēn tō. Djā ne ba Kritu'ā ajarēn ikabēn tō? Kati. Ar ga ne gar pŷne katāt 'ā idjujarēnhja ma, ikabēn amirītkumrēxja ma.

⁷ Nā bām ar amā ujarēnh ny jarēn pānh ije amim ar abē pi'ōk kaprī jamŷnh kêt. Djām kam ne gar arŷm ijo kajgo? Ije amim ar abē pi'ōk kaprī jamŷnh kêt kam ne ije amijo me kajgo pyrāk. Mŷkam ne ba ā amijo ane? Bir, ije ar ajo raxmā ne ba ije amijo me kajgo pyrāk. Djām kam ne gar amim,

—Paur kajgon axwe, ane. Kwārīk wānh gar amim anhŷr kêt.

⁸ Djām ba ne ba ar amā amijo a'uw? Kati. Amū me ja ne ba me ku'uw, ne apŷnh me ō pykakam mrān bōx ne me kute amim

Jeju mar ne kôt ar aben pydji ba djāri me ku'uw memā kum,

—Ar ikôt o kangō ba Kōritukam memā arē. Nā bām ā memā ane nhyam me arŷm imā pi'ōk kaprī ngā ba amŷ. Ne kam ar akam bōx ne ar amā Kritu kabēn jarē. Ne kam ba inhō mŷjjaio pānh ne. Amū me'ō nhō pi'ōk kaprīo inhō mŷjjaio pānh. Ije ar amā idjā'wŷr kêt kadjy ne ba inhō mŷjjaio pānh ne ar akam idjāpēnh ar iba. Ar amā arēnho iba.

⁹ Ne kam ar akam ar iba nhyam kam prām iwŷr bōx. Djā nā bām ar ajō 'uw? Kati. Mateni kurūm gwaj bakamy ar bōx. Ne kam ar ta arŷm ijo djuw mex. Inhō mŷjja ibē kêt nhyam ar arŷm imā kunī ngā. Ar akam idjāpēnh kunikôt ije pānh ar abē pi'ōk kaprī jamŷnh kêt. Dja ba rā'ān ar abē amŷnh kêtukumrēx ne.

¹⁰ Mrāmri ne Kritu kabēn katātukumrēx. Badjwŷ kôt katāt ar amā ikabēn jarēnhkumrēx. Pykabē Akajakam ar abē Kōritu ar, ije idjāpēnh pānh ar abē pi'ōk kaprī jamŷnh kêt. Ije amŷnh kêt'ā dja ba ar amā amijarēnho iba rā'ā. Dja gar ajō ije amijarēnh jabē adjāptār kêtukumrēx.

¹¹ Ije idjāpēnh pānh ar abē pi'ōk kaprī jamŷnh prām kêt. Ja'ā ne ba ije ar amā amijarēnh prām ne arŷm ar amā amijarē. Mŷkam? Djām imā ar ajabē kêt kam? Kati. Imā ar ajabēkam ne ba arŷm ar amā amijā ajarē. Metīndjwŷnh kute imar.

¹² Ne ba ren ar abē pi'ōk kaprī jamŷ nhyam ren me'ō ikaxā ar amā,

—Be, djām ar bajbit ne bar ar abē pi'ōk kaprī jamŷ? Ga, Paurdjwŷ kute ar abē pi'ōk kaprī jamŷnh ar o hawā pumū. Ar ije aben pyrākja pumū, ane. Ar kute ijā, “Ar ije aben pyrāk”, anhŷr karō dja ba irā'ān idjāpēnh pānh ar abē pi'ōk kaprī jamŷnh kêt rā'ā ne.

¹³ Djām mrāmri ne bar ije aben pyrāk? Djām mrāmri ne Kritu ar ano kute mrāmri kute ijonorja pyrāk nhyam ar 'ā ujarēnh ar ba? Arkatī. Nām ar ar anoo biknoro ba. Nām ar ta memā 'ēx ne memā, —Kritu ne ijano ba 'ā idjujarēnh ar iba, ane.

¹⁴ Djā ne ba amim,

—E kum, mŷkam ne ar me noo biknoro ba, ane? Kati.

Ga, me axwe nhō bēnjadjwŷrbē Xatanajdjwŷ kute me noo biknorja pumū. Nām amijo Metīndjwŷnh kadjy mrānh djwŷnh pyrāk ne me noo biknoro ba.

¹⁵ Kam ō āpēnhdjwŷ ar ō bēnjadjwŷrbē Xatanaj kudjwa memā 'ēx ne amijo Metīndjwŷnh nhō āpēnh pyrāk. Ar ta arīk ar amā,

—Dja gar ikabēn man kam mrāmri katāt ar amijo abakumrēx, anhŷro ba. Kam ar kute aminhinomā amimēnhkam dja Metīndjwŷnh ar 'ēxnhī kôt arkom o pānh katāt nhyam ar arŷm me biknor tokry djākam akuno.

Apŷnh amikapri djāri Paur kute 'ā ami-jarēnh.

¹⁶ Ba ajte ar amā arē gar ama. Kwārīk wānh amim,

—Paur ne amimex jarēnh ba. Ga, bēn katikumrēxja pumū, anhŷr kēt. Nār gar aje ijā amim anhŷr jabej arek nhŷn ikabēn ma. Ba ajte ar amā amimex jarē gar ama.

¹⁷ Ije ar amā amimex jarēnh ja ne kute Bēnjadjwŷr djwŷnh kabēn pyrāk kēt. Ne kute ar amā ibēn kati pyrāk ne ar amā amijarē.

¹⁸ Me krāptī ne ar amā amijo āmra prām. Me kute amidjwŷnhbito kīnh kadjy amijo āmra prām. Ba ne ba bir amimex kōt ar amā amijarēnho amirītkumrēx gar badjwŷ ima.

¹⁹ Me kwŷ ne me mrāmri bēn katikumrēx. Nām me ar awŷr bōx ne ar amā amijarē gar arek me kabēn maro akrī. We ar akrā mex ne kam arek me bēn kati maro akrī.

²⁰ Dja me'ō bēn kati ar akwŷ apa 'amŷn amiwŷr ar ajo akēx gar arŷm kōt ar amijo aba. Ne kam ate akrān arek me'ōja kabēn maro akrī. Dja me'ō bēn katikōt ar akwŷ anoo aknon ar abē mŷjiao prōt, gar kam ate akrān arek me'ōja kabēn maro akrī. Me'ō ta dja ar akam amijo ra:x nār ar akwŷ nobē tak ne. Gar kam ate akrān arek kabēn maro akrī.

²¹ Ba ren badjwŷ ar amā ibēn tŷx gar ren ikabēn ma. Nym be, kati. Ba ne ba ar amā ibēn tŷx kēt. Ba akrānmā ar akam ar iba gar kam arŷm amim, “Paur rerekre ne kajgo”, anhŷro aba. Nym be, kati. Irerekre ne ikajgo kēt.

Me ta ne me amijā, “Jeju ne ijano ba bōx”, anhŷro ba. Me amijo amra:n arīk ar amā, “Ba ne ba iraxkumrēx.” Nām me ā ar amā anhŷr ar o ba. Ba badjwŷ jakam ar amā amimex jarē gar ama. Nā bām ije ibēn kati pyrāk ne ar amā amirax jarē gar ama.

²² Djām ar wābēbit ne ebraga. Badjwŷ. Djām ar wābēbit ne idjaer. Badjwŷ ibē idjaer. Djām ar wābēbit ne Abraão tām djwŷ. Badjwŷ ibē Abraão tām djwŷ.

²³ Djām ar wābēbit ne Kritu nhō āpēnh. Badjwŷ ibē Kritu nhō āpēnhkumrēx ne o ar akrenh mex. Nā bām ije ar amā ibēn kati pyrāk ne ar amā amirax jarē. Nā bām kum idjāpēnh tŷxo ar akrenh mex ne.

Me kute mry kā punuo ikaprēprēk kume:xi. Ba te ije itak'ā akremā.

Ne kute ajte ibē ijē krāptīo ar akrenh mex ne.

Ne ajte bit kute ibīnmā ijo baja krāptī: ba ityk pma ar iba. Ga, ibē Kritu nhō āpēnhkumrēxja pumū.

²⁴ Kamā ne apŷnh mebē idjaer djāri ajte mry kā punuo ikaprēprēk kumex. Nām me ikaprēprēk nym kam me ajte ikaprēprēk nym kam me ajte ikaprēprēk nym kam me ajte

ikaprēprēk. Me kute ikaprēprēk kunīkōt ne me kute mrykā punuo itak'ā akre krāptī: kute 39 pyrāk.

²⁵ Nym kam me ajte kōo ititik ne. Nym kam me ajte kōo ititik ne. Nym kam me ajte kōo ititik ne.

Nym kam me ajte kute ibīnmā kēno ititi:k ne. Ga, ibē Kritu nhō āpēnhkumrēxja pumū.

Ba kākamdjwŷ, kā rūnhkam ngō raxbē pyka kētkam iba nym ijā kā ja wadjā. Ne ajte ijā ja wadjā. Ne ajte ijā ja wadjā.

Ba ajte ngō raxkam wadjā ne pi'ā wajēt: ne ar iba:. Nym ijā akamāt ne akati ba wabi.

²⁶ Nā bām ar imrānh kume:x ne.

Nym kam ajte apŷnh ngō rūnh djārikam idjār pma: ne.

Nym apŷnh me ākīnh kute ijaerbē ijo tŷm ne ijo bikēnh pma:.

Nym apŷnh mebē idjaerdjwŷ kute ijo bikēnh pma:.

Nym me bajtemdjwŷ kute ijo bikēnh pma:.

Apŷnh krīrax djārikam ar iba ne apŷnh kapōt kukrit djārikam ar iba ne ngō raxbē pyka kētkam ar iba. Ja kunīkōt ne mŷjja kute ijo bikēnh pma: ne.

Nym me 'ēx ne kute amijo Jeju mardjwŷ kute ijo bikēnh pma:. Ga, ibē Kritu nhō āpēnhkumrēxja pumū.

²⁷ Nā bām idjāpēnh pytidjwŷo iku'ēn o amidjōm me:x ne.

Ne ajte inhōt kēt krāptī.

Prāmmē kōrkam ne ba ajte ar iba.

Ije ajte amijajbur kumex.

Ajte imā kryn ikā kēt ne ar iba.

²⁸ Ikā krākā'ā mŷjja ne ja.

Ba kam me kute amim Jeju marja ma:ro ikrī.

Apŷnh me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio ba djāri ne ba kunīkōt me ma:ro ikrī. Ne me kwŷ'ā āpnhŷ ne, ne akati kunīkōt mekam idjumar punu:re.

²⁹ Dja mekam me'ō rerekre. Djām kōt irerekre kēt got? Kōt badjwŷ irerekre.

Dja me Meūndjwŷnhbē me'ōo akēx. Djām o ingryk kēt got? O ingrykkumrēx. Nā bām me ma:ro ikrī. Ga, Kritumā idjāpēnhkumrēxja pumū.

³⁰ Me kwŷ ta kute amijā,

—Kritu ne ijano ba bōx, anhŷro baja djām mrāmri ar kum āpēnhkumrēx. Kon. Ga, Kritumā idjāpēnhō ije me akrenh mexja pumū. Dja ba ar amā amimex'ā idjujarēnh prām jabej arŷm ar amā apŷnh itokry djāri, apŷnh ikaprī djāri'ā ar amā ajarē. Kunī kōt irerekre. Ba ar amā irerekredjwŷ 'ā ajarē gar ama.

³¹ Bēnjadjwŷr djwŷnhbē Jeju Tīndjwŷnh kute imar. Jeju Bām, mexti:re rā'ā: rā'ā ne.

Tãmja ne kute imar. Ije amimex jarënh ne ijëxnhĩ kêtõkõte kute imar.

³² Ba ajte ar amã irerekre jarë gar ama. Krĩraxbë Tamagu nhõ bënjadjwýrja bit kute ipa 'amýnhmã. Bënjadjwýr rax Areta ne Tamagu nhõ bënjadjwýr jamã nhý. Tamagu nhõ bënjadjwýr õ krãkamngõnhmã ijarë. Nhy m krĩrax bu'ã pyka týx nhípëx apýnh ajkwa krekre djãri. 'Å ikator nhy m me kute ipa 'amýnh kadjy nãrãm ne me ibë kre kunĩ pytä.

³³ Nhy m me kute amim Jeju mar arým djudjêdjêõ kaxnokai jakã 'ãpren kam inhýr. Ne kam kýjrũm krĩrax nêje pyka týxja burũm imë. Kre krã'yrkõt burũm imën arým ijo ruw. Ba arým pykabë djan mã mebë ikaton iprõt ne. Be, djãm kam 'itýx got? Kati. Ba ne ba irere:kre. Nhy m be, Metĩndjwýnhbit tý:x ne arým ipytã.

12

Kute kãjkwa pumũnh'ã amijarënh.

¹ Djãm ije amikõt ar amã amijarënhõ iban kõt iraxmã? Kati. Kwãrik wãnh rã'ã. Ba ar amã mýjja'ã ajarë. Me kute mýjja pumũnh këtja ba arým omũ. Dja ba ar amã 'ã ajarë. Bënjadjwýr djwýnh kute amrëbë memã mýjja jarënh kët. Arým ne imã arë. Nãm imã arë ba arým kuma. Dja ba ar amã 'ã ajarë gar ama.

² Ba amipumũ. Ije amim Kritu markam amipumũ. Nhy m kam Metĩndjwýnh arým amiwýr ijo ãbiro tẽ ba amipumũho tẽ. Nãm kãjkwa jan iby jan amũ ja. Ýr ne ijo wabi, amiwýr ijo wabi ba arým amipumũ. Bãrãm inhĩtã got ijo wabi nãr kon ikadjwýnhbit got o wabi. Kon, ije mar kët. Metĩndjwýnh ta ne kute mar. Ba ije amipumũnhja'ã arým amex krãptĩ apëx. Amexbë 14 ne ijukri ajmã 'ã akre kute ne ijã apëx.

³ Bãrãm inhĩtã got ijo wabi nãr kon ikadjwýnhbit got o wabi. Kon. Ije mar kët.

⁴ Nã bãm amipumũho tẽ nhy m Metĩndjwýnh amiwýr õ kãjkwa djwýnhmã ijo wabi. Kãjkwa djwýnh ne me:xkumrëx. Kam mýjja punu kêtumrëx. Metĩndjwýnh õ kãjkwa djwýnhmã ijo wabi ba amipumũ. Ne kam arým kam me kabën ma. Me kabën mexkumrëx. Punu kêtumrëx. Ba kam te ije me kabën jarënhmã. Mexti:rekam te ije arënhmã. Pykakam me babëngõkre kabën Ýr bõx kët. Nhy m ta ibë una, ije arënh kët mã.

⁵ Be, tãm ne ja. Ije amipumũnhja'ã dja ba ar amã amikõt amijarë. Djãm ba ije ar amã amimex jarënhmã? Kati. Ba irerek mexi. Kam ne ba ar amã amikõt amijarë.

⁶ Nãr, ba ren ar amã amimex jarë djã ne ba ren ibën kati? Kati. Ba ren ibën kati kêtumrëx ne kam mrãmri ar amã amimex jarë. Ne ren katãt amimex kõt ar amã amijarënhkumrëx nhy m ren me'õ arým ren ijo amra: ne. Nhy m be, kati. Irerekre'ã dja ba

ar amã amijarë gar kam arým aje ipumũnh kõt ne aje ikabën mar kõt imar katãt.

⁷ Ga, kute imã apýnh mýjja pumũnh këtjao amirĩtja pumũ. Nãm imã mýjja rũnho amirĩt. Ba ren kam 'ã amijo amra. Nhy m be, kati. Kam amijo idjãmra kët kadjy itokry djã ja iwýr bõx. Mrãmri itokry djã ja ne kute mrýnhĩ arek me ikam ku'ë nhy m me tokry pyrãk. Xatanaj imã itokry djã ja jano nhy m iwýr bõx ba arým itokry.

⁸ Kam, kute kubë ipytãr kadjy ba te Metĩndjwýnhmã amijo a'uw. Ne ajte te kum amijo a'uw. Ne ajte te kum amijo a'uw.

⁹ Nhy m arým imã,

—Kati. Dja ga atokryja mar rã'ã ne. Be ga, me tokry ne kaprĩrekam rerekreja pumũ. Me te rerekre ba idjukaprĩn itýx puroo memã týx jangij. Gadjwýr dja ba ajo djuw mex. Dja ga te atokry ne arerekre ba dja ba ajo djuw mex ga arým atýx.

Nãm ã Metĩndjwýnh imã ane. Kam ba itokry ne irerekre rã'ã. Tãm ne ba ije ar amã arënh prãm. Irerekre dja ba ar amã arë, me kunĩmã irerekre jarë. Kritu týxo itýx kadjy ije memã irerekre kõt amijarënh prãm.

¹⁰ Kam Kritumã idjãpënhkam mã ne ikute? Bir, apýnh irerek djãri ne iwýr ban bõx. Nhy m apýnh me kwý imã akij. Nhy m apýnh itokry djãri iwýr ban bõx. Nhy m apýnh me kwý ijo ajkë. Nhy m apýnh mýjja puma djãri ikam apõx. Te apýnh mýjja ikam apõx ne te irerekre ba kunĩkõt ikĩnh. Mýkam? Bir, dja ba ba irerekre nhy m Kritu arým imã týx jadjã ba arým itýx ne.

Me kute kupa'ã Paur mar.

¹¹ Ije amimex kõt ar amã amijarënhkam kute ibën kati pyrãk. Mýkam ne ba amimex jarë? Bir, ar aje ikupa'ã ijarënhkam. Ar ga ne gar ikupa'ã abenmã kum,

—Djãm Kritu ne Paur jano nhy m 'ã ujarënh tẽ? Kati. Kute anor kët, ane. Ba kam amã amimex kõt amijarë. Ba amimex kõt amijarënh kute ibën kati pyrãk. Ar ga ne ga ren ar abenmã kum,

—Mrãmri ne Kritu kute Paur janorkumrëx nhy m gwaj bamã 'ã ujarënh ar ba, ane. Ga ren ar anen ba ren amimex kõt ar amã amijarënh kët. Ar akam me'õ ar ta arĩk amijo 'ëx ne kute ar amã,

—Kritu ne ijano ba ar amã idjujarënh ar iba, anhýr ne ta amijo raxo ba. Djãm mrãmri ne ba we ar wã katëri irax? Kati. Ba ne ba ar wãmë ije aben pyrãk ne ar katëri itëm kêtumrëx. Ne kam djãm ba ne ba irax? Kati. Ba ne ba ikajgo. Nhy m be, mrãmri ne Kritu ijano ba 'ã idjujarënh ar iba.

¹² Amrëbë ne ba arek akrãnmã ar akam mýjja pumũnh kët nhípëxo iba. Ne apýnh me punu djãri meo mex gar omũn arým Kritu raxmã akato. Ba ar akam mýjja rũnh nhípëxo iba gar amim,

—Mrãmri ne Kritu kute Paur janorkumrêx. Ga, Kritu kute anor kôt kute mÿjja nhîpêxja pumû. Nã gãm ar amrêbê ã amim ane. Mÿkam ne gar jakam arÿm amim,

—Kati. Kritu kute Paur janor kêt, ane?

¹² Mÿkam ne gar jakam arÿm amã ikĩnh kêt ne? Nã gãm ar amim,

—Be, Paur kum me ikĩnh kêt. Nãm kum me wãbit kĩnh. Kum apÿnh me kute amim Jeju mar wãbit kĩnh. Kum apÿnh kôt me ar aben pydjio ba djãri wãbit kĩnh ne arÿm ãpênh pãnh mebê pi'ók kaprĩ jamÿ. Nhy m be, gwaj bajbit ne kute gwaj babê pi'ók kaprĩ jamÿnh kêt. Nã gãm ar ã amim ane. Djãm mrãmri imã me wãbit kĩnh? Kati. Imã ar gadjwÿ kĩnh. Imã ar akĩnh aben pyrãk. Kwãrĩk wãnh gar ikam angrÿk kêt.

¹⁴ Ota, jakam ba arÿm ar awÿr itêmmã. Arÿm ne ba ar akam tẽn ajte ar akam tẽ. Ne jakam ajte ar akam itêmmã. Dja ba ar akam tẽn bõx ne ajte idjãpênh pãnh ar abê pi'ók kaprĩ byr kêt. Djãm ar anhõ mÿjja ne ba abej ne ar akam itêmmã? Kati. Imã ar anhõ mÿjja prãm kêt. Ar aje amim Jeju mar raxmã ne ba ar akam itêmmã. Ja ne ba imã kĩnh. Djãm me kra ne kute bãm kadjy mÿjja atom ne adjwÿr? Kati. Bãm ne kute kra kadjy mÿjja atom.

¹⁵ Ba ije ar abãm pyrãk dja ba ar akadjy apê:n prĩne ibê inhĩ kato. Ne kam ikaprĩ kêt. Ikĩnhbit. Ar ga dja gar te amã ikĩnh ngrire. Ba dja ba kãjmã imã ar akĩnh kamênhõ tẽn mã ar akadjy apê.

¹⁶ Be, ar ga ne gar ima. Idjãpênh pãnh ije ar abê pi'ók kaprĩ jamÿnh kêtja ma. Nhy m be, ar akam me'õ arĩk ar amã,

—Djãm me kum prãmja kadjy ne Paur kute ar abê pi'ók kaprĩ jamÿnh? Kati. Paur no tÿxtikam ne arĩk ar amã 'êx ne ar anoo akno. Nãm arÿm ar anhõ pi'ók kaprĩõ aminhõ, anhÿro ba.

¹⁷ Be, amrêbê ba ar awÿr ar ja jano nhy m ar awÿr bõx. Ne kam arÿm ar abê pi'ók kaprĩ byn arÿm imã o bõx. Djãm kam ne ba arÿm o aminhõ? Kati.

¹⁸ Nã bãm ar ajã Xitumã karõ. Gwaj bakamy jadjwÿ ba arkôt ano nhy m ikabênh kôt ar arÿm ar awÿr tẽn bõx. Djãm Xitu kute ar anhõ pi'ók kaprĩõ aminhõ? Djã ne atemã ibê kabênh djĩn atemã ibê amijo tẽ? Kati. Ar ije imrãnh katãto aben pyrãk gar arÿm ama.

¹⁹ Ar akwÿ ne gar aje abenmã kum,

—Be, Paur ar mrãmri gwaj bajo ajkê. Ga, ar kute aminêje gwaj bamã amijã ãprãrja ma, ane. Djã ne bar ar ajõo ajkê got bar ar amã amijã aprã? Arkati. Bar tu amim Kritu markumrêx ne ar amã amijarê nhy m Metĩndjwÿnh ta kute ar imar. Akmere ãpnhĩre ar, djãm ar ije amijo djuw mex kadjy ne bar ar akam apê? Kati. Ar gajbit bar ije ar ajo djuw mex kadjy ar akam apê. Ar ije

ar amã arênh gar aje Kritu mar raxmã. Ja kadjy bar ar akam apê.

²⁰ Imã ar ajaxwe kêt prãm. Nok ren ar ajaxwe ba ren ar awÿr bõx. Ar amã ne ba ikabênh mexobit ikabênh prãm. Ikabênh ja ne gar amã kĩnh. Ne ba ren ar awÿr bõx ne ren ar amã ibênh tÿx ne. Ar amã ibênh tÿx karõ ba amikukãm pi'ókkam ar amã ikabênh. Ga ren ar aje akabêno aben japanh prãm ba ren ar awÿr bõx ne ren ar amã ibênh tÿx ne. Ga ren ar aje aben nhõ mÿjja'ã angrÿk prãm nãr ren ar aje abenkam adjãkrê prãm ba ren ar amã ibênh tÿx ne. Nãr ga ren ar abenmã adjãkrê prãm nãr ren abenã akabênh punu ba ren ar amã ibênh tÿx ne. Nãr ren ar aje aben kãxã abenbê aben kurê prãm nãr ren abênh kati prãm nãr ren abenmã adjãkjêro abikarêr prãm ba ren ar amã ibênh tÿx ne. Ar awÿr ibõx gar akrãptĩ ajaxwe ja'õ karõ ne ba pi'ókkam amikukãm ar amã ikabênh ne.

²¹ Ga ren ar akwÿ ajaxwe prãm rã'ã. Nãr ren akwÿ ar aprõ djwÿnh kupa'ã akurê aba prãm rã'ã. Nãr akwÿ amjênh djwÿnh kupa'ã akurê aba prãm rã'ã. Nãr ren akwÿ aje apijãm kêtikam adjãpênh punu prãm rã'ã. Amrêbê ar akwÿ ã ajaxweo ane ba ar amã pi'ók no'ók ne. Ar amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhĩrer ne aje akubyn Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akêx kêt karõ ne ba amikukãm pi'ókkam ar amã ikabênh ne. Ba ren ar akam bõx nhy m ren Metĩndjwÿnh ar akam imã irerek jadjã ba ren ar akrãptĩkam imÿr rax. Ar akam imÿr rax karõ ne ba amikukãm ar amã ikabênh ne.

13

Kute me kwÿbê axwe pyma.

¹ Jakam ba arÿm ar awÿr itêmmã. Arÿm ba ar akam tẽn ajte ar akam tẽ. Ne jakam ajte ar akam itêmmã. Be, amrêbê: Metĩndjwÿnh me bakukãmãremã kum,

“Dja me'õ amijarênh jabej. Gê ar amãnhkrut nãr ar amãnhkrut ne ikjêkêt kabênh kôt memã arê. Ar kute kabênh mar kôt arê nhy m me arÿm kuma.

Ar axikôt kabênkam dja me ar kabênh man arÿm abenmã kum,

‘Mrãmri me'õja kute amijarênh nhy m ar kute kabênh kôt arênhkumrêx’, ane.

Dja me ã abenmã ane.”

Nãm ã Metĩndjwÿnh me bakukãmãremã ane. Ja dja gar amijã ama.

² Be, óbê ne ba ar awÿr bõx. Ne kam ajte ar awÿr bõx ne ar abê ajaxwe pyma. Jakam ba ajte ar akãxã pi'ókkam ar abê uma. Ja dja gar amijã aman ikabênh mar pydjĩ. Amrêbê ar akwÿ ajaxwe jabej nãr ajbĩr ar akwÿdjwÿ axwe jabej djãm ije ar amã iprĩmã? Kati. Dja ba bõx ne ar amã iprĩ kêt ne tu itÿx.

³ Gar akwÿ ijã,

—Goja mrãmri Paur Kritu kabêno kabênkumrêx jabej bar goja kabênkumrêxmã

ikato, anhyro aba. Ar aje ijā anhyrkam dja ba bōx ne ityx. Djām Kritu ar akam āpēnhkam rerekre? Kati. Ar akam tỳ:xi.

⁴ Mrāmri me kute pite'y'ā nhōrkam memā amijo rerekre. Nām te memā amijo rerekren jakam Metīndjwýnh 'ityxkōt tīn ne ar ba. Ar badjwý ne bar kōt amijo irerekre. Ne te amijo irerekre dja bar bōx ne Kritu kōt itīn ne ar iban Metīndjwýnh 'ityxo ar akam itīn ne ar iba.

⁵ Djām bajbit ne gar aje imexkōt imā akatormā? Ar gadjwý dja gar amima:ro tēn amim akatorkumrēx ne amim,

—Djām mrāmri ije tu amim Kritu markumrēx? ane. Dja ga ā amikukjēro anen kam mrāmri ar aje tu amim markumrēx jabej amim,

—Nā ije mrāmri tu amim Kritu markumrēx, anen kam arým ja markumrēx. Aje tu amim markumrēxja markumrēx. Ja dja gar amim akatorkam ama. Kritu ne mrāmri ar akam ýrkumrēx. Djām ar aje amikam ja mar kēt? Nār kon, ar ajō ga mrāmri amijo ajēx ne amijo Jeju mar jabej nhym kam mrāmri ar akam ýr kēt.

⁶ Dja gar amiman arým ar badjwý ar iman amim,

—Mrāmri ne Paur ar kute Kritu markumrēx, ane. Ar aje amim ja jarēnh ne ba kam ama.

⁷ Jakam ne bar Metīndjwýnhmā ar ajo a'uw ne kum,

—Dja ga meo djuw mex gē me axwe'ō kēt, ane. Mýj kadjy dja gar ajaxwe kēt? Djām me kute ar akōt ar imar ne kute ar imā mex jarēnh kadjy? Kati. Godja me te ar ijā, “Paur ar ta ne amijo 'ēx ne amijo Jeju maro ba”, anhyr rā'ā jabej. Kwārīk wānh rā'ā. Ar ba dja bar we amijo ijēx ne. Ar ga dja gar katāt ar amijo aban ajaxwe kēt. Ar ajaxwe kētmā ne bar ar ajo Metīndjwýnhmā a'uw.

⁸ Djām bar Metīndjwýnh kabēn katāt kupa'ā amijo iba nhym kam arým kabēn katāt kēt? Kati. Metīndjwýnh ta kabēn katāt rā'ā: rā'ā ne. Nhym be, kati. Bar katāt kabēn kōtbit amijo iba prāmkumrēx. Nhym kam me arým ar ikōt Metīndjwýnh kabēn katātkumrēxmā kato.

⁹ Dja bar te memābit irerekre. Kwārīk wānh rā'ā. Ar ga dja gar Metīndjwýnh kabēn kōt katāt ar amijo aban arým atyx. Kōt atyxkam ar ikīnhkumrēx. Prīne ar amex ja ne ar imā kīnhkumrēx.

¹⁰ Mýj kadjy ne ba ar akāxā pi'ōkkam ā amikukām ar amā ikabēno ane? Bīr, ba ren ar awýr bōx ne ren ar amā ibēn tỳx. Bēnjadwýr djwýnh kute ijā rax mēnh kōt ba ren ar amā ibēn tỳx. Ar amā ibēn tỳx karō ne ba ar akāxā ā amikukām ar amā ikabēno ane. Djām ije ar ajo ibikēnh kadjy ne ijā rax

mē? Kati. Dja ba ar amā arē gar amim Jeju mar mexo amū amikamēn arým mar rax ne. Ja kadjy ne ijā rax mē.

Kute memā amikabēn mex jarēnh ino rer.

¹¹ Akmere āpnhīre ar, ikabēno ino rer ne ja. Dja gar adjumar mex ne prīne Metīndjwýnhmā amex. Ne prīne amijā ikabēnja ma. Ne axikōt ar akabēn ne abenmā akabēn mexo akabēn. Dja gar amijo ane nhym Metīndjwýnh arým ar amē amijo kajkep. Kubē ne me kum aben jabē djā krō krax. Kubē ne me umar mex djā krō krax. Tām gēdja ar amē amijo kajkep.

¹² Dja gar amā aben jabēo amirīt kadjy aben pa krij ne aben tatak.

¹³ Amrē jakam Jeju nhō me ja kunī ne me amū ar amā kabēn mex jarē.

¹⁴ Gē Bēnjadwýr djwýnhē Jeju Kritu tu kum ar akunī kaprīn* ar ajo ba. Gē Metīndjwýnh kum ar akunī jabēn ar ajo ba. Gē Metīndjwýnh Karō ar akunī mē amijo kajkep ne ar ajo ba. Tām ne ja.

* 13:14 Djām ar ga ne gar adjukapri nhym pānh arým kum ar akapri Kati. Ta ne tu kum ar akaprikumrēx.

Paur kute Garaxakam me jamã pi'òk no'òk ne ja.

Paur ne pykabé Garaxakam me jamã pi'òk no'òk ne. Nãm arým pyka kun'ýr mrãnhkòt me'ýr bõx ne memã Jeju jaré nhym me kwý arým tu amim markumrêx ne 'ã abeno akprõ. Nhym kam Paur arým mã me jadjwý'ýr tẽ nhym tekrekam mebé idjaer kwý me'ýr bõx ne memã kum,

–Djãm ar aje tu amim Jeju markambit Metúndjwýnh kute ar apytãr? Kati, dja gar prĩne Mõjdjê kukràdjãdjwý kòt ar amijo aban kam arým Metúndjwýnhmã amex, ane.

Nhym kam Paur memã kum,

–Arkati. Mrãmri ne me tu amim Jeju markumrêx nhym Metúndjwýnh arým memã axwe kêt jaré nhym me arým kum mex. Me ta ne me mýjja kukràdjãkòt amijo bakòt Metúndjwýnhmã mex kêt. Mrãmri ne me tu amim markumrêx nhym Metúndjwýnh ukaprikòt arým memã axwe kêt jaré, ane.

Djã nãm ã Abraão Mõjdjê kukràdjãkòt amijo bao ane nhym Metúndjwýnh arým kum axwe kêt jaré? Kati, nãm tu Metúndjwýnh markumrêx ne arým Metúndjwýnhmã mex. Nhym amũ túmrãm Mõjdjê katon memã kukràdjã jaré. Bir be, gwaj badjwý tu amim Jeju markumrêx ne arým kênhkam ar baba. Gwaj bajaxwe kute gwaj bate djê pyràk ne gwaj babé Metúndjwýnh kuré. Nhym Metúndjwýnh arým bajaxwebé bapytã. Arým ne gwaj bate djê apêx. Mýkam dja gwaj akubyn Mõjdjê kukràdjã túmo amite djê ar o baba? Kati, Jeju kute gwaj bajãpre bõnhkam gwaj kênhkam ar babakam gwaj Jeju kukràdjã ny kòt amijo baba rá'ã. Nãm ã Paur memã anen ajte memã Jeju kute anor kòt memã amijaré. Tãm ne ja.

¹ Ba ne ba ibé Paur. Djãm pykakam me'õ kajgo ne ijano? Nãr, djãm Metúndjwýnh ne me'õ kajgomã ijã karõ nhym ijano? Kati. Jeju Kritumê Bãmbé Metúndjwýnh ijano ba arkum idjãpênh iba. Jeju Kritu arým ty nhym Bãm akubyn o tũn ne.

² Jeju kukwakam bakamydjwý ikòt dja bar wãm ar amã ikabên mex jaré. Pi'òk no'òkkam ar amã aré. Pykabé Garaxakam apýnh ar aje amim Jeju mar ne kòt ar aben pydjijo aba djãri ne ba ar amã ikabên mex jaré.

³ Metúndjwýnhbé ne me Babãm. Ne Bẽnjadjwýr djwýnhbé ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rá'ã ne.

⁴ Jeju Kritu ne gwaj bakadjy amingã. Nãm gwaj bajaxwe pãnh ty. Me kum Metúndjwýnh

kĩnh kêtja ne me axwe:. Mekòt bajaxwe kêt kadjy gwaj bapãnh ty. Kute kubé gwaj bapytãr kadjy gwaj bapãnh ty. Me Babãmbé Metúndjwýnh kute kum 'ã karõ kòt ne gwaj bapãnh ty.

⁵ Metúndjwýnh ne ra:x ne uma:. Gê me aben djõ'ã memã Metúndjwýnh rax jarênh rá'ã: rá'ã ne. Mrãmri, tãm ne ja.

Me memã Kritu kupa'ã ujarênh nhym mebé uma.

Mat 7.15; Ep 4.14; Kor 2.8; A Ped 2.1

⁶ E kum, djãm ar ga ne gar ajaxwe kêt nhym Metúndjwýnh pãnh kum ar akaprĩn amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba? Kati. Ar ga ne gar ajaxwe: nhym ta kum ar akaprĩ. Kritu ar ajaxwe pãnh ty nhym kam Metúndjwýnh ta kum ar akaprĩn amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. Nhym kam wãnh me kwý ar awýr bõx ne arým 'êx ne ar amã we Kritu'ã ujarênh ny 'õdjwý jaré. Me wãnh ar amã aré gar arým ijaerbé me'ýr amijo akêx ne mekòt amijo abao dja.

⁷ Ije. Djãm mrãmri ne me ar amã Kritu'ã ujarênh ny jaré? Kati. Nãm me arik ar anoo biknoro ba. Kritu kupa'ã ne me ar amã arênh ba.

⁸ Arým ne bar kãj bê ar amã aré, katãt Kritu'ã ujarênh nykumrêx jaré gar arým amim ama. Nhym be, godja ar ijõ akubyn ar awýr bõx ne ar amã Kritu kupa'ã ajte ujarênh ny 'õdjwý jarênh jabej gê Metúndjwýnh on pãnh o akno gê biknor rá'ã rá'ã ne. Nãr, godja kãjkwakam kadjy mrãnh djwýnh 'õ ar awýr bõx ne ar amã kupa'ã ujarênh ny 'õdjwý jarênh jabej gê Metúndjwýnh on pãnh o akno gê biknor rá'ã: rá'ã ne.

⁹ Bar ajte jakam ar amã aré gar ama. Arým ne bar katãt ar amã Kritu'ã ujarênh nykumrêx jaré gar amim ama. Nhym be, godja me'õ ar awýr bõx ne ar amã Kritu kupa'ã ajte ujarênh ny 'õdjwý jarênh jabej gê Metúndjwýnh on pãnh o akno gê biknor rá'ã: rá'ã ne.

¹⁰ Djãm me kum ikĩnhmã ne ba abej ar iba? Kati. Metúndjwýnh kum ikĩnh ne ba abej. Djãm ije meo kĩnh prãm got? Kati. Ne ba ren meo kĩnh prãm ba ren ibé Metúndjwýnh nhõ àpênhkumrêx kêt.

Jeju ta ne Paurmã amijaré.

A Kò 1.12; Tex k 2.4

¹¹ Akmere, àpnhĩre ar, ba ar amã aré. Ije kãj bê ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarênhja djãm me'õ ta ne amim ujarênh'ã karõn imã aré? Kati.

¹² Djãm me kute aben djõ'ã ujarênh ar baja ne me'õ imã aré ba o iba? Kati. Nãr, djãm me'õ kute prĩne ujarênh marja ne imã aré ba kuma? Kati. Jeju Kritu ta ne imã ujarênh ny

* 1:3 Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym ar pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.

jarê ba maro iba. Tãm ne ba jakam pi'òkkam wãm pykabê Garaxakam ar amã arê.

¹³ Arÿm ne me ar amã ijã ajarê gar ama. Amrêbê ne ba mebê idjaer kukràdjã kôt ar amijo iban Metîndjwÿnh nhô me ja kute amim Jeju maro ibikênh kumex. Ne kam me kute amim Jeju mar kêt kadjy mebê Jeju kurêh abenbê me ngrãnho iba.

¹⁴ Ne mebê idjaermê ro'ã ijabatãnhja ije me kukràdjã maro me akrenh mexo tẽ. Ne me ikukãmãre kukràdjã tũm'ã ino tÿ:x ne o iba.

¹⁵ Nhyam kam Metîndjwÿnh ta arÿm kum ikĩnh ne kum ikaprĩ. Djãm ba ne ba imã kĩnh nhyam kum ikaprĩ? Kati. Ta ne tu kum ikaprĩn arÿm amiwÿr ijuw ne ijo ba. Adjãkamã inã tikkrekam ijêtri ne Metîndjwÿnh amijo ipytã.

¹⁶ Ije kãj bê me bajtemmã 'ã idjujarênh kadjy arÿm imã Krao amirĩt. Kute imã Krao amirĩtkam djã nã bãm o me'ô kumrêx ma nhyam arÿm imã arê ba ô'ã memã arênhho iba? Kati. Kritu ta ne imã arê.

¹⁷ Nãr, djã ne ba krĩraxbê Djeruxarê kumrêxmã tẽn bôx? Nãm Jeju ar ja kumrêx janon kam badjwÿ ijano ba kum idjãpênh ar iba. Djã nã bãm Jeju kute ar anor ja kumrêx'ÿr Djeruxarêmã tẽn bôx nhyam ar imã kabên'ô jarê ba memã arênhho iba? Kati. Ar'ÿr Djeruxarêkam itêm kêt. Ate ne ba pykabê Arabijkam tẽ. Ba kam ajte akubyn krĩraxbê Tamagumã akêx. Kritu ta ne imã kabên jarê ba memã arênhho iba. Tãm ne ba jakam pi'òkkam wãm pykabê Garaxakam ar amã arê.

¹⁸ Nhyam kam ijã amex amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Kambit ne ba arÿm Djeruxarê'ÿr tẽ. Ije Pedru pumũnhmê 'ÿr tẽ. Ne kam Pedru'ÿr bôx ne ar iro'ã nhÿ. Ar iro'ã nhÿ: nhyam ar ijã akatibê 15bit apêx ne. Djã ne ba kam idjãm 'iry got Pedru imã me kabên 'ô jarê ba memã arênhho iba? Kati.

¹⁹ Djã ne ba kam Jeju kute ar anorja 'ôdjwÿ pumũ? Kati. Ije ar 'ô pumũnh kêt. Bênjadwÿr djwÿnh kamy axikôt katorja ne kubê Xijagu. Xijagubit ne ba omũ.

²⁰ Djã nã bãm ar amã ijêx? Kati. Metîndjwÿnh kute imarkam ne ba mrãmri ar amã ikabênkumrêx.

²¹ Ne kam Djeruxarê kurũm ikaton tẽ. Tẽn kajõnhkôt pykabê Xirijmê Xirxij'ÿr tẽ. Tẽn kam arÿm kam bôx.

²² Nhyam Djeruxarê bu'ã pykabê Djudêjakam apÿnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djãri me kute ipumũnh kêt rã'ã.

²³ Nhyam be, me kwÿ ne me amũ memã ijarêh memã kum,

—Paur kute me bajo bikênhho ba ja ne arÿm jakam kãj bê Kritu'ã memã ujarênh ar ba. Me kute Kritu kôt amijo bamã memã 'ã ujarênh ar ba. Me kute Kritu mar kêt kadjy

ne Paur amrêbê mebê Kritu kurêo ba. Ne jakam arÿm 'ã memã ujarênh ar ba. Nãm me ã ijarênhho ane.

²⁴ Nhyam me arÿm jabit man ikam Metîndjwÿnhmã mextire jarênhho kumex. Be, djãm kam ne me'ô ikabên'ã imã karô ba memã arênhho iba? Kati. Kritubit ne imã arê ba arÿm pi'òkkam wãm pykabê Garaxakam ar amã arê.

2

Pedru ar kute Paur kabên'ã aben mar. Kar 15.4

¹ Nã bãm ar iba: nhyam kam ijã amexbê 14 apêx. Ba kam Banabekôt Djeruxarêmã tẽn. Xitudjwÿ ne ba o tẽ.

² Metîndjwÿnh ta ne imã 'ã karô ba kabên kôt 'ÿr tẽ. 'ÿr tẽn kam arÿm 'ÿr bôx. Ne kam me krãptĩ kãxã me rũnh kumrêxmê ro'ã akuprô. Me kute amim Jeju mar rũnhmê ro'ã akuprô. Memãbit ar rũnh pyrakjamê ro'ã akuprô. Ne kam memã arê. Ije me bajtemmã Kritu'ã idjujarênh ny jarênhho ibaja ne ba memã arê. Ne ba ren Djeruxarêkam me krãptĩ kumrêxmã arêh ren kam te memã arê nhyam ren me kute imar kêt ne. Nhyam be, kati. Me krãptĩ kãxã ne ba me rũnh kumrêxmã arê.

³ Nhyam Xitubê me bajtembê kreguja ikôt dja. Me ja ne me kute Mõjdjê kukràdjã kôt amijo ba kêt ne ny nhinhu kã tã. Nãm Xitu ikôt dja. Nhyam me ta kute amijo 'êx ne kute amijo Jeju mar mexja ne me arÿm apdjun mekôt wadjã. Bar Kritu Jeju kabên kôt idjumar mex ne ar ibamã nhyam me amim,

—Paur ar kute Mõjdjê kukràdjã kôt amijo ba katãt jabej ba ar omũ. Gêdja ar kôt amijo ba kêt ba me kukràdjã'ã arkum apnê, ane. Ga, me ta te: kute Mõjdjê kukràdjã kôt amijo ba mexja pumũ. Ne te: Metîndjwÿnhmã amijo mexo ban umar punu. Ar idjumar punu ja kadjy ne me ã amim ar ijã ane. Ne kam te: kute Xitu my kã krã'ÿrmã memã 'ã apnê. Djã ne me kute amim Jeju markam me rũnh ja ne mekôt kabên dji? Kati. Me mekôt kabên djir kêt ne kute,

—Gê ar Mõjdjê kukràdjã kôt amijo tẽn on Xitumã my kã ta, anhÿr kêtumrêx.

⁵ Djãm ar ba ne bar me ta kute amijo Jeju mar mexja kabên kôt Xitu my kã krãta? Kati. Bar me kabên kôt Mõjdjê kukràdjã kôt amijo itêm kêtumrêx. Mÿkam? Bir, ne ba ren ar mekôt amijo tẽn my kã krãta gar ren ikôt Mõjdjê kukràdjã maro aban kôt ar amijo aba. Ne kam ren arÿm Kritu kabên katãt mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Amrêbê ne bar ar amã katãt Kritu'ã ujarênh ny jarê gar kôt ar amijo aba. Kôt amijo aba rã'ã kadjy ne bar me ja kôt amijo iba kêtumrêx.

⁶Nhym be, memābit ar kute rūnh pyrāk ja, me kute ar'ā abenmā kum,

—Amrēbē ne ar gwaj bamā wan gwaj bajo ba. Gwaj bamā ne ar raxkumrēx, anhŷrja. Djām me kute ar rūnh'ā abenmā anhŷrkam djām imā ar uma? Kati. Memābit ne ar kute rūnh pyrāk. Nhym be, Metīndjwŷnhmā ne ar ngri:ren kajgo. Bir be, Kritu ne imā kabēn jarē. Djām ijukri ne ar rūnh imā mŷjja 'ōdjwŷ jarē ba kam memā arēnhō iba? Kati. Ar kute ijukri imā mŷjja'ō jarēnh kētkumrēx.

⁷Ne kam ar ipa krij ne ar itataktbit. Arŷm ne ar kute imar ne ar abenmā kum,

—Be, mrāmri ne Metīndjwŷnh Paurmā kum, “Ga dja ga me bajtemmā Kritu'ā ujarēnh ny jarē”, anhŷrkumrēx. Nām ar ā abenmā ane.

⁸Metīndjwŷnh ne mebē idjaermā Pedru jano nhym arŷm memā Kritu'ā ajarē. Ga, me krāptŷ: arŷm kute tu amim markumrēxja pumū. Metīndjwŷnh ajte badjwŷ ijano ba me bajtemmā 'ā ajarē. Ga, me jadjwŷ krāptŷ tu kute amim markumrēxja pumū.

⁹Xijagumē Pedrubē Xepamē Djuāomē ne ar kumrēx tūm. Ar memābit rūnh. Ar ja ne ar amim,

—Mrāmri ne Metīndjwŷnh ta kum Paur kapri:kumrēx nhym mrāmri arŷm kōt kum āpēnhkumrēx, ane. Nām ar anen arŷm Banabemē bamē ar ipa krij ne ar itatak ne ar imā,

—Mrāmri ar ga dja gar me bajtem'ŷr mrān memā 'ā ajarē. Nhym be, ar ba dja bar mebē idjaer'ŷr mrān memā 'ā ajarē, ane.

¹⁰Ne kam ar imā,

—Dja gar ar ikam me ō mŷjja kēt mar rā'ā, ane. Jabit ne ar ar imā arē. Ba kam arŷm ar kuman amū memā me arēnhō iba nhym me arŷm memā mŷjjaō atomo ba. Nā bām ā Djeruxarēkam me maro anen arŷm pi'ōkkam wām pykabē Garaxakam ar amā arē.

Paur Pedrumā kabēn ne.

¹¹Bar kam krīrāxbē Āxikimā tēn bōx ne kam dja. Nhym kam Pedru nīnh tēn kam Āxikikam ar iwŷr bōx. Ba kam arŷm kuka kōnh kum ikabēn ne. Arŷm Metīndjwŷnh kabēn kupa'ā kute amijo tēkam ne ba kum ikabēn ne.

¹²Mŷkam? Bir, amrēbē ne Pedru tu me bajtemmē ro'ā ākuro krī. Ar ba ne bar me bajtemmē ro'ā idjākuro nhŷ nhym Pedru mekmē ro'ā ākuro nhŷ. Nhym kam me kwŷ Mōjdjē kukrādja'ā no tŷxja arŷm bōx. Xijagu kurūm ne me bōx. Me ja ne me memā kum,

—Dja me me bajtemmē ro'ā ākuro krīn arŷm Mōjdjē kukrādja kupa'ā amijo tē. Nām me ā memā anhŷro ba. Me ja bōx nhym Pedru arŷm me omū. Ne kam arŷm me bajtemmē ro'ā ō kwŷ krēn krātan arŷm ate nhŷ. Me Mōjdjē kukrādja'ā no tŷxja, me

my kà rēnhneja, kute 'ā kum kabēn karō ne Pedru ate nhŷ. Me ja kute kum,

—Kwārīk wānh me bajtemmē ro'ā adjākur kēt. Abē mebē idjaer. Mōjdjē ne me bamā, “Kwārīk wānh me bajtemmē ro'ā adjākur kēt”, ane ga kam me ro'ā adjākuro akrī, anhŷr karō ne Pedru ate nhŷ.

¹³Nhym kam ar ikam mebē idjaer kunī Pedru kōt amijo mōn ate ar ibē nhŷ. Nhym kam Banabedjwŷ arŷm rerekre ne me umaje kōt amijo tēn ate me bajtembē amijo tēn ate ar ibē nhŷ.

¹⁴Ba kam me omū. Kritu'ā ujarēnh ny ne katātumrēx nhym me arŷm kupa'ā amijo mō ba arŷm me omūn arŷm Pedrumā ikabēn ne. Me kunī nhipōkri ne ba 'ā kum ikabēn ne kum,

—E kum, ga ne ga arŷm me bajtem kōt ar amijo aban ajte. Ga arŷm mebē idjaer kukrādjabē amijo akēx ne arŷm me bajtem kōt ar amijo aba. Mŷkam ne ga arŷm jakam ajte mebē idjaer kukrādja kōt me kute amijo ba'ā me bajtemmā karōo dja? Nā bām ā Pedrumā ikabēno ane.

¹⁵Ne kam ajte Pedru arkum,

—Mrāmri me bakukāmākjē kōt ne gu me babē idjaerkumrēx. Me baje me bajtem'ā abenmā kum, “Me axwe”, anhŷro baba. Djām me baje me wā kōt amijo baba got? Arkati. Me ba ne gu me babē idjaerkumrēx.

¹⁶Djām kam me kute Mōjdjē kukrādja kōt amijo bakam ne me mrāmri axwe kēt? Kati. Me kute kukrādja kōt amijo baja ne me te axwe kēt prāmje. Nhym be, me tu kute amim Jeju Kritu markumrēx. Nhym kambit arŷm memā axwe kēt jarē nhym me kum axwe kēt. Tām ne gwaj amrēbē kuma. Me bajtemja ne me tu amim Kritu markumrēx. Gwaj badjwŷ ne gwaj bajaxwe kēt kadjy tu amim Kritu Jeju markumrēx. Djām gwaj bajaxwe kēt kadjy ne gwaj baje Mōjdjē kukrādja marn kōt ar amijo baba? Kati. Kadjy ne gwaj tu amim Kritu markumrēx. Djām pykakam me'ō ta axwe kēt prām? Arkati. Me'ō ta kute Mōjdjē kukrādja marn kute kōt amijo bakam te: axwe kēt prāmje. Nā bām ā Pedru arkum ane.

¹⁷Ne kam ajte arkum,

—Me'ō ta ne te axwe kēt prāmje. Nhym be, dja gwaj tu amim Kritu markumrēx ne arŷm bajaxwe kēt. Ne kam amim Kritu maro tē nhym arŷm gwaj bamā bajaxweo amirito tē gwaj arŷm amima. Gwaj baje amimarkam djām gwaj baje me kwŷ kudjwa amim, “Ije amim Kritu kabēn markōt ne ba ijaxwe”, anhŷr mā? Arkati. Kritu kute me axwe'ā memā āpnēnh kēt. Kabēnkōt me'ō axwe prām kētkumrēx.

¹⁸Be, amrēbē ne gwaj te: Mōjdjē kukrādja kōt bajaxwe kēt prāmje bajaxwe rā'ā ne. Nhym be, jakam ba arŷm kubē amijo akēx. Kubē ije amijo akēkam ba ren ar akudjwa

ren akubyn Mòjdjê kukràdjà'yr amijo akêx ne ren amim,

—Ba Mòjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt, anhÿro iba. Djâm kam ba ren mrâmri ijaxwe kêt? Arkati. Akubyn ije 'yr amijo akêxkam ba ren arým Metîndjwýnh kabên mar kêt ne kam ren kam amikrà ar o iba.

¹⁹ Amrêbê ne ba amim,

—Ba Mòjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt, anhÿro iba. Djâm kam mrâmri ijaxwe kêt? Kati. Ijaxwe rà'â. Ne kam arým Mòjdjê kukràdjà ma. Amrêbê ne Mòjdjê memâ kum, “Dja me axwe arým pânhty”, ane. Tãm ne ba kuman kam ijaxwe man kam arým amim,

—Kati. Dja ba Mòjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban te ijaxwe kêt prâmje, ane. Kam ne ba arým Mòjdjê kukràdjà kôt ar amijo iba kêt. Ga, me arým tykkam kute kôt amijo ba kêtja pumû. Badjwý ije me tyk pyrâk. Ne kam arým Metîndjwýnh kadjy itîn ne ar iba.

²⁰ Ba ne ba Kritumê ro'â pite'ykam ty. Ne kam ba itîn ne ar iba kêt. Kritu ta ne ikam tîn ne ar ba. Nã bãm ã amimaro ane. Ne kam inhÿ jakam itîn ne ar iba jakam ne ba tu amim Metîndjwýnh kra markumrêx ar o iba. Ta ne kum ijabên ijaxwe pânhty.

²¹ Nãm Kritu ã kum ikapri o ane. Djã nã bãm kubê ate ikrân Mòjdjê kukràdjâbit mar 'âno dja? Djã nã bãm ijaxwe kêt mâ kukràdjâbit man o Kritubê aptâ? Kati. Ne ren me Mòjdjê kukràdjà kôt ren axwe kêt nhyr ren kam Kritu me axwe pânhtykja ren kajgokumrêx. Nhyr be, kati. Kritu kôtbit ne me axwe kêt. Nã bãm ã Pedru arkum anen ajte pi'òkkam wãm pykabê Garaxakam ar amã arê.

3

Me ta kute amijo mex kêt.

Ep 2.8; Pir 3.9; A Xim 1.9; Xit 3.5

¹ Ar abê Garaxa ar, ar ano rere:kre. Mý me'ò ne ar amã 'êx ne ar anoo akno? Ê, Metîndjwýnh kabên katâtkumrêx. Kabên kôt ar aje amijo aba kêt kadjy ne me ar anoo akno. Arým ne ba prine ar amã Kritu pite'y'â jêt'â ajarê gar prine ama. Nhyr kam me ar anoo akno. Ar ano rere:kre.

² Dja gar ar imã arê ba kuma. Djã nã gãm ar Mòjdjê kukràdjà man kôt ar amijo aban kôt we ajaxwe kêt? Djã nã gãm we ar ajaxwe kêt nhyr Metîndjwýnh Karô arým ar awÿr bôx ne ar ajo ba? Dja gar imã arê ba kuma. Kati. Nã gãm ar Kritu'â idjujarênh man tu amim Kritu markumrêx nhyr Karô arým ar awÿr bôx.

³ Nã gãm ar Metîndjwýnh Karôkôt amijo abamo krax. Djã nã gãm jakam Mòjdjê kukràdjà man kôt ar amijo aban aje kôt ga: we amijo amexmâ.

⁴ Amrêbê ar aje Kritu mar'â ne me ar ajo bikênhô ba gar arým kadjy atokry kumex ma. Godja gar jakam kubê amijo akêx ne 'â adjukanga jabej nhyr arým kadjy ar atokry ja arým kajgo. Nhyr be, kati. Ar aje mrâmri tu amim Kritu markumrêx rà'â jabej arým atokryja kajgo kêt.

⁵ Djã nã gãm ar Mòjdjê kukràdjà man kôt ar amijo aban kôt we ajaxwe kêt nhyr kam Metîndjwýnh arým ar amã Karô jano nhyr kam ar akam mýjja pumûnh kêt nhipeç, ar akam apýnh me punuo mex? Kati. Nã gãm ar Kritu'â idjujarênh man tu amim markumrêx nhyr arým kôt ar amã Karô jano nhyr kam arým ar akam apýnh mýjja pumûnh kêt nhipeç.

⁶ Me bakukãmãre Abraãodjwý ne “tu amim Metîndjwýnh markumrêx nhyr arým tu kum axwe kêt jarê.”

⁷ Kam, me kute tu amim Kritu markumrêx, me ja kunÿ kute mrâmri ne Abraão tãmdjwý pyrâk. Tãm dja gar ama.

⁸ Amrêbê: ne Metîndjwýnh amim,

“Dja me bajtem tu amim Kritu markumrêx ba kam tu memã axwe kêt jarê nhyr me arým axwe kêt.”

Nãm ã amim anen kam kâj bê Abraãomã tãm jarê. Nhyr me arým 'â pi'òk no'òk ne. Mrâmri ne me kute tu amim Kritu markumrêx nhyr kute tu memã axwe kêt jarênh. Ja 'â ne Abraãomã kum,

“Ga tu amim ikamnhÿxumrêx. Ba kam arým imã akapri. Dja atãmdjwý akôt tu amim imarkumrêx. Ba kam arým imã me kapri. Dja apýnh me ba djâkam me bajtemdjwý akôt tu amim imarkumrêx. Ba kam arým imã me adjwýnhdjwý kapri”, ane.

⁹ Ga, me kute tu amim Kritu markumrêxja Metîndjwýnh arým kum me kaprija pumû. Abraão tu amim kamnhÿxumrêx nhyr me kute kôt tu amim markumrêxja Metîndjwýnh arým kum me kapri.

¹⁰ Be, me kute amim,

—Dja ba Mòjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt, anhÿro baja. Me ja kunÿ'â ne Metîndjwýnh arým amim,

—Me wã dja ba me kanga nhyr me arým me biknor tokry djâkam akuno, ane. Mýkam dja me kanga? Bir, amrêbê Metîndjwýnh me bakukãmãremã kum,

“Ga, Mòjdjê kukràdjà'â pi'òk no'òkja pumû. Godja me mar kêt ne katâ kunÿ:kôt amijo ba kêt jabej ba dja ba pânhty me kanga nhyr me arým me biknor tokry djâkam akuno.”

Nãm Metîndjwýnh ã me bakukãmãremã ane. Me bit kute kukràdjà kunÿkôt amijo baja, djâm kôt me axwe kêt mâ? Kati. Nãm me te kute kukràdjà kunÿkôt amijo ba ne kam axwe rà'â. Kam Metîndjwýnh ta kabênkôt dja me ja kunÿ akuno.

11 Nhyam kam me ajte me bakukāmāremā kum,

“Metīndjwŷnh kute memā axwe kēt jarēnh nhyam me arŷm kum mexja dja me tu amikajmā'ā markumrēx ne arŷm tīn ne ar ba”, ane.

Ga, Metīndjwŷnh kute memā axwe kēt jarēnhja pumū. Me kute tu amim markumrēx kambit ne kute memā axwe kēt jarēnh. Kam me kute Mōjdjē kukrādja marn kōt amijo baja te: axwe kēt prāmje.

12 Nhyam kam ajte pi'ōkkam memā kum,

“Me kute Mōjdjē kukrādja marn kōt amijo baja gē me prīne kunīkōt amijo ba mex”, ane.

Djām pi'ōkkam kabēn jakam ne memā, me kute tu amim Metīndjwŷnh markumrēx jarē? Kati. Kute arēnh kētkumrēx. Nām memā, kōt me kute amijo babit jarē.

13 Nhyam be, Metīndjwŷnh ne memā Kritu jarē. Kritu arŷm pīte'y'ā gwaj bajaxweo pānh. Amrēbē ne Metīndjwŷnh memā kum,

—Godja me Mōjdjē kukrādja mar kēt ne katāt kukrādja kunī: kōt amijo ba kēt, ba dja ba pānh me kanga nhyam me arŷm me biknor tokry djākam akuno, ane. Tām ne Metīndjwŷnh amrēbē arē. Kam gwaj ba ne gwaj kōt amijo baba kēt ne bajaxwe: Ga, gwaj bajaxwe pānh Metīndjwŷnh bit kute gwaj bakangaja pumū.

Nhyam be, kati. Jakam Kritu arŷm gwaj bajaxweo pānh. Gwaj bakadja ne Kritu ta mān axwe djwŷnh pyrāk ne pīte'ykam wajēt. Nhyam kam Metīndjwŷnh arŷm kute kanga pyrāk nhyam me biknor tokry djākam biknor pyrāk. Nām ā anen pīte'ykam wajēt ne arŷm gwaj bajaxweo pānh. Amrēbē: ne Mōjdjē me bakukāmāremā kum,

“Me pi'ā me anhō nhyam me arij. Nhyam kam Metīndjwŷnh arŷm me kanga nhyam me arŷm me biknor tokry djākam akuno”, ane.

Ga, Kritu pīte'ykam jētkam Metīndjwŷnh kute kanga pyrākja pumū.

14 Kam, Jēju Kritu arŷm gwaj bajaxweo pānh. Nhyam kam Metīndjwŷnh arŷm me bajtemo djuw mex ne arŷm memā axwe kēt jarē. Tām ne Abraāomā arē. Gwaj tu amim Kritu markumrēx, nhyam Metīndjwŷnh Karō arŷm gwaj bawŷr bōx. Amrēbē kute gwaj bamā Karō jarēnhja arŷm gwaj bawŷr bōx. Ja kadja ne Kritu gwaj bajaxweo pānh.

Metīndjwŷnh ne Abraāomā kabēn pŷnh ne arē.

Idja 6.13

15 Akmere, āpnhīre ar, ba ar amā pykakam me kukrādja'ō jarē gar ama. Godja me'ō ar tu abenmā mŷija'ō jarēnhkumrēx. Nhyam me rūnh arŷm 'ā pi'ōk no'ōkkumrēx. Djām kam ajte me'ō kute ijukri kabēn 'ō jarēnhmā?

Nār, djām kam kute kabēn 'ōo bingrānhmā? Arkati. Arŷm ne me tu 'ā pi'ōk no'ōk māmđji.

16 Abraāomā ne Metīndjwŷnh apŷnh mŷija jarēn kam kum kabēn pŷnh ne arēn kum,

—Dja ba ajo djuw mex ne atāmđjwō djuw mex, ane. Djām kute kabēn jao bingrānhmā? Kati. Djām tāmđjwŷ krāptī'ā ne kum, “Dja ba atāmđjwō djuw mex”, ane? Kati. Tāmđjwŷ pyđji'ā ne kum arē. Tāmđjwŷ ja ne kubē Kritu.

17 Metīndjwŷnh ne amrēbē: tu Abraāomā tāmđjwŷbē Krituja jarēnhkumrēx. Nhyam kam tū:mrām, arŷm kute kum arēnh'ā amexbē 430 apēxkam Mōjdjēmā kukrādja jarē. Djā ne kute Mōjdjēmā me kukrādja jarēnhō kabēn tūm japa? Djā ne kute amrēbē: Abraāomā tāmđjwŷbē Kritu jarēnhja arŷm arēnh kajjo? Arkati. Kute amrēbē: Abraāomā arēnh kute mar tŷx rā'ā ne.

18 Djā ne me kute Mōjdjē kukrādja marn kōt amijo bakam axwe kēt ne ajte kute amim Kritu markam axwe kēt? Kati. Nhyam be, arŷm ne Metīndjwŷnh mrāmri tu Abraāomā tāmđjwŷ Kritu jarēnhkumrēx nhyam amim tu markumrēx nhyam arŷm kum axwe kēt jarē.

19-20 Nhyam be, mŷj kadja ne Metīndjwŷnh Mōjdjēmā kukrādja jarē? Bir, me kute amijaxwe mar ne kute kōt amim kator kadja. Ja kadja ne Mōjdjēmā kukrādja jarē. Me aben djō'ā abenmā arēnhō mō: Abenmā arēnhō mōr tāmtā arŷm tūmrām Abraāo tāmđjwŷ Kritu'ŷr o bōx. Me bakamingrānyrekam Kritu arŷm katon ar ba. Nhyam kam me tu amim markumrēx nhyam Metīndjwŷnh arŷm memā axwe kēt jarē. Metīndjwŷnh ne Mōjdjēmā kukrādja jarē. Kadja mrānh djwŷnh kumrēxmā ne arē nhyam arŷm amū Mōjdjēmā arē nhyam amū memā arē. Nhyam kam me krāptī amipānh Mōjdjēmā amijarē nhyam amū Metīndjwŷnhmā me arē. Nhyam be, djā nām Metīndjwŷnh me'ōmā Kritu jarē nhyam arŷm amū Abraāomā arē? Kati. Metīndjwŷnh pyđji ne tu Abraāo kuka kōnh djan kum tāmđjwŷbē Kritu jarē.

21 Metīndjwŷnh ne Abraāomā apŷnh mŷija mex jarēn kum tāmđjwŷbē Kritukōt axwe kēt jarē. Djā ne kam amikabēn jao aknon kam memā kum,

—Dja ga me Mōjdjē kukrādja man kōt ar amijo aba. Ba kam arŷm me amā axwe kēt jarē, ane? Kati. Dja me Mōjdjē kukrādja man kōt ar amijo ban arŷm te axwe kēt prāmje ne Metīndjwŷnhkōt tīn ne ar ba kēt. Ne ren me Mōjdjē kukrādja'ō man kōt ar amijo ban ren kam axwe kēt ne ren kam Metīndjwŷnh kōt tīn ne ar ba nhyam Metīndjwŷnh ren kam memā kum,

—Dja ga me Mōjdjē kukrādja man kōt ar amijo aban kam ajaxwe kēt, ane.

22 Nhyam be, kati. Me'ō ta te axwe kēt prāmje. Metīndjwŷnh ne pi'ōkkam me kunī

kupānhtā memā axwe jarē. Mýj kadjy ne me kunīmā axwe jarē? Bir, me kute tu amim Jeju Kritu markumrēx kadjy. Dja me tu amim markumrēx nhyM Metīndjwýnh arým memā axwe kēt jarē. Tām ne amrēbē: me bakukāmāremā arēnh pydji.

²³ NhyM be, amrēbē me bakukāmāre kute tu amim Kritu markumrēx kētri ne me Mōjdjē kukrādjakōt ar amijo ba. Me ta te: katormā ar amijo ba. Me kute mrāmri ne mebē ijēkam me ta te: katormā amijo ba pyrāk. Gwaj badjwý te bakatormā ari amijo baba. NhyM kam tūmrām me arým gwaj bamā Kritu'ā ajarē, gwaj arým tu amim markumrēx ne arým bakato. Bakaton arým gwaj ba ar baban bakīnhkumrēx.

²⁴ Kam, Mōjdjē kukrādja ne kute me kra prīre pumūnh djwýnh pyrāk. Me bakukāmāre ne me kute me kra prīre pyrāk. Ne kam me omūnh djwýnh kōt ar amijo ba, Mōjdjē kukrādja kōt ar amijo ba nhyM mebē tý:xi. Me kute aben djō'ā kōt amijo ba tāmtā nhyM kam tūmrām arým Kritu me'ýr bōx. Gwaj bawýr bōx gwaj arým tu amim markumrēx nhyM arým tu gwaj bamā axwe kēt jarē.

²⁵ Gwaj arým tu amim Kritu markumrēx. Djām kam gwaj baje akubyn Mōjdjē kukrādja'ýr amijo akēx prām? Kati. Arým me abatānhkam djām akubyn kute amipumūnh djwýnh prām? Kati. Gwaj badjwý ne gwaj akubyn baje Mōjdjē kukrādja mar prām kēt. Kritu ne gwaj tu amim markumrēx.

*Mebē Metīndjwýnh kra'ā ujarēnh.
Djur 1.12; Rō 8.14; Ep 1.5*

²⁶ Ar akunī ne gar arým abē Metīndjwýnh kra. Gar arým tu amim Kritu markumrēx ne arým abē Metīndjwýnh kra.

²⁷ Me kute ngōmā ar ajadjār kunija, mýj'ā ne ngōmā ar ajadjārja amijakre? Bir, Kri-tumē ne gar atypdji. 'Ā ne amijakre. Gar kam arým aje Kritu pyrāk. Kri-tubē Metīndjwýnh Kra. Ar gadjwý ne gar Kritu kōt abē Metīndjwýnh kra.

²⁸ Djām kam dja gar ajō aben mýr jabej memā kum, "Ibē idjaer", ane? Nār, "Ibē me bajtembē kregu", ane? Nār, gar ajō aben mýr jabej memā kum,

—Nām me ipa 'amý ba me kabēnkōt kajgo ari idjāpēnh týxo iban idjumar punu, ane? Nār,

—Me kute ipa 'amýnh kēt ba arek mekōt ar iban idjumar mex, ane? Nār gar ajō aben mýr jabej memā kum, "Imy", ane, nār, "Inī", ane? Djām aje amim Kritu markam aje aben mýr jabej ā abenmā anhyro abamā? Kati. Ar aje amim Kritu markam ne ar akunī abeno anhōbikwan apydji.i.

²⁹ Ne, ar abē Kritu nhōbikwakam Metīndjwýnh arým ar ajo Abraōo tām djwý.

Kute ar anhingēt Abraōomā kabēn pýnh ne arēnhja kunī ne aje ar amād jwý arē. Dja gar arým Abām nhō mýjjao aminhō. Metīndjwýnh nhō mýjjao aminhō.

4

Metīndjwýnh gwaj bajo kra.

¹ Jakam ne ba ar amā arē, me abē Garaxakam me jamā arē, gar ama. Me kra prīre ne me kute bām nhō nēkrēx kunīo bamā te o ane. Prīrekam kute o ba kēt rā'ā. Nām me kute bām nhō āpēnh kajgo pyrāk ne kajgo: ne.

² NhyM kam me omūnh djwýnh me prīre jamā mrānh mex'ā karōn me omūnh ba nhyM me kam kōt amijo ba. Nām me prīre pumūnh djwýnh meo ba: nhyM me arým abatānh ne. NhyM me bām kute ō akati jarēnhja arým bōx nhyM kam me arým bām nhō nēkrēxo aminhōn o ba.

³ Gwaj badjwý Kritu bōx kētri ne gwaj baje me prīre pyrāk. Gwaj baje me āpēnh kajgo pyrāk ne gwaj bakajgo: ar baba. NhyM me kute gwaj bamā pykakam me kukrādja jarēnh gwaj ajbit maro baba. Kute mrāmri ne me prīre pumūnh djwýnh me prīremā mrānh mex'ā karōo ba nhyM me kute kōt amijo baja pyrāk. Gwaj badjwý gwaj pykakam me kukrādjakōtbit amijo baba.

⁴ NhyM be, kam arým ō akati bōx nhyM Metīndjwýnh arým pykamā Kra jano nhyM me'ō nire kurūm kato. Katon arým Mōjdjē kukrādja man kōt ar amijo ba.

⁵ Mýj kadjy ne Mōjdjē kukrādja man kōt ar amijo ba? Bir, kute gwaj bajaxweo pānh kadjy. Gwaj te Mōjdjē kukrādjakōtbit amijo baban mā bajaxwe:. NhyM Kra arým gwaj bajaxweo pānh nhyM kam Metīndjwýnh arým gwaj bajo kra. Ja kadjy ne Kra arým ruw ne Mōjdjē kukrādja man kōt ar amijo ba.

⁶ Kute gwaj bajo krakam ne arým gwaj bamā Kra Karō jano nhyM arým gwaj bakam nhyM gwaj bajo ba. Gwaj kam amikam Karō ma nhyM arým gwaj bakad-jwýnhbē Metīndjwýnhmā kum, "Aba, Aba", anhyro nhý. Me kabēn djwýnhkam kum, "Aba, Aba", anhyro nhý. Me bakabēnkam ne Karō ren arēnh ren kum, "Djūnwā, Djūnwā", anhyro nhý.

⁷ Ga, me kute me pa 'amýnh nhyM me memā āpēnh kajgo ar baja pumū. Amrēbē ar gadjwý ne gar Mōjdjē kukrādja man kōt amijo aba kajgo. Ne jakam arým Mōjdjē kukrādja kōt amijo aba kēt. Kritu ar akadjy ty nhyM Metīndjwýnh kute ar ajo krakam. Dja ar amā ō mýjja ngā gar o aba.

*Me kute akubyn me kukrādjaō ba prām.
A Kō 11.3; Kor 2.16; Ped k 1.14*

⁸ Be, ar abê me bajtem ne gar amrêbê ar aje Metîndjwÿnhkumrêx mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Apÿnh mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêxjamâ ne gar adjâpênh tÿx kajgoo aba. Djâm mrâmri ne kubê Metîndjwÿnhkumrêx? Arkati. Gar o aban aje mrâmri ne me pa 'amÿnh nhym me memâ âpênh tÿx kajgoo ba ne te apôx prâmjje ja pyrâk.

⁹ Nhym be, jakam ne gar arÿm aje Metîndjwÿnhkumrêx mar. Djâm ar ga ne gar amarn arÿm ar amâ amijo amirît gar kam kôt arÿm amim maro aba. Arÿm ar aje Metîndjwÿnhkumrêx mar jakam mÿkam ne aje akubyn me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja kukràdjâ marn kôt amijo aba prâm? Gar me kukràdjâ kôt ar amijo aban te ajaxwe kêt prâmjje. Kam ar arerekre. Me kukràdjâ kajgo. Dja gar kôt ar amijo aban arÿm aje mrâmri ne me pa 'amÿnh nhym me memâ âpênh kajgo ba pyrâk.

¹⁰ Ar aje mÿjja kajgo kadjy adjâpênh tÿx prâmkam ne gar apÿnh akati krâptikam me kukràdjâ man arÿm abenmâ kum,

—Akati ja dja gwaj 'â bano tÿx ne Môjdjê kukràdjâ kôt bamex, anen ajte apÿnh my-tyrwÿ'â abenmâ kum,

—Mytyrwÿ ja dja gwaj 'â bano tÿx ne me kukràdjâ kôt bamex, anen ajte abenmâ kum,

—Dja gwaj bågogo djê pan ajte Môjdjê kôt akati ja ma, anen ajte abenmâ kum,

—Dja gwaj amex ja'â bano tÿx ne Môjdjê kukràdjâ kôt bamex, ane. Dji:jâk. Djâm me kukràdjâ kajgoja kräre got? Djâm ar aje â amijo anhÿrkam Metîndjwÿnh kute ar amâ ajaxwe kêt jarênh gar kum amex got?

¹¹ Amrêbê ba me abê Garaxakam Kritu jarênh iban idjâpênh kume:x. Ar akam idjâpênh kajgo gar aje Kritu mar kajgo karô ne ba ar ajâ idjâpnhÿx ne axwe idjumar ne.

¹² Akmere, âpnhÿre ar, on ar ikudjwa. Ba ne ba ije ar apyrâk. Djâm ba ne gar ijo ajkê, ba ar amâ ikabêh? Kati.

¹³ Nhym be, amrêbê ije ar amâ Kritu'â ujarênh ny jarênh kutewa. Kamâ ne ba ikanên ar amâ Kritu'â ajarê gar ama.

¹⁴ Nâm itokry te ijo ba djâm kam ne gar amâ ikurêh ikanga? Kati. Nâ gâm ar prÿne imar mex. Nâ gâm ar ijo Metîndjwÿnh kadjy mrân nh djwÿnh pyrâk nâr ijo Kritu Jeju pyrâk ne ar amâ ikê:nh ne.

¹⁵ Ba ino kanê: gar te aje ikadjy ano kadjâr ne pân nh imâ ano jadjâr ba ikanê kêt mâ. Ba ne ba 'â ar apumÿn arÿm ar amâ arê. Ar amâ ikÿnh. Mÿj ne gar arÿm jakam amijon?

¹⁶ Djâm ije katât ar amâ Metîndjwÿnh kabêh jarênhkam gar arÿm ijo akurê djwÿnh?

¹⁷ Be, wâkam me'ô ar kute amiwÿr ar ajo akêxmâ âpênh kume:xo ba. Djâm me kute ar ajo mex kadjy? Kati. Me kute ar abê ikurê mâ. Dja me ar abê ikurê gar kam arÿm

mekôt ar amijo aban arÿm me kukràdjâ'â ano tÿx ne ar o aba. Ja kadjy ne me ar abê ar ikurêo ba.

¹⁸ Ne ren me kute ar ajo mexmâ âpênh kumex ne ren kam mrâmri mexkumrêx. Ar akam idjâmkam ne me ren ar ajo mexmâ âpênh kumex ne ren ajbubê itÿmkamdjwÿ ren ar ajo mexmâ âpênh kumex ne kam ren mrâmri mexkumrêx. Nhym be, kati. Me kute ar abê ikurê kadjy ne me âpênh kumex.

¹⁹ Ba ne ba imâ ar ajabê:ê kute mrâmri ne me kum kra prÿre jabêja pyrâk. Ije me'ô nire kra âkam umar punure pyrâk ne ar akam idjumar punu:re. Me'ôja amijo 'êx ne Kritu kupa'â ar amâ arê ba ar ama:ro iba. Nok gar ren kabêh man Kritu kupa'â amijo tê. Ga, me prÿre kute nâ tikkrekam aminhipêxo baja pumÿ. Nâm aminhipêxo ba:n arÿm prÿne aminhipêx nhinomâ kumê. Ar gadjwÿ. Dja gar prÿne Kritu kôt amexo amÿ amikamênh tê. Amikamênh tê:n kam arÿm prÿne Kritu mexo amex. Tâm ne ba imâ kÿnh. Nâ bâm ar ama:ro iba.

²⁰ Ar awÿr ibôx prâmkam ne ba dja. Ne ba ren inhÿtâ ar awÿr bôx. Djâ ne ba ren kam ar amâ ibêh tÿx? Kati. Kam ne ba ren ar amâ ibêh rerekbito ikabêh. Nhym be, kati. Amybÿm ne ba axwe ar akam idjumar ne.

Agaremê Xara'â ujarênh.

²¹ Dja gar jakam imâ arê. Ar aje Môjdjê kukràdjâ marn kôt amijo aba prâmjja mÿkam ne gar amikadjy kukràdjâ kunî mar kêt?

²² Ba ar amâ kukràdjâ jarê gar ama. Môjdjê ne kute 'â pi'ôk no'ôkkam memâ Abraão kra amânhrkut'â ajarê. Kra ja ne Abraão ô âpênh kajgobê Agaremâ kudji. Agare ne kubê me pardja. Nâm Abraão mâ âpênh kajgobit ar ban umar punure. Ô âpênh kajgo jamâ ne kra ja dji. Nhym be, prô djwÿnhbê Xaramâ ne kra djwÿnhja dji. Prô ja ne kubê me pardja kêt ne ta arek mekôt ar ban umar mex.

²³ Nhym kam Abraão ta ne Xara kute kum arênhkôt me pardjajamâ kra ja dji nhym kumrêx ruw. Nhym be prô djwÿnhmâ kute kra djwÿnh djirja ne Metîndjwÿnh kabênkôt. Metîndjwÿnh ta kute kum kra jarênh kôt ne Abraão arÿm prôbê Xaramâ kudji. Kute kum, "Dja akra'ô amirît", anhÿr kôt arÿm kum kudji. Xara kubê me pardja kêt ne ta arek mekôt ar ban umar mexkumrêx jamâ ne kudji nhym kam ruw.

²⁴ Mÿkam ne ba ar amâ ar nire abenkôt kra rwÿkja'â ajarê? Mÿj'â ne ar nireja amijakre? Bir, ar amânhrkut Metîndjwÿnh kabêh amânhrkut'â amijakre.

Ba ar amâ kabêh jarê gar ama. Metîndjwÿnh kute Abraão mâ kabêh jarênhkam ne kum Kritu jarê. Kritu'â ne Xara amijakre. Nhym be, Môjdjê kukràdjâ'â ne Agare amijakre. Be, kabêh amânhrkut

ne ja. 'À ne ar nire amānhkrut amijakre. Metīndjwýnh ne krānhbē Xinajkam Mōjdjēmā me kukrādjàja jarē. Me kukrādjàja kōt ne me àpēnh tỳx kajgobit ar ban te axwe kēt prāmje. Krānhbē Xinaj'ā ne Agare amijakre. Agare ne kubē me pardja ne Abraāomā àpēnh tỳx kajgobit ar ba.

²⁵ Agare'ā ne krānhbē Xinaj amijakre. Pykabē Arabijkam ne krānhbē Xinaj. Nhyam kam Xinaj'ā ne pykakam krīraxbē Djeruxarēja amijakre. Djeruxarē jakam me ar ba ne me kute Mōjdjē kukrādjàbit mar. Me kute Mōjdjē kukrādjàbit mar ne me àpēnh tỳx kajgobit ar ban te axwe kēt prāmje.

²⁶ Nhyam be, me kute amim Kritu mar ne me kàjkwakam Djeruxarēkam ar ba. Me ja ne me kute Mōjdjē kukrādjà mar ne kōt amijo baja kangan Kritubit kōt ar amijo ba. Kōt ar amijo ban kubē me pardja kēt ne ta arým arek mekōt ar ban umar mex ne. Kàjkwakam Djeruxarē ne kute me banā pyrāk.

²⁷ Ga, Metīndjwýnh amrēbē: kute me bakukāmāremā kabēn jarēnh nhyam me arým kute 'ā pi'òk no'òkja pumū. Nām Metīndjwýnh tu krīraxbē Djeruxarēmā kabēn jarē. Nām tu kum,

"Ga te akra prāmje ne akra kētukumrēxja on akīnh. Aje akra à mar kētja on tu adjāmra tỳx kaba.

Djām mrāmri akra kēt ne ar abamā, amjēn kute akangakam akra kēt ne ar abamā? Kati. Dja me arým mjēnja te akurām kra krāptī ga dja ga akra krāptīo me akrenh mex ne."

Nām ā kàjkwakam krīraxbē Djeruxarējamā ane. Ga, kàjkwakam krīraxbē Djeruxarē kute mrāmri ne gwaj bakunī nā pyrākja pumū. Arým gwaj bakrāptīn tu amim Kritu markumrēx nhyam Metīndjwýnh arým tu gwaj bamā axwe kēt jarē.

²⁸ Ga, Metīndjwýnh kute Abraāomā kum, "Dja akra amirīt", anhýrja pumū. Nhyam kam kute kum arēnh kōt arým Idjak kato. Ar gadjwý ne gar aje Idjak pyrāk. Mýkam? Bir, Metīndjwýnh ne ar amā,

—Dja gar tu amim Kritu markumrēx. Ba kam arým ar amā axwe kēt jarēn arým ar ajo ikra, ane. Gar kam arým tu amim markumrēx nhyam kute ar amā arēnh kōt arým ar ajo kra. Kute Abraāomā arēnh kōt ne arým kra Idjak kato. Ar gadjwý kute ar amā arēnh kōt ne arým ar amā axwe kēt jarēn arým ar ajo kra.

²⁹ Nhyam be, amrēbē: Imaēr kum Idjak kurēo ba. Metīndjwýnh Karō kabēn kōt ne Abraāo arým kra Idjak dji nhyam katon ar ba nhyam Imaēr kum kurēo ba. Abraāo ta ne Imaēr dji nhyam arým kum kamybē Idjak kurēo ba. Nām ā akati jakam me kum gwaj bakurēo ane. Me kute amim,

—Dja ba Mōjdjē kukrādjà man kōt ar amijo iban arým ijaxwe kēt, anhýro baja. Me ja ne me kum gwaj bakurē. Kum gwaj baje amim Kritu marja kurēo ba. Gwaj baje amim Kritu mar ne gwaj amim,

—Dja ba tu amim Kritu markumrēx nhyam Metīndjwýnh arým imā ijaxwe kēt jarē, anhýro baba. Gwaj anhýro baba nhyam me arým kum gwaj bakurēo ba.

³⁰ Nhyam kam mýj ne amrēbē: me bakukāmāre arē nhyam me'ā pi'òk no'òk ne? Bir, Xarabē me pardja kētja ne Agare'ā Abraāomā kabēn ne kum,

"Djām gu banhō àpēnh kajgo kraja kute ikra kōt anhō mýjjao aminhōmā? Amyrbē kute o aminhōmā?

Kati. Ikrabit dja anhō mýjjao aminhō. On ikra nēje bōm Agaremē kra ar amē."

Nām ā Xara Abraāomā ane.

³¹ Ar tām 'ā dja gwaj amijakren amima. Me kute amim,

—Ba Mōjdjē kukrādjà man kōt ar amijo iban ijaxwe kēt, anhýrja ne me te axwe kēt prāmje. Nām me me pardja kra'ā amijakre ne àpēnh kajgo ar ba. Dja me Metīndjwýnh nhō mýjjao aminhō kēt ne axwe rā'ā. Nhyam be, gwaj ba ne gwaj tu amim Kritu markumrēx nhyam Metīndjwýnh arým tu gwaj bamā axwe kēt jarē gwaj arým kum bajaxwe kēt. Gwaj ba ne gwaj me pardja kēt kra'ā amijakre ne kam Metīndjwýnh nhō mýjjao aminhō.

5

Pykakam me kute kukrādjà kajgo kōt amijo ba nēje me akre.

Rō 3.21; Kor 2.20

¹ Gwaj ba: arek mekōt ar baban badjumar mex kadjy ne Kritu arým gwaj bapytā. Ga, mryti kute jēnh pytī tur ne kute o baja pumū. Gwaj badjwý amrēbē: gwaj pykakam me kukrādjà kōt badjapēnh tỳx kajgobit ar baba. Kam ne gwaj badjumar punu:re. Nhyam Kritu arým gwaj bapytā gwaj arým me kukrādjà kōt badjapēnh kēt. Gwaj ba ne gwaj Kritukōt arek ar baban badjumar mex. Arým Kritu kōt badjumar mexkam kwārīk wānh Mōjdjē kukrādjà'ýr amijo akēx kēt ne kōt amijo aba kēt. Dja ga kōt ar amijo aban arým akaprī:re kute mrāmri ne mry jēnh pytīkam kaprī pyrāk. Gē me te: kukrādjà'ā ar amā karō gar arek mebē dja. Kritu kōt dja gar adjām tỳx.

² Ba ibē Paur ne ba me abē Garaxamā arē. Godja gar aje memā kum,

—Ajrā. Mōjdjē kukrādjà kōt imy nhinhu kà krāta. Dja ba kōt ijaxwe kēt, anhýr jabej nhyam me amy kà nhinhu krāta gar kam arým aje Kritu mar kajgo.

³ Ba aje mrāmri me kunīmā arēnhkumrēx. Metīndjwýnh ne arým me my kà rēnhjamā

kute prīne Mōjdjê kukràdjâ kunī kôt amijo bamâ memâ arê.

⁴ Ar ajō ar aje amim,

–Ba Mōjdjê kukràdjâ man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt, anhÿr. Ar aje amim anhÿrkam aje Kritu mar kajgo. Nhyam kam Metĩndjwÿnh kum ar akaprĩ kêt ne arým ar amâ axwe jarê. Ar ga ne gar Kritu bê amijo akêx.

⁵ Nhyam be, gwaj ba ne gwaj arým tu amim Kritu markumrêx. Nhyam kam Metĩndjwÿnh arým Karō kôt gwaj bajo mex. Dja Karō gwaj bajo ban arým gwaj bajo mex gwaj kam bakunĩ bajaxwe kêt. Tãm ne gwaj tu amiwÿr kamnhÿxkumrêx.

⁶ Be, Kritu kôt gwaj baje amijo babakam djãm Metĩndjwÿnh kute gwaj bamy kâ rênh mar? Nâr djãm kute gwaj bamy kâ tâ mar? Kati. Ja ne kum kajgokumrêx. Nhyam be, gwaj baje tu amim Kritu markumrêxkam. Kambit ne gwaj mrãmri kum bakajgo kêtumrêx ne kum bajaxwe kêt. Ne baje tu amim markumrêxkam arým bamâ me abêkumrêx.

⁷ Amrêbê ne gar aje mrãmri ne me rer djwÿnh prôt mex pyrâk. Ne katât Kritu kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêtumrêx. Mÿj me'õ ne ar abê aptâ? Gar kabên katât man kôt ar amijo aba nhyam ar abê aptâ?

⁸ Djãm Metĩndjwÿnh kute amiwÿr ar ajwÿr djwÿnh ta ne ar abê aptâ? Djãm ta ne Mōjdjê kukràdjâ'ã ar amâ karôn o ar abê aptâ? Kati. Atemâ me'õ.

⁹ Ga, me kute djwÿkam igot djâ kryre rênhja pumũ. Nhyam kam arým djwÿ djôm mē amrâ. Ar gadjwy ne me ngrêre ar amâ 'ã karōo dja. Dja me arek ar amâ 'ã karōo dja: nhyam me kabên ar anhÿ kunĩ mē amrân arým me'ÿr ar ajo akêx gar arým mekôt ar amijo aba.

¹⁰ Nhyam be, arým ne gar aje ikabên ja markam ba tu amim ar akamnhÿxkumrêx ne amim,

–Kati. Jakam dja ar ikabên man Kritu kôtbit amijo ba, ane. Nhyam be, me'õ ja kute Mōjdjê kukràdjâ'ã ar amâ karôn ar amâ kaprĩ jadjârja gêdja Metĩndjwÿnh arým kum axwe pânharê.

¹¹ Nhyam me we ar amâ,

–Paurdjwÿ ne me my kâ rênh'ã memâ àpnênho ba, anhÿro ba. Djãm mrãmri me kabên? Kati. Ba ne ba kâj bê memâ kum,

–Kritu ne pĩte'ykam ty. Dja ga me tu amim markumrêx, nhyam Metĩndjwÿnh arým tu me amâ axwe kêt jarê ga me kum ajaxwe kêt, anhÿro iba. Ne ba ren ibly ajte memâ kum,

–Gê me me amy kâ rênh gê kam arým Metĩndjwÿnh me amâ axwe kêt jarê, anhÿro iba nhyam ren me kum ikurê kêt. Nhyam be, kati. Nã bãm memâ kum,

–Kritu ne pĩte'ykam ty. Dja ga me tu amim markumrêx nhyam Metĩndjwÿnh arým tu me

amâ axwe kêt jarê, anhÿro iba. Jabit ne ba memâ arê. Ne kam ije me my kâ rênh'ã memâ karō kêt. Kam ne me arým ijo bikênho ba.

¹² Be, me kute ar amy kâ rênh'ã ar amâ karôn ar amâ kaprĩ jadjârja ren ta ã amijo bikênho ane.

Me kute Metĩndjwÿnh Karō mar'ã memâ karō.

Idja 13.3; Ped k 1.22; Dju k 3.11

¹³ Kam, akmere àpnhÿre ar, djãm ar aje Mōjdjê kukràdjâ marn kôt amijo aban ar akaprĩmã ne Metĩndjwÿnh amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba? Kati. Ar adjumar mex ne arek mekôt ar abamã. Ja kadjy ne Metĩndjwÿnh amiwÿr ar ajo akêx. Ar aje Mōjdjê kukràdjâ kôt amijo aba kêt ne arek mekôt ar abakam djãm kam arým tu ajaxwemã? Djãm aje amidjwÿnhbito kĩnh kadjy tu ajaxwemã? Kati. Kwãrik wãnh ajaxwe kêt. Nhyam aje Mōjdjê kukràdjâ mar kêt ne arek mekôt ar abakam dja gar amâ aben jabên abenmã apê.

¹⁴ Mÿkam? Bir, Metĩndjwÿnh ne memâ kum,

“Me amâ amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amâ amijabêja pyrâk dja ga me ã amâ amibu'ã me ja jabêo ane”, ane.

Dja gar Metĩndjwÿnh kabênja pydjibit man kôt ar amijo aban arým Mōjdjê kukràdjâ kunĩ man kôt amijo aba. Mrãmri ar amâ me abêkam ne gar tu Metĩndjwÿnhmã amexkumrêx.

¹⁵ Nâr kon dja gar amâ aben kurêo aba mÿj dja kam akute? Ga, ropre kute aben kamjãnh ne kute abeno apêxo baja pumũ. Ar gadjwy dja gar amâ aben kurê tâmtã ĩ arým aben bê akunĩ ajmã.

¹⁶ Gwaj ba, bamã amidjwÿnhbito kĩnh prãm ne kôt arým bajaxwe prãm. Nhyam be, dja gar amim Metĩndjwÿnh Karō man mã kôt ar amijo aban kam arým kôt ajmã akute kêt ne katât amijo aba.

¹⁷ Djãm ar ga ne gar Metĩndjwÿnhmã ajaxwe kêt? Kati. Gwaj ba ne gwaj bajaxwe prãm ne amim, “Ba amidjwÿnhbito kĩnh”, anhÿro baba. Nhyam kam Metĩndjwÿnh Karō mã gwaj bamã,

–Kati. Kwãrik wãnh, anen ã akubyn gwaj banêo ane. Karō mã akubyn gwaj banê gwaj ba bajaxwemã mã amim, “Ba amidjwÿnhbito kĩnh”, anhÿro baba. Gwaj mã bakabêno Metĩndjwÿnh Karō japanho baba. Nhyam ta mã akubyn gwaj banêo ba. Kam ar ga ne gar te ga: ajaxwe kêt prãmje.

¹⁸ Nhyam be, ar ga dja gar amim Metĩndjwÿnh Karō man mã kôt ar amijo aba nhyam kam ta arým katât ar ajo ba. Dja gar amim Karō maro aba:n arým amâ Mōjdjê kukràdjâ maro aba prãm kêtumrêx.

Me kute amidjwýnhbito kĭnh prāmkam apýnh axwe djāri 'ā ujarēnh ne ja.

¹⁹ Me kute amidjwýnhbito kĭnh prāmkam ne me apýnh mýjiao ban kōt axwe. Me kute apýnh mýjiao baja ne me kunĭ kute mar.

Nām me mebē prōo akĭ, mjēno akĭ.

Ne ajte ari prō, mjēn kupa'ā kurē ba.

Ne ajte kute abenbē me kupēnhō amijo āpnuo ba.

Ne ajte amijo āpnu me:x ne.

Me kute amidjwýnhō kĭnh prāmkam kute mýjiao ba ne ja.

²⁰ Ne ajte mýjiao metĭndjwýnh karō nhipēxmā amijārēnhō ba.

Ne ajte ta apýnh mýjia maro amiptān arým amijo wajangao ba.

Ne ajte kum me kurēo ba.

Ne ajte axikōt kabēn kēt ne abenā kabēn ba.

Ne ajte me ō mýjia pro'ā ngryk ba.

Ne ajte kute amijā ngryk nē kēt ne tu ngryk ba.

Ne ajte kute amidjwýnhbit markam amijo rax pytāro ba.

Ne ajte kute amiwýr meo akēx prāmje aben bē me kurēo ba.

Ne ajte apýnh mýj kukrādājā'ā nō týx ne kam mýr jabej apýnh me kwý djāri kōt bikprōnh ba.

Me kute amidjwýnhbito kĭnh prāmkam kute mýjiao ba ne ja.

²¹ Ne ajte te kute me urāk prāmje ngryk ba.

Ne ajte aben paro ba.

Ne ajte kadjwati kangōkam* bibānh ba.

Ne ajte apýnh mýjia punukam aben týx jabejo ba.

Be, apýnh mýjia kute ja pyrāk rā'ā. Me kute amidjwýnhbito kĭnh prāmkam kute mýjiao ba ne ja. Dja Metĭndjwýnh ĭ ō me ja kunĭo ba. Djām kam kute me jao bamā? Me kute mýjia jao ba, djām kute meo bamā? Kati. Dja me ja wānh me biknor tokry djākam akuno. Tām ne ba amrēbē ar amā arēn ajte jakam ar amā arē.

Metĭndjwýnh Karō kute meo bakam me kute amijo ba mex.

²² Nhyam be, dja Metĭndjwýnh Karō ta ar ajo ba.

Gar arým ō'ā amā me abē.

Ne ajte akĭnhĭre.

Ne ajte adjumar mex.

Ne ajte memā ano kator kēt ne amijamār 'iry.

Dja Karō ta ar ajo ba gar ajte ō'ā memā aprĭ. Ne ajte anhōdjānh.

Ne ajte katāt Metĭndjwýnh kabēn man kōt ar amijo aban 'ā adjukanga kēt.

²³ Ne ajte akabōt katin ar aba.

Ne ajte amijaxwe kēt kadjy amijāno dja.

Dja Karō ta ar ajo ba gar arým ā amijo anen kam Metĭndjwýnh kōt amijo aba mexkumrēx nhyam arým ar akam kĭnhkumrēx ne ar amā ar akatātukumrēx jarē.

²⁴ Kritu kute gwaj bajo aminhōkam gwaj arým bamā bajaxwe prām kēt. Baje amidjwýnhbito kĭnh kadjy bajaxwe prām kēt. Baje mebē me kupēnh prām kēt ne bamā mýjia punu prām kēt. Baje mrāmri ne Kritumē ro'ā aktā banhikra, baparmo i'ēk pyrāk. Gwaj ā amimaro ane.

²⁵ Mrāmri Karō kute gwaj bajo ba jabej gwaj mā Karō man prĭne kōt amijo baba mex.

²⁶ Kwārĭk wānh gwaj bakajgokam arĭk amijo badjāmra ar baba kēt. Dja gwaj amijo badjāmra ar baba:n arým abenmā aben kurē'uko baba. Ne aben rax mýr jabej aben kam bangryko baba.

6

Me kum me kunĭ kaprĭ'ā kute memā karō.

¹ Akmere āpnhĭre ar, godja me'ō arým axwe nhyam me arým kute kōt omūnh jabej. Ar ga aje amim Metĭndjwýnh Karō maro abaja dja gar me'ōmā aprĭren akubyn Metĭndjwýnh'yr o akēx. Ne amiman amim,

—Ū, watĭre. Nok ba ren akati 'okam Metĭndjwýnh maro aknon ren ā kudjwa ijaxweo anhýr jabej, ane. Dja gar ā amimaro anen ajaxwe nēje amijāno djan arým me'ōjamā aprĭren akubyn 'yr o akēx jabej.

² Ga, me kute jēnh pytĭo baja pumŭ. Nhyam me arým 'yr bōx ne arým kum kaprĭn kōt o kangō. Ar gadjwý dja gar aben maro aba nhyam me'ō amikam kaprĭre. Ar amā kaprĭn kum kaprĭ kwý ngri. Dja gar ā anen arým aje Kritu kukrādājā marn kōt amijo aba mexkumrēx.

³ Nhyam be, godja ajō katāt aje amijo aba kētkam mā amim,

—Djām be ijaxwe? Kati. Ijaxwe'ō kētkumrēx, 'itýx, anhýro aba jabej. Djām mrāmri ne akabēn? Kati. Ga ne ga amim ajēx ne aminoo abiknoro aba.

⁴ Ar akunĭ apýnh anhĭ djāri gar mrāmri katāt aje amijo aba jabej ga: amikabi. Ne kam mrāmri katāt aje amijo abakam ga amikam akĭnh. Nhyam be, djā ne aje amim,

—Ba ne ba ije katāt amijo ibao tām wā jakrenh, anhýro abakam djām mrāmri akatāt? Kati. Ar aje ā amim anhýro abakam akatāt kētkumrēx.

⁵ Nhyam be, ar akunĭ apýnh anhĭ djāri dja gar goja mrāmri akatātukumrēx jabej katāt amijo aba.

⁶ Be, dja Metĭndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh ar amā kabēn jarēnhō ku'ē, ar amikutā kum

* **5:21** Mýjia me kute o kōm ne kōt bibānh kunĭja, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mýjia kangō kunĭ ne me kum kadjwati kangō jarē.

ar anho mýjja mex kwý ngā. Kum angā gē ar akōt o amikīnh.

⁷ Djām me kute Metīndjwýnh'ā abenmā kum,

—Djām mrāmri dja Metīndjwýnh memā axwe pānh jarē? Kati. Kabēn kajgo. Me ākīnhīkam pānh kēt. Me 'ēxnhīkam pānh kēt. Me axwe kunīkam pānh kēt, anhýr? Djām me kute anhýrkam mrāmri me kabēnkumrēx? Kati. Kwārīk wānh amim ajēx ne aminoo abīknor kēt. Ga, mrýnhī 'y, akrō 'y, akaōk 'y, 'ē 'ōdjwý 'yja pumū. Djā ne ren me 'y ja kren ren kōt djwý mex jamý? Kati. Me kute 'y mexbit krekam kute kōt djwý mex jamýnh.

⁸ Gwaj badjwý. Godja gwaj amidjwýnhbito kīnh kadjy bajaxwe jabej, badjākīnhō baba jabej, bakabēn punuo baba jabej. Metīndjwýnh dja pānh gwaj bamā mýjja punu ngā gwaj arým bakapri.re. Dja gwaj baje me kute mrýnhī 'y kren arým kapri pyrāk. Nār, godja gwaj amim Metīndjwýnh Karō man katāt kōt ar amijo baba, Metīndjwýnh Karō dja arým gwaj bamā o pānh. Pānh dja gwaj arým kōt batīn ne ar baba rā'ā: rā'ā ne.

⁹ Kam dja gar adjukapriīn katāt aje amijo aba'ā adjukanga kēt. Dja gar ā anen ī arým amim akīnh djā byn akīnhkumrēx. Kute mrāmri ne me kute bāygogo djē parkam me kīnh pyrāk.

¹⁰ Pykakam mekōt ar abari dja gar amā me kunī kapri. Dja gar me kute amim Jeju marja kumrēx aman amā me kapriīn kam amā me kunī kapri.

Metīndjwýnh kute meo nykambit kīnh.

¹¹ Ga, ba inhīkrakam ije ar amā pi'ōk no'ōkkam ije no'ōk rūnhja pumū.

¹² Me ar amy kà rēnh'ā ar amā āpnēnhō ba. Dja gar me kabēn kōt ar amy kà rē nhyam amū me ja arým me'ā abenmā kum,

—Be, me Mōjdjē kukrādja'ā no týxkumrēx. Me mexkumrēx, ane. Ja kadjy ne me ar amy kà rēnh'ā ar amā apnē. Ne ren 'ā ar amā āpnēnh kēt nhyam ren me 'ā kum me kurēo ba. Nhyam ren me Kritu pīte'ykam jētbit'ā ar amā ajarē nhyam ren me 'ā kum me kurēo ba. Nhyam be, kati. Nām me ar amy kà rēnh'ā ar amā āpnēnhō ba nhyam me arým kum me kīnh.

¹³ Djām me arým my kà rēnhkam kute mrāmri Mōjdjē kukrādja marn kōt amijo bakumrēx? Kati. Ne kam mýj kadjy ne me ar amy kà rēnh'ā ar amā apnē? Bi, dja me amiwýr ar ajo akēx ne 'ā amidjwýnhbito amran memā kum,

—Be, arým ar me bakukrādja kōt ba mexkumrēx. Ba ne ba 'ýr aro akēx, ane. Ja kadjy ne me ar amy kà rēnh'ā ar amā āpnēnhō ba.

¹⁴ Nhyam be, djā ne ba ba: amijo idjāmra prām? Kati. Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu ne ba o idjāmra prām. Kute gwaj bajaxweo pānh kadjy ne arým pīte'ykam ty. Tām ne ba o amra. Pīte'ykam tykkam Metīndjwýnh arým imā ijaxwe kēt jarē. Kam, me kum Metīndjwýnh kīnh kēt kukrādja ba arým kanga. Ga, me arým tykkam kum mýjja kīnh kētja pumū. Badjwý imā me kukrādja kīnh kēt. Me kum Metīndjwýnh kīnh kēt kukrādja imā kīnh kēt. Ba Kritumē ro'ā pīte'ykam arým ityk pyrāk ne imā me kukrādja kīnh kēt.

¹⁵ Be, arým gwaj baje tu amim Jeju Kritu markam djām Metīndjwýnh kute gwaj bamy kà rēnh mar nār djām kute gwaj bamy kà tā mar? Kati. Mýjja ja ne arým kum kajgokumrēx. Nhyam be, gwaj arým tu amim markumrēx nhyam arým gwaj bajo ny ne. Tām ne Metīndjwýnh kute markumrēx.

¹⁶ Me kute ikukrādja jakōt amijo baja gē Metīndjwýnh kum me kapri gē me umar mexkumrēx. Metīndjwýnh nhō mebē idjaerkumrēxja gē kum me kapri gē me umar mexkumrēx.

¹⁷ Jakam dja gar aminhījukri amidjan ajō ajte imā ikapri jadjār kēt. Kute mrāmri ne me kute Bēnjadjwýr djwýnh Jejuo bikēnhkam apýnh kà rā kumex pyrāk ne ikā rā kumex. Jejukōt ne ba ikā rā kumex. Kam kwārīk wānh ajte imā ikapri jadjār kēt.

¹⁸ Gē Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju tu kum ar akapri.* Tām ne ja.

* 6:18 Djām ar ga ne gar adjukapriīn nhyam pānh arým kum ar akapriīn Kati. Ta ne tu kum ar akapriīnkumrēx.

Paur kute Epexukam me jamã pi'òk no'òk ne ja.

Paur ne krĩraxbê Epexukam me jamã pi'òk no'òk ne. Nãm me Paurbê ijê nhyim mebê ijê djakam ãmkam ne memã pi'òk no'òk ne. Kute Meo tỳx ne meo kĩnhmã ne memã pi'òk no'òk ne. Ne memã Metĩndjwỳnh kute mỳjja kunĩ'ã karõo amirĩt ne. Metĩndjwỳnh kute pyka nhĩpêx kêtĩri ne gwaj bajã amim karõ ne kam jakam arỳm Jejukõt gwaj bapytãro tẽn kam amũ 'òkam dja bajaxwe kunĩo apêx. Be, pykabê ar babari dja Xatanajmê õ me karõ punumê gwaj bawỳr prõt. Be, gwaj baje Jeju mar kunĩ dja gwaj tu Xatanajmã baku'e tỳx ne amijo aptãn o apa. Kam ne Paur apỳnh memã 'ã karõ, me kute katãt amijo ba'ã memã karõ.

Metĩndjwỳnh ne Kritukõt mỳjja kunĩ o ba. Ne Kritukõt mỳjja kunĩ 'y ne o ban kam ajte kõt gwaj bapytã. Ne kõt gwaj bajo kĩnh. Be, Kritu ne gwaj baje Jeju mar kunĩmã Bẽnjadjwỳr. Kute gwaj bajo djuw mexo baja pumũ. Nãm ã Paur memã o amirĩto ane.

¹ Ba ne ba ibê Paur. Metĩndjwỳnh ne Jeju Kritumã ijã karõ nhyim arỳm ijano ba memã 'ã idjujarênh ar iba.

Krĩraxbê Epexukam Jeju kute ar ajo õ me ja ne ba pi'òk kõt ar amã ikabên. Gar aje arek Kritu Jeju kõt ar amijo aban 'ã adjukanga kêtja ba pi'òk no'òkkam ar amã ikabên.

² Metĩndjwỳnhbê ne me Babãm. Ne Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Mỳjja kunĩ kêtĩri Metĩndjwỳnh kute amijo me utãr.

Rõ 8.29; Tex k 1.4; A Tex 2.13; Ped k 1.2

³ Be, Metĩndjwỳnh ne ukaprĩ:kumrêx. Kute Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Krituo ba nhyim kute o Bãm. Metĩndjwỳnh ta ne gwaj bajo djuw mex. Gwaj tu amim Kritu markumrêx nhyim prĩne kãjkwakam õ mỳjja kunĩo gwaj bajo djuw mex.

⁴ Ga, kute amijo gwaj bapytãrja pumũ. Mỳjja kunĩmê me kunĩ kator kêtĩri ne amijo gwaj bapytãn amim,

—Be, me wã dja me tu amim Kritu markumrêx ba arỳm meo inhõkumrêx nhyim me arỳm imã axwe kêtumrêx. Nãm ã kum gwaj bajabêkam gwaj bajã amim ane.

⁵ Amrêbê me kunĩ kêtĩri, mỳjja kunĩ kêtĩri ne ta kum gwaj bakĩnhkumrêx ne amijo gwaj bapytã. Ne kam tu amim gwaj bajã karõkumrêx ne amim,

—Me wã dja me tu amim Jeju Kritu markumrêx ba arỳm meo ikrakumrêx, ane.

⁶ Metĩndjwỳnh tu kum gwaj bakaprĩ:kumrêx. Nãm kum Kra jabêkumrêx, ne Krakõt kum gwaj badjwỳ kaprĩ:kumrêx. Dja gwaj kam bakunĩ: kum,

—E kum, djãm adjukaprĩ ngri: got? Adjukaprĩ ra:xi. Amexiti:re. Me imã akĩnhkumrêx, anhỹro baba. Gwaj baje ã kum anhỹro baba kadjy ne arỳm amijo gwaj bapytã.

⁷ Nãm Krakõt kum gwaj bakaprĩ:kumrêx. Kra ne amikamrõo gwaj bajaxweo pãnh. Nhyim kam arỳm gwaj bajaxwe maro aknon bakam ngryk kêt ne. Nãm ukaprĩ:kumrêxkõt ã gwaj bajaxweo ane.

⁸ Kute prĩne mỳjja kunĩ mar. Kute amikukãm mỳjja kunĩmê me kunĩ'ã amim karõ. Ne kam gwaj badjwỳ, kute amim gwaj bajã karõ kõt arỳm kum gwaj bakaprĩ:kumrêx.

⁹ Ta ne amrêbê: kute mỳjja kunĩ markõt arỳm amim kabên'ã karõ. Ta ne kum kabên kĩnh ne arỳm amim kabên'ã karõ ne kam memã arênh kêt 'ãtũm. Ne kam ajte ta arỳm jakam gwaj bamã kabênja jarê.

¹⁰ Nãm jakam gwaj bamã,

—Dja ã me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akati bõx ba kam Kritu'ã me kunĩmê mỳjja kunĩo akuprõ. Kãjkwakam mỳjja nãr pykakam mỳjja dja ba Kritu'ã kunĩo akuprõ nhyim arỳm kunĩo ba, ane. Amrêbê kute kabên jarênh kêt ja ne jakam arỳm gwaj bamã arê.

¹¹ Amrêbê mỳjja kunĩ kêtĩri, me kêtĩri ne amijo me ibê idjaer pytã. Nãm tu me ijã amim karõkumrêx ne amim,

—Be, me wã dja ba memã amak bõ nhyim me arỳm tu amim Kritu markumrêx ba kam arỳm meo aminhõ. Nãm ã me ijã amim ane. Ta ne kute amim mỳjja kunĩmê me kunĩ'ã karõ. Kute amim 'ã karõ kõt ne mrãmri kute o apõxkumrêx ne kute o bakumrêx. Djãm me ibê idjaerbit ne amijo me ipytã? Kati. Mỳjja kunĩ: Kute amim mỳjja kunĩ'ã karõ kõt arỳm mrãmri kute o apõx ne o bakumrêx.

¹² Mỳj kadjy ne amijo me ibê idjaer pytã? Bir, ba me ikumrêx ne ba me tu amim Kritu markumrêx ne kõt ar amijo iba. Me kunĩ dja me me ijã abenmã kum,

—Ga, me kute Kritukõt katãt ar amijo baja pumũ. Kritu mexti:rekumrêx. Me bamã kĩnhkumrêx, anhỹro ba. Ja kadjy ne amijo me ipytã.

¹³ Me ibê idjaer kumrêx ne ba me tu amim markumrêx. Nhyim kam me arỳm me abajtemmã Kritu'ã ujarênh ny katãtkumrêxja jarê ga me aman tu amim markumrêx. Nhyim kam Metĩndjwỳnh arỳm me ajaxwebê me apytãn kam me amã Karõ jano.

Amrêbê Kritu kute me bamã Karõ jarênhja ne me amã ano nhyim arỳm me ajo

* 1:2 Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhyim ar pãnh arỳm kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.

ba. Ga, me kute mýjja'ã aminhidji janhôr nhyim arým amirítumrêxja pumû. Me badjwý Metíndjwýnh arým me bamã Karõ jano nhyim arým me bajo ba. Me bajo ba gu me arým amim,

—Mrãmri ne Metíndjwýnh arým ijo krakumrêx. Ga, arým kute imã Karõ janor nhyim kute ijo bakumrêxja pumû, ane. Karõ ne me bajo ba gu me ã amim ane. Kam, gu me baje mrãmri ja markumrêx. Arým Metíndjwýnh kute me bajo kraja ne gu me baje mrãmri markumrêx.

¹⁴ Ga, me kute memã mýjja rûnh nhõrmãñ kam kukãm kute memã mýjja kryre nhõrja pumû. Me amim kryre jamýn arým amiwýr rûnhja kamnhíxkumrêx.

Me badjwý Metíndjwýnh arým me bamã Karõ jano nhyim arým me bajo ba gu me arým amim,

—Ga, Metíndjwýnh arým kute imã Karõ janorja pumû. Ga, kute ijo baja pumû. Mrãmri dja ba kãkwakam kõt itûn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Karõ ne me bajo ba gu me ã amim anen kam arým baje mrãmri ja markumrêx. Mrãmri kãkwakam Metíndjwýnhkõt batûn ne ar baba rã'ã: rã'ãja baje mrãmri markumrêx ne amiwýr kamnhíxkumrêx. Dja gu me Metíndjwýnh kõt batûnmãja maro baba: nhyim Kritu arým bõx ne amikõt me bajo mõ. Metíndjwýnh kute amijo me bapytãrjao mõ. Dja amikõt me bajo mõ nhyim me kunĩ arým abenmã kum, —Metíndjwýnh me:xkumrêx. Me bamã kínhkumrêx, ane.

Kute Metíndjwýnhmã meo à'wýr.

Kor 1.9; Pir 1.9; Tex k 5.23; Idja 13.20

¹⁵⁻¹⁶ Kam ne ba mã Metíndjwýnhmã ar akam amikûnh jarênhõ iba. Ar ga ne gar arým tu amim Bênjadjwýr djwýnh Jeju markumrêx ne kam amã Jeju nhõ me ja kunĩ jabê. Nhyim kam me arým imã ar ajarê ba ar aman mã Metíndjwýnhmã ar akam amikûnh jarênhõ iban kam mã kum ar ajo a'awn kum,

¹⁷ —Metíndjwýnh, ga ne ga Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Krituo aba. Djûnwã, amexti:re. Dja ga Akarõo aro aba gê ar arým ô'ã katãt akabên markumrêx nhyim arým arkum Akrao amirítumrêx gê ar mar mexkumrêx.

¹⁸ Anhõ me ja dja me arým kãkwakam anhõ mýjja mexti:rekumrêxo aminhõ. Mýjja ja kadjy ne ga amiwýr ar 'wýr ne aro aba. Dja ga arkum anhõ mýjjaao amirít gê ar prîne mexti:rekõt kuman amiwýr kamnhíxkumrêx.

¹⁹ Me kute tu amim amarkumrêxja dja ga memã týt jadja. Aje memã týt jadjãr kadjy ajitý:xi. Me kadjy ajitýxo abê kumkati. Mýj ne ga aje meo týt kadjy ajitýxkam kute? Tãm dja ga arkum o amirít, gê ar prîne kuma.

Anhõ mýjja ja dja ga arkum o amirít gê ar kuma. Nã bãm ã ar akadjy Metíndjwýnh 'wýro ane.

Metíndjwýnh ne 'itý:xi.

²⁰ Ga, Kritu arým tykkam Metíndjwýnh 'itýxo kam ãpênhja pumû. 'Itýxo kam ãpênhõ kute akubyn o tûnja pumû. Nãm ajte kãkwa djwýnhkam o wabin aminhikõ'ã ýr. Raxo kute me rûnh jakrenh mex kadjy amid-jubók'ãñh ýr.

²¹ Kýjrûm, me rûnh kunĩ nhiby ýr. Nhyim arým rax ne týtõ me akrenh me:x ne. Nhyim pa:rbe memã ýr djwýnh kunĩmê me rûnh kunĩmê me 'itýx kunĩmê me bênjadjwýr kunĩmê ne me kum ngri:re. Jakam me bakam me rûnh kunĩ ne me kum ngri:re, nãr amrê pyka ny mõrkam me rûnh kunĩ ne me kum ngri:re. Me kunĩ ne me kum ngri:ren kajgo:.

²² Pa:rbe me kunĩ kum kajgo me:xi. Metíndjwýnh arým me rûnh kunĩ kadjy Jeju'ã ra:x mê. Ne õ me kute amim Jeju marja kunĩ kadjy 'ã rax mê nhyim arým meo ba. Kute meo bakam arým kute me krã pyràk.

²³ Ga, me bakrãja pumû. Me bakrãkam ne gu me badjumar nhyim kam kukwakam amû me banhĩ amingrêk ne ar me bajo ba. Me bakrãkam gu me badjumar ne arým me banhikrao badjãpênh nãr me baparkam bamrãnh. Me bakrã amû me bakukràdjã kunĩ ngrêk ne me bajo ba. Kritudjwý kute me bakrã pyràk ne me bakunõ ba, me babê õ me ja kute ta ï pyràkjaõ ba, me bangrêk ne me bajo ba, me baje amim mar kunĩjao tuknûn ar bajo ba. Ta ne kute amiraxo pykamê kãkwamê mýjja kunõ tuknûn ar o ba kute me badjwý me bajo ba.

2

Metíndjwýnh kute akubyn Krituo tûnkõt õ me jadjwýo tûn.

Kõ k 6.11; Xit 3.3

¹ Nhyim be, ar ga ne gar amrêbê aja-makkre kêt kute me tyk amakkre kêt pyràk ne ar aba. Gar Metíndjwýnh kabênkam amikrão aban mekõt ajaxwe.

² Me kum Metíndjwýnh kính kêtja kukràdjã kõt ne gar amijo aba. Gwaj banhiby me karõ punu nhõ bênjadjwýr kukràdjã kõt djwý ne gar amijo aba. Me karõ nhõ bênjadjwýrja tãm ne jakam me amakke kêt prãmjaõ ba.

³ Amrêbê gwaj bakunĩdjwý ne gwaj mekõt amidjwýnhbito kínhõ baban arým bajaxwe:. Djãm me'õ ne gwaj bajo axwe gwaj bajaxwe? Kati. Gwaj ba ne gwaj bamã bajaxwe prãm ne amim 'ã karõn arým kõt bajaxwe. Amrêbê gwaj bajaxwekam ne Metíndjwýnh gwaj bakam ngryk ne. Me axwe kunĩmê gwaj bakam ngry:k ne.

⁴ Djām gwaj bakam ngryk rā'āmā? Kati. Metīndjwýnh kum gwaj bakapri:kumrêx ne kum gwaj bajabê.

⁵ Gwaj bajaxwekam ne gwaj bajamakke kêt kute mrāmri ne me tyk amakkre kêt pyrāk. Gwaj kam tu amim Kritu markumrêx ne kam mrāmri ne baje me tyk ne akubyn tīn pyrāk. Metīndjwýnh ne jakam Kritumê ro'ā akubyn gwaj badjwý gwaj bajo tīn ne. Ta ne tu kum ar akapri:n arým ar apytā.

⁶ Metīndjwýnh ne jakam Kritumê ro'ā akubyn gwaj badjwý gwaj bajo tīn. Gwaj kam arým bajamak mex ne ar baba nyo ar baba. Kritumê ro'ā ar baban ar baba rā'ā: rā'ā ne kute mrāmri ne jakam on kâjkwakam Kritumê ro'ā ar baba pyrāk.

⁷ Mýj kadjy ne gwaj Kritumê ro'ā ar baba? Bir, Metīndjwýnh gwaj bakam ukapri:kumrêx. Kute me kunimā gwaj bakam ukaprio amirīt kadjy ne gwaj Kritumê ro'ā ar baba. Gwaj tu amim Kritu Jeju markumrêx nhyh kam gwaj bakam ôdjânhkumrêx. Ukapri:kumrêx kôt ne gwaj bakam ôdjânhkumrêx. Amrê amex mór jakam ne amū nî:jkamdjwý dja memā gwaj bakam ukapri:jao amirīt rā'ā: rā'ā rā'ā.

⁸ Be, Metīndjwýnh ta ne kum ar akapri. Ar ga ne gar amex kêtumrêx, nhyh ta kum ar akapri:n ar amā Kritu jano nhyh ty. Gar kam tu amim markumrêx, nhyh arým kôt amim apytā. Djām ar amex ne ar adjukapri gar ga: amipytā? Kati. Metīndjwýnh ta ne kum ar akapri:n ar amā Kritu janon kam ta amim ar apytā.

⁹ Djām we kute ar amā,

–Be, ga ne ga amex ne adjukapri:kumrêx, anhýr, ne kam we kôt kute amim ar apytār? Arkati. Nām ren ā ar ajōmā ane, gar ren arīk ga amimexo adjāma ar aba.

¹⁰ Nhyh be, kati. Metīndjwýnh ta ne gwaj bajo mex gwaj kam arým badjukapri. Kritu Jeju tyn arým akubyn tīn nhyh kôt arým gwaj bajo ny. Metīndjwýnh ta ne gwaj bajo ny gwaj aminhijukri amidjan kam arým bamā me kaprio baba. Ar adjukapri ja ne Metīndjwýnh amim 'ā karō. Gwaj bakêtri amim 'ā karō. Ne kam tūmrām arým gwaj bajo ny gwaj arým kôt bamā me kaprio baba.

Mebê idjaermē me bajtem arým Kritu kôt abeno ôbikwa.

¹¹ Be, amrêbê ne ba me imā me akurêo iba. Ga me abajtemkam ne ba me ibê idjaerkam imā me akurêo iba. Ba me me ajā memā kum,

–Me wā ne me my nhinhu kâ rênh kêt. Metīndjwýnh kum me Kīnh kêt. Me ba ne ba me imy kâ rênh. Nhyh Metīndjwýnh kum me ikīnhkumrêx, ane. Djām mrāmri me kute me

imy kâ rênhkam arým me imex? Kati. Me imy kâbit rênh.

¹² Me abajtemkam ne ga me amrêbê aje Kritu mar kêtumrêx ne ate amijo aba. Ba me ibê idjaer ne ba me ari me ajo kubajtemo iba. Metīndjwýnh ne amrêbê: kute me ipytār'ā me imā,

–Me kute tu amim ikra markumrêx dja ba amim me utā, ane. Ne kam 'ā me imā apýnh mýjja jarênh māmđji ba me maro iba. Djām me abajtemmā ne Metīndjwýnh mýjja ja jarê? Kati. Kute me amā arênh kêt ga me aje mar kêt. Kam ne ga me Metīndjwýnhkôt atīn kadjy kêt ne aje amiwýr atīn kamnhīx kêt ne aje mekôt Metīndjwýnh mar kêt. Ne kam ate kubê amijo aba. Tām dja ga me nhýn ama ne mar rā'ā ne.

¹³ Metīndjwýnh bê ne ga me amrêbê ate ar amijo aba. Nhyh be, jakim ne arým Kritu Jeju kamrō me bakadjy prôt ne nhyh me bapānh ty. Ga me kam kôt ar amijo aba nhyh arým ar me ajo ba.

¹⁴ Ta ne me bamā,

–Me abeno anhōbikwa, ane. Nām ā me bamā ane, gu me arým abeno banhōbikwa. Me abajtemmē me ibê idjaermē ne gu me bamā aben kurê. Me bamā aben kurêja ne kute mrāmri ne gu me baje aben nêje ka'ê pyrāk. Gu me kam Jeju kabênkôt arým abeno banhōbikwa nhyh kute mrāmri ne aben nêje ka'ê ngrānh pyrāk.

¹⁵ Mōjdjê kute Metīndjwýnh kukwakam mebê idjaermā 'ā karōkam kukrādjaja ne Kritu arým o kajgo. Pite'y'ā tyko arým o kajgon arým ajte mar kêt. Mýj kadjy ne o kajgo? Bir, nām o kajgon arým amiwýr me bajo akêx. Amiwýr me bajo akêx gu me arým abeno banhōbikwa. Ga, kute me bajo nyja pumū. Gu me arým baje mrāmri banhī tīpdji pyrāk. Ja kadjy ne Mōjdjê kukrādja o kajgo.

¹⁶ Kritu pite'y'ā tyko ne me bajo aben pydjīn kam Metīndjwýnh'ýr me bajo akêx ne. Gu me kam arým o banhōbikwan kam bamā aben kurê kêt.

¹⁷ Kritu arým me abajtem'ýr bōx. Metīndjwýnh bê amijo akre raxkam arým me awýr bōx. Me awýr bōx ne arým kaj bê me amā kabên jarê. Me aje Metīndjwýnh anhōbikwa kadjy ne gu me amā kabên jarê. Ajte me aje me ijo anhōbikwa kadjy ne me amā kabên jarê. Ne, me ibê idjaer ije Metīndjwýnh kôt amijo ibakam Kritu arým me iwýr bōx ne kaj bê me imā kabên jarê. Me ije Metīndjwýnh o inhōbikwa kadjy ne me imā kabên jarê. Ne me ije ajte me ajo inhōbikwa kadjy me imā kabên jarê.

¹⁸ Djām apýnh me Babām'ýr me bapry? Kati. Arým ne me Babām'ýr me bapry pydjī. Metīndjwýnh Karō pydjī. Me ibê idjaermē me abajtemmē ne gu me Karō pydjī kôt me Babām'ýr bōx.

¹⁹ Kam ne ga me arým abajtem kêt ne me akâtâm kêt. Metîndjwýnh ne arým me ajo ô me ja ne me ajo ôbikwa. Me ibê ô me tûmmê ro'ã me ajo ôbikwa.

²⁰ Gu me kam arým baro'ã babê Metîndjwýnh nhô kênô kikreti pyrâk. Kritu ne ar ijano bar me awýr bôx ne me amã arê. Ar ba ne bar Metîndjwýnh kukwakam me amã arê, ga me kabên ma. Ar ba ne bar ije mrãmri ne kikreti kadjy pyka mã: par krax ku'é pyrâk. Jeju Kritu kute mrãmri ne kikre par krax kadjy kum kajpar djã djwýnh pyrâk.

²¹ Kum kajpar djã djwýnh kônň ne me prïne kên jadjwýr mexo mō. Kônň ne me aben nhıby kên jadjwýr mexo mō: nhyM Metîndjwýnh nhô kikreti arým abatãnh mō. Metîndjwýnh Karôdjwý ã me bajo anen Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu kôt me bapymjýr mexo mō. Metîndjwýnh me ibê idjaero ôbikwan kam me abajtemo ôbikwa gu me arým Jeju kôt djan arým batypdjın dja. Batypdjın djan arým Metîndjwýnhmã bamexkumrêx ne.

²² Djãm me ibê idjaerbit ne me ijo ôbikwa? Kati. Me abajtemdjwý. Gu me kam arým baro'ã babê Metîndjwýnh nhô kênô kikreti pyrâk. Metîndjwýnh ne me bamã Karô jano. Kute me bamê amijo kajkep kadjy ne me bamã ano.

3

Metîndjwýnh kute me bajtemýr Paur janor.

¹ Metîndjwýnh kute me amã Karô janorkam ne ba arým kum me ajo a'uw. Me abajtemo ne ba kum a'uw ne me amã ne ba Jeju Kritu'ã idjujarênh ar iba nhyM me arým 'ã kum ikurên idjuwpre. Ba ibê Paur ne me arým idjuwpre.

² Me ga ne ga me arým ama. Metîndjwýnh ta ne kute imã me ajã karô ga me arým ama. Nãm imã,

—Arým imã me bajtemdjwý kaprĩ. Ga dja ga memã 'ã adjujarênh djwýnh, ane. Tãm ne ga me aje mar jabej ba ajte akubyn me amã arê.

³ Kum me abajtem kaprĩmã ne kute amrêbê arênh kêt. Ne kam jakam ba imã arým arê ba arým me amã 'ã pi'ók no'ók ngrıre ga me arým omün aman

⁴ badjwý ima. Metîndjwýnh kute Kritu'ã mýjja jarênh kêt ba ije prïne marja dja ga me ama.

⁵ Nãm amrêbê kute memã arênh kêt nhyM pykakam me kra'ô kute mar kêt. Me kute aben djô'ã mar kêt. NhyM kam Metîndjwýnh Karô arým jakam ar imã arê bar arým jakam kuma. Kritu ne ar ijano bar ibê ô

ápênhkumrêx ne kukwakam idjujarênh ar iba. Nãm ar imã arê bar jakam arým kuma.

⁶ Kute mýjja jarênh kêtja arým ar imã arênh ar imã,

—Djãm me bajtemmê me abê idjaermê arek apýnh ar abamã got? Arkati. Dja ga me akunĩ tu amim Kritu'ã ujarênh ny markumrêx ne arým aro'ã kôt ar aba. Ne kam arým aro'ã Metîndjwýnh nhô mýjja am-inhôn aro'ã kôt ar aban kam aje anhi tipdji pyrâk. Ne kam Metîndjwýnh kute amrêbê: memã mýjja jarênh mãmđjja me aro'ã amim aby. Me abê idjaermê me abajtemmê dja ga me tu amim Kritu markumrêx ne arým me aro'ã amim aby, ane. Tãm ne ar imã arê ba arým kuma.

⁷ Metîndjwýnh ta ne 'ityxkôt ijo ban tu kum ikaprĩ.* Ne kam arým imã me'ã karô ba memã Kritu'ã kabên nya'ã idjujarênh ar iba.

⁸ Metîndjwýnh nhô me ja kunĩ ne me kute rünho ijakrenh mex. Ba kam bajbit ikajgo me:x ne. Nã bãm te ikajgo: nhyM Metîndjwýnh ta arým tu kum ikaprĩn kam arým imã idjãpênh djã'ã karô. Ta ne imã,

—Ga dja ga me bajtemmã kaj bê Kritu'ã adjujarênh ar aba, ane. Kritu ne memã kñnh djã rünh ngã, krãptĩ: ngã. Me te: kute kñnh djã'ã ujarênh inomã mênhmã. Kritu kôt me kñnh djã ja'ã ne ba idjujarênh ar iba.

⁹ Kum ikaprĩkam ne imã,

—Ije memã ikabên jarênh kêtja dja ba amã arê ga arým prïne ama. Ije amim me bajtem pytãrmã. Tãm dja ga aman me kunĩmã arênhô amirĩto aba. Nãm ã imã ane. Metîndjwýnh ta ne Krituo mýjja kunĩ nhıpêx. Adjãkamã kute Jeju Krituo mýjja kunĩ nhıpêx ne kute me abajtem pytãr'ã amim karôn kute me bakukãmãremã arênh kêt tãm ne imã arê.

¹⁰⁻¹¹ Mýkam ne kute amrêbê me bakukãmãremã me apytãr jarênh kêt? Bir ga, Kritu kute ajbir pykakam abenã me bamênhja pumũ. Kam ne me kãkwakam aparmã abenã me bapumũho nhý. Kãkwakam me bēnjadjwýrmê me rünhmê ne me jakam me bapumũho nhý. Me bajje amim Jeju mar kunĩja pumũho nhýn arým me bakôt Metîndjwýnh raxmã kato. Me kute me bakôt Metîndjwýnh raxmã kator kadjy ne Metîndjwýnh kute amrêbê me bakukãmãremã arênh kêt. Memã kute me abajtem pytãr ne kute abenã me bamênhja kute arênh kêt.

Nãm me me bapumũho nhýn me bajã abenmã kum,

—Be, djãm mrãmri ne djãm Metîndjwýnh kute prïne abenã me mênň mar mexkumrêx. Nãm mýjja kunĩ kētri amim

* 3:7 Djãm Paur ta axwe kêt nhyM pãnh kum kaprĩ Kati. Paur te axwe kētmã nhyM ta arým tu kum kaprĩ.

me'ã karõkumrêx. Djãm kabêno kute amikapêr kâr? Kati. Nãm Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu'ÿr meo akêx nhym tu kute ar meo bakumrêx. Djãm Metîndjwÿnh no kêt got? Ga, prîne kute aben ã me mênh mar mekkumrêxja pumû. Ga, me kute abeno ôbikwa mekkumrêxja pumû, ane. Nãm me me bapumûnho nhÿn ã abenmã ane. Me kute kâjkwakam ã abenmã anhÿr kadjy ne Metîndjwÿnh kute amrêbê me bakukãmãremã arênh kêt. Kute memã me abajtem pytâr ne kute aben ã me bamênhja jarênh kêt.

¹² Metîndjwÿnh ne uma:. Kam dja me kute Kritu mar kêtja kum uma:. Me badjwÿ gu me ren baje Kritu mar kêt ne ren bamã Metîndjwÿnh pyma: ne. Nhy m be, kati. Arÿm ne gu me tu amim me banhô Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu markumrêx ne arÿm batîn prãm kêt. Ne kam arÿm Metîndjwÿnh pymatio banhôbikwakumrêx ne kum amijarênhô baba.

¹³ Kam kwârîk wãn h amim mar rerekre kêt. Me amextire kadjy ne ba Metîndjwÿnhmã apê. Nhy m kam me arÿm 'ã kum ikurêh ijo bikênhô ba. Gê me te ijo bikênhô ba kwârîk wãn h kam amim mar rerekre kêt. Dja ga me tu amim Jeju mar tÿxkumrêx.

Kute meo Metîndjwÿnhmã à'wÿr.

¹⁴ Me akînh kadjy ne ba arÿm ikônkrão nhÿn Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu Bãmmã me ajarê.

¹⁵ Ta ne me kute amim Jeju mar kunîo kra. Kâjkwakam me kute amim Jeju marmê pykakam me kute amim Jeju marmê ne me kunîo kra. Ba arÿm kum me ajo a'uw. Nã bãm kum,

¹⁶⁻¹⁷ —Djünwã, ara:x ne adjukapriti:rekôt dja ga memã tÿx jadjã. Gê Akarõ me umar djãkam memã tÿx jadjã gé me kôt tÿ:x ne mrãmri tu amim Kritu markumrêx. Nhy m kam Kritu arÿm mrãmri tu me kadjwÿnhbê ÿrkumrêx. Nhy m kam me arÿm ô'ã kute mrãmri ne pidjô pykakam arê jabjêkam ku'ê tÿx pyrãk. Kam dja me mar tÿxkumrêx. Mÿj dja me kuma? Bir, Kritu mrãmri kum me abê:kumrêx. Tãm dja me mar tÿxkumrêx. Ne kam ô'ã mrãmri me kum me abê:kumrêx ne.

¹⁸ Dja me kum me abêkumrêx ne kam arÿm prîne kuma. Mÿj dja me kuma? Bir, Kritu ta kum me abê:kumrêx. Ja dja me prîne kuma. Kritu nhô me ja kunî dja me prîne kuma. Mÿj ne Kritu kum me abêkam kute? Kum me abê ja ne kute mÿjja jabatã:nh pyrãk. Mÿjja jabatãnh ne kum me abê ja'ã amijakre. Me te kute kâjkwã nâr kon, pyka'ã akremãja pumû. Æ abatã:nh ane nhym me te aktã irê'ÿr bõx ne 'ã akremã. Nâr kon, me te 'ênhôt nâr krax'ÿr bõx ne 'ã akremã.

Nâr kon, me te 'ã àbir nâr aparmã rwÿk ne 'ã akremã.

¹⁹ Nãm ã Kritu kum me abê ra:xo ane. 'Æ akre'ÿr me bõx kêt:kumrêx. Me kute mar mex kêt:kumrêx. Kritu kum me abê:ê. Kum me abêo me rer me:x ne. Dja kum me abê rã'ã: rã'ã ne. Nhy m be, Djünwã, dja ga memã akren memã arê gé me kuma. Dja me prîne Kritu kum me abêja ma ga kam arÿm araxo me kadjwÿnhbê nhÿ. Ne kam me ï pÿnhkôt meo tuknîn prîne meo aba mex. Nhy m kam me prîne araxmã katon arÿm prîne amikam ama. Nã bãm ã me Babãmmã ajarênhô ane.

²⁰ Metîndjwÿnh ne ra:xi. Me'õ ne kute raxo têp kêt:kumrêx. Kute mÿjja kunî nhípêx mar. Mÿjja 'õ kubê tÿx kêt:kumrêx. Djãm me baje kum mÿjja ra:xo badjã'wÿr nhym te kute me bakadjy ipêxmã nhym kubê tÿxmã? Kati. Kubê tÿx kêt. Nâr, djãm me baje amim mÿjja ra:x'õ'ã karõ nhym te kute me bamã ipêx mã? Arkati. Me bamãbit ne kute mÿjja rûnh pyrãk. Nhy m be, kumã ne mÿjja kunî kry:re. Kute mÿjja kunî nhípêx kadjy umaro, tÿxo kute me bajakrenh me:xi. Djãm gu me baje kum mÿjja rax'õ jarênh nhym te kute umaje ne ipêx kêtãm. Kati. Tÿxo me bakadjwÿnhbê ÿrkam dja arÿm mÿjja rûnh nhípêx ne.

²¹ Gu me kam kum,

—Me ije amim Jeju mar kunî ne ba me amã, “Ara:x ne apyma:kumrêx”, anhÿro iba. Dja ba me aben djô'ã amã arax jarênh rã'ã: rã'ã ne, ane. Gu me ã kum ane.

4

*Me kum aben jabê'ã kute memã karõ.
Rô 15.5; Pir 2.1; Ped k 3.8*

¹ Ê, Bênjadjwÿr djwÿnhmã ne ba apê nhym me 'ã kum ikurêh idjuwpre. Ba kam arÿm ar amã 'ã karõ. Katãt ar aje amijo aba kadjy ne Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Kam dja gar katãt ar amijo aba nhym Metîndjwÿnh arÿm ar akam kînhkumrêx.

² Dja gar kum amijo angrî. Kwârîk wãn h amijo adjãmra kêt ne akrãnmã ar amijo aba. Kwârîk wãn h memã bêx kêt ne memã aprîren memã akabên. Gê me'õ ar ajo bikênh jabej akubyn amijã angrÿk nê. Ar amã aben jabêkôt amijã angrÿk nê ne.

³ Metîndjwÿnh Karõ kute abenã ar amênh gar aje abeno anhôbikwakam aje mrãmri ne me ï pydjî pyrãk. Kam amã aben jabên abenmã akabên mex jarê. Abenmã akabên mex ry typydjî 'ãno djan aben nêje aben pumû.

⁴ Gwaj baje mrãmri ne me ï pydjî pyrãk ne ren kam axikôt bakabên. Metîndjwÿnh Karõ pydjî kute gwaj bajo ba gwaj ren axikôt bakabên. Kute amiwÿr gwaj bajwÿr ne gwaj bajo bakam gwaj bakunî amiwÿr me'õ pydjî kamnhîxkumrêxo baba.

⁵ Bēnjadjwyr djwýnh pydji. Gwaj bakunĩ baje tu amim Jeju pydji: markumrēx ne pydji kōt ar amijo baba nhym me arým ngómã gwaj bajangij.

⁶ Nhym me Batĩndjwýnh pydji kubē ne gwaj bakunĩ Bãm djwýnh ne gwaj bakunĩmã Bēnjadjwyr djwýnh. Nãm gwaj bakunĩo ban bakunĩ mē amijo kajkep. Ga, gwaj baje mrãmri ne me ĩ pydji pyrãkja pumũ.

⁷ Nhym be, ajtekam gwaj banhĩ pýnhkōt apýnh gwaj badjãpēnh djã. Kritu ta kum gwaj bakaprĩn gwaj banhĩ pýnhkōt arým amim gwaj bajã karō. Amim gwaj bajã karōn arým gwaj bakunĩmã gwaj badjãpēnh djã'ã karō. Gwaj kam banhĩ pýnhkōt arým apýnh badjãpēnh djã maro baba. Gwaj badjãpēnh djã'ã ne Metĩndjwýnh gwaj bakĩnh djã jarē.

⁸ Amrēbē: gwaj bakētri ne Metĩndjwýnh me bakukãmãremã kum, "Nãm kãjkwamã wabin amim me uwpre tũm krãptĩja pytãn meo mō. Ne kam pykakam me jamã me kĩnh djã ngã", ane.

Ga, Metĩndjwýnh kute Kritu kãjkwamã àbir jarēnhja pumũ kam kute memã kĩnh djã nhōrja pumũ.

⁹ Mýj ne kãjkwamã àbir kētri nē? Bir, nãm ruw. Nãm apa:rmã pykamã ruw ne pyka mã: nō.

¹⁰ Nō:n kam ta ajte wabi. Kãjkwã kunĩ mýrbē kãjkwã djwýnhmã wabin kam nhý. Kute mýjja kunĩ mē amijo kajkep kadjy kam nhý. Kute kãjkwamē pykamē amijo kajkep ne o ba kadjy kam nhý.

¹¹ Ga, Kritu àbirkam kute memã me kĩnh djã nhōrja pumũ. Tãm ne Metĩndjwýnh me bakukãmãremã arē. Mýj'ã ne kute memã kĩnh djã nhōrja amijakre? Bir, kute memã apýnh àpēnh djã nhōr'ã ne amijakre. Kritu ne arým gwaj bamã apýnh badjãpēnh djãri'ã ajarē gwaj maro baba. Ar ije 'ã idjujarēnhmã ne ar ikwýmã 'ã karōn ar ijano. Bar kam ije omũnhkōt memã 'ã idjujarēnh ar iba. Nhym kam ajte gwaj bakwýmã apýnh kabēn jarē gwaj maro baba ne arým kukwakam amũ memã kabēn jarēho baba. Nhym kam ajte gwaj bakwýmã bakabēn mex'ã karō gwaj me kute Jeju mar kētjamã arēho baba. Nhym kam me arým amim Jeju maro ba. Nhym kam ajte gwaj bakwýmã me kute Jeju marjao djuw mexo ba'ã karō. Gwaj meo djuw mexo baba nhym kam me tu amim Jeju mar týxkumrēx ne 'ã ukanga kēt ne ar ba. Nhym kam ajte gwaj bakwýmã memã kukrãdjã'ã badjujarēnh'ã karō gwaj memã 'ã badjujarēnho baba. Kritu kute gwaj bakĩnh djã'ã gwaj bamã apýnh badjãpēnh djã nhōr ne ja.

¹² Dja gwaj apýnh badjãpēnh djãkakam apē. Jeju nhō me ja prĩne kum mex kadjy apē. Nhym kam me adjwýnhdjwý Metĩndjwýnhmã

àpēnh ar ba. Gwaj me kadjy badjãpēnh ar baba nhym me kunĩ arým Kritu mar mexo amũ amikamēn arým amim mar ra:x ne. Me kute Kritu mē ĩ pydji pyrãk ja arým amim mar ra:x ne.

¹³ Djãm kam dja gwaj Metĩndjwýnh Kra mar punun kam bakabēn kajgo'ō mýr jabej abenmã bakabēn ar baba? Kati. Dja gwaj Kra'ã bakabēn pydjibit man axikōt arēn tu amim markumrēx. Ne kam baje me prĩne pyrãk kēt ne Kritu mar rerekre kēt ne baja-batãnhkumrēx. Ne kam prĩne amim kuman arým amim mar ra:xkumrēx.

¹⁴ Djãm gwaj bano rerekre kute me prĩne no rerekre pyrãk rã'ãmã? Nhym apýnh me 'ēxnhĩ mrãn bōx ne no týxtikam ari gwaj banoo biknoro bamã? Me kute ari apýnh me kukrãdjã jarēho kute kōk, kum ngō djãkã ari mýjja japĩn pyrãk. Djãm gwaj baje jãm Kritukōt bakabēn djir ne ajte jãm me kukrãdjã punukōt bakabēn djir ne ari: bakabēn jadjwýro babamã? Kati.

¹⁵ Gwaj ba dja gwaj bamã aben jabēn bakabēn katãtbit jarēn arým kãjmã Kritumã aben kamēho tē. Baje mar mexo, kum bamexo kãjmã aben kamēho tē. Ga, gwaj bakrãja pumũ. Gwaj bakrãkam badjumar ne kam amũ banhikrao apē nãr baparkam mrã. Gwaj bakrã ne amũ gwaj bakukrãdjã kunĩ ngrēk ne gwaj bajo ba. Gwaj bakrã kumrēx umar nhym kam ò'ã amũ gwaj bakukrãdjã kunĩ apē. Kritudjwý ne kute gwaj bakrã pyrãk ne gwaj bakunĩo ba gwaj kukwakam apýnh kum badjãpēnh djãri kum badjãpēnh ar baba.

¹⁶ Ga, gwaj bapar, bate, bapa, banhikra, bano, banhijãkre, bakukrãdjã kunĩ, kunĩ apýnh gwaj bakudjēkkōt kute aben jamýnh týx, kute abenmã týx jangjēnh mex. Ne ren gwaj bakudjēk kēt gwaj ren bakukrãdjã kunĩ ren aben bē ajka'u gwaj ren kam kãjmã baku'ē kēt. Kritudjwý ne à ane. Nãm gwaj bakrãptio òbikwa gwaj banhĩ pýnhkōt apýnh kum badjãpēnh djãri. Gwaj kam baje aben jamýnh týx mãn prãbē abeno banhōbikwan baro'ã Kritumã apē. Te apýnh kum badjãpēnh djãri gwaj baro'ã kum badjãpēnh ar aban o abenmã týx jangjēnho baba. Kute gwaj bamã badjãpēnh djã'ã ujarēnh kōt gwaj kum badjãpēnh ar baba. Gwaj bamã aben jabēo ro'ã aben kamēho mō. Gwaj baje mar mexo, kum bamexo aben kamēho mō.

Me kute me kukrãdjã punu kōt amijo ba kētmã.

Kor 3.5; Ped k 4.7

¹⁷ Ije ar amã ja jarēnhkam djãm ar ajte arek amijo aba tũm kōt amijo aba rã'ãmã? Amrēbē ne gar ate Metĩndjwýnh bē ar amijo aban me bajtem kukrãdjã punu kōt ar amijo aba. Djãm aje arek me kukrãdjã punu kōt

amijo aba rā'amā? Kati. Tām ne ba ar abē uma:. Me wā ne me amim mýjja kajgobit'ā karōo ba.

¹⁸ Nām me tu amakkre kêtumrêx. NhyM me te kute memā mýjja mex'ā karō nhyM me te kute mar kêtumrêx. Mýjja'ā me kabên kute amijakreja ne me kute mar kêtumrêx. Kam ne me arým umar djâkam mýjja punubit man arîk ar ba. Arîk ar ba kute mrâmri ne akamât kô tykkam me arîk ar baja pyrâk. Nām me Metîndjwýnhbê: amijo ban kam kôt tîn ne ar baja mar kêtumrêx.

¹⁹ NhyM ren me me akre ren me amimaro tén ren arým amim ngyrk ne. NhyM be, kati. Me ja ne me kute amimar kêtumrêx ne kam kute kurêbit mar ne aben bê me kupênh ra:x ne mýjja punu kunî nhípêxo ban ajbit mar prâ:m ne.

²⁰ NhyM be, Kritu. Djâ ne gwaj bamā, —Ajrâ mekôt ā amijo ane, ane? Arkati.

²¹ Arým ne gar mrâmri Jeju kabên katât kôt ama. Nām amā, “Kwârîk wānh”, ane. Nār ar akwý aje mar kajgo jabej ba ajte ar amā tām jarê.

²² Amrêbê ne gar me kum Metîndjwýnh kînh kêtja kukràdjâ kôt ar amijo aba. Aje kangamā. Me kukràdjâ kôt ne me kum mýjja punu prâm ne amim 'êx ne amim, “Ajrâ, kam amexkumrêx”, anhÿro ba. Aje me kukràdjâ ja kangamā.

²³ Adjumar djâ ny kadjy aje amimarmā.

²⁴ Ne amrānh nymā ne mrâmri Metîndjwýnh katâtkôt katât aje amijo abamā ne mexo amexmā.

²⁵ Kam memā ajêxo abaja tu wānh kangakumrêx ne abu'ā me kunîmā akabên katâtbit jarê. Mýkam? Bir, Kritu amikôt gwaj bakunîo ba gwaj baje kumê banhî pydji pyrâk. Kam dja gwaj memā bakabên katât jarê.

²⁶ Godja ga angyrk jabej kwârîk wānh kam ajaxwe kêt. Kwârîk wānh angyrk'ā akamât kêt ne angyrk 'iry kêt.

²⁷ Ajaxwe kêt gê Xatanaj akam ām kêt.

²⁸ Kwârîk wānh ar ajô adjâkînhî ajte mýjja 'ôo adjâkînh kêtumrêx. Ga dja ga adjâpênh tÿx ne anhikrao katât mýjja kupênh mex. Ne kam adjâpênh pānh arým amim anhô mýjja jamÿ. Ne kam arým amikutā me ô mýjja kêtjamā kwÿ ngā.

Me kabên mex'ā kute memā karô.

²⁹ Kwârîk wānh akabên punu'ô jarênh kêt. Memā akabên mexbit jarê gê me kuman mex. Gê me mexo amū amikamên arým mexkumrêx.

³⁰ Kwârîk wānh Metîndjwýnh Karômā kaprî jadjâr kêt. Metîndjwýnh ne arým ar amā ano nhyM amim ar ajo ba. NhyM o

kute mrâmri ne arým ar ajâ kute aminhidji nhôr pyrâk.* Dja Karô arek amim ar ajo ba: nhyM kam Jeju arým bôx. Bôx ne amikôt ar ajo mô.

³¹ Dja gar wānh angyrk, kam amadjâkam atokryja wānh kanga. Ne wānh mekam adjâkrêmê angyrkâmê akabên punumê wānh kangakumrêx. Ar aje meo abikênh'ā amim karôja kunî dja ga wānh kangakumrêx.

³² Ar ga dja gar amā aben kaprîn abenmā abên rerek ne aben jaxwe maro aknon abenkam angyrk kêt. Mýkam? Bir ga, Metîndjwýnh arým Kritu tykkôt kute ar ajaxwe maro biknor ne ar akam ngyrk kêtja pumÿ. Kam dja gar aben jaxwe maro aknon abenkam angyrk kêt.

5

¹ Ga, me bām kum kra jabê nhyM kute bām kôt amijo baja pumÿ. Nām kute amim, —Ba djünwā kudjwa, ba djünwā kudjwa, anhÿro ba. Metîndjwýnh kum ar ajabêkam dja gar kôt ar amijo aban kudjwa amā me abêo aba.

² Ga, Kritu kum gwaj bajabê:ja pumÿ. Ne kam arým gwaj bajaxwe pānh Metîndjwýnhmā amingâ nhyM me kam kubî nhyM arým gwaj bajaxwe pānh ty. Kritu kute mrâmri ne mry bîn pyrâk, me kute amrêbê me axwe pānh kute Metîndjwýnhmā mry par pyrâk. Me kum mry pan kubô nhyM arým ardjânh bân kînh ne. Dja gar Kritu kudjwa ā amā me abêo ane nhyM arým akam kînhkumrêx ne.

Apÿnh me axwe djâri nêje kute me kukrà. A Xim 2.4; Xij 4.4; Dju k 1.6, 2.15

³ NhyM be, me mjên djwýnh nār prô djwýnh kupa'ā kurê ba. Nār me âpênh punu:re kunî nhyM me arým mekam pijâm ne. Nār me kute mýjjao atom rûnh prâ:m. Kwârîk wānh ar ajô amijo anhÿr kêtumrêx gê me ajarênh kêtumrêx. Djâm Jeju nhô me ja kute ā amijo anhÿrkam mex got?

⁴ Nār, me kabênkamdjwÿ. Ar amy aje me nire kukràdjâ'ā me aprÿ nhyM me ar akam pijâm. NhyM ar anire aje me my kukràdjâ'ā me aprÿ nhyM me ar akam pijâm. Nār, ar abixaêrkôt ar akabên kajgo. Nār me keket kadjy ar amy me ni'ā abêno ajkê nhyM ar ani amipānh me my'ā abêno ajkê. Ar akabên ja ne mex kêt. Kwârîk wānh memā arênh kêt. Atemâ dja gar memā Metîndjwýnhkam amikînh jarê.

⁵ NhyM be, me mjên djwýnh nār prô djwýnh kupa'ā kurê ba. Nār, me âpênh punu:re nhyM me mekam pijâm ne. Nār, me kute mýjjao atom rûnh prâ:m. Me ja ne me mrâmri ne me kute mýjjao metîndjwýnh

* **4:30** Ga, me kute mýjja'ā aminhidji janhôr nhyM arým amirîtkumrêxja pumÿ. Ar gadjwÿ Metîndjwýnh arým ar amā Karô jano nhyM ar ajo ba gar arým amim, “Mrâmri ne arým ijo krakumrêx. Ga, arým kute imā Karô janor nhyM kute ijo baja pumÿ”, ane.

karō nhipexmā amijarēnho ba pyrāk. Djām me ja Metīndjwýnh kute meo bamā? Djām Kritumē Metīndjwýnh ar me kunīmā Bēnjadjwýrkam djām ar kute meo bamā? Nār, djām ar kute me jamā ar ō mýjja nhōrmā? Arkati. Ja ne gar aje amrēbē mar.

⁶ Ar aje markam kwārīk wānh me'ō ajte kabēn kajgo arīk ar amā,

–Ajrā. Ā ajaxweo ane. Dja Metīndjwýnh ajmā ajo kētkumrēx, anhýr kēt. Kwārīk wānh o anoo biknor kēt. Me amakkre kēt prām kute ā axweo anhýr prām kam ne Metīndjwýnh arým mekam ngrý:k ne.

⁷ Kam kwārīk wānh mekōt ā ar ajaxweo anhýr kēt.

⁸ Mýkam? Bir, amrēbē ne gar ajaxwe:n aje akamāt kō tykkam me ar baja pyrāk. Nhyam be, jakam ne gar arým Bēnjadjwýr djwýnh kōt ar amijo aban arým aje a'uri me ar baja pyrāk. Bēnjadjwýr djwýnh kute ar ajo krakam dja gar ajmā akute kēt ne katāt ar amijo aba. Dja gar aje mrāmri ne me a'uri ar baja pyrāk.

⁹ Metīndjwýnh Karō dja meo ba nhyam kam me ō'ā ukaprikumrēx ne katāt kute kabēn jarēnhkumrēx ne 'ēxnhī kētkumrēx.

¹⁰ Dja gar Bēnjadjwýr djwýnhō kīnh, mýj akabēnkōt, aje mýjo abakōt aje Bēnjadjwýro kīnh jabej amikabi.

¹¹ Ne kwārīk wānh me axwe kōt ajaxwe kēt. Me axwe ne me kute akamāt kō tykkam me āpēnh punu pyrāk. Djām me āpēnh punu djō'ā mýjja mex got? Arkati. Kwārīk wānh me axwe kōt ar ajaxwe kēt. Ar ga dja gar me axwe nēje me kukrā.

¹² Mýkam dja gar me axwe kōt ajaxwe kēt? Bir, me me kākā apdjun ba punukumrēx. Gwaj ren abenmā me arēn ren bapijā:m ne.

¹³ Me axwe ne me apdjun āpēnh punuo ba: nhyam me arým memā Metīndjwýnh kabēn jarē. Nhyam kam me arým amijaxwe ma. Me kute memā arēnh nhyam me kute amimar kute mrāmri ne me kute memā mýjja kurwýkam mýjja kunī kum amirīt pyrāk.

¹⁴ Me kute memā Metīndjwýnh kabēn jarēnhkambit ne me arým kute amijaxwe kunī mar. Amrēbē: ne me me bakukāmāremā me kute amijaxwe mar'ā ajarē. Me memā kum,

“Kute mrāmri ne me ōto nōrkam kute me kabēn mar kēt pyrāk ne ga aje Metīndjwýnh mar kēt.

On ano týx ne amīm kabēn ma kute mrāmri ne me krā apōx ne no týxkam amak mex pyrāk.

Aje kabēn mar kēt kute mrāmri ne me tyk kute me kabēn mar kēt pyrāk. On kabēn man kōt ar amijo aba kute

mrāmri ne me tyk ne akubyn tūn ne ar ba pyrāk.

Dja ga kabēn ma nhyam Kritu arým prīne amā arē ga prīne amima.

Kute mrāmri ne me kute memā pōk ne o kute pry kurwý nhyam kam me kute prīne rīt mex pyrāk”, ane.

Mrāmri ne me kute me bakukāmāremā arēnhkumrēx. Mrāmri ne Metīndjwýnh kute memā arēnh ne kute me axwe kunīo amirīt mā.

¹⁵ Kam dja gar amijā ano týx ne katāt ar amijo aban ajmā akute kēt. Djām ano kētmā? Kati. Dja gar akrā mex ne amijā ano tý:x ne katāt ar amijo aba.

¹⁶ Ar abu'ā me axwe kunīja dja gar me'ā ano tý:x. Nhyam kam ar aje memā Metīndjwýnh kabēn jarēnh dja ar awýr bōx gar arým memā arē. Akati jakam me axwe krāptīkam dja gar ā memā ane.

¹⁷ Kam kwārīk wānh ar akrā punu kēt. Dja gar amijo Bēnjadjwýr djwýnh man kum,

–Mýj dja ba nē ga kam arým ikam akīnhkumrēx jabej? ane. Dja gar ā kum anen arým prīne amijo Bēnjadjwýr djwýnh markumrēx.

¹⁸ Kwārīk wānh kadjwati kangōkam* ar abibānh kēt. Kam ne me arým amijo ajkēn punu mex ne. Ar ga dja gar Metīndjwýnh Karō mar týx ne 'ā adjukanga kēt gē ar anhi pýnhkōt raxo ar akadjwýnhbē nhýn ar ajo ba mex.

¹⁹ Dja gar mar týx ne abenmā mebé idjaer nhō me ngrer tūm jarē, me ngrerkōt Bēnjadjwýr djwýnhmā mestire jarē. Metīndjwýnh'ā me ngrerja kunī jarē. Djām ate akrān ajajkwa kajgokambit aje Bēnjadjwýr djwýnhmā me ngrer jarēnhmā? Kati. Dja gar amikam me ngrerkam kabēnja markumrēx ne angrerkōt kum arēnhkumrēx.

²⁰ Dja gar Karō mar týx ne mā Metīndjwýnhmā, me Babāmmā amikīnh jarē. Mýjja kunīkōt kum amikīnh jarē. Djām ar adjumar mexkambit dja gar kum amikīnh jarē? Kati. Ar adjumar punukamdjwý dja gar kum,

–Djūnwā, te idjumar punu ga mā ijo djuw mex ne mā ijo kīnh. Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu ba tu amīm markumrēx ne arým amā amikīnh jarē, ane. Dja gar akati kunīkōt ā kum amikīnh jarēnho ane.

²¹ Dja gar akrānmā aben kabēn man kōt ar amijo aba. Ar aje Metīndjwýnh pyma markam dja gar ā amijo abao ane.

Prōmē mjēnmē abenā memā karō.

Kō k 11.3; Kor 3.18; Ped k 3.1

²² Me aniremā ne ba ikabēn jarē. Dja gar amjēn kabēn man akrānmā kōt ar amijo

* 5.18 Mýjja me kute o kōm ne kōt bibānh kunīja, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mýjja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē.

aba. Aje mrāmri ne Bēnjadwŷr djwŷnh kōt ar amijo aba pyrāk dja gar ā amjēn kōt amijo abao ane.

²³ Mŷkam? Bir, ar amjēn ne ar ajo ba kute mrāmri ne me krākam umar ne o kute amingrēk ne ba pyrāk. Me krākam ne me umar ne kam amū ikrao apē nār parkam mrā. Me krā ne amū me kukrādja kunī ngrēk ne meo ba. Nām Kritudjwŷ ā me kute amim marja kunī ane. Ta ne kute me krā pyrāk ne meo ba. Ne kam arŷm me utān meo ba. Ō me kunī ne me kute ta ī pyrāk nhyM me utān meo ba.

²⁴ NhyM kam Kritu nhō me kute amim mar kunija akrānmā kabēn man kōt amijo ba. Dja me aniredjwŷ ā amjēn kabēn kunī mar ne kōt amijo abao ane.

²⁵ Me amymādjwŷ ne ba ikabēn jarē. Dja gar amā aprō jabē: kute Kritu kum ō me kute amim marja kunī jabē pyrāk. Ga, Kritu arŷm me kadjy tykja pumū.

²⁶ Mŷj kadjy ne me kadjy ty? Bir, prīne kute meo mex kadjy. Kute mrāmri ne me kute ngōo kubēkā pōnh nhyM prīne mex pyrāk. Mrāmri ne kabēn kute ngō pyrāk ne prīne meo mex. Kritu memā kabēn jarē nhyM me amim kuman arŷm Metīndjwŷnh mexo mex. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty.

²⁷ Ō me kute amim marja kunī prīne kum me: xkumrēx nhyM me arŷm kum me kī:nhkumrēx nhyM kam kute amikabem me umjŷr ne kute ar meo ba kadjy. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty. Dja ō me ja kute ta ī pyrākja prīne mexkumrēx ne axwe kētkumrēx kute mrāmri ne me kā mjō kētkumrēx ne ngrā kētkumrēx nhyM mŷjja 'ō kute meo bikēnh kētkumrēx pyrāk. Dja me Metīndjwŷnh mexo mex ne kum punu kētkumrēx nhyM arŷm meo ba. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty. Be, djām kum ō me ja jabē ngri: got?

²⁸ Bir be, me mydjwŷ dja me ā kum prō jabēo ane. Kum prō jabēo kute mrāmri ne me kum aminhī jabēja pyrāk. Me kum prō jabēja ne me kum aminhī jabē.

²⁹ Djā nām me'ō kum aminhī kurē? Kati. Me kum aminhī jabē ne ō kwŷ krēnmē kubēkāmē mŷjja kunīo aminhīo djuw mex.

Nām ā Bēnjadwŷr djwŷnh me baje Kritu mar djwŷnho djuw mexo ane.

³⁰ Me banhī pŷnhkōt ne gu me baje Kritumē banhī typydji pyrāk. Baje Kritu pa pyrāk, no pyrāk, par pyrāk. Baje ta kukrādja kunī pyrākkam ne Kritu amim me bajo djuw mex.

Dja ā me amim prōdjwŷo djuw mexo ane.

³¹ Amrēbē: ne me bakukāmāre 'ā memā kum,

“Kamā dja me my prō kadjy arŷm bāmmē nā arkum iren kam arŷm prōbit'ā ngrā ne.

NhyM kam ar ī abenā tŷm ne kam kute ī typdji pyrāk.”

Nām me bakukāmāre ā memā ane.

³² Be, ije ar amā kukrādja jarēnhja ne me kute prīne mar mex kētkumrēx, mebē tŷx. Kritumē me bamē ō me kute amim marja kunī'ā ne ba ikabēn ja jarē.

³³ Kam ne ba ar amā aprō jabēkumrēxmā ar amā 'ā karō. Kute mrāmri ne ar amā amijabē pyrāk ne ar amā aprō jabēn aje o djuw mexmā. NhyM ar anireja, ar amjēn ne ar ajo ba. Kam ar aje amijā marmā ne ba ar amā 'ā karō. Tām ne ja.

6

Bāmmē kramē abenā memā karō.

Kor 3.20

¹ Jakam ne ba me aprīremā 'ā karō. Bēnjadwŷr djwŷnh kabēnkōt dja gar abāmmē anā kabēn man ar kabēn kōt ar amijo aba. Ja ne mex.

²⁻³ Mŷkam? Bir, amrēbē: Metīndjwŷnh me bakukāmāremā kum,

“Me amā abāmmē anā jabēn ar kabēn ma.” Nām ā memā anen kam kōt memā mŷjja mex jarēn memā kum,

“Kam arŷm adjumar mex ne kribēm pykakam ar aba”, ane.

Metīndjwŷnh kute memā 'ā karōkōt kukrādja ne ja. Kukrādja kumrēx kute kōt memā mŷjja mex jarēn ne ja. Kam dja gar mar tŷx ne.

⁴ Ne ar amy, ar ajabatānhwādjiwŷ, ar amā ne ba 'ā karō. Kwārīk wānh akra arkum amikurē'uk kēt. Ari arkum adjākrēo kum amikurē'uk kēt. Ar ga dja gar akumrēx amijā Bēnjadwŷr djwŷnh kabēn man arŷm katāt kōt ar amijo aba. Ne kam kōt axwe nēje ar akren kam mrānh mex'ā arkum karō. Dja gar ā akra aro ane gē ar akōt Metīndjwŷnh kōt ar amijo ba.

Bēnjadwŷrmē ō āpēnhmē abenā memā karō.

Kor 3.22; Xim k 6.1; Xit 2.9; Ped k 2.18

⁵ Ar akwŷ ne me arŷm amim ar apa 'amŷ gar memā adjāpēnh tŷx kajgo ar aba. Ar amā ne ba ikabēn. Dja gar pykakam ar anhō bēnjadwŷr kabēn ma. Ar anhō bēnjadwŷr raxmē uma dja gar aman kum adjāpēnh katāt. Kute mrāmri ne Kritumā ar adjāpēnh pyrāk dja gar ā kum adjāpēnh o ane.

⁶ Djām ar aje anhō bēnjadwŷr ŷtābit kum adjāpēnh katātāmā? Kati. Ar amā kākamdjwŷ dja gar amim,

–Kati, Kritumā ne ba apē. Kam dja ba Metīndjwŷnh kabēn kōt mrāmri pykakam inhō Bēnjadwŷrmā idjāpēnh katātikumrēx.

⁷ Dja ba kabēn man kum idjāpēnhkam ikīnh. Nā bām kute pykakam memā idjāpēnh pyrāk. NhyM be, kati. Kājkwakam Bēnjadwŷr djwŷnhmā ne ba apē, ane. Dja

gar ā amim anen kam kum adjāpēnhkam akīnh.

⁸ Mýkam? Bir, ar akwý apa 'amýnh aje me kabēn kōt adjāpēnh týx kajgo ar aba. Bēnjadjwýr djwýnh Jeju kute aparmā ar adjāpēnh pumūnh. Ar adjāpēnh mex kōt dja ar amā o pānh mex. Nār ar akwý apa 'amýnh kētwa ne ar ga gar adjāpēnh ar aba. Me kute ar amā o pānh kadjy gar adjāpēnh ar aba. Bēnjadjwýr djwýnh kute ar adjāpēnh pumūnh. Ar adjāpēnh mex kōt dja i ar amā o pānh mex. Me akunī adjāpēnh mex kōt dja ta amā o pānh mex. Tām ne gar amrēbē ama.

⁹ Ne bēnjadjwýr ar, ar aje amim me pa 'amýnh nhyem me ar amā āpēnh kajgo ar bawā ar amā ne ba ikabēn. Dja gar ije ajbir ar anhō āpēnhmā ikabēn jarēnhja ma. Ikabēn kōt ar gadjwý ar anhō āpēnhmā amex. Kwārīk wānh aje meo abikēnhmā me kangrōnhō aba kēt. Djām bēnjadjwýr'ā apydji? Kati. Ar gadjwý ne kākkwakam ar anhō Bēnjadjwýr djwýnh. Tām ne ba ar amā arē gar amrēbē aje mar. Ta ne kum me'ō pyma kētkumrēx.

Metīndjwýnh nhō kàxo kubēkà'ā ujarēnh.

Rō 16.20; Tex k 5.8; Xij 4.7; Ped k 5.8

¹⁰ Akmere āpnhīre ar, ije ar amā arēnhō ino rer kadjy ne ja. Bēnjadjwýr djwýnh tý:xi. Atýx kadjy gora amim maro aba nhyem arým ar amā atýx jadjā.

¹¹ Me karō punu nhō bēnjadjwýr kute gwaj bamā 'ēx ne gwaj banoo biknor prāmumrēx. Dja gar amijā ano týx ne arek kubē dja nhyem arým ar anoo biknor kēt. Arek kubē ar adjām ne aje kangōnh kadjy dja gar aminēje Metīndjwýnh nhō kàxo kubēkà jangjē, kute gwaj bamā kàxo kubēkà nhōr kunīja aminēje angjē.

¹² Mýkam dja gar angjē? Bir, djām me ī, gwaj baje me omūnhja ne gwaj baje aminēje me kangōnhmā? Kati. Me karō punu pumūnh kētja. Apýnh me axwe nhō bēnjadjwýr ja ne gwaj baje aminēje me kangōnhmā. Apýnh me karō punu, me rūnh 'itýx ja ne gwaj baje aminēje me kangōnhmā. Pykakam me axwe prāmja ne me kute mrāmri ne akamāt kō tykkam me mrānh punuja pyrāk. Me ja nhō bēnjadjwýr ne gwaj baje aminēje kangōnhmā. Kākkwakam me karō jaxwe ar baja. Me karō punu ja ne gwaj baje aminēje me kangōnhmā.

¹³ Kam, dja gar aminēje Metīndjwýnh nhō kàxo kubēkà kunī jangjē. Dja aje me kangōnh nhō akati awýr bōx ga mebē atýx ne me kangōnhō dja. Ne kam arým meo apan me kujate. Kam dja ga arek mebē adjām týx rā'ā.

¹⁴ Be, mýj dja mebē ar anhō kàxo kubēkàja kute gar aminēje angjē? Bir, ajēxnhī kēt ne akabēnkumrēx. Ajēxnhī kēt kadjy ne ar anhō kàxo apre djā. Ga, krākamngōnh kàxo pre

djāo kute kà janēnh týxja pumū. Kute o kàxo kubēkàja kunī janēnh týx nhyem arým 'ā rorok kēt. Ar gadjwý ar aje apre djāo amikrax pre mān prābē ajēxnhī kēt ne akabēnkumrēx. Akabēn kajgo kēt ne arek me karō punu kangōnhō dja. Nhyem kam me te kute Metīndjwýnhbē ar ajo akēxmā.

Metīndjwýnh kabēnkōt dja gar katāt ar amijo aban ajaxwe kēt. Akatāt jabē ne anhō kàxo anhinōkà. Ga, krākamngōnh kute kurē djwýnhbē amipytār kadjy kute kàxo inōkà jangjēnhja pumū. Ar gadjwý ar aje kàxo ar anhinōkà jadjār mān prābē ajaxwe kēt ne Metīndjwýnhmā akatāt. Ne arým me karō punubē amipytān aminēje kangōnhō dja.

¹⁵ Ar prīne 'ā ujarēnh nyja ma. Aje 'ā ujarēnh ny mar jabē ne ar aparkā týx. Ga, krākamngōnh kute parkā týx jangjēnhja pumū. Kurē djwýnh'yr prōt ne kute amiparo bikēnh kēt kadjy ne kute parkā týx jangjēnh. Ar gadjwý ar aje ar aparkā týx jadjār mān prābē dja gar Kritu'ā ujarēnh ny kōt adjumar mexja prīne aman arým me'yr mrān memā arē. Dja gar memā arēn arým o aminēje me karō punu kangōnhō dja nhyem me te: kute Metīndjwýnhbē ar ajo akēxmā.

¹⁶ Dja gar kam tu amim Metīndjwýnh markumrēx. Aje tu amim markumrēx jabē ne ar anhō kàxo kruwbē āptār djā. Ga, krākamngōnh kute kruwbē āptār kadjy kute amýnhja pumū. Ar gadjwý ar aje anhō kruwbē āptār djā byr mān prābē tu amim Metīndjwýnh markumrēx. Tu amim markumrēx ne arým arek me karō jaxwe nhō kruwbē adjāptāro dja. Aje tu amim markumrēx jao dja ga o kuwyo krew kunībē aptān mā pa. Me kabēn punu, apýnh me kapri djāri, apýnh me tokry djāri ne kubē me karō jaxwe nhō kuwyo kruwja. Ar aje tu amim markumrēxjao dja gar mā pa. Nhyem me te: kute Metīndjwýnhbē ar ajo akēxmā.

¹⁷ Mrāmri ne Metīndjwýnh arým kute amim ar apytār kumrēx. Ja dja gar tu amim markumrēx. Jabē ne ngōnhō ar akrādjē. Ga, krākamngōnh kute amikrā pytār kadjy kute ngōnhō krādjē turja pumū. Ar gadjwý ar aje ngōnhō akrādjē tur mān prābē tu amim ja markumrēx. Mrāmri Metīndjwýnh arým kute amim ar apytār kumrēxja markumrēx. Ne kam arek me karō punu kangōnhō dja nhyem me arým te kute Metīndjwýnhbē ar ajo akēxmā.

Dja gar aje prīne Metīndjwýnh Karō kabēn man memā arē. Aje kabēn mar jabē ne ar anhō kàxdjwa kajgo. Ga, krākamngōnh kute kurē djwýnhō āpanh kadjy kute o kàxdjwa kajgo jamýnhja pumū. Ar gadjwý ar aje ar anhō kàxdjwa kajgo byr mān prābē prīne Metīndjwýnh Karō kabēn man memā arē. Ne arým me karō punu kangōnhō dja nhyem me arým te kute Metīndjwýnhbē ar ajo akēxmā.

¹⁸ Dja gar kam Metĩndjwýnhmã akabẽno aba. Kum mýjja kunĩo a'wý. Akati kunĩkõt kum ar akabẽn jarẽ. Aje Metĩndjwýnh Karõ mar'ã ar amã djukanga kêt gê prĩne ar ajo ba mex. Prĩne kute ar ajo ba mexkam mã Metĩndjwýnhmã akabẽn jarẽ. Kum Jeju nhõ me ja kunĩo a'wý. Ar ano tỳx ne amã djukanga kêt ne meo a'wý.

¹⁹ Badjwý kum ijo a'wý gê ijamak'ýr kabẽno bõx ba gop imã me uma kêt ne memã kabẽn jarẽ. Me krãptĩ kute Kritu'ã ujarẽnh ny mar kêt rä'ã. Ba gop me kunimã arẽho amirĩtkumrẽx gê 'ã ujarẽnh ny memã amirĩtkumrẽx.

²⁰ Ba ne ba Bẽnjadjwýr djwýnh kabẽnkõt memã 'ã ujarẽnh ny jarẽho iba nhym me arým kãxirãx jao idjuwpre. Dja gar kum ijo a'wý gê me te arým idjuwpre ba gop imã me uma kêt ne memã arẽnhkumrẽx ne gop mrãmri kabẽnkõt ibê 'ã idjujarẽnh djwýnhkumrẽx ne memã arẽnhkumrẽx.

²¹⁻²² Xikiku ne ba arým ar amã ano. Imã gwaj bakamy Xikiku jabêkumrẽx nhym Bẽnjadjwýr djwýnhmã ãpẽnh katãtkumrẽx ne 'ã ukanga kêtumrẽx. Ba arým ar amã ano. Gêdja ar awýr bõx ne arým ijã ar amã ajarẽ. Mýjja kunĩ'ã ar amã ajarẽ gar arým iman arým ikam adjumar punu kêt ne akĩnh.

²³ Metĩndjwýnhbê ne me Babãm. Ne Bẽnjadjwýr djwýnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar ar aje abeno akamywão djuw mex gar adjumar mex ne amã aben jabêkumrẽx ne tu amim ar markumrẽx.

²⁴ Ar amã Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu jabêkumrẽx ne 'ã adjukanga kêtja gê ar tu kum ar akaprĩkumrẽx. * Tãm ne ja.

* **6:24** Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym ar pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrẽx.

Paur kute Pirpukam me jamã pi'òk no'òk ne ja.

Krĩraxbê Pirpukam ne Paur memã Jeju jarê nhyam kam me kwý arým tu amim markumrêx. Paur kum ar kĩnhkumrêx nhyam ar jadjwý amipãnh kum Paur Kĩnhkumrêx nhyam kam Paur ar kurũm tẽn atemã krĩrax 'òkam bõx. Bõx nhyam me ja kum Metĩndjwýnh kabẽn mar prãm kêt ne kam Paur pa 'amýn o tẽn mekbê ijê djãkam kumê. Nhyam arĩk kaprĩre ne mekbê ijê djãkam dja, prãm kam dja. Nhyam kam krĩraxbê Pirpukam Paur nhõbikwaja kum kĩnh djã jano, kõt kum ò kwý krẽn djã jano, nãr kon kum pi'òk kaprĩ jano nhyam kubyn kĩnhkumrêx. Paur kute amikajmãtã arkum Jeju jarẽnhja ta ne kõt kum mýjja jano, Epaprodjĩkõt ne kum kĩnh djã jano. Nhyam 'ýr o bõx. 'Ýr o bõx nhyam kubyn kam kĩnhkumrêx ne akubyn arkum,

–Ota ba arým kubyn arým ikĩnhkumrêx ne, ane. Nhyam kute kõt kum kĩnh djão bõxja, Epaprodjija ate kanê ne kam arým mexkumrêx ne kam ò pykamã tẽmmã, nhyam Paur kute kõt arkum pi'òk no'òk janormã. Kute arkum pi'òk no'òk ne kõt anor ne ja.

Ë, Paur kute arkum pi'òk no'òk ne ja.

Paur kute Metĩndjwýnhmã ar arẽnh.

Ep 1.15

¹ Ba ibê Paurmê Ximoximê ne bar ar amã pi'òk no'òk ne. Ar ibê Jeju Kritu nhõ ãpẽn ne bar ar amã pi'òk no'òk ne. Ë, krĩraxbê Pirpukam Kritu Jeju nhõ me ja, ò me mextire jamã ne bar pi'òk no'òk ne. Ar aje Jeju nhõ me jao aba djwýnhwãmê atãri ãpẽnhwãmê, ar akunimã ne bar pi'òk no'òk ne.

² Gê Metĩndjwýnh ar ajo djuw mex, Metĩndjwýnhbê gwaj Babãmê krabê Bẽnjadjwýr Jeju Kritu ar ukaprĩkõt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

³ Ota ba inhõ Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Nã bãm mã ar aman ar amar rã'ã. Nã bãm ar akam ikĩnh ne ije ar amar kunĩkõt kum amikĩnh jarê.

⁴ Djã nã bãm ar akam ikaprĩ? Kati, nã bãm ikĩnhkumrêx ne ije kum ar akunĩo idjã'wýr katã kum amikĩnh jarê.

⁵ Mýkam ne ba ikĩnhkumrêx ne ar ajo a'u'w? Bir, ar ikõt adjãpẽnkkam. Kra:x kurũm ne gar ikõt apê ne memã Jeju kukrãdjã ny'ã adjujarẽnh atẽm rã'ã ne kam kõt ijo djuw mex ba kam itýxkumrêx ne memã Jeju'ã idjujarẽnh tẽ.

⁶ Kam ne ba ar akam ikĩnh ne. Arým ba kuma. Metĩndjwýnh ta ne arým ar ajo mexmo krax ne. Dja ar ajo mexo tẽn o tẽn o tẽn rã'ãn arým inomã kumê gar akunĩ

amextire. Æ kute ar ajo anhyrmã ne ba amikajmã'ã kuma. Mýj akatikam dja inomã kumê? Bir, akubyn Jeju Kritu bõx nhõ akatikam.

⁷ Be, kõt ne ba ije ar akunĩo ijamakja. Bir, mrãmri. Mýkam? Bir, imã ar akĩnhkumrêxkam. Ar akunĩ ne gar ikõt ar adjãpẽn aba. Metĩndjwýnh kute imã idjãpẽn jarẽnhja ne gar ikõt kum adjãpẽn ar aba. Djãm mekbê ijê djãkam idjãmkambit ne gar adjãpẽn ar aba? Kati, irãri ar ibaridjwý ne gar ikõt adjãpẽn ar aba. Irãri ar ibari ije Jeju kukrãdjã ny'ã idjujarẽnh nhyam me kute apryo ba, ba prĩne kõt memã 'ã idjujarẽnh ne ije memã kum,

–Mrãmri ne ba ije me amã kõt Jeju'ã idjujarẽnh ar o ibaja, anhyrja, be, nã gãm ar ã ikõt Jeju'ã adjujarẽnh ane. Kam ne ba imã ar akĩnhkumrêx ne.

⁸ Imã ar akĩnhkõt ne ijamak inhõ djãkam tokry ne. Mrãmri ne ba kõt ar amã arê. Metĩndjwýnh kum prĩne me kadjwýnhbê me omũnhkõt arým ikadjwýnhbê ipumũ, ije ar ajo ijamak kõt ipumũ. Imã ar akĩnh raxi. Kute Jeju Kritu kute kum ar akĩnh pyrãk. Aben kõt ne bar ã ar amaro ane.

⁹ Nã bãm Metĩndjwýnhmã ar ajo a'u'w. Ar amã aben jabêo amõr rã'ã o amõr rã'ãn arým ar amã aben jabê rax kadjy. Kadjy ne ba Metĩndjwýnhmã ar ajo a'u'w. Be, dja gar amã aben jabêo atẽm rã'ãn kam arým kõt prĩne mýjja pumũnh mex ne kõt akrã kre mex.

¹⁰ Gar kam amim mýjja kabin mýjja mexbito amiptã. Nhyam mũm mýjja punu nõ gar katãt mýjja mexbito amiptãn kam amextire ne ajmã akute kêt ne ar aba rã'ã nhyam arým akubyn Kritu bõx.

¹¹ Nã, gar kam amextire. Jeju Kritu kute katãt me krã pymjýr djwýnh tãm gẽdja katãt ar amã ar akrã pumjuw gar katãt mrã. Nhyam me kam ar apumũn kam kõt Metĩndjwýnhmã rax jarẽn kum mex jarê. Tãm ne ja.

Paur tyko nãr tĩno kute Jeju raxo amĩrtĩmã.

Kor 1.24; A Xim 2.9

¹² Akmere ar, ãpnhĩre ar, ã, ba ar amã arê. Djã nãm me ibê ijẽn kam Jeju'ã me ujarẽnh nyja mekbê krãta? Kati, nãm me mã Jeju jarê, arẽnh ry typydji nhyam me kunĩ kuma, me kute arẽnh bãptãr kêt.

¹³ Nhyam kam bẽnjadjwýrbê Xedja nhõ krãkamngõnhre kunĩ kuma, mete mekbê ijê djãkam imẽnkhõt kuma. Nã bãm Kritu'ã idjujarẽnh tẽ nhyam me mekbê ijê djãkam imẽ nhyam me kunĩ kõt kuma.

¹⁴ Nhyam gwaj baje abeno bakamy kwý rax ne mekbê ijê djãkam idjãmkõt ipumũn kam Bẽnjadjwýr kanãrrãm kum me uma kêtumrêx ne irãri ar tu memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh ar o ba.

¹⁵⁻¹⁷ Nhyr bep apŷnh ne me kwŷ kute amijo rŷnh prŷmkam Jeju'a pydjŷn 'a ujarŷnh mŷr prŷme memŷ Jeju jarŷnho ba. Kum ikŷnh kŷt ne 'a pydji prŷme ne arŷk ajkwakambit we memŷ Kritu jarŷnh ar o ba. Ikaprŷ rax kadji, mekbŷ iŷ djŷkam idjŷmkam ikaprŷ rax kadji ne me arŷk Jeju'a ujarŷnh ny jarŷnh kajgo ar ba.

Nhyr bep ate ne me kute mrŷmri ukaprŷkŷt ar memŷ Jeju jarŷnho ba. Me ja ne me kum ijabŷn arŷm prŷne ipumŷ. Metŷndjwŷnh kute imŷ idjŷpŷnh jarŷnh ba ije tu katŷt arŷnhkumrŷx nhyr kŷt me kute ibŷ iŷ kŷt ipumŷn kum ijabŷn kam ikudjwa memŷ Jeju jarŷnho ba. Nhyr bep ate ne me kwŷ arŷk Kritu'a ujarŷnh kajgo ba.

¹⁸ Kwŷrŷk rŷ'ŷ gŷ me tu ar amŷ arek 'a ujarŷnh ba. Dja me kum Jeju jabŷn 'a ujarŷnh mexja mrŷmri rŷ'ŷ. Nhyr me kute 'a pydji prŷme Jeju jarŷnh kajgojadjwŷ mrŷmri rŷ'ŷ. Mrŷmri gŷdja me amŷ ar 'a ujarŷnh ba. Gŷ kam me kunŷ Kritu'a ujarŷnhja ma. Ba kam arŷm ikŷnhkumrŷx. Gŷdja ba mŷ ikŷnh rŷ'ŷ ne.

¹⁹ Jeju Kritu Karŷ gŷdja ijo ba rŷ'ŷan ikadji me ngrŷk nhyr me kam ikaba. Nhyr adjwŷnhdjwŷ mrŷmri ar aje Metŷndjwŷnhmŷ ijo adjŷ'wŷro gŷdja me arŷm bŷm imŷ. Ja ne ba arŷm prŷne kuma. Kam dja ba ikŷnh rŷ'ŷ ne.

²⁰ Gora ba imŷ me uma kŷt ne idjŷm tŷx ne Kritu'a ajarŷ. Gora ba ŷ anhyŷr jabej kam memŷ Kritu raxo amirŷt ne amikam ipijŷm kŷt. Ije Kritu raxo amirŷt prŷ:mŷ. Itŷn rŷ'ŷ nŷr kon mete ibŷn jabej o ne ba ije Krituo rax prŷm, o ne ba ije memŷ o amirŷt nhyr me arŷm kŷt kute kum katormŷ. Amrŷbŷ ne ba memŷ Kritu raxo amirŷt rŷ'ŷ. Gora ba jakam djwŷ ŷ o ane. Tŷm ne ba amŷn kamnhŷx ne aminhŷkre kadjwŷnhbŷ maro nŷ.

²¹ Ikŷnh djŷbŷ ne Kritu. Ajbit dja ba kuman o amikŷnh. Djŷm ityŷ nhijukri ikaprŷ? Kati, ityŷ nhijukri dja ba ikŷnho itŷnja jakrenh mex ne. Ityŷ nhijukri dja ba arŷm Kritubŷ ikŷnh djŷ pumŷn kam ikŷnhkumrŷx ne.

²² Nhyr bep dja ba arek itŷn jabej kam Kritumŷ apŷ ne memŷ 'a ajarŷ nhyr me krŷptŷ arŷm amikajmŷ'a Jeju ma. Jadjwŷ ne mekumrŷx. Ije, nŷ bŷm te ari mŷjja ma.

²³⁻²⁴ Nŷm te mŷjja 'ŷ imŷ pydji prŷme. Nŷ bŷm ityŷ ne Kritumŷ ro'ŷ iban inhŷtŷ ije aben pumŷnhmŷ kuman jŷm itŷnkam ije Kritumŷ idjŷpŷnhja ma. Ije, nŷ bŷm te ari mŷjja ma. Dja ba tyn arŷm mrŷmri imexo, ikŷnho itŷnja jakrenh mex ne. Tŷm ne ba imŷ kŷnhkumrŷx ne. Nhyr bep dja ba itŷn ne kam ar amŷdjwŷ kŷnh jadjŷn ar amŷ arŷnh nhinom kumŷ.

²⁵ Nŷ, dja ba itŷn ne kam ar amŷ Metŷndjwŷnh kabŷn jarŷnho tŷn inom kumŷ. Tŷm ne ba arŷm prŷne kuma. Itŷn ne arek ar ar akam iba rŷ'ŷ, ar aje amŷm Jeju mar rax

ne o atŷm ne kŷt akŷnh kadji. Ja ne ba arŷm kuma.

²⁶ Bir be, dja ba arŷm ar awŷr ibŷŷjakam gar arŷm ipumŷn kam arŷm ikŷt Kritu Jejumŷ mex jarŷ. Kute ipytŷrkŷt ipumŷn kam akŷnh rax ne kam arŷm akunŷ kikrepdjŷtŷ Kritu Jejumŷ rax jarŷ.

Ar te tokry Jeju'a ukanga kŷtmŷ.

Ruk 6.22; Xij 1.12

²⁷ ŷ, ar ikabŷn ma. Gar arŷm Kritu'a ujarŷnh nyja ma. Gora kŷt ar amijo aba. Dja ba ar awŷr itŷm ne ibŷx ne ije inhŷtŷ ar apumŷnh jabej arŷm ikŷnhkumrŷx. Ar aje kŷt amijo abakam ikŷnhkumrŷx. Nŷr kon, mekbŷ iŷ djŷkam idjŷm rŷ'ŷ jabej nhyr arŷm iwŷr ar ajŷ ujarŷnh bŷx jabej dja ba kuman ikŷnhkumrŷx. Gar atypdjŷn adjŷm tŷx ne axikŷt akabŷn ne ar memŷ Jeju kukrŷdjŷ ny'ŷ adjujarŷnh aban arŷ'ŷ aje o angyrk ne aje akabŷno me unŷnhkam. Me kute Metŷndjwŷnh Kabŷn japrŷja dja gar akabŷno me unŷ. Ja dja ba kŷt kuman arŷm ikŷnhkumrŷx ne.

²⁸ Kwŷrŷk wŷnh me kute ar ajaprŷwŷ ne mŷm kute Metŷndjwŷnho akŷx ne kute aprŷwŷ kwŷrŷk wŷnh gar amŷ me uma kŷt. Ate gŷdja me wŷnh ar axwe ba. Gwaj mrŷmri tu katŷt Metŷndjwŷnhmŷ badjŷpŷnh mex ne. Nhyr kam kŷt me ar amŷ katon kam amijŷ, —Bep djŷm mrŷmri ne Metŷndjwŷnh ar wŷ pytŷ. Nhyr bep ba ne ba ije mar kŷtkam kute ipytŷr kŷtkumrŷx. Dja ba tu ibiknorkumrŷx. Bep djŷm mrŷmri ne ar ja arŷm mrŷmri Metŷndjwŷnho aminhŷ. Kam ne kute ar utŷrja, ane. Dja me ar apumŷn kam ŷ ane.

²⁹ Arŷm ne Metŷndjwŷnh Kritu kadji amim ar ajŷ karŷ. Ga kam ar arŷm amikajmŷtŷ Kritu ma. Djŷm ja'ŷbit ne amim karŷ? Kati, mŷjja 'ŷdjwŷ. ŷ, aje Kritukŷt amijo abakam ar atokrymŷdjwŷ.

³⁰ Dja gar ikudjwa Kritukŷt djan o angyrk nhyr me arŷm jŷm ar ajo akŷx ne ar amŷ tokry jadjŷ ga kam ar ikudjwa aje Kritukŷt amijo abakam te atokryn te akaprŷn mŷ kŷt ajkamŷ. Wŷkam idjŷmkam ne ba ŷ ane gar kŷt ipumŷ. Jakam idjŷmkamdjwŷ ne ba Krituo angyrk ne memŷ ikabŷn gar ijŷ ujarŷnh ma. Tŷm ne gar gadjwŷ arŷm kŷt adjŷm ne aje o angyrk ne atokryo aben pyrŷk kadji ne Metŷndjwŷnh ar ajŷ amim karŷ. Tŷm ne ja.

2

Ar kute Kritu kudjwa amijo kŷtammŷ.

Ep 4.1; A Kŷ 8.9

¹ Akmerer ar, ŷpnhŷre ar, gora axikŷt akabŷn ne akabŷno ikŷnh. Be, ga arŷm Kritu kute ar amŷ tŷx jangŷnhwŷ pumŷ. Ne ajte kum ar ajabŷn kam ar akaprŷkam kute ar amŷ kŷnh jadjŷrŷwŷ pumŷ. Metŷndjwŷnh

Karōdjwý kute ar ajo ðbikwan kute ar ar ajo bawá pumû. Gar kôt aje abeno anhôbikwan kam amã aben kaprî.

² Be, ã kute ar ajo anhÿrwãkam dja gar kôt axikôt akabên ne akabêno ikînh. Kam dja ba arým kãjmã amû ikînh ajkamê. Dja gar akabên'ã kabên ne ar amã aben jabêo aben pyrãk ne axikôt akabên ne abenmã kum,

–Gwaj atemã bakabên kêt ne kam gwaj badjãpênho aben pyrãk ne gwaj bakabêno aben pyrãk, ane. O dja gar amû kãjmã ikînh kamênho mô.

³ Kwãrîk wãnh gar amikadjwýnhbê amijo abênjadwýr ne ar meo aba kêt. Kwãrîk wãnh gar amijo arax prãm kêt. Dja gar tu amikam apijãm ne amijo angrire ne amijo akatãm. Kwãrîk wãnh gar amikadjwýnhbê amijo abênjadwýr kêt. Nhyr bep amû me ja'ãbit dja gar aminêje me'ã bënjadwýr rên kãjmã me kamênho tẽ.

⁴ Kwãrîk wãnh gar gajbit amimar ne ar amijo aba kêt. Kwãrîk wãnh gar amijo adjãptâr ne ar mebê mýjja jao anhÿro aba kêt. Dja gar amû me jadjwý me.

⁵ Be, Kritu Jeju kute amijo ngrija pumû. Kute mrãmri amijo ngri mex ne kute amijo katãmja pumû. Kudjwa dja gar ã amijo ane.

⁶ Nã, Kritu raxmê Metîndjwýnh raxo aben pyrãk. Kute aben pyrãk. Dji Kritu kubê Metîndjwýnhkêt. Nãm ren Kritu ren amirax pumûnh japkrem ren arek ar ba.

⁷ Nhyr bep kati, nãm te rax ne, te kãjkwakam ô mýjja mex ne tu me bakadjy amikangan ruw. Tu amikunî kangan amijo ngrin me bawýr ruw. Ne kam ar memã ãpênh ba. Nãm tu amijo kubêngôkre.*

⁸ Ne kam î kute me babêngôkre nhîja pyrãk. Axikôtô. Nãm amijo ngrire ne amak mex ne akrãnmã Bãm kabênkôt mrã. Akrãnmã Bãm kabênkôt mrãnh rã'ã nhyr me kubî. Djã nãm me bîn kajgo? E kum kati, pite'y tokry týxkam ne me kubî.

⁹ Kam ne Metîndjwýnh raxo kãjmã kamên kam kum idji mex jarê, idjibê kumkati ne kum arê, idji rax ne kum arê. Kãjmã kute raxo amû mýjja kunî jakrenh, o kute mýjja jakrenh mexi.

¹⁰ Dja me Jeju nhidji man kam arým umaje ibô, pijãm djaje ibô. Mýjja kunî dja idji raxkôt kuman kam arým umaje ibôn anhikrên 'ô kabên kêtumrêx. Kãjkwakam kadjy mrãnh djwýnhmê pykakam me kunimê,

pyka kadjwýnhbê me karômê mýjja kunî.

¹¹ Be, me kunî dja me abenmã,

–Nã, Jeju Kritu, ajbit ne Bënjadwýr djwýnh, ane. Dja me ane nhyr kam Metîndjwýnhbê Bãmdjwý dja ô'ã memã rax nhyr me Bãmmãdjwý kãjmã rax jarênho tẽ.

Be, dja gar ã Jeju Kritu'ã amijakreo ane.

¹² Jeju ne amak mex ne Bãm kabênkôt ar amijo ba. Kam dja gar gadjwý, akmere ar, ãpnhîre ar, ajamak mex ne kabênkôt ar amijo aba. Be, gora ar ikamã ajamak mexwã kwãrîk wãnh rã'ã. Gar itekre kamã mýjja punu wã 'ô nhîpêx kêt. Nã gãm ar ikam ajamak mex ne prîne Metîndjwýnh kabênkôt ar amijo aba. Gora ar aje Metîndjwýnh kabênkôt amijo abawã rã'ã. Gora Metîndjwýnh kute ar apytâr ne kute ar ar ajo bakam gora ar mã ajamak mex ne kôt amijo aba rã'ã. Ne kum adjãpênh rã'ã ne. Dja gar amã Metîndjwýnh pyman kam apijãm ne kam kum adjãpênh rã'ãnh kôt ar amijo aba rã'ã ne.

¹³ Nhyr mýj me'ô ne ar angrêk gar kabênkôt ar amijo aban kum adjãpênh prãm ne kum adjãpênh ar aba? Bir, Metîndjwýnh. Metîndjwýnh ta ne ar amã arê gar kabênkôt ar amijo aban kum adjãpênh prãm ne kum adjãpênh ar aba.

¹⁴ Kwãrîk wãnh gar aben prîkam mýjja japrý kêt ne akabêno aben japanh kêt. Dja gar tu abenkam akabên mex.

¹⁵ Mýkam? Bir, ar ajaxwe kêt ne ajmã akute kêt ne arek ar abamã. Ar abê Metîndjwýnh krakumrêxkam memã katãt amrãnhmã. Gora memã katãt mrã gê me axweja, me arîk ar baja ar apumû. Katãt ar amrãnhkam ne gar aje ngônhpôkti nhîrã pyrãk, aje akamãt kô tykkam ngônhpôkti kute memã irãja pyrãk. Nhyr bep me axweja, me arîk ar baja ne me kute akamãt kô tyk pyrãk.

¹⁶ Dja gar aje ngônhpôkti pyrãk ne aje mã memã Metîndjwýnh kabên jarênh nhyr me kute amim mar ne tîn rã'ã rã'ã rã'ãmã. Dja gar ã amijo anhÿr ar o aba ba kam ar akam ikînh. Kritu akubyn bôx ne kute me bakabin kam kute ar amexmã apôxkam dja ba ar akam ikînh ne ar ajo idjãmra iba ne kam aminhökre kadjwýnhbê,

–Be, djã nã bãm te arkam idjãpênh rax? Djã nã bãm te arkum Jeju jarênho iba? Djã nã bãm arkum arênh kajgo? Kati, nãm ar amikajmãtã Jeju markumrêx. Ba kam idjãpênh kajgo kêt, ane.

¹⁷ Birãm djãm me ibî. Kon ne. Dja me te ibî ba mã ikînh. Nhyr Metîndjwýnhdjwý

* ^{2:7} Kritu ne amijo kubêngôkre kute mrãmri ne apýnh me ô pyka djãri kunîkôt me kunî: bêngôkreja pyrãk. Kubê kã jakamê me kakrãtykmê me babêngôkremê ne me kunî: bêngôkre. Me kamrômê me kukrãdjã kunî kubêngôkreo aben pyrãk. Jakam dja ga Karô 17.26 jarên ama.

mā ikam kīnh. Mýkam? Bir, dja mete ibīn jabej ibī nhyim Metīndjwýnh mrāmri ikam kīnhkumrēx. Kute mrāmri ne me kute amrēbē Metīndjwýnhmā mry par ne kute kum bōr nhyim kam mekam kīnhja pyrāk. Dja ā ikam kīnho ane. Ar gadjwý, dja gar amim Metīndjwýnh kamnhīx. Kam gēdja Metīndjwýnh ar akamdjwý kīnhkumrēx. Kute mrāmri ne me kute Metīndjwýnhmā mry nhīby uba kangō runh nhyim kam mekam kīnhja pyrāk. Kute tām pyrāk. Dja ā itykkam gwaj bakam kīnho ane. Bir, mrāmri, kwārīk wānh ibīn rā'ā ba tu ikīnh ne. Gwaj bakunī baro'ā bakīnh ne.

¹⁸ Gar gadjwý ā ikōt akīnh ane gwaj baro'ā bakīnh.

Ximoxi'ā ujarēnh.

¹⁹ Adjým, dja ba ī wām ar awýr Ximoxi jano. Ije ar awýr anormā tu amijā Bēnjadjwýr Jeju kamnhīxkumrēx. Dja ar akam bōx ne akubyn iwýr tēn bōx ne kam imā ar ajarē. Kute imā ar ajarēnh mexo dja imā ikīnh jadjā, ba kam ajte ikīnh ne.

²⁰ Ximoxi ne mexkumrēx. Nhýnh ne atemā me'ō ne ba ije wām ar awýr anormā? Kati, Ximoxi pydjii. Ajbit ne ikōt mrāmri ar ajo djuw mex ne.

²¹ Me kunī ne me amidjwýnhhit ma, ne kam Jeju Kritu mar kēt ne.

²² Nhyim bep ate ne Ximoxi. Gar arým mexmā akato. Nām ikōt āpēnh mexkumrēx. Kute me kra bāmōt āpēnh mexja pyrāk. Nām ā ikōt memā Jeju'ā ujarēnh ny jarēnho tēmo ane.

²³ Be, tām ne ba ije ar awýr anormā tu kamnhīxkumrēx. Dja ba amima, itīn jabej nār kon ityk jabej, dja ba amiman kam on ar awýr ano nhyim wām tē.

²⁴ Adjým, dja ba badjwý ī wām ar awýr tēn bōx. Nā bām itēmmā tu amijā Bēnjadjwýr djwýnh kamnhīxkumrēx.

²⁵ Mrāmri dja ba akubyn ar awýr ikamy Epaprodji jano. Nā gām ar iwýr ano nhyim iwýr bōx ne ikōt āpēnh ar ba. Bar kam iro'ā ar ije Jejuo ingyryk ne memā ikabēn iba. Tām ne gar iwýr ano nhyim iwýr bōx ne kam ar akāxā ijo djuw mex ar o ba, ba kam ije arým akubyn ar awýr anormā.

²⁶⁻²⁷ Nām ar ajo ama: ne. Ba kam ije akubyn ar awýr anormā. Mrāmri ne arým kanē týx ne tyk 'ýr. Tyk 'ýr nhyim Metīndjwýnh kum kaprīn arým o mex ne. Kum tāmja kaprīn kum badjwý ikaprī. Ikaprī nhīby ajte ikaprī karō ne kanēbē utā, Epaprodji pytā, nhyim arým mexkumrēx ne ar ajo aman kam,

–Ý, arým ne ar ikanēkōt iman arým ikam umar punu, anen kam ar akōt umar punu.

²⁸ Kam ne ba ije akubyn ar awýr anor prāmkumrēx, gē ar awýr tēn bōx gar omūn

kam ajte akīnhkumrēx. Ar akīnhkumrēx ba badjwý arým ikaprī apēx.

²⁹ Bir be, kam dja ar awýr bōx gar amiwýr o wadjā, ne akīnhkumrēx ne Bēnjadjwýr kōpdji'ā kum akabēn mex jarē. Dja gar ā o ane, me'ō kute Epaprodji pyrāk dja gar ā o ane, kāmā kamēnho tē.

³⁰ Be, tu amiwýr o wadjān kum akabēn mex jarē. Djā nā gām ar omū, Kritumā āpēnh ar bakam ren tykja pumū? Nām ikōt ar āpēnh ba. Gar te ikōt adjāpēnh prām nhyim kam ta ar akāxā ikōt āpēnh ar ba. Kute amikam tyk mar kēt ne tu ikōt ar āpēnh ba.

3

Paar kute amikukrādja tūm kunī kanga.

¹ Ē, akmere ar, āpnhīre ar, gora ar ajte ikabēn ma. Gora ar akīnh. Gora ar gwaj banhō Bēnjadjwýrwā kōt akīnh.

Ē, ba ajte ar amā mýjja 'ōdjwý jarē, ōbē ije ar amā 'ā pi'ōk no'ōkja dja ba ajte ar amā arē. Djā nā bām ije ajte akubyn ar amā arēnhbē imā idjukanga? Kati, me kute ar ano biknorbē dja ba ajte akubyn ar amā arē.

² Ē, gora ar aminēje me omū. Me axwe, me arīk ar bawā ar aminēje me omū. Me wā ne me mýjja punubit nhīpēx ne memā me kute me mykā jakārmābit arēnh ar o ba. Nām me 'ēx ne we ar memā,

–Djām me aje amim Jeju mar ne kam tu aje mar kajgomā. Bep kati, dja ga me amim ama nhyim me me amy nhīnho kādjwý rē. Metīndjwýnh ne kum me my nhīnho kā rēnhhit kīnh ne meo kra, bep me mykā tā ne kute meo kra kēt, anhýr ar o ba. Nām me 'ēx. Me 'ēxnhī ne me ar 'ēx ba. Bir, nhýnh me jabē ne Metīndjwýnh krakumrēx? Gwaj ba.

³ Gwaj ba ne gwaj mrāmri babē Metīndjwýnh krakumrēx. Gwaj baje Metīndjwýnh mar ne kum rax jarēnh nhyim Metīndjwýnh Karō kute gwaj bajo ba nhyim Kritu Jeju kute gwaj bapytār gwaj baje kam kamnhīxbē ar baba. Kam ne gwaj babē Metīndjwýnh krakumrēx. Djām gwaj ba ne gwaj ajmā amijon amiptān ar amijo badjāra baba? Kati, Kritu Jeju ne gwaj bapytā gwaj kam Krutukam bakīnhkumrēx ne o ar badjāra baba.

⁴ Djori me'ōwā amikukāmāreo amran we,

–Ba inhingēt kōpdji'ā Metīndjwýnhmā imex, anhýr ar o ba? Nār kon ajmā amijon amijo āmra ba? Bir be, ba ren amijo idjāmra prām ne ren badjwý ren amikukāmāreo amran ren amimexo idjāmra iba. Djām ikātām, djām iprý kātā got ba? Arkati, inhingēt kute imā mýjja rero kute me ja kunī rer. Gora ima.

⁵ Ē, ijā pi'ōk kamrēk pydji nhyim me imykā krāta. Ibē idjaerkumrēx nhyim inhingēt bē Bēnjamīn. Djām ibajtem got? Kati,

ināmē ibām amē Ar kubē idjaer djwýnhĩ. Ibē mekbē pardjēu 'ō ne ba prĩne Mōjdjē kukrādjakōt amijo iba mextire.

⁶Nā bām imā Mōjdjē kukrādja kĩnhkumrēx ne o ingryk ne meo ajkē, me kute amim Jeju marjao ibikēnh mex ne. Nā bām prĩne Mōjdjē kukrādjakōt amijo iba. Nhýnh ne me'ō ija,

—Kati, nām Mōjdjē kukrādja 'ōo akno, ane? Kati, nā bām prĩne kōt amijo iba.

⁷Bir be, amrēbē mýjja ja kunĩ imā mex ba kanārrām amijo iba.

Nhym bep kati, jakam arým imā punun imā kajgo. Ba arým kanga. Kritubit ne ikadjy mex, ba kam kanārrām ar amijo iba.

⁸Djām Mōjdjē kukrādjamē me ikukāmāre jabit imā kajgo? Kati, mýjja kunĩ ne imā kajgo mexi. Nhym ije inhō Bēnjadjwýrbē Kritu Jeju marmā, ajbit pydji ne imā mex, imā kĩnh, ba kōtbit ijamak bēn. Bir be, Kritu kadjy ne ba mýjja kunĩ kanga. Nā bām ikukrādja tūm kunĩo mĩn ne tu bōm kumē, ije ajbito aminhō kadjy.

⁹Ije Krituo aminhōn kam kōt idjām ne kōt ibamā ne ba mýjja kunĩ kanga. Ta ne imā ijaxwe kēt jarē ba kam kum imexkumrēx. Djām Mōjdjē kukrādjakōt ije ar amijo ibakam imexkumrēx? Kati, Kritukōt ne ba imex. Nā bām amikajmā'ā Kritu ma nhym Metĩndjwýnh imā ijaxwe kēt jarē ba kam kum imex ne. Nām me ā amikajmātā Kritu maro ane nhym arým Metĩndjwýnh memā axwe kēt jarēhō ane.

¹⁰⁻¹¹Bir be, ije Kritu mar ne kōt ar amijo ibamā ne ba mýjja kunĩ kanga. Mýkam ne ba mýjja kunĩ kanga? Bir, ije prĩne Kritu mar nhym kute ta týxo ijo týx, týxja tām kute akubyn amitĩn jao itýxmā ba kudjwa tokryo itokryn 'ā ingrā týx rā'ā nhym me kute Jeju kudjwa ibĩn jabej ba kanga kēt ne kam ije ityk nhjukri akubyn itĩn ne ikator kadjy amim kamnhĩxbē ar amijo iba.

¹²Djām arým imexo imexkumrēx? Djām arým imex ne ijaxwe 'ō kētkumrēx? Kati, ām ije amijo itēm rā'ā. Tūmrām gēdja Metĩndjwýnh ijā mex mē ba kam nrāmri imexkumrēx. Kadjy ne Kritu Jeju ipytān ijā amim karō.

¹³⁻¹⁴Ē, akmere ar, āpnhĩre ar, kraxje ijaxwe apēx kēt rā'ā. Ām ije amijo itēm rā'āā. Ne kam mýjja pydji'ā ino týx. Mýjja tūm, ije amijo iba tūmja ne ba tu wānh kum inhire. Tu wānh kum inhiren mar kēt ne amikukāmbit maro tē.

Kute me kute aben rerkam prōt týx ne kam amim kĩnh djā jamýnhja pyrāk. Nām me amikukām 'ýr prōt ne prōt týx ne tyk djā kēt ne arým 'ý:r tē. Me kute me týxmē me tyk djā kēt nhō nēkrēx jamýnhmā. Me kute amim amýnhmā ne me katāt 'ýr prōt ne. Me prōtkōt arĩ ar rĩt kēt ne ate krān mūm rĩt ne

mūm rĩt kēt. Ajbit ne me kuman tu 'ýr prōt ne.

Bir be, nā bām ā ane. Nā bām ā amijo anen 'ýr amijo itēm rā'an 'ā inopdji ne. Metĩndjwýnh kute ijā amim karōkōt ne ba amijo tē. Metĩndjwýnh ikam kĩnh ne kute imā ikĩnh djā nhōr ba ije amim amýnhmā ne ba kōt amijo tē. Bir be, nā bām ajbit ma. Ije kōt amijo iba nhym ikam kĩnh ne kute imā ikĩnh djā nhōrmā ne ba kadjy amijo itēm rā'an 'ā inopdji ne.

Mýj nēkrēx nā, mýj ikĩnh djā ne ba ije amim byrmā? Bir, Metĩndjwýnh kute kākjamā me bajwýr gu me 'ýr bamōr ne ō kākkwakam mýjja mextikam ar babamā, tām. Kritu Jejukōt dja gu me kākjamā wadjā. Mýj me'ōkōt? Bir, Kritu Jeju pydjikōt dja ba kākjamā wadjā. Kadjy ne ba amijo itēm rā'an 'ā inopdji ne. Metĩndjwýnh ikam kĩnh ne kute imā ikĩnh djā nhōr kadjy.

¹⁵Gwaj baje amim Jeju mar tūm ne kōt arým bamejja, dja gwaj arek kōt amijo bamōr rā'ā. Metĩndjwýnhmā bajaxwe kēt kadjy arek amijo batēm rā'ā. Nā, gwaj o ane, ā axikōt maro ane. Dja gar akwý ate anhō kre kadjwýnhbē,

—Kē, waj. Ije Metĩndjwýnhkōt ar ije amijo iba prām kētkumrēx. Mýj kadjy gēdja bar mýjja wākōt ar amikangōhō iba? anhýr jabej, nhym Metĩndjwýnh arým ar amā kabēn 'ō jarē gar arým aman kam kōt amim akato.

¹⁶Ē, ja dja gar ama. Arým ne gwaj kōt amijo batēmo ane. Gwaj arek bamōr rā'ā. Metĩndjwýnh kute gwaj bajo mōr gwaj arek kōt bamōr ne atemā mūm bajō bamāt kēt ne tu arek katāt kōt amijo batēm nhym tūmrām Metĩndjwýnh kute gwaj bajā mex mēnh gwaj bamextire ne bajaxwe kētkumrēxmā.

¹⁷Akmere ar, āpnhĩre ar, ar oro'ā ijā amijakren ikōt amijo tē. Ē, ar ipumū. Ar akajmātā katāt imrānhja pumū. Dja gar ipumūn kam katāt ā ikudjwa ar amijo anhýr ar o aba. Arým ar kwý kute ikōpdji'ā ikōt ar amijo ba. Dja gar ar kudjwa ama.

¹⁸Nhym bep ate ne me kwý kum Kritu kurē. Nām me arĩk ar ba ne kute Kritu me bakunĩ kadjy pite'ykam tykja mar prām kētkumrēx ne kum kurē. Arým ne ba ar amā me ja jarēnh krāptĩ ne kam ajbir ajte akubyn ar amā arē, imýrkam ne ba ar amā arē.

¹⁹Me ja dja me tu biknorkumrēx. Djā nām me kum Metĩndjwýnh kĩnh got? Kati, nām me arĩk ar ban kam kum axwebit kĩnh ne. Djā nām me pijām ne? Nām me ren axwekam pijām ne ar ba. Bep kati, nām me pijām kēt ne ar ban ajte ta amijo āmra ba. Djā nām me kākkwakam mýjja ma? Kati, nām me pyka jakam mýjjabit mar ar o ba.

²⁰Bep ate ne gwaj ba. Gwaj banhō pykakumrēxbē ne kākwa, Metĩndjwýnh nhō kākwa. Kurūm dja Bēnjadjwýr Jeju Kritu

kubê me bapytâr djwÿnhja bôx. Tãm ne gwaj kôtbít bajamak bën ne amâr ar o baba.

²¹ Dja bôx ne kam me bajo ny, me banhî punuja, tyk prãmja dja o ny gu me kam banhî kute ta î mextire, î kadjwÿnh ajmâ kute kêt, î mextire pyrâk. Mÿjo dja me banhîo ny? Djãm Jeju Kritu rerek got. Tÿxi. Ta tÿxo. Dja amityxo amijo aptân kam amikôt mÿjja kunî mên kam mÿjja kunî nhô bënjadjwÿr. Ta tÿx tãmô dja me banhîo ny.

4

Kute arkum amijo ba mexmâ 'ã karô.

Ep 4.3; Pir 2.2; Kor 3.15; Xij 3.17

¹ Be, akmere ar, âpnhîre ar, kam dja gar â Bënjadjwÿrkôt amijo aban 'ã angrâ tÿxo ane. Djãm imâ ar akînh ngri. Axwe imâ ar akînh, ije ar ajo ijamak tÿxkam ne ba ar amâ ikabên jarên ar amâ pi'ók no'ók ne. Ar ajo dja ba amikînh ar o iba. Ar ga dja ba ar ajo idjâmra mō, imâ ar akînh raxkam, akmere ar, âpnhîre ar. Ar Jeju 'ã angrâ tÿx ne kôt aje amijo abamâ ne ba ã ar amâ pi'ók no'ók ane.

² Ê, âpnhîre ar, Ebodjijmê Xîxiki, ba ar amâ ikabên jarê. Kwârîk wânĥ akabêno aben japanĥ kêt. Ar abê Bënjadjwÿr djwÿnh krakam on ar aje aben pyrâk ne aro'ã axikôt akabên.

³ Gadjwÿ, akmere, ikôt adjâpênĥ djwÿnhkumrêx, dja ga arkum akabên jarê gê on ar kute aben pyrâk ne kabêno aben japanĥ kêt. Nãm ar ikôt âpênĥ ar ban memâ Jeju'ã ujarênĥ ny jarênĥ ar o ba. Ne kam Kremêxidjwÿkôt âpênĥ ar ba. Kremêximê me ikôt âpênĥ kunîmê, me tãm ne me arÿm Metîndjwÿnh me tîn râ'ã râ'ãmâ arÿm pi'ók no'ókkam amim me idji janhô. Nĥym bep ar nire kute ar ikôt âpênĥja ne ajmân ar arÿm ajbir kabêno aben japa. Mÿkam? Arkumâ dja ga akabên jarê.

⁴ Be, on tu ar akînh ry typydji, ar abê Bënjadjwÿr djwÿnh krakam on tu ar akînh ry typydji. Ba ajte ar amâ arê,
—Ar akînhkumrêx.

⁵ Gora me kunîmâ ar adjukaprî. Bënjadjwÿr arÿm akubyn bôx 'ÿrkam dja gar me kunîmâ adjukaprî gê me kunî ar adjukaprîkôt ar ama.

⁶ Kwârîk wânĥ gar mÿjjakam adjumar punu kêt. Tu Metîndjwÿnhmâ akabên ne prîne kum amijarên mÿjjao a'wÿ. Ne mÿjjao adjâ'wÿr katâ kum amikînh jarê. Kute ar amâ mÿjja kunî nhôrkam kum amikînh jarên kum ôdjânĥ jarê. Â kum amijarênĥo ane.

⁷ Dja gar ane nĥym kam Metîndjwÿnh ar amâ umar mex djâ jarê gar kam adjumar mexkumrêx ne ar aba. Djãm tâwâ nhô me umar mex djâ punu got. Tãmwâ ne ô me umar mex djâ ra:xi. Nãm me te kute mar ne kute kraxkôt omûnhmâ. Kritu Jejukôt

dja gar adjumar mexkumrêx. Ô me umar mex djâjao dja prîne ar anêje aptâ. Nĥym me umar punu 'ô ar amâ âr prâm kêtumrêx, amadjâmâ âr kêtumrêx ne ar anĥôkre kadjwÿnhbê âr kêtumrêx.

⁸ Be, akmere ar, âpnhîre ar, ba ajte ar amâ mÿjja jarê. Godja mÿjja mextire, nâr mÿjja ajmâ kute kêt ne kînhkumrêx jabej gora ar ajbit ma. Kwârîk wânĥ gar mÿjja punu 'ô mar kêt.

Bep mÿjja me kute arênĥ ne 'êxnhî kêt 'ô, me kute katât kabên jadjwÿr 'ô, mÿjja mex me kute kôt amijo ba 'ô, me kabên mex me kute o aben nhikjê kêt 'ô, mÿjja mex me kute omûnh ne kînhkumrêx 'ô, mÿjja mextire me kute kikre kunîkôt mar ne kute o 'ÿrja 'ô, mÿjja ja dja gar mar o aba.

⁹ Ije ar amâ ikabên jarênĥ gar aje ikabên mar ne ikabênkôt aje amijo aba ne ije amijo iba gar aje ije amijo ibakôt ipumûnh gora ar â ikudjwa amijo ane nĥym kam Metîndjwÿnh ar amâ umar mex jarên prîne ar ar ajo ba. Tãm ne ja.

¹⁰ Be, nâ bâm ikînh ra:x ne. Ne Bënjadjwÿrmâ amikînh jarê. Nâ gãm ar ajte ijo djuw mex ba kam ikînhkumrêx ne. Ar aje ijo djuw mex kêt ne kam ajbir ajte ijo djuw mex. Ar atâri ar iba ga ren ar ijo djuw mex râ'ã. Nĥym bep amybÿm ne ba ar iba gar ijo djuw mex kêt. Djâ nâ gãm ar ijo aknon ijo djuw mex kêt. Arkati, nâ gãm ar aje imar râ'ã ne te jânĥ gar aje ijo djuw mex prâme.

Kute arkum arkam amikînh jarênĥ.

¹¹⁻¹² Djãm imâ prâm nâr inhô mÿjja kêtĥkam ne ba ije ar amâ amijarênĥja? Kati, ikînhkumrêx. Ba arÿm amikam ajkam aman arÿm tu ate ikrâ. Ê, godja inhô mÿjja kêtĥkam nâr kon inhô mÿjja krâptîkam ba tu kam ikînhkumrêx ne ar iba. Godja mÿjja punu arÿm iwÿr bôx ba tu ikînhkumrêx. Nĥym mÿjja mexdjwÿ arÿm iwÿr bôx ba arÿm ikînhkumrêx. Mÿjja punu nâr mÿjja mex iwÿr ban bôx katâ ba tu ikînhkumrêx ne ar iba. Imâ prâm nâr ijajne jabej, inhô nèkrêx krâptî nâr inhô nèkrêx kêt jabej ba tu ikînhkumrêx ne ar iba. Ja ne ba arÿm ije mar tÿx.

¹³ Kritu ta ne ijo tÿx nĥym mÿjja kunî iwÿr ban bôx katâ ba tu ate ikrân ikînhkumrêx ne ar iba.

¹⁴ Bep mrâmri ne gar adjukaprîkumrêx. Nâ gãm ar itokry pumûn kam anĥôdjânĥkôt imâ mÿjja jano. Mrâmri ne gar amexkumrêx.

¹⁵ Amrêbê ije pykabê Matenikam memâ Jeju'ã idjujarênĥ ny jarênĥmo krax ne kam kurûm itêmkam ne gar gajbit ikôt apê ne imâ mÿjja kwÿ jano. Atemâ me kute Jejukôt aben pydji 'ô kute imâ mÿjja janor kêt. Ar gajbit ne gar imâ mÿjja jano. Be, gar aje imar râ'ãja pumû. Krîbê Pîrpukam ar aje amim

Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja, ar gajbit ne gar imã pi'ók kaprîre jano ba amim kuby.

¹⁶ Ne ajte krîbê Texarônîkâkam idjãm râ'âkam inhô pi'ók kaprîre kêt. Gar imã kwý jano, ne ajte ano.

¹⁷ Djãm ar aje ajte imã pi'ók kaprîre nhôrmã ne ba ajte ar amã ane? Kati, Metîndjwýnh ar akam kînh ne kute ar adjukapriô pãnh gar akînh raxmã.

¹⁸ Nã, mrãmri ar aje imã anorja kunî arým iwýr bôx ne imãnhkutãnh kwý ijakre. Gar aje Epaprodjikôt imã anor nhym kute imã o bôxja imã kungã nhym arým inhô mýjja krãptî ne. Ar aje imã ôrja kute Metîndjwýnh nhô mry pyrãk, kute ô mry kudjyre pyrãk. Me kute Metîndjwýnhmã mry par ne kute kum bôr nhym kum kînh ne mekam kînhja. Kute tãm pyrãk. Nã gãm ar imã mýjja ngã nhym kam Metîndjwýnh ar akam Kînhkumrêx.

¹⁹ Kam dja ar amã mýjja ngã nhym ar amãnhkutã ne.

Djãm inhô Metîndjwýnh ô nèkrêx kêt got. Arkati, kãjkwakam ô mýjja krãptîti: kute kanhêtire pyrãk. Dja ar amã kwý ngã, Kritu Jeju djô'ã ar amã kwý ngã nhym kam ar anhô mýjja ar amãnhkutã. Nhýnh ne Metîndjwýnh ar amã mýjja 'ô nhôr kêt? Kati, dja ar amãnhkutã kungã nhym râ'ãn kumex.

²⁰ Gê me kunî me banhô Metîndjwýnhmã rax jarê, Metîndjwýnhbê me Babãmmã rax jarê. Kum rax jarênh râ'ã râ'ã. Gê me ã ane. Tãm ne ja.

²¹ Nã bãm ar ajo ama, wãnh, Kritu Jejukôt ar abê Metîndjwýnh nhô ar amexja ne ba ar akunîo ama ne. Wãnh ar abenmã ijarê. Nhym jakamdjwý ar kute Jejukôt abeno kamy ar ajo amak râ'ãn ar amã amijarê.

²² Jakam, Metîndjwýnh nhô me mex kunî ne ar ar ajo amak râ'ãn ar amã amijarê. Nhym bënjadjwýr Xedja nhûrkwãkam me jad-jwý ar ajo amak tý:x ne.

²³ Gê gwaj banhô Bënjadjwýr Jeju Kritu ukaprikôt prine ar akunîo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur kute Korxikam me jamã pi'òk no'òk ne ja.

Me'ò nhidjibê Epapraj ne arým Paurkòt Jejuo aminhò. Ne kam akubyn ò pykabê Korximã tèn kam memã ar Jeju'ã ujarènh ba. Nhyum mekam kwý arým tu amim Jeju markumrêx ne kòt aben pydji. Nhyum kam Epapraj Paur'ýr tèn bôx. Mekbê ijê djâkam Paur ãm rá'ã nhyum Epapraj 'ýr bôx ne kam ò pykabê Korxikam ar ja Paurmã ar arènh nhý. Nhyum kam tu Paur kute ar omünh kêt kam tu kum ar kínhkumrêx. Kute ar omünhmã prabê tu kum ar kínhkumrêx ne kam arkum pi'òk no'òk ne. Nhyum bep Korxikam me kwý ne me Metíndjwýnh kabên kupa'ã ar memã arènh ba. Nãm me 'èx ne we,

—Me mykã rênhit ne Metíndjwýnh kum me kính ne meo kra. Ne ajte memã 'èx ne we,

—Metíndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhmã akabên. Djãm abênjadjwýr got ga katát Metíndjwýnhmã amijarê? Dja ga kadjy mrãnh djwýnh kumrêxmã amijarê gê amü kum ajarê, ane. Kati, nãm me memã 'èx. Nhyum me kute mýjja krênãm nhyum me mebê mýjja pyman memã kum,

—Ë, kwãrik wãnh ja krên kêt, ane.

Kam ne Paur arkum,

—Kwãrik wãnh atemã me kabênwã mar kêt. Nhyum bep Kritu ne kabên mexkumrêx. Tãm gédja gar 'ãno djan kabên ma. Kritu ajbit kute me utãr. Kwãrik wãnh kadjy mrãnh djwýnhmã akabênwã wãm nõ. Kritu pydji ne kute me utãr. Kwãrik wãnh atemã 'ò jabej kêt. Ajbit ne Metíndjwýnh djwýnhí ne mýjja kuní 'y ne kute me utãr. Nã, nhyum Jeju Bãmbê Metíndjwýnh tãm ne amiwýr me bajo bôx. Kra kukwakam amiwýr me bajo bôx ne me bajo òbikwakumrêx. Nãm ã Paur arkum pi'òk no'òk anen kam arkum ano. Tãm ne ja.

1-2 Ba ibê Paurmê gwaj bakamy Ximoximê ne bar ar amã pi'òk no'òk ne. Ibê Paur, Metíndjwýnh kute ijã amim karò nhyum Jeju Kritu kute ijanor ba itêm, ba, ba ne ba ar amã pi'òk no'òk ne. Krírxbê Korxikam Kritu nhò me ja, ò me mextire ja, ar aje amim Kritu markumrêx ne 'ã angrã týx ne Kritukòt aje abeno akamyja, ar amã ne ba pi'òk no'òk ne.

Gê Metíndjwýnh ar ajo djuw mex, Metíndjwýnhbê me Babãmmê krabê Bènjadwýr Jeju Kritu ar ukaprikòt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba, ne ar amã umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metíndjwýnhmã arkam amikính jarènh.

³ Bar ije Metíndjwýnhmã ar ajo idjã wýrkòt mã kum ar akam amikính jarê. Bãmbê Metíndjwýnh, gwaj banhò Bènjadwýr Jeju Kritu Bãmbê Metíndjwýnh kumã ne bar amikính jarê.

⁴ Mýkam ne bar kum ar akam ikính jarê? Bir, nã gãm ar tu amim Kritu Jeju markumrêx ne kam kòt amã me jadjwý jabêkumrêx, amã ò me ja, ò me mextire ja jabêkumrêx bar arým kuman kam ikínhkumrêx.

⁵ Be, kute ar amã mýjja mex djir ne gar kam ama. Metíndjwýnh kute kãkwakam ar amã mýjja mex djir ne katát ar amã arènh, mýjja mex tãm ne gar aman tu amim kamnhíxkumrêx ne kam kam ama. Ar aje mýjja mexkam amakkam ne gar tu amim Jeju markumrêx ne kam kòt amã ò me ja jabêkumrêx. Bir be, nã gãm ar Jeju'ã ujarènh nyja man tu amim kamnhíxkumrêx. Jeju'ã ujarènhja ne katát nõ. Kabên punu kêt. Kabên 'èxnhí kêt. Kam ne katát nõ.

⁶⁻⁷ Be, Jeju'ã ujarènh ny arým wãkam ar awýr bôxwã pumü. Nãm me pyka kuníkòt Jeju'ã ujarènh ajmã. Arým ne me o ajmã nhyum me ar akudjwa arým kuman arým kum mýjja mexbit kính ne ar o ba. Nãm me mýjja mexbit ma. Be, nãm ã wãkamdjwý ar amã arènh ane. Gar arým ã mýjja mexbit maro ane. Krax kurüm ar aje mar totokbê ne gar ã amijo ane.

Epapraj ne ar amã Metíndjwýnh jarènh tẽ gar arým kòt maro tẽ. Nã, Epapraj ne ar amã Metíndjwýnh djukapri jarê. Metíndjwýnh ne ukaprikòt ar ajo djuw mex. Nhyum Epapraj ar amã ukapri jarê gar kam arým tu amim markumrêx. Nã gãm ar anhòkre kadjwýnhbê,

—Nã, mrãmri ne arým Metíndjwýnh djukaprikumrêx ne ja, ane. Nã, Epapraj ne ar amã arê gar maro tẽ. Ar imã Epapraj kínhkumrêx. Nãm ar ikòt àpènh ar ba. Mrãmri Kritu nhò àpènhkumrêx ne kum àpènh ar ba ne kute kanga kêtumrêx. Nãm wãm ar akam bôx ne ar ikòpdji'ã ar àpènh ba.

⁸ Be, Epapraj, ta ne ar imã ar amex jarènh ar imã,

—Ota arkum aben jabêkumrêx. Metíndjwýnh Karò ne abenã arkum karò nhyum ar arým kum aben jabêkumrêx, ane. Nãm ã ar imã ar ajarènh ane.

⁹ Bir be, kam ne bar mã kum ar ajo a'uw. Epapraj kute ar ajarènh bar ije mar totokbê ne bar Metíndjwýnhmã ar ajo idjã wýr ry typydji. Nã bãm ar kum ar ajã,

—Dja ga príne arkum 'ã karò gê ar kuman akabènkòt ar amijo ba. Dja ga Akaròo príne ar no bô. Akaròo ar no bô gê ar príne akukràdjã ma. Nã bãm ar ã kum ar ajo idjã wýro ane.

¹⁰ Bir be, dja Metĩndjwýnh prĩne ar amã ar adjãpẽnh'ã karõn ar ano bõn ar amã amikukràdjã jarẽ gar kam arým mã kõt amijo aba mextire gẽ Bẽnjadjwýr ar akam kĩnhkumrẽx. Ga kam ar amã mýjja mexbit kĩnh ne ar o aban ajte Metĩndjwýnh maro tẽ:n amũ maro ajkamẽn mar rax ne.

¹¹ Gẽdja Metĩndjwýnh prĩne ar ajo týt. Djãm uma ngri got. Uma raxo kute mýjja kunĩ jakrenh. Ta týtõ godja prĩne ar ajo týt ne, ta mexo prĩne ar ajo mex ne. Ga kam ar akrãnmã amijo aba. Kwãrik wãnh gẽ te mýjja punu ar akam apõx nãr kon ar akaprĩ ar akam apõx gar mã Jejukõt ajkamẽn tu akrãnmã amijo aban angrýk kêt ne tu akĩnhkumrẽx.

¹² Ne tu Jeju Bãmbẽ Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarẽ.

Bir, mýkam? Bir, arým ne gwaj bajo mex. Gwaj bamex nhym kute õ me mextire jamẽ ro'ã gwaj bamã mýjja nhõrmã. Kute õ me jamã mýjja mextire djir ja tãm gẽdja gwaj baro'ã gwaj bamã kungrà. Õ pykakam a'ubit, õ pykakam me axwe 'õ kêt, mýjja punu 'õ kêt tãm'ýr dja gwaj bõx nhym kute gwaj bamã mýjja ngrãnh ne kam ar kute gwaj bajo bamã. Kadjy ne gwaj bajo mex ne.

¹³ Be, arým ne mrãmri tu gwaj bapytãrkumrẽx. Amrẽbẽ ne Xatanaj ar gwaj bajo ba gwaj kam bamã bajaxwebit kĩnh ne ar o baba nhym kam kute mrãmri akamat kó tykkam kute ar gwaj bajo ba pyrãk. Nhym arým Metĩndjwýnh kubẽ gwaj bapytã nhym arým wãnh ar ba. Arým tu Xatanajbẽ gwaj bapytãrkumrẽx. Xatanaj kute ãtykri ar gwaj bajo bajabẽ ne arým gwaj bapytã nhym Kra arým ar gwaj bajo ba. Bãm kum Kra kĩnhkumrẽx ja ta ne arým ar gwaj bajo ba.

¹⁴ Nã, Bãm ta Xatanajbẽ gwaj bapa 'amý. Amrẽbẽ Xatanaj ajbit ar gwaj bajo ba nhym kam Bãm kubẽ gwaj bapa 'amýn gwaj bajo katon gwaj bajaxwe tu o aknon gwaj bajo ba. Kra tyk ne kamrõ bikapĩnkõt ne Bãm gwaj bapytãn gwaj bajaxweo aknon tu mar kêt ne.

Kritu kute raxo katãt me kunĩ jakrenh.

Dju r 1.1; Kar 10.36; Kor 2.9; Idja 1.2

¹⁵ Nã, kra ta ne memã Bãmo amirĩt ne. Djãm me kute noo Metĩndjwýnh pumũnh got. Me kute noo omũnh kêt. Nhym kam kra ta memã Bãmbẽ Metĩndjwýnhõ amirĩt ne. Amẽ ar kute aben pyrãk. Ar amẽ tãmý. Nhym kam kra ta memã Bãmo amirĩt ne. Ne kam ajte kubẽ Metĩndjwýnh Krakam ta ne õ mýjja kunĩ djwýnh, mýjja kunĩ nhõ bẽnjadjwýr.

¹⁶ Ta ne kute mýjja kunĩ 'yr djwýnh. Bãm kabẽnkõt ne mýjja kunĩ 'y. Kãjkwamẽ pykakam mýjja ja kunĩ 'y. Mýjja me kute noo omũnhjamẽ mýjja me kute noo omũnh

kêtjamẽ, tãm ne kunĩ 'y. Me karõ nhõ bẽnjadjwýrmẽ kadjy mrãnh djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ mebẽngõkre* nhõ bẽnjadjwýr rũnhmẽ bẽnjadjwýr krymẽ mýjja kunĩ ne amim ipẽx ne. Bãm kabẽnkõt amim ku'y. Nãm prĩne amim mýjja kunĩ 'y, prĩne o atom, kam ne õ mýjja kunĩ djwýnh, ta õ mýjja djwýnh.

¹⁷ Adjãkam, mýjja kator kêttri ne Jeju ar tĩn ne ba. Djãm pykabẽ mýjja ta ar ba? Kati, ta ne kute mýjjaõ ba djwýnh ne kam kute mýjja 'õ kanga kêtumrẽx. Kute mýjja kunĩ 'yrkam ne kute mýjja 'õ kanga kêt. Kra ta ne ar mýjjaõ ba. Nhym mrãmri mýjja tu kunĩ rã'ã: rã'ã.

¹⁸ Nhym ajte Krabẽ Jeju ta ne õ me ja kadjy bẽnjadjwýr. Me kute amim Jeju mar ne kõt amijo baja me tãm ne me kute Jeju nhĩ pyrãk. Nhym bep Jeju ne kute krã pyrãk. Jeju ne kam õ me ja kadjy bẽnjadjwýr. Ta ne kutewa ne kam amikõt mýjja kunĩõ apõxo tẽ. Ne kubẽ Metĩndjwýnh kraham kumrẽx me tyk kurũm tĩn ne kato. Kam ne ajbit pydjy raxo kute mýjja kunĩ jakrenh, raxo mýjja kunĩmã wa.

¹⁹ Kubẽ Metĩndjwýnh djwýnhĩ. Apýnh Ar kubẽ Metĩndjwýnh djwýnhĩ. Kra kubẽ Metĩndjwýnh djwýnhkumrẽx. Metĩndjwýnh ne Kramẽ kute aben pyrãk'ã amim karõ nhym kam Kradjwý kubẽ Metĩndjwýnh djwýnhĩ. Ar amẽ kubẽ Metĩndjwýnh djwýnhĩ.

²⁰ Bir be, Metĩndjwýnh ta ne amim Kra'ã karõ, krakõt kute amim mýjja kunĩõ õbikwamã, pykakam mýjja nãr kãjkwakam mýjja, kunĩ kute o õbikwamã. Mýjkõt? Krakõt, kra ne me kadjy pĩte'ykam tyn kamrõ ajkapĩ nhym kam kõt Bãm memã kabẽn mex jarẽ nhym me arým umar mexbit ma.

Metĩndjwýnh kute meo õbikwa.

²¹ Amrẽbẽ ne gar Metĩndjwýnhõ akurẽ djwýnh. Ar aje ajaxwekõtbit ajamak bẽn ne aje mýjja jaxwebit ar o abakam ne gar o akurẽ djwýnh.

²² Nhym bep ajbir ne Metĩndjwýnh ar ajo õbikwa. Nã gãm ar te amã kurẽ nhym Metĩndjwýnh tu ar ajo õbikwakumrẽx. Kra ne me kadjy amijo kubẽngõkren ruwn kam ty. Nhym kam kõt Metĩndjwýnh ar ajo õbikwakumrẽx. Mýj kadjy ne ar ajo õbikwa? Bir, kute amiwýr ar ajo bõx, gar kabem aku'emã. Ar mrãmri Metĩndjwýnh mexo amextire ne ajmã akute kêt ne ar aba ne ar akam mýjja punu 'õ kêtumrẽx ne kabem aku'emã. Kadjy ne Metĩndjwýnh ar ajo õbikwa, godja gar arek o tẽn kanga kêt jabej.

²³ Godja gar arek aje Jeju 'ã angrãn mrãmri adjãm týt ne aje kanga kêt jabej ne kam ajte amijã kamnhixbẽ kam amak ar o aban kanga kêt jabej. Nã gãm ar arým Jeju'ã

* 1:16 Apýnh me õ pyka djãri kunĩkõt ne me kunĩ bẽngõkre. Kubẽkã jakamẽ me kakrãtykmẽ me babẽngõkremẽ ne me kunĩ: bẽngõkre.

ujarēnh nyja man kam amim kamnhix ne kam kam ama. Godja gar mrāmri arek kōt amijo atēm rā'ā ne aje kanga kēt jabej ne kam mrāmri arym 'yr bōx. Djām ar gajbit ne gar Jeju'ā ujarēnh ma? Kati, pyka kunikōt ne Jeju'ā ujarēnh mekōt ajmā. Ba ibē Paur ne ba memā Jeju kukrādja ny'ā idjujarēnh mō. Idjāpēnh ne ja. Kam ne ba kājbe memā 'ā idjujarēnh mō.

Paur me kadjy āpēnh.

²⁴ Ā idjujarēnh mō nhyem me arym kōt ijo ajkē ba itokry ne. Djām kōt ikapri? Arkati, ikīnhkumrēx. Me akadjy ne ba itokry ne kam ikīnh ne. Mete Krituo bikēnh nhyem tokryja 'ā ne me ijakre. Ba kam ba itokrykōt mete inhō bikēnh ba, ba itokryjakōt ne ba Kritu tokry nhinomā rēnhō tē. Jeju nhī kadjy, mete amim Jeju mar ne kute Jeju nhī pyrākja, me kadjy ne ba itokryja.

²⁵ Ne me akadjy idjāpēnhja. Metīndjwýnh ne me akadjy idjan imā idjāpēnh jarē. Ba kam me amā idjāpēnh ar iba. Mýj idjāpēnh nā? Bir, ije me kunimā prīne Metīndjwýnh kabēn'ā idjujarēnh itēm nhyem me kunī kute marmā.

²⁶ Amrēbē ne me kunibē Kritu apdu ne. Nām me bakukāmāre amikam kra jadjwýro tēm tāmtā: nhyem bipdur rā'ā. Nhyem kam ajbir Metīndjwýnh arym memā o amirīt, ta ō me mextire jamābit o amirīt ne. Kute amim me ja'ā karōkōt ne memābit o amirīt ne.

²⁷ Amrēbē ne amim 'ā karō ne kam mebē udju: ne. Ne arym jakam memā o kato, ō me mextire jamābit ne o amirīt ne. Mýj ne mekōt udju ne ajbir memā o amirīt ne? Bir, Kritu me bakadjwýnhbē yrja. Tām ne gu me ō mýjja mex'ā amim kamnhix ne. Kritu me bakadjwýnhbē yrkam ne myt kunikōt mā me bamā mýjja mex ngā ba me ikīnhkumrēx. Mā ne mýjja mexja kute? Bir, mýjja mex ja ne apēx prām kētkumrēx. Mýjja mex ja ne mexo kute mýjja kunī jakrenh, kute me kute ō nékrēxo amimexja kunī jakrenh mex ne. Dja mā amirīt rā'ā ne. Djām me kwýmā ne o amirīt ne? Kati, pyka kunikōt ne ō me jamā o amirīt ne.

²⁸ Bir be, kam ne bar mā me kunimā Kritu'ā ajarē. Ar ikrā mexkōt, ar ikabēn mexo ne bar me kunimā tīn jangijñ me kunimā Metīndjwýnh kabēn jarē. Ar ije Metīndjwýnhmā meo imōr ne kum me ōrmā. Me kunī arym kute Kritu mar mex ne kute inomā mēnh, me tām ne bar ije Metīndjwýnhmā meo imōr ne kum me ōrmā.

²⁹ Kadjy ne ba idjāpēnhkam ityk djā kēt ne. Djām Kritu rerek got. Axwe týx ne ta týxo ijo tý:x ba kam me kadjy idjāpēnh ra:x ne.

2

Kritu ajbit rax nhyem me kute ja mar kadjy ne Paur djāpēnh raxja.

¹ Ē, ba ar amā arē, gar ama. Gora ar amā idjāpēnh raxjakōt ima. Krīraxbē Raodjikam ar jamē apýnh krī rūnh djāri me jamē me aje te ipumūnh kēt ba akrānmā ar me akunimā idjāpēnh ibaja pumū.

² Mýj kadjy ne idjāpēnh raxja? Ije ar amā týx jangjēnh gar ajte atýxmā. Ne ajte ar amā aben jabēn axikōt akabēn ne ar abamā. Ga kam ar aje mrāmri Kritu markumrēxmā, Metīndjwýnh kute prīne mekōt o bipdurja ar aje mar ne aje katāt kōt mar ar o abamā. Mýj ne mekōt o apdu? Kritu. Kritu mekōt bipdur ne gar aje marmā. Me kute Kritu mar rax ne kute mrāmri me ō nékrēx rūnh pyrāk. Dja gar ā Kritu mar rūnhō ane. Kadjy ne idjāpēnh raxja.

³ Nā, Kritu pydji ne kute amikadjy memā no mex jangjēnh djwýnh. Ajbit kute memā Bāmmē ar kukrādjaō amirīt, kukrādja bipdurjao amirīt nhyem kōt me arym ō mýjja mex maro tē, ō mýjja mex maro tēn kam kōt no mex. Nhyem kam apýnh me kute Metīndjwýnh nhō mýjja mar djāri mrāmri kute ō nékrēx mextire ja pyrāk. Be, ga Kritu pydji kute amikadjy memā no mex jangjēnh nhyem me no mex ne kute ō mýjja marja pumū.

⁴ Atemā 'ō kēt. Ta pydji ne kute Bāmo amirīt. Ē, me'ō kute ar anoo biknor karō ne ba ar amā katāt 'ā ajarē. Me 'ēx ne kute kabēn punuo amikabēn mex ne o kute ar anoo biknor karō ne ba ar amā ane.

⁵ Nām te jānh prāme ba amybymbit imā ar akīnh ne ar amar rā'ā. Arym ne ba ar aman kam ikīnhkumrēx ne. Nā gām ar amim Kritu markumrēx ne 'ā angrā týx ne amā me uma kēt ne kanga kētkumrēx ne 'āno dja, ne akrānmā aben mē ar aba. Ba kuman kam ikīnhkumrēx ne.

Ar kute Kritubit mar kadjy.

⁶ Bir be, ar aje Kritu Jejuo anhō Bēnjadjwýrkam ā kōt amijo abao ane, anhō Bēnjadjwýr Jejukōt ā amijo abao ane.

⁷ Dja gar ā amū Kritu maro abikamēnhō atēm kute mrāmri ne pī abatānh kadjy kute pykamā arē ngjēnh ne kute pyka 'amýnh týxja pyrāk. Dja gar ā amū Kritu maro abikamēnhō atēmo ane, ne ā Kritu 'amýnh týx ne 'āno adjāmo ane. Ne amrēbē ar aje amim Kritu marja arek o tē. Me kute ar amā arēnhkōt dja gar arek o anhyro tē. Dja gar ā o anhyro atēm rā'ān prīne mar týx ne. Ne kam Metīndjwýnhmā amikīnh jarē, ne kum amikīnh jarēnh 'āno dja.

⁸ Dja gar aminēje me kabēn punuwā pumū. Dja me kabēn punu 'ēx ne amijo kabēn mex ne mōn ar anoo akno. Djām me kabēn punuja kabēn katāt got, kabēn mex got? Kati, me kabēn kajgo mexi. Me ta ne me ar abenmā 'ēx ban amū abenmā arēnhō mōr tāmtā nhyem ī kamingrāny amū abenmā

arêno mō. Djām Metīndjwýnh kabēnkōt ne wā? Kati, me ta kukrādjakōt ne me kabēn kajgowā. Nhyṃ bep atemā ne Kritu kabēn katātā. Mrāmri katāt arē.

⁹ Kubē Metīndjwýnh djwýnhkumrēx. Amijo kubēngōkren me bawýr pykamā ruw. Kubēngōkrekam ne kubē

Metīndjwýnhkumrēx. Ām Metīndjwýnh djwýnhī. Ta ne kubē Kritu.

¹⁰ Ne ta gwaj bakadjwýnhbē nhýn gwaj bamā umar mexti:re jarē. Gwaj bamā umar mextire jarē gwaj kam bakīnhkumrēx. Mā ne gwaj bakīnh kute? Bir, mrāmri me kute ō nēkrēx rū:nhkam kīnhja pyrāk. Dja gwaj Jekuam bakīnho bamā nēkrēx kīnhja jakrenh mex ne. Ē, mrāmri ne Kritu raxo kute me bēnjadjwýr rūnhmē me bēnjadjwýr kry kute meo baja kunī jakrenh. Ta ne umar mexo ar gwaj bajo ban gwaj bajo kīnho ba, gwaj bamā kīnh jangjēnho ba.

¹¹ Arým gwaj baje Krituo aminhōkam ne gwaj atemā bakukrādja. Gwaj bakukrādja tūm, gwaj bajaxweja ne gwaj arým tu wānh kangan kum banhire. Ne kam gwaj bamex kute mrāmri ne mekbē idjaer kute me my nhinhu kà rēnh nhyṃ me kam mex ne kīnhja pyrāk. Me bajtem kute Metīndjwýnh nhō me ja mar kadjy ne me me my nhinhu kà rē. Nām me me my nhinhu kà rēn mūm kurēn kam kīnh nhyṃ Kritudjwý arým gwaj bamā gwaj bakukrādja tūmja mūm ā rēnho ane gwaj kam ā badjwý ā bamexo ane nhyṃ Metīndjwýnh arým gwaj bakam kīnh ne.

¹² Jeju akubyn tīn ne me tyk krā kurūm kator'ā ne ngōnhmā gwaj bajangjēnhja amijakre. Ngōnhmā gwaj bajangjēnh ne kute Jeju tyk ne pykakam ir pyrāk. Nām me ā ngōnhmā gwaj bajangjēnho ane. Ngōnhmā gwaj bakrā jangjēnh, gwaj kam akubyn bakrā apōx ne kute Jeju kēnkre kurūm akubyn tīn ne kator pyrāk. Metīndjwýnh ta ne týxo akubyn Krituo tīn, me tyk kurūm Krituo kato. Gwaj kam arým tu amim kamnhīxkumrēx nhyṃ kam ngō kurūm me bakator kute gwaj badjwý akubyn batīn pyrāk, kute ta týxo Kritumē ro'ā gwaj bajo tīn pyrāk. Kam dja gwaj bakukrādja nykōtbit amijo baba.

¹³ Bir be, amrēbē ne gwaj baje batyk pyrāk ne ar baba. Nā gwaj bajaxwekumrēx ne mūm amikukrādja tūm rēnh kētkam kute me batyk pyrāk. Nhyṃ bep ajbir ne Metīndjwýnh gwaj bajaxwe kunō biknorkumrēx. Nhyṃ kam kute Kritumē ro'ā gwaj bajo tīn pyrāk.

¹⁴ Arým ne Metīndjwýnh Mōjdjē kukrādjaō apēx. Mōjdjē kute memā “Kwārik wānh” anhýr ne 'ā pi'ōk no'ōjka arým o apēx. Nā gwaj te kukrādjakōt amijo babamān ām mā bajamakkre kēt. Nhyṃ kam Metīndjwýnh ōkre kadjwýnhbē,

—Ikra tykkōt, mete pīte'ykam kum o i'ēk nhyṃ tykkōt dja me tu amim ikamnhīxkumrēx ba kam me'ā mex rē. Nām me te Mōjdjē kukrādjakōt te o anen mar kētkumrēx ne, ane. Nām ā Metīndjwýnh o anen ā Mōjdjē kukrādjaō apēxo ane.

¹⁵ Be, Kritu tykkōt ne Metīndjwýnh me karō punu rūnhjadjwýo ajkē, me karō punu nhō bēnjadjwýrmē, me tām ne Metīndjwýnh meo ajkē. Nām me amipardja'ā me pa 'amýn kam meo kurwýko ban meo bōx. Me ipōkri ne me meo kurwýko ban meo bōx ne kam prīne mekbē ābēr djā kunō apdjun kam memā me uma ngrānh mex ne. Nhyṃ me kunī kōt omūn arým kōt kuma. Nām ā Kritu tykkōt ā Metīndjwýnh me karō punu rūnho bikēnho ane.

¹⁶ Metīndjwýnh kute me karō punu rūnho bikēnhkam kwārik wānh ō kukrādja mar kēt. Nām me Mōjdjē kukrādja kupa'ā mekbē mýjja pyma ar o ba ne memā amijangri'ā apnē. Bir be, kukrādja kakritja dja gar mar kēt. Metīndjwýnh arým kute mýjja tūmjao apēxkam dja gar mar kēt. Kwārik wānh ga arīk ar adjākur abakam gē me'ō adjākur mýr jabej ar amā kabēn 'ō jarēnh kēt, nār kon, mýjjao akōm mýr jabej gē me'ō ar amā kabēn 'ō jarēnh kēt. Nār kon, me rer mex 'ōkam, mytyrwý 'ōkam, akati 'ōkam, me rer mexo mōrkam, mekōt ar aje amijo anhýr kētkam, kwārik wānh gē me kam ar amā kabēn 'ō jarēnh kēt. Kwārik wānh mýjja kukrādja ja mýr jabej gē me'ō ar amā ākrē kēt.

¹⁷ Kritu bōx kētri ne me kukrādja ja arīk kam ar ba. Nām me Kritu kutēp ar kukrādja jabito ba. Kajmā'ā ari o ba nhyṃ kam bōx ne arým o ajngrā, kukrādja tūmja tu mūm kumē.

¹⁸ Kwārik wānh me 'ēx ne kute amijo pijām ne arīk Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnhmā kabēnja wānh nō. Nām me kum mýjja ja kīnh ne 'ā ar amā apnē, ar aje me kudjwamā. Nām we me,

—Dja gar me ikudjwa kadjy mrānh djwýnhmā amijarēn kum rax jarē nhyṃ arým Metīndjwýnh kum ar akīnh. Dja ga ar o anhýr kēt nhyṃ arým kum ar akīnh kēt. Djām abēnjadjwýr got ga tu Metīndjwýnhmā akabēn, ane. Kati, nām me 'ēx. Kwārik wānh wām nō gē me ja ar anoo biknor kēt.

Nām we me biptirkam mýjja pytiro ikwān we ar amā kōt 'ā ujarēnh ba. Kati, nām me 'ēx. Me ja ne me kajgo mex ne kam we ar amā mýjja jarēnho ban we amijo āmra ba. Kati, nām arīk ar ta amijo 'ēx ne amijaxwekōt amiman kam we amijo āmra ba. Kati, nām me 'ēx.

¹⁹ Ne arým Kritumā iren 'amýnh kēt.

Kritubē Metīndjwýnh djwýnhkumrēx. Ta ne wýnhī. Kute ta krā pyrāk. Me baje Kritu mar ne gu me baje ī pyrāk. Nhyṃ bep Kritu ta ne kute krā pyrāk nhyṃ me kum

iren 'amýnh kêt. Nã gu me bakukràdjari ajkanhòk ne kam tu batpydjji. Apýnh kêtê. Me bakukràdjãmê me bakudjêk kunîo aben pydjjin me bakrãmã kumê.

Nãm ã Kritu ta kubê krãkam ta ïo djuw mexo tẽ, me bajo djuw mexo tẽmo ane. Kritu ne ta ò me jamã bẽnjadjuwyr ne kam amim meo atom ne meo djuw mex. Te apýnh me ba djari baba nhym tu amim me bajo atom, me bajo aben pydjji gu me batpydjjin aben mẽ ar baban kam kòt bamã aben jabèn kam baro'ã Kritu maro tẽ. Metĩndjuwýnh ne amim me bajã karò gu me kam kãjmã kòt ã maro batẽmo ane.

²⁰ Arým ne gar Kritumẽ ro'ã ty nhym arým ar amã mýjja kukràdjã kakritja mũm kumê. Kritu kute ar amã mýjja apêx gar kam mã ajte amã akukràdjã kakrit kĩnh. Mýkam ne gar akubyn mã amã pyka jakam me kukràdjã jabit kĩnh ne kòt ar amijo aba? Nãm we me,

²¹ —Kwãrĩk wãnh byr kêt,

—Kwãrĩk wãnh kakin h kêt,

—Kwãrĩk wãnh kupênh kêt, ã we anhýr ar ba gar kòt amijo aba.

²² Djãm Metĩndjuwýnh kukràdjã ne ja ne me we ar "Kwãrĩk wãnh" ar o ban mekbê mýjja puma ar o ba? Kati, me ne me ane. Kukràdjã tũm, kukràdjã kakritja arým kêt. Metĩndjuwýnh arým kukràdjã tũmjao apêx gu me arým kòt amijo baba kêt. Mrãmri kute me badjakur djã pyrãk. Tebê dja me batikkrekam apêx ne me banh'ã apêx ne me bakrãkã'ã mrã. Nãm ã kukràdjã kakrit, kukràdjã tũnja apêxo ane.

²³ Me kute mebebê mýjja pumaja ne me 'êx ne kabên mex ne. Bep kati, nãm me tu ar mýjjamã amijarênh ba, mýjja Metĩndjuwýnh ne ar kum amijarênh ba 'ã memã apnê nhym me kudjwa. Nãm we me 'êx ne we ar amijo pijãmo ban ar ta aminhĩ djwýnh ba. Me ta kute we amibê axwe rênhmã prĩne amijo bikênh ba. Metĩndjuwýnh kute memã ja jarênh kêt. Me ta ne me arĩk ta kute amijaxwe bĩnmã apýnh amijo ba djari amijo ba. Nãm me amititik ne kam amijo bikênh mexo ba. Kati, ãm kajgo mexi. Nãm me te aminhĩ djwýnhja te o ane nhym ãm mã axwe. Djã nãm me amibê axwe kurê? Kati, nãm me te o anen mã axwe.

3

Ar kute katãt amijo bamã arkum 'ã karò.

¹ Gora ar Kritumẽ ro'ã arým akubyn atĩnkam, ngò kurũm ar ajapòx kute akubyn atĩn pyrãk, kam dja gar kãjkwakambit mýjja jabej ajkam ama. Kam ne Kritu nhý, Metĩndjuwýnh djubòk'ãnh nhý.

² Dja gar kãjkwakam mýjjakòtbit ajamak bèn. Kwãrĩk wãnh pykakam mýjja mar kêt.

³ Kute Kritumẽ ro'ã arým atyk pyrãk. Djãm me tykkam kute pyka jakam mýjja mar got. Bir be, arým Kritumẽ ro'ã ar atyk ne ro'ã akubyn atĩnkam, dja gar jakam, pyka jakam, Kritumẽ atypydjin ari ar aba. Nhym kam Kritu kadjuwýnhbê, Metĩndjuwýnh ar ajo bipdjur mex ne, kute apytãr mex kadji. Kam dja gar kãjkwakam mýjjabit ma.

⁴ Be, Kritumẽ ne gar atypydjin ar aban kam tu atĩnkumrêx ne. Gêdja Kritu akubyn raxo amirĩt ne kam abêngòkredjy* arým araxo amirĩt.

⁵ Bir be, kam dja gar arĩk abawã tu krã'yrkumrêx gê on wãnh nõ. Kwãrĩk wãnh gar krò'ã aprò kêt, nhym me nijadjuwý krò'ã mjên kêt. Ar aprò prãm, nhym me ni mjên prãmja kwãrĩk wãnh nõ. Gê me my prò prãm ne kurê ar ba, nhym me ni ar mjên prãm ne kurê ba kwãrĩk wãnh nõ. Me kum mýjja punubit prãmja kwãrĩk wãnh nõ. Ne me kum nèkrêxbit prãmja kwãrĩk wãnh nõ. Nãm me kum nèkrêxbit kĩnh ne kam kòtbit amak bèn ne kam kum Metĩndjuwýnhja mar prãm kêtumrêx. Me kute mýjjao Metĩndjuwýnh karò nhípêx ne kute we kum ar amijarênh ba ja tãm ne Metĩndjuwýnh kum kĩnh kêtumrêx. Nhym me kum nèkrêxbit prãmjadjuwý kum kĩnh kêtumrêx. Amê punu nhym kam kum kĩnh kêtõ aben pyrãk ne. Kam ne ba ar amã,

—Tãm gêdja on wãnh nõ, ane.

⁶ Mýjja ja kunikòt ne Metĩndjuwýnh mekam ngry:k ne. Godja me kute mýjja jao ban kam kute Metĩndjuwýnhkòt amijo ba kêtumrêxja, me tãm gêdja Metĩndjuwýnh mekam ngryk ne ï memã o pãnh.

⁷ Nhym bep amrêbê ne gar gadjuwý ã amijo aba punuo anen ajbit ma.

⁸ Bep jakam dja gar on mýjja ja kunĩ kanga. Kwãrĩk wãnh gar angyk kêt ne memã adjãkjêr kêt ne aje amipãnhmã mar kêt ne me kãmex jarênh kêt ne ajãkwakam akabên punu 'õ jarênh kêt. Me my kute me nire kukràdjã'ã me aprýja dja kêt. Nhym me niredjuwý kute me my kukràdjã'ã me aprýjadjuwý dja kêtumrêx.

⁹⁻¹⁰ Kwãrĩk wãnh gar akukràdjã tũm jakòt abenmã ajêxnhĩ kêt. Arým ne gar akukràdjã tũnja mũm kunĩ mẽ. Ar aje akukràdjã tũmkòt aje abenmã ajêx aba ja ne gar arým nh'ãm kunĩ mẽ. Pãnh ne gar akukràdjã nykòt mýjja mexbit ma. Metĩndjuwýnh kute ar ajo ny nhípêx djwýnh ne ar ajo nyo tẽ, ar aje Metĩndjuwýnh mex pyrãk kadji ne ar ajo nyo tẽ, prĩne ar aje Metĩndjuwýnh markumrêxmã ne ar ajo nyo tẽ.

* 3:4 Apýnh me ò pyka djari kunikòt ne me kunĩ bêngòkre. Kubekã jakamê me kakrãtykmê me babêngòkremê ne me kunĩ: bêngòkre.

¹¹ Metĩndjwýnh kute meo nykam ne me arým abenmä kre rax kêt ne tu arým abenã tým ne typydji. Arým Kritukôt me apýnh ba djãri kute abeno kurê djwýnh kêtê ne kam arým tu abeno kamyn abeno ôbikwa. Me bajtemmê mebê idjaermê, me tãm ne Metĩndjwýnh arým meo aben pydji. Ne ajte me my nhĩnhu kã rênhmê me mykã tãmê, me tãm ne Metĩndjwýnh ajte meo aben pydji. Me kute arým me krôrmê me krôr kêt apýnh ô pykakam ba djãri bajamê, me tãm ne Metĩndjwýnh arým meo aben pydji. Me kute me pa 'amýnh nhym me memã âpênh kajgo ar bajamê me kute memã o pãnh kadji âpênhjamê, me tãm ne arým Metĩndjwýnh meo aben pydji. Nã, ne arým memã me kute abeno kurê djwýnhja arým o ajngrã. Kritukôt ne me aben pydji ne kam kute Kritubit mar, arým ajbit kute amikajmãtã mar. Djã nãm kum me'ô kĩnh kêt ne? Kati, nãm kum me kunĩ kĩnh ne me 'ãno dja. Nãm me 'ãno ãmo aben pyrak ne.

¹² Ga Metĩndjwýnh kute amijo ar apytãr ne arým kute amim ar ajo bikjêr ne kam kute ar ajo mex ne kum ar ajabêkumrêxja pumũ. Kam gêdja gar tu amim akukràdjã ny man kôt amijo aba. Gora ar amã me kaprĩ ne adjukapri ne ar meo aba. Kwãrik wãnh ar ajô apydji arax prãme ari aba kêt. Dja gar memã aprĩ mex ne ar meo aba. Tu akabôt katin akrãnmã ar meo aba. Be, mýjja mex ja dja gar ã maro anen kam tu kôt amijo aba.

¹³ Gêdja me'ô ari kute anokoro ba jabej kwãrik wãnh ga kum adjãkrê kêt ne mã kum akabên mex jarê. Dja gar ã anen ar abeno aba. Dja gar abenkam amikrà rax jabej nãr kon amikrà ngri jabej tu o aknon abenkam angryk kêt. Gar Bẽnjadjwýr djwýnh arým ar aje kam amikràja tu o biknorkumrêx ne ar akam ngryk kêtja pumũ. Dja gar ã anen ar aje abenkam amikràja tu o abiknorkumrêx ne abenkam angryk kêt.

¹⁴ Gora ar mýjja ja kunikôt amijo aban kam ajte lby amã aben jabê. Gora ikabên ja ma. Ar amã aben jabên ar abeno aba. Ar atypydji djã ne ja. Ar amã aben jabên kam atypydjin kam amexkumrêx.

¹⁵ Djãm ar aje abeno ajtemmã ne Metĩndjwýnh amiwýr ar ajuw? Kati, gar atypydjin aben kam adjumar mex kadji ne amiwýr ar ajuw. Bir be, kam dja gar adjumar mexbit ma. Kritu tu umar mextire jao dja ar amã umar mextire jadjã ne o aben nêje me akukrà. Dja ta ô me umar mex djão prĩne ar ajaên kam o aben nêje ar ajakre. Ê, gora ar Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê.

¹⁶ Gora ar prĩne ajamakkekam Kritu kabên kunĩ nhôn kôt ar amijo aba. Ne akabên mexo abenmä Metĩndjwýnh kukràdjã jarên o abenmä tĩn jadjã. Ne Metĩndjwýnh'ã angrer aba. Mebê idjaer nhô me ngrer tũm jarên kam ajte Metĩndjwýnh Karô kute

ar amã me ngrer ny jarênhdjadjwý jarê. Ne Metĩndjwýnhmã ar amikĩnh jarê, angrerkôt kum akadjwýnhbê akĩnh jarê.

¹⁷ Dja gar Bẽnjadjwýr Jejukôt amijo aban Jeju Bãmbê Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Djãm ar akatãm, djãm ar anhô bẽnjadjwýr kêt dja gar adjãpênh punun akabên punu? Kati, ar abê Bẽnjadjwýr Jeju nhô âpênhkam dja gar adjãpênh mexkumrêx ne akabên mex ne. Ar abê Bẽnjadjwýr Jeju nhô âpênhkam dja gar anhô bẽnjadjwýrkôt amiman kôt akabên mexkumrêx ne kôt adjãpênh mexkumrêx ne mýjja kunikôt Jeju Bãmbê Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Kritukôt kum amikĩnh jarê.

¹⁸ Ê, ar apa, ar anire, arým ar amjênja dja gar amjên kabên man kôt amijo aba. Bẽnjadjwýr djwýnh kute ar amã ã anhýrkam dja gar ã amjên kabên mar ne kôt amijo abao ane nhym kam mexkumrêx ne.

¹⁹ Ê, ar apa, ar amy, ar amã aprô jabên kum akabên djã jarênh kêt ne kum akabên mexbit jarê.

²⁰ Ar apa, ar aprĩre, gora ar ar anãmê ar abãm ar kabên man ar kabênkôt amijo aba. Ar kute ar amã kabên jarênhjakôt amijo aba ne o abiknor kêt. Nhym kam Bẽnjadjwýr djwýnh ar akam kĩnhkumrêx ne.

²¹ Ê, ar apa, ar ajabatãnhja, kwãrik wãnh gar akra arkum akabên kêt ne arkum ngryk jadjãr kêt. Arkum akabên mexbit jarê. Dja gar arkum adjãkrê nhym ar arým kaprĩ ne katãt mrãnhja kanga.

²² Ê, ar apa, memã ar adjãpênh kajgo ar abawã, me kute ar ajo pãnh ne amim ar apa 'amýnh gar memã adjãpênh kajgo ar abawã gora ar pyka jakam ar apa 'amýnh djwýnhja kabên ma. Kute mýjja ar amã arênh kunikôt dja gar kabên man kôt amijo aba. Djãm me kute ar apumũnhu ku'êkambit got gar memã adjãpênh mex ne, nhym we me ar akam kĩnhmã? Kati, me kãxãdjwý dja gar tu adjãpênh katãt ne. Ar amã Bẽnjadjwýr Jeju kĩnh ne amã umakam dja gar tu kum adjãpênh katãt ne.

²³ Gora tu ar adjãpênhkumrêx. Kwãrik wãnh gar adjãpênh punu kêt. Dja gar tu adjãpênh kunĩ amã kĩnh ne kupênho tẽ. Ne tu adjãpênh mexkumrêx ne katãt adjãpênh tẽ. Djãm pykabê mebêngôkre 'ôbitmã ne gar apê? Kati, kãjkwa kam ar anhô Bẽnjadjwýrmã ne gar apê. Kam ne ba ar amã katãt ar adjãpênh'ã karô, ar aje katãt adjãpênhwão atêmmã ne ba ar amã adjãpênh'ã karô.

²⁴ Gora ar ama. Bẽnjadjwýr djwýnh ta dja ar amã o pãnh. Kute ô me jamã mýjja mextire djirja dja ar amã kungã gar amim aby. Bir be, Bẽnjadjwýr Kritumã ar adjãpênhja man kam kôt kute ar apa 'amýnh djwýnhmã adjãpênh ar aba.

²⁵ Bep apýnh me axwe djãri gêdja Metĩndjwýnh memã axwe pãnh jarênho tẽ.

Amrêbê tîni axweri gêdja Metîndjwýnh kôt kum o pânho ne, tîni axwekam dja memâ o pânho aben pyrâk ne. Djâ nâm we,

—Ije bep tãmja ne ôbikwa krâptî ne kam bënjadjwýr raz. Kwârik wânh kum pânharênh kêt. Ba 'uwťijamâ pânharê, anhýr got? Kati, nâm tu memâ pânharêho aben pyrâk ne. Ne me axwekam katât memâ o pânho.

4

Me bënjadjwýr kute ô âpênho ba katâtâmâ.

¹ Ê, ar apa, ar aje meo pânho ne amim me pa 'amýnh nhyem me ar amâ âpênho kajjo ar bawâ, ar amâ ne ba ikabên. Gora ar anhô âpênhmâ akabên mex jarên meo aba katât. Ê, ar gadjwý ne gar kâjkwakam anhô Bënjadjwýr. Gora ar ama. Tãm ne ja.

² Ê, ar apa, gora ar akupânhtâ Metîndjwýnhmâ akabên 'ano dja. Gora ar Metîndjwýnhmâ amijarênkam amâ adjukanga kêt ne aje kum amijarênho ar o abakôt aje mýjja'â 'wýrja tãm dja gar kam ama. Ne kum ar akabênkôt kum amikînhdjwý jarênho 'ano dja.

³ Kum ar akabênkôt ar badjwý kum ar ijo a'wý gé Metîndjwýnh mýjja kute ar ibê âptârjao ajngrâ bar tu memâ Metîndjwýnh kabên jarê, memâ Kritu jarê. Nâm mekbê apdju bar kam ije memâ o amirîtmâ. Kam ne ba mekbê ijê djâkam idjâmja. Nâ bâm ije memâ Kritu jarênho itêm katikôt nhyem me mekbê ijê djâkam imê.

⁴ Bir be, kam gêdja gar kum ijo a'wý, ije memâ arênh ne ije katât memâ o amirîtmâ. Ije Jeju mekbê bipdjurja memâ arênh ne ije memâ mâ o amirît nhyem me kute katât marmâ. Nâ, kadjy ne Metîndjwýnh amim idja, ije prîne memâ o amirîtmâ. Tãm ne ja.

⁵ Be, me kâtâm kadjy, me kute Jeju mar kêtja, kadjy dja gar akrânâmâ amijo aba mex-tire ne memâ akabên mexbit jarê. Gêdja aje Jeju'â adjujarênho djâ awýr bôx ga kam mekmâ Jeju jarê.

⁶ Gora akrânâmâ memâ adjujarênho akrî gé me ar amâ,

—E kum goja ajte adjujarênho nhý. Ga nâ gâm akabên mar prâmre, ane. Gêdja me kute mýjja 'ô mar prâm jabej akukij ga kam memâ katât 'â adjujarênho nhý. Be, tãm ne ja.

Apýnh ôbikwamâ kute kabên janor.

⁷ Ota me bakamy Xikiku dja ar amâ prîne ijarê. Gwaj bamâ Xikiku jabêkumrêx tãm dja ar amâ ijarê. Nâ, nâm ikôt âpênho mexkumrêx ne âpênho kanga kêtumrêx. Bënjadjwýr nhô âpênhkumrêx ne ja. Nâm ar ikôt kum âpênho ar ba. Ta dja prîne ar amâ ijarê.

⁸ Kadjy dja ba ar awýr ano, kute ar amâ ar ijarênho gar aje ar imar nhyem kute ar amâ

kînh jadjâr gar ajte atýx ne akînhmâ. Kadjy dja ba ar awýr ano.

⁹ Gwaj bakamy Ônemudjwý dja ba ano, wâm ar ro'â ar ano. Gwaj bamâ Ônemu jabêkumrêx, tãm dja ba ano. Nâm amim Kritu markumrêx ne kanga kêt. Ar ajô 'ô. Be, ar ta dja ar ar amâ jakam mýjja kunî jarê.

¹⁰ Gwaj bakamy Arxakumê ar iro'â mekbê ijê djâkam dja. Ne ar ajo aman wâm ar amâ amijarê. Nhyem Makudjwý kubê Banabe tamdjwýja adjwýnhdjwý ar ajo aman wâm ar amâ amijarê. Ê, arým ne ba ar amâ 'â karô. Dja ar awýr tèn bôx gar amiwýr o wadjân kum akabên mex jarê.

¹¹ Jejuw, mete kum Juxu jarênho ad-jwýnhdjwý ar ajo aman wâm ar amâ amijarê. Be, Arxakumê Makumê Jejuw ar ajbit ne Ar kubê idjaer ne kute amim Jejuw mar ne ar ikôt âpênho ar ba. Ar kute mekmâ Jejuw jarênho nhyem me kute amikajmâtâ Jejuw mar nhyem Metîndjwýnh kute ar meo bamâ ne ar ikôt âpênho ba. Nâm ar ikôt âpênho mexkumrêxo ikînh ne.

¹² Epapraj, ar ajô 'ô ne kubê Kritu Jejuw nhô âpênho ne ar ajo aman wâm ar amâ amijarê. Nâm Metîndjwýnhmâ ar ajo a'wýr 'ano dja. Tyk djâ kêt ne ar ajo a'wýro ban kum,

—Ga dja ga aro týx gé ar ajâ ngrâ týx ne akanga kêt ne amar mex nhinomâ kurê. Ga dja ga arkum 'â karô gé ar kôt mrâ, aje amim ar'â karôkôt mrâ. Nâm â kum ar ajo a'wýro ane.

¹³ Be, ba ne ba inoo Epapraj pumûn kôt ar amâ 'â pi'ók no'ók ne. Mrâmri ne ar ajâ âpnhîx ne. Krîrâxbê Raodjikam ar jamê krîrâxbê Ijeporikam ar jamê me akunî'â ne âpnhîx ne. Ba ne ba arým omûn ar amâ 'â pi'ók no'ók ne.

¹⁴ Rukabê me kane djwýnh gwaj bamâ Kînhkumrêxjamê Temanhmê ar ar ajo aman wâm ar amâ amijarê.

¹⁵ Nâ bâm Raodjikam gwaj baje abeno bakamyo ama ne. Gora arkum ijarê. Nîpa nhûrkwâkam ar kute Jejukôt aben pydjwâmê Nîpa bêngôkremê ne ba o ama ne. Ar wâmâdjwý ijarê.

¹⁶ Ê, ije ar amâ pi'ók no'ók nhôrwâ gar omûn omûnh pan kam amû krîrâxbê Raodjikam ar kute Jejukôt aben pydjwâmâ angâ gé kam ar amipânho ar amâ wâ ngâ. Dja ba ije wâm ar amâ pi'ók no'ók nhôrwâ gar ga wâ pumûn amû ar wâmâ angâ gé Raodjikam ar wâ amrê amipânho ar amâ wâ ngâ. Gar aprakamâ omû.

¹⁷ Ê, Akipumâ kum,

—Gora Bënjadjwýr kute amâ adjâpênho jarênho on o tèn inomâ amê, ane.

¹⁸ Ba ibê Paur ne ba wâm ar amâ ikabên ne. Nhyem bep ngrire ja ne ba ba inhikrao ipêx ne. Nâ bâm ar ajo aman kam wâm ar amâ amijarê. Gora mekbê ijê djâkam

idjāmja man o abiknor kêt. Gê Metīndjwỳnh
ukaprikôt ar ajo djuw mex. Tām ne ja.

Paur Kute Texarônikakam me jamâ pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Paurmê ikjêbê Xira krî nhidjibê Pir-pukam bôx ne mekmâ Jeju jarê. Nhyam me kwý kum Jeju'a ujarênh mar prâm kêt ne prîne aro ajkên kam Ar kubê ijê. Nhyam akati nhyam me ajte bôm ar kumê nhyam ar mâ me kurûm tê. Mâ me kurûm tên kam krîbê Texarônikakam bôx ne ajte mekmâ Jeju jarê. Nhyam me kwý rax ne tu Jejuo aminhò. Nhyam kam mekbê idjaer ajte mekmâ ar kurêtuw. Nhyam kam Paur krîbê Texarônika kurûm tê. Tên atemâ krî 'ôkam bôx. Nhyam Texarônikakam ar kute Jejuo aminhòja arek abeno bikprônho dja. Nhyam Paur ar kurûm tên aro aman te akubyn ar'ÿr têm prâme ne kam Ximoxi ar'ÿr ano. Texarônikakam ar kute Jejuo aminhòja kute arek Jeju kabênkôt ar amijo ba rã'ã jabej kute ar omûnhmâ ar'ÿr ano.

Nhyam Ximoxi ar'ÿr tên bôx ne ar omûn kam akubyn Paur'ÿr tê. Akubyn tê:n bôx ne Paurmâ ar arê,

—Âm arkum Jeju kînhkumrêx. Onîj ar arek Jeju kabênkôt ar amijo ba, ane. Nhyam kam Paur kuman kam kînhkumrêx ne arkum pi'ôk no'ôk. Mÿj'ã ne Paur pi'ôk no'ôk? Bir, Paur kurê djwýnh ne Paur'ã kabên ne. Nâm me,

—Paur ne me amã 'êx. Nâm me amã akubyn tēm̄mã amijarê. Nâm 'êx. Nâm arik ar ba. Me bôx kêtja pumû, ane. Nâm ã Paur kurê djwýnh 'ã kabên ane. Nhyam Texarônikakam ar ja arÿm me tyk jabej Paur kukij. Ne kam ajte Jeju akubyn bôx jabej kukij nhyam Paur ja kunî'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne ja.

¹ Ba ibê Paur ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne. Xiramê Ximoximê ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Krîraxbê Texarônikakam ar aje amim Jeju mar ne kôt aben pydjwãmã ne bar pi'ôk no'ôk ne. Metîndjwýnhbê ar Babâm ne kam krabê Bênjadjwÿr Jeju Kritu arkôt ne gar aben pydji, ar amã ne bar pi'ôk no'ôk ne.

Gê Metîndjwýnh ar ajo djuw mex, Metîndjwýnhbê gwaj Babãmmê Bênjadjwÿr Jeju Kritu ar ukaprikôt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metîndjwýnhmã arkam amikînh jarênh.

² Nã bãm ar Metîndjwýnhmã ar akam ikînhkumrêx jarê ne kum ar ajarênh 'ãno dja.

³ Mÿkam ne bar ar akam ikînh? Bir, ar aje tu amim Jeju markumrêx ne arÿm kôt aje amijo abakam ne bar ikînhkumrêx. Ne aje ar amã Metîndjwýnh jabênkôt arÿm kum

adjapênh raxkamdjwÿ ne bar ikînhkumrêx. Ne ajte ar aje arÿm Jeju Kritu jabej mã adjumarkamdjwÿ ne bar ikînhkumrêx. Gwaj banhò Bênjadjwÿr Jeju Kritu akubyn bôxmã ar aje mã abej ajkam amakkamdjwÿ ne bar ikînhkumrêx. Kam ne bar ar akam ikînhkumrêx ne gwaj Babãmmã ar ajarê, gwaj banhò Metîndjwýnhbê gwaj Babãmmã ar ajarê.

⁴ Akmere ar, àpnhîre ar, mrãmri ne arÿm Metîndjwýnh kum ar ajabênkôt arÿm amijo ar apytã. Kute ar ajo kra kadjy amijo ar apytã bar arÿm kuma.

⁵ Djãm Jeju'ã ar amã idjujarênh nyja kabên kajgo got? Kati. Mrãmri ne ba ar amã Jeju'ã idjujarênhkumrêx ne. Âm Metîndjwýnh pyma kôt ne bar mã ar amã Jeju kabên jarê. Djãm ar ba ne bar ar amã ikabên jarê? Kati, âm Metîndjwýnh Karò kabênkôt ne bar ar amã ikabên jarê. Âm Metîndjwýnh kabênja ne kajgo kêt. Âm 'êxnhî kêt. Tãm ne bar mã kuman ar amã arê.

Nã bãm ar ar akam imexkumrêx ne akrãnmã ar ar ajo iba. Gar arÿm prîne ar ipumûn tu amim ar ikabên markumrêx.

⁶ Ar ikabên man ar ijã amijakren Bênjadjwÿr Jeju'ãdjwÿ arÿm amijakre. Ar ijã amijakren mã ar ikôt amijo aba. Nhyam kam me ar ajo ajkê. Ar aje Jeju markam ne me ar ajo ajkê. Nâm me te ar ajo ajkê gar mã ajamako ar ikabên mar tÿx mex ne. Ne tu ate akrãn tu akînhkumrêx ne. Nã gãm ar Metîndjwýnh Karò kabênkôt tu akînhkumrêx ne mã ar ikabên ma.

⁷ Nhyam arÿm Akajakam ar kute amim Jeju marjamê Matenikam ar kute amim Jeju marja me kunî arÿm ar apumû, ar aje Jujukôt ar amijo aba pumûn arÿm ar ajã amijakren kute ar apyrãk ne ar ba.

⁸ Ê, ar ga ne gar memã Jeju'ã ajarê nhyam Akajakam ar jamê Matenikam ar jamê ne me arÿm kunî Bênjadjwÿr Jeju'ã adjuarênh ma. Djãm me ajbit ne me kuma? Kati, nã gãm ar me kunimã arê nhyam me arÿm kuman kam arÿm amû abenmã arê. Nhyam me arÿm prîne kuma. Nã gãm ar aje amim Metîndjwýnh marja memã amijarê nhyam me arÿm prîne kuma ne kam amû aben djô'ã abenmã ar ajarê. Nhyam kam pyka kunîkôt me arÿm ar ajarênhbit ma. Kam ne bar ije arÿm memã ar ajarênh kêt.

⁹ Me ja ta ne me ar imã ar ajarê. Me ja ta ne me ar imã,

—Be, onîj Texarônikakam ar ja ne arkum ar akînhkumrêx. Be, ga ar abôxkam ar kute ar amã kabên mexbit jarênhja ma, ane. Ne ajte ar imã,

—Be, Texarônikakam ar ja ne ar arÿm mÿjjao we Metîndjwýnh karò nhîpêxia kangar arÿm Metîndjwýnhkumrêx, Metîndjwýnh

tĩnjao aminhõ. Ar kute amikadjy kum ãpënhmã ne ar o aminhõ,

¹⁰ ne arÿm krakam amako dja. Metĩndjwÿnh kra ne ar arÿm amiwÿr kam amako dja, ane.

Nãm me ã ar ajarënhõ ane. Mrãmri ne gar Metĩndjwÿnh krabë Jejukam ama. Tãm ne tykkam Bãm ajte akubyn o tĩn ne. Tãm dja ajte kãjkwa kurũm bõx. Tãm ne gar kam ama. Tãm ne kubë gwaj bapytãr djwÿnh ne Metĩndjwÿnh ngyrkbë gwaj bapytã. Godja Metĩndjwÿnh me axwekam ngyrk ne. Bãm ngyrkbë godja Jeju arÿm gwaj bapytã. Tãm ne bõxmã gwaj kam ama.

2

Paur arkam ãpënh mex.

A Kõ 1.12

¹ Akmere ar, ãpnhĩre ar, wãnh ar ar akam idjãm ne kajgo kët kumrëx. Gar arÿm ama.

² Ar awÿr ar imõr këttri ne me Pirpukam prĩne ar ijo ajkën ar imã kabën punu jarë. Gar arÿm ama. Nãm me ja te ar ijo ajkë bar ar amã Metĩndjwÿnh'ã idjujarënh ny jarënh rã'ã ne. Metĩndjwÿnh ne ar imã tÿx jadjã bar itĩn prãm kët ne tu ar amã arë. Nãm me te Metĩndjwÿnh'ã ar amã ar idjujarënhkõt kum ar ikurë bar mã ar amã arë.

³ Nã bãm ar ar amã,

–On ar tu amim Jeju markumrëx, ane.

Djãm kupa'ã ne bar ar amã arë?

Nãr djãm mÿjja 'õ prãme ne bar ar amã arë?

Nãr djã nã bãm ar ar amã ijëx?

⁴ Arkati, Metĩndjwÿnh ta ne ar ijano bar tẽ. Nãm ar imã,

–Gora ar memã Jeju kukrãdjã ny'ã ajarë, ane. Nãm ã Metĩndjwÿnh ar imã ane bar kabënkõt me akunimã 'ã idjujarënh mõ.

Djãm me abëngõkre* amã ikĩnh kadjy ne ba me amã Metĩndjwÿnh'ã idjujarënh mõ? Kati, Metĩndjwÿnh ta ar ikam kĩnh kadjy ne bar me amã 'ã idjujarënh mõ ne kum ar idjãpënh iba. Tãm ne kute prĩne ar ikabi. Kum ar idjãpënhkõt ne arÿm ar ipumũ.

⁵ Djã nã bãm ar ar amã ijëx ne ar atãri ar amã,

–Bep ar amexkumrëx, anen kam ar akãã ar ajã ikabën ne? Arkati. Arÿm ne gar imex pumũ.

Nãr djã nã bãm ar arãk ar amã ijëx ne pi'õk kaprĩre prãme ar amã ikabën jarë? Kati, Metĩndjwÿnh ta ne prĩne ar ikadjwÿnhbë ar ipumũ.

⁶ Nãr djãm wãkam ar aje ar imã ar imex jarënhmã ne bar tẽ? Kati, Kritu kute ar ijanorkõt ne bar tẽ.

Nãr djãm atemã me ja'õ kute ar imã ar imex jarënhmã ne bar tẽ? Kati, Metĩndjwÿnh ta ne kute prĩne ar ipumũnh.

⁷ Kritu kute ar ijanor pumũnh nhirãm ne bar ren ar amã,

–Amrë ar ar imã mÿjja ngã,

–Gop ar ar imã apë, ane ne ren arÿm ikabëno ar akaty.

Nhym bep kati, ã ar ije anhÿr këtë. Nã bãm ar akrãnmã ar ajo iba. Mrãmri ne me nire kute amim kra karãkam o djuw mex pyrãk. Nã bãm ã ar ar ajo ibao ane.

⁸ Ar imã ar akĩnh raxi. Kam ne bar prĩne arÿm ar amã Metĩndjwÿnh kukrãdjã ny'ã ajarë ne ar itĩn prãm kët kumrëx ne. Djë ne ren me'õ kute ar ibĩn prãm bar kam ren tu ate ikrãn mã ar amã Metĩndjwÿnh'ã ajarë nhym kam me ren ar ibi. Nã bãm ã imã ar akĩnh rax ane.

⁹ Akmere ar, ãpnhĩre ar, ar akam ar idjãm kam ar idjãpënh raxja gar omũ. Arn-grõ'ãmë akamãtkammë ar idjãpënhja pumũ. Bir mÿkam? Ar ije pi'õk kaprĩre'ã ar ajwÿr kët kadjy. Ar ije kãj bë ar amã Metĩndjwÿnh kukrãdjã ny'ã idjujarënhõ iku'ëkam ije pi'õk kaprĩre'ã ar ajwÿr kët kadjy.

¹⁰ Nã bãm ar akrãnmã: ar ar ajo iba. Nã bãm ar ar ajo iba mexkumrëx ne ar ar ajo iba. Ar aje Jeju marja, ar ga ne bar akrãnmã ar ar ajo iban ijaxwe kët kumrëx ne. Ar imrãnh mexkumrëx. Nã bãm ar katãt amijo iba. Gar arÿm ar ipumũ. Metĩndjwÿnhdjwÿ ne arÿm prĩne ar ipumũ.

¹¹⁻¹² Nã bãm ar ar akunio ikrakumrëx ne ar ar ajo iba, ne ar akunimã ikabën jarënh ar amã,

–Kwãrĩk wãnh Metĩndjwÿnh kanga kët. Gora ar 'ã angrã tÿx, ane.

Ne kam ajte me kaprĩmã kum,

–Kwãrĩk wãnh akapri kët. Metĩndjwÿnh dja ajo kĩnh, ane.

Ne kam ajte ar amã,

–Gora ar mã Metĩndjwÿnh kabënkõt ar amijo aba rã'ã ne, ane.

Ar aje ã anhÿrkam godja Metĩndjwÿnh ar akam kĩnhkumrëx. Metĩndjwÿnh ne ar kute gwaj bajo ba djwÿnh. Tãm ne amiwÿr gwaj bajuw. Tãm ne kute ar gwaj bapytãr ne ar kute gwaj bajo bamã amiwÿr gwaj bajuw. Gwaj bamextire ne õ pyka mexti:re, õ pyka ra:kkam ar babamã ne amiwÿr gwaj bajuw. Kadjy dja gar katãt amijo aba, Metĩndjwÿnh ar akam kĩnh kadjy.

Akubyn kute arkam amikĩnh jarënh.

¹³ Arÿm ne bar ar amã Metĩndjwÿnh kabën jarë gar arÿm ama. Kam ne bar mã ar akam ikĩnhkumrëx ne Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarë. Djã nã gãm ar mar kajgo got?

* 2:4 Apÿnh me õ pyka djãri kunikõt ne me kunĩ bëngõkre. Kubëkã jakamë me kakrãtykmë me babëngõkremë ne me kunĩ: bëngõkre.

Kati, nã gãm ar tu markumrêx. Nã gãm ar anhõkre kadjwýnhbê,

—Djãm mebhêngõkre kabên got? Kati, Metîndjwýnh kabên ne ja, ane. Kõt ne gar arê. Metîndjwýnh kabênkumrêx ne ja. Metîndjwýnh ne arým ta kabêno katàt ar akrã dja, kam ne gar arým amrãnh mexkumrêx mô.

¹⁴ Ê, akmere ar, àpnhîre ar, djãm wãnh Texarõnikakam, ar anhõ krókambit ne me ar ar ajo bikênho ba? Kati, mekbê idjaerkamdjwý ne me õ krókam me ar ar o bikênho ba, pykabê Djudêjakam. Mekbê idjaer kwý ne ar arým Kritu Jejukõt aben pydji. Nhyem me kute Jeju mar kêt ar aro bikênho ba. Gar ar anhõ krókam me kute ar ajo bikênhja pumû. Aprakamã ar aje amim Metîndjwýnh marja ne me arík ar me ajo bikênho ba.

¹⁵ Amrêbê ne mekbê idjaer ta ar Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh paro ban kam arým Bênjadjwýr Jeju bîn kam arým ar badjwý ar ijo kurê djwýnh ne. Arým o Metîndjwýnhmã ngryk jadjãn me kunîkam amikrã ar o ba.

¹⁶ Mã ne mekbê idjaer mekam amikrã on? Bir, nã bãm ar ije me bajtem, me jamã Metîndjwýnh kabên jarêno itêm nhyem kute me utãrmã nhyem mekbê idjaer mã: ar ikukrã ar o ba. Godja me ã anen arek Metîndjwýnhmã ngryk jadjãro tẽn kam arým Metîndjwýnhmã ngryk jadjãr mex ne. Nhyem kam arým Metîndjwýnh prîne me axwe pãnh meo ajkê.

Kute aro amak'ã kute arkum amijarênh.

¹⁷ Akmere ar, àpnhîre ar, nã bãm ar ar akurûm itêm ngrire ne ar ajo ama: ne. Ne kam ar ije me 'uwtî tûm pyrãk. Nã bãm ar ar ajo aman iba. Ne te ije inhýtã ar apumûnh prãme.

¹⁸ Ne te akubyn ar awýr imõr prãme. Ibê Paur ne ba te akubyn ar awýr itêm mã ikrãnh ikrãnh ikrãnh nhyem Xatanaj mã: ar ikukrã.

¹⁹⁻²⁰ Ê, Bênjadjwýr Jeju akubyn bõxkam, kuka kõnh gwaj badjãm kam, nhyem dja bar mex jarê? Ar ga. Ar ga dja bar ar amex jarê ne kum,

—Be, ar ja ne ar mexkumrêx ne ar ba. Arým amar týx ne, ane. Be, ar ga dja bar ar ajo idjãmra mô. Ar ije kum ar ajarênhmã ne bar kam ama ne. Mýjbê ne ar ikînh djã? Ar ga. Texarõnikakam ar ga ne gar abê ar ikînh djã. Nhyem Metîndjwýnhdjwý dja ar imã ar amex jarê bar kam ikînhkumrêx ne.

3

¹⁻² Nã bãm axwe ar akam idjumar ne kam inhõkre kadjwýnhbê amim,

—Birãm ijamak dja ibî, ane. Kam ne ba ar awýr Ximoxi janon kam ate: krîbê Atênakam dja. Gwaj bakamy Ximoxi ar ikõt Metîndjwýnhmã àpênh ba. Tãm ne bar ar

awýr ano. Kute memã Kritu'ã ujarênh ny jarêno baja tãm ne bar ar awýr ano. Kute ar amã týx jadjãr ne kute ar amã kabên jarênhmã ne kute ar amã,

—Arým ne gar tu Jeju markumrêx ne. Gora ar 'ã angrã týx, anhýrmã ne bar ar awýr ano nhyem tẽ.

³ Birãm me kute ar ajo bikêngh gar arým aje Jeju kanga karõ ne bar ar awýr Ximoxi jano nhyem tẽ, kute ar amã týx jadjãmã ar awýr ano nhyem tẽ.

Be, mrãmri godja me arík ar ba gwaj bajo ajkê. Arým ne Metîndjwýnh gwaj bajã amim karõ. Me arík ar ba kute me baje Jeju maro bikênghmã ne amim me bajã karõ, me kute me bajo bikêngh gu me Jeju'ã bangrã rã'ã jabej amim me bajã karõ. Gar arým ama.

⁴ Ar akam ar idjãm kam ne bar arým ar amã arê. Anhýr djwýnhram ne bar ar amã arên ar amã,

—Gora ar ar ikabên ma. Godja me ar ar ajo bikênho ba, ane. Be, kõtõ. Nã bãm tu kõnh kum irkumrêx gar arým ama.

⁵ Kam ne ba ar awýr Ximoxi jano. Ije ar amar prãm kute ibîn kajgo ne ba ar awýr ano, ije marmã. Ar aje Jeju kanga kêt jabej ne ba ar awýr ano. Ar 'ã angrã rã'ã jabej ne ba ar awýr ano. Nã bãm inhõkre kadjwýnhbê amim,

—Birãm arým godja Xatanaj arkum ar kute Jeju kangamã arkum 'ã apnê nhyem arým ar kanga. Nhyem arým ar idjãpênh, ar ije arkum arênhja arým kajgo, ane. Nã bãm ã amim ikabên jarêno ane.

Ximoxi kute ar mex jarênh.

⁶ Nhyem bep kati. Nã bãm ar ar awýr Ximoxi jano nhyem ar awýr tẽn ar akurûm tẽn bõx ne arým ar imã ar ajarênh nextire ne. Bar kam ikînhkumrêx ne. Nã gãm ar tu aje Jeju markumrêx ne 'ã angrã týx nhyem omûn bõx ne ar imã arê bar ikînhkumrêx. Nhyem ajte ar amã me abê jarê. Nãm ar imã,

—Onîj ar ar ajo ama ne. Ar kute ar apumûnh prãmã. Ar kute ar apumûnh prãm gar gadjwý aje ar omûnh prãm kute aben pyrãk, ane. Be, nãm Ximoxi ã ar ajã ar imã anen ã ar ajarêno ane.

⁷ Be, akmere ar, àpnhîre ar, ar aje Jeju mar týx ne mã 'ã angrã rã'ãja ne omûn akubyn bõx ne ar imã arê. O ar imã ar ikînh jadjã. Nãm me ja ar ijo ajkê. Ar ijo ajkê bar idjumar punore ne kam irerekre. Nhyem bep ar ga ne gar ar imã kînh jadjã.

⁸ Jakam ne bar arým ajte itýxkumrêx ne. Ar aje Bênjadjwýr mar ne 'ã angrã týx rã'ãkõt ne bar arým ajte 'itýx ne.

⁹ Jakam dja bar Metîndjwýnhmã ar akam ikînh jarê. Mýjkõt ne bar ikînh? Bir, ar akam. Ar aje mar ne 'ã angrã týxkam ne bar ikînhkumrêx ne kam gwaj Batîndjwýnhmã amikînh jarê.

¹⁰ Akamât kunîkôt arngro kunîkôt ne bar amikadjy Metîndjwýnh ma:ro iku'ê. Ar awýr ar itêm, gwaj baje aben nhýtã aben pumûnh bar ije ôbê ar amã Metîndjwýnh kabên jarêhno ino rer kêtja jarênh gar aje prîne amim marmã. Kam ne bar amikadjy Metîndjwýnh ma:rbito kuma.

¹¹ Gora gê gwaj Babãmbê Metîndjwýnhmê gwaj banhõ Bênjadjwýrbê Jeju, gora gê ar ar ijano bar kam wãm ar awýr tê.

¹² Mrãmri ne gar arým amã aben jabên ar aba. Gê Bênjadjwýr abenã ar amã karõ gar amã aben jabê rax. Amã aben jabê rax ne ar abeno aba. Ne ar amã me kunî jabê, ar amã me kunî jabê rax ne ar aba, ar amã me abê raxo kute ar imã ar ajabê ja pyrãk.

¹³ Kam dja Metîndjwýnh arým ar ajo týx ne, gar arým 'ã angrã týx ne. Nhyam kam Jeju akubyn bõxkam gar ajaxwe kêtkaam amextire ne ar aba. Gwaj banhõ Bênjadjwýr Jeju dja õ me ja kunîo bõx. Ô me ja kunîo bõx gu me bajaxwe kêtkaam me Babãmbê Metîndjwýnh kabem bakumex. Gu me baje Jeju mar bakunî ajmã bakute kêt ne Metîndjwýnh mexo bamexkumrêx ne dja, me Babãm kuka kõnh dja.

4

Me kute katãt amijo bao Metîndjwýnh kînhmã.

Rõ 12.9, 13.13; Kor 3.5

¹ Be, akmere ar, àpnhîre ar, bar prîne arým ar amã arê gar arým ama. Ar aje Metîndjwýnh kabênkôt ar amijo aba nhyam ar akam kînh kadjy ne gar arým ama. Mrãmri ne gar arým ã anhýr ar aba. Ba kam ar ije ajte ar amã arênhmã. Bênjadjwýr Jeju djõ'ã ajte ije ar amã arênhmã.

—Arek ar Metîndjwýnh kabênkôt ar amijo aba rã'ã ne.

² Amrêbê ne bar ar amã ikabên jarê ga arým ar ama. Bênjadjwýr Jeju kabênkôt ar amã ikabên jarê gar arým prîne ama.

³ Metîndjwýnh ne arým ar ajã amim karõ. Ar Metîndjwýnh mexo amextire ne ar aba ne ajaxwe kêt ne ar abamã ne ar ajã amim karõ. Kam dja gar aprõ prãm kêt ne abenbê prõo adjãkînh kêt ne amextire ne ar aba. Nhyam me nidjwý mjên prãm kêt gar arek ar aba.

⁴⁻⁵ Kam dja gar aprõ djwýnh'ýrbit tu abakumrêx ne ar o aba ne amexkumrêx. Nhyam bep me kãtãm, me kute Metîndjwýnh mar kêt me tãm ne me prõ prãmkaam, kurêkam tu arîk prõ'ýr ba. Nhyam bep kati, kwãrik wãnh mekmã nõ. Nhyam bep ar ga dja gar aprõ djwýnh'ýrbit aban 'ã apýnh ne. Kwãrik wãnh gar krõ'ã meo aprõ kêt. Kwãrik wãnh gar krõ'ã meo amjên kêt. Ne kam arîk ar aba kêt.

⁶ Kwãrik wãnh akamykam amikrã ar o aba kêt ne kubê prõo adjãkînh kêt. Mýkam? Bir, Bênjadjwýr Jeju godja mýjja ja kunîo pãnh ne. Ê, kute o pãnh kêttri ne bar anhýr djwýnhram arým prîne ar amã arê gar ama.

⁷ Be, djãm gwaj arîk ar baba kadjy ne Metîndjwýnh amiwýr gwaj bajuw? Kati. Arkati, gwaj bamextire ne katãt bamrãnh kadjy. Katãt me bamrãnh ne baje abenbê prõo badjãkînh kêt kadjy ne Metîndjwýnh amiwýr gwaj bajuw.

⁸ Dja me'õ kabên ja mar prãm kêt djãm mebêngõkre kabên dja me'õ mar prãm kêt ne? Kati, Metîndjwýnh kabên dja mar prãm kêt. Metîndjwýnh ta kute ar amã ta Karõ mex janor tãm dja me'õ mar prãm kêt.

⁹ Nã gãm ar amã aben jabê. Ar aje Jeju marja ne gar amã aben jabê. Metîndjwýnh ne ar amã arê gar kam amã aben jabê. Kam dja ba ar amã 'ã pi'õk no'õk kêt ne.

¹⁰ Nã gãm ar amã aben jabê, Matenikam ar kute Jejukôt abeno kamy kunîmê ne gar amã aben jabê. Kam dja ba ar amã,

—Akmere ar, àpnhîre ar, gora arek ar ã anhýr ar aba rã'ã ne, ane.

¹¹ Ba ajte ar amã arê,

—Gora ar abenkam akabôt katin ar aba. Adjãkrê kêt ne ar aba. Kwãrik wãnh kikrekôt mõr ne mýjja pumûnh ne mýjja mar ne arêhno aba kêt. Gora anhikrao adjãpênh aba. Tãm ne ba arým amrêbê ar amã arê.

¹² Bir, mýj kadjy dja gar ar adjãpênh aba? Bir, me kãtãm kum ar akînh kadjy. Kadjy dja gar ã ane. Mýkam ne gar akwý ar adjãpênh kêt ne aba? Ar apê ne ate amim mýjja by ne me 'wýr kêt.

Jeju akubyn bõxmã.

Kó k 15.51

¹³ Ê, akmere ar, àpnhîre ar, ba ajte ar amã arê, ar aje prîne mar kadjy. Me arým tyk tûmja dja ba ar amã arê gar ama, ar akaprî kêt kadjy. Nhyam bep me kute Jejukam amak kêtja dja me mrãmri kaprî. Me ja'õ dja ty nhyam me ja tu kaprîkumrêx, tyk nhijukri Jeju'ýr bõx kêtkaam. Nhyam bep gu me ba dja gu me ã bakaprî anhýr kêtumrêx ne.

¹⁴ Jeju tyk ne akubyn tîn. Tãm ne gu me arým tu amim kamnhîxkumrêx ne. Dja me tyk ã Jejukôt akubyn tîn ane. Tãm dja gu me kuman tu amim kamnhîxkumrêx ne. Mrãmri godja Metîndjwýnh me tyk tûmja Jejumê ro'ã meo mõ, me kute amim Jeju mar tyk tûmja dja Jejumê ro'ã meo mõ. Me kute tu amim Jeju markumrêxja, me tyk tûmja, me tãm godja Metîndjwýnh Jejumê ro'ã meo mõ.

¹⁵ Ê, Bênjadjwýr ne ar imã arê bar õ'ã prîne ar amã arê, katãt ar amã arê. Gu me batînja dja gu me me tykmã wa kêt. Bênjadjwýr akubyn bõxkam dja gu me batînj rã'ãja me tykmã wa kêt.

¹⁶ Bënjadjwÿr ta dja kâjkwa kurûm ruw ne kâj bê me bamâ akij ne amiwÿr me bajuw. Kadjy mrânñ djwÿnh nhõ bënjadjwÿrmë dja ar me bamâ akij ne Metîndjwÿnh nhõ mÿjja kute poti nhõkre pyrâk kakõ. Nhyr kam me kute amim Kritu mar tyk tûmja, me kumrëx tyk ne pykakam nõrja dja me kumrëx pyka kurûm katon wabi. Dja me akubyn tîn ne katon wabi.

¹⁷ Gu me batîn rã'âjamë dja gu me baro'ã wabi. Me batîn ne ar babaja dja gu me batîn ne wabi. Nhyr bep me kumrëx tyk ne pykakam nõrja dja me kumrëx akubyn tîn ne kam me batîn rã'âjamë abenã bõx. Gu me arÿm baro'ã Bënjadjwÿr'ÿr wabi. Metîndjwÿnh godja me baro'ã me babyn Bënjadjwÿr'ÿr me bajo wabi. Kakrâkam dja me babyn Bënjadjwÿr'ÿr me bajo wabi. Gu me kam Bënjadjwÿr Jeju kajpa, kôk djâbêrkam dja gu me kajpa nhyr kam kâjkwamã me bajo mõ. Gu me kam kôt ar baba. Ar baba rã'ã: ne. Dja gu me Bënjadjwÿrkôt ar babao ino rer kêt mex ne ar baba. Ar baba rã'ã ar baba.

¹⁸ Kam dja gar abenmã ikabën ja jarënhõ aban o ar akapribë abenmã kînh jadjã.

5

Meo bikënhdjã nhõ akati'ã ujarënh.

Mat 24.29; Mak 13.26; Ruk 21.25, A Ped 3.10

¹ Ê, akmere ar, âpnhîre ar, mÿj kadjy dja ba ar amã 'ã pi'õk no'õk ne? Mÿj mytyrwÿ'õkam nâr mÿj akati 'õkam dja meo bikënh djã nhõ akati me'ÿr bõxmã ne ba ije 'ã ar amã pi'õk no'õkmã?

² Godja me aërbë Bënjadjwÿr Jeju kute meo bikënh djã nhõ akati me'ÿr bõx. Arÿm ne gar prîne ama. Me aërbë. Akamâtkam me âkînhî me aërbë me ûrkwãmã ngjëx ne kute mekbë mÿjjao âkînhõ ba. Dja meo bikënh djã nhõ akati ã me aërbë me'ÿr bõx ane.

³ Kute me nire kra ân tokrykam kute kubë amijo bipdjur kêt ne kubë prõt kêtja pyrâk. Mrâmri godja meo bikënh djã arÿm ã me'ÿr bõxkumrëx o ane, nhyr me kubë amijo bipdjur kêtumrëx. Dja me abenmã,

—Be, arÿm ne gu me badjumar mekumrëx ne ar baba. Godja mÿjja'õ ajmã me bajo kêtumrëx ne, ane. Me kute abenmã arënh rã'ã nhyr me aërbë meo bikënh djã nhõ akati me'ÿr bõx, Bënjadjwÿr kute meo bikënh djã nhõ akati me'ÿr bõx. Godja me'ÿr bõx nhyr me kubë amijo bipdjur kêtumrëx ne 'õ kubë kator kêtumrëx.

⁴ Nhyr bep kati, akmere ar, âpnhîre ar, djãm âtykri ar amrânñ got meo bikënh djã nhõ akati ar ajaërbë ar awÿr bõxmã. Kute me âkînhî me aërbë me ûrkwã'ÿr mrânñ ne ngjëx pyrâk. Nhyr bep kati, djãm ar ajaërbë

ar awÿr bõx kêtumrëx ne. Me mü ja'ÿrbit dja bõx. Me arîk ar ba'ÿr dja bõx.

⁵ Nhyr bep kati, ar ga ne gar a'ukam mrã, ne arngro'ã mrã. Nã gãm ar Metîndjwÿnh kabënkôt ar amijo aban kam kute a'uri ar amrânñ pyrâk. Gwaj ba ne gwaj akamâtkam baba kêtumrëx, âtykri baba kêtumrëx. Nhyr bep me arîk ba ne me kute âtykri me ba pyrâk.

⁶ Kam dja gwaj a'ukam bamrânñja, arngro'ã bamrânñja 'ã bano tÿx rã'ã ne babibânñ kêt ne ar baba. Nhyr bep me arîk ar baja, âtykri ar baja dja me wãnh arîk ar ba. Nhyr bep gwaj ba dja gwaj ã anhÿr kêtumrëx ne ar baba.

⁷ Nhyr bep me Jejubë jãm krãja ne kute arîk akamâtkam me ba pyrâk. Nhyr me arîk ar badjwÿr ne me kute me bibânñkam arîk akamât kô tykkam ba pyrâk.

⁸ Nhyr bep kati, a'uri gwaj bamrânñja dja gwaj bajaxwe kêtumrëx ne ar baba. Ê, dja gwaj amijã bano tÿx. Xatanaj ne kute gwaj bajaxwe'ã gwaj bamã âpnënh prâmkumrëx. Kam dja gwaj amim Jeju mar 'ãno djan arek bamã me abë. Kute mrâmri ne me kute ngõnhõ kubëkã jangjênh nhyr me te kute me'ã kamÿrja pyrâk. Dja gwaj ã baje amim Jeju mar 'ãno badjãm ne bamã me abëo ane. Nhyr kam Xatanaj te gwaj bajaxwe'ã gwaj bamã apnë. Gwaj Jeju 'ãno djan amiwÿr kam ama. Kute mrâmri ne me kute ngõnhõ krãdjê tur nhyr me te kute kôo me ikwÿr kajgo ja pyrâk. Dja gwaj ã baje Jeju 'ãno badjãm ne amiwÿr kam amako ane nhyr kam Xatanaj te gwaj bajaxwe'ã gwaj bamã apnë.

⁹ Djãm Metîndjwÿnh me bakam ngyrk ne kute me bajo bikënh kadjy ne amijo me bapytân amim me bajã karõ? Kati, kute me bapytãrmã ne me bajo amiptã. Me banhõ Bënjadjwÿr Jeju Kritu ta ne me bapytân ar me bajo ba.

¹⁰ Ta ne me bapãnh tyn ajte me bakadjy tîn ne. Gu me kôt bakunî batîn ne. Dja gu me arÿm batyk jabej nâr kon batîn rã'ã jabej mrâmri dja gu me bakunî ajte Jejukôt batînkumrëx ne.

¹¹ Me akubyn tîn dja gar mã abenmã arë. Ne mã o abenmã kînh jangij ne o abenmã tÿx jangij. Arÿm ne gar ã ane. Jakam dja gar mã ã anhÿr atëm rã'ã.

Akubyn ajte arkum 'ã karõ.

Gar 6.6; Xim k 5.17

¹² Ê, akmere ar, âpnhîre ar, dja gar prîne ar kute Jeju nhõ me jao ba djwÿnh kabën ma. Ar ja ne ar prîne ar ajo djuw mexo ba, Bënjadjwÿr Jeju kabënkôt ar ar ajo djuw mexo ban ar amã âpënh ar ba, ne ar ar akreo ba. Kam dja gar prîne ar kabën ma.

¹³ Gora ar prîne ar kabënja man amã ar abën amã ar kînh. Ar akrãnmã ar amã

àpēnhkam dja gar amā ar kīnhkumrēx ne ar aba. Gora ar akunī abenmā adjàkrê kêt ne amā aben jabên ar aba.

¹⁴ Ē, akmere ar, àpnhīre ar, ba ajte ar ar amā ikabên jarê. Godja me kum ukanga gar mekmā kum,

—On adjàpēnh ar aba. On mỳjja kupê, ane. Godja me kaprī gar memā kīnh jangjê. Godja me kute amim Jeju mar rerek gar mekmā kum,

—On amim Jeju mar mex ne 'ā angrà tỳx, ane.

Gora ar akunī abenmā akabên mexbit jarên abenmā adjàkrê kêt ne ar abeno aba.

¹⁵ Godja me'ō ar ar ajōkam ar amikrào ba ga amipānh o abikēnh kêt ne. Tu ate akrān ar aba. Godja gar abenkam adjukaprīn ar aban me kunīkam adjukaprīn ar aba.

¹⁶ Gora ar akīnh rā'ā rā'ā.

¹⁷ Gora ar Metīndjwýnhmā akabên 'āno dja.

¹⁸ Gora ar myt kunīkôt Metīndjwýnhmā kum,

—Aje imā mỳjja janorja ne mexkumrēx. Ba akam ikīnhkumrēx, ane. Adjumar mexkam nār apunukam nār abikēnhkam nār mỳjja kute ajo bikēnhkam dja gar kum ā amijarēnhō ane ne 'āno dja. Ar aje mỳjja kunīkam akīnh ne aje kum amijarēnhmā ne Metīndjwýnh ar ajā amim karō. Nām ā ar aje Kritu Jeju mar'ā amim karōo ane.

¹⁹⁻²⁰ Dja me'ō Metīndjwýnh Karōkôt ar amā mỳjja'ō jarê gar aprý kêt. Kwārīk wānh Metīndjwýnh Karō ar amā kabên'ō jarê gar ate akrā kêt. Dja gar ate akrā nhym arým Metīndjwýnh Karō ar amā kabên kêt ne.

²¹ Dja gar prīne me kunī kabên kabi. Dja me'ō kabên mex jabej gar tu kabên markumrēx ne kabēnkôt ar amijo aba. Dja me'ō kabên punu gar tu ate akrā.

²² Be, gora ar rūm apýnh mỳjja punu djàri kunīmā akre rax.

²³ Gê Metīndjwýnh ta kute me bamā umar mex jarēnh djwýnh prīne amim ar amā mex jadjà gar kam ta mexo amexkumrēx ne ar aba. Me akunī dja gar anhī pýnhkôt amexo tuknīn ar aba. Dja me banhō Bēnjadjwýr Jeju Kritu akubyn tē gu me bamextire ne ar baba. Gu me bajaxwe kêt ne ar baba. Ajmā bakute kêt ne ar baba. Badjumar djāmē banhīmē bakarōmē ajmā bakute kêt ne ar baba.

²⁴ Metīndjwýnh ta ne amiwýr ar ajuw, ta godja ar amā mex jadjà. Mrāmri godja ar amā mex jadjà. Metīndjwýnh ne kabēnkumrēx. Mrāmri dja ar amā mex jadjà gar amexkumrēx ne ar aba.

²⁵ Ē, akmere ar, àpnhīre ar, ar badjwý dja gar Metīndjwýnhmā ar ijarê.

²⁶ Ar aje Jejukôt abeno akamy dja gar idjô'ā aben pa krij.

²⁷ Ba ar amā arê, Bēnjadjwýr kabēnkôt ar amā arê. Ije ar amā pi'òk no'òkja dja gar akamy kunīmā arê.

²⁸ Gê gwaj banhō Bēnjadjwýr Jeju Kritu ukaprīkôt prīne ar ajo djuw mex. Tām ne ja.

Paur kute Texarōnikakam me jamā atāri pi'ōk no'ōk ne ja.

Arým ne Paur Texarōnikakam ar jamā pi'ōk no'ōk ne. Nhyr arým mā me'ō ar'ýr o tē nhyr ar arým omūn kam amipānh Paurmā pi'ōk no'ōk ne kum amijarē. Texarōnikakam ar kwý kum ukanga rā'ā. Nhyr ar kwý meo bikēnh djā nhō akati kupa'ā arēn memā kum,

—Arým ne me bawýr bōx. Mā dja gu me nē? Paur ne arým arē, anhyro kumex. Nhyr kam ar abej Paur kuki.j.

Nhyr ar kwý ajte amikam umar punu ne Paurmā kum,

—Birām dja ba Metīndjwýnh'ýr ibōx kēt jabej, ane. Nām ar ā Paurmā amijarēho ane nhyr kam Paur omūn ajte arkum pi'ōk no'ōk ne. Ar kute Texarōnikakam Jeju marjamā ajte pi'ōk no'ōk ne arkum týx jadjā. Nām ar axwe amikam umarjamā kum,

—Kwārīk wānh gar amikam adjumar punu kēt. Metīndjwýnh ta ne ar amā týx jadjā gar 'ā angrā týx ne. Nhyr me te ar ajo ajkē. Adjým, dja Metīndjwýnh ar ajo ngryk ne meo ajkē. Metīndjwýnh kute meo bikēnh djā nhō akati kraxje bōx kēt rā'ā. Dja ī bōx. Nhyr bep ar ga ne Metīndjwýnh amijo ar apytā, kute ar apytārmā ne amijo ar apytā. Kam dja gar mā 'ā angrā týx ne, ane.

Ne kam ajte arkum ukangajamā āpēnh'ā apnē. Nām ā Paur arkum pi'ōk no'ōko anen arkum ano. Gwaj 'ýr Paur kabēn ma.

¹ Ba ibē Paur ne ba ar amā pi'ōk no'ōk ne. Xiramē Ximoximē ne bar ar amā pi'ōk no'ōk ne. Ar aje krībē Texarōnikakam amim Jeju mar ne kōt aben pydjijamā ne bar pi'ōk no'ōk ne. Metīndjwýnhbē gwaj Babāmmē krabē Bēnjadjwýr Jeju Kritu arkōt ne gar aben pydji. Ar amā ne bar pi'ōk no'ōk ne.

² Gē Metīndjwýnh ar ajo djuw mex, Bēnjadjwýr Jeju Kritchēm Bāmbē Metīndjwýnh ar ukaprikōt ar ajo djuw mex ne ar ajo ba ne ar amā umar mex jarē, gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metīndjwýnhmā arkam amikīnh jarēnh.

³ Mrāmri ne bar mā Metīndjwýnhmā ar akam ikīnh jarē, akmere ar, āpnīre ar. Nā gām ar arým Jeju mar týxo tēn kam arým akunī amā aben jabē rax tē. Kam ne bar mrāmri Metīndjwýnhmā ar akam ikīnh jarē.

⁴ Kam ne bar ar ajo amra. Apýnh pyka djāri ne bar mekmā ar ajo amra. Me kute Metīndjwýnhkōt aben pydjijamā ne bar ar ajo amra. Me te kute ar ar ajo bikēnhō ban ar ajapryo ba gar aje mā tu Jeju mar týxkumrēx

ne mā 'ā angrā týx. Tām ne bar mā memā arē.

⁵ Be, arým ne me kute Jeju mar kētja ar ajo ajkē. Arým ar amā Metīndjwýnh jabēkam ar ajo ajkē. Bir, mýj kadjy? Mýjja kute gwaj bajo bikēnh gwaj bakaprikōt godja Metīndjwýnh amim gwaj bakabi ne amim gwaj bajo mex ne. Gwaj bamex ne Metīndjwýnh kute ō me ja ar o ba'ýr babōx ne kam kam ar baba kadjy. Be, ga Metīndjwýnh kute katāt memā o pānhja pumū.

⁶ Djā nām Metīndjwýnh kupa'ā memā o pānh? Arkati. Nām katāt kute memā o pānhmā amim 'ā karō. Godja Metīndjwýnh me kute ar ajo bikēnhjao ajkē

⁷⁻⁸ gar kam arým ajo bikēnhja arým adjumar mexkumrēx ne atyk djā kēt ne. Ar badjwý dja bar idjumar mexkumrēx ne ityk djā kēt.

Mýj akatikam? Bir, Jeju kākwa kurūm kute amijo amirītkam. Kuwy pōk jabatānhmē kadjy mrānh djwýnh pymamē, tām dja Jeju amikōt o mō. Kute ar apānh meo bikēnhmā dja bōx. Me kute Metīndjwýnh mar kēto bikēnhmā dja bōx. Me kute Jeju kabēn mar prām kētja, gwaj banhō Bēnjadjwýr Jeju'ā ujarēnh ny mar prām kētja kute meo bikēnhmā dja bōx.

⁹ Dja prīne ar apānh meo ajkē nhyr me biknor rā'ā: ne. Tu biknokumrēx. Godja Bēnjadjwýr tu abenbē me bajo bikjērkumrēx nhyr me wānh ba djākam tu wānh bakumrēx ne Metīndjwýnh'ýr bōx kētkumrēx. Ne kam Bēnjadjwýr pumūnh kētkumrēx ne mex pumūnh kētkumrēx ne uma pumūnh kētkumrēx ne týx pumūnh kētkumrēx.

¹⁰ Be, dja Jeju ī bōx. Akubyn me'ýr bōx nhyr ta ō me ja kunī dja me kum mextire jarēn kum uma jarēn kum týx jarē. Me kute amim Jeju mar kunī dja me uma pumūn ari aben pumūn kam kīnhkumrēx ne Jejumā mextire jarēn kum uma jarē. Ar gadjwý dja gar me kudjwa Jejumā mextire jarē. Jeju'ā ar idjugarēnhja ne gar tu markumrēx ne. Kam dja gar me kudjwa kum mex jarē.

¹¹ Kadjy ne bar mā gwaj banhō Metīndjwýnhmā ar ajarēn ar akadjy Metīndjwýnh 'uw ne kum ikabēn. Metīndjwýnh ne arým amiwýr ar ajuw. Kam ne bar kum,

—Ga aje amiwýr ar 'wýr djwýnh dja ga amikadjy katāt ar krā dja. Ota ar ja katāt mrānh prāmkumrēx. Ota ar arým tu amim Jeju markumrēx ne kam kum mýjja mexbit kīnh ne ar o ba. Abē mýjja 'ō bipdjur kētkōt dja ga katāt ar krā dja. Atýxkōt dja ga ā aro ane. Nā bām ar ā Metīndjwýnhmā ar ajarēnhō ane.

¹² Ar aje Jeju marja godja Metīndjwýnh katāt ar akrā pumjuw nhyr kam me ja ar apumūn arým Jejumā mextire jarē. Ar amex

pumūnh nhirām mā Jeju jarēno ba. Nhyṃ gwaj banhō Bēnjadjwyr Jeju Kritudjwyr dja ar amexkōt ar apumūn arym ar akam kīnh ne ta dja ar amā ar amex jarē. Gwaj banhō Metīndjwyrnh djukuprikumrēx, nhyṃ Bēnjadjwyr Jeju Kritudjwyr ukuprikumrēx. Ar ukuprikōt dja ar katāt ar akra dja.

2

Kute me'ō ar axwe baja katormā arēnh.

¹⁻² Akmere ar, āpnhīre ar, Bēnjadjwyr Jeju Kritu akubyn bōx gwaj baje 'ā aben pydjimā, kam dja gar axwe amikam adjumar kēt ne ar aba. Kwārīk wānh gar arīk abenmā ajēx ne,

—Arym ne gwaj bajo bikēnh dja nhō akati gwaj bawyr bōx, anhyr kēt ne kam adjumar punu kēt. Godja me'ō arīk 'ēx ne,

—Arym ne gwaj bajo bikēnh dja nhō akati gwaj bawyr bōx, ane. Nār kon arīk 'ēx ne,

—Arym ne gwaj bawyr bōx. Metīndjwyrnh Karōkōt ne ba kuman kam ar amā ikabēnh jarē. Nār kon iā,

—Arym ne Paur gwaj bamā pi'ōk no'ōk ne. Arym ne gwaj bajo bikēnh dja nhō akati gwaj bawyr bōx, ane. Kati, dja gar tu ate akrān ar aba. Nām me 'ēx ar ba.

³ Kwārīk wānh me'ō arīk ar amā 'ēx ne ar amā kabēnh jarē gar kōtbit ajamak bēn kēt. Dja gar tu ate akrān ar aba.

Ē, meo bikēnh dja nhō akati bōx djwyrnhram godja me kato, ne amibē Metīndjwyrnh kurēn axwebit ma. Nhyṃ kam gormā me'ō katon kam me kadjy bēnjadjwyr ne kam ar axwe ban ī axweo amijo amirīt mex ne. Godja axweo amijo amirīt kumrēx nhyṃ kam atāri arym meo bikēnh dja me'yr bōx. Kam godja me'ō ar axwe baja tu biknorkumrēx ne. Arym ne Metīndjwyrnh me'ō jaxweja tu biknorkumrēxmā amim 'ā karō.

⁴ Be, dja me'ō ar axwe baja arīk 'ēx ne amijo Metīndjwyrnh. Godja me kute mýjiao metīndjwyrnhja kunī kum kurēn mekbē o akabē, ne me kute mýjia karō nhipēx ne kum, "Me Itīndjwyrnh", anhyr kajgoja kunīo akabē. Ne kam ta amijā bēnjadjwyr rax mē. Ne kam Metīndjwyrnh nhō kikremā wadjān nhyn kam mekmā kum,

—Ibē ne Metīndjwyrnh, ane. Nām arīk 'ēx ne amijo Metīndjwyrnh. Axwekam arīk 'ēx ne mekmā amijo Metīndjwyrnho nhý.

⁵ Djām arym ne gar ikabēno akno? Ar akam idjāmkam ne ba arym bēnjadjwyr ar axwe baja ar amā arē gar arym ama.

⁶ Ē, kraxje bēnjadjwyr ar axwe baja nhō akati 'yr bōx kēt. Gēdja ō akati 'yr bōx nhyṃ arym axweo amijo amirīt ne. Nhyṃ bep mýjia ne mā me banēje bēnjadjwyr ar axwe baja kukrā, me baje Jeju mar nēje kukrā. Arym ne gar mýjia ja ma.

⁷ Mrāmri ne me arym bēnjadjwyr ar axwe bajakōt axwebit ma. Axweo kute amijo amirīt kēt rā'ākam ne me kukām axwemābit amima. Nhyṃ bep kute me banēje kukrā djwyrnhja dja me banēje kukrāo dja:n kam mā tē.

⁸ Mā tē nhyṃ kam arym axweo memā amijo amirīt. Nhyṃ kam Bēnjadjwyr Jeju bōx. Bōx ne kam axwe pānh akōro pyka mē o amrā. Umao dja bōx ne o kubī, prīne o akno.

⁹ Ē, godja bēnjadjwyr ar axwe baja Xatanaj kabēnkōt bōx ne kam ar ro'ā ar ba. Xatanajmē dja ar ar ba nhyṃ kam bēnjadjwyr ar axwe baja ar mekmā amimao ba, ar mekmā amimao póxo ba. Ne kam mekmā mýjia pumūnh kēt nhipēx ar o ba. Kute o me noo biknormā ar mýjia pumūnh kēt nhipēxo ba. Nām ar mekmā 'ēx ba.

¹⁰ Dja prīne mýjia punu kunīo me noo akno nhyṃ me kuma. Dja me jamā 'ēx nhyṃ kute mrāmri pyrāk, nhyṃ me kōtbit amak bēn ne, ajbit ma. Metīndjwyrnh kute me jao biknor'ā amim karōja, me tām. Metīndjwyrnh kute katāt memā amikabēnh jarēnh nhyṃ me kute mar prām kēta, me tām. Me tām ne me kum Metīndjwyrnh kabēnh mar prām kētkumrēx ne kum kīnh kētkumrēx nhyṃ te Metīndjwyrnh kute me utārmā. Kam dja me tu biknorkumrēx ne.

¹¹ Nām Metīndjwyrnh katāt mekmā amikabēnh jarē nhyṃ me mar prām kēt ne kum 'ēxnhībit kīnh ne. 'Ēxnhībit mar prām nhyṃ kam me kute 'ēxnhībit mar kadjy me kanga. Me kute 'ēxnhībit marmā me kanga.

¹² Mýkam? Bir, nām te Metīndjwyrnh mekmā amikabēnh katāt arē, nhyṃ me kum axwebit kīnh ne. Kam dja Metīndjwyrnh me jamā axwe pānh jarēnh me biknor djā'yr me ano.

Me kute Metīndjwyrnh kukrādjà'ā ngrā tỳxmā kute arēnh.

¹³ Akmere ar, āpnhīre ar, nhyṃ bep ar ga ne gar atemā. Ar ga ne Bēnjadjwyr Jeju kum ar ajabē:kumrēx. Metīndjwyrnh ne amijo ar apytā, kute ar apytārmā ne amijo ar apytā. Amrēbē mýjia kētri ne amijo ar apytā, ar aje tu Metīndjwyrnh kute katāt amikabēnh jarēnh markumrēx nhyṃ Metīndjwyrnh Karō kute katāt ar akrā djār kadjy ne amijo ar apytā. Kam ne bar mā Metīndjwyrnhmā ar akam ikīnh jarē.

¹⁴ Kadjy ne amiwyr ar ajuw. Ar amā idjujarēnh kōt, Jeju'ā idjujarēnh nykōt ne amiwyr ar ajuw. Gwaj banhō Bēnjadjwyr Jeju Kritu ne kute umao, mexo, raxo mýjia kunī jakrenh gwaj kōt badjwý ā baje anhýrmā ne amiwyr gwaj bajuw.

¹⁵ Ē, akmere ar, āpnhīre ar, kam dja gar 'ā angrā tỳx ne. Ar ije ar amā prīne Metīndjwyrnh kukrādjà jarēnhja dja gar ajamako mar tỳx mex ne. Ar ije pi'ōk no'ōkkam

ar amã arẽnh ne ije ijajkwakam ar amã arẽnhja tãm dja gar ajamakom mar tÿx mex ne mã ama.

¹⁶⁻¹⁷ Be, gwaj banhõ Bẽnjadwÿr Jeju Kritu ne kum gwaj bajabêkumrêx. NhyM Metĩndjwÿnhbê gwaj Babãmdjwÿ kum gwaj bajabêkumrêx. Nãm tu kum gwaj bakaprĩn gwaj bamã tÿx jadjãr rã'ã: rã'ã ne. Gwaj kam batÿxo ino rer kêt rã'ã ne. NhyM kam arÿm gwaj bamã mÿjja mex jarê gwaj kam amim kamnhĩxbê ar kadjy baba.

Gê Metĩndjwÿnhmê krabê Jeju Kritu ar prĩne ar amã Kĩnh jadjãn ar amã tÿx jadjã. Gar kam arÿm akabẽn mekkumrêx ne ar aban apÿnh mÿjja mex djãribit kupê.

3

Ar kute Metĩndjwÿnhmã Pauro à'wÿrmã kute arẽnh.

¹ Ê, akmere ar, àpnhĩre ar, Metĩndjwÿnhmã ar ijarê gê Bẽnjadwÿr djwÿnh'ã ar idju-jarẽnhja pyka kunĩkõt ajmã gê me kuman tu amim Jeju kamnhĩxkumrêx gê me kum mextire jarê. Gora gê me kute me apyrãk ne ar ba. Ar ga ne gar Metĩndjwÿnh'ã ar idjujarẽnhja man tu amim Metĩndjwÿnh markumrêx ne. NhyM kam ar akam me ja ar apumũnh nhirãm ar akõt Metĩndjwÿnhmã mextire jarê. Gora gê Bẽnjadwÿr'ã ar idju-jarẽnhja ã pyka kunĩkõt bimãnh ane.

² Gora ar ajte Metĩndjwÿnhmã ar ijarê gê on me axwemê me kabẽn punubê ar ipytã gê me ar ibĩn kêt. Djã nãm me kunĩ Jeju ma got me ar imã kabẽn mex ne jê? Kati, kam dja gar ajte Metĩndjwÿnhmã ar ijarê.

³ NhyM bep ar ga. Ar ga dja Bẽnjadwÿr ar amã tÿx jadjãn ar anêje axwe djwÿnhbê Xatanaj kukrà. Mrãmri dja ã ane. Arÿm ne ar amã arê. Djãm Metĩndjwÿnh kabẽn krãptĩ got? Kati, Metĩndjwÿnh ne kabẽnkumrêx. Mrãmri ne arÿm ar amã arê, mrãmri dja ar amã tÿx jadjãn ar anêje axwe djwÿnh kukrà.

⁴ Arÿm ne bar ar akam ikĩnhkumrêx. Ar aje Bẽnjadwÿr djwÿnh kabẽn mar ne kõt ar amijo abakam ne bar arÿm ikĩnhkumrêx. Amrêbê ne gar amikam ar ikabẽn man arÿm kõt ar amijo aba. Mrãmri dja gar arek ã anhÿr rã'ãn tu ar ikabẽn man kõt ar amijo aba. Arÿm ne bar prĩne ar amã ikato. Kam ne bar ar akam ikĩnhkumrêx.

⁵ Gê Bẽnjadwÿr ta ar amã Metĩndjwÿnh jabê kadjy ar amã arê. Gar kam amã Metĩndjwÿnh jabêkumrêx. Gê ta ajte ar amã arê, gar aje 'ãno adjãm ne aje kanga kêt kadjy ar amã arê. Gar kam aje Kritu pyrãk gê me te ar ajo ajkê gar kanga kêtumrêx.

Arkum ukanga nêje kute ar akre.

Ep 4.28; Tex k 4.11

⁶ Ê, akmere ar, àpnhĩre ar, Bẽnjadwÿr Jeju Kritu kabẽnkõt dja bar ar amã ikabẽn 'õ jarê. Dja ar aje Jejukõt abeno akamy kwÿ

kum ukangan àpênh prãm kêt jabej gar rũm arkum akre rax. Ar kute ar ikabẽn mar kêtumrêx dja gar rũm arkum akre rax.

⁷ Arÿm ar aje mar. Ar aje ar ijã amijakre ne ar idjãpênhõ adjãpênhmã, arÿm ne gar ama. Djãm ar akam ar idjãm kam ar idjãpênh kêt ne ar iba. Arkati.

⁸ Ar ar idjãpênh ra:xja pumũ. Nã bãm ar prĩne mÿjja kupê. Arngro'ã akamãtkam ar idjãpênh iba. Nã bãm ar amim apê. Ar ije pi'ók kaprĩre'ã ar ajwÿr kêt kadjy. Nhÿnh ne me'õ kute ar ijo djuw mex'õ bar ije kum o pãnh kêt? Arkati.

⁹ Nã bãm ar ã ane. Ar aje ar ijã amijakren ar ikõt amijo abamã. Jeju Kritu kute ar ijanor pumũnh nhirãm ren ate ikrãn arek ikrĩ nhyM me ren ijo djuw mex kajo nhyM ren mrãmri kõt. NhyM bep kati, ar ba ne bar idjãpênhbit iba, ar aje ar idjãpênhkõt ar ipumũnh ne aje ar ijã amijakremã.

¹⁰ Ar akam ar idjãm kam ne bar arÿm ar amã,

—Godja me'õ àpênh prãm kêt kwãrĩk wãnh gar kum õ kwÿ krên djã nhõr kêt, ane.

¹¹ Ar akam ar akwÿ ne ar àpênh prãm kêtumrêx ne ar ba bar arÿm kuma. Nãm ar mÿjja kupênh kêt ne kam kikre kabe'ã kabẽn prãm kadjybit ar ba.

¹² Ê, ar prĩne ikabẽn ma. Bẽnjadwÿr Jeju Kritu kabẽnkõt ne bar arkum ukanga-jamã ikabẽn jarê ne àpênh'ã arkum apnê ne arkum,

—Dja gar akrãnmã adjãpênh ar aba. Ar anhõ kwÿ krên kadjy adjãpênh ar aba, ane.

¹³ Be, akmere ar, àpnhĩre ar, ar akunĩ dja gar amrãnh mexja kanga kêt. Ar akunĩ dja gar amrãnh mekkumrêx ne.

¹⁴ Godja me'õ ar ikabẽnja mar prãm kêt, ar ije ar amã 'ã pi'ók no'ókja mar prãm kêt gar 'ãno djan omũn kum akre rax. Kute on amim kator ne pijãm kadjy. Kadjy dja gar 'ã ano tÿx ne 'ãno djan omũ.

¹⁵ Djãm ar aje o akurê djwÿnhmã? Kati, ar aje o akamykam dja gar abẽn djãnh no katio bit kum akabẽn ne kum,

—On tu Metĩndjwÿnh kabẽn markumrêx ne kõt ar amijo aba, ane. Dja gar ã kum ane.

Kabẽn jarẽnhõ ino rer.

¹⁶ Gê Bẽnjadwÿr kute memã umar mex jarẽnh djwÿnh ta ar amã umar mex jarê gar mã adjumar mexbit me o aba gê te mÿjja ar ajo ajkê gar mã adjumar mex ne ar aba. Gê Bẽnjadwÿr amimê ar ar ajo ba.

¹⁷ Aje, ibê Paur ne ba ar amã pi'ók no'ók ne. Ê, ba ne ba inhikrao pi'ók no'ók ja ngrire no'ók ne o ino re. Ije memã pi'ók no'ók kunĩkõt ne ba ã pi'ók no'ók kryre o ane.

¹⁸ Gê gwaj banhõ Bẽnjadwÿr Jeju Kritu prĩne ukaprĩkõt ar ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur kute Ximoximã pi'òk kumrëx no'òk ne ja.

Paur ne krabê Ximoximã pi'òk no'òk ne. Mýjkôt ne o kra? Jejukôt. Kute kum arënh nhyam kute tu amim markumrëxkôt ne o kra. Nhyam kam arkum aben Kínhkumrëx ne.

Nhyam kam Paur kumrëx ne kríraxbê Epexukam bôx ne kam ar memã Metíndjwýnh'ã ujarënh ba ne kam tã. Nhyam kam Ximoxidjwý arým kam bôx. Kam tã bôx ne kam ar kam memã 'ã ujarënh ba, memã Jeju jarënh ba. Nhyam me kwý arým príne amikajmãtã Jeju me. Nhyam bep ar kwý ne ar arík 'ëx ne kute amijo Jeju mar. Ar kute mar kêtumrëx ne arík 'ëx ne memã mýjja jarë. Nãm we ar,

—Kwãrik wãnh abenwýr mör kêt, ane. Ne,

—Mrywã kur kêt, ane. Nãm ar ã kupa'ã me akre ar o bao ane. Ar ja 'ã ne Paur Ximoximã kum,

—Dja ga akabëno ar ity gê ar anhikrê, ane. Ne kam ajte me kute amim Jeju mar'ã kum karô ne kum,

—Ë, Jeju nhô me jao ba djwýnhmê me atãri àpënhjamê gêdja ar katãt mrãn memã Metíndjwýnh'ã ajarë, ane. Ne kam Ximoximãdjwý kum,

—Ë, gadjwý, gadjwý dja ga katãt mrãn Metíndjwýnh kabënkôt príne memã arë, ane. Ne kam ajte me'ã kum karô, me Metíndjwýnh kabënkôt katãt mrãnhmã, me mymê me niremê me ari memã àpënh kajgo ar bajamê me 'uwútmê, me kuní. Me kuní ne me Metíndjwýnh kabënkôt katãt mrãnhmã ajte Ximoximã me'ã karô. Ne kam me'ã kum pi'òk no'òk ne kum ano. Tãm ne ja.

¹⁻² Akmere Ximoxi, ba ibê Paur ne ba amã pi'òk no'òk ne. Ximoxi, ikra djwýnh, amã ne ba pi'òk no'òk ne. Ije amã Jeju jarënh ga tu aje amim markumrëx kôt ne ba arým ajo ikrakumrëx ne. Ba ibê Paur, ne ba amã pi'òk no'òk ne. Djãm ba ne ba Jejumã idjãpënh? Kati, Metíndjwýnhmê Kritu Jeju ar ta ne ar imã idjãpënh jarëñ ijano, ije memã 'ã idjujarënhmã ijano. Metíndjwýnh, kute gu bapytãr djwýnhjamê Kritu Jeju gu baje amiwýr kam amakjamê, ar ta ne ar imã kabën jarë ba kam arkum idjãpënh iba.

Be, gê Metíndjwýnh ajo djuw mex. Kritu Jeju gu banhô Bënjadjwýrmê Bãmbê Metíndjwýnh ar ukapríkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba. Gê arkum akaprí ne amã umar mex jarë, ga kam adjumar mex ne ar aba.

Kute Metíndjwýnh kabën jarënh djwýnh 'ëxnhí bôxmã arënh.

Rô 16.17; Xim k 6.3; Xit 1.10

³ Ë, dja ga arek Epexukam djan nêje ar kukrà. Wãnh ne ar kwý arík kupa'ã ar

memã arënh ba, Metíndjwýnh kabën kupa'ã ar memã arënh ba. Dja ga nêje akabëno ar ity. Nã bãm itëm kutã, pykabê Matenimã itëm kutã amã ikabën jarëñ kam arým ajbir ajte ar'ã amã pi'òk no'òk ne ano.

⁴ Dja ga arkum,

—Kwãrik wãnh ar me túmre'a ujarënh kajgomê me akukãmãre nhidji me kute túmrãm abenmã arënhja kwãrik on wãnh nô. Kôt ne me abenmã kabën ar ban kam me kute amim Metíndjwýnh mar ne 'ãno ãm kêt. Tãm dja on wãnh nô, ane.

⁵ Akmere Ximoxi, mýj kadjy ne ba amã ikabën ja jarë? Bir, me kum aben jabê kadjy. Godja me ôkre kadjwýnhbê axwe 'ô nör kêt ne kute amikam axwe 'ô mar kêt kam arým kôt kum aben jabê. Ne kam ajte me kute mrãmri amim Jeju markumrëx kôt ne me kum aben jabê. Kadjy ne ba amã ikabën ja jarë.

⁶ Bir be, me kwý arým kute ja mar prãm kêt kam arým kabën kajgoo kumex, ne abenkam kangao kumex. Jabit ne me kuma.

⁷ Djãm me ja kute mýjja mar got. Kute Mójdjê kukràdjã mar kêtjakam kukràdjã kupa'ã ar memã arënh ba. Ar ta ne ar amijo memã mýjja'ã ujarënh djwýnh ne. Ne kute memã,

—Mrãmri ne ba ije me amã arënhja. Kôt ne ba me amã arë, anhýr ar o ba. Bep kati, ar kute ta amikabën mar kêt ne Mójdjê kukràdjã mar kêt.

⁸ Be, Mójdjê kukràdjãja ne mexkumrëx. Gu arým kuma. Ne ren ar kuman kôt ar amijo ba nhyam arým rãn mexkumrëx. Nhyam bep kati, ar ja kute mar kêt ne ar kupa'ã memã arënh ar o ba.

⁹ Be, nhýnh me jamã ne Mójdjê kukràdjãja? Djãm me kute katãt amijo bajamã? Kati, me kute axweo amiptãrjamê, me amakkre kêtjamê, me kute Metíndjwýnh mar prãm kêtjamê, me axwejamê, me kute mýjja punubit mar prãmjamê, me kute Metíndjwýnh japryjamê, me kute nãmê bãm ar parjamê, me kute me parjamê

¹⁰ me prô nãr mjën prãmjamê, me my ta kute aben nínho bajamê, me kute mekbê krao ãkínhamê, me 'ëxnhíjamê, me kute me kã mex jarënhjamê, nãr me kute mýjja amiptãr, Metíndjwýnh kute katãt memã amikukràdjã jarënh ne mekbê mýjja puma nhyam me kute o amiptãrjamê. Me ja kuní kadjy ne Mójdjê kukràdjãja. Gu arým kuma.

¹¹ Nã, Metíndjwýnh amikabën nykôt katãt memã amikukràdjã jarë. Djãm kabën ny punu got. Axwe mextire. Metíndjwýnh ne mexo, umao me rer mex ne. Nhyam kabën nydjwý ã mexo, umao ane. Nhyam kam ta, Metíndjwýnh kínhire ta ne imã amijã ujarënh ny jarëñ ijano ba kam ô'ã memã arënh ba, memã 'ã idjujarënh tã.

Kritu kum Paur kaprî ne kute àpênh 'à mēnh.

¹² Ê, akmere, mrāmri ne Kritu Jeju gu banhō Bēnjadjwŷr amim idja. Kum idjâpênhmā ne amim idja. Nām amikajmā'ā ima, ije 'ā ingrā tŷx ne kanga kêt mā kôt tu iman amim idjan imā idjâpênh jarē.

—Dja ga imā apê, ane. Ne kam kadjy imā tŷx jadjâ ba kam kum idjâpênh mex ar iban kôt kum amikîn jarē. Mrāmri ne Kritu Jeju imā mexkumrêx ba kam kum amikîn jarē.

¹³ Amrêbê ne ba Jeju japyr ar o iban arîk ūno iban Jeju nhō me jao ibikênhō iba. Nā bām te Jejukam ijaxwe nhyum tu kum ikaprîn kam amim idja. Nā, mrāmri ne tu kum ikaprî. Kraxje ije amikajmā'ā Jeju mar kêt kam ije amimar kêt nhyum bi kum ikaprî.

¹⁴ Nām gu banhō Bēnjadjwŷr tu ukaprîkôt kum ikaprî raxkumrêx ne prîne ijo djuw mex. Djām ukaprî kêt got. Kum ikaprî rax ba arŷm jakam ije amikajmā'ā amim markumrêx. Ije amikajmā'ā Kritu Jeju markumrêx ne imā abê:kumrêx.

¹⁵ Ê, mrāmri ne me abenmā kum,

—Kritu Jeju arŷm pykamā ruw, kute me axwe pytarmā ne ruw, ane. Mrāmri ne me abenmā arê. Kabên ja dja me tu markumrêx ne amijamakkrekam kunhō. Be, kute me axwe pytarmā ne pykamā ruw.

Ba ne ba ijaxweo me axwe kunî jakre.

¹⁶ Te ijaxwe rax nhyum bi kum ikaprî rax ne. Jeju Kritu kute akrānmā meo tēm nhyum me kute mar kadjy. Te ijaxwe raxo ije me kunî jakrenh nhyum mā Jeju kute akrānmā prî'ā ijo tēmja pumū. Mŷkam? Godja me'ō kute ijaxwe pyrāk ne kute Jeju japyr jabej dja ikôpdji'ā ā ikudjwa anen tu amim Jeju kamnhŷkumrêx ne kam ikudjwa tyk nhi-jukri tîn rā'ā rā'ā kadjy. Kadjy ne Jeju kum ikaprîn akrānmā prî'ā ijo tē. Kam ne ba amā,

—Jeju kute me axwe pytarmā ne pykamā ruw, ane.

¹⁷ Be, Metîndjwŷnh djukaprija pumū. Kumā dja me rax jarē. Djām bēnjadjwŷr ngri got. Dja memā Bēnjadjwŷr rax rā'ā: rā'ā Bēnjadjwŷr rax. Dja tyk kêt kumrêx ne. Me kute noo omūnh kêt kumrêx ne. Kubê Metîndjwŷnh pydji. Atemā 'ō kêt kumrêx. Kumā dja me rax jarēn kum uma jarēn mex jarē. Dja me kum arēnh rā'ā: rā'ā ne. Mrāmri. Tām ne ja.

¹⁸ Ê, ikra Ximoxi, akmere, ba arŷm amā ikabên jarē. Gora ikabên ja ma. Amrêbê ne me Metîndjwŷnh kabên jarēnh djwŷnh adjâpênhmā akabin prîne adjâpênh'ā amā karō. Kôt ne ba amā ikabên ja jarē. Ê, dja ga ar ikabên ja man kôt atŷx ne. Ê, ba me abenwŷr prôt'ā atŷx jakre. Ê, gora

atŷx. Gora atŷx ne amā me uma kêt ne kâj bē memā Metîndjwŷnh kabên jarē gē me amikajmātā kuma. Kute me tŷx kum me uma kêt ne tu kute abenwŷr prôtja pyrāk.

¹⁹ Nā, dja ga ā anen Jeju'ā angrā tŷx ne amim mŷjja mexbit man kôt amijo aban kam amikam ajaxwe 'ō mar kêt kumrêx ne ar aba.

Nhyum bep me kwŷ ne me arŷm Jeju'ā ngrā tŷx kêt ne kôt amijo ba kêt ne kam arŷm kangan amijo ajkê.

²⁰ Be, Imenemê Arexārimê ne ar arŷm Jeju kangan amijo ajkê. Arŷm ne ar amijo ajkê. Kam ne ba arŷm Xatanajmā ar kanga, ar kute Jeju japyr kêt kadjy ne ba arŷm kum ar kanga.

2

¹ Be, akmere, ba amā arê ga aman amū idjō'ā memā arê. Dja me Metîndjwŷnhmā mā kabên ne kum me kunî jarē. Mā ne mete Metîndjwŷnhmā kabên kute? Dja me kum aben jarēn kum abeno a'uw. Ne kam jām meo akêx ne me jadjwŷ kum meo a'uw. Ne kôt kum ôdjānh jarēn kum amikîn jarē.

² Nā, dja gu me kum pykacam me bēnjadjwŷr rûnhjao a'uw ne kam ajte me bēnjadjwŷr kry kute meo ba jadjwŷō a'uw.

Mŷkam? Bir, me kute akrānmā me bajo ba gu me badjumar mex ne ar baba kadjy. Kam dja gu me Metîndjwŷnh kabênkôt ar baba ne kôt ar amijo baba katāt ne.

³ Be, me ā kute Metîndjwŷnhmā kabêno anhŷrkam mexkumrêx. Kam dja Metîndjwŷnh mekam kînhkumrêx. Metîndjwŷnh kubê me bapytār djwŷnh dja mekam kînhkumrêx.

⁴ Nā, kute me kunî pytār prām kumrêx. Nām arŷm memā katāt kabên nhyum me kute tu markumrêxmā.

⁵ Nā, Metîndjwŷnh pydjii ne kam ajte kute Bām'ā me bamēnh djwŷnh pydjii, kubêngôkre,* kubê ne Kritu Jeju. Me bajaxwekam ne gu me Metîndjwŷnh'ŷr babôx kêt ne. Nhyum kam kra ta amijo kubêngôkren me bawŷr bôx ne kam Bām'ŷr me bajo bôx. Gu me kam arkôt baba. Kute Bām'ŷr me bajo bôx djwŷnh pydjii. Atemā 'ō kêt, kubêngôkre, kubê ne Kritu Jeju.

⁶ Jeju ta, kute memā amikangan me kunî pānh tyk, tām ne amrêbê Metîndjwŷnh 'ā akati jakre nhyum arŷm 'ŷr bôx nhyum kam arŷm amijo aptān memā amikangan me kunî pānh ty, me kunî kute mar kadjy. Me kunî kute,

—Mrāmri Metîndjwŷnh kum me bajabên kute me bapytarmā, anhŷr kadjy. Kadjy ne ty.

* 2:5 Kritu ne amijo kubêngôkre kute mrāmri ne apŷnh me ô pyka djari kunîkôt me kunî: bêngôkreja pyrāk. Kubê kâ jakamê me kakrâtykmê me babêngôkremê ne me kunî: bêngôkre. Me kamrômê me kukrâdjâ kunî kubêngôkreo aben pyrāk. Jakam dja ga Karō 17.26 jarēn ama.

⁷ Kam ne Metëndjwýnh ijano ba të. Ba ikumrëx itëm ne ije memã Metëndjwýnh kute me utãr jarënhmã. Jeju kute ijanorkôt ne ba me bajtemdjwý'ýr tën bõx ne memã kãj bê Metëndjwýnh'ã ajarë. Nã bãm memã Metëndjwýnh kabën katãtja, 'ëxnhĩ këtja jarë nhym me amikajmã'ã kuma. Kadjy ne ijano ba të. Mrãmri ne ikabënja. Ijëxnhĩ këtikumrëx.

⁸ Ije, ije ar amã Metëndjwýnh jarënh gar aje kum akabënmã ba ate o akno. Ba akubyn ar amã arë gar ama.

Dja pyka kunikôt mete abeno bikprõnhkam me my Metëndjwýnhmã kabën. Dja me prïne Metëndjwýnhmã amijarë. Me mexo mexkumrëx, me kute mýjja punu 'õ mar prãm kët, me ja dja me kum kabën. Nhym bep me ngryknhĩ, me kute kabëno aben japanh, me tãm dja me kum kabën kët ne.

Me nire kute akrãnmã amijo bamã.

Kõ k 14.34; Xit 2.3; Ped k 3.1

⁹⁻¹⁰ Nhym me niredjwý. Dja me nire kute Jeju marja akrãnmã amijo ba mexkumrëx, kwãrik wãnh amimex ne me my nokam mrãnh kët. Dja ga me apijãm ne ar aba. Mýkam dja ga me akrãkabito mex? Nã gãm me amikakrwýnhmẽ akunhërmẽ angãmẽ kubëkã mexmẽ o amimex ne ar aba. Me akrãkabit ne mex. Me my nomã amrãnh kadjybit aje amikrã ngrãnh, amikakrwýnh, ne amimex, ja ne punu. Bep kati, me nire kute,

–Ba ije Jeju mar, anhýrja dja apýnh kabën mexo amiptãn o amimex.

¹¹ Me kute Metëndjwýnhkôt abeno bikprõnhkam dja me nire anihkrën nhýn Metëndjwýnh kabën maro nhý. Akrãnmã dja me Jeju nhõ me jao ba djwýnh kabën maro nhýn amijamakkrekam kunhõ.

¹² Kwãrik wãnh me nire dja me me my jakre kët ne me mymã kabën jarënh kët ne. Nhym bep me my gëdja me me niremẽ me mymẽ me akre nhym me nire anihkrën me kabën maro nhý.

¹³ Mýkam? Bir, Metëndjwýnh ne mybë Adão kumrëx nhípëx ne kam atãri nibë Ewa nhípëx ne.

¹⁴ Be djãm Xatanaj ne Adão noo akno? Kati, nija ne noo akno. Nhym kam nija arým Metëndjwýnhkam amikrã. Be, kam ne ba amã,

–Kwãrik wãnh me nire dja me me my jakre kët, ane.

¹⁵ Nija ne te Metëndjwýnhkam amikrã nhym mã Metëndjwýnh kum me nire jabëkumrëx ne me kra bixadjwýr kutã me utã. Me nire kute Jeju marja gëdja me Jeju 'ãno dja ne mã kum me abëkumrëx ne kute mýjja punu 'õ mar prãm kët kam gëdja mexo

mexkumrëx ne mã me my nomã mrãnh kët. Godja me ã kute anhýr jabej nhym Metëndjwýnh me kra bixadjwýr kutã me utã nhym me kra me bìn kët ne.

3

Kute ar kute Jeju nhõ me jao ba djwýnhmã 'ã karõ.

Xit 1.6

¹ Be mrãmri ne me abenmã kum,

–Gëdja me'õ kute meo ba prãm jabej, kute Jeju nhõ me jao ba prãm jabej, mrãmri mexkumrëx. Nã, mrãmri mexkumrëx. Nã, kôt ne me kute arënhja.

² Be, mã gëdja Jeju nhõ me jao ba djwýnh kute? Me axwe kët ne kute amijo ba mex-tire nhym kam me me'ã kabën këtja, me prõ pýnh, me bixaêr punu kët, me kute amipnënh ne ar ba, me kabôt kati, me kute meo djwú mex prãm, me kute memã Metëndjwýnh'ã ujarënh prãm, me ja gëdja me Jeju nhõ me jao ba.

³ Kwãrik wãnh me kum kadjwati kangõ* djãnh, me àkrë, me kute kabëno me apanh prãmja, me kute pi'õk kapribit mar ne kute amim o àptãrja, kwãrik wãnh me ja gëdja me meo ba kët ne. Bep kati, me ukaprimẽ, me kute umar mex marja dja me Jeju nhõ me jao ba.

⁴ Dja me'õ meo ba prãm jabej dja kumrëx amim prõmẽ kra jakre, ne arkum mrãnh mex-tire gë ar omün kam adjwýnhdjwý kôt mrãnh mexkumrëx. Dja amim ar jao ba mex nhym kra amakkre mex ne kabënkôt ar amijo ba nhym kam arým kôt Jeju nhõ me jao ba.

⁵ Nok ren me'õja ar meo ban kam prõmẽ kra jakre këtikumrëx ne kam Metëndjwýnh nhõ me jabit me akre, mã gëdja on? Mã gëdja kam nẽ? Ije, mýkam ne prõmẽ kraja ar o ba mex kët nhym kra jaxwe rä'ã? Ije kum bep nãm ren amim prõmẽ krawã kumrëx jakren kam ren kôt Metëndjwýnh nhõ me ja jakre. Mýkam ne prõmẽ krawã ar o ba kët ne kam Metëndjwýnh nhõ me jabit ar o ba?

⁶ Kwãrik wãnh me'õ ajbir kute Jejuo aminhõ ny'õ'ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh mënň kët. Mýkam? Bir, kute amiraxo àmra nhym kam ren Metëndjwýnh kute o bikënh karõ dja me kute Jejuo aminhõ ny'õ'ã meo ba djwýnh mënň kët. Ne ren amiraxo amra nhym ren Metëndjwýnh o ajkë. Mrãmri kute Xatanajo bikënhja pyrãk. Xatanaj kute amiraxo àmra nhym kam Metëndjwýnh kute prïne o bikënhja pyrãk. Ne ren me'õ ajbir kute Jejuo aminhõ ne ren meo ban ren amijo amra, Xatanajkôt amijo amra nhym ren Metëndjwýnh adjwýnhdjwý o ajkë.

* 3:3 Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunija, kadjwati kangõmẽ uba kangõmẽ, mýjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarë.

⁷ Nhyr bep kati, Jeju nhö me jao ba djwýnh dja amijo ba mextire nhyr kam me kátãmdjwý kum kính ne kum mex jarë. Nãr ren arík ar ba nhyr kam me kátãr rãn 'ã kabën ne. 'Ã kabën nhyr kam rãn Xatanaj iköta, Xatanaj meo ba djwýnhja nhiköta.

⁸ Nhyr Jeju nhö me jao ba djwýnh jatãri me ãpënhjadjwý dja me katãt mrã gë me me'ã kabën kët. Dja me kabën mexmë me kabën punuo aben nhikjë kët. Dja me kum kadjwati kangö[†] djãnh kët. Kwãrik wãnh gë me pi'ök kapri præmëbit me noo biknor præm kët.

⁹ Dja me amim Metíndjwýnh kukràdjã markumrëx ne 'ã ngrã týx ne. Metíndjwýnh kute me bamãbit amikukràdjão amirítja, kukràdjã tãmbit dja me 'ã ngrã týx ne maro ba ne mýjja mexbit mar ar o ba. Mýjja mexbit mar ar o ban kam amikam axwe 'õ mar kët. Kadjy dja me Metíndjwýnh kukràdjã'ã ngrã týx ne ar o ba.

¹⁰ Dja me Jeju nhö me jao ba djwýnh jatãri me ãpënhja kumrëx kabi nhyr me kabën mex ne kam ar kôt ãpënh ba. Godja me mrãmri mexkumrëx jabej ne kam arým ãpënh ar ba.

¹¹ Nhyr Jeju nhö me jao ba djwýnh jatãri me ãpënh præjadjwý. Me adjwýnhdjwý dja me katãt mrã gë me me'ã kabën kët. Dja me me kã mex jarënh præm kët. Dja me bixaër punu kët ne ar ba. Dja me præne mrãnh mextirenh kabën pýnh ne arë. Dja ã Jeju nhö me jao ba djwýnh jatãri me ãpënh præja ã ane.

¹² Be, Jeju nhö me jao ba djwýnh jatãri me ãpënh gëdja me præ pýnh ne. Dja me õ kikre kumrëxkam amim ar ja jakren arkum mrãnh mexkumrëx gë ar omũn kam adjwýnhdjwý kôt mrãnh mexkumrëx. Dja me amim krao ba mexkumrëx gë ar kabën mexkumrëx ne ar ba.

¹³ Godja me atãri me ãpënhja mrãmri ãpënh mex ne kam arým memã amimexo amirít nhyr me kátãmja arým me mex pumũn kam kum me kính. Gëdja mekam amikam pijãm kët ne kãjmã djan tu memã Jeju'ã ajarë. Me kute amim Kritu Jeju mar tũmkam tu memã 'ã ajarë. Bir be, dja ã Jeju nhö me jao ba djwýnhmë atãri me ãpënhmë ã ane.

¹⁴ Be, nã bãm amã ikabën'ã pi'ök no'ök ne amikukã ano. Dja ba i wãm kôt tã. Nã bãm amim itëm dja ma.

¹⁵ Nãr kon birãm dja ba amikrà ga præne omũn kam kôt memã arë, me kute mar kadjy. Metíndjwýnh kra kuní kute kôt ar amijo ba mar kadjy. Kadjy ne ba amã pi'ök no'ök jano. Apýnh pyka kuníköt ne

me bakwý arým amijo Jeju pytã nhyr Metíndjwýnh arým kôt me bajo kra. Gu me kôt arým apýnh banhõ pyka djãri kam aprakamã kôt aben pydji, Metíndjwýnh tũnjaköt mã pyka kuníköt aben pydji. Ne me kátãmmã Metíndjwýnh kabën jarënh ar o baba, Metíndjwýnh 'ëxnhí kët ne kute katãt kabën jarënhja memã arënh ar o baba.

¹⁶ Bir be, djãm mýjja kakrit, djãm mýjja præne, djãm mýjjao bikënh ne gu me arým amim kuman kam amim kamnhíxbë ar baba? Djãm mýjja ngri: got me tebë kute mar ne ate krãmã? Mrãmri ne Jeju ra:xi.

Nãm amijo kubëngökren[‡] kato.

Nhyr Metíndjwýnh Karõ kabin axwe kët mã katon kôt memã arë.

Nhyr kadjy mrãnh djwýnhdjwý arek omũnh ar o ba.

Nhyr me apýnh me õ pyka djãri kãj bë memã 'ã ujarënhõ ajmã.

Nhyr me kam pyka kuníköt tu amim markumrëx ne.

Nhyr kam Metíndjwýnh kãjkwamã o wabi, õ kãjkwa mextiremã o wabi. Õ kãjkwa mexo kute pykabë mýjja kuní jakren-hjamã o wabi.

Nãm ã Jeju raxo ane.

4

Kubë me kabën 'ëxnhí pyma.

¹ Be, akmere. Anhýr djwýnhràr me Metíndjwýnh Karõ arým præne me bamã arë, ne,

—Pyka kute o ino rer 'ýrkam dja me kwý amibë Jeju kangan ate amijo ba. Arým kum kính kët ne kam ate me karõ 'ëxnhíja kabën ma, me karõ djujarënh punubit man kôt amijo ba, ane.

² Nã, mrãmri me kwý dja me me karõ djõ'ã me akre. Me ajkwao bit kute Jeju mar ne 'ëxja, me tãm ne me ökre kadjwýnhbë kute mýjja punubit markam pijãm kët mex ne arík 'ëx ba ne me karõ 'ëxnhí djõ'ã me akre ne memã kum,

³ —Kwãrik wãnh abenwýr mör kët. Dja ga me tu akuprýkumrëx ne ar aba, ane. Ne ajte mry'õ nãr me ákur djã'õ mekbë uman memã,

—Kwãrik wãnh krën kët, ãm omũ, ane. Nhyr bep kati, Metíndjwýnh ta ne me bamã mry, me badjakur djã nhípëx, me baje 'ã kum amikính jarënh ne krën kadjy ne me bamã ipëx. Me baje amim Jeju markumrëx ne kam kôt baje mýjja marja, me bamã ne Metíndjwýnh me banhõ kwý krën djã'ã apýnh mýjja nhípëx.

[†] 3:8 Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kuníja, kadjwati kangömë uba kangömë, mýjja kangö kuní ne me kum kadjwati kangö jarë. [‡] 3:16 Kritu ne amijo kubëngökre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djãri kuníköt me kuní: bëngökreja pyrãk. Kubë kã jakamë me kakràtykmë me babëngökremë ne me kuní: bëngökre. Me kamrömë me kukràdjã kuní kubëngökreo aben pyrãk. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarënh ama.

⁴ Be, mýjja kunî Metîndjwýnh kute ipêxja ne mexkumrêx. Djâm mete mry nâr djwý'ô kanga kadjy ne Metîndjwýnh ipêx? Arkati, me kute Metîndjwýnhmâ 'â amikînh jarênh ne tu kute amim byr ne krênmâ ne ipêx.

⁵ Metîndjwýnh kabênkôt arým mrymê apýnh me badjakur djâ mexkumrêx. Mýjja kunî ne arým mexkumrêx. Gu me arým 'â kum amikînh jarê nhyr arým mexkumrêx.

⁶ Akmere, dja ga memâ arê, me kute Jejukôt abeno kamymâ ikabên ja jarê. Godja ga memâ ikabên ja jarênh arým mrâmri abê Kritu Jeju nhô âpênhkumrêx. Nâ, Metîndjwýnh kabên ne gu baje tu amim markumrêxja, kôt dja ga arek amijo tén amijo tén kam atýxkumrêx. Jeju kukràdjâ mexkumrêx, tãn ne ga arým kôt amijo tē. Dja ga arek kôt amijo tén amijo tén arým atýxkumrêx. Atýx ne arým Kritu Jejumâ adjâpênh mex ne.

⁷ Nhyr bep me tûmre'â ujarênh kajgoja dja wãnh nô. Tãn ne punu. Kati, dja ga prîne Metîndjwýnh kukràdjâkôt amijo tē. Katât amrãnh kadjy dja ga arek amijo tén arek amijo tén kam amitýxmâ amijakre. Djâm akrãk'â ne ba amâ ane? Kati, akadjwýnhbê atýx'ã ne ba amâ ane.

⁸ Mrâmri ne me î krãkâ týx kadjybit amijo djuw mex. Ja ne kãjbê mex. Nhyr bep me kadjwýnhbê me týxja mete Metîndjwýnh kukràdjâkôt amijo tēmkam týx, ja ne mrâmri mexkumrêx, tûmrãm mexkumrêx. Pyka jakam gu badjumar mex ne ar baba kadjy mex. Ne kam ajte batyk nhijukri akubyn batinkam kadjy mexkumrêx. Kadjy ne ba amâ,

—Metîndjwýnh kukràdjâkôt amijo tén kam kôt atýx, kôt amex, ane.

⁹ Mrâmri ne kabênja nhyr me abenmâ arê. Kabên ja dja me tu markumrêx ne amijamakkrekam nhôr-kumrêx.

¹⁰ Metîndjwýnh kute me kunî pytâr djwýnh, bep me baje amikajmâtâ marja ne mrâmri kubê me bapytâr djwý:nhkumrêx. Mrâmri ne gu me amim Metîndjwýnh kamnhîxbê ar baba, Metîndjwýnh tînja kamnhîxbê ar baba. Kam ne gu amikukãm kuman kam badjâpênh rax ne memâ arênhô tē, batyk djâ kêt ne memâ arênhô tē.

Metîndjwýnhmâ âpênhkumrêxmâ kum 'â karô.

¹¹ Be, akmere, dja ga apijâm kêt ne tu memâ ikabên ja jarênh memâ Metîndjwýnh kukràdjâ jarê.

¹² Kwãrik wãnh gê me amâ,

—Ýgê, e kum djâm ajabatãnh ne ga ar me akreo aba, anhýr kêt. Bep kati, dja ga te ajbir ajabatãnh ne mã katât mrã gê me ajã amijakre, me kute amim Jeju marja ajã amijakre. Kadjy dja ga akabên mexbit jarênh ar o aban amrãnh mex ne amâ me abên

amim Jeju markumrêx ne 'â angrã týx ne aprô prãm kêt ne ar aba. Dja ga 'ã ane nhyr me ajã amijakren 'ã akudjwa amijo anhýro bao ane.

¹³ Dja ga kãj bê memâ Metîndjwýnh kabên jarênh memâ Metîndjwýnh kabêno amirît ne memâ kukràdjâ jarê. Ja dja ga 'ãno adjãm rã'ã ba awýr bôx. Ba ibê Paur dja ba awýr bôx.

¹⁴ Amrêbê ne me kute Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh arým Metîndjwýnhmâ adjan amâ,

—Ë, Metîndjwýnh ne arým amijo apytã ga kum adjâpênhmâ. Ta dja amâ týx jadjã ga kam atýx ne ar kum adjâpênh aba, ane. Nhyr kutã Jeju nhô me jao ba djwýnh akrã'ã ikra jadjuw, ga kam Metîndjwýnhmâ adjâpênh ar aba. Kwãrik wãnh Metîndjwýnh kute amim adjarwão abiknor kêt. Memâ Metîndjwýnh kukràdjâ jarênh 'ãno dja ne mã memâ 'ã adjujarênh aba.

¹⁵ Be, dja ga ikabênja tu markumrêx ne amijamakkrekam anhôn kôt amijo mō. Dja ga 'ã amijo atêmo anen arým amrãnh mexkumrêxo tén o tē nhyr me kunî arým amrãnh mexkôt apumôm kôt amâ kato.

¹⁶ Ë, ajaxwebê amipnên amrãnh katât kadjybit amima. Gora memâ Metîndjwýnh kabên jarê. Gora memâ arênh 'ãno dja. Godja ga anen arým amiptãn kam o me jadjwý pytã, me kute akabên maro ýrjadjwý pytã. Tãn ne ja.

5

Mebêngêtemê me 'uwtî'ã kum karô.

A Xim 2.24

¹ Ë, godja me kute amim Jeju marwã 'ô, mebêngêtte 'ô, me'ókam amikrà, kwãrik wãnh ga kum abên týx kêt ne akrãnmâ kum akabên ne kum,

—Kwãrik wãnh ga 'ã anhýr kêt, ane. Mrâmri ne me kra djwýnh kute bãmmã kabênja pyrãk, akrãnmâ kum akabên. Dja ga me kraremê me nôr nyreo akamyn me adjwýnhdjwýmã akabên mex jarê.

² Dja ga mebêngêxteo anãn me adjwýnhdjwýmã akrãnmâ akabên. Dja ga me kra pýnhmê me kurerero akanikwýnhkumrêx ne memãdjwý katât akabên jarênh mekam apijãm ne meo akanikwýnhkumrêx. Dja ga 'ã me kute amim Jeju mar kunimã akabên jarênhô ane.

³ Ë, akmere, ba amâ me 'uwtî'ã karô, ga amû idjô'ã memâ arê. Me kute amim Jeju marwã kute akrãnmâ mebê mjên tykjao djuw mexmã. Me kute amim Jeju marwã dja me me 'uwtîbito djuw mex.

⁴ Nhyr bep djâm me'ôbê mjên ty nhyr arým kra nâr kon tãmdjwý 'ô arým ta amim o djuw mex ne. Me'ô kra 'ô nã kute amim o djuw mex nhyr abatãnh ne arým amipãnh

amim não djuw mex ne. Ne me'ô tãmdjwý 'ô kwatynh 'ô amim tãmdjwýo djuw mex ne. O djuw mex nhym abatànñ ne kam amipànñ kwatynho djuw mex ne. Me kute mrãmri Metũndjwýnh mar jabej dja ã ô kikre kumrêxkam amim me 'uwtĩo djuw mexo anen kam atãri amũ me jadjwý o djuw mex ne. Kam ne Metũndjwýnh arým mekam kĩnhkumrêx ne.

⁵⁻⁶ Ate gẽdja me'ôbẽ mjẽn ty nhym arĩk ar ba. Nãm amidjwýnhbit amiman ar amijo ba. Ne kam kute me'ô tyk pyrãk. Tĩnri kute me'ô tyk pyrãk, kute Metũndjwýnh mar kêtgam, arĩk ar bakam. 'Uwtĩ kajgo ne wã. Kwãrĩk wãnh me wã. Me tãm dja gar aje Jeju marwã o djuw mex kêt. Nhym bep atemã me'ô mjẽn kubẽ tyk nhym kam ate: ar ba ne kam amijã Metũndjwýnh kamnhĩxkumrêx ne kam kum kabẽn ne kum amijo a'awn kam ajte jãm me jao akẽx ne ajte kum meo a'uw. Akamãtkammẽ a'urimẽ kum kabẽn 'ãno dja. Me'ô tãm ne mrãmri 'uwtĩkumrêx. Tãmbit dja gar aje Jeju marwã o djuw mex ne.

⁷ Dja ga memã ikabẽn ja jarẽ gẽ me'ô kra nãr kon me'ô tãmdjwý õbikwa 'uwtĩo djuw mex. Dja o djuw mex gẽ me 'ã kabẽn kêt.

⁸ Godja me kute amim Jeju mar 'ô ta ùrkwã djwýnhkam amim me jao djuw mex kêt ne kam arým mrãmri axwen arým Jeju kabẽn kanga, ne kute axweo me kãtãmja, me kute Jeju mar kêtja jakrenh mex ne.

⁹ Ë, ba amã me 'uwtĩ nhõ pi'òk'ã karõ. Dja ga me 'uwtĩ nhidji pi'òk no'òkkam anhõ, me kute amim Jeju marwã kute kõt meo djuw mex kadjy. Ë, kwãrĩk wãnh me abatànñ nybẽ mjẽn tykwã kwãrĩk wãnh me 'uwtĩkõt pi'òk no'òkkam idji nhõr kêt. Kubẽ mjẽn tyk bẽngẽxtebit dja ga idji nhõ gẽ me kute amim Jeju mar meo djuw mex.

Djãm ori arým 'ã amex 60 apẽx jabej? Djãm ori mjẽn tĩnri krõ'ã mjẽn kêt nhym kam kubẽ mjẽn tyk nhijukri me kute krõ'ã o prõ kêt jabej?

¹⁰ Djori kum mýjja mexbit kĩnh ne ar o ba nhym me kunĩ arým kõt omũn abenmã arẽnh jabej? Djori amikõpdji'ã kra jakreo tẽ nhym kudjwa mexkumrêx jabej? Djori õbikwa kêtgam meo djuw mex jabej? Djori prĩne Metũndjwýnh nhõ me wão djuw mex ne memã õdjãnh jabej? Djori kum me umar punu kaprĩ jabej? Djori kute mýjja mexo amiptãrkõt kute mýjja mexbit mar jabej? Djãm ori ã kute anhýr jabej mrãmri mexkumrêx, me 'uwtĩkõt pi'òk no'òkkam idji nhõ, me kute amim Jeju marja kunĩ kute me 'uwtĩ jao djuw mex kadjy.

¹¹⁻¹² Nhym bep kwãrĩk wãnh ar abatànñ nybẽ mjẽn tykja kwãrĩk wãnh pi'òk no'òkkam me 'uwtĩ ro'ã idji nhõr kêt. Mýkam? Bir, ar 'uwtĩja kute õbẽ,

—Ba ikuprý gẽ me'ô iwýr mõr kêtumrêx. Ba tu Kritumã idjãpẽnñbit, anhýrja tu o aknon ajte kum me my kĩnh nhym me'ô 'ýr mõr prãme kum Kritu kĩnh kêt ne kubẽ amijo akẽx nhym me arým 'ã kabẽn ne.

¹³ Nhym ar kum ukangabit ma ne kam kikremã ipõko tẽ. Djãm arkum ukangabit? Kati, nãm ar kabẽn prãmdjwý, ne me'ã kabẽn tẽ, me pijãm djãbit, mýjja punubit jarẽnho tẽ.

¹⁴ Kam ne ba memã kum,

—Dja ar abatànñ nybẽ mjẽn tyk ajte mjẽn ne kam amim kra mý ne kramẽ mjẽnno djuw mex ne akrãmã ãpẽnñ ar ba. Be, nã bãm ã ar abatànñ nybẽ mjẽn tykjamã ane. Mýkam? Bir, me bakurẽ djwýnh kute me bajã kabẽn kêt kadjy.

¹⁵ Bir be, Ar kubẽ mjẽn tyk kwý arým Jeju kangan Xatanajkõt amijo ba. Kam ne ba amã arẽ.

¹⁶ Nhym bep me kute amim Jeju mar ni 'õ nãr my 'õ õbikwabẽ mjẽn tyk jabej ta dja amim õbikwa 'uwtĩo djuw mex. Nhym ate me kute Jejukõt aben pydjija gẽdja me'ô 'uwtĩkumrêx ne ate: ar bajao djuw mex ne.

Me kute kãjmã meo ba djwýnh kamẽnhmã.

¹⁷ Ë, me jadjwý. Jeju nhõ me jao ba djwýnh kute prĩne meo jaja, ar tãm dja me kãjmã me kamẽ. Jeju nhõ me jao ba djwýnh kute memã Metũndjwýnh kabẽn jarẽnñ ne kute memã o amirĩtkam ãpẽnñ rax. Me tãm dja me mrãmri kãjmã me kamẽn memã o pãnh mex ne. Ar kute memã Metũndjwýnh kabẽn jarẽnñ pãnh.

¹⁸ Kam ne Metũndjwýnh kabẽn'ã pi'òk no'òkkam memã,

—Mryti kute amã ãpẽnñ ar ba ne kute amã bãygogo 'yka ka'uko ipõko ãmja kwãrĩk wãnh inhu djuwpre kêt gẽ ta ãpẽnñ pãnh ãkur tẽ. Nãm mryti'ã Metũndjwýnh nhõ me jao ba djwýnh jakren ãkur'ã kum pãnh jakre. Jeju nhõ me jao ba djwýnhmã me kute o pãnhmã. Ne ajte Metũndjwýnh kabẽnkam ne,

—Me ãpẽnñ ne pãnh, ane. Me ãpẽnñ me mãnñkutã tãm gẽdja memã o pãnh, ane. Kam ne ba amã,

—Dja me Jeju nhõ me jao ba djwýnhmã o pãnh mex, ane.

¹⁹ Ë, mýjja 'õdjwý dja ba amã arẽ. Gẽdja me Jeju nhõ me jao ba djwýnh'ã kabẽn ne arĩk me kãtãm jarẽ ga tu ate akrã. Djãm me 'exnhĩ kêt got. Nhym bep me'ô ar amãnñkrut nãr kon amãnñkrut ne ikjẽ kêt ne mrãmri kute noo axwekõt omũnh ne axikõt arẽnñ ga kam arým tu 'ýr tẽn kum akabẽn jarẽ gẽ amim kato.

²⁰ Godja mrãmri Jeju nhõ me jao ba djwýnh kute mekam axwe jabej dja ga tu me kute amim Jeju mar nhipõkri kum abẽn týx, me kute maro ýrja tĩn prãm ne axwe kêt kadjy.

²¹ Ê, ba amã mýjja 'ôdjwý jarê. Dja ga tu memã akabêno aben pyràk. Dja ga tu me kunĩmã axikôt akabên.

Ê, Metĩndjwýnhmê Kritu Jejumê Metĩndjwýnh kute amijo kadjy mrãnh djwýnh pytãr ja, ar kute ikabên mar ne ikôt kabênkam ne ba mrãmri tu amã ikabên jarê.

Ê, gora ikabên ja ma. Ikabên kunĩ ma, prĩne ikabên ja ma. Ê, dja ga me kunĩmã akabêno aben pyràk. Kwãrĩk wãnh me umaje anhôkre kadjwýnhbê amim,

–Be, inhôbikwa ne ja. Ba kum ikabên kêt, anhýr kêt. Dja te anhôbikwa, ga tu kum akabên jarê, apijãm kêt ne tu kum akabên jarê.

Nãr kon, kwãrĩk wãnh anhôkre kadjwýnhbê amim,

–Be, tãwã ne ôbikwa krãptĩ. Ba kum ikabên kêt, anhýr kêt. Dja te ôbikwa krãptĩ ga tu kum akabên jarê, amã me uma kêt ne tu kum akabên jarê. Dja ga tu me kunĩmã akabêno aben pyràk.

²² Ê, kwãrĩk wãnh ga arĩk aje me kabi kêt kam Metĩndjwýnhmã me umjýr kêt, kum ãpênh kadjy kum me umjýr ne 'ã anhikra jadjwýr kêt. Dja ga anen ano katon tu mar kêt ne Metĩndjwýnhmã me'ô dja nhy m arým mekam amikrão ba jabej ga kam ga mãn kute ajaxwe pyràk. Kwãrĩk wãnh ã anhýr kêt ne mekôt ajaxwe kêt. Ga dja ga tu katãt mrã.

²³ Ê, atikkrekam akanê prãm kam ne ga akanê prãm ne. Kadjy dja ga uba kangô kwý ikô. Uba kangômê ngômê apýnh dja ga o akômo tê.

²⁴ Ê, me kwý ne me axwekam amirĩtkumrêx. Nhy m me kunĩ kôt omũn arêhno kumex. Nhy m kam me memã axwe pãnh jarê. Nhy m bep me kwý ne me axwekam amirĩt kêt ne. Metĩndjwýnh gédja tũmrãm memã o amirĩt ne memã kum katon memã pãnh jarê nhy m me kam kôt omũ.

²⁵ Nhy m me mexdjwý ne me amirĩt ne. Nhy m me abenmã me arê. Nhy m me kwý apdju ne. Djãm mrãmri tu bipdjurkumrêx? Kati, Metĩndjwýnh gédja tũmrãm memã me mexo amirĩt ne, nhy m me arým kôt omũ.

6

Me ô ãpênh kajgoja'ã kum karô.

Ep 6.5; Kor 3.22; Xit 2.9; Ped k 2.18

¹ Ê, akmere, dja ga me memã ãpênh kajgo ar bawã, me kute meo pãnh ne amim me pa 'amýnh nhy m me memã ãpênh kajgo ar ba ne kute amim Jeju mar wãdjwýmã arê gé me ô bēnjadjwýr kabên kôt amijo ban prĩne kabên ma. Mýkam? Bir, me kãtãm kute Metĩndjwýnh japrý kêt kadjy, ne kute Metĩndjwýnh kukrãdjãdjwý japrý kêt kadjy.

² Dja ga aje me memã ãpênh kajgo ar bawãmã kum,

–Ê, djori ar anhô bēnjadjwýrwã ar akudjwa kute Jeju mar jabej kwãrĩk wãnh gar amã kurê kêt. Djãm ar aje Jejukôt abeno akamykam amã kurêmã got. Arkati. Dja gar tu kum adjãpênh mextire ne ar aba. Mýkam? Bir, ar akamýmã ne gar apê. Kute Jeju mar 'ô, Metĩndjwýnh kum abê 'ô, kumã ne gar apê. Kam dja gar kum adjãpênh mextire ne ar aba, ane. ã me pardjamã ane.

Ê, gora prĩne memã ikabên ja jarên ikabên jao amirĩto aba.

Nêkrêxkôtbit me umarja ne me umar mex kêt kumrêx.

³⁻⁴ Godja me'ô atemã kabên 'ô jarêhno ku'ê prãm jabej arým amijo ajkên kam Bēnjadjwýr Jeju Kritu kabên mexja kubê kĩnh no kati ne kam kôt kabên kêt ne. Ne aje Metĩndjwýnh kute katãt gu bakrã pymjýr'ã ujarênhja kubê kĩnh no kati ne kam kôt kabên kêt ne. Mrãmri ne 'êx ne amiraxbito amran kam kute mýjja mar kêt mexi. Nãm ajbãn ajmãn me kukrãdjã kajgo mex mýr jabej memã akij. Ne kam kabêno me apanhbit mar prãm. ã me kute anhýr ne punu. Nãm me ã anhýr ban kam mýjja kukrãdjã'ã ngyrk ne abenbê meo bikjêro ban aben japrý ne aben kamnhix ar o ban

⁵ mã kabêno aben japanh ar o ba. Mýjwã ne arým me ja djumar djã ajmã o nhy m me arým katãt kabênkumrêxja mar kêt. Nãm me nêkrêx prãme 'êx ne we,

–Be, ba amijo Jeju mar gé inhô nêkrêx kumex ba kam amimexkumrêx ne, ane. Nãm me ã nêkrêx prãme amim 'ã karôo ane. Kam ne me aben kam axwe ar baja.

⁶ Mýjkôt ne me umar mex ne amimex ar o ba? Bir, me kute Metĩndjwýnh kukrãdjãkôt amijo ba ne nêkrêx jabej umar kêt kam ne me umar mex ne ba. Ne amidjumar mexwão amimex ar o ba.

⁷ Mýj ne gu me banã tikkre kurũm amýn o axidjuw? Kati, nã gu me banhýkam axidjuw. Me batykkamdjwý, mýj ne gu me amýn o banhikwãn ty? Kati, nãm gu me banhýkam banhikwãn ty.

⁸ Bir be, dja me banhô kwý krên djãmê me banhô kubêkã jabej, mrãmri, me bamãnhkutã. Kam dja gu me badjumar mex ne atemã mýjja 'ô jabej kêt. Metĩndjwýnh dja me bajo djuw mex ne.

⁹ Nhy m bep me kute amim nêkrêx nãr pi'ók kaprĩo aptãr ne kute o amimexja dja me amijo ajkê. Nãm me nêkrêx prãme ar axwe ba ne kam te kum nêkrêx prãm kêt mã ne mã nêkrêxbit ma. Ne kum mýjja kakritmê mýjja punubit kĩnh ne kôt arým amijo ajkê ne kam arým tu biknorkumrêx ne.

¹⁰ Bir be, nãm me ã kum nêkrêx nãr pi'ók kaprĩbit kĩnh ne ã amijo ane. Ne arým amijo bikênh mex ne. Mýkam? Bir, nãm me kum nêkrêxbit kĩnh ne kam ajbit man

kam kôt apÿnh axwe djari kunîkôt amijo ba. Memâ nèkrëx präm kwÿ ne me arÿm Jeju mar kangan kam arÿm amijo ajkê, kaprîo prÿne amijo ajkê.

Akubyn Ximoximã kute katât amijo bamã 'ã karô.

¹¹ Nhym bep ga, akmere, ga abê Metÿndjwÿnh nhô âpênhkam dja ga mÿjja ja kunimã akre rax ne. Katât amrân kadjy mÿjja jamã akre rax. Katât amrân ne aje Metÿndjwÿnh kukràdjâkôt amijo aban aje amim Jeju kamnhîxbê ar aban amã me abên aje akrânãmã amijo atêm, kam dja me ajo ajkê ga mã aje akrânãmã amijo atêm ne anhi djuwbôn ar abamã, tãm dja ga ama.

¹² Me kute amim Jeju mar ne kôt amijo têm ne kute me kute aben rer pyrâk. Me kute aben rer kam ne me tÿx ne prôtobit prôt ne mebê apôx. Kam dja ga 'ã amijakren ã atyxo anen mã Jejukôt amijo tê, kute me prôtja pyrâk. Gora ga ã anen kam atyk nhijukri atÿn rã'ã rã'ã rã'ã 'ÿr tu abôxkumrëxmã. Kadjy ne Metÿndjwÿnh amiwÿr ajuw. Kadjy ne ga me ipôkri memã katât amijarên mex ne. Nã gãm memã kum,

—Be, arÿm ne ba tu amikajmã'ã Jeju markumrëx, ane. Nã gãm ane, nhym me apumû. Kam ne ba amã,

—Arek amijo tën kam atyk nhijukri atÿn rã'ã rã'ã rã'ã 'ÿr tu abôxkumrëx, ane.

¹³ Ê, Metÿndjwÿnhmê Jeju Kritu ar kute ikabên mar ne ikôt kabênkam ne ba amã ikabên jarê. Metÿndjwÿnh ne mÿjja kunio tÿn djwÿnh. Ta ne kute ikabên mar ne ikôt kabên. Kam ne ba amã ikabên jarê. Nhym Kritu Jejudjwÿ kute katât amijarên mexja, kute bënjadjwÿrbê Pôxu Piratu kabem katât amijarên mexja. Ar kute ikabên mar ne ikôt kabênkam ne ba amã ikabên jarê ne amã,

¹⁴ —Ê, gora prÿne ikabên man kôt amijo aban kudjar kêt ne amrân mextire gê me ajã kabên kêt. Dja ga mã ã anhÿro aba rã'ã nhym arÿm Jeju Kritu gu banhô Bënjadjwÿr kato.

¹⁵ Dja ô akati arÿm 'ÿr bôx nhym Metÿndjwÿnh dja kum arê nhym arÿm bôx. Nã, Metÿndjwÿnh ta pydji ne memã Bënjadjwÿr rax ne meo ba. Atemã 'ô kêt. Metÿndjwÿnh umar mex ne kÿnhkumrëx tãm ne Bënjadjwÿr raxbê kumkatiti. Kute bënjadjwÿr raxo pykabê me bënjadjwÿrja kunî jakrenh mexi. Kam ne kubê Bënjadjwÿr raxbê kumkatiti: ne meo ba.

¹⁶ Ajbit pydji ne tyk präm kêtumrëx, tÿn rã'ã: tÿn djwÿnh. Ne irâkam ar ba, arngrokam ar ba. Nãm kam axwe 'ô kêt. Kam gêdja me têp kêtumrëx. Nhÿnh got me'ô arÿm noo omû? Arkati. Me'ô kute noo omÿnh kêtumrëx. Dja tûmrâm omÿnh kêt rã'ã. Kumã dja me uma jarênh rã'ã:

rã'ã. Tãm dja me kajmã kamênh rã'ã rã'ã. Gêdja memã Bënjadjwÿr ne meo ba rã'ã rã'ã. Mrãmri.

¹⁷ Ê, me pykakam ô nèkrëx kumexmã dja ga,

—Amijo arax kêt. Djãm nèkrëx kute me apytarmã ne ga me nèkrëx kanàrrâm ar aba? Kati, kwärîk wân. Nèkrëx ne kajgo ne me abê biknor präm. Kati, dja ga me Metÿndjwÿnh kanàrrâm ar aba. Metÿndjwÿnh ta ne kute ôdjânkhôt me bamã mÿjja kunî nhôr, o kute me bakÿnh kadjy, ta kanàrrâm dja ga me ar aba, ane.

¹⁸ Gora me akabên mexbit jarê ne mekam adjukaprÿn ar meo aba, ne memã anhôdjân ne memã anhô mÿjja ngrã, ane.

¹⁹ Dja ga ã me ô nèkrëx krâptÿjamã arênho ane gê me ã anen kam arÿm amityk nhijukri kadjy atemã kajkwakam nèkrëxo aptã. Nèkrëx tãm ne mekbê biknor präm kêt ne memã nôr rã'ã. Dja me kam arÿm 'ÿr bôx, mrãmri tu amÿtÿnkumrëx ja'ÿr bôx.

²⁰ Ê, Ximoxi, Metÿndjwÿnh kute amã kukràdjã rerja gora prÿne omû. Gora 'ãno djan omÿnh tÿx. Me kabên kajgo, me kabên tÿm dja wân nô. Rûm kum akre rax. Nhym me 'exri amijo kute mÿjja mar ne kam mÿr jabej abenkam kangati dja adjwÿnhdjwÿ wân nô.

²¹ Mrãmri ne me kwÿ kupa'ã,

—Ije mÿjja mar, anen kam ajbit mar ar o ba ne kam amibê arÿm Jeju mar kanga ne. Gê Metÿndjwÿnh ukaprÿkôt prÿne ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur kute Ximoximã atãri pi'òk no'òk ne ja.

Paur ne ajte Ximoximã pi'òk no'òk ne. Krĩraxbê Rômakam ne me Paurbê ijê nhyim mekbê ijê djâkam dja. Nãm amijamãro dja. Me kute bĩnmã amijamãro dja. Ne kam krabê Ximoximã pi'òk no'òk ne. Jejukôt ne Paur Ximoxio kra. Nhyim Ximoxi krĩraxbê Epexukam djan memã Metĩndjwýnh kabên'ã ujarênho dja. Nhyim Paur mete bĩn kutã kum pi'òk no'òk ne kum,

—Arým ityk 'ýr. Arým ne ba amijo rãm ne ja. Gop arek memã Metĩndjwýnh kabêno amirĩto aku'ê. Ba ije amã arênho dja ga amũ idjô'ã memã arê. Gora atýx ne, ane. Ne ajte kum,

—Amrê Rôma'ýr tẽn ipumũ, ane. Nãm ã Paur Ximoximã ane. Paur kute kum týx jadjãr nhyim Ximoxi týx ne katãt kute memã Metĩndjwýnh'ã ujarênho ne kute memã Metĩndjwýnh kabên jarênhmã. Nhyim me 'êx ne kute amijo Jeju nhô me jao ba djwýnhja ne me Metĩndjwýnh kabên kupa'ã ar memã arênho ba. Nhyim bep Ximoxi gêdja katãt memã arê. Kadjy ne Paur kum pi'òk no'òk ne ano.

¹⁻² Akmere Ximoxi, ba ibê Paur ne ba amã pi'òk no'òk ne. Imã akĩ:nhkumrêx, akmere, ba kam ajo ikra. Ba ibê Paur, ibê Jeju Kritu nhô ãpênho ne ba amã pi'òk no'òk ne. Metĩndjwýnh ta ne imã arênho ijano, ije memã arênhmã ijano. Metĩndjwýnh ne arým me bamã kabên pydjĩn arê, me baje arým amim Kritu Jeju markumrêxkam ne kute me bajo tĩnmã me bamã kabên pydjĩn arê, gu me batĩn rã'ã rã'ãmã. Ba kam ô'ã memã arênho tẽn.

Gê Metĩndjwýnh ajo djuw mex. Kritu Jeju gu banhô Bẽnjadjwýrmê Bãmbê Metĩndjwýnh ar ukapri'kôt ajo djuw mex ne ar ajo ba. Gê arkum akapri' ne amã umar mex jarê, ga kam adjumar mex ne ar aba.

³ Ê, nã bãm aman kam mã Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Metĩndjwýnh ta, kumã ne ba amikĩnh jarênho kum ajarê. Kumã ne ba idjãpênho. Ije amikam ijaxwe 'ò mar kêt ne kum idjãpênho iba. Me bakukãmãre ne ã Metĩndjwýnhmã ãpênho ar bao ane ba kam badjwý ã kum idjãpênho ar ibao ane.

⁴ Abenbê gu babikjêr kutã amýrkam ije amar rã'ã. Akamãtkammê a'urimê ba aman kam te ije apumũnh prãme. Dja ba apumũn kam arým ikĩnhkumrêx ne.

⁵ Ba ije prĩne amar. Ga ne ga aje akabêno aben nhikjê kêt ne tu amim Jeju markumrêx ba arým ama. Akwatynh Rox-djimê anã Juniximê ne ar ã akajmãtã amim Jeju kamnhĩxo ane. Ga kam gadjwý ar

kôpdji'ã tu amikajmã'ã Jeju markumrêx. Ba kam arým amã ikator mex ne.

Tu kum me uma kêtã 'ã karô.

⁶ Kam ne ba ije amã ikabên jarênhmã. Aje amimar kadjy ne ba akubyn amã arê. Ê, ije ajã aminhikra djirkam Metĩndjwýnh kute amã mýjja rerja dja ga tu markumrêx ne ar o aban on ajte atýx ne kum adjãpênho týx ne. Tu amã me uma kêt ne memã Jeju jarê.

⁷ Djãm me batĩn prãm ne ar babamã got Metĩndjwýnh me bawýr ta Karô jano. Arkati, me batýx ne ar baban bamã aben jabên baje amipnênho ne ar babamã. Nãm ã Metĩndjwýnh Karô me bajo ane.

⁸ Kam dja ga apijãm kêt ne tu memã Jeju'ã ajarênho ajte badjwý ikam apijãm kêt ne. Nã bãm Kritu'ã idjujarênho ny jarênho tẽn nhyim me mekbê ijê djâkam imê. Kam dja ga ikam apijãm kêt ne. Nhyim bep katã, dja ga tu atýx ne memã Jeju'ã ajarê nhyim me kum Jeju kurêkam kôt kum akurjwa akam ngyrk ne ajo ajkê ga kam ikudjwa atokry. Kwãrik wãnh rã'ã Metĩndjwýnh dja on amã týx jadjã, atokry katikôt amã týx jadjã ga kam atýx ne ar aba.

⁹ Nã, Metĩndjwýnh ta, kute me bapytãr djwýnh dja amã týx jadjã. Nãm me bapytãn amiwýr me bajuw, me bamextire ne ar baba kadjy ne amiwýr me bajuw. Mã ne gu me nê nhyim Metĩndjwýnh kôt me bapytã? Djãm me bamex ne ar babakôt ne me bapytã? Arkati, ta ne tu me bajã amim karô, ukapri'kôt ne tu me bajã amim karôn kam amiwýr me bajuw ne bapytã. Me baje tu amim Kritu Jeju markumrêxkam me bapytã. Amrêbê, kute pyka nhipêx kêtĩri ne Metĩndjwýnh ukapri'kôt me bajã amim karô, Jeju Kritu kute me bapytãrmã ne amim me bajã karô.

¹⁰ Amrêbê ne me bajã amim karôn kam ajbir me bamã o amirĩt. Kritu Jeju, me bapytãr djwýnh arým me bawýr tẽn bôx ne me bamã Metĩndjwýnh djukapri'o amirĩt. Arým ne bôx ne me bamã me batyko apêx gu me tu batĩnkumrêx, me batyk nhjukri batĩn rã'ã:an amũ ijukri batyk kêtĩnkumrêx ne. Be, Metĩndjwýnh ukapri'ja pumũ. Nhyim me Jeju'ã gwaj badjujarênho nykôt arým kuma.

¹¹ Kam ne Metĩndjwýnh ijano. Kum idjãpênho ne me kunĩmã kaj bẽ Jeju'ã idjujarênhmã ijano ba tẽn. Ije me kunĩmã kukradjã ny jarênho nhyim me kute marmã. Kadjy ne ijano ba tẽn.

¹² Nã bãm tẽn memã arê nhyim me kam ijo ajkê. Jeju'ã idjujarênhkôt ijo ajkê ba itokry. Djã nã bãm kam ipijãm? Arkati, arým ne ba tu amim Jeju kamnhĩxkumrêx ne kam arým prĩne amim atãri. Gêdja prĩne ije Jejumã amikangakam prĩne ijo djuw mex ne ijãno dja. Ne ijãno ãm rã'ã: nhyim ô akati arým 'ýr

bôx nhyam akubyn me bawÿr bôx. Tām ne ba mar tÿx ne amijā kamnhix ne.

¹³ Gora ije amā katāt ikabēn jarēnhja ami-jamakkrekam anhōn 'āno djan ikōpdji'ā kōt ar amijo aba. Ne aje arÿm amikajmā'ā Kritu Jeju marja 'āno djan kōt tu amā me kunī jabē ne.

¹⁴ Ē, Metīndjwÿnh kute katāt memā kabēn jarēnhja ga aje kōt ar amijo abaja gora mā kōt ar amijo aba rā'ā. Nhyam Metīndjwÿnh Karō kute me bakam krīja dja ajo tÿx ga kam kōt ar amijo aba.

¹⁵ Pykabē Adjijkam me kunī ne me ikan-gan mō, me umaje mō ga arÿm ama. Nhyam Pijerumē Emodjedjwÿ mekōt ikanga.

¹⁶ Nhyam bep ate ne Nexipōr. Tām ne imā kīnh jadjār mexkumrēx. Ne aje imā kīnh jadjā. Nām imā kīnh jangjēnh krāptī ne. Me kute ibē ijēkam pijām kēt ne. Kum me uma kēt ne. Gē pānh Bēnjadjwÿr Jeju kum kaprī. Kum Nexipōrmē ōbikwa kunī ar kaprī.

¹⁷ Nām krīraxbē Rōmakam ajbīr bôx ne prī:ne ijabej. Ijabej tēn ijabej tēn ijabej tēn kam imā kato.

¹⁸ Amrēbē krīraxbē Epexukamdjwÿ ikōt āpēnhja ga arÿm aje mar mex. Nām apÿnh mÿjja kupēn o ikōt kangō. Gē Bēnjadjwÿr Jeju kum kaprī, Bēnjadjwÿr akubyn bōxkam kum kaprī. Tām ne ja.

2

Ām tÿx ne rerek kētmā kute arēnh.

¹ Be, akmere Ximoxi, gora atÿx. Kritu Jeju ta ukaprikōt dja ajo djuw mex ne ajo tÿx ga kam atÿx ne ar aba.

² Ē, gop ikabēn ma. Ba ije me ipōkri memā ikabēn jarēnh nhyam me krāptī kute mar ga gadjwÿ aje marja tām dja ga amidjō'ā me kwÿmā arē. Me mrāmri kabēnkumrēxmā dja ga arē. Me kute amim Jeju mar 'āno āmmābit dja ga arē nhyam kam me akōpdji'ā amū aben nhjuk'ā memā arēnh o tē.

³ Ē, me krākamngōnhreja pumūn me'ā amijakre. Dja ga abē krākamngōnh prābē te atokryn mā Kritu Jejukōt ajkamē.

⁴ Ē, me krākamngōnhre ba kutā kute amijangri tÿx ne kute tu mÿjja mar kēt ne mūm mrānhbit kute marja pumū. Jabit ne me kute mar ne ba. Me kute atemā mÿjja kajgo mar kēt ne tu ba, me ō bēnjadjwÿr kute memā kabēn mex jarēnh ne mekam kīnh kadjy. Gadjwÿ dja ga ā amijo anhÿr ar o aban anhō Bēnjadjwÿr Jeju Kritu kabēnkōt amrānhbit aje mar nhyam kōt kute apumūnh ne akam kīnh kadjy.

⁵ Ē, dja ga me kute aben rerdjwÿ pumūn me'ā amijakre. Gadjwÿ dja ga ā anen Kritu Jeju kukrādjakōtbit ar amijo aba. Me kute aben rerkam dja me mrānh tÿx'ō pydjīn me bakukrādja tūmkōt me kure. Nhyam kam me kumābit kīnh djā ngā. Be, gadjwÿ dja ga

ā anen Kritu Jeju kukrādjakōtbit ar amijo aban kam kākjamā 'ÿr bôx.

⁶ Ē, dja ga aje me ō pur djwÿnh kam āpēnh rax pumūn me'ā amijakre. Nām me ō pur djwÿnh amim pur jadjwun arÿm kam djwÿ kre nhyam arÿm abatanh ne. Nhyam me ō pur djwÿnh kumrēx kam djwÿ krēn arÿm kīnh ne. Dja ga 'ā amijakren adjāpēnh rax ne. Nhyam kam Metīndjwÿnh amā o pānh ne.

⁷ Ē, dja ga ikabēnja mar ar o aba. Nhyam kam tūmrām dja Bēnjadjwÿr djwÿnh arÿm ano bō ga kam arÿm mÿjja kunī ma.

⁸ Ē, Jeju Kritu dja ga omū. Bēnjadjwÿr raxbē Dawi tām djwÿ 'ō. Ga tyk ne akubyn tīn ne katorja pumū. Kukrādja ny'ā ne ba ar idjujarēnh ibaja.

⁹ Jeju kukrādja ny'ā ar idjujarēnh ibakōt ne me kum ikurēn ijo ajkē ba itokry ga me kute idjuwpreja pumū. Nām me ijo ijaxwen idjuwpre ba nō. Ē, djā nām me idjuwpren o mebē Metīndjwÿnh kabēnbē aptā? Kati, dja me 'ā ujarēnh tēm rā'ā ne amū abendjō'ā pyka kunikōt abenmā arē.

¹⁰ Kam ne ba te itokryn Metīndjwÿnh 'āno djan tu ate ikrā. Mÿj kadjy? Bir, Metīndjwÿnh nhō me ja kadjy, Metīndjwÿnh kute amijo me utārja kadjy. Me jadjwÿ Kritu Jeju kute me utār nhyam me kōt ō kākwa mextirekam ar ba rā'ā: rā'āmā. Ō kākwa mextire, kam mÿjja punu kēt, prīne mexo kute pykabē mÿjja ja jakrenh, ō kākwa mextire jakam me ar ba rā'ā rā'āmā. Kam ne ba te itokryja. Me jadjwÿ kute amim Jeju mar nhyam kute me utārmā.

¹¹ Mrāmri ne me abenmā,

—Dja gu me Jejukōt batyk jabej kōt aje batīn.

¹² —Dja me te me bajo ajkē gu me te batokryn mā Jeju 'āno djan kam pānh batyk nhjukri akubyn batīn ne babēnjadjwÿr ne ar meo baba.

—Dja gu me amikatin jām Jejubē bakrā nhyam adjwÿnhdjwÿ me babē amikatin jām me babē krā.

¹³ —Dja gu me amrēbē bajē amijo Jeju pytārkam me krāptījakōt bajaxwe nhyam kam Jeju dja me bamar rā'ā ne. Me ba dja gu me amibē kanga nhyam bep ta gēdja me bamar rā'ā ne, me bakanga kēt ne. Mÿkam? Bir, ta ne kabēnkumrēx. Kabēn pydjī ne me bakadjy arē. Gēdja atemā aje amibē kabēn 'ō jarēnh kēt ne. Kam dja amibē me bakanga kēt ne.

Ē, mrāmri ne me ā abenmā kabēnwā jarēnh o ane.

Kute memā Metīndjwÿnh kabēn jarēnhmā.

¹⁴ Wānh dja ga aje akubyn memā tām jarē gē me aje kuma. Ne aje memā kum,

—Ë, kwãrik wãnh me akabên kukràdjã mÿr jabej abenmã adjãkrê kêt ne akabêno aben japanh kêt, ane. Dja ga memã wã jarê, kãj bê memã akabên jarê. Metîndjwÿnh kute akabên mar ne akôt kabênkam memã akabên jarê gê me kuma. Djã nãm me ari abenã atom bakam mex got? Kati, nãm me mÿjja man nhÿnh kabên ja'ô mÿr jabej ajmãn ar abeno bikênh o ba.

¹⁵ Ë, gora Metîndjwÿnhmã adjãpênhkam atÿx. Prïne katãt Metîndjwÿnh kabên'ã memã adjujarênh ar aban memã arê. Metîndjwÿnh kabên ne katãt. Kam dja ga katãt memã 'ã ajarê. Metîndjwÿnh akam kÿnh ne kute amã,

—Amexkumrêx. Ba akam ikÿnhkumrêx, anhÿr kadjy. Kadjy dja ga adjãpênhkam atÿx ne kam amikam apijãm kêt ne.

¹⁶ Kwãrik wãnh me kabên kajgo kwãrik wãnh nã. Me kabêno kute aben japanh kwãrik wãnh nã. Rùm kum akãx. Wã, me kabên wão dja me Metîndjwÿnhbê amiptãr mex ne. Kubê o amiptãro mõn o mõn o mõn ì kubê o amiptãr mex ne arÿm o amipunu mex ne.

¹⁷ Me kabên punu wã kute wajre pyrãk. Ga wajre kute amü me ì kuro baja pumü. Nhyim me ujarênh punuja ã prïne meo bikênho ane. Me ja 'ô nhidjibê ne Imene. 'Ôdjwÿ ne Pireto.

¹⁸ Nãm ar amibê Metîndjwÿnh kabên kanga, Metîndjwÿnh kute katãt memã kabên jarênh ja kangan kabên punuo amü Jeju nêje meo akêxo tẽn memã kum,

—Arÿm apêx. Arÿm Metîndjwÿnh kute akubyn meo tÿn djã arÿm apêx, ane. Nãm ã ar memã 'êxo anen me kwÿo ajkê, me kute amim Jeju mar kwÿo ajkê.

¹⁹ Nhyim bep ate ne Metîndjwÿnh kabên. Metîndjwÿnh kabên ne mrãmri kabênkumrêx. Kute kên pyrãk, kên nhÿr tÿxja pyrãk. Nãm me te kute kên nhikô 'yrmã. Nãm ã Metîndjwÿnh kabêndjwÿ ane nhyim me te kute kabên nhikô 'yrmã. Nhyim Metîndjwÿnh kabên ne memã kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh ne ta ô me ja prïne arÿm me atãri ne prïne arÿm mekam ama, ane. Ne ajte,

—Gora gê me kute "Ije Bênjadjwÿr Jeju mar" anhÿrja me on mÿjja punu kanga, ane. Nãm ã Metîndjwÿnh kabên'ã pi'ôk no'ók ane. Nhÿnh ne me'ô ne kute kabên nhikô 'yrmã.

²⁰ Ë, me'ô bênjadjwÿr nhürkwãkam ne ngõnh apÿnh kute abeno djãri kumex. Kwÿ ne adjênh nhyim bep kwÿ ne kajgo. Mexja ne kên karÿro ipêx ne kwÿ kryt jakao ipêx. Nhyim bep kajgoja ne ngókraxmê ngyo ipêx. Tãm ne mÿjja kajgo kadjy. Nhyim bep mexja ne mÿjja mex kadjybit.

²¹ Nhyim me prïne ngõnh ku'ô nhyim kam akan kam mexkumrêx, mÿjja mexkumrêx

kadjybit ku'ê. Be, gu me badjwÿ ngõnh'ã amijakren prïne amijaxwe, mÿjja punu kangan kam bamexkumrêx, mÿjja mex kadjybit bamextire. Nhyim kam me banhô Bênjadjwÿr dja arÿm amim me bapumjuw, kum me badjãpênh kadjybit amim me bapumjuw. Gu me kam apÿnh badjãpênh djãri badjãpênho baku'ê.

²² Nãm me abatãnh nyre kum mÿjja punu prãmkumrêx. Rùm kum akã ne kubê amiptã. Gê arÿk wãnh me kute mÿjja punuo bawã arÿk wãnh memã nã. Nhyim bep kati, ga dja ga katãt amrãnh'ã anopdji. Katãt amrãnh ne aje amim Jeju kamnhÿxbê ar aban amã me abên mekam angryk kêt ne adjumar mex ne ar aba, be, mÿjja ja dja ga 'ãno djan 'ã anopdji ne. Kam gêdja ga ã amijo anhÿro tẽ. Me jamê ro'ã ã amijo anhÿro tẽ. Me ôkre kadjwÿnhbê axwe'ô nãr kêt ne kute Metîndjwÿnhmã amijo ã wÿrjamê ro'ã dja ga ã amijo anhÿr o tẽ. Nhyim arÿk wãnh mÿjja punuwã wãm nã.

²³ Kwãrik wãnh me kute abenã atomwã kwãrik wãm nã. Tãm ne kajgokumrêx. Tãm gêdja wãm nã. Djãm kôt mete mÿjja mar got. Kôt ne me kum aben kurên kam aben japÿrÿn abenmã àkrê.

²⁴ Bep kati, ga abê Bênjadjwÿr djwÿnh nhô àpênhkam kwãrik wãnh akabêno me apanh kêt. Bênjadjwÿr nhô àpênh ne me me kunikam ukapÿri ne prïne memã Metîndjwÿnh kabên'ã ujarênh mex ne, ngyrÿk kêt ne memã 'ã ajarê. Nãm ã Bênjadjwÿr nhô àpênh ã meo ane.

²⁵ Abê Bênjadjwÿr nhô àpênhkam dja ga ã o anen kam akrãnmã akurê djwÿnhmã akabên ne tu kum akabên mex jarê. Birãm Metîndjwÿnh dja amikadji me ja ngrêk nhyim me arÿm amikam ajkam aman wãnh axwemã iren 'ÿr amijo akêx ne arÿm Metîndjwÿnh kute katãt memã kabên ja arÿm kum kato.

²⁶ Arÿm Metîndjwÿnh kute katãt memã kabên jarênh ja man arÿm amim kato. Xatanaj ne me ja pa 'amÿn amiwÿr meo mõn ar meo ba nhyim me kam ar kum àpênh ba. Birãm Metîndjwÿnh dja amikadji akabêno me ngrêk nhyim me arÿm amim katon Xatanaj kangan kubê amiptãn arÿm jãm Jeju amijakre. Kadjy ne ba amã,

—Akrãnmã memã akabên jarê, ane.

3

Pyka kute o ino rer 'ÿr me axwe raxmã kute arênh.

Xim k 4.1; Djuda 18

¹ Ë, prïne ikabên ma. Adjÿm, dja ì me umar punu djã kato. Pyka kute o ino rer 'ÿrkam dja ì me umar punu djã kato. Mÿkam dja me umar punu? Bir, me axwe raxkam. Ije, mã ne me kukràdjã kute?

Je kum dja ĩ me apÿnh amijo ba.

² Dja me òdjÿn kam amidjwÿnhbit man memã mÿjja nhõr kêtukmurex. Dja me kum nèkrèxmè pi'òk kaprìbit prãmkumrèx. Dja me amiraxbito amra. Dja me òkre kadjwÿnhbè amim,

—Ba ne ba imexmè iraxo me akrenh mex ne, ane. Dja me ar me ùno ba. Dja me nãmè bãm kabèn mar kêtukmurex. Dja Metĩndjwÿnh kute memã mÿjja nhõrja kunĩ kubè kĩnh no kati. Dja me Metĩndjwÿnhbè amiptàr mex ne.

³ Dja me kum aben kĩnh kêtukmurex. Dja me ukaprĩ kêtukmurex ne kum aben kurèkumrèx. Dja me aben kã mex jarè. Dja me amipnèn ar ba kèt ne tu arĩk ar ba. Dja me àkrèkumrèx. Dja me kum mÿjja punubit kĩnh ne kam kum mÿjja mex kurèkumrèx.

⁴ Dja me kurè djwÿnhmã òbikwa kanga. Dja me amakkre kèt. Dja me arĩk ta amijã bènjadjwÿr rènħ ar o ba. Dja me amidjwÿnhbit o kĩnh ne kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtukmurex.

⁵ Dja me 'èx ne mekõt Metĩndjwÿnhmã ngrero krĩ. Ajkwakambit ne kute Jeju mar. Nhy m bep kati, amikadjwÿnhbè kute amikam Jeju mar kèt ne kute uma mar kêtukmurex. È, kwãrĩk wãnh me ja kõt amrãnh kèt ne rùm memã akre rax.

⁶⁻⁷ È, me arĩk baja ne me kwÿ me nire'ÿr wangij ne atemã memã kabèn jarè. Me nire ja ne me no kèt ne axwebit ma ne kum mÿjja punubit prãmkumrèx ne arĩk mÿjja punu jabej mrã. Te kute mÿjja marmã ne Metĩndjwÿnh katã kabènja mar kêtukmurex. Be, me nire punu jamã ne me atemã kabèn jarè nhy m me prĩne me kabèn man kõt ar amijo ba.

⁸ Me ja, me kute Metĩndjwÿnh kupa'ã memã 'ã ujarènhja ne me kute mÿjja punubit mar. Djãm me kute amim Jeju mar got. Arkati, nãm me kum Metĩndjwÿnh katã kabènja kurèkumrèx ne kam me kute Mòjdjè kurè djwÿnh pyràk. Me kute me bakukãmãrebè Mòjdjè kurè djwÿnh ja pyràk. Ar idjibè ne Djanimè Djãmbri ar: Ar tãm ne ar kabèno Mòjdjè japanho ba. Nhy m me kute Metĩndjwÿnh kupa'ã memã 'ã ujarènhjadjwÿ ã kabèno Metĩndjwÿnh kabèn katãtja japanho ane, ne Metĩndjwÿnh kabèno mÿjja kajgo ar o ba.

⁹ Bep kati, dja me punuja amijo mrãnh 'ijabjè kèt nhy m me memã apòx, me axwemè me bibãnhmè me arĩk bajamã apòx. Me kute Djanimè Djãmbri arkum katorja pyràk. Dja ã me memã apòxo ane nhy m me kunĩ me axwe kõt me omũ.

Metĩndjwÿnh kabèn jarènh'ã ukanga kètmã kute arènh.

¹⁰ Nhy m bep ga ne ga arÿm iman ikõt ar amijo aba. Ije memã Metĩndjwÿnh kabèno amirĩt ne ije kõt ar amijo iba ne ije

Metĩndjwÿnh amiptàr kadjy idjãpèno ije amirĩt ga arÿm kõt prĩne ipumũn arÿm prĩne idjãtari. Ije amikajmãtã Jeju mar ne 'ã ingrã tÿx ne akrãmã ije meo iba ne imã me abè ne ije Jeju 'ãno idjãm ne ije kanga kèt ga arÿm kõt ipumũ.

¹¹ Me kute ijo bikènh ga ga arÿm itokrykõt ipumũ. Krĩrãxbè Áxikimè krĩrãx 'òbè Ikònimè krĩrãx 'òbè Rixamè kam me kute ijo bikènhkõt ga arÿm ga ipumũ. Nãm me prĩne ijo ajkè ba itokry: ne. Nhy m bep Bènjadjwÿr Jeju ne mÿjja kunibè ipytã.

¹² Bir be, mrãmri ne me kute Kritu Jejukõt amijo ban katã mrãnh prãmja mrãmri dja me katãm arÿm me jao ajkè.

¹³ È, me axwemè me 'èxnhĩmè gèdja me ĩ punu raxo mõr purokam ĩ punu rax mex ne. Dja me memã 'èx ne me noo akno nhy m me kam amipãnh me jamã 'èx ne me noo biknor mex ne.

¹⁴ Nhy m bep ga. Ga dja ga mã kõt amijo aba. Ar ije amã Metĩndjwÿnh kabèn jarènh ga arÿm ga prĩne aje amim mar dja ga arek 'ãno djan kõt ar amijo aba. Ar ba ar ije amã arènhja ga arÿm ar ipumũ.

¹⁵ Aprĩrekam ga arÿm Metĩndjwÿnh kabèn maro tẽ. Maro tèn o atèm rã'ãn arÿm aja-batãnh ne arÿm prĩne ama. Metĩndjwÿnh kabèn mexkumrèx kute ano bõnh ga arÿm aje tu amikajmãtã Kritu Jeju markumrèx nhy m arÿm kute apytãrja tãm ne ga arÿm prĩne o tèn arÿm prĩne ama.

¹⁶ Be, Metĩndjwÿnh ne me bakukãmãremã arè nhy m me kabèn'ã pi'òk no'òk ne, kõt pi'òk no'òk ne. Pi'òk no'òkja kunĩ ne kubè me banhò Metĩndjwÿnh kabènja. Mÿj kadjy ne Metĩndjwÿnh kabènja? Bir, kute katã memã Metĩndjwÿnh kukràdjã jarènh kadjy, kute me axwe nêje me akre kadjy, kõt me kute amũ aminhijuk'ã amidjar kadjy, kute katã me krã pymÿjy nhy m me kute katã mrãnh amũ amikamèno mõr kadjy. Be, kadjy ne Metĩndjwÿnh kabènja.

¹⁷ Nã, Metĩndjwÿnh ta kabèno dja prĩne ò àpèno tÿx ne, prĩne o mex gè me kum apÿnh mÿjja mex djãrĩbit kĩnh ne ar o ba. Be, dja ã Metĩndjwÿnh Kabèno meo ane.

4

¹ È, Kritu Jeju dja akubyn me bawÿr bõx ne ar me bajo ba, umao ar me bajo ba. Dja bõx ne me kunĩ jaxwekam memã pãnh jarè, me tĩnmè me tykmè me axwekam memã pãnh jarè. Kam ne ba Jeju Kritu kabènkõt, Metĩndjwÿnh kabènkõt amã ikabèn jarè. Ne amã,

—È, gora memã Metĩndjwÿnh kabèn jarè.

² Gora prĩne memã Metĩndjwÿnh kabèn kõt kãj bè memã arè gè me kuma. Gora 'ãno dja. Dja me kute mar prãm jabej ga memã arè.

Nhym bep djām me kute mar prām kêt jabej ga kam ga mā akubyn mekmā arē.

Gora Metīndjwŷnh kabēno me ngrēk. Dja me'ō kute Metīndjwŷnh mar kêt jabej ga kum Metīndjwŷnh kabēn jarē gē Metīndjwŷnh kute katāt kabēn jadjwŷyrkōt amim kuman 'yr amijo akēx.

Gora me axwe nēje me akre. Dja me axwe jabej ga memā akabēn 'ō jarē gē me axwe kêt.

Gora memā tŷx jadjā. Dja me'ō kute Jeju mar rerek jabej ga kum tŷx jadjā gē 'ā ngrā tŷx.

Dja ga ā me 'āno adjāmo anen kanga kêt mex ne akrānmā memā Metīndjwŷnh kabēn'ā ajarē.

³ Dja ī me kute memā mŷjja kupa'ā arēnh djwŷnh bōx ne kam Metīndjwŷnh kupa'ā ar memā arēnho ba. Nhym mā me mŷjja punu mar prām ne. Nhym te Jeju nhō me jao ba djwŷnh te katāt memā arē nhym me mar prām kêt kumrēx ne. Ne kam me kute kupa'ā memā arēnho bajabit ma ne amim me punubito atom nhym me kumex ne kam atemā memā kabēn punu jarē. Me kute me kabēn punu mar prāmkam ne me me kabēn punubit ma.

⁴ Nām me Metīndjwŷnh kute katāt kabēn jarēnhja mar prām kêt kumrēx ne jān kubē krā. Ne kam me tūmre'ā ujarēnh kajgobit mar prām ne.

⁵ Nhym bep ga. Ga dja ga mŷjja kunīkam ano tŷx ne katāt o tē. Djām me te ajo ajkē ga tu ate akrān ar amijo aba rā'ān mā kam amirīt ne. Gora adjāpēnh 'āno dja. Mŷj adjāpēnh gēdja ga 'āno dja? Ije kum me kute Jeju mar kētjamā kukrādja ny'ā adjujarēnh gēdja ga 'āno dja. Dja ga mā kam apē, prīne memā Metīndjwŷnh kabēno amirīt ne katāt memā mŷjja jarēnh mexkumrēx.

⁶ Ē, arŷm me kute ibīn 'yr. Arŷm itēm 'yr. Arŷm ne itēm dja ijo rām ne jao tē. Itŷk'ā, me kute ijo Metīndjwŷnh nhō mry ne ibīn ba itŷk'ā ne ba arŷm itēm 'yr jarē. Arŷm ne ba amikam kō krān mexo tēn kam amā itēm dja jarē. Arŷm ne itŷk dja ijo rām ne jao tē.

⁷ Nā bām Jejumā idjāpēnho mrāmri ne me kute me prōt tŷxnmā mŷjja janhōr nhym me kumrēx 'yr mrānh ne bōx ne kute amŷnhja pyrāk. Nā bām ā amikam itŷxo anen Jejumā idjāpēnhkōt ajbit ma. Nā bām ā Jejumā idjāpēnh anen kam arŷm o ino rer djā'yr arŷm ibōx tē. Nā bām ā 'itŷx anen amijo tēn aminhinomā amimēn arŷm itēm mā. Nā bām ije Jeju kanga kêt ne katāt memā mŷjja jarēnh arŷm itēm mā.

⁸ Nhym kam Bēnjadjwŷr Jeju kute katāt memā o pānh djwŷnhja tām dja imā o pānh. Dja katāt imā o pānh mextire. Arŷm ne ikutēp kudji. Dja imā,

—Akmerē, amrē tēn amim aby. Ba arŷm amā ajaxwe kêt jarē ga arŷm imā

amexkumrēx. Ne kam on amim aby, ane. Kute memā o pānh nhō akatikam dja imā kungā. Djām bajbit dja imā kungā? Kati, me kute kam amakja, me kum kīnhja kunīmā gēdja kungā, me kunīmā o pānh ne.

Kurē djwŷnh amiwŷr o bōx nhym ate kuka kōnh dja.

⁹ Akmerē, gora amrē amibēx ne on iwŷr bōx.

¹⁰ Nhym Demaj. Demaj ne kum me kātām kukrādja punujabit kīnh, me kute Metīndjwŷnh kurē djwŷnh kukrādja punu jabit ne kum kīnh ne ar o ban arŷm ikangan imā iren mā tē, pykabē Texarōnika'yr tē. Nhym Krexēxi arŷm pykabē Garaxa'yr tē. Nhym Xitu pykabē Damaxa'yr tē.

¹¹ Rukabit ne ikuri dja. Maku dja ga aprōn amrē iwŷr o tē. Nām ikōt āpēnh mexkumrēx. Tām gēdja ga amrē o tē.

¹² Xikiku ne ba pykabē Epexu'yr ano.

¹³ Ē, iwŷr atēm kam dja ga amrē imā inhinōkā rytiwāo tē. Wānh ne ba gu bakamybē Kapukam kum inhire, krīraxbē Krōwadjikam ne ba kum inhire. Gora amrē imā o tē. Pi'ōk no'ōk ngriwāmē no'ōk raxwāmē amrē imā o tē. Pi'ōk no'ōktiaw ne ba imā kīnhī. Gora aman amrē imā abyn o tē.

¹⁴ Ē, Arexāri kute ngōnh nhipēx djwŷnhja ne prīne ijo ajkē. Metīndjwŷnh ta dja kum axweo pānh.

¹⁵ Gadjwŷ dja ga aminēje tāwā pumū. Nām kabēno ar ijapa ne. Nām kabēno ar ijapa: ba te kum ikabēn mex jarē ne te akre nhym mā kabēno ar ijapan kam prīne kabēno ijo ajkē. Kam ne ba amā,

—Gora aminēje tāwā pumū, ane. Kam ne ba amā ane.

¹⁶ Me kute amiwŷr ijo bōx kutewakam nhŷnh ne inhōbikwa 'ō ikuri dja? Me kute amiwŷr ijo bōx ne we ijaxwe jabej ikukjēro 'yr kutewakam? Ba we ijaxweo ije amiptār kadjy nārām me kute bit ibīnmā amiwŷr ijo bōx ne we ijaxwe jabej ikukjēro nhŷ. Nhym nhŷnh ne inhōbikwa 'ō ikuri dja? Kati, nām ar kunī ikangan mā prōt ne, mā ipymaje prōt ne. Gora gē inhōbikwa ipymaje prōtwā gora gē Metīndjwŷnh arkam o pānh kêt ne arkam ujakrānh no kati, arkam ukapri.

¹⁷ Nā, me ne me ipymaje prōt ne. Nhym bep kati, Bēnjadjwŷr ne ikōt djan imā tŷx jadjā ba tu kanārām kāj bē memā Metīndjwŷnh jarē, prīne kunī'ā ajarē nhym me bajtem kunī arŷm kuma. Djām me kute ikukjēkam uma ngri got. Nām me kubē rop prābē uma:kumrēx. Nhym bep Metīndjwŷnhbit ne mebē ipytā.

¹⁸ Nhŷnh ne mŷjja punu 'ō ne kute ijo bikēnhmā? Kati, Metīndjwŷnh ta gēdja inēje jān mŷjja punu dji. Metīndjwŷnh ta ne kute ipytār ta gēdja ipytān ijo tēn 'ō pykakam ijo bōx, mōr djāmā ijo bōx ba kam kōt

imexkumrêx ne ar iba. Gora gê me kunĩ
Metĩndjwýnhmã kãjmã rax jarê. Me kunĩ dja
me kãjmã kum rax jarênhô tẽ. O tẽm rã'ã rã'ã
rã'ã ne. Gora gê me mrãmri o anhýro tẽ.

¹⁹ Dja ga Prixiramẽ Akwire arkum ijarẽ,
ne ajte Nexipôrmẽ prômẽ kramẽ arkum
ijarẽ, ar kupãnhtã arkum ijarẽ.

²⁰ Ê, Eraxu ne krĩraxbê Kôritukam arek dja.
Nhym Krôpimu kanê, pykabê Miretukam
kanê ba kam kum inhiren amrê tẽ.

Amrê amibêx ne na tým djwýnhrà m iwýr
bôx.

²¹ Juburmẽ Prudêximẽ Rinumẽ Kraôdjamẽ
me kute Jejukôt abeno kamy kunĩ ne me
wãm amã amijarẽ.

²² Gê Bẽnjadjwýr Jeju prĩne ajo ba nhym
Metĩndjwýnhdjwý ukapřĩkôt prĩne me akunĩo
djuw mex. Tã ne ja.

Paur kute Xitumã pi'òk no'òk ne ja.

Paur ne Xitu kàxã djan kum pi'òk no'òk ne. Arým ne Xituo kra ne kum pi'òk no'òk ne. Arým ne pykabê Kretakam Xitumã ire nhyam kam kam dja. Nhyam kam Paur kum pi'òk no'òk ne Artemanhkôt ano. Mýj'ã ne Paur pi'òk no'òk ne?

Bir, Xitu kute prïne memã Metĩndjwýnh kabẽno amirĩt ne kute memã kabẽn jarẽnhmã. Kute me kabẽn punu kabẽno me itymã, ne kute Jeju nhõ me jao ba djwýnh kum àpẽnh kadjy me umjýrmã. Kadjy ne Paur Xitumã pi'òk no'òk ne. Ne kam ajte amiwýr Xitu 'uw. Tãm ne ja.

¹⁻⁴ Akmere Xitu, ba, ibê Paur ne ba amã pi'òk no'òk ne. Xitu, abê ikra djwýnh, amã ne ba pi'òk no'òk ne. Ga ne ga ikôt tu amim Jeju kamnhĩxkumrẽx, kam ne ba ajo ikra.

Ba ibê Paur, ibê Metĩndjwýnh nhõ àpẽnh. Jeju Kritu ta ne ijano ba tẽ. Nã, Metĩndjwýnh kubê me bapýtãr djwýnh ne ijano, ije memã Jeju jarẽnh kadjy ijano ne imã,

—On kãj bê ijã adjujarẽnh tẽ, ane. Ije memã Jeju jarẽnh nhyam me kute mar ne kam kute tu amim kamnhĩxkumrẽxmã. Arým ne Metĩndjwýnh amijo me kwý pytã. Me ja kute tu amim Jeju markumrẽxmã, ne kam arým kôt katãt mrãnhmã. Metĩndjwýnh kabẽn katãtja, 'exnhĩ kêtja tãm ne me kute mar ne kam arým kôt katãt mrãnhmã. Nã, kadjy ne Jeju ijano, ije memã Jeju jarẽnh nhyam me kute amim kamnhĩxkumrẽxmã. Mýj ne me kute tu amim kamnhĩxkumrẽxmã? Bir, me batyk nhjukri amũ me batĩn rã'ã rã'ã rã'ãn batyk kêtumrẽxmã. Metĩndjwýnh 'exnhĩ kêtumrẽxja tãm ne me bamã arẽ. Amrêbê ne kute pyka nhípex kêtiri arým kabẽn pydjĩ jarẽn me bajã amim karõ. Me batyk nhjukri batĩn rã'ãmã ne me bajã amim karõ. Ne kam ajbir ne arým me bamã me batĩnjao amirĩt ne. Ar idjujarẽnhkôt o amirĩt ne. Arým kute aminhõ akati jarẽnh djãkam me bamã o amirĩt ne. Ba ne ba memã 'ã ajarẽ nhyam arým amirĩt ne.

Be, akmere, gẽ Metĩndjwýnh ajo djuw mex, Jeju Kritu kubê me bapýtãr djwýnhmẽ Bãmbê Metĩndjwýnh ar ukaprĩkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba, ne amã adjumar mex jarẽ ga kam adjumar mex ne ar aba.

Xitu kute Jeju nhõ me jao ba djwýnh pymjýrmã.

Xim k 3.1

⁵ Mýj kadjy ne ba pykabê Kretakam amã inhire? Bir, aje mýjja inomã mẽnhmã, ije

kum o krax ne ije inomã mẽnh kêtja aje ikudjwa inomã mẽnhmã ne ba kadjy amã inhire. Ne kam ajte aje Jeju nhõ me jao ba djwýnh kum àpẽnh kadjy me umjýrmã ne ba kadjy amã inhire. Krĩ kunĩkôt aje me'ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh rẽnhmã, ije amã 'ã karõkôt.

⁶ Bir, mýj me'õ Ar kubê dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh? Bir, me axwe kêtme, me prõ pýnhmẽ, me ja gẽdja me Jeju nhõ me jao ba. Nhyam me kradjwý tu kute amim Jeju markumrẽx ne me bãm kabẽnkôt mrãnhmã. Nhyam me ja bep bãmbit me kabẽn mexkumrẽx nhyam kam kraja arĩk ar ba, amakkre kêt, kute bãm kabẽn mar kêt nhyam me kam kum kĩnh kêt ne ar'ã kabẽn ba. Kwãrik wãnh ga me bãm ja'ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh rẽnh kêt. Djãm me kraja kabẽn mex got ga aje me bãm'ã meo ba djwýnh rẽnhmã.

⁷ Nã, me axwe kêtbit dja me kubê Jeju nhõ me jao ba djwýnh. Mýkam dja ga me ja'ãbit meo ba djwýnh rẽ? Bir, me kabẽn mexbit dja me Metĩndjwýnhmã apê. Djãm me kabẽn punu Metĩndjwýnhmã àpẽnh got. Kwãrik wãnh me amakkre kêt, me ngyrknhĩ, me kum kadjwati kangõbit* djãnh, me àkrẽ, me kute pi'òk kaprĩbit prãme me noo biknoro baja, kwãrik wãnh me ja'ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh rẽnh kêt.

⁸ Nhyam bep me kute meo djuw mex prãm, me kum mýjja mexbit kĩnh, me kute amipnẽnh ne ar ba, me katãt mrãnh, me mrãmri mexo mexkumrẽx, me axwe nẽje kute amijãno ãm, me ajbit dja ga me'ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh rẽ.

⁹ Dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh kum Metĩndjwýnh kabẽn kĩnh ne kôt ar amijo ba. Metĩndjwýnh kabẽn 'exnhĩ kêtja, ar ije prïne memã arẽnhja, tãm dja me kôt ar amijo ba. Me kute prïne memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh mextire ne o kute memã týx jangjẽnh ne o kute me kĩnhmã. Nã, dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh prïne mekmã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽn kam me kabẽn punu nẽje me akre. Me kum Metĩndjwýnh kabẽn mar prãm kêt ne kute kabẽno me bajapanhja dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh me kabẽn punu nẽje me akre gẽ me kuma.

¹⁰⁻¹¹ Bir, me amakkre kêt ne me kumex ne kabẽn kajgo ar me noo biknoro ba. Nãm we me,

—Djãm me aje amim Jeju mar ne kam tu aje mar kajgomã? Kati, dja ga me amim ama nhyam me kam me amy nhinhu kãdjwý rẽ, ane.

Nãm ã me noo biknoro ane. Nã, me ja dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh kabẽno me unẽ gẽ me anhikrẽ. Nãm me apýnh kikrekam me

* 1:7 Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõmẽ uba kangõmẽ, mýjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarẽ.

kunī noo aknon meo ajkē. Mýjo ne me meo ajkē? Me kute Metīndjwýnh kupa'ā mekmā arēnhkam ne me meo ajkē. Mýj kadjy ne me Metīndjwýnh kupa'ā mekmā arēnh ar o ba? Bir, me kute me noo biknor ne me ō pi'ók kaprīreo prōt kadjy ne me Metīndjwýnh kupa'ā mekmā arēnh ar o ba. Kam dja Jeju nhō me jao ba djwýnh akubyn kabēno me ity nhyim me arým anhihrē.

¹² Bep Kretakam me'ō kute memā kabēn jarēnh djwýnh'ō ne ta ō me wýnh'ā kabēn ne, —Kretakam me kra ne mrāmri 'ēxnhikumrēx, axwekumrēx, kum ukan-gakumrēx, ákurbit kute mar. Nām ā me'ā kabēn ane.

¹³ Nā, mrāmri ne ā ane. Kam dja ga memā akabēn jarē, tu memā abēn týx, me kute mrāmri amim Jeju mar ne 'ā ngrā týx kadjy.

¹⁴ Dja ga memā abēn týx nhyim me arým wānh kabēn kakrit marmā ire, mekbē id-jaer kukāmāre'ā ujarēnh kajgojamā ire. Me kabēn punuja ne me kum Metīndjwýnh kabēnkumrēxja kurēn kam ta amimarkōt kabēno mekbē mýjja pyma ar o ba nhyim me kabēn man kōt amijo ba. Dja ga memā abēn týx gē me on kōt amijo baja krāta.

¹⁵ Me axwe kētmā ne mýjja kunī mekumrēx. Nhyim bep me axweo kute amiptarja, me kute Jeju mar kētja, me tām ne mebé mýjja kunī punu. Be, djām me ja mex got. Nām me ōkre kadjwýnhbē mýjja punubit man mýjja punu'ābit amim karō.

¹⁶ Nām we me ajkwakambit, —Ije Metīndjwýnh mar, anhyr ar o ban kam arik ar ba. Nām me axwe, me amakkre kēt, ne te kute mýjja mex marmān mýjja punubit ma. Djām ā me kute amim Metīndjwýnh mar kute anhyr.

2

Xitu kute mebēngētemē me kunīmā Metīndjwýnh kabēn jarēnhmā.

¹ Nhyim bep ga, akmere, dja ga me kupānhā me kute amim Jeju marwāmā Metīndjwýnh kukrādja'ā prīne adjujarēnh ar aba.

² Dja ga mebēngētemā, —Gora ar abixaēr punu kēt ne ar aba. Ne akabōt katin ar aba, ne amipnēn ar aba. Gora ar tu amim Jeju markumrēx ne amibē kanga kēt ne mā kōt ajkamē. Ne kam mā amā aben jabē, ane. Dja ga ā mebēngētemā ane.

³ Ne kam ajte mebēngētemā kum, —Gora ar amrānh mekumrēx ne ar aba. Metīndjwýnh mex'ā amijakren kōt ar amijo aba, ane. Kwārīk wānh aben japry kēt ne amā kadjwati kangō* djānh kēt, ane. Dja gar mekmā mýjja mexbit jarēnh ar o aba, ane.

⁴⁻⁵ Nā, akmere, dja ga mebēngētemā kum, —Ē, tynhwa ar, dja gar amū idjō'ā me kra pýnh jakre gē me ar ajā amijakren me akudjwa kum mjēn jabēn kum kra jabēn amipnēn ar ban mjēn prām kēt ne ar ban ōbikwao djuw mex ne ukaprikumrēx ne mjēn kabēn ma, ane. Mýkam? Bir, dja me kātām te kute me amrānh punu 'ō pumūnh ne kute ar akōt Metīndjwýnh kabēn japrymā te me ajabej ajkam aman kam tu ate krā, ane.

Dja ā mebēngēte me kra pýnh jakreo ane. ⁶ Akmere, dja ga me kraremādjwý akabēn jarē gē me amipnēn ar ba.

⁷ Ga dja ga katāt mrā gē me krare apumūn kam akōt ar amijo ba. Dja ga katāt memā Metīndjwýnh kabēn jarēnh mextire ne abixaēr kēt.

⁸ Dja ga memā arēn mā memā akabēn mextire jarē gē me te kabēno kute ajapanhmā, me kum akurē ar o baja te akabēn punu jabej umar ar ban arým pijām ne ate krān ar ba.

⁹ Dja ga me memā āpēnh kajgo ar ba jamādjwý akabēn jarē. Me kute meo pānh ne amim me pa 'amýnh nhyim me memā āpēnh kajgo ar bajamā akabēn jarē. Dja ga memā kum,

—Gora me anhō bēnjadjwýr kabēn ma. Dja gar prīne me kabēn man me kabēnkōt ar amijo aba ne memā adjāpēnh mex ar aba gē me ar akam kīnh, ane. Kwārīk wānh me anhō bēnjadjwýr pānh akabēn kēt ne akabēno apanh kēt, ane.

¹⁰ Kwārīk wānh mekbē adjākīnh kēt, ane. Dja gar katāt memā apē gē me kātām ar adjāpēnh mekumrēxkōt ar apumūn kam arým kum Metīndjwýnh kīnh, Metīndjwýnh kubē me bapytār djwýnhja kum kīnh, ne kum Metīndjwýnh kabēndjwý kīnh ne. Dja ga ā me memā āpēnh kajgo ar bajamā akabēn jarēnho ane.

¹¹ Mýkam dja gu me katāt mrā? Bir, Metīndjwýnh ne arým me kunī kadjy ukapriō kato. Kute me bakunī pytār kadjy ne ukapriō kato.

¹² Nā gu me prīne ukaprija man kam arým pānh arik ar babaja kanga. Ne mýjja punu, me kute Jeju mar kēt kute mýjja punuo amikīnhja tu arým kangakumrēx nhyim wānh nō. Gu me kam on pyka jakam amipnēn ar baban katāt mrā ne Metīndjwýnh kabēnkōt akrānmā ar amijo baba. Dja gu me prīne amim Metīndjwýnh djukapri man kam ā kōt amijo ane.

¹³ Ne akrānmā ar amijo bababē amiwýr Jeju kamnhīx, akubyn rwýk djā amiwýrkam amako tē. Me banhō Metīndjwýnh, me bapytār djwýnhbē Jeju Kritu tām dja me bajaerbē kato, ta raxo kubē kumkatio me

* 2:3 Mýjja me kute o kōm ne kōt bibānh kunija, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mýjja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē.

bawÿr kato. Djām ngri got. Raxo, mexo kubê kumkatiti. Nñnh ne me'õ mexo, raxo, umao kumānhkutā? Dja me bawÿr kato gu me arÿm bakīnhkumrêx. Me bakīnh djā ne ja. Tām ne gu me amiwÿrkam amak ar o baba.

¹⁴ Be, Jeju Kritu ta ne me bajaxwe pānh tyk kadjy memā amikanga, kute me bajaxwe kunībê me bapytār ne kute amim me bajo mexmā ne mekmā amikanga. Kute amim me bajo mex ne kute me bajo õ me wÿnhkumrêx ne kute ar me bajo bamā ne mekmā amikanga. Kute me bajo õ me wÿnh gu me kam bamā mÿjja mexbit kīnh ne arek ar o babamā.

¹⁵ Bir be, ikabēn ja dja ga prīne me kupānhā me kute amim Jeju marwāmā arē, memā kōt arē. Me kaprījamā kīnh jangjê gē me kaprī kēt. Gora atÿx ne me axwe nēje me akren memā abēn tÿx gē me arek ar ba. Kwārīk wānh gē me ajā kabēn kēt.

3

Kute Metīndjwÿnh djukaprī marn kute katāt amijo bamā.

Ep 4.2; Pīr 2.3; Kor 3.12

¹ Gora me kute amim Jeju marwāmā akabēn jarē gē me on akabēn ma. Dja ga memā kum,

–Gora me me bēnjadjwÿrmē meo ba djwÿnh kabēn man me kabēnkōt ar amijo aba. Dja me me amā me adjāpēnhkumrêx jarē ga me kam kubê amikati kētkumrêx ne tu 'ÿr tē. Nñhm bep djām me me amā mÿjja punu'ā apnē ga me ate akrā.

² Kwārīk wānh ga me abenā akabēn kēt, ane. Gora me akabōt katin amā aben kaprīn akrānmā abenmā akabēn jarē, ane. Dja ga ā ajte memā akabēn jarēhno ane gē meo biknor kēt.

³ Amrēbē ne gu me badjwÿ bano kētkumrêx ne bajamakkre kētkumrêx nñhm me arīk me banoo biknoro ba. Nā, amrēbē ne gu me arīk ar babari bamā mÿjja punu kunī kīnh ne. Ne te baje bajaxwemā banhirer ne arek ar babamān mā bamā bajaxwe kīnh ne. Me bajaxwen abenā bakabēn ne aben nhō mÿjja'ā bangryk ar baba. Nñhm me kum me bakurē: gu me badjwÿ amipānh bamā me kurē.

⁴⁻⁵ Nñhm bep ajbir ne Metīndjwÿnhbē me bapytār djwÿnh ukaprīo kato ne kum me bajabēkumrêx. Nā gu me te bamā bajaxwebit kīnh nñhm Metīndjwÿnh tu ukaprīkōt me bapytā. Kum me bajabēn kam me bapytā. Djām me bamrānh mexkōt ne gu me amiptā? Arkati, ta ne ukaprīkōt me bapytā. Nām me ngōo amingrā ku'ōn kam arÿm akubyn mexkumrêx. Nñhm Metīndjwÿnh Karōdjwÿ ā me bajo nyo ane, ā me bajo mexo ane. Nām me bajo ny ne me babē me bajaxwe

krāta gu me kam baje babixadjwÿr ny pyrāk ne bakabēn punu mar kēt ne bakabēn mexbit ma. Nñhm kam Metīndjwÿnh Karō mā me bajo mexo tēm rā'ā ne.

⁶ Ukaprīkōt ne me bawÿr Karō jano, kute me bajo djw mexmā. Jeju Kritu kubē me bapytār djwÿnh djō'ā ne me bawÿr ano. Djām òdjÿ got me babē Karō nē? Kati, mrāmri ne òdjānhkumrêx ne me bamā ta Karō jano ne prīne o me banhipêx ne ar me bajo ba.

⁷ Be, djām Metīndjwÿnh djukaprī ngri got. Nām ukaprīkōt me bamā me bajaxwe kēt jarē. Gu me bamex ne batyk nhijukri batīn rā'ā: rā'ān ar baba kadjy ne me bamā me bajaxwe kēt jarē. Nām amū me batīn rā'ā: rā'ā rā'āmā arē gu me amiwÿr kamnhīxbē ar baba. Adjÿm, dja me bamā kungā.

⁸ Mrāmri ne ikabēnja. Ikabēnkumrêx. Dja ga memā prīne idjō'ā ikabēnja kōt arē gē me kute amim Metīndjwÿnh marja kum mÿjja mexbit kīnh ne ar o ba. Kam ne mexkumrêx, me kunīmā mexkumrêx.

⁹ Kwārīk wānh me abenkam kangatija wānh nō. Tām ne kajgo mexi. Kwārīk wām nō. Kwārīk wānh me bakukāmā nhidjikōt me àkrēja wānh nō. Nñhm me kute kabēno aben japanh ne me kute abenmā àkrējadjwÿ kunī dja wānh nō. Mōjdjē kukrādja tūm'ā ne me ā abenmā ane. Tām ne kajgo mexi. Punure. Tām dja wānh nō.

¹⁰ Dja me'õ kabēno kute abenbē meo bikjēr jabej ga nēje kukrā. Dja ate krā ga ajte kum akabēn jarē. Godja mā ate krā jabej ga kam arÿm tu kangakumrêx. Arÿm ne ga te kabēn punu nēje te o ane nñhm mā kum kabēn punu kīnh.

¹¹ Arÿm ne ga kōt kum akato. Mrāmri ne me'õ ja punukumrêx. Atemā kabēn. Kum axwe kīnhkam ne ga arÿm kum akato. Nām kabēno amijo amirīt. Mrāmri dja ga tu kangakumrêx. Tām ne ja.

Kabēn o ino rer.

¹²⁻¹³ Be, dja ba awÿr Artemanh nār kon Xikiku jano gē awÿr tēn bōx ga kam tebē mā amrē iwÿr tē. Krīraxbē Nikoporikam dja gu abenwÿr bōx. Kam dja ba na tÿmkam arek akam amako dja. Nñnh iwÿr atēm kētri dja ga Djenajmē Apōr aro tēn amū ar kujate. Djenajbē ne me kadjy kabēn jarēnh djwÿnh, ar ja. Dja ga prīne aro djw mex ne aro tēn amū ar kujate gē ar tēm mex ne ŷkam tēm kēt. Ga kam amrē iwÿr tē.

¹⁴ Be, gora gē gu banhōbikwa kute Jeju marwā, mÿjja mexbit ma ne kum ajbit kīnh. Mÿkam? Bir, gu banhōbikwa kute me 'uwfōo djw mex ne mekam kum ukanga kēt ne kute akrānmā ar meo djw mexo bamā.

¹⁵ Ar ja, arkam idjām ja kunī ne ar kute ajo amak rā'ān kam wām amā amijarē. Badjwÿ ne ba ar wāo ama ne. Ar wā kute Jeju mar

ne kum gu bakĩnhkam ne ba aro ama ne.
Arkum ijarẽ.

Gẽ Metĩndjwỳnh ukapĩkõt ar akunĩo djuw
mex. Tãm ne ja.

Paur kute Piremōmā pi'ók no'ók ne ja.

Paur ne kamybê Piremōmā pi'ók no'ók ne. Jejukôt ne ar abeno kamy. Nhyim Piremō nhô kubê kra 'ô, me pardja 'ô kum âpênh kajgo ar baja arým mā kubê tē. Birām kubê pi'ók kaprîreo akîn mā kubê o tē. Ne kam pyka 'ókam bôx. Pyka 'ókam Paur memā Metîndjwýnh'ā ujarênh ar bakam bôx nhyim kam Paur Jeju'ā ujarênh ku'ê. Mekbê ijê djâkam âm rā'ākam ne 'ā ujarênh ku'ê. Nhyim kubê kraja kuman kam tu amim Jeju markumrêx, tu amim kamnhîxkumrêx ne. Nhyim kam Paur arým o kra. Kum abêkumrêx ne, ne kam te kute nêman ajte Piremōmā ano. 'Á pi'ók no'ók ne Piremōmā ano nhyim Xikiku ô pi'ók no'oko tē. Nhyim kam kum,

—Kwârîk wānh, ga kam angryk kêt. Tu amā abê. Jejukôt dja gar tu abeno akamy ne amā aben jabê, ane. Nām ā Paur Piremōmā pi'ók no'oko ane. Tām ne ja.

1-2 Piremō, amā ne ba pi'ók no'ók ne. Ba, ibê Paur ne ba amā pi'ók no'ók ne. Gu bakamy Ximoximê ne bar amā pi'ók no'ók ne. Piremō, ga ne ga ar ikôt Metîndjwýnhmā adjâpênh ar aba bar imā akînhkumrêx ne amā pi'ók no'ók ne. Gamê gwaj bakanikwýnh Apimê Akipu gwaj bakôt âpênhjamê ar aje amim Jeju mar ne kôt anhûrkwâkam aben pydjijamê, ar amā ne bar pi'ók no'ók ne. Ba, ibê Paur, Jeju Kritu'ā idjujarênh ibakam me kute ibê ijêja, ba ne ba ar amā pi'ók no'ók ne.

3 Gé Metîndjwýnh ajo djuw mex, Metîndjwýnhbê me Babâmmê krabê Bênjadwýr Jeju Kritu ar ukaprikôt ajo djuw mex ne ar ajo ba ne amā umar mex jarê ga adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metîndjwýnhmā amikînh jarênh.

4 Mrâmri ne ba akam ikînhkumrêx ne kam ije inhô Metîndjwýnhmā amijarênh katā kum ajarênh rā'ā. Nā bām kum,

—Ota ba Piremōkam ikînhkumrêx, ane. Nā bām ā kum akam ikînh jarênh anen kôt kum mestire jarê.

5 Mýkam ne ba akam ikînh ne? Bir, amā me abêkam, amā Metîndjwýnh nhô me ja kunî jabêkam ne ba akam ikînhkumrêx ne. Ne ajte aje tu amim Jeju kamnhîxkumrêx, tām ne me iwýr arênh bôx. Kam ne ba akam ikînhkumrêx ne.

6 Be, nā bām Metîndjwýnhmā ajarê ne kum, —Arým ne Piremō amikajmā'ā Jeju ma. Kam dja ga kum ôdjânhmê kum me abê jarê gé memā ôdjânh ne kum me abê, ane. Nā bām ā Metîndjwýnhmā ajarênh ane.

Nā, akmere, dja me akabênh mex man anhôdjânh pumûn arým akôt Kritu ma, Kritu nhôdjânhmê ukapri ma. Nām ukaprikôt apýnh mýja mex djârio me bakînh ne arým gadjwý ajo kînh ne, gé me gop apumûn kam arým akôt Kritumā kato.

7 Nā, nām me imā ajarê ba kam ikînhkumrêx ne kam ajte itý:xkumrêx ne. Amā me abêkam, amā me kute Jejukôt abeno kamy jabêkam ne ba ikînhkumrêx ne kam itý:xkumrêx. Ga, akmere, nā gām Metîndjwýnh nhô me mexja prîne meo djuw mex ne meo kînh ne. Ba kuman kam ikînhkumrêx ne.

Ônemu nêje kum kabênh.

8-10 Amā me abêkam ne ba mýjja'ā ama. Ba ikrabê Ônemu'ā ama. Me kute ibê ijê rā'ākam ne Ônemu iwýr bôx ba kam o ikra. Nā bām kum Jeju jarê nhyim tu amim markumrêx ba kam o ikra.

Ibê Kritu nhô âpênhkam ren amā ibênh týt ne. Ne ren amā,

—Kwârîk wānh arek ikuri dja, ane. Nhyim ren arým tu mrâmri dja.

Nhyim bep kati, imā ajabêkam ne ba tu 'ā ama. Ba ibê Paur, ibêngêttekam amā ikapri jabej, nhyim me kute Kritu Jeju'ā idjujarênh ibakam ibê ijê ga amā ikapri jabej ne ba tu 'ā ama.

11 Nām amrêbê akam punu ne kam ajbir amā mexkumrêx, ne badjwý imā mexkumrêx ne.

12 Ba arým ije akubyn awýr anormā. Imā abêkumrêx tām ne ba ije amā anormā. Godja ba akubyn amā anon kam o ama: ne.

13 Nā bām te ije o aminhó prāme nhyim arek ikuri âm ne kute akaxā ijo djuw mexmā. Ije Jeju kukrâdjâ ny'ā idjujarênh ibakam ne me ibê ijê ba mehbê ijê djâkam dja nhyim Ônemu kute akaxā imā âpênhmā ba te ije o aminhó prāme.

14 Nhyim bep kati, nā bām inhôkre kadjwýnhbê amim,

—Kati, ba dja ba ā anhýr kêt ne. Ga dja ga amā ikapri jabej arým imā nê gé arek ikuri dja. Aje amimarkôt dja ga amā ikapri jabej arým imā nê gé kam ikuri dja, ane.

15 Amrêbê ne mā abê tēm ngrire ne kam arým akubyn awýr tēmmā. Kon ne, birām arým akubyn tu awýr bôxkumrêx ne arek wānh akuri âm rā'ā: rā'amā arým wām tēmmā.

16 Djām aje o me bajtem'ô pyrâk nhyim amā âpênh kajgo ar bamā ne akubyn awýr tēmmā? Kati, arým ar aje Kritukôt abeno akamymā. Arým kubê akamy. Akamy, gu arým bamā kînhkumrêxja tām ne awýr tēmmā. Mrâmri imā kînh raxi. Nhyim bep ga dja ga amā kînh raxo ijakre. Amā âpênhkam ne gar arým ajbir Bênjadwýr Jejukôt abeno akamykam dja ga amā kînh raxo ijakre.

¹⁷ Be, kam dja akubyn awÿr bōx ga amiwÿr o wadjàn kum akabēn mex jarē. Gu baro'ā badjāpēnh ne abeno banhōbikwakam baje aben pyrāk jabej dja ikāxā awÿr bōx ga o ipyrāk ne kutā aprōt ne pa 'amÿn amiwÿr o wadjàn kam kum akabēn mex jarē.

¹⁸ Djori ajo ajkē? Nār kon, djori abē mÿjjao akī? Kute ajo bikēnh jabej amrē imā 'ā pi'ōk no'ōk ba kam amā o pānh.

¹⁹ Ē, gop ije inhikrao pi'ōk no'ōkja pumū, ba ibē Paur dja ba amā o pānh. Kwārīk wānh, ga dja ga ākīnhī pānh kum arēnh kēt.

Gora ijā mān amijakren ikudjwa pānh jarēnh kēt, ākīnhī pānh kum arēnh kēt, tu ate akrā. Ga ije amā Jeju jarēnh ne ije amā pānh jarēnh kētja pumū. Nā ba ren amā Jeju jarēnh kēt ga ren amim mar kēt ne tu abiknorkumrēx ne. Bep kati, nā bām amā arē ga ama ba kam ije amā pānh jarēnh kēt. Gora aje ipyrāk ne tu ākīnhī pānhja mar kētkumrēx. Ōnemu kute ajo bikēnh tūmja tu o pānh mar kēt.

²⁰ Nā, akmere, gora ā anen kum akabēn mex jarē gu banhō Bēnjadjwÿr kabēnkōt tu kum akabēn mex jarē. Kum akabēn mex jarēn o ikīnh, akmere. Gu baje Kritukōt abeno bakamykam gop ijo kīnh, akmere.

²¹ Be, nā bām inhōkre kadjwÿnhbē amim, —Dja tu ikabēn man kōt amijo ba. Dja ikabēn man kam o djuw mexo ikabēn jakre, ane. Nā bām ā amim anen kam amā pi'ōk no'ōk ne.

²² Ē, ajte mÿjja 'ōdjwÿ. Ba wām awÿr itēm ne ibōx jabej on ikutēp imā kikre kre kapō ne kikre kadjwÿnhbē inhikwā djāwā kapī. Godja Metīndjwÿnh wām awÿr ijano ba kam awÿr tēn bōx. Kadjy dja ga Metīndjwÿnhmā ijo a'uw nhym kam arÿm awÿr ijano. Me kute ikadjār ba kam wām awÿr itēmmā. Kam ne ba amijā Metīndjwÿnh kamnhīxbē nō.

²³ Epapraj ne kute ajo amak ne kute ajarēnh rā'ā. Adjwÿnhdjwÿ ne me kubē ijē. Nām Kritu Jeju'ā ujarēnh ar ba nhym kam me kubē ijē nhym iro'ā mebē ijē djākam dja.

²⁴ Makumē Arxakumē Temanhmē Rukamē ar adjwÿnhdjwÿ kute ajo amak ne kute ajarēnh rā'ā. Ar ja ne ar ikōt āpēnh ar ba.

²⁵ Gē Bēnjadjwÿr Jeju Kritu ukaprīkōt pŕine ajo djuw mex. Tām ne ja.

Mekbê idjaer kute amikajmã'ã Jeju mar nhõ pi'òk no'òk ne ja.

Me'õ ne Jeju'ã pi'òk no'òk ne kam mekbê idjaer kute amikajmã'ã Jeju markumrêx jamã ano, ar kute mrãmri Jeju'ã ngrakumrêxmã. Mekbê idjaer kwý ne ar amikajmã'ã Jeju man kam arým kute ari mýjjakõt akêxmã. Nãm ar abenmã,

–Gwaj akubyn Mõjdjê kukràdjã tùmjakõt amijo baba.

Ne ajte,

–Gwaj akubyn Metúndjwýnhmã mry bõn kamrõ kapí. Birãm Jeju kamrõ me bajaxweo bingrãnh mãnhkutã kêt, gwaj akubyn mry kamrõdjwý me bajaxwe pãnh ajte Metúndjwýnhmã kungã ane. Kam ne me'õ arkum pi'òk no'òk ne arkum,

–Kati, Jeju pydji kute me bajaxweo bingrãnh djwýnh. Kwãrîk wãnh atemã ibej mýjja 'õ jabej kêt. Jeju kamrõ pydji ne me bajaxwe mãnhkutã. Kwãrîk wãnh Jeju kamrõ nhibej mry kamrõ nhõr kêt, ane. Nãm ã anen kam arkum Jeju mex jarê. Jejubê ne Metúndjwýnh kra. Jeju ne mýjja kuní kurãm mexkumrêx. Ne kadyj mrãnh djwýnh kurãm raxi. Ne Mõjdjê kurãm raxi. Ne me kute me kadyj Metúndjwýnh mar djwýnhja kurãm raxi. Jeju kamrõ ne mry kamrõ kurãm mexkumrêx ne kam kute o me axweo bingrãnh kadyj mexkumrêx. Nhyim Jeju kukràdjã nyja ne Mõjdjê kukràdjã tùm jakãjbê bõx ne kurãm mexkumrêx. Kam gêdja me mrãmri Jeju'ã ngrakumrêx ne mã 'amýn kanga kêtumrêx ne mã kõt ajkamên õ pykakam bõx, kãjkwakam õ pykakam bõx.

Metúndjwýnh kra kute raxo kadyj mrãnh djwýnh jakrenh.

Kor 1.15

¹ Amrêbê ne Metúndjwýnh me bakukãmãremã kabên. Me kute kabên jarênh djwýnhkõt ne memã kabên, ne apýnh mýjja djãri kõt memã amijo amirîto tẽ. Nãm memã kabên tẽm tãmtã í amũ kamingrãnymã kabên ba.

² Nhyim bep ajbir ne Krakõtbit me bamã kabên ne. Ajbir ne akati kute o ino rerkam-bit Krakõt me bamã kabên ne me bamã amijo amirît ne.

Bir be, arým kute Kramã mýjja kuní kangaja pumũ. Nhyim kam Kra arým pykamẽ kãjkwamẽ mýjja kuní 'y. Metúndjwýnh djõ'ã ne mýjja kuní 'y.

³ Nãm Metúndjwýnh jadjênho adjênho ne. Kubê Metúndjwýnh tãm. Ar kute aben pyrãk. Nãm 'ityxkumrêx ne kam ta amikabênkõt mýjja pumũnh 'ãno dja. Kute mýjja kuní nhípêxa pumũnh 'ãno dja. Djãm kabên gri

got. Nãm ta amikabên pymao mýjja kuní pytãn 'ãno djan ar o ba.

Bir be, tãwã ne me babê me bajaxweo põx ne me bajo mex ne kam arým mã tẽ, mã kãjkwamã tẽn kam nhý, Metúndjwýnh djubõk'ãnh nhý. Metúndjwýnh kubê kumkati djubõk'ãnh nhý. Djãm me kãtãm ne me me bẽnjadjwýr rúnh djubõk'ãnh krí? Kati, ãm me bẽnjadjwýr rúnhbit. Me bẽnjadjwýr rúnh ne me me ubõk'ãnh krí.

⁴ Nã, kra ne ra:xi. Raxo kute kadyj mrãnh djwýnh jakrenh mexi. Ne umaodjwý kute kadyj mrãnh djwýnh jakrenh. Bãm ne 'ã bẽnjadjwýr mẽ nhyim uma: ne.

⁵ Nhýnh ne Metúndjwýnh kadyj mrãnh djwýnh 'õmã kum,

“Mrãmri abê ikrakumrêx. Jakam ne ba arým ajo ikrakumrêx ga amipãnh ijo Abãmikumrêx”, ane got.

Kati, kramãbit ne ã kabên ane. Nãr kon, nhýnh ne Metúndjwýnh kadyj mrãnh djwýnh 'õ'ã memã kum,

“Dja ba o ikra nhyim ijo Bãm”, ane got.

Kati, Kra'ãbit ne ã kabên ane.

⁶ Ne kam ajte, kute pykamã kra janorkam memã kum,

“Gora gẽ ikadyj mrãnh djwýnh kuní ikramã rax jarê”, ane.

Be, kubê Metúndjwýnh krakam arým kum mýjja kuní re nhyim rax ne.

⁷ Nhyim bep kadyj mrãnh djwýnh'ãbit ne, “Nã bãm amikadyj mrãnh djwýnh nhípêx nhyim kute kòkmẽ kuwy pyrãk.

Akrãnmã imã mrãnh ne ikadyj ãpênhmã”, ane.

⁸⁻⁹ Nhyim bep Kramãbit ne kum,

“Be, Metúndjwýnh, mrãmri dja ga meo aba rã'ã rã'ã ne.

Nã gãm katãt meo aban amã mýjja mexbit kînh ne katãt amijo aba ne amã mýjja punu kurê.

Kam ne ba ibê anhõ Metúndjwýnh ne amijo apytãn arax kadyj adja. Ga kam akînhkumrêx ne. Nã gãm araxmẽ akînhõ anhõbikwa kuní jakrenh mex ne”, ane.

Nãm ã Kramã ane ne kam ajte kum,

¹⁰ “Ga, Bẽnjadjwýr, ga ne ga krax kurũm pyka nhípêx ne anihkrao kãjkwã nhípêx.

¹¹⁻¹² Dja í apêx. Nhyim bep kati, gajbit dja ga arã'ã: rã'ã rã'ã.

Nhyim bep kati, dja í kute kubêkã pyrãk ne tũm ne.

Mrãmri ne me kute kubêkã, mýjja tũm, inõkã tũm nhyim me kute krãn o mrãnh ne 'ê'ã rênhja pyrãk. Dja ga í ã kãjkwamẽ pyka tũm krãn o atẽm ne mênho ane. Ne kam arým pãnh ny nhõ.

Nhyim bep ga dja ga tũmrãm arã'ã rã'ã ne. Ga adjwýnh tãmo dja ga amũ arã'ã: rã'ã ne. Dja ga atemã kêtumrêx”, ane.

Bir be, nãm ã Kramã ane.

¹³ Nhÿnh got kadjy mrânň djwÿnh 'õmã kum,
“Amrê idjubõk'ãnh nhÿ, abênjadjwÿr
raxkam idjubõk'ãnh nhÿ.

Ikutêp nhÿ ba 'ÿr amrê awÿr akurê djwÿnh
mõ ga kwÿ o apardjan kwÿ nhimex”,
ane.

Djãm kute kadjy mrânň djwÿnhmã ã anhÿr
got? Arkati, Kramãbit ne ã kabên ane.

¹⁴ Nhÿm bep kadjy mrânň djwÿnh ne
Metÿndjwÿnh nhõ ãpênň kajgo. Djãm
mebêngõkre got* amirÿt ne? Kati, me kute
noo omÿnh kêt nhÿm Metÿndjwÿnh me
bakadjy ano. Me ba ba, Metÿndjwÿnh kute
me bapÿtãr ne kute ar me bajo bamã, me
bawÿr ne anoro dja, kute me bapumÿnh ne
kute me bajãno ãmmã ne me bawÿr ano.

2

*Me kute Metÿndjwÿnh kabên mar 'ãno
ãmmã.*

¹ Bir be, kam, Metÿndjwÿnh kute me bamã
krabê kumkati janorkam dja gwaj tu ami-
jamakrekam nhõrkumrêx. Me kute gwaj
bamã katãt arênh gwaj baje marja tãm dja
gwaj tu amijamakrekam nhõrkumrêx ne
'amÿnh tÿx, gwaj baje o babiknor karõ. Dja
gwaj ate ar bakrãn baban kam ï o babiknor
mex ne, o babiknor mexo tẽ.

² Amrêbê ne kadjy mrânň djwÿnh memã
Mõjdjê kukrãdjã jarê, me kute kõt amijo
bamã. Nhÿm me'õ kõt kute amijo ba kêt nãr
kon kubê binhirênh katã nhÿm kam arÿm
kum o pãnh ne. Katãt kum o pãnh ne.

³ Bir be, dja gwaj badjwÿ ate bakrãn ar
baba djãm kute gwaj bamã o pãnh kêtãm? E
kum kati, gêdja gwaj bamãdjwÿ o pãnh ne.
Amrêbê ne Metÿndjwÿnh memã kukrãdjãbit
jarê. Nhÿm me ate krãn ar ba nhÿm arÿm
memã o pãnh ne. Nhÿm bep ajbir, ajbir ne
me bamã kra ngã, krabê me bapÿtãr djwÿnh
me bamã kungã. Djãm ate gwaj bakrãjamã
kute o pãnh kêtãm? E kum kati ne. Dja
gwaj bamãdjwÿ o pãnh ne. Bênjadjwÿr ta
ne kumrêx memã amijarê, kute me utãrmã
amijarê. Nhÿm kam kute ar meo baja, me
kõt baja ne me kuman kam ô'ã gwaj bamã
kõt arê, kabêno kabên ne gwaj bamã arê.

⁴ Nhÿm Metÿndjwÿnhdjwÿ kõt mÿjja kwÿo
amirÿt, me kute kõt kum kator kadjy ne
umao apõx ne o mÿjja 'yro ba, apÿnh mÿjja
pumÿnh kêt 'yro ba, me kõt baja ne me uma
proo mÿjja 'yro ba. Nãm me me akrymẽ me
kanéo mex, me tyk kwÿo tÿn, bõm me nêje
me karõ rê, ã ar meo anhÿro ba. Nhÿm
kam Metÿndjwÿnh ajte kõt memã ta Karõ
jano, apÿnh ãpênň djãri ne kadjy tu ukabikõt
memã kungrã. Nãm ã Metÿndjwÿnh kute
meo bao ane, me kute Jejumã kator kadjy.

Jeju amijo kubêngõkren kute me bapÿrãk.

⁵ Djãm kadjy mrânň djwÿnh Metÿndjwÿnh
kute amim umÿjÿr got? Kute ar pykao ba
kadjy, kute amim umÿjÿr got? Ije ar amã
pyka ny jarênhja tãm, djãm kute ar o bamã?
Kati, Jejubit ne kute ar pykao ba kadjy
Metÿndjwÿnh amim kudja. Kute mÿjja kunõ
ba kadjy ne amim kudja.

⁶ ã ne me'õ Metÿndjwÿnh kabênkam,

“Ë, Metÿndjwÿnh, djãm me ibêngõkre imex got
ga aje me imar rã'ãmã? Mÿkam ne ga
me ikakritjao djuw mex ne?

⁷ Nã gãm o kãtãm, akadjy mrânň djwÿnh
kõpdji'ã o kãtãm. O kãtãm 'iry kêt ga
ajte umamẽ raxo utã

⁸ nhÿm ajte mrãmri bênjadjwÿr rax ne mÿjja
kunõ ba”, ane.

Nãm ã Metÿndjwÿnh kabênkam ane. Ga
kute mÿjja kunõ baja pumÿ. Nhÿnh ne
mÿjja'õ kubê 'ã kãtãm ne? Kati. Djãm me
babêngõkre'ã ne kabênja? E kum kati, Jeju'ã
ne ã ane. Mebêngõkre kute mÿjja kunõ ba
kêtja pumÿ.

⁹ Nhÿm bep Jeju'ã ne ã ane. Mrãmri ne
kadjy mrânň djwÿnh kurãm kãtãm 'ikrãn
mex ne, nhÿm Metÿndjwÿnh ajte 'ã raxmẽ
umamẽ kumẽ. Nãm me bapãnh ty nhÿm
kam pãnh Metÿndjwÿnh 'ã kute raxmẽ
umamẽ mênho ane. Metÿndjwÿnh me bakam
ukapri kõt ne amim kra'ã karõ nhÿm kam
me bapãnh ty, me bakunÿ pãnh ty. Djã nãm
tyk kadjy tokry kêt ne ty? Kati, nãm tyk
kadjy tokry: ne. Nhÿm kam pãnh Bãmja 'ã
umamẽ ra:xmẽ kumẽ.

¹⁰ Djãm Metÿndjwÿnh kute kra tokry'ã
amim karõja punu got? Kati, mrãmri katãt.
Metÿndjwÿnh kute mÿjja kunÿ 'ÿr ne kute ar
o baja tãm ne krabê Jeju'ã amim karõ, kute
tokry maro tẽm ne inomã mênň ne kam
mrãmri kubê me bapÿtãr djwÿnhkumrêxmã.
Tokrykõtbit ne me bapÿtã. O ne Metÿndjwÿnh
me bakrãpti pytãn me bajo kra, kute õ
kãjkwã mextiremã me bajo tẽm gu me kramẽ
baro'ã arkam babamã. Jeju ne me bamã
wan me bamã pryõ mõn kãjkwãmã wadjã.
Dja gu me ï kõt pry'ã mõn wadjã.

¹¹ Bir be, ta Bãm ne kubê me Babãm pydji.
Ta, kute me bajo mex ar o bajamẽ gu me
bamẽ ne gu meo Babãm pydji. Kam ne me
bajo kamy. Me bakam pijãm kêt ne tu me
bajo kamy.

¹² Nãm Bãmãm kum,

“Dja ba ikamyremẽ ikanikwÿnhremã ajo
amirÿt.

Me kute aben pydji nhipõkri dja ba memã
amex jarê”, ane.

¹³ Ne kam ajte,

“Metÿndjwÿnh kanãrrãm dja ba ar amijo iba”,
ane.

* **1:14** Apÿnh me õ pyka djãri kunikõt ne me kunÿ bêngõkre. Kubêkã jakamẽ me kakrãtykmẽ me babêngõkremẽ ne me kunÿ:
bêngõkre.

Ne kam ajte,
 “Ota ba dja. Metîndjwýnh kute imã ikra
 nhôrjamê ro’ã ne bar dja”, ane.

Nãm ã Jeju gwaj bajo òbikwao ane.

¹⁴ Bir be, Metîndjwýnh krabê ne gu me babaja. Ga me banhîja pumû. Me barerek, me bakatyk, me bakanê, me batokryja pumû. Kam ne Jeju amijo kubêngôkren* kute me bapyrakã. Ne kam amitykkôt Xatanajo ajkê. Xatanaj kute memã tyk jarênh nhyem me kabênkôt tykja tãm ne prîne o ajkê. Kadjy ne amijo kubêngôkren ty.

¹⁵ Ta amitykkôt Xatanajo ajkêñ kubê me bakaba. Nã gu me bamã batyk pyma: ne. Me batîrri bamã batyk pyma: ne. Nhyem kam Jeju ne me bakadjy tyn kam o me bamã me batyk pymajao ajngrã, gu me arým bamã uma kêt ne.

¹⁶ Djã nãm prîne kadjy mrãnh djwýnh ne ruw ne me utã? Kati, nãm amijo kubêngôkren ruw. Nãm amijo Abraão tám djwý’ôn ruwn me utã.

¹⁷ Kam ne me bajo kamykumrêx ne kam kamymê kute aben pyrãk. Nãm me banhîo ï, ne kam me bakôt tokry, me bakôt mýjja maro ba, me bakôt muw, me bakôt kính. Bir be, nãm prîne kute kamy bêngôkre pyrãk, kute me bapyrak ne kam arým kubê Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr rax djukaprikumrêx ne Metîndjwýnhmã ãpênhkumrêx ar ban kute kanga kêt. Nãm me bakadjy Metîndjwýnhmã amijarê, me bajaxwe pãnh tyk jarê, nhyem arým me bajaxweo ajngrãñ me bajaxweo akno.

¹⁸ Djãm me banhî Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr kute gwaj bamar kêt, kute gwaj batokry mar kêt? Kati, kute gwaj bamar. Xatanaj kute gwaj bajo baja mar. Djãm kute adjwýnhdjwýmã mýjja jarênh kêt, axwe’ã ãpnênh kêt. Pykabê ar baridjwý ne kum axwe’ã ãpnê nhyem adjwýnhdjwý tokry: ne. Kute tokrydjwý mar. Kute mýjja kunî mar. Kam dja gwaj bakam ukapri: ne gwaj bawýr prôt ne kubê gwaj bapytã. Xatanaj kute gwaj bamã axwe’ã ãpnênhkam dja gwaj bawýr prôt ne kubê gwaj bapytã.

3

Jeju kute raxo Mòjdjê jakrenh.

¹ Nã, akmere ar, ãpnhîre ar, ar abê Metîndjwýnh nhô me mextireja, Metîndjwýnh kute kãkwa kadjy gwaj baro’ã amijo gwaj bapytãr, on ar Jejukôt ajamak bën. Ê, dja ba ar amã Jeju rax jarê. Arým ne Metîndjwýnh me bawýr Krabê Jeju jano, me bakadjy ano nhyem bôx. Ne kam mrãmri ne kubê me banhî Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr rax. Tãm ne gwaj tu amim

kamnhîxkumrêx ne kam memã arênh ar o baba.

² Nhyem kam Jeju bôx ne kum ãpênhkumrêx ar ba. Metîndjwýnh kute anorjamã ãpênh ar ba ne kanga kêtumrêx. Kute Mòjdjê pyrãk. Mòjdjêdjwý ne prîne kute anor djwýnhjamã ãpênh ar ba ne Metîndjwýnh nhô me jao ban meo djuw mexkumrêx ne kute me kanga kêtumrêx.

³ Nhyem bep Jeju ne Mòjdjê kurãm rax ne. Kam dja me mã abenmã Jeju pymamê rax jarênh ar o ba. Ga me kute amim kikreja pumû. Kikre nhîpêx djwýnh ne raxo, týxo kikre jakre. Nãm ã Jeju kute kikre nhîpêx ar o ba prãbê Mòjdjê nhîpêxo ane ne kam raxo Mòjdjê jakrenh mex ne.

⁴ Nhýnh ne kikre ’ò ta kute aminhipêx got? Kati, kikre ’yr djwýnh ta ne ikrao kikre ’y. Bir be, nãm ã Metîndjwýnh mýjja kunî ’yro ane. Nã, mýjja kunî nhîpêx djwýnhbê ne Metîndjwýnh. Ta ne Mòjdjêdjwý nhîpêx ne.

⁵ Mrãmri ne Mòjdjê prîne Metîndjwýnh nhô me ja kunîo ban meo djuw mexkumrêx ne kute me kanga kêt ne memã Metîndjwýnh kute amû tûmrãm amikukràdjão amiritja kajmã’ã memã arênh ba. Kubê Metîndjwýnh nhô ãpênh. Ô ãpênh kajgo.

⁶ Nhyem bep Kritu kubê Metîndjwýnh kra. Kubê Metîndjwýnh kra ne ta ò me jao ban prîne meo djuw mexo ban kute me kanga kêtumrêx. Ê, gwaj ba ne gwaj babê ta ò me ja. Nhyem Metîndjwýnh arým gwaj bamã mýjja mex dji. Gwaj batîñ prãm kêt ne baje amim kamnhîxbê mýjja mexja kam amak ne kam bakînh rá’ã jabejmã. Dja gwaj o anhyro bamôr ne inomã mênh jabej babê ta ò me ja.

Me amakkre kêt ne ar ba nêje memã kabên.

Kó k 10.1; Djuda 5

⁷⁻⁸ Kam ne Metîndjwýnh Karô memã kum, “On me akati jakam on aje Metîndjwýnh kabên mar jabej gê on wãm ajamakkre kêt on wãm nõ.

Amrêbê ne me akukãmãre amakkre kêtumrêx ne kapôt kukritkam jãm Metîndjwýnh akêx ne ’ã kabên ne. Me kute ngyrk jabejmã ne me,

‘Kati, Metîndjwýnh dja me bajo bikênh kêt. Dja gu me te kam amikrà ar o baba nhyem me bajo bikênh kêt. Kute me bajo krakam dja tu ate krã’, ã ar anhyr ba.

Nãm me ã me kute Metîndjwýnh ngyrk jabejmã ã ane.”

Nãm ã Metîndjwýnh ane ne kam ajte memã kum,

⁹ “Nã, wãnh ne me akukãmãre kute amim ikakinhmã, kute ingyryk jabejmã ar

* **2:14** Kritu ne amijo kubêngôkre kute mrãmri ne apýnh me ò pyka djari kunîkôt me kunî: bêngôkreja pyrãk. Kubê kã jakamê me kakrãtykmê me babêngôkremê ne me kunî: bêngôkre. Me kamrômê me kukràdjã kunî kubêngôkreo aben pyrãk. Jakam dja ga Karô 17.26 jarêñ ama.

ikam amikrà:ò ba. Nā bām te me nokam memā mýjja kwýo amirít ar o iba nhym me âm ate kute we ingyryk jabejmā ar we ā anhyr ba. Me kute we ingyryk jabejmā 'ā amexbê 40.

¹⁰ Kam ne ba me jakam ingyryk:ky ne memā kum,

'Mrāmri ne me ja ajte ikam amikrān ibê binhirēnh mō. Ne ikabēn mar prām kêtukmūrēx', ane.

¹¹ Kam ne ba ingyryk:ky ne mrāmri ikabēn pydjín arē. Nā bām memā kum,

'Aj, me ja dja me inhō pyka'yr bōx kêtukmūrēx ne ikôt me tyk djā kêt djākam tyk djā kêt kêtukmūrēx', ane."

Nām ā Metīndjwýnh kabēn ane.

¹² Ê, akmere ar, āpnhīre ar, kam ne ba ar amā, gora ar amijāno dja. Ar akadjwýnhbê ajaxwe 'ō, apunu 'ō ar akam kator ga kam arým ar aje amim Jeju kamnhix kêt ne aje Metīndjwýnh tīnja kanga karō dja gar mrāmri amijāno dja.

¹³ Kwārīk wānh gar amikam ajamak kêt kati kêt. Dja gar akati kunikôt abenmā akabēn ne o abenmā týx jadjā. On akati jakam, Metīndjwýnh kute ar amā,

—On jakam, anhyr ja ma. Metīndjwýnh kute me amakkre kêtō tým kētri. Gêdja mýjja punu 'êxri kute mex pyrāk ne arým ar anoo akno. Kute ar anoo biknor gar ajamakke kêt karō dja gar on abenmā týx jadjā.

¹⁴ Gwaj bakunī baro'ā babē Kritu nhō me ja dja gwaj 'ā bangrà týx. Amrēbē gwaj baje amim kamnhix nyrekam batýxja dja gwaj o batēm rā'ā o tēn o tēn inomā kumē. Gwaj gop mrāmri ā o anhyr jabej kam arým babē Metīndjwýnh nhō me jakumrēx.

¹⁵ Bir be, on dja gar ā amijo ane. Ga Metīndjwýnh Kabēn kute,

"On me akati jakam on aje Metīndjwýnh kabēn mar jabej gē on wām ajamakke kêt on wām nō.

Amrēbē ne me akukāmāre amakkre kêtukmūrēx ne kapôt kukritkam jām Metīndjwýnh o akēx ne 'ā kabēn ne", anhyrja pumū.

¹⁶ Nhýnh me ja ne me Metīndjwýnh kabēn mar kajon kam jām o akēx ne? Je kum Mōjdjē kute pykabē Edjitu kurūm meo kator ne kute meo baja kunī, me tām.

¹⁷ Nhym nhýnh me ja ne Metīndjwýnh mekam ngyryk ne? Mekam ngyryk tēm rā'ā'ā amex krāptibē 40? Je kum, me tām, me kute Metīndjwýnhkam amikràò ba ne kam wānh kapôt kukritkam apýnh rōrōk ban wānh tyko ikwā, me tām.

¹⁸ Nhym nhýnh me ja'ā ne Metīndjwýnh memā kabēn pydjín arē ne memā kum,

"Aj, me ja dja me inhō pyka'yr bōx kêtukmūrēx ne ikôt me tyk djā kêt djākam tyk djā kêt kêtukmūrēx", ane.

E kum me tām, me kute Metīndjwýnh kabēn mar kêt ne ar baja, me'ā ne ane.

¹⁹ Bir be, ga me kute amim Metīndjwýnh mar prām kêtka'm 'yr bōx kêtja pumū.

4

Metīndjwýnh memā me tyk djā kêt djā jarē.

¹ Ê, gwaj amijāno dja. Gwaj bajō 'yr babōx kêt karō dja gwaj amijāno dja. Metīndjwýnh kute ō pyka'yr memā krān kute memā tyk djā kêt djā jarēnhja tām ne gwaj bamā nōr rā'āā. Kam dja gwaj amijāno dja, gwaj bajō 'yr babōx kêt karō.

² Ê, 'ā ujarēnhja, 'ā ujarēnh mekkumrēxja ne arým gwaj bawýrdjwý bōx, gwaj arým me kudjwa kuma. Me bakukāmāre kumrēx 'yr bōx nhym me kuma. Nām me mar kaj-gokumrēx ne. Djā nām me kuman amikajmā'ā tu kamnhixkumrēx? Kati, nām me âm mar kajgon ate krā.

³ Nhym bep gwaj ba ne gwaj baje tu amim markumrēx ne baje amijā kamnhixkumrēxja, gwaj ba dja gwaj 'yr babōxkumrēx ne kam kam batyk djā kêt ne. Nhym bep me amakkre kêt'ā ne Metīndjwýnh memā kum,

"Nā bām ingyry:k ne mrāmri ikabēn pydjín arēn memā kum,

'Aj, me kute ikabēn mar kêtja dja me inhō pyka'yr bōx kêtukmūrēx ne ikôt me tyk djā kêt djākam tyk djā kêt kêtukmūrēx', ane."

Djām kam me tyk djā kêt djā kêt got me 'yr bōx kêtma. Je kum amrēbē ne Metīndjwýnh pyka nhipexo tēn inomā kumēn kam me kukām tyk djā kêtmo krax ne te memā tyk djā kêt djā jarēn te mekam ama.

⁴ Be, Metīndjwýnh kabēnkam ne pi'ōk rārār'ā memā,

"Nām pi'ōk tyk to ino rerkam āpēnho ino ren kam pi'ōk rārārkam tyk djā kêtō nō", ane.

⁵ Ne kam ajte me tyk djā kêt djā jarē, ne,

"Aj, me ja dja me inhō pyka'yr bōx kêtukmūrēx ne ikôt me tyk djā kêt djākam tyk djā kêt kêtukmūrēx", ane.

⁶ Me bakukāmāre kumrēx kute 'ā ujarēnh mar kajgoja me tām ne me 'yr bōx kêtukmūrēx, me kute amim Metīndjwýnh mar kêtka'm. Tām, me tyk djā kêt djā, ne arek me ja kadjy nōr rā'ā, atemā me ja kadjy nōr rā'ā.

⁷ Kam ne Metīndjwýnh ajte akati 'ō jarē ne memā,

"Akati jakam on ajamakke kêtwa on wām nō ga me ikabēn man kam ikôt atyk djā kêt djā 'yr bōx."

Nām amū tūmrām Dawimā kabēn nhym ō'ā memā arē, ajbir ije me amā arēnhja tām, ne memā,

“On me akati jakam on aje Metîndjwýnh kabên mar jabej gé on wâm me ajamakkre kêt on wâm nõ”, ane.

⁸ Bir be, nâm ren Djodjuwe ren me tyk djâ kêt djâ 'yr meo bôx nhyr ren Metîndjwýnh ren ajte tûmrâm akati 'ô jarênh kêtumrêx, me tyk djâ kêt djâ kadjy akati 'ô jarênh kêtumrêx.

⁹ Nhyr bep kati, 'yr kute meo bôx kêt kam memâ nõr râ'â. Metîndjwýnh nhô me ja kadjy, kadjy ne nõr râ'ââ, gwaj bamâ nõr râ'ââ. Kute pi'ok ràrârkam Metîndjwýnh kôkam kôto nõr ja pyrâk. Dja gwaj â kudjwao ane.

¹⁰ Kôt dja gwaj badjâpênh jakân kam Metîndjwýnh kudjwa bakôkam kôto banhikwâ.

¹¹ Ajrâ, gora gwaj batýx ne kudjwa 'yr bôx ne kudjwa bakôkam kôto nõ. Gwaj bajô baje me bakukâmâre'a amijakren bajamakke kêt ne arîk ar baban 'yr babôx kêt karô ne ba ar amâ,

—Gora gwaj batýx ne kudjwa 'yr bôx, ane.

¹² Djâm Metîndjwýnh kabên kajgo got. Kabên kute mýjja tîn ne âdjôn timerâk. Dji tînkêt. Dji kute mýjja kyxkêt. Ga mrâmri me kute kâx aktâ irêkôt prîne wa ngrân timerâk nhyr kute mýjja kyx týxja pumû.

Nâm â Metîndjwýnh kabên kute kâx pyrâk ne wa mexo kâx jakrenh mexo ane. Mrâmri me kute kâx djwa mexo mrymâ ukabêr ne kute o mry toprik ne kute amû katât o 'i jakâr nhyr kre kamrêk ne ikwâ nhyr 'i kahnîja amirît mex ne ikwâja pyrâk.

Nâm â Metîndjwýnh kâx'a amikabên jakreo ane ne kabêno â gwaj bajo ane. Nâm ta kabêno gwaj bakadjwýnhbê prôt ne gwaj badjumar djâ'a kurên gwaj bakamûnho ane. Ne kam gwaj banhökke kadjwýnhbê baje amim mýjja'a karôja, baje mýjja mar ar o babajao amirît ne mýjja kabi. Gwaj Metîndjwýnh kabên mar ar o baba nhyr Metîndjwýnh gwaj badjumar djâkam gwaj bamâ kabên ne,

—Mexkumrêx, ikabênkôt ne ga amijo aba, ane.

Nâr kon,

—Ê, nâ gãm aje ikabênkôt amijo aba kêt, ane.

Nâm â Metîndjwýnh Kabên kute kâx pyrâk ne gwaj bakadjwýnhbê: prôto ane.

¹³ Bir be, nhýnh ne mýjja 'ô Metîndjwýnhbê apdju? Arkati, kute mýjja nhîpêx kunî ne amirîtkumrêx ne nõ. Irârî kum nõ. Noo kute mýjja kunî pytâr. Kumâ dja gu me amijarê, kubê mýjja 'ô biknor kêtumrêx.

Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax'â ujarēnh.

¹⁴ Ije ar amâ arēnh ja ma. Ije ôbê ar amâ Jeju rax'â idjujarēnhja dja ba akubyn ar amâ

arê. Gora gwaj baje amim Jeju mar ne 'â ar memâ badjujarēnh babaja gora gwaj 'â bangrà týx. Ga gwaj banhō Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax'âja pumû. Nâm kâjkwamâ wadjân amû kajôn timerâk katon kam ýtâ Metîndjwýnh 'yr bôx. Kubê ne Jeju. Kubê ne Metîndjwýnh kra.

¹⁵ Gwaj banhō Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax djukaprîtkumrêx. Djâm kute gwaj barerek mar kêt got? Kati, nâm te Xatanaj axwe'â kum apnê nhyr am tu ate krâ. Gwaj apýnh bajaxwe djâri kute 'â gwaj bamâ apnênh, 'â ne kum apnê nhyr am tu ate krân axwe kêtumrêx ne.

¹⁶ Bir be, gora gwaj amikam bapijâm kêt ne tu Metîndjwýnhmâ amijarê. Ôdjânh timerâk gwaj kam tu kum amijarê. Dja gwaj bakam ukaprîtkumrêx. Gêdja mýjja kute ar gwaj bajo baja, gwaj bajaxwe, gwaj barerek, gwaj bakaprî, gwaj batîn prâm kute ar gwaj bajo baja, kam dja gwaj tu bapijâm kêt ne Metîndjwýnhmâ amijâ ajarê nhyr kam ta ukaprîkôt prîne gwaj bajo djuw mexkumrêx ne.

5

¹ Ê, Metîndjwýnh kute amim me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax, bēnjadjwýr bēngôkre 'ô* djarmâja pumû. Kute amim 'ô djar kadjy ne amijo me bajô, me babēngôkre 'ô pytân amim kudja, nhyr kam ta, me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh ta ne me ô'â Metîndjwýnh ma. Nhyr me katâmja amijaxwe pân timerâk me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh timerâk mryo mrân kungâ nhyr me axwe pân timerâk Metîndjwýnhmâ kubô, me ô'â kubô. Nhyr kam Metîndjwýnh me ja jaxweo ajngrân tu o akno. Nâm â me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh memâ Metîndjwýnh maro ane.

² Djâ nâm me no kêtja, me kute Metîndjwýnhbê ikô mâtjamâ âkrêmâ got? Kati, adjwýnh timerâk axwe prâmkam mekam ukaprîn memâ âkrê kêt ne tu memâ kabên rerek jarê.

³ Ne ta me kudjwa axwe prâmkam adjwýnh timerâk ta amijaxwe pân timerâk mry bô. Djâ nâm me ajbit axwe pân timerâk mry bô? Kati, ta, adjwýnh timerâk amijaxwe pân timerâk mry bô.

⁴ Djâ nâm me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr ta amijâ bēnjadjwýr rê got, ta o amiptân amijâ me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rê got? Kati, Metîndjwýnhbê timerâk me amijo utân amim 'â bēnjadjwýr rê ne amim umjuw. Ga Metîndjwýnh ajbit kute Arâo'â me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr mēnhja pumû. Metîndjwýnhbê timerâk me 'â bēnjadjwýr rê.

* ⁵¹ Apýnh me ô pyka djâri kunîkôt ne me kunî bēngôkre.

⁵ Bir be, nãm ã Kritudjwý o ane. Ta kute amijo rax ne kute o amiptàr ne amijã me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax mẽnh kêtumrẽx. Nhy m bep kati, Metĩndjwýnh ta ne amim kudjan kum, “Mrãmri abẽ ikrakumrẽx. Jakam ne ba arým ajo ikrakumrẽx ga amipãnh ijo Abãmkumrẽx”, ane.

Nãm ã Metĩndjwýnh nhõ pi'ok no'okkam ã kum ane.

⁶ Ne kam ajte kum,

“Abẽ me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh rã'ã rã'ã rã'ã ne. Merkixatek ne aka-jmã'ã Metĩndjwýnh mar djwýnh.

Ga kam Merkixatek nhijuk'ã gadjwý abẽ me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh”, ane.

⁷ Mrãmri ne Jeju me kurãm me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh mexkumrẽx. Kute amijo kubẽngõkren† pykakam ar bari Metĩndjwýnhmã kabẽn ne amijo a'uw. Kãj bẽ kum kabẽn ne amra. Metĩndjwýnh pydjĩ kute tykbẽ utãr kadjy narãm kum kabẽnkam muw. Nhy m Metĩndjwýnh arým kabẽn ma, Jeju jaxwe kêt ne kute Metĩndjwýnh kabẽn mar ne kôt ar amijo bakam Metĩndjwýnh arým kabẽn ma.

⁸ Be, djã nãm kubẽ Metĩndjwýnh Krakam kute tokrymẽ kaprĩ mar kêt got? Kati, nãm te kubẽ Metĩndjwýnh kra, te axwe kêt ne mã tokry man kaprĩ ma. Nãm tokry katikôt Bãm kabẽn man kôt ar amijo ba. Te tokry nã Bãm kabẽn mar “ãno dja. Kam ne kute kabẽnkôt ar amijo baja mar mexkumrẽx.

⁹ Ne kam arým mrãmri tokryo ino re. Tokryo ino ren kam arým kubẽ me utãr djwýnhkumrẽx ne. Me kute Jeju kabẽn mar ne kute kôt ar amijo ba, me ja ne me utãn kam kute ar meo ba rã'ã rã'ã rã'ãmã.

¹⁰ Be, kute me utãrkumrẽx ne kute meo ba rã'ã rã'ã nhy m kam kôt Metĩndjwýnh kum, “Abẽ me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax. Merkixatek nhijuk'ã gadjwý abẽ me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax”, ane.

Nãm ã Metĩndjwýnh kute amim arkam ã kum ane.

Me abatãnh kute me prĩre pyrãk.

Kô k 3.1; Ep 4.14

¹¹ Nã bãm bit ar ije ar amã Merkixatek jarẽnhmãn kam ajte akubyn ar amã arẽnh kêt. Nã bãm ren ar ar amã kunĩ jarẽ ga ren ar mar kêtumrẽx ne, ar ajamakke kêtum, ar ajamak'ã tomkam. Dja gar on amija-mak'ã tom tan gop mýjja ma.

¹² Nã gãm ar amrẽbẽ memã Metĩndjwýnh kabẽn'ã adjuarẽnhmãn ajte mar kêt ne.

Nhy m bep kati, me'õ gẽdja akubyn ar amã Metĩndjwýnh kukràdjã kraxkôt arẽ. Nã gãm ar aje me bixadjwýr ny pyrãk. Me bixadjwýr ny ne me kute kã kaõrbit mar ne kute me õkumrẽx kur kêt. Gar gadjwý aje mýjja mar kêt rã'ãkam aje me bixadjwýr ny pyrãk.

¹³ Ar aje mýjja mar kêtum aje me prĩre pyrãk. Ar aje kã kaõr rã'ã. Nhy m bẽ ne ga gop ar ajabatãnhkam aje gop mýjja mar. Ar aje Metĩndjwýnh kabẽn katãtja o amiprãk kêt rã'ã.

¹⁴ Bep ate ne me abatãnh. Me abatãnh ne me kute me õkumrẽx kur. Nã gãm ar ren Metĩndjwýnh kabẽn maro tẽn ren o amiprãk ne ren arek maro tẽn o tẽn o tẽn ren marja amũ o abikamẽnhõ tẽn kam ren aje me abatãnh pyrãk ne kam ren prĩne ren mýjja kabi, prĩne mýjja punumẽ mýjja mexmẽ prĩne ren kabin mýjja man kam ren aje me abatãnh pyrãk.

6

¹⁻³ Gwaj Kritukôt babikamẽnhmo kraxkam arým Kritu kukràdjã kwý ma. Nãm me Kritu kukràdjã kraxbit gwaj bamã arẽ gwaj kuma. Mýj kukràdjã krax ne gwaj arým kuma?

Me batyk kadjy bamã bajaxwe kĩnhja wãnh kum banhirer ne kam baje amika-jmãtã Metĩndjwýnh mar ja. Nhy m ajte me kute ngõmã me bajangjẽnh'ã ujarẽnhjadjwý. Ne kam ajte me kute Metĩndjwýnhmã me bapymjýr gu me kum badjãpẽnh kadjy me kute me bajã ikra jadjwýr ja. Ne kam ajte me batyk ne akubyn batĩn ne bakator nhy m Metĩndjwýnh kute me bamã bajaxwe pãnh jarẽnhmã ne kute me jamã me tĩn rã'ã rã'ãmã arẽnh ne ate me jamã me biknor rã'ã rã'ã jarẽnh ja. Ja ne mar tũm, kukràdjã krax.

Djãm ajbit ne gwaj baje marmã? Kati, kwý rax ne gwaj baje mar kêt rã'ã. Gwaj on ajte amũ ijukri on mýjja 'õdjwý man gop amũ maro babikamẽnhõ mõ. Nã gãm ar te o anen te aje kãjmã mar kamẽnhmãn kam mã akubyn ama, akubyn kraxbit maro mõ.

Nhy m bep kati, dja gwaj on amũ ijukri on mýjja 'õdjwý ma. Gwaj baje mýjja marmã ne Metĩndjwýnh amim gwaj bajã karõ, gwaj on kuma, kute gwaj bamã no mex jadjãr jabej dja gwaj on ã o ane.

Me kute Metĩndjwýnhbẽ amijo akẽx karõ memã kabẽn.

Idja 10.26

⁴ Nhy m bep ate ne me kute Jeju kangaja. Tõ mã dja me me on akubyn Metĩndjwýnh'ýr meo akẽxmã? Kati, gẽdja me te meo ane. Arým ne Metĩndjwýnh me ja no bõnh py-dji nhy m me arým amim kuma. Jeju kute

† 5:7 Kritu ne amijo kubẽngõkre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djãri kunikôt me kunĩ: bẽngõkreja pyrãk. Kubẽ kã jakamẽ me kakrãtykmẽ me babẽngõkremẽ ne me kunĩ: bẽngõkre. Me kamrõmẽ me kukràdjã kunĩ kubẽngõkreo aben pyrãk. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarẽ ama.

me utarmã kâjkwa kurûm bôxja ne me arÿm amim kuma. NhyM Metîndjwÿnh ta memã Karôja ngrã nhym meo ba.

⁵ NhyM me kam arÿm mrãmri Metîndjwÿnh Kabên mexkumrêxmã kato. Ne arÿm amim mÿjja pyma kwÿ pumû. Jeju akati ôkam akubyn bôx ne kute meo ba kajmã'ã mÿjja pymaja kwÿ pumû. Omûnh kajgon kam ate amibê kanga, amibê kurê ar o ba.

⁶ Be, me ja, me kute bit amim Jeju marmãn ajte jãm kute kubê amijo akêx ne kangaja, djãm me kute akubyn Metîndjwÿnh 'ÿr meo akêxmã? Arkati, gêdja me te meo ane, dja me te akubyn 'ÿr kute meo akêxmã te meo ane. Mÿkam? Bir, me kute Jeju kangaja ne me o ajkê. Nãm kute mrãmri ne me kute Metîndjwÿnh krao bikênh ne kute akubyn pite'y'ã nhôrkam o bikênhja pyrãk. NhyM kam me kâtãm Jeju japryô kumex.

⁷ Ê, gop ar pyka mexja pumû. Na ne pyka jakam bixadjwÿr krãpti ne kam amû pyka ja mã prôt ne. NhyM me kam kam mÿjja kren prîne 'ã karên o djuw mek nhym kam ingrôt ne abatãnh. Ô wÿnh kute krên ne tÿxmã ne ingrôt ne ôn kumex. Pyka mex ne ja. Pyka mex ja ne Metîndjwÿnh arÿm kum kÿnh ne ôkre kadjwÿnhbê amim,

—Pyka ja ne mexkumrêx. Ba kum kÿnh jadjã ne kum djwÿ jarê gê mã arek kam djwÿ nhingrôt ne ôn kumex, ane.

⁸ NhyM bep ate ne pyka punu. Nãm te na axidjuw nhym me te karê nhym mã mrÿnhimê mjêxêtte nhÿbit apôx ne kumex. Pyka kajgo mexi. Me te kam mÿjja nhingrôt jabej, djwÿ nhingrôt jabej ne kam ôkre kadjwÿnhbê amim,

—Axuk wãnh nôre. Ba tu kanga gê wãnh nôre. Mÿj kadjy dja ba prîne karên 'ãno dja? Gê me'ô tu kum adjã gê prîne xê. Kê, ane.

Dja ã Metîndjwÿnh me kute akubyn kubê akêxjamã anen kuwo imôkam me kurê.

⁹ E kum ar ga, akmere ar, ãpnhÿre ar, ar imã ar akÿnhja, djãm ar amã ne bar ikabên ja jarênhô iba? Kati, arÿm ne bar ar amexkôt ar ama. Ar ga ne gar tu amim Jeju markumrêx nhym arÿm ar apytã. Ga kam ar aje pyka mexja pyrãk.

¹⁰ Djãm Metîndjwÿnh punu got. Djãm kute ar amar kêt got. Kati, dja katãt ar adjãpênh man o biknor kêt ne. Nã gãm ar amã Metîndjwÿnh kÿnhkumrêx ne kam ô'ã ô me mex jadjwÿo djuw mex ar o aba. Ne arek ar o aba rã'ã ne. Kam dja Metîndjwÿnhdjwÿ ar amar rã'ã ne.

¹¹ Bir be, gora ar 'ãno dja. Nã bãm ar inhôkre kadjwÿnhbê,

—Gora gê ar i pÿnhkôt kum Jejuwã kÿnh ne kam kÿnh rã'ã rã'ãn kôt ar amijo ban inomã kumê, ane.

Nã, dja gar ã anen inomã amên kam arÿm 'ÿr bôx. Ar aje amim kam amakja ne aje amim kamnhÿxja arÿm 'ÿr bôx.

¹² Nã, gora ar amã adjukanga kêt ne 'ãno djan inomã amên kam 'ÿr bôx. Kwãrik wãnh ar amã adjukanga kêt. Ê, me kute amim Jeju mar ne kute akrãnmã arek amiwÿr kam amakja, me tãmbit dja me 'ÿr bôx. Mÿjja mex, Metîndjwÿnh kute 'ã memã katãt kabên pydjïn arênhja'ÿr dja me bôx. Bir be, gora on ar ja'ã amijakren me kudjwa mÿjja ja kuni 'ÿr bôx.

Metîndjwÿnh kute Abraãomã tãmdjwÿ jarênh mãmdji.

¹³⁻¹⁶ Ar me bakukãmãrebê Abraãoja pumû. Amrêbê Metîndjwÿnh Abraãomã kabên pydjïn arê. Nãm kum,

“Ê, mrãmri dja ba ajo kÿnh ne amã atãmdjwÿ krãpti ngã nhym aptãn kumex.

Ba ibê Metîndjwÿnh ne ba amã ikabên. Mrãmri ne ikabênja”, ane.

Be, Metîndjwÿnh kute Abraãomã kabên pydjïn arênh ne ja. Nãm Abraão akrãnmã arek amiwÿr kam aman kam 'ÿr bôx. Metîndjwÿnh kute kum kabên pydjïn arênhja'ÿr bôx ne arÿm kran arÿm tãmdjwÿ.

Me babêngôkre baje memã bakabên pÿnh ne arênh kadjy ne atemã me'ô'ÿr mrã. Me'ô kute raxo me bajakrenh ne kute me bakabên marmã 'ÿr tên kum arê, kute adjwÿnhdjwÿ me bakabên mar ne kute ar o bamã. Gu me kum bajêx karô, kum bajêx nhym kute o ngrykmã ajte atemã me'ô'ÿr mrãn kum me bakabên ja jarê.

NhyM bep Metîndjwÿnh kute Abraãomã kabên pydjïn arênhkam nhÿnh ne atemã me'ô Metîndjwÿnh kurãm rax got kute adjwÿnhdjwÿ kabên marmã? Kati, Metîndjwÿnhbê kumkati pydjï. Kam ne ta tu aminhidji jarên Abraãomã kabên pydjïn arên kum,

“Ê, mrãmri dja ba ajo kÿnh ne amã atãmdjwÿ krãpti ngã nhym aptãn kumex. Ba

ibê Metîndjwÿnh ne ba amã ikabên. Mrãmri ne ikabênja”, ane.

¹⁷ Nãm kabên pydjïn arên kam ta aminhidji jarê. Nãm arÿm 'ã amim karôn kôt kabên pydjïn arê. Nãm akubyn atemã kabên 'ô jarênh kêtumrêx. Nãm ta arÿm amim pry pydjï jarê. Ne kam me kute prîne amim mar tÿxmã, Metîndjwÿnh kute memã kabên pydjï jarênh nhym me kute amim mar tÿxjamã ne kabên pydjïn arên kam ta memã aminhidji jarê.

¹⁸ Bir be, kumrêx ne kabên pydjïn arên kam adjwÿnhdjwÿ ta aminhidji jarên memã,

—Ba ibê Metîndjwÿnh dja ba ajo kÿnh, ane.

Dja akubyn atemã kabên 'ô jarênh kêtumrêx ne. Dja 'êxnhÿ kêtumrêx. Djãm Metîndjwÿnh kabênkam 'êxnhÿn kute akubyn memã kabên 'ô jarênhmã got.

Arkati. Kam dja gar ja man kam ajte atýxkumrêx, ajte akínhkumrêx. Atýx ne tu amim kamnhíxkumrêx ne mã kam ama. Metíndjwýnh arým gwaj bakukám gwaj bamã mýjja mex jarê gwaj mã kam ama. Kute gwaj bapytãrã ne gwaj arým 'yr baprôt nhyam arým gwaj bapytãn gwaj bamã mýjja mex jarê, kãjkwa jarê.

¹⁹ Gora gwaj kam batýx ne tu amim kamnhíxkumrêx ne mã kam ama. Mrãmri dja gwaj 'yr bõx. Kam ne gwaj bakad-jwýnhbê badjumar mex ne baku'ê týx ne. Mrãmri ne me kute ngómã kên rênh nhyam kã arek arij týx nhyam ngó kute o ba kêt ja pyrãk. Dja gwaj ã bakad-jwýnhbê badjumar mex ne batýxo ane. Gwaj baje amim Metíndjwýnh kabên kamnhix ar o babakam dja gwaj ã bakad-jwýnhbê badjumar mex ne batýxo ane.

Metíndjwýnh nhõ kikreti ja ma. Kad-jwýnhbê Metíndjwýnh nhõ mýjja nêje kubêkãti wajêt. Nhyam me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr raxbit 'yr ngiênh.

²⁰ Nhyam bep Jeju ne ta kãjkwakam úrkwãti djwýnhjamã wadjã. Me bakukám ne 'yr wabín kum wadjã. Kute me banhirãr ne me bajo djuw mex ne me bakad-jy Metíndjwýnhmã kabênmã. Dji kubê Metíndjwýnh mar djwýnh djwýnhkêt. Kubê Metíndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr rax dja rá'ã rá'ã ne. Merkixatek ne kajmã'ã Metíndjwýnh mar djwýnh nhyam kam Jeju ijuk'ã kubê Metíndjwýnh mar djwýnh ne me bakad-jy Metíndjwýnhmã kabên ne.

7

Jeju kute raxo Merkixatek jakrenh.

¹⁻³ Be, mýj me'õbê ne Merkixatekja? Amë kríbê Xarékam me ja nhõ bënjadjwýr ne ad-jwýnhdjwý kubê Metíndjwýnh pymao kubê kumkati mar djwýnh. Idji kutewa ne katãt me mrãnhnhõ bënjadjwýr, Merkixatek. Idji jatãri jadjwý ne me umar mex nhõ bënjadjwýr. Krí nhidjibê ne Xarê. Me umar mex ne ar bakam ne me tu 'ã kum idji. Me õ bënjadjwýrjamã, Merkixatekmã ne me me umar mex nhõ bënjadjwýr ane.

Ije nhyam mã ne bãmmê nã ar kute? Kati, e kum bep me kute bãmmê nã noo ar omünh kêtumrêx ne me kute ar arênh kêtê. Kon ne. Ingêtmê kwatynhmê me kute omünh kêt mexi. Me kute rwýkkôt mar kêt, nã 'õ kurúm rwýkkôt mar kêt ne ajte kute tyk dja kôt mar kêtumrêx. Nãm tu nhí'ãnh tẽ. Kute Metíndjwýnh Kra pyrãk ne me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh rá'ã rá'ã ne.

Be, ta ne Abraão kutã tẽn kajpan kum kabên jarênhõ kínhkumrêx ne. Abraão arým mýj bënjadjwýrja ar 'yr prôt ne ar kubín kam

akubyn tẽn nhyam Merkixatek kutã tẽn kajpan o kính ne.

Nhyam kam kum mýjja kwýo ajkij. Kute mýjja kwýo mõiãrão ajkij nhyam mã o mõi. Abraão õ mýjja kuní kryre ne kurên aben kadjy kum kungã. Merkixatekmã apýnh aben kadjy o põxo tẽn kum kungã nhyam abenã rênhkam arým rax nhyam kam mã o mõi.

⁴ Bir be, me Merkixatek raxja pumũ. Te Abraão bënjadjwýr rax ne kute nèkrêx pytãrja tu kute kum kwý o bikjêrja pumũ. Djãm Merkixatek ngri got.

⁵ Atũmã ne mekbê Rewi me õ mýjja jamýnhõ ba. Mõiãdjê ne kukràdjãkõt mekbê idjaermã kum,

—Gora me amũ anhõ mýjja wã kwýo ajkijên amũ mekbê Rewibê me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnhmã angã, amũ amikutã memã kwý ngã gê me ta õ nèkrêkkõt amim amý, ane. Nhyam me kam ã anen õ mýjja kwýo ajkijên kam amũ amikutã mekbê Rewimã õro tẽn, me ta õ krõkam me jamã kungã nhyam me amim amý. Amê kubê Abraão tãmdjwý nhyam mekbê Rewi kute amim amýnhja tãm ne kubê õ nèkrêx.

⁶ Nhyam bep atemã ne Merkixatek. Mekbê Rewi 'õ kêtê. Nãm te kubê mekbê Rewi kêt ne kam tu Abraãoõbê nèkrêx kwýo ajkijên kum kính jadjã. Metíndjwýnh arým Abraãoãmã kabên pydjín arên kum mýjja mex jarê nhyam Merkixatek arým kuman kam kõt Abraãoo kính ne.

⁷ Be, mrãmri ne me'õ kute meo kínhja ne raxo tãmja jakre. Me rúnh ne me meo kính.

Kam ne ba ar amã,

—Me Merkixatek raxja pumũ.

⁸ Mekbê Rewibê Metíndjwýnh mar djwýnh ne me õ nèkrêxo ba. O ban kêt nhyam me pãnh kamingrãny amũ ijuk'ã ajte Metíndjwýnhmã àpênh ba nhyam me ajte memã õro ba. Nhyam bep Merkixatek pydji ne tîn rá'ã rá'ã ne kubê õ mýjjaõ mõi. Ga me Metíndjwýnh nhõ pi'ók no'õkkam Merkixatek'ã kute tîn rá'ã: rá'ã, anhýrja pumũ. Be, Merkixatek raxja pumũ.

⁹⁻¹⁰ Nhyam kam Merkixatek Abraão kutã tẽn kajpa nhyam kum õ mýjja kwýo ajkij nhyam mã o mõi. Nhyam kam Rewidjwý kute kum õr pyrãk. Rewibê ne Abraão tãmdjwý. Rewi ne ingêt kukãmãrebê Abraão ngrekam nõr rá'ã, kraxje kadjy kute Rewi bãm djir kêt, ngrekam nõr rá'ãkam ne Abraão Merkixatekmã õ mýjja kwýo ajkij. Nhyam kam Rewidjwý kute kum õr pyrãk. Nhyam kam amũ atũmã Rewi wajêt ne ruw ne kam amũ abatãnh nhyam kam tãmdjwý amim mýjja jamýnhõ ba, õ nèkrêkkõt me õ mýjja jamýnhõ ba. Nhyam bep Merkixatek mekbê Rewi kajmã'ã nèkrêxo mõi, Abraão nhõ mýjjaõ mõi.

¹¹ Arão kõiãdjia mekbê Rewibê me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnhja ne memã Mõiãdjê

kukràdjâ jarênho tē. Arão ne kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh kutewa nhyh kam tâmdjwý mekbê Rewija amû aben nhijuk'â kubê Metîndjwýnh mar djwýnh ne Arão kôpdji'â memâ Môjdjê kukràdjâ jarên me kadjy Metîndjwýnh ma. Nhyh me te: kôt kute amijo ba mexmâ. Nhyh kam atemâ me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh 'ô ne kato. Atemâ. Arão kôt kêtê. Merkixatekkôt ne kato. Nâm ren me mekbê Rewikôt mex nhyh ren atemâ ny 'ô kator kêtumrêx ne. Nâm me te: amimex ne te: axwe kêt nhyh kam kadjy nyja kato.

¹² Bir be, atemâ ne me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh ny 'ô kato nhyh kukràdjâdjwý ne kôt atemâ.

¹³ Gwaj banhô Bênjadwýr'â ne idju-jarênhja. Â mûm me ja kurûm ne kato. Âm atemâ. Djâm me ja 'ô kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh got? Ne kute Metîndjwýnh nhô ngônho ki'â kum mry bôr got. Arkati.

¹⁴ Mekbê Djuda kurûm ne kato. Me ja, mekbê Djuda ne me Metîndjwýnhmâ âpênh kêtumrêx. Nhyh me kunî arým kôt omû. Djâ nâm Môjdjê me jamâ kum,

—Me ga dja ga me abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh, ane got? Kati, mekbê Rewimâbit ne arê.

¹⁵ Be, arým kute amirît têmja pumû. Atemâ me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh 'ô ne kato. Mekbê Rewi kurûm kator kêtê. Ne kam kute Merkixatek pyràk.

¹⁶ Mýjkôt ne kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh? Djâ nâm mehbêngôkre ta Môjdjê kukràdjâkôt kute amû aben nhijuk'â abenmâ rero tēn kam Jeju'yr bôx ne kum kure nhyh kam arým kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh? Djâm mekbê Rewi 'ô? Kati. Bir, mýjkôt? Mýjja týxkumrêx kôt. Ta tu tîn rã'ân kute tîn o ino rer kêtumrêx. Kam ne Metîndjwýnh 'â me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadwýr mē.

¹⁷ Metîndjwýnh nhô pi'ôk no'ôkkam kute, “Abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh rã'â rã'â rã'â ne. Merkixatek ne akajmâ'â Metîndjwýnh mar djwýnh.

Ga kam Merkixatek nhijuk'â gadjwý abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh”, anhýrja pumû.

¹⁸ Be, Môjdjê kukràdjâ tûmkôt mekbê Rewi kute aben nhijuk'â abenmâ Metîndjwýnh mar djwýnh rerja ne arým tûm ne wãnh nō. Arým kajgo mexi. Kute me utâr kêt. Kam ne Metîndjwýnh wãnh kudji nhyh nō.

¹⁹ Môjdjê kukràdjâ kute mýjja mex kêt. Nâm me te: kute kôt amijo ba ne te: kôt kute amijo mexmâ. Nhyh bep ajbir ne Metîndjwýnh me bawýr mýjja mex jano, Jeju jano. Tãm ne gwaj kamnhîx bê ar baban kôt

Metîndjwýnh'yr bôx. Nhyh prîne raxo, mexo Môjdjê kukràdjâ tûm jakre. Kôtbít ne gwaj Metîndjwýnh'yr bôx.

²⁰⁻²¹ Be, gwaj banhô Metîndjwýnh mar djwýnh ny, mextireja pumû. Kumâ ne Metîndjwýnh kabên pydjín arê. Bep me ja, me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh tûmja ne Metîndjwýnh amim me umýr kajgon kute memâ kabên pýnh jarênh kêt. Nhyh bep ate ne Jeju. Metîndjwýnh kute amim arkam kum kabên pydjín arên kum, “Ba ibê Bēnjadwýr ne ba arým amâ ikabên pydjín arê. Dja ba atemâ ikabên 'ô jarênh kêt.

Ga dja ga abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh rã'â: rã'â ne”, ane.

²² Be, Jeju kukràdjâ nyja mexo kute tûm jakrenh mexi. Nhyh Metîndjwýnh kute kukràdjâ nykôt me bamâ mýjja mex jarênhja dja mrâmri me bawýr bôx. Jeju ta dja Metîndjwýnh kabênkôt mýjja mex nêje omûnh 'âno djan me bamâ kungâ.

²³ Nâ, Jeju mexo kute me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh tûm jakrenhja pumû.

Ë, mýjja 'ôdjwý. Me ja ne me krãptî. Nâm me aben nhijuk'â tyk tē. Te kute âpênh 'âno âm rã'âmân mâ aben nhijuk'â kubêngétte ne tyk tē.

²⁴ Nhyh bep Jeju pydji ne mâ: tîn rã'â rã'ân kam mâ kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh rã'â rã'ân atemâ amidjô'â me'ômâ rer kêtumrêx.

²⁵ Ajbit ne tîn rã'â rã'âkam arek Metîndjwýnhmâ me banêje kabên ne me bajo à'wýr ar ba 'âno dja. Nâm me bapytân ar me bajo ba. Nhyh ne baja? Bir me baje tu amim Jeju kamnhîxkôt baje Metîndjwýnh'yr amijo akêxja, me batâm ne ar me bapytân me bajo ba. Gêdjâm ar me bajo ba rã'â ne. Gêdja me bapytâr rã'â: ne, rã'â rã'â.

²⁶ Bir be, me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadwýr rax â kute anhýr ne gwaj bamãnhkutâ. Nâm mexo uma. Kute axwe 'ô mar kêtumrêx. Punu 'ô kam nôr kêtumrêx. Nâm mûm mexo amiptâ nhyh ate me axwe wãnh ar ba nhyh Metîndjwýnh o rax ne kâjkwamâ amiwýr o wabín kâjkwa nhiby ýr nhyh kam ar ro'â ar ba.

²⁷ Nâ, atemâ. Kute me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadwýr tûmja pyràk kêt. Djâm kute Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadwýr tûm kudjwa myt kunîkôt ta amijaxwe pãnh Metîndjwýnhmâ mry par ne bôr ne ôr got. Me tãm ne me kumrêx amijaxwe pãnh kum mry pan kubôn kungân kam atâri me kunîjaxwe pãnh kum mry pan kubôn kungâ. Djâ nâm â Jeju me kudjwa ane got? Arkati, nâm ta Metîndjwýnhmâ me axwe pãnh tyk pydji. Nâm me axwe pãnh Metîndjwýnhmâ amikanga pydji nhyh tûmrâm dja ajte memâ tyk kêt ne.

²⁸ Mòjdjê kukràdjâkòt ne me axwe prâm nhyem me amim me umjuw. Nhyem bep tûmrâm, Mòjdjê kukràdjâ arým tûmkam ne Metîndjwýnh amim krao katon amim kudja. Nhyem kam prîne Metîndjwýnh kabênkòt amijo ba. Axwe prâm kêtukumrêx. Dja amû tûmrâm axwe 'ô kêtukumrêx râ'â râ'â, tãm ne amim kudjan kam kum kabên pydjîn arê. Ne kam adjwýnhdjwý aminhidji jarên kum,

– Ba ne ba amijo apytân amim adja. Ga abê imar djwýnh nhô bënjadjwýr rax, ane. Be, nãm â anen kam amim Kra dja.

8

Me kadji Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr ny ne Jeju.

¹ Bir be, ije ar amâ arênh ja ma. Arým gwaj banhò Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr rax â kute anhÿrja pumû. Nãm kâjkwakam Metîndjwýnhbê kumkati krî djâtikam ubòk'ânih ikò'â nhÿ, kubê bënjadjwýr raxkam ubòk'ânih nhÿ.

² Kubê Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr ne kam Metîndjwýnh nhûrkwâti kadjwýnhbê kumoka'èkam âpênh ar ba. Ûrkwâti djwýnhkam âpênh ar ba. Djâm me ikrao ne me kum kikre got? Kati, Bënjadjwýr djwýnh ta ne amim kikre nhyem kâjkwakam dja. Ûrkwâ djwýnh ne ja. Nhyem kadjwýnhbê kumoka'èkam Metîndjwýnh nhô mÿjja nêje kubêkati wajêt. 'ÿr ne arým wadjân kam kam âpênh ar ba.

³ Me kadji Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr rax kunî ne Metîndjwýnhmâ mry bôn kum kungân kòt kum kînh djâ ngâ. Kadji ne amim me umjuw. Nhyem gwaj banhò Metîndjwýnh mar djwýnhdjwý mÿj ne kum kungâ? Kati, âm ta ne kum amingâ.

⁴ Nãm ren jakam, pyka jakam ar ban ren kubê me kadji Metîndjwýnh mar djwýnh kêtukumrêx ne. Ga me kadji Metîndjwýnh mar djwýnh kumex ne kute Mòjdjê kukràdjâkòt Metîndjwýnhmâ kînh djâ nhòr râ'âja pumû. Kam ne ren jakam ar ban ren arým kubê me kadji Metîndjwýnh mar djwýnh kêt.

⁵ Pyka jakam Metîndjwýnh nhô kikreja ne kâjkwakam ùrkwâti djwýnhja'â amijakre nhyem me kam kam âpênh ar ba. Ô'â ne pykabê ô kikreja. Nãm Mòjdjê kute kikre nhîpêxmâ nhyem kam Metîndjwýnh prîne kòt kum 'â karò, kute kum 'â karò nhyem kute kòt kum ipêxmâ. Kute kâjkwakam ùrkwâti ja'â akren kute kòt kum ipêxmâ ne kum 'â karòn kum,

“Gora prîne inhûrkwâti djwýnh'â akren imâ ipêx, ane.

Krânhre'â ije amâ akrejakòt dja ga ipêx”, ane.

Be, mÿjja kâjbê mex ne ja. Kâjkwakam ùrkwâ djwýnh ne mekkumrêx, nhyem bep ja, pykabê ja ne ô'â. Ô'â ne kam kâjbê mex.

Nhyem bep ùrkwâ djwýnh ne mrâmri wýnh, mestire.

⁶ Nhyem âpênhdjwý mestire. Metîndjwýnh ne kum âpênh ny jarê nhyem âpênhja prîne mexo kute me kadji Metîndjwýnh mar djwýnh tûm djâpênh tûm jakrenh. Nhyem kukràdjâ nydjwý prîne mexo kute tûm jakrenh. O ne Jeju Metîndjwýnh'ÿr mebêngòkreo bôx. Nhyem Metîndjwýnh me bamâ kabên pydjîn arên kam me bamâ mÿjja mex jarê. Mÿjja mexja ne mexo tûmja jakrenh mex ne. Kòt kukràdjâ nydjwý mexo tûmja jakrenh mex ne.

⁷ Nãm ren Mòjdjê kukràdjâ ajmâ kute kêt nhyem ren ajte kukràdjâ ny kator kêtukumrêx ne. Nãm ren kutewaja mex nhyem ren ijukri ny 'ô kator kêtukumrêx ne.

⁸ Nhyem bep kati, nãm kukràdjâ tûmja kute me utâr kêt nhyem kam pânih Metîndjwýnh kukràdjâ ny kute me utârja pânih o kato. Nãm mekam kînh kêt ne memâ kum,

“Adjÿm, amû akati 'òkam dja ba mekbê idjaer kunîmâ atemâ ikabên ny 'ô jarênh mâmddji, atemâ kukràdjâ ny 'ô.

Nâ, Djuda aben nhijuk'â tãmdjwýjamâ gédja ba atemâ kukràdjâ ny 'ô jarê. Ba ibê Bënjadjwýr ne ba me amâ ikabên ne.

⁹ Ate ne nÿja. Ate ne tûm, ije me akukâmâremâ arênhja, tãm ne tûm.

Amrêbê ne ba me akukâmâre pa 'âbyn pykabê Edjitu kurûm meo ikaton kam ar meo iban memâ ikukràdjâ ja jarê.

Nhyem be nãm me ikabên mar prâm kêt ne arîk ar ba. Ba kam amipânih tu me kanga.

Ibê Bënjadjwýr ne ba me amâ ikabên ne.

¹⁰ Bep jakam dja ba mekbê idjaermâ ikukràdjâ ny jarê. Amû akati 'òkam dja ba memâ ny 'ô jarê.

Ba ibê Bënjadjwýr ne ba me amâ ikabên ne. Me ôkre kadjwýnhbê dja ba ikukràdjâ jao adjân me ajamak krekre'adjwý pi'òk no'òk ne.

Ne kam meo inhò me jakumrêx nhyem me amipânih Metîndjwýnhho ipytân kam amim ijo Metîndjwýnhkumrêx.

¹¹ Djâm me ôbikwamê kute abenmâ kum, nâr me kamy kute abenmâ kum,

'On amim Bënjadjwýr djwýnh ma', anhÿrmâ. Kati, me kunî dja arým amim ima. Me kâtammê me rûnhmê me kunî dja me amim ima.

¹² Ba kam me kute ikam amikràjakam idjukapri ne kam me ikam axweja tu o akno”, ane.

Nãm â Metîndjwýnh kukràdjâ ny'â ujarênh ane.

¹³ Kute kukràdjà ny jarènhkam arým òbê jao tùm ne. Be, ga mýjja arým tùm tèm ne arým biknor 'ýrja pumù.

9

Kute pykakam Metíndjwýnh nhõ kíkreti jarènh.

¹ Amrèbê ne Metíndjwýnh pñne kukràdjà tùmja, kukràdjà kutewaja'ã memã karò, kòt me kute ar amijo ba ne kum kabèn ne kum àpènh kadjy. Nãm me pykabê kum kíkren kam kam kum kabèno ku'è.

² Nãm me kubèkãmê mrykãmê pìponho kíkren ajkwa krekre'ã kubèkã nhõ. Kíkrebê kumkati ne ja. Kam ne ngònhpòktimè pìponh ku'è. Nhyh djwý me kute Metíndjwýnhmã òr ne pìponhkam adjwýrjadjwý ikwã. Apýnh mýjja ku'è djari ne ja.

³ Kadjwýnhbê ne kumoka'è. Nhyh kam neje kubèkã wajèt.

⁴ Kam ne kèn karýro kíkrek kudjý djã bõr djãmè kèn karýro pío rara krākã djyamè ku'è. Nhyh kèn karýrreo pío rara krākã djy kam ne ngònh dja. Kèn karýro ngònhkam djwý nhidjibè “Mýj ne ja” nýt ne dja. Nhyh kam kam Arão nhõ kò me aèrbè ingròt ne òja nõ. Nhyh kam kamdjwý Metíndjwýnh kute amikabèn'ã kèn no'òkja amè nõ.

⁵ Nhyh kèn karýro pío rara krākã djyja'ã Metíndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh amè ar karò kãjbè prèkja aben kutã dja. Metíndjwýnhbê kumkatiti:, Metíndjwýnh pymati, Metíndjwýnh mexo tuknì kadjy mrãnh djwýnh karò nhípèx ja dja. Pío rara 'ã ijè djã'ã dja. 'ã ijè djã ja ne me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhõ bènjadjwýr mry kamròo kaprèprèk nhyh Metíndjwýnh apýnh me axwe djari tu o akno. Aj, djãm on ije ar amã pñne ja jarènhmã got. Ba ar amã mýjja 'òdjwý jarè.

⁶ Be, nãm ã Metíndjwýnh nhõ kíkrekam apýnh mýjja ku'è djari ku'è ane. Nhyh me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh kàtãm myt kunìkòt kíkrebê kumkatikam wangij ne kam kam àpènh ar ba.

⁷ Nhyh bep me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhõ bènjadjwýr rax pydji ne kadjwýnhbê kumoka'èjamã wangij. Djãm myt kunìkòt? Arkati, kum ngorekambit. Ýr ngjènh nhõ akati apòxkambit ne 'ýr ngjènh pýnh ne. Nhyh ajte kum ngore nhyh ajte 'ýr wadjã. Akati pýnhkambit. Djã nãm ýkam 'ýr wangij? Kati, mry kamrò ne 'ýr o wangijn Metíndjwýnhmã kungã. Ta amijaxwemè me kàtãmja jaxwe pãnh ne kum kungã. Me kute mar kèt ne kute Metíndjwýnhkam amikrào ba pãnh ne me ò'ã o mrãn o wangijn kum kungã.

⁸ Jakòt ne Metíndjwýnh Karò memã o amirít, me kute me kàtãm Metíndjwýnh'ýr ngjènh kèt kòt mar kadjy. Metíndjwýnh

nhõ kíkrebê kumkati ãm rà'ã nhyh me kute kukràdjà tùmjao ba rà'ari ne me kàtãmja Metíndjwýnh'ýr ngjènh kèt kumrèx, kumoka'èjamã ngjènh kèt kumrèx. Me kàtãmja kraxje 'ýr ngjènh kèt.

⁹ Be, pykabê Metíndjwýnh nhõ kíkremè kòt kukràdjà tùmja ne Kritu kukràdjà djwýnh'ã amijakre nhyh me Kritu kamjãm'ã ar o ba. Kukràdjà tùmja ne me ì krākãbito mex. Nãm me kukràdjà tùm kòt te Metíndjwýnhmã mry bõn kum kungã te kum kñnh djã ngãn mã amikam kute axwe mar rà'ã. Me kute kum mry nhõr djwýnhja te kum mry bõn kum kungã kadjwýnhbè mex kèt rà'ã ne.

¹⁰ Kukràdjà tùm kòt ne me me ò kwý krèn djãmè mýjiao kòm djã'ã memã karònh mekbè uma. Ne kam ajte me kute apýnh amiku'ònh djari memã 'ã karò, me kute kòt amijo bamã. Apýnh kukràdjà ja ne me ì krākãbito mex. Metíndjwýnh kute mýjja kunìo ny kajmã'ã ne memã kukràdjà tùmja'ã karò nhyh me ar o ba.

Kritu kamrò'ã ujarènh.

Xim k 2.5; Idja 8.6, 12.24

¹¹ Nhyh arým Kritu bòx ne arým kukràdjà ny, kukràdjà mexo kato. Ne kute kukràdjà nyo kator kadjy kubè me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhõ bènjadjwýr rax ne arým Metíndjwýnh nhürkwã djwýnhmã wadjã. Metíndjwýnh nhürkwãti pñne kute raxo, mexo pykabè ja jakrenh mexjamã wadjã. Mebèngòkre kute ipèx kèt. Me banhò pykabè mýjja, pì, bõ, bànhõr jao kíkrek nhípèx kèt.

¹² Be, tãm, Metíndjwýnh nhürkwã djwýnhbê kumkatimã wadjãnh kam amù kadjwýnhbê kumoka'è'ýr ar pydji. Djã nãm 'ýr wangij ne akubyn apòx ne 'ýr ngjènh krãpti got? Kati, nãm 'ýr ar pydji. Djãm mokaak kamrò nãr mryti jabatãnh nyre kamrò ne o wadjã, kute Metíndjwýnhmã òrmã? Arkati, nãm ta amikamròo wadjã. Ne o me bapytã. Me bapytãrkumrèx. Gu me batñ rà'ã rà'ã ne baje o ino rer kèt kadjy.

¹³ Amrèbê kukràdjà tùm kòt ne me mry kamròo me kamì, me akubyn mex kadjy. Nãm me Metíndjwýnhkam amikrành kam punu. Nhyh kam Metíndjwýnh mar djwýnh mryti djumre kamròomè mokaak kamròo me kamì. Ne mryti jabatãnh nyre, kañnhre bñn kum adjãnh kam prã byn o me punu kaprèprèk. Nhyh me kam akubyn mex.

¹⁴ Be, ga mry kamrò kute kãjbè meo mexja pumù. Bep Kritu kamrò ne mrãmri meo mexkumrèx. Metíndjwýnh Karò tñn o ino rer kètja tãm ne Krituo ban o týx nhyh kam kòt Metíndjwýnhmã amingã. Djãm punu ne me kubì? Kati, nãm mexo mextire, ajmã kute kèt ne ta Metíndjwýnhmã amingãnh kam kamrò ajkapì. Ta kamrò ne pñne me bajo mex. Me batyk ne baje Metíndjwýnhmã

bakre rax ne nîjar baba kadjy ne gu me bamâ bajaxwe kînh ne o baba. Nhyam kam ta kamrôo prîne me bakadjwýnhbê me bajo mex gu me kam arým bakadjwýnhbê bapijâm kêt ne amikam bajaxwe'ô mar kêt ne Metîndjwýnhmâ badjâpênh ar baba, Metîndjwýnh tînjamâ apê.

¹⁵ Kadjy, Kritu kamrôo prîne kute me bajo mex gu me Metîndjwýnhmâ badjâpênh kadjy ne Kritu kukràdjâ nyo kato. Metîndjwýnh kute amiwýr me bajwýr ne kute me bamâ kabên pydjîn arênh ne kute me bamâ mýjja mex jarênh gu me 'ÿr babôxmâ. Nhyam me banhō mýjja mexja dja rã'ã rã'ãn o ino rer kêtumrêx. Mrãmri dja Kritu ã memã o ane. Kadjy ne arým me axwe pãnh ty. Me kute kukràdjâ tûmja ar o bari ne me Metîndjwýnhkam axwe nhyam kam arým Jeju amityko o pãnh ne.

¹⁶⁻¹⁷ Bir be, nãm tykkôtbit o pãnh. Nhyam kam ajte mýjja tykkôtbit ne mýjja amirît. Ga me ôbikwa tyk kutã kute abenmã ô mýjja'ã karôja pumû. Ôbikwaja tyk kutã ôbikwamã ô mýjja'ã karô ne,

—Godja ba ty ga kam inhō mýjja jao mō.

Ne kam kum ô mýjja nhidji jarên kum,

—Tãm dja ga o tē, ane.

Gêdja kute kum 'ã karôja ty nhyam kam ôbikwaja amû ajte kudjwa ô'ã ar o ba. Me tykkambit ne me ajmãn aben nhō mýjja jamýn mã amû abendjô'ã o ba. Me tîn rã'ãkam ne me kute aben nhō mýjja jamýnh kêt. Me tykkambit ne me kute me ô mýjja kajjo jamýnh. Bir be, me tykkôtbit ne mýjja amirît. Nhyam kukràdjâ tûmjadjwý ajte tãm ne.

¹⁸ Nãm me kute kukràdjâ tûm kutewaja o bao kurê'ukmã ne Môjdjê mry kamrôo me kamî. Mýjja tyk ne kamrôo bikapînkôtbit ne mýjja mex djâ.

¹⁹ Nãm Môjdjê memã Metîndjwýnh kabên kukràdjâ kunî'ã ujarênh kumrêx arê. Metîndjwýnh kute mekbê mýjja pymaja memã arênh djan memã kunî jarênh pan kam mry kamrôo by, mryti jabatãnh nyremê mokaak kamrôo run kam îby ngô run kam pi'ô nhikwýr ne kadjât kamrêk jakritare jao krax 'ãpren kam pi'ôja mry kamrômã adjân kam o me kaprêprêk. Metîndjwýnh kabên kukràdjâ'ã pi'ôk no'ôkja kumrêx ne kamînh kam mebêngôkrejadjwý kamî.

²⁰ Me kamînh kam mekmã kum,

“Be, Metîndjwýnh kute me amã amikukràdjâ jarênh mãmndji ga me aje kôt amijo aba kadjy kamrôo ne ja. Gora me 'ãno dja”, ane.

²¹ Ne kam ajte Metîndjwýnh nhō kikre kamî. Nãm kapôtã kukràdjâja kumrêx kamînh kam kikre kadjwýnhbêja'ÿr o wadjân kam adjwýnhdjwý o kamî, kukràdjâja kunî kamî.

²² Bir be, Môjdjê kukràdjâkôt ne me mry kamrôobit mýjja mexo ba. Kamrôo

kapînkôtbit ne apýnh me axwe djari Metîndjwýnh tu me axweo aknon mar kêtumrêx ne.

²³ Bir be, pykabê Metîndjwýnh nhō kikremê ô kikrekam kukràdjâja ne kãjkwakam mýjja djwýnh'ã amijakre. Kam ne Môjdjê mry kamrôobit ã mýjja mexo ane. Nhyam bep kãjkwakam mýjja djwýnh kadjy ne me mýjja mexbit kum kubînh kungã. Kãjkwakam mýjja kadjy ne me mýjja mexbit kum kubînh kungã. Mýjja mexo kute pykabê mýjja ja jakrenh. Mýj ne mex nhyam me Metîndjwýnhmã kubînh kungã? Je kum Jeju. Jejubit ne mekumrêx ne kam Metîndjwýnhmã amingã nhyam me kubî.

²⁴ Djã nãm me Metîndjwýnhmã kikre nhyam kam Kritu kadjwýnhbê kumoka'êja'ÿr wadjã? Kãjkwakam ô kikre djwýnh'ã kute amijakre djãm kumã ne wadjã? Kati, nãm tu kãjkwamã wadjã. Kum wadjân arým Metîndjwýnh kabem djan kum me bajarênh djan me banêje kukrào dja.

²⁵ Djã nãm Metîndjwýnhmã aminhōr krãptî? Kute pykabê Metîndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax kikremã ngjêx krãptîja pyrãk? Kum ngore kunîkôt kute mry kamrôobito mrãnh ne Metîndjwýnh nhō kikre kadjwýnhbê kumoka'êmã o ngjêxja pyrãk?

²⁶ Arkati, nãm ren kum aminhōr krãptînh ren arým tokry krãptî. Ren pyka nhîpêx totokbê ren arým apýnh tokry krãptî. Bep kati, arým pyka kute o ino rerkam arým kator ne kute mekbê axweo apêxmã kute Metîndjwýnhmã aminhōr mãmndji.

²⁷ Ga Metîndjwýnh kute me kunî'ã amim karôja pumû. Me kunî dja me tyk pydjî nhyam îjukri dja Metîndjwýnh memã axwe pãnh jarê.

²⁸ Bir be, nãm ã Kritudjwý tyk pydjio ane. Kute Metîndjwýnhmã aminhōr nhyam me kute bînh mãmndji. Nãm amijã me krãptî jaxwe mên kam me pãnh Metîndjwýnhmã amingã nhyam me kubî. Dja ajte me bawýr kato. Djãm kute axweo pãnhmã? Kati, kute ô me ja pytãr ne kute meo mōrmã. Pykabê me kute abej ajkam amakja pytãr ne ar meo bamã dja ajte kato.

10

Kritu pîte'ykam tyk pydjî.

¹ Bir be, Môjdjê kukràdjâ ne mýjja mex-tireja kukãm bôx. Kubê wýnh kêt. Mýjja mex-tire bôx kêttri ne Metîndjwýnh Môjdjê kukràdjâjao kato. Nãm mýjja mex djwýnh'ã amijakre kajjo. Kam kute meo mex kêt. Metîndjwýnh kute me axweo bingrãnh kadjy ne me kum mry pan kubôn kungã. O anhýro ba tãmtã: î arek amû namê amex kunîkôt o anhýro tē. Nãm me te mry pan kamrôo kapînh te kute o amikam axweo apêx ne mexmã

te o amijo ane. Me kute Metîndjwýnh'ýr bikamênh prâmjia ne me te amijaxwe kêtâmâ amijo ane.

² Nâm ren me kute Metîndjwýnhkôt amijo ba prâmjia mry kamrôo ren amikam axweo apêx ne ren mrâmri amikam axwe'ô mar kêtumrêx ne ren tu mry par krâta.

³⁻⁴ Nhyem bep kati, nâm me te o amijaxweo ane. Mryti djûmre kamrômê mokaak kamrôo mrâmri me kute amijaxweo apêx kêt. Nâm me te o amijo anen mâ axwe. Mry kamrô kute memâ axweo apêx kêt. Nâm tu amex kunîkôt memâ axweo amirîto tê.

⁵⁻⁶ Kam ne Kritu pykamâ rwýk kutâ Bâmmâ kum,

“Nâ gãm arým amâ mry kamrô kapînmê me kute amâ djwý nhôrja kînh kêt.

Nhyem me kute amijaxweo apêx kadjy nârâm kute mry par ne rã'ã ngônho kikam rênh ne kute kum angjênh ne kute amâ ôrja tãm ne ga arým abê kînh no kati.

Ne kam aje ijo inhîmâ ijâ amim karô.

⁷ Ba kam amâ,

‘Metîndjwýnh, ota ba dja. Aje amim ijâ karôkôt ne ba jãnh dja. Amrêbê anhô pi'ók no'ókam aje îjarênhkôt ne ba jãnh dja', ane.”

Nâm ã Kritu Bâmmâ ane.

⁸ Nâm kum,

“Mry kamrô kapînmê me kute amâ djwý nhôrjamê me kute amim axweo apêx kadjy nârâm mry par ne kute ngônho kikam rã'ã rênh ne kute kum angjênh ne kute amâ ôrja tãm ne ga amâ kînh kêt ne abê kînh no kati”, ane.

Djâ nâm me kupa'ã ar o ba? Kati, mrâmri ne Môjdjê memâ kôt 'ã karô nhyem me kute kôt ar o ban kute Metîndjwýnhmâ mry par ne kute ôro ba. Nhyem Kritu Bâmmâ kum,

“Ga abê kînh no kati”, ane.

⁹ Nâm kum kabên ja kumrêx jarên kam atâri kum,

“Metîndjwýnh, ota ba dja. Aje amim ijâ karôkôt ne ba jãnh dja”, ane.

Bir be, nâm me kute mry par ne kum ôrja arým o apêx. Kute pãnh nyjao katormâ ne arým tûmjao apêx.

¹⁰ Metîndjwýnh kute 'ã amim karôkôt ne Jeju Kritu tén ruwn ta Metîndjwýnhmâ amidjwýnh ngã nhyem me kubî. Nâm kute kum aminhórkam me bîn mãmджи. O ne prîne me bajo mex, prîne me bajo mexo mexkumrêx ne.

¹¹ Me î pýnhkôt me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh aben nhîjuk'ã myt kunîkôt ngônho kî kabem ku'ên mry kupê. Nâm me kute Metîndjwýnhmâ mry par ne bôr ne kum ôrmâ bôro ku'ê. Nhyem akati nhyem tãm ne. Nhyem akati nhyem ajte tãm ne. Nâm memâ axweo apêx kêtumrêx ne.

¹² Nhyem bep ate ne Kritu Metîndjwýnhmâ mýjja pydji ngã. Nâm kum amingã nhyem me bîn pydji. Nâm amijã me axwe mê nhyem me kam bîn pydji. Nâm me kubî nhyem kam tu amijã me axweo apêxkumrêx. Jakôt ne Metîndjwýnh djubôk'ãnh nhý, kubê bënjadjwýr raxkam ubôk'ãnh nhý.

¹³ Ne kam arek kam amako nhý. Metîndjwýnh kute kurê djwýnhho bikênh mex nhyem me kam umaje kuka kônho terteto ku'ên kam tu mýrbê rôrôk nhyem kute kwý o pardjan kwý nhîmex, ja ne kam amako nhý.

¹⁴ Bir be, kute Metîndjwýnhmâ aminhôr pydjijakôt arým mrâmri tu me'ã mex mênhkumrêx nhyem me mrâmri mex rã'ã rã'ã rã'ã. Kute me bajo mex ne kute me bajaxwe kêt o têmja, me bajã ne tu mex mênhkumrêx.

¹⁵⁻¹⁶ Nhyem Metîndjwýnh Karôdjwý kôt arê, “Bep jakam dja ba memâ ikukràdjã ny jarê.

Amû akati 'ókam dja ba memâ ny'ô jarênh mãmджи.

Ba ibê Bënjadjwýr ne ba me amâ ikabên ne.

Me ôkre kadjwýnhbê dja ba ikukràdjãjao adjãnh kunhó. Ne me amak krekrekamdjwý kunhó”, ane.

Nâm kabên ja kumrêx jarên kam atâri memâ kum,

¹⁷ “Apýnh me ikam ajaxwe djãri, me aje ikam amikrã ar o abajadjwý gédja ba tu mar krãtan o akno.”

¹⁸ Bir be, mrâmri ne Metîndjwýnh arým o akno. Kam ne me kute amijaxwe pãnh Metîndjwýnhmâ mry par ne kum ôrja arým apêx. Arým kêt. Arým Metîndjwýnh kute kam me axweja kunio biknorjakam ajte we amijaxwe pãnh mry par ne ar Metîndjwýnhmâ ôro ba. Kati, arým kêt.

Me kute Kritu mar'ã ukanga kêtâmâ.

Ep 3.11

¹⁹ Ê, akmere ar, ãpnhîre ar, mrâmri dja gwaj tu bapijã kêt ne Metîndjwýnh nhô kikre kadjwýnhbê kumoka'émã wangij ne Metîndjwýnh 'ýr bôx ne tu kum amijarê. Mýjkôt dja gwaj bapijã kêt ne tu 'ýr wangij? Jejukôt. Gwaj bakadjy tyk ne kamrô bikapînkôt dja gwaj bapijã kêt ne Metîndjwýnh'ýr bôx ne tu kum amijarê ne kum bakabên.

²⁰ Pykabê Metîndjwýnh nhô kikre kadjwýnhbê kumoka'ê nêje, Metîndjwýnh krî djã nêje ne kubêkati wajêt nhyem me 'ýr ngjênh kêtumrêx. Nhyem bep ajbir Jeju ne me bakadjy Metîndjwýnh'ã kutan 'ýr pry ny djî. Pry kubê Jeju. Kute Metîndjwýnhmâ ta aminhôr nhyem me kute bîn nhyem ajte tînkôt ne gwaj tu Metîndjwýnh'ýr mrãn bôx ne wangij ne tu kum bakabên.

²¹ Be, gwaj banhô Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr raxkumrêx. Nâm prîne Metîndjwýnh nhô me jao ban meo djuw mex ar o ba.

²² Gora gwaj kam tu Metîndjwÿnh'ÿr mrân bôx ne tu kum bakabên, on batîni 'ÿr mrân bôx ne kum bakabên. Amrêbê ne Môjdjê Metîndjwÿnh kukràdjâkôt kute meo mex kadjy mry kamrôo me kamî nhyem me kam akubyn mex ne. Ne kam ajte me kute amijo mex kadjy ngô mexkambit djuwn o jâm amijâ ngrâ rê. Gwaj baje tu amim Jeju kamnhîxkam dja gwaj Metîndjwÿnh kadjy bamex. Jeju ne gwaj bajo mex. Â gwaj bamex tanhÿrkam dja gwaj Metîndjwÿnh'ÿr mrân bôx ne tu kum bakabên, on batîni 'ÿr mrân bôx ne kum bakabên. Kwârîk wângh gar ajô anhôkre kadjwÿnhbê amim,

—Djâm Metîndjwÿnh imâ mex? anhÿr kêt. Dja gwaj tu amim kamnhîxkumrêx ne katât bakabênkam tu 'ÿr mrân kum bakabên. Pykabê gwaj ar babari dja gwaj â o ane.

²³ Gora gwaj mâ 'âno dja. Metîndjwÿnh kute gwaj bamâ mÿjja mex jarênh gwaj baje tu amiwÿr kamnhîxbê ar babaja ne gwaj arÿm memâ arê nhyem me kuma. Gwaj gop mâ 'âno djan gop arek amiwÿr kamnhîxbê ar baba. Kwârîk wângh gwaj 'â badjukanga kêt. Metîndjwÿnh ne arÿm gwaj bamâ kabên pydjî arê. Mrâmri ne kabênkumrêx. 'Êxnhî kêtumrêx ne kute gwaj bakanga kêtumrêx. Kam dja gwaj amiwÿr kamnhîx tÿxbê ar baba.

²⁴ Gora gwaj aben ma ne amidjwÿnhbit mar kêt. Dja gwaj bamâ aben jabêmâbit abenmâ karô ne ajte bamâ mÿjja mexbit kînh ne baje o baba'â abenmâ karô.

²⁵ Gora gwaj abeno babikprôngh râ'â. Nhyem bep me kwÿ ne me arÿm kum abeno bikprôngh kanga. Nhyem bep kati, gwaj ba dja gwaj o anhÿr kêtumrêx. Gwaj ba dja gwaj abenmâ tÿx jangij, mâ Jejukôt gwaj babikamênh râ'â kadjy. Metîndjwÿnh nhô akati arÿm o râm ne ja. Kam gêdja gwaj mâ abenmâ tÿx jangjênh ar o baba.

²⁶ Me kute me bamâ Metîndjwÿnh kabên 'êxnhî kêt jarênhja ne gu me baje amim marmân ate mâ bamâ bajaxwebit kînh ne, nhÿnh ne mÿjja 'ô ajte me bajaxwe pângh tykmâ got gu me bamâ bajaxwebit kînh ne. Arkati, Jeju pydji ne me bajaxwe pângh tyte. Atemâ mÿjja 'ô kêtumrêx. Mÿjja 'ô kute me bajaxwe pângh tyk ne kute me bamâ me bajaxweo bingrângh kêt.

²⁷ Nhyem bep âm mÿjja ti, mÿjja punuti, mÿjja pymati: wâ pydji ne me jamâ nô. Me kum Metîndjwÿnh kurêjamâ ne nô. Memâ gêdja axwe pângh jarê ne kam kuwy pôktijamâ me kurê. Kumâ dja me kurê nhyem me prîne xêr. Me kajmâ'â ne nô. Kumâ dja me kurê. Djâm uma ngri? Gora ar amikam ajkam ama.

²⁸ Ê, amrêbê me'ô kute Môjdjê kukràdjâkôt amijo ba kêtja nhyem me'ô axwekôt omû. Birâm me'ô amânkhkrut nâr kon amânkhkrut

ne ikjêkêt me'ô jaxwekôt arÿm noo omûn arê nhyem me arÿm pângh kubî, kum kaprîkêt ne tu kubî, axwe pângh.

²⁹ Bir be, kam dja me'ô kute Metîndjwÿnh kra japrÿkam mrâmri arÿm o bikênh rax ne. Me kute Môjdjê kukràdjâo bikênhkam ne me kute tu bîn kajgomâ. Bep me kute Metîndjwÿnh krao bikênhkam dja pângh rax. Pângh raxo prîne kute Môjdjê kukràdjâkôt me kute me bîn kajgoja jakrenh mex ne.

Nâm me Metîndjwÿnh kra japrÿ ne kam ajte Metîndjwÿnh kukràdjâ ny kadjy kamrôjao mÿjja punu, Metîndjwÿnh kute memâ kukràdjâ ny jarênh mâmджи kadjy kamrô jao mÿjja punu. Kra ne tyn amikamrô kapî gu me kam arÿm Metîndjwÿnh kukràdjâ nykôt amijo baba. Kamrô jao ne me mÿjja punu, o mÿjja kakrit ne kubê kanga. Jeju kute kamrô kapînkôt ne Metîndjwÿnh memâ me axweo ajngrâ ne meo mex nhyem be nâm me tu kamrô jao mÿjja kakrit ne kanga.

Ne kam ajte Metîndjwÿnh Karô japrÿn kum ngryk jadjâ. Metîndjwÿnh Karô me bakam ukaprÿja, gu me baje te kam amikrâ ar o baba nhyem mâ me bakam ukaprÿ, ja tãm ne me aprÿ. Djâm ja pângh kêt got? Mrâmri gêdja prîne Metîndjwÿnh me jao bikênh mex ne.

³⁰ Nhyem me'ôja kute memâ kum, “Bajbit dja ba memâ amijo pângh ne. Ba dja ba me axwe pângh meo ajkê”, anhÿrja ne gwaj arÿm mar mexkumrêx. Nhyem ta ajte memâ kum, “Bênjadjwÿr djwÿnh ta dja ô me jamâ pângh jarê”, ane.

³¹ Metîndjwÿnh tîn ne ar ba tãm dja pao meo bikênh mex ne. Kute pao meo pângh ja tãm ne uma:kumrêx. Djâm mÿjja wâ pyma ngri got.

³² Ê, amrêbê Metîndjwÿnh kute ar ano bôngh totokbê ja gora ar ama. Nâm me te ar ajo bikênh ba gar mâ 'â angrâ tÿx ne, ne te atokryn mâ 'â angrâ tÿx ne.

³³ Nâm me me ipôkri ar ajaprÿn ar akamjêro ba. Nâm â me ar akwÿo ane gar anhitepato ar kuri aku'ên ar omûnho aku'ên kam ar ô'â akâ djân akaprÿn ar omûnho aku'ê.

³⁴ Nhyem me ajte ar akwÿbê ijê gar ar ô'â arereke ne akaprÿn ar omûnho aku'ê. Nhyem me te ar anhô nêkrêxo prôt gar kam mâ akînh. Mrâmri arÿm kajkwakam anhô mÿjja mestirekôt ajamak bên kam tu ate akrâ. Kajkwakam anhô mÿjja me:xkumrêx. Mexo kute pykabê ja jakrenh mexi. Tãm gêdja râ'â râ'â râ'â. Nhyem me te pykabê mÿjja jao ar ajo ajkê, gar kam kajmâ mÿjja ja man mâ akînh.

³⁵ Bir be, gora ar amâ me uma kêt ne atÿx ne kôt amijo aba râ'â. Kwârîk wângh gar amâ kanga kêt. Mrâmri dja Metîndjwÿnh pângh ar amâ mÿjja mestire ngâ.

³⁶ Dja gar arek akrànmã amijo aba 'ãno dja. Metîndjwýnh kute ar ajã amim karõ ne kute ar amã mýjja jarênhja kôt dja gar amijo mô. Dja gar 'ãno djan akrànmã o amõr rã'ãn arým kôt 'yr bõx. Kute me bamã kabên pydji jarênh ne kute me bamã mýjja mex jarênhja 'yr bõx. 'Yr bõx ne amim aby.

³⁷ Metîndjwýnh kabênkam ne krabê Jeju akubyn me bawýr bõx'ã,

“Adjým ngrire, dja ì me awýr tèn bõx. Amrêbê ne tèmã krà ne kam arým amrê tèm 'yr. Dja tebê amikrà kêt ne.

³⁸ Me kute amikajmã'ã imar ba arým ije memã axwe kêt jarênh nhym me katãt mrãnhja dja me mã imar rã'ãn ar ikôt ba.

Gêdja me'õ me umaje akubyn ibê akêx ba kam arým ibê kînh no kati”, ane.

Nãm ã Metîndjwýnh ane.

³⁹ Nhym bep gwaj ba ne gwaj baje ã anhýr kêtukumrêx. Djãm gwaj bamã me uman baje kubê amijo akêx ne kam tu babiknorkumrêxmã? Arkati, gwaj ba ne gwaj tu amikajmã'ã markumrêx nhym arým Metîndjwýnh gwaj bapytàn ar gwaj bajo ba.

11

Me tûmre kute amikajmãtã Metîndjwýnh mar.

¹ Ije, mýjbê ne me kute amikajmã'ã mýjja mar? Mã ne kute? Bir, me baje amikajmã'ã mýjja markam ne gu me tu amim kamnhîxkumrêx ne amiwýr kam amakbê ar baba. Ne tu amim markumrêx ne banhõkre kadjwýnhbê amim,

–Nã, mrãmri dja iwýr bõxkumrêx, ane. Ne kam ajte me baje banoo mýjja pumûnh kêt kam tu amim markumrêx ne banhõkre kadjwýnhbê amim,

–Nã, mrãmri dja ba ì amü akati 'õkam omü, ane. Nã gu me ã amikadjwýnhbê amikajmã'ã mýjja maro ane.

² Nãm ã amrêbê me bakukãmãre tu amikajmã'ã Metîndjwýnh maro ane nhym arým mekam kînh ne.

³ Nã gu me badjwý ã amikajmã'ã Metîndjwýnh kute pyka nhípêxkôt maro ane. Nãm kabêno pyka nhípêx nhym kato. Me kute noo mýjja pumûnh kêtõ ne pyka nhípêx. Nhym arým apõx ne amirît gu me arým kôt omü. Ne kam amikajmã'ã kute pyka nhípêxkôt kuma, amikajmãtã arênh ma.

⁴ Nãm ã Abeu amikajmã'ã Metîndjwýnh maro anen kam õ krit bîn kugan kum kungã. Nãm kum mýjja mex ngã. Mexo kute kamybê Kaï nhõ mýjja ja jakrenh. Nhym kam kam kînh ne. Ne kum,

–Ga ne ga ajaxwe kêtukumrêx. Aje imã õrja ne ba imã kînhkumrêx, ane.

Be, nãm tu amikajmã'ã Metîndjwýnh ma. Amrêbê ne ty. Nãm te tyn mã me bamã mýjja jarê. Tîn mãn prãbê mã me bamã arê ne,

–Dja ga me ã ikudjwa amim Metîndjwýnh maro ane.

⁵ Nãm ã Enokidjwý amikajmã'ã Metîndjwýnh maro anen kam tyk kêt. Nãm Metîndjwýnh tu tîn rã'ão wabi. Nhym me te noo abej aprã. Nhym kêtukumrêx, Metîndjwýnh kute tu tîno àbirkam. Kute o àbir kêttri ne 'ã memã kum,

–Tãmjakam ne ba ikînhkumrêx, ane.

Nãm ã Metîndjwýnh ane.

⁶ Bir be, nhýnh ne me'õ amikajmã'ã Metîndjwýnh mar kêt nhym we kam kînh? Kati, me kute amikajmã'ã Metîndjwýnh mar-bit ne mekam kînh ne kum me kînh. Godja me'õ Metîndjwýnh 'yr bõx prãm jabej gora amikajmã'ã Metîndjwýnh ma. Metîndjwýnh ne tîn ne ar ban kam mekam ukaprîkumrêx ar ba, me kute Metîndjwýnh mar prãm ne kute abejja mekam ne ukaprî. Ja dja me amikajmã'ã kuman kam kôt Metîndjwýnh 'yr bõx.

⁷ Nãm ã Nõwedjwý amikajmã'ã Metîndjwýnh maro ane. Metîndjwýnh ne kum tîn jadjã. Anhýr djwýnhrà m kute amirît kêttri ne kum ngõ tãm jarê. Nhym kam Nõwe umaje kã rax nhípêx ne kam kum prõmê kramê upãnhmê aro wadjàn ar utàn ar aro ba. Nhym ate me kum mã axwe kînhja ne me tu ate krãn ar ban kam tu biknorkumrêx ne. Nhym bep Nõwe pydji ne amikajmã'ã kuma nhym Metîndjwýnh arým kum axwe kêt jarê.

⁸ Nãm ã Abraãodjwý amikajmã'ã Metîndjwýnh maro ane. Nãm Metîndjwýnh atemã kum pyka ny jarênh 'yr ano nhym tẽ. Nãm kum kabên pydjin arên kum,

–Dja ba amã kungã ga tu o anhõ pykakumrêx ne kam kam ar aba, ane.

Nhym kabên man kam tu 'yr tẽ, kute amikajmã'ã pyka pumûnh kêt 'yr ne tu tẽ.

⁹ Nãm tu amikajmã'ã Metîndjwýnh ma. Amikajmã'ã kuman pyka nyja kam ar ba. Metîndjwýnh kute kum pyka jarênh ja kam ar ba. Me bajtem nhõ pykakam ar ba. Nãm mrykão kikrekam ar ba. Krabê Idjakmê tãmdjwýbê Djakomê ro'ã mrykão kikrekam ar ba. Metîndjwýnh kute Idjakmê Djako ar adjwýnhdjwýmã kute pyka jarênhjamê ro'ã mrykão kikrekam ar ba.

¹⁰ Mýkam ne Abraão mrykão kikrekambit ar ba? Bir; kýjrum Metîndjwýnh kute amim krî mex'ã karõn kute prîne ipêxja kamnhîxbê ne pykabê mrykão kikre jakam ar ba. Krî mex rã'ã rã'ã, krî mõr ne tûm ne rõrõk kêt, tãm ne amim kamnhîxbê ar ban mar ar o ba.

¹¹⁻¹² Nãm ã Xaramê mjênbê Abraãodjwý amikajmã'ã Metîndjwýnh maro ane. Nãm ar te kra prãme ar ba nhym arým Xara bêngêxte. Te kubêngêxte nhym kam kra wajêt ne ruw nhym amim kumý.

Metîndjwýnh arým kum kabên pydjín arên kum kra jarê nhyam kam Xara amikajmâ'â kuman kam,

—Metîndjwýnh ne kabênkumrêx, ane.

Nhyam kam kute kum kra jarênhja wajêt ne ruw nhyam kumy. Te kubêngêxte ne amim kra mý. Kam ne Abraão pydji kurúm me kamingrâny apôx ne kumex. Arým kubêngêtte kute amikam kô krân mexo têmekam ne kra dji. Nhyam amü aben nhijuk'â kam tãmdjwý aptân kumex. Tãwã pydji kurúm ne me krãptî apôx ne kam kam aptân kumex ne kute mrãmri kãjkwakam kanhêtire pyrãk. Ne kute ngô rax mýrri pykati ngrã ja pyrãk. Pykati ngrã tã ne me o itun te kute abenã akremã nhyam krãptî: anen amü ajkamê nhyam me te o ane. Nãm ã kam tãmdjwý amü àptâr ne kumex o ane.

¹³ Ije ar amã ar tũmre jarênhja ne ar kunî amikajmâ'â Metîndjwýnh mar rã'ân ty. Metîndjwýnh kute kabên pýnho memã mýjja jarênhja, kabên ja jarênh ja ne ar kraxje kute amim byr kêt ne ty. Nãm ar kute amybým noo omũnhmãn prãbê amikukãm kuman tu amikam kĩnhkumrêx. Ne memã kum,

—Me bajtemkam ne bar iba. Me ô pyka prokam ne bar iba. Pyka ja ne inhô pyka djwýnh kêtumrêx, ane.

¹⁴ Me ja ne me kute ô pyka jabej rã'ã, kute kãjkwakam ô pyka djwýnhja jabej rã'ã kam ã kabên ane.

¹⁵ Nãm ren ar ô pyka kurúm kator ja tãn o aman arým ren mã ajte akubyn 'ýr tẽ.

¹⁶ Nhyam bep kati, kãjkwakam ar ô pyka mestire ja ne ar o aman kam 'ýr tẽm prãmã ne kam ã kabên jarênhjo ane. Kam ne Metîndjwýnh kum ar kĩnhkumrêx. Nhyam ar kute Metîndjwýnhmã kum,

—Ar imã akĩnhkumrêx. Apydji ne ga abê ar ifin djwýnh, anhýrkam djãm kam Metîndjwýnh jãm Ar kubê krãmã got, arkam pijãmmã got. E kum kati, kum ar kĩnh raxkam ne ar kutêp krî mex nhípêx ne.

¹⁷⁻¹⁸ Nãm ã Abraão amikajmâ'â Metîndjwýnh maro ane. Nãm Metîndjwýnh Abraão kute Metîndjwýnhkôt ar amijo ba jabej kabin kra'ã ku'uw. Nhyam bit kute krabê Idjak bĩnmã, kute bĩn ne kum ôrmã bit kute bĩnmã. Amrêbê Metîndjwýnh kute kum kra pydji jarênh ja ne bit kute kum bĩnmã. Kra ja'ã, kra pydji ja'ã ne Metîndjwýnh kute kum,

“Akrabê Idjak ja gêdja amü aben nhijuk'â kam tãmdjwý krãptikumrêx”, anhýrja.

Kra ja ne Metîndjwýnh kum arê nhyam kam bit kute bĩn ne kum ôrmã.

¹⁹ Nãm ôkre kadjwýnhbê amim,

—Metîndjwýnh dja akubyn imã o tĩn, ane. Ne kam bit kute bĩnmã nhyam kam Metîndjwýnh nêje kukrãn akubyn kum nê ne kam mrãmri kute akubyn o tĩn pyrãk.

²⁰ Nãm ã Idjakdjwý amikajmâ'â Metîndjwýnh maro ane. Ne kam krabê Djakomê Ixau arkum kĩnh djã jarê, ar kukãm ne arkum kĩnh djã jarê. Ar ô mýjja kute amirít kêtiri ne ar kukãm amü arkum kĩnh djã jarê.

²¹ Nãm ã Djakodjwý amikajmâ'â Metîndjwýnh maro ane. Nãm amü krabê Jôdjekam kra amê aro kĩnh. Arým kubêngêtte, arým bikati mex ne kam môn amikakêkôt kajpar djã djan kam Metîndjwýnhmã rax jarênh kam tãmdjwýjamã kum,

—Gêdja Metîndjwýnh ar ajo kĩnh, ane. Nãm ã arkum ane.

²² Nãm ã Jôdjedjwý amikajmâ'â Metîndjwýnh maro ane. Tyk kutã ne amü anhýr djwýnhram mekbê idjaer pykabê Edjítukurúm katormã arê. Ne prĩne memã ta amiji'ã karô, me kute 'io mörãm ne memã 'ã karô, me kute 'io mör ne kute ô pyka djwýnhkam adjãrmã, Metîndjwýnh kute kum pyka jarênhjakam kute adjãrmã.

²³ Nãm ã Môjdjê nãmê bãmdjwý amikajmâ'â Metîndjwýnh maro ane. Nãm ar rwýk totokbê o apdju. Bênjadjwýr raxbê Parao ne me kra my apôx nhyam me kute me parmã arê. Nhyam arkum bênjadjwýr rax kabên pyma kêt mex ne tu o apdju, ar kute bĩn kêt ne tu o apdju. Nãm ar kra mestire pumün kam Metîndjwýnh kanãrãm tu o apdju. Nhyam o bipdjur'ã mytyrwý amãnhkrut ne ikjêkêt nhyam kam ar têtêktikam kunhõ.

²⁴ Nãm ã Môjdjêdjwý amikajmâ'â Metîndjwýnh maro anen kam arým abatãnh ne kam krô'ã nãja kanga. Parao kra kute amim prürüm mýnhja tãm ne nã kanga.

²⁵ Nãm,

—Kwãrik wãnh ba ijaxwejao amikĩnh kêt. Kwãrik wãnh wãm memã nõ. Godja ba arík ar ibaja kwý ngrĩre ne o amikĩnh? Kati, gêdjãm wãm kunî nõ. Ba gêdja ba Metîndjwýnh nhõ me jakôt itokry, ane.

²⁶ Môjdjê ne Kritu kajmã'ã tokry, Bênjadjwýrbê kumkati kajmã'ã tokry. Nhyam amü tũmrãm Kritu bõx ne adjwýnhdjwý kôt kudjwa tokry. Nãm me kum kurên aprýn prĩne o ajkê nhyam tokry rax ne. Nhyam Môjdjêdjwý Kritu kajmã'ã kãjbê ã tokry ane.

Nãm,

—Kwãrik wãnh me kum ikurên wãnh ijapry kwãrik wãnh rã'ã. Ba gêdja ba Bênjadjwýrbê kumkati kajmã'ã itokry, nhyam bep ate gêdja Edjítukam nêkrêx kumexja wãnh memã nõ. Nhyam bep ba dja ba Bênjadjwýrbê kumkati kajmã'ã itokry. Tãmbit ne ba imã kĩnh, ajbit ne imã mex, ane. Nãm amü amikukãm Metîndjwýnh kute kum pãnh mýjja mestire nhõrmã amikukãm kuman kamnhĩxbê ar ban kam ã o ane.

²⁷ Nãm ã amikajmã'ã Metîndjwýnh maro anen kam kum bênjadjwýr rax pyma kêt mex ne pykabê Edjitu kurúm kato. Bênjadjwýr

rax te kam ngy:k. Nhyam kam kum uma kêt mex ne tu kurûm tē. Kute noo amim Metîndjwýnh pumûnh pyrâk. Metîndjwýnh pumûnh kêtja ne kute noo omûnhmân prâbê akrânâmâ amijo ba râ'â ne akubyn akêx kêtumrêx ne.

²⁸ Nâm â amikajmâ'â Metîndjwýnh maro anen kam Metîndjwýnh me irôbê mrân nhô akati man kam me kute kamrôo kikre'â ijê djâ kamînmâ memâ arê. Metîndjwýnh kadjy mrân djwýnh kute me imexmâ me irôbê môr ne kute mekbê idjaer kutewa par kêt kadjy. Nâm tu amikajmâ'â kuman kam me kute kamrôo kikre 'â ijê djâ djymâ memâ arê nhyam me o amiptáro ba.

²⁹ Nâm â mekbê idjaerdjwý amikajmâ'â Metîndjwýnh maro anen ngô rax nhidjibê Kamrêk'ýr bôx nhyam tu memâ ngô ngrâ rê nhyam me kam 'â môn rê. Mrâmri ne kute atýxkam pyka ngrâ ja pyrâk, nhyam me kam môn 'â rê. Nhyam mekbê Edjitu mekôt me kudjwa bit 'â rêrmâ mô nhyam tu ngô meo ajkamuw ne me imex ne.

³⁰ Nâm â mekbê idjaer amikajmâ'â Metîndjwýnh maro anen krîraxbê Djeriko nêje pyka týx nhîpôkjamâ ipôko dja. Nâm me Metîndjwýnh kabên man kam kabênkôt krîmâ ipôko dja. Nhyam akati nhyam me ajte tãm ne. Nâm me â kum ipôko anhýro dja nhyam me'â akati amânhrut ne amânhrut ne amânhrut ne ikjêkêt nhyam arým nêje pyka týxja te týx ne tu ajkaten rôrôk ne kumex. Nhyam kam 'anh mekbê idjaer kurê djwýnhja'ýr wadjân me'ýr prôt ne.

³¹ Nâm â me kupry 'ôbê Rabe amikajmâ'â Metîndjwýnh maro anen kam amiwýr mekbê idjaer âpkáro mrân djwýnh wadjân arkum kabên mex jarên ar udju ne. Kam ne mekbê idjaer me kute Metîndjwýnh kabên mar prâm kêtja kunî nhimex ne kam kute Rabe ar bîn kêt nhyam ar ajbit me kurâm tîn ne.

³² Bir be, djâm arek ar amâ me'â idju-jarênh itêmmâ? Nâr kon, birâm aje. Dja ba Djidjiâomê Barakimê Xâxâomê Djetemê Dawimê Xamuwemê Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnhmê me ja kunî'â idjujarênh tē nhyam arým ijâ akamat ne.

³³ Nâm me amikajmâ'â Metîndjwýnh man kam kurê djwýnh'ýr prôt nhyam Metîndjwýnh memâ me kurê djwýnh rerek mex ne, nhyam me mekbê pyka pytâ. Nâm me katât meo ba nhyam kam Metîndjwýnh kabên pýnho memâ mýjja mextire jarê. Nâm me Metîndjwýnh kanârrâm kum rop djâkrêbê rijâo pyma kêtumrêx ne. Rop kute krênmâ ne me rop nhûrkwâkam kumê nhyam Metîndjwýnh rop jakwa ajmâ o nhyam ajkwa pôt ne krên kêtumrêx ne.

³⁴ Nâm me Metîndjwýnh kanârrâm kum kuwy pyma kêt mex ne. Me kute kuwymâ ar rênh nhyam ar xêt kadjy narâm ne me kuwy

pôk jabatânhmâ ar kurê nhyam Metîndjwýnh ar'â kuwy bîn ar utâ. Nâm me Metîndjwýnh kanârrâm ar ba nhyam me bit kute pao me imexmâ nhyam Metîndjwýnh me utâ. Nâm me Metîndjwýnh kanârrâm ar ban katyk mex ne ar ba nhyam Metîndjwýnh akubyn meo týx. Nâm me abenwýr prôt kam Metîndjwýnh kanârrâm ar ban kam amijo aptân kajbê kurê djwýnh rê nhyam me bajtemja me umaje prôt.

³⁵ Nhyam me niredjwý amikajmâ'â Metîndjwýnh ma nhyam akubyn memâ ôbikwa kwýo tîn.

Nhyam be nâm me kwý amikajmâ'â Metîndjwýnh ma nhyam me me kupa. Nâm me te memâ kum,

—On me Metîndjwýnh kanga ba me me apar kêt. Dja ga me mâ 'â angrâ ba kam me prîne me ajo ajkê, ane. Te memâ ane nhyam me amibê kanga kêtumrêx ne 'áno dja. Metîndjwýnh kute akubyn meo tîn nhyam me ô pyka mextirekam ar bamâ ne me kanga kêtumrêx nhyam me prîne meo ajkên me par punu nhyam me tokry:n ty.

³⁶ Nâm me me kwý japyrîn me'â keket ne kam me kaprêprêk ne prîne mrykâo me kâ noxnox nhyam kam mrykâkôt me kamrô kukrykry ne. Nâm me me kwý djuwpren mekbê ijê djâkam me kurê.

³⁷ Nâm me kênno me kwý titik ne me kupa. Nâm me pî kokjêr djâo, kâxkakjêro me kwý jakân me kupa. Ne kâxdjwa kajgoo me kwý pa. Nhyam me amim mryki'âtomti, mokaâk kâo kubêkân kayn angij. Me ô mýjja kêt kam me ô nêkrêx kêt kam ne me ar ba. Nhyam me prîne meo ajkê nhyam me tokryn kaprîne ne ba.

³⁸ Nâm me kapôt kukritkam ar ba, krânhrêkam ar ba, kênkrêkam ar ba, pyka krekam ar ba. Âm me mexkumrêx. Pykabê me ja ne me mexo me ja tēp kêtumrêx ne.

³⁹ Bir be, me ja kunî ne me amikajmâ'â Metîndjwýnh ma. Nhyam kam Metîndjwýnh ne me jamâ,

—Mrâmri me amexkumrêx. Nâ bâm me akam ikînhkumrêx, ane.

Nhyam bep kraxje me tûmre ja kute byr kêt râ'â. Metîndjwýnh kute kabên pýnho memâ mýjja jarênhja ne me kute amim byr kêt râ'â.

⁴⁰ Adjým, Metîndjwýnh ne arým me bakadjy amim mýjja mex'â karô. Me bakunî kadjy ne prîne amim mýjja'â karô mextire. Djâ nâm kute me tûmrebit pytârmâ? Katî, arým ne me bajâdjwý amim karô. Nhyam kam mexkumrêx. Mexo kute me tûmre pytârja jakrenh mexi. Kute me tûmre jamê ro'â kute me bajo mexmâ. Gu me batipydjîn bamexo bamexkumrêxmâ ne amim me bajâ karô. Be, tãm ne ja.

12

Metîndjwÿnh kra kunîmâ uwêk mât.

¹⁻² Be, me kume:xja pumû. Me kute amikajmâ'â Metîndjwÿnh marja me tãm ne me krãptî. Me tãm ne ne me bamâ ipôk ne me banhîrân kumex. Kam dja gwaj me ja kudjwa Jeju 'âno djan kanga kêt. Ê, mrãmri ne me kute aben rerkam mÿjja kute me kukrà nhym me kute o pôx ne amikôt rênh ne kajkrit ne prôt mex ja pyrâk. Dja gwaj â mÿjja kute gwaj bakukràja jãm aminêje kunî rêhno ane. Gwaj bajaxwe kute gwaj bajamÿnh tÿxja jãm aminêje kurên kurên kam arÿm mrãmri bajaxwe kêt kam katât ar amijo baba mexkumrêx ne. Gora gwaj 'â badjukanga kêt ne mrãmri katât amijo tèn inomâ kumê. Kute mrãmri ne me kute aben rerkam amikukâm mÿjja pumûnh ne kam kambit no pymjÿr tÿx mex ne atemâ mÿjja 'ô pumûnh kêt ne 'ÿr prôtja pyrâk.

Dja gwaj â o anen amikukâm Jejubit man kôtbit bajamak bèn ne baje ibej atemâ mÿjja 'ô mar kêt ne Jeju 'ÿrbit baprôt ane.

Jeju ta ne gwaj bajamak bô gwaj tu amim mar kumrêx. Nhyim ajte gwaj bajamak bônho tẽ gwaj arÿm amim mar rax ne. Tãm dja gwaj 'âno djan kanga kêt ne. Nãm amû amikukâm kînh djâ man kam mete pite'ykam bînja kum uma kêt kumrêx. Djâm me pite'ykam arikkam pijâm ngri got. Nãm amikam pijâm mar kêt ne tu ate krân arek amijo tẽ. Kam ne Metîndjwÿnh arÿm 'â Bênjadjwÿr rax mẽ nhym Metîndjwÿnh krî djâtikam ubôk'ânih ikô'â nhÿ.

³ Gora ar amikam Jeju man amikam arerek kêt. Me axwe ne me kum kurên prîne o ajkẽ nhym kam tu arek dja, tu ate krân dja. Gora ar aman kudjwa arek o tèn amikam arerek ne akapri kêt ne arek kôt o tẽ.

⁴ Djâ nã gãm ar Jeju kudjwa akamrô ajkapîn ty got? Katî, ar ajaxwebê aku'ê tÿxkam kraxje ajô akamrô bikapîn kêt. Kraxje me kute ar ajô bîn kêt rã'â.

⁵ Djâm arÿm ne gar Metîndjwÿnh kabênja o akno? Arÿm kute ar ajo kran kam kute ar amâ tÿx jadjarmâ ja. Djâ nã gãm ar o akno? Nãm ar amâ,

"Ê, akmere, gêdja Bênjadjwÿr amâ uwêk mât kwârîk wânha ga aprÿ kêt ne kam amikati kêt. Gêdja amâ bèn tÿx ga akapri kêt. Mÿkam?

⁶ Bir, kum me abêjamâ ne uwêk mât. Ne kute meo krajadjwÿr kunîmâ uwêk mât ne, me katât mrânih kadjy", ane.

⁷ Bir be, Metîndjwÿnh kute ar amâ uwêk mât kam dja gar tu arek dja. Kôt ne Metîndjwÿnh kute ar ajo kra. Nhÿnh ne me prîre 'ô bãm kute kum uwêk mât kêt?

⁸ Bir be, Metîndjwÿnhdjwÿ kute kra kunîmâ uwêk mâtja pumû. Me katât mrânih kadjy ne kramâ uwêk mât. Mÿj me ne Metîndjwÿnh

memâ uwêk mât? Kute me bajo kra djwÿnhja. Nãm ren kute gajbit amâ uwêk mât kêt ga ren abê kra djwÿnh kêt kumrêx ne ren kam abê krô'â me kute adjir pyrâk.

⁹ Ga me babâm bêngôkre kute me bamâ uwêk mât gu me bapijâm djaje banhibôn bakrîm amikam baje kabên maro bakrîja pumû. Bir be, gwaj pykabê gwaj babâmja kurâm kajkwakam Babâmja kabên maro nhÿ, gwaj badjumar mex ne ar baba kadjy, amikam kabên maro nhÿ.

¹⁰ Pykabê gwaj babâm bêngôkre kute gwaj baprirerûm gwaj bamâ uwêk mât. Me ta kute amimarkôt ne gwaj bamâ uwêk mât ne. Nhyim bep Metîndjwÿnh ne gwaj bamex kadjybit gwaj bamâ uwêk mât ne. Ta mexo mexkumrêx kôt gwaj bamex kadjy.

¹¹ Djâm me kute memâ uwêk mât kam tokry ngri got. Kam ne me tokry:n kam kaprîre ne. Nhyim bep amû atûmâ gêdja arÿm umar mex ne katât mrâ. Arÿm kute mar ne kôt amijo tẽm kam gêdja umar mex ne katât mrâ.

¹² Bir be, kam dja gar on ajte amikam atÿx ne arek kôt amijo tẽ. Kute mrãmri ne me krî'ÿr mrânih ne katy k me:x ne mrânih ne kôno birênh mrânih ne kute krîo rãm ne jao mrânih ne arÿm ajte Ìmê ikra âdjônih ne arÿm ajte mrânih tÿx ne arÿm arek mrânih ja pyrâk. Dja gar â amikam atÿx ne arek kôt amijo atêm o ane.

¹³ Nã, dja gar kôt amijo tèn katât amiprywâ djin arek 'â mō, katât ar abenkôt amrânih kadjy. Gar aje Jeju mar tûmwâ arek me kute amim Jeju mar rerekwâmâ mōn amōr mexo mō gẽ me arek ar akôt mō. Ar akôt mōn 'ô abenbê mât kêt. Me kute amim Jeju mar rerek ne me kute mrãmri ne me mex mã ba nhym me par tâtãk mekôt 'ok ba pyrâk. Gêdja kute mar rerekrewâ ar akôt tẽm rerekre ne tẽn kam arÿm amû tẽm tÿx ne arÿm amû mrânih mex, arÿm Jeju mar tÿx ne.

Me kute axwebê amijãno ãmmã.

¹⁴ Gora ar amû me wã kunîmâ akabên mexbit jarên angyr kêt, gar kam adjumar mex ne ar aba. Gora ar Metîndjwÿnh mexo amexkumrêx. Kam dja gar Metîndjwÿnh pumû. Dja gar Metîndjwÿnh mexo amex kêt ne Bênjadjwÿr'ÿr abôx ne omûnh kêt kumrêx ne.

¹⁵ Ê, Metîndjwÿnh ne ukaprikôt me utã. Gora ar amijãno dja, ar ajô Metîndjwÿnh djukaprijabê jãm akrân 'ÿr abôx kêt karô. Gora ar amijãno dja. Dja gar ajô ajaxwemo krax ne kam aje mÿjja djÿ pyrâk, aje akrôre djÿ pyrâk. Kute mrãmri ne me kute akrôre tep ka'ônih nhym kute prîne ngô jaer ne kute tep nhimexo ba ja pyrâk. Gora ar amijãno dja. Dja me'ô axwemo krax ne kam amikôt me akrãptîmã axwe jangij. Gora ar amijãno dja.

16-17 Ne ajte ar ajô aprô prâm karô nhyim me niredjwý 'ô mjên prâm karô gora ar amijâno dja. Kwârîk wânh ar ajô abê Ixau kêt. Gora ar amijâno dja. Ixau ne pykabê mýjja kakritjabit kum kînh ne kam kýjrûm mýjja mextire ja kum kînh kêt-kumrêx. Ixau ne kutewa nhyim kam kôt bâm kute Metîndjwýnhmâ kum,

–Dja ga o rax ne o kînh, anhýr kadjy narâm kute kum ô nékrêx kunî rer kadjy narâm bit 'â no týx.

Nhyim Ixau kute àkurbit mar ne kam kamyjamâ ô kwý krên djâ pydji pânih mýjja kunî kanga. Nhyim kam túmrâm kum kînh ne kam te 'â o ane. Nhyim bâmja nè ne. Nhyim amim ngryk ne te mýrkam 'â bâmo ane. Nhyim tu ate krâ. Ja ne gar arým ama. Gora ar amijâno dja.

18 Ê, ate ne Metîndjwýnh amrêbê me bakukâmâremâ kukràdjâ túmjao kato nhyim bep ate ne ajbir me aga akamin-grânydjwýmâ kukràdjâ nyo kato.

Amrêbê ne me bakukâmâre krânhbê Xijajýr môn bôx. Nhyim pô:ko nhý nhyim kûm kakrâtyk ne kum ipôk nhyim kam kam akamât kô ty:k ne. Nhyim nadjwý kam krar ne adjênho dja.

19 Nhyim potidjwý kakôr týx ne, nhyim Metîndjwýnhdjwý ôkreti:rekam kabên. Nhyim me kuman kam umaje amra:n kum,

–Kwârîk wânh ga ajte me imâ akabên kêt, ane.

20 Nhyim Metîndjwýnh arým memâ, “Kwârîk wânh me krânh kupênh kêt. Dja ga me abêngôkre 'ô nar mry 'ô krânhreja kupê ga me arým keno titik ne abi”, ane.

Nhyim me kuman kam umaje àmrao kumex. Te ku'ê týxmâ.

21 Nhyim Môjdjêdjwý omûn kam, “Ije kum bep imâ uma. Nâ bâm umaje iterttet ne”, ane.

Djâm uma ngri: got. Nâm â pykabê Metîndjwýnh nhô krânh ane. Ýr ne me bakukâmâre bôx.

22 Nhyim bep ajbir ne Metîndjwýnh me akamin-grânyamâ kukràdjâ nyo kato ga kam ar krânhbê Xijâo, Metîndjwýnh nhô pyka'ýr môn bôx. Kâjkwakam ô pykabê Djeruxarê'ýr bôx. Kam ne Metîndjwýnh tín ne ar ba, nhyim kadjy mrânh djwýnhdjwý kamâ ar ba. Kadjy mrânh djwýnh krâptî. Me'â akre kubê 1.000.000 krâptî. Nâm me'â akre kute pi'ô pyrâk ne kînhire ne kute Metîndjwýnhmâ rax jarênhmâ ar aben pydjîn ba.

23 Kamâdjwý ne Metîndjwýnh nhô me ja kunî aben pydji. Metîndjwýnh nhô me ja kumrêx kute amikajmâ'â marja ne me aben pydji. Amrêbê kute kâjkwakam pi'ôk no'ôkkam me idji janhôrja tãm ne arým kamâ 'â aben pydji. Ýr ne gar bôx. Bênjadjwýr rax

kute me kunîmâ pânih jarênh djwýnh kubê ne Metîndjwýnh, 'ýr ne ga me bôx. Ne ajte me karô, me pykakam ar bari katât mrânh nhyim Metîndjwýnh kute me'â mex rênh, me ja karô'ýr ne gar bôx.

24 Be, Jeju'ýr ne gar bôx. Jeju kute me bamâ kukràdjâ ny jarênh mâmджи ne kute o kator, ne kute ta kamrô bikapînkôt me bajo mex, 'ýr ne gar bôx. Jeju kamrô kute mexo Abeu kamrô jakrenh mexi. Amrêbê ne me bakukâmârebê Abeu tyn kamrô ajkapî nhyim me omûn kam pânihbit jarê,

–Gora gê on o pânih, ane.

Nhyim bep me kute Jeju kamrô markam ne me,

–Metîndjwýnh ne Jeju kamrôkôt tu me baxjaweo akno, ane.

Be, Jeju mextire'ýr ne gar bôx.

25 Bir be, kam ne ba ar amâ,

–Gora ar amijâno dja gê Metîndjwýnh ar amâ kabêno dja. Kwârîk wânh ar ajô kabênbê jâm akrâ kêt. Gora ar ama.

Ê, amrêbê Môjdjê kute pykabê memâ kabên jarênhkam me'ô kabênbê jâm krân ar ba djâm kute kum o pânih kêtâmâ? Kati, Metîndjwýnh ne prîne memâ o pânih. Nhyim bep ajbir ne Metîndjwýnh kâjka kurûm me bamâ kabên jarê. Nhyim mexo amrêbê pykabê kabên ja jakrenh mex ne. Be djâm gwaj badjwý kabênbê jâm bakrâ djâm kute gwaj bamâdjwý o pânih kêtâmâ? Arkati, dja prîne gwaj bamâdjwý o pânih. Me kute Metîndjwýnh kabên marbê jâm krâja gêdja meo bikênh mex ne, ne kam me kute Môjdjê kabên marbê jâm krâ ja pânho akrenh mex ne.

26 Amrêbê ne kabêno pykabit karngôr kajgo nhyim tertet. Nhyim bep ajbir ne kabên pydjîn arên memâ,

“Djâm pykabit ne ba ije karngôrâmâ? Dja ba i ajte kâjkwadjwý karngôr”, ane.

27 Be, kute “Dja ba ajte” anhýrja ma. Metîndjwýnh kute mýjja kunî nhipêx ja gêdja ajte karngôr nhyim tu apôx ne rôrôk ne kunî akuno. Nhyim bep mýjja jarij týxjabit dja arek arij. Tãm ne rôrôk prâm kêt-kumrêx.

28 Be, Metîndjwýnh nhô mýjja dja rôrôk prâm kêt kumrêx. Metîndjwýnh kute ô pykakam ar me bajo baja gêdja tým prâm kêt-kumrêx ne arek gwaj bamâ nôr râ'â râ'â ne. Tãm ne me bamâ arê gwaj tu 'ýr babôxkumrêx. Kadjy, Metîndjwýnh kute ô pykakam ar me bajo baja tým prâm kêt tãm ne gwaj bamâ nôr râ'â, kadjy dja gwaj bakînhkumrêx ne ar baban kum amikînh jarê. Kum amikînh jarên kum rax jarên kam kum badjâpênh mextire gê gwaj bakam kînhkumrêx. Gora gwaj kam bapijâm ne bamâ uma.

29 Djâm uma ngri got. Dja prîne meo apêx. Kute mrâmri ne kuwý pôkti kute prîne mýjja

bôr ne o apêx ja pyrâk. Dja ã Metîndjwýnh meo apêxo ane.

13

Kute memã 'ã karôo ino rer:

Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.11

¹ Gora ar abeno akamyn mã amã aben jabê rã'ã.

² Gora ar me bajtemwã man anhürkwãmã amiwýr meo wangjê ne mekam adjukapri. Nãm me kwý ã anen aminhürkwãmã kadjy mrãnh djwýnh kwýo wangji ne o djuw mex. Kute kraxkôt mar kêt ne tu o djuw mex.

³ Ê, gora ar mekbê ijê djâkam ar ku'êja ma. Dja gar gadjwý aje ar ro'ã mekbê ijê djâkam aku'ê mãn præbê ar ô'ã atokryn akã djân akapriin ar aba. Kwãrik wãnh gar ate akrã kêt. Dja gar ã arkôt ane. Me kute priine aro bikênh nhyr ar tokryjadjwý gora ar ar ama. Dja gar ar ô'ã akã djân atokry ne. Be, tãm ne ja. Gêdja ba ajte ar amã mýjja 'odjwý jarê.

⁴ Me abenwýr bakam ne mrãmri mýjja mexkumrêx. Dja gar aprô'ýr aban kam aprô djwýnh'ýrbit mrã. Nhyr me niredjwý mjên djwýnhbit ma. Me kwý ne me me prô prokam no kêt ne. Nhyr bep ar ga. Ar ga dja gar akunî me prô prokam apijãm ne aprô pýnh ne. Kwãrik wãnh ga ar krô'ã aprô kêt, gê me nija krô'ã mjên kêt. Me prô præm, me mjên præmja dja Metîndjwýnh memã pãnh jarê. Me kute me'øbê prô nar mjêno ãkính jamãdjwý pãnh jarê.

⁵ Kwãrik wãnh gar pi'ók kapri præmebit ar aba kêt. Dja te ar anhõ mýjja ngrirre gar tu o amikính. Mýkam? Bir, Metîndjwýnh ta dja ar ajo djuw mex. Arým ne ar amã, "Dja ba me akurüm itêm kêtumrêx. Dja ba me akanga kêtumrêx. Dja ba me ajo iba rã'ã rã'ã ne", ane. Ga Metîndjwýnh kute ar gwaj bajo ba rã'ãja pumû.

⁶ Bir be, kam dja gwaj batýx ne banhökre kadjwýnhbê amim, "Metîndjwýnh ta ne kute ijo ba djwýnh. Kam dja ba itîn præm kêt. Mã ne me kute ijomã"? ane. Dja gwaj ã amim ane.

⁷ Ê, gora ar kute ar ajo ba djwýnh ma, ar kute ar amã Metîndjwýnh kabên jarênhja dja gar ama. Ar kute kôt amijo ba mex rã'ãn ar ty. Ga ar kute amikajmã'ã Jeju mar ne 'ã ngrã týx ja pumû. Ar ta ne ar arým ty. Ar ja dja gar amikam ar aman kam ar'ã amijakren ar aba.

⁸ Nã, nãm ar amikajmã'ã Jeju ma. Jeju Kritu pydji. Atemã kêt. Amrêbê tãmý ne ajbir ajte tãm ne. Tãm gêdja rã'ã rã'ã rã'ã ne.

⁹ Kwãrik wãnh me kute apýnh mýjja'ã ujarênh nyo ar anoo biknor ar o baja kwãrik wãnh o ar anoo biknor kêt. Metîndjwýnh ta ne ukaprikôt gwaj bajo týx gwaj katãt

mrã. Kam ne mexkumrêx. Bep ate ne me ta kukràdjãkôt mekbê me ãkur djã pyma. Kam ne punure. Nãm me te o anen arík ar ba.

¹⁰ Ate ne me bakukràdjã ny. Kritu ta ne Bãmmã me bakadjy amingã nhyr me kubî. Nhyr me bajaxwe pãnh ty. Nhyr bep me kute kukràdjã tùm ar o ba rã'ãja, me Metîndjwýnh nhõ kikrekam ãpênh ja kute Jeju me bamã tykja mar kêtumrêx, ne Jeju nhõ kukràdjã nyja mar kêtumrêx. Nhyr Metîndjwýnh kute me ja jaxweo biknor kêt ne kute meo kra kêtumrêx.

¹¹ Kukràdjã tùm kôt ne me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr rax mry pan kamrôo atom ne o tẽ. Metîndjwýnh nhõ kikre kadjwýnhbê kumoka'êmã o tẽn o wadjã. Me axwe pãnh ne kum kungã. Metîndjwýnh kute omũnh ne me axwekam ngyrk kêt kadjy. Nhyr bep mry nhija ne me atykmã kum angij nhyr priine xêr.

¹² Kôt ne Jeju atykmã tokryn ã tyk ane. Ta kamrôo kute priine me bajo mex kadjy.

¹³ Kam dja gwaj atykmã jêt djãja'ýr tẽ. Kôt gwaj batokry nhyr me kute kôt gwaj bajapry gwaj kudjwa bapijãmã.

¹⁴ Djãm pyka jakam ne gwaj banhõ pyka? Kati, nhyr bep amrê môr rînã ne gwaj kam ama nhyr rã'ã rã'ã rã'ãmã. Kam dja me gwaj bajapry gwaj ate bakrã. Kwãrik wãnh rã'ã. Mrãmri dja tu ã ane. Kýjrüm ne gwaj banhõ pykakumrêx, gwaj banhõ krirax djwýnh.

¹⁵ Bir be, gwaj banhõ pyka gwaj bamã nõr nýkam amakbê mã Metîndjwýnhmã mex jarênh rã'ã ne. Gwaj baje amikajmã'ã Jeju markam dja gwaj ã Metîndjwýnhmã anhýr ar baba rã'ã ne. Gwaj baje Metîndjwýnho aminhõn baje idji jarênh ar o babaja dja gwaj õ ane. Kam dja Metîndjwýnh gwaj bakam kínhkumrêx nhyr kam mrãmri kute amrêbê mete Metîndjwýnhmã mry par ne kum ör nhyr mekam kínhkumrêx ja pyrâk.

¹⁶ Gora ar abenka adjukapriin aben man ar abeno aban anhõdjãnhkôt abenmã mýjja ngã. Gora ar mã aman 'ãno dja. Gêdja gar ane nhyr arým ar akam kính. Kute amrêbê mete mry par ne kum ör nhyr mekam kính ja pyrâk.

¹⁷ Ar kute Metîndjwýnhkôt ar ajo ba djwýnhja gop ar kabênkôt amijo aba. Dja ar ar amã mýjja'õ jarê gar tu abên kêt ne akrãnmã kôt aba. Nãm ar priine Metîndjwýnh kabêno ar ajo djuw mex ne ar ajã ukanga kêtumrêx. Mýkam dja gar arkôt amijo aba? Bir, Metîndjwýnh kute ar kukjêr nhyr ar kute kum amikôt amijarênhmã. Kam dja gar arkôt amijo aba nhyr kam ar kínhkumrêx ne. Ar kínhkumrêx ne amikôt kum amijarê. Dja gar ã aro anhýr kêt nhyr kam ar kum amijarênhkam kapriine ne. Gar gadjwý axwe amikam adjumar. Be, tãm ne ja.

¹⁸ Gop ar Metîndjwýnhmã ar ijarênh rã'ã. Ar ije amikam ijaxwe 'õ mar kêt ne ije kôt amijo iba prãmã, Jeju kute imã kukràdjã jarênh kunîkôt ije amijo iba prãm kam gêdja gar kum ar ijarênh 'ãno dja.

¹⁹ Gora ar on kum ar ijo a'wý. Dja gar kum ar ijo a'wý bar amikrà kêt ne on arým wãm ar awýr bõx.

²⁰⁻²¹ Gê Metîndjwýnh ar amã mex jangjê ga kam ar apýnh mýjja mex djãri kunîo amiptãn ar o aba. Metîndjwýnh kute memã umar mex jarênh djwýnh ta gêdja ar amã o ane. Gar kam kabênkôt akabên ne kôt ar amijo aba. Kute ar ajã amim karõkôt ar amijo aba. Metîndjwýnh gêdja ar angrêk gar kôt amijo aba mextire. Nhym kam ar akam kînhkumrêx. Jeju Kritu ta gêdja ar ajo týt gar kôt amijo aba. Tãm ne kubê me bapumûnh djwýnhbê kumkati. Metîndjwýnh ne me tyk kurûm akubyn Bênjadjwýr Jejuo tîn ne o kato. Nhym kam kubê me bapumûnh djwýnhbê kumkatikam prîne me bapumûnh 'ãno dja. Mrãmri ne kute mrykî'ãtomti pumûnh djwýnh kute prîne amim o djuw mexkôt kute omûnh ja pyrãk. Nãm ã me bajo mrykî'ãtomtin prîne me bajo djuw mexo ãmo ane. Mýjkôt ne kubê me bapumûnh djwýnhbê kumkati ne raxo kute me omûnh djwýnh kunî jakrenh? Bir, kute Metîndjwýnhmã aminhõr nhym me kute bîn nhym kamrõ bikapînkôt. Be, kamrõ bikapînkôt ne ajte me bamã kukràdjã ny jarênh mãmdji ne o kato. Jeju nhõ kukràdjã nyja dja rã'ã rã'ã rã'ã ne. Ê, gora gê me Kritumã kum kubê kumkatiti:, umati, mexo tuknî jarênh rã'ã rã'ã rã'ã ne. Tãm ne ja.

²² Ê, akmere ar, àpnhîre ar, gora ar pi'õk no'õkkam ikabên ja ma. Tu akrãnmã maro tèn inomã amê. Ije pi'õk no'õko ar amã týt jangjênh kadjy ne ba ar amã pi'õk no'õk ne. Ije ar amã pi'õk no'õk krãnne.

²³ Ê, ba ar amã arê gar ama. Nãm me gwaj bakamy Ximoxi mekbê ijê djãrûm kaba nhym amrê tẽmmã. Gêdja on bõx jabej bar iro'ã wãm tèn bõx ne ar apumû.

²⁴ Nã bãm ar akunîo ama ne. Gora ar ar kute ar ajo ba djwýnhwãmã ar ijarê. Ne Metîndjwýnh nhõ me mextire wãmãdjwý ar ijarê. Nhym pykabê Itarijkam me kute Jujukôt abeno kamyja ne me ar ajo ama:n ar amã amijarê.

²⁵ Gê Metîndjwýnh ukaprikkôt ar akunîo djuw mex. Tãm ne ja.

Xijagu kute memã pi'ôk no'ôk ne ja.

Jeju kamy'ôbê ne Xijagu. Nãm ar aben djâkam nõ nhym Jeju kumrêx kato nhym tûmrãm Xijagudjwý Marij kurûm kato. Kute amim Jeju mar kêt ne kam tûmrãm arým tu amim mar kumrêx. Birãm Jeju akubyn tînkôt ne tu amim kuma. Ne kam Jeju nhô me jao ba. Ne kam mebê idjaer kute amim Jeju marjamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm prîne memã 'ã karô ne memã kum,

—Djã nã gãm ar amim Jeju man kam tu arîk ar abamã? Kati, dja gar amim Jeju man kam adjâpênh mexo memã amijo amirît ne. Pidjô ne rôrôk ne bàrio amirît ne. Pidjô mex ne bàri mexo amirît nhym be mýjja punu ne bàri punuo amirît. Dja gar ja man adjâpênh mexo memã amijo amirît ne.

Kwãrîk wãnh me kute abenã kabên, me kute amimexo àmra, me prô prãm, me kum nèkrêxbit kính, kwãrîk wãnh memã wãm nõ. Dja gar mekam adjukaprîo aben pyrãk. Kwãrîk wãnh ar amã me ja kuren amã me ja jabê ne meo aba kêt. Ar ga ar aje Jeju markam dja gar apýnh adjâpênh mexo memã amijo amirît. Ne Jejumã amingã nhym arým ar ajo týx gar kam apýnh adjâpênh mex ar o aba. Nãm ã Xijagu memã ane.

¹ Ba ibê Xijagu. Ibê Metîndjwýnh nhô àpênh ne ibê Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu nhô àpênh. Apýnh me aba djãri abenã akrekam me aba djãbê 12. Me abê idjaer aje amim Jeju mar. Apýnh me ô pyka'ýr me abimãnhwã, me amã ne ba ikabên mextire jarên 'ã pi'ôk no'ôk ne. Dja gar inhô pi'ôkja jarên amijã ikabênja ma.

*Apýnh me kaprî djãri kute meo ba.
Ruk 6.22; Kor 1.11; Idja 12.3; Xij 5.7*

² Akmere, àpnhîre ar, godja te apýnh ar akaprî djãri ar ajo ba, ar akanê, nãr ar anhô mýjja kêt, nãr ar abê anhôbikwa'ô tyk, nãr me kute ar ajo bikênh ba, godja te apýnh ar akaprî djãri ar ajo ba. Dja gar kam amim, —Kati. Kwãrîk wãnh ba kam ikaprî kêt. Dja ba kam ikînhkumrêx, ane.

³ Mýkam dja gar kam akînh? Bir, dja apýnh ar akaprî djãri ar ajo ba gar arým amim Metîndjwýnh mar týxo aban 'ã adjukanga kêt.

⁴ 'Ã adjukanga kêt ne arým amim mar týxo amũ amikamên arým amim mar tý:x ne. Ne kam arým prîne kum amexkumrêx ne akajgo kêtumrêx. Ja ne gar arým aje mar. Kam dja gar akaprîkam akînh.

⁵ Ne ar ajamak mexdjwý. Godja gar ajô ajamak mex kêt jabej ajamak bônho Metîndjwýnhmã a'uw. Djãm kute 'ã ar amã

àkjêrmã? Kati. Dja gar tu kum amijo a'uw. Metîndjwýnh ne kute me kunimã amak bônho ba. Kum amijo a'uw nhym arým ar amã ajamak bô. Dja ôdjãnh ne arým ar amã ajamak bô gar arým kôt ajamak mex-tirekumrêx.

⁶ Dja gar amijo a'uw ne arým tu amim kamnhîxkumrêx. Kute ar amã ôr kadjy tu amim kamnhîxkumrêx nhym arým ar amã kungã. Kwãrîk wãnh amim,

—Kon, dja imã ôr jabej. Nãr kon, dja imã ôr kêt jabej, anhýr kêt. Mýkam? Bir, aje tu amim kamnhîxkumrêx kêtka. Me kute tu amim kamnhîxkumrêx kêtka ne me kute mrãmri ne ngô pyrãk. Me kute kôk djãbêrkam ngô djãkã ari: amijadjwýr pyrãk, kute ari: amijapîn pyrãk.

⁷ Djãm me kute tu amim kamnhîxkumrêx kêtka Bênjadjwýr djwýnh kute memã mýjja 'ô nhôrmã got? Arkati.

⁸ Me kute jãm Metîndjwýnh kôt amikabên jadjwýr ne ajte jãm mýjja punu kôt amikabên jadjwýr ari: amikabên jadjuw. Ne kam arîk ba rã'ã. Kwãrîk wãnh me kudjwa amim Metîndjwýnh kamnhîx tîxkumrêx.

⁹ Be, Jeju kukwakam gwaj baje me'ôo bakamy'ôja dja kajgo jabej djãm Metîndjwýnh nokrekam ne kajgo? Kati. Nokrekam rax. Gê amiraxja man arým kínhkumrêx.

¹⁰ Nhym be, ar 'ô nhô nèkrêx rax jabej. Djãm Metîndjwýnh nokrekam rax? Kati. Metîndjwýnh nokrekam kajgo mexi. Gê te kute amikajgo markam amikam kính. Me ô nèkrêx rûnh kute rûnh pyrãk. Dja me mrãnhbê kêt ne. Ga, bô rã mex tãmka mjon rôrôkja pumũ. Dja ã me ô nèkrêx rûnh mrãnhbê kêtone.

¹¹ Bô'ã arngro týx apôx ne kôk kangro wabê nhym totokbê bô arým ngrã nhym rã arým rôrôk ne. Nhym kam me arým kum kính kêt ne. Me ô nèkrêx rûnhdjwý dja me ô mýjja krãptî jabej katikôt arým ã amijaêrbê kêtone.

¹² Dja te apýnh ar akaprî djãri ar ajo ba, akanê, nãr anhô mýjja kêt, nãr ar abê anhôbikwa'ô tyk, nãr me ar ajo bikênh ba. Godja te apýnh ar akaprî djãri ar ajo ba gar amim Jeju mar týx rã'ã ne 'ã adjukanga kêt. Kam dja gar akînhkumrêx. Ne kam inomã akaprî mē nhym Metîndjwýnh arým ar amã akînh djã ngã. Amrêbê ne me kum abêkumrêx jamã kum,

—Dja te ar akaprî djã kumex ar awýr bôx gar imar týx rã'ãn kam arým ikôt atînh ne ar aba rã'ã: rã'ã ne, ane. Ga, me kute memã me bênjadjwýr krãdjê nhôrkam me kínhja pumũ. Ar gadjwý dja gar amim Jeju mar týx rã'ã. Te ar akaprî djã ar ajo ba gar mar týx rã'ã nhym kam arým ar amã akînh djã ngã gar kôt atînh ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

13 Ne kam godja me ar ajaxwe'ä ar amä äpnênh jabej, kwärîk wänh gar arîk amim,

—Metîndjwýnh ne ijaxwe'ä imä äpnênho dja ba kam kôt ijaxwe, anhÿr kêt. Djâm me kute axwe'ä Metîndjwýnhmä äpnênh präm? Kati. Me te kute o anhÿr prämje. Metîndjwýnhdjwý kute gwaj bajaxwe'ä bamä äpnênh präm kêtumrêx.

14 Gwaj ba ne gwaj bamä bajaxwe prämkam bajaxwe'ä amim apnên amim, “Ba ÿr on kam ajmä ikute jabej”, ane.

15 Bamä bajaxwe präm tē:n arÿm ajmä bakuten arÿm bajaxwekumrêx. Bajaxwe tē:n kam arÿm bajaxwe rax ne. Bajaxwe rax ne kam arÿm ty.

16 Akmere, äpnhîre ar, kwärîk wänh me ar anoo biknor kêt. Imä ar ajabêkam ne ba ar amä ikabên ja jarê.

17 Metîndjwýnh ne mex ry typdjin kute axweo amikapêr kâr kêtumrêx. Ga, kute kâjkwakam mÿjja nhîrâ kunî nhîpêx nhym mexkumrêxja pumû. Nhyam kam amrê kute gwaj bamä mÿjja kunî nhôrjadjwý mexbit. Kute gwaj bamä bakînh djâ kunî nhôrja prîne mexbit. Metîndjwýnh mex ry typdji.

18 Ta kute amijo gwaj bapytâr kôt ne arÿm gwaj bajo kra. Kute gwaj bamä kabên katâtumrêx jarênh kôt arÿm kute gwaj bajo kra. Kute mrâmri ne me kute bäygogo ja kumrêx djê pyrâk Metîndjwýnh gwaj bakumrêx gwaj bajo kra, ô me ja kunî kukâm gwaj bajo kra. Ne kam arÿm gwaj bamä amak bô gwaj arÿm badjumar djâ ny.

Me kute Metîndjwýnh kabên mar kajgo nêje kute me akre.

19 Akmere, äpnhîre ar, imä ar ajabêkam ne ba ar amä ikabên jarê. Dja gar ikabên 'äno djan ama. Dja me amä amijarênh präm ar ga dja gar aje me mar präm. Ne amijâ akabên nhem angyrk tô.

20 Mÿkam? Bir, djâm gwaj bangrykkam katât ar amijo baba? Kati. Metîndjwýnhmä katât baje amijo baba kêtumrêx.

21 Kam, dja gar wänh aje mÿjja punuo aba präm kunîja kanga. Ar ajaxwe kunîja dja gar kanga. Godja me ar amä Metîndjwýnh kabên jarê, kabên kute ar apytârja jarê nhym ar amä wadjâ gar akabôt katin tu amim markumrêxo aba.

22 Kute memä me mex'ä karôkam kabên djâm ar aje mar kajgomäbit? Kati. Dja gar tu amim markumrêx ne mrâmri katât kôt amijo abakumrêx. Ar aje mar kajgoo abakam gar amim ajêx ne aminoo abiknoro aba.

23-24 Be ga, me kute ixekam amikarô pumûnh ne apôx ne mä mränhja pumû. Ne kam mörbê amikarôo biknorja pumû. Ar ajô aje kabên mar kajgokam ar aje me urâk. Ar aje kabênkôt amijo aba kêtumrêx tēmbê kabêno akno.

25 Nhyam be, me kwý arÿm kabên pumû. Metîndjwýnh ne pi'ôkkam prîne katât me kute amijo ba'ä memä karô mex nhym me kute kabên kôt amijo bakam me ta ne me ar ban umar mex. Me kwý kabên ja pumûnhö ban 'ä ukanga kêt ne tu markumrêx ne o biknor kêt. Nhyam kam Metîndjwýnh arÿm memä tÿx jangijn o djuw mex nhym me umar mexkumrêx.

26 Ga, me kute mry'äkrîo mränhmä kute krâdjê djâo ôto pynênhja pumû. Me kute amijâ kabên nê ne me kute mrâmri ne mry'äkrî nhôto pynênh ne kute o mränh mex pyrâk. Näm me mrâmri kute amim Jeju markumrêx. Nhyam be, me kute amijâ kabên'ä ma kêt ne tu kabên ba. Djâm me kute amim Jeju markumrêx? Kati. Me ta ne me amim 'êx ne ta aminoo akno.

27 Gwaj baje mrâmri Metîndjwýnh, me Babâm djwýnh markumrêxkam mÿj ne gwaj kam bakute? Bir, gwaj kam me 'uwtîmê me bixangrio djuw mexo baba. Me ô mÿjja kêtumrêx meo djuw mexo baba. Gwaj ajte Metîndjwýnhmä amijangri tÿx ne me kum kînh kêtja jaxwe kôt bajaxwe kêt.

2

Me kum me ô mÿjja kêtja kînh'ä kute memä karô.

1 Akmere, äpnhîre ar, Bênjadjwÿr djwýnh Jeju Kritu mexo umati: ga me tu amim markumrêxo aba. Djâm kam ar amä me rûnhbit kînhmä? Nhyam me ô mÿjja kêtja djâm ar amä me kînh kêtumrêx? Kati. Dja gar amä me kunî kînhö aben pyrâk. Nhyam be, djâm mrâmri arÿm ar amä me kunî kînhö aben pyrâk? Kati. Nâ gäm ar amä me rûnh, me umabit kînh. Ne kam amä me ô mÿjja kêtja kînh kêt.

2 Gar abikprônh djâkam akuprô nhym me'ô rax bôx. Kute ô kên karÿro ikrakam rax jangjênh, aben nhîby angjênh. Kute ô kubêkâ mex jangjênh. Kute prîne o amijo mex ne arÿm bôx gar omû. Nhyam kam me'ô nhô mÿjja kêtja bôx. Ô kubêkâ apÿnh bikadjônhja bôx.

3 Ar amä me'ô nhô kubêkâ mex ja pyman kum,

—Ota, me krî djâ mex. Jakam dja ga nhÿ, ane. Ne kam me'ô nhô mÿjja kêtjamä kum,

—Wänh dja ga dja nar iparbê dja ga pykakam nhÿ, ane.

4 Djâ nâ gäm ar amä me kînhö aben pyrâk? Kati. Nâ gäm arîk amim me'ä karô punun amijo me utâr punu.

5 Akmere, äpnhîre ar, imä ar ajabêkam ne ba ar amä ikabên jarê. Dja gar amim ikabên ja ma. Mÿj xêja ne Metîndjwýnh amijo me utâ? Djâm me rûnhbit, me umabit? Kati. Pykakam me kute me'ä, “Me bikênh”, anhÿrja, me ô mÿjja kêt ja ne Metîndjwýnh

amijo me utā. Nhyam kam me arým tu amim mar tÿxkumrëx nhyam kam kute amikôt meo bamā memā arē. Me kum abējamā ne arē.

⁶ Nām te amijo me ō mÿjja këtja pytä gar amā me kīnh kët nhyam kam me arým piĵam ne. Bir, mÿj xēja ne ar ajo bikēho ban ar apa'amÿn me axwe pānh jarēnh djā'ÿr ar ajo mrā? Djām me ō mÿjja këtja ne me'ÿr ar ajo mrā? Kati. Me rūnh ne me'ÿr ar ajo mrā.

⁷ Metīndjwÿnh kute ar ajo ba ar, dja gar ikabēnja ma. Mÿj xēja ne Metīndjwÿnh japrÿo ba? Djām me ō mÿjja kët ja? Kati. Me rūnh ne me aprÿo ba. Metīndjwÿnh ne mexti:rekumrëx nhyam me aprÿo ba.

⁸ Metīndjwÿnh ne arým me bakukāmāremā 'ā karōn memā kum, "Me amā amibu'ā me ja jabē. Kute mrāmri ne ga me amā amijabēja pyrāk dja ga me ā amā amibu'ā me ja jabēo ane."

Nām ā me bakukāmāremā ane nhyam me arým 'ā pi'ōk no'ōk ne. Kabēn kukrādĵa ja ne mexo kute kukrādĵa kunĵ jakrenh. Dja gar kabēn ja mar tÿx ne amā amibu'ā me kunĵ jabē. Ne kam arým amexkumrëx.

⁹ Godja gar amā me ō mÿjja këtja kīnh kët ne amā me rūnhbit kīnh jabej. Djām kam amā abu'ā me kunĵ jabēkumrëx? Djām Metīndjwÿnh kukrādĵaja kôt amā me abēkumrëx? Kati. Gar kam amikrān arým ajaxwe.

¹⁰ Be, Metīndjwÿnh me kute katāt amijo ba'ā kute memā karōkôt apÿnh kukrādĵa. Dja gar kam kukrādĵa kunĵ mar tÿx ne kôt ar amijo aba. Ne kam kukrādĵa pydjibit mar kët ne kôt amijo aba kët. Djām kam ajaxwe ngri got? Kati. Aje ja pydjibit mar kêtĵkam ajaxwe rax kute mrāmri ne aje kukrādĵa kunĵ mar kêtĵkam ajaxwe rax pyrāk.

¹¹ Ga, Metīndjwÿnh kute me bakukāmāremā kum,

"Kwārĵk wānh abenbē prō, mjēno adjākĵnh kët", anhÿrja ma.

Ne aje kute me bakukāmāremā kum,

"Kwārĵk wānh me par kët", anhÿrja ma.

Godja ga kukrādĵa kôt me bē prō'ÿr amrānh kët ne kam me'ōnh bĵn arým o ajaxwe. Te me bē prō'ÿr amrānh kët ne arým ajaxwe. Aje me'ōnh bĵnkam ga kukrādĵa mar kët ne arým kam ajaxwe.

¹² Metīndjwÿnh ne pi'ōkkam prĵne me kute katāt amijo ba'ā memā karō mex. Nhyam kam me kwÿ arým kute markumrëx nhyam Metīndjwÿnh arým memā tÿx jangĵj. Nhyam kam arým katāt kabēn kôt ar amijo ban umar mex ne ta arek mekôt ar ba. Dja gwaj kabēn ja man kôt ar amijo baba. Gēdja ĵ Metīndjwÿnh gwaj bakukĵjēro nhÿn gwaj bamā,

—Djā ne ga ikabēn ja markumrëx ne kôt ar amijo aba? ane gwaj amikôt kum amĵjarē. Godja gwaj kukrādĵa kôt amijo baba kët nhyam arým gwaj bamā axwe jarē. Kute

ren gwaj bamā axwe jarēnh karō dja gwaj kukrādĵa kôt amijo baba mex.

¹³ Nār, dja gwaj bajō bamā me kaprĵ kët nhyam Metīndjwÿnh arým amipānh kum gwaj bakaprĵ kët ne tu katāt gwaj bamā bajaxwe pānh jarēnhkumrëx. Nār, dja gwaj badĵukaprĵkumrëx ne kam arým bamā Metīndjwÿnh pÿma kët ne arým bakĵnhkumrëx.

Djām me kum me kaprĵ këtja Metīndjwÿnh kute me utār?

¹⁴ Akmere, āpnĵre ar, dja gwaj bamā me kaprĵ kët ne atekam aje memā kum,

—Ba ne ba tu amim Metīndjwÿnh markumrëx, anhÿro baba. Djām kam Metīndjwÿnh kute amim gwaj bapÿtār ne kute ar gwaj bajo bamā? Djām gwaj bajajkwa kajgokam bakabēnbit ne kam bamā me kaprĵ kët nhyam arým kute amim gwaj bapÿtār ne kute ar gwaj bajo bamā? Kati.

¹⁵ Godja gwaj baje me'ōo bakamy nār o bakanĵkwÿnh, ō kubēka kët ne kum prām.

¹⁶ Gwaj kam kum mÿjja'ō nhōr kët ne kum, —Gora gē Metīndjwÿnh ajo djuw mex ga adjumar mex ne amā kry kët ne ajajne, ane. Djām ja ne mex? Kati. Gwaj baje kum mÿjja'ō nhōr kêtĵkam ne kajgo.

¹⁷ Mÿj ne gwaj baje kam mar? Bir, dja gwaj bamā me kaprĵ kët ne kam memā kum,

—Ba ne ba tu amim Metīndjwÿnh markumrëx, ane. Djām mrāmri bakabēn? Kati. Ga, me arým tykkam kute amingrēk kët ne kajgoja pumū. Gwaj badĵwÿ bamā me kaprĵ kêtĵkam bakajgo.

¹⁸ Godja me'ō amā,

—Ē, ga ne ga we aje Metīndjwÿnh mar. Ba ne ba imā me kaprĵn ije memā mÿjja nhōro iba. Goja gu baje tu amim Metīndjwÿnh markumrëx jabej aben kabi. Ga amā me kaprĵ kêtĵkam dja ba te apumūn amim, "Kon. Kute Metīndjwÿnh mar kët pyrāk", ane. Bajbit dja ba imā me kaprĵn memā mÿjja nhōro iba ga arým ipumūn ijā amim, "Be, djām mrāmri tu kute amim Metīndjwÿnh markumrëx. Ga, ukaprĵn kute memā mÿjja nhōrja pumū", ane. Ga kam arým ipumū. Ba tu ije amim Metīndjwÿnh markumrëxja pumū. Dja ā me'ō amā ane.

¹⁹ Be, ga ne ga we aje Metīndjwÿnh rax markam memā kum,

—Metīndjwÿnh pydjibit. 'Ōdjwÿ kêtĵkumrëx, anhÿro aba. Be, mrāmri. Djām gajbit aje Metīndjwÿnh rax mar? Kati. Xatanaj nhō me karō punudĵwÿ kute Metīndjwÿnh rax mar ne kam aje kum me kaprĵ këtō ba. Ne kute rax markam abenmā kum,

—Metīndjwÿnh pydjibit. 'Ōdjwÿ kêtĵkumrëx, anhÿro ba. Ne kam tu umaje tertet:

²⁰ Kē, ano kët, mÿĵkam ne ba te ar amā,

—Dja ga memã kum, “Ba ne ba tu amim Metĩndjwýnh markumrëx”, anhyro aban amã me kaprĩ kët ga mrãmri akajgokumrëx. Ga, me arým tykkam kute amingrëk kët ne kajgo nõrja pumũ. Gadjwý ne ga ã akajgoo ane. Mýkam ne ba te ar amã ja jarë gar imar kët?

²¹ Dja gar me bakukãmãre Abraão man kôt ije ar amã arënhja ma. Djãm Abraão kute amim Metĩndjwýnh mar kajgo? Kati. Nãm tu amim markumrëx ne kam kabën kôt amijo tẽ. Nãm kabën kôt Metĩndjwýnh nhõ kikum kra Idjak djin bit kute bĩn 'yr. Nhyim Metĩndjwýnh Abraão pumũn arým amim,

—Mrãmri ne Abraão imã axwe kët ne mex, ane.

²² Ga, Abraão kute tu amim markumrëx ne kam kute kabën kôt amijo tẽmja pumũ. Nãm kabën kôt amijo tẽn kam arým tu amim Metĩndjwýnh mar mexkumrëx ne.

²³ Kam ne me aben djõ'ã Abraão jarë:n arënhõ mõr tãmtã nhyim kam arým Mõjdjê katon arým abatãnh ne. Ne kam arým me bakukãmãremã kum,

“Abraão ne tu amim Metĩndjwýnh markumrëx nhyim arým kum axwe kët jarë nhyim arým kum mex”, ane.

Ne kam pi'õkkam no'õk ne. Be, mrãmri ne kote arënhkumrëx. Nãm arë nhyim me aben djõ'ã abenmã kum,

—Mrãmri ne Metĩndjwýnh Abraão õbikwakumrëx, ane.

²⁴ Ga, me kute tu amim markumrëx ne kam kute kabënkôt amijo bakam Metĩndjwýnh arým kute memã axwe kët jarënhja pumũ. Djãm me kute mar kajgokam Metĩndjwýnh kute memã axwe kët jarënh? Kati.

²⁵ Me'õ nire kuprý Rabadjwý. Djãm Rabe kute Metĩndjwýnh mar kajgo? Kati. Nãm tu amim markumrëx ne kabën kôt amijo tẽ. Nhyim kam arým kum axwe kët jarë. Nhyim Djodjuwe kute ar anorjadjwý Rabe kum ar kaprĩn arým arkum aminhũrkwã jarë. Arkum arën arým ar kurë djwýnhbë arkum atemã pry 'õ jarë. Nhyim kam ar umar mex ne akubyn 'ã mõn bõx. Nãm ã Rabe kum ar kaprĩo ane nhyim Metĩndjwýnh arým kum axwe kët jarë.

²⁶ Be, tãm ne ja. Me tyk arým karõ binkorkam kute amingrëk këtumrëx ne arým kajgo. Gwaj badjwý. Gwaj baje Metĩndjwýnh kabën mar kajgon kôt amijo baba këtumrëx ne kam baje memã kum,

—Ba ne ba tu amim Metĩndjwýnh markumrëx, anhyrkam arým bakajgo. Bakajgo kute mrãmri ne me tyk kajgo pyràk.

3

Me õto djujabë kët'ã ujarënh.

¹ Akmere, àpnhĩre ar, ar akrãptĩ ne gar aje amijo memã kukràdjã'ã adjujarënh djwýnh prãm. Djãm kam mex? Kati.

Mýkam ne mex kët? Bir, gwaj bakunĩ bakabën kwý kajgo. Gwaj bakabën kajgokam bamex kët. Ga ren ar abë memã ujarënh djwýnh kët ne ren akabën kajgo ren gajbit amex kët. Me krãptĩmã adjujarënh këtumrëx ga ren gajbit amex kët. Nhyim be, kati. Ar akabën kajgo'ã memã adjujarënhkam me krãptĩ arým ar akabën man arým ar adjõ'ã mex kët. Nhyim kam Metĩndjwýnh arým pãnh ar amã ajaxwe rax jarë.

² Me bakunĩ bakupãnhã bakabën kajgo kumex. Godja ren me'õ kabën kajgo këtumrëx jabej ren prĩne kute katãt amijo ba kadjy mex.

³ Ga, me kute mry'ãkrĩo mrãnhja pumũ. Nãm me kute krã djën ajkwa katikõt kãxirãx jadjuw ne ari o krã kukënhõ mrã. Ga, te mry rũnh nhyim me kute ajkwakõt ar krã kukënhõ mrãnhja pumũ.

⁴ Ga, me kute tekrekam no'i kryreo kã rũnhõ baja pumũ. Nãm te kã rũnh nhyim te kók djãbër tÿx nhyim me tekrekam no'i kryreo unënh ne o krã kukënhõ o baja pumũ.

⁵ Me banhõto kute kã tekrekam no'i pyràk. Me banhõto te kryre gu me o mýjja rũnhõ amra. Nhyim kuwy kryredjwý. Ga, te bã rũnh nhyim me kute kuwy kryreo kunĩmã angjënhja pumũ.

⁶ Me banhõto ne kute kuwy pyràk, kute bãmã angjënh pyràk. Apýnh me axwe djãri kunikõt ne gu me banhõto arën arým ipëx. Me banhĩ katikõt ne me banhõto ikwã. Ne kam kute prĩne me bajo punu prãm. Me banhõto bakabënja ne tu apýnh mýjja kunĩo tuknĩn o punu. Kute mrãmri ne kuwy kryre kute bãmã angjënh nhyim mýjja kunĩ xëtja pyràk. Me axwe nhõ bënjadjwýr ja ne kute me banhõto krĩ djwýnh.

⁷ Me kute mýjja krãptĩ djujabë. Mry, àk, kwënh, mry ngãngão mrãnh, ngõnhkam mýjja, mýjja krãptĩja ne me kute ujabë.

⁸ Nhyim be, me banhõto bakabënja pydjibit ne kute mrãmri ne mry djujabë prãm kët pyràk. Me banhõto bakabënkam bajamakkre kët ne bajaxwekumrëx. Me banhõto bakabën kute me parkumrëx, kute mrãmri ne udjy rũnh kute me par pyràk.

⁹ Me banhõto ne gu me baje Metĩndjwýnh, me Babãm djwýnhmã mextire jarënh ne atekam aje o baje abenmã bakabën punu jarënh. Kute amipyràk ne Metĩndjwýnh me banhipëx. Kute me bajo amipyràk ne me banhipëxkam ne gu me baje abenmã bakabën punu jarënh.

¹⁰ Ne kam bajajkwakõt memã bakabën mexmë bakabën punuo aben nhikjën memã arë. Akmere, àpnhĩre ar, gu me ren ã memã anhyr këtumrëx.

11 Djām inore 'òkòt ngò djànhmē ngò djy kute aben nhikjēn apòx?

12 Nār, djām pidjòbē pigèrē'a oriwèrē djò arij? Kati. Nār, djām akrò'a pigèrē djò arij? Kati. Ne ngò nhinore'òkam kad-jwanhī ne arým akryja djām kam ngò djānh apòx? Arkati. Axikòtbit mỳjja apòx. Kwārīk wānh gu me memā bakabēn mexmē bak-abēn punuo aben nhikjēn memā arēnh kēt.

Me krā mex'ā ujarēnh.

Gar 5.16

13 Ar ajò we akrā mex ne we aje me kukràdjā kunī mar. Goja mrāmri akabēnkumrēx jabej on katāt amijo aban amijo adjāmra kēt. Ne kam arým akrā mex. Kam dja me arým apumū. Akrā mexkòt apumū.

14 Nhyim be, ga ne ga anhökre kadjwýnhbē angryk. Me'ò nhò mỳjja'a angryk. Ne arax mýr jabej akadjwýnhbē adjàkrē. Ne kam 'ā amijo amra. Djām ja ne mex? Djā ne ga katāt ar amijo aba? Kati. Ga ne ga ate amijo aba. Kam kwārīk wānh 'ā amijo adjāmra kēt ne arīk amim ajēx kēt.

15 Djām akrā mex ne ja? Djām kàjkwakam Metīndjwýnh we kute amā ja jarēnh? Kati, atemā. Pykakam me ar ba ne me kute amā wā jarēnh. Me kum Metīndjwýnh kīnh kētja kòt akabēn ne ja. Xatanaj ne kute amā wā jarēnh.

16 Mýkam? Bir, me'ò nhò mỳjja'a angrykkam ne arax mýr jabej adjàkrēkam ne ga akangati. Akangatimē apýnh me axwe djārimē akam apòx.

17 Nhyim be, kàjkwakam Metīndjwýnh kute gwaj bamā bakrā mex jadjār gwaj bakabēn mexkam

gwaj baje amikam bajaxwe'ò mar kēt.

Ne badjumar mex prām.

Ne memā baprīn memā bakabēn.

Ne bajamak mex.

Ne badjukaprīkumrēx ne baje mrāmri ne pidjò djò mex ne ò kumex pyrāk.

Ne bamā me ò mỳjja kētmē me rūnh jabēo aben pyrāk.

Ne bajēxnhī kēt ne mrāmri tu amim Jeju markumrēx.

18 Me kute aben nēje me kukrà ne akrānmā memā arēnhò ba ja ne me memā arēnhò ba nhyim me arým ajmā kute kēt ne katāt ar amijo ba. Me kute mrāmri ne pidjò djò mex ne ò kumex pyrāk.

4

Me kute amidjwýnhbito kīnhja ne Metīndjwýnhmā à'wýr punu.

1 Mýj ne ga me aman arým abenwýr apròt ne aben tako aba? Bir, me aje amim 'ā karò djākam amā apýnh me'ò nhò mỳjja pro prām

ne 'ā angryk aba. Ne kam ā abeno anhýro aba.

2 Me amā mỳjja kīnh ne aje bit byrmā nhyim me me abē aptā ga me byr kēt. Byr kēt ne arým me kupa. Aje 'ā angryk ne te aje byr prāmje. Ne kam aje 'ā aben tak ne abenwýr apròt ne kam aje byr kēt rā'ā ne. Mýkam ne ga me aje byr kēt? Bir, me aje Metīndjwýnhmā o adjā'wýr kētkam.

3 Nār, me aje Metīndjwýnhmā o adjā'wýr jabej nhyim kute me amā òr kēt. Mýkam? Bir, me aje o adjā'wýr punukam. Mýj ne aje o adjā'wýr punu on? Bir, me aje bit byrmā ne aje bit o amidjwýnhbito kīnh prām. Aje amidjwýnhbito kīnh prām kam aje mỳjja o Metīndjwýnhmā adjā'wýr punukumrēx.

4 Metīndjwýnh ne arým kute ar ajo ò me jakam ga ren ar amā Metīndjwýnh kīnhkumrēx. Nhyim be, kati. Me kum Metīndjwýnh kīnh kēt kukràdjā punuja ne gar amā kīnh rā'ā. Aje mrāmri ne me kum prò djwýnh kīnh ne kam jām kum krò'ā prò kīnh pyrāk. Nār, aje mrāmri ne me kum mjēn djwýnh kīnh ne kam jām kum krò'ā mjēn kīnh pyrāk. Amā Metīndjwýnh kīnh ne kam jām amā me kum Metīndjwýnh kīnh kēt kukràdjā punuja kīnh. Nā gām ar kam ari akabēno aben nhikjē. Dja gar amā me kukràdjā punu kīnh rā'ān arým amijo Metīndjwýnh kurē djwýnh.

5 Amrēbē: ne me memā kum,

—Metīndjwýnh Karò kute me bakadjwýnhbē amijo kajkep ne te arek kum me bajo ba prāmje. Te arek kum me bajo ba prām kam arým ngyrk 'ýr.

Nām me ā me bakukāmāremā ane nhyim me arým 'ā pi'òk no'òk ne. Djām me kabēn kajgo got?

6 Ajmā gwaj bakuten bajaxwe prām. Nhyim be, Metīndjwýnh ne kum gwaj bakaprīn gwaj bajaxwe kēt kadjy gwaj bamā tỳx jangij gwaj ajmā bakute kēt. Amrēbē: ne ujarēnh djwýnh me bakukāmāremā kum,

“Me kute amijo àmra prāmja Metīndjwýnh arým me bē aptā.

Nhyim be, me kute amijo ngriren amijo kātāmja Metīndjwýnh tu kum me kapri.”

Nām ā me bakukāmāremā ane nhyim me arým 'ā pi'òk no'òk ne. Ga, kum me bakaprīja pumū.

7 Kum gwaj bakaprīkam dja gar akrānmā Metīndjwýnh kabēn kam kòt ar amijo aba. Ar Xatanajbē aptā nhyim arým ar abē pròt ne.

8 Dja gar Metīndjwýnh man kòt amijo ajkamē nhyim arým amipānh ar aman ar awýr amijo ajkamē. Ar ajaxweja, on ajaxwe krātan amex kute mrāmri ne me aminhikra punu pōnh nhyim arým mex pyrāk. Ar aje amijo Metīndjwýnh mar ne jām ajaxwe

prāmja, on aje amim ajaxwe'ã karõja krãtan adjumar djã mex ne.

⁹ Ajaxwe prãmkam on adjumar punun on muwn kõt amra. On akeket krãtan muwn on akĩnh krãtan adjumar punu:re ne. Å ajaxwe prãmkam amijo ane.

¹⁰ Dja gar Bẽnjadwýr djwýnh rax man arým amijo angrin amijo akátãm. Nhyam kam arým kajmã akamẽ.

¹¹ Akmere, àpnhĩre ar, kwãrĩk wãnh abenã akabẽn punu kêt. Metĩndjwýnh ne arým gwaj bamã kukràdjã jarẽn gwaj bamã, “Djã gãm me amã aben jabẽ”, ane.

Kute gwaj bamã kabẽn ja jarẽnhkam gar atekam akamy'ã akabẽn punu jarẽn 'ã axwe nhõ. Mýj ne gar arým aman ã akamy'ã akabẽn punuo ane? Bir, gar amim,

–Metĩndjwýnh kukràdjã ja ne mex kêt, anen arým akamy'ã ar akabẽn punu. Ne kam arým o Metĩndjwýnh kabẽn'ã punu jarẽn arým mar kêt ne kõt amijo aba kêt. Ne aje Metĩndjwýnh kukràdjã'ã punu jarẽnhbit.

¹² Djãm we ar abẽ mýjja ne gar amibu'ã me'ã axwe janhõro aba? Metĩndjwýnh pydji ne arým me kute katãt amijo ba'ã memã karõ nhyam me arým kabẽn ma. Ta dja me utãr jabej nãr meo biknor jabej nhyam me arým me biknor tokry djãkam biknor jabej. Atemã me'õ kute meo anhýr kêtukumrẽx. Kam ar ga akajgon kam me'ã axwe janhõr ar o aba.

Me amikukãm amijo àmra ne kute ami-jarẽn nẽje kute me akre.

¹³ Ar aje amijo adjãmratija, ikabẽn 'ãno djan ama. Aje Metĩndjwýnh mar kêt ne amijo adjãmtrakam ga we memã kum,

–On ne nãr kryãm dja ba krĩ wãmã tẽn bõx ne ije amim pi'õk kaprĩ kumexo atommã. Be, dja ba kam pi'õk kaprĩ pãnh mebẽ mýjja jamýn amũ memã õro ikrĩ. Ne o ikrĩ: arým pãnh inhõ pi'õk kaprĩ kumexo atom. Ne o ikrĩ: nhyam arým ijã amexmẽ na apẽx. Ba kam arým akubyn tẽn, ane. Gar aje memã ã amijo adjãmrao anhýrja gora ikabẽn 'ãno djan ama.

¹⁴ Dja ar ajã akati nhyam mýjja ajmã ar ajo gar aje mar kêtukumrẽx. Atĩn tẽn: atĩn nhĩtep djã ne kute mrãmri ne kakũm ba pyrãk. Kakũm ba:n kam arým me aerbẽ kêt ne tu kãjkwã mẽ bimràkkumrẽx ne. Nãm ã atĩn tẽn me aerbẽ tu akẽto ane.

¹⁵ Kwãrĩk wãnh ã memã amijo adjãmrao anhýr kêt. Ga ren ar Metĩndjwýnh man ren memã kum,

–Metĩndjwýnh kute amim ijã karõ kõt dja ba itĩn ne ar iba rã'ã jabej. Ba kam arým krĩ 'õkam itẽm jabej. Nãr atemã idjãpẽn jabej, ane. Ga ren ar ã memã anen arým ar amex.

¹⁶ Nhyam be, kati. Gar Metĩndjwýnh mar kêt ne amikam akĩnh kadjy amijo amra. Aje ã amijo adjãmrao anhýrkam ne ajaxwe.

¹⁷ Metĩndjwýnh ne arým ar amã amrãnh mex'ã karõ gar arým aje mar. Dja ga mar kajgon kõt amijo aba kêt ne arým ajaxwe.

5

Me õ nèkrẽx rũnh kute amidjwýnhbit mar: Mat 13.22; Ruk 12.15; Xim k 6.6; Ap 18.15

¹ Me rũnhmã ne ba memã kum,

–Ë, me anhõ nèkrẽx rũnh, ba me amã arẽ. Dja apýnh me akaprĩ djãri me awýr bõxkumrẽx. Me akaprĩ ra:x kukãm dja ga me on muwn amra:.

² Mýkam? Bir, dja me anhõ nèkrẽx rax arým me abẽ rerekre ne. Te me anhõ kubẽkã mex nhyam kãpotire arým prĩne me abẽ apõk ne.

³ Dja prĩne me abẽ anhõ mýjja 'õk ne me abẽ amijo ajkẽ. Me anhõ kẽn karýrmẽ anhõ kryt jaka dja prĩne me abẽ punure. Nhyam me kunĩ arým me anhõ mýjja punu pumũn me ajã abenmã kum, “Be, omũ. Djãm tãmwã mex got”? ane. Nhyam kam Metĩndjwýnh arým me amã ajaxwe pãnh jarẽ ga me atokry:. Atokry kute mrãmri ne kuwy'ã me xẽtkam me tokry pyrãk. Be, mýj kadjy ne ga me amim anhõ nèkrẽx rũnhõ atom nhyam kumex? Djãm we me aje amijo rũnhmã? Kati. Me kute aminhinomã amimẽn djã nhõ akatikam dja Metĩndjwýnh me amã ajaxwe pãnh jarẽ ga me atokry:.

⁴ Ë, akubyn amijo tẽn amima. Ga me ajẽx ne anhõ àpẽnhmã kum, “Dja gar inhõ bãygogo djẽ pa ba kam ar amã o pãnh”, anhýro aba. Nhyam me ê pa, ga me ate kam arým memã o pãnh kêt. Tãm dja ga me akubyn amijo tẽn ama. Djãm Metĩndjwýnh kute me amar kêt got? Kati. Ë, me kute me amã ê kajgoja kum amijo akij ne kum, “Dja ga ijo angyrk”, ane nhyam arým me kuma. Metĩndjwýnh ne me krãpti:õ ban memã Bẽnjadwýr djwýnh. Uma:kumrẽx ne arým me kute kum amijo àkjẽrja ma.

⁵ Me ga ne ga me prĩne amijo djuw mexo aban abixaær tý:xõ aba. Aje mrãmri ne mry nhĩptĩ kute ate krãnh àkurbit mar nhyam me kute myt tãmkam par pyrãk. On dja Metĩndjwýnh me ajaxweo pãnh ne.

⁶ Ga me arým aje me kute katãt amijo bakumrẽxmã axwe jarẽn ne aje me par nhyam me kute aminẽje me abẽ aptãr kêtukumrẽx. Tãm dja ga me akubyn amijo tẽn ama. Nã bãm ã me nèkrẽx rũnh kute Metĩndjwýnh mar kêtam memã ane.

Me kute amiwýr Bẽnjadwýr djwýnh jamãr 'iryãm.

⁷ Nhyam be, akmere, àpnhĩre ar, gwaj baje Metĩndjwýnh markam me kute gwaj bajo bikẽnhkam, mýj dja gwaj amim arẽn kuma? Bir, dja gwaj amim,

–Bẽnjadwýr djwýnh dja bõx ba kõt dja, ane. Bẽnjadwýr djwýnh bõx gwaj kõt

baku'êja dja gwaj kuma. Ne kam akrànãmã amiwÿr amâr 'iry:n 'ã badjukanga kêt. Ga, pur kre djwÿnh kute pur kreja pumû. Ne kam djwÿ mex jamâr 'iry:ja pumû. Nhyam kam kum ngo nhyam arÿm na bixadjwÿr mex ne. Nhyam kam djwÿ arÿm apôx ne 'y tÿx ne.

⁸ Dja gar kudjwa akrànãmã amiwÿr Bënjadwÿr djwÿnh jamâr 'iry:n 'ã adjukanga kêt. Mÿkam? Bir, arÿm bôx 'ÿr gwaj kôt baku'ê 'ÿr.

⁹ Kwârîk wân̄h abên prîkam abenã akabên kêt. Mÿkam? Bir, Metîndjwÿnh kute pân̄h ar amã ajaxwe jarên̄h karô. Kwârîk wân̄h abenã anhÿr kêt. Memã axwe pân̄h jarên̄h djwÿnh arÿm bôx 'ÿr.

¹⁰ Ga, me bakukãmãreja ma. Metîndjwÿnh kukwakam ujarên̄h djwÿnhja ma. Bënjadwÿr djwÿnh kukwakam ne me memã ujarên̄h ar ba nhyam me 'ã ari meo bikên̄ho ba nhyam me amitokry maro ba. Nãm me te meo anhÿro ba nhyam me akrànãmã amiwÿr Metîndjwÿnh jamâr 'iry:n 'ã ukanga kêt. Dja gar me kudjwa ã amiwÿr amâr 'iry:o ane.

¹¹ Nãm me te meo anhÿro ban te mebê Metîndjwÿnh kurêo ba nhyam me Metîndjwÿnh'ã ukanga kêtukumrêx. Me ja ne me kînhkumrêx. Ja ne gar aje arÿm mar. Arÿm ne gar Djo'ã ujarên̄h ma. Me bakukãmãreja Djo te amitokry kumex maro ban amim Bënjadwÿr djwÿnh mar'ã ukanga kêtukumrêx. Ne kam arÿm tokry mar'ã aminhinomã amimê nhyam Bënjadwÿr djwÿnh arÿm o djuw me:xkumrêx. Tãm dja gar ama. Ga, Bënjadwÿr djwÿnh kum me kaprî:kumrêxja pumû.

¹² Akmere, àpn̄hîre ar, ar aje memã akabên jarên̄h nhyam me kute amar pydji kadji djãm aje kam kôt Metîndjwÿnh nâr ô mÿjja'ô jarên̄hmã? Kati. Kwârîk wân̄h aje memã akabên pydjin arên̄hkôt memã kâjkwa jarên̄h kêt. Kwârîk wân̄h aje memã akabên pydjin arên̄hkôt memã pyka jarên̄h kêt. Memã ar akabên pÿnhbit ne arê. Aje mrãmri mÿjjao anhÿrmã. Kambit memã kum, "Nã. Dja ba ã o ane", ane. Nâr, aje mÿjjao anhÿr kêtãmã. Kambit memã kum, "Kati. Dja ba o anhÿr kêt", ane. Jabit memã arê. Memã akabên pÿnhbit ne arê. Kwârîk wân̄h memã akabên jarê ne me kute ar amar pydji kadji kôt memã apÿnh mÿjja jarê kêt. Metîndjwÿnh ren ar amã ar ajaxwe jarê.

Me kute aben mar ne Metîndjwÿnhmã abeno à'wÿr.

¹³ Dja gar ajô akaprî jabej Metîndjwÿnhmã amijo a'wÿ. Nâr, ar ajô akînhkumrêx jabej angrerkam kum amikînh jarê.

¹⁴ Djã ne ar akam me'ô kanê? Gê amiwÿr me kute Jeju nhô me jao ba djwÿnh 'wÿn amiwÿr aro bôx. Gê ar Metîndjwÿnhmã o a'wÿn arÿm Bënjadwÿr djwÿnh kukwakam

kangôo kungrà. Kangô kute rôn̄ykanô pyràkjaio kungrà.

¹⁵ Ne Bënjadwÿr djwÿnh kute me'ô kanêjao mexmã tu amim kamnhîxkumrêx ne kum o a'wÿ nhyam arÿm ar kabênkôt o mex ne kum tÿx jadjã. Amrêbê kute àpên̄h jaxweo ba jabej dja arÿm axwe maro aknon kam ngryk kêt ne.

¹⁶ Dja gar ajaxwe'ôkam akaprî:n 'ã abenmã amikôt amijarê. Ne kam Metîndjwÿnhmã abeno a'wÿ nhyam arÿm ar ajo mex. Godja gwaj bajaxwe kêt jabej ne kum badjà'wÿr jabej. Ne badjà'wÿr'ã batÿx ne 'ã badjukanga kêt jabej nhyam kam Metîndjwÿnh arÿm gwaj bakabên kôt àpên̄h rax.

¹⁷ Be, djãm Erijbê wajanga? Kati. Erij umar kute mrãmri ne gwaj badjumar pyràk. Ne kam Metîndjwÿnhmã kâjkwa ngrã'ã à'wÿr tÿxkumrêx. Nhyam arÿm kôt namê amexkam kâjkwa ngrãbit. Ne ajte namê amexkam kâjkwa ngrã ne. Ne ajte namê amexkam tãm ne. Ne ajte nakam kâjkwa ngrã ne.

¹⁸ Ne kam ajte kum na'ã a'uw nhyam kabên kôt ajte na axidjuw. Axidjuw nhyam kam djwÿ ajte ingrôt. Dja gwaj ã Metîndjwÿnhmã badjà'wÿro ane nhyam ã gwaj bakabênkôt àpên̄h raxo ane.

¹⁹ Akmere, àpn̄hîre ar, gêdja ar akam me'ô Metîndjwÿnh kabên katâtja bê ate amijo ba jabej. Nhyam me'ô akubyn Metîndjwÿnh'ÿr o akêx jabej.

²⁰ Mÿj dja kute arÿm 'ÿr o akêxkam kuma? Bir, me'ô kute akubyn 'ÿr o akêxja ne axwebê utã nhyam Metîndjwÿnh arÿm me biknor tokry djábê utãn kam kum apÿnh axwe djari krãptî akno.

Pedru kute memã pi'ôk kumrëx no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Pedru ne mebé id-jaer kute amim Jeju marjamã pi'ôk no'ôk ne. Ar ja ne ar apýnh pykakôt ajmã nhyim me Jejukôt aro ajkê ne. Nhyim kam Pedru kute aro týx ne o kînhmã arkum pi'ôk no'ôk ne. Ne arkum,

—Mrãmri ne gwaj pykajabê babari Jejukôt batokry. Te batokry gwaj Jeju'ã bangrà týx. Arým gwaj bakutêp gwaj bakînh djã dji. Gwaj Jeju'ã amijakren kudjwa te batokryn tu amikajmãtã Jeju kamnhîx ne bakînh. Nãm ã Pedru arkum ane.

¹ Ibê Pedru. Jeju Kritu ne ijano ba memã 'ã idjujarênh ar iba. Ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Amrêbê gar apýnh me ô pykakôt aben bê abingrãnhja nhyim me kute ar ajo me bajtemo baja ba ar amã ikabên. Pykabê Pôtukam, Garaxakam Kapadókam, Adjikkam, Bixiniykkam, ar aben bê abingrãnhja, ba ar amã ikabên jarê.

² Metîndjwýnh, me Babãm djwýnh arým amijo ar apytã. Amrêbê: mýjja kunî kator kêtri amijo ar apytã. Kute prîne amikukãm mýjja kunî markam amijo ar apytã. Karô ne ar ajo mexo ba gar arým kôt amextiren ajmã akute kêt ne ar aba. Ne kam katãt Jeju Kritu kabên man kôt ar amijo aba. Amrêbê: ne me bakukãmãre mry kamrôo me kaprêk nhyim Metîndjwýnh arým me axwe maro aknon mekam ngryk kêt ne. Jakamdjwý arým Kritu pîte'ykam ty nhyim kamrô prôt. Kam ne Metîndjwýnh arým ar ajaxwe maro aknon ar akam ngryk kêt.

Gê tu kum ar akaprî:kumrëx* gar adju-mar mexo amũ amikamên arým adjumar mexkumrëx ne.

Mýj ne me kute amiwýr kamnhîxmã?

Rô 8.29; Ep 1.4; A Xim 1.9; Ped k 2.9

³ Ba Metîndjwýnhmã mextire jarê. Metîndjwýnh ne ra:xkumrëx. Kubê Bênjadwýr djwýnhbê Jeju Kritu Bãm. Ta ne ukaprî ra:xi. Ukaprî raxkôt ne arým gwaj bamã amak bô. Ga, me nã kurûm apôxkam me umar djã nyja pumũ. Metîndjwýnhdjwý ne gwaj bajamak bô gwaj arým badjumar djã nyn kam bamã katãt amijo baba prã:m ne bamã Metîndjwýnh kî:nhkumrëx. Jeju Kritu tyk ne akubyn tînkam ne arým gwaj bamã bajamak bô gwaj arým badjumar djã ny. Kute gwaj bamã bajamak bônham gwaj tu 'ýr babôxmã kamnhîxkumrëx. Dja gwaj 'ýr bôx ne kôt ar baba rã'ã: rã'ã ne.

⁴ Nhyim kam arým gwaj bamã mýjja mexti:re ngã, gwaj bamã mýjja kume:x

ngã. Djãm mýjja rerekmã? Kati. Djãm punumã? Kati. Mýjja mex rã'ã: rã'ã ne. Kãjkwa djwýnhkam ne arým ar amã kudji.

⁵ Itýxo Metîndjwýnh kute mã amim ar apytãr mex ne ar ajo ba. Gar tu amim markumrëx nhyim kute mã 'ityxo ar apytãr mex ne ar ajo ba. Dja mã amim ar ajo ba: nhyim me kute aminhinomã amimênh djã nhô akati arým bôx. Bôx nhyim arým prîne amimex kôt ar ajo mexkumrëx.

⁶ Jakam godja gar apýnh mýjjakam akaprî jabej. Me kum ar akurê nãr akanê nãr anhôbikwa'ô abê tyk nãr mýjja 'ôdjwýkam akaprî jabej. On dja akaprî kêt ne. Dja te akaprîn akînhtri:re. Mýkam? Bir, dja gar Metîndjwýnhkôt amexti:rekumrëx. Ja ne gar amiwýr kam ama. Kam ne gar akînhtri:re. Akaprî japôkmã akînhtri:re.

⁷ Ga, kên karýrkam punu kunî kator kadjy me kute kuwykam adjwýrja pumũ. Nhyim kam arým mexkumrëx. Ar gadjwý dja me kum ar akurê nãr akanê nãr anhôbikwa'ô abê tyk nãr mýjja 'ôdjwýkam akaprî jabej. Kam dja gar amim Metîndjwýnh man amim maro amũ amikamên arým mar rax ne. Aje Metîndjwýnh mar raxkam akînhkumrëx. Kam akînhô kên karýrkam me kînhja jakrenh me:x ne. Kên karýr dja on akuno. Nhyim be, ar ga dja gar tu amim Jeju Kritu mar raxkumrëx nhyim akubyn bôx ne apumûn ar ajã amim,

—Be, inhô me wã mex djô'ã ne me mã imex jarênh irax jarê ba kam arým ikînhkumrëx, ane. Dja ã ar amex djô'ã ane.

⁸ Ar ga ne gar omûnh kêt. Te aje omûnh kêt ne amã abê:kumrëx. Te jakam aje omûnh kêt ne aje tu amim markumrëxkam arým akînhkumrëx ne te: aje akînh'ã memã amijarênh mex prãmje.

⁹ Metîndjwýnh kute ar apytãrmã gar tu amim Kritu markumrëx nhyim arým ar apytã gar kam arým akînhkumrëx.

¹⁰ Djãm amrêbê: ne Metîndjwýnh kuk-wakam kabên jarênh djwýnh kute gwaj bapytãr mar? Mýjja Metîndjwýnh kute gwaj bapytãrmã djãm me kute mar? Kati. Nãm me memã kum,

—Metîndjwýnh ta dja ï tu kum me kaprîkumrëx, anhýro ba. Jabit ne me arê. Ne kam te: kute amikukãm gwaj bapytãr mar mex prãmje. Nãm me te: kute marmã prîne pi'ôkkôt abenã Metîndjwýnh kabên jarênh abenmã kum,

¹¹ —Je tô, mýj xêja ne Metîndjwýnh ta tu mekam ukaprîkumrëx? Mýj dja me utãr on? Nhýnh amex jakam dja ã meo ane? Nãm me ã amim ane. Nhyim Kritu Karô me kadjwýnhbê amijo kajkep ne memã Kritu'ã ajarê. Nãm memã kum,

* 1:2 Djãm ar ga ne gar adjukaprî nhyim pãnh arým kum ar akaprî Kati. Ta ne tu kum ar akaprîkumrëx.

—Dja tokryn kam î arÿm raxkumrêx. Nâm â Karô memâ ane nhyem me te: kute amikukâm gwaj bapytâr mar mex prâmje. Mÿjiao kute gwaj bapytâr ja te kute mar mex prâmje.

¹² Nhyem kam Metÿndjwÿnh arÿm memâ kum,

—Djâm me ajâ ne ba ikabên ja jarê ga me te: aje mar mexmâ? Kati. Tÿ:mrâm me akamingrânre'â ne ba ikabên jarê, ane. Metÿndjwÿnh memâ ane nhyem kam 'âtÿmkam ujarênh djwÿnh ar arÿm kâj bê ar amâ Kritu'â ujarênh ny jarê. Kute kâjkwa kurÿm memâ Metÿndjwÿnh Karô janorkôt me ar amâ arê gar gajbit arÿm ama. Kadjy mrânih djwÿnhdjwÿ te kute mar prâmje gar gajbit arÿm ama.

Me mexti:ren axwe kêt ne ar ba'â kute memâ karô.

Ep 4.1; Kor 1.10; Tex k 2.10; Xit 2.14

¹³ Ar aje markam dja gar ano tÿx ne ajamak mex ne ajaxwe kêt kadjy amijâno djan mrâmri akÿnh djâkam amakkumrêx. Kwârîk wânih kam amak katêri 'â adjukanga kêt. Dja Jeju Kritu bôx ne arÿm memâ amijo amirÿt ne arÿm ar amâ akÿnh djâ nhôrkumrêx.

¹⁴ Ga, me prîre kute nâ kabên mar ne kôt kute amijo baja pumÿ. Ar gadjwÿ dja gar Metÿndjwÿnh kabên man kôt ar amijo aba. Amrêbê ne gar ajamak kêt ne amâ mÿjja punu kÿnh. Kwârîk wânih akubyn amâ kÿnh kêt.

¹⁵ Metÿndjwÿnh ne mexti:ren axwe kêtumrêx. Ar ga dja gar Metÿndjwÿnhkôt amextiren ajaxwe kêt ne ar aba. Amrânih kunîkôt ajmâ akute kêt ne ar aba. Metÿndjwÿnh ta ne amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba.

¹⁶ Amrêbê: ne me bakukâmâremâ kum, “Ba ne ba imexti:ren ijaxwe kêtumrêx ne ar iba.

Dja gar ikudjwa amextiren ajaxwe kêt ne ar aba.”

Nâm â me bakukâmâremâ ane nhyem me arÿm 'â pl'ók no'ók. Kam dja gar amexti:ren ajaxwe kêt ne ar aba.

¹⁷ Kâjkwakam me Babâm djwÿnhmâ ne gar amijo a'uw. Ta ne kute me kunî axwe markam kute memâ axwe pânih jarênh. Me kute axwekôt amijo badjari 'ânh dja memâ pânih jarênh tê. Dja katât me kunîmâ pânih jarê. Ar gadjwÿ kute ar amâ ajaxwe pânih jarênh karô amijâno djan ar aba. Ga, me me bajtem nhô pykakam ar bakam amijâno âm ne katât kute amijo baja pumÿ. Ar gadjwÿ pykakam ar abari amâ Metÿndjwÿnh pyman amijâno dja. Ajaxwe kêt kadjy amijâno djan katât ar amijo aba.

¹⁸ Amrêbê ne gar te ajaxwe kêtumâ ar akukâmâkjê kukràdjâ kôt amijo aba kajgo:n ajaxwe râ'â. Nhyem kam Kritu arÿm ar

ajaxweo pânih nhyem kam Metÿndjwÿnh arÿm tu ar amâ axwe kêt jarê gar kum ajaxwe kêt. Djâm kryt jakao nâr kên karÿro ne ar ajaxweo pânih? Kati.

¹⁹ Metÿndjwÿnh ne kum kra kÿnh. Nâm te kum kÿnh ne arÿm pykamâ ano nhyem arÿm amikamrôo ar ajaxweo pânih. Ga, me bakukâmâre kute mrykî'âtomtî par ne kute Metÿndjwÿnhmâ bôrja pumÿ. Mry punu kêt ne prîne kâ mex ne me kupa. Kritudjwÿ ajmâ kute kêt ne axwe kêtumrêx ne arÿm ar ajaxweo pânih. Pîte'ykam ne kamrô prôt ne arÿm tyn kam arÿm o ar ajaxweo pânih. Kam dja gar amijâno djan katât ar amijo aba.

²⁰ Mrâmri ne Metÿndjwÿnh amim Kritu'â karôkumrêx. Amim tyk'â karôkumrêx. Pykamê kâjkwamê mÿjja kunî kêtîrî ne amim 'â karôkumrêx. Ne kam 'âtÿmkam arÿm ar akadjy Krituo amirÿt ne. Mÿjja kunî kute aminhinomâ amimênh djâ nhô akati jakam arÿm o amirÿt ne.

²¹ Nâm ar akadjy o amirÿt gar aje kôt tu amim Metÿndjwÿnh markumrêx. Nâm o amirÿt nhyem ty nhyem akubyn o tÿn ne amiraxo o rax nhyem arÿm ra:x ne uma:kumrêx. Mÿj kadjy? Biç, gar aje tu amim Metÿndjwÿnh markumrêx ne aje amiwÿr kôt atÿn kamnhÿmâ. Ja kadjy ne akubyn Krituo tÿn nhyem arÿm ra:xkumrêx.

²² Jakam ne gar arÿm kabên katât man kôt ar amijo aban arÿm ajmâ akute kêt ne ar aban arÿm mrâmri amâ me abê katâtumrêx. Jeju kukwakam me bakamyja amâ me abê katâtumrêx. Kam, dja gar â anen amim ajaxwe'o'â karô kêtumrêx ne arÿm ar amâ aben jabê.

²³ Ga, te bågogo 'y mex ne punu prâmja pumÿ. Nhyem me bågogo 'y mex kre nhyem arÿm ingrôtja pumÿ. Ar gadjwÿ ne me ar amâ Metÿndjwÿnh kabên jarê, Metÿndjwÿnh kabên kute mÿjja 'y pyrâk ne me ar amâ arê. Nhyem me kute ar amâ arênhja ne kute me âkre pyrâk. Djâm Metÿndjwÿnh kabên punu prâm? Kati. Mex râ'â: râ'â. Tâm ne me ar amâ arê gar aman arÿm tu amim Metÿndjwÿnh markumrêx. Nâ gâm ar mÿjja nhingrôt mân prâbê tu amim markumrêx. Nhyem kam arÿm ar amâ ajamak bô gar arÿm adjumar djâ ny kute mrâmri ne me prîre bixadjwÿr nykam umar djâ ny pyrâk. Ne kam arÿm amâ Metÿndjwÿnh kÿnh ne aje mar prâm ne aje katât amijo aba prâm ne. Metÿndjwÿnh ne amikabên pÿnh ne arê. Djâm kute atemâ kabên 'ô jarênhmâ ne kute o kabên tÿm japanih ne o biknormâ? Arkati. Kute amikabêno biknor kêtumrêx.

²⁴ Ikabênja kôt ne me amrêbê: me bakukâmâremâ kabên jarênh memâ kum,

“Ga, bôja pumÿ. Bô tÿn 'ikrânne ne arÿm mjô. Me badjwÿ ne gu me bakunî batÿn ne ar baba 'ikrânne.

Ga, pidjôrâ mexkumrêxja pumû. Pidjôrâ mex 'ikrânne ne arým rôrôk ne. Me badjwý ne gu me bamex 'ikrânne.

²⁵ Nhy m be, Metîndjwýnh ne amikabên pýnh ne arê. Djâm kute iby atemâ kabên 'ô jarênh ne kute o kabên tûm japanh ne o biknormâ? Arkati. Kute mar týt rã'ã: rã'ã ne."[†]

Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Kam ne gwaj kabên mar pýnh. Amrêbê ne me kãj bê ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarê. Kabên pydjín arê gar mar pydji.

2

¹ Me kute ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarênh ar aje mar pydjikam

on wãnh me kãxã akabên punu kanga.

Aje memã ajêxkôt me noo abiknor on wãnh kanga.

On wãnh ajêx ne aje amijo Jeju mar mexja kanga.

Me'ô nhô mýjja'ã angyrk on wãnh kanga.

Akabên punu kuní on wãnh kanga.

² Metîndjwýnh kabên kute me kã kangô pyrãk dja ga amã kînh. Aje me prîre rwýk ny pyrãk kute kum kã djãnh pyrãk ã amã kabên kînh ane. Ne kabên maro tẽ:n maro amû amikamên mar ra:x ne.

³ Aje arým amim Bênjadjwýr djwýnh mex kakinhkam dja ga ã amã kabên kînh ane.

Kute Kritu'ã kên jakre.

⁴ Kritu ne kute kên pyrãk. Nhy m be, kên ne tîn ne ar ba kêt. Nhy m be, Kritubit ne tîn ne ar ba. Kute kên pyrãk gar arým 'ýr bôx. Nhy m be kwý arým kanga. Nhy m be, Metîndjwýnh ta arým amijo utã. Kute o me utãr kadjy arým amijo utã. Kum kînhkumrêx kute mrãmri ne me kum kên pãnh rax kînh pyrãk.

⁵ Ar gadjwý ne gar aje apýnh kên pyrãk. Nhy m be, kên ne tîn ne ar ba kêt. Ar gajbit ne gar atîn ne ar aba. Aje apýnh kên pyrãk. Ga, me bakukãmãre kute keno Metîndjwýnh nhô kikreti nhípêxia pumû. Ar gadjwý ne Metîndjwýnh arým ar ajo kran ar amã Karô jano nhy m kam arým ar akam nhýn ar ajo ba. Gar kam arým abeno anhôbikwa mexo mô. Nãm ar ajo kute mrãmri ne keno kikreti nhípêxo môr pyrãk. Ne kam ajte amim ar apumjuw, kute ar ajo me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnhmã ne ar apumjuw. Ga, me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh kute Metîndjwýnh nhô kikretikam kum mry bôr nhy m kum kînhja pumû.

Ar gadjwý Karô kute ar ajo bakam ne gar kum apýnh kînh djã nhôro aba nhy m kum kînh. Ar aje tu amim Jeju Kritu markam ne kum kînh.

⁶ Be, nhy m kam Metîndjwýnh kên'ã Kritu jakre. Kên pãnh raxja, me kum kînhja'ã ne akren me bakukãmãremã kum,

"Ota ba krîraxbê Xijãokam keno kikremo kadjy nhy m dja. Kên mexkumrêx, kên pãnh rax ne ba amijo utã kudja.

Me kute tu amim kênja markumrêx dja me pijãm kadjy kêtumrêx."

Nãm Metîndjwýnh ã Kritu'ã me bakukãmãremã ane nhy m me arým 'ã pi'ók no'ók ne.

⁷ Ar ga ne gar arým tu amim Kritu markumrêx ne arým amã kînh. Amã kînh kute mrãmri ne me kum kên pãnh rax kînh pyrãk.

Nhy m be, me amakke kêtja ne me kute amim Kritu mar kêt ne kanga. Nhy m be, Metîndjwýnh ta arým kãjmã kum rax kamê nhy m arým ra:x. Kritu'ã ne amrêbê me bakukãmãre memã ajarê. Nãm me memã kum,

"E kum kên ja ne me kute kikreo ãm djwýnhja kute kikremã armã te omûn kam bôm kumê.

Kên ja ne arým kute kikremo kajpar, kum kajpar týtxi", ane.

Be ga, me bakukãmãre kute amrêbê: memã anhýr kôt me arým kute Kritu kangaja pumû. Nhy m kam Metîndjwýnh arým kãjmã kum rax kamê nhy m arým ra:x ne.

⁸ Nãm me memã kum,

"Kên ne kute me par tok nhy m kam me rôrôk prãmumrêx", ane.

Me amakke kêt ne me kute me rôrôkja pyrãk. Nãm me kute amim Kritu mar kêt ne kam arým me biknor tokry djãkam akuno. Metîndjwýnh kute amrêbê: me'ã amim karô kôt dja me arým akuno.

⁹ Nhy m be, ar ga ne Metîndjwýnh arým amijo ar apytã. Ar ga ne gar aje mrãmri ne me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh rûnh pyrãk. Nhy m Bênjadjwýr djwýnh ne ar ajo ba. Ar abê Metîndjwýnh nhô me wýnhkumrêx nhy m arým amim ar ajo ba. Ar gajbit ne amim ar ajo ba. Amrêbê ne gar ajaxwe: ne aje mrãmri ne me akamãt kô tykkam rôrôk baja pyrãk. Gar ari ajaxweo aba nhy m Metîndjwýnh arým amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. Jakam ar aje mrãmri ne me irãkam katãt ba pyrãk ne katãt Metîndjwýnh kôt ar amijo aba. Ne kam arým memã ra:xmê mextire 'ã adjujarênh ar aba.

¹⁰ Amrêbê ne gar ate me kajgo kôt ar aba. Nhy m Metîndjwýnh arým jakam ar ajo kran amikôt ar ajo ba. Amrêbê ne kum ar akaprí kêt. Ne kam arým jakam kum ar akaprí.

¹¹ Ga, me me bajtem nhô pykakam ar baja pumû. Djãm me kute amikukràdjã kangan me bajtem kukràdjã marn kôt amijo ba prãm? Kati. Ar gadjwý ne gar me kum

[†] 1:25 Kute amikabên jarênh ne o biknor kêtumrêx. Kute apýnh mýjja jarênh kôt dja mýjja kuní apôx mexkumrêx.

Metîndjwýnh kính kêtja mē ro'á ar aba. Me kum amidjwýnhbito kính prámkam axwe:. Me axwe kôt ar ajaxwe pyma:. Djâm ar aje Metîndjwýnh kukràdjâ kangan me axwe kukràdjâ 'amýnh ne kôt ajaxwemâ? Kati. Kwârîk wânh. Dja gar Metîndjwýnhmâ amijangri tÿx.

¹² Me kute Metîndjwýnh mar kêtjamē ro'á ar abakam dja gar katât ar amijo aba. Nhyam kam me ar apumûn arÿm ar ajâ 'êx jabej ne arîk ar ajâ kute,

—Ga, me axweja pumû, anhÿr jabej. Kwârîk wânh râ'á. Ar ga dja gar memâ katât ar amijo aban adjukaprî. Katât ar amijo aba: nhyam kam Kritu arÿm bôx. Bôx nhyam me arÿm amiman Metîndjwýnhmâ kum,

—Mrâmri amexkumrêx. Me kute amim amarja katât ar amijo ban ukaprî. Ba kam gadjwý amex ma. Mrâmri amexkumrêx, ane. Dja me ar akatât pumûn arÿm â Metîndjwýnhmâ ane.

*Me kute me bēnjadjwÿr kabēn marmâ.
Rô 13.1; Xit 3.1*

¹³ Ba ar amâ arē gar ama. Dja gar pykakam me bēnjadjwÿr kabēn kunî ma. Mÿkam? Bir, gar arÿm kâjkwakam anhô Bēnjadjwÿr djwýnh kabēn maro aba. Ta ne arÿm ar amâ me'á karôn ar amâ,

—Pykakam ar anhô bēnjadjwÿr kabēn ma, ane. Kute ar amâ anhÿrkam ar aje pykakam anhô bēnjadjwÿrdjwÿ kabēn marmâ. Bēnjadjwÿr raxo kute me bēnjadjwÿr kunî jakrenhja dja gar kabēn ma.

¹⁴ Nâr me bēnjadjwÿr kute atâri ar amâ ÿr ja dja gar kabēn ma.

Metîndjwýnh ta ne ar amâ me bēnjadjwÿr jano. Ta ne ar amâ aje me kabēn marmâ arē. Mÿj kadjy ne ar amâ me arē? Bir, dja me bēnjadjwÿr me axwe bikēno ba. Nâr, dja me kabēn kute amijo bajamâ mex jarēno ba. Me kute â meo anhÿr kadjy ne ar amâ me bēnjadjwÿr jarē. Kam, dja gar me bēnjadjwÿr kabēn man katât ar amijo aba.

¹⁵ Katât ar amijo aba nhyam kam me kwÿ ar ajâ kabēn kajgo kumex jarē. Me bēn kati dja me â ar ajâ ane. Kwârîk wânh râ'á. Ar ga dja gar arek katât ar amijo aban 'â adjukanga kêt. Nhyam kam amû me krâptî arÿm ar amexkôt ar apumûn arÿm me kabēn kajgoja mar kêt. Nhyam kam me arÿm anihkrēn arek dja. Dja gar aje katât amijo abao â me kabēn kajgoja nhÿto ane. Metîndjwýnh kute ar amâ 'â karô kôt dja gar â ane.

¹⁶ Amrêbē ne gar te ajaxwe kētmâ ne ajaxwe râ'á. Jakam ne Kritu arÿm ar ajaxwebē ar apytân arÿm ar amâ tÿx jangij. Ar ajaxwebē ar atÿxkam ar ga ne gar arek mekôt ar aban adjumar mex. Arek mekôt

ar abakam kwârîk wânh arîk ar aba kêt. Ga, me kwÿ kute,

—Ba ne ba arek mekôt ar iban idjumar mex, anhÿrja pumû. Nâm me anen kam arîk ar ban axwe:. Ne kam me kute mrâmri ne me kute kubêkâ mex jangjēnh ne kadjwýnhbē punu râ'á pyrâk. Kwârîk wânh â amijo anhÿr kêt. Ar ga dja gar abē Metîndjwýnh nhô âpēnhkumrêx ne kum adjâpēnh tÿx ne katât kabēn man kôt ar amijo aba.

¹⁷ Me kunî ar aje kâjmâ memâ rax kamēnh kadjy dja gar amima. Jeju kukwakam ar aje meo akamyja ar amâ me abē. Amâ Metîndjwýnh rax pyman bēnjadjwÿr raxja kâjmâ kum rax kamē.

¹⁸ Me kute ar ajô ar apa 'amýnh gar memâ adjâpēnh kajgo ar aba ar, ar amâ ne ba ikabēn jarē. Dja gar akrânmâ pykakam ar ajo ba djwýnhmâ adjâpēnh katât ne rax ma. Djâm ar ajo ba djwýnh mex ne kabôt katikambit dja gar kabēn kôt kum adjâpēnh katât? Kati. Akrē prámkamdjwÿ kum adjâpēnh katât.

¹⁹ Mÿj dja gar nēn kam arÿm Metîndjwýnho kính nhyam ar amâ mex jarē? Bir, dja gar katât Metîndjwýnh kabēn man kôt ar amijo aba. Nhyam kôt me arÿm ar ajo ajkê gar kôt arÿm atokry ne akaprî ma. Kam dja gar Metîndjwýnho kính nhyam arÿm ar amâ mex jarē.

²⁰ Godja gar ajaxwe nhyam me pânĥ ar ajo bikēnh jabej gar kam akrânmâ amîtokry mar jabej. Djâm kam gar arÿm Metîndjwýnho kính nhyam kute ar amâ mex jarēnhmâ? Kati. Nhyam be, godja gar katât ar amijo aba nhyam me arÿm kôt ar ajo bikēnh jabej gar kam akrânmâ atokry mar jabej. Katât ar aje amijo abakambit dja gar arÿm Metîndjwýnho kính nhyam ar amâ amex jarē.

²¹ Katât ar aje amijo abakôt me kute ar ajo bikēnh gar kôt atokry. Ja kadjy ne Metîndjwýnh amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Ga, Kritudjwÿ gwaj bakadjy tokryja pumû. Gwaj baje kudjwa katât amijo baban kôt batokry kadjy ne gwaj bakadjy tokry.

²² “Djâ nâm Kritu axwe? Kati. Djâ nâm memâ 'êx ne me noo akno? Kati.”*

²³ Me kum âkÿêrkam djâ nâm amipânĥ memâ akij? Kati. Tokrykam djâ nâm me kangrô? Kati. Nâm Metîndjwýnhmâ amijarē. Kute katât memâ axwe pânĥ jarēnh djwýnhkumrêx jamâ ne amijarē.

²⁴ Kritu ta ne pîte'ykam gwaj bajaxweo pânĥ. Mÿj kadjy ne gwaj bajaxweo pânĥ? Bir, gwaj bamâ bajaxweo prâm kêt kadjy.

Ga, me tyk kum axwe prâm kêtja pumû. Gwaj badjwÿ arÿm batykmân prâbē bamâ bajaxweo prâm kêt ne ar baban baje kabēn

* 2:22 Amrêbē ne Metîndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnhbē Idjaij ja jarē nhyam kam Pedru kôt arē.

marn kôt baje amijo baba prâm. Ja kadjy ne arým gwaj bajaxweo pân. Mry kâ punuo ne me prîne ôm nhym kam Metîndjwýnh arým kôt gwaj bajo mex gwaj kam â bamâ bajaxwe prâm kêtô ane.

²⁵ Ga, mryo ba djwýnh kêt kam mrykî'átomtî arým no biknor ne ate ar baja pumû. Ar gadjwý ne gar ate ar aba. Nhym be, jakam gar arým ajo ba djwýnh Jeju'ýr amijo akêx ne kôt ar amijo aba nhym arým ar apytáro ba.

3

*Kute prômê mjênâmâ abená karô.
Xit 2.2; Xim k 2.9, 3.11*

¹ Ê, ar apa, arým ar amjênwâ, ar amâ ne ba ikabên ne. Dja gar akrânâmâ amjên kabên maro aba. Ar ajô amjên kute amim Metîndjwýnh kabên mar prâm kêt jabej ga dja ga katât kabên kôt ar amijo aban î arým 'ýr o akêx ne.

² Godja te amim Metîndjwýnh kabên mar kêt ne arým apumû. Katât aje amijo aban amâ Metîndjwýnh rax pymakôt arým apumû. Ne kam amex kôt arým Metîndjwýnh'ýr amijo akêx ne tu amim markumrêx.

³ Be, mýj dja ga amexkam akute nhym me kum akînh ne? Djâm akunhêrkam nâr djâm akî prîne mex nâr djâm apýnh anhô kên karýrkam nâr djâm aje akâ mex jangjênhkam? Djâm akunhêr jabit ne arým kôt amex? Kati.

⁴ Bir, mýj dja ga ga amexkam akute nhym me kum akînh ne? Bir, dja ga anhôkre kadjwýnhbê akabên mexbit man memâ aprîren akrânâmâ memâ abên rereko aba nhym me arým kum akînhkumrêx. Nhym kam Metîndjwýnhdjwý kum akînhkumrêx kute mramri ne me kum ô mýjja pân ra:x kînh pyrâk.

⁵ Amrêbê ne me bakukâmâre nire kwý mextîren axwe kêt ne ar ba. Ne Metîndjwýnh kanârrâm ar ban arým kabên mexbit jarên akrânâmâ mjên kabên maro ba.

⁶ Ga, Xara kute Abraão kabên marja pumû. Nâm katât kôt ar amijo ban kum rax jarên ar o ba. Ar aje Xara tâmdjwý pyrâk dja gar kudjwa amjên kabên man arým atîn prâm kêt.

⁷ Ê, ar apa, arým ar aprôwâ, ar amâdjwý ne ba ikabên ne. Kwârîk wân amidjwýnhbit maro aba kêt ne prîne amim aprô maro aba. Ajityxo aje aprô jakrenhkam kum aprîren amâ abê. Djâm amâ aprô jabê kêt nhym Metîndjwýnh kute amarmâ? Aje kum amijo adjâ'wýr nhym kute amarmâ? Kati. Dja ga amâ abê kêt nhym Metîndjwýnh arým amar kêt. Nhym be dja ga amâ aprô jabê nhym arým akabên ma. Djâm apydji ne Metîndjwýnhkôt atîn ne ar abamâ? Kati.

Metîndjwýnh djukaprîkôt ne ga aprômê kôt ar atîn ne ar abamâ.

Me kute katât amijo bamâ.

Ep 4.1; Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.12

⁸ Jakam ne ba ar akunîmâ ikabên. Gora ar akunî axikôt abenmâ akabên jarê. Kwârîk wân amidjwýnhbit maro aba kêt. Dja gar aben maro aba. Kute me kum kum kum jabê pyrâk dja gar â amâ aben jabê ane. Ar amâ aben kaprîn amijo angrin akâtâm ne ar abeno aba.

⁹ Kwârîk wân me'ô ar ajo ajkê gar amipân o abikên kêt. Nâr, kwârîk wân me'ô ar amâ akij gar amipân kum adjâkêr kêt. Ate dja gar kum akabên mex jarên o djuw mex. Ar aje â abenmâ anhýr kadjy ne Metîndjwýnh amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. Ja dja gar aman ikabên kôt amijo ane nhym Metîndjwýnh î arým ar amâ akînh djâ ngân ar ajo djuw mex.

¹⁰ Amrêbê: ne me bakukâmâre memâ kum,

“Ar adjumar mex ne atîn 'iryn ar abamâ djâm ar amâ ja kînh? Mýj dja gar kadjy amijon?

Bir, kwârîk wân akabên punu'ô jarên kêt. Aje me noo abiknor kadjy, kwârîk wân memâ ajêx kêt.

¹¹ Godja me arîk ar ban axwe on memâ akâx. Ar ga dja gar ajaxwe kêt ne amâ me kaprî.

Ar akunî abenkam adjumar mex kadjy dja gar aben nêje aben jakren akabôt katin ar aba ne 'â adjukanga kêt.

¹² Mýkam dja gar abenkam adjumar mex? Bir, Bênjadjwýr djwýnh kute katât me kute amijo baja pumûnh.

Ne kam me kute kum amijo â'wýrkam arým kute me kabên marn kam kute me kabên kôt memâ ipêx.

Nhym be, me axweja ne Metîndjwýnh arým mekam no kâ nhàn ngyrk ne arým mebé aptâ”, ane.

Me kute amrêbê: me bakukâmâremâ anhýrkam dja gar â amexo ane.

¹³ Ar amex prâmkam djâm me kute ar ajo bikên prâm? Kati.

¹⁴ Nâr gar katât ar amijo aba nhym me kôt ar ajo bikên jabej gar arým atokry. Atokry japôkmâ akînh. Akînh ja dja gar ama. Kwârîk wân kam ar amâ me uma kêt ne atîn prâm kêt.

¹⁵ Ne ate Bênjadjwýr djwýnh, Metîndjwýnh ma. Ne mexo umatija ma. Ne ano týx. Amikôt aje memâ amijarên kadjy ano týx. Dja me abej akukij ne amâ,

—Mýj ne ga aman arým, “Dja ba Metîndjwýnh kôt itîn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne”, anhýro aba? Mýj ne ga ama? ane. Dja me â abej akukjêro ane ga kam amikôt memâ amijarên memâ kum,

—Kritu ikadjy ty. Ba arÿm tu amim markumrêx. Kam dja ba Metîndjwÿnh kôt itîn ne ar iba râ'â: râ'â ne, ane. Kwârîk wânĥ memâ bêx kêt. Metîndjwÿnh mexo uma dja gar aman memâ aprîren memâ amijarê.

¹⁶ Dja gar katât ar amijo aban amikam ajaxwe'ô mar kêt nhyĥ me arÿm ar ajâ 'êx ne memâ kum,

—Djâm tâmwâ katât kute amijo ba got? Kati, axwe, anhÿro ba. Kwârîk wânĥ râ'â. Dja te me ar ajâ anhÿro ba, ar ga dja gar katât amijo aba râ'â. Ne katât amijo aba tâmtâ: nhyĥ kam me arÿm ar akatâtkumrêx kôt ar apumûn arÿm amikam pijâm ne. Me amikam pijammâ dja gar katât amijo ar aba râ'â.

¹⁷ Mÿkam ne me ar ajâ kabên punu? Bir, godja Metîndjwÿnh ar atokry'â amim karô jabej. Kute ar ajâ amim karô kôt ne me ar ajâ kabên punu gar arÿm atokry. Ajaxwe kêt ne atokry. Ne te atokry ne Metîndjwÿnhmâbit amexkumrêx. Nhyĥ be, me kwÿ axwekumrêx nhyĥ Metîndjwÿnh arÿm memâ axwe jarê nhyĥ me arÿm tokry. Nhyĥ be, ga te ajaxwe kêt ne atokry, ja ne mex.

¹⁸ Be ga, Kritudjwÿ tokryja pumû. Gwaj bajaxwekôt tokry. Gwaj bajaxwekumrêx nhyĥ ta axwe kêtumrêx ne arÿm gwaj bajaxwe pânh tokry. Kute Metîndjwÿnh'ÿr gwaj bajo akêx kadjy tokry. Nâm me kubî. Kritu nhîkumrêx nhyĥ me kubî. Nhyĥ kam Metîndjwÿnh Karô akubyn o tîn ne.

¹⁹ Amrêbê: Nôwe me bakukâmâremê ro'â ar bakam ne ngô me imex nhyĥ me arÿm ty. Nhyĥ kam Metîndjwÿnh arÿm me karôbê ijê. Me tîn ne ar bari ne Metîndjwÿnh arÿm Nôwemâ Karô jano nhyĥ arÿm kum arê. Kum arê nhyĥ kuman arÿm kaj bê me akren memâ kum,

—Ar ajaxwe: On wânĥ ajaxwemâ anhire. Nâm â memâ anhÿro ba. Kute kâ raxo âmri ne â memâ anhÿro ba.

²⁰ Nôwe te memâ ane nhyĥ me axwe râ'â ne. Nhyĥ kam Metîndjwÿnh ngyrk tô:n te me kute amijaxwe krâ'ymâ kam ama:. Nhyĥ kam ngô arÿm me imex nhyĥ me arÿm ty. Nhyĥ kam Metîndjwÿnh arÿm me karôbê ijê. Nhyĥ be, me ngrêrebit arÿm amim kabên ma. Ar kubê 8bit arÿm amim kabên man arÿm wânĥ axwemâ ire. Ne kam arÿm kâmâ wadjân kam tyk kêt. Ga, ar kute amim Metîndjwÿnh mar ne arÿm kâkam ÿrja pumû. Kam Metîndjwÿnh arÿm ngôkam ar utân ar aro ba.

²¹ Gwaj badjwÿ ne gwaj tu amim Kritu markumrêx nhyĥ me arÿm ngômâ gwaj bajangij. Mÿj'â ne ngô kurûm bajapôxja amijakre? Bir, Jejumê ro'â akubyn batîn'â

ne amijakre. Gwaj Jejumê ro'â akubyn batînkam ne gwaj arÿm Jejukôt katât ar amijo baba. Djâm mÿjja punu'ô gwaj banhî'â atom nhyĥ me gwaj bajâ ku'ô? Kati Gwaj katât ar amijo baban arÿm amim,

—Metîndjwÿnh ne katât ije amijo ibakôt kute imar, anen arÿm bakînhkumrêx ne. Ja'â ne ngô kurûm bajapôxja amijakre.

²² Mrâmri ne Jeju akubyn tîn kajkwamâ wabin arÿm Metîndjwÿnh djubôk'ânĥ nhyĥ. Bênjadjwÿr rax ne memâ nhyĥ ne kute raxo, umao mÿjja kunî, me kunî jakrenĥ. Kute kadjy mrânĥ djwÿnhmê me bênjadjwÿrmê me 'ityx kunî jakrenĥ mex ne kabêno me anoro nhyĥ.

4

Me kute katât Metîndjwÿnh kabên kôt amijo ba'â kute memâ karô.

Ep 4.17; Kor 3.5

¹ Kritu nhîkumrêx ne arÿm gwaj bapânĥ tokry. Ar aje ja markam dja gar amikukâm mâ amim,

—Badjwÿ dja ba kudjwa itokry, ane. Dja gar â amim ane. Mÿkam? Bir, dja gwaj kudjwa batokryn arÿm amim Metîndjwÿnh mar tÿx ne kam arÿm bajaxwe prâm kêtumrêx

² ne bamâ mÿjja punu kînh kêt. Djâm me axwe kôt dja gwaj amidjwÿnhbito kînh kadjy amima, bamâ mÿjja punu kînh kadjy amima? Kati. Arÿm Kritu kudjwa batokrykam dja gwaj Metîndjwÿnh kabên man kôt amijo baba kadjy amima.

³ Amrêbê me kute Metîndjwÿnh mar kêtja kôt gar amijo aban aprô djwÿnh kupa'â nâr amjên djwÿnh kupa'â akurê aba. Ne amâ mÿjja punu kînh. Ne kadjwati kangôkam* ajajbâ. Ne me torkam abixaêr punu. Ne kadjwati kangôkam aben tÿx jabej. Ne mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêxmâ amijarêno aba. Ja ne punu:re. Nhyĥ Metîndjwÿnh ar akam ngyrk. Gar kam arÿm Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx ne tu amim markumrêx.

⁴ Nhyĥ kam me amakkre kêt arÿm ar ajâ kabên. Me kute axweo ba tÿx râ'âkam ar ajâ kabên ne. Me abenmâ kum,

—Je tô, mÿkam ne me arÿm gwaj bakôt bixaêr kêt? anen kam arîk abenmâ kum,

—Nâm gwaj ba kôt ar ba kêt. Axwe. Nâm me â abenmâ ar ajâ ane.

⁵ Me wâ dja me î prîne amijaxwe kôt Metîndjwÿnhmâ amijarê nhyĥ arÿm memâ axwe pânh jarê. Kute memâ axwe pânh jarênh kadjy arÿm memâ dja. Me tînmê me tykmê arÿm memâ dja.

⁶ Ê, me arÿm tykja me tînri ne me memâ Kritu'â ajarê. Mÿj kadjy? Bir, me tînri, pykakam ar bari kute amijaxwe mar ne

* 4:3 Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibânĥ kunîja, kadjwati kangômê uba kangômê, mÿjja kangô kunî ne me kum kadjwati kangô jarê.

kam arým tykkam Metündjwýnhkôt tîn ne ar ba kadjy ne me memâ arê.

⁷ Me kunî kute aminhinomâ amimênh djâ nhô akati bôx 'ÿr. Kam dja gar akrâ mex kadjy amiman ajaxwe kêt kadjy amijâno djan kum akabêno aba.

⁸ Ar aje Metündjwýnhmâ akabênkam amex. Nhy m be, ar amâ aben jabêkam gar arým ar amexo amû amikamên arým ar amexti:re. Kam ar amâ aben jabê:. Dja gar amâ aben jabên arým aben jaxwe krâptio aknon mar kêt ne.

⁹ Dja gar abenmâ anhürkwâ jarên abenkam aku. Kwârîk wân h aben kâxâ ar anhô mýjja'â maje amim,

–Mýj kadjy dja ba kum inhô mýjja jarê? anhÿr kêt.

¹⁰⁻¹¹ Metündjwýnh Karô ne ar amâ adjâpên h djâ'â karô. Apýnh ar anhî djâri ar amâ 'â karô gar apýnh adjâpên h djâ maro aba.

Ar ajô aje memâ kabên jarên h'â kute ar amâ karôja, Metündjwýnh kabênkumrêx dja gar memâ arê. Kwârîk wân h memâ kabên kajgo'ô jarên h kêt.

Ne ajte kute ar ajomâ aje meo djuw mex'â karôja dja gar memâ mýjja nhôro aba ne me kadjy adjâpên h kumrêx. Aje meo djuw mex kadjy Metündjwýnh arým ar amâ tÿx jadjâ. Dja gar arerek kêt ne meo djuw mexo aba. Metündjwýnh ne ukapri:kumrêx. Ar gadjwý dja gar adjukaprikumrêx ne ar adjâpên h djâ'â adjukanga kêt ne memâ adjâpên h ar aba. Memâ adjâpên h kunîkôt dja me arým Metündjwýnhmâ mextire jarê. Ne kum,

–Ga ne ga adjukapri:kumrêx. Akabênkôt ne Jeju Kritu bôx. Ba arým tu amim markumrêx, ane. Metündjwýnh ne ra:x ne kute me kunîo ba djwýnh. Rax rá'â: rá'â ne. Ne ren me kunî kum rax jarê. Mrâmri. Tãm ne ja.

Me kum me kute amim Kritu marja kurê.

Mat 10.16; Dju r 16.1; Pir 1.29; Idja 12.3

¹² Akmere, àpnhîre ar, ba ar amâ arê gar ama. Ga, me kute kuwykam kên karÿr jadjwýrja pumû. Me adjuw nhy m ôr ne xêr nhy m mýjja punu kunî apôx. Ar gadjwý dja ar akapri dja ar ajo ba gar atokry: ne. Birâm ar amâbit ne kute me kute amim Jeju marja tokry prâm kêt pyrâk. Gar kam amim,

–Je tô ba ne ba ije amim Jeju maro iba nhy m itokry ja ijo ba. Mýkam? ane. Kwârîk wân h amim ja jarên h kêt.

¹³ Be ga, Kritu tokryja pumû. Me kute amim Kritu mar krâptidjwý kôt tokry. Ar gadjwý dja gar kôt atokry. Kwârîk wân h kam akapri kêt. Dja Kritu me:xkumrêx ne uma:n arým bôx. Godja jakam kôt atokry jabej dja gar bôxkam akînhti:rekumrêx.

¹⁴ Ar aje amim Kritu mar nhy m me arým kam kum ar akurê. Djâm kam ar akapri

got? Ga, Metündjwýnh Karô ar amê amijo kajkepja pumû. Karô ra:xkumrêx ar amê amijo kajkep. Kam te me kum ar akurê gar akîn h kumrêx. Me ta ne me Kritu'â kabên punu. Nhy m be, ar ga ne gar kum mextire jarê.

¹⁵ Nhy m be, dja ar ajô aje me par nhy m me kôt ajo ajkê ga atokry. Nâr, adjâkîn hî nhy m me kôt ajo ajkê ga atokry. Nâr aje amim me kukjêr prâm nhy m me kute amâ amijarên h ga aje amû memâ me arên h prâm. Nhy m me arým kôt ajo ajkê ga atokry. Nâr ajaxwe 'ô nhy m me kôt ajo ajkê ga atokry. Djâm kam akîn h? Kati. Ajaxwekam akaprikumrêx. Kwârîk wân h â amijo anhÿr kêt.

¹⁶ Nhy m be, aje mrâmri amim Kritu markumrêx nhy m me arým kôt ajo ajkê ga atokry. Kwârîk wân h kam apijâm kêt. Dja ga kam Metündjwýnhmâ rax jarên kum,

–Djünwâ, ije amim Kritu markam ne me ijo ajkê ba itokry. Ba kam ikîn h kumrêx, ane.

¹⁷ Apýnh gwaj baje marja Metündjwýnh kute gwaj bajaxwe jabej amim gwaj bakukjêrmâ. Ô akati gwaj bawÿr bôx 'ÿr. Gwaj bajo dja amim me kukjêrmo krax. Gwaj bajo kute memo kraxkam mýj dja î arým me amakkre kêt kam nê? Bir, dja me axwe jabej amim me kukij nhy m me arým amijaxwe kôt kum amijarê. Nhy m kam arým memâ pân h rax jarê. Me kute Kritu'â ujarên h ny mar kêt pân h tokry rax jarê.

¹⁸ Amrêbê: ne me bakukâmâre ije ar amâ arên hja kôt memâ kum, “Metündjwýnh kute me katât kute amijo baja pytâr ne tô, kam âpên h rax.

Nhy m kam mâ dja me axwemê me kute Metündjwýnhbê amijo akêxja mekam nê?

Bir, mrâmri dja memâ pân h jarê nhy m me axwe pân h tokrykumrêx.”

Nâm me bakukâmâre â memâ ane.

¹⁹ Tãm ne ja. Metündjwýnh kute ar ajâ amim karô kôt dja gar katât ar amijo aban ajmâ akute kêt ne ar aba. Ne te katât amijo aban arým atokry jabej. Kum amijarê gê ta ar atokrykam ar apytâ. Metündjwýnh kute ar anhîpêx djwýnh kute ar amarkumrêx ne ar ajâ ukanga kêt kumrêx. Kum amijarê gê ta ar ajo ba.

5

Kute meo ba djwýnhmâ âpên h'â karô.

¹ Ar akam ar abê Jeju nhô me jao aba djwýnhwâ ba ar amâ ikabên jarên ar adjâpên h djâ'â ar amâ karô. Dja gar ikabên ma. Ota, badjwý ibê Jeju nhô me jao iba djwýnh. Ba ne ba Kritu tokrykôt omû. Dja ba ajte omû. Djâm rerekren kajgo ba omû? Kati. Dja ra:x ne uma: ba arým omün kôt ar iba.

² Ga, me kute me ò krito djuw mex nhym memã abatànha pumũ. Ar gadjwý dja gar wãkam me kute amim Jeju marrnã arênho aba. Memã Metîndjwýnh kabên jarênho aba gê me mar mexo amũ amikamên mar rax ne. Djãm me'ò ne kute ar amã ar aje meo aba'ã àpnênh týx gar amã uman kabên kôt ar aje me omũnho abamã? Kati. Ar ga dja gar amã me omũnh kînh ne meo aba. Djãm ar aje pi'ók kaprîbit mar ne aje amim o adjãptâr kadjy meo abamã? Kati. Ar amã me kînhkam dja gar me o aba.

³ Djãm ar aje amiraxo adjãmran Metîndjwýnh nhò me ja janoro abamã? Kati.

Ga, mrykt'átomtio ba djwýnh ò krit kukãm katât baja pumũ. Katât ba nhym ò krit arým kôt katât amijo ba. Ar gadjwý dja gar Metîndjwýnh nhò me ja kukãm katât ar amijo aba gê me ajã amim, "Ba gêt kudjwa", anen arým ar akudjwa katât ar amijo ba.

⁴ Ga, me kute aben rer djãja pumũ. Kam me'ò kute me kunî rerja dja kînh djã'ã arým amim krãdjê byn katu. Pi'òo krãdjê tu. Nhym kam pi'òo krãdjê tẽmbê punu. Ar gadjwý dja gar katât ò me ja kukãm amijo aba mex ne arým amim akînh djã by. Ò me jao ba djwýnh djwýnh dja bõx. Jeju dja bõx ne arým ar amã ar akînh djã mexti:re ngã gar arým amim aby. Djãm ar akînh djã rerekmã? Djãm punumã? Arkati. Kute ar amã ar akînh djã nhõr ja dja mex rã'ã: rã'ã ne.

⁵ Ar ajabatàn nhryredjwý, ba ar amã ikabên jarê. Dja gar mebêngêt kabên ma. Arým me abatànkkam dja gar me kabên man kôt ar amijo aban amim,

—Djãm ije iraxo me akrenh? Kati. Ikaigo, anen abenmã amijo angrin akajgo. Mýkam? Bir, amrêbê: me bakukãmãre memã kum, "Me amijo àmra prãmja Metîndjwýnh arým mebê aptã.

Nhym be, me kute amijo kajgo dja Metîndjwýnh tu mekam ukaprîkumrêx", ane.

⁶ Metîndjwýnh 'itýxo kubê kumkati dja gar rax man kam arým amijo akajgo. Amijo akajgo: nhym í akati 'òkam arým kãjmã ar akamên ar ajo rax ne.

⁷ Dja gar rax ma:n kum ar adjumar punu djã kunî jarênho aba. Kute ar amar ne ar ajo djuw mexo ýrkam ã kum anhýro abao ane.

⁸ Ar ano mex ne amijã ano týx ne aminêje rît. Ga, rop jamrexe kãr ar baja pumũ. Nãm kute mry'ò krênãmã abej ar ba. Akurê djwýnhbê Xatanajdjwý ne 'itý:x ne àkrê: ne kabên 'itý:x ne me abej ar ba. Kute me'òbê Jeju kurêmã nhym 'ã ukangamã ne abej ar ba.

⁹ Dja gar tu amim Metîndjwýnh mar týxkumrêx ne 'ã adjukanga kêt ne o arým Xatanajbê aptàn arek kubê dja. Xatanaj ar abê Jeju kurê prãm ne ajte pyka kunîkôt me bakamydjwýbê kurê prãm. Jeju kukwakam ar aje meo akamyjabê kurê prãm nhym me ar akudjwa arým tokry. Ja dja gar aman kubê aptã.

¹⁰ Metîndjwýnh ta ne tu kum me kaprî:kumrêx* ne prîne kute me kunîo djuw me:xkumrêx. Ta ne Kritu djãpênkkôt amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. Dja gar ò kãjkwakam kôt atînh ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne amiwýr ar ajuw. Be, ar atokry kãjbê 'irykam dja prîne ar ajo mex. Ta dja akubyn ar amã týx jadjã gar kôt adjãm týx ne 'ã ar adjukanga kêt:kumrêx.

¹¹ Gê me kunî kum mex jarênh rã'ã: rã'ã ne. Gê me kunîmã rax rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja.

¹² Ije ar amã ikabên jarênh ja ne ba Xibanumã arê nhym arým 'ã pi'ók no'ók gar arým amim arê. Me bakamybê Xibanu ne tu amim Jeju markumrêx ne 'ã ukanga kêt:kumrêx. Ba ar amã ikabên jarênh 'ikrãn nhym 'ã pi'ók no'ók ne. Ar akînhmã ne ba ar amã arê. Ba ar amã mrãmri Metîndjwýnh ta tu kum ar akaprîkumrêx jarê. Kam dja gar tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt:kumrêx.

¹³ Krîrãxbê Babirônijkam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio baja ne me ar amã kabên mex jarê. Metîndjwýnh kute meo ba kadjy arým amijo me utã. Ar gadjwý arým amijo ar apytã. Makòdjwý ar amã kabên mex jarê. Tãm ne mã ikôt ajkamên arým kute ikra pyràk.

¹⁴ Dja gar abenwýr bõx ne abenmã akabên mex jarên aben pa krij. Ar amã aben jabêkam aben pa krijn aben tatak ne.

Gê ar aje amim Kritu Jeju mar kunîwã umar mex. Tãm ne ja.

* 5:10 Djãm me ba ne gu me badjukaprî nhym pãnh kum me bakaprî Kati. Me ba ne gu me badjukaprî kêt. Ta ne kum me bakaprîkumrêx.

Pedru kute memã atãri pi'òk no'òk ne ja.

Jejukòt ba djwýnhbê Pedru ajte arkum pi'òk no'òk ne. Tyk kêtiri ne arkum pi'òk no'òk ne. Tekrekam Metíndjwýnh kabên jarênh djwýnh 'éxnhî bôxmã ne arkum arê ne kam arkum,

–Dja gar Jeju'ãbit angràn amũ aje maro amikamênh kadjy katát ar amijo aba. Akati 'òkam dja Jeju akubyn bôx ne pyka jao apêx. Kam dja ar amã pyka jakam kukràdjã kính rax kêt. Dja í apêx gwaj Jeju akubyn bôx kamnhîxbé ar baba. Nãm ã Pedru arkum ane.

¹ Ba ibê Ximão Pedru. Jeju Kritu ne ijano ba 'ã idujarênh ar iba. Ba ne ba ar amã ikabên ne. Gwaj Batíndjwýnhmê gwaj bapytãr djwýnh ar ta ne ar arým gwaj bamã axwe kêt jarê. Jeju Kritubê ne gwaj bapytãr djwýnh. Ar ta ne ar gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým tu amim markumrêx ne bamã kínhkumrêx. Ar amã ne ba ikabên jarê.

² Gê Metíndjwýnh tu kum ar akapri:kumrêx* gar adjumar mexo amũ amikamên arým adjumar mexkumrêx ne.

Me ba mex'ã kute memã karô.

Kô k 1.4

³ Metíndjwýnh ne mexo uma:n príne mex ne axwe kêtumrêx. Arým amiwýr gwaj bajuw gwaj tu amim markumrêx nhym 'ityxkòt arým gwaj bamã Karô jano. Ne gwaj bamã kabên jarê gwaj arým bamã kính ne kòt ar amijo baban kam arým kòt batín ne ar baba rá'ã: rá'ã ne. Gwaj kam bajaxwe kangam bamex prám.

⁴ Kòt ne kute gwaj bamã mýjja jarênh mãmджи. Kute gwaj bamã mýjja mexti:rekumrêx jarênh. Dja gwaj amiwýr mýjjakam amakbê ta mexo bamex. Ja kadjy ne gwaj bamã mýjja mexti:re jarê. Me kum Metíndjwýnh kính kêtja ne me mýjja punu kumexo ba. Me 'éxnhî. Me kum me kurê. Me ari pró, mjên kupa'ã kurê ba. Me mýjja punu kumex jao ba. Gwaj ba dja gwaj bamã mýjja punu kính kêt ne tu kangakumrêx. Ja kadjy ne Metíndjwýnh gwaj bamã mýjja mextire jarênh mãmджи.

⁵ Kute gwaj bamã mýjja nhôrmã arênhkam dja gar amikrà kêt ne amex. Arým ar aje tu amim Metíndjwýnh markumrêxkam dja gar amex.

Amex ne ajte Metíndjwýnh mar mexo amũ amikamên mar rax ne.

⁶ Metíndjwýnh mar rax ne ajte ajaxwe kêt kadjy amijãno dja.

Ajaxwe kêt kadjy amijãno djan ajte Metíndjwýnh kòt ar amijo aba.

Kòt ar amijo aba'ã adjukanga kêt.

'Ã adjukanga kêt ne ajte mex kòt amex.

⁷ Mex kòt amex ne ajte Jeju kukwakam akamy arkam adjukapri. Arkam adjukapri kute me axikòt apòx abenkam ukapri pyrãk.

Arkam adjukapri ajte amã me kuní jabê.

⁸ Dja gar ã aba mexo anen aba mexo amũ amikamên aba me:xkumrêx. Ga, pidjó ô me:xkumrêxja pumũ. Nhym me kum kí:nhkumrêx. Ne kam kam kapri kêtumrêx. Ar gadjwý dja gar aba me:xkumrêx ne akajgo kêtumrêx nhym Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu arým kum akínhkumrêx ne akam kapri kêtumrêx.

⁹ Nhym be, godja gar ajô aba mex kêt ne aba punu jabej. Aje mrãmri ne me no rá kute amybým mýjja pumũnh kêt pyrãk ne aje mar rerekre. Metíndjwýnh ne arým ar ajaxwe tím maro aknon akam ngyrk kêt. Nhym be, ar ga ne gar arým jao ajamak kêt katin arým mar kêt ne.

¹⁰ Kam, akmere, àpnhîre ar, amibêx ne markumrêx. Djãm mrãmri ne Metíndjwýnh amijo ar apytãn amiwýr ar ajuw ne ar ajo bakumrêx? Ja dja gar amibêx ne markumrêx. Ne kam arým amim,

–Nã. Mrãmri ne Metíndjwýnh arým amijo ipytãn ijo bakumrêx, ane. Dja gar ije ar amã arênhja kòt amijo aba mex ne kam Metíndjwýnhbê amijo akêx kêtumrêx.

¹¹ Dja gar aba mexo ane nhym kam arým Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu bôx. Kubê ne gwaj bapytãr djwýnh. Dja bôx ne ô kãjkwamã ar ajo môn ar ajo bôx ne arým ar amã,

–Aj. On amrê wadjã. Ota, ar anhô mýjja mexti:rekumrêx. Ba dja ba ar ajo iba. Jakam dja ba me kuní:ô iba rá'ã: rá'ã ne, ane. Dja gar pykakam aba mexo ane nhym arým ar ajo bôx ne ã ar amã ane.

Metíndjwýnh kabên pýnh ne kute memã arênh.

Ep 4.1; Kor 1.10; Ped k 1.15; Ap 3.4

¹² Kam dja ba ije ar amã ar aba mex ja'ã karô 'ãno dja. Arým ne ba ar amã tãm jarê gar arým aman arým kòt amijo aba mex. Kwãrik wãnh rá'ã. Dja ba ajte ar amã tãm jarê ajte ar amã tãm jarê gar arým mar týx ne. Ne kam aba mex'ã adjukanga kêt.

¹³ Nã bãm amim,

–Pykakam ifm ne ar ibari dja ba mã arkum arê gê ar mar týx. Tãm ne mexkumrêx. Nã bãm ã amim anen kam arým mã ar amã arê.

¹⁴ Mrãmri ityk arým ijo rãm ne ja. Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu ne imã arê ba arým kuma. Ga, kubêkãtio kikreja pumũ.

* 1:2 Djãm ar ga ne gar adjukapri nhym pãnh arým kum ar akapri Katí. Ta ne tu kum ar akaprikumrêx.

Nãm me kungràn arým mã tè. Badjwý dja ba ty nhym inhí wãnh nõ.

¹⁵ Itũri dja ba ar amã karõ 'ãno dja. Ar aba mex'ã ar amã karõ 'ãno dja. Dja ba ty gar mã aba mex ne mar týx ne arým 'ã adjukanga kêtukmrêx.

¹⁶ Gwaj banhõ Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu arým bõx ne 'itýxkõt mýjja pumũnh kêt nhípêxo ba. Bar memã 'ã idjujarênh ar iba. Djãm me kabêh kajgokõt ne bar amijo iban arým ar amã me ujarênh kajgo jarê? Kati. Djã ne me ta amim,

—Ba dja ba memã 'ã ajarêh prĩne idjujarênh irõ mex gê me idjujarênh ma? Dja me kuman aben djõ'ã amũ abenmã arênhõ ba, ane. Djã ne me ã amim anen 'êx ne arým amũ imã arê ba me ujarênh kajgoja man arým me õ'ã amũ ar amã arê? Kati. Ar ba ne bar Jeju pumũnhkumrêx ne kam kõt ar amã 'ã ajarê. Jejubê ne Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu ne me kunĩ, mýjja kunĩõ ba. Bar omũn arým ar amã tãmja'ã ajarê.

¹⁷⁻¹⁸ Amrêbê ne bar Jeju pumũ. Metĩndjwýnh nhõ krãnhkam ne bar djan arým kam Metĩndjwýnh kabêh ma. Jejumê ro'ã ne bar djan arým kuma. Kakrã jadjênh tý:x ne me:xkumrêx ne arým Jeju kuno bar omũ. Nhym kam Metĩndjwýnh arým kajkwa kurũm Jeju'ã ar imã kabêh jarê. Kakrã jadjênh tý:x kurũm ne ar imã 'ã kabêh jarêh kam,

—Ikra ne wã. Imã abê:kumrêx. Ba kam kam ikĩnhkumrêx. Nãm ã Jeju'ã ane bar arým kabêh ma. Ga, Metĩndjwýnh, me Babãm ta kute kum rax jarênhja pumũ. Kum kĩ:nh jarênhja pumũ bar arým kuma.

¹⁹ Be, nã bãm ar Jeju pumũn Metĩndjwýnh kabêh ma. Nhym be, amrêbê ne me bakukãmãre Metĩndjwýnh kukwakam kabêh jarê. Metĩndjwýnh ne kabêh pýnh ne arê gwaj mar pýnh. Dja gwaj on Metĩndjwýnh kabêh mar 'ãno dja.

Ga, ngõnh põk kryre kute akamãt kõ tyk kurwýja pumũ. Me'õ ne o akamãt kurwý ne arým amim kam mýjja pumũnhõ ba. Metĩndjwýnh kabêndjwý dja gwaj mar 'ãno djan arým mýjja mar kêt marõ tè. Arým mýjja kute apõxmã marõ tè. Dja gwaj mar 'ãno badjãmõ tẽ:m arým mýjja'ýr o bõx ne arým prĩne mýjja pumũnh mex ne.

Ga, umajýrti noti kãjmã mrãnhja pumũ. Kãjmã mrã nhym me arým abenmã kum, "Arým akati 'ýr", ane. Nhym kam akati ban arým akati nhym kam me arým mýjja kunĩ pumũnh mex ne. Gwaj badjwý dja gwaj Metĩndjwýnh kabêh mar 'ãno badjãmõ mõ:n arým Kritu'ýr o babõxkumrêx. Nhym kam arým akubyn bõx gwaj arým prĩne omũnh mex nhym arým me:xkumrêx ne dja. Gwaj kam prĩne mýjja kunĩ pumũnh mexkumrêx.

²⁰⁻²¹ Amrêbê: me bakukãmãre Metĩndjwýnh kukwakam kabêh jarê nhym

me 'ã pi'õk no'õk ne. Djãm kabêh jarênh djwýnh ta ne amikabêh man o Metĩndjwýnh kabêh ne arê? Kati. Metĩndjwýnh Karõ ta ne ngrêk nhym kam kabêh man Metĩndjwýnh kabêh nõ:t arê. Karõkõt kute arênhkam djãm gwaj baje pi'õkkam kabêh jarênh kajgo ne tu kabêh mar, tu mýjja'ã kute kabêh jarênhja mar? Kati. Gwaj ba baje tu mar kêt. Dja gwaj Karõ kumrêx ma nhym arým gwaj bajamak bõ gwaj kam pi'õkkam kabêh jarê. Ne kam arým kõt kuma.

2

Me ta kute amijo 'êx ne kute Metĩndjwýnh kabêh jarêh.

Djuda 3

¹ Nhym be, me bakukãmãre kwý ne me arým amijo 'êx ne memã kum,

—Metĩndjwýnh kukwakam ne ba ar amã arê, anhýro ba ne arým Metĩndjwýnh kupa'ã memã mýjja kwý'ã ujarêh ar ba. Ar akamdjwý dja me kwý ta amijo Metĩndjwýnh mar mex ne ate kupa'ã ar amã mýjja kwý'ã ujarêh ar ba. Dja me 'êx ne kraxkam ujarênh mexkumrêx. Ne ujarênhõ tẽ:n kam arým 'ênhõtãkam kupa'ã ajarê:n kam arým me akwý noo akno. Ne arým Metĩndjwýnh bê ar ajo akêx. Dja me ajte Bẽnjadjwýr djwýnh'ã memã kum,

—Djãm mrãmri ne Jeju me axweo pãnhkumrêx? Kati. Nãm me 'êx, anhýro ba. Anhýro ba:n arým me aêrbê tyn arým me biknor tokry djãkam akuno.

² Me 'êxnhĩ ja ne me prõ prãm, mjên prãm ar ba. Dja me krãptĩ me 'êxnhĩ man me kõt prõ prãm, mjên prãm ar ba. Nhym me katãm me omũn arým abenmã kum,

—Be, djãm me kute amim Jeju mar wãkam me mex got? Me axwe, anhýro ba.

³ Me kute Metĩndjwýnh'ã 'êxja dja me amim mýjja rũnhõ atom prãm ne Metĩndjwýnh kupa'ã ar amã mýjja kwý jarêh arým ar anoo akno. Ga, me kute memã nèkrêx nhõr ne pãnh pi'õk kaprĩ jamýnhja pumũ. Ar gadjwý dja me ar ajo õ nèkrêx pyrãk ne ar anoo aknon arým ar abê pi'õk kaprĩ jamý. Djãm Metĩndjwýnh ate krãn ar ban kute me mar kêt? Djã nãm õtdjan me omũnh kêt? Kati. Dja me aêrbê mrãmri memã axwe pãnh jarênhkumrêx nhym me arým me biknor tokry djãkam akuno.

⁴ Djãm me axwe kajgo? Djãm pãnh kêt? Kati. Metĩndjwýnh kute memã axweo pãnhkumrêx. Nhym kady mrãnh djwýnhdjwý, djãm kute memã axweo pãnh kêt? Kati. Pãnh ne arým apa:rmã me biknor tokry djãkam me kumê. Ne kam akamãt kõ tykkam me bẽ ijê, mrãmri me kute kãxirãxo me 'ãprekam me kute me bẽ ijê týx pyrãk. Dja 'ãtũm nhym memã axwe pãnh jarênh nhõ akati arým bõx. Kute kam memã axwe pãnh

jarênh kadjy Metĩndjwýnh arým mebê ijê. Dja memã axwe pãnh jarê.

⁵ Me bakukãmãre Nôwe bu'ã me jadjwý, djãm me axwe kajgo? Kati. Me axwe kajgo kêt. Pãnh. Nôwe te kãj bê me kute katãt amijo ba'ã memã karõo ba nhyem me axwe rã'ã ne. Memã 'ã karõo ba: nhyem arým me'ã ngõ tãm ne me kunĩ nhimex ne. Nhyem be, Nôwemê Ar kubê 7bit ne Metĩndjwýnh ngõ tãmbê ar utã.

⁶ Krĩraxbê Xõtômamê Gomorakamdjwý djãm me axwe kajgo? Kati. Kajgo kêt. Pãnhkumrêx. Arým ne Metĩndjwýnh memã axweo pãnh nhyem me kunĩ arým xêr nhyem arým mýjja prãbit nõ. Mýj kadjy? Bir, jakam me amakkre kêt kunĩ kute mar ne kum Metĩndjwýnh pymamã. Ja kadjy ne ã memã axweo pãnh ane.

⁷ Ne kam me'õbê Rodjwý. Ro axwe kêt nhyem Metĩndjwýnh arým utã. Xõtômakam ne me ari prõ, mjên kupa'ã kurê ban axweti ba. Nhyem Ro axwe kêt ne arým mekam pijãm ne kaprĩre ne.

⁸ Ne me axwe kêt me omũn ne me maro ba. Ne kam me ô'ã akati kunĩkõt kadjwýnhbê tokry. Nhyem kam Metĩndjwýnh arým Ro pytãn arým me axwe kunĩ ga.

⁹ Ga, Metĩndjwýnh kute Ro pytãr mar mexkumrêxja pumũ. Me kute Metĩndjwýnh mar ne kõt kute amijo badjwý ne Metĩndjwýnh kute me utãr mar mexkumrêx. Kute kaprĩbê me utãr mar mexkumrêx. Me axwedjwý Metĩndjwýnh kute mebê ijê mar. Mýj kadjy dja mebê ijê? Bir, dja ã memã axwe pãnh jarê. Kute memã axwe pãnh jarênh kadjy dja mebê ijê.

¹⁰ Me kute Metĩndjwýnh'ã 'êxja ne me kum amidjwýnhbitto kĩnh prãm. Ne kam kum mýjja punu kĩnh. Me ja ne ba ar amã arênh 'ãno dja. Metĩndjwýnh dja mebê ijê. Me kum me rũnh kunĩ kurênh kum me uma kêt. Me amakkre kêt ne amijo ãmra prãm ne tĩn prãm kêt ne tu me rũnh'ã kabênh punu. Me kwý ne me te uma nhyem me 'êxnhĩja tu me'ã kabênh punu.

¹¹ Nhyem be, Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh umaro 'itýxo kute me 'êxnhĩja jakrenh mex. Nãm me te 'itýx djãm me kute Metĩndjwýnhmã kum, "Me axwekumrêx", anhýr mã? Kati.

¹² Nhyem be, me 'êxnhĩja ne me kute mry pyrãk. Mýj kadjy ne mry ar ba? Bir, me kute par ne kute kur kadjy. Me kute Metĩndjwýnh'ã 'êxadjwý. Mýj kadjy ne me ar ba? Bir, dja Metĩndjwýnh ã meo akno nhyem me arým me biknor tokry djãkam akuno. Me kute mry pyrãk ne kute me mar kêt kam tu me'ã kabênh punu.

¹³ Me 'êxnhĩja ne me Metĩndjwýnh kabênh kupa'ã memã arênh ba. Kam, dja Metĩndjwýnh memã axweo pãnh nhyem me tokry:. Nãm me pijãm kêt ne a'uri axwe ban

õ kwý krênh kõt o ikõn kam ajbãn kurê ban kam we kĩnhkumrêx. Be, me ja ne me ar amã amibênh amijo amran arým ar aro'ã krĩn aku. Ar aro'ã akun ar amã 'êx ne ar anoo biknoro ba. Ga, me kã mekkam mýjja 'õk, me ngrã 'ã arikkam punuja pumũ. Ar gadjwý ne me punuo ar apunu.

¹⁴ Nãm me mebê prõ nãr mjêno ãkĩnh kadjy ari no prõt ne kum axwe prãm. Nhyem me kwý kute amim Jeju mar rerekre nhyem me arik memã 'êx ne me noo aknon arým amiwýr meo akêx nhyem me mekõt axwe. Nãm me kute amim mýjja rũnhõ atom kadjy no mextire ne Xatanaj man kõt ar amijo ba. Me kute mrãmri ne me tãmdjwý kute ingêt kõt amijo ba pyrãk. Metĩndjwýnh ne amrêbê: me'ã amim,

—Me wã dja ba me kanga nhyem me arým me biknor tokry djãkam akuno, ane.

¹⁵ Nãm me tu Metĩndjwýnh nhõ pry kangakumrêx ne arým me bakukãmãre Barãoja kõt ar amijo ba. Bedjo kute Barãõ djirja kõt ar amijo ba. Me'õ ne Barãomã kum,

—Dja ga Metĩndjwýnhbê mebê idjaero kurênh kum, "Dja ga mebê idjaero ajkê", ane. Ota, pãnh nèkrêx kumex. Nãm me ã Barãomã ane nhyem arým kum nèkrêx kĩnh ne me kabênh kõt me'yr tê.

¹⁶ Me'yr tê: nhyem Metĩndjwýnh arým õ mrymã me kabênh jadjã nhyem mry arým Barãomã kabênh ne. Bibãnh ne axwe ja nêje kum kabênh nhyem arým Metĩndjwýnhbê me kurê kêt ne.

¹⁷ Be, me kute Metĩndjwýnh'ã 'êxja ne me kabênh kajgo jarênh kumex. Ga, ngõmkwatikam arým ngõ ngrãja pumũ. Me kum kôr ne 'yr bõx nhyem kam ngõ kêt ne kre kajgo. Nhyem me arým kam kaprĩre. Ar gadjwý dja me 'êxnhĩ Metĩndjwýnh kupa'ã ar amã mýjja kwý jarê: gar aman arým akaprĩre. Ga, kakũm kók djãbêr týxkam arik baja pumũ. Djãm Metĩndjwýnh ne me 'êxnhĩõ ba? Kati. Mýj kukrãdjã punu kõt ne me ta arik ba. Kute kakũm arik ba pyrãk. Kam ne me mekam kaprĩre. Metĩndjwýnh dja tu akamãt kó tykkam me rênhkumrêx nhyem me arek kam ar ba rã'ã: rã'ã ne. Arým ne me kadjy akamãt kó tyk dji.

¹⁸ Nãm me amijo 'êx ne amijo amran mã memã kum,

—Ba ne ba ikabênh katãtkumrêx, anhýro ba. Nhyem me kute amidjwýnhõ kĩnh prãm arým mekõt axwe prãm. Nhyem me 'êxnhĩja me kute amidjwýnhõ kĩnh'ã memã ãpnênhõ ba. Ne memã kum,

—Ajrã. Amidjwýnhõ kĩnhõ aba. Dja ga ikõn kam ajbãn akurê aban abixaêr týx ne arým akĩnhkumrêx, ane. Me ã memã anhýro ba. Metĩndjwýnh ajbir amiwýr meo akêxo mõ nhyem me 'êxnhĩja arým memã 'êx nhyem me arým me maro ba. Ne kam arým

Metĩndjwýnh bê amijo akẽx ne me 'ẽxnhĩ kõt amijo mō.

¹⁹ Xatanaj kute me 'ẽxnhĩja pa 'amýnh týx ne amipunu kõt ar meo ba. Nhyam kam me 'ẽx ne memã kum,

–Ikabẽnkõt dja ga amidjwýnhho kĩnhho aba. Djãm aje amidjwýnhho kĩnh nhyam Metĩndjwýnh akam ngrykmã? Arkati. Dja ga amidjwýnhho kĩnh ne arým akĩnhbit, ane. Me kute Metĩndjwýnh'ã 'ẽxja ne me ã memã anhýro ba. Ba ar amã arẽ gar ama. Ga, me kute me pa 'amýnh nhyam me arým kum ãpênh kajgo ne kaprĩ baja punũ. Me kaprĩ ba:n te kute kubẽ amijo pōxmã. Me axwedjwý ne me axwe rã'ãn te ta axwe kẽtmã. Me kute mrãmri ne me pa 'amýnh týx nhyam me te kute amijo pōx prãmjeja pyrãk.

²⁰ Bir, godja me'õ jaxweja arým kute amim Bẽnjadjwýr djwýnhbẽ Jeju Kritu marn 'ýr akẽx, gwaj bapytãr djwýnhja'ýr akẽx ne me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêt djãpênh punujabẽ amiptã. Ne kam akubyn me axwe'ýr akẽx ne ajte mekõt axwe jabej, mrãmri akubyn mekõt axwekam arým axwe ra:x.

²¹ Be, katãt Metĩndjwýnh kabẽn kõt kute amijo baja ne me'õja arým kute mar mex. Ne ren mar kêt ne ren kãjbẽ axwe. Nhyam be, kati. Arým ne mar mex. Nãm te mar mex ne arým kubẽ amijo akẽx. Kam ne arým axwe ra:x ne. Metĩndjwýnh me kute katãt amijo ba'ã kute memã karõkõt kabẽnja ne arým mar mex ne arým kubẽ amijo akẽx ne arým axwe ra:x ne.

²² Amrẽbẽ: me bakukãmãre kabẽn kõt ne me'õja arým ã amijo akẽxo ane. Me bakukãmãre memã kum,

“Ropre ne arým õ jaĩn. Ne kam akubyn kukrẽ. Nhyam me te angrõ jamydwýr ku'õ nhyam akubyn ngykam amirẽ.”

Nãm me bakukãmãre ã me kute Metĩndjwýnh markam kute kubẽ amijo akẽx'ã ã memã ane.

3

Bẽnjadjwýr djwýnh bõx djã nhõ akati'ã ujarẽnh.

¹⁻² Akmere, ãpnhĩre ar, imã ar ajabẽ. Amrẽbẽ ne ba ar amã Bẽnjadjwýr djwýnh akubyn bõxmã arẽ. Pi'õkkam ba ar amã arẽ. Ne kam pi'õk jakam ba ajte ar amã arẽ. Ar aje mar týx rã'ã kadjy. Ije ar amã arẽnhkam ba akubyn ar ajo tẽn me bakukãmãre kabẽn'ýr ar ajo bõx. Me bakukãmãre kwý ne mebẽ Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnhkumrẽx ne kukwakam memã kabẽn jarẽ. Bẽnjadjwýr djwýnh akubyn bõxmã arẽ ba ajte jakam ar amã arẽ. Bẽnjadjwýr djwýnh, gwaj bapytãr djwýnh ne ar ijano bar memã 'ã idjujarẽnh ar iba. Dja gar ajte ar badjwý ar ima. Ar ije amrẽbẽ Bẽnjadjwýr djwýnh kukwakam ar amã katãt aje amijo aba'ã karõja dja gar ajte ama. Ar

aje Bẽnjadjwýr djwýnh akubyn bõxmã mar týx rã'ã kadjy ba 'ýr ar ajo bõx ne ajte ar amã arẽ. Ba ar amex man ã ar amã arẽnhho ane.

³ Dja Bẽnjadjwýr djwýnh akubyn bõx 'ýr nhyam me arým gwaj bajaprý:. Ja kumrẽx ba ar amã arẽ. Dja me mýjja punubit'ã amim karõn kum axwe prãm ar ban arým gwaj bajaprýo ban

⁴ gwaj bamã,

–Je tō nhýnh? Djãm kute aminhõ akati jarẽnhja on bõxmã got? Adjãkamã mýjja kunĩ kute aminhipẽx kraxkõt kute amijo mõr tãmtã rã'ã. Me bakukãmãre kêt mýrbẽ mýjja tãm rã'ã. Djãm on õ akati bõxmã got? ane. Dja me ã gwaj bajaprýo ane.

⁵ Djãm mrãmri ne we mýjja kunĩ rã'ã nhyam we Jeju akubyn bõx kẽtmã? Kati. Ga, adjãkamã Metĩndjwýnh kabẽn kõt kãjkwa katorja punũ. Nhyam kam ajte kabẽn kõt pyka ngõ kurũm katon ngõ kõt aminhipẽx.

⁶ Nhyam kam kabẽnkõt ajte ngõ pykao ajkamuwñ o aknon prĩne o ajkẽ. Ja ne me kute mar prãm kêtumrẽx. Ne kam we mýjja kunĩ rã'ã jarẽ. We Jeju akubyn bõx kêt jarẽ. Kati. Metĩndjwýnh kabẽnkõt dja Jeju akubyn bõxkumrẽx.

⁷ Nhyam be, jakam Metĩndjwýnh ta amik-abẽnkõt amim kãjkwamẽ pyka'ã ma. Dja kabẽnkõt xẽr. Metĩndjwýnh dja ã memã axweo pãnh. Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtjamã axweo pãnh. Nhyam kam me arým me biknor tokry djãkam akuno. Kamã, dja kãjkwamẽ pyka xẽr.

⁸⁻⁹ Me kwý ne me amim,

–Bẽnjadjwýr djwýnh akubyn bõxmã amijarẽnh kam ate ari amikrão ba. Nãm me ã amim ane. Djãm mrãmri ne Bẽnjadjwýr djwýnh amikrão ba? Kati. Akmere, ãpnhĩre ar, ba ar amã mýjja jarẽ. Dja gar amim markumrẽx. Dja kãjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh'ã akati pydjibit apẽx. 'A akati pydji apẽx ja ne kute gwaj bajã amex krãptĩ: arým apẽx pyrãk. Ba ajte ar amã arẽ. Dja gwaj bajã amex krãptĩ: o kute 1.000 pyrãk apẽx. Gwaj bajã amex krãptĩ ja ne kute Bẽnjadjwýr djwýnh'ã akati pydjibit apẽx pyrãk. Bẽnjadjwýr djwýnh ne kute amikrão ba kêt. Kabẽn pydjĩ ne arẽ. Amikabẽn kõt dja bõxkumrẽx. Mýkam ne amrẽbẽ bõx kêt? Bir, nãm ngryk tõn amiwýr me amãr 'iryñ amim,

–Djãm me'õ biknor ba kam ikĩnhmã? Kati. Me kunĩ amikam kaprĩren wãnh amijaxwemã irern kute iwýr amijo akẽxkambit dja ba ikĩnhkumrẽx. Nãm ã amim anen amiwýr me amãr 'iry. Kam ne amrẽbẽ bõx kêt. Nhyam be, dja mrãmri akubyn bõxkumrẽx.

¹⁰ Dja te amiwýr me amãr 'iryñ arým gwaj bajaerbẽ bõxkumrẽx. Bẽnjadjwýr djwýnh bõx djã nhõ akati dja me'ýr bõx kute mrãmri ne

akamãtkam me akĩnhĩ me aêrbê bõx pyrãk. Dja me'yr bõx nhym kãjkwakam mýjja arým kêt ne, kãjkwakam mýjja kunĩ: kêt ne. Dja mýjja rãrãk týt:x ne arým kãjkwa nhĩ'ãm tẽn akuno. Pykadjwý dja arým xêr. Pykakam me kute mýjja nhipêxdjwý dja xêr. Mýjiao pyka kute aminhipêx djãdjwý dja kunĩ xêr. Dja kuwy kangro týt:x nhym arým mýjja kunĩ: xêr nhym arým kêt ne.

¹¹ Ga, mýjja kunĩ kêt mãja ma. Ar aje ja markam mýj dja gar on jakam amijon? Bir, dja gar on Metĩndjwýnh kabẽn man kôt ar amijo aban amextiren ajaxwe kêt. Kwãrĩk wãnh me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kukràdjã kôt amijo aba kêt.

¹² Dja gar amiwýr kam aman mã amim, —Gê Metĩndjwýnh nhõ akati on bõx, ane. Metĩndjwýnh nhõ akatikam dja kãjkwa pók týt:x ne arým xêr. Nhym mýjiao kãjkwa nhipêxdjwý dja arým kunĩ ôr, kangro týt:x ne arým ôr.

¹³ Nhym be, gwaj ba mýj ne gwaj amiwýr kam ama? Bir, gwaj amiwýr kãjkwa nykam ama. Gwaj amiwýr pyka nykam ama. Metĩndjwýnh kute gwaj bamã kabẽn pydjĩn arẽnha gwaj kam ama. Pyka arým nykam djãm kam me axwe'õ ar ba? Arkati. Me axwe kêtbit dja me kam ar ba.

¹⁴ Mýkam ne ba ar amã ja jarê? Bir, dja bõx gar ajaxwe kêt nhym arým ar apumũ. Ar ajaxwe kêt kôt ar apumũ gar arým adjumar mex. Nãr, dja bõx gar ajaxwe nhym arým ar apumũ. Ar ajaxwe kôt ar apumũ gar arým adjumar punu. Kam dja gar ajaxwe kêt kady amijãno dja. Nhym bõx gar prĩne kum amex kute mrãmri ne kubêkã'ã ngrã kêt kumrêx prĩne memã mex pyrãk.

¹⁵ Kam, kwãrĩk wãnh mekôt amim, —Bẽnjadjwýr djwýnh akubyn bõxmã amijarẽn ate amikrão ba, anhýr kêt. Dja gar amim,

—Bẽnjadjwýr djwýnh kute me utãr prã:m. Kam ne ngryk tẽn amiwýr me amãr 'iry. Kam ne bõx kêt rã'ã, ane. Dja gar ã amim ane.

Nãm ã gwaj bakamy Paurdjwý ar amã ane. Metĩndjwýnh kute kum amak bõnhkôt ar amã ane. Kute pi'ók no'ökkôt ã ar amã ane.

¹⁶ Ô pi'ók kunĩkôt ne mýjja ja'ã memã pi'ók no'ók ne. Kam kabẽn kwý ne me kute marbê mebê týt:i. Nhym kam me kwý amak mex kêtja kute amim Metĩndjwýnh mar kêt kam memã kupa'ã arẽn prĩne o ajkê. Ne kam Paur kabẽn kupa'ã ta memã amikabẽn jarê. Nãm me ã Metĩndjwýnh kabẽn'ã pi'ók no'ókja kunĩ jarẽnho ane. Nãm me kupa'ã arẽn arým prĩne o ajkên Metĩndjwýnh kabẽn kupa'ã ta memã amikabẽn jarê. Dja me kupa'ã arẽnho ba:n arým me biknor tokry djãkam akuno.

¹⁷ Kam, akmere, ãnhĩre ar, ar aje arým ikabẽn ja markam amijã ano týt. Nok ga ren

ar me axwe kôt ar amijo aban ren mekôt ajaxwe. Metĩndjwýnh kupa'ã ne me amijo ba. Ar ga ne gar tu amim Metĩndjwýnh kabẽn markumrêx. Nok ga ren ar me kabẽn man ren kupa'ã amijo aba.

¹⁸ Dja gar Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu mexo amex tẽn. Kubê ne gwaj bapytãr djwýnh. Dja gar mexo amex tẽn amũ o amikamẽn arým amexkumrêx. Ne mar mexo tẽn amũ o amikamẽn arým mar rax ne. Gê me jakam kum rax jarẽn kum rax jarẽn rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja.

Djuão kute memã pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Djuão ne me kute Jeju marmã pi'ôk no'ôk ne. Arým kubêngê:tte ne arkum pi'ôk no'ôk ne kum ar abên kam kum,

—Ikra ar, akmere ar, àpnhîre ar, Metîndjwýnh ne amijo í ne me bawýr ruw. Kubê ne Jeju. Arým gwaj baje Jeju markam Bãmdjwý ma. Metîndjwýnh kumrêx ne kum gwaj bajabê gwaj kam amipãnh bamã abê ne kam bamã kradjwý jabê, baje abeno bakamykam bamã aben jabê ne kam Metîndjwýnh kabên kôt ar amijo baba, bamã abêkam. NhyM Metîndjwýnh arým Jeju kôt gwaj bajaxwe kuní maro akno. Kam dja gwaj kum amijarê nhyM arým gwaj bamar krãta. Nãm ã Djuão kute arkum 'ã karôo ane.

Kabên kute mýjja kunímã tîn jangjênhja'ã ujarênh.

Dju k 5.11; Ap 1.18

¹ Be, amrêbê ne me'ô nhidjibê Kabên, kute mýjja kunímã tîn jangjênhja, mýjja kuní kêtiri Kabênja. Kabênja ar imã kabên jarê bar kabênkôt kuman inoo omû. Ne arým prîne omûnh mex ne ar inhikrao kupê. Tãm ne bar memã 'ã idjujarênh ar iba.

² Tãmja, kute mýjja kunímã tîn jangjênhja ne pykakam bôx ne amijo amirít bar arým omûn kam 'ã ar amã amijarê. Metîndjwýnhkôt me tîn rã'ã: rã'ã kadjy ne me'ôja kute memã tîn jangjênh. Ja ne bar ar amã arê. Ta ne me Babãm djwýnhmê ro'ã ar ban kam arým pykakam ar imã amijo amirít.

³ Bar ije omûnh ne mar kôt ar amã arê. Gwaj ba baje abeno banhôbikwa kadjy ar amã arê. Gwaj baje abeno banhôbikwakam mrãmri ne baje me Babãm djwýnhmê Kra Jeju Kritu aro banhôbikwa.

⁴ Mýj kadjy ne ba ja'ã ar amã pi'ôk no'ôk ne? Bir, dja gar omûn aman arým mrãmri akínho akínhkumrêx. Ja kadjy ne ba 'ã ar amã pi'ôk no'ôk ne.

Me kute katãt amijo ba.

Dju r 8.12; Ep 5.8; Tex k 5.5

⁵ Ga, akamat kô tykkam me kute mýjja pumûnh kêt ne mrãnh punuja pumû. NhyM ne memã pry kurwý nhyM me arým irãkam katãt ba. Me axwedjwý ne me mrãnh punu nhyM me arým memã Metîndjwýnh kabên jarê. NhyM kam me arým amim kuman kabênkôt katãt amijo ba kute mrãmri ne me irãkam katãt baja pyrãk. Metîndjwýnhdjwý djãm mrãnh punun axwe? Arkati. Katãt amijo ban axwe kêtumrêx.

Tãm ne Metîndjwýnh ar imã arê bar arým kuman arým ar amã arê.

⁶ Gwaj badjwý godja gwaj memã kum, “Metîndjwýnh ne ijo ôbikwan ijo ba”, ane. Ne atekam akamat kô tykkam bamrãnh punumãnh prãbê amim Metîndjwýnh kabên mar kêt ne bamrãnh punun bajaxwe. Djãm kam mrãmri bakabênkumrêx? Kati. Nã gwãm amijo bajêx ne katãt bakabên kêtumrêx. Metîndjwýnh kute gwaj bajo ôbikwa kêt ne kute gwaj bajo ba kêt.

⁷ Metîndjwýnh ne katãt ar amijo ban axwe kêtumrêx. Nãm kute mrãmri ne me irãkam katãt ba pyrãk. Dja gwaj kudjwa kabên kôt katãt amijo baban bamã bajaxwe prãm kêt ne kam arým mrãmri bajêx kêt. NhyM kam Metîndjwýnh mrãmri gwaj bajo ôbikwakumrêx ne kute gwaj bajo bakumrêx. Ne kam arým prîne gwaj bajo mex. Kra Jeju Kritu kamrôkôt gwaj bajo mex.* Kute mrãmri ne me kute mýjja punu pônñ nhyM arým prîne mex pyrãk. Dja ã gwaj bajo mexo ane.

Me kute amijaxwe kôt Metîndjwýnhmã amijarênh.

⁸ Godja gwaj baje amim,

—Djãm ijaxwe? Kati. Ijaxwe kêtumrêx, anhýr jabej, ne kam arík amim bajêx ne bakabên katãt kêtumrêx.

⁹ Nãr godja gwaj tu bajaxwe kôt kum amijarê nhyM Metîndjwýnh arým gwaj bajaxwe maro aknon gwaj bakam ngryk kêt ne prîne gwaj bajo mex. Mrãmri ne kabên kajgo kêt ne katãt kute amijo bakumrêx. Kam dja prîne gwaj bajo mex gwaj arým kum bajaxwe kêt.

¹⁰ Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt? Kati. Metîndjwýnh ne arým memã kum, “Me kuní kupãnhãtã axwe”, ane. Kam, godja gwaj baje memã kum, “Kati, ijaxwe'ô kêt”, anhýr jabej ne arým Metîndjwýnh kute me'ô 'éxnhí pyrãk. Ne arým baje amim, “Metîndjwýnh 'éxnhí”, anhýr pyrãk. Ne kam baje Metîndjwýnh kabên mar kêtumrêx.

2

Me nêje Metîndjwýnhmã kabên djwýnh'ã ujarênh.

Xim k 2.5; Idja 4.14, 9.11

¹ Akmere, àpnhîre ar, mýkam ne ba ar amã ikabên ja'ã pi'ôk no'ôk ne? Bir, ar ajaxwe kêt kadjy. Godja gwaj bajô arým bajaxwe jabej. Mýj dja gwaj amim arêñ kuma? Bir, dja gwaj amim,

—Kãjkwakam ne me'ô dja. Jeju Kritu ne dja. Axwe kêtumrêx. Ta dja inêje Metîndjwýnhmã kabêno dja. Ta dja inêje kum kabên nhyM arým ijaxwe maro aknon ikam

* 1:7 Dja jãm gwaj bajaxwe man jãm bajaxwe pãnh kamrô prôtja man kam prîne gwaj bajo mex.

ngryk kêt, ane. Dja gwaj ã bajô bajaxweo jabej amim ane.

² Jejubê ne gwaj bakam ngryko apêx djwýnh. Metíndjwýnh ne gwaj bajaxwekam ngryk nhym Jeju kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy arým ty. Ne kam tyk jakam arým gwaj bajaxweo pãnh nhym kam arým gwaj bakam ngryk kêt. Djãm gwaj bajbit? Kati. Me kunî. Apýnh pykakam me ba djãri me kunî jaxwe nhym Jejubê mekam ngryko apêx djwýnh.

³ Djãm mrãmri ne gwaj baje amim Jeju markumrêx? Mýj dja gwaj ja mar on? Bir, dja gwaj me kute katát amijo ba'ã kute memã karökôt kabênja markumrêx ne kôt ar amijo baba. Ne kam arým amim,

–Be ga, ije kabên markumrêx ne kôt amijo ibaja pumû. Mrãmri ije amim Jeju markumrêx, ane. Gwaj kam arým ja ma. Gwaj baje amim Jeju markumrêxja ma.

⁴ Jeju ne me kute katát amijo ba'ã memã karôn memã arê. Godja gwaj kabên mar kêt ne kôt amijo baba kêt jabej ne memã kum, “Ba ije amim Jeju mar”, anhýr jabej. Ne kam bajêx ne bakabên katát kêt.

⁵ Nâr, godja gwaj kabên man kôt amijo baba jabej arým mrãmri bamã Metíndjwýnh jabêkumrêx. Ne bamã abêo amû amikamênho môn kam arým amim,

–Mrãmri ne Metíndjwýnh kute amikôt ijo bakumrêx. Ga, imã abêkumrêxja pumû, ane. Gwaj kam arým ja markumrêx. Metíndjwýnh kute amikôt gwaj bajo baja markumrêx.

⁶ Me kute,

–Ba ne ba ije Jeju 'amýnh týx ne 'ã idjukanga kêt, anhýrja ren katát amijo ba kute ta katát amijo ba pyrãk.

Me kum kamy jabêmã.

Dju r 13.34, 15.12; Dju k 3.14

⁷ Akmere, ãpnhíre ar, imã ar ajabê. Ije ar amã katát aje amijo aba'ã karökam djã ne ba me kabên ny'ô jarê? Kati. Me kabên tûm ne ba arê. Ar aje Jeju kôt amijo abikamênkh krax djãkam me kute ar amã kabên jarênh ja ne ba ar amã arê.

⁸ Ne kam ajte pi'ók jakam katát aje amijo aba'ã ar amã karô. Kute mrãmri ne ikabên ny pyrãk ne ba ar amã arê. Jeju kumrêx kute kabên ja mar týx ne kôt ar amijo ba. Gar arým kudjwa kôt ar amijo aba. Nhym kam kabên ar amã kute mrãmri ne ny pyrãk. Gar kôt ar amijo aba nhym kam me arým Jeju mex man ar gadjwý ar amex ma. Ne kam ar ajã amim, “Mrãmri ne ar kabênkumrêx”, ane. Mýkam? Bir, gar arým me kukràdjã punu kanga. Me kukràdjã punu kute akamãt kô tyk pyrãk arým kanga. Ne kam arým Metíndjwýnh kukràdjã ny ma. Kukràdjã ny kôt gar katát ar amijo aba kute mrãmri ne

irãkam me katát baja pyrãk. Nhym kam me arým ar ama.

⁹ Dja me'ô memã kum,

–Ba ne ba Metíndjwýnh kabênkôt katát ar amijo iba kute mrãmri ne me irãkam katát baja pyrãk, ane. Ne atekam kum kamy kurê. Gwaj baje Jeju kabênkôt o bakamyja kurê. Djãm mrãmri ne katát kute amijo bakumrêx? Kati. Axwen kute amijo ba punu rá'ã kute mrãmri ne me akamãt kô tykkam ba punu pyrãk.

¹⁰ Nhym be, me'ô kum kamy jabêja ne mrãmri Metíndjwýnh kabênkôt katát kute amijo bakumrêx. Katát kute amijo ba kute mrãmri ne me irãkam katát ba nhym mýjja'ô kute me par tok kêt pyrãk.

¹¹ Nhym be, me kum kamy kurêja ne arým amim 'êx ne aminoo aknon kute katát kute amijo baja mar kêtumrêx. Kute mrãmri ne me'ô akamãt kô tykkam no biknor ne kute amipry mar kêt pyrãk. Mýkam ne kute katát kute amijo baja mar kêt? Bir ga, me akamãt kô tykkam baja te rítmãja pumû. Nhym nokam akamãt kô tykbit. Me kum kamy kurêdjwý ne me amakkre kêt ne kam kute katát kute amijo baja mar kêt.

¹² Ar apríre, akmere, ãpnhíre ar, mýkam ne ba ã ar amã ikabên jarênho ane? Bir, gar ajaxwe nhym Jeju arým ar ajaxwe pãnh ty. Nhym kam Metíndjwýnh arým Jeju man arým ar ajaxwe maro aknon ar akam ngryk kêt ne. Kam ne ba pi'ókkam ã ar amã arênho ane.

¹³ Ar akra krãptí, ar amã ne ba pi'ók no'ókkam ikabên jarê. Mýkam? Bir, Kritu ne mýjja kunî kêttri ar ba. Ar aje Kritu markam ne ba ar amã ikabên jarê.

Ar ajabatãnh nymã ne ba pi'ók no'ókkam ikabên jarê. Mýkam? Bir, Xatanaj ar ajaxwemã te kute amiwýr ar ajo akêxmã gar arým mar kêt ne arým o apa. Kam ne ba ar amã arê.

Ar apríre, ar amã ne ba pi'ók no'ókkam ikabên jarê. Mýkam? Bir, ar aje me Babãm djwýnh markam ne ba ar amã arê.

¹⁴ Ar akra krãptí, ba ne ba pi'ók no'ókkam ar amã ikabên jarê. Mýkam? Bir, Kritu mýjja kunî kêttri ar baja ar aje markam ne ba ar amã arê.

Ar ajabatãnh ny, ba ne ba pi'ók no'ókkam ar amã ikabên jarê. Mýkam? Bir, Xatanaj ar ajaxwemã te kute amiwýr ar ajo akêxmã gar arým kubê atýx ne Metíndjwýnh kabên mar týx ne 'amýnh týx. Ne kam 'ã adjukanga kêt ne arým Xatanajo apa. Kam ne ba ar amã ikabên jarê.

Me kum Metíndjwýnh kînh kêtja kukràdjã punu'ã ujarênh.

¹⁵ Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja kukràdjâ punu, me ô mýjja punudjwý, kwârîk wânĥ ar amâ kînh kêt. Me kum me kukràdjâ punu kînhja kum Metîndjwýnh jabê kêt kumrêx.

¹⁶ Mýkam ne me kum abê kêt? Bir, djâm me Babâm djwýnh kute memâ kukràdjâ punu jarênh? Kati. Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja ne me kute memâ kukràdjâ punu jarênh. Me axwe kadjy ne me kute memâ arênh ne memâ kum,

–Dja ga amidjwýnhbito kînh, anhÿro ba. Me axwe kadjy ne me ajte memâ kum,

–Dja ga amim mýjja pumûnh týx, anhÿro ba. Me axwe kadjy ne me ajte memâ kum,

–Dja ga amibên amijo adjâmra, anhÿro ba. Me kukràdjâ punu ja ne me kum Metîndjwýnh kînh kêtja memâ arênh ba.

¹⁷ Dja me kum Metîndjwýnh kînh kêt kukràdjâ punuja î apêx ne me kum mýjja punu kînhdjwý î apêx. Nhyĥ be, me kute Metîndjwýnh kabên mar ne kôt kute amijo ba râ'âja ne me Metîndjwýnh kôt tîn ne ar ba râ'â: râ'â ne. Kam kwârîk wânĥ ar amâ me kukràdjâ punu kînh kêt.

Kritu kurê djwýnh'â ujarênh.

¹⁸ Be, arým ijabatânĥ mexkam ba ar amâ ikabên jarê. Dja gar amim ikabênja ma. Arým akati bôx 'ÿr. Arým mýjja kunî kute pykakôt amingrânĥ nhyĥ me kunî kute aminhinomâ amimênh 'ÿr. Dja akati bôx nhyĥ Kritu kurê djwýnh rax arým amirît gwaj arým omû. Kritu kurê djwýnh rax ja ne me arým ar amâ 'â ajarê. Nhyĥ kute amirît kukâm arým ajbir jakam kurê djwýnh kumex ne amirît ne. Kumex amirît nhyĥ me arým gwaj bamâ me arê gwaj kam kôt amim,

–Mrâmri arým gwaj bawÿr ô akati bôx 'ÿr. Ga, kukâm kurê djwýnh kumex arým amirîtja pumû, ane. Gwaj kam arým ja markumrêx. Ne amiwÿr akatija markumrêx. Ne amiwÿr me kunî kute aminhinomâ amimênh nhô akatija markumrêx.

¹⁹ Amrêbê ne Kritu kurê djwýnhja gwaj baje amim Jeju marjamê ro'â krî. Nhyĥ be, arým ne me Kritu bê amijo akêx ne ate ar ban gwaj baro'â krî kanga. Gwaj kam arým memâ bakaton abenmâ kum,

–Be, Kritu kurê djwýnh ne wâ, ane. Gwaj baro'â me krîkam djâm mrâmri me kute gwaj bakôt amim Jeju markumrêx? Kati. Me ren markumrêx ne ren Jeju bê amijo akêx kêt ne ren kator kêt. Nhyĥ be, kati. Me kute Jeju mar kêt'â kute amijo amirît kadjy ne me arým kato.

²⁰ Be, Kritu kurê djwýnh dja ar amâ 'êx ba. Dja me te ar amâ 'êx gar me mar prâm kêt kumrêx. Mýkam ne ar aje me mar kêt? Bir, Kritu mextîre ne axwe kêt kumrêx ne arým ar

amâ Karô jano nhyĥ arým ar ajo ba. Kute ar ajo bakam ar aje me kabên katât kunî mar ne aje Kritu kurê djwýnhja mar prâm kêt.

²¹ Djâm ar aje me kabên katât mar kêt kam ne ba ar amâ pi'ôk ja no'ôk ne? Kati. Ar aje me kabên katât markam ne ba ar amâ no'ôk ne. Be, me kute memâ 'êx bakam ne me kute me kabên katât kôt arênh kêt kumrêx. Ja ne gar arým aje mar.

²² Nhyĥ mýj me'ô ne 'êxnhîkumrêx? Bir, me 'êxnhî ne me memâ kum,

–Djâm Jeju'â ne Metîndjwýnh kute me banhô Bênjadjwÿrbê kumkati mênĥ got? Djâm Jejubê Kritu got? Kati. Atemâ. Nâm me 'â memâ anhÿro ba. Me ja ne me 'êxnhîkumrêx. Me kute Bâm japrÿn Kra japrÿ. Me ja ne me kubê Kritu kurê djwýnhkumrêx.

²³ Me kute Kra mar kêtja ne me kute Bâm mar kêt kumrêx. Me kute tu amim Kra markumrêxja ne me kute tu amim Bâmdjwý markumrêx.

²⁴ Me kute amrêbê ar amâ kukràdjâ jarênh dja gar 'amýnh týx ne tu amim markumrêx ne 'â adjukanga kêt. Ar aje Jejukôt amijo abikamênĥ krax djâkam me kute ar amâ kukràdjâ jarênhja dja gar 'â adjukanga kêt. Godja gar 'â adjukanga kêt jabej ne kam Kramê Bâmdjwý 'â adjukanga kêt.

²⁵ Nhyĥ kam Bâm gwaj bamâ,

–Dja gar ikôt atîn ne ar aba râ'â: râ'â ne, ane. Mrâmri ne gwaj bamâ ja jarênhkumrêx. Kabên pydjîn arê.

²⁶ Be, Kritu kurê djwýnh kute Metîndjwýnhbê gwaj bajo akêx prâm. Mekôt bajaxwemâ kubê gwaj bajo akêx prâm. Me'â ne ba ije ar amâ pi'ôk no'ôkja.

²⁷ Dja me te: kute ar ajo akêxmâ ar ajo ane. Mýkam? Bir, Metîndjwýnh kute ar amâ Karô janor nhyĥ kute ar ajamýnh týx ne ar ajo bakam. Karô kute ar ajo bakam djâm atemâ me'ô kute ar amâ, “Ota, me'ô 'êxnhî”, anhÿrmâ? Kati. Karôja ta dja ar amâ me 'êxnhî jarê. Ta ne kute ar amâ mýjja kunî, me kukràdjâ kunî jarênh ne katât kute ar amâ arênhkumrêx. 'Êxnhî kêt kumrêx. Amrêbê kute ar amâ kukràdjâ jarênh kôt dja gar mâ Kritu 'amýnh týxkumrêx ne tu amim markumrêx ne 'â adjukanga kêt. Nhyĥ kam me te: ar amâ 'êx ne kute ar ajo akêxmâ.

Metîndjwýnh kra ar'â ujarênh.

²⁸ Be, arým ijabatânĥ mexkam ne ba ar amâ ikabên jarê. Dja gar amim ikabênja ma. Dja gar amim Kritu 'amýnh týx ne 'â adjukanga kêt. Gwaj amim 'amýnh týx ne 'â badjukanga kêt nhyĥ arým gwaj bamâ amijo amirît. Gwaj bamâ amijo amirît gwaj kam arým bamâ uma kêt ne bapijâm kêt ne dja.

²⁹ Gar arým aje Jeju katât kute amijo baja mar. Me katât kute amijo baja kunidjwý

Metîndjwýnh arým meo kra nhyr me umar djá ny. Jadjwý gar arým aje mar.

3

¹ Me Babâm djwýnh ta ne arým gwaj bamâ, “Ikra ar”, ane. Djâm kam kum gwaj bajabê ngri? Kum gwaj bajabê:kumrêx. Nhyr be, gwaj babê Metîndjwýnh krakam me kute gwaj bamar kêt. Me kum Metîndjwýnh kính kêtja kute gwaj bamar kêt. Mýkam? Bir, me kute Jeju mar kêt kam ne me kute gwaj bamar kêt.

² Akmere, àpnhîre ar, jakim gwaj babê Metîndjwýnh krakumrêx. Ne kam mýj dja gwaj í bakute? Kon. Kraxje kute gwaj bamâ o amirít kêt rá'á gwaj baje mar kêt rá'á. Nhyr be, Jeju dja í gwaj bamâ amijo amirít gwaj arým prîne mexkôt omû. Nhyr kam ta amikôt gwaj badjwý gwaj bajo mex gwaj arým baje Jeju pyrâk. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

–Nâ. Dja ijo mex ba arým ije Jeju pyrâk, ane.

³ Gwaj bawýr Jeju bôxkam amakbê bamâ bamex prâm. Gwaj bamâ bamex kute ta mex pyrâk prâm. Ne kam kam amak djêje amijo mexo tê.

⁴ Nhyr be, me axwe ne me Metîndjwýnh kukràdjâ mar kêt ne kam amikrà ar o ba. Metîndjwýnh te memâ kum, “Kwârîk wânh ajaxwe kêt”, ane nhyr me arým kam amikrà ar o ban tu axwe.

⁵ Mýj kadjy ne Kritu ruw ne nâ kurûm katon ar ba? Bir, kute gwaj bamâ bajaxweo apêx kadjy ne katon ar ba. Ja ne gar arým aje markumrêx ne amim,

–Kute imâ ijaxweo apêx kadjy ne Jeju katon ar ba, ane. Djâm ta axwe'ô? Arkatî.

⁶ Me kute amim Jeju mar týxo ban 'ã ukanga kêtja ne me mã kum axwe prâm kêt. Nhyr be, me mã kum axwe prâm kute amim Jeju mar kêt.

⁷ Akmere, àpnhîre ar, me kute me axwe'ã 'êx ne ar amâ, “Me axwe kêt”, anhýrkam kwârîk wânh gê me'ô o ar anoo biknor kêt. Djâm me axwe mex? Katî. Me katât kute amijo babit ne me mex. Jeju kôt me mex.

⁸ Nhyr be, me kute arek axweo ba prâmja ne Xatanaj meo ba. Mýkam? Bir, Xatanaj adjâkamâ axwe krax ne kute arek axweo ba prâm. Kam ne arým ne nâ kurûm katon ar ba. Metîndjwýnh Kra kute Xatanajo àpanh kadjy ne kato. Dja o apa nhyr arým meo ba kêt nhyr me arým axwe kêt. Ja kadjy ne nâ kurûm katon ar ba.

⁹ Metîndjwýnh kute meo krakam ne me arým umar djá ny. Kam ne me arek kute axweo ba prâm kêt. Metîndjwýnh Karô* kute mýjja 'y pyrâk ne memâ wadjân me

kadjwýnhbê nhý, me axwebê áptáro nhý. Kam ne me te kute arek axweo bamâ. Metîndjwýnh kute meo krakam ne me te arek axweo bamâ.

¹⁰ Mýj xêbê ne Metîndjwýnh kra ar? Bir, Metîndjwýnh kra ne me kum axwe prâm kêt ne kum kamy jabê. Kum gwaj baje Jeju kabênkôt o bakamyja jabê. Kum kamy jabê gwaj arým kôt memâ bakaton me omû. Me jabê ne Metîndjwýnh kra ar. Ja ne gwaj omû. Mýj xêjabê ne Xatanaj kra ar? Bir, Xatanaj kra ne me kum axwe prâm ne kum gwaj bakamy jabê kêt gwaj kam arým kôt memâ bakaton me omû. Me jabê ne Xatanaj kra ar.

Me kum aben jabê'ã kute memâ karô.

¹¹ Ba ar amâ arê gar ama. Metîndjwýnh ne memâ kum,

–Dja ga me amâ aben jabê, ane. Ja ne gar aje amim Jeju marmo kraxkam aje mar ne mar rá'ã.

¹² Be, me bakukâmâre Kaî ne arým kamy bí. Kwârîk wânh gar Kaî kôt ã amijo anhýr kêt. Xatanaj ne Kaîo ba nhyr arým kamy bí. Mýkam ne kamy bí? Bir, ta àpênh jaxwe prâmkam nhyr kamy katât kute amijo ba prâmkam.

¹³ Bir, akmere, àpnhîre ar, godja me kum Metîndjwýnh kính kêtja kum ar akurê jabej. Kwârîk wânh ar amim,

–Je tô mýkam ne me ã ijo ane? anhýr kêt.

¹⁴ Amrêbê gwaj bajaxwekam ne gwaj me biknor tokry djâkam bamôrmâ. Djâm jakim kam gwaj bamôrmâ? Katî. Jakam ne gwaj arým Metîndjwýnhkôt batîn ne ar baba rá'ã: rá'ã ne. Mýjkôt dja gwaj ja markumrêx, ne amim,

–Mrâmri ne arým Metîndjwýnhkôt itîn ne ar iba rá'ã: rá'ã ne, ane. Bir, gwaj arým mrâmri bamâ bakamy jabêkumrêxkôt. Dja gwaj bamâ bakamy jabêkumrêx ne arým amim,

–Mrâmri dja ba arým Metîndjwýnhkôt itîn ne ar iba rá'ã: rá'ã ne. Ga, arým imâ ikamy jabêkumrêxja pumû, ane. Gwaj kam arým ja markumrêx. Ne kam kôt batîn ne ar baba rá'ã: rá'ãja markumrêx. Nhyr be, me kum kamy jabê kêtja ne me me biknor tokry djâkam môrmâ rá'ã.

¹⁵ Me kum kamy kurê kunî ne me kute me par djwýnh pyrâk. Ne kam me par djwýnh dja Metîndjwýnhkôt tîn ne ar ba kêt. Ja ne gar arým aje mar.

¹⁶ Nhyr be, Jeju mrâmri kum gwaj jabêkumrêxkam arým gwaj bapânh ty. Gwaj ren bamâ aben jabê kute Jeju kum gwaj bajabê ne gwaj bapânh tyk pyrâk. Nhyr me ren arým kute gwaj bakamy'ônh bînmâ. Gwaj ren bamâ bakamy jabêkumrêxkam ren arým memâ kum,

* 3:9 Metîndjwýnh Karô ne kabêno memâ amak bô nhyr me umar djá nyn arým kum axwe prâm kêt. Dja ga 'ã Ped k 1.23, Xij 1.18, Mat 13.3-23, Dju r 1.13, 3.5 jarêh ama.

—Ba dja ga me ibi gê ikamy tîn ne, ane. Gwaj ren bamã abêkumrêxkam gwaj ren â memã ane.

¹⁷ Nhyem be, me'õ nhõ mýjja nhyem kamy nhõ mýjja kêt. Nhyem arým omũ. Omũnho nhý:n kam arým amim,

—Je, djãm ije amikutã kum inhõ mýjja kwý nhõrmã? Kati. Dja ba kum õr kêt, ane. Djãm tãmwã ne Metîndjwýnh kõt kum kamy jabê got? Kati.

¹⁸ Be, arým ijabatãnh mexkam ne ba ar amã ikabên jarê. Dja gar amim ikabên ma. Kwãrik wãnh gwaj bajajkwa kajgokambit memã, “Imã me abêkumrêx”, anhýr kêt. Gwaj bakabên kwý kajgokumrêx. Ate dja gwaj bamã aben jabêkumrêx ne abenmã mýjja ngãn abenmã apê.

¹⁹ Dja gwaj bamã me abêkumrêx ne kam arým markumrêx. Metîndjwýnh arým kute gwaj bajo aminhõkumrêx markumrêx. Ne kam arým amim,

—Mrãmri ne Metîndjwýnh arým ijo aminhõkumrêx, ane. Ne kam ja markumrêx ne ate bakrãn badjumar mex ne ar baba.

²⁰ Nhyem be, godja gwaj banhõkre kadjwýnhbé amiman amim,

—Djãm mrãmri Metîndjwýnh kabên kõt imã me abêkumrêx? Kati. Imã me abê rerekre, ane. Gwaj amiman arým badjumar punu. Ne kam ajte amim,

—Metîndjwýnh ne kute mýjja kunĩ mar ne kute inhõkre kadjwýnhbé ikabên mar mexkumrêx. Ta dja imã týx jadjã, ba arým imã me abêkumrêx, ane. Dja gwaj ã Metîndjwýnh'ã amin anen arým amikam badjumar punu kêt ne.

²¹ Nãr atekam baje banhõkre kadjwýnhbé amim bakabên markam amim,

—Kati. Metîndjwýnh kabênkõt imã me abêkumrêx, anhýr jabej ne arým bamã Metîndjwýnh puma kêt.

²² Ne kam tu kute gwaj bamã mýjja nhípêxo kum a'uw nhyem arým gwaj bamã ipêx. Mýkam? Bir, gwaj baje kabên mar ne kõt amijo baba nhyem gwaj bakam kínhkam dja arým gwaj bamã ipêx.

²³ Metîndjwýnh ne gwaj bamã,

—Dja gar tu amim Ikra Jeju Kritu markumrêx ne ar amã aben jabê, ane. Gwaj kabên ja man kõt ar amijo baba. Tãm ne ja.

²⁴ Dja gwaj Metîndjwýnh kute abenã gwaj bamã karõja man kam kabên kõt ar amijo baba. Ne kam arým Metîndjwýnh kõt ar baba. Nhyem kam arým gwaj bakadjwýnhbé amijo kajkep. Djãm mrãmri ne Metîndjwýnh gwaj bakadjwýnhbé mã amijo kajkep kumrêx? Mýjkõt ne gwaj ja ma? Bir, Metîndjwýnh ne gwaj bamã Karõ jano. Karõ ta dja gwaj bamã,

—Arým ne Metîndjwýnh akadjwýnhbé amê amijo kajkep, ane. Kam dja gwaj ja markumrêx, Metîndjwýnh gwaj bakadjwýnhbé amijo kajkepeja markumrêx.

4

Me kute me mex jabej me kabimã.

A Dju 7

¹ Akmere, àpnhíre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên. Dja gar amim ikabênja ma. Dja me ar awýr bõx jabej ne ar amã,

—Metîndjwýnh kukwakam ne ba ar amã 'ã ajarê, anhýr jabej. Kumrêx dja gar amim me kabin me mrãmri Metîndjwýnh kabên kõt kabên katãtmã akato. Mýkam? Bir, me ta kute amijo Metîndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh ne amijo 'êx baja ne krãptĩ. Ne kam arým pyka kunĩkõt apõx ne ar ba. Kam dja gar amim me kabi.

² Mýj dja gwaj amim me kabin memã bajapõx on? Bir, dja gwaj me kabên ma nhyem me memã kum,

—Be, mrãmri ne Jeju Kritu kãjkwa kurũm ruw ne nã kurũm katon ar ba, ane. Godja me ã memã anhýro ba jabej. Me wã dja gwaj me markumrêx. Nãm me amijo 'êx kêt ne mrãmri Metîndjwýnh kabên kõt kabênkumrêx.

³ Nhyem be, me kute memã anhýr kêt ne ate memã kum,

—Be, kati. Nhýnh ne Jeju Kritu kãjkwa kurũm ruw ne nã kurũm katon ar ba? Kati, anhýro ba. Me kute memã ja jarênhõ ba ne me amijo 'êx ne Metîndjwýnh kabên kõt kabên kêt. Kritu kurê djwýnh'õ ne ja. Ja ne me arým ar amã arê. Kritu kurê djwýnh rax bõxmã arê. Bõx kukãm ne kurê djwýnh kwý arým jakam katon mekõt ar ba.

⁴ Akmere, àpnhíre ar, Metîndjwýnh kõt gar arým akabên aba. Gar arým kam kurê djwýnhõ apa. Mýjkõt ne gar o apa? Bir, Jeju ar akam ýrkõt. Jeju ne ar ajo ban týxo kute pykakam kurê djwýnh kunĩ jakrenh mexi.* Gar kam kukwakam arým meo apa.

⁵ Me kum Metîndjwýnh kính kêtja kõt ne Kritu kurê djwýnh amijo ba. Ne kam me kabên kõt kabên. Nhyem kam me kum Metîndjwýnh kính kêtja arým kum Kritu kurê djwýnh kính ne me kabên maro ba.

⁶ Nhyem be, ar ba ne bar ije memã Metîndjwýnh kabên jarênhkam mrãmri memã kabên jarênhkumrêx. Me kute ar ikabên markumrêxja gwaj arým me'ã abenmã,

—Mrãmri kute Metîndjwýnh markumrêx. Ga, kute Metîndjwýnh kabên markumrêxja pumũ. Mrãmri kabênkumrêx, ane. Nhyem be, me kute ar ikabên mar kêtja gwaj arým me'ã abenmã kum,

* 4:4 Djãm pykakambit kurê djwýnh nhyem týxo kute akrenh Kati, kãjkwakamdjwý. Jeju ne týxo kute kurê djwýnh kunĩ jakrenh mexi. Epedju 1.21-22 dja gar arênh kõt ama.

—Kati. Kute Metîndjwýnh mar kêt. Ga, kute Metîndjwýnh kabên mar kêtja pumû. 'Ëxnhîkumrêx, ane. Gwaj â amim me kabio anen arým memâ bajapôx ne arým me kuma. Me kabênkumrêx jabej nâr me 'ëxnhî jabej arým memâ bajapôx ne me kuma.

Me kum aben jabêmâ.

Mat 22.39; Dju r 13.34; Gar 5.14; Ped k 1.22

⁷ Akmere, âpnhîre ar, imâ ar ajabêkam ne ba ar amâ ikabên. Me kute amim Metîndjwýnh markôt ne me kum aben jabê. Kam gwaj bamâ aben jabê. Mýj xêbê ne Metîndjwýnh kra ar? Bir me kum me abêbit ne mebê Metîndjwýnh kra. Metîndjwýnh kra ne me umar djâ ny. Me kum me abêbit ne me kute Metîndjwýnh mar.

⁸ Ta kum me abê nhym kam me arým kôt kum aben jabê. Kam, me kum me abê kêt kute Metîndjwýnh mar kêt.

⁹ Metîndjwýnh kum gwaj bajabê. Mýjkôt ne gwaj baje ja mar. Bir, nâm arým gwaj bawýr Kra djwýnh jano. Kra pydji jano nhym pykakam bôx. Gwaj kôt batîn ne ar baba râ'â: râ'â kadjy. Kam ne gwaj baje Metîndjwýnh kum gwaj bajabêja markumrêx ne amim,

—Nâ. Metîndjwýnh kum ijabê:kumrêx, ane.

¹⁰ Mrâmri kum gwaj bajabêkumrêx. Djâm gwaj ba bamâ Metîndjwýnh jabê? Kati. Ta ne kum gwaj bajabê. Kum gwaj bajabên kam arým Kra jano nhym nâ kurûm katon ar ba. Gwaj bajaxwe: nhym Metîndjwýnh gwaj bajaxwekam ngyrk. Nhym Kra arým gwaj bajaxweo pânih ne Metîndjwýnhmâ gwaj bakam ngyrko apêx, gwaj bakam Metîndjwýnh ngyrko apêx.

¹¹ Metîndjwýnh kute â kum gwaj bajabêo anhýrkam gwaj ren kudjwa bamâ aben jabê. Akmere, âpnhîre ar, imâ ar ajabêkam ne ba ar amâ ikabên. Dja gar amim ikabênja ma.

¹² Djâm me'ô ne arým kâjkwakam Metîndjwýnh pumû? Kati. Me'ô ne kute omûnh kêtumrêx. Kwârîk wânih gwaj omûnh kêt. Godja gwaj bamâ aben jabê nhym Metîndjwýnh arým gwaj bakadwýnhbê mâ amijo kajkep. Gwaj kam bamâ Metîndjwýnh jabê týxo amû amikamênho môn bamâ abê tý:x ne.

¹³ Metîndjwýnh ne arým gwaj bamâ Karô jano nhym arým ar gwaj bajo ba. Gwaj kam baje Metîndjwýnh kute ar gwaj bajo ban gwaj bakadwýnhbê amijo kajkepja markumrêx ne amim,

—Nâ. Kute ar ijo ban ikadwýnhbê amijo kajkepumrêx, ane.

¹⁴ Ar ba ne bar arým Kra pumûnho iba. Mrâmri ne me Babâm djwýnh arým Kra jano nhym bôx. Kute pykakam me axwe kunî pytarmâ ne me'ýr bôx.

¹⁵ Me kute memâ kum,

—Mrâmri Jejubê Metîndjwýnh Krakumrêx, anhýro baja. Me ja ne me kute amim maro ba. Nhym Metîndjwýnh mrâmri me kadwýnhbê mâ amijo kajkep ne amikôt ar meo ba.

¹⁶ Metîndjwýnh kum gwaj bajabê gwaj arým tu amim markumrêx ne amim,

—Mrâmri, kum ijabêkumrêx, ane.

Me kum aben jabê japôx djâbê ne Metîndjwýnh. Ta ne kum me abê nhym kam me kôt arým kum aben jabê. Metîndjwýnhkam me kum aben jabê japôx djâkam ne me mâ kum aben jabê. Ne kam me mâ kum aben jabêja Metîndjwýnh amikôt ar meo ban me kadwýnhbê mâ amijo kajkep.

¹⁷ Dja Metîndjwýnh â gwaj bajo ane gwaj kam kôt bamâ abê týxo amû amikamênho mō. Gwaj kam arým bamâ abê tý:x ne. Nhym kam Metîndjwýnh nhô akati arým bôx. Kute memâ axwe pânih jarênh djâ nhô akati bôx. Gwaj kam bajbit bamâ uma kêt ne dja. Mýkam? Bir, pykakam gwaj ar babari gwaj bamâ abêkam. Gwaj bamâ abê kute ta kum gwaj bajabê pyrâk. Kam dja gwaj bamâ uma kêt ne dja.

¹⁸ Ga, me prîne kum me abêkumrêxkam arým kum me uma kêtumrêxja pumû. Mýkam? Bir, me kute meo bikênih karô ne me kum me uma. Me kum me umakam ne me prîne kum me abê mex kêt râ'â.

¹⁹ Mýkam ne gwaj bamâ Metîndjwýnh jabê? Bir, ta kumrêx ne kum gwaj bajabê gwaj kam arým bamâ abê.

²⁰ Nhym kam gwaj baje Jeju kabênkôt me'ôo bakamyja, gwaj bajô jâm bamâ kurên jâm memâ kum, "Imâ Metîndjwýnh jabêkumrêx", ane. Kati. Nâ gwâm bajêx. Gwaj baje bakamy pumûnhkam ne gwaj bamâ kurêkam te bamâ Metîndjwýnh pumûnh kêtja jabêmâ.

²¹ Metîndjwýnh arým gwaj bamâ 'â karôn gwaj bamâ,

—Djâm ar amâ ijabê? Dja gar amâ akamydjwý jabê, ane. Kam dja gwaj bamâ bakamy jabêkumrêx.

5

Me kute tu amim Metîndjwýnh Kra markumrêx'â ujarênh.

¹ Mýj xêbê ne Metîndjwýnh krakumrêx? Bir, me kwý î pýnhkôt kute mâ amim,

—Mrâmri ne Jejubê Kritu. Mrâmri ne Metîndjwýnh Jeju'â me banhō Bênjadjwýrbê kumkati mênhkumrêx, anhýrja. Me kute mâ amim anhýr ne tu kute amim markumrêx ja ne mebê Metîndjwýnh krakumrêx ne umar djâ ny. Ne kam mebê Metîndjwýnh krakam me kum Metîndjwýnh jabê. Djâm Metîndjwýnhbit me kum abê? Kati. Amibu'â

mebê Metîndjwýnh kradjwý ne me arým kum me abê.

² Djâm mrâmri ne gwaj bamã amibu'ã Metîndjwýnh kra ar abêkumrêx? Mýj kôt dja gwaj arým ja markumrêx? Bir, dja gwaj bamã Metîndjwýnh jabên kabên man kôt ar amijo baba. Ne kam kôt arým bamã kra ar abêja markumrêx ne arým amim,

—Nã. Imã Metîndjwýnh kra ar abêkumrêx, ane.

³ Dja gwaj kute me kute katãt amijo ba'ã memã karökôt kabênja man kôt ar amijo baban kam arým bamã Metîndjwýnh jabêkumrêx. Djâm gwaj baje kabên mar ne te kôt amijo babamã? Kati. Gwaj kôt amijo babaja babê týx kêt.

⁴ Mýkam? Bir, me kum Metîndjwýnh kînh kêtja te gwaj bamã amikukràdjã jarê gwaj bamã me kukràdjã kînh kêt. Metîndjwýnh ne arým gwaj bajo kra gwaj arým badjumar djã ny. Kam gwaj bamã me kukràdjã kînh kêt ne kôt amijo baba kêt. Ne tu amim Metîndjwýnh markumrêx ne arým me kukràdjã kôt amijo baba kêt.

⁵ Mýj xêja ne me kute me kukràdjã mar kêt ne kôt amijo ba kêt? Bir, me kute tu amim Jeju markumrêxbit. Me kute mã amim,

—Mrâmri Jejubê Metîndjwýnh Krakumrêx, anhýro ba. Me jabit ne me kute me kukràdjã mar kêt ne kôt amijo ba kêt.

*Metîndjwýnh kute memã Krao amirít.
Dju r 5.31*

⁶ Ne kam mýj ne Metîndjwýnh arým gwaj bamã Kra jarênho amirít on? Bir, Kra Jeju Kritu bôx ne nã kurúm kato. Ne kam arým abatãnh ne. NhyM Metîndjwýnh kute arênho amirít kadjy Djuão arým ngómã adjã. Ngómã adjã nhyM kam túmrãm arým kamró prôt ne arým ty. Djâm ngómã adjãrkambit Metîndjwýnh gwaj bamã Kra jarênho amirít? Kati. Kamró prôt ne tykkamdjwý kute o amirít. NhyM kam Metîndjwýnh Karôdjwý ajte Kra'ã amijarênho amirít. Karô mrâmri katãt kute kabên jarênhkumrêx.

⁷ Be, Metîndjwýnh arým Kra jarênho amirító amãnhkrut ne ikjêkêt.

⁸ Karökôt o amirít. Ngómã adjãrkam o amirít. Kamró prôt nhyM tykkam o amirít. Kuníkôt ne Metîndjwýnh kabên pydji.

⁹ Pykakam me kute mrâmri gwaj bamã mýjja'ã amijarênho amirítkam gwaj abenmã kum, "Mrâmri ne amijarênhkumrêx", ane. NhyM be, Metîndjwýnh kute Kra'ã amijarênho amirítjakam kabên katãto kute me kuní jakrenh. Kam me kuní ren abenmã kum,

—Mrâmri Jejubê Metîndjwýnh Krakumrêx, ane.

¹⁰ Me kute tu amim Metîndjwýnh Kra markumrêx ne me amim,

—Mrâmri ne Jejubê Metîndjwýnh Krakumrêx, anen amikadjwýnhbê markumrêx. NhyM be, me kute amim Metîndjwýnh mar kêt ne me Jeju me'ô 'êxnhí pyrãk. Mýkam? Bir, mrâmri Metîndjwýnh kute Kra'ã amijarênho amirítkamrêx nhyM me kute amim mar kêtka me ne me me'ô 'êxnhí pyrãk.

¹¹ NhyM Metîndjwýnh arým amijarênho amirít ne memã kum,

—Me kute tu amim ikra markumrêx arým ikôt tîn ne ar ba rá'ã: rá'ã ne, ane.

¹² Me kute Krao aminhõja ne kôt tîn ne ar ba rá'ã: rá'ã nhyM me kute Metîndjwýnh Krao aminhõ kêtja kôt tîn kêtkaumrêx ne.

¹³ Ar aje tu amim Metîndjwýnh Kra markumrêx ar. Ar amã ne ba ikabên ja'ã pi'ók no'ók ne. Mýj kadjy? Bir, ar aje pi'ókka ikabên jarênh ne mar kadjy. Dja gar aman tu amikukãm kôt atîn markumrêx. Metîndjwýnhkôt atîn ne ar aba rá'ã: rá'ãja markumrêx ne amim,

—Nã. Dja ba kôt itîn ne ar iba rá'ã: rá'ã ne, ane. Dja gar pi'ókka ikabên jarên aman kam arým tu amikukãm ja markumrêx. Metîndjwýnhkôt atîn ne ar aba rá'ã: rá'ãja markumrêx.

¹⁴ Dja gwaj ja man arým Metîndjwýnhmã mýjjaao a'uw. Ta kute amim gwaj bajã karô kôt o a'uw ne kum,

—Aje ijã amim karô kôt dja ga ã imã mýjjaao ane, ane. Dja gwaj ã kum ane nhyM arým gwaj bama. Ja ne gwaj baje markumrêx.

¹⁵ Kute gwaj bamarkumrêx dja gwaj kuman arým amim,

—Mrâmri dja kôt ã imã mýjjaao ane, ane. Dja gwaj amim anen arým kute gwaj bamã mýjjaao anhýr kadjy baje amimarkumrêx ne amiwýr baje mýjjaao badjã wýrja markumrêx.

Me axwe'ã ujarênh.

¹⁶⁻¹⁷ Apýnh me axwe djãri kuníkôt ne me axwe. Ne kam kwý pãnh tyk kêt. NhyM be, atemã me axwe'ô pãnh dja arým ty. Godja me'ô me kute Jeju kôt abeno kamy 'ô pumü, axwe kôt omü. Gêdja o Metîndjwýnhmã a'uw ne kum,

—Djünwã, amã ikamy kaprî. Kwãrîk wãnh kum axweo pãnh kêt, ane. Dja ã kamyo Metîndjwýnhmã à'wýro ane. NhyM arým kum axweo pãnh kêt nhyM tyk kêt ne tîn ne. Nãr me axwe 'ökôt. Kôt me tykkumrêxja. Djãm o kute Metîndjwýnhmã à'wýrmã? Kati. Dja mrâmri kôt ty.

¹⁸ Metîndjwýnh kute memã amak bõnh nhyM me umar djã nyja kuní kum axwe prãm kêt. Jadjwý ne gwaj markumrêx ne amim,

—Nã. Me umar djã ny kuní kum axwe prãm kêt, ane. Nãm me amijaxwe kêt kadjy amijãno djan kum axwe prãm kêt.

Nhym kam Xatanaj te kute amiwÿr meo akêx nhym me ro'ã axwemã.

¹⁹ Metîndjwÿnh ne arÿm gwaj bajo kra. Nhym be, Xatanaj arÿm amikôt me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kunî ar o ba. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

—Nã. Metîndjwÿnh ne arÿm ijo kra. Nhym be, Xatanaj arÿm amikôt me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kunî ar o ba, ane.

²⁰ Metîndjwÿnh Kra ne arÿm bôx. Katât kabêñ ne katât kute amijo bakumrêx. Ne kam gwaj baje Kra katâtkumrêxkôt mar kadjy arÿm gwaj bamã bajamak bô. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

—Nã. Arÿm ne Kra bôx ne imã ijamak bô. Ije ta katâtkumrêx mar kadjy arÿm imã ijamak bô, ane. Nhym kam Kra Jeju Kritu arÿm amim gwaj bapytà. Katâtkumrêxja arÿm amim gwaj bapytà. Mrãmri kubê Metîndjwÿnhkumrêx. Gwaj kôt batîn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Jadjwÿ ne gwaj baje arÿm tu amim markumrêx.

²¹ Akmere, àpnhîre ar, mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêx me kute kum amijarênhja ne kumex. Dja gar amijãno dja. Mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêx'ÿr aje amijo akêx kêt kadjy amijãno dja. Tãm ne ja.

Djuão kute atãri pi'òk no'òk ne ja.

Jejukòt ba djwýnhbê Djuão ne òbikwa nimê kra arkum pi'òk no'òk ne. Jeju kòt ne o kanikwýnh ne arkum pi'òk no'òk ne. Kute o týx ne kute kum me 'èxnhĩ bõxmã arènhmã ne pi'òk no'òk ne. Me 'èxnhĩ kute Metíndjwýnh kabèn kêt jarènh ne kute me noo biknormã bõxmã.

Nãm kum,

—Kwãrik wãnh me ja mar kêt ne mekòt amijo aba kêt. Dja ga amijã ano týx ne me jamã kre rax. Nãm à Djuão òbikwa nimê arkum ane.

¹ Ba ibê Djuão. Ibê Jeju nhõ me jao iba djwýnh'ò ne ba ar amã pi'òk no'òk ne. Nã àpnhĩre, Metíndjwýnh ne amijo apytã. Ba kam akramê ar amã pi'òk no'òk ne. Mrãmri imã ar ajabêkumrêx. Djãm bajbit? Kati. Me kunĩ kute Metíndjwýnh kabèn katàtkumrêx ja mar ja ne me adjwýnhdjwý kum ar ajabê.

² Metíndjwýnh kabèn katàtkumrêx. Gwaj baje bakadjwýnhbê mar týx rà'ã ne baje o bajamak kêt kati prãm kêtumrêx.

³ Me Babãmbê ne Metíndjwýnh. Krabê ne Bènjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprikumrêx* gar adjumar mex rà'ã. Ar katãt kute kabèn jarènhkumrêx ne kum ar ajabêkumrêx. Gê ar amê amijo kajepek.

Me kum aben jabê'ã kute memã karõ.

⁴ Nã àpnhĩre, akra kwý ne kòt ar amijo ba ba omũn ikĩnhkumrêx. Nãm ar kute Metíndjwýnh kabèn katãt markumrêx ne kòt ar amijo ba ba kòt ar omũ. Me Babãm ta ne 'ã gwaj bamã karõ. Kòt amijo baba'ã gwaj bamã karõ nhyr ar arým kuma. Ne kam arým mrãmri kòt amijo bakumrêx ba kòt ar omũn arým ikĩnhĩre.

⁵ Ne kam àpnhĩre ar, jakam ajte ar amã arê. Djãm me kabèn ny ne ba ar amã arê? Kati. Gwaj baje amim Jeju mar kraxkam baje kabèn marja tãm dja ba akubyn ar amã arê. Gwaj bamã aben jabêmã. Ja dja ba ajte ar amã arê.

⁶ Mýj dja gwaj nèn bamã aben jabê? Bir, dja gwaj Metíndjwýnh kabèn man kòt ar amijo baban arým bamã aben jabê. Mýj ne kabènkam kute? Bir, tãm ne gar aje amim Jeju mar kraxkam arým ama. Ar amã aben jabê ryti pydjimã. Ja ne gar ama ba ajte ar amã arê.

Me amijã no týxmã, me 'èxnhĩ kute me noo biknor kêt kadjy.

Dju k 4.1

⁷ Be, arým me 'èxnhĩ krãptĩ ar ba. Nãm me memã kum,

—Djãm mrãmri ne Metíndjwýnh Jeju Kritu jano nhyr pykamã bõx ne nã kurũm katon ar ba? Kati, nãm me 'èx, anhyro ba. Me kute ã memã anhyro bakam mrãmri 'èxnhĩkumrêx. Mebê Kritu kurê djwýnh.

⁸ Dja gar aminêje me 'ãno dja. Me kute ar anoo biknor karõ me 'ãno dja. Ga wãkam arým Kritumã adjãpènh 'ãtũm. Nhyr Metíndjwýnh arým ar amã akĩnh djã jarê. Dja ar amã kungã. Nãr, godja gar aminêje me 'ãno adjãm kêt jabej, nhyr me arým ar anoo biknor jabej. Nhyr kam Metíndjwýnh arým ar amã òr kêt.

⁹ Me kute Metíndjwýnh kabèn mar kêt ne kam amikrà ar o ban ajte kute arek Kritu kabèn kòt amijo ba kêtja ne Metíndjwýnh kute meo ba kêtumrêx. Nhyr be, me kute arek Kritu kabèn kòt amijo baja me Babãmbê Metíndjwýnh kute meo ba nhyr ajte Kradjwý kute meo ba.

¹⁰ Godja me'ò bõx ne 'èx ne Kritu kupa'ã ar amã ajarê kwãrik wãnh kum aminhũrkwã jarènh kêt. Ne kwãrik wãnh pa kjènh kêt. 'Èx ne kupa'ã ar amã 'ã ujarènhkam dja gar pa kjènh kêt.

¹¹ Dja gar pa krij nhyr me arým ar ajã,

—Arým ne ar amijã kumê. Ga, ar kòt bawã pumũ, ane. Gar kam arým kòt ar gadjwý Kritu'ã ajèx pyrãk.

¹² Nã bãm bit pi'òkjakam ar amã ikabèn kumex jarènh prãm. Ba kam amim,

—Kati. Kwãrik wãnh ba pi'òkkam ikabèn kunĩ jarènh kêt. Dja ba tèn arkam bõx ne ijajkwao arkum arê, ane. Dja ba ar amã ane gwaj kam arým abenkam bakĩnhkumrêx. Ja kadjy ne ba amima.

¹³ Akanikwýnhkam kradjwý amã amikabèn mex jarê. Metíndjwýnh kute amijo akanikwýnh pytar tãm kra ne amã amybým amikabèn mex jarê. Tãm ne ja.

* 1.3 Djãm ar ga ne gar adjukapri nhyr ar pãnh arým kum ar akapri Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprikumrêx.

Djuão kute pi'ôko ino rer no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbé Djuão ne ôbikwa myjamã pi'ôk no'ôk ne. Ôbikwaja ne ar apýnh pyka djari memã Jeju'ã ujarênh tēmja amiwýr aro wadjã ne arkum kabên mex jarê ne arkum mýjja ngã ne ar kujate nhym ar tē. Kute arek o anhýr rá'ãmã ne kute kubê me'ô jaxwe pymamã ne kum pi'ôk no'ôk ne.

¹ Akmere, Gaju. Ba ibê Djuão ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Ibê Jeju nhô me jao iba djwýnh'ô ne ba amã pi'ôk no'ôkkam ikabên jarê. Metíndjwýnh kabên katátkôt imã ajabê.

² Akmere, Metíndjwýnhmã arým amexkumrêx ba arým ama. Ne kam Metíndjwýnhmã ajo a'uw ga amex kôt adjumar mex. Adjã kêtjwýo ane. Ga adjumar mex ne adjã kêtja ne ba imã kínhkumrêx.

³ Be, Jeju kukwakam gwaj bakamy ar arým nính iwýr bôx ne imã ajarê. Nãm ar imã,

—Be, Onj Gaju kute Metíndjwýnh kabên katát markumrêx ne kabên kôt kute amijo ba mexkumrêx, ane. Ba ar kute ajarênhja man ikínhkumrêx.

⁴ Nã bãm memã Jeju'ã idjujarênh nhym me kute ikabênkôt Jejuo aminhõ. Ba kam mã itēm nhym me nính imã me'ã ujarênh ne kute imã,

—Onj ar kute akabên kôt Jejuo aminhõja Metíndjwýnh kabên man kôt kute katát amijo bakumrêx, anhýr. Me kute ã imã anhýrkam ikínhkumrêx.

Gaju kute meo djuw mexkam Djuão kute amikính jarênh.

⁵ Akmere Gaju, Jeju kukwakam gu bakamy kwý ne awýr bôx, ga anhõdjãnh ne aro djuw mex. Nã gãm te ar nokre pumũnh kêt ne tu aro djuw mex. Ne kam Metíndjwýnh kabên kôt amijo abakumrêx. Aje me bakamyo djuw mex kuníkôt ne ga kabên man kôt amijo aba mexkumrêx.

⁶ Gwaj bakamya kwý arým nính ar iwýr bôx ne ar imã ajã ajarênh ajte me kute Jeju mar kunjãmã ajã ajarênh memã kum,

—Onj Gaju kum ar ijabê:n ôdjãnh ne ar ijo djuw mex, ane, ba arým ar kuman ajte ama. Dja ar ajte awýr bôx ga amũ ajte ar mör kadja arkum mýjja'ô ngã. Arkum djwý, pi'ôk kapri ngã. Metíndjwýnh kabênkôt arkum angã.

⁷ Mýkam dja ga ã arkum ôro ane? Bir, ar Jeju'ã ujarênh kadja mörkam. Nhym be, jakam me kute Jeju mar kêt kwý bit kute gwaj bakamyjamã ô mýjja nhõrmã nhym ar kute amim byr kêt. Me kute Jeju mar kêt kam

gwaj bakamy ar kute mebê byr kêt. Ne kam arým mã mö.

⁸ Mýj xêja dja gwaj bakamy arkum mýjja ngã? Djãm me kute Jeju mar kêt? Kati. Me kute amim Jeju mar dja gwaj bakamy arkum mýjja ngã nhym ar arým tē. Jeju kabên katát jarênh kadja tē. Gwaj ba dja gwaj arkum mýjja ngã. Ne kam arým ar ro'ã apê.

Djoti kute amijo bēnjadjwýr rax prãm.

⁹ Amrêbê ne ba wãm ar aje amim Jeju marjamã pi'ôk no'ôk ne. Gar arým inhõ pi'ôk jarênh ikabên ma. Nhym be, wãkam Djoti kute ikabên mar prãm kêt. Djoti ta ne amijo bēnjadjwýr rax prãm. Me kute amim Jeju markam ta amijo bēnjadjwýr rax prãm. Bēnjadjwýr rax prãmje ne kute ikabên mar prãm kêtumrêx.

¹⁰ Dja ba ar akam itēm ne ibõx jabej ne arým ar amã Djoti jarê. Nãm ikãxã kabên punure jarênh ba. Amrêbê jakam gwaj bakamy kwý wãm ar awýr tēn ar akam bõx. Ar kute ar amã Metíndjwýnh kabên jarênh kadja ar akam bõx. Nhym kam Djoti kute ar pa kjênh kêt ne arkum aminhürkwã jarênh kêt. Gar akwý ar aje arkum aminhürkwã jarênh prãm nhym Djoti arým ar abê aptãn ar amã,

—Aje, jakam dja gar ar ikôt abikprõnh kêt, ane. Ne ar aje amim Jeju mar bikprõnh djã nêje ar ajano.

¹¹ Akmere, kwãrik wãnh me axwe'ã amijakre kêt. Me mex'ã dja ga amijakre. Me mex ne me Metíndjwýnh kôt ar amijo ba. Nhym me axwe kute Metíndjwýnh mar kêtumrêx.

¹² Be, me kunĩ ne me me bakamy Temexu mex jarê. Nãm me 'ã abenmã kum,

—Metíndjwýnh kabên katát kôt ne Temexu amijo ba gwaj arým omũ, ane. Ar badjwý ne bar Temexu mex jarê ga ar ijênhĩ kêt kôt aje arým ar imar.

¹³ Nã bãm bit ije amã ikabên kumex jarênh prãm. Ne kam ije pi'ôkkam amã arênh prãm kêt.

¹⁴ Ije amikrà kêt ne awýr itēm mã. Dja ba awýr bõx gu banhýtãri abenmã bakabên jarê. Ja kadja ne ba amima.

¹⁵ Gê Metíndjwýnh ajo djuw mex ga adjumar mex rá'ã. Be, jakam gu banhõbikwa ar arým amã kabên mex jarê ba kuman arým pi'ôk jakam wãm amã arê. Ga apýnh aje gu banhõbikwa nhidji mar kôt arkum ar idji jarênh arkum ikabên mex jarê. Tãm ne ja.

Djuda kute memã pi'ôk no'ôk ne ja.

Jeju kamy 'ôbê ne Djuda. Nãm ar aben djâkam nõ. Jeju kumrêx kato nhyt tûmrãm Xijagumê Djudadjwý Marij kurûm kato. Kute amim Jeju mar kêt ne kam tûmrãm tu amim markumrêx. Birãm Jeju akubyn tîn kôt ne tu amim kuma. Ne kam Jeju nhô me jao ba. Ne kam arkum pi'ôk no'ôk ne. Nãm Ar kubê me 'êxnhî pyma. Me 'êxnhî amijo Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh ne me kute Jeju marmê abenkam bikâr ne ate ajte memã 'êx ban arîk ar ban memã mýjja punu'ã àpnênh ba. Nhyt kam Djuda arkum, —Kati, Metîndjwýnh amrêbê kute me axwemã o pãnhja pumû. Dja î prîne me jadjwýo bikênh mex ne. Be, ar ga dja gar Jeju'ã angrã tÿx nhyt Metîndjwýnh dja ar arôrôkbê ar akukrà gar aku'ê tÿx. Nãm ã Djuda arkum ane.

¹ Ba ibê Djuda. Ibê Jeju Kritu nhô àpnênh. Ibê Xijagu kamy. Ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Metîndjwýnh, me Babãm arým amijo ar apytãn amimexo ar ajo mex nhyt Jeju Kritu amim ar apytãn mex ne ar ajo ba.

² Gê Metîndjwýnh tu kum ar akaprî:kumrêx* ne kum ar ajabê:kumrêx gar adjumar mexo amû amikamên arým adjumar mexkumrêx ne.

Me kute axwe'ã memã àpnênh.

A Ped 2.1

³ Akmere, àpnhîre ar, Metîndjwýnh ne kute Kritu me bakunî pytãn. Nã bãm amibêx ne bit ije ar amã 'ã pi'ôk no'ôko inhÿrmã. Ba nhÿn arým me kute ar anoo biknor prãmja man amim,

—Kati. Dja ba arkum me kute ar noo biknor jarê. Ne arkum, “Wãnh ne me ar akwý anoo biknoro ba. Kritu ne gwaj bamã amijã ujarênh pydjîn arê gwaj babê Kritu nhô me ja baje mar pydjimã nhyt me arým 'êx. Ne kam ta amijo Kritu mar mex ne arîk kupa'ã ar amã 'ã ujarênh punun ar anoo biknoro ba. Me kute ar anoo biknoro baja dja gar me 'ãno djan mã akabêno me ity gê me anhkîrê.” Nã bãm ã amikabên maro anen arým ar amã arê.

⁴ Me kute ar anoo biknorja ne me kum Metîndjwýnh kînh kêt ne amipdjur mex ne ar akôt wangijn ar amê akã. Nãm me amakkre kêt ne ar amã,

—Ar rã'ãn aben prô, aben mjên kupê. Gêdja Metîndjwýnh ate krã. Arým ne tu kum ar akaprî:n ar amã ajaxwe kêt jarênhkumrêx. Nãm me ã ar amã ane. Ne

kam arým Bênjadjwýr djwýnh japrý. Kubê ne Metîndjwýnh. Nãm me Metîndjwýnh pydjî japrý. Ne ajte Bênjadjwýr djwýnh bê Kritu japrýn ar'ã memã kum,

—Djãm mrãmri ne Kritu ar ba? Kati. Nãm me 'êx, ane. Amrêbê me kêtîri ne Metîndjwýnh arým me ja'ã amim karô. Me biknor tokry djãmã kute me anormã ne me'ã amim karô.

Apÿnh me tûmre djãri jaxwe'ã ujarênh.

Mat 7.21; A Ped 2.3; Dju k 3.6

⁵ Ba ar amã me kwý biknor'ã ajarê gar ama. Gar te arým aje me'ã ujarênh mar ba ajte ar amã me'ã ajarê gar ama.

Be, Bênjadjwýr djwýnh arým pykabê Edjitu kurûm mebê idjaero katon me utã. Ne kam arým me amakkre kêt o akno. Me kute amim mar kêtjao akno.

⁶ Nhyt Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh jaxwedjwý arým àpnênh djã kanga. Nãm me amijo àmra ban àpnênh djã kanga nhyt pãnh arým me biknor tokry djâkam me kumên arým akamãt kô tykkam mebê ijê. Nãm mebê ijê tÿx kute mrãmri ne me kute kãxirãxo me uwprekam kute mebê ijê tÿxja pyrãk. Ô akati rax me'ÿr bôx kadjy mebê ijê. 'Ãtûm nhyt Metîndjwýnh kute memã axwe pãnh jarênh djã nhô akati me'ÿr bôx kadjy.

⁷ Krîraxbê Xôtômamê Gomoramê bu'ã krîdjwý, kam me axwe ne me prô djwýnh, mjên djwýnh kupa'ã ari abeno ngjêxo ba. Metîndjwýnh kute me ipêx kupa'ã ne me my ta kute abeno ngjêx prãmikumrêx nhyt me niredjwý ta kute aben kupêno ikwã prãmikumrêx. Me baje amikajmãtã me mar kadjy ne Metîndjwýnh arým memã axweo pãnh. Kuwyo memã o pãnh nhyt kam kuwyo meo ajkamuw nhyt me mrãmri arým biknorkumrêx.

⁸ Me kute me anoo biknor prãmja ne me me ja kôt axwe. Nãm me biptiro ikwãn arým amijo àpnun amibu'ã meo àpnu. Ne kum me bēnjadjwýr kurên kãjkwakam me rûnh'ã kabên punu.

⁹ Be, Mîgeubê ne Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh raxja. Djã ne Mîgeu Xatanajmã kabên punu jarê? Kati. Amrêbê: ne me bakukãmãre Môj djê arým ty nhyt kam Mîgeumê Xatanaj ar Môj djê nhî'ã aben maro dja. Djã ne kam Mîgeu tu kum kabên punu jarê? Kati. Nãm kum,

—Gê Metîndjwýnh ta amã akij, ane. Jabit ne arê.

¹⁰ Nhyt be, me kute ar anoo biknor prãmja ne me tu mýjja'ã kabên punu ba. Me kute me mar kêt kam ne me tu me'ã kabên punu ba. Nãm me mry djumar djão umar. Mry kute amidjwýnh hit mar ne tu ar ba.

* 1:2 Djãm ar ga ne gar adjukaprî nhyt pãnh arým kum ar akaprî Kati. Ar ga ne gar adjukaprî kêt. Ta ne tu kum ar akaprî:kumrêx.

Nhym me mry kôt kute amidjwýnhbit mar ne tu ar ban arým kôt amijo àpnu.

¹¹ Ý watíre, Metíndjwýnh dja me biknor tokry djákam me kurê. Amrêbê: ne me bakukâmâre Kaí axwe:. Nhym me kute ar anoo biknor prámjadjwý ne me Kaí kôt ar amijo ba. Amrêbê: ne me bakukâmâre Barão kum nèkrêx prámje tu me noo aknon meo ajkê. Me kute ar anoo biknor prámjadjwý ne me Barão kôt kum nèkrêx prámje ne ar anoo biknor ba. Amrêbê: me bakukâmâre Kore ne kute amijo rax prámje ne arým bēnjadjwýr'ã kabēn punu ba. 'ã kabēn punu ba:n kam arým akuno. Me kute ar anoo biknor prámjadjwý ne me Metíndjwýnh'ã kabēn punu ba. Dja me 'ã kabēn punu ba:n í arým Kore kôt me biknor tokry djákam akuno. Metíndjwýnh'ã kabēn punukôt arým akuno.

*Me kute me noo biknorja me ro'ã bikãr.
A Ped.2.13*

¹² Ar amã aben jabêkam gar aro'ã ar anhô kwý krêno akrí. Nhym me kute ar anoo biknorjadjwý ne me pijâm kêt ne arým ar aro'ã aku. Ar akínhkumrêxo akrí nhym me arým amipunuo ar ajo àpnu. Ga, me kã mexkam ngrã kute o punuja pumũ. Me kute ar anoo biknordjwý ne me ã ar ajo àpnu ane. Amipunuo ã me ajo àpnu ane. Nhym me te: me kabēn mex jabej mekam ama:n arým kapríre ne. Ga, kók djãbêrkam kakrã kakrãtyk ba kajgoja pumũ. Nhym me te: na bixadjwýrkam aman kam arým kapríre ne. Me kute ar anoo biknordjwý ne gar ã mekam akaprío ane. Nãm me kajgo kute mrãmri ne pidjô kuní ô kumexkam ja pydji ô kêt ne ãm pyrãk. Pidjô tu tykkumrêx nhym me arým kraxmê arême ro'ã kaba. Nãm me kute urãk ne tu kajgokumrêx. Dja me arým me biknor tokry djákam akuno.

¹³ Nãm me ta ar ba kute mrãmri ne ngô djãkrêkam ngô djãkã ari aben pymjýr pyrãk. Ga, ngô djãkrê apêx nhym arým akãxkam mýjja punu kumexja pumũ. Nãm me kabēn punu jarêno ku'ên o ino re nhym me arým pijâm ne, kabēn punukam pijâm ne. Me kute ar anoo biknor prámja ne me arík ba nhym me te: kute mekôt katã amijo bamã. Me kute mrãmri ne kanhêtire arík ba pyrãk nhym me te: kute omũnh mex ne kute 'ã amimrãnh jakremã. Metíndjwýnh ne arým amim me axweja pãnh'ã karókumrêx. Akamãt kô tyk pytkam dja me kurê. Dja kam akamãt kô tyk rã'ã nhym me kator kêtumrêx.

¹⁴⁻¹⁵ Adão ar amikam kra jadjuw nhym arým abatãnh ne. Abatãnh ne arým amikam kra jadjuw. Kra jadjuw nhym arým abatãnh ne. Abatãnh ne arým amikam kra jadjuw. Ne amũ aben nhijuk'ã kra jadjwýro tē. Adjwýro tē:. Adjwýro tēm tãmtã kam arým 7'ýr

o bôx. Aben nhijuk'ã krakam kra'ã akren arým 7'ýr o bôx. 7'ýr o bôx nhym me arým krajamã Enoki jarê. Enoki ajte me kute me noo biknorja'ã memã kum,

—Ë, Bēnjadjwýr djwýnh dja Metíndjwýnh nhô me ja krãpti: kubê 10.000mê ro'ã bôx. Ne kam arým me kum Metíndjwýnh kính kêtja kunimã axwe pãnh jarê. Apýnh me àpēnh jaxwe djãri pãnh memã arê. Metíndjwýnh'ã kabēn punuja kuní pãnh memã arê nhym me arým amijaxwe ma. Nãm ã me bakukâmâre Enoki memã ane.

¹⁶ Me kute me anoo biknor prámja ne me bēn príkam kabēn ban apýnh mýjja'ã kabēn punu prámje. Me kute amidjwýnhbit markam ne me kum apýnh mýjja punu prámje ne kôt ar amijo ban amijo àmrati ba. Ne kam me ô nèkrêx kumex pumũn amim,

—Ba gêt tãmwã kôt ar amijo iba. Ne kam arým inhô mýjja kumex ne kôt irax. Nãm me ã amim anen kam kum me ô nèkrêx ngrireja kính kêtumrêx. Me kum me ô nèkrêx kumexjabit kíno ba.

Me kute Jeju markumrêx djãpēnh'ã memã karô.

¹⁷ Akmere, àpnhíre ar, ar ga dja gar atemã amijo tē. Bēnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu kute ar anorja dja gar ar kabēn mar týx.

¹⁸ Nãm ar arým me'ã ar amã ajarê. Me kute ar anoo biknor prámja'ã ajarê. Nãm ar ar amã,

—Dja Jeju bôx 'ýr nhym me arým gwaj bajapry:õ ba. Dja me amidjwýnhbit man kum mýjja punu prámje ne kôt ar amijo ba, ane.

Kritu kute ar anorja ne ar ã ar amã ane. Dja gar ar kabēn mar týx.

¹⁹ Me kute ar anoo biknor prámje ne me abenbê me kurêo ba. Ne pykakam mýjjakôtbit amijo ba. Nhym Metíndjwýnh Karô kute meo ba kêtumrêx.

²⁰ Akmere, àpnhíre ar, ar ga dja gar atemã amijo tē. Kritu kabēn mexkumrêx. Tãm dja gar tu amim markumrêx ne amim kabēn maro tē:n amũ maro amikamēn mar rax ne. Metíndjwýnh Karô dja gar aman Metíndjwýnhmã akabēn aba nhym Karô arým ar akôt o kangô.

²¹ Metíndjwýnh kum gwaj bajabê. Ar gadjwý dja gar amã abê rã'ã ne 'ã adjukanga kêt. Ne Bēnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu jabej ajkam ama. Ta dja bôx ne kum gwaj bakapríkumrêx gwaj kôt batín ne ar baba rã'ã: rã'ã ne.

²² Me kwý kute amim Jeju mar kêtja dja gar amã me kaprín 'ýr me o akêxo tē gē me tu amim markumrêx.

²³ Nãr, dja gar ano katon me axwebê me kwýo akêx. Me kwý kute amijo punu mexja. Me ja on biknor karô dja gar memã ano katon me axwebê meo akêx. Kute

mrāmri ne me'ō kuwykam ām nhym me kum kaprīn kam no kator ne kute pa'amýnh ne bōm mēnh pyrāk. Dja gar me punu kōt ar apunu'ō pymaje amijā ano týx ne.

²⁴ Metīndjwýnh ne kute amim ar apytār mexkumrēx gar kam ajmā akute kêt ne katāt ar amijo aba rā'ā ne. Metīndjwýnh ra:x nhym me kum uma:. Dja amimexo ar ajo mex gar arým ajaxwe kêt. Nhym kam arým amikabem ar apumjuwn arým prīne ar ajo kī:nhkumrēx.

²⁵ Me Batīndjwýnhbê ne me bapytār djwýnh. Pydji kute mýjja kunī mar ne krā me:xkumrēx. Ba kum,

—Mrāmri ame:xkumrēx ne apyma:kumrēx. Araxo abê kumkatikumrēx. Me kunī:mā Abēnjadjwýr djwýnhkumrēx. Ajity:xkumrēx. Amexmē apymamē abēnjadjwýrmē atýxmē ne ga aje 'ā aminhinomā amimēnh kêtikumrēx, ane. Gê me kunī ā Metīndjwýnhmā ane. Tām ne ja.

Mýjja apôx kêtiri kukãm 'ã ujarënh ne ja.

Bënjadjwýr Jeju Kritu ne Djuãomã, ò àpënhbê Djuãomã mýjjao amirít. Me kute Jeju mar kêtja ne me me kute amim Jeju marjao bikënh ar o ba. Nhyam kam Jeju kute ò me jao týx nhyam me akubyn týx ne kute kanga kêt kadjy Djuãomã mýjjao amirít. Te me kute meo bikënhkam mã Jeju'ã ngrãnh kute kanga kêt mã kum o amirít. Anhýr djwýnhràam kum o amirít, abentã kum o amirító tẽ, mýjja'ã akreo tẽ. Ò me jabit kute mýjja mar nhyam me kãtãmbê bipdjurmã ne apýnh mýjja djãri'ã mýjja jakre. Bir, nhyam mýj ne Djuão omü?

Metíndjwýnh kute me axwemã o pãnh ne tu kute mýjja jaxwe kuní kuwyo imókam rënh nhyam apëxmã. Nhyam kute Xatanajdjwý bin nhyam kêt nhyam kam pyka ajte nyn tu mexkumrëxmã ne kum o amirít. Ne kum kãjkwadjwý jakre. Metíndjwýnh kute ò me jao kínhmã, me 'ã ngrã týx ne kute kanga kêtja, me tãm ne kute meo kính nhyam me kãjkwakam ò pykakam kínhkumrëx ne ar ba rá'ã rá'amã. Kam ne me mexbit ar ban kam kanê kêt ne tyk kêt ne mýr kêt. Mýjja punu ýr ãr kêt kam. Ja kuní ne kum o amirít, apôx djwýnhràam kum o amirít. Nhyam Djuão me kadjy omü. Mýjja apôx kêtiri ne anhýr djwýnhràam omün memã arê. Tãm ne ja.

Me kute pi'òkjakôt amijo baja dja me kính.

¹ Jeju Kritu kute mýjjao amirít ne ja. Metíndjwýnh ta ne Jejumã arê nhyam kam amidj'ò'ã ajte kute ò àpënhjamã o amirít mã, nhyam kam me kute marmã. Apýnh mýjja djãri dja í apôx, amikrà kêt ne apôx nhyam anhýr djwýnhràam arým kute memã o amirít mã. Imã ne arým o amirít ba kam ije me amã arënhmã. Ba ibê Djuão ne ba Metíndjwýnh mã idjãpënh, imã ne o amirít ba ije me amã arënhmã. Nãm iwýr kadjy mrãnh djwýnh jano nhyam kam imã mýjja kuní jakre ba kam kôt omü.

² Ije arým kuní pumünhkam dja ba prĩne me amã kuní jarê. Metíndjwýnh kabën ne ba arým ije me amã arënhmã. Jeju Kritu kute katãt kabën jarënh tãm dja ba me amã arê.

³ Metíndjwýnh kute anhýr djwýnhràam mýjja'ã memã ujarënh ja gëdja me'ò memã arê nhyam kute arënh djwýnh tãm gëdja arým Metíndjwýnh kum kính jadjã. Nhyam me kute mar ne kôt amijo bajadjwý gëdja Metíndjwýnh memã kính jadjã. Dja amê aro kính, me kute 'ã ujarënh djwýnhno kính ne kam ajte me kute maro ýr jadjwýo kính. Bir, arým ýr. Arým Metíndjwýnh kute memã mýjja anhýr djwýnhràam arënh ja arým apôx ýr.

Djuão apýnh me kute Jeju'ã abeno bikprõnh djãri kubê 7 mã kabën.

⁴ Ba ibê Djuão ne ba ar amã pi'òk no'òk ne. Ar aje amim Jeju mar ne apýnh aje kôt aben pydjija, ar amã ne ba pi'òk no'òk ne. Pykabê Adjikkam apýnh krí rúnhkôt ar aje 'ã abeno abikprõnho 7ja me amã ne ba pi'òk no'òk ne.

Gê Metíndjwýnh ukaprikôt me ajo djuw mex ne ar me ajo ba ne me amã umar mex jarê ga me adjumar mex ne ar aba. Metíndjwýnh ta ne tĩn ne ar ba, amrêbê adjãkamã tĩn ne ar ba. Dja mrãmri tĩn rá'ã rá'ã. Tãm dja ukaprikôt me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarê.

Nhyam Metíndjwýnh Karõ kute amijo 7 ne Metíndjwýnh krí djã kõnh ku'è tãm gëdja adjwýnhdjwý me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarëh ar me ajo ba.

⁵ Nhyam Jeju Kritudjwý dja me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarê. Jeju Kritu ta kute mrãmri katãt memã Metíndjwýnh kabëno amirít djwýnh ne kumrëx tyk ne akubyn tĩn ne kator gëdja Metíndjwýnhmê Metíndjwýnh Karõmê kudjwa me ajo djuw mex. Jeju ne bënjadjwýro kute me bënjadjwýr kuní jakrenh ne pyka kuníkôt me ò bënjadjwýro ba. Tãm dja Metíndjwýnhmê Metíndjwýnh Karõmê kudjwa me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarê.

Jeju Kritu ta ne kum me bajabëkumrëx ne amikamrõo me bajaxweo ajngrã.

⁶ Ne kam ajte ta ar me bajo ban kam Bãmmã me bapumjuw gu me kam babê me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh ne Bãmmã badjãpënh ar baba. Kumã, Jeju Kritu tãmmã gora gê me kãjmã kum rax jarënh rá'ã rá'ã. Gëdja umao ar me bajo ba rá'ã rá'ã. Mrãmri. Tãm ne ja.

⁷ Ori, amrê tẽ. Kakrãkôt ne amrê tẽ. Me kuní dja me omü. Me kute Jeju kanhwýr djwýnhjadjwý dja me omü, prĩne Jeju pumü.

Nhyam apýnh pyka djãri dja me kuní omün amra, Jeju pymaje àmrao kumex. Mrãmri dja me kuní omün amim ngyre ne àmrao kumex. Be, tãm ne ja.

⁸ Bënjadjwýrbê Metíndjwýnh ne memã kum,

—Ba ibê mýjja kuní krax ne ajte ibê mýjja kuní 'ënhôt, ane.

Nãm ã Metíndjwýnh týxo kubê kumkati ane. Metíndjwýnh, ta ne tĩn ne ar ba, amrêbê adjãkamã tĩn ne ar ba. Dja mrãmri tĩn rá'ã rá'ã. Ajbit ne umao mýjja kuní pytã.

Jeju Djuãomã amijo amirít.

⁹ Nã, ba ibê me akamy Djuão. Nãm me Jujukôt me akudjwa ijo ajkê ba itokry. Mrãmri ne Jeju me baro'ã me bapytãn ar me bajo ba. Ba kam me akudjwa mã Jeju'ã ingrà týx ne 'ãno djan ije kanga kêt. Ba ne ba

apêxtibê Paximukam ar ba. Na bām memā Metīndjwýnh Kabên jarên memā Jeju'á idju-jarênh iba. Nhyam kam me ja ngryk ne kam imā,

—Kwārīk wānh mýjja wā jarênh kêt, ane. Ne kam ipa 'amýn kam ijo tēn apêxti jakam imê ba kam kam ar ba.

¹⁰ Be, pi'ók kamrêkkam, Bēnjadjwýr nhô akatijakam ne ba arek maro nhý nhyam Metīndjwýnh Karô ar ijo ba. Ba kam me'ô kabên ma. Me'ô kabên týx kute poti kakôr týx pyrāk. Ikôt ne imā kabên ne. Ne imā,

¹¹ —Ba ibê mýjja kunī krax ne ajte ibê mýjja kunī 'ênhôt. Ba ren ije kâjkwamê pykamê omũnh 'áno idjām kêt nhyam ren amrêbê amijo ajkê nhyam ren mýjja kunī kêt ne. Ê, amrê tēn mýjja pumũn 'á pi'ók no'ók, ane. 'Á pi'ók no'ók ne kam memā ano. Me kute amim Jeju mar ne apýnh kute kôt aben pydji, me jamā dja ga ano. Me kute apýnh krī rūnhkôt 'á aben pydjibê 7, ar kute Epexukam 'á aben pydjijamê, ar kute Emūnakam 'á aben pydjijamê, ar kute Pegamukam 'á aben pydjijamê, ar kute Xi-jxirakam 'á aben pydjijamê, ar kute Xad-jikam 'á aben pydjijamê, ar kute Pirapjikam 'á aben pydjijamê, ar kute Raodjikam 'á aben pydjijamê, mekmā dja ga aje mýjja pumũnhja'á pi'ók no'ók ne ano, ane. Nām ā imā kabên ane.

¹² Ba kam 'ýr akêx. Ije mýj me'ô kute imā kabênja pumũnhmā 'ýr akêx nhyam ngónhpôkti kubê 7 ne ku'ê ba omũ. Kēn karýro ngónhpôkti.

¹³ Nhyam kam ipôkri dja. Kute me'ô my pyrāk ne dja. Nām kubêkâ ryti jadjān o dja. Kubêkâ rytija ne parkôn 'ānh itep nhyam 'á dja. Ne kēn karýro amirunh pren 'á dja.

¹⁴ Ne kī jaka: kute āk kaka jaka ja pyrāk. Kute kadjāt nhī jaka pyrāk. Nhyam no pōkja kute kuwy pōk pyrāk.

¹⁵ Ne par jadjēnh. Kute ngónh nhipêx djākam me kute 'á ngrāo pōx nhyam adjēnh pyrāk. Nhyam ôkrekam krikrit kute ngô rārākti: pyrāk.

¹⁶ Ne ubôkjao kanhêtireo 7 ne 'amýn o dja nhyam kam aktā kâx djwa mextire ajkwa krekre kurũm kato. Ne nokre jadjēnh kute kâjkwā nhipôkri myt mrānhkam adjēnh ja pyrāk.

¹⁷ Ba omũn kam itu mýrbê tým kute ityk pyrāk ne itu mýrbê tým ne nō, itīn prāme. Nhyam kam ta ijā ikra dji, ubôko ijā ikra djin kam imā,

—Kwārīk wānh atīn prām kêt. Ba ibê mýjja kunī krax ne kam ajte ibê mýjja kunī 'ênhôt.

¹⁸ Bajbit ne ba ije amitīn mar. Arým ne ba ty ne kam arým ajte itīn ne. Amrê ipumũ. Ba dja ba itīn rā'á rā'á. Ba ne ba ikabêno me tyk kadjy me anor djwýnh ne kam ajte ikabêno me tyk nhô pyka'ýr me anor djwýnh.

¹⁹ Aj, dja ga on 'á pi'ók no'ók, aje omũnhja'á pi'ók no'ók ne. Arým kator ga aje omũnhjamê mýjja kraxje kator kêt rā'āmê. Amê dja ga 'á pi'ók no'ók ne.

²⁰ Mýkam ne ba kanhêtireo 7 idjubôko 'amýn o dja ga omũ? Ne kēn karýro ngónhpôktio 7jadjwý, mýj ne ja? Bir, ba amā arê ga ama. Ê, ngónhpôktio 7ja ne kubê apýnh krī djari me kute amim imar ne kute ikôt aben pydji 'á akre kubê 7. Apýnh krīkam me kute ikôt aben pydji'á akre kubê 7 ne ja. Nhyam kanhêtireo 7ja ne kubê apýnh krī djari me kute ijā abeno bikprōnhja kadjy mrānh djwýnh ta ne 'á akre, ane.

Nām ā Jeju imā kabên ane ba kuma.

2

Epexukam ar ja arým kum Metīndjwýnh kīnh ngrire.

¹ Nhyam kam ajte imā,

—Ê, ar kute krīraxbê Epexukam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrānh djwýnhjamā dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bēnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, "Ê, ba ije idjubôko kanhêtireo 7 ne 'amýnhja, ne ba kēn karýro ngónhpôktio 7kam imrānhja, ba. Ba ne ba ar amā ikabên ne.

² Gar ikabênkôt ar amijo aba ba arým omũ. Ar adjapēnh rax, ar aje ijāno adjām ne aje ikanga kêt ba arým omũn kam ikīnhkumrêx. Nā gām ar abê me axwe kīnh no kati ba arým omũ. Nhyam me wā we kute 'Jeju kute ar ijanor' anhyrja gar te kabên mex jabej kam aman kam arým prīme mekmā akato. Me wā ne me 'êxnhkumrêx. Me tām ne gar arým mekmā akaton abê me kīnh no kati.

³ Nā gām ar ijāno djan amibê ijo abiknor kêtumrêx ne. Nām me ikôt ar ajo ajkê gar tu ate akrān aje amibê ikanga kêt ba arým omũn kam ikīnhkumrêx ne.

⁴ Bep mýjja pydji ne ba omũn ikaprīre. Amrêbê ar aje amim ijo amirīt totokbê ne gar amā ijabê ne jakam arým amā ikīnh ngrire.

⁵ Gop ar amim akaton wānh ajaxwemā anhiren iwýr amijo akêx. Nā gām ar ibê amiptār mex ne. On ar ajte akubyn amā ijabên kam ajte akubyn imā apê kute amrêbê imā ar adjapēnh ja pyrāk. Dja gar ā anhyr kêt ba wām ar awýr tēn kam ar abê ngónhpôkti wā kaba nhyam arým ām djā kapry.

⁶ Nhyam bep me punubê Nikôrij, me tām, me kabên punu ar baja. Me tām ne ga me kabên punukam amā me kurêkumrêx. Mrāmri, kam ne mexkumrêx. Mrāmri ne gar amā me kabên punuja kurêkumrêx. Kam ne mexkumrêx. Badjwý ne ba imā

mekbê Nikôrij me kabên punukam imâ me kurêkumrêx.

⁷ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metîndjwýnh Karô ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamâ kabên. Gora ar prîne kabên ja ma. Ê, ar me kurâm atýx ne aje ijâno adjâm, ar gajbit dja ba ar amâ pidjô kute meo tînja jarê gar gajbit ku. Pidjô kute meo tînja ne Metîndjwýnh nhô pykakam dja, kâjkwakam Metîndjwýnh nhô pyka mezkumrêxkam. Tâm dja gar ku”, ane. Nâm â Jeju imâ kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amâ arê.

Emînakam ar ja tokry.

⁸ Nhyam kam Jeju ta ajte imâ,

–Ê, krîraxbê Emînakam ar kute amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrânh djwýnhjamâ dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bênjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, “Ê, ba ibê mýjja kunî krax ne kam ajte ibê mýjja kunî 'ênhôt. Ba ne ba tyn kam ajte itîn ne. Ba ne ba ar amâ ikabên ne.

⁹ Me kute ar ajo bikênhja ne ba arým omû. Ar anhô mýjja kêt, anhô nèkrêx kêtja ne ba arým omû. Nhyam bep kati, nîjar anhô nèkrêx kumex. Mrâmri pykakam ar abakam arým anhô mýjja kêt nhyam bep kâjkwakam anhô mýjja kumex. Nhyam me kwý ta amijo Metîndjwýnh kra, amijo mekbê idjaer ne ar ajapry ar o ba, ba arým omû. Djâm mekbê Metîndjwýnh kra? Kati, Xatanaj nhô âpênh ne wâ ne kam mâ kôt ar aben pydjio ba.

¹⁰ Kwârîk wânh gar amâ me uma kêt. Gora ar atýx. Dja me î ar ajo ajkê ga ar atokry. Gora ar atîn prâm kêt. Ê, godja me î Xatanajbê me axwe nhô bênjadjwýr kabênkôt mekbê ijê djâkam ar akwý rê, ar aje ikanga jabej. Be, akati kunîkôt dja me ar ajo ajkê gar atokry. Nhyam kam arým me kute ar ajo bikênh'â akatibê 10 nhyam kam me arým ar ajo bikênh kêt ne. Gora ar ijâ angrâ týx ne ijâno dja. Godja me te ar apa gar ijâno dja ba kam pânh ar ajo tîn gar atîn râ'â râ'â.

¹¹ Gora ar ajamak mex jabej, on ama. Metîndjwýnh Karô ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamâ kabên. Gora ar prîne kabên ja ma. Ê, ar me kurâm atýx ne aje ijâno adjâmja, ar gajbit dja gar atyk nhîjukri ajte atyk kêtumrêx. Arkati”, ane. Nâm â Jeju imâ kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amâ arê.

Pegamukam ar ja kwý prô prâm.

¹² Nhyam kam Jeju ta ajte imâ,

–Ê, ar kute krîraxbê Pegamukam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrânh djwýnhjamâ dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bênjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, “Ê, ba ne

ba ar amâ ikabên. Ba ijajkwa krekre kurûm aktâ kâx djwa mextire kator djwýnh, ba ne ba ar amâ ikabên ne.

¹³ Xatanaj kute meo ba djâkam ne gar te ar aban amex râ'â ba arým ar apumû. Be, nâ gâm ar ijâ angrâ týx ne aje amibê ikanga kêt. Djâ nâ gâm ar me kudjwa aminêje memâ kum, ‘Jakam arým ije amim Jeju mar kêt. Arým imâ Kînh kêt’, ane? Kati, ar aje â memâ anhyr kêtumrêx. Nhyam me arým ar anhôbikwa Âxipanah bî gar mâ amâ ikînh ne aje ikanga kêtumrêx ne. Nâ, Âxipanahdjwý kum me uma kêt ne tu memâ ijarênh 'âno dja nhyam me kubî, wâkam, Xatanaj môr djâ wâkam. Nâm me te kubî gar mâ amâ ikînh ne. Ba arým omûn ar akam ikînh ne.

¹⁴ Bep me kute me kabên punukôt amijo ba ja tâm ne ba imâ me kînh kêt. Ar akwý ne gar me bakukâmâre 'ôbê Barâokôt ar amijo aba. Djâm Barâo mex got. Nâm mekbê idjaer kurê djwýnhbê Barakimâ mekbê idjaer'â karô. Kute mekbê idjaer o bikênhmâ ne mýjja punu'â kum karô. Mekbê idjaer kute mry punu krênmâ, me kute mýjjao Metîndjwýnh karô nhîpêxjamâ mry nhôr ja kute krên ne amijo bikênhmâ. Ne ajte me kute abenbê prôo âkînh ne arîk prô prâmo kumexmâ. Me kute â amijo bikênhho anhyrmâ ne me'â kum karô. Nhyam kam ô'â Baraki mekbê idjaero bikênh o ba.

¹⁵ Nhyam ar akamdjwý mekbê Nikôrij â kabên ane, â memâ 'â karôo ane. Nhyam ar akwý kabên punu jakôt ar amijo ba.

¹⁶ On ar amim akaton wânh ajaxwemâ anhiren iwýr amijo akêx. Dja gar amim akator kêt ba ar awýr bôx ne me kabên punuja'ýr iprôt ne. Ijajkwa krekre kurûm aktâ kâxdjwa mextire katorjao dja ba me'ýr iprôt ne.

¹⁷ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metîndjwýnh Karô ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamâ kabên. Gora ar prîne kabên ja ma. Ê, ar me kurâm atýx ne aje ijâno adjâmja, ar gajbit dja ba ar amâ djwýbê mýj ne ja ngâ, djwýo bipdjurja ngâ gar krê. Ba kam ajte ar atýxmâbit apýnh kên mêre, kên jaka ngâ. Ne kam ajte ar amâ kên ja no'ók, apýnh ar anhidji ny'â kên no'ók ne kungâ gar kam omû. Atemâ me ja kute ar anhidji nyja mar kêt. Ar gajbit, ar atýxbit, ije apýnh ar amâ kên nhôrja, ar gajbit dja gar apýnh aminhidji nyja ma”, ane. Nâm â Jeju imâ kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amâ arê.

Xijxirakam Djedjabeu ar noo akno.

¹⁸ Nhyam kam Jeju ta ajte imâ,

–Ê, ar kute krîraxbê Xijxirakam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrânh djwýnhjamâ dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bênjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, “Ba ne ba ar amâ ikabên ne. Ê, ba, ibê ne Metîndjwýnh

kra ne ino pók kute kuwy pók pyræk, ne ipar jadjênh kute ngònh nhípêx djækam me kute 'ã ngrão pòx nhym adjênh pyræk, ba ne ba ar amã ikabêh ne.

¹⁹ Gar kót amijo aba, ba arým omün kam ikínhkumrêx. Gar amã aben jabêh amã Metündjwýnh jabê ba arým omü. Gar tu amim imarkumrêx ne ijã angrã tÿx ba arým omü. Ar adjápênh rax ba arým omü. Nã gãm ar ijãno djan amibê ikanga kêtumrêx ba arým omü. Nã gãm ar ikót amijo aba. Amrêbê ne gar ikót amijo aba ngrire ne kam amijo tén amijo tén arým ikót amijo amör mex ne.

²⁰ Nhym bep mýjja pydji ne ba omün ikaprire. Nã gãm ar amã me'ö nibê Djedjabeu kính. Nãm we amijo Metündjwýnh kabêh jarênh djwýnh ne kam mýjja punu'ã inhö ãpênhmã karõn 'ã arkum apnê. Inhö ãpênh kute abenbê pröo ãkính ne ar prö prãm ba ne kam kute amijo bikênhmã.

Ne kam ajte ar kute mry punu krênmã, me kute mýjjao we Metündjwýnh karö nhípêxjamã kute mry nhör nhym ar kute krên ne o kute amijo bikênhmã. Nãm ã Djedjabeu inhö ãpênhmã mýjja punu'ã karöo ane, ne ã 'ã arkum ãpênhno ane.

²¹ Nã bãm te amiwýr kam ama. Kute amim kator ne wãnh axwemã irern iwýr amijo akêxmã te amiwýr kam ama nhym kute mjên prãm ja kanga kêt ne amim kator kêtumrêx. Kum axwe kính rá'ã.

²² Ê, dja ba nija'ýr bõx ne kam nõr djækam kumê, nõr djã tãmkam dja ba kumêh kam prire o ajkê. Me my kute nínhamê ro'ã dja ba prire meo ajkê. Dja me kum axwe kính rá'ã ne nija kanga kêt ne iwýr amijo akêx kêt, ba kam prire meo ajkê nhym me kam tokry.

²³ Ne ni krajadjwý pyka mẽ o amrà. Apýnh ar aje amim imar ne ikót aben pydjija kuní aje imã akator kadjy. Ba ije ar ajamakre kadjwýnhbêmê anhökre kadjwýnhbê aje mýjja mex nãr mýjja punu'ã amim karö jabej ije ar akamünh ne kót ije ar anhi pýnhkót ar amã o pãnh djwýnh. Gar kót aje imã akator kadjy dja ba ni krajadjwý pyka mẽ o amrà.

²⁴ Bep ar aje me kabêh punukót amijo aba kêtjamã, wãkam, Xijxirakam ar aje me kabêh punu kót amijo aba kêtjamã dja ba aje ikabêh 'ö jarênh kêt. Mrãmri ne ar aje ikót amijo aba ne ar aje Xatanaj kukrãdjã mar prãm kêtka amexkumrêx. Nhym me ate we kute Xatanaj kukrãdjã bipdjurja marmã we, 'Mexkumrêx gu me kuma', anhýrja djãm me mex got. Axwe punu gar kót amijo aba kêtka amexkumrêx.

²⁵ Gora ar mã ikót ar amijo aban ijã angrã tÿx rá'ã: ba akubyn bõx.

²⁶⁻²⁸ Ê, ar me kurãm atÿx ne aje ijãno adjãmja, ar aje ikabêh mar ne aje ikót amijo aba rá'ãn aje o atêm ne o atêm ne arým aje

inomã mênhja, ar ajã dja ba bënjadjwýr rê gar kam inhjúk'ã meo aba.

'Apýnh me ba djãri dja gar meo aba, ar apymao meo aban meo aba tÿx ne. Meo aba tÿx ne, nhym me'ö axwe gar kam prire o ajkê, me kute kãxo ãbêr djão kute ngyo ngònh totyk ne prire ka'êjsja pyræk. Dja gar ã meo aba tÿxo ane.'

Be, Ibãmbê Metündjwýnh ne ijã bënjadjwýr mẽ. Dja ba kam amidjô'ã ar ajã kurê gar kam ikabênkót meo aba. Dja ba kam ajte ar akính djã kadjy ar amã umajýrtiredjwý ngã, akati maktã umajýrtire ja ngã.

²⁹ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metündjwýnh Karö ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikót aben pydjijamã kabêh ne. Gora ar prire kabêh ja ma", ane. Nãm ã Jeju imã kabêh ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

3

Xadjikam ar ja kute me tyk pyræk.

¹ Nhym kam Jeju ta ajte imã,

—Ê, ar kute kríraxbê Xadjikam amim imar ne kute ikót aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabêh jarê. Ba ibê Bënjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabêh jarêh arkum, "Ê, ba ne ba ar amã ikabêh. Ba ije Metündjwýnh Karö kute amijo 7 ije amýnhja, ne ije kanhêtireo 7 ne amýnhja, ba. Ba ne ba ar amã ikabêh ne.

Nãm me we ar amex jarê. Bep katí, ar ajaxwekam kute ar atyk pyræk. Ba arým ar apumü.

² On ar ano mex, atün rá'ãri, ne akubyn amijo tÿx, amijo mex, ar atyk kêtiri. Nã gãm ar amijo aba punu ba te ar apumü, te ar aje kót amijo aba jabej te ar apumü ne kam ar amã, 'Ê, Ibãmbê Metündjwýnhmã ar amex kêtumrêx', ane.

³ Gop ar ajkam ama. Amrêbê me kute ar amã arênh gar arým aje markumrêx tãm dja gar tu markumrêx ne kót amijo aba. Kót amijo aban on wãnh ajaxwemã anhiren iwýr amijo akêx. Dja gar amim akator kêt ba kam ar ajaêrbê ar awýr bõx. Kute me ãkínhi me aêrbê kute mýjjao ãkính ne kute mebê mýjja jamýnh ja pyræk. Dja ba ã ar ajaêrbê ar awýr ibõxo ane. Dja gar ibõx djãkót imar kêtumrêx ba ar ajaêrbê bõx.

⁴ Bep kríbê Xadjiwãkam ar angrêre ne gar amrãnh mexkumrêx rá'ã. Ne kam ar angrêre amrãnh mexkumrêx kute mrãmri ne me kute kubêkã mex, 'ã ngrã kêt kute angjênh ne 'ã mrãnhja pyræk. Nã gãm ar ã amexo ane. Ar ga dja gar ikót mrãnh ikudjwa kubêkã jaka jangij ne 'ã mrã. Nã gãm ar amrãnh mexkumrêx. Nhym kam kubêkã jaka kadjy ar amex. Tãm dja gar angij, amrãnh mex pãnh angij 'ã mrã.

⁵ Be, ar me kuràm atýx ne aje ijáno adjámjabit dja gar ā kubèkà jaka jangjènh ne 'ā amrānho ane. Ba kam pi'òk no'òkkam anhidji jarijwā o ibingrānh kêt, me tīn rā'ā rā'ā'ā pi'òk no'òkkam ar anhidjio ibingrānh kêt ne. Ne kam ajte dja ba Ibāmmā inhýtā ar ajarē, Ibāmmē Ibām kadjy mrānh djwýnhmē arkum inhýtā tu kaj bē ar ajarē ne kum, 'Be, inhō me ja ne me ja.' Be, dja ba ā kum ane.

⁶ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metīndjwýnh Karō ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamā kabēn ne. Gora ar prīne kabēn ja ma", ane. Nām ā Jeju imā kabēn ane. Ba ibē Djuāo ne ba kuman ar amā arē.

Pirapijkam ar Metīndjwýnh kabēnkôt amijo ba.

⁷ Nhyam kam Jeju ta ajte imā,

—Ē, ar kute krīraxbē Pirapijkam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrānh djwýnhjamā dja ga pi'òk no'òk ne. Dja ga arkum ikabēn jarē. Ba ibē Bēnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabēn jarēn arkum, "Ē, ba ne ba ar amā ikabēn. Ba imexo ipyma ne mrāmri ikabēnkumrēx ne ijēxnhī kêtikumrēx ne kam ar amā, 'Ba ne ba ije inhingēt kukāmā Dawi nhūrkwākam o kajkep djwýnh. Ba kikre'ā kuta nhyam mýj me'ò godja 'ā ijē? Ba 'ā ijē nhyam mýj me'ò godja 'ā kuta?'

⁸ Bir be, gar ikôt amijo aba ba arým omū. Djā nā gām ar atýx kumrēx? Kati, kajbē ar atýx ba arým ar apumū. Nā gām ar te atýx ngriren mā ikabēnkôt ar amijo aban aje ikanga kêtikumrēx ba kam ar amā, 'Ba gédja ba ar amā kikre'ā kuta. Mýj me'ò gédja ar abē 'ā ijē? Ba dja ba ar ajo iba. Mýj me'ò dja inē?' ane.

⁹ Ē, Xatanaj nhō àpēnh 'èxnhīja, kute kôt ar aben pydjio ba, ne me 'èx ne amijo Metīndjwýnh kra, kute amijo mekbē idjaer, djām mekbē idjaer djwýnh got, me ja me tām gédja ba ar awýr me pa 'amýn meo mōn ar akuka kōnh me umjuw nhyam me kam pijām djāe ar akuka kōnh ibōn krīn ar amā arax jarēn kam tu ar apytā. Ije me kunō ibikēnhkam dja ba arým ar apytā. Dja ba pyka kunikôt ije me kabi kadjy meo ajkē. Dja ba apýnh pyka djāri me kunī kabi, me kute imā kator kadjy me kabin meo ajkē. Nhyam bep ar amexbit dja ba ar apytā.

¹⁰ Ije ar amā, 'Dja me te ar ajo ajkē gora gar mā ijā angrā týx ne ijáno djan ikanga kêt', anhýrkôt ne gar amijo aba. Nhyam me te ar ajo ajkē gar mrāmri ijáno djan ikanga kêt. Kam dja ba ar apytā. Ije me kunō ibikēnhkam dja ba arým ar apytā. Dja ba pyka kunikôt ije me kabi kadjy meo ajkē. Dja ba apýnh pyka djāri me kunī kabi, me kute imā kator kadjy me kabin meo ajkē. Nhyam bep ar amexbit dja ba ar apytā.

¹¹ Arým ibōx 'ýr. Gora ar arek ikabēnkôt ar amijo aba rā'ā: ba kam ar amā o pānh, ar amā ar akīnh djā ngā. Kwārik wānh me'ò

ar abē ikurē kêt. Dja me'ò ar anoo aknon ar abē ikurē gar kam akīnh djā býr kêt ne. Dja gar arek amijo aban arým ikam amim akīnh djā by.

¹² Ē, ar me kuràm atýx ne aje ijáno adjām, ar gajbit dja ba amim ar apumjuw, Ibāmbē Metīndjwýnh nhūrkwātikam ar apumjuw gar aku'è rā'ā rā'ā, kute Metīndjwýnh nhūrkwātikam par pyrāk ne aku'è, Metīndjwýnh kuka kōnh aku'è rā'ā rā'ān akator kêt. Ba dja ba ar ajā Ibāmbē Metīndjwýnh nhidji no'òk, ne kam ajte ar ajā krī nhidji no'òk, Ibāmbē Metīndjwýnh nhō krī mex nhidji dja ba ar ajā no'òk ne. Krī mexja, Djeruxarē nyja, Ibāmbē Metīndjwýnh kurūm rwýkja, kajkwa kurūm rwýk, ja tām nhidji dja ba ar ajā no'òk ne. Ne kam ajte ba aminhidji ny ar ajā no'òk ne, ar atýx ne aje ijáno adjāmja'ā aminhidji no'òk ne.

¹³ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metīndjwýnh Karō ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamā kabēn. Gora prīne kabēn ja ma", ane. Nām ā Jeju imā kabēn ane. Ba ibē Djuāo ne ba kuman ar amā arē.

Raodjikam ar kute ngō kajbē kangro pyrāk.

¹⁴ Nhyam kam Jeju ta ajte imā,

—Ē, ar kute krīraxbē Raodjikam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrānh djwýnhjamā dja ga pi'òk no'òk ne. Dja ga arkum ikabēn jarē. Ba ibē Bēnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabēn jarēn arkum, "Ē, ba ne ba ar amā ikabēn. Ba, ibē ne Mrāmri. Ba ije mrāmri katāt memā Metīndjwýnh kabēno amirīt djwýnh ne ba mrāmri ikabēnkumrēx. Metīndjwýnh kabēnkôt ne ba ibē mýjja kunī nhipēx djwýnh.

¹⁵ Gar ar aba ba arým ar apumū. Djām we ar amā ikurē nār kon djām we ar amā ijabē. Arkati. Nā gām ar amā ikurē kêt ne kam ajte amā ijabē kêt. Ar aje ngō kajbē kangro pyrāk, ajakry kêt ne kam ajte akangro kêt. Gop on ar ajakry nār kon on akangro rax. Ba gop kôt kuma, ar apunu ma nār kon ar amex ma.

¹⁶ Nhyam bep kati, ar kajbē akangrokam ije ar amar mex kêt. Kam dja ba ar ajo aptō. Ar ajakry kêt ne ar akangro kêt ne aje ngō kangro kajgo pyrākkam.

¹⁷ Nā gām we ar, 'Arým ne inhō nèkrēx kumex. Nā bām prīne inhō mýjiao aptā nhyam kam kumex. Arým inhō mýjja kunī bikār ne ibē 'ò'ā kātām kêt.'

Kē, djām ar aje amimar got. Nā gām ar prīne amijo ajkē. Ne akapri mex ne. Ne abikēnh mex ne. Ar ano rā ne anhō kubèkà kêt kam tu irāri ar abajakam. Djām ar aje amimar kêt?

¹⁸ Kam dja ba ar amā mýjja jarēn ar amā, 'Ē, on kēn karýr mextireja, ngōnh nhipēx

djakam me kute 'ã ngrão pôx nhy mextire ja dja gar 'ã ijwý ba ar amã kungã gar abyñ arým amimex, arým abikëñh kët. Ne kam ajte ar kubëkã jaka'ã ijwý ba ar amã kungã gar kam arým angjë. Angjën irãri ar aba kët kam apijãm kët. Ne kam ajte ar anokam pidjý'ã ijwý ba ar amã kungã gar arým o amino dji ne arým ano mex.'

¹⁹ Me axwe nëje ne ba memã ibën týt ne imã me kñnhja ne ba memã uwëk mãt ne. Kam dja gar on amim akaton wãnh ajaxwemã anhiren akubyn iwýr amijo akëx.

²⁰ Ë, gop ar ikabën ma. Ota ba arým ar awýr bõx ne kikre kabem dja. Ar ajõ imã kikre'ã ta. Ba wãm awýr wadjã gu baro'ã aben kuka kõnh banhõ kwý krëno nhý ga arým akñnhkumrëx. Gop ar ajõ aje ikabën mar jabej, on kikre'ã ta." Nãm ã Jeju me kunimã kabën ane. Me kute Jejuo aminhõmã ne ã kabën jarëño ane ne kam ajte memã kum,

²¹ "Ë, me me kurãm atýt ne aje ijãno adjãmja, me gajbit dja ba me amã arë ga me ikri djakam inhikõ'ã nhý. Me ga dja gu me ar meo baban bakabëno me ano. Me me bamã ãpënhmã dja gu me bakabëno me anor ar o baba. Ga ba itýt ne ije Ibãm 'ãno idjãm ne ije amijo imrãnh rã'ãn ije aminhinomã amimënhja pumũ. Ije kanga kët ne ije aminhinomã amimënh ne kam Ibãm nhikõ'ã inhýr ne ije ikabëno me anorja pumũ. Dja ga me ã ikudjwa atýt ne ijãno adjãmno ane.

²² Gora me ajamak mex jabej on ama. Metíndjwýnh Karõ ne mete amim imar ne apýnh kute ikõt aben pydjijãmã kabën. Gora prñne kabën ja ma", ane. Nãm ã Jeju imã kabën anen kam o ino re. Ba ibë Djuãno ne ba kuman me amã arë.

4

Metíndjwýnh krí djatikam nhý.

¹ Nhy kam ijukri atemã mýjja kato ba omũ. Kãjkwakam kikre'ã 'yr ne dja ba omũ. Nhy kam ajte me'õ imã kabën ne, õbë kute imã kabënja, kabën kute poti kakõr týt pyrãk, ta ajte imã kabën ne imã,

—Amrë tẽ ba amã mýjja jakre, mýjja kraxje kator kët dja ba anhýr djwýnhãm amã o amirít ga anoo anhýtã omũ nhy bep túmrãm dja amirít ne, ane. Nãm ã imã ane.

² Æ imã anhýrmë ro'ã Metíndjwýnh Karõ iwýr ruw ne mã ijo tẽn ijo wabi. Nhy nñjar kãjkwakam bënjadjýr krí dja rax dja nhy kam arým me'õ kam nhý.

³ Me'õ ýrja ne adjëño tukñi. Kute kën ngrãngrãmë kën kamrëk kakrãtyk, o me ikrakam rãx ne o õkredjë karýr jadjënh týt ja pyrãk. Nãm ã me'õ ýrja jadjënh kute kën ja jadjënhja pyrãk ne nhý. Nhy kam

djwýngwýnhntire ne krí djãmã ipõk ne wajët ne kam adjwýnhdjwý adjënh. Kute atemã kën ngrãngrã 'õdjwý jadjënh týt ja pyrãk. Nãm ã djwýngwýnhntire adjënh ã anen krí dja raxmã ipõk ne.

⁴ Nhy krí dja raxjamã me krí dja kryre ipõk ne. Apýnh me krí dja kryre ku'ë djãri 'ã akrekam kubë 24. Nhy me bënëngëtte kam krí. Kubëkã jaka jangjý ne kam kam krí. Ne kën karýro krãdjë, bënjadjwýr krãdjë ne me kutu.

⁵ Nhy krí dja raxja kurým adjëño amikurwý ne kam krako dja. Kabënmë adjënhmë krakmë o akã. Nhy krí dja rax kabem ne ngõnhpõktio 7 ne põko ku'ë. Ngõnhpõktija kubë Metíndjwýnh Karõ kute amijo 7ja.

⁶ Nhy ajte krí dja rax kabem ne mýjja karýr kute imõti pyrãk ne nõ. Kute ixeo imõti pyrãk ne nõ. Karýr kute kryt karýr pyrãk ne nõ.

Nhy mýjja tñ amãnhkrut ne amãnhkrut ne krí dja raxmã ipõk ne, nhy ipõkri krí dja rax dja. Nhy mýjja tñja kute krí djãmã ipõkja ikam no kumex, ibũmkam non õngãkkam no.

⁷ Nhy mýjja tñ kutewaja kute rop djãkrëbë rijão pyrãk, atãri ja kute mryti kra pyrãk, atãri ja nokre kute me bënëngõkre* nokre pyrãk nhy kute katëja kute ãkkajkritti tor pyrãk.

⁸ Nhy apýnh mýjja tñ djãri ara kumex. Ar í pýnhkõt ara kubë 6'ã kabën. Nhy arakam no kumex. Ara nhíbũmkam no. Ara nhõkrekam no.

Ne ar ngrer ba. Ngrer ba rã'ã rã'ã. Kute ngrero ino rer këtumrëx. A'urimë akamãtmë kam ar ngrer ba rã'ã rã'ã. Nãm ar,

—Mex, mex, mex. Metíndjwýnh ne mexo umakumrëx. Nãm Bënjadjwýr raxkumrëx. Týxo kubë kumkati. Nãm tñ ne ar ba, amrëbë adjãkamã tñ ne ar ba. Dja mrãmri tñ rã'ã rã'ã.

Nãm ã ar ngrero ane, ã kute kum mex jarëño ane.

⁹⁻¹⁰ Mýjja tñ amãnhkrut ne amãnhkrutja ã kute krí dja raxkam ýrjamã mexmë umamë raxmë amikñnh jarëño ane. Metíndjwýnh tñ ne ar ba rã'ã rã'ãjamã arë. Ar kute kum arënh kunikõt ne me bënëngëtte kubë 24ja tu mýrbë rõrõk ne. Krí dja raxkam ýrja kabem, pijãm djãje tu mýrbë rõrõk ne. Mrãmri ne Metíndjwýnh týt kumrëx ne tñ rã'ã: rã'ã. Kam ne kuka kõnh me bënëngëtte kubë 24ja pijãm djãje tu mýrbë rõrõk ne. Ne kam tu kabem krãdjë mexjamã ire. Tu kabem krãdjë mexjamã ire nhy wãnh

* 4:7 Apýnh me õ pyka djãri kunikõt ne me kuní bënëngõkre. Kubëkã jakamë me kakrãtykmë me babënëngõkremë ne me kuní: bënëngõkre.

ikwã. Nhyr me kam kum mex jarë. Kum mex jarë ne kum,

¹¹ —Me inhö Bënjadjwÿr, me Itïn djwÿnh, gajbit ne ba me amã amextire jarën amã apymamë arax jarën amã atÿx jarë.

Mýj me'omë ne gar aje aben pyrãk? Kati, apydji.

Gajbit ne ga mýjja kunĩ 'y.

Gajbit ne ga tu amim mýjja kunĩ'ã karö nhyr arÿm tïn ne apôx. Ga ne ga mýjja nhípëx nhyr apôx, ane.

Nãm ã mebëngëtte kubë 24ja Metïndjwÿnhmã mextire jarënho ane.

5

Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyre kute pi'ók byr.

¹ Nhyr kam krĩ djã raxkam ýrja uböko pi'ók no'ók byn o nhÿ ba omü. Nãm prïne pi'ók no'ók tuknĩ. Ökremë ibümmë prïne no'ók. Ne kam krãkã'ã tom krïo tã. Abenmã mënh'ã tom krïo tã. 'Á tom'ã akre kubë 7. Me'ö kute 'ãpre bönh ne omünh kët djy.

² Nhyr kam kadjy mrãnh djwÿnh tÿxkumrëx ne katon kãj bë memã kabën ne memã kum,

—Mýj me'ö ne mexkumrëx ne kam kute pi'ók no'ókja'ã ýrmã? Kute 'ã oy djã rënhmã? ane.

³ Nãm ã anen kam te me'ö mex jabej me kabi. Kute pi'ók no'ók'ã oy djã rënh ne omünhmã. Nãm kãjkwakammë pykakammë pyka kadjwÿnhbë me jamë te kadjy me kabi. Ne me'ömã kator këtumrëx.

⁴ Kam ne ba arÿm muw. Me'ö mexkumrëx kute pi'ók no'ók'ã ýr ne omünh 'ö këtka ne ba arÿm imÿro dja.

⁵ Nhyr kam mebëngëtte 'ö imã,

—Amÿr kët. Ê, Djuda nhürkwãkam me'ö, Dawi tãmdjwÿ 'ö dja pi'ók no'ók'ã kuta. Tÿxkumrëx, umakumrëx. Kute rop djãkrëbé rijão pyrãk. Tãm, ajbit, ne tÿxkumrëx ne meo apan kam kute pi'ók no'ók'ã oy djãbë 7 rënh ne kute pi'ók no'ók'ã ýr ne kute omünhmã.

Nãm ã imã ane ba kam kuma.

⁶ Nhyr kam Metïndjwÿnh krĩ djãti nhípökri Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja dja ba omü. Nhyr kam kute me kute Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja bïn nhyr aje akubyn tïn pyrãk. Nhyr mýjja tïn amãnhkrut ne amãnhkrutjamë mebëngëttëmë Metïndjwÿnh krĩ djãtikam Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny djãmjãmã ipök ne dja. Nhyr Mrykĩ'ãtomti bãrio 7 ne kam noo 7. Noo 7ja kubë Metïndjwÿnh Karö kute amijo 7, tãm ne pyka kunĩköt ar mrã.

⁷ Nhyr kam Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja tën kubë pi'ók no'ók by. Krĩ djãtikam ýrja ne uböko kum kungã nhyr kubë kuby.

⁸ Nhyr byrmë ro'ã mýjja tïn amãnhkrut ne amãnhkrutmë mebëngëtte kubë 24jamë

kabem tu mÿrbë rôrök ne. Apÿnh ö pÿjãbãre. Atemã pÿjãbãre djë krãpti. Ne apÿnh ö ngönh. Kën karÿro ngönh. Ngönh ja ne ipun dja. Kikre kudjÿ djã ne kam ipu ne. Mÿjbë ne kikre kudjÿ djã? Me kabën. Metïndjwÿnh nhö me ja kute kum kabën'ã ne kikre kudjÿ djã amijakre.

⁹⁻¹⁰ Be, mebëngëtte nhö pÿjãbãremë ngönh ipujamë ne me amÿn kam ngrer ba. Ngrer ny ne me arënho ba, ne,

—Gajbit apydji ne ga amex ne aje pi'ók no'ók byrmã. Ga dja ga pi'ók no'ók byn 'ã ta. Arÿm ne me abĩ ga kam arÿm akamröo meo pãnh ne me pa 'amÿn me utãn Metïndjwÿnh'ýr meo tã. Nã gãm me kwÿ ra:x ne me utã.

Apÿnh mebëngökre ba djãri, apÿnh amÿn-grãri me ba djãri, apÿnh me kabën djãri, apÿnh me ö pyka djãri kunĩköt ne ga me kwÿ pytãn Abãmmã me umjuw.

Nhyr me kam kubë me kadjy Metïndjwÿnh mar djwÿnh ne me banhö Metïndjwÿnhmã ãpënh ba. Dja me Metïndjwÿnh djö'ã prïne pykabë me ja o ba, ane.

Nãm ã mebëngëtte ar ngrer ba ane.

¹¹ Ba kam ajte omün kam me kanga ma, kadjy mrãnh djwÿnh kanga ma. Me krãpti kute pi'ö pyrãk. Kubë 1.000.000 krãpti. Me'ã akre krãpti: ne ba omün kuma. Djãm me krãre got. Nãm me krĩ djãtimë mýjja tïnmë mebëngëttëmë kum ipök ne. Ne kãj bë kabëno kumex, ne,

¹² —Mrãmri ne ga gajbit amex. Mýj me'ö got kute apyrãk?

Gajbit ne ga amexo me kunĩ jakre nhyr me abĩ. Abë mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny prãbë abĩ.

Nhyr kam Metïndjwÿnh arÿm ajã bënjadjwÿr rax më. Nhyr kam apÿnh me pyka djãri kute ö nëkrëx amã kumex ga aje ar o abamã.

Ga gajbit ano mex ne atÿx. Gëdja me amim ajarën ajo rax ne kãjmã akamën abenmã araxo amirít, ane.

Nãm ã kadjy mrãnh djwÿnh kabën ane.

¹³ Nhyr kam mýjja kunĩ kabën ne. Nhÿnh ne mýjja 'ö kabën kët ne? Kati, kãjkwakam mÿjjãmë pykakam mÿjjãmë pyka kadjwÿnhbë mÿjjãmë ngö raxbë pyka këtka mÿjjãmë kunĩ ne ro'ã kabën ne,

—Gora gë me abenmã krĩ djãtikam ýrjamë Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nymë ar arë ne abenmã ar raxo amirít ne kãjmã ar kamë. Ar ajbit ne ar tÿx.

Gora gë me abenmã ar arë. Arkum rax jarën rã'ã rã'ã ne.

Nãm ã mýjja kunĩ kabën ane ba kuma.

¹⁴ Nhyr kam mýjja tïn amãnhkrut ne amãnhkrutja kôt kabën ne,

—Mrãmri godja ã ane.

Nhym me**ë**ngëtte kô**t** tu mýrbê rô**r**ôk ne adjwýnhdjwý kum rax jarê.

6

Kute pi'ók no'ók'á oy djá rênh.

¹ Ba ibê Djuão ne ba arek omũ**h**o dja. Nhym kam Mryki'átomti jabatã**h** nyja pi'ók no'ók'á oy djá ta ba omũ. Nhym kam mýjja tĩn amã**h**krut ne amã**h**krut kumrê**x**a imã kabê**n**. Kabê**n** kute na krak pyrãk ba kuma. Nhym imã,

—Amrê tê, ane.

² Ba 'ýr tēn omũ nhym kawaru jakaja dja. Nhym me'ô 'á nhý. Ô djudjê jamýn o nhý. Nhym me kum bē**n**jadwý krãdjê tu. Nhym kutun o nhý ne kam 'á kawaru'á tē. Kute me kunĩ 'á amijo àptãr ne me'ýr prôt ne kute me par ne kute mekbê pyka pytãrmã ne tē.

³ Nhym kam Mryki'átomti abata**h**nh nyja ajte pi'ók no'ók'á oy djá nhitepã ja'á kuta. Nhym kam mýjja tĩn ja jatãria ja imã kabê**n** ba kuma. Nhym imã,

—Amrê tē, ane.

⁴ Ba 'ýr tēn omũ nhym kawaru 'ô ajte dja. Kawaru kamrêk. Nhym me'ô 'á nhý. Pyka kunĩkôt me kute abenwýr prôt ne aben par kadjy. Kadjy ne me'ôja kawaru'á nhý. Nhym me arým kum kãxdjwa kajgo ngã, kãxdjwa kajgo jabatã**h**, rytire ne me kadjy kum kungã.

⁵ Nhym kam Mryki'átomti jabatã**h** nyja ajte pi'ók no'ók'á oy djá nhitepã ja'á kuta. Nhym kam mýjja tĩn ja jatãriadjwý imã kabê**n** ba kuma. Nhym imã,

—Amrê tē, ane.

Ba 'ýr tēn omũ nhym kawaru tykja ajte dja. Nhym me'ôja 'á nhý. Mýjja pytĩ'á akre djá mýn o nhý.

⁶ Nhym mýjja tĩn amã**h**krut ne amã**h**krutja kurũm me'ô kabê**n** ba kuma. Nãm,

—Ë, arým ne mekbê djwý kêt. Prãmkam ne me ar ba. Ota djwýbê trigu'á akre pydji pã**h** raxi. Pã**h** me àpê**h**nh rã'á nhym akamãt. Ne kam ajte djwý 'ôbê xebada'á akre amã**h**krut ne ikjêkêt adjwýnhdjwý pã**h**nh rax. Pã**h** me àpê**h**nh rã'á nhym akamãt. Djwý kêt**ka**m, djwý kairekam. Nhym bep pidjôbê uba kangômê mýjja kute rôny kangô pyrãk ja dja o bikê**h**nh kêt. Tãm dja kumex. O ne me ajne kêt. Kwãrik wã**h**nh tãm mãn o bikê**h**nh kêt, ane. Nãm ã me'ô kabê**n** ane.

⁷ Nhym kam Mryki'átomti jabatã**h** nyja ajte pi'ók no'ók'á oy djá nhitepã ja'á kuta. Nhym kam mýjja tĩn amã**h**krut ne amã**h**krut kute o ino rerja imã kabê**n** ba kuma. Nhym imã,

—Amrê tē, ane.

⁸ Ba 'ýr tēn omũ nhym kawaru ràrãrja ajte dja. Nhym me'ôja 'á nhý. Me'ô nhidjibê ne Tykre. Me tyk'á amijakre. Nhym mýjja kute katēn tē**m**ja. Me tyk nhô pykamã me mrã**h**nh

kadjy ja ta ne kute katēn tē**m**ja. Ar kute pyka kunĩkôt me kwý rax ne me parmã. Me kute abenwýr prôt ne aben par nhym djwý kêt**ka**m prãm kute me par nhym me kanêdjwý kute me par nhym pykakam mry djãkrêdjwý kute me par kadjy. Kadjy ne ar tē. Kam dja me kwý rax ne ty.

⁹ Nhym kam Mryki'átomti jabatã**h** nyja ajte pi'ók no'ók'á oy djá nhitepã ja'á kuta. Nhym kam kikre kudjý djá bôr djá krakri me karô kumex. Mýj me karô? Bir, me kute memã Metũndjwý**h**nh kabê**n** jarê**h**no ba nhym kam me kute me par, me tãm karô ne kumex. Nãm me tĩn prãm kêt mex ne tu mekmã Metũndjwý**h**nh kabê**n** jarê nhym kam me me kupa. Me tãm karô ne kumex ba omũ.

¹⁰ Nhym me kãj bē kabê**n** ne kum,

—Bē**n**jadwýr Pymati, gajbit amexo apy**ma** ne katãt ajte mekmã kabê**n** jarê**h**nh djwý**h**nh, mã dja mytyrwý kute ga me ijo angyrk ne pykakam me jao ajkê, me kute me ipar pã**h** meo ajkê? ane. Nãm ã kikre kudjý djá bôr djá krakri me karô ã kum kabê**n** ane.

¹¹ Nhym kam me'ô mekmã kubêkã jaka ngã ã me**n**ã kum,

—Ë, me arek atyk djá kêt**o** akri ngrire. Atyk djá kêt ngrire gê me me anhôbikwa paro tēn inomã kumê. Me akôt me Metũndjwý**h**nh mã àpê**h**nh, me akamy paro tēn inomã kumê, ane. Nãm ã me'ô me karô**m**ã ane.

¹² Nhym kam Mryki'átomti jabatã**h** nyja ajte pi'ók no'ók'á oy djá nhitepã ja'á kuta ba omũ. Nhym kam pyka kunĩ amingrêk ne. Amingrêk týx ne. Nhym kam mytjadjwý kakrãtyk ne wajêt. Nãm kute kubêkã pytĩ, kakrãtyk pyrãk. Nhym mytyrwýadjwý no tĩn, no kamrêk týx ne. Kute kamrô pyrãk.

¹³ Nhym kanhêtire jadjwý kãjkwa kurũm rôrôk ne. Pykakam rôrôk ne. Kute kôk djãbêr týx kute pidjô ngrãngrã ka'urja pyrãk. Nãm ã kanhêtire rôrôk ane.

¹⁴ Nhym kam kãjkwa ajmã nēn nhĩ'ã**m** tēn akuno. Nãm tu amijarôx ne kute me kute kupij jarôx pyrãk, nhym kam krã**h**nh kunĩ amũ ajkamēn krĩ. Nhym apêxtidjwý kunĩ amũ ajkamēn ikwã. Nãm krã**h**nh amũ krĩ djãmã kre rũ**h**nh ne krĩ. Nhym apêxtidjwý ikwã djãmã kre rũ**h**nh ne ikwã.

¹⁵ Nhym kam apý**h**nh me ba djãri kam bē**n**jadwýr rũ**h**nhmê me kute meo ba djwý**h**nhmê me krãkamngô**h**nh nhô bē**n**jadjwýrmê me ô nêkrêx kumexjamê me àprãrmê me kunĩ, me kute me pa 'amý**h**nh nhym memã àpê**h**nh kajgo ar bajamê me kute memã o pã**h**nh kadjy àpê**h**nhjamê me kunĩ ne me amijo apdju. Me tĩn prãme amijo apdju. Nãm me kē**n**krekam amijo apdjun krã**h**nhkam kē**n** krakri amijo apdju.

¹⁶ Ne kam krã**h**nhremã kabê**n** ne kē**n**mã kabê**n** ne kum,

—On me inhíby arôrôk ne me ijo apdju, me ipro. Krî djâtikam ýrjabê ne me ijo apdju ba me nokre pumûnh kêt. Mrykî'átomti jabatânh nyjamê ar ngrykbê me ijo apdju.

¹⁷ Arým ne ar ngryk nhô akati me iwýr bôx. Mrâmri ne ar ngrykkumrêx. Mýj me'ô ne arkum ämmâ? ane. Nâm ä me kabên ane.

7

Ar kute mebê 144.000 kuka'ä idji janhôr.

¹ Nhyam kam ijukri kadjy mrânh djwýnh amânhkrut ne amânhkrut ne ku'ê ba omû. Nâm ar apýnh ku'ê djâkam ku'ê. Nhyam ja kâjkwa krax 'ânh dja nhyam ja kâjkwa nhôt 'ânh dja nhyam ar ja aktâ kâjkwa nhirê'ânh dja ba omû. Mýj kadjy ne ar ku'ê? Apýnh ar ku'ê djâri kute kôkbê äptarmâ. Pykakam äbêr kêt ne ngô raxbê pyka kêt kam äbêr kêt ne bâkam äbêr kêt kadjy. Kadjy ne ar ku'ê.

² Nhyam kam kadjy mrânh djwýnh 'ô tê ba omû. Kâjkwa krax kurûm ne kato ba omû. Nâm ikrakam raxo pi'ók no'ók djâ byn o tê. O kute Metîndjwýnh nhô âpênh'ä idji janhôr kadjy, Metîndjwýnh tînja nhô âpênh'ä idji janhôr kadjy. Nâm kubyn o tén kam kâj bê arkum kabên. Metîndjwýnh kadjy mrânh djwýnh amânhkrut ne amânhkrutjamâ kabên. Ar ja kute Metîndjwýnh kabênkôt pykamê ngô raxbê pyka kêt bikênhmâ. Ar kumâ ne kâj bê kabên ne arkum,

³ —Adjým, bar Metîndjwýnh nhô âpênh'ä idji janhômâ, bar me banhò Metîndjwýnh nhô âpênh'ä idji janhô gar kam pykamê ngô raxmê bâo ajkê. Me kuka'ä dja bar me idji janhô, Metîndjwýnh nhô âpênh tamirít gar aje meo abikênh kêt kadjy. Gar kam arým pykao ajkê, ane. Nâm ä kadjy mrânh djwýnh arkum ane.

⁴ Nhyam ar me kwý krâptî kuka'ä idji janhô ba omû. Me krâptî kubê 144.000 ne ar kuka'ä idji janhô. Nâm mekbê idjaer apýnh idji djâri me kwý'ä idji janhô ba omû.

⁵⁻⁸ Mekbê Djudakam me kwý kubê 12.000. Ne mekbê Rubênkam me kwý kubê 12.000. Ne mekbê Gadjikam me kwý kubê 12.000. Ne mekbê Axerkam me kwý kubê 12.000. Ne mekbê Naptarkam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Manaxekam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Ximiâokam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Rewikam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Ixakakam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Djeburôkam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Jôdjekam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Bênjamînkam me kwý kubê 12.000.

Be, nâm me abenâ rôrôkkam 'ä akre kubê 144.000.

Me krâptî: kubêkâ jaka jangij.

⁹⁻¹⁰ Nhyam kam ijukri, be, me krâptî: me me kumex ba me omû. Axwe me krâptî. Nâm me te kute me'ä akremâ. Djâm me krâre got. Nâm me kute pi'ô pyrâk ne kumex. Mýj xê ne kumex? Bir, apýnh me bêngôkre ba djâri, apýnh amyingrâri me ba djâri, apýnh me ô pyka djâri, apýnh me kabên djâri kunikôt ne me kwý Metîndjwýnh aminhôn krî djâti kabem abenâ rôrôk ne kumex ne Mrykî'átomti jabatânh ny kabem kumex. Nâm me kubêkâ jaka jangij ne o kumex ne bô byn o kumex ne kam kâj bê kabên ne,

—Be, mrâmri ne me banhò Metîndjwýnh, ajbit kubê me bapytâr djwýnh. Täm, krî djâtikam krîja, täm.

Ne Mrykî'átomti jabatânh nyja, täm. Ar kubê ne me bapytâr djwýnh. Ar täm ne ar ja, ane.

Nâm ä me krâptî kabên ane.

¹¹ Nhyam kadjy mrânh djwýnh kunî krî djâtimâ ipók ne kumex. Krî djâtimê me bêngêttémê mýjja tîn amânhkrut ne amânhkrutjamê ne kadjy mrânh djwýnh arkum ipók ne tu mýrbê rôrôk ne kumex. Ne kam Metîndjwýnhmâ rax jarê ne kum,

¹² —Mrâmri. Kôt ne me ane. Gajbit ne ga mekmâ amexo amiptâ ba me abenmâ amex jarênhô iba ne abenmâ araxo amirít ne ano mex jarên kam amâ amikînh jarên abenmâ araxmê apyma jarên abenmâ abênjadwýr rax jarên abenmâ mýjja 'ô abê bipdjur kêtukumrêx jarê.

Gora gê me kunî amâ ja jarênh rã'ä rã'ä. Mrâmri. Godja ä ane.

Nâm ä kadjy mrânh djwýnh ane, pijâm djâje tu mýrbê rôrôk ne ä kabên ane.

¹³ Nhyam kam arkubêngê't'ô imâ,

—Mýj xê ne kute kubêkâ jaka jangjênh ne o kumexja? Mýj xê nã? Mýj kurûm ne me mô? ane.

¹⁴ Ba kam kum,

—Gêtt kon, kubêngêtt. Gajbit aje mar, ane.

Nhyam kam imâ,

—Me ja ne me prîne meo ajkê. Nâm me prîne me jao ajkê, meo bikênh rax ne. Nhyam me ja katon kam nînh mônh bôx. Arým ne me ô kubêkâ pô nhyam kam aka ne. Mýjo ne me kupô nhyam aka? Bir, Mrykî'átomti jabatânh ny kamrôo ne me kupô nhyam aka, ane.

Metîndjwýnh kute memâ axweo bin-grânh'ä ne kubêkâ pônh nhyam aka jakre.

¹⁵ —Kam ne me Metîndjwýnh krî djâti kabem kumex ne kam kum apê. Akatikam kum apê ne akamâtkam kum apê. Metîndjwýnh nhûrkwâtikam ne me kum apê nhyam bep krî djâtikam ýrja dja umao me utân ar meo ba. Ar me utâr mex ne meo ba.

¹⁶ Kam dja me kum prām kêtikumrêx ne kum kôr kêtikumrêx, nhyam arngrodjwý dja me bîn kêtikumrêx, nâr kon atemâ mýjja kangro 'ôdjwý me bîn kêtikumrêx. Mýkam?

¹⁷ Bir, Mrykí'átomti jabatàn ny krí djâti nhípôkri ýrja, tâm dja ar me utàn meo ba. Kute mrâmri ne mrykí'átomtio ba djwýnh kute ô mryo ba ja pyrâk.

Ne ngô kute meo tîn kator djâ'ýr dja meo mô. Nhyam Metîndjwýnh ta dja me kunî no kangô ku'ôn memâ no kangôo apêx nhyam kam me mýr kêtikumrêx, ane.

Nâm â arkubêngêtte 'ô imâ kabên mex jarênho ane.

8

Kute o y djâ kute o ino rer'ã ýr.

¹ Nhyam kam Mrykí'átomti jabatàn ny ajte pi'ôk no'ók'ã oy djâ kute o ino rer'ã kuta nhyam kam kâjkwakam mýjja kunî anhikrê ne, nhyam myt kwýr ngrire.

² Nhyam kam kadjy mrânň djwýnh kubê 7, Metîndjwýnh kabem ku'ê djwýnh, ar ja ne ar ku'ê ba ar omü. Nhyam kam Metîndjwýnh arkum poti ngâ. Poti kubê 7 ne apýnh arkum kungâ nhyam ar amy.

³⁻⁴ Nhyam kam kadjy mrânň djwýnh 'ô kên karýro ngônň ngrire byn o tên o dja, kikre kudjý djâ bôr djâ'ýr ne o tên o dja. Nhyam kam me'ô kikre kudjý djâ kwý rax ne kum kungâ. Kute me kabênmê kikre kudjý djâo bikârmâ ne kum kungâ. Metîndjwýnh nhô me mexja kunî kute kum amijarênhmê kikre kudjý djâ bikâr ne xêt ne Metîndjwýnh'ýr bôx kadjy. Krí djâti kabem ne kikre kudjý djâ bôr djâ dja. Kên karýro ne adjênň ne dja. Kam ne kadjy mrânň djwýnh kikre kudjý djâmâ adjâ nhyam xêr nhyam kam kudjýmê me kabên ro'ã Metîndjwýnh'ýr bôx. Kümme ô me ja kabênmê Metîndjwýnh'ýr wabin 'ýr bôx.

⁵ Nhyam kam kadjy mrânň djwýnh kikre kudjý djâ kadjy ngônň byn kam kam kuwy mê. Kikre kudjý djâ bôr djâkam kuwy byn kam kikre kudjý djâ kadjy ngônňkam kumên kam pykakam kumê, o pyka kôpênât ne. O pyka kôpênât nhyam kam arým na krar ne rârâk ne adjênň nhyam pykadjwý amingrêk ne, tertet ne.

Potibê 7'ã ujarênň.

⁶ Nhyam kam kadjy mrânň djwýnh kubê 7ja kute apýnh ô poti kubê 7 kakôrmâ.

⁷ Nhyam kam kadjy mrânň djwýnh kutewa poti kakô. Nhyam kam namê'ymê kuwy rôrôk ne. Kamrômê akân rôrôk ne. Tu týmikumrêx ne. Nhyam kam pyka kwý ra:x ne prîne xêr. Pykamê bâ nokâ 'ýr 'ânň ne xêt o ino re.

* ^{8:9} Apýnh me ô pyka djâri kunikôt ne me kunî bêngôkre. Kubêkâ jakamê me kakrâtykmê me babêngôkremê ne me kunî: bêngôkre.

Nhyam bep bô kunî ne prîne xêr. Nhýnh ne bôre 'ô xêt kêt.

⁸ Nhyam kam atâri kadjy mrânň djwýnhja ô poti kakô nhyam kam atâri mýjja kute krânňre jabatànň pyrâk ne pôr ne môn nox ne, ngô kôpênât ne.

⁹ Ngô raxbê pyka kêtgam nox nhyam kam ngô kwý ra:x ne kamrô, ngô nhikjêbit ne kamrô nhyam ngôkam mýjja ar baja arým kwý rax ne ty, ngô ipôkri 'ýr ne tyk o ino re. Nhyam kâ rûnhjadjwý amijo ajkên wangij, kâ kute katê 'ýr ne ngjêxo ino re. Nhyam kam mebêngôkre* ar kâkam bajadjwý arým kôt ty.

¹⁰ Nhyam kam atâri kadjy mrânň djwýnhja poti kakô. Poti kakô nhyam kam kanhêtidjwý tým, kanhêtireti: ne tým. Pôkti: ne tým. Nâm kute me kute bô 'ô ngrâmâ angjênň nhyam pôk rûnh ja pyrâk. Kâjkwa kurüm ne môn tým. Ngô binhirênň kwýkam rôrôk ne inore kwýkamdjwý rôrôk ne. Ngô nhino kunîkam ne tým. Nhyam ngô kwý rax ne mex râ'ã.

¹¹ Kanhêtire nhidjibê ne ý. Nhyam kam idjikôt ngô nhikjê ne ýkumrêx ne. Nhyam kam me kwý krâptîn ty. Ngô djý ne me o ikôn arým tyko kumex.

¹² Nhyam kam atâri kadjy mrânň djwýnhja ô poti kakô nhyam kam mytdjwý kwý rax ne ajmâ nên kam akamât kô tyk ne, no nhikjêkambit ne akamât kô tyk ne. Ne kam kâjbê pyka kurwý. Kurwý ngrire nhyam mytyrwýmê kanhêtiredjwý kôt â ane. Akatikam myt kâjbê irâ nhyam kam akamât kô tyk ne. Nhyam akamâtkamdjwý mytyrwýmê kanhêtire kâjbê irâ nhyam kam akamât kô ty:k ne.

¹³ Ba kam omünho dja nhyam kam âkkajkritti kýjrüm ton mô. Kâjkwa tâ mô ba omü. Nhyam kâj bê memâ kabên, ne,

—Watîre, watîre, watîre. Pykakam me ar baja watîre. Arým ne kadjy mrânň djwýnh kute katê amânňkrut ne ikjêkêt kute poti kakôr 'ýr, ane.

9

¹ Nhyam kam atâri kadjy mrânň djwýnh ô poti kakô nhyam kam kâjkwa kurüm kanhêtire tým. Pykamâ tên tým nhyam me kum kam o kajkep djâ ngâ. Mýkam o kajkep djâ nã? Bir, kre ry typydjikam o kajkep djâ. Kre krâ'ýr kêt, kre o ino rer kêt, kre ry typydjikam o kajkep djâ ne me kum kungâ.

² Nhyam kam kam o kajkep ne 'ã kuta nhyam kurüm kuwy küm katon mô. Kre ryti kurüm ne kuwy küm kato. Kute kikatire küm pyrâk nhyam kam kümja kâjkwamê mytmê prîne o akno nhyam akamât kô tyk ne.

³ Nhyam kam kûmjja kurûm krytkanhê bixadjwýro kumex. Pykamã ne bixadjwýro kumex. Ne kam àkrê. Àkrê:kumrêx ne. Kute me kamjýrmã ne bixadjwýro kumex. Kute mrãmri ne pykabê makre kute me kamjýr nhyam tokryja pyræk.

⁴ Nhyam kadjy mrãnh djwýnh krytkanhê mã kum,

–Kwãrîk wãnh pykakam bõreo abikênh kêt, mýjja nhingrôto abikênh kêt, pîo abikênh kêt. Me ajbit dja ga meo ajkê. Me kuka'ã idji kêtja, Metîndjwýnh kute me kuka'ã idji kêtja, me tâmbit dja ga meo ajkê, ane.

⁵ Nã, mrãmri ne krytkanhêja kute me kamjýr ne kute me kamjêro ba kajomã. Kute me par kêtê. Nãm me kamjuw nhyam me tokry pymaje àmra ba'ã mytyrwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Nhyam tokry: ne. Kute makre kute me kamjýr nhyam tokryja pyræk.

⁶ Nhyam kam arým me te tyk prãme, krytkanhê kute me kamjýr ar o bakam te tyk prãme, te amitykkam ama ne, ne tyk kêtumrêx ne.

⁷ Mã ne krytkanhê kute? Djãm axwe uma? Nã, axwe uma. Nãm kute mrãmri ne me kute kawaru'ã aben par kadjy kute ngõho kubêkã kawarumã angjênh nhyam kam uma ja pyræk. Nhyam krytkanhê mýjja kute me bënjadjwýr krãdjê pyrækja tu. Kên karýro krãdjê ne kutu. Nãm krytkanhê no kre kute mebêngôkre nokre pyræk.

⁸ Nhyam kîdjwý kute me nire kî pyræk nhyam wa kute rop djãkrêbê rijão djwa pyræk.

⁹ Nhyam ôkôt kã kute tepkã pyræk, ngõho ne ôngãkkã. Ne ara rãræk týx ne. Kute mrãmri ne me kute abeno bakam kawarumê kãmranhtýx rãrækja pyræk.

¹⁰ Nhyam tey kute makre tey pyræk. O kute me kamjýr ar o ba. Dja kute me kamjýr ar o ba'ã mytyrwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt, nhyam tokry: ne.

¹¹ Krytkanhê nhõ bënjadjwýrbê ne kadjy mrãnh djwýnh, kre ry typydjikam kadjy mrãnh djwýnh. Idjibê ne O bikênh djwýnh, mekbê idjaer ne me ta kabênkam kum Abadõ jarê, nhyam mekbê kregu kabênkam kum Apõri jarê. Nhyam bep me babêngôkre kabênkam ne O bikênh djwýnh.

¹² Be, watîre kutewa ne arým apêx. Àkkajrittire kute memã “Watîre” jarênhja kutewa arým apêx. Nhyam bep watîre amãnhkrut ne me'ýr bõx kêt rã'ã.

¹³ Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja õ poti kakõ nhyam kam me'õ kabên ba kuma. Kîkre kudjý djã bõr djã kurûm ne kabên. Kên karýro kîkre kudjý djã bõr djã Metîndjwýnh kabem ãmja, kurûm, anhã kurûm ne kabên kato ba kuma.

¹⁴ Nhyam kum, kadjy mrãnh djwýnh kute poti kakõrmã kum,

–On arkum anhire, kadjy mrãnh djwýnhjo amãnhkrut ne o amãnhkrut djwuprewã on arkum 'ãpre bõ gê ar wãm té. Ngõ raxbê Jupraxikam me kute ar uwpre nhyam ar ikwãwã, on arkum 'ãpre bõ gê ar wãm té, ane.

¹⁵ Nhyam kam arkum 'ãpre bõ nhyam kam ar mã mô. Ar kute me imexmã ne ar mô. Ar kute me kwý rax ne me imexmã. Ar kute me imexo tēm ne me kuto katê 'ýr me paro krã'ýrmã. Kadjy ne me ar uwpre nhyam ar ikwã. Ar õ akati ar'ýr bõx nhyam ar kute me imexmã katon mô. Arým ne ar õ amexmê ar õ mytyrwýmê ar õ akatimê ar õ myt arým ar'ýr bõx.

¹⁶ Nhyam ar õ krãkamngõnh kumex. Krãkamngõnh kawaru'ã krîja ne kume:x kute pi'õ pyræk. Nãm 'ã akre kubê 200.000.000. Me'õ ne 'ã akren imã arê ba kuma.

¹⁷ Be, Metîndjwýnh ne imã ar õ krãkamngõnh jakre ba omũ. Ba kawarumê krãkamngõnh pumũ. Kawaru kumex nhyam 'ã krãkamngõnh kumex. Tãm ne ba omũ. Nhyam krãkamngõnh aminhõkôt néje ngõho inõkã jangij ne o kumex. Ngõho inõkã kamrêkmê ngrãngrã kakrãtykmê ngrãngrã kute màn tu pyræk. Nhyam krãkamngõnh nhõ kawaru ja ne krã rûnh'ã kabên. Krã kute rop djãkrêbê rijão krã pyræk. Ne ajkwa kurûm kuwymê kûmmê kên ngrãngrã pôkmê apõxo kumex.

¹⁸ Apõxo kumex ne kam me kupa. Be, kuwymê kûmmê kên ngrãngrã pôko ne me kwý rax ne me kubî. Me kuto katê 'ýr ne me tyko ino re.

¹⁹ Kawaruja ne àkrêkumrêx. Ajkwakôt ne àkrê, amymê kôt. Aktã àkrê djãkôt ne me kupa. Amy kute kangã pyræk. Amy kubê kangã krãdjwý o me kamjã.

²⁰ Nhyam me'ã katãmja, mýjja kute me imex kurãm me tînja, djã nãm me ja amim katon wãnh axwemã iren Metîndjwýnh'ýr amijo akêx got. Arkati, me ja ne me kute amim mýjja punu nhípêxjamã irer prãm kêtumrêx. Nãm me mã ar me karõ punumê mýjjaõ metîndjwýnh karõ nhípêxmê arkum amijarênhõ ba, arkum rax jarênhõ ba. Be, nãm me kên karýro, kryt jakao, ngõnh ngrãngrãõ, kêno, pîo metîndjwýnh karõ nhípêx ar o ba nhyam rît kêt ne umar kêt ne mrãnh kêt ne. Ja ne me kum amijarênh ar o ba, kum rax jarênh ar o ba. Me kute kum irer prãm kêtumrêx.

²¹ Ne kam ajte me kute me parmê me udjymê me prõ prãmmê me mjên prãmmê me àkînhîmê, ja ne me kute kum irer prãm kêtumrêx. Me kute kum irer ne Metîndjwýnh'ýr amijo akêxmã kute mar kêtumrêx. Me axwebit ne me kum kînh. Nãm te Metîndjwýnh kute mekmã uwêk mãtmã.

10

Kadjy mrânh djwýnh kute pi'ók byr ne âm.

¹ Nhyam kam kadjy mrânh djwýnh 'ô, týxkumrêx ne ruw. Kâjkwa kurûm ne tén ruw ba omû. Nâm kakrâo prîne amikunon kam djwýngwýnh tire tu. Nokre kute myt pyràk, ne te kute kuwy pôko krikam kâjmâ pôk ku'ên pôk jabjé ja pyràk.

² Ne kam pi'ók no'ók ngrire byn o dja. Pi'ók no'ók arým koxen kubyn o dja. Ne kam te djubók ngó raxbê pyka kêt'â djan te djuge atýxâ dja.

³ Nâm te ajkij ne djan kam kâj bê kabên. Kâj bê kabên kute rop djâkrêbê rijâo kâr týxja pyràk. Kabên nhyam kutâ na krikrit ne. Nâm amipânh kum kabên. Krikrit 'â akre kubê 7.

⁴ Na krikrit 'â akre kubê 7 ne kabên, ba kam bit ije 'â pi'ók no'ók mâ nhyam kâjkwa kurûm me'ô imâ kabên ba kuma. Nâm imâ,

—Kwârîk wânh. Tu udju. Na krikritkam kabên'â akre kubê 7 dja ga tu udju. Kwârîk wânh 'â pi'ók no'ók kêt, ane. Ba arým kuma.

⁵ Nhyam kam kadjy mrânh djwýnh ije omûnh tûmja, ngó raxmê pykamê kam te bikjêr ne âmja, tãm ne kâjmâ kâjkwamâ ubôkja bèn

⁶⁻⁷ mekmâ kabên pydjîn arên memâ kum,

—Mrâmri godja mýjja amikrà kêt kumrêx. Godja kadjy mrânh djwýnh kute katê ô poti kakó nhyam tebê mýjja kato. Metîndjwýnh kute amrêbê ô âpênhmâ, kabên jarênh djwýnhmâ arênhja dja on tebê kato, kute amitô kêtê. Poti kakôrmê ro'â dja mýjja bipdjur arým kato. Amrêbê Metîndjwýnh kute mekbê mýjja bipdjurja ne on kute memâ o katormâ, ane. Nâm â kadjy mrânh djwýnh mekmâ ane. Metîndjwýnh ne kabênkumrêx. Kôt dja mýjja kato. Kam ne kadjy mrânh djwýnh ubôko kâjmâ Metîndjwýnh jakren 'â mekmâ ujarênh ku'ên mekmâ kum,

—Metîndjwýnh ne tîn o ino rer kêt kumrêx. Tîn, tîn rã'ã rã'ã. Ta ne kâjkwa nhípêx ne kâjkwakam mýjja ar baja nhípêx ne. Ne pyka-jadjwý nhípêx ne pykakam mýjja ar bajadjwý nhípêx ne. Ne ngó raxbê pyka kêtjadjwý nhípêx ne ngókam mýjja ar bajadjwý nhípêx ne. Tãm dja amitô kêt ne on memâ o kato, ane.

⁸ Nhyam kam kâjkwa kurûm kute imâ kabên jarênh tûmja ajte imâ kabên ne imâ,

—Ajrã, on 'yr tén kute pi'ók koxen o âm wã by. Kadjy mrânh djwýnh ngó rax nhípôkri te nhikjê djâm ne atýxâ te nhikjê djâm wã ne kubyn o dja. 'Yr tén kubê aby, ane.

⁹ Ba kam 'yr tén 'â ku'uw ne kum,

—Imâ pi'ók no'ók ngrire ngã, ane.

Nhyam kam imâ,

—Mî, amim abyn krê. Gora kunî krê. Atik kadjwýnhbê dja ý nhyam bep ajawkwakam

godja ànhkumrêx. Ành kute menh djânh pyràk. Mî, ane.

¹⁰ Ba kam ikra kurûm kubê kaba. Pi'ók no'ók ngrire ne ba kubyn kukrê. Nhyam kam ijawkwakambit ànhkumrêx, ành kute menh djânh pyràk. Nhyam amû itik kremâ tým ne arým 'yr: ne.

¹¹ Nhyam kam imâ,

—Be, dja ga ajte anhÿr djwýnhram memâ Metîndjwýnh kabên jarê. Kute apýnh me ô pyka djâri, apýnh me ba djâri, apýnh me kabên djâri, apýnh me bënjadjwýr djâri krãptikôt kute meo bikênhmâ mekmâ arê, ane. Nâm â kadjy mrânh djwýnh imâ ane.

11

Metîndjwýnh nhô âpênh amânhkrut ar ujarênh ba.

¹ Nhyam kam me imâ kô ngã, ije ûrkwãti'â akre kadjy ne me imâ kungã. Kute me àbêr djâ pyràk. Nâm me imâ kungã nhyam kam Metîndjwýnh imâ,

—Apa, on 'yr tén inhûrkwãti'â akre, ane. Dja ga inhûrkwã'â akren kam kikre kudjý djâ bôr djâ'â akren kam me kute imâ rax jarênh bajadjwý 'â akre.

² Nhyam bep inhûrkwãti kre kênhbit dja wânh 'â akre kêt ne. Mýkam? Bir, arým ne me me bajtemmâ kanga. Nhyam kam me kute mekbê idjaer nhô krî mexbê Djeruxarêo bikênhmâ, ô krî mexo mexkumrêxbê Djeruxarê kute o bikênhmâ. Kikre kunîkôt dja me bajtem mrân prîne kikre ajkê kikre ngrân kam kôt inhûrkwãti kre kênhjaio ajkê. Dja me kute o bikênh'â na tým amânhkrut ne ikjêkêt ne kam ajte 'â amex. Kam dja ba inhô âpênh jano.

³⁻⁴ Ba ne ba inhô pyka djwýnh ne kam inhô âpênh amânhkrut kute pibê oriwêre amânhkrut ikabem ku'êja pyràk, ne kam ajte kute ngónhpôkti amânhkrut ikabem ku'êja pyràk, ar tãm dja ba ar ano, ar kute memâ ikabêno amirîtmâ. Dja ar kubêkã kaprîre jadjân kam ikabên'â ujarênh ar ba. 'Ã ujarênh ar ba'â akati krãptî, kubê 1.260. 'Ã na tým amânhkrut ne ikjêkêt ne kam ajte 'â amex. Godja ã ar ikabên'â ujarênh ane, ane. Nâm ã Metîndjwýnh imâ ane.

⁵ Godja me'ô kute aro bikênhmâ nhyam kuwy pôk ar ajkwa krekrekôt katon me'ônh bî, prîne ar kurê djwýnhja 'ô ga. Be, godja me'ô aro kurê djwýnh prâm nhyam ar arým ã o bikênho ane, prîne kuga.

⁶ Nhyam ar ta kabênkôt Metîndjwýnh kâjkwa'ã ijê nhyam na rwýk kêt kumrêx. Ar Metîndjwýnh kabên'ã ujarênh bari godja na rwýk kêt kumrêx ne. Nhyam kam ajte ar ta kabênkôt nhyam ajte ngó kamrô. Nhyam ar kabênkôt apýnh mýjja kute meo bikênh djâri apôx ne pykao ajkê. Apýnh kute pykao

bikênhmã mýjja apôx tē, aben nhitepã mýjja apôx tē.

⁷ Nhyam kam ar Metündjwýnh kabēno amirīto tē:n kam o amirīt pa. O amirīt pa nhyam kam mrydjwaryre dja amim ar kurētuw. Mrydjwaryre kre ry typydji kurūm katorja dja ar 'yr prôt ne týxo ar akrenh mex ne kam ar kubī.

⁸ Nhyam kam ar tyn nō. Kikre nhipōkri dja ar tyn nō. Krīrax jabatānhkam kikre nhipōkri nō. Mýj krīrax jabatānh? Bir, kam ne me ar ō Bēnjadjwýr pīte'ykam kunhō tām. Kumã ne me idjibē Xôtōmamē Edjitu jarē. Nãm me axwekumrēx ne Xôtōmakam me ja jaxwe'ã amijakren kam ajte Edjítukam me ja jamakkre kêt'ã amijakre nhyam kam me krīrax jamã idjibē Xôtōmamē Edjitu jarē. Kam ne ar kute Metündjwýnh kabēno amirīt djwýnh tyn nō.

⁹ Kam dja me kunī omū. Apýnh me ō pyka djāri, apýnh me bēngōkre ba djāri, apýnh amyngarāri me ba djāri, apýnh me kabēn djāri kunīkôt dja me ar omūnho kumex. Ar tykja pumūnho kumex'ã akati amānhkrut ne ikjékēt ne 'ã mēdjij. Nhyam me abenmã,

–Kwārīk wānh ar adjār kēt. Axuk wānh ar nōre, ane.

¹⁰ Nhyam kam pykakam me ar baja kīnhkumrēx. Ar tyk ne nōrkam ar omūn kīnhkumrēx ne kam toro kumex ne kam abenmã nēkrēx ngã. Mýkam ne me ar tykkam kīnhkumrēx? Bir, ar kute Metündjwýnh kabēn jarēnh djwýnh ja ne ar pykakam me ar baja prīne ar meo bikēnho ba. Kam ne me ar tykkam kīnhkumrēx.

¹¹ Nhyam ar tyk ne nōr'ã akati amānhkrut ne ikjékēt ne 'ã mēdjij nhyam kam Metündjwýnh ar akō, ar tīn kadjy ne ar akō nhyam Metündjwýnh djākōr arkum wadjã nhyam arým ar ajte tīn ne ekrux ne kájimã dja. Nhyam kam me ar omūn kam kum ar uma: ne. Kum ar uma týxkumrēx ne.

¹² Nhyam kam kájkwa kurūm me'ō kabēn. Kāj bē kabēn ne arkum,

–Apa, on ar amrē tē, ane.

Nãm ã arkum ane nhyam ar kuma. Kuman kam tu kájimã tē. Mã tēn wabi. Kakrākam ne ar tē. Nhyam ar kurē djwýnh arek ar omūnho kumex.

¹³ Ar omūnho kumex katikôt nhyam pyka tertet ne. Tu tertet týx nhyam kam kikre kwý ajkaten rôrōk ne me kwý rax ne me imex ne. Me kwý rax'ã akre kubē 7.000 ne me imex ne. Nhyam me tyk kētja, pyka tertet kute me par kētja, me tām ne me tīn prāmka Metündjwýnhmã rax jarēn kum týx jarē. Metündjwýnh nhō kájkwa djwýnhmã ne me kum rax jarē.

¹⁴ Be, watīre nhitepã watīre 'ō ne ja. Ota watīre kute katē rã'ã. Arým me'yr bōx 'yr.

Kadjy mrānh djwýnh kute katē kute ō poti kakōr.

¹⁵ Nhyam kam kadjy mrānh djwýnh kute katē ō poti kakō nhyam kam kájkwakam me kabēn. Kāj bē kabēn ne. Jejumē Bām'ã ne me abenmã kum,

–Bāmbē me banhō Bēnjadjwýr ne krabē Kritu kute me bawýr anor, ar tām ne ar arým pyka kunīkôt ar meo ba. Dja ar meo ba rã'ã rã'ã: ne, ane.

Nãm ã kájkwakam me kabēn ane.

¹⁶ Nhyam kam me bēngēt kubē 24 tu mýrbē rôrōk ne. Metündjwýnh kabem bēnjadjwýr krī djākam krīja me tām ne me tu mýrbē rôrōk ne Metündjwýnhmã rax jarēn kum,

¹⁷ –Bēnjadjwýr, Metündjwýnh, atýxo abē kumkati. Ga amrēbē: adjākamã atīn ne ar aban mã atīn rã'ã.

Amã ne ba me amikīnh jarē. Arým ne ga apymao amijo amirīt mex ne aje ar meo abamo kraxmã.

¹⁸ Apýnh me ba djāri ne me ngyrk ar ba, ga gadjwý arým angyrk kato. Arým me tyk ne pykakam ikwāja nhō akati me'yr bōx. Arým aje me tyk ne pykakam ikwājao akator ne kam aje memã pānh jarēnhmã.

Nhyam anhō ãpēnhdjwý arým ō akati me'yr bōx. Anhō ãpēnhmē akabēn jarēnh djwýnhmē anhō me mextire jamē me kum apymaja kunīmē me kátammē me rūnhmē. Arým me ja nhō akatidjwý me'yr bōx, ga aje memã ō pānh nhyam me kīnhmã.

Nhyam bep me axwe kute pykao bikēnh djwýnhdjwý arým ō akati me'yr bōx. Ga aje me jao abikēnhmã, ane.

¹⁹ Nhyam kam kájkwakam Metündjwýnh nhūrkwāti amijã kuta. Amijã kuta nhyam kam pīo rara kēn karýro krākã dýja, kam ne Metündjwýnh kabēn'ã kēn no'ōk nō, pīo rara tām ne amirīt ne. Metündjwýnh nhūrkwātikam ne amirīt ne. Nhyam kam na adjēnh ne rārāk ne krak nhyam pykadjwý tertet ne. Nhyam namē'y rôrō:ko kumex.

12

Me'ō niremē atemã mry kaāk'ã ujarēnh.

¹ Nhyam kam mýjja pumūnh kēt 'ō kájkwakam kato. Mýjja rax 'ō ne kato. Me'ō nī ne myt jadjān o dja. Ne mytyrwy'ã djan o dja. Ne kanhētireo krã djēn kutu. Kanhētire kubē 12 ne o krã djēn kutun o dja.

² Arým tujarō týx. Arým kra rwýk 'yr ne kam kra ãn tokry nhyam amra.

³ Nhyam kam ajte mýjja pumūnh kēt 'ōdjwý kájkwakam ajte kato. Ē, atemã mry kaāk kamrēk ne kato. Tī:re ane. Krã kubē 7 ne kam kam bāri kubē 10. Ne krã kunīkam me bēnjadjwýr krã djē tu.

4 Ne amyó kanhêtire kute katê 'ýr ja kanhên bjêro mô. Kâjkwakam kanhêtire bjêro mōn pykakam kumê. Ne kam ni kabem kra kadjy dja. Mýj kadjy? Bir, nija kra rwýk ne kam amako dja. Ni kra rwýk nhyom on kute krênâm ne kam amako dja. Te kam ama.

5 Nhyom kam kra my ruw. Kute ar meo ban kabêno kute me anormâ ne ruw. Apýnh me ba djâri kunî dja ar meo ban kabêno me anon ar me axwemâ bën týx ba. Djâm kute akrânâm ar me axweo bamâ? Kati, dja kâxo âbêr djào ar meo ba. Tâm. Tâm ne arým ruw nhyom arým Metîndjwýnh amim kumý. Tu amim mýnhkumrêx ne amiwýr o tê. Krî djâti'ýr o tê.

6 Nhyom bep nâja ne katon prôt ne kapôt kukritmâ kato. Nhyom Metîndjwýnh arým kapôt kukritkam kutêp kum kîkre. Kute o djuw mexmâ ne arým kum kîkre. Ne kam kam o djuw mex aro ba. Kute o djuw mex'â akati kubê 1.260. Amex amânhkrut ne ikjêkêt nhyom ajte 'â na tým nhyom kam arek aro djuw mexo ba.

7 Nhyom kam kâjkwakam me abenwýr prôt. Mîgeumê kadjy mrânê djwýnhmê mry kaâkmê kadjy mrânê djwýnhmê ar abenwýr prôt.

8 Nhyom bep kati, Mîgeu ne ar týxkumrêx nhyom te mry kaâkja kute ar parmâ. Nhyom bep Mîgeu ne ar týxo mry kaâkja jakre ne kâjbê me kumê. Nhyom kam kâjkwakam me ajte mrânê kêtumrêx.

9 Be, mry kaâk jabatâhtija ne me arým bôm kumê. Tâm, kangâ tûmja kute me kâmex jarênh djwýnh, idjibê Xatanaj, kute me kunî noo bîknor djwýnh, tâm. Tâm ne me bôm kumê, pykamâ kumê, kadjy mrânê djwýnhmê ro'â ne me bôm ar kumê.

10 Nhyom kam kâjkwakam me'ô kabên ba kuma. Kâj bê kabên ne,

—Ota arým me banhô Metîndjwýnh me utâ. Arým ne umao me utâr mex ne. Djâm me banhô Metîndjwýnh rerek got. Dja prîne umao me utân ar meo ba. Nhyom Kritudjwý Metîndjwýnh kute amikôt arja dja kabênkôt ar meo ba.

Ga arým me kute bôm mênhja punû. Kute me bakamy kâmex jarênh djwýnhja ne me arým bôm kumê. Nâm mâ me banhô Metîndjwýnh jamakmâ me'â kabên ne te me banhô Metîndjwýnhbê me bakamy kurê. Nâm te kubê me bakamy kurê râ'â nhyom akamât ne akati nhyom ajte kubê kurê râ'â nhyom akamât ne akati nhyom ajte tâm râ'â ne.

11 Nhyom me bakamy tu kum âm týx ne 'êxnhîmâ katon bôm kumê. Mýj kanârrâm ne me bakamy kum âm týx ne? Jeju ne mrykî'âtomti jabatânh

ny'â amijakren ty ne kamrôo meo pânê. Kanârrâm ne me tu kum âm týx ne.

Xatanaj ne kute Jeju nhô me ja par nhyom me kute umaje Jeju kangamâ. Nâm te me kupa. Nhyom me Metîndjwýnh kanârrâm tu ate krân Jeju'â ngrâ râ'ân kâj bê memâ Jeju'â ajarê. Me tîn prâm kêtumrêx. Nâm me â anen kam prîne amim Xatanaj pyma ngrâ ne kâjkwâ kurûm bôm kumê.

12 Ê, kâjkwâ, on akînhkumrêx. Gê mebêngôkre* akam ar bajadjwý akôt kînhkumrêx.

Nhyom bep pykabê me ar bajamê ngô raxkam me ar bajamê ne arým me kaprî 'ýr. Watîre. Mýkam?

Bir, Xatanaj, kute me kâmex jarênh djwýnh, arým wâm me awýr ruw. Arým ngyr:k ne wâm me awýr ruw. Arým ne tyk nhô akatio râm ne jan arým amima. Arým amiman kam ngyr:k ne, ane.

Nâm me â kâjkwâ kurûm kabên ane.

13 Nhyom me arým bôm kumê nhyom arým mry kaâkja pykakam bôx. Bôx ne kam ni'ýr prôt ne. Kurûm kra my rwýkja'ýr prôt ne.

14 Nhyom kam âkkajkritti jara ne nija pakam apóx. Xatanaj nhidji amânhkrut ne ikjêkêt. Idjibê kangâ ne idji 'ôdjwýbê mry kaâkja. Nhyom âkkajkritti jara nija pakam apóx, kangâbê tor ne kapôt kukritkam têm ne bôx nhyom Metîndjwýnh kute o djuw mexmâ. Kute o djuw mex 'â amex amânhkrut ne ikjêkêt ne kam ajte 'â na pydji. Kadjy ne pakam ara apóx.

15 Nhyom mry kaâkbê kangâja kute nija bînmâ aêro tên aby'â ngô kapî. Ngô rax ne ajkwa krekre kurûm ajkapî. Kute 'â ngô tâm nhyom ngô kute mâ o môr ne bînmâ.

16 Nhyom bep kati, pyka ne nio ôbikwan ngômâ ajkij nhyom kam ngô wadjân ngrâ. Mry kaâk jâjkwâ krekre kurûm ngôja wadjân ngrâ.

17-18 Nhyom kam mry kaâk nijakam ngyr:k ne kam âm ajbir tên dja. Kute ni kra parmâ ne dja. Mýj ni kra nâ? Bir, me kute Metîndjwýnh kabên mar ne kôt amijo baja, ne kute mekbê amipdjur kêt ne Jejukam pijâm kêt ne tu kute memâ arênhja, me tâm ne mry kaâk kute me'ýr prôt ne me parmâ ajbir tên dja, ngô rax mýrri dja, mekam amako dja.

13

Ngô rax kurûm mry'ô kator.

1 Nhyom kam ngô rax kurûm mry'ô kato ba omû. Nâm bâri kubê 10 ne krâ kubê 7. Ne apýnh bâri djâri bânjadjwýr krâdjê tu. Nhyom

* 12:12 Apýnh me ô pyka djâri kunikôt ne me kunî bêngôkre.

kam krã kuní'ã idji arij ne idjio Metíndjwýnh djün ne.

² Nhy mryja kute rop krori pyrãk nhy parja kute mrybê uxu par pyrãk, parkop jabjêti. Nhy bep ajkwa krekreja ne kute rop djãkrêbê rijão jajkwa krekre pyrãk. Nhy kam mry kaãk mryjamã kum,

–Ikabênkôt dja ga meo aban ipymao apyman inhýr djãkam memã nhý, ane. Nãm ã kum ane.

³ Nhy mry krã 'õ ne tyn nõn kam ajte me aêrbê tün ne. Kute mrãmri ne me kute me par punukam me akubyn tünja pyrãk.

Nhy kam me kuní, pyka kuníkôt ari ar aben pumün kam mry kabênkôt ar ban mã kôt ajkamê.

⁴ Mry kaãk kute mrymã kum,

–Ga dja ga ipymao apyman inhýr djãkam nhýn idjõ'ã meo aba, anhýrja ne me mry kaãkmê arkum amijarênhõ ba. Nãm me mrymã amijarên kum rax jarên kam abenmã kum,

–Mý me'õ ne mrymê ar kute raxõ aben pyrãk ne ar abenwýr prõt nhy kutã kum ãmmã? Arkati, ane. Nãm ã me abenmã ane.

⁵ Nhy kam mryja kabên punubit jarênh ar o ba. Mry kaãk djõ'ã ne mryja kabên punu ar ba. Nãm amijo rax ne ar Metíndjwýnh japryõ ba. Nãm ar meo ba, mry kaãk djõ'ã meo ba'ã amex amãnhkrut ne ikjêkê ne naja kuto katê. Ne kam mytyrwý 'ã akrebê 42.

⁶ Nãm ar meo ban Metíndjwýnh japryõ ba. Nãm príne Metíndjwýnh djün ne idji japryõ ne kam ùrkwãbê kãjkwa djün ne me kãjkwakam ar bajadjwý djün ne. Djãm mry kabên mex got.

⁷ Nhy kam mry kaãk mrymã kabên nhy kam kabênkôt Metíndjwýnh nhõ me ja'yõr prõt ne. Ýr prõt ne me kwý pan kãjbê me kumê. Ne kam kabênkôt, umakôt ar me kuníõ ba ne kabêno me ano. Apýnh mebêngõkre ba djãri, apýnh amyngrãri me ba djãri, apýnh me õ pyka djãri, apýnh me kabên djãri kuníkôt ne ar meo ba. Mry ne amijo aptãn Metíndjwýnh nhõ me jao ajkên kam me kuníõ ba.

⁸ Nhy kam pykabê me ja kuní dja me mrymã amijarênhõ ba ne kum rax jarê.

Nhy bep me kwý, Jeju nhõ pi'õk no'õkkam me idji arija, me ajbit dja me kum mry kñnh kêt ne kum rax jarênh kêt ne. Jêubê Mrykí'ãtomti jabatãnh nyja ne õ pi'õk no'õk. Kute pyka nhípêx kêttri ne Metíndjwýnh arým amim me kute Jeju bñn'ã karõ, me kute Jejuo mrykí'ãtomtin kute bñnmã amim 'ã karõ ne arým anhýr djwýnhrà m kuma. Be, Jeju kubê Mrykí'ãtomti jabatãnh ny ja ne õ pi'õk no'õk, me tñn rã'ã rã'ã'ã pi'õk no'õk. Nhy me tñn rã'ã rã'ã kadjy pi'õk no'õkkam me idji

arija me tãm dja me mrymã rax jarênh kêt. Nhy bep me idji'ã no'õk kêtja, me kuní dja me kum mry kñnh ne kum rax jarên kum amijarênh o ba.

⁹ Gora me ajamak mex jabej on ama.

¹⁰ Ê, dja me me kwýõ rõrõk ne meo mrãn mekbê ijê.

Ne kam tu me kwý pa, kãxdjwa kajgoo tu me kupa.

Nhýnh me ja dja me meo rõrõk ne mekbê ijê ne kãxdjwa kajgoo me kwý pa?

Bir, Metíndjwýnh kute amim me'ã karõja, me tãm dja me mekbê ijê ne me kwý pa.

Kam dja Metíndjwýnh nhõ me ja kute tu amim Jeju markumrêx ne mã 'ã ngrã tÿx ne 'ãno ãm ne kute kanga kêt mã.

Mry 'õdjwý pyka kurüm kator.

¹¹ Nhy kam mry 'õ kato, mry kute katê pyka kurüm kato, ba omü. Nãm bãri amãnhkrut kute mrykí'ãtomti jabatãnh ny bãri pyrãk. Ne kabên kute mry kaãk kabên pyrãk.

¹² Ne kam mry kaãk jatãri mryja djõ'ã umakôt ar meo ba. Ne kam me kunímã, pykabê me ja kunímã kum,

–On me mry kaãk jatãri mryjamã amijarênh o aba ne kum rax jarê. Mry krã 'õ tyk ne nõr ne kam ajte akubyn tünja on kum akabên ne kum rax jarê, ane. Ajrã, ane. Nãm ã mry kute katê mry kaãk jatãri mry ja'ã mekmã karõo ane.

¹³ Ne kam mýjja pumünh kêt kwý nhípêx ne. Kwý rax ne ipêx ne. Nãm me ipõkri kuwyo ruw, kãjkwa kurüm pykamã kuwyo ruw.

¹⁴ Be, mýjja pumünh kêtõ ne me noo akno. Nãm pykabê me kuní noo akno. Mry kaãk jatãri mryja kabênkôt ne mýjja pumünh kêt kwý nhípêx ne, tãri ãmkambit ne mýjja pumünh kêt kwý nhípêx ne. Ne kam mekmã kum, pyka kuníkôt mekmã kum,

–On me mry kaãk jatãri mry ja karõ nhípêx. Mry me kute te kãxdjwa kajgoo krã jayr nhy mã tñn karõ dja ga me ipêx, ane. Ajrã, ane. Nãm ã mry kute katê mekmã ane.

¹⁵ Nhy kam me ipêx ne. Nhy mry kute katêja mry karõ jakõ, mry kaãk jatãri mryja karõ jakõ nhy arým tñn ne arým akõn kabên ne. Nãm kabên ne memã me kwý'ã apnên mekmã kum,

–Tãmja kute imã amijarênh kêt ne kute imã rax jarênh prãm kêt. On dja ga me abí, ane. Nãm ã mry kaãk jatãri mryja karõ mekmã ane nhy me kabênkôt arým me kwý pa.

¹⁶ Nhy kam mry kute katêja ne me kuní'ã idji janhõ. Nãm me ikra'ã idji janhõn me kuka'ã idji janhõ, mry kaãk jatãri mryja nhõ me ja kute amirít kadjy. Nhy me kwý te kubê amikati, kute me'ã idji janhõr pymaje te kubê amikati nhy tu me'ã idji

janhó. Nhýnh me ja'ã ne idji janhó? Bir, me kunī, me kátammē me bēnjadjwýrmē me ô nēkrēx krāptīmē me ô nēkrēx kētmē me memā àpēnh kajgo ar bajamē me kute memā o pānh kadjy àpēnhjamē. Me ja kunī'ã ne idji janhó. Nhýnh ne me 'ô kukamē ikra'ã idji kēt ne. Me kunī.

¹⁷ Dja me'ô'ã idji jēt prām kēt nhyim me arým kum mýjja nhōr kētkumrēx, nhyim ta kute mýjja byr kētkumrēx, te kute amim mýjja byrmā. Me'ã idjikōtbit ne me kute amim mýjja byr: Mýj idji nã? Bir, mry kaāk jatāri mryja ne me kwý'ã idjin kwý'ã numeru janhó.

¹⁸ Be, me no mexbit godja me kuma. Ē, gora me ano mex jabej on mry'ã numeru pumū. Numeru ja kute me idji pyrāk. Nām 666. Be, mry'ã numeru ne ja.

14

Bàygogomē uba kadjy kàx byr.

¹ Nã bām arek omūnho dja nhyim kam Mrykī'átomti jabatānh nyja dja, ba omū. Krānhrebē Xijāokam ne dja. Nhyim kam kōt me krāptī ku'ē. Me krāptī kubē 144.000, me tām ne me kumex. Nhyim Mrykī'átomti jabatānh ny nhidjija me kuka'ã arij ne Bām nhidjijadjwý me kuka'ã arij. Me tām ne me Mrykī'átomti jabatānh ny kōt kumex.

² Ba kam kàjkwakam me ngrer ma. Kute ngō rārākti pyrāk, kute na krak pyrāk. Nã, nām me ngrer mexkumrēx. Nām me kute pījābārekam me ngrer pyrāk ba maro dja.

³ Nhyim me krāptija ngrer ny jarē. Nām krī djātikam ýrjamē mýjja tīn amānhkrut ne amānhkrutjamē mebēngētemē, me tām ne me kabem ku'ēn ngrē. Ngrer ny ne me arē. Mýj me ngrer nã? Me ajbit ngrer. Atemā. Me'ô kute arēnh kēt. Amū me'ô kute mar ne arēnh kadjy kēt. Me ajbit ngrer, me krāptī kubē 144.000, Metīndjwýnh kute me utār ne meo mōrja, pyka kurūm meo mōrja, me ajbit ngrer, me ajbit ne me kute mar ne arēnh.

⁴ Nām me mexo amiptān kabōt katin ar ba. Nām me kute axwe 'ô mar kētkam mexkumrēx kute mrāmri ne me kute krō'ã meo prō kētkam mex ja pyrāk. Nām me ā axwemā irero ane. Nām me mā Mrykī'átomti jabatānh ny kōt ajkamēn mā kōt mō. Mrykī'átomti jabatānh nyja abenbē meo ajkij ne meo mō. Kamrōo ne me utān meo mōn Metīndjwýnhmā me kungā. Me ja ne me kutewa nhyim Bāmmā meo mōn kum me kanga. Dja ĩ ajte me kwý rax ne kum me kungā. Bāmmē ar ro'ã kute meo aminhōn kute ar meo bamā.

⁵ Nhyim me 'ēxnhī kētkumrēx. Nām me axwe kētkam mextire ne ar ba. Ajmā kute kēt.

⁶ Nhyim kam kadjy mrānh djwýnh 'ô kàjmā ton tē. Kàjkwa tā: tē. Mýj kadjy ne ton tē? Bir, kute me kunīmā kabēn mex jarēnhmā. Kute me kunī pykabē ar bajamā arēnhmā, apýnh me bēngōkre ba djāri, apýnh amyngrāri me ba djāri, apýnh me kabēn djāri, apýnh me ô pyka djāri kunīkōt ne kute mekmā arēnhmā. Kabēn mexja ne mex rā'ã rā'ã. Mekmā tūmrām mex ne kam o ino rer kētkumrēx.

⁷ Nhyim kam kadjy mrānh djwýnhja ne kàj bē kabēn ne memā kum,

—On me amā Metīndjwýnh pyman kum rax jarē, kute katāt memā axweo pānh ne kute meo bikēnhkam. Arým ne ô akati bōx. Arým kute memā axweo pānh jarēnhmā. Dja memā axweo pānh. Djām uma ngri got. On me kum rax jarē, kute kàjkwamē pykamē ngō raxbē pyka kētmē inoremē kute ipēx djwýnhmā rax jarē, ane.

⁸ Nhyim kam kadjy mrānh djwýnh 'ōdjwý kutewa kōt tēn memā kum,

—Metīndjwýnh dja krīraxbē Babirōnjkam me jao ajkē. Arým kute meo mōr djā kaprārmā. Arým ýr. Krīraxbē Babirōnij, krī jabatānh tām ne Metīndjwýnh arým kute o bikēnhmā. Kute pyka mē meo bimirākmā. Kam ne me axwekumrēx. Me axwebit ne me ar kam ba. Ne kam pyka kunīkōt me axwemā me prēk ne. Nhyim kam me ô'ã pyka kunīkōt axwe. Ne kam kute me'ô kuprý, kurēti'ô kute amiwýr me 'wýr nhyim me kute 'ã aben japanh ne kam kōt axwe, kōt kurēti ar ba pyrāk. Nām ā krīraxbē Babirōnij ā pyka kunīkōt memā ane. Kute mrāmri ne me kute kadjwati kangōo* kōm ne bibānh ne axwebit kute mar ja pyrāk. Kam ne Metīndjwýnh mekam ngryk ne kute prīne meo bikēnhmā.

⁹⁻¹⁰ Nhyim kam kadjy mrānh djwýnh 'ōdjwý kadjy mrānh djwýnh ar kutewakōt tēn kàj bē memā arēn memā kum,

—Ē, me ikra'ã mry nhidjija ne me kuka'ã mry nhidjija kute mryo Metīndjwýnh ne mry karōo Metīndjwýnh ne arkum amijārēnh o ban kum rax jarēnh o baja me tām gēdja Metīndjwýnh mekam ngryk ne prīne meo ajkē. Djām ngryk rerek got kàjbē meo ajkē. Dja prīne meo bikēnh mex ne. Arým ne ngrý:k ne. Mýj me 'ô gēdja kubē amijo apdju? Be djām me kunio ajkē.

Be, dja Metīndjwýnh me ja, me kum mrymē mry karō kīnhja kuwykam me kurē. Kuwymē kēn ngrāngrā pōkkam me kurē nhyim me kam āmnhirēho kumex. Mrykī'átomti jabatānh nymē kadjy mrānh djwýnh ar nokrekam dja me āmnhirēho kumex.

* 14:8 Mýjja me kute o kōm ne kōt bibānh kunija, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mýjja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē.

¹¹ Nhyim kuwy kúmja mã wabi, kute o ino rer kêtumrêx. Kuwy kute me kamjêrja kùm rã'ã rã'ã. Nhyim me arek ãmnhirênh kumex rã'ã: rã'ã. Djãm me tyk djã kêt mã? Arkati. Djãm akamãtkam nãr kon akatikam dja me tyk djã kêt? Arkati. Dja me arek ãmnhirênh kumex. Be, dja ã Metĩndjwýnh meo bikênh o ane. Me kute mrymê mry karômê o Metĩndjwýnh ne arkum amijarênh o ba ne kute arkum rax jarênh ar o ba ne 'ã idjija, me ja dja Metĩndjwýnh prĩne ã meo bikênh o ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh kabênh ane.

¹² Kam godja Metĩndjwýnh nhõ me ja, me kute Metĩndjwýnh kabênkõt ar amijo baja, me kute tu amim Jeju markumrêxja, me ja dja me mã 'ã ngrã týx ne 'ãno djan kanga kêtumrêx.

¹³ Nhyim kam kãjkwa kurũm me'õ imã kabênh ba kuma. Nãm imã,

—On 'ã pi'ók no'ók. Ê, me kute Bẽnjadjwýr 'ãno ãm nhyim mete me par ja dja me kĩnhkumrêx. Bẽnjadjwýr kadjy me tykja dja me arým kãjkwakam Jeju'ýr bõx ne kam kĩnhkumrêx. Metĩndjwýnh kute memã kĩnh jadjãr kadjy ne arým me õ akati me'ýr bõx. Dja Metĩndjwýnh mã memã kĩnh jadjãr rax ne, ane.

Nhyim kam Metĩndjwýnh Karõ imã,
—Nã, mrãmri. Mrãmri ne arým me àpênh raxkam katyk. Me àbirkam dja me arým kãjkwakam tyk djã kêt ne. Nãm me Jeju'ã ngrã týx ne mã kum apê. Nhyim Metĩndjwýnh me omũn arým kute pãnh memã kĩnh jadjãr raxmã, ane. Nãm ã Metĩndjwýnh Karõ imã ane.

¹⁴ Ja ne arým apêx ba kam ajte mýjja 'õ pumũ. Nhyim kakrã jaka ajte kato. Kato nhyim kam kam me'õ nhý. Kute me'õ my pyrãk ne bẽnjadjwýr krãdjê tun o nhý. Kên karýro krãdjê ne kutu. Ne kam kãx nhĩbõti ne kubyn o nhý. Wa mexkumrêx.

¹⁵ Nhyim kam kadjy mrãnh djwýnh 'õ Metĩndjwýnh nhũrkwãti kurũm kato. Katon kum kãj bê kabênh, kakrãkam ýrjamã kabênh ne kum,

—On aparmã anhõ kãxwã o abên o bãygogo jakãn o atom. Arým ne õ akati 'ýr bõx. Arým ne ngrã tê. Arým ne pykabê me ja nhõ akati me'ýr bõx. Kute bãygogo ngrã nhyim me kute o atom nhõ akati pyrãk, ane.

¹⁶ Nhyim kam kabênkõt pykamã kãxo abên o akãro tẽn kam o atom. Nãm ã kakrãkam ýrja me'ã bãygogo jakreo ane.

¹⁷ Nhyim kam kadjy mrãnh djwýnh 'õdjwý Metĩndjwýnh nhũrkwãti kurũm kato. Kãjkwakam Metĩndjwýnh nhũrkwãti kurũm kato. Ne adjwýnhdjwý õ kãx nhĩbõti. Wa mexkumrêx.

¹⁸ Nhyim kam ajte kadjy mrãnh djwýnh 'õdjwý, õ kuwy djwýnh kikre kudjý djã bõr djã kurũm kato. Katon kam kãj bê kum

kabênh. Kadjy mrãnh djwýnh kute kãxdjwa mex byr ne o ãmjãmã kabênh ne kum,

—On aparmã anhõ kãxo abên pidjõbê uba djõ jakãn o atom. Arým ne tuk ne kumex. Nã, i'ík pytýja pumũ. Arým ne pykabê me ja nhõ akati me'ýr bõx. Kute pidjõ tuk nhyim me kute o atom nhõ akati pyrãk. Nãm ã kum ane. Nãm me axwe'ã pidjõ tuk nhyim me kute o atom nhõ akati jakre. Metĩndjwýnh arým me axwekam ngrýk ne prĩne kute meo bikênhmã. 'ã ne pidjõ tuk jakre.

¹⁹⁻²⁰ Nhyim kam kabênkõt tu pykamã kãxo abên o pidjõ krõ jakãro tẽn kam òjao atom ne kam pidjõ kangõo põx djãkam kumex ne. Metĩndjwýnh nhõ djwýmê pidjõ kangõo põx djã raxi. Kam ne kumex ne, kute kangõo põxmã. Metĩndjwýnh mekam ngrýk ne prĩne kute meo bikênh'ã ne djwý pynênh djãkam me kute pidjõ kumex nhyim prĩne kute anênh jakre. Atykmã ne pidjõ kangõo põx djã dja.

Nhyim me kam kumex ne, nhyim kam prĩne anê nhyim kam me kamrõ prõto ne. Pidjõ kangõo põx djã kurũm me kamrõ prõto nõ. Djãm me kamrõ ngrĩ got. Axwe me kamrõ rax ne prõto nõn kam tãm ne. Kute ngõ pyrãk ne kam ã ubým ane. Kawaru jãjkwa krekrekam kãxirãx 'ãnh ne ubým itep ne. Me kamrõ tãm mõr ry'ã akre kubê 300 kiometu. Nhýnh me ja kamrõ nã? Bir, me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja, me axweja. Dja ã Metĩndjwýnh me axweo bikênh o ane, me imexo ane.

15

Me kute apýnh meo bikênh djãri amýnh ne o ku'ê.

¹ Nhyim kam mýjja pumũnh kêt 'õdjwý kãjkwakam kato ba omũ. Nãm ã tire ane ne ã uma ane. Kadjy mrãnh djwýnh kubê 7 ne apýnh mýjiao kute meo bikênh djãri amýn o ku'ê. Apýnh mýjiao kute meo bikênh djãri ja godja Metĩndjwýnh aben nhĩtepã meo bikênh o tẽn kam 'õo ino re. Ne arým ngrýko ino re.

² Ba arek omũnh o dja nhyim mýjja kute imõti pyrãk, kute ixeo imõti pyrãk kato ba omũ. Ixemê kuwymê akã. Nhyim mýrri me ku'ê. Mýj me nã? Bir, me kum mrymê mry karõ kĩnh kêt ne kute arkum mex jarênh kêtumrêx nhyim te mry kute meo aminhõn me'ã idji janhõrmã, te me'ã idjimê numeru janhõrmã. Me ja ne me ixeo imõti mýrri kumex. Metĩndjwýnh nhõ pĩjãbãre ne me amýn o kumex. Me kam Metĩndjwýnhmã ngrer kadjy.

³ Mõjdjê kubê Metĩndjwýnh nhõ àpênhjamê Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nymê ar ngrer ne me arê.

—Bẽnjadjwýr, Metĩndjwýnh, atýxo abê kumkati.

Mrämri ne ga araxo mýjja kunī nhípêx nhyam akôt rax ne uma ne.

Ga ne ga abê pyka kunīkôt me kunī nhô Bênjadjwýr rax ne ar meo aba mextire ne ar meo aba.

Nā gām memā akabên pýnh ne arê ne katât memā akabên jadjuw.

⁴ Nā, Bênjadjwýr, nhýnh ne me'ô kum apyma kêt got.

Nhýnh ne me'ô amā amextire jarênh kêt got. Me kunī dja me kum apyman abenmā arax jarê.

Gajbit ne ga amexo apyma.

Nhyam kam pyka kunīkôt me kunī dja me awýr ban bôx ne amā rax jarêho kumex.

Nā gām pñne memā o pānh, katât memā o pānh.

Nhyam me kunī arým omün kam amā rax jarê, ane.

Nām ā me ngrer ane.

⁵ Nhyam kam ijukri Metündjwýnh nhürkwāti amijā kutan dja. Kâjkwakam Metündjwýnh nhürkwāti amijā kutan dja ba omü. Nhyam kadjwýnhbê Metündjwýnh nhô kumoka'ê mextire jadjwý amijā kutan dja.

⁶ Nhyam kam Metündjwýnh nhürkwāti kurüm kadjy mränh djwýnh kubê 7ja apóx. Nām apýnh mýjjao kute meo bikênh djári kubê 7ja me kadjy amýn o ku'ê. Kubêkâ jaka, kubêkâ jadjênh ne angij ne o ku'ê. Ne kên karýro amirunh pren 'ā ku'ê.

⁷ Nhyam kam mýjja tñ amānhkrut ne amānhkrut 'ô ne arkum ngônh ngā. Kadjy mränh djwýnh kubê 7jamā apýnh kungā. Kên karýro ngônh kubê 7 ne arkum kungā. Ngônhho ipu ne arkum kungā. Mýj ne kam ipu? Bir, Metündjwýnh ngyrk ne kam ipu. Metündjwýnh ta tñ ne ar ba rā'ā rā'ā ne kute o ino rer kêt, tām ngyrk ne ngônhkam ipu. Tām ne arkum kungā.

⁸ Nhyam kam Metündjwýnh küm pñne ürkwāti kre jaê. Mýj küm nā? Bir, Metündjwýnh raxmê mexmê tÿxmê uma kam küm. Tām ne pñne ürkwāti kre jaê. Nhyam me te Metündjwýnh nhürkwätimā ngjênhmā. Nhyam arým Metündjwýnh küm mebê aptā. Nhyam kadjy mränh djwýnh kubê 7 ne apýnh mýjjao kute meo bikênh djári kubê 7ja me'ā kapño ku'ê, aben nhitepā me'ā kapño ku'ê. Nhyam me'ā kapñ pa nhyam me arým Metündjwýnh nhürkwätimā wangij.

16

Me kute ngônhbê 7kam Metündjwýnh ngyrk me'ā kapñ.

¹ Nhyam kam Metündjwýnh nhürkwāti kurüm me'ô kabên. Kâj bê kabên ne kadjy mränh djwýnh kubê 7mā kum,

—On o tēn pykakam kapñ. Ngônhbê 7kam Metündjwýnh ngyrk ipuwā on kapñ, ane.

² Nhyam kam kadjy mränh djwýnh kutewa o tēn pykakam kapñ. Nhyam kam kuwê me'ā apóx. Kuwê punure. Tokry:. Nhýnh me ja'ā ne apóx? Bir, mry kute me'ā idji janhôr nhyam me kute mry karômā rax jarênhja, me tām ne kuwê me'ā apóx.

³ Nhyam kam atāri kadjy mränh djwýnhja Metündjwýnh ngyrk 'ôdjwý kapñ. Ngô raxbê pyka kêtgam ne kapñ nhyam arým ngô ta tu kamrô, kute me'ô tyk kamrô pyrāk. Nhyam kam ngôkam mýjja ar baja kunī ty. Tu tykkumrêx.

⁴ Nhyam kam atāri kadjy mränh djwýnhja Metündjwýnh ngyrk 'ôdjwý kapñ. Ngô bix-abjêrmê inorekam ne kapñ. Nhyam arým ngô ta tu kamrô.

⁵ Nhyam kam kadjy mränh djwýnh kute ngô pumünh djwýnh kabên, ba kuma. Nām Metündjwýnhmā kum, —Be, mrämri. Ga ne ga amexo apyma ne amrêbê: adjakamā atñ ne ar aban mā atñ rā'ā, mrämri.

Nā gām katât memā o pānh ne, ane.

⁶ Nām me anhô me mexja nhimex ne, ne akabên jarênh djwýnhjadjwý nhimex ne, ne me ja kamrô kapñ: no kumex.

Ga arým meo angyrk ne kam pānh ngô kamrô memā angā, me kute o kômmā.

Mrämri ne pānh mexkumrêx, ane.

Nām ā ngô pumünh djwýnh Metündjwýnhmā ane.

⁷ Nhyam kam kikre kudjý djā bôr djädjwý kabên ne, ne kum,

—Nā, mrämri, Bênjadjwýr, Metündjwýnh atýxo abê kumkati.

Ga ne ga akabên pydjín arên arým pñne katât memā o pānh ne, ane.

Nām ā kikre kudjý djā bôr djā kabên ane.

⁸ Nhyam kam atāri kadjy mränh djwýnhja Metündjwýnh ngyrk 'ôdjwý kapñ. Myt'ā ne kapñ nhyam kam myt pór ne pñne me kuga.

⁹ Arngro tÿxkumrêx ne pñne me kuga. Te me kuga nhyam me mā Metündjwýnh japry. Metündjwýnh kute apýnh mýjja kute meo bikênhmā me'ýr anorja tām ne me aprý. Mā aprý. Me kute amim kator kêt ne wānh axwemā irer kêtumrêx. Kute kum mex jarênh kêtumrêx.

¹⁰ Nhyam kam atāri kadjy mränh djwýnh ja Metündjwýnh ngyrk 'ôdjwý kapñ. Mry krí djakam kapñ nhyam arým ô me ja'ā akamat kô tyk ne. Akamat kô tyk pñne meo ajkamuw. Nhyam kam me tokry djāje tu amnhirênhho kumex.

¹¹ Amnhirênhbê Metündjwýnh japryo kumex. Kâjkwakam Metündjwýnh ne me ün ne. Me tokry djāje, kuwê mē mýjja tokry djāje ne me Metündjwýnh djūno kumex ne amim kator ne kute wānh axwemā irern 'ýr amijo akêx kêtumrêx.

¹² Nhyam kam atāri kadjy mränh djwýnhja Metündjwýnh ngyrk 'ôdjwý kapñ. Ngô raxbê

Jupraxikam ne kapī nhyam kam tu ngô ngrâ, me kam tēm kadjy. Kâjkwa krax kurūm me bēnjadjwýr tēm ne ngô'ã rêr, kadjy ne ngrâ.

¹³ Nhyam kam karô amânhkrut ne ikjêkêt ne apôx ba omû. Karô punu kute bri ponhti pyrâk ne apôx ba omû. Mry kaak jajkwa krekremê mry jajkwa krekremê ar kabên jarênh djwýnh 'êxnhja jajkwa krekremê ar ja jajkwa krekre kurūm ne bri apôx, ba omû.

¹⁴ Ar karô punu kute amijo brija ne Ar kubê Xatanaj nhô àpênh ne kam kute mýjja pumūnh kêt kwý nhipêxmâ. Ne kam mã me bēnjadjwýr rūnh'ýr ba. Pyka kunikôt me bēnjadjwýr rūnh kunī'ýr ban meo akprô. Me me'ýr prôt kadjy ne meo akprô. Metūndjwýnh týxo kubê kumkati ngyrk nhô akatikam, ô akati pymakam dja me me'ýr prôt ar ba.

¹⁵ Me abenwýr prôt kadjy ne me abenwýr mōn aben tēpo mō nhyam Jeju imâ kabên ne. Ne imâ,

—Ê, on me ikabên ma. Dja ba me aêrbê me'ýr bôx. Kute me âkīnhī me aêrbê me ūrkwâmâ ngjêx ne mekbê âkīnh ba pyrâk. Dja ba ã me aêrbê me'ýr ibôx ane. Nhyam bep me ôk kêt ne no týx ne kute ikam amako krīja dja me kīnhkumrêx. Me tām dja me kute me mrānhmâ kute kubêkâ jangjênh ne mrānh djâkam amako krīja pyrâk. Nhyam bep me ate krâja dja me kute me ôk mýrri me ban bôx nhyam me kute kubêkâ jangjênh kêt ne pijâmkam mrānh pyrâk. Dja me ã kute ikam amak kêtja pijâm ane, ibôxkam ã pijâm ane. Nâm ã Jeju Kritu memâ amibôx djâ jarênhho ane.

¹⁶ Nhyam kam ar karô punu kute amijo brija me bēnjadjwýr rūnhho akprô. Me kute me'ýr prôt kadjy ne meo akprô. Me kute abeno bikprônh djâ nhidjibê Amadó. Mekbê idjaer kabênkam ne Amadó. Kam ne me bēnjadjwýr rūnh abeno akprô.

¹⁷ Nhyam kam kadjy mrānh djwýnh kute katê ne Metūndjwýnh ngyrko ino rer kapī. Kôk djâbêrkam ne kapī nhyam kam Metūndjwýnh krī djāti kurūm me'ô kabên. Metūndjwýnh nhūkrwâtikam krī djāti kurūm ne kabên ne. Kâj bê kabên ne,

—Anû, o ino rer ne arým ja, ane.

¹⁸ Nhyam kam na adjênhmê kramê rârâkmê. Nhyam kam pykadjwý tertet tý:x ne. Nâm amingrêk týx ne. Me bakrax kurūm me bakukâmâre aben nhūtepâ bixadjwýr tēm ja'ô kute pyka kute amingrêk ja'ô pumūnh kêtumrêx. Nâm tertet tý:x ne.*

¹⁹ Nhyam kam krīrax jabatānhbê Babirônijkam pyka ajkij nhyam kikre kunī rôrôk ne ajkaten amingrân kumex. Babirônijkam pyka amikokij ne arým amānhkrut ne ikjêkêt ne ikwâ. Nhyam pyka

kunīkôtdjwý krīrax rôrôko kumex nhyam kikre prīne amikaten kumex. Be, mrāmri ne Metūndjwýnh Babirônij jabatānhja mar ar o ban kam arým o ajkê, prīne kum axweo pānh ne. Nām tu mekam ngyrk týx ne. Mýj me'ô gédja kubê amijo apdju? Be, dja me kunīwo ajkê, prīne meo ajkê. Djām Metūndjwýnh me axwekam ngyrk kêt got.

²⁰ Nhyam kam apêxti kunī nhī'ām mrān akuno. Nhyam krānhdjwý kunī tu akuno.

²¹ Nhyam kam namê'y me'ã rôrôko kumex. Kâjkwa kurūm ne me'ã rôrôk ne. Axwe abatānh, axwe utī. Utīkam 'ã akre kute 40 kiru pyrâk. Djām kam got me axwe kangan kam Metūndjwýnhmâ rax jarê? Arkati, nām tu me Metūndjwýnh djūno kumex. Namê'y kute meo bikênhkam tu Metūndjwýnh djūno kumex. Djām namê'y rôrôk kajgo got? Kati, nām meo bikênh rax ne.

17

Me'ô kuprý kurêti mry'ã ýr.

¹ Nhyam kam kadjy mrānh djwýnh kubê 7 kute ngônhbê 7 jamýnhja 'ô ne imâ,

—Apa, amrê tē, ba amâ mýjja jakre ga omû. Me'ô kuprý ne ja. Tāmja ne ngô kunī'ã krī, ane. Tāmja ne me kunī abenmâ arê. Me kunī arým abenmâ kurê jarê. Nhyam Metūndjwýnh arým axwe man kute o bikênhmâ. Krīraxbê Babirônij ne me'ô kuprý kurê'ã amijakre. Krīrax jakam ne mýjja punu ne kam kute me'ô kuprý kurêti pyrâk.

² Nhyam apýnh pyka djâri me ô bēnjadjwýr rūnh 'ýr bao ku'ê. 'Ã aben japa. Nhyam pyka kunīkôt me kunī 'ýr ban kam kumex. Me'ô nija ta ne memâ kadjwati kangô* ngâ nhyam me o ikôn ajbân kam kurêo kumex.

Nâm ã kadjy mrānh djwýnh imâ ane.

³ ã imâ anen kam mã ikarôo tē. Kapôt kukritmâ ne ikarôo tēn o bôx. Ba kam me'ô kuprý kurêtija pumû. Nhyam mry kamrêk'ã nhý. Nhyam mryja'ã idjio tuknī. 'Ã idjijao ne prīne Metūndjwýnh japyrñ ūn ne. Nhyam mry krâbê 7 ne bârîbê 10.

⁴ Nhyam me'ô kuprý kurêtija kubêkâ kamrêkmê tyk jadjân o nhý. Kunhêr krâptī. Kên karýrmê kên mextemê angâ krâ kute ngâp jadjênh pyrâk. O ne amikunhêr. Ne ngônhkrâ byn o nhý. Kên karýro ngônhkrâkam mýjja kroo ipu ne kubyn o nhý. Mjên prâmmê kurêmmê ja ne kam o ipun 'ã kubyn o nhý.

⁵ Ne kuka'ã idji. Mýj idji nã? Bir, mýjja bipdjur. Bir,

—Krīrax jabatānhbê Babirônijkam ne me kuprý kurêti kator kutewa nhyam kam me ô'ã pyka kunīkôt punu ar ba, arík ar ba.

* 16:18 Djām pyka kute amingrêk kêt Arkati. Pyka kute amingrêk.

* 17:2 Mýjja me kute o kôm ne kôt bibānh kunīja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunī ne me kum kadjwati kangô jarê.

Nām ā kuka'ā idji ane.

⁶ Me'ō kuprý kurétija tu ajbā. Kamrō ne o ikōn kam ajbā. Nām prīne Metīndjwýnh nhō me mexja kwý nhimex ne, prīne me kute tu amim Jeju markumrēx ne mā kōt bikamēnh nhyem me te kute me par nhyem me mā kōt bikamēnhja ne prīne me imex ne me kamrō kapīn o ikōn kam ajbā. Be, nija ne ba omūn kam kam ino tyn djan te ije omūnhmā ne kam,

—Tō mýj nā? ane.

⁷ Nhyem kam kadjy mrānh djwýnh imā,

—Mýkam ne ga kam ano tyn dja? ane. Ē, ba mýjja bipdjurja amā arē ga ama. Ba amā nija jarē, krīrax kute ni jaxweti'ā amijakreja amā arē ga ama, ne ajte mry kute turja jarē. Mry krābē 7 ne bārībē 10, tām dja ba amā arē, ga ama.

⁸ Mry aje omūnhja ne amrēbē tīn ne ar ba. Ne kam tu akuno. Dja ajte kato. Kre ry typydjikurūm ajte katon ar mrā. Ar mrān kam tu biknorkumrēx ne. Nhyem pykabē me ja te omūn kam abenkam no tyn kumex. Me kute Jeju mar kētja dja me te kute mry marmān kam abenkam no tyn kumex ne abenmā,

—Mýj mry got ja? Nām tīn ne ar ban akunon kam ajte akubyn kato, anhýro kumex.

Djā nām Metīndjwýnh me ja tīn rā'ā rā'ā'ā pi'ōk no'ōk got me kōt mry ma? Kati, pyka nhípēx kētri kute me ja tīn rā'ā rā'ā'ā pi'ōk no'ōk kēt. Kam dja me mry mar kētkumrēx ne. Kam ne me mry tīn ne biknor ne ajte akubyn katorja pumūn kam abenkam no tyn kumex.

⁹ Ē, me no mexbit dja me kuma, me kute mýjja marbit dja me kuma. Ē, mry krābē 7 kubē mýjja amānhkrut. Krā kubē krānhre ne krī. 'Ā ne nija krī. Adjwýnhdjwý krābē bēnjadjwýr rūnhbē 7.

¹⁰ Bēnjadjwýrbē 5 ne arým kēt mexi. Nhyem bep pydji ne tīn ne ar ba rā'ā, nhyem bep ikjēja ne kator kēt rā'ā. Dja katon kam ar meo ba ngrire.

¹¹ Be, mryja amrēbē tīn ne ar ban arým biknorja, tām ne kubē bēnjadjwýr rax'ō, bēnjadjwýr rūnhbē 7 ja'ō, ne arkót akuno.

¹² Nhyem bep bārībē 10, aje omūnhja kubēdjwý bēnjadjwýr rūnhbē 10. Kraxje mete ar'ā bēnjadjwýr mēnh nhyem ar kute ar meo ba kēt. Adjým, tūmrām, dja me ar'ā bēnjadjwýr mē nhyem ar meo ba. Mrymē ar aprakamā ar ar meo ba. Dja ar ro'ā ar meo ba ngrire.

¹³ Be, bēnjadjwýr rūnhja godja ar abenkót kabēn ne tu mry kabēnkót ar meo ba. Nhyem mryja pydji ne bēnjadjwýr raxo ar akren ar meo ba.

¹⁴ Nhyem kam bēnjadjwýr rūnhja dja Mrykī'ātomti jabatānh ny'ýr prōt ne. Ar kunī dja ar'ýr prōt ne.

Nhyem bep Mrykī'ātomti jabatānh ny ta dja amijo aptān pyka mē aro amrā. Djām Mrykī'ātomti jabatānh ny bēnjadjwýr ngri got. Arkati. Bēnjadjwýr raxbē kumkatiti. Kute bēnjadjwýr raxo pykabē me bēnjadjwýrja kunī jakrenh mexi. Kam ne kubē Bēnjadjwýr raxbē kumkatiti. Kam dja ō me jamē prīne pyka mē ar bēnjadjwýrbē 10jao amrā. Ō me ja, Metīndjwýnh kute amiwýr me 'wýr ne kute amijo me utārja nhyem me tu kute amim markumrēx ne mā kōt bikamēnh ne kute kanga kēt, me tām dja me Mrykī'ātomti jabatānh nykōt mōn kurē djwýnhjao ajkē.

Nām ā kadjy mrānh djwýnh imā ane. Ā imā 'ā ujarēnh ane.

¹⁵ Ne kam arek imā kabēno dja ne imā,

—Ē, apýnh ngō ikwāja, 'ā me'ō kuprý kurēti krī ga aje omūnhwā, ngōja ne kute me urāk. Me'ā ne ngōja amijakre. Apýnh me ō pyka djāri, apýnh me ba djāri, apýnh me bēngōkre ba djāri, apýnh amyngarī me ba djāri, apýnh me kabēn djāri kunīkōt me ja'ā ne ngōja amijakre.

¹⁶ Ne aje bārībē 10 pumūnhwāmē mry'ā ýr ga aje omūnhwāmē ar tām dja Ar kubē ni kuprý kurétija kīnh no kati ne arkum kurēkumrēx ne kam o ajkē. O ajkēn prīne kunhērmē ō kubēkā mexja kubē kunī by nhyem tu irāri nō. Nhyem kam ar ī kwý krē, me'ō kuprý nhī kwý krēn kam 'ā kātām kuwykam kumē nhyem prīne xēr.

¹⁷ Mrāmri dja ar ā o ane. Mýkam? Bir, Metīndjwýnh ne kadjy ar ngrēk ne, bēnjadjwýrbē 10ja ar ngrēk ne. Metīndjwýnh ta ne arým amim 'ā karō ne kam ar kadjwýnhbē arkum arē. Nhyem kam kōt ar bēnjadjwýrbē 10ja ōkre kadjwýnhbē amim 'ā karōn o ajkē. Nām ar axikōt kabēn ne mrymā kum,

—Gajbit dja ga apydjin abēnjadjwýr rax ne ar meo aba. Nhyem be nija gēdja wām nō, ane. Nām Metīndjwýnh anhýr djwýnhram tu kōnh arkum irkumrēx nhyem kam ar kōt o tēn o tēn inomā kumē. Ar kute amimar kēt ne ar Metīndjwýnh kabēnkōt tē.

¹⁸ Nhyem krīrax jabatānhbē Babirōnij ne me'ō kuprý kurēti ga aje omūnh wā'ā amijakre. Krīraxja ne pyka kunīkōt me kadjy bēnjadjwýr nhyem bēnjadjwýr kunī 'ýr ba:o ku'ē, 'ýr ō nékrēxo bao ku'ē, nhyem kam krīraxbē Babirōnij raxo bēnjadjwýr ja jakre ne kam meo ba, ane. Tām ne me arým o ajkē, ane. Be, nām ā kadjy mrānh djwýnh imā 'ā ujarēnh anen imā arēnhō tēn inomā kumē.

18

Kute pyka mē Babirōnijo bimirāk.

¹ Ba arek omũnho dja nhym kam kadjy mrãnh djwýnh 'õ kãkwa kurũm tẽn ruw. Kute bẽnjadwýr rax pyrãk ne adjẽnho pũne pyka kurwý.

² Ne kam kãj bê kabẽn ne,
—Ë, arým ne kêt ne. Krĩraxbê Babirõnij, krĩ jabatãnhja ne Metĩndjwýnh pũne o ajkẽn pyka mẽ meo amrà nhym arým kêt ne.

Arým ne Xatanaj nhõ àpẽn punu 'ýr bõx ne kam kam ar ba. Nhym kam apýnh me karõ punu djãri kam ar ba. Nhym apýnh ãk punu djãri kunĩdjwý me kum kurêja kam ar ba.

³ Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým pũne pyka mẽ meo amrà nhym kam kam ar ba. Mýkam?

Bir, axwe pãnh. Babirõnijkam ne me axwebit ar ba. Kam ne me axwe'ã bit abenmã karõ.

Kute me'õ kuprý kurëti 'õ kute amijã memã àpnẽn nhym me tu 'ýr ba ar ba nhym kute memã kadjwati kangõ* nhõr nhym me kute o kõm ne bibãnh ne kurë ar ba pyrãk.

Nãm me ã pyka kunĩkõt kum krĩraxbê Babirõnij kĩnhõ ane. Pyka kunĩkõt ne me bẽnjadwýr kunĩ kum kĩnh ne 'ýr bao ku'ê kute me'õ kuprý kurëti'ã me kute aben japanh pyrãk nhym pyka kunĩkõt me kute nèkrêxo ba djwýnh Babirõnij'ýr õ nèkrêxo bao ku'ê ne arým pãnh õ pi'ók kaprĩ rax ne.

Babirõnij axwe kum nèkrêx prãm kute me'õ mjẽn prãm pyrãk nhym me kute nèkrêxo ba djwýnh kõt õ pi'ók kaprĩ rũnhkumrêx ne. Djãm Babirõnij mex got. Axwe punu, ane.

Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh kabẽn ane.

⁴ Nhym kam kãkwa kurũm me'õdjwý kabẽn ne memã kum,

—Apa, inhõ me ja, on me me kurũm akato. Mekõt me ajaxwe ba ije mekõt me ajo ibikẽn karõ on me akato, ane.

⁵ Be, nãm Babirõnij aben nhitepã axwe tẽn arým kãkwa 'ýr itep ne. Nhym Metĩndjwýnh kute axweo biknor kêtumrêx. Nãm kuman o nhý, ane.

⁶ Gora me amipãnh. Krĩraxbê Babirõnij kute me ajo bikẽn 'ãnh dja ga me amipãnh o abikẽnho itep ne, o aben pyrãk ne.

Kati, me amipãnh o abikẽnho amãnhkrut. Djãm krĩraxbê Babirõnij kute me ajo bikẽn ngri got. Axwe kute me ajo bikẽn raxi, kam dja ga me amipãnh o abikẽnho amãnhkrut ne.

Nãm mýjja djýo me akõm ne. Kam dja ga me amipãnh mýjja djýo kõmo amãnhkrut ne, ane.

Nãm mýjja djýo kõm'ã kute meo bikẽnnh jakre,

—Kam dja ga me amipãnh mýjja djýo kõmo amãnhkrut ne, ane.

⁷ Krĩraxbê Babirõnij ajbit ne raxo amiptãn õ nèkrêx kumex. Kam dja ga me me kaprĩmẽ me tokrymẽ o amipãnh, kute õ nèkrêx kumexja 'ãnh o itep ne.

Nãm krĩraxbê Babirõnij õkre kadjwýnhbê amim,

“Ota ba arek ibẽnjadwýrkumrêx ne nhý. Mýkam dja ba ikaprĩ?

Djãm imjẽn ibê tyk got ba ikaprĩ?

Djãm ibixangri dja ba ibẽn kêt mex ne nhý? Kati, ibixangri kêt. Kam dja ba ikaprĩ kêtumrêx”, ane.

Nãm ã krĩraxbê Babirõnij ni'ã amijakreo ane.

⁸ Nãm ã amim ane ne kam nhý. Kam dja tẽbê apýnh mýjjaõ kute meo bikẽnnh djãri 'ýr bõx.

Myt tãmkam dja o bikẽnnh djãja kunĩ abenã rõrõk ne arým 'ýr bõx.

Gêdja tyk 'ýr bõx ne bixangri 'ýr bõx ne kum prãm 'ýr bõx.

Tẽbê dja o bikẽnnh djã ja kunĩ 'ýr bõx. Nhym kam me kuwykam kumẽ nhym xêr.

Bẽnjadwýrbê Metĩndjwýnh ne týxkumrêx ne kum axwe pãnh jarẽ nhym arým 'ýr bõx.

Nãm ã kabẽn ane.

⁹ Pyka kunĩkõt dja me bẽnjadwýr ãmrao kumex. Me bẽnjadwýrja kum nija kĩnh ne 'ýr bao ku'ekam kute me me'õ kuprý kurëti'ýr me bao ku'ê ja pyrãk. Kam dja me abej ãmrao kumex. Me kute kukwakam amim nèkrêxo àptãr o bakam. Dja krĩrax põr ne kũm ty:k ne. Nhym me bẽnjadwýr abej ãmrao kumex,

¹⁰ omũnho kumex. Krĩrax kaprĩmẽ tokry pymaje ne me nĩjar djan omũnho kumex ne kam abenmã kum,

—Watĩre, Babirõnij. Krĩrax jabatãnh, krĩrax pyma, watĩre.

Nãm tebê Metĩndjwýnh pũne ajo ajkẽ ga nõ, ane.

¹¹ Nhym me pyka kunĩkõt kute nèkrêxo ba djwýnhjadwý ãmrao kumex ne kaprĩre. Nhym tu wãnh nèkrêx nõ. Mýj me'õ godja me kute nèkrêxo ba djwýnhbê nèkrêx byn pãnh pi'ók kaprĩ ngã? Arkati. Babirõnij ne ipêxri me kute nèkrêxo ba djwýnh kute kum nèkrêx rero bajamã o pãnh ne.

Nhym arým xêr nhym kam

¹² me'õ kute mekbê apýnh me kunhêr djãri byr kêtumrêx, me õ kẽn karýrmẽ kryt jakamẽ kẽn jadjẽnhmẽ angã krã kute ngãp jadjẽn pyrãkmẽ kubêkã jakamẽ kubêkã tykmẽ atemã kubêkã mẽrebê xẽdamẽ kubêkã kamrêkmẽ apýnh pi kudjý djãrimẽ apýnh mrybê erpãxi djwao mýjja nhĩpêx

* **18:3** Mýjja me kute o kõm ne kõt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõmẽ uba kangõmẽ, mýjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarẽ.

djarimē apýnh pí pánh raxo mýjja nhípēx djārimē atemā ngōnhbē brōdjimē ngōnh tykmē atemā kēnbē mamoremē

¹³ mýjja djānhbē kaneramē me krā ngrānh djāmē kikre kudjý djāmē me kudjý djābē miramē me kudjý djā 'ōmē uba kangōmē atemā rōny kangō 'ōmē atemā djwý djōm 'ōmē djwýbē trigumē me ō kritbē mrytimē mrykī'átomtimē kawarumē pīo kāmrahntýxmē me memā āpēnh kajgo ar ba, me kute meo pánh ne amim me pa 'amýnh nhyh me memā āpēnh kajgo ar bajamē. Nā, mebēngōkredjwý.

Ja kunī ne Babirōnij tīnri amim amýn pánh memā pi'ók kaprī ngā nhyh kam ajbir kēt ne. Mýj me'ō godja amim amýn kam pánh mekmā pi'ók kaprīre ngā. Arkati.

¹⁴ Nhyh me kute nēkrēxo ba djwýnh Babirōnijmā kum,

—Be, apýnh me amā mýjja mex kínhja ne arým me abē kētkumrēx. Me anhō nēkrēxmē me akunhēr kunī ne arým tu biknorkumrēx. Dja ga ajte omūnh kētkumrēx, ane. Nām ā me kute nēkrēxo ba djwýnh kum ane.

¹⁵ Ne nījar djan omūnho kumex. Krīrax kaprīmē tokry pymaje nījar djan omūnho kumex. Kukwakam ō nēkrēx rax ne mekbē kēt nhyh me kam o aman kam abej āmrao kumex ne kam kaprī:ren abenmā kum,

¹⁶ —Watīre, Babirōnij, krīrax jabatānh, watīre. Tām ne arým kētkumrēx.

Nām ipēxri kubēkà mexbit jangij ne o mra. Kubēkà jakamē kakrātykmē kamrēkmē. Nām kunhēr pánh raxobit amikunhēr, kēn karýrmē kēn jadjēnhmē angā krā kute ngāp jadjēnh pyrākmē. Ý, tām ne arým kēt ne.

¹⁷ Nēkrēxja ne arým pyka mē amrā. Amikrā kēt ne arým pyka mē amrā. Kāxdjākēnh ipók pydjikam, ane.

Nām ā me kute nēkrēxo ba djwýnh kaprīkam abenmā ane.

Nhyh kam me ngō raxkam kākam ar bajdjwý kaprī. Me kute ngō raxbē pyka kētkam kà raxo ba djwýnhmē me kātām kākam ar bajamē me kute kào ba djwýnh nhō āpēnhmē me kute ngōkōt nēkrēxo bajamē. Me ja kunī ne me kaprīn nījar kumex ne āmrao kumex.

¹⁸ Krīrax pōk ne kūm tyk pymaje ne me nījar omūnho kumex, abej āmrao kumex ne kaj bē abenmā kum,

—Krīrax jabatānhja pydjii. Nhýnh ne 'ōmē kute aben pyrāk? ane. Nām ā me kà raxkam ar baja abenmā ane.

¹⁹ Ne kam kaprīkam pykao amikrā kaprēprēk ne krīrax jabej amran kam kaprī:re ne kum,

—Watīre, Babirōnij, krīrax jabatānh, watīre. Akukwakam ne ba me ikunī inhō nēkrēx rūnh ne. Nā bām me kākam awýr mýjjao iban o bōx ga pánh me imā

mýjja ngā. Ba me ikunī akukwakam inhō nēkrēx rūnh ne.

Ga tebē arým pyka mē amrā. Jakam dja ba me arīk ar iba, ane.

Nām ā me ngō raxbē pyka kētkam kà raxkam ar baja krīraxo aman ā kum ane. Nhyh kam atemā me'ō kabēn.

²⁰ —Be, kàjkwa, on akīnh. Arým ne Metīndjwýnh o ajkē. Me gadjwý, Metīndjwýnh nhō me gamē Jeju kute me anorjamē Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnhmē on me akīnh. Metīndjwýnh arým me apánh Babirōnijo ajkē. Kam dja ga me tu akīnhkumrēx.

²¹ Nhyh kam kadjj mrānh djwýnh týxkumrēx 'ō kēn by. Kēn rax, kēn jabatānh. O ne mekbē idjaer bāy ngān ōm ne. Tām ne kumýn o ngō rax kōpēnāt ne. Ne mekmā kum,

—Dja ā Metīndjwýnh krīrax jabatānhbē Babirōnijo bikēnho ane, kōpēnato bē o ane. Gēdja tu biknorkumrēx ne ajte kator kētkumrēx.

²² Godja ajte me'ō me akam ngrer kētkumrēx. Atemā pījābāremē pomē ngōnho potimē. Ja kunīkam ngrer dja ajte me akam kator kētkumrēx. Nhýnh ne me'ō mōn ajte me akam ngrero dja? Arkati.

Nhyh me apýnh ē mex djāri 'ō ajte me akam kator kētkumrēx. Nhýnh ne me ē mex 'ō me akam dja? Arkati.

Nhyh me ni'ō me akam djwý ka'uko ýr kētkumrēx. Nhýnh ne me ni'ō djwý ka'uko nhý got ga me aje marmā?

²³ Nhyh ngōnhpōkdjwý me akurwý kētkumrēx. Nhýnh ne me akam ngōnh pōk 'ō godja me akurwý?

Ne me keketdjwý mar kēt ne. Nhýnh ne me'ō ajbir abenwýr mōr ny got kínhkumrēx ne kute abenmā kabēn ne keketmā? Arým kētkumrēx.

Me akam me kute nēkrēxo ba djwýnh ne pyka kunīkōt me kurām ō nēkrēx rūnh ne.

Ga arým apýnh me ba djāri me kunī noo akuno. Nā gām adjukaneo me noo akuno nhyh arým pánh Metīndjwýnh prīne ajo ajkē, ane.

Nām ā kadjj mrānh djwýnh ane.

²⁴ Be, Babirōnij ne Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnhmē Metīndjwýnh nhō me mexja par ar o ba. Babirōnij kabēnkōt ne me pyka kunīkōt me par ar o ba. Kam ne Metīndjwýnh meo ngyrk ne me pánh prīne Babirōnijo ajkēn pyka mē o amrā.

19

Me kute Metīndjwýnhmā mex jarēnh.

¹ Nhyam kam mýjja kute me kräpti kanga pyræk ba kuma. Kàjkwakam ne me kräpti kabên ne, ne,

—On me Metündjwýnhmä mex jarê. Me banhô Metündjwýnh, ajbit ne kubê me bapytâr djwýnh, gu me kam abenmä mex jarên abenmä bënjadjwýr rax jarê.

² Ta ne kabên pýnh ne katät memä axwe pânhar jarê. Mrämri ne arým kum pânhar jarê. Me'ô kupry kurêtiya, tãmjya pydji ne rax ne pyka kunikôt me'ã axwe rê nhyam me kôt axwen arik ar ba, tãm. Kumä ne Metündjwýnh pânhar jarê.

Arým ne kam ngyrk ne o ajkê. Nãm ô âpênho ngyrk ne kam me pânho o ajkê, kute ô âpênho par ne kamrô kapinkam ngyrk ne kam me pânho me'ô kupry kurêtiyao ajkê. Mrämri, ane.

Nãm ä kàjkwakam me kräpti ane.

³ Ne kam ajte káj bê kabên ne, —On me Metündjwýnhmä mex jarê.

Krîrax jabatânhbê Babirônij ne ma pôr ne kûm tyk rã'ã rã'ã. Ätyk kêtikumrêx, ane.

Nãm ä kàjkwakam me kräpti ane.

⁴ Nhyam kam mebêngêtbê 24mê mýjja tîn amânhrut ne amânhrut ne tu myrbê rôrök ne Metündjwýnhmä rax jarê. Metündjwýnh krî djatikam ýrjamä rax jarên kum, —Mrämri godja ga ä o ane, ane.

Ne kam ajte abenmä kum,

—Gu me on Metündjwýnhmä rax jarê, ane.

⁵ Nhyam kam krî djati kurûm me'ô kabên ne,

—Ë, me akunî, me abê Metündjwýnh nhô âpênho, me amä umaja, me abênjadjwýrmê me akâtammê me akunî on me me banhô Metündjwýnhmä mex jarê, ane.

⁶ Nhyam kam mýjja kute me kräpti kangao kumex pyræk ba kuma. Kute ngô rãræk pyræk, kute na krikrit tÿx pyræk. Nhyam me kräptiya kabên ne,

—On me Metündjwýnhmä mex jarê. Bënjadjwýr djwýnh me banhô Metündjwýnh tÿxo kubê kumkatî, ta ne bënjadjwýr rax ne mrämri ar meo bakumrêx, kumä dja ga me mex jarê, ane.

⁷ Ë, gu me on bakînhkumrêx. Me kute abenã ar mênhar kadjy bakînhkumrêx. Gu me abenmä raxmê mex jarê. Arým ne ô akati 'ýr bôx. Arým ne me kute Mrykî'ätomti jabatânh nymê prômê abenã ar mênhamä, kam dja gu me bakînhkumrêx.

Arým ne nija amimex ne.

⁸ Arým ne kadjy kum kubêkã ngã nhyam arým adjã. Kubêkã mexkumrêx, kubêkã jadjênho, kubêkã ajmã kute kêtikumrêx, ane.

Nãm ä me kräpti memä ane. Nãm Metündjwýnh kute ô me mexjamä axwe kêt jarênho nhyam me katät mrãnh'ã kubêkã mex jakre ne ta ô me ja'ã prô jakre.

⁹ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh imã, —On 'ã pi'ök no'ök. Arým ne me kute Mrykî'ätomti jabatânh nymê prômê abenã ar mênhamä, nhyam me arým kute kadjy djwý djärmã. Arým kadjy mry kumex ne. Nhyam arým memä kabên. Me Mrykî'ätomti jabatânh nymê ro'ã ô kwý krên rax kadjy memä kabên ne. Me ajbit dja me kînhkumrêx. Me Mrykî'ätomti jabatânh nykôt ô kwý krênja, me ajbit dja me kînhkumrêx. On 'ã pi'ök no'ök, ane. Nãm ä kadjy mrãnh djwýnh imã ane. Ne kam ajte imã,

—Ë, mrämri ne Metündjwýnh arým kabên pydjín arê, ane.

¹⁰ Ba kuman kam kabem itu myrbê tÿm ne bit ije kum rax jarênhamä, bit ije kadjy mrãnh djwýnhmä rax jarênhamä nhyam imã,

—Katî, kwärík wãnh. Badjwý ne ba Metündjwýnhmä idjâpênho, akamymê ar akôt Metündjwýnhmä idjâpênho. Akamymê ar atÿxkumrêx me aje mekmã Jēju'ã adjujarênharêköt ne ba kum idjâpênho. Badjwý ne ba ar akôt kum apê. Kam dja ga Metündjwýnhmäbit rax jarê, ane.

Be, me akajmãtã ne Metündjwýnh kabên jarênho djwýnh ô'ã memä Jëjubit'ã ujarênho ar ba. Ga me kam gadjwý ijuk'ã Jëjubit'ã adjujarênho ar aba. Kumäbit ne me kute rax jarênho ar o bamã, ane. Nãm ä kadjy mrãnh djwýnh imã ane.

Me'ô kawaru jaka'ã ýr.

¹¹ Nhyam kam kàjkwã ajkij nhyam kawaru jakaja dja. Nhyam me'ô 'ã nhÿ. Me'ô nhidjibê Kabênkumrêx, ne ajte idji 'ôbê Katät kabên ne 'ã nhÿ. Nãm katät memä axwe pânhar jarên kôt me'ýr prôt ne.

¹² No pôk kute kuwy pôk pyræk ne kam bënjadjwýr rax krãdjê tu. Krãdjê kräpti ne kutu. Ne ta idji 'ã wajêt. Nhyam me kute idjija pumûnh kêt, ajbit ne kute aminhidji pumûnh.

¹³ Ne ô kubêkã kute kamrökam irja jadjã. Nhyam me kum idji jarê. Idjibê Metündjwýnh Kabên. Tãm ne me kum arê.

¹⁴ Nhyam kàjkwakam Metündjwýnh nhô krãkamngônho kräpti kôt mô. Ne kam kubêkã mexkumrêx, kubêkã jaka, kubêkã ajmã kute kêt jangij ne 'ã mô. Kawaru jaka'ã ne me krînh kôt mô.

¹⁵⁻¹⁶ Nhyam Bënjadjwýr jajkwa krekre kurûm kãxdjwa kajgo kato. Kãxdjwa kajgo djwa mexkumrêx ne kato. Nhyam kubêkã'ã idjin kjê'ã idji. Idjibê Bënjadjwýr raxbê kumkatiti:.

Kute bënjadjwýr raxo pykabê me bënjadjwýrja kunî jakrenho mexi.

Kam ne kubê Bēnjadjwýr raxbê kumkatiti. Ne kam kâxdjwa kajgo djwa mexjao dja apýnh me ba djári meo ajkê. Meo ajkên kam ar meo ba, me kum âpēnhmā dja kabēno me anor ar o ba. Kabēno me anon me axwemā bēn týx ar ba. Djām kute akrānmā ar me axweo bamā? Kati, dja kàxo àbêr djào ar mekam ngryk ban mekam ngryk mex ne. Godja Metīndjwýnh ngryk janēnh djākam me kurê ne prīne me anê nhyṁ me kamrô prôt ne. Djām Metīndjwýnh týxo kubê kumkati ngryk ngri got? Nām ar meo ban ī mekam ngryk mex ne.

¹⁷⁻¹⁸ Nhyṁ kam kadjy mrānh djwýnh pydj-in dja, ba omū. Arngro týxkam ne dja. Ne kam kàj bê àkmā kabēn ne. Àk kàjkwa tā tor ne mrānhja kunīmā kabēn ne, ne kum,

—Me apa. Amrê me aben pydji. Arým ne Metīndjwýnh me amā me anhō kwý krēn djā rax ne o atom ne, me aje krēn ne ajajnemā. Ê, bēnjadjwýr nhīmê krākamngōnh nhō bēnjadjwýr nhīmê me âprār nhīmê kawaru nhīmê 'ā krākamngōnh krīja nhīmê me kute me pa 'amýnh nhyṁ me memā âpēnh kajgo ar baja nhīmê me kute memā o pānh kadjy âpēnhja nhīmê me bēnjadjwýr nhīmê me kātām nhīmê me kunī nhī dja ga me krēn ajajne, ane. Nām ā kadjy mrānh djwýnh àkmā kabēn ane.

¹⁹ Nhyṁ kam mry kute meo bajamē ō krākamngōnhmê me bēnjadjwýr rūnhmê arým akuprō. Me kute Jeju kawaru jaka'ā ýrja 'ýr prōtmā ne me akuprō. Nhyṁ arým kutā Jejudjwý ō krākamngōnhreo akuprō.

²⁰ Ne kam amijo aptān ar pa 'amýn kuwyo imōtikam ar kumê. Nām mrymê kabēn jarēnh djwýnh 'ēxnhīja ro'ā ar pa 'amýn aro tēn kuwyo imōtikam ar kumê. Kabēn jarēnh djwýnh 'ēxnhīja ta kute mýjja pumūnh kêt kwý nhípêx, kute mry djō'ā kabēnkôt mýjja pumūnh kêt kwý nhípêx ne o kute me noo biknor. Nhýnh me ja ne me noo akuno? Bir, me'ā mry nhidji jarij ne kute mry karōmā amijarēnh ne kute kum rax jarēnhja, me tām ne kabēn jarēnh djwýnh 'ēxnhīja me noo akno. Kam ne Bēnjadjwýr Jeju mrymê kabēn jarēnh djwýnh 'ēxnhīja ar ro'ā ar pa 'amýn aro tēn kam kuwyo imōtikam ar kumê. Ar tīn ne ar pa 'amýn aro tēn kuwyo imōtikam ar kumê. Kuwymê kēn ngrāngrā pōkkam ar kumê.

²¹ Ne kam me kôt mōrja nhimex ne. Jeju kawaru'ā ýrja tām ne ajkwa krekre kurūm kâxdjwa kajgo katorjao me imex ne. O ne pyka kunikôt me bēnjadjwýrmê ar ō krākamngōnh ro'ā me imex ne. Me imex nhyṁ àk kunī me kwý krēn meo ajne.

20

Xatanaj djuwpre'ā amex kubê 1.000.

¹ Nhyṁ kam kadjy mrānh djwýnh 'ō kàjkwa kurūm tēn ruw ba omū. Ikrakam ne kam o kajkep djā byn o tēn o ruw. Mýjkam o kajkep djā nā? Bir, kre ry typydjikam o kajkep djā ne kubyn o tēn o ruw. Kāxirāxtimê ne kubyn o ruw.

² Ne kam mry kaākjao tým, kubê ne Kangā tūm, kute me kāmex jarēnh djwýnh. Xatanaj tām ne o tým ne kāxirāxtio uwpre. Djām uwpre'ā amex pydji got. 'Ā amex krāptī. 'Ā amexbê 1.000.

³ Nām tu kre ry typydjikam kumēn 'ā ijēn kam o kajkep ne prīne 'ā ijē djào amrā, mýjja kute tom pyrāk o prīne oy.

Be, Xatanaj kute ajte pyka kunikôt me noo biknorbê ne krekam kumēn 'ā ijē. Godja 'ā amexbê 1.000 apêx nhyṁ kam ajte kadjy mrānh djwýnh 'ā kutan kaba nhyṁ ar ba ngrīre. Tām ne ja. Be, ba kam ajte mýjja 'ōdjwý pumū.

⁴⁻⁵ Be, me krī djātidjwý ne kumex ba omū. Nhyṁ me kam krī. Metīndjwýnh ne arým me jamā kum,

—Me ga dja ga me memā axwe pānh jarē, ane.

Me karōdjwý ne ba omū. Mýj me karō nā? Bir, me kute memā Jeju'ā ujarēnh ar ban Metīndjwýnh kabēn'ā ujarēnh ar ba nhyṁ me kute me mut krākār nhyṁ me tyk karō ne ba omū. Me kute mrymê mry karō arkum rax jarēnh kêt, kute aro Metīndjwýnh ne arkum amijarēnh kêt nhyṁ mry te kute me'ā aminhidji janhōr prāmja, te kute me kuka'ā nār me ikra'ā aminhidji janhōr prāmja, nhyṁ me kubê bikēnh nhyṁ kam me kute me par karō ne ba omū. Me tām dja me akubyn tīn ne kam Kritumê ro'ā ar meo ba. Ar meo ba'ā amex krāptī ne. 'Ā amexbê 1.000. Me tyk ne akubyn tīn kutewa ne ja. Nhyṁ bep me kātām tykja, me tām dja me'ā amexbê 1.000 nhyṁ me akubyn tīn ne.

⁶ Nhyṁ bep me tyk ne akubyn tīn kute-waja dja me kīnhkumrêx. Arým mexo me akrenh me:x ne. Dja me ajte ty? Arkati. Dja me ajte tyk kêtikumrêx, ne kam Metīndjwýnhmê Kritu arkum apê, mebê me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh ne arkum âpēnh ba. Ne kam ar ro'ā ar meo ba. Ar meo ba'ā amex krāptī. 'Ā amexbê 1.000.

Kute kuwyo imōtikam Xatanaj mēnh.

⁷ Nhyṁ kam amexbê 1.000 apêx nhyṁ kam kadjy mrānh djwýnh Xatanaj'ā kuta. Kubê ijēja'ā kutan me kadjy kaba.

⁸ Nhyṁ arým kato, pyka kunikôt ajte kute me noo biknormā kato. Dja kàjkwa kraxkam me jamê kàjkwa nhōtkam me jamê aktā kàjkwa nhirê'ānh me jamê mekbê Kokmê mekbê Makokmê me kunī 'ýr bōx ne memā kabēn jarēn me noo aknon meo akprō. Kute Metīndjwýnh nhō me ja'ýr prôt ne kute me par kadjy nārām meo akprō nhyṁ me

kumex. Nām me kute ngō rax mýrri pykati ngrā ja pyrāk. Pykati ngrā tām ne me o itun te kute abenā akremā nhyṁ krāptī: anen amū ajkamē nhyṁ me te o ane. Nām ā krākamngōnhre kumex o ane.

⁹ Ne kam prīne me kadjy pyka jaēn kam me'yr mōn Metīndjwýnh nhō me mexjamā ipōk ne, krī mexmā ipōk ne. Metīndjwýnh kum krīrax kīnhkumrēxja tām ne me kum ipōk ne. Nhyṁ kam kājkwā kurūm kuwy ruw ne prīne me kuga nhyṁ me prīne xēr.

¹⁰ Nhyṁ kam Metīndjwýnh bōm 'ēxnhīja mē, kute me noo biknor djwýnhja kuwyo imōtikam kumē. Kuwymē kēn ngrāngrā pōkkam kumē. Kam ne ōbē mrymē kabēn jarēnh djwýnh 'ēxnhīja mē. Ne kam ajbir kam Xatanaj mē. Kam ne Metīndjwýnh prīne aro bikēnh rax ne. Nhyṁ ar tokry: ne āmnhirēnh ar ba. Āmnhirēnh ar ba rā'ā rā'ā. Āmnhirēnh ar ba: nhyṁ 'ā akamāt ne tām kam 'ā akati. Dja o ino rer kētkumrēx ne.

Metīndjwýnh kute me tykmā pānh jarēnh.

¹¹ Nhyṁ kam krī djāti jaka dja nhyṁ kam me'ō nhý ba omū. Nhyṁ kam umaje pykamē kājkwā prōt ne nhī'ām tēn akuno.

¹² Nhyṁ kam me tyk kabem kumex. Me tyk kunī, me bēnjadjwýrmē me kātāmmē krī djāti kabem kumex. Nhyṁ kam pi'ōk no'ōk'ā kurē.

Ne kam ajte pi'ōk no'ōk 'ōdjwý'ā kuta. Metīndjwýnh kute me tīn rā'ā rā'ā'ā no'ōkja pi'ōk tām ne 'ā kuta.

Nhyṁ bep ate ne kute pi'ōk no'ōk kumrēx'ā rēnhja. Pi'ōk jakōt ne Metīndjwýnh memā axwe pānh jarē. Me tīnri axwe'ā pi'ōk no'ōk ja ne Metīndjwýnh 'ā kurēn kam mekmā axwe pānh jarēnhō nhý, me tykmā pānh jarēnhō nhý.

¹³ Nhyṁ kam ngō raxbē pyka kētdjadjwý Metīndjwýnhmā me tyk kanga. Ngō kute me imexja tām ne kum me kanga. Nhyṁ apýnh mýjja kute me par djāri Metīndjwýnhmā ajte me kanga. Nhyṁ me tyk nhō pyka Metīndjwýnhmā ajte me kanga. Kum me kanga nhyṁ me tyk kunī krī djāti kabem kumex. Nhyṁ mekmā pānh jarēnhō nhý. Me tīnri kute amijo bakōt ne memā pānh jarēnhō nhý.

¹⁴⁻¹⁵ Mekmā pānh jarēnh pan kam ate apýnh mýjja kute me par djāri mekam o pōx ne kuwyo imōtikam kurē ne ajte me tyk nhō pykadjwý kuwyo imōtikam kumē nhyṁ arým me tyk nhō pykaja kēt ne. Nhyṁ bep mýjja kute me parja gēdja ajte akubyn me par kētkumrēx ne. Arým me tyk kēt. Mýjja kute me parja arým kēt.

Nhyṁ me idjī'ā no'ōk kētja, Metīndjwýnh kute me tīn ne ar ba rā'ā rā'ā kadjy idjī'ā

no'ōk kētja, me tām ne Metīndjwýnh kuwyo imōtikam me kurē. Me tyk nhijukri tyk ne ja.

21

Metīndjwýnh nhō Djeruxarē ny.

¹ Nhyṁ kam kājkwamē pyka arým ny ba omū. Nhyṁ bep kājkwā túmmē pyka tūm ne arým nhī'ām tēn akuno. Nhyṁ ngō raxbē pyka kētdjadjwý arým kēt.

² Nhyṁ kam krīrax mextire ruw ba omū. Krīraxbē Djeruxarē arým ny ne ruw. Kājkwā kurūm ruw. Metīndjwýnh kurūm ne ruw ba omū. Djeruxarē arým mexkumrēx. Kute me mjēn 'yr ba kadjy kute amimex pyrāk, me kute mjēn kadjy amimex ne kute kubēkā mex jangjēnh ne mrānh nhyṁ me kute abenā me rēnh pyrāk.

³ Nhyṁ kam krī djāti kurūm me'ō kabēn. Kāj bē kabēn ne memā kum,

—Ē, arým ne Metīndjwýnh pykakam me ja'yr bōx ne kam mekam ar bamā. Dja mekam ar ba ne kam meo am-inhōkumrēx ne.

Nā, Metīndjwýnh ta dja mekam djan

⁴ kam me kunīmā no kangō kukōn mekmā o apēx.

Nhyṁ kam me arým tyk kētkumrēx ne.

Ne kaprī kētkumrēx ne.

Ne mýr kētkumrēx ne.

Ne tokry kētkumrēx ne. Mýkam?

Mýjja kunī tūnja arým nhī'ām tēn me bi-knorkam ne arým kēt ne, ane.

Nām ā krī djāti kurūm kabēn ane.

⁵ Nhyṁ kam krī djātikam ýrja ne kabēn ne, —Ē, arým ne ba mýjja kunīo ny, ane.

Ne kam ajte,

—On 'ā pi'ōk no'ōk. Mrāmri ne kabēnja. Djām kabēn kajgo? Arkati, kabēnkumrēx, ane.

⁶ Ne kam imā,

—Anū. Arým ne ba o ino re.

Ba ibē mýjja kunī krax ne ajte ibē mýjja kunī 'ēnhōt.

Ba ne ba adjakamā itūm ne kam ije mýjja nhipēxo itēm ne ije inomā mēnh, ba.

Djori me'ō kum dōr ba kum ngō ngā gē o ikō. Ngō tīn dja ba tu kum kajgo ngā gē o ikō. Mýj ngō tīn nā? Bir, ngō kute meo tīnja dja ba kum kungā.

⁷ Me me kurām týx ne kute ijāno ām jamābit dja ba mýjja mex kunī ngā ne kam tu meo ikrakumrēx nhyṁ me imā, "Me inhō Metīndjwýnh", ane.

⁸ Nhyṁ bep me kute bit ijo aminhōmān kute amīkam me kabēn pymaje ikangaja, ne kam ajte me kute amim imar kētja, me kute axweo amiptārja,

* 21:8 Me kute apýnh mýjja mar, namē mry kaākmē me karōmē, me tām ne me amijo wajangao ba. Nhyṁ me karō punu ne me kute me jakōt me noo biknor prānkumrēx. 'Ā dja gar, A Tex 2.9, Apóx 13.13, Karō 8.9-24, 13.6-12, 19.13-19 jarē.

me kute me par prámja,
me prō prámja, me mjēn prámja,
me udjy,*
me kute mýjjao Metíndjwýnh karō nhípēx ne
kute we kum ar amijarēnho baja,
me 'ēxnhī kunī,
me arīk ar ba kunī dja me iwýr bōx
kétkumrēx ne.

Me ja kunī dja ba kuwyo imōtikam me kurē.
Kuwymē kēn ngrāngrā pōkkam me
kurē. Me tyk nhjukri ajte tyk ne ja.

⁹ Nhyam kam kadjy mrānh djwýnhbē 7 ne apýnh
mýjjao kute meo bikēnh djāri Metíndjwýnh
ngryko ino rero ngōnho ipu kute amýnh ne
o ku'e ja 'ō ne iwýr tēn imā,

—Apa, amrē tē ba on amā akre ga omū.
Mrykī'átomti jabatānh ny prō dja ba amā
akre. Me arým kute abenā ar mēnhja dja ba
amā akre, ane.

¹⁰ Ā imā anen kam ikarōo tē. Krānh ja-
batānh, krānh prēkti'yir ikarōo tēn ijo bōx.

Nhyam kam krīrax mestire ruw ba omū.
Prō ne rwýkja. Krīraxbē Djeruxarē arým
ruw. Kājkwā kurūm, Metíndjwýnh kurūm
ruw ba omū.

¹¹ Nhyam aparmā adjēnh tē. Metíndjwýnh
jadjēnho ne adjēnh ne. Ne kam karýr kute
kēn pānh rax, kēn ngrāngrā jadjēnh týxja
pyrāk. Ne ajte karý:r kute krytyrānh karýrja
pyrāk. Nām ā krīrax jadjēnh anen ruw.

¹² Nhyam kikre bu'ā apýnh kēn djāri aben
nhiby adjwýro tē nhyam ā prēktire anen ā utī
ane. Nhyam kam ajkwa krekrebē 12. Nhyam
kam apýnh ajkwa krekre djāri kadjy mrānh
djwýnh 'ā ku'e. Nhyam ajkwa krekre'ā idji
arij. Apýnh mekbē idjaer nhingēt kúkāmāre
nhidji djāri ajkwa krekre 'ā idji arij. Idjibē
12 ne apýnh kre'ā arij.

¹³ Nām kājkwā krax 'ānh ajkwa krekre
amānhkrut ne ikjékēt. Ne kājkwā nhōt'ānh
ajkwa krekre amānhkrut ne ikjékēt. Ne
kājkwā nhirē'ānh aktā ajkwa krekre
amānhkrut ne ikjékēt.

¹⁴ Nhyam kikre bu'ā apýnh kēn djāri aben
nhiby adjwýro tēmja krakri ne kēnpotibē 12
ikwā. Kēnpoti'ā ne Mrykī'átomti jabatānh ny
kute ar anorbē 12ja idji arij.

¹⁵ Nhyam kadjy mrānh djwýnh kute imā
kabēnja àbēr djā byn o dja. Kēn karýro àbēr
djā. O kute krīrax'ā akremā. Kute krīraxmē
ajkwa krekre mē bu'ā apýnh kēn djāri aben
nhiby adjwýro tēmjamē kute 'ā akremā.

¹⁶ Nhyam krīrax pomē rymē kute aben
pyrāk. Nhyam pokót 'ā akren anhākót 'ā
akren prēkkót 'ā akre. Nhyam kunī'ā akre
kute aben pyrāk. Ne 'ō aben japanh
kétkumrēx. Àbēr djāo ne 'ā akreo tē. 'Ā
akrebē 2.200 kiometu.

¹⁷ Nām kikre'ā akren kam atāri kikre bu'ā
kēnja'ā akre. Prēk'ā akrebē 64 metu. Me

baje mýjja 'ā akrekót ne kadjy mrānh djwýnh
kikremē kikre bu'ā kēnjamē 'ā akre.

¹⁸ Nhyam bu'ā kēnja ne ngrāngrā kute
bōre ngrāngrā pyrāk o ne ipēx ne. Nhyam
bep krīraxja ne kryt karýro ipēx ne. Kryt
karýrobot, atemā mýjja 'ōmē o bikār kēt.
Nhyam krytja karý:r kute ixē jadjēnh pyrāk.

¹⁹⁻²⁰ Nhyam kam kikre bu'ā kēnja krakri
kēnpotikam apýnh kēn djāri kumex. Kēn pānh
raxbit. Kikre bu'ā kēnja kīnh kadjy.

Kēn kutewa ne ngrāngrā kute bōre
ngrāngrā ja pyrāk.

Ne atāri ja ngrāngrā týx kute kwēnh
ngrāngrā ngwýnh ja pyrāk.

Ne atāri ja kājbe rārār kamrēk kute kōkanē
ngwýnh rārār kamrēk ja pyrāk.

Ne atāri ja ngrāngrā kute krwýnh ngwýnh
ngrāngrā ja pyrāk.

Ne atāri ja kajngār kute ngānhtey nhy ka-
jngār ja pyrāk.

Ne atāri ja kamrēk kute tyrti tekā
kamrēkti, tekā kamrēk ja pyrāk.

Ne atāri ja kājbe rārār kute mutēkre
ngwýnh rārār ja pyrāk.

Ne atāri ja kājbe ngrāngrā kute kōtkaak
ngwýnh kājbe ngrāngrā ja pyrāk.

Ne atāri ja ngrāngrā kute bāy'yre ngrāngrā
ja pyrāk.

Ne atāri ja kājbe ngrāngrā kute
krākamkaxte ngwýnh kājbe
ngrāngrā ja pyrāk.

Ne atāri ja ngrāngrā týx kute atorti ngrekā
ngrāngrā ja pyrāk.

Nhyam bep kute katē ja ne rārār kute
kēnnetojre ngwýnh rārār ja pyrāk.

Be, kikre bu'ā kēn krakri apýnh kēnpoti djāri
ne ja.

²¹ Nhyam bep kikre bu'ā kēnja ajkwa
krekrebē 12ja ne angā krā. Angā krāti:,
angā krātio ne kikre bu'ā kēnja ajkwa krekre
kunio 'ā ijē djā, tām ne kute ngāp jadjēnh
pyrāk. Apýnh ajkwa krekre djāri ne kadjy
angā krā'ā akren o ipēx ne, angā krā pýnho.
Be, kikre bu'ā kēn jajkwa krekre ne ja.

Nhyam bep krīkam pryjadjwý kryt karýro
pry. Kryt karýrobot, atemā mýjja 'ōmē o bikār
kēt. Karý:r kajgon kam apōkmā rīt, kute
ngōnh karýr apōkmā rīt ja pyrāk.

²² Djām krīrax jakam Metíndjwýnh nhō
kikreti? Kati, arým ne bōx ne me bakam
ar mrā. Bēnjadjwýr Metíndjwýnh týxo kubē
kumkatimē krabē Mrykī'átomti jabatānh
nyja ar tām ne arým ar bōx ne me bakam ar
mrā. Arým ne ar ro'ā me bawýr ruw ne me
bakam ar mrā. Djām me kute kum kabēn
kadjy ne mete kum kikremā? Kati, arým ne
ar bōx ne me bakam ar mrā. Mýj kadjy dja
me kum kikre? Djām kājkwakam ar ba rā'ā
ne mete kum kikren kam kum kabēnmā?

²³ Djori kam mytmē mytyrwý kute me
kurwýmā? Kati, Metíndjwýnh ta adjēnho dja

me kurwý. Krabê Mrykí'átomti jabatànhy nny jadjwýbê ne me kurwý djwýnh.

²⁴ Be, ar irã jakam godja apýnh me ba djári kunĩ kam mrã, mrãnh mextire. Nnym pyka kunĩkôt bënjadwýr krĩraxmã õ mýjja mex kunĩo wangijn o krĩrax kĩnh ne.

²⁵ Nnym krĩ bu'ã kën jawkwa krekredjwý 'ã ijê kêtumrêx ne. Djãm akamãt kadjy dja me ajkwa krekre'ã ijê? Kati, akamãt kêtumrêx, a'u ry typydji. Kam godja ajkwa krekre'ã ijê kêtumrêx ne.

²⁶ Nnym apýnh me ba djárikam me ja õ mýjja mexo wangijn o krĩrax kĩnh ne. Nnym me rúnh krĩraxmã wangij nnym krĩrax ó'ã kĩnhkumrêx ne.

²⁷ Nnym bep mýjja punu 'õ dja kum ar kêtumrêx ne. Me pijãm kêtme me 'èxnhimê me ja 'õ dja kum ar kêtumrêx ne. Nnym bep Mrykí'átomti jabatànhy ny kute õ pi'ók no'ókkam me tĩn rá'ã rá'ã'ã idji janhôrbajit dja me kum wangij.

22

Ngô kute meo tĩn.

¹ Nnym kam kadjy mrãnh djwýnh imã ngô kute meo tĩn pakrax jakre. Ngô kute meo tĩn ne prôto nõ ba omũ. Metĩndjwýnhmê Mrykí'átomti jabatànhy nyre ar krĩ djãti kurũm ne prôto nõ. Karyr:kumrêx. Karyr kute krytyrãnh pyrãk.

² Nãm pry nhõkre djãkôt prôto nõ. Krĩraxkam pry nhõkre djãkôt prôto nõ nnym aktã nokã'ã pidjõ kute meo tĩnja dja.

Pidjõ bãri amãnhkrut ne mytyrwý kunĩ kôt aben pãnh õ kadjy aktã ngõ nhijên o dja. Aktã ne ngõ jakã'ã ngõ nhijên o dja. Be, pidjõ ja ne ar mytyrwý kunĩkôt õo kute aben japanho ãm kadjy dja. Nãm apýnh mytyrwý djãri'ã pidjõ jakren o 12. Mytyrwý kunĩ kôt õn bikaprãr kêtumrêx kadjy 'ã akre. Nnym bep pidjõ 'õja ne kubê me umar mex djã, pyka kunĩ kôt kute meo mex nnym me umar mex ne kanê kêtmeã.

³ Djãm krĩ jakam mýjja kute meo bikênhmã? Kati, krĩ ja gédja tu kam me mex ryti pydji. Nnym mýjja kute meo bikênh dja 'yr ar kêtumrêx. Metĩndjwýnhmê Mrykí'átomti jabatànhy ny dja kam ar meo ban mex djuw mex o ba. Nnym õ ãpênhdjwý kum ãpênh mexkumrêx ne.

⁴ Ne kam Metĩndjwýnh nokre pumũ nnym kam me kuka'ã Metĩndjwýnh aminhidji janhõ nnym me 'ã ar ba.

⁵ Nnym kam kam akamãt kêtumrêx ne. Nnym kam ngõnhpõkti kêtumrêx ne. Nnym arngro kêtumrêx ne. Mýj kadjy dja ngõnhpõktimê arngromê? Bënjadwýrbê Metĩndjwýnh dja me kurwý. Nnym Metĩndjwýnh nhõ me ja dja ar meo ba rá'ã: ar meo ba.

⁶ Nnym kam kadjy mrãnh djwýnh imã,

—Ë, mrãmri ne kabênja. Djãm kabên kajgo? Arkati. Kabênkumrêx. Amrêbê Bënjadwýrbê Metĩndjwýnh ne me kute kabên jarênh djwýnhmã ta Karõ jano nnym me kam ó'ã memã kabêno amirít ne. Nnym kam ajbir jakam ta arým ajte kadjy mrãnh djwýnh jano. Kute õ ãpênhmã mýjja kator 'yr jao amirítmã ne ano. Kute mýjja kator kêtja anhýr djwýnhram mekmã o amirít kadjy ne ano. Arým kator 'yr, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã ane.

Jeju bõx 'yr arê.

⁷ Nnym Jejudjwý arým me bamã,

—Ë, arým ne ba akubyn me awýr ibõx 'yr, ane. Ë, me'õ kute prĩne ikabênkôt amijo ba jabej dja kĩnhkumrêx. Metĩndjwýnh kute anhýr djwýnhram memã mýjja kator'ã ujarênh ga aje 'ã pi'ók no'ók nnym me kute amim mar ne kôt amijo ba jabej, be, me tãm dja me kĩnhkumrêx ne, ane.

Nãm ã Jeju me bamã ane.

⁸ Ba, ba ibê Djuão ne ba arým prĩne omũ. Nãm bãm mýjja ja kunĩ pumũn kuma. Ne kam mýjja kunĩ pumũn mar pan kam kabem itu mýrbê tým. Kadjy mrãnh djwýnh kute imã mýjja 'ã karõ kabem itu mýrbê tým ne bit ije kum rax jarênhmã.

⁹ Nnym kam imã,

—Kati, kwãrik wãnh. Badjwý ne ba Metĩndjwýnhmã idjãpênh, akamybê Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnhmê ar akôt Metĩndjwýnhmã idjãpênh. Me akunĩ aje pi'ók no'ókkôt, ajbir aje Metĩndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ók jakôt amijo abajamê ne gu me baro'ã Metĩndjwýnhmã badjãpênh. Kam dja ga Metĩndjwýnhmãbit rax jarê, ane.

¹⁰ Ne kam ajte imã,

—Gora udjur kêt. Metĩndjwýnh kute anhýr djwýnhram memã mýjja kator'ã ujarênh ga aje 'ã pi'ók no'ókja kwãrik wãnh udjur kêt. Arým 'yr. Mýjja ja kunĩ arým kator 'yr.

¹¹ Kwãrik wãnh me axwe wãnh axwe ar ba rá'ã. Nnym me arĩk ar badjwý tu wãnh arĩk ar ba rá'ã. Kute amimarkôt arĩk ar wãnh ba. Gê me kute katãt amijo badjwý katãt amijo ba rá'ã, katãt amijo ba ry typydji. Nnym Metĩndjwýnh nhõ me mex jadjwý mex rá'ã, mex ry typydji.

¹² Ë, arým ne Jeju me bamã kabên jarê. Gora me kabên ma. Nãm,

—Ë, arým ne ba akubyn me awýr ibõx 'yr. Dja ba bõx ne kam me amã pãnh jarê. Me aje amijo abakôt me amã pãnh jarê. Me ajaxwemê me amrãnh mexmê kôt me amã pãnh jarê. Ë, me ajaxwe dja ba me ajo ajkê nnym bep me mexmê gédja ba me iro'ã ar iba.

¹³ Ba ibê mýjja kunĩ krax ne ajte ibê mýjja kunĩ 'ènhõt. Ba ne ba adjãkamã itũm ne kam ije mýjja nhípexo itẽm ne ije inomã mẽnh. Ba ren ije kãjkwamê pykamê omũnh 'ãno idjãm

két nhyr ren amrêbê amijo ajkê nhyr ren mýjja kunî kêt ne, ane.

¹⁴ Be, Metîndjwýnh nhõ me mexja, me axwe kêtja dja me kînhkumrêx ne. Me tãr dja me kute kubêkã'ã ngrã o pôxkam aka pyrãk. Dja me axwe kêt ã mextire ne ã kînh ane. Me jabit, Metîndjwýnh nhõ me mexja dja me pidjõ kute meo tînk u ne krîrax bu'ã kên jajkwa krekrekõt wangij ne kam Metîndjwýnh nhõ krîraxkam ar ba.

¹⁵ Nhyr bep me kute ropre pyrãk ne arîk ar bajamê me udjymê me prõ prãmmê me mjên prãmmê me kute me par prãmmê me kute mýjja Metîndjwýnh karõ nhípêx ne kute we kum amijarênhõ bajamê me 'êxnîmê me kabên krãptjamê, me tãr gêdja me kum ngjênh kêtumrêx ne.

Nhyr kam Jeju ajte me bamã,

¹⁶ –Ba ibê Jeju ne ba me amã ikadji mrãnh djwýnh jano. Kute apýnh me aje ikõt aben pydji djari me amã katãt mýjja ja jarênhmã. Ba ne ba ibê Dawi tãmdjwýkumrêx ne ãm djãkam dja. Ba ne ba Dawi nhípêx ne. Ba ne ba ije akati maktã umajýrtire pyrãk ne inhîrãkumrêx, ane. Nãm ã Jeju me bamã ane.

¹⁷ Nhyr Metîndjwýnh Karõmê Mrykî'ãtomti jabatãnh ny prõmê ar Jejumã kum,

–On amrê tê, ane. Jeju nhõ me jabê Mrykî'ãtomti prõ ne kum,

–On amrê tê, ane.

Godja ga me Jeju'ã idjujarênhja man kam gadjwý kum,

–On amrê tê, ane.

Nhyr Jeju memã kum,

–Gê kam me'õ kum kôr jabej on amrê iwýr tén ngõ tîno ikõ. Tu kajgoo ikõ, pãnh kêt. Amã ngõ kute meo tînja kînh jabej tu kajgoo ikõ, ane. Nãm ã Jeju kabên ane.

¹⁸ Ê, ibê Djuãõ ne ba ije me amã ikabên jarênhmã.

–Me apa, me ikabên ma. Gora me aje ja mar jabej, Metîndjwýnh kute anhýr djwýnh rãm memã mýjjaõ kator'ã ujarênh ba ije 'ã pi'ók no'ókja aje mar jabej gora me ikabên ma. Dja ga me ajõ ijukri adjan atemã akabên 'õ jarênh arým Metîndjwýnh kabêno ajkê nhyr arým pãnh me ajõo ajkê. Apýnh ije meo bikênh djari'ã pi'ók no'ók jao dja me ajõo ajkê.

¹⁹ Ba ibê Djuãõ ne ba ajte ije me amã ikabên jarênhmã,

–Godja ba ije anhýr djwýnh rãm Metîndjwýnh kute me amã mýjjaõ kator'ã pi'ók no'ók ja ga me ajõ kabên 'õo ajngrã nhyr arým Metîndjwýnh abê mýjja nê. Abê pidjõ kute meo tînja nê abê õ krîrax mextireja nê ne ije me amã mýjja mex jarênh ne ije 'ã pi'ók no'ók ja tãr dja me ajõbê nê, ane.

Be, me ikabên ja ma. Ê, gêdja Jejudjwý me amã kabên jarê,

²⁰ –Ba ibê Jeju, ije katãt me amã mýjja kunî jarênh ne ba me amã, “Mrãmri ne ba arým me awýr ibõx 'ýr”, ane.

Dja gu me,

–Nã, Bênjadjwýr Jeju, mrãmri. On amrê tê, ane.

²¹ Gê me banhõ Bênjadjwýr Jeju ukaprikõt prîne me bajo djuw mex. Mrãmri. Tãm ne ja.